Digitized by Google

14
7 P
26

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

14.7.P.26

Conſtitutiones legitime ſeu legatine regionis angli cane: cũ ſubtiliſſima interpretatione dñi Johannis de Athon: triplicicꝫ tabella. Necnon et ꝯſtitutiones prouinciales ab archi=epiſcopis Cantuarienſibus edite: et ſũma accuratione recogni=te: annotate et Pariſiis coimpreſſe.

¶ Longe reuerēdo in xp̄o patri Domino wilhelmo warham Cātuarien. archiepiſcopo: Totius anglicane eccleſie primati digniſſimo: et magno totius regni cancellario ꝙoptime merito Jodocus Badius Aſcenſius cū omni obſeruātia felicitatē.

C Elſitudo/ ſublimitatis tue/ archipreſulū digniſſime/ omnibus modeſtie frenis tēperantieqꝫ numeris moderata: fecit michi hanc eiuſdem in hoc albo nuncupande/ fiduciam. Siquidē cum ceteri fere mortales/ ad ſublimiora euecti/ illuc ſimul cū faſcibus ac infulis etiā faſtus animoſqꝫ turgidiores efferre ſoleant: tua vnius modeſtia dominico conſilio (vt in ceteris) audiens: cū ſis primarius atqꝫ in britannia maiore/ epiſcoporum maximus: plane facit vt inter tuos verſeris perinde atqꝫ minimus. quocirca/ vel humillimo cuiqꝫ fit plena reuerētie tue adeunde facultas. Accedit tamen ad hanc noſtrā: ſeu fiduciā ſeu audentiam dixero: iuſtiſſime ſupplicationis ratio. Nam poſteaꝙ conſtitutiones anglicanas tam eas/ quas ꝙ ab legatis ab latere ſummorū pontificū (quibus condende legis et ius et poteſtas eſt) late ſūt: alij legitimas alij legatinas vocāt. ꝙ eas que/ ꝙ in ꝓuincialibus cōcilijs a maioribus tuis/ egregie preſul/ cōſtitute ſunt: prouinciales inſcribunt: recognouiſſemus: et legitimas etiā epitomatis ſeu ſummarijs (pro ſupellectilis noſtre breuitate) decoraſſemus: diligentiſſimiqꝫ bibliopole: wulfgangus hopil: et Joannes confluētinus (quorū ere opus excuſum eſt) etiā peritiſſimo iuris vtriuſqꝫ viro: magiſtro Joanni chappuſo: redintegrādas et adnotandas cōmiſiſſent: noſqꝫ illis triplicem indicem ſeu tabellam addidiſſemus: opuſqꝫ iam belliſſimū/ proceſſiſſet: ſolūmodo deſiderabaris/ pater optime tāti muneris emittēdi et dux et auſpex. Neqꝫ vero erat michi huiuſmodi tantillo et ignoto preſertim: tante ſublimitatis adhuc cōpellande ſatis ampla fiducia: donec ad celeberrimā nominis tui gloriā longe lateqꝫ etiam in has regiones tum per negociatores tum per litteratos viros diſperſā: vir nobis amiciſſimus ꝛ ob virtutū: morū: atqꝫ litterarū elegantiā plurimū obſeruādus: dominus Robertus ayſchecum natione anglicus excellētiſſime humanitatis atqꝫ beneficētie tue/ certiſſimū exhiberet teſtimoniū: diceretqꝫ nichil in iſtoc primatu: tua dignitate/ aut modeſtius/ aut clementius aut preſenti munere dignius. decere etenim vt archiepiſcoporum Cantuarien. ſtatuta ad excellentiſſimū archipreſulē redirent Adhoc vt morū honeſtorū ſancteqꝫ vite ꝓcepta/ ad oīs ſanctitatis atqꝫ honeſtatis columen dirigerent. Deniqꝫ vt doctiſſimi domini Joānis de aton. in legitimas cōſtitutiōes argutiſſime lucubratiōes/ ad totius iuris/ ꝑſertim pōtificij/ equitatiſqꝫ deſtinarentur preſidiū. Quibus equidē tam iuſtis rationibus parui non inuitus: cum preſertim fauſtiſſime actū iri cū bibliopolis optimis putarem: ſi opere ꝛ impēſe ipſorum tam dexterrimo protegerentur auſpicio. Proinde pater cumprimis obſeruande/ hanc operis huius dedicationem: tuiqꝫ feliciſſimi nominis nuncupationem: in partem accipias bonam rogamus: ſinaſqꝫ ſub tuo preſidio tam nitidum excultumqꝫ opus per magne Britannie (que preclariſſima inſularū nunc anglia vulgo dicitur) locupletiſſima circūuectari emporia: diſertiſſimaqꝫ gymnaſia. Atqꝫ vtinam ſacre tue occupationes te iſtuc aliquando reſpicere ſinerent: quo prouinciales conſtitutiones nondum (quantum video) ſatis digeſte: in legitimum redigantur codicem. Tantum eſt quod noſtra liceat te voce precari. Vale o et preſidium et dulce decus meum. Ex officina noſtra litteraria in Parrhiſiorū academia Ad idus ſeptēbris. Anni huius ſalutis noſtre Milleſimi quingenteſimi quarti.

Tabula prima ſeu index Adnotandorū in glo. d. Joānis de athon.

Tabula prima (ab authore ni fallor) collecta: cui tamen adiecimus numeruꝫ folij in quo conſtitutio incipitur: quo habito poterit facile. ꝟ. inueniri cuius ſubinde litterarū indicem prenotauimus. Nouerit auteꝫ lector omnes conſtitutiones vſqꝫ ad fo. lix. eſſe othonis: reliquas Othoboni: ne erret legēdo ſiquando ſolummodo Otho. ſcriptum ſit.

Abbas eſt nomen oneris ꝛ non honoris vt in conſtitu. othob. ſane circa princi. fo. cx. m. et in conſtitu. othonis quoniam ta bellionum.
Et debet oſtendere in ſeipſo vitam et regulam quas alijs imponit in conſtitu. othobo. porro. ꝟ. in regula. h. fo. cxij. et in. c. ad hec quoniam circa princi. ver. uoluerīt. i. et illic eſt verſus. turpe eſt doctori ꝛč. fo. cxiiij.
Ab initio. nota in conſtitu. othoñ. auditu. fo. ix.
Remittit tamen an quod ab initio non valuit ex poſtfacto conualeſcit in conſtitu. othobo. amoris proprij. ꝟ. inſtaurationē aut poſtmodū. fo. lxxv.
Abiuratio. an clericus compellitur abiurare ſuaꝫ concubinam ſimpliciter vel ſub pena: habetur in conſtitu. othoñ. quid ad venerabiles. ver. corrigendo. i. in ñ. fo. xlv.
Abſentia. de cauſis huius abſentie et que ſic ſunt vide in cōſti. oth. ad vicariaꝫ. ꝟ. cōtinue. e. fo. xxij.
Quis dicitur abſens e. conſtitu. ad elidendum ꝟ. abſentis. l. et ibi ver. donec. fo. xxiiij.
Ex longa abſentia non inſpicitur quando cauſa ſubeſt. a. in fine. fo. xxvij.
Abſolutio. ꝙ curatus poteſt extra parochiā ſuam abſoluere parochianum ſuum et penitentias imponere in conſtitu. othoñ. ad vicariam ver. ibi. in fine. fo. xxj.
Et ꝙ penitentia ipſo facto debet precedere abſolutionem: de forma abſolutionis notatur ibi pleniſſime et in conſtitu. othobo. quoniam erca ver. peccatis. a. fo. lxiiij.
Et nunquid legatus poſſet abſoluere excommunicatum pro violenta manuum iniectione in conſtitu. otho. c. j. ver. legatus. e. fo. iij.
Quis impendere debet abſolutionem in ſententia excommunicationis lata a canone no. in cōſti. j. otho. ver. ꝛ conſenſu. h. fo. iiij.
An iniuſte excommunicatus in forma eccleſie ſit abſoluendus in conſtitu. othoñ. de archidiaconis ver. inuoluant. e. fo. xliiij.
Notatur de forma iniungendi penitentias in cō. othob. qm̄ erca. ver. penitentia. fo. lxiij.
Qꝫ curatus ab omni peccato occulto exemptis quinqꝫ caſibus abſoluere poteſt in conſti. othoñ. quod in quodam ver. confeſſores. fo. x. ple. in. c. conſtitu. innotuit in. g. ñ.
An laicus poſſit abſoluere no. in conſtitu. othoñ. ad baptiſmum ver. neceſſitatis. fo. viij.
An excommunicatus donec ſatiſfaciat idigeat abſolutioni poſt ſatiſfactionem in conſti. domus dei ver. donec. e. fo. lxvj.
An epiſcopus abſoluere poteſt a ſententia excoicatiōis lata a cōcilio ꝓuinciali in cōſti. othob. cuꝫ in armis ver. a ſuo. c. in ñ. et remittit. fo. lxviij.
Abſtinētia macerat carnē in cō. othob. ad hec qm̄ ver. deuicta. k. fo. cxiiij.
Abſurditas pro modo arguendi et de abſurditatē regula no. i cō. othob. xp̄iſue ver. ex his. fo. xcviij.
Abuſio. de. xij. abuſionib' clauſtri no. i cō. othob. porro. ver. in regula ple. h. fo. cxij.
Acceſſorium. an dānato principali dānatur ꝛ acceſſorium puta iuramentū fideiuſſorum pignoratitia cautio in conſti. othobo. indignum. ver. valido. o. fo. xci.
Acceleratio qñ eſt neceſſaria et qñ nō no. in cōſti. othoñ. quod in quodam. ver. conſtituant. fo. x.
Acidia qd eſt et in qbus contrariatᷓ charitati no. i conſti. othob. ceterū ſup c. ver. d. fo. cxvij.
Acta penes quē remanebunt in cō. otho. c. ñ. ver. penes ſe remanebunt. g. fo. lvij.
Et remittit qd altera pars petens copiam actorū dicit eam habere proprijs ſumptibus. no. e. cōſti. ver. faciant. h. in prima columna. fo. lvij.
Acta obſcura non proſunt in conſtit. otho. c. ñ. ꝟ. liquide. d. in tertia columna. fo. lviij.
Actio. an actio competat legatario ſine ceſſiōe heredis in conſti. othob. libertatē circa ñ. et no. ibi de ceſſione ꝟ. pendente. fo. lxxxiij.
An domino competat actio pro moleſtia facta ſeruo. in conſti. othob. libertatem in ver. eorum.
Accuſatio. an accuſatione pendente interdicatᷓ adminiſtratio rerum eccleſie prelato no. in cō. othobo. eccleſiarum ꝟ. permittūt plene. a. fo. lxxxvj.
An iurans non accuſare poſſit denunciare in cōſtitut. othoñ. alicubi. ver. ſub quocūqꝫ colore. q. in fine. fo. xix.
Addiſcere cupiunt homines propter duqꝫ cauſas. in conſti. otho. cū ſit ars. in pn̄. fo. xxvij.
Et contra nolētes addiſcere in conſti. otho. ſacer ordo. ꝟ. illitteratos. fo. xiij. et ver. quod ſi. vnde Seneca. Nulla etas ſera eſt ad diſcenduꝫ. xxxviij di. c. ñ. per Jo.
Adulterium ꝙ occupans beneficium viuentis ſine titulo dicitur adulterari in conſti. othob. amoris proprij ꝟ. adulterari. fo. lxxvj.
Aduocatus. de iuramento aduocati vide notata i conſti. othob. laudabile. in textu. fo. xcvj.
Aduocati officium dicitur honeſtum in con. otho. c. ñ. ꝟ. aduocati officium. o. fo. lvj.
An aduocatus in cauſa ſanguinis pro reo ſit irregularis notatur in conſtitu. othoñ. c. quod in quodam ꝟ. erubeſcunt. fo. x. et in conſti. othob. iuris ver. actorum parte. fo. lxxj.
Affinitas quid eſt in conſti. othob. moniales. ꝟ. in conſanguinitate. fo. cxviij.
Afflictio. quando. additur afflictio et quando nō notatur in conſtitu. othoñ. quod in quodam ver. erubeſcunt. fo. x.

Tabula prima ſeu index

Agere diuerſimode agitur in cauſa correctionis ⁊ in cauſa remocionis ab adminiſtratiõe no. in cõ. ſti. othob. ſane ꝟ. puniantur. fo. cx.
An poteſt ſuperior agere iudex vel procedere contra occupantes res eccleſie rectore negligente no. j. e. conſti. ver. excommunicatio.
Et qualiter dominus ageret ꝓ iniuria familie ſue lata. no. j. e. ꝟ. iniuria.
Allegatio. iſte conſtitutiones poſſunt allegari per s. et. j. et in conſti. j. otho. in fi. et ibi quod poſſit allegari per capitula. fo. iiij. r.
Alere. an filius ſpurius tenetur alere parētes no. j cõ. oth. lʒ adeo circa ꝑn. ꝟ. ꝓcreati. h. fo. xxxviij.
Alienatio. an epiſcopus iurās eccleſie res nõ alienare poſſit eas pauperi loco vnire no. in conſtit. othob. qm̄ alienatiões ꝟ. pietati ꝯſona. a. fo. xxiij
De alienatione facta ad vitaʒ alicuius per religioſos in ꝯſti. othobo. volentes ꝟ. concedere. fo. cxvi.
Et notandū ꝙ ꝑlatus qui iurauit nõ alienare res eccleſie poſſit eas alienare in dict. ꝯſti. othob. qm̄.
Alius. an quod poſſum per me poſſim per alium in conſti. ij. otho. ꝟ. auctoritate. et. e. con. c. innotuit. ꝟ. ſubmiſſos plene. ⁊. e. conſti. otho. ad vicariam poſt medium. fo. xx.
Altare. ꝙ pctõʒ ad altare nõ accedat no. in. ij. ꝯſti. otho. ꝟ. offertur. ⁊ ibi. ꝟ. tangere qui gaudes.
Alteragium dicitur oblationes minute venientes ab altare in conſti. otho. auditu circa prin. ꝟ. prouentus. fo. ix. De iſto vide vbi in fūdatiõe vicarie.
Et nunquid alteragium poſſit conſtitui capellano ꝓ ſalario i cõ. oth. eccſias. ꝟ. vel altare. fo. xv.
Amicus quaſi animi cuſtos in cõſti. ſi. otho. c. ꝟ.
Anglia. contra anglicos no. in conſti. otho. vſum ver. anglie. ⁊ in prohe. ver. ſcotie. fo. xlix.
Qꝫ ſcotia ⁊ hybernia ſunt partes no. in cõ. j. oth. ver anglie. et ꝟ. ſcocie.
Anima quid eſt no. in cõſti. iij. othob. circa mediū c. ver. et in glo. ſe.
Item quomodo multarum ſit homo cuſtos animarum Neſcio: qui cuſtos negligit eſſe ſui. in conſti. othob. xpiane in ꝑn. ꝟ. anime ſue. fo. xcviij.
Annus quot dies contineat no. in conſti. otho. qd ad. in ſi. incipit auctē fo. xliiij.
Antidotū qd ſit i cõ. othob. amoris. c. ꝟ. fo. lxxv.
Angelus. de angelo no. in conſti. othob. regnum ꝟ. angelos. fo. cix.
Appellatio a correctiõe qñ valet et qñ non in cõ. otho. licet ad ꝓfugandū. ꝟ. digne. e. i ſi. fo. xxxvj.
Qualiter pceſſus mittatur ad iudicẽʒ appellationis no. in conſti. otho. c. ſi. ver. publicari.
Apoſtata. iſtorū duo ſunt genera in cõſti. othob. ſane ꝟ. menſem. fo. cx. et ibi qñ iterū admittit in monaſterium ⁊ qñ non et contra apoſtatas fugiētes et eiectos prouidet. e. cõſti. bonefacius que incipit paſtor bonus. fo. xcij.
Approbatio. approbat᷒ cenſet̄ q nõ ē reprobat᷒. i cõ. oth. ſacramēta. e. ꝟ. ⁊ l. g. ꝑcc. fo. vij. ꝙ tm̄ peccat reprobās dignum ſicut approbans idignum.
Approbatio teſtamenti cui competit no. in cõſti. othobo. libertatem ꝟ. extraordinarie. fo. lxxxiij.
Arbitriū. vbi pena certa non ſtatuitur in iure tūc eſt arbitraria i cõ. ſi. otho. ꝟ. pena. et cõ. othob. cū honeſtati. ꝟ. vltionem canonicam. fo. lxix.
Quo ad actum mentalem iudex aliqñ arbitratur in conſti. othob. domus dei. ꝟ. cõmode. fo. lxv.
Aratrum. de illo qui venit ad aratrū ⁊ reſpicit retro in cõſti. othob. regnū celoꝝ. ꝟ. cõtagia. fo. cix.
Archidiaconus. qualiter contra eius viſitationē preſcribit̄ videbit̄ infra ꝟ. ꝑſcriptio.
An habeat cuſtodiam veſtimentorum eccleſie no. in conſti. otho. de archidiaconis ꝟ. veſtibus pro et contra. fo. xliij.
An poſſit de conſuetudine vel ꝑſcriptione cauſas matrimoniales audire no. in conſti. otho. cum nõ ſolum ver. conſuetudine. fo. xlvij.
Licet cognitio in vilibus pertient ad archidiaconum epūs poteſt tamē in eis cognoſcere in cõſti. othob. quā indecorum ꝟ. locorum. fo. lxxij.
Quõ nõ poteſt aliquē deſtituere licet poſſit inquirere de ticulo incidentie in dict. conſti. otho. quā indecorum ꝟ. faciant quod eſt notabile.
Et ſtandū eſt denſiciationi archidiaconi ad hoc ꝙ epūs poteſt ꝓcedere in dict. conſti. otho. quam indecorum ꝟ. nunciari.
Archiepiſcopus vñ dicitur et an ipſe vel ſuperiores plus habent ordinis vel dignitatis ꝙ epūs et qualiter archiepūs differat a metropolitano i cõ. otho. quid ad venerabiles. fo. xliiij.
Archiepūs an faciat fideʒ no. j. ibidē ꝟ. regiſtrū
Argumentum. qñ tenet argumentuʒ a contrario ſenſu in conſti. ij. otho. circa ſi. ꝟ. cõſecratas et e. conſti. contra latronum ꝟ. fidelium. fo. xxxix.
Qꝫ valet argumentum ab auctoritate vel exēplo maioris in cõſti. iiij. otho. ꝟ. pontifex et adde īfra ver. aſſuetudo.
Pro modo arguēdi no. in cõſti. otho. qm̄ tabellionum ꝟ. conſuetudinem. fo. liiij.
Arma quedā inuaſiua quedam defenſiua in ꝯſti. othob. cum in armis e. ver. fo. lxvij.
Et ibi no. an ꝓhibitus ſub pena excoicationis ea deferre: nunqd poteſt deferre lapides et huiuſmõi.
Item an clericus deferens arma vel immiſcens ſe ſecularibus perdat priuilegum. j. in ꝟ. clericis.
Arma ſunt interdicta clericis vt in conſti. otho. ad elidendum ꝟ. amorum. fo. xxiij.
Articulos. quilibet chriſtianus tenetur articulos ſcire in conſti. j. othob. ver. reſiſtendi. fo. lix.
Aries. ſicut aries preſtat ducatum gregi ſic epiſcopus ⁊c. in conſtit. othob. quid ad venerabiles. ꝟ. gregem. fo. xliiij.
Aſſertio. quando ſtatur aſſertioni pape in conſti. othob. ad elidendum ꝟ. plurimorum et infra ꝟ. recorꝺ. fo. xxiij.
Aſtutia eſt calliditas imaginatiua i cõ. j. oth. e. ꝟ.
Aſſuetudo. an valet argumentū ꝙ ſic aſſuetuʒ eſt fieri in cõ. otho. innotuit ꝟ conſueuit. fo. xxxj.
Auaricia eſt duplex: ſeua / et ceca. in conſti. otho. auditu circa medium e. ver. fo. ix. et inde notata in conſtit. othob. c. ita. circa princi. ibi / de auro et argento infuſo in ventrem vnius auari. fo. xcv.
Auricularī vero ſuſpicioſum eſt niſi velit eidem poſtea palam proferre in conſti. otho. de archidiaconis ver. crimine puniant. in ſi. fo. xliij.
Auctoritas. ꝙ auctas iudicij excuſat malefactores

in cõſti. otho. eccleſias ꝟ. exercitio. fo. xv. et c. cõ. ad elidendum ꝟ. intruſo. fo. xxiij.
Qꝫ eccl'ia nõ ẽ auctrix iuſticie ꝟ. etiaꝫ itruſo. ple. de argumẽto ab auctoritate. ſ. e. ꝟ. intruſo.
Qꝫ plus peccat auctorizans ꝙ faciẽs in cõſti. oth. ij. ver. interdicta ꝗ. ſ. ver. defenſus ⁊ facit notabiliter in conſti. otho. quã indecoruꝫ ꝟ. domus. ibi no. de locatione domuum meretricibus. fo. lxxij.
Qñ auctoritas debet ꝓcedere ad valorẽ act⁹ ⁊ qñ nõ e. con. cum non ſolum ver. requiſito. fo. xlviij.
Qualiter pluribus modis dicit̃ q̃s facere ꝑ auctoritatẽ in ꝯſti. othob. domus ꝟ. auctoritate fo. lxv.
An auctoritate propria poſſit quis retinere poſſeſſionem beneficij in conſti. otho. ad elidendum ꝟ. auctoritate propria fo. xxiij.
An auctoritate propria poſſit quis redire ad beneficium ſuum per alium occupatuꝫ in conſti. otho. ad elidendum. ver. reuertatur. fo. xxiij.
Bachus dicitur deus vini in conſti. othobo. cum in armis ver. debacchantes. fo. lxvij.
Baptiſmus quid eſt in conſtit. ij. othobo. et ibi in princi. que crimina tolluntur per baptiſmum.
Baptiſmus eſt triplex in cõſti. iiij. otho. in ꝓn. et ibi quibus anni tẽporibus ſit baptiſm⁹ ſolẽniter.
Que reqruntur in baptiſmo et de eius effectu no. infra ver. baptiſmum. Item an poteſt ꝑ vnum preſbiterũ inchoari et per alium finiri notatur ſupra ad baptiſmum ver. ſolennizandum. fo. viij.
Item vtrũ iſta dictio et: vel pronomẽ ego: ſit de ſubſtantia baptiſmi. Et vtruꝫ refert qua lingua fiat no. ibi ſuper ver. exponat. Item qualiter laicus tp̃e neceſſitatis poteſt baptiſare: ſed abſolue-re non poteſt a peccatis. ſ. e. ver. neceſſitatis.
Item an ſufficiat pedẽ vel brachium imergi tñ-modo. no. ſ. in ꝟ. oportet. An ſine baptiſmo poteſt eſſe ſalus aĩe. in cõſti. ij. othob. ver. debeant.
Barba. ſub honeſta tonſura continetur no. in cõ. oth. qm̃ de habitu ꝟ. tõſurã. m. fo. xxix. ⁊ fo. xxx.
Baro dici poteſt princeps in conſti. othobo. cum mortis ver. baronum. fo. xciiij.
Baſilica qualiter differt ab eccleſia in con. ij. oth. in ꝓn. An tribuat immunitatem in conſti. othob. ad tutelam in prin. ver. eccleſiam fo. lxxix.
Baſtardus repellitur ab hereditate in con. otho. innotuit ver. probare. fo. xxxi.
Bellũ qñ eſt licitũ: et an cleric⁹ ꝓ defenſione rerũ ec̃. in cõſti. othobo. cum in armis in prin. fo. lxvij et c. conſtitu. ad tutelam ver. rerum. fo. lxxix.
Qꝫ ſex ſũt cauſe belloꝝ. c. cõ. iuſt⁹ ꝟ. famẽ fo. cviij
Qꝫ ꝑlatus in iuſto bello põt cõfortare pugnãtes dicendo pugnate viriliter: caueat tñ ne dicat occidite in conſti. othob. cũ in armis in ꝓn. fo. lxvij.
Bñdictio. de benedictione epi in cõſti. othob. ſacroꝝ ẽca fi. ꝟ. archidiacono applicet̃. g. fo. lxxiij. ibi no. ꝙ pauperi petenti obolum obtulit epiſco-pus benedictionem.
Beneficium quod dicitur ſufficiens vel pingue in conſti. otho. alicubi ver. pinguis. fo. xviij.
Qñ conferens beneficium tenetur de euictiõe in eadem conſti. otho. alicubi poſt prin. ple.
Quot obiectus impediunt promouendum in conſti. othob. amoris. ver. habere. fo. lxxv.
Recipiens ſcõm beneficiuꝫ priuatus eſt prio ipo iure et tenetur remittere infra menſem in conſti. otho. ad elidendum ver. priuaretur. fo. xxiij.
Qꝫ verbum beneficiũ late interꝑtatur in conſti. otho. ad vicariam e. ver. fo. xx.
Qꝫ aliud eſt ius beneficioꝝ aliud percipiendi fructus beneficiorum in conſti. othoñ. licet ad profugandum ver. beneficijs. fo. xxxiij.
Utrũ bñficiũ conferẽ inuito in conſti. otho. naturalis ver. prouidentes. fo. lxxxviij.
Qꝫ beneficium aliquando ſumitur vt proprietas e. conſti. otho. indignum. ver. firma. fo. xc.
De pluralitate beneficioruꝫ in conſti. othob. chriſtiane ꝟ. ꝑteritis. fo. xcviij. ad fineꝫ folij. fo. xcix.
Utrũ appetẽtes beneficia peccant mortaliter. in conſti. othobo. ambitionis ver. ꝯcupiſcit. fo. ciiij.
Notandum ꝙ pena habetur in beneficijs appro-priatis in cõ. othob. indignũ in fi. cõ. l ꝓn. fo. xcij.
Bonum. quid continetur nomine bonorũ in conſti. otho. innotuit. ver. bona noſtra. fo. xxxi.
Dicuntur bona noſtra que ſuperſunt deductis expenſis in conſti. fi. otho. ver. deductis.
Et ibi queſtio de bñficijs penſionatijs que preſu-muntur bona eccleſie in dubio et que rectoris vel vicarij in cõ. otho. innotuit ꝟ. bona. fo. xxxi.
Qꝫ bonũ prohibetur propter ſequens malum in cõſti. othobo. amoris proprij circa fi. con. ꝟ. eſti-mantis. et infra. ꝟ. malum. fo. lxxv.
Quod clericus acq̃rat de bonis ꝓſumit̃ eccl'ie i cõ. otho. innotuit ꝟ. quiſita. fo. xxxi.
Cũ bona alicui⁹ ꝑuenerit ad man⁹ ordinarij tenetur ſatiſfacere creditoribus ſicut executor in cõſti. othob. cum mortis ꝟ. a pprobari regis. fo. xciiij.
Brachiũ ſeculare an poteſt delegatus inuocare in conſti. otho. ad elidenduꝫ ꝟ. ꝓp ter aliq̃d. fo. xxiij.
Burda. de burdis no. in conſti othob. cum ſancte ver. ridiculoſas. fo. lxviij. et c. conſti. ſacrorũ. circa fi. ꝟ. archidiaco. applicetur. g. fo. lxxiiij.
Carcer qñ dicitur ad penam ⁊ quando ad cuſtodiam in conſti. othob. qm̃ ceca. fo. lxiij.
Qꝫ monach⁹ delinquẽs põt icarcerari i cõ. othob. ſane circa fi. ple. et remittit. ꝟ. monaſteriũ. fo. cx.
Cardinalis. de modo ſcribẽdi cardinalibus in cõ. ſ. otho. ꝟ. diaconus. c. fo. iij. in fi. et ibi quando titulus cardinalis debet exprimi et quando non.
Unde dicitur cardinalis in conſti. othob. in ꝓhe. in prohe. circa fi. e. ver.
Charitas an ſit mater virtutũ omnium in conſti. iij. othobo. ꝟ. humilitatis. c. fo. lxiiij.
Et idem de caſtitate: patientia: et alijs ꝟtutibus.
Qꝫ triplex eſt charitas ĩ cõ. othob. amorꝭ poſt ꝓn. ple. ꝟ. charitate. fo. lxxv. et ibi quilibet tenet̃ ſubuenire in charitate ordinaria.
Cauſa diligendi deum in conſti. othobo. cum pattes. ꝟ. prouocatur deus. fo. xcvi.
Capellani. de capella no. in conſti. otho. quoniaꝫ ver. capellanum.
Cautela quid ſit in conſti. othoñ. quoniam tabellionum ver. ſit cautela. l. fo. lvi.
Cauſa. quando ceſſante cauſa ceſſabit effectus in conſti. otho. alicubi. ꝟ. cauſam. fo. xviij.
Differentia inter cauſam et actionẽ. ſ. ꝟ. occaſio.

Tabula prima ſeu index

Carnalis copula habꝫ plures effect⁹ in cõ.othob.
coniugale in prĩci. fo.lxxxij.

Certificare. q̃liter citãs debet certificare de citatiõe
facta in cõſti otho.tãto circa fi.v.reſcribere fo.lj.
Et nunq̃d idẽ teneẽ certificare de citatione notaẽ
licet nõ caueaẽ in mãdato in conſti othob.ita moꝛ
talium.ver.reſcribat fo.xcv. plc.qð eſt notabile.

Citatio habet duo extrema in conſti.othobo.ita.
ver.citatio.plc.fo.xcv. Et citatio non debet mitti
incertis pſonis ſcꝫ omnibus capellanis talis paro
chie.ꝛč.in conſti otho.tanto.ver.per ſe. fo.lj.
An teneẽ p̃us parere mãdato et poſt citationẽ fa=
ctã petere expenſas vel nõ no.ibi optime in.g.fi.
quod eſt laudabile Utrũ citatus ad diẽ feriatũ te
neatur cõparere die ſequẽti in conſti.otho.vſum
ver.diẽ.fo.xlix. An contumax in vno actu debet
ad alios actus iudiciales citari vt c.conſti.vſũ v.
per eundẽ. Quot modis fit citatio in cõſti.otho.
tanto.ver.citatoꝛias.fo.lj.et ibi ver.cauſas et in
v.moꝛari. Qñ tenet citatio ad domũ ꝛ qualiter
citantur abſentes. Item plures articuli diuerſi
poſſunt inſeri in citatiõe vbi.ſ̃.in ver.reperire.
quod eſt notabile.et ibi in ver.expone. Utrũ ſuffi
cit p̃ſentare vel oſtẽdere alicui lr̃as: lꝫ nõ leganẽ.
Quod per pulſio fieri poterit in mutuum iuris be
neficium in conſti.othobo.quam indecoꝛum.v.
ad mandatum pꝛelati. fo.lxxij.ꝛ.fo.ſe.f.
Citatio peremptoꝛia nõ fit ab initio niſi cauſa ex
pꝛeſſa in cõſti.otho.tanto ver.reparari. fo.lj.
Contra non pſonaliter citatũ nõ poteſt ferri ſen.
excõ.vel definitiua in conſti.otho.tãto ver.moꝛa
ri debet.fo.lj. Et ibi nota i q̃ loco rectoꝛ eſt citãd⁹.
Quot mõis fit citatio ꝛ q̃liter fieri p̃t ad certã cau
ſaꝫ i cõ.oth.vſũ ꝑcuratoꝝ.ver.ad eundẽ.fo.xlix.

Clanc. vicioſam ſurreptionẽ ſignificat in cõ.oth.
ſacramenta ver.clanculo.fo.vij.ꝛ c.conſti.ad eli
dendum e.ver. fo.xxiij.

Clauſula huiuſmodi vel pꝛouiſo et hmõi q̃ habẽt
vim modi vel conditionis in cõſti.otho.cũ laicis
ver.remaneat plc.fo.xvj. Idẽ de clauſula in bul
la: ſi eſt idoneus et ſi reptus fuerit idoneus in cõ.
otho.innotuit.ver.repertum. fo.xxxj.

Clericus qualiẽ cõparaẽ militi/meretrici/hiſtrio
ni et hmõi in conſtitu.otho.cum ſit ars.ver.mili
tes fo.xxviij. An clericus cõtrahẽdo matrimoniũ
ꝑdit beneficiuꝫ notaẽ infra ver.matrimonium.
An cleric⁹ deferẽs arma ꝑdat p̃uilegiũ i cõ.othob.
cũ in armis ver.pꝛemiſſis plc. fo.lxvij.
Clericus non poteſt poſtulare in foꝛo ſeculari in
conſti.othob.iuxta.ver.pꝛo actoꝛis pte. fo.lxxj.
Cleric⁹ non poteſt eſſe iuſticiarius vel ſeneſchall⁹
regis in con.othob.cũ honeſtatꝫ in p̃n. fo.lxix.
Qui dicunẽ ſui clerici in conſti.otho. quoniam de
habitu ver.commenſalibus. fo.xxix.
Duo clerici litigãt de aquebaiulo q̃d iuris in con.
othob.paſtoꝛ bonus.ver.obedientie. fo.xcij.
Quare poꝛtant clerici coꝛonã in conſti.otho.qm̃
ver.tonſuram.m. fo.xxx.

Commode ſumiẽ arbitrarie in conſtitu.othob.bo
mus e.ver. fo.lxv.

Commẽdare quot modis ſumiẽ: ꝛ an habẽs com
mendã ſit p̃latus ita q̄ faciat fruct⁹ ſuos: et an di
mittens eccl̃iam ꝯmendatã ꝑpter ſcdm̃ b̃ficium
poſſit redire ad dictã eccleſiã ꝯmẽdatã iux̃ foꝛmã
ex̃ de p̃ben.ſi b̃ficia.li.vj. Et an in commẽdatio
ne eccleſie req̃ritur cõſenſus p̃roni in ꝯſti.othob.
miſerabilis v.cõmendare fo.cj.ꝛ ibi.l.g.p̃cedẽte.
Nunq̃d eccl̃ia cõmendata dicẽ interim vacare.
Item quibus perſonis dentur hmõi cõmende ec=
cleſiarũ vbi ſupꝛa ver.commendare valeant.
Et ibi notandũ q̄ extuagans execrabilis derogat
conſti.miſerabilis q̃tũ ad materiã cõmendarum.

Cõmenſalis dicẽ qui cõtinue habitat cuꝫ aliquo
nec ſufficit vt gerat robas vt cõmenſalis dicẽ. vt
in conſti.otho.qm̃ de habitu.e.v. fo.xxix.

Celebrare. an iuratus oĩ die celebꝛare ꝑ defũctis
poſſit et in magnis feſtis celebꝛare de die uo.in cõ
ſti.othob.domus.ver.panis viuoꝛum. fo.lxv.

Cognomẽ eſt litteris inſerendum in conſti.otho.
ſacramenta ver.nomina. fo.vij.
Cõmiſſio.ea q̃ ſũt iuriſdictiõis põt ep̃s cõmittere
nõ q̃ ſunt oꝛdinis in cõ.oth.auditu v.ep̃os fo.ix.

Cõmiſſio qualiter poteſt fieri in conſti.othob.q̃
indecoꝛũ v.ad mandatum pꝛelati. fo.lxxij.
Cõpotus.de cõpoto abbatis cõuentui reddendo
in conſti.otho.de pꝛelatis per totum. fo.cxvij.

Coio parit diſcoꝛdiã in cõſti.otho.cũ ſit ars circa
fi.v.diuidanẽ.fo.xxviij. Et de illo no.plc.in ꝯſti.
otho.vnitatẽ in p̃n.et ibi pꝛo et cõtra.fo.lxxviij.

Cõciliũ q̃d ſit i cõ.otho.in ꝑhe.ꝛ ibi de ꝯcilijs ꝓ=
uincialibus faciẽdis ãnis ſingulis ſub pꝛecepto.
Quis poteſt celebꝛare cõciliũ no.in cõſti.j.otho.
v.concilij.f.et ibi ver.conſenſu.h. fo.iiij.
An hmõi cõciliũ cõuocari poſſit de iure tp̃e meſſiũ
Qui et qualiẽ ſũt vocãdi ad p̃ncipale cõciliũ ꝛ de
quibus articulis teneaẽ quis reſpondere ibi vide.
Et concilia legatoꝛum ſunt pꝛouincialia no.ibi
ſupꝛa ver.apoſtolice.
Quãdo ꝛ quo loco edita fuerint cõcilia b̃ti otho=
nis in conſti.j.otho.ver.ſtatuenda.in pꝛohe.in
fi.ver.ſenſibus alẽs ver.concilio.

Cõſiliũ. q̃d ſi is cui⁹ cõſiliũ req̃riẽ eſt moꝛtuus vł
abſens in con.otho.cũ nõ ſolũ v.obtẽto fo.xlvij.
Quando conſilium poteſt ſubſequi et quando de=
bet pꝛecedere no.e.conſti.ver.requiſito.
Qñ q̃s puniẽ ex cõſilio in conſti.othob. ad tutelã
ver.conſenſum.d. fo.lxxix.vel.lxxx.

Cõditio iurꝫ ſi exp̃maẽ an faciat actũ cõditionalẽ
in cõſti.otho.cũ laicis ver.remaneat. fo.xvj.
De conditiõe q̃ ineſt de natura ſua licꝫ nõ exp̃maẽ
i cõ.otho.inotuit.v.clauſula ꝛ.v.reptũ fo.xxxj.

Concubina qualiter cognoſcitur ab vxoꝛe in con
ſtitu.othon.licet ad pꝛofugandũ c.v.fo.xxiij.

Condemnatio quando poteſt fieri in partem ſum
me petite in conſti.othobo.cũ partes. fo.xcvj.
An plures damnabuntur q̃ ſaluabuntur in die
iudicij.in conſti.othobo.regnuꝫ celoꝛum in fi.cõ
ſtitutionis. fo.cix

Confeſſio. q̄ confitenti peccata quattuoꝛ ſunt ne
ceſſaria in conſti.fi.othob.circa pꝛinci.
An confeſſus fratri religioſo teneẽ iteruꝫ peccata
confiteri in conſti.otho.qð in quodam. fo.xj.
Et in foꝛo anime nullus compellitur cõfiteri p̃=
ciſe c.conſti.v.valeat et in g.vltima.

Adnotandorū in glo. d. Joānis de athon.

Qꝫ in foro aīme ſtatur religioni confitentis vt in conſti. otho. quod in quodam fo. ix. ꝟ. confiteri.
Et an rector poſſit diſpēſare cū ſuis pochianis ſuper grauioribus peccatis occultis c. conſti. quod in quodam ver. confeſſores.
An p̄lātas poteſt cōfiteri. in cōſti. iij. othobo. in fi.
Opponitur cōfeſſori de aliq̄bus habitis inter ipſꝫ et confitentē difficile eſt probare aliq̄d cōtra eum niſi per confeſſionem ſuam no. in conſti. otho. auditu fo. ix. ver. expertum.
An preſbiter fornicarius poteſt alterius p̄ſbiteri eiuſdem conditionis audire confeſſiones in cōſti. otho. quod in quodam. fo. x. ver. conſtituant.
Quē ordinē debet cōfeſſor ſeruare in audiendo cōfeſſionē i ꝯſti. othob. qm̄ circa. fo. liiij. ꝟ. abſoluo.
Quibus perſonis fieri debet confeſſio in conſtit. otho. quod in quodam fo. x. ꝟ. conſtituatur.
Confirmatio q̄d operat̄ in ꝯſti. othob. paſtoralis fo. ciij. ꝟ. poſtulatur et ibi in ver. nullatenus.
Ad q̄d valet confirmatio ⁊ ad quē ſpectat ibi no.
Cogitare. quis debet cogitare de preteritis in ꝯſti. otho. ad baptiſmum fo. viij. ꝟ. ſupplicantur
Copie actorum penes quem remanebunt ⁊ cuius expenſis in conſti. otho. c. fi. fo. lviij. ꝟ. faciant. h. in prima columna.
Corā an req̄rit preſentiā pſonalē ⁊ ſcientiā eius corā quo expedit act⁹ in cōſti. otho. qm̄ de habitu fo. xxix. c. ver. poſt medium ⁊ alias ſ. de ver. ſig. l. coram et ibi textus.
Correctio. ꝙ quattuor cōſiderant̄ in correctione no. in ꝯſti. otho. q̄d ad venerabiles fo. xliiii ꝟ optimis viſceribus. et ibi ꝙ cauſa correctiōis eſt qñ appellat̄ a correctione. c. conſti. licet. j. ꝟ. condigne.
Item an liber homo pōt fuſtigari circa eccleſiam e. conſti. de archidiaconis fo. xliij. ꝟ. puniant
An eius eſt corrigere cuius eſt viſitare no. vbi ver. corrigere.
An collegiati poſſint extra locū ſuum citari et cōtra eos inquiri no. ꝟ. optimus prelat̄.
Contra prelatū excedentē modū in correctionib⁹ in cō. othob. in phe. fo. lx. ꝟ. iuſticiā. q. i fi. fo. l. j.
Qualiter ep̄s debet ſe habere i correctiōe i cōſti. oth. q̄d ad venerabiles fo. xliiij. ꝟ. corrigēdū ⁊ de ei⁹ materia vide pleniſſime ij. q. j. c. ſi peccauerit p ar.
Corona clerici q̄d ſignificat in cōſti. otho. qm̄ fo. xxx. ꝟ. tonſuram. et ver. barba.
Conſanguinitas q̄d ſit in conſti othob. monialis fo. cxviij. c. ver.
Qꝫ ratiōe cōſanguinitatis plura tolerant̄ in iure in ꝯſti. otho. cōtra latronū fo. xxxix. ꝟ. nemo.
Item an tenet̄ q̄s p̄us ſubuenire cōſanguineis ꝙ alijs no. ſ. ver. charitas. et. ꝟ. parochianus.
Conſecratio qualiter fiet in conſti. otho. baſilicarum fo. iiij. in fi.
Et quando poteſt cōmitti c. cōſti. ꝟ. per. alias.
Conſenſus. notandū vbi req̄rit̄ p̄ſentia alicuius an ſit neceſſarius cōſenſus eius no. in cōſti. otho. cū laicis. fo. xvj. ver. p̄ſentibus. ⁊ in. c. cū nō ſolū fo. xlviij. ver. obtento. d.
De multiplici conſenſu no. in conſti. othob. ad tutelam. fo. lxxix. ver. conſenſu.
Conſiliū. qñ cōſiliū pōt ſubſeq̄ ⁊ qñ debeat p̄cedere no. in cōſti. otho. cū nō ſolū. fo. xlvij. ꝟ. requiſito plene. Qñ punit̄ quis ex cōſilio no. in eadē cō. ad tutelā ꝟ. cōſenſu et ꝟ. de conſilio et ex conſilio no. in cōſti. otho. cū laicis fo. xvj. ver. p̄ſentibus.
Conſtitutio quo t̄p̄e ligat no. in ꝯſti. oth. ad vicariā fo. xx. circa fi. cō. et c. licet ꝟ. mēſe. ⁊ cō. j. oth. circa fi. ⁊ cō. othob. honoris fo. cix. circa fi. ꝟ. annis ſingulis. De cōſtitutiōe facienda requirit̄ cōſenſus p̄latoꝝ i cōcilio gñali i ꝯſti. j. othob. fo. lix ꝟ. cōcilia. An ꝯſtitutio extēdat̄ ad p̄terita ⁊ p̄ſentia in con. otho. eccleſias fo. xv. in. g. penult̄. ple. et ibi q̄d ſi pēdente lite fiat noua conſtitutio ple.
An cōſtitutio liget niſi fuerit accepta a ſubditis i cōſti. otho. qm̄ de ha. fo. xxx. ver. clauſis capis.
An conſti. otho. an othob. p̄ceſſerit. c. licet canon no. in cō. othob. xpiane. fo. cxviij. ꝟ. reſidentis.
Cōſtitutio dat formā futuris negocijs i cō. otho. eccleſias fo. xv. ꝟ. cetero. De cōſtitutiōe faciēda req̄rit̄ cōſenſus p̄latoꝝ i cōcilio gñali in conſti. j. othon. ver. conſenſu.
Cōſuetudo cōtra ius naturale ꝙ i lege veteris teſtamenti ⁊ noui teſtamēti ad l̄ram cōtinet̄ nō valet in ꝯſti. ij. otho. fo. v. h. ver. neceſſitatis cauſa.
Aut ollat ſtatuta an ecōtra per ſtatutū tollat̄ ꝯſuetudo c. con. iuſiurandū fo. xlviij. ꝟ nō obſtante.
Facta ex lōga cōſuetudine tenent̄ ⁊ debentur i cō. otho. xpiane fo. cxviij. aū. ſi. ꝟ. pcipiūt.
Cōiuratio. differētia int̄ cōiuratione ⁊ cōſpirationem. vide. xj. q. j. cōiurationū per archidiaconū et eſt pena depoſitionis ⁊ ibi no. bñ.
Conteplatio: de vita contēplatiua ⁊ actiua in cō. othob. ambitionis fo. cuj. in prin. et remitteit.
Contēptus contēptor canōis mortalit̄ peccat qñ certa pena nō eſt annexa. qd̄ eſt notabile in cō. ij. otho fo. iiij. ver. in contēptū et. ꝟ. inhibem⁹. j. c. ꝯſti. ꝟ. trāſgreſſor. Qꝫ contēnens canonē contēnit illū qui cōpoſuit eum in cōſti. othob. regnum fo. cix. ver. contagia.
Cōtinuatio diei vel termini in procuratorio no. in conſti. otho. vſum fo. xlix. ver. continuandos.
Cōtinue ciuili mō intelligi debet in conſti. otho. ad vicariam fo. xx. e. ver. ple.
Cōtractare occupare et capere ſūt in mobilib⁹ proprie ſed in inuadere eſt imobilib⁹ in con. othob. ad tutelam fo. lxxix. ver. contractant. et in conſtit̄. otho. ad elidendum fo. xxiij. c. ver.
Contrarietas. in argumento a contrario ſenſu vide ſupra in ver. argumentum. Vtrū poſito vno contrariorum tollitur aliud in conſtit̄. othobo. in prohe. ver. euellendi.
Contritio. de iſto no. in cōſti. ſi. othob. ver. contritionem et ibi. g. de neceſſarijs confitenti.
Contumacia. an p p̄ria cōtumacia tenet excōicatio lata in con. otho. tāto fo. lj. ꝟ. excōicat̄. ⁊ ibi de vi. et modo cōtumacie ⁊. ꝟ. cōtumacia Et de multiplici cōtumacia vera vel ficta etiam in conſti. ſi. otho. ver. per contumaciam vere.
Cōuerſatio q̄d icludit ⁊ vbi de ea inq̄rēdū eſt no. in ꝯſti. othob. xpiane. fo. xcviij. ꝟ. cōuerſatione.
Corrodiū. de corrodijs ⁊ alijs p̄ſionibus datis a monaſterijs in cōſti. othob. volentes. ver. certū. et. g. ſe fo. xcvj. p. etiq.

Crimen qñ quis tenet crimē cōfiteri vel non.no. in ꝯſti.othoñ.qḋ ad vene.fo.xliiij.ꝟ.oportunus.
Obiectio criminis impedit pmoꝫ.in cōſti.othob. amoris.fo.lxxv.ꝟ.inhibere.et qḋ facit obiectio.
Procurator nō pōt obijcere crimina niſi q̄ ſunt i ei⁹ pcuratorio expſſa.i cō.otho.vſu.i pn.fo.xlix.
Credere quid ſit in cōſti.othob.in prohe.ꝟ.igno rantie.et ibi ple.pro conſtantia cōpurgatoris.
Chriſma.quare chriſmātur infantes in fronte in con.i.othoñ.ꝟ.reſiſtendum.
Qñ.fiet nouū chriſma et quid fiet de veteri in cō ſti.othob.paſtor.fo.xciij.ꝟ.tene.et glo.ſe.
Culpa quatenus patētior eſt catenus pena actior in cōſti.othon.inoluit fo.xxi.ꝟ.inualuiſſe.ꝛ in conſti.othob.in prohe.ꝟ.palam.
Cum ꝛ pro prepoſitio nō tantum cōſtringit ſicut prepoſitio de no.in conſti.othob.bonus.fo.lxv. ꝟ.mortuorum.et ibi queſtio.
Cupiditas.de cupiditate no.ple.in conſti.othon. ad elidendū.fo.xxiij.et in ꝯſti.ij.othob.in prin.
Differentia inter cupidum et ambitioſum in con. othob.ambitionis.in prin.fo.ciiij.
Cura.rector nō excuſat a cura pter vicariū i cō ſti.othoñ.ad vicariā.fo.xx.ꝟ.admittēdus et i cō. otho.qm̄ certa.fo.lxiij.ꝟ.archidiaconū.
Utrum cura fori iudicialis an fori aie ſit dignior in ꝯſti.othoñ.cū ſit.in prin.fo.xxvij.ꝟ.aiar.ple.
Cuſtodia parochianor et rerū eccl'ie ptinet ad re ctorē in ꝯſti.othob.paſtor.fo.xciij.ꝟ.obedientie.
Dalmatica.quid eſt no.in conſti.othobo.bo= nus.fo.lxv.c.ver.
Damnū qualiter probatur et quid cōtinet in ꝯſti. othō.ad elidēdū.fo.xxiij.poſt mediū.ꝟ.reficiēdū.
An pena et damnū ſimul peti poſſunt.no.e.ꝯſti. ꝟ.damnorum.
Et nunquid plures damnari debēt q̄ ſaluari no. in cōſti.othob.regnū.fo.cix.ꝟ.cōſtantie.
Dare differt a donare.in ꝯſti.othob.cum partes. fo.xcvj.ꝟ.dedit.et ver.ꝙ nichil debet dari iudici.
Data.in litteris qñ eſt de ſubſtātia in ꝯſti.othon. quāto circa mediū.ꝟ.ſcripture.fo.liij.
Data littere quid continebit in conſti.othoñ.qm̄ tabell'.in fi.fo.liij.
De differentia inter iſtas prepoſitiones de cum et ex.no.in ver.concilium.
Decanus ruralis preficit p ep̄m et archidiaconuꝫ cōiunctim niſi cōſuetudo ꝯtrariū inducat in ꝯſti. othon.ſacrā.fo.vij.ver.decanatum.
Oꝫ decanus ruralis ex preſcriptiōe nō poteſt cau ſas matrimoniales audire nec archidiaconus i cō ſti.othon.cum non ſolum.fo.xlviij.ꝟ.decani.
Et de iſtis decanis nō in cōſti.othon.qḋ in quodā fo.x.ꝟ.ſi decanatus.
Per quē debet decanus remoueri in conſti othoñ. ſacramenta.in fi.fo.vij.
Decanus nō pōt ſuſpendere vl' remouere maiorē a bñficio in ꝯſti.othoñ.qḋ in quodā fo.x.
Deceptio qñ eſt licita in ꝯſti.othob.omps.fo.cvj. ꝟ.decipiant.vide ple.in ꝯſti.othoñ.ad vicariam. fo.xx.ver.illi dolo.
De cetero de iſto nota.in conſti.othoñ.licet ad.ꝟ. infra menſem.fo.xxxvj.b.
Decima vbi dꝫ et quō remuneratur vbi decimans:et ꝯtra impedientes decimas exportari petita remune ratione p ſolutione decimarū in conſti.othob.in prohe.ꝟ.expellit.circa fi.
Decretum.differentia inter decretū decretalem ꝛ epiſtolā in ꝯſti.othob.in prohe.in prin.e.ꝟ.
Defenſio eſt duplex in cōſti.othoñ.ꝯtra latronū. fo.xxxix.ꝟ.defenderet.et ibi vſus.Nō bene vim prebet qui me defendere debet.in ꝯſti.othob.cuꝫ in armis.fo.lxvij.ver.malefactoribus.
Et qualiter ſit licitū alicui ſe defendere in conſti. othoñ.ad elidendum.fo.xxiij.ꝟ.ſe defendunt.
Deinceps.i.nullo tempore futuro not.in conſti. othon.cum ſit.e.ver.fo.xxvij.
Deliberatio ē duplex i cō.otho.iuſt⁹.fo.cvij.e.ꝟ.
Delictū.differentia inter delictū et pctm̄ et crimē no.in cōſti.othob.bonus.in prin.fo.lxv.
Oꝫ delictū pſone in damnū eccl'ie redundare nō debet in ꝯſti.othob.vnitatem.fo.lxxviij.in fi.
Qñ delinquēs ligat in canone no.infra occultū.
Clericus pter delictū amittit preuilegiū in ꝯſti. othobo.qm̄ in armis.ꝟ.deliquerit.fo.lxvij.
Denūciatio.qñ occultū dꝫ denūciari vel nō:no. i ꝯſti.otho.ꝙ latronū.ꝟ.ſcuerint.i pn.fo.xxxix.
Si voluerit qñ denūciatio fiat etiaꝫ ſcienti no.in cōſti.othob.xpiane.ꝟ.denūciet in fi.ple.fo.c.
Et ibi nūquid patronus tenetur ſcire de vacatiōe eccl'ie niſi denuncietur ei.
Nūquid ad repellendū actorē ſufficit pbare denū ciationem excommunicationis in ꝯſti.othob.ſicut. fo.xcviij.ꝟ.publice notum.
Quid ſi inferior q̄ tenet denūciare ſupiori dimit= tit nocē.i.otho.q̄ indecor.ꝟ.denūciatū.fo.lxxij
Depoſitio qualiter differt a ſuſpēſione no.i cōſti. othon.licet.fo.xxxvj.f.ꝟ.ſuſpenſū.
Depoſitus an pōt epūs reſtituere no.ꝟ.in glo.fi. ver.priuatos.d.fo.xxxvij.
Deſidia reprobat in cōſti.othob.i phe.ꝟ.exigit.
Detentio factū ſignificat in cōſti.othon.lꝫ adeo. circa prin.ꝟ.detinere.fo.xxxviij.b.
Dyabolus quot noīa habet in ꝯſti.i.othon.ꝟ.hu mani generis inimici ple.et ibi in glo.ſe.ſic p diabo lū literauit mors ꝛc.ibi qḋ vocat āntiquus ſophiſta.
Deformitas.nota ꝯtra deformitatē domor in cō= ſti.othobo.improbam.fo.lxxxvij.
Dignitas.differētia inter dignitatē perſonatū et officiū in ꝯſti.qḋ in quodā.fo.x.ꝟ.rectores.et re= mittit.e.cōſti.eccleſias.ꝟ.dignitatē.et.e.conſti. alicubi.ꝟ.perſonatus.
An ſpurij admittantur ad dignitatē no.in conſti. othob.lꝫ.ij.ꝟ.pſumit.et ibi p ꝛ ꝯtra.fo.xxxviij.
Dignū.qñ et qualiter trahit ad ſe maius dignum minus dignū.i ꝯſti.ij.othon.circa pn.e.ꝟ.dign⁹
Dilatio.ꝙ in dilatiōe danda cōſiderantē quinqꝫ in ꝯſti.othon.iuſiurandū.fo.xlviij.in glo.pe.
An tēpore dilationis pōt iudex moderare.no.ibi in.g.i.ple.et de materia dilationis in cō.ſi.otho. ꝟ.non auferendam.fo.liiij.b.
Dilapidatio dilapidator dꝫ abſcindēs nemora an tiqua ſine neceſſitate magna in conſti.othob.im= probam.fo.lxxxvij.ꝟ.ceſſauerit.
Diſcipulus.quinqꝫ ſunt neceſſaria diſcipulo i cō=

ſti. othon. cū ſit arꝰ. ꝟ. diſcipulus. fo. xxvij.
Diligentia quā eſt adhibenda in actu exercendo in cōſti. othoñ. qm̄ tabell. fo. liiij. e. ver.
Et de diligētia qualiter ſolidat actū i ꝯſti. othob. in pꝛohe. circa fi. ver. exiguut.
Dirumpere quid eſt et vñ dꝛ in conſti. othon. inno tuit. fo. xxxi. e. ver.
Diſpenſatio. ꝙ diſpēſatio pape cum monacho nō tenet Jmmo vterqꝫ peccat in cōſti. othob. regnū. ꝟ. cōtagia. in fi. fo. cx. col. j.
De diſpenſatione ſuper pluralitate beneficioꝛum no. in conſti. otho. quanto fo. liij. ꝟ. conſimilia.
De diſpenſatione abbatis cū monachis in conſti. othobo. poꝛro fo. cxi. ꝟ. iura.
An valeat diſpenſatio. cū inhabili ne amoueatur a bñficio in cōſti. otho. auditu fo. ix. ꝟ. amoueat.
An valeat diſpenſatio epi cū iurato ad reſidentiā in cōſti. otho. innotuit fo. xxxj. ꝟ. diſpēſatū. ꝯ. e. cōſti. ad vicariā fo xx. ꝟ. reſidentiam.
Et an inferioꝛ epo diſpēſat iur̄. c. cū ex eo. in ꝯſti. otho. cū ſit arꝰ in fi fo. xxvij.
Quibus cauſis epus diſpenſat no. in cōſti. otho. innotuit fo. xxxj. in. g. fi. ꝯ in ꝯſti. iij. othobo. ꝟ. ſymoniacos ple.
Et nunquid epus diſpenſat ſuper irregularitate no. in cōſti. othob. cū honeſtatis fo. lxix. ꝟ. vltio nem canonicam.
Epus nō diſpēſat cū bigamo in cōſti. otho. ſacer oꝛdo ver fo. xiij. irregulatas.
An epus diſpēſat cuꝫ violatoꝛe monialis in cōſti. othobo. monialis fo. cxviij. ver. innocentia.
Differentia eſt inter diſpenſationē legis et hoīs i cōſti. otho. innotuit fo. xxxi. ꝟ. diſpēſatū. in. g. fi.
Diſpoſitio continet in ſe pſentationē / collationē et quāuis aliā diſpoſitioneꝫ in conſti. otho. xpia= ne circa fi fo. xcviij. ꝟ. diſpoſitionem.
An diſpoſitio exercetur ad ſimilia no. in conſtitu. otho. qꝛto fo. liij. ꝟ. manifeſte.
Diſtinctio. per eam reſpondet ſapiens qꝛ per eaꝫ veritas eluceſcit in conſti. j. otho. in fi.
Diuitie. qualiter debemus eis vti no. in conſtitu. otho. ad elidendū. fo. xxiij. ꝟ. cupiditate. ꝯ addi. ꝟ ꝟ. cupiditas et in ver. pecunia. diuiſim in conſti. iij. otho. e. ver.
Diuiſio eccleſiaꝝ quā permittiꝶ. in conſti. otho. cū ſit arꝰ ver. diuiſiones fo. xxviij. ꝫ. et perſonatus ple. ibi. h.
Domina nota contra dñas ſeu mulieres in cōſti. otho. licet ad pfugandū. ꝟ. contagiū e fo. xxxiij.
Domiciliū. nunqͦ domicilium mutat locū oꝛi= ginis no. in conſti. fi. othoñ. ver. oꝛiginis.
Dominiū rerū eccleſiaſticarū eſt pauperū in ꝯſti. othobo. chꝛiſtiane. fo. xcviij. ꝟ. pauperuꝫ. l. et. ij. ple. pꝛo ꝯ contra
Dolus. no. J. ver. illuſio.
Duplicitas eſt triplex. vt no. in conſti. othoñ. ad vicariam. fo. xx. ꝟ. illi dolo.
EBꝛietas. nota cōtra ebꝛietatē in ꝯſti. pꝛoe= miali othob. ꝟ. quaſi ebꝛia fo. lxj. littera n.
Eccleſia quot modis ſumiꝶ in ꝯſti. ij. otho. in pn. et. ꝟ. baſilicarū fo. iiij. et in ꝯſti. othob. ad tutelā fo. lxxxix. eo. ver.
Et ibi de pꝛiuilegijs eccleſie bene no.
Vñ dicꝶ eccleſia in conſti. j. othobo. e. ver.
Qualiter differūt eccleſie cōuentuales et collegia te no. in conſti. ij. otho. ꝟ. conuentuales.
Qualiter puniſitur inuadentes res eccleſie in cō= ſti. j. othoñ. ver. expellit.
Qualiter eccleſia ꝯ pia loca equiparanꝶ no. in cō ſti. othobo. ad tutelam circa fi. fo. lxxix.
Adhuc illud eſt notabile in materia pꝛeſcriptiōis an xl. āni reqrunꝶ in pſcriptione rerū hoſpitalis.
Qꝫ eccl̄ia non eſt nutrix iniuſticie in conſti. otho. innotuit fo. xxxj. ꝟ. commode.
Et qualiter eccleſia dicꝶ vidua no. in cōſti. otho bo. eccleſiarū. fo. lxxxv. ꝟ. viduitatis
Ad queꝫ pertinet fabꝛica eccl̄ie no. in conſti. otho bo. impꝛobam. fo. lxxxvij. ꝟ. ad hec tenentur.
Quū fuit pꝛima eccleſiaꝝ no. in cōſti. othob. eccle= ſia. fo. lxxxv. ꝟ. tempoꝛibus.
Que debenꝶ eccleſie ex conſuetudine vel pꝛiuilegio poſſunt deleri vel omitti ſecus ſi de iure in conſti. othobo. eccleſiarum fo. lxxxv. ꝟ. valuit
Etiam: require etiam infra.
Edictum. de edicto pꝛohibitoꝛio no. in ꝯſti. otho. eccleſias ꝟ. pꝛohibitus fo. xv.
Effrenis nō parens freno in conſti. j. othob. e. ꝟ.
Egere. cui nichil eſt qꝺ habet ſatis illum conſtat egere. in cōſti. othob. in pꝛohe. ꝟ. gaudere.
Elemoſina an quis poſſet potius dare elemoſinā parochiano pꝓpꝛio an extraneo no. j. ꝟ. pochianꝰ
An dare elemoſinā cadat ſub pcepto. no. in cōſti. othobo. xpiane. ꝟ. elemoſinas fo. xcviij. g.
Quibus pꝛoſunt elemoſine no. in cōſti. othob. cū moꝛtis. ꝟ. pꝛopiciabiliter. fo. xciij. t.
Qualiter. elemoſina pꝛoſit exiſtentibus in purga toꝛio no. in conſti. othob. in pꝛin. e. ver.
Electio tribuit ius. e. conſti. paſtoꝛalis. fo. ciij. q. ꝟ. poſtuleꝶ. Et ea q̄ ſunt inqrenda in electiōe āte ꝯfirmationem. e. conſti. ver. interea.
Jn alternatiuis electio eſt debitoꝛis i ꝯſti. othob. laudabile. ꝟ. vel de nouo. t. fo. xcvj.
Qualiter dꝛ eligi epus in ꝯſti. otho. quid ad bene. fo. xliiij. ꝟ. epiſcopos.
Electio quid eſt poſtulatio pꝛouiſio i ꝯſti. othob. paſtoꝛalis. e. ver fo. ciij. b.
Epiſcopus pꝛopie dicꝶ rōne ſue dioceſ. in conſti. othob. amoꝛis. fo lxxv. e. ver.
Qꝺ epus omni die dñico reſidebit in ſua eccleſia. no. in cōſti. othob. paſtoꝛ fo. xcij. ꝟ. debitam.
Epiſcopi dicūtur executoꝛes canonum in conſti. othob. cōiugale fo. lxxxij. ꝟ. quoꝝ intereſt.
Epus nō pōt petere a ſubditis niſi pbauerit ea ſi bi deberi per canones in conſti. othob. domus. ꝟ. etiam. l. fo. lxvj.
Epus nō pōt ſtatuere ꝯtra iura in conſti. quib ad venerabiles. fo. xliiij. ver. coꝛrigendo.
Que ſcientia requiritur in epiſcopo no. in conſti. othon. ſacer oꝛdo fo. xiij. ꝟ. illiteratos.
Emulatio quot modis ſumiꝶ in cōſti. othob. vni= tatem fo. lxxvij. e. ver.
Equitas quā pꝛeferꝶ rigoꝛi et quā nō: eſt in conſti. othob. in pꝛohe. e. ver.
Erroꝛ pꝛobabilis excuſat in cōſti. othob. amoꝛis

Tabula pꝛima ſeu index

fo. lxxv. Pꝛelatus debet dimittere errorē in ꝯſti. otho. eccleſias.q.

Erroꝛ. de iſto no. in cōſti. othob. in pꝛohe. ꝟ. igno rantie. et. ſ. in ver. ignoꝛantia.

Etiam eſt dictio multiplicata in conſti. othoñ. ad eludendum. co. ꝟ. et remittit fo. xxiiij.

Item eſt dictio multiplicatiua c. conſti. licet abeo. fo. xxxviij. et in pꝛin. e. ver. et in conſtitu. ſi. otho. in ver. nichilominus.

Eucharistia de verbis ſubſtātialibus eius in ꝯſti. othoñ. de archidiaconis fo. xliiij. in fi.

Et qualiter ſine ea nō eſt ſalus con. ij. othob. ver. nemo pꝛoꝛſus debeant fo. lxij. l. in fine.

Examinatio. de modo examinationis oꝛdinando rum et qualis ſciētia requirit in talibus in conſti. othō. ſacer oꝛdo. fo. xiij. ꝟ. illitteratos. et ꝟ. eꝓm. Et ibi qualiter examinant in curia romana. et ꝟ. conditio.

Ꝙz examinatio hmōi pꝛecedit collationē oꝛdinū. no. ibi in ver. vt autē indagatio. Et ibi queritur nunquid littere teſtimoniales ſufficiūt Et quid ſi poſt appꝛobationē ꝛ oꝛdinū ſuſceptionē repiatur quis inhabilis: an tunc pōt quis ſuſpendi.

Ꝙz eam in pſentatiōe ꝙ in bñficij collatiōe exaiet pmouendus vt in cōſti. othob. xpiane. fo. xcviij. ver. collationem.

Exactio. per quē fiet exactio tertie ptis cō. othob. indignum fo. xc. ver. fabꝛice.

Exceptio an exceptio interruptiōis ſapit naturā ꝯtrij vel excluſoꝛū in cō. othob. vnitatē. fo lxxviij ver. antiquitatē. ver. iuxta quod.

An exceptio poſſit pponi poſt cōfirmationē vt in conſti. othobo. paſtoꝛalis. fo. ciij. ver. nullatenus impendat, fo. eodem. in fine. h.

Exceptio quū admittit cōtra pcuratoꝛem poſt liē. cōteſt. in ꝯſti. othon. clamoꝛē. fo. lvi. ꝟ. inuitēdo.

Exercere frequētiā denotat vt in cōſti. othon. cō tra latronū. fo xxix. c. ver. et in cōſti. othob. cur honeſtatis. fo lxix. c. ver. et in cō. ſe. c. ver.

Excōicatio ſimpliciter plata an de minoꝛi vel ma ioꝛi intelligit in cō. othon. cōtra latronū fo xxxix in fi. ꝟ. excōicatio. et ibi ver. generaliter. quū tenet excōicatio generalis.

An rectoꝛes vel vicarij poſſint excōicare in cōſti. othon. quāto. fo. liij. §. j. in pꝛin. et in con. othob. ad tutelam. fo. lxxix. in fi. et ver. ligatus.

An publicatio excōicatiōis repellit agentē in con. othob. ſicut. fo. xcviij. in pꝛin ple. ꝛ ꝟ. bñficium.

An iniuſte excōicatus egeat abſolutiōe in foꝛma eccleſie ſez de ſtando ꝛc̄. in con. othon. de archidia conis. fo. xliiij. c. littera. ver. inuoluant.

Ꝙz epus excōicare pōt pꝛo bonis eccleſie rectoꝛis vel vicarij in cōſti. othob. ad tutelā. fo. lxxix. in fi.

An valeat excōicatio p futuris delictis in conſti. othob. in pꝛohe. in fi. et ibi ratio diuerſitatis.

Nūquid timoꝛ excōicationis ſit iuſtus metus in cō. othon. ad elidēdū. fo. xxiiij. ꝟ. nec pūt ſentētie

Trina monitio requirit regulariter anteꝙ ꝗs excōi cet in con. othon. ꝯtra latronū. fo. xxxix. ꝟ. tertio

An pꝛuitiens nouiciū nō pꝛofeſſum ſit excōicatus in ꝯſti. othob. ſanc. fo. cx. ver. anteꝙ pfeſſionem.

Auferēs ab eccleſia vel eccliaſtica pſona aliqua p violētiā excōicatus eſt. in ꝯſti. othob. ad tutelam fo. lxxix. ver. obſeruari.

Ꝙz violans eccleſiā eſt excōicatus e. cō. ver. ſi ꝗs.

An quū ppoſita eſt exceptio cōtra actoꝛē et ipſe re plicat de nullitate ſentētie: quid iuris eſt in cōſti. othob. ſicut. ver. publice notū eſſe fo. xcvij. f.

Excuſatio in delictis ꝛ negligētijs longum vſum allegare ē accuſare. cō. ij. oth. ꝟ. ad āntiquo. fo. v. f.

Et de excuſatione a tanto lz non in toto in conſti. othon. ad elidendū. fo. xxiij. ver. intruſo. et. c. cō. eccleſia. fo. xv. ver. moꝛibus.

Executoꝛ. nūquid ps citabit de nouo in executiōe ſententie. et an executoꝛ gñe teneat admittere ex ceptiones in conſti. othobo. ꝙ indecoꝛū fo. lxxij. ver. exequatur. in fi.

An minoꝛ vīſ feia pōt eē executoꝛ fo. lxxxiij. in fi.

Item an pōt cōpelli ad hoc. et an ſi vnus recuſet pōt et alter exequi: et an oēs ſimul debēt agere: et an executoꝛis actio ꝯtra defunctū eſt ſublatum et habeāt actionē ꝯtra heredē: et an exigere poſſunt et an caueant de fideliter adminiſtrando: et an in hoc ſtetur eius iuramēto. ꝛ an teſtatoꝛ poſſit ſibi met legē imponere ne ſm teſtamētū faciat: Et an executoꝛ ante adminiſtrationē inchoataz iurabit de fideliter adminiſtrādo: et an poſt aget creditoꝛ ꝯ heredē vel executoꝛē. Et an executoꝛes volētes pꝛeferri legatarijs debeāt pbare ſufficiētiā bonoꝝ Et an executoꝛ pōt emere res defuncti. De oībus iſtis no. in ꝯſti. othob. libertatē. fo. lxxxiij. in glo. fi. et ibi de ceſſione actionis.

Executoꝛ tenet facere inuētariū i ꝯſti. othob. liber tatem. fo. lxxxiij. ver. inuentariū. et ibi de foꝛma inuētarij. Et an poteſt vetare executoꝛem ne red dat rationem. dic vt ibi.

Exemptio. An epus poſſit punire exēptos delin quētes et loca coꝝ in cō. oth. ꝗd advene. fo. xliiij. ver. opoꝛtunis. cōtra exēptiōes ꝙ ſine rōnabili cā ꝯcedi nō debēt i cō. othon. cū nō ſolū. fo. xlvij. l fi. De eccl'ia exēpta cū parochianis in cō. othob. quū. ver. exempti. fo. xciij. l.

Expēſe in cauſa matrimoniali ſeu diuoꝛtij victus victoꝛi condēnabit in expēſis in con othon. cum nō ſolū. fo. xlvij. ꝟ. matrimonialis. et ibi an vxoꝛ agens ad diuoꝛtiū habebit ſumptus litis et alimo nie. Que dicunt moderate expēſe in cōſti. othon. tāto. ꝗ incipit fo li. circa mediū. ver. moderatis. Quādo expenſe ſunt deducende ibidem.

Extenſio nō dr̄ pꝛie vbi eſt omoda ſimilitudo: in conſti. ij. otho. ver. conſtruendum.

De materia extēſi in cō. othob. ad tutelā. fo lxxix poſt mediū. ver. ad hoc. et in cōſti. othon. ad vica riam. fo. xx. ver. fateri. et. c. con. audiuimus in fi. et. c. cō. ꝗto. fo. liij. ver. manifeſte. Et ibi queſtio de impetrante ad pluralitatē beneficioꝛum.

Excluſus. an excluſus vna via debet admitti alia in conſti. othon. licet ad. fo. xxxiij. ver. iſto modo.

Extunc in conſti. othob. domus. fo. lxv. c. ver. et alleg. iura.

Exhoꝛtoꝛ de ver. exhoꝛtoꝛ. in conſti. othon. quid ad venera. exhoꝛtamur. fo. lxiiij. ſ.

Factū. ꝙ nō facere eſt facere in cōſti. othob. factoꝛum. fo. lxxiiij. ver. contrafecerit

Adnotandoꝛū in glo. d. Joānis de athon.

An cōpellatur qs ꝑciſe ad factū in con. othon. auditu. in fi. ver. compellatur. fo. ix.
An qs venire pōt ꝯtra factū ſuū in ꝯſti. othon. cū laicis. ver. cōuentio. fo. xvj. et in ꝯſti. othob. qm. ij. ver. fecerit. fo. xciij.
De facto ꝯ̄trio ſeu excluſoꝛio in con. othob. vnitatem. ver. antiquitatis. fo. lxxviij.
Fama eſt duplex et an ſufficienter ꝓbet et ꝑ quot teſtes in cōſti. othon. ꝯtra latronuꝫ. fo. xxxix. poſt medium. ver. manifeſtū. et in conſti. othon. licet. ver. concubinas. fo. xxxviij.
Nū eſt pꝛius inquirendū de fama ꝙ de crimine in ꝯſti. othon. ad elidendum. fo. xxiij. poſt pꝛin. ver. plurimoꝝ. et. c. cōſti. inotuit. in pꝛin. fo. xxxj.
Nū nō ſufficit ꝑſumptio fame et quid ſi ꝑs neget famā an iudex habet ꝓbare in cōſti. othon. qd ad. ver. opoꝛtunus. ple. fo. xliiij.
Et quando pꝛobat ꝑ ſe et qū inducit ꝑſumptionē in conſti. otho. contra latronum. fo. xl. a.
Falſitas quid eſt in con. otho. ad elidendum. ver. falſitati. fo. xxiij.
Qualiter punit̄ vtēs falſis litteris: vel falſum ſigillum pape vel regis huiuſmodi habēs in conſti. othon. quāto. in g. pēultima ⁊ i g. ſe. ibidē. fo. liij
Habēs falſas lr̄as dꝫ eas deſtruere. j. xx. dies. c. cō.
Utens falſo inſtrumēto poteſt ſe purgare in con. othon. ꝙto. ver. ſcienter. fo. liij.
Fauoꝛ. duplex fauoꝛ nō fiet ſimul et ſemel eiuſdē rei in con. otho. ad vicariā. in g. j. ad ſi. ple fo. xx.
Femina non habet poteſtatē clauiū eccleſie in cō. othon. qō in quodā. ver. viri. fo. x.
Fictio de differētia inter fictionē ⁊ pꝛeſumptionē in con. othon. fi. ver. contumaciam.
Fides eſt media inter ſciētiā et dubitationē in cō. othon. i. ver. fide. et ibi quot modis dicitur fides.
De fide implicita ⁊ explicita: et qū dubitare de fide eſt hereticū. c. con. i. otho. ver. reſiſtendum.
Quid eſt fides no. in conſti. othon. ver. decepti. et ibi in ver. conſeruet.
Et quātū ad fideꝫ ſufficit auctoꝛitas eccleſie et qd operat̄ fides no. in ꝟ. fideꝫ. vide bene de fide in. c. ad baptiſmum. fo. viij.
Filius qui eſt teſtis paterne nequicie. in cō. otho. inotuit. poſt ꝑn. ⁊ ꝟ. ſuſcepti. ⁊ i ꝟ. diripi. fo. xxxj
An habens filios repellit̄ a pꝛomotione. an filius pōt ſuccedere pr̄i in bñficio in cōſti. otho. licet. ij. ver. c. et ibi. ij. modo. fo. xxxviij.
Filij ſūt caſtigādi i cō. othob. iuſtꝰ. ꝟ. qui. fo. cvij.
Quando filius punit̄ pꝛo delicto pr̄is in cō. otho. inotuit. ꝟ. nullatenus admittat. fo. xxxi.
Nūqd filiatio repellit quē a bñficio. c. ꝯ. ꝟ. diripi.
Qualiter ꝓbatur filius. c. cō. ꝟ. copula.
Finis qū denotat actū et qū ipſa materia ꝯſideratur et non finis. in conſti. othon. qm. circa fi. ꝟ. ex
Firmarius ſi eccl̄ia dimittat (quo poſſit. fo. xc. ad firmā vltra tēpus duplicabit̄ pena i cō. othob. indignū. ꝟ. et clericis. fo. xc.
Et nūquid requirit̄ ep̄i cōſenſus in dimiſſione ad firmā in con. othob. ad firmam. fo. cxiiij.
Et ibi nūquid decima poſſit dari ad firmam.
Et ibi an habeat vtile dominiū ⁊ qualiter foꝛmabit libellum contra detinentes fructus eccleſie.
Et an pꝛiuilegium rectoꝛis tranſeat in eū ple.
An monachus pōt recipere maneriū de abbate in con. othon. cū laicis. ver. ad firmam. fo. xvj.
Itē ſi firma locatio eccleſie vel alterius rei pꝛohibet̄ ſub pena qs ſoluet penā locatoꝛ an conductoꝛ an vterq̧. in cō. othob. indignū. ꝟ. rei ple. fo. xc.
Et an monachus poſſit recipere eccl̄iam vl̄ maneriū ad firmā de abbate in cō. othob. ad firmam. poſt pꝛin. fo. xciiij.
Si etiā dimittat̄ ad firmā vltra tempus duplicat̄ pena in cōſti. othob. indignū. ꝟ. in clericis. fo. xc.
Flagiciū. differētia inter flagiciū et facinus in cō. othoñ. ꝯtra latronū. in pꝛin. c. ver. fo. xxxix.
Foꝛma data a lege ſeruanda eſt in ꝯſti. othon. cuꝫ laicis. ꝟ. fiat cōuētio. et ver. littera. fo. xvj.
Et qū foꝛma plus inſpicit̄ ꝙ materia in cō. otho. qm. ꝟ. poſſit. fo. lv. ſ. et in ꝯſti. ij. othob. ꝟ. in foꝛma opt̄. An non ſeruata foꝛma viciatur actus. in conſti. othon. cum laicis. in fi. fo. xvj.
Nū foꝛma eſt ſeruanda i cō. othob. ingredientibus ver. in foꝛma. fo. lxij.
Foꝛnicatio quare magꝰ punit eccl̄ia foꝛnicationē et adulteriū ꝙ cetera pc̄tā no. i ꝯſti. otho. licet. ꝟ. ingerat. Et ibi qualiter coitus eſt ꝓhibitus et foꝛnicatio. in fi. fo. xxxiiij.
An pꝛopter eam clericus ſit deponendus in cōſti. otho. licet. ver. alioquin. fo. xxxvij. a.
An ꝑſbyter foꝛnicarius plus peccet ꝙ cōiugatus. no. j. in ver. pꝛeſbyter.
Et an pꝛeſbyter foꝛnicarius audire poſſit confeſſionem alterius. no. ſ̄. in ver. confeſſio.
Quis dicit̄ publicus foꝛnicatoꝛ in conſtit̄. othoñ. licet. i. ver. detinet. fo. xxxv. k.
Fouea quō in ea ambo cadūt dū cecus cecū ducit in con. othoñ. ſacer oꝛdo. ꝟ. quare. fo. xiij. g. ⁊ h.
Foꝛſan aliqū audaciaꝫ facti ſignat. aliqū dubitationis notā. in ꝯſti. othon. auditu. ꝟ. coō. fo. ix. q
Fructus potius debent̄ parochianis ꝙ extraneis in cō. othob. ſacroꝛū canonū. ꝟ. paupes. fo. lxxiiij
Fraus et dolus nemini debēt patrocinari in con. othon. alicubi. ver. callide. fo. xix. h. et i cō. otho. auditu. circa pꝛin. c. ver. fo. ix.
Et qualiter pꝛobatur dolus et fraus ibi ple.
An fraus poſſit purgari in conſti. othob. amoꝛis. ver. pꝛeſtiterint. fo. lxxv.
Frequēter quot vices cōtinet. in ꝯſti. iiij. otho. ꝟ. co. fo. ix. et. c. cō. de archidiaconis. ꝟ. co. fo. xliij.
Fur. an furē teneat̄ clericus indicare in cō. otho. ꝯtra latronū. ver. teneat. fo. xxxix.
Differentia inter furē et latronē in conſti. othob. cum in armis. ver. furibus. fo. lxvij.
Fur tenet̄ ad reſtitutionē rei furtiue in cō. othon. de archidiaconis. ver. exhoꝛtamur. ſ. fo. xlv.
Fuga quid operat̄ in cōſtit̄. othob. ꝙ indecoꝛum. ver. fugit. fo. lxxij.
Furioſus cōparatur ebꝛio i cōſti. othob. in pꝛobe. ver. ebꝛia. n. fo. lxj.
Furoꝛ quot modis dicitur in cōſti. othob. iuſtus. in fine co. p. fo. cvij.
Fuſtigatio hoīs liberi circa eccleſiam et mercatuꝫ an ſit licitū notatū eſt. ſ̄. ver. coꝛrectio.
Futurū. an tenet ſentētia ſup futuris. notabitur

Tabula pꝛima ſeu index

.j.ver.ſententia.
Futura ſunt cauenda in conſti. othon. cum non. ver.pꝛecauendum. fo.xlviij.q.
Generoſus. quid ſit generoſitas no.in conſti. othob. cū moꝛtis. v.baronū.c. fo.xciiij.
Geminatio verboꝝ qd opat in cō.othon.auditu. in pꝛin. fo.ix. Et in conſti.othob.ſane.in fi.et v. vniuerſale. fo.cx.
Generale verbū nō extendit ad ſpecialitatē expſſā in ꝯſti.othon.innotuit.v.eccleſiaſticis. fo.xxxi.
An tantū valet generale i oīdus/ ſicut ſpāle i ſingulis. in ꝯſti.othoñ. fi. v.in ſimilibus.
Gen⁹ qliter maſculinū ꝯcipit femīnū i cō.othob. venaliū et remittit v.i monialibus.b. fo.cxviij.
Tria ſunt gña hoim i cō.othob.i phe.v.expellit.
Gerundiuū qñ impoꝛtat tēpus ꝑteritū et qñ futurū no.in con.othoñ.ceterū.in pꝛin. fo.cxvij.
Gratia qñ dʒ quis redire ad gratiā in ꝯſti.othon. qō in quodā.ver.valeat. fo.x.
Qꝛ nichil boni ſine gratia dei poſſumus.no. i cō. othob.in pꝛobe.ad fi.v.autoꝛe deo.t. fo.lxij.
et in conſti.othob.qm ceca.v.gratiam. fo.lxiij.
Nota bene quot modis dicitur gratia.
Gladius terrenus debet ſubeſſe gladio celeſti. in ꝯſti.othob.cū moꝛtis.v.a ꝑlatis regni. fo.xciiij.
Grex nomen eſt vniuerſale. in conſti.othobo.paſtoꝛ.in pꝛin. fo.xcij.
Habitus.de habitu monachoꝛū no.in conſti. othob.ad hec.v.nigri oꝛdinis.et videbit.j. ver.veſtis.n. fo.cxiiij.
Homo.tria genera hoim.ſ.coniugati et pꝛelati ⁊ cōtemplatiui in cōſti.othob.in pꝛobe.v.expellit. et ibi plene de vicijs et exceſſibus hominū.
Sed qd eſt hō i cō.oth.qm ceca.v.dꝛeuis.fo.lxiij
Holocauſtū vñ dʒ i cō.otho.deus.c.v. fo.lxxxix.
Honeſtas vñ dʒ i cō.othob.cū ſcti.c.v.fo.lxviij.
Quando honeſtū ꝑfertur iuſto ⁊ ecōtra no.in cō. otho.cum laicis. vee.inhoneſtum. fo.xvj.
plene de triplici honeſtate ibi in conſti.othob.
Hore. de hoꝛis dicendis in cōſti.otho. de archidiaconis.ver.officijs.ſed tantū remittit. fo.xliij.
Hoſpes turpius eijcitur ꝙ nō admittitur hoſpes. in conſti.othon.in ver.ſuſceptas.
Hoſpitale ſit ſub diſpenſatione epi vel dñi ſecularis in ꝯſti.otho.alicubi.v.eccleſiaſticis. fo.xviij. et remittit ad conſti.othob. volentes. circa pꝛin. ple. fo.cxvj.
Hoſtis. quis pꝛopꝛie dicit hoſtis in conſti.othob. iuſtus.ver.hoſtium. fo.cviij.
Hereticus. nō falſus itellectus ſed ꝑtinax aſſertio ꝯ̄ vitatē facit hereticū.aug. ſup geneſi li.vj.c.iij.
Item hereticū facit cōtumax defenſio erroꝛis ſcḿ aug.ciuitate de dei.li.xviij.c.v.et hoc no.ſ.in cō. othoñ.poſt medium in quadam adō.
Humilitas an ſit caput oīm virtutū no.in conſti. iij.othob.c.v.fo.liiij.c.Et ibi de multiplici humilitate in cōſti.othob.illud.in g.fi.q. fo.cxv.
Unde ⁊ ibi beatus eſt qui gloꝛiatur in humilitate magis ꝙ in poteſtate.poteſtas enim deficit. humilitas vero nō deficit: et remittit ad archidiaconū.
Ipota in cōſti.othoñ.ſacer oꝛdo.poſt pꝛin. co.ver. fo.xiij.
Ignoꝛātia.de pꝛbyteroꝛū ignoꝛātia in cō.othoñ. ſacer oꝛdo.ver.illitteratos.ple. fo.xiij.
Et ibi nunquid ignoꝛantia ſit moꝛtale peccatū.
Quando pꝛeſumit quis ignoꝛans vel non.in cō. othoñ.cōtra latronum.ver.ſciuerint. fo.xxxix
Qꝛ ignoꝛātia aſſimilatur cōtemptui in cō.othob. deus.c.ver.et remittit. fo.lxxxix.
An ſit mediū inter ſcire et ignoꝛare.in cō.othob. in pꝛobe. et ibi pꝛo pꝛocuratoꝛibus et doctoꝛibus qui pꝛeſentant ſcolares in congregatione
Quid eſt ſcire in cō.otho.fi.v.pꝛebeat iuramētū.
Ignis. de duplici igne purgatoꝛij no.i cō.othob. xpiane.ver.ignem. fo.xcviij.
Illico.no.in cōſti.otho.xpiane.c.ver. fo.xcviij.
Illatio qd eſt et quot modis ſumit et qñ ꝑmittit. in cō.othoñ.ad vicariā.circa fi.v.dolo.ple.fo.xx.
Impedimētum. que dicitur legitime cauſe impedimenti.no.in ꝯſti.ij.otho.v.rationabili cauſa.
Qꝛ impedimentū pꝛobatur pꝛopꝛio iuramento in conſti.otho.tanto.ver.cōtumacia.et remittit.
Qꝛ ſubducto impedimēto ercōualeſcit actus i cō. othob.amoꝛis.circa mediū.vbo cuiꝙ.p.fo.lxxvj
Imperatoꝛ an ex iure ſucceſſionis vel electionis admittit in cō.otho.licet.ij.in pꝛin.b. fo.xxxviij.
Immunitas.cōtra infrīgētes libertates eccleſie vel miniſtroꝝ eius i cō.othob.in phe.v.expellit.
Quid de extrahente clericū de eccleſia ꝑ violētiā vel cautelā.in cōſti.othob.ad tutelā.v.vt ſi quis aliquē.fo.lxxx.b.Et ibi de illis qui nō gaudent de imunitate eccleſie.v.defendat. et ibi in v.ſepta. fo.lxxix.b.An domus rectoꝛis gaudet imunitate vide.ſ.verb.ſepta.Et que loca pꝛeſtant imunitatem in.i.cōſti.othob.ad tutelam poſt pꝛin.
Indiffinita an equipollet vniuerſali in cō.othō. cū laicis.v.nec ꝑſonis.m.in fi.folij. fo.xvj.
Indulgentia qualiter quis decipit ꝑ eā in conſti. othob.iuſtus.circa fi.ver.cōuenietes.l. fo.cviij.
Et ibi de materia an ſimplex ſacerdos poteſt cōcedere indulgentiā in.c.ꝯſti.iuſtus. v.ꝯuenietes.l.
Induſtria aliqñ accipitur i bona parte/ aliquādo non.in conſti.othob.deus.c.ver. fo.lxxxix.
Infamia. an cōuictus et coꝛrectus in cauſa inquiſitionis ſit infamis.in cōſti.othon.quid ad vene. v.infamis. et ibi ratio diuerſitatis. fo.xliij.
Infirmus. dicit reſidere et deſeruire officio ſuo in ꝯſti.othob.de infirmis.circa pꝛin. fo.cxv.
Ingratitudo qd eſt no.i cō.othob.gfa.fo.lxxxvj.
Iniuria eccleſie cōmiſſa a ꝑlato remitti nō pōt in conſtit.othob.ad tutelā.c.v.pꝛo et con.ple.et ibi in ver.co. fo.lxxix.
An dño competit actio pꝛo iiuria cōmiſſa familie et remittit et ibi vide ple.
Inhoneſtū qualiter accipiatur: in conſti.othoñ. cum laicis.ver.inhoneſtum.c. fo.xvj.
Inquiſitio an cōuictus in cauſa inquiſitionis ſit infamis no.ſ.ver.infamia.
An eps pōt inqrere ꝯtra nō infamatū in cō.othō. qd ad vene.v.coꝛrigēdo.b.v.ſed poſtea.fo.xliij.
Et de quibus habet epus inquirere: et que docere c.c.ver.coꝛrigendo.b.
Et an a mulieribus et ſocijs criminum poſſit fieri īqſitio i cō.othob.paſtoꝛal.v.exactiſſima.fo.ciij.

De inquiſitione generali in ꝯſti. othob. ꝙ indecorum. ver. inquiſitionem. fo. lxxij.
Duplex eſt inquiſitio in conſti. othon. quid ad venerabiles. ver. corrigend. fo. xliiij.
Et de ordine inquirendo. no. ibi.
Et qñ inqſitio infamie eſt facienda no. in cõ. otho. inotuit. fo. xxxi. in prin. et. c. ad eludendũ. ver. relatione plurimorum. fo. xxiij.
Inſpicit qd euenire põt in cõ. othon. cum laicis. ver. damnoſum. fo. xvj.
An inſpicit potius qd prodeſt an qd nocet in ꝯſti. othob. amoris. circa mediũ. v. vacauiſſe. fo. lxxvj. et in cõſti. othob. paſtor. ver. obedientie. fo. xcij. et ibi bona q̃ſtio et ple. diſputata de aquebaiulo.
Inſtitutio auctorizabilis ptinet ad xp̃m in conſti. otho. ad elidẽdũ. circa mediũ. v. platus. fo. xxvij.
De multiplici inſtitutione cõſti. othon. licet. ver. admittere. in fine. t. fo. xxxviij.
Differentiã inter inſtitutionẽ ⁊ collationẽ in ꝯſti. othob. ſacrorum. ver. inſtitutio. fo. lxxxiiij.
Qꝫ inſtitutio facta i bñficio vacãte de iure nõ de facto tenet ſed inductio nõ: i cõ. othob. amoris v. vacatione. fo. lxxv. et in cõſti. pcedẽ. in fi. ver. inſtitutione. et adde ibi archid.
Et an lra inſtitutiõis ſit neceſſaria in ꝯſti. othon. ad elidẽdũ. v. auctoritate ppria fer. in fi. fo. xxiij.
Ep̃us nõ põt deferre inſtitutionem rectoris donec rector apponat de cetero dando in conſtit. othon. cum ſit. ver. tacite. fo. xxvij.
Inſtrumentum an ſit probatio criminis in cõſti. othon. q̃to. ver. negocio. a. fo. liij.
Utrum valet inſtrumentũ cõfectum ab eo cui eſt interdictum officium tabellionatus in cõ. othob. iuxta ver. ſit ſuſpenſus. fo. lxxi. d.
Interdictũ vnde dicit et qd eſt no. i cõſti. ij. otho. ver. interdicta.
Quando preſens in diuinis officijs in loco interdicto eſt irregularis no. ibidem in eadem. g.
Interdictorꝫ aliud eſt vniforme et quoddã difforme. vt. ſ. in ver. an miſſarum. r.
Qꝫ eccleſia nõ põt interdici pro debito pecuniario in cõ. othob. eccleſiarũ. v. beneficiorum. lra. i. et hoc eſt notabile. fo. lxxxvj.
Intereſt. pro materia intereſſe in conſti. othobo. amoris. ver. inſtitutum. fo. lxxv.
Intereſſe probatur per iuramentũ in ꝯſti. othon. ad eludendum. ver. reſarciendo. fo. x[illegible].
Interpretatio. qui poſſunt iura interp̃tari no. ſ. ver. doctor.
An eius eſt interp̃tari cuius ⁊c. in cõ. otho. vſum. v. intelligimus ple. fo. xlix. Et an inferior papa poſſit interpretari.
Inteſtatus quis dꝫ decedere in conſti. othob. cum mortis. e. ver. fo. xcuij. et ibi de teſtamẽtis ſeruorꝫ et aſcriptitiorꝫ. ⁊ ibi remittit ꝙ ordinari⁹ occupãs bona defuncti inteſtati tenetur creditoribus ipſius e. con. ver. approbatione.
Intruſus an poteſt agere contra debitorem eccleſie in cõſti. othũ. ad elidendũ. v. ſe intrudi. fo. xxiij
An apoſtolicus occupãs bñficium auctoritate ppria dꝫ itruſor no. e. cõ. vbi. ſ. v. auctate. in g. fi.
An intruſio põt fieri ſine violẽtia qd eſt notabile.
Intruſus ſymoniacus non dꝫ dimittere poſſeſſionem facti ſine licentia in conſtit. othobo. amoris. ver. preſtiterit. fo. lxxv.
Si intruſus permutat beneficiũ ſuũ cũ alio nũqd incumbens habet reſpondere pcura. ipſius pmutãtis. in cõ. oth. ad elidend. v. ſe intrudi. fo. xxiij.
Inuadere. differẽtia inter inuadere ⁊ cõtractare. no. ſ. in ver. contractare. et in conſti. otho. ad elidendum. ver. inuadere. fo. xxij.
Inuentarium qñ debet fieri et an ante de adminiſtratione in cõſti. otho. libertate circa prin. e. ver. et ibi qñ executor tenet facere inuentariũ.
Inuidia quid eſt in conſti. otho. vſum. e. v. et ibi de ira. fo. xlix.
Ipſo iure an vbi ponit talis clauſula requirit ſententia in cõſti. otho. licet. e. v. fo. xxxviij. col. iij. b.
Ira quid eſt in cõſti. othob. omp̃s. e. v. fo. cvj.
An deus fuit aliqñ iratus. e. cõ. iuſtus. e. ver. pro et ꝯtra ibi in glo. ſe. fo. cvij.
De triplici ira et ꝯtra irã vide ibi notabiles vſus.
Irregularitas de iſta materia ple. no. in conſtitu. othob. cũ honeſtatis. ver. vltione. fo. lxix.
Excõicatus a canone celebrãs eſt irregularis: nõ autẽ ſuſpenſus. vt in conſti. othob. cũ honeſtatis. ver. vltionem canonicam. prope fi.
Quare irregularitas proueniens ex delicto tollit p baptiſmũ: nõ tñ pueniens ex defectu. in conſti. othob. ingredientibus. ver. baptiſmus. fo. lxij.
Irrũpere vicium ſignificat in con. othoñ. licet. ij. poſt prin. e. ver. fo. xxxviij. col. iij. e.
Iterũ in cõſti. iiij. otho. v. frequẽter. fo. ix. d.
Iudex nõ debet recipere munus a parte. in cõſti. othob. cum partes. ver. quicq̃. fo. xcvj.
Et qñ habebit expenſ. no. in conſti. otho. ceterũ. in fine con. fo. cxvij.
An iudex poſſit deferre ei iuramentũ quẽ velle credit deierare in ꝯſti. otho. fi. v. iuramẽtũ. fo. lvij. a
Iudex dicit abuſiue vbi deeſt iuſticia ⁊ qd in arbitrarijs expedit habere iudicẽ gratioſum in conſti. othon. cum non ſolum. in prin. fo. xlvij. Et ibi in glo. ſe. que requiruntur in iudice.
An liceat iudici iudicare de illo quod ſibi cõſtat in priuato in cõ. ij. otho. ver. nos ipos. et ibi an ſcdm cõſcientiã vel ſcdm allegata et probata debet iudicare et remittit.
Qualiter punit iudex male iudicans no. in cõſti. otho. c. fi. ple. fo. lvj. col. iij. t.
Nũ lꝫ iudici reſiſtere in conſti. otho. ad eludendũ. ver. defendent. fo. xxiij.
Duo requiruntur in iudice in conſtit. othon. cum non ſolum. ver. et ſcientia. fo. xlvij. m.
Iuramentũ tria debet cõtinere et an ep̃us poteſt idem remittere: et an iurans reſidere põt morari in loco vicino. Et an licet iurare. in conſti. othon. ad vicariam. e. ver. fo. xx.
De iuramẽto curati pſtando e. cõ. in v. alioquin.
De iuramento calũnie in conſti. otho. iuſiurand. e. ver. fo. xlix.
An illud põt inter partes remitti et an actor recuſans pſtare iuramẽtũ videt colludere tñ vt noceat ſucceſſori aduerſario. no. ſ. in v. pſtari. fo. xlix. d.
Capellani celebrãtes in eccleſia iurabunt ꝙ obſer

uabunt eccleſiã idõneͣ. et in cõſti. othob. gratia. ꝟ. reſtituãt. fo. lxxxvi. et remittit quod eſt notabile.
De multiplici iuramẽto in conſti. othob. xpianc. c. ver. et remittit. fo. xcviij.
Juramentũ de calũnia cõcoꝛdat cũ iuramento de veritate: in cõſtit. otho. iuſiurandũ. in pͥn. fo. xlix.
Et ibi qñ põt exigi iuramẽtũ malicie: et ibi vide ĩ ver. pꝛeſtari. in. e. conſti. otho. iuſiurandum. d.
Juratus ſoluere infra tertium terminũ ſi termi= eſt pꝛoꝛogatus nunquid incurrit piuriũ. in cõſti. otho. vſum. ver. continuandos. fo. l. col. iij. b.
Juriſdictio an põt quis ad firmã dimitti in cõſti. othon. eccleſias. ꝟ. iuriſdictiõis exercitio. in ſi. x. fo. xv. et ibi quid iuris de fructibus iuriſdictiõis.
Juriſpꝛudentia differentia inter eam et iuſticiam in cõ. othob. in pꝛohe. ꝟ. iuſticie. in cõ. ſe. in pꝛin.
Jus. plus valet executio iuris antiqui ꝙ adiectio iuris noui: in ꝯſti. j. otho. ꝟ. vtendũ. et ver. lex.
Qꝛ ius regni anglie ꝯtrariaꝛ iuri canonico in conſti. othob. volentes. ver. concedant. fo. cxvj.
Quid ſit iuſticia in cõſti. othob. c. ſi. in pꝛin.
LArgus quis dicitur in conſti. otho. ad elidẽdum. ver. cupiditate. fo. xxiij.
Latro ſit in cõ. otho. ꝯtra latronũ. c. ꝟ. fo. xxxix.
Differentia inter fures / latrones / et pꝛedones: in cõſti. othob. cũ in armis. ꝟ. pꝛedonibus. fo. lxvij.
Legatum ſimpliciter eccleſie an debebaꝛ rectoꝛi: in ꝯſti. othob. impꝛobam. ꝟ. eccleſie. fo. lxxxvij.
Legatus. legatoꝛũ tria ſunt genera et quõ legat⁹ a latere pꝛecellit in multis. Et nũquid põt nouas cõſtitutiones ſine ſpeciali mandato pape edere. in cõ. j. othob. r. ꝟ. et ibi ple. de ptãte. legati a latere.
Nũquid ꝑlatus poſſit interpꝛetari ꝯſtitutiões pa pales vel ꝓpꝛias facta legatiõe ſua in cõſti. otho. licet adeo. ꝟ. alexãdꝛi. d. fo. xxxv. et in cõſti. j. oth. ꝟ. cõceſſũ. Et ibi vtrũ cõſenſus pꝛelatoꝛũ requiri tur in editione hmõi cõſtitutionũ. Et quis poteſt abſoluere excõicatum per talem conſtitutionem.
An legatus cõſtitutiones appꝛobare vel infirma= re vel repꝛobare põt: in cõſti. othob. qđ in quodã. ĩ pͥn. ꝟ. appꝛobãtes. fo. x.. adde ꝟ. cõcilij. ca. j. õc.
An legat⁹ facere põt ꝯſti. in cõ. othob. j. ꝟ. legat⁹.
Legitimatio. an filius ꝯſtitutus in minoꝛibus oꝛ dinibus legitimeꝛ per ſequens matrimoniũ in cõ. oth. inotuit. ꝟ. cõtracta fuiſſe fo. xxxj. lr̃a. y. col. i.
Legitime quid denotat hoc verbũ no. con. othob. cõiugale. ver. contracti. in fine. fo. lxxxij.
Lex ꝙ eius executio eſt fructus in conſti. otho. cũ ſit ars. circa finem. ver. facto. fo. xxix. q. et ibi contra male ſequẽtes iura. Et ibi ꝙ ple. non teneꝛ executio antique legis ĩ anglia ꝛc. et ꝟ. ius.
Quãdo lex imperialis admittatur per eccleſiaꝫ in conſti. othob. in pꝛohe. ver. pꝛelatoꝛum ple.
An nomen legis debet allegari in conſtiꝛ. othobo. indignũ. ver. teneat. fo. xc. Et in conſti. othob. ꝙ indecoꝛum. poſt pꝛin. fo. lxxi.
An que contra leges fiant pꝛo infectis habeantur no. in conſti. othob. indignum. ver. dato. fo. xc.
An lex ſi ꝗs in tantã habeat locũ in bñficijs eccleſiaſticis in cõſti. othob. ad tutelã. ver. perſonas eccleſiaſticas. in fine. fo. lxxxi. d.
Libellus. an libellus in vero pꝛobãs in ꝓſumpto debet obtinere in conſti. othobo. ad tutelam. ver. ſeu aſpoꝛtari. k. fo. lxxx.
Pꝛo libellis ĩ cauſa diffamatiõis no. j. ꝟ. malicia.
Liber. haurit aquas cribꝛis clericus abſq; libꝛis. in ꝯſti. otho. cũ ſit ars. circa ſi. ꝟ. extant. fo. xxvij.
Liberationes nõ debẽt vendi nec donari: in cõſti. otho. volentes. ver. aliquibus. fo. cxvj.
Licentia quid eſt: an durat perpetuo in cõ. otho. ſi. eo. ver. ple. fo. vj. h.
An curatus poſſit ſe abſentare a bñficio licẽtia nõ petita in cõ. otho. ad vicariã. ꝟ. cõtinue. fo. xx.
Qñ nõ ſufficit petere licẽtiã niſi obtineaꝛ in cõſti. otho. cum non ſolum. ver. obtento. fo. xlvij.
Licet. de iure cõi oĩa licẽt. xiiij. q. i. in fine. vt no. ĩ cõ. otho. baſilicaꝝ. ꝟ. fabꝛice. abſq; lr̃a. fo. vi. k.
Et notandũ ꝙ licẽtia expirat poſt moꝛtẽ vt in di. cõſti. otho. baſilicaꝝ. ver. licẽtia. et. c. ꝯſti. ceterũ. poſt pꝛin. et no. j. ver. tempus.
Sub coloꝛe liciti nõ debet cõmitti illicitũ. ca. ꝯſti. et eo. fo. littera h. ver. vel pulchꝛioꝛis.
Littera an facit fidem equaliter qñ cõcipitur ſub verbis tẽpoꝛis pꝛeteriti vel pꝛeſentis. cuꝫ dicitur Nouerint vniuerſi ꝙ nos ꝯceſſimus donam⁹ vel ſilia in cõ. otho. ad vicariã. ꝟ. decernimus. fo. xx.
Et qñ credĩꝛ litteris q̃bus partẽ caueꝛ foꝛe citatã in ꝯſti. otho. quanto. ver. ſcripture. in ſi. k. fo. liij.
Creditur litteris cõmendatitijs in conſtiꝛ. othob. ſicut. ver. indagatio. fo. xcvij.
Si in lr̃a certificatoꝛia nõ fuit cautũ vt ꝗs certifi= cet nunq̃d teneaꝛ certificare in cõ. oth. ꝟ. ſtatutis.
Oꝛdinatus debet habere litteras ſui oꝛdinis in cõſti. othon. ſacer oꝛdo. per to. fo. xij.
Locatio ſ. ver. firmaꝫ qualiter locabit pꝛeſbyter operas ſuas vt nõ cõmittat ſymoniã. j. ꝟ. ſacruꝫ.
Lucrum diciꝛ deductis expẽſis qđ ſupeſt in cõſti. otho. eccleſias. l. ver. lucrari. fo. xv.
Luxuria. contra luxuriã et cõitinã mulierum no. ple. in ꝯſti. otho. licet. per totũ. fo. xxxiiij. et ibi ꝟ. perceſſe. ꝛc. et ibi ꝟ. adam ſamſonẽ ꝛc. Quare fre quentius punitur hoc peccatũ ꝙ aliud no. in cõ. othob. licet. ꝟ. ingerat. fo. eo. g. et ibi argumenta pꝛo et ꝯtra. et in ꝯſti. otho. ꝙ indecoꝛum. ver. nec cis. fo. lxxiij. littera. p. et ibi obiectio et ſolutio de beata magdalena.
MAgiſter. que pertinẽt ad magiſtrũ in conſti. otho. cũ ſit ars. ꝟ. abſq; magiſtro. fo. xxviij.
Maledictio eſt triplex vt in cõſti. otho. cum in ar= mis. ver. honeſtatis. fo. lxvij.
Malicia includit in dolum et fraudem in conſtiꝛ. othob. ſacroꝝ. c. ver. fo. lxxiiij. qđ eſt notabile pꝛo libello diffamationis.
Malum diciꝛ aliqñ qꝛ pꝛohibitũ aliqñ qꝛ malum in ſe in conſti. j. othob.
Qꝛ bonũ pꝛohibeꝛ vt malũ euiteꝛ. ſ. in ꝟ. bonũ.
Item minus malũ ſeu incõueniens pmittitur vt maius malũ euiteꝛ in conſti. othob. amoꝛis. ad ſi. ver. tolerabilius eſtimantes. i. fo. lxxvij.
Mandatum qualiter puniꝛ mandans et manda= tarius in conſti. othob. venalitꝫ ꝟ. rerũ. fo. cxviij. et remittit in conſti. othob. ad tutelam ver. ratam. et ibi ple. fo. lxxix.
Et nũquid poteſt poſtea agere ꝯtra ratũ habentẽ

no. ſbi. et an mandās aliquē mutilari quid iuris.
Mandatū ſeu iuſſus importat ſuꝑioritatē in ꝯſti. othob. ꝙ indecor. ṽ. ad mādatū. fo. lxxiij. col. iij.
Manifeſtum de iſto no. plc. in cōſti. otho. contra latronum. ver. manifeſtum. fo. xxxix.
Matrimoniū ꝯtrahens bannis nō ēditis nō audi tur petendo reſtitutionē vxoris imo tria debet ap probare ſcz carnalē copulā: ēditionē bannorū: et cōtractum matrimonij qđ eſt valde notabile ſi ſit verū: in cō. otho. inoluit. ṽ. clādeſtine. g. fo. xxxi.
Et ibi ꝙ tribus modis dr matrimoniū clādeſtinū.
Que ꝓbationes valēt in cauſa matrimonij et eſſe ctus. ſ. ver. inſtrumēta. Nota bñ de excellētia ma trimonij et eius effectu in cōſti. otho. cum nō ſolū ver. matrimonialis. fo. xlvij.
Et ibi no. cū quibus bonis litigabit mulier agens ad diuortium propter conditionis errorem.
Et ibi ṽ. magna e. con. an requirat neceſſario mā datū ſpeciale ad cauſam matrimonialē in iudicio tractandam.
Qđ circa matrimoniū nō cōſummatū valent ꝯſti tutiōes eccl'ie i cō. othob. cōiugale. i ꝑn. fo. lxxxij.
Argumentū ꝯtra matrimoniū no. ſ. in ṽ. adiacet
Et ibi in glo. ꝙ impediens matrimonium tenetur parti ad intereſſe.
An archidiaconus poſſit de conſuetudine in cauſa mrimoniali cognoſcere no. ſ. in ṽ. archidiaconus
Medicus tribus modis eſt in culpa in cōſti. otho. ſacramēta. ṽ. medicinale officiū. in ſi. v. fo. vi.
Melius qualiter exponitur in conſtit. othon. qm̄ de habitu. ver. co. k. fo. xxx.
Mendicus nō poteſt habere ꝓpriū in cō. othob. xpiane. ver. ſpecies pauꝑtū. in ſi. fo. xcviij.
Mendicus bñ dicit q2 plus appetit ꝙ diues: ꝯſti. othob. miſerabilis. ṽ. periculoſius. l. fo. ci.
Et ibid ꝙ anglicus et ſcotus plus appetūt vinum ꝙ aliȷ̄.
Menſis de menſe cōtinuo et interpollato in cōſti. otho. licet. ṽ. prorſus. in ſi. fo. xxxv. c. et fo. lc. a. ver. infra menſem. notatur quot dies habet.
Menſtruū. de ſanguine menſtruoſo no. in conſti. otho. licet ab profugandū. fo. xxxiij.
Meretrix prefertur miſero prelato in regno dei. in ꝯſti. otho. xpiane. ver. peccator. a. fo. xcix.
Nunquid meretrix ſit punienda no. in ꝯſti. otho. licet. i. ver. ſint ſuſpenſi. f. fo. xxxvi.
Metus iuſtus an excuſat: no. in cōſti. otho. ad ex= dendū. poſt mediū. ṽ. nec ꝓſunt ſentētie. l. fo. xxvi.
Milites no. ꝯtra eos in cōſti. otho. in probe. ver. iuſticiā fauor expellit. in ſi. q. fo. lx.
Miles an pōt habere bñficiū eccleſiaſticū: in ꝯſti. otho. cum ſit ars. e. ver. fo. xxvij.
Miraculum charitas bonorū facit miraculum de nouo bono in conſti. otho. cū ſit. e. ver. fo. xxvij.
Miniſter noīe miniſtrorū cōtinet epus in conſti. ij. otho. in prin. eod verbo.
Miſſa. nūquid iuratus cōtinue celebrare iuxta or dinationē cantarie ſue poſſit celebrare officium et diebus dominicis in ꝯſti. othob. domus. ver. diuo rum et mortuorum. i. fo. lxv.
Mortale pctm̄. an celebrās recolēs de aliquo pec= cato mortali tēpore cōſecrationis poſſit ꝯſecrare et miſſā finire. no. i cō. ſi. othob. ṽ. i altari. fo. cxxij.
An celebrans in tempore interdicti ſit irregularis no. in ver. irregularitas.
Miſericordia De mia dei no. in ꝯſti. otho. domus. fo. lxv. et in con. ij. et con. iuſtus. poſt ꝑn. optime. fo. cvij. et ibi no. que ſunt ſeptē opa miſericordie in conſtitu. othob. cum mortis. fo. xciiij.
Miſſio nō habet locū in beneficialibus in conſtit. otho. ad elidendum. fo. xxiij.
Sed contra eum qui non admittat miſſum in poſ ſeſſionem in conſti. othob. c. ſi.
Moderatio. diminutionē nō augmētū ſignificat in conſti. otho. cum ſancti. ver. eo. fo. lxviij.
Modicum qđ de eo curat lex: in con. ij. othon. ṽ. perfectis parietibus.
Monachus poſtulari poteſt in cōſtit. ſi. othoū. ṽ. miſerabili. c. fo. lvi.
An factus epus ſeruabit regulā ſuā in ꝯſti. othob. cum ſancti. ver. aſſumpti. fo. lxviij.
Qualiter tranſgredit regulā no. in conſti. othoū. regnum. poſt prin. fo. cx.
Et ibi qđ non valet diſpenſatio abbatis vel pape ſine cauſa imo papa peccat in hoc et ibi plc. cōtra monachos. Qualiter monachi diſciplina cōſiſtit in. vij. e. conſti. ſanc. in glo. pe. fo. cx.
Vix bonꝰ monachꝰ facit bonū clericū i cō. othob. porro. in ꝑn. et ibi qualiter odiūt clericos. fo. cxi.
Item an habebit propriū et ſi habeat qualiter pu nietur in conſti. othob. q2. ver. propriū. et ibi no. inter proprium ⁊c. fo. cxij.
An ſolus pōt habitare et habere curam aīarum. et an abbas poteſt ſibi cōcedere vſumfructum mane rij et an inſtitutum a papa in bñficio poſſit abbas reuocare in cō. othob. monachos. poſt ꝑn. fo. ciij.
In qbus caſibus habebit expenſas a mōſterio. ſ. in ꝯſti. otho. q2. ṽ. ꝓpriū. et ibi ṽ. nūqđ. fo. cxij. p
Viſitator pōt monachū reuocare ab officio et que ſunt publicanda in viſitatiōe eorū: in cō. othob. porro. ver. conſtitutiones. fo. cxi.
An plus peccet ordo nigrorū ꝙ alborū comedēdo carnes in conſti. othod. ad hec. ver. nigri ordinis. in fine. fo. cxiij. et ibi circa ſi. ṽ. preſumat.
An primo pertinet correctio monachi ad epm / an ad abbatē. an etiam monachū inuito abbate pōt epus ſecū habere vel ad ſcolas licenciare in cōſtit. otho. ad hec qm̄. fo. cxv.
Qualiter monachus ſe habebit in prandio ⁊c. in cō. othob. ſtatuimus. ṽ. in comeſtione. v. fo. cxvi.
An monachus in officio vt cellerarius imo firmo ſure agat i ꝯcernētibus offi: ciū ſuū ſicut abbas: in cō. othob. de infirmis. ṽ. ad infirmatiōe. fo. cxvi.
An cōtrahens cū monacho debet ꝓbare pecuniā fore verſam in vtilitatē monaſterij in cō. othob. volētes. ver. eccleſijs. fo. cxvi. Et niſi ingreditur religionē dū tñ poſſit habere ꝓpriū nūquid tenet monachatus in cōſti. otho. q2. ṽ. habeāt. fo. cxij.
Monitio qñ ſufficit vna et qñ nō: in conſti. otho. cōtra latronū. fo. xxxix. circa ſi. con. et ibi ver. ge nerale qñ requiritur monitio ſed tantū remittit.
Differentia inter monitionē et requiſitionem: in cōſti. othob. ꝙ indecor. ver. mandatū. f. fo. lxxiij.
Mora an purgari pōt i ꝯſti. iij. othob. cū i armis.

ver. nec ſatiſfecerit. fo. lxxvij. et remittit ad cōſti. othob. amoris. ver. profecerit. fo. lxxv.
Morbus contagioſus qui dicitur in cōſti. othob. iuſtus. ver. peſtilentie. fo. xvij.
Mors qualiter pbat no. in cō. otho. ad elidendū. v. rumores. fo. xxiij. et in cō. otho. amoris. v. pluribus. ple. et ibi nūqd fama pbat mortē. fo. lxxv.
De morte ciuili et naturali in cōſti. otho. ad elidendum. ver. morte. fo. xxiij.
Nil certius morte: nil incertius hora mortis. in conſti. othob. cum mortis. in prin. fo. xciiij. Et ibi qualiter exiſtens in mortis periculo impeditur ne condigne peniteat.
Mulier ꝯtra cōtinuā mulierū no. ſ. v. luxuria.
Claues eccleſie nō ſunt mulieribus cōceſſe in con. otho. qd. ver. veri. a. fo. xi.
Multitudo propter multitudinē detrahendū eſt ſeueritati in cōſti. otho. incertitudinis ꝛc.

NEgatiua qualiter probatur in conſti. otho. ꝗto. v. euocatū ple. et v. ſcripture. fo. liiij.
Qualiter probatur iſta negatiua nō fuit citatus: et qn due negationes faciunt vnam affirmationē in conſti. othon. qm tabell. ver. nec nō. fo. liiij.
Natiuus. ſ. ver. nobilitas.
Neceſſitas qd cauſa neceſſitatis dr cauſa honeſtatis vel decentie dr con. ij. otho. c. v. et v. negligi.
Negotiatio qn pmittit con. othob. eccleſias. ver. appetant. fo. xv. c. con. cum laicis. v. qualiſcūqꝫ. fo. xvj. cōſti. othob. omps. in fi. v. tentat. fo. cvj.
Et ꝙ aliud eſt in hac materia in foro iudicialiꝫ in foro anime.
Nobilitas de nobilitate generis in con. othob. cū mortis. ver. baronum. ple. fo. xcuij.
Nolatio. qn nolatio tertie perſone ꝛc. habet locū in conſti. otho. ad vicariā. fo. xx. poſt prin. vſus: ſed quero circa iſtꝫ ple.
Noticia. qualiter pbatur de multiplici noticia in conſti. othō. cōtra latronū. in fi. fo. xxxix. et in cō. othob. amoris. c. ver. et remittit. fo. lxxv.
Notorium quid eſt per quot teſtes probatur et de triplici notorio. Itē an ibi locū habet appellatio vel iuſtificatio facti. et an ibi requirit citatio. Et an proceſſus in notorio extendit ad cōtractus. Et nunqd in notorijs ſit ſentētia ferenda ibi ſcriptis in cōſti. otho. contra latronū. v. manifeſtum. vſ. illud dico. fo. xxxix.
Item de notorijs iuris in cōſti. otho. ad elidendū. in glo. fi. fo. xxiij.
Nouitius qualiter ſumit diuerſimode in conſtit. othob. ſanc. c. ver. fo. cx.
Et an percutiēs nouitiū ſit excōicatus. c. conſtit. ver. profeſſionem.
Nouū. quid dr nouū: ꝯſti. j. otho. c. v. et quot modis dr nouū c. cō. inotuit. v. de nouo. fo. xxxi.
Et dr̄ia inter nouū et renouatū et ibi bona qſtio.
Nūcius an credit ſic citāti cō. othō. tāto. c. v. fo. li.
Item an credit archidiacono denūcianti crimina cpo ſine aliqua inquiſitione ꝯſti. otho. ꝙ indecorꝫ ver. nunciatum. fo. lxxij. et hec qſtio notabilis.
Nuptie ꝗ nuptias reſpicit. vide. ſ. matrimoniū

OBedientia melior eſt ꝙ victima in cō. ij. otho. poſt prin. et in phe. othob. in pn. et remittit.
Et de ſancta obedientia in cōſti. ij. othob. ver. obedientie. et remittit.
An obedientia ſit preſtanda archidiacono no. in cōſtitu. otho. de archidiaconis v. viſitēt. fo. xliij.
Oblatio. an debitum offerri creditori debet no. in cōſti. othob. domus. in ver. requiris. fo. lxv. et remittit ad cō. othob. ad tutelā. v. cōpetent. fo. lxxix
An valet cōſuetudo ꝙ oblationes fiāt ecē parochiā niſi qs accipiat ſacramēta i ꝯſti. othob. gratia. v. iuſte. ibi ple. fo. lxxxvj.
Obligatio. an difficultas viciat obligationē in cōſti. otho. vſum. in fi. fo. xlix.
Qualiter quis obligat ad antidota in ꝯſti. othob. amoris. v. antidotum. fo. lxxv.
Occaſio qualiter differt a cauſa in ꝯſti. otho. ij. v. pretextu bū. et c. ꝯſti. eccleſias. ver. cauſa. fo. xv.
Obteſtatio an detur loco iuramēti in con. othob. paſtor. c. ver. fo. xcij.
Oculus impudicus impudici corporis eſt nūcius in ꝯſti. othob. monialis. ver. cenobijs. fo. ccviij.
Occulte delinquēs ligat quāto preferē qn ſciētia ipſo iure in conſti. othob. ad tutelā. circa medium co. ver. fo. lxxix.
Quādo dr occultū in cōſtit. otho. contra latronū. ver. ſciuerint. fo. xxxix.
Prelatus nō iudicabit de occultis in conſti. otho. quid ad venera. ver. corrigendū. fo. xliiij.
Officialis dr de officio is qd eſt nocere in cō. otho. qm tabell. ver. officium. fo. liiij. in conſtitu. otho. tanto. ver. ſcribere. fo. li.
Officium. an partis inſtantia tollit officiū iudicis in cōſti. otho. ad elidendū. v. ipſo facto. fo. xxiij.
Onus eccleſie ptinet ad rectorē eccle. ſ. v. rector.
Que ſunt onera epalia in cōſtit. othob. paſtor. v. epiſcopalia. fo. xcij.
Quid debet ſubire onera in eccleſia appropriata religioſis in cōſti. otho. de archidiaconis. fo. xliij.
Omne ſumit ſignificationē cōiūctim ab vniuerſo in conſti. iij. otho. ver. diuiſum.
Opinio doctorū ſaluat a cōdempnatiōe expēſarū et a pſumptuoſa temeritate in cō. otho. ad elidendum. in fi. con. fo. xxiij. et quādo opinio preferturveritati. c. conſti. circa medium. ver. reminiſcens.
Oratio qualiter ſit et quare fit verſus orientē notantur plures rationes in cōſtitu. othob. domus. ver. implorandum. fo. lxv.
An deus exaudiet orōnē peccatoris in cō. othob. omps. in ver. cōiungimus. ple. fo. cvj. et c. cōſti. tuſtus. v. prauorū et v. orent. fo. cvij. et ibi remittit de modo orandi.
Oratoriū poteſt habere quilibet cauſa orandi ſed miſſa ibi nō debet celebrari ſine licentia epiſcopi in conſti. ij. otho. ver. neceſſitatis cauſa.
Ordinarius quis cōtinetur ſub hoc nole no. in cōſti. otho. contra latronū. v. ordinariū. fo. ccxix.
Ordo. ſacramētū eſt. de qbus ſacramētis ordines ſunt fundati in cō. otho. ſacer ordo. in pn. fo. xiij.
Maritus poſſit promoueri ad ordines cū licentia vxoris in ꝯſti. otho. inotuit v. ad ſacros. fo. xxxi.
Ordinans indignū peccat mortaliter in cō. otho. ſacer. ver. tamen periculoſum. fo. xiij.
Et a quo būficiatus ſiue religioſis exēptus debet

recipere ordines e. conſti. v. per epiſcopum.
Extranei nō debent ſine litteris dimiſſorijs ordi=
nari in cō. otho. ad vicariā v. infra annū. fo. xx.
Nū ſacer ordo poteſt ꝯferri e. cō. v. in pri. De ſer
uādo ordinē i cō. otho. cū nō ſolū v. ꝑus fo. xlviij.
Epūs ſi nō cōfert ordines aū ordinādus debet ab
alio ſuſcipere ordines in cō. otho. ad vicariā in fi.
v. ſteterit. fo. xxiij. l. Et ibi quid iuris ſi nō ſit or=
dinatus infra annū. Sacramentū ordinis dat ra
tione ſuſcipientis ⁊ aliorū ſed alia ſacramenta nō
in conſti. otho. ſacer ordo in ꝑn. fo. xiij. et ibi de pe
na ordināris indignū. Utrū dicens ſe nolle conti
nere in ſuſcipiēdo ſacrū ordinē tenet nichilomin⁹
continere in cōſti. othod. q2 v. ꝓpriū. p. fo. cxij.
Nunquid apoſtolicus nō conſtitutus in ſacris po
teſt acceptare vicariā in cōſti. otho. ad vicariā v.
ordinandū et i. j. g. ſi. fo. xx. An epūs pōt ꝯferre ordi
nes ſubditis ſuis inuitis ꝑ aliū ponit ibi cautelā.
An dignitas epalis ſit ordo et quid de epali ſtatu
in cō. otho. qd ad vene. ver. vel dignitas fo. xliiij.
Ditari an ſit ꝓcepti in con. otho. qd ad vene. ver.
exhortant fo. xliiij ſ. et qn modus imꝑatiuus ſtat
imꝑatiue ſcribendū autē eſt hortari.
P Actū an valet ꝯtum cōſuetudo et ecōtra in
conſti. otho. eccleſias ver. exercitio fo. xv.
et ple. e. ꝯ. qm̄ tabell. v. ſtatutū ⁊ ibi optie fo. liiij
Papa. de poteſtate pape an ſit dūs oim eccliarū
Et an papa poſſit auferre michi ius meū. et ꝙ pa
pe eſt interiectio admirantis in ꝯſti. othod. i ꝓhe.
v. pontificū ibi optime. Et an poteſt ſedē ſuā mu
tare in conſti. otho. cum ſit ars in fi. fo. xxviij. An
papa poſſit transferre vnā rem ab vna eccleſia ⁊
trāſferre ad aliā in con. othod. i ꝓhe. v. pōtificū.
Paries an cenſet ꝑfectus licet duo lapides deſint
in conſti. ij. otho. ver. parietibus.
Parochianus. ꝙ ſimplex ſacerdos celebrās in ec=
cleſia non eſt per hoc parochianus: in con. otho.
quod in quodā v. minores clerici. fo. x. Qꝫ paupe
ribus eccleſie ſue qs tenet potius ſubuenire ꝙ aliis
ſi plus indigēt in cō. othod. ſacroꝝ v. parochiani.
fo. lxxiiij. An tenent offerre ꝑ onere reali vel ꝑſo=
nali in ꝯſti. othod. impiodā v. tenent. fo. lxxxvij.
Paſtor dr̄ ſimplex i ꝯ. othd. ſacroꝝ. e. v. fo. lxxiiij
Pater. qn filius punit ꝑ patre no. in cōſti. otho.
innotuit v. admittant. fo. xxxj.
Quot modis dicitur pater in conſti. otho. quid ad
venerabiles in ꝑin. fo. xliiij.
Patronus. ꝙ ſibi eſt denunciandū de vacatiōe ec
cleſie in conſti. otho. ad vicariā circa fi. conſti. v.
conferendū ⁊. j. in v. ibi melius denunciatū fo. xx
Que facit aliquē patronū in cō. othod. quia. e.
ver. cum patrono. fo. cv. ſ.
Quod tempus habet patronus ad preſentandum
in cō. othod. amoris v. ꝑſentare poſſunt fo. lxxv.
Paupertas. de triplici pauꝑtate in ꝯ. ſi. otho. e. v.
Quando plus punitur pauper ꝙ diues. in conſti.
othodo. cū ſancti. v. ad ingreſſu eccleſie. fo. lxix. b
Utrum plus ſubueniendum eſt potius pauperi oc
culto ꝙ notorio in cōſti. othod. qm̄ e. v. fo. xciij.
An pauperes habent actiones contra prelatos ec
cleſie quorū bona ſunt pauperū in cōſti. othodo.
chriſtiane v. reperit. fo. xcvij
Peccatum continuatum plus nocet in conſti. ij.
othod. v. conſuetudines. et ibi an peccans ex ſim
plicitate excuſetur. Uſus Peccantem damnare ca
ue: nam labimur omnes ⁊c. in conſti. ſi. othod. in
ꝑin. et als v. cum culpas ⁊c.
Qualiter intelligitur ꝙ maius gaudium eſt ſuper
vno peccatore ⁊c. in conſtitut. othodo. domus in
glo. ſecunda. fo. lxv.
Qꝫ quis non peccantem ſed peccatum odio habe=
bit ſupra e. ver.
Nemo plus peccat habente nomen ſanctitatis in
con. otho. cū in armis. v. nominis. fo. lxvij.
Quid eſt peccare in ſpiritum ſanctum in conſtit.
otho. ij. ver. in contemptum.
Contraueniens aut contēnens canonem peccat
mortaliter in conſtitut. othoū. baſilicarum ver.
tranſeat. fo. iiij.
Que mala venerūt propter pctā no. in cō. othod.
iuſtus v. exigentibus. fo. cvij.
Deus exaudiet peccatores in cōſtitu. othoū. deus
omnipotens. fo. lxxxix.
No. contra peccatū in conſti. othodo. ad tutelam
v. celeri. fo. lxix.
Quis non debet perſeuerari in peccato mortali. e.
omnipotens in ꝑin. fo. cvj.
Peccatū magnū magna indiget penitentia et mi
ſericordia in cō. otho. auditu v. ad epis. fo. ix.
Pecunia. ſupra ver. dimitte.
An pena pecuniaria pena poſſit ꝑ iudicem impo=
ni in con. othod. amonis v. pecuniaria. fo. lxxv.
Qualiter licitū eſt habere pecuniā in conſti. otho.
ad elidendum ver. cupiditate. fo. xxiij.
An ſit licitum dare tabellioni vel regiſtrario pecu
niam pro ſcriptura in conſti. otho. ſacer ordo. v.
ſcriptura. fo. xiij.
Pena. duplici modo debet quis puniri in conſtit.
otho. auditu et ibi v. geſſit. fo. ix.
Qꝫ quis punit in quo deliquit et an pena vnius
alios liberat in conſti. othoū. ad elidendum circa
finem conſtitut. fo. xxiij.
Pena vnius eſt metus multorum in conſti. otho.
quoniam v. tonſura. fo. xxix
Qꝫ penā expreſſam non poteſt archidiaconus mu
tare ſed epiſcopus in conſtitu. othoū. deus ver. re
cipiatur bene. fo. lxxxix.
Et ibi de pena corporali an in penam pecuniariā
poſſit mutari in conſtit. otho. amonis poſt mediū
ver. pecuniaria fo. lxxv. et ſic intellige notata in
in conſti. otho. ſi. v. pena.
De pena arbitraria vide ver. arbitrium.
An debet pena augeri propter delictum augmen=
tatum in conſtitu. othod. indignum ver. clericus
fo. xc. et ibi queſtio vtrum eccleſie triumphanti
ſufficit ſatiſfacere.
Quando pena publica imponitur a parte iuris
in conſtitutio. othoū. licet: et poſt medium. ver.
digne. fo. xxxvij.
Quando iudex poteſt moderare penā no. in ꝯſti.
otho. clamorem. v. pena debita. fo. lvj.
De pena non admittentis beneficium ⁊c. in ver.
beneficiū et verbo infra menſem in conſti. othod.
chriſtiane ver. diuidens. fo. xcviij.

Qualiter punit̃ prelatus excedens modum et formam in viſitatione in conſti. othobo. deus ver. in duplum. fo. lxxxix.

Pena impoſita cum cauſe cognitione eſt perpetua. in cõ. otho. licet ad pro. v. priuatos. v. fo. xxxvij.

Pena eſt arbitraria in conſtitu. othobon̄. amoris v. quia de multiplici. fo. lxxv.

Pena prelati negligentis in conſti. othon̄. licet in ver. indigne. e. fo. xxxvj.

Pene conſtitute ſunt in emendationem hominuʒ in conſti. othobo. in prohe.

Penitentia qualis debet imponi ꝓ peccato in cõ. otho. quod in quodam v. infideles. fo. x.

An penitẽcia publica poſſit imponi clerico in cõ. otho. lʒ. ſ. v. digne. e. fo. xxxj. Sud qua forma debet iponi no. optime in cõſti. othod. qm̃ ceca circa mediũ cõ. v. abſolue et adde v. abſolutio. fo. lxiiij

Q penitentia ſerotina eſt timẽda in cõſti. othob. cũ mortis in prin. v. preoccupatio. fo. xciiij.

Que retrahunt hominem a penitentia in conſti. otho. quod in quodam ver. erubeſcunt. fo. x.

Penitentiarius non erit decanus ruralis in cõſti. otho. qd̃ in quodã. ver. decanus in. g. ſe. fo. x.

Q penitentiarij in quolibet decanatu per epiſcopũ deputent̃ no. vbi. ſ. v. decanat⁹ ⁊ v. ꝯſtituãt.

Petitionem. nunqd̃ petitoriũ et poſſeſſoriũ poſſunt ſimĩ intẽtari cõtra nõ admitẽtes miſſũ i poſſeſſionẽ in con. otho. clamorẽ. in fi. con. fo. lvj.

Q tales penitentiarij cõſtitui debent in eccleſijs cathedralibus non inferioribus et ſi contrarium fiat niſi magna cauſa cathedralis eccl̃ia poteſt appellare ſupra no. in v. cathedralibus. Cuius expenſis ſtabit penitentiarius no. ſ. in. v. cõſtitui. Et de poteſtate ipſius in g. ipſius. Et an põt ſub delegare nõ ibi ꝙ poteſt cũ vicarius epi i ſpiritualibus ⁊ per cõſeq̃ns ordinarius. An pſ̃biter fornicarius poteſt alteri preſbitero fornicario penitentiam imponere no. ſupra in v. confeſſio.

Penſio an noua penſio poſſit eccleſijs imponi in conſti. othob. q2. v. impoſitas. in fi. fo. cv.

Per cõpletionẽ ſignificat in con. othob. cũ ſancti v. perſonaliter. fo. lxviij. et e. conſti. ſane in fi. v. pernocituum. l. fo. cxj. et in conſti. otho. licet ver. ſatiſfecerit. fo. xxxvij.

Perfectũ dicitur qd̃ ex omnibus ſuis ptibus conſtat in conſti. ij. otho. e. ver. et ibi queſtio.

Aliquando in mala parte perfectum accipitur vt in conſtitu. ij. otho. in prohe. ad finem.

Periculũ. vbi maius eſt periculũ ibi cauti⁹ eſt agẽ. vt in conſti. otho. cum non ſolum v. potiſſimum fo. xlviij. in conſti. othob. miſerabilis in pn̄. fo. cj.

Periuriũ eſt multiplex in conſti. otho. ad vicariã v. iuret. licet remittit. et ibi in v. reſidere. fo. xx.

An iurãs reſidere pt ſe ob cõmodũ eccl̃ie abſẽtare.

An iudex debet admittere volentẽ incurrere piuriũ ſi hoc ſciat in con. otho. ſi. v. iuramẽto. De iuramẽto in aſſiſis no. in conſti. othob. in prohe. v. repellit. circa fi. Si obligatus ſoluere certo die ſit periurus ſi terminus continuetur ipſo ignorante in conſti. otho. vſum v. continuãdos. b. fo. l.

Permutatio. an mutans teneat̃ docere de titulo p̃deceſſoris corã ordinario inq̃rente in cõ otho. ad elidendũ v. intruſo ple. fo. xxiij. et ẽ q̃ſtio nõbilis.

An pmutãs auctoritate ꝓpria poteſt redire ad primum beneficiuʒ ſi permutatio nõ teneat no. ſ. v. remittant̃ ⁊ i cõ. othob. amoris v. reddat̃ fo. lxxv

Perpetuũ quot modis ſumitur in cõſti. otho. alicubi. e. ver. fo. xviij.

Perſonarũ acceptio non eſt deum in cõſti. othob. chriſtiane in fi. fo. xcviij.

Que dicuntur perſonale miſerabiles no. in cõ. ſi. otho. v. miſerabili. e. ad finem. fo. lvj.

Pertinatio quid eſt et qualiter differt a cõſtitutio in con. othob. amoris. v. preſtiterint. fo. lxxvij.

Plurale reſoluit̃ in ſingulare i ꝯ. otho. qm̃ v. p̃latiſi. fo. xxx. in cõ. otho. de p̃latis in fi. fo. cxvij.

Peſtilentia vnde dicitur et vnde cauſatur in con. othob. iuſtus. e. v. fo. cvij.

Põtifex vñ dr̃ in cõ. otho. in prohe. e. v. Que ſũt põtificalia in cõ. otho. dom⁹ v. dalmatice. fo. lxv.

Portio vicarij q̃ dr̃ ſufficiẽs in cõ. otħ. ad vicariã poſt mediũ v. reſidentiã. fo. xx. ⁊ e. con. cũ ſit ars poſt mediũ v. pſonatus. fo. xxvij. et in cõ. othob. qm̃. ij. v. ſufficienter ple. fo. xciij. et in cõ. otho. alicubi v. pingui. fo. xviij.

Poſſeſſio pacifica q̃n req̃rit̃ et q̃n nõ in cõ. othob. xpiane e. v. fo. xcviij. et ibi recitat ille doctor doctorem ſuũ. An lõga poſſeſſio tribuat ius aliq̃ñ in beneficijs in cõ. otho. ad eliden. v. intrudi. fo. xxiij.

Poſitio diuerſimode ſumitur ſcd̃m diuerſas facultates in ꝯ. otħ. cũ ſit. e. v. fo. xxvij. ⁊ in cõ. othob. ad tutelam e. ver. fo. lxxix.

Perdere. de aduocatis q̃ dicunt: ſi reſpondeas per deſ cauſã: et nõ dicũt alam. i cõ. ſi. otħ. v. iſtruct̃.

Poſtmodũ poſtq̃ poſtea q̃ extẽſionẽ capiũt nec arctant̃ ad primũ ſed aliq̃ñ ad plus aliq̃ñ ad minus iuxta materiam ſubiectam in conſtit̃. iij. otho. in ſi. in ver. poſtea. i. fo. ix.

Poſtulatio. q̃ñ licet clerico vel religioſo poſtulare i cõ. othob. iuxta circa pn̄. v. actoris parit̃ ple. fo. lxxj. ⁊ in cõ. ſi. otho. v. miſerabili.

Pro quo poſtuladit aduocat⁹ duab⁹ eccleſijs obligatus vel duob⁹ litigatorib⁹ in cõ. ſi. otho. v. duo Poteſt qd̃ poſſuʒ p me: poſſũ p aliũ in cõ. otho. in notuit fo. xxxj. Q̃ñ in hoc v̾bo poteſt intelligitur commode et quando nõ in con. ij. othob. e. v. ⁊ ibi bene de poteſtate pape et ſupra v. papa.

Poteſtas. potentioribus pares eſſe nõ poſſum⁹ in cõ. othob. ad hec. v. domus. fo. cxv.

De poteſtate dei i ꝯ. othob. deus i pn̄. g. fo. lxxxix.

Prebẽda q̃lit̃ differt a canonia i ꝯ. otho. alicubi e. v. fo. xvij. ⁊ ibi qd̃ ẽ p̃bẽda ⁊ i qb⁹ ꝯſiſtit ⁊ an veniet i pmutatione cũ tẽporalib⁹ ſed tñ remittit.

Preceptũ. de pena faciẽtis ꝯ̃ p̃ceptũ legis i ꝯ. otħ. ij. v. ibidem⁹ fo. vij. ⁊ e. ꝯ. ſacramẽta. De duplici p̃cepto. ſ. nature ⁊ diſcipline i cõ. othob. i ꝓhe. circa prin. v. iugũ. Q iportat neceſſitatẽ in con. iij. otho. v. p̃cipimus p eundẽ v. p̃cepto. poſt terminum in conſtitu. otho. v. conſecrationem.

Predicatio prelati inter parochianos qualis erit in conſti. otho. cum ſit ars v. doctrinam. fo. xxvij.

Quid operatur et an ſit tanti effectus ſicut corpus chriſti in conſtitu. otho. quid ad venerabiles v. verbum vite. fo. xliiij.

Adnotandorū in glo. d. Joānis de athon.

Preiudicium ſumit̄ aliqñ in bona parte aliqñ in mala in conſti. otho. qm̄ tabellī. c. v. fo. liiij

Prelatus erit alijs exemplum in conſti. otho. qm̄ v. alios. littera. i. fo. xxc.
Cōtra malos ꝑlatos in c. cō. qd ad bene. fo. xliiij. et c. con. ſacramenta in prin. ple. fo. vij. et in con. othobo. in prohe. ver. expellit.
Utrū inferiores cōtinent̄ noīe ꝑlati. no. in conſti. otho. ꝙto v. minoribus clericis. fo. liij.
Contra prelatū negligentē no. bene in ꝯſti otho. licet v. digne. c. fo. xxxvij. Qualiter prelatus habet conſiderare quatuor in con. otho. paſtor in g. in prin. et ibi in g. ſi. fo. xcij. Qualiter ſe habebit in proſperis et aduerſis adde. ſ. in ver. meretrix.
Si prelatus non vult conqueri de rebus eccleſie abſtractis nunqd pōt ſupior ꝓſequi in cō. othob. ad tutelā circa ſi. fo. lxxix. Pro ꝑlatis no. in cōſti. otho. quid ad venera. ver. exemplum. fo. xliiij.

Prelatura. an appetens ꝑlaturā peccet mortalit̄ in conſti. othob. ambitionis v. aſcendere. fo. ciiij.

Prepoſteratio quando nocet et quādo non in cō. otho. ſacer ordo ver. vt ante. fo. xiij.

Preſbiter an plꝰ peccet cognoſcēdo mulierē ꝙ ꝯiugatꝰ i cō. otħ. cū nō ſo. v. mīimoniales. c. fo. xlvij
An pōt aliqd recipi ꝑ celebratiōe miſſe in cō. otħ. de archidiaconis v. ſymoniacam. fo. xliij. contra preſbiteros inhoneſtos in conſti. ij. othob.

Preſcriptio. an vicarius cōtra rectorē poſſit preſcribere in conſti. otho. ad vicariā poſt prin. adde in v. teſto. fo. xx. An iuſſus i poſſeſſionē poſt ānū poteſt ꝑſcribere i ꝯ. ſi. otħ. v. īfra ānū. n. fo. lviij. An religioſi poſſint ꝯtra viſitatiōez ⁊ obedientiā archidiacono faciendā ꝑſcribere in cō. otho. de archidiaconis in cō. optime ibi. fo. xliij. Quō ꝓbat̄ in cō. othob. vtilitatē v. antiqtatis iur̄. fo. lxcviij

Preſentatio qñ preiudicat ꝑſentanti in cō. otho. ſacer. v. indigni fo. xiij. et ibi nūquid queſtiōe pēdente poterit interim epiſcopus prouidere.
An preſentatio ad vicariam ꝑ laicū tenet de iure regni anglie i cō. otħ. ſacror̄ v. collatio fo. lxxiiij.
Qꝫ ꝑſentatio dat ius ad rē ſed non ius in re in cō. othob. qꝛ in ꝓꝛ. d. fo. cv. Si laicus preſentet indignū nunquid deuoluitur collatio ad ſuperiorem in conſtitu. otho. ſacer ordo v. indignos. fo. xiij.

Preſumptio qm̄ oīa ꝑſumunt̄ ſolennit̄ acta ⁊ an inſtitutiōe vicarie ꝑſumitur iuramentū interueniſſe in conſti. otho. ad vicariā ver. nullā. fo. xx.
Et qualiter verbū ꝑſumere no. in c. cō. licꝫ. ij. cō. otho. v. ꝑſumāt fo. xxcviij. et in cōſti. othob. amoris in prin. fo. lxcv. Qꝫ quis nō preſumit̄ ſue ſalutis imemor in cō. otho. innotuit in ꝓꝛ. fo. xxxi. et ibi de litteris iudicū in quibus aliter ſeruat̄. De ꝑſumptione iuris et de iure in cō. iiij. otho. v. et manifeſte. g. fo. viij. et remittit. pretextu et occaſione in conſti. ij. othobo. c. ver.

Preuentio de materia ꝑuentionis in archidiaconum et archiepiſcopum in conſti. othobo. quoniā ceca circa prin. v. tam epiſcopi. ibi bene. fo. lxiij.

Preteritū quomodo nō eſt memorie commendandū in conſti. iiij. otho. v. ſuſpicat̄ ⁊ ibi verſus. Et prodeſt et obeſt pariter meminiſſe malorū Si delectet obeſt: prodeſt ſi peniteat horum.

Princeps. contra ꝓcipes iniuriātes inferioribꝰ ec. in conſti. othob. in prohe. v. expellit et ibi contra principes iniuriantes eccleſie.

Principes tyranni dant̄ populo malo c. conſtit̄. iuſtus v. quibus. fo. cviij. et in conſti. othobō. quid ad venerabiles v. ſuperintendens. fo. xliiij.

Principiū. ꝓcipijs obſta in cō. otħ. inotuit. v. occurrēdū. fo. xxxi. ⁊ c. ꝯ. ad cludē. v. fuerūt fo. xxiij

Priuatio. qñ priuatur aliquis ſuo bñficio ⁊ quō primo et ſecūdo quis poteſt priuari bñficio in aliqua dioceſi i con. otho. alicubi v. ꝓuaret̄ fo. xviij.
Qui propter crimen commiſſuꝫ in vna dioceſi in conſti. otho. licet. j. v. detinent ple. fo. xxxiij.
De priuatione bñficiorū in ſpe et in re ⁊ quid iſtorū eſt grauius in cō. otho. cū in armis i ſi. fo. lxvij
Omnis priuatio preſumit habitū in cōſti. othob. miſerabilis v. vicarie. fo. ij.
Priuatio ꝑtinet ad eꝑm et non ad archidiaconuꝫ in con. othob. ꝙ indecorū v. faciāt. fo. lxxij. ⁊ i cō. otho. qm̄ de habitu v. ab eꝑis cōpellant̄. b. fo. xxx

Priuatus non facit fructus ſuos ſed priuandus i conſti. otho. tanto. fo. lj.

Priuilegia. quot priuilegia habꝫ eccleſia in. c. ad tutelam poſt prin. v. ipſius. eccleſie. fo. lcxix.
De priuilegio quod vendicāt clerici in cācellaria dñi regis no. l. c. cū honeſtat̄ v. ꝓuilegijs. fo. lxix
Priuilegiū ꝑditur ꝑ nō vſū i ꝯ. otho. vſū. fo. xlix.

Pro. differentia inter pro et propter in con. otho. eccleſias v. propter. ſed tantum remittit. fo. xv

Probatio. ꝙ probatio ocularis eſt certior alijs ꝓbationibus in cō. othob. in ꝓhe. v. oculis.
Nota ſingula genera ꝓbatoinū in conſti. othob. ꝙ indecorum v. illo modo. fo. lxxij

Proceſſio. de iſta materia et qualiter proceſſio fiet tribus tꝑibus in cō. othob. iuſtꝰ v. tꝑibꝰ. fo. cvij.

Procuratio. archidiaconus non habebit niſi vnā procurationem in die. in conſti. othobo. naturalis ver. impendit. fo. lxxxviij.
Recipiens procurationem verbo dei non impenſo eſt ſuſpenſus et irregularis. vt no. c. conſti.
Quando peti poteſt et qbus cauſis in cō. othobo. domus v. ipſo actu et g. ſe. in ſi. opti. fo. lxv.
Et an procurans indebita ſoluta repeti poteſt in cō. othob. naturalis v. idebiti. et v. ſe. fo. lxxxviij et ibi quid ſi viſitans excedat modum per totū capitulū et. c. conſti. deus ver. duplum. fo. lxxxix.
An poteſt preſcribi contra procurationeꝫ vide ſupra in ver. preſcriptio.

Procurator generalis an poteſt cauſas matrimoniales tractare in conſti. otho. cum non ſolum v. magna fo. xlvij. et ibi ꝙ procurator ad contrahēdum habebit ſpeciale mandatum et in ſpecie.
An infamis poteſt eſſe procurator in conſti. otho. vſum in prin. fo. xlix
Utrum per comparitionem domini in iudicio reuocatur poteſtas procuratoris vt non valeat actū per eum poſtea no. ſupra in ver. conſtitui. et ibi quid tenetur in reuocatione procuratoris: et ibi v. intelligimus.
An procurator poteſt conſtitui ad vnum diem an ſubſtitutio per inhabilē procuratoreꝫ valet in cō. otho. iuxta poſt prin. v. quero ſi talis. fo. lxxj.

Tabula prima ſeu index

Contra procurationes monaſteriorum in conſti. otho. innotuit ver. com. fo. xxxi.
De continuatione dieí in procuratorio no. ſ. i ꝟ. continuatio. An conſtitutus ad agendū poteſt cō teſtari litē no. ſ. in ꝟ. nolumus. Si non reuocetur mandatū procuratoris nunqd requirit ꝙ perueniat ad noticiam iudicis vel ptis in. c. vſū ꝟ. opus fuerit fo. xlix. Qualiter procurator habebit mandatum vbi eſt dubiū in cōſti. otho. vſum ꝟ. pbatum fo. xlix. Ubi procurator conſtitutus eſt ad diē nō valet proceſſus factus cū eo poſt diē c. cōſti. ꝟ. intelligimus. Qū eqparant procurator et iudex e. conſti. ꝟ. tanū. An quis compellatur conſtituere procuratorem e. conſti. ver. non poteſt. An laicus poſſit conſtitui procurator e. c. in princi. hoc ibi.

Proditor al. eccleſie dicitur q ſcientiā ſuā nō vult alicui reuelare i cō. otho. cū ſit ars. i pn. fo. xcvij.

Profeſſio quedā tacita et quedam expreſſa in cō. otho. audiuimus in ſi. fo. xlij.
Unde dicitur profeſſio no. in conſti. othobo. ſane in prin. ea. ꝟ. fo. cx. An valeat profeſſio conditionalis in cōſti. othob. q2 vo. ꝟ. ppriū. p. ple. fo. cxij

Prohibitio. vtrū oia licent q expſſe nō phibent i in conſti otho. baſilicarū ꝟ. abſq licētia. fo. iiij.
De prohibitione regia in conſti. oth. innotuit ꝟ. applicent. fo. xcxj. De valente phibere factū illicitum et non phibet in conſti. othob. ad tutelā ꝟ. conſenſu fo. lxxix. et e. conſti. monachos circa ſi. fo. ciij. ibi bene dicit in cōſti. otho. alicubi circa ſi. ꝟ. colore. fo. xviij. et ibi an iurans non accuſare poteſt denunciare. An prohibitū vna via pmitta tur alia in conſti. otho. deus in ſi. fo. lxxxix. in cō. othoō. alicubi. circa ſi. ꝟ. colore. fo. xviij. et ibi iurans non accuſare poteſt denunciare.
Prohibitio facta ſub anathemate nō inducit ſententiam in. c. indignū ꝟ. atteſtatione. fo. xc.

Prorogatio. vide de iſta materia de fo. cōpe. c. romana p car. li. vi. de elect. c. pc. i. g. p inno. et hoſt. i. reſpū. C. de epali audi. l. ſi cōſt. p Cyp.

Prophetia eſt triplex in conſti. otho. audiuimus ver. propheticum. fo. xlij.

Prouincia quedam vulgaris quedam metropolitana. i cō. oth. ꝙ idcircoū c. ꝟ. d. et remittit. fo. lxxij

Propriū. an pōt monachus habere ppriū in cō. otho. q2 vero. ꝟ. proprium ple. p. fo. cxij.

Proteſtatio qū excludit lapſū temporis. et quando non in conſti. othobo. c. ij. ꝟ. excuſentur.
Et de materia pteſtatiōis vide ex. de cōſt. cū apud per hoſt. Jo. in adō. et Inno. de regu. in. in gñali li. vj. per Car. et Jo. Inno. xxvj. di. diaconus. p eundē de elect. c. romano p Inno. de conſt. c. qū conſt. ꝟ. et q2 de proteſtatio per hoſtiē. in ſumma. Et quid operat pteſtatio et reqrit quod fiet tpe legitimo in. c. ambitionis ꝟ. pactione. d. fo. ciij.

Protinus. no. i cō. otho. inotuit. c. ver. fo. xxxj.

Prouidū. differentia inter prouidū et diſcretū in cō. otho. qm tabell. ver. prouida. o. fo. lvj.

Publice qualiter exponit in conſti. otho. licz ver. detinent. k. fo. xxxv. ple. in e. conſti. e. ꝟ. et remittit fo. eodem. a.

Pudicicia qd ſit et vñ dicit in cō. otho. ꝙ indecorū ꝟ. ibi de caſtitate bene. b. fo. lxxij. col. ij.

Puer quot modis ſumitur no. in conſti. iij. otho. ver. pueri. b. fo. viij.

Pure. i. ſatꝭ vtile vt mſide i z. iij. oth. e. ꝟ. fo. vij.

Purgatio. quales erūt cōpurgatores et an vnus bone fame poteſt eſſe purgator plurium. Et an purgatus poſſit cōpelli abiurare locū ſuſpectū. et an pendente inqſitione ſuper crimie pōt quis eſſe purgator. in conſti. otho. quid ad venerabiles ꝟ. operibus in ſi. ple. fo. xliij.
An preſbiter ſuſpectus aut diffamatus cū monia li poteſt ſe purgare per mulieres in conſti. othob. pe. ver. ſuſpectus.
Compurgatores debent eſſe equales illi quem deſint purgare in e. conſti. otho. quid ad venū. et.

Quadrageſima. ꝙ tres ſunt in anno quadrageſime. in cō. otho. qd ad venū. in ſi. fo. xliij.

Queſtus eſt lucrum damnatum. in conſti. othoō. auditu. e. ver. fo. ix.

Quaſi ſimilitudinem ſignificat in conſtit. othob. in prohe. c. ver.

Quicqd in cō. othob. ad tutelam. e. ver. fo. lxxix.

Ratio habet vim legis in cō. ſi. otho. c. ꝟ. et in conſti. othob. in prohe. ꝟ. rationis et ibi bene no. differentia inter rationem et ſenſualitatem in cōſti. othobo. amoris in prin. fo. lxcv.
Minor ratio cedit maiori i cō. ij. oth. ꝟ. digniꝰ. d.
Si vis omnia ſubijcere: primo ſubijce te rationi verbum Senece.

Rancor qualiter remittendus eſt licet aduerſario ſatiſfacere non intendat in conſti. othobo. ad tutelam e. ver. cum glo. prece. fo. lcxix.

Raro. quod raro ſit dicitur non fieri in con. otho. quanto in prin. fo. liij.
Qz ſuper raro contingentibus ſunt leges in con. otho. alicubi. in prin. fo. xviij.

Reconuentio an habeat locum in rectoribus pro rebus ſue eccleſie facta reconuentione in conſtit. otho. ad tutelam ꝟ. competenter. fo. lxxix.

Reconualeſcere. qd ab initio non valet non recōualeſcit p cōfirmationē i. c. amorē ꝟ ois ꝙ fo. lxxv

Recordū vnius qū facit plenam fidem in conſti. ij. othoō. ver. nos ipſos et e. conſti. ad elidendum ꝟ. plurimorum. fo. xxiij.

Rector multis modis dicitur in cōſti. otho. quod in quodam ꝟ. rectores. fo. x.
Qz onera eccſie pertinēt ad rectorē in cōſt. othob. paſtor. ꝟ. incumbentia. fo. xcij.
Qz rector et vicarius habeant ius vniforme in beneficio et ſic prohibetur ſucceſſio in conſti. othoō. ad vicariam ver. admittendum. fo. xx.

Reuerētia qd ſit i cō. othb. ꝙ ꝟ. reuerētia fo. lxxij

Reformare. differentia inter reformare et corrigere in conſtitu. othoō. quid ad venerabiles ver. reformando. fo. xliij.

Regiſtrum epiſcopi facit fidem in conſti. otho. ſacer ordo. in glo. fina. fo. xiij. et in conſtitu. othoō. otho. poſt medium ver. cuſtodiant. g. fol. lvij. et ibi quid ſit regiſtrum epiſcopi publico inſtrumento exemplato de regiſtro cui potius ſtandum eſt.

Relatiuum. de dictione relatiua in conſti. othoō. c. ij. ver. ad quos et e. conſtitu. licet. ij. poſt princi. ver. per ſe. fo. xxxviij.

Adnotandorũ in glo. d. Joãnis de athon.

Relaxatio. an relaxatio et abſolutio differunt in conſti. othobo. ſicut e. ver. fo. xcviij.
Religio a quibus ſanctis habuit ortum in conſti. otho. audiuimus in prin. fo. xlij. An religio mendicantium cuʒ ſit perfectior alijs in conſti. othob. regnum ver. eſt deo proxi. fo. cix. Que ſunt ſubſtantialia religionis in cõ. othob. porro ver. in regula. fo. cxj. Religioſi tenent̃ ſeruare ſilentiuʒ in conſti. otho. porro. ver. ita. fo. cxj. Tria ſunt ſubſtantialia in religione e. c. ver. in regula.
Et nunquid poſſunt inſtitui in eccleſijs ſecularibus in con. othod. monachos ver. eccl'ias. fo. ciij.
Utruʒ magis ꝑmiabit̃ religioſus ꝙ ſecularis no. in c. regnum. ver. proxi. fo. cix.
Reliquum de illo ver. no. in conſti. otho. alicubi eo. ver. fo. xviij.
Renunciatio an ſymoniacus vel intruſus poteſt renunciare beneficio inuito epiſcopo in conſtitu. othobo. amoris ver. preſtiterint. fo. lxxv.
Reparatio eccleſie pertinet ad curam et ſolicitudinem epiſcopi in conſti. ij. othod. circa fi.
De reparatione domorum eccleſie no. in conſtit̃. othod. iprobã in ꝑn. ⁊ ibi in glo. fi. fo. lxxxviij.
Quid fiet de lignis eccl'ie antiq̃s ſeu putridis ibidem per dimidiuʒ folium et ver. tenentur. Et ibi an reparare eccleſiam ſit opus reale vel perſonale.
Utrũ parochiani habentas capellaʒ vbi audiant diuina teneant̃ reparare eccleſiã matricẽ et fructus eccleſie poſſunt ſequeſtrari et pro qua parte vbi domus eccleſie nõ reparãtur. ſ. ꝟ. ſeq̃ſtratio.
Reprobos. nota contra reprobos in conſti. otho. ſacer. ver. reprobatis. fo. xiij.
Repeticio. an ſolueñs indebitũ poſſet repetere no. in con. othob. naturalis ver. indebiti. fo. lxxxviij.
Res non delinquit ſed perſona: in conſti. othob. ad tutelam. ver. ſubiacere. fo. lxxix.
Quibus licitũ eſt ꝓ reb⁹ pugnare no. ſ. ꝟ. bellũ.
Nunq̃d ſit licitũ clericis res ſuas defendere cũ armis in cõ. othobo. ad tutelaʒ ꝟ. vel eos. fo. lxxix.
Reſidentia. quare iurant̃ vicarij ad reſidentiã in conſti. otho. ad vicariã eo. ꝟ. fo. xx. ac cõtinue tenentur reſidere ratione iuramenti ſui ⁊ qñ ſic et qñ nõ no. ſ. in ver. faciat et. g. ſe. et ꝟ. alioquin.
Et an conſuetudo excuſet in conſti. othob. ſacrorum et adde i ꝟ. pluriũ. ⁊ ibi an ꝑt ſe abſẽtare. fo. lxxij
Reſignatio bñficij an tenet ſi ꝑ epm nõ admittat̃. in conſti. otho. ad elidendũ ꝟ. reſignaſſe. fo. xxiij.
Reſiſtere. quando licituʒ eſt reſiſtere iudici in cõ. othob. naturalis ꝟ. peccant. fo. lxxxviij.
Reſtituere. an rector reſtituit̃ contra preſcriptionẽ vicarij in cõ. otho. ad vicariã ꝟ. iter quero. ꝟ. clãdeſtine vbi no. de reſtitutione vxoris. fo. xx.
Item qualiter denegat̃ reſtitutio in con. otho. ad elidendum ver. reſtituantur. fo. xxiij.
An depoſitũ põt epũs reſtituere ad beneficiũ patrono inuito i ꝛ. otħ. lʒ in g. ſi. d. fo. xxxviij.
Reſtituere factũ denotat in con. otho. qm̃. e. ꝟ. et ibi an priuato poteſt reſtituere.
Reſtitutio debet fieri ſine preiudicio alieno in cõ. j. otho. ꝟ. renouatis. v. ad medium. fo. iij.
Reuerẽtia qd ſit no. in cõ. iij. otħ. e. ꝟ. f. fo. lxiij.
Reuerentiam debet inferiores facere reſpectu maiorum vt in conſtitu. prima otho. e. ver.
Rex quid pertinet ad eius officiũ in cõ. othob. cuʒ honeſtatis circa. fi. ꝟ. regis. fo. lxix.
Rigor no. ſupra ver. equitas.
Q; rigor non debet eſſe nimis rigidus. nec mãſuetudo multũ diſſoluta in conſti. othobo. amoris ꝟ. putamus. fo. lxxv.
Rubrice iſtarũ cõſtitutionũ vel decretorũ allegari nõ debent tãꝙ textus ſcʒ decretaliũ et iuris al's in conſti. prima otho. in ꝟ. in titulos.
Ruſticus. nota contra ruſticos in conſti. otho. in prohe. ver. expellit.
Rumor quando probat ple. vel non. no. in cõſti. otho. contra latronum. ꝟ. manifeſtum. fo. xxxix. et e. conſti. ad elidendum ꝟ. rumores. fo. xxiij.
Sacramentũ dicit̃ quaſi ſacre rei ſignũ in cõ. otho. in prin. ver. exhibere.
Qñ romana eccl'ia eſt ſeq̃nda in ſacramẽtis hmõi q̃ ſunt ſacramẽta neceſſitatis ⁊ q̃ nõ: no. in. c. igredientibus ꝟ. ianuã fo. lxij. et no. ſ. ꝟ. ꝑncipalia ⁊ g. ſe. ⁊ ꝟ. ianua. et ibi ꝙ quedã ſunt ſacramẽta pugnantiũ: quedã reddentiũ: et quedã exercentiuʒ.
Quot modis dicit̃ ſacramentale et q̃liter debẽt ſacramẽta et ſacramẽtalia miſtrari no. c. ꝛ. ꝟ. diuuſ
An lʒ aliq̃d recipere ꝓ ſacramẽtis et quõ: an preſbiter poteſt locare operas ſuas ꝓ celebratione diuinorũ i con. otħ. de archidia. ꝟ. ſymoniã fo. xliij
Qualit̃ res ſpũalis annexa non ſpirituali poteſt vendi in conſti. othobo. indignum in princi. ver. ſpiritualia ſed tantum remittit. fo. xc.
An conſuetudo poſſit introducere ꝙ quis põt recipere ſacramẽta ab alieno ſacerdote in con. othob. gratia ver. iuſte. fo. lxxxvj.
Sacerdos. quando creditur ſacerdoti in conſtit̃. otho. licet ad profugandum ꝟ. digne. fo. xxxiij.
Et de quibus ſacramentis ſe habet intromittere. no. in. c. ſacramenta. fo. vij.
Sacrilegium eſt multiplex in conſti. othob. ad tutelam ver. obſeruare. fo. lxxix. et ibi de abſtrahente res eccleſie vel de domo rectoris an ſint ſacrilegi vel excommunicati ipſo iure vel facto no. in in ver. contractare et ver. quicquid.
An percutiens laicũ in eccleſia ſit excommunicatus no. ſupra. ver. obſeruari.
Satiſfactio qñ debet ꝑcedere abſolutionẽ et qualiter ꝓbat̃ ſatiſfactio in cõ. otho. lʒ. ꝟ. ſatiſfecerit ple. fo. xxxviij. a. ⁊ pro primo no. in conſti. othob. cum in armis in glo. fi. fo. lxviij.
Scandalũ q̃d ſit ⁊ vñ dicat̃ et qualit̃ cauẽdũ eſt de ſcãdalo in conſtitut̃. othoñ. quoniam circa ꝑnci. eo. ver. q. fo. xxix
Sciẽtia. quis dicit̃ proditor ſcientie. no. ſupra in ꝟ. proditor.
Quid eſt ſcire in conſti. othob. in prohe. poſt medium ꝟ. ignorantie et ibi pro ſcientia doctorum ꝙ ſentantium ſcholares in aliqua facultate.
Quando quis tenetur ſcire no. in conſti. othoñ. ꝙ indecorum ꝟ. denunciatum. b. fo. lxxij.
Et quando ſcientia preſumitur in conſtit̃. othoñ. contra latronum ꝟ. ſciunt. fo. xxxix.
Sanguis. de ſanguine mẽſtruoſo no. ſupra in ꝟ. menſtruoſum.

Scriptura in quibus caſibus requirit̃ ſcriptura ĩ con. otho. .ſacer oꝛdo ꝟ.ſcribantur. fo.xiij.
Epiſcopꝰ ſcribit noueritis nos oꝛdinaſſe nunq̃d eſt ſufficiens pꝛobatio in.c.ad vicariam. ver. decernimus. fo.xx.

Scotia includit̃ ſub anglia quatũ ad cõſtitutiões iſtas in cõ.otho.ver.angl.m. fo.iiij.

Semper no.in conſti.otho.licet e. ver. fo.xxxiij.

Senſus. qualiter quinq̧ ſenſus hoim diuerſimo de ſe indicant in cõ.otho.auditu in ꝓn. fo.ix.
Venter pinguis groſſuꝫ reddit ſenſum tenet ſpe. ti.de pe.ꝟ.ſententie fere.in pꝛin.

Sententia. an tenet ſententia cõditionalis vel ꝓ futuris culpis in conſtit̃.othoñ.ad vicariam ver. de cetero.ple. fo.xx.
An ſententia duret pꝛo perpetuo in conſti. otho. licet circa fi.ꝟ.pꝛiuatos.d.fo.xxxvij.et in conſti. othob.cum in armis.ꝟ.pꝛiuatus. fo.lxvij.
Quando erroꝛ expꝛimitur in ſetentia no.in.c.naturalis ꝟ.fere nullas. fo.lxxxviij.
An requiritur ſumma cognitio et executione ſententie in.c.ꝙ indecoꝛũ ꝟ.ad mandatũ. fo.lxxij
Pꝛelati ſnia ꝑ modũ ſtatuti poteſt fieri ſuper futuris non autẽ per modũ ſententie in ꝯſti.othob. in pꝛohe.ꝟ.adijcere.et.e. ver.
Sententia pꝛiuacionis eſt lata cõtra aliquẽ oꝛdinariꝰ habꝫ illã exeq̃.c.libertatẽ ꝟ.fidẽ.fo.lxxxiiij

Sepes q̃d eſt ⁊ vñ dicit̃ in cõſti. pe.othob.e. ver.

Sepultura an licet aliq̃d dare ex cõuentiõe ꝓ terra vel loco ſepulture in con.otho.iiij. ꝟ.labe.

Sequeſtratio quibus caſibus eſt licita ⁊ an ſequeſter poſſidet et an plus nocet parti ſequeſtratio vl̃ miſſio in poſſeſſionẽ in cõ. othob. eccleſiarũ circa medium ver.caſus ſpeciales et in glo.ſe.fo.lxxxv
An curatus habebit vite neceſſaria de bñficio quãdo fructus ſequeſtrentur no.ſ̃.in ꝟ.permittitur.
An fructus beneficij poſſunt ſequeſtrari pꝛopter defectũ raparationis in mãſo eccleſie in ꝯſti.othob. impꝛobã ꝟ.ceſſauerit in glo.ſe. fo.lxxxvij.
An valet ſequeſtratio in omnibus vel in parte ꝓrata huius defectus reparationis faciende et hoc eſt notabile et quando facienda eſt ſequeſtratio. ĩ c.eccleſiaruꝫ ꝟ.ſequeſtrationes et ibi quis ſit effectus ſequeſtri. fo.lxxxv.

Seruire eccleſie tenet̃ vicarius in pꝛopꝛia perſona in conſti.otho.ad vicariã poſt medium ꝟ. perſonalem et ꝟ.teneant̃ cũ.g.ſe.fo.xx.et e. conſtit̃. cum ſit ars. poſt medium ꝟ. ſacerdos fo.xxvij.et clare in conſtitu. othobo. ſacroꝛum circa pꝛin ꝟ. continua et remittit. fo.lxxvij.
Quando q̃s poteſt ſeruire per alium.ſ̃.ꝟ. alius.

Seruus. de ſeruis natiuis ⁊ ruſticis no. in conſti. othobo. cum moꝛtis ver. baronum. fo.xciiij. Et ibi exemplum de Groſtet et Rege.

Seu aliq̃ñ ponit̃ diſiunctiue et aliq̃ñ ampliatiue in conſti.otho.contra latronum e.ꝟ. fo.xxxix.

Sibi perſonalitatem deſignat in conſti. otho.q̃d ad venerabiles in fine. fo.xliiij.

Signaculũ. differentia inter ſignaculũ poteſtatẽ et officiũ in con.otho.ſacroꝛum in ꝓn. fo.lxxiiij.

Silentium eſt triplex in conſtit̃.othoñ.poꝛro circa finem ple. fo.cxj.

Sigillũ ad cauſas deputatũ ſi faciat fidẽ in aliq̃s ĩ conſt̃.in con.otho.q̃to in pꝛin. fo.liij.
Sigilla autentica et inſtrumenta parem vim obobtinent vt in.c.q̃m tabellionum. fo.liiij.
Quando ſufficit habere ſigilluꝫ pꝛiuatũ no. in.c. vſum in fi.et in ꝟ.non ſignatis. fo.xlix.
Que debent ſcribi ſeu ſculpi in circũferẽtia ſigilli in conſti.otho.quoniam tabellionum ꝟ.inſcriptꝫ per totum capitulum. fo.liiij.
Que ſigilla faciunt fidem vide in ver.de facili.
An aliquid poteſt recipi pꝛo ſigillo.
Pꝛelatus an poteſt alteri cõmittere ſigillũ ſuũ in c.quoniaꝫ tabellionum ver. confidat et ibi que dicuntur ſigilla autentica. fo.liiij.

Symonia diuerſimode cõmittitur in cõ. otho.qꝫ ꝟ.pꝛeſentatur.k.et glo.ſe. et ibi an ſit licitum aliquid dare patrono eccleſie. fo.cv.
Quando licitũ eſt accipere pꝛo ſacramentis eccleſie in conſti.iij.othob.ꝟ. labe.et ꝟ. ſacramentis. et notatur bene pꝛo viris eccleſiaſticis.
An beneficiũ per pꝛeces obtentum ſit ſymoniacũ in conſti.otho.ſacer oꝛdo ꝟ.dignos.k. fo.xiij.
An renunciare vt alter poſſet habere ſit ſymonia cum in cõ.othob.deus. ver.ſymoniacã.fo.lxxxix.
Quis poteſt cum ſymoniaco diſpenſare. in cõſti. othob.deus in fi.et remittit. fo.lxxxix.
An habeat locũ ſymonia ĩ curia romana no. ĩ cõ. othob.in pꝛhe. ver. põtific̃. Tam ex pte amittẽtis ꝙ ex pte recipientis cõmittit̃ ſymonia vt in.c. de de archidiaconis.fo.xliij. An ſola voluntas inducat ſymoniã vt in.c.deus.ꝟ.ſymoniace pꝛauitatis.fo.lxxxix.Epũs poteſt deponi pꝛopter ſymoniam vt in.c.domus.in fi. fo.lxv.

Simplicitas ſcientie an repellat pꝛomouendũ in conſti.otho.ſacer ver.ideotas. fo.xiij.
De triplici ſimplicitate no.in conſti.otho.ad elidendum ver.ſimplicitas.fo.xxiij. Et q̃ñ ſimplicitati eſt parcendũ in cõ.iij.otho.ver.ſimpliciores Simplex.i.ſine plica in conſti.othoñ.cum ſit ars e.ver.fo.xxvij. An ſimplicitas ſufficiat in monacho in.c.poꝛro in conſtitu.othobo. fo.cxj.

Similitudo. ꝙ nichil eſt idem cum ſuo ſimili ꝯ̃.ĩ conſti.othobo.in pꝛohe. ver.quaſi.
Quando pꝛopꝛie dicitur ſimilitudo et q̃ñ extẽſio no.in ver.extenſio.

Simulatio ꝓmittit̃ in conſti. otho. eccleſias ver. multitudini.fo.xv. Que in pꝛelato eſt moꝛtale peccatum in conſti.othob.paſtoꝛalis e. ver. fo.ciij.
Nichil ſimulatum poteſt eſſe diuturnum in cõſti. otho.ad elidẽdũ ver. fingẽtes ⁊ remittit. fo.xxiij.

Soboles. ſub hoc nomine continetur nepos et ceteros deſcendentes in penalibus in conſti.otho.licet.ij.e.ver.e. fo.xxxviij.

Societas mala eſt cauenda in conſti. othobo. cuꝫ in armis ver.furibus. fo.lxvij.

Solennitas quedam eſt intrinſeca quedaꝫ extrinſeca in conſtitu.othoñ.ad vicariam poſt medium ver.milia.ple. fo.xx.

Solutio vnius quando liberat alios in cõ.othob. ad tutelam ver.ratum habuerunt. fo.lxxix.
An ſoluens indebitũ poſſet idem repetere in ꝯſti. othobo.naturalis.ver.indebiti. fo.lxxxviij.

Solus. de illo de ſoli ꝛc. in cōſti. otho. licet in pꝛi. in longa glo. in fi. pꝛo et ꝯ. fo. xxxiij. colūna. iij. et in cō. othob. monachos ꝟ. periculoſū. fo. ciij. et i ꝟ. nō ſolū. in cō. otho. cū nō ſolū. in pꝛi. fo. xlvij.

Sophiſta qs dꝛ in cō. oth. cū ſit ars e. ꝟ. fo. xxvij.

Spoliatio. que impediunt reſtitutionez vbi quis eſt ſpoliatus beneficio in conſti otho. alicubi circa pꝛin. ver. reſtitutio. fo. xviij.

Statutū. ꝙ clamoꝛ vulgaris eſt ſufficiens cauſa ſtatuti condendi. vt in conſti. iiij. otho.

Q; licet ſtatutum editum non ſeruetur non minꝰ meretur ſtatuens in conſti. pe. otho. et ibi bene cō tra moniales ꝛ contra alios q non ſeruāt ſtatuta.

Q; verbum ſtatuimus perpetuitatez deſignat in conſti. iij. othobo. ver. ſtatuens.

Nunqd ſtatuto ligetur illud ſtatuens in cō. otho. pꝛima ver. ſtatuenda. q. fo. iiij.

Statutum parificatur conſuetudini in. c. qm̄ tabellionum ver. conſuetudinem. fo. liiij.

Quando ſtatutū tollit legē vel ecōtra in. c. iuſiurandū ver. non obſtante. fo. xlviij.

Seculare ſtatutū arctatꝛ p ſtatutū iudicis eccleſiaſtici in cō. amoꝛis. ver. vel ſecularis. fo. lxxv.

Statio. in cō. othob. ſacroꝛum e. ver. fo. lxxiiij.

Statera quando ſit falſa in conſti. othob. xpiane e. ver. littera. e. fo. xcviij.

Stipendium vnde dicitur in conſti. othob. iudicij e. ver. in pꝛin. fo. xcv.

An alteragium obuenturū in toto anno poſſit cōſtitui pꝛeſbitero parochiali pꝛo ſtipēdio ſuo in cō. otho. eccleſias ver. altaris. fo. xv.

Studere. quot ſunt neceſſaria ſtudenti in conſti. otho. cum ſit ars in pꝛin. ver. diſt. fo. xxvij.

Subhaſtatio i ꝯ. oth. ipꝛobā ꝟ. accept. fo. lxxxviij

Subtilitas quando commendatur in cōſti. otho. ad elidendum. in pꝛin. fo. xxiij.

Suboꝛnatio cōſti. ſi. otho. ꝟ. ſuboꝛnent

Succeſſoꝛ. qm̄ viciū pdeceſſoꝛis nocet ſucceſſoꝛi i conſti. otho. ad elidendum ver. intruſo. per dimidium folium. fo. xxiij.

Et quando ſucceſſio pꝛohibetur in conſti. otho. lz adeo ꝟ. deteſtati. fo. xxxviij.

Sumptus. litis et alimonie an poteſt vxoꝛ petere ſumptus durante cauſa diuoꝛtij in cōſti. otho. cū non ſolum ꝟ. naturalis. opti. fo. xlvij.

Supbia in cō. othob. miſerabilis ꝟ. pōpa. fo. cj.

Supplere qm̄ poteſt iudex in cō. otho. vſū i fi. fo. xlix. ex de excep. pia. per archidiaconū ꝟ. et allegatū ad no. §. ſi. per ſpe. per totum ple.

An pceſſus habitus per ſuſpēſū vl excoīcatū valeat in cō. othob. iuxta. ꝟ. ſuſpenſum. fo. lxxj.

Suſcipere et ſumere qualiter inter ſe differunt in conſti. otho. in pꝛohe. ver. ſuſcepti.

Suſpenſus ab officio quouſq; ſatiſfecerit an indigeat abſolutione in. c. cuz honeſtatis fo. lxix. §. qꝛ vero circa mediū magne glo. c. conſtitu. venalium ver. relaxetur. fo. cxviij.

Et an ſuſpenſus a beneficio ſit ſuſpenſus ab eius fructibus in. c. licet. j. fo. xxxiij.

Quando quis dicitur ſuſpenſus pꝛo perpetuo. c. quod in quodam in fi. fo. xij.

Suſpectus qui auriculatur vel auriculari intendit vide ſupꝛa auriculatio.

Suſpēſus a celebꝛatiōe miſſarū an pōt alia diuina officia exercere i cō. ij. otho. ꝟ. a miſſaꝝ. r. fo. vj.

Et nunquid talis celebꝛans ſit irregularis in cō. othob. cum honeſtatis. ꝟ. vltionū. fo. lxix.

An ſuſpenſus ab officio eo ipſo videtur ſuſpenſus a beneficio. in conſti. othobo. cum ſancti ꝟ. beneficio fo. lxviij. in conſtitu. othobō. auditu. ver. officio. in gloſa finali. fo. ix.

De multiplici ſuſpenſione.

An ſuſpenſus ab officio videtur eo ipſo ſuſpenſus a beneficio et adminiſtratione et officio diuino in conſti. othob. volentes in fi. fo. cxvj.

Utrum ſuſpenſus indigeat abſolutione poſtq̄ ſatiſfecerit in conſti. otho. licet ad pꝛofugandū. ꝟ. vſquequo ple. fo. xxxiij. et remittit ibi. ꝟ. digne.

De ſuſpēſo donec digne penituerit tenetꝛ adire ꝛc.

Utrum ſuſpenſus habebit victum et veſtitum a beneficio et cui applicabitꝛ reſiduū no. in dicta cōſtitu. otho. licet ꝟ. intromittant et in ꝟ. ipſius.

An ꝛ ſuſpenſus a beneficio ſe interim occupet ſit pꝛiuatus ipſo iure quod habet in illo beneficio.

An ſuſpenſus ab vna eccleſia ab omnibus videtꝛ ſuſpendi in conſti. otho. amoꝛis ꝟ. regno. fo. lxxv

Item an ſuſpenſus poteſt eccleſiā itrare et ibidez oꝛare in cō. otho. tanto ver. ſuſpenditur. fo. lj.

Et nunqd ſuſpēſus quouſq; ſatiſfecerit indigeat abſolutione in conſti. othobō. venalium ver. nullatenus. fo. cxviij.

TAbellio. qualiter dicitur ſeruus publicꝰ no. in cō. otho. qm̄ circa pꝛin. ꝟ. publicꝰ fo. liij

Quis poteſt tabelliōes creare in conſti. otho. qm̄ tabellꝛ. in pꝛin. fo. liiij.

Tabellio debet requiri conficere inſtrumentum p partem e. conſti. ꝟ. facilius.

Tanq; ſimilitudinꝛ ſignificat in con. iij. oth. i pꝛi.

Aliquando eſt expꝛeſſiuum veritatis in conſtitu. otho. cum ſit ars in pꝛin. fo. xxvij.

Temerarie. .i. doloſe i ꝯ. otho. lz. q. e. ꝟ. fo. xxxviij

Aliquando tamen nō requiritur dolus in conſtit. othobo. cū honeſtatis ꝟ. temere. fo. lxix.

Tempus. quando lapſus tempoꝛis excludit tempus in conſti. j. otho. ver. renouatis. et e. cōſti. ꝟ. conſecrationem.

Tempus aliquando ponitur pꝛo tēpoꝛe vt in cōſti. iij. othobo. ꝟ. adhibendum et ibi remittit ꝛ exēplum ibi de pꝛocuratoꝛibus.

Quando tempus dicitur longum in conſti. otho. cum laicis ꝟ. tempus. fo. xvj.

Quando tempus incipit currere: et an etiam poteſt multiplicari in cō. othob. cū honeſtatis. ꝟ. qnquennium ꝟ. immediate. fo. lxix.

De triplici tempoꝛe ante legem ſub lege et poſt legem in conſtitu. otho. in pꝛohe. ꝟ. ſeminauit.

Dum tempus habemus operemur bonum in cō. othobo. iuxta. ꝟ. a nobis eſt iniquitas. fo. lxxj.

Eſt tempus cuius non extat memoꝛia in conſtit. othobo. vnitatem ꝟ. antiquitatis. fo. lxxviij.

Tentatio quando nocet et quando non in conſti. othob. monialis. ꝟ. tentationibus. fo. cxviij.

Terminus in conſtitutꝛ. othobō. baſilicarum ver. conſecrationem. fo. iiij.

Tabula prima ſeu index.

Teſtamentū. ꝙ quilibet de populo poteſt petere in tereſſe vt fiat executio vltime volūtatis ſeu teſtamenti in conſti. othob. libertatē in pn. fo. lxxxiiij. et ibi in ꝟ. ordinario.
Ꝙ teſtamenti probatio poteſt cōpetere inferiori epiſcopo ſupra ver. inuentare et ver. executor et ver. inteſtatus.
Seruus pōt facere teſtamentū in con. othobo. cū mortis ꝟ. ab inteſtato. fo. xciiij.
Nunqd teſtator poſſit ſibi legē iponere ne faciat ſcd̄m teſtamentū in c. cō. libertatē. fo. xciiij.
Teſtis qualiter deponet in facto cuius non extat memoria in cōſti. othob. vnitatē ꝟ. antiquitatis fo. lxxviij. ⁊ ibi bene de factꝗ ꝯtrario ⁊ excluſorio.
Vtrū exēptus vt monachus et hm̄oi vbi eſt teſtis neceſſari⁹ pōt cōpelli vt ferat teſtimoniū in cōſti. othb. ꝯiugale ꝟ. ne qs. optie qd ē nōbile. fo. lxxxij
Tyrannus ſupra ver. preceptum.
Trāſigere qn̄ licet. i cō. othob. cetex. i fi. fo. cxvij.
Titulus. nunqd monachus ordinatus habebit titulum in conſti. otho. ſacer ordo. ver. certo et ibi i ver. titulo. fo. xiij.
De pena epi ordinantis aliquem ſine titulo.
Titulus poteſt remitti et an ſufficit littera preſentationis licet nō adijciat ad titulū domus noſtre et an ſufficit titulus patroni proprij: an vbi epiſcop⁹ ordinat ſine titulo tenet ordinato ad alimēta: et an ordinatus tenet epo miniſtrare i diuinis officijs. et an ſufficit epiſcopo ꝙ ordinatus ſe reputet contentum de titulo ſuo: et an titulus requiratur in minoribus ordinibus no. in dicta conſti. ſacer ordo ⁊ ibi epiſcopum.
Et an epus iuſ. c. cū ſcd̄m apoſtolū. qn̄ opus eſt incūbens tenet docere de titulo ſuo in conſti. oth. ad elidendū ꝟ. intrudi ple. fo. xxiij. et ibi an poſſeſſio ſufficit pro titulo.
Si lr̄a inſtitutionis ſit defectiua an propter hoc titulus inutilis in conſti. otho. ad elidendum ver. ſe intrudi in fine. fo. xxiij.
Qualiter ordinandus probabit titulum ſuum in conſti. otho. ſacer ordo. ꝟ. vt vero. fo. xiij.
Et nunquid habens titulū a religioſis poſſit eis deſeruire e. conſti. ꝟ. titulo.
Tranſgreſſor canonis libēter proterue intelligēs peccat in ſpiritum ſanctum in conſti. iij. otho. ꝟ. contemptū ⁊ ſupra ꝟ. contemptus. hec ibi.
Tunc. de illo no. in cō. otho. q̄rto. ꝟ. forſan. fo. li.
Tranſactio. qn̄ licet trāſigere in cauſa ⁊ qn̄ nō in conſti. otho. ceterū ꝟ. tale negociū. fo. cxvij.
Trahi. an ſubditi epiſcopi in viſitatione epi poſſunt trahi ad loca remota in ꝯſti. otho. quid ad venerabiles ꝟ. corrigendo circa fi. fo. xliiij.
Vacatio. petens beneficiū vacans habet exprimere quō vacet de iure vel de facto in cōſti. oth. alicubi. circa prin. fo. xviij. ⁊ ibi qn̄ beneficiū dicit vacare de facto vel de iure et quādo vacat de iure licet nō de facto impedit collationem ordinariam et quando requiritur ammonitio per ſententiam et quando non no. ibi ple.
Et quid iuris de fructibus bn̄ficiorū vacātiū de iure et de facto in cō. othob. ſacrorū ꝟ. medietas fo. lxxiiij. et e. conſti. eccleſiarū ꝟ. ꝑticipant. et meli⁹ ꝟ. cōſuetudine. fo. lxxxv. et ibi vide qn̄ dicit eccleſia vacare et recitat opiniones contrarias.
Valet. an hoc verbū inducat neceſſitatē in cōſt. othobo. eccleſiarum e. ver. fo. lxxxv.
Variatio vbi dicit ꝑprie et qn̄ permittit et qn̄ nō i cō. othob. i ꝓhe. ꝟ. ꝑ diuerſorū tp̄m et in glo. ſe.
Veritas eſt triplex in conſti. otho. ad elidendū e. ver. et ibi verſus. fo. xxiij.
Veſtis. de veſtibus clericorum et militum in conſtitu. otho. quoniā de habitu. in pn. et ibi. fo. xxix.
Ꝙ mos regionis excuſat quē ad vſum veſtiū qꝛ in talibus ſola ſuperbia reprobat in cōſti. othob. cum ſancti. in fine. fo. lxviij.
Vetuſtas carens ratione extirpanda eſt. in cōſtit. iij. othob. ꝟ. conſuetudinem.
Vicarius nunquid tenetur ad onera ſicut rector. i cō. othob. qm̄ alienatiōes ꝟ. incūbētia. fo. xciij.
Qualiter diuidit portio vicarij in. c. cū ſit ars ꝟ. vel vicarios. fo. xxvij.
Vicarius nō poteſt deſeruire ꝑ aliū in conſti. oth. ad vicariā ꝟ. in proprijs. fo. xx.
Fortius eſt vicarius aſtrictus ad reſidentiā ꝙ rector e. con. ꝟ. cum teneant.
In lr̄is vicarij inſtituti ſi nō caueť de iuramento nunqd poteſt eius inſtitutio argui nulla. in. c. ad vicariam ꝟ. fore nullam. in fi. fo. xxij.
Qualis debet eſſe qui preſentatus eſt ad vicariā e. conſti. ꝟ. ordinatum.
Vicarius conuentus debet noīare rectorem. in dicta conſtitu. otho. ad vicariā in prin.
An vicari⁹ debet contentari victu et veſtitu in cō. othob. qm̄ alienatiōes ꝟ. ſufficientem. fo. xciij.
Quis dicit ꝑpetuus qs tp̄alis ⁊ de quattuor gn̄ibus vicariorū. Et differētia inter vicariū gn̄alem epi et officialē. Et an vicarius cōuentus i iudicio ratione portionis ſue poteſt rectorē in iudicio nominare no. in cō. oth. ad vicariā in pn. fo. xx.
Vicari⁹ epi gn̄alis pt audire cauſas mr̄imoniales ſeu crimiales i cō. oth. cū nō ſolū ꝟ. epo. fo. xlvij.
Viciū ꝑdeceſſorꝫ qn̄ nocet ſucceſſori. ś. ꝟ. ſucceſſio
Viciſſitudo. de lr̄is viciſſitudinis in con. othob. ꝙ indecorꝫ ꝟ. ad mandatum ple. f. fo. lxxiij.
Vidua vbi or̄ l ꝯ. othb. eccl̄iarꝫ i pn. e. ꝟ. fo. lxxxv
Differētia inter eccleſiā viduatā et ſpoliatā aꝉs deſolatā in cō. otho. cū ſit ars ꝟ. deſolatā. fo. xxvij.
Vita actiua et contēplatiua R. ꝟ. contemplatio.
Vinū letificat cor hominis in conſti. ſ. othobo. in prohe. ꝟ. quaſi ebria. fo. lxſ.
Qualiter vinum exceſſiue ſumptū nocet maxime in e. conſti. othob. e. ꝟ. et ibi in plures verſus. adde in ꝟ. medicus.
Viſitans. an viſitans habebit pro vecturis equorum in conſti. otho. de archidiaconis circa mediū ver. moderatis fo. xliij. et ibi an paruitas pecunie exigetur et eſt notabile.
An alteri competere ex cōſuetudine poteſt in con. othob. c. p c. ꝟ. cōſenſu ple. et remittit.
An prelatus viſitans poſſit repelli in ſupfluis in c. naturalis. ꝟ. non percant. fo. lxxxviij.
Si epiſcopus et archiepiſcopus concurrant viſitando quis debet preferri in cō. othob. quoniā cerca ꝟ. archidiaconi. fo. lxiij.

An ſubditi ꝓ cõpertis in viſitatiõe trahi poſſunt ad loca remota in.c.quid ad venerabiles.ver.corrigendo. fo.xliiij.
Viſitans an poteſt quẽ punire in occultis in.c.de archidiaconis.ver.puniant. fo.xliiij.
Nunquid viſitãs abbatẽ poſſit eũ a prelatura remouere in conſti.othob.porro.ꝟ.cũ ad. fo.cxi.
Virginitas. de hac materia in ꝯſti.otho.ꝙ indecorum.ver.pudicitiam.et ver.reparari. fo.lxxij.
Unio eccliarum ex quibus cauſis fiat in cõ.otho.cum ſit ars.ver.integrentur. fo.xxvij.
Uniuerſale quoddã ſimplex quoddam reduplicatiuũ in cõſti.iij.otho.in prin.ꝟ.qualiter. fo.xvj. et c.conſti.cũ laicis.ꝟ.ꝑſonis.et c.cõſti.ad eludendum.ver.quodlibet. fo.xxiij.
Uolũtas pro facto reputaꝛ in cõ.othob.domus.ver.impedimentum.et remittit. fo.lxv.
Pro ratione volũtas habetur in ꝯſti.otho.vſum.in ver.volumus. fo.xlix.
Uotum. an plus meretur faciens meritorie ex voto ꝙ gratis ſine voto in conſti.othob.ꝙ indecorũ ver.vinculo ple.fo.lxxij.et ea.conſti.regnũ.ver.deo proximum. fo.cix.
Cõmutatio voti reſeruaꝛ ẽpo in cõſti.otho.qđ in ſuquodã.ver.regula generalis.et ibi caſus.fo.x.
Uſq; quũ ſtat incluſiue quãdo excluſiue in cõſti.ij.othobo.e.ver.
Uſus rerũ ꝙto cõior tanto vilior in conſti.quãto ver.magis neceſſarijs. fo.liij.
Qꝫ ordinatũ eſt ad certũ vſum ad aliũ vſuꝫ deputari nõ dꝫ l cõ.othob.cũ ſcti.ꝟ.erogãda. fo.lxviij et ea.ꝯſti.improbam.ver.peragendã.fo.lxxxvij. et ea.conſti.indignum.ver.fabrice. fo.xc.
Uerbũ vſus factũ denotat l cõ.j.othob.ꝟ.vtendõ.
Ut aliqũ ſtat cauſatiue aliqũ executiue in conſti.otho.licet.i.e.ver. fo.xxxiij.
Utpote qñq; eſt expſſiuũ l cõ.oth.ꝙto.e.ꝟ.fo.liij
Utile. an cõtrahens cũ monaſterio debet probare aliquid ratione cõtractus verſum in vtilitatẽ monaſterij in cõ.othob.volẽtes.ꝟ.eccleſie. fo.cxvi.
Qualiter fiet fides ꝙ expedit monaſterio quũ ipius nomine agitur per monachum in conſti.ſi.otho.ver.miſerabili. fo.lvj.colũ.iij.c.
Utile ꝓferꝛ directo l c.quũ tabelꝛ.ꝟ.ſigillũ.fo.liiij
Uelũ. multipliciter dicituꝛ velum et in cõ.othob.moniales.ver.dedicate. fo.cxviij.
Uenatio. an venatio ſit pctũ in conſtiꝛ.otho.ad hoc.ver.per arctam. fo.cxiiij.g
Uenditio. an ſpũalia vendi poſſunt in cõ.othob.indignum.in prin. fo.xc.
Uerbũ. nõ ꝯtra eos q̃ verbũ dei negligẽter audiũt in cõſti.othob.in prohe.ꝟ.audiãt.lſa.l. fo.lix.
Etnõ minus peccãt q̃ verbũ dei ꝛc.in cõſti.otho.quid ad venera.ꝟ.verbũ vite.in ſi.c. fo.xlvj.
x Pũs aſſumendo humanitatẽ noſtram tria omiſit.i.tres infirmitates nr̃as non aſſumpſit l cõ.othob.paſtoraꝛ.ꝟ.ꝙtũ hũanitus. fo.ciij
z Elus de iſto no.in ꝯſti.othob.in.c.iuſtus.e.ver. fo.cvij.

Finis prime tabelle iam olim collecte ſed demũ diligẽtius recognite et directe.

Tabula ſecunda collecta ex his q̃ per d.Jo.chappuſum ĩ marginibus adnotata ſunt: ĩ qua foliorũ et colũnaꝝ ſat fuerit poſuiſſe nũeros.

Abbas an ſit nomẽ honoris fo.cx.colꝛ.iij.
Abſtinẽtia eſt vnũ remediũ cõtra incõtinẽtiam. fo.xxxij.colꝛ.ij.
Abbatis officij et inferioꝝ firmitas fo.cxvj.co.j.
Abbati permittiꝛ camera ſeparata fo.cxvj.co.ij.
Abſolutio facit aliquẽ deſinẽ pctõrẽ. fo.x.colꝛ.ij.
Abuſus clauſtri ꝛ clerici vide in ipius vocabulis.
Accidia quid ſit fo.cxvij.col.ij.
Acta originalia penes quẽ debeant remanere diſquiritur. fo.lvij.col.i.
Acta obſcura non proſunt. fo.eodem.col.ij.
Actio vtilis an ꝓferatur directe. fo.xcj.col.ij.
Aduocatus quid facere debet. fo.lvj.co.ij.
Aduocati futuri quanto tempore ſtudere debeãt diſquiritur. fo.cxxx.col.ij.
Affectus an debeat puniri licet non peruenerit ad effectum notatur fo.x.col.ij.
Affinitas quid ſit fo.cxix.col.ij.
Afflictis compati neſcit qui afflictiones non ſuſtinuerit vt notatur fo.xxx.col.iij.
Altari miniſtrãtes non ſunt ſeruitutibus ſubijciẽdi vt precipitur fo.cxxxviij.co.ij.
Ambitio excecare dicitur fo.cxxxvj.co.ij.
Anglia continet in ſe ſcotiam fo.iiij.col.ij.
Anglici et ſcoti potui indulgent fo.cj.col.iiij.
Anima eſt precioſior corpore fo.cxlv.col.j.
Annus quot dies habeat fo.xlvij.col.j.
Appellare lꝫ a qualibet grauamine fo.xij.co.ij.
Appellationis cauſa an iuxta legeꝫ antiquam an iuxta nouam decidenda ſit. fo.xvj.col.ij.
Appellatio an recipiaꝛ in notorijs fo.xl.col.ij.
Appellare licet etiam ante ſententiã diffinitiuam vt notatur fo.cxlij.col.ij.
Arbores in cimiterijs creſcentes ad quos ſpectent ſeu pertineant fo.cxxxvij.col.iij.
Archiepi quid vltra ẽpos habẽt fo.xliiij.co.j.
Archidiaconus de conſuetudine poteſt de cauſa matrimoniali cognoſcere fo.xlviij.col.ij.
Archidiaconi et coꝝ officiales qđ habere debeãt ꝑ inducẽdo in bñficioꝝ poſſeſſionẽ fo.cxxxij.co.ij
Articulos fidei explicite ſcire oportet fo.iij.co.ij.
Articuli fidei ꝛ quedã alia populo ꝓdicanda habẽtur folio cxxvij.col.iij.vbi multa habenꝛ de articulorũ diuerſitate et quomõ quattuordecim ſunt.
Argumẽtũ a ꝯtrario an equipolleat legi et teneat vim legis diſquiritur fo.xxxix.co.ij.
Auari ſunt ſine quiete fo.xxvj.col.iiij.
Auarus ſemper ſitit fo.ci.col.ij.
Auxiliũ brachij ſecularis an poſſit a quocũq; iudice inuocari diſputatur fo.xxvij.col.ij.
Baptiſmus eſt triplex: et quo tẽpore adminiſtrari debeat diſquiritur fo.viij.col.ij.
Baptiſmi forma ibidem col.iiij.
Baptiſmus in neceſſitatis articulo poteſt a quocunq; conferri et quomõ fo.ix.col.ij.
Baptiſmi definitio et effectus fo.lxij.col.ij.
Baptiſmi forma in lingua anglicana ꝛ etiam gallicana exprimitur. fo.cxxvj.col.iiij.
Baptiſmus pueroꝝ quandoq; differri põt: et qui

bus de cauſis diſquiritur fo.xxxj.col.iiij.
Baſilica quid ſit et qui eã reſpiciat fo.iiij.co.ij.
Bellũ habemus precipue propter ſex cauſas que enumerãtur. fo.cviij.col.ij.et.iij.
Beneficiatus licet reſidere in loco teneat: ſe tamẽ quãq abſentare põt vt notaẽ fo.xxij.col.iij.
Beneficiatus reſidens in aliqua parte anni an ſa tiſfaciat per hoc de reſidentia. fo.xcix.col.iij.
Beneficium eccleſiaſticum an poſſit dari multi ſe culari diſquiritur fo.xxviij.col.iij.
Beneficiũ quãdo dicẽ eſſe ſufficiẽs. fo.xix.col.j.
Bñficioꝝ vnio certis ex cãis fieri pmittiẽ.fo.xxxij.
Beneficio priuaẽ quis ipſo iure in multis caſibus poſitis ad longum fo.xxxvj.col.iij.
Bñficiũ et fructus bñficij differũt. fo.xxxviij.co.ij
Beneficiũ an poſſit quis adipiſci a quo ſemel fuit excluſus. fo.xxxviij.col.iij.
Bñficiũ an poſſit cõferri in iuitũ. fo.lxxxix.co.j.
Beneficium qualiter dicitur poſſideri in proprie tatem notatur. fo.xcij.colũ.j.
Bñficia aliqua an ſimul retineri poſſint fo.xcix.
Beneficioꝝ pluralitas in multis oſtendiẽ iuribus prohibita in cõſti.prouin. fo.cxxx.col.iij.
Beneficia non vacantia nullo modo ſunt cuiq cõ ferenda. fo.cxxxiiij.col.ij.
Bibliam in aliud ideoma transferre periculoſum eſt. fo.cliij.colũ.iij.
Bibuli et edacces ta tantur. fo.cxxiij.col.iij.
Bigamꝰ p ſolũ papã diſpẽſari põt fo.xxxij.co.iij
Bona clericorum in quos vſus conuerti debeant adnotetur in cõſti.prouin. fo.cxxxvj.col.ij.
Bona eccleſie an poſſint alienari fo.cxxuj.co.j.
Bona eccñe ſunt i pauperũ vſus deputãda.ibidẽ.
Brachiũ ſecularis auxiliũ an poſſita quocũq iu dice iuocari diſceptatur. fo.xxvj.co.ij.
Abbos quid ſit notatur fo.cxix.colũ.j.
Camera ſeparata pmittiẽ abbati. fo.cxvj.
Canonũ ↄtẽptores peccãt in ſpũ ſ.fo.cix.co.iiij.
Cantet in eccleſia quilibet clericus fo.xxiiij.co.iij.
Capellã priuatã an liceat habere fo.v.col.j.
Capellanus an poſſit habere alteragiũ pro ſtipen dio ſuo diſquiritur fo.xvj.co.j.
Capellani cẽnei qualiter ſunt admittẽdi. fo.cliij.
Capitula generalia ſunt quolibet triennio in an glia celebranda fo.xlij.colũ.ij.
Carcer ad quid inuẽtus eſt fo.cl.co.iiij.
Cardinalibus qualiter ſcribendũ ſit fo.iij.co.iiij
Cardinales vnde dicitur fo.lxij.col.j.
Caritas ſeu charitas et eã ↄcernẽtia fo.lxiiij.c.ij
Caritas triplex et quõ charitas ordinata incipiat a ſeipſa oſtenditur. fo.lxxv.col.iij.
Caſtitatem deſtruũt multa fo.xxxiij.co.iij.
Caſtitas eſt virtutũ gẽme in clero fo.lxiiij.co.ij
Caſtitas et pudicitia cõmendanẽ fo.lxxij.co.iii.
Caſtigari nequeunt mulieres fo.xxxv.co.ii.
Caſtigatio eſt ſignũ amoris fo.cvii.co.iiii.
vide plura in verbo correctio.
Caſus in quibus crimina occulta non poſſunt ab ſolui a ſimplice ſacerdote fo.cl.col.iij.
Caſus quinq epiſcopo reſeruati fo.xii.col.uj.
Caſus in quibus monachi tenentur reſpondere ſuo enumerantur. fo.xxv.col.ii.
Cauſa et occaſio differunt fo.vj.co.iii.
Cauſa matrimonialis a quo cognoſci debeat et an a decano rurali ſeu archidiacono fo.xlviij.co.ij.
Cauſe ſex belli recitantur fo.cviij.col.ij.
Cauſe infringẽtes cõſtitutiões canonicas fo.cxx.
Cauſe ſanguinis i eccña tractari nõ dñt fo.cxliij.
Celebrare bis in die qñ liceat fo.c.xxv.col.ij.
Certus an debeat certiorari fo.ci.col.i.
Charitas vide caritas.
Chriſma cur in fronte adhibeaẽ fo.iij.co.j.
Chriſtus habuit aliquid propriũ fo.xcix.co.ii.
Chriſtus fecit tres proceſſiones fo.cviii.col.ii.
Chriſtiani mali ſunt paganis peiores fo.cvii.
Citatio an ſit in notorijs neceſſaria fo.xl.co.iiij
Citatione vna facta an poſſit quis ad totã cauſaꝫ procedere diſquiritur folio.l.colũ.i.
Citatio i hereticos vbi fieri debet fo.cliii.co.iii.
Citatio fit quadrupliciter vt adnotaẽ fo.li.co.ii
Citandus eſt dñs vel eo abſente pcurator fo.lij.
Citatio qualiter probabitur fo.eodẽ.co.iij.
Citatio habet duo extrema fo.xcvj.col.j.
Citato ſufficiẽtes dari debẽt inducie fo.cxviij.
Clauſtri ſeu clauſtraliũ adulatiões.xij.fo.cxij.co.ij
Clemẽtina dudum an detrahat.c.omnis.de pe.et re.diſquiritur fo.xi.colũ.ij.
Clerici an poſſint negociari fo.xvi.co.iiii.
Clericoꝝ qualitas ſcdꝫ bernardũ fo.xxviij.co.iij
Clerici ſunt quodãmodo milites. fo.xxxj.col.iij.
Clericꝰ cõcubinarius vt puniaẽ vide ↄcubinariꝰ.
Clericꝰ an a correctiõe poſſit appellare fo.xxxviij
Clericus de malefactore potius cõqueratur quam ac cuſet vt vitet irregularitatẽ fo.xli.co.j.
Clerico ſemel leſo per malefactorem qualiter pro uidebitur diſcutitur. fo.xl.co.j.
Clerico agenti ad penam pecuniariam non impu tatur mors malefactoris fo.eodem.col.ij.
Clerici criminoſi qualiter puniunẽ fo.cxli.co.iij
Clerici ne ſint cõcubinarij curſus fo.cxlij.co.iiij
Clericoꝝ abuſus ſcãdalizãt laicos fo.cxxxv.co.i
Collegij ſeu cõuẽtus ſigna vel iditia fo.v.co.iij.
Colluſio quid ſit fo.xlix.co.ij.
Comedendi hora et forma habeẽ fo.cxvj.co.ij.
Et iterum preſcribiẽ clericis fo.cxxxiiij.co.i.
Cõmenda facta an tollat vacationẽ fo.cij.col.j.
Cõmendatarius an ſit prelatus cẽſendus et an fa ciat fructus ſuos diſquiriẽ fo.cij.colũ.i.
Cõmenda eccleſie non ſit niſi duo ad eam concur rant vt habetur fo.cij.col.iij.
Cõmunia quiſq minime curat. fo.cxviij.col.ij.
Cõmunio parit diſcordiã fo.xxix.co.ij.
Concilium vnde dicitur fo.lxij.co.j.
Cõcubina qualiter ab vxore diſcerniẽ fo.xxxv.
Cõcubinarius clericus an poſſit cõpelli abiurare concubinam ſuam fo.xxxvj.col.ij.
Cõcubine an ſint ab eccña tolerande fo.xxxvj.
Concubine ſacerdotũ qualiter ſint caſtigande do cetur curſum in cõſti.prouin. fo.cxliij.col.iij.
Concubinatus prohibeẽ clericis fo.cxlij.co.iiij
Confeſſorũ prudẽtia in quo cõſiſtat fo.xi.co.i.
Confeſſor i.audiens confeſſiones quilibet poteſt diſpenſare in foro anime fo.xxxuj.col.iiii.
Confeſſores monialiũ fo.cxxiij.co.iiij.

Adnotandorū in glo. d. Joānis de athon.

Confeſſio ſit accelerata fo. xi. co. ij.
Confeſſio an ſit de neceſſitate ſalutis fo. xij. co. i.
Cōfirmatio an poſſit dari nō ꝯfeſſo fo. cxlv. co. ij
Conſanguinitas et affinitas fo. cxix. colū. iij.
Conſcientia nō ſufficit ad iudicandū fo. v. co. ij.
Conſiliū an obliget eos q̄bus dat̄ fo. xliiij. co. ij
Conſtitutionis edende auctoritas fo. iiij. co. j.
Conſtitutiones ꝓprias an quis interꝑtari poſſit. ibidem. Et de cōſti. prouin. ibidem col. ij.
Conſtitutionē ſuperioris violans peccat mortaliter. vt tenetur fo. vi. colū. iiij.
Cōſtitutio noua an reſpiciat tm̄ futura. fo. xvi.
Cōſtitutio finit̄ finita rōe qua initit̄ fo. xix. co. iiij
Conſtitutio a ſubditis non acceptata: an arctet et obliget ad ipſius obſeruationē fo. xxx. co. j.
Cōſtitutiones durſales. i. de pecunijs imburſandis ad vnguē obſeruant̄. fo. xxx. col. ij.
Cōſtitutio tollit̄ a ſtatuto ⁊ ecōuerſo. fo. xlix. c. ij
Conſuetudo et ſtatutū paribicant̄ fo. lv. co. i.
Conſuetudo etiam circa ſacramentorum receptionem poteſt eſſe valida. fo. lxxxvij. col. ij.
Cōtrahētes an poſſint ſeipſos decipe fo. cvi. co. iij
Contractus male fidei nō obligat fo. cxvii. co. ii.
Contumacia eſt triplex fo. lvi. co. iiii.
Conuerſatio electi qualis ſit fo. c. colū. ij.
Conuentus ſigna ſeu indicia fo. v. co. iii.
Conuentus quid ſit et vbi fo. cxvi. co. iii.
Copia quid ſit fo. liiii. co. iiii.
Correctio eꝑi quattuor dꝫ habere fo. xliiij. co. iij
Correctionis negocio cōtra aliquem pendente an poſſit ipſe alterius eſſe purgator fo. lxvi. co. i.
Correctio ſit aſpera ſi nō poſſit eſſe lenis fol. vij.
Corpus xp̄i reuerēter tractandū eſt fo. xlviij. co. j
Corpus xp̄i q̄liter ſit maſticandū fo. cxxvi. co. iij
Corpori noſtro ſunt tria neceſſaria fo. lxxv. c. iij
Craſſus auro hauſto interijt fo. xcv. co. iiij.
Criminoſus occultus dicitur etiam in coitu ab aliquo deprehenſus fo. xxxv. co. ij.
Criminoſi an poſſint i abſētia dānari. fo. lij. co. ij.
Crimē an poſſit ꝓbari ꝑ iſtrumētū fo. liii. co. iij.
Criminoſi clerici qualiter ſint puniendi fo. cxli.
Crimen et delictū quomō differūt fo. lxv. co. i.
Curati poteſtas in abſoluendo fo. xij. col. iii.
Curati dicuntur prelati fo. liij. co. j.
poſſunt ſubditos excōicare ibidē. co. ij
Curati nō debent eſſe muti fo. cxxi. co. iiij.
Curatorū occiſores qualiter puniēt̄ fo. cxlv.
DAmnabunt̄ aliqui in eternū ꝯtra opinionē origenis vt tangitur fo. cvij. col. i.
Damnabūtur ne plures q̄ ſaluabunt̄ fo. cx. co. ij
Damnum probatur per iuramentuꝫ patientis iniuriam. vt diſcutitur fo. xxvj.
Damnū in re et circa rem diſtinguit̄ ibidem.
Dare debemus libenter fo. xvi. co. iii.
Datorem hilarem diligit deus fo. lxxiij. co. iiij
Debitor qui iurauit ſoluere certo termino: an excuſetur a pena ſi alius pro termini porrogationē ſeu extenſionē obtineat fo. l. co. iij.
Debitaria hereditaria ꝑ quē ſint ſoluenda diſquiritur ab Joanne athon. fo. xciij. co. i.
Decanus ruralis an poſſit de cauſa matrimoniali cognoſcere diſquiritur fo. xlviij. co. ij
Decime an poſſint vendi vel locari fo. xvij. co. ij
Decime de quibus ſint ſoluende fo. cxxi. co. ij.
Et iterum fo. cxxxviij. colū. i. et fo. cxliij. col. ij.
Decime debentur de iure fo. cxlv. co. ij.
Decima quando debetur ex ſeptē fo. cli. co. ij.
Defenſor eſt duplex fo. xxxix. colū. ij.
Defenſio an ſit ꝑmiſſa ſemper fo. xxvj. col. ij.
Delictum et crimen differunt fo. lxv. co. j.
Depoſit⁹: degradat⁹ et ſuſpēſus differūt fo. xxxvi.
Deuiatio poteſtatis anglie fo. lxi. col. iiij.
Deus an poſſit omnia fo. lxxxix. colū. iiii.
Diabolus nocet mille modis fo. ij. col. iij.
Diaboli nomina diuerſa ibidem. col. iii.
Diaboli in clericos molimina fo. iii. col. i.
Dies feſti in anglia obſeruandi fo. cxlviii. col. ii.
Dilationes dent̄ multis ꝯſideratis fo. xlix. co. ii.
Dilatio an poſſit per iudicem prorogari vel diminui diſputatur fo. eodem. co. iii.
Diſcipulus bonus multa obſuet fo. xxxvii. c. iii.
Diſciplina monachi cōſiſtit in ſeptē fo. cxi. co. ii.
D.ſiunctiua ꝓ copulatiua ponit̄ fo. cxvii. co. iiii
Diſpenſationis definitio fo. xxxiii. co. ii.
Diſpenſatio competit cuilibet audienti confeſſionem in foro anime. fo. xxxiii. col. iiii.
Diſpēſans ſine cauſa etiā papa peccat fo. cx. co. i.
Diſpoſitio fauorabilis fauorabilem meretur habere executionem fo. lxxx. co. ii.
Diuitias habere an ſit peccatū fo. xxvi. col. iiii.
Donator liberalis multipliciter honorat̄ fo. xvi.
Donū ⁊ munus differrunt fo. xcvij. co. ij.
Duplicitas eſt triplex fo. xxiii. co. ii.
Durare nequeunt ſimulata fo. xxiiii. co. ii.
EBrius occidendo aliquē an ꝯtrahat per hoc irregularitatem diſquiritur fo. xli. co. ii.
Ebrietatis dona ſeu dona fo. lx. colū. iii.
Eccleſie noīa diuerſa fo. iiii. col. iiii.
Eccleſia quando dicetur vidua fo. lxxxv. co. iiii.
Eccl'ie debita an poſſint īpune deſeri fo. lxxxvi.
Eccleſie refectio ſeu reparatio ad quem pertineat fo. lxxxviii. col. j. Et iterum fo. cxxxii. co. iiii.
Eccleſia ſemper orare debet fo. cix. co. i.
Eccleſie bona an poſſint alienari et quomodo ſint pauperum docemur fo. cxxiii. co. i. ⁊. ii.
Eccleſie per laicalem poteſtatē non ſant occupande vt precipitur fo. cxxxix. co. ii.
Eccleſie imunitas ꝓtegit ad eā ꝯfugiētes fo. cxl.
Eiuſdē violatores q̄liter ſint puniēdi fo. cxlii.
Eger remotus pōt ſine lumine viſitari fo. cxliiii
Electi conuerſatio preſcribitur fo. C. co. ii.
Electus qō ius habeat ꝑ electionē fo. ciii. co. iiii
Electio cōfirmata an patiat̄ exceptionē fo. ciiii.
Elemoſina prodeſt defunctis ⁊ viuis fo. xciiii.
Elemoſinā dare an ſit precepti fo. xcviii. co. iii.
Elemoſinas fieri precipit fo. cxxiiii. co. j.
Elemoſinas facere coguntur interdum religioſi. fo. cxxxii. colū. iii.
Ep̄s ſibi aliquot caſus reſuare pōt fo. xii. co. iiii
Epiſcopus indignum ſcienter ordinans mortaliter peccat fo. xiii. col. i.
Epiſcopi litteris credendum fo. xxiii. col. i.
Epiſcopus i q̄bus caſib⁹ diſpēſare pōt fo. xxxiii. col. ii. Et an poſſit ꝯ canones diſpēſare. ibid. co. ii

Epi correctio debet habere q̄ttuoꝛ fo.ciii.col.iii.
Epi q̄ñq; excōicationē incurrūt fo.cxxxi.col.iii.
Epiſcopatus an ſit oꝛdo fo.xliiii.ſecūdo.co.i.
Epiſcopatus eſt culmen dignitatis fo.ciii.co.ii.
Errare/ignoꝛare/et neſcire differūt fo.lxi.co.iii
Eruditio laicoꝝ ꝑcipit̄ et exponit̄ fo.cxxvi.co.iii
Examinari qualiter debeat ad ſacros oꝛdines pꝛomouendus diſputatur fo.xliii.col iii.
Excōicationis metus non debet in vicium conſtātem cadere vt habetur fo.xxvi.col.i.
Excommunicatio nō feratur niſi terna ſeu trina monitio pꝛemittatur fo.xli.col.iii.
Excommunicatus iniuſte an ſit abſoluendus in foꝛma eccleſie fo.xliiii.col.i.
Excōicatio an poſſit ferri contra aliquem ex pꝛima contumacia diſquiritur fo.li.co.iiii.
Excōicatio lata in ſubditos non pꝛocurantes pꝛelatum an teneat fo.lxxxix.co.iii.
Excōicatio eſt medicinalis fo.xcvii.co.iii. debet eſſe nota: et quō ſufficient̄er pꝛobatur hoc eſt an ꝑ ipſius publicationē habet̄ ibidē cōſequent̄er.
Excōmunicandi plurimi et pꝛonūciandi enumerantur fo.cxxi.col.i. et cxxviii.col.ii.
Excommunicationis ſentencie populo exponende precipiuntur curſus fo.cxxxi.col.ii.
Excōicati et incarcerati ſine licētia ſuoꝝ p̄latoꝝ nō ſunt e carceribus liberandi fo.cxxxix.co.iii.
Exceptio an poſſit apponi poſt confirmationem. folio.ciiii.colūna.i.
Executio fauoꝛabilis in fauoꝛabili diſpoſitione precipitur fo.lxxxiii.co.ii.
Executio teſtamētoꝝ an poſſit exerceri per minores aut per mulieres fo.eodē.col.iiii.
Executoꝛes ſi ſint plures an omnes ſimul agere et conueniri debeant fo.lxxxiiii.co.i.
Executoꝛ teſtamenti an perdat actionē quam habebit contra defunctum fo.eodem.col.ii.
An poſſit cum herede paciſci ibidem.col.iii.
An teneat̄ cauere de fideliter adminiſtrādo.ibidē
Executoꝛis iuramentum an ſufficiat dum reddit computum ſeu rationem fo.eodem.col.iiii.
Executoꝛ teſtamēti p̄t emere rē defūcti fo.lxxxv
Exempti delinquentes an poſſint per epiſcopum coꝛrigi. fo.xlv.col.ii.
Exempti an poſſint per oꝛdinarios cogi ad ferendum teſtimoniū in cauſa matrimoniali fo.lxxxii.
Exitus religioſoꝝ pꝛohibetur fo.cxxiii.co.iiii
Exitus monialiū pꝛohibet̄.c.moniales.fo.cxviii per totum.
Expenſarum condemnatio per doctoꝛum opiniones euitatur vt habetur fo.xxvii.col.i.
Expenſe an debeant ſolui per victum in cauſa matrimoniali: diſquiritur fo.xlvii.col.iii.
Experientia eſt rerum magiſtra. fo.ii.col.ii.
Extenſio quando pꝛopꝛie dicit̄ fo.v.col.iiii.
Exterioꝛa interioꝛū ſunt indicia fo.cxviii.co.iiii
F Acinus et flagitiū differūt fo.xxxix.col.i.
Factum pꝛopꝛium quis impugnare nō pōt fol.xviii.col.i. Et an poſſit quis ipſum reuocare docetur fo.xciii.col.iiii.
Falſas lr̄as habēs qd̄ facere debeat fo.liiii.co.ii
Falſarii pena ibidem.
Falſa ſcribendo meret̄ q̄s gratiā fo.cxx.col.iiii.
Fama an pꝛobet fo.xxxv.co.iiii. et fo.xl.co.ii.
Famam negligere crudele eſt fo.xxxvi.co.i.
Fama eſt duplex fo.xl.col.i.
Familiaritas nimia ↄtēptū parit fo.lxviii.co.iii
Fauoꝛ/potētia/et cupiditas ꝑuertunt iuſticiam. folio.lvi.colū.iiii.
Fauoꝛabilis diſpoſitio fauoꝛabilē habet executionem. vt viſum eſt in vocabulis diſpoſitio et executio.fo.lxxxiii.col.ii.
Feſta obſeruanda ab oībus in anglia fo.cxlviii.
Fictio et pꝛeſumptio differunt fo.lvi.col.iiii.
Fides deſcribitur fo.ii.col.i.
Fidei articulos explicite ſcire opoꝛtet fo.iii.co.ii
Fidei articuli diſtinguunt̄ curſus fo.cxxvii.co.iii.
Fides multa bona facere docet̄ fo.viii.col.iiii
Fides eſt virtutū fundamentū fo.lxiiii.co.ii.
Filius clerici in minoꝛibus oꝛdinibus ↄſtituti an legitimet̄ ꝑ ſubſequēs matrimoniū fo.xxxi.c.iii.
Filii nō expellūtur a bñficio fo.xxxii.co.i.
Filius an puniat̄ ob delictū parētū fo.xxiii.c.i
Filius an poſſit beneficiari in eccleſia paterna. folio.xxxviii.colū.ii.
Filii ſunt caſtigandi fo.cvii.co.iiii.
Firmarii eccleſiarū an nomine pꝛopꝛio agere poſſint diſquiritur fo.xvii.col.iii.
Firme eccleſiarum nō ſunt dande fo.cxxiii.co.i.
Foꝛanie cura an ſit dignioꝛ ea q̄ in foꝛo cōtētioſo exercetur diſquiritur fo.xxvii.co.ii.
Foꝛma eſt de ſubſtantia actus fo.lxiii.co.i.
Foꝛma baptiſandi in anglico fo.cxxvi.co.iiii
Foꝛnicatio euitat̄ per fugam fo.xxxiii.col.i.
Foꝛnicatiōis puniēde cāe ſunt tres ibiō.co.iiii.
Foꝛnicatio quare plus puniatur ab eccl̄ia q̄ reliqua pc̄tā moꝛtalia ibidem in fine.
Fraus qualiter pꝛobabitur fo.xix.col.ii.
Fructus beneficioꝝ vacantiū quandoq; ex cōſuetudine debentur ſuperioꝛi fo.lxxxvi.co.i.
Fructus beneficii quandoq; poſſunt ſequeſtrari: et apud ſequeſtrum deponi fo.lxxxvii.co.iii.
G Enera hoim tria ponuntur fo.lx.col.iii.
Gerundium ſeu gerundiuum quod tempus impoꝛtet adnotatur fo xliiii.co.iii
Gratia debetur etiā falſa ſcribēti vt luuit athon. in peroꝛatione ſua fo.cxx.col.iiii
Guloſi.i.bibaces ꝛ edaces taxant̄ fo.cxxiiii.c.iii
H Abitus generatur ex actibus frequenter cōſimiliterq; iteratis fo.lxviii.co.i.
Habitus nō facit monachū ibidem.co.ii.
Hereditaria debita ꝑ quē ſoluent̄ur fo.xciiii.co.i.
Hereticare nō eſt hereticū fo.iii.col.ii.
Heretici ſtatere et equo nigro cōparant̄ fo.clii.
Hereſis et crimen leſe maieſtatis in aliquo conueniunt ſeu coequantur. fo.cliiii.co.ii.
Hilarem datoꝛem diligit dñs fo.lxxii.col.iii.
Holocauſtum quid ſit fo.xc.col.i.
Homo ex cōtrariis eſt cōpoſitus fo.lxxv.co.ii
Homicide a quo ſint abſoluendi fo.cxxvii.co.ii.
Honoꝛes mutant moꝛes. fo.lx.col.iiii.
Hoſpitalia diuerſa notantur cxvi.col.iii.
Humilitas caput eſt oīm virtutū fo.lxiiii.co.ii
Humiliatio multiplex fo.cxv.co.iiii.

Adnotandorũ in glo. d. Joãnis de athon.

Ignis duplex eſt futurus fo. xcix. co. ij.
Ignorantia ſacerdotum eſt mater errorum folio. xiij. colũ. iij.
Ignorare ſcire et credere atq; errare differunt vt no. fo. lvij. co. j. fo. lxj. co. iij.
Illegitimi an poſſint parentibus ſuis ſuccedere diſcutitur diligenter. fo. xxiiij. col. iij.
Immunitatis eccleſiaſtice violatores qualiter puniri debeant et citari fo. cxlij. col. j.
Imperiũ nõ habet par in parem fo. lxxiij. co. iij
Indulgẽtie q̃liter ſint obtinende fo. cviii. co. iij
Infamis an debeat dici qui per modum correctionis de crimine cõuictus eſt fo. xlv. col. i.
Infamis poteſt eſſe procurator fo. xlix. co. iij.
Ingratus dicit᷑ quis dupliciter fo. lccxvi. co. iiij
Inquiſitio ſi fiat cõtra aliquem an ſit de infamia inquirendum fo. cxiiij. col. i.
Inquiſitio eſt duplex fo. cliiii. col. iii.
Intelligo quãdoq; accipitur pro preſumo ſeu interpretor vt adnotatur fo. l. colũ. iiii.
Interdicti tẽpore nõ agenda ponunt᷑ fo. vi. co. i.
Interdictum quid ſit ibidem. col. ii.
Interdictũ multa facit vt habet᷑ fo. clv. co. ii.
Inter duo mala magis malum eſt plus fugiendũ vt adnotatur fo. lxxvii. col. iij.
Inteſtatus quis dicitur fo. xcv. col. j.
Intruſo in beneficium an teneãtur debitores ſoluere diſquiritur fo. xxiiii. col. iii.
Inuidie mirabilis deſcriptio ponit᷑ fo. clix. c. iiij
Ira eſt triplex fo. cviii. co. j.
Irregularitas an incurratur per clericum procurantem malefactores capi. aut per ebrium occidẽtem aliquem diſcutitur fo. xli. col. i. et. ii.
Irregularitas qualiter cõtrahit᷑ ibidem. col. ii.
Irregulares multi ſunt vt adnotatũ eſt fo. cxliij
Iudex nõ debet iudicare ſecundũ cõſciẽtiã fo. v.
Iudex duo debet habere notata fo. xlvij. co. ii.
Iudex põt q̃ſq; de facto ſupplere fo. li. co. j.
Iudex male iudicãs q̃liter punit᷑ fo. lvi. co. iii.
Iudicis regiſtrum an faciat fidẽ fo. lvii. col. i.
Iudicis eſt lites minuere fo. xcvi. colũ. i.
Iudex corruptibilis deberet excoriari fo. xcvii.
Iudiciũ an ſup futuris fũdari poſſit fo. xxi. co. j.
Iuramẽtũ tres debet habere comites ibiđ. co. iii.
Iuramentũ malicie exigit᷑ q̃ſq; fo. xlix. col. j.
Iuramentũ de calũnia quare preſtat᷑ ibidem.
Iuramẽtũ de calũnia an poſſit remitti ibidem.
Iuramentũ prelati de nõ alienando an impediat alienationem diſquiritur fo. xciii. col. iii.
Iuramentũ aduocati q̃ſq; iterat᷑ fo. xcvi. co. iiii
Iura parũ valẽt ſine executoribus fo. cxxxv.
Iuriſdictio eccleſiaſtica quandoq; per principes ſeculares violatur fo. cxxxvii. colũ. i.
Nec tamen debet exerceri per laicos: vt conſtituitur ibidem colũna. ij.
Ius patronatus trãſit cũ vniuerſitate fo. xvi.
Iuſtũ an preferatur honeſto fo. xvi. co. iij.
Latronũ abſconditum an clericus indicare teneatur. fo. xxxix. colũna. iij. Latrocinium quomodo fiat fo. xli. co. i.
Legati ſunt triplices fo. iij. col. iiij.
Legatus an poſſit papali conſtitutioni derogare. fo. xxxv. colũna. i.
Legati ſtatutũ in vna prouincia an aſtringat exiſtentes in alia. fo. eodem. col. iij.
Legatarij an debeãt probare ſufficientiam patrimonij ipſius defuncti fo. lxxxv. co. ij.
Legatum cõcubine fieri nõ poteſt fo. cxxiij. co. i.
Lex an ceſſet ceſſante eius cauſa fo. xix. col. iij
Lex naturalis an poſſit mutari fo. xxxv. co. j.
Licentia quid ſit et q̃diu duret fo. vi. col. iij.
Litteris epiſcopi an credendũ ſit fo. xxij. co. iiij.
Litteras falſas habẽs quid facere debeat fo. liiij.
Locus indigni dꝫ digno aſſignari fo. cliiij. co. ij
Luxuria et libido taxant᷑ fo. xxxiiij. co. ij. et. iiij.
Maloꝝ duorũ vtrũ plus fugiendũ fo. lxxvij.
Malefidei ꝯtractus nõ obligat fo. cxvij.
Malefactores qui excõicandi ſunt fo. cxxi. co. i.
Manifeſtum qualiter probatur fo. xl. col. ij.
Matrimoniũ cõi dormiẽte ꝯtctũ nõ tenet fo. xxxij col. iij. Eſt ſacramẽtũ excellẽs ob multa fo. xlvij.
Matrimonij ꝯtractus differt a reliq̃s fo. lxxxij.
Matrimoniũ nõ vitiat᷑ lꝫ ſolẽnia omittant᷑ ibiđ.
Matrimoniũ an ſit fortius ꝓfeſſione fo. cxiij.
Matrimoniales cauſe ꝑ quos tractent᷑ fo. cxxij.
Matrimonia ne fiant ſine bãnis fo. cxliij. co. iij
Medicus eſt tripliciter in culpa fo. vij. col. iij
Melius multipliciter exponitur fo. xxx. co. iij
Menſa et q̃ in ea obſeruanda ſunt fo. cxvi. co. iij
Miſericordia dei eſt plus q̃ miſeria nr̃a fo. lxv.
Miſericordie opa quot et q̃ ſunt fo. xciiij. col. iiij
Miſſe q̃ bis celebrari poſſunt fo. cxxv. co. ij.
Miſſe ne celebrentur in loco ꝓphano fo. cxxxij.
Molimina que ſint fo. iij. col. ij.
Monachorũ cõuerſatio fo. cix. co. iij. et fo. cxxiij
Monachus an poſſit habere peculiũ fo. cxi. co. ij et fo. cxiij. col. iij. Habebit oĩa cõia. fo. cxiij. co. iij
Monachatus an impediatur per conditionem de retinendo proprio fo. cxiij. col. j. Diſciplina mo. patet ſupra. e. ver.
Monachus per quid fiat bonus ibiđ. col. iii.
Monachi abſtineant carne fo. cxiiij. co. iiij.
Monachi ĩ q̃bꝰ caſibꝰ tenent᷑ ꝯ̃o reſidere fo. cxv.
Monachi correctio p̃mo ad abbatẽ ꝑtinet ibiđ.
Monachi ⁊ moniales vltra annũ in religione viuentes habentur pro profeſſis fo. cxxix. col. ij.
Monialiũ ad regulã obijciẽtes reſpõſio fo. cxx.
Mortuarij ſolutio qualis ſit fo. cxxiiij. col. iij.
Mortis meditatio carnẽ refrenat fo. xxxiiij. c. iij
Mortis articulus eſt ꝑiculoſus fo. xciiij. co. iiij.
Mulieres pulchre caro ſunt caſte: et ideo earũ cõuerſatio vitanda. fo. xxxiij. et. xxxiiij. xxxv. vt notum eſt.
Munitiones eccleſie habentur fo. lxiiij. col. ij.
Murorũ ruina cauenda dicitur fo. lxxxvij. co. iij
Natura humana ab adoleſcentia ſua prona eſt ad malum fo. cxxxiiii. col. iiij.
Negatiua vagãs probari nõ põt fo. liij. co. iij.
Negligẽtia et cõtemptus differũt fo. v. col. ii.
Negociatio quid ꝓprie dicatur fo. cvi. co. iiii.
Nẽo q̃ſq; affirmat ⁊ q̃ſq; negat fo. xxi. col. ij.
Nobilitatis et ſcientie ratio habenda eſt in bñficiis conferendis vt oſtenditur folio. xic. col. j.
Nobilitas an ſit attendẽda: rurſus fo. xcv. co. ij.

Tabula ſecunda ſeu index

Notabilis vir.i.egregius et liber an poſſit pro cri
mine fuſtigari fo.xliii.col.iiij.
Notarij epiſcoporum an poſſint pro litteris ordi
dinationum aliquid recipere fo.xiiij.co.iiij
Notorietas repellit ſpoliatū agētē fo.xviij.c.iij.
Notoriū p quot teſtes probari pōt fo.xl.col.ij.
Notoriū an admitat excuſationē ibidem.co.iij.
Nouum et renūciatio differūt fo.iij.co.ij.et.iiij
Nouicium pcutiens eſt excōicatus fo.cxi.co.j.
Nūcij ſint fideles et nō adulatores fo.lij.co.iij.
Obiecta a iudicibus ſecularibus contra cleri=
cos recitātur in cōſti.prouin. fo.cl.co.iiij.
Obligatio eſt mater actionis fo.xxxii.co.ij.
Ocium eſt periculoſum fo.xcviij.co.ij.
Officium iudicis an tollatur per proſecutionem
priuati agentis diſcutitur fo.xxvi.co.iiij.
Orationis effectus oſtenduntur fo.cvj.col.j.
Oratio exaudit quattuor correſpondentibus ſeu
concurrentibus q̄ notantur fo.eodem.col.ij.
Oratio exauditur ſi per placētem deo porrigitur:
vt habetur fo.cviij.col.iii.
Ordo ſacer ſine bñficio dari nō pōt fo.xiij.co.iiij
Ordinatus ſine titulo: an huius ad prouiſionem
teneatur ſeruire epiſcopo fo.xiiij.co.j.
Ordinarij appellatiōe q̄s cōtineat fo.xli.co.iiij.
Ordo ſacramenti penitentie fo.lxiiii.col.j.
Ordines ſacri ſunt ſeptem fo.cxxvij.co.j.
Pactū id pōt qd pōt ꝯſuetudo fo.xv.co.iiij
Papa ſine cā diſpēſans peccat fo.cx.co.i.
Par in parem nō habet imperiū fo.lxiij.col.iij.
Parochia ſi diuidatur quis antiquam ſeu deſertā
parochiam reparabit fo.lxxxviii.co.ij.
Parochiani quando ad duplicem reparationem
tenentur ibidem.
Paſſionis dñice dies eſt in obſeruatiōe fo.cxli.
Patronus tripliciter dicitur fo.cv.col.j.
Patronus an poſſit vexationē ſuā redimere ibi.
Patronatus ius vide ſupra in vocabulo ius.
Pauperes ſunt triplices fo.lvi.co.iij.
Pauperi notorio dare an ſit magis meritoriuꝫ q̄
occulto diſquiritur fo.xciii.co.ij.
Pauperes an habeant actionē pro elemoſinis cō=
tra beneficiatos fo.xcix.colū.ij.
Peccatū remitti pōt ſola cōtritione fo.ix.co.iij.
Peccatum ſit grauius ſi in eo pſeueretur diutius.
vt adnotatum eſt fo.lxiii.co.iij
Peccatū quid ſit inuitur paucis fo.lxv.co.i.
Peccatis oīno carere eſt quaſi impoſſibile fo.ciij.
Peccata ſeptē mortalia exponunt fo.cxxviij.c.j.
Peccatum vnū attrahit aliud fo.cxliij.col.ii.
Peccata q̄ ſint dicenda maiora ibidem.
Peccator puniēs ſe nō punit a deo fo.cvi.co.ij.
Pecunie omnia obediunt fo.xxvi.co.iiij.
Pecunia eſt omniū regina fo.xcv.col.ij.
Pene ad quid ſit inuente fo.ij.colū.j.
Pena impoſita an cenſeat ppetua fo.xxxvij.c.iij
Pene ſunt medicine morum fo.lxx.co.ij.
Penitētia vera impedit pter multa fo.x.co.ij.
Penitentiarius epiſcopi an poſſit abſolutionem
delegare alteri diſquiritur ibidem.co.iiij.
Penitētiā ſe feciſſe q̄liter pbabit aliq̄s fo.xxxvij
Penſio noua que ſit fo.cvi.col.j.
Permutās cum alio an teneatur iuſtificare ius il=
lius cum quo permutauit fo.xxiij.col.iiij.
Peſtilentia quid ſit fo.cvij.col.ij.
Petrus eſt inter apoſtolos princeps fo.clij.co.ij
Poſſeſſio colorata non impedit ordinarium con=
ferre beneficia: vt oſtenditur fo.xix.col.j.
Poſſeſſio diutina an faciat preſumi de titulo in be
neficialibus diſquiritur fo.xxv.col.j.
Poſſeſſionū quedā habet plus iuris q̄ facti: que=
dā plus facti q̄ iuris vt habet fo.xxxviij.co.iiij
Precepta dei explicātur fo.cxxvij.col.iij.
Prebendarū diuiſio p epm fieri debet fo.xxvij.
Predicatio multa bona opa facit fo.xlvj.co.iiii.
Predicatio nō oībus pmittenda eſt fo.clij.co.iij
Non eſt niſi certis perſonis cōmittēda fo.cliiij
Predicatio qualis eſſe debeat fo.cliij.colū.j.
Predicatoribꝰ ſubueniendū eſt fo.cxxviij.co.iij
Prelatꝰ circa correctionē faciet qd poterit fo.xv.
Prelatus ſit diligēs i corrigēdo fo.xxxvi.co.iiij.
Prelatorū correctio qualis ſit fo.xxxvij.co.j.
Prelati in multis debent alijs pcellere fo.xliij.
Prelato accuſato an ſit interdicenda adminiſtra=
tio prelature ſeu officij fo.lxxxvj.col.iij.
Prelatus ſi plus exigat a ſubditis q̄ debeat quali
ter punietur fo.xc.colū.iij.
Prelati boni qualitates habētur fo.xciij.col.j.
Prelatus iurans non alienare an poſſit pio loco
appropriare diſcutitur ibid.fo.xciij.colū.iii.
Prelati an habeant dominiū rerū eccleſiaſticarū
an pauperes: diſputatur fo.xcix.col.ij.
Prelati eccleſiaſtici non ſunt ad forū ſeculari euo
candi. vt oſtenditur fo.cxxxviii.col.iij.
Presbytero an liceat p miſſa aliquid recipere diſ
quiritur folio xliij.colūna.ij.
Presbyter coiens an grauius peccet coniugatus
adulter folio xlvij.col.iiij.
Preſcriptionis tempora habentur fo.v.co.iiij.
Preſcriptio an habeat locum contra viſitationeꝫ
archidiaconi fo.xliij.col.i.
Preſentatio quod ius tribuat fo.cv.colū.i.
Preſentati intra qd tēpus ſint admittēdi fo.cxxi
Preſentandi tēpus patrono cōceſſuꝫ cxxi.co.iii.
Preſentatus preſentanti nichil dare dꝫ fo.cxxij.
Preteritū pro futuro q̄ꝫ ponitur fo.vii.co.iiij
Priuatū pro crimine an poſſit epiſcopus in priſti
num ſtatum reſtituere fo.xxxvij.co.iij.
Priuilegium locātis an extendatur ad locatorem
folio.xvij.colūna.iij.
Priuilegiū pdit qui illo abutitur fo.cxli.co.iii.
Probatio ſit multipliciter fo.xxxi.co.ij.
Proceſſio triplex p xpm facta fo.cviij.co.ii.
Proceſſus ꝯ religioſos q̄lis eē debeat fo.cx.co.iiij
Procuratio ſeu prouiſio annone an poſſit pcipi a
prelato pſonaliter nō viſitante fo.lxxxix.co.ij.
Profectus dupliciter accipitur fo.lxij.col.ij.
Prohibitū vna via an ſit in alia ꝯcedēdū fo.xix.
Prophetia quid et quotuplex ſit fo.xlij.col.ij.
Propriū nō habendū monachis fo.cxxiiij.co.j.
Plura adnotauimus in vocabulo monachus.
Proteſtatio ad quid valeat fo.ciiii.co.iij.
Protinus qualiter accipiatur fo.xxxii.co.iiij.
Publice qualiter exponitur fo.xxxv.co.iii.

Pudicitia et caſtitas cõmendant fo. lxii. co. iiȷ.
Puer dicitur multipliciter fo. viii. col. iiii.
Purgans ſe an poſſit cõpelli loca ſuſpecta abiu=rare: diſquiritur fo. xlvi. colũ. iiii.

Qualis vir talis oratio fo. lxviii. col. ȷ.
Quarte partis exceſſio quid importet diſqui=ritur folio cxlviii. colũ. i.
Qui vel q̃ relatiuũ qualiter accipiat fo. xxxviii.
Quinquennium dandum ad firmam quando in=cipiat. fo. xvii. col. iȷ.

Recordũ regis notatur fo. v. col. i.
Regis ac officiatorũ eiꝰ officiũ fo. lxx. c. iiii
Regiſtrum epiſcopi probat fo. xv. col. ȷ.
Religioſus audiens confeſſionẽ an ſit proprius ſacer. folio xi. colũ. iiii.
Religioſus an habeat proprium fo. eodẽ. co. iiii. et folio. ſequen.
Religioſus ſine diſpenſatione poteſt eſſe curatus folio. cxiiȷ. colũ. iiȷ.
Religioſorum contractus fo. cxlvi. col. iiii. Sta=tuta. fo. cxxiii. col. iiii.
Religioſus an poſſit eſſe executor teſta. fo. cxxix.
Religionis ſubſtantialia. fo. cxii. col. i. vide ver. monachus.
Religiones ſub q̃bus ſunt fundate fo. xlii. co. ii.
Res mobiles dicunt cõtrectari ꝛc. fo. lxxxiii. co. i.
Reſidentiã cõtinuã per iuramentũ promittẽs: ad cõtinuitatẽ vi iuramẽti nõ aſtringit fo. xxii. c. ii.
Reſtitutio fiat ſine p̃iudicio iuris alieni fo. xxxvii
Reſtituere tenentur multi fo. xliiii. col. ii.
Rumor quid ſit fo. xi. colũ. i.

Sacramentum quid ſit fo. vii. colũ. i.
Sacramẽta ſunt duplicia ⁊ ſunt. vii. fo. vii.
Sacramẽta an ſint neceſſitatis fo. lxi. co. iiii.
Sacramẽta ſeptẽ declarantur fo. cxxviii. co. i.
Sacramẽtale capitur tripliciter fo. vii. col. iiii.
Sacrilegiũ eſt de p̃ncipis poteſtate fo. cliiȷ. col. i.
Sãguis mẽſtruoſus multa mala facit fo. xxxiiii.
Scandalum quid ſit fo. xxix. col. iiii.
Sciẽtia magna magnũ tẽpus req̃rit fo. ix. col. i.
Sciẽtia appetit ꝓpter q̃nq; fines fo. xxvii. co. ii.
Scientia an preſumatur fo. xxxix. col. iiii.
Scire ignorare ⁊ credere fo. lviȷ. co. ȷ. ⁊. lxi. co. iiȷ
Scriptura q̃ñ dicat autẽtica fo. liiiȷ. col. iiȷ.
Scotia et ſcoti notant in ver. anglia et angli.
Sententia ꝑ ſtatutum lata per quem abſoluetur: folio. iiii. colũ. ii.
Sentẽtia an ſit ſup notorio neceſſaria fo. xli. c. ȷ.
Sententia an teneat contra illum quem preſentẽ citationem apprehendit fo. li. col. iȷ.
Sententia et ſtatutũ differunt fo. lxiȷ. col. iȷ.
Septem ordines. ſacramenta. virtutes. peccata. vide eiſdem ver.
Seruanda in menſa. vide mẽſa. in eleuatione. fo=lio. cxxvi. colũ. iiȷ.
Seruire cẽſent q̃ ſeruire nõ poſſunt fo. cxvi. c. i.
Serui poſſunt facere teſtamẽta. fo. cxliȷ. col. ii.
Sigillũ facit fidẽ ꝯtra ſignantẽ fo. l. col. iȷ.
Sigilla an ſine impreſſiõe ſint autẽtica fo. lv. co. iȷ
Silẽtiũ an ſit oĩno a religioſis ſeruandũ fo. cxiȷ.
Simonia quando cõmittatur fo. viȷ. co. iȷ.
Simonia an ꝑ preces inducatur fo. xiiȷ. col. iȷ.
Simoniaci a quibus poſſint diſpẽſari fo. lxiiȷ.
Simoniaca ſunt duplicia fo. xc. col. iȷ.
Simonia an inducat ꝑ ſolã pactionẽ fo. cv. co. i.
Simonie deſcriptio habetur fo. eodem. col. iȷ.
Simplicitas repellit a promotiõe fo. xiiȷ. col. iiȷ
Simplicitas eſt triplex fo. xxiiiȷ. col. i.
Simulatores ex vicariis ꝯſiderant fo. xxliȷ. co. i.
Simulata non durant fo. xxiiiȷ. colũ. iȷ.
Simulationes carpit et notat athon. fo. cxv. co. i.
Singuli et omnes differunt fo. viiȷ. col. ȷ.
Societas bona preſcribitur fo. cxiiiȷ. co. i.
Solẽnitas extrinſeca nõ p̃ſumit fo. xxliȷ. col. i.
Solitudo q̃ñ ſit laudabilis fo. xxxiiiȷ. co. iiȷ.
Statutũ oſtendit ex vẽbis idẽditate fo. xlii. co. iiiȷ
Tollit cõſuetudinẽ fo. xlix. col. iȷ. vide ꝯſuetudo.
Stipendium quid ſit fo. xcv. col. iiȷ.
Studendi intentio quandoq; eſt bona quandoq; mala. folio xxviȷ. col. iiȷ.
Studenti tria ſunt neceſſaria ibidem. col. iiii.
Subditi collegiati an poſſint alio mitti fo. xlv.
Succeſſor in eccleſiam an teneatur obſeruare con=tractum ſui predeceſſoris fo. xvi. co. ȷ.
Sumere ⁊ ſuſcipere differũt fo. lxiȷ. colũ. ȷ.
Superbie pulchra deſcriptio fo. ciȷ. co. iȷ.
Surreptio tollitur per clauſulam non obſtante. folio. xxi. colũ. iiȷ.
Suſpenſus notatur fo. x. co. iiȷ. et. xxxvi. co. iiȷ.
Suum quid importet fo. lv. col. iiȷ.

Tabelliones ꝑ quos poſſunt creari fo. liiiȷ.
Tabula ſalutis eſt duplex fo. lxiȷ. co. iiȷ.
Tẽpus modicum q̃d dicit fo. xxx. col. iii.
Tentator debet ſuperari fo. cxix. co. ȷ.
Termini perẽptorii meminit fo. xli. co. iiȷ. ⁊. iiiȷ.
Teſtamentũ notat in verbis executor mulieres et ſerui. Et ad plenũ ſpecificat fo. lxxxv. et ſequẽti.
Tonſura clericalis q̃d ſignificet fo. xxx. co. iiȷ.
Trãſlatio in multis caſibus fieri nequit fo. xliiȷ.

Vocatio eſt multiplex fo. xviiȷ. co. iiȷ.
Venari an liceat fo. cxiiiȷ. colũ. iiȷ.
Veritas videatur fo. iiiȷ. co. iii. et. fo. xxv. co. iȷ.
Verbum dei fo. cxxxviiȷ. col. iiȷ. et predicatio.
Verba ciuiliter ſunt intelligẽda fo. xxiȷ. col. iȷ.
Veſtes clericorum quales ſint fo. xxx. colũ. ȷ.
Vicarius notat fo. xxiȷ. co. iȷ. vſq; fo. xxiiȷ. co. iiȷ.
Vir dicẽs nullã ducã niſi te an obliget fo. xxi. c. iȷ
Virtus in medio. fo. lxviiȷ. colũ. i. Virtutes. viȷ. fo. cxxviiȷ. col. ȷ.
Viſitatores q̃d a viſitatis exigẽt fo. cxxxliiȷ. co. iȷ.
Vſq; quomodo accipiatur fo. vi. col. ȷ.
Ve tenetur dupliciter fo. xxxv. col. ȷ.
Vtilitatem aliis nõ nobis ſepe querere licet vt no=tatur. fo. xxxi. colũ. iiii.
Vxoris reſtitutionem petens nõ ſemper auditur. folio. xxxȷ. colũ. ȷ.
Vxor an poſſit petere a viro ſuo ſumptus pendẽ=te lite ſup diuortio faciendo fo. xlviȷ. colũ. iiȷ.
x Priſtus. vide veluti ſcribendũ eſt chriſtus.
z Elus qualiter accipiatur fo. cviiȷ. col. ii.

Finis ſecunde tabule.

Tabula tertia cōtinens capita cōſtitutionū legatinarum.

¶ Conſtitutionū legatinarum Capita per ordinem litterarum et numerum foliorum adnotatarū: que tertia eſt tabula conducens plurimum ad adnotata in gloſis Jo. de athon.

Ad baptiſmū conſti. otho. — fo. viij.
Ad eludendum cōſti. othon. — fo. xxiij.
Ad hec quoniam conſti. othob. — fo. cxiiij.
Ad hec quia. conſti. othob. — fo. cxx.
Ad firmam conſti. othob. — fo. cxiiii.
Ad tutelam conſti. othob. — fo. lxxix.
Ad vicariam conſti. othon. — fo. xx.
Alicubi conſti. othon. — fo. xviii.
Ambitionis conſti. othob. — fo. ciiii.
Amoris proprii cōſti. othob. — fo. lxxv.
Auditu conſti. othon. — fo. ix.
Audiuimus conſti. othon. — fo. xlii.
¶ Baſilicarum conſti. othon. — fo. iiii.
¶ Ceterum duximus cōſti. othon. — fo. xliii.
Ceterum cum conſti. othob. — fo. cxvii.
Chriſtiane conſti. othob. — fo. xcviii.
Clamorem conſti. othon. — fol. lvi.
Coniugale conſti. othob. — fo. lxxxii.
Contra latronum cōſti. othon. — fo. xxxix.
Cum laicis conſti. othon. — fo. xvi.
Cum ſit ars conſti. othon. — fo. xxvii.
Cum non ſolum conſti. othon. — fo. xlvii.
Cum in arm s conſti. othob. — fo. lxvii.
Cum ſancti conſti. othon. — fo. lxviii.
Cum honeſtatis conſti. othob. — fo. lxix.
Cum mortis conſti. othob. — fo. xciii.
Cum partes conſti. othob. — fo. xcvi.
¶ De archidiaconis cōſti. othon. — fo. xliii.
De infirmis conſti. othob. — fo. cxv.
De prelatis conſti. othob. — fo. cxvii.
Deus omīps conſti. othob. — fo. lxxxix.
Domus dei conſti. othob. — fo. lxv.
¶ Eccleſias conſti. othon. — fo. xv.
Eccleſiarum conſti. othob. — fo. lxxxv.
Et quidem conſti. othob. — fo. cxiii.
¶ Gratia conſti. othob. — fo. lxxxvi.
¶ Honoris eccl. conſti. othob. — fo. cix.
¶ Illud quoqꝫ conſti. othob. — fo. cxv.
Improbam conſti. othob. — fo. lxxxvij.
Indignum conſti. othob. — fol. xc.
Ingredientibus cōſti. othob. — fo. lxii.
Innotuit conſti. othon. — fo. xxxi.
Ita mortalium conſti. othob. — fo. xcv.
Iudicij conſti. othob. — fo. xcv.
Iuſiurandum conſti. othon. — fo. xlviii.
Iuſtus et mi. cōſti. othob. — fo. cxvii.
Iuxta ſacrorum conſti. othob. — fo. lxxi.
¶ Laudabile conſti. othob. — fo. xcvi.
Libertatem conſti. othob. — fo. lxxxiii.
Licet ad profugandū cōſti. otho. — fo. xxxiii.
Licet adeo conſti. othon. — fo. xxxviii.
¶ Mandata conſti. othob. — fo. lix.
Miſerabilis conſti. othob. — fol. ci.
Monachos conſti. othob. — fo. ciij.
Monialis conſti. othob. — fo. cxviij.
¶ Naturalis conſti. othob. — fo. lxxxviij.
¶ Omnipotens do. conſti. othob. — fo. cvi.
¶ Paſtor bonus conſti. othob. — fo. xcii.
Paſtoralis conſti. othob. — fo. ciij.
Porro conſti. othob. — fo. cxi.
¶ Q: indecorum cōſti. othob. — fo. lxxij.
Quanto ſcriptura conſti. othon. — fo. liij.
Quia plerūqꝫ conſti. othob. — fo. cv.
Quia vero conſti. othob. — fo. xii.
Quid ad venerabiles cōſti. othon. — fo. xliiij.
Quod in quodam cōſti. othon. — fo. x.
Quoniam decet conſti. othon. — fo. ij.
Quoniam de habitu conſti. othon. — fo. xxix.
Quoniā tabellionū conſti. othon. — fo. liiij.
Quoniam ceca conſti. othob. — fo. lxiii.
Quoniā alienationes cōſti. otho. — fo. xciij.
¶ Regnum celorum cōſti. othob. — fo. cix.
¶ Sacramenta conſti. othon. — fo. vij.
Sacer ordo conſti. othon. — fo. xiij.
Sacrorū canonū conſti. othob. — fo. lxxiij.
Sane bone me. conſti. othob. — fo. cx.
Sicut eccleſiaſte cōſti. othob. — fo. xcvij.
Statuimus conſti. othob. — fo. cxvi.
¶ Tanto conſti. othon. — folio. li.
¶ Venalium conſti. othob. — fo. cxviij.
Unitatem conſti. othob. — fo. lxxviij.
Volentes conſti. othob. — fo. cxvi.
Uſum procuratorum conſti. othon. — fo. xlix.
Xpiane. vide chriſtiane.

¶ Principia cōſtitutionū legatinarū.

Cōſtitutiones dñi othon. incipiunt — fo. ij.
Cōſtitutiones dñi othoboni — fo. lix.

¶ Principia conſtitutionū prouincialiū

Con. d. Stephani mephā cātu. archiēpi. — fo. cxxi.
Et iterum fo. cxlv. col. iiii.
Cōſti. d. Joānis paccham cātu. archi. — fo. cxxvj. et fo. cxxx.
Conſti. dñi Joānis ſtratforde cantuariēn. archi. fo. cxxxij. et iterum fo. cxxxiiij. col. ij.
Cōſti. d. bonifacij cantu. archi. — fo. cxxxviij.
Con. ſimonis mepham can. archi. — fo. cxli. co. iiij.
Conſti. ſ. Edmondi cantuarien. archi. — fo. cxliij.
Conſti. d. ſimonis eſlep. cantu. archi. — fo. cxlvi.
Conſtit. d. Roberti de winchelſey. — fo. cxlviij. et cxlix. et. cli.
Conſti. rogeri wolden et vrbani pape — fo. cl.
Cōſti. d. Thome de arūdellis cātu. archi. — fo. cliij.
Littera dñi regis anglie — fo. cxlviij.
Statu. dñi henrici regis. iiij. in fine.

¶ Finis trium tabularum.

¶ Epigrāma aſcenſianū.

Aurea multiplici redimita decore ſtatuta,
Anglice percupidis perlege luminibus;
His ſiquidem vite diſces precepta probate,
Et conſultori reddere cuiqꝫ ſua.
His eris ipſe bonus iuſtiſqꝫ adamabere cūctis,
His regno fama eſt: his tibi parta ſalus.

¶ Cōmentariorum dñi Johānis de Aton: in ſequētes cōſtitutiones Prologus.

Ad ſuccidēdos palmites peſtife-
ros & nociuos quos velut ficus
fatua fertilitas anglicana ꝓdu
xit vt pullulātib⁹ ramis / hūore
radicali .i. nō areſcēte charitate
virentibus de peni. di. ij. chari
tas. frondes cōdenſas ac flores
virtutū nō marceſcētes & meri
torū fructū ſapidū germiaret. ar. in hoc ꝙ legit̃ et
no. p Jo. an. extra de ſciſmati. c. ꝑmo. in prin. li.
vi. Reuerēdus pater vterqꝫ iſtorū legatorꝫ. ortho
lanus fidelis & prudēs tanꝙ alter hieremias vn⁹
de ſacerdotibus in anathot ꝯſtitutus ſuper gētes
et regnū iſtud vt euellat diſſipet edificet atqꝫ plan
tet vt habet̃ Hier. j. c. leg. et no. extra de maio. et
obe. c. ſolite. §. potuiſſet. extra de offi. leg. legatos
lib. vi. Sarculis / imo nouaculis / acutis .i. tradi
tionib⁹ penarū aſperrimis in orto dñico anglica-
no ſtuduit iugiter laborare. ar. extra de accu. q̄lit̃
ij. §. i. v. & qr nō poſſunt. felici mucrone piacula re
ſecās maxime ſacerdotuꝫ. xvi. q. ij. viſis. in fi. vt
pauco poſt tpe laboris ſui dulcia poma decerpat:
de cōſe. di. v. nūꝙ. §. inſerant̃. proinde cōſiderās
Pene ad qd ſūt inuente. penas fuiſſe ad emendationē morū p legiſlatores
inuētas. iiij. di. fctē. le. et no. ex. de offi. ordi. ad re
primendū. in prin. pꝫ. ff. d̃ pe. l. ſi pena. j. in ꝯſti.
otho. in phe. in fi. lex nāqꝫ ꝓpter trāſgreſſiones
poſita eſt ad Gal. iij. ca. et. xix. q. ij. §. publica lex.
¶ Ceterū cū vineā dñi coli fideli exercitio oporte
at. j. i ꝯſti. otho. xp̄iane. §. ſane Jdcirco ego Johā
nes de Aton. canonicus linconienſis inter vtriuſqꝫ
iuris doctores vir dign⁹ occupare mēbranas: pa-
triali tamē ꝓpagatōe & regionis origine ſtimula
tus ar. ff. de her. inſti. l. nemo. §. fi. attendens ne-
minē naſci ſoli ſibi. ff. de reli. et ſūpti. fune. l. mini
me. au. de q̄ſtor. §. ſi vero forſan. coll. vi. vt no.
Sup. i roſarij. ſui prin. iam hora. xi. i. in ſctorꝫ
diebus nouiſſimis primo. ad corꝫ. x. c. de pe. di. ij.
lex et ꝓphete. ex denario diurno miſſus in dei vi
neaꝫ vt laborē Mathe. xx. c. extra de magiſt. c. fi.
in fi. cui forte dñs reuelabit q̄ ꝓuectiorib⁹ occulta
uit Mat. xi. cap. C. de offi. recto. prouinci. l. potio-
ris. ipam vineā de egypto trāſferēs .i. cōpilatōeꝫ
ꝯſtitutionū iſtarū illuminās ab anguſtia tenebro
ſa vel ſaltē in ſecuri et aſcia preciſis vepribus .i.
labruſcis eā purgās et decorticās .i. legib⁹ & cōib⁹
huius cōpilatōis varios errores ſpinoſos et opi-
niones obſcuras reſecās et declarās: qd̃ michi an-
xiū et difficillimū reputo maiorū meorꝫ euoluam
ſentētias. xxxv. q. ix. veniā. in prin. quedā vtilia
diuini & hūani iuris auctē fundata. j. di. omnes.
extra de iura. calū. c. i. §. nos itaqꝫ. necnon et glo-
ſarū et doctorū ſolertia q̄bus poteſtas iura ſubtili
ter interp̄tandi p legē noſcit̃ data eſſe vt plene di-
cam. j. e. ꝯſti. ad eludendū ꝓpe fi. vbi auctē ꝓpria
ac etiā cauſarū exercitio et facti experiētia q̄ rerū
efficax probat̃ eſſe magiſtra: extra de elec. ꝙ ſit li.
vi. ff. de leg. iij. l. legatis. §. ornatricib⁹. Jugi lꝫ ru
Experiētia eſt rerum magiſtra. di meo ſtudio recollecta ad laudē dei & genitricis ſue
virginis marie patrone mee ac vtilitatē anglorū
ꝓprio pugillari decerpere ſatagam hoc expreſſo
manipulo fructuoſe metenda C. de nouo codi. cō
po. epſa cordi. §. quippe C. de ſum. tri. et fide ca.
epſa liquet ibi colligūt. ergo nō ſcripturarū corti
ci ſꝫ medulle: nō ſermonū folijs / ſed radici ratōis
innitens. j. q. j. marchion. et qd̃ dicā. j. ca. cōſti. ad
Talentū ſcie multiplicari debet. eludendū in prin. ne ꝓpter occultationē talēti ſcie
tie qd̃ michi tradidit deus / dicar ꝓditor veritatis
xi. q. iij. nolite. q. vt ſit xp̄s pro fundamēto poſi-
tus. i. q. j. cuꝫ paulus. q̄ de ſe dicit. Jo. xv. c. Ego
ſum vitis vera: pficiens vineā iſtaꝫ quā plātauit
dextera ei⁹: extendat palmites ſuos vſqꝫ ad mare
et vſqꝫ ad flumen ꝓpagines eius vt eā vindemiēt
oēs q̄ pretergrediūtur viā vſqꝫ ad terminos hui⁹
regni vt in pſal. Qui regis iſrael. ſic ſentiētes ei⁹
circulos ſibi frugaliter propinari vt ſpiritualiter
inebriati nectaris potum .i. veritatis dulcedinem
melleā gaudeāt ſe guſtare puer. xxxiiij. c. xxxv. q.
iij. quedā in fi. quā cū btō iohāne euāge. de fonte
ſciētie ſic hauriāt auide vt poſtmodum effundant
abūde iuxta apoſtol. i. pe. iiij. c. vnuſquiſqꝫ ſicut
accepit gratiā: illā adminiſtret. lxxvi. di. ieiuniū.
in prin. tūc eni ſumit̃ ordinata charitate: vt dicā
in cōſti. otho. c. amoris ꝓprij. alioquin iaꝫ ſecuris
ad radicē arboris poſita eſt: vt oīs arbor q̄ non fa
cit fructū bonū. &c. Mat. iij. et. vij. c. et. xvj. q. j.
alia extra de deci. ꝙuis in fi. Si qs ergo ſitiat ve
niat et bibat ad ſatietatem. Jo. vij. et xxxiij. q. v.
tūc ſaluabit̃. §. qui ſitit. hauſtus diuine grē fluen
tis ſe capacē primo reddēs. de cōſti. di. iij. c. pe. vt
bñ no. vv. extra de magiſt. c. i. in prin. in conſti.
Vinuꝫ & muſica letificant. cle. nā vinū et muſica letificāt cor hominis: & ſup
vtraqꝫ dilectio ſapiētie. eccl. xl. c. Sed ne repente
me ſummū preſumā ꝯtra. l. de pe. di. ij. §. econtra
rio: nec me extollā in opere faciendo eccle. x. in fi.
ꝓuectorꝫ reprehēſionibus filialiter obmuteſcens
velut agnus corā tondēte os nō aperiā. de pe. di.
ij. filioli in fi. bñdictionē dei in mercedē expectās
eccle. xi. c. reddet eni deus mercedem laborū. ſap.
x. c. et extra de renunc̃. in fi. §. porro. vſi. qm̄ ſi la-
boris in fi. xx. q. iij. preſens in. fi.

¶ Finis prologi domini Johannis de Aton: glo
ſatoris profundiſſimi preſentiū conſtitutionum.

a Q uoniam. hec p2ima pars dicit cauſam iſtarum conſtitutionum.
b ¶ Domū dei. i. eccleſiam. q2 deus ſpiritualiter ibi inhabitat: de cuius multiplici expoſitione dicaʒ. ſ. cōſti. p2ima in p2in. et not. Sup. cū de cō- ſecra. eccle. vel alta. c. i. in p̄n. lib. vi.
c ¶ Sanctitudo. hoc ſumitur in pſalmo Dn̄s regnauit. qđ exponc p gup. cū de imunit. eccl. c. decet. i. reſp. lib. vi.
d ¶ A dn̄o dicitur. leuitic. xix. et. xiij. c. et p2ima epiſt. petri p2imo. c. &. lxxxi di. opo2tet. et no. Sup. i dcō c. decet. i. reſ.
e ¶ Satagit aſtutia. i. calliditas elata & imaginatiua. habet enim mille modos nocendi. xvi. q. ij. viſis. §. i. et expone ibi mille. i. infinitos modos. et ſic finituʒ p2o infinito ponit. de pe. diſtin. iij. ſepties.
mille modis nocet diabolus
f ¶ Humani generis inimici. i. diaboli qui pluribus vocabulis nuncupatur. Nam vt no. Jo. an. extra de ſum. trini. dānamus. §. fi. ver. pater mendacij. Diabolus vocatur pater mendacij. vt ibi et merito. q2 xp̄us qui eſt ſibi cōtrarius vocatur veritas. eo. c. §. cum ergo. Aliquando dicitur diabolus extra de ſum. trinita. c. i. extra de hereti. c. iij. Aliquando dicitur inimicus hoſtis. extra de cleri. licet. Aliquando vocatur lup9 rapax. eo. titu. ne p2o defectu. Aliquando hoſtis antiqu9. ij. q. v. habet hoc pp2iū. extra ne clerici vel mona. c. iij. Aliquādo vſutus hoſtis. xvi. q. i. c. i. Aliqñ āntiquus ſophiſta. ſ. e. conſti. cum ſit ars. in p2in. Et de cauſis huiuſmodi nūcupationuʒ ſatis no. Sup. in Roſa. xiiij. diſtin. numeri. i p2in. et ibi ple. notatur. et eſt ſimilis textus. xviij. q. ij. peruenit ad nos Johannes de Aton.
Diaboli nomina.

¶ Domini ioannis de Aton. in conſtitutiones legitimas anglie gloſſemata.

¶ Hic incipiūt ꝯſtitutiōes domini Othonis cardinalis apoſtolice ſedis legati.

¶ Sūmariū aſcenſianū.

¶ Quoniā domum miniſtroſqꝫ dei ſāctitudo decet: quaʒ hūani generis hoſtis polluere conaꝶ: vt eius conatibus obuiaret has legitimas cōſtitutiones dominus Otho legat9 ap̄licus/ anglicane tulit eccleſie.

Q uoniā[a] decet domū[b] dei ſāctitudo[c]: & miniſtris eius a domino dicitur[d]: Sancti eſtote/ qm̄ ego ſctūs ſuʒ dicit domin9 de9 noſter: ſatagit[e] aſtutia humani[f] generis inimici: vt ſanctitatē & emēdationē ſubtrahat[g] et deſtruat. q2

g ¶ Subtrahat. ſ. paulatim. et deſtruat. i. finaliter et ppetuo. ar. p2o hac expoſitiōe. ff. de v. ſig. derogatur. Et ſignāter d2 diabol9 hūani gñis inimic9.

vtrobiq; dū in pluribus lo
cis/ et ne[g] cōſecrentur eccle
ſie impedit vel deturbat: et
ne ſuo digne fungātur offi
cio/ miniſtrorū mores[h] et vi
tam multorū viciat[i] et de
prauat[k]: ſanctorū patruz
regulis et ſtatutis: et gene
raliter omnibus chriſtia
ne religionis profectibus
ſe[l] totis conatibus oppo
nendo[m]. ¶ Huic[n] eſt igitur
armata[o] manu a cunctis
chriſtifidelibus in[p] fide for
titer[q] reſiſtendum[r]: et ad[s]
eius volumina[t] renouatis[v]

Diabolus in clericos — conatur enim. vt. xvi. q. ii. viſis. §. i. et laborioſius inuidet clericis: vt eos a rectitudinis tramite faciat deuiare. iii. q. i. nullus. qui tertius ponitur in parte deciſus. extra ne cle. vel mo. ne in agro. i prin. ſed ſicut per inuidiam inimici diaboli mors intrauit orbē terrarū ſap. i. ita p gratiā xpi reparamur ad vitam/ dicente domino Jo. x. Ego veni vt vitam habeant et abundātius habeāt. non ergo deſperet quiſq; vt di cam. j. in cōſti. otho. iuſtus.

g ¶ Ne conſecrentur eccleſie. de hoc dicet ſtatim. j. c. proxi.

h ¶ Mores. vt dixi ſupra in prefatione.

i ¶ Viciat. al. opprimit.

k ¶ Deprauat frequenter ſub ſpecie boni. xli. di. c. ſepe. xxvi. q. vii. ammoueat.

l ¶ Se. ſcz diabolum.

m ¶ Opponēdo. vt bene legitur. i. q. iii. ſaluator in prin.

n ¶ Huic. ii. ps dic huic. ſ. inimico hūani generis.

o ¶ Armata manu. Non enī debem⁹ inimicis mortalibus nos inermes piculoſe exponere ar. ad hoc qd le. et no. extra de reſt. ſpo. c. frequēs. in. §. illuz. li. vi. qd intellige de armis virtutū de quibus le. et no. j. in cōſti. otho. cū in armis in prin. ſcuto fidei Fides ſemp protegente cū ſit omniū ſpiritualium bonorum fundamentum. ad hebre. xi. c. i. q. i. cum paulus. et not. extra de ſum. trini. in rubrica. et ibi p Joan. andr. j. c. conſti. ad baptiſmum. i. reſ.

p ¶ In fide. que eſt media inter ſcientiaz et dubitationem. vt not. vv. de ſumma trinit. c. i. in glo. i. ver. valde. in cle. et dicam. j. c. conſti. c. fi. §. i. in Fides glo. ii. generale. Pluribus autē modis dicitur fides. vt not. xxii. q. i. mouet. ſed hic intelligo de fide actuali de qua dicitur: fides ſine operibus mortua eſt. Ja. ii. c. de pe. diſ. ii. §. hic itaq;. et. §. filioli ver. quomodo enim.

q ¶ Fortiter. nō ergo dubitāter ſed in ſtabilitate. vt leg. et no. extra de homic. c. i. li. vi. qd dic p vv. extra de ſumma trini. c. i. poſt prin. ver. firmiter. et in glo. ſe. et ſe. in conſti. cle. vt dicam poſt eū. j. in glo. proxima.

r ¶ Reſiſtendū. prima pe. v. c. vbi dicitur. reſiſtite fortes in fide. i. fortiter et audacter. et publice. id chriſma. enim chriſmamur in fronte vt omni timore et erubeſcētia poſtpoſitis audacter vt fortes milites pugnemus contra ea que fidei aduerſantur. de cōſe. di. v. c. ii. Fides ſit ergo tibi tanq̄ ſcutū i quo oia ignita iacula inimici extinguas. xi. q. iii. qui reſiſtit in fi. ſpes enim firma in deum animi corporis et impetr dat ſalutem. au. de. priuile. do. §. i. colſ. viii. Circa quam ſtabilem fidei firmitatem eſt diſtinguendum. quia aut queritur de dubitatione fidei que fit pertinaciter et proterue animo deliberato et cum quadam placentia. et talis eſt heretica. extra de heretic. dubius. xxx. diſtinc. nulli. et extra de ſumma trinitate. c. i. in prin. vbi dicitur firmiter credimus: ſed ſimpliciter confitemur. i. ſine plica vel inuolutiōe aliqua. Aut fit indeliberate ex quodaz ſcrupulo cōſciē tie. et tūc potius eſt pena q̄ culpa debilitas propie imaginationis q̄ peccatū tūc licet hoc ſit abiiciēdum: nō tū hoc eſt hereticū. extra de ſpo. p tuas. et de tali dr Mat. ix. credo adiuua incredulitatē meam de pe. diſtin. ii. cum conſcientiā in fi. facit. xxiiii. q. iii. dixit. Nam vt frequenter huiuſmodi ſcrupuloſi heſitant contra ſuuz velle. vnde ſi reſiſtētes huiuſmōi motibus ſe firmiter in fide teneāt potius merētur q̄ peccāt ad inſtar ſtimulorū carnis. vi. diſ. ſed penſandum. et. c. teſtamentū. Item videtur potius pati q̄ agere. extra qd me. ca. factis. vt notat vv. in remiſſionibus quas feci ſupra in glo. proxima. Unde auguſt. heretica Heretica re poſſum. hereticus eſſe non poſſum. xxiiii. q. iii. re hereti hereſis. Nam talis habet fidem implicitam quia cū nō eſt credit eccleſiam iam hoc tenere. et ſic opinionem ſuam ſupponit fidei eccleſie. vt no. vv. et Innoc. extra de ſum. trinit. c. i. in principio. Unde poteſt poni exemplum in diuinarū pſonarū equalitate. licet clericus vel laicus ſimplex ob quēdam reuerentiā non credidit filium in diuinis nō eſſe equalem patri ſed minorez prout eſt in huiuſmodi perſonis terrenis: propter hoc non poteſt eſſe hereticus. aliter vero crederet ſi per eccleſiā recte inſtrueretur. vt ibi notat Innocen. et plura exempla de huiuſmodi implicitis et generaliter creditur ſi articuloſ cut credit eccleſia catholica. habes de cōſe. diſtinc. fidei ex iii. c. vlti. articulos enim fidei in ſymbolo apoſto plicite ſci lorum. Credo in deū patrē etc. illos contentos ibi re opz. tenet quilibet xpianus intellectū habēs explicite ſcire. i. ſpūaliter et actualiter credere. de conſe. di. iiii. aū dies etc. i. no. Sup. xv. diſtin. c. i. in fi.

ſ ¶ Ad eius. ſ. inimici diaboli.

t ¶ Volumina. i. conamina. a molior iris Volimina.

v ¶ Renouatis. ſic extra de cenſi. c. i. poſt prin. ibi tēporibus nouiſſimis renouatis. et. §. pe. in fi. in con. cle. extra de ſepul. dudū in prin. cle. Eſt ergo Nouū et aliud nouū. vt in glo. i. aliud renouatuz. vt patet renouatū differt extra de cenſi. ſignificauit. extra de iudeis. conſuluit extra de bap. litteras. in cle. vt ibi no. Jo. an. ff. de no. op. nūc. l. i. §. ſi quis edificium. ff. de itinere. actuq; priua. vnde. §. reficere. Pro quo ſcias q̄ aut aliqd renouatur cuius principia fuerūt oino reſoluta de iure et de facto. et tūc renouatū cenſet nouū. vt ex de ſepul. dudum i prin. cle. vbi ſiebat reſolutio illi⁹ cōſtitutiōis ſup cathedrā. p extrariā legiſlatiōez. ſic. ff. d iure do. l. ſtipulatiōez. vbi nec

et nouis[x] ſemper vtendo[y] viribus: ſic[z] Eſayas puteos quos foderant pueri abrahe ſed humo inpleuerant paleſtini: prius ſtuduit renouare: et deinum alios fodere prorſus nouos.

reintegrato numero ar. iij. q. i. c. vlt. in fi. ar. ff. de adi. le. l. ſi ſeru⁹. §. fi. ff. de ſol. qui res. §. arcã. ff. de iur. fiſci. eius qui. §. fi. aut res nõ eſſet oino reſoluta de iure ſed etiã de facto ſuppreſſa et occultata obligatione priori aliqualiter ſubſiſtẽte licet nõ actuali opatione: tunc renouatũ potius inditũ antiquo ꝙ nouo. lxxix diſ. c. i. in prin. extra de v̄. ſig. c. i. et añpe. in fi. et no. xij. di. c. ij. in glo. ij. et de pe. di. iij. colligit̃. ſic intelligit queſtionem Jo. an. extra de reſcrip. litteras in glo. pone. in prin. cle. et ſimiliter glo. accurſij. ff. ꝙ cuiuſ. vni. no. ſicut. §. fi. ar. x. q. j. antiquos. ff. de ſer. vr. predi. ſeruitutes. § ſi oblatum. ff. de pub. et vec. ceſar. in fi. cuʒ ſupra all'. in prin. huius glo. tunc eni cenſetur iuris antiqui occultati declaratiuum et erectiuum. vt hic in textu ar. ff. de vſuris cum de in rem verſo. ff. de teſta. heredes. §. ſed ſi natam cũ ſi. et hanc diſtin. probat lex cum ſua glo. ff. de pac. iuriſgentiuʒ. §. adeo. ar. ad hec au. quomõ opoꝛtet e. ꝫ cle. §. ij. v̄. ſed neq; in fi. coll'. i. Quod facit ad queſtionẽ cuʒ duo impetraſſent per prius et poſterius in eadem eccleſia ad prebendam proxime vacantẽ: primus nõ acceptat tẽpore ſtatuto puta infra mẽſem. vt ex̃ de conceſ. preben. c. i. in cle. et ſic per negligentiam excluſus eſt cum non habuerit clauſulã quã duxerit acceptanduʒ poſtea ſcdo adhuc expectante papa illuʒ primũ reſtituit. deinde in prebenda tunc vacante vult idem reſtitutus ꝑferri: nunqd bene? Videt̃ ꝙ non. q2 reſtitutio fieri videt̃ abſq; preiudicio iuris alieni. ar. ff. ne qd in lo. pu. l. i. §. merito et. §. ſi quis a principe. C. de eman. li. l. veteran⁹. et videt̃ caſus ex̃ de reſcp. ꝗuis. li. vi. Sʒ certe ibi loquitur in gratia reuocata et ſic cẽſetur gratia noua q2 per reuocationem mero iure reddebatur nulla et cõſumpta in toto. ff. de lega. i. ſi michi. §. fi. ꝫ. l. ſi ita ſcriptum. vbi ademptũ nũꝙ videtur fuiſſe datum: ideo reſtitutio nouã gratiã efficit. vt ibi. ſed hic loquitur quando excluſus eſt a gratia per negligentiã. ideo non eſt ſublata ipſo iure. ſed per exceptionẽ cum tempus non ſit modus tollendi obligationẽ. ff. de ac. et ob. l. obligationũ fere. §. placet. vnde reliquie manent ꝑ quas dicetur gratia antiqua renouata. non autem noua. ff. de lib. et poſt. l. filio. ff. de decur. l. fi. et ar. diſtin. premiſſe in glo. ar. opti. ff. de adminiſtra. tuto. ſi pupillus. §. is autẽ qui tpe. cum ſua glo. fi. cui ſentẽtie videtur adherere hoſti. ex̃ de cenſi. ſignificauit in fi. vbi dicit. nouũ non eſſe ſi ab initio cẽſus nõ fuit impoſitus: licet ceſſatũ fuerit in ſolutione per. xl. annos. ſi poſtea ſoluatur. ar. iurium que permittũt in reficiendo quod non in faciendo. de quibus dixi ſupra in prin. huius glo.

Denique[a] nos Otho miſeratione diuina[b] ſancti Nichei in carcere Tulliani diaconus[c] cardinalis: apoſtolice[d] ſedis legatus[e] ad partes anglie: cum legatiõis officio/ a ſede apoſtolica deputati ac deſtina

Item licet lapſus tempoꝛũ excludat in dicto. c. i. in cle. non tamen excludit ipſo iure vt predixi. ff. de edi. edic. ſi venditor. ar. ff. de opt. leg. mãcipiorum. Sed contra. negligentia conſumit et extinguit. extra de preben. ſi clericus. i. reſpõ. in fi. li. vi. Solu. ibi nõ fuit gratia radicata iõ facilius tollitur: ſed hic gr̃a habuit fundamentum. vt ibi ſcdo. reſ. ar. ff. de leg. ij. cuʒ filius. §. heres. Solutio

x ¶ Nouis. nouuʒ dr̃ vero qd prius non fuit. vt not. Guy. ꝑ plres canones. extra de elec. auaricie in glo. li. vi. et facit ad ea q̃ dixi. s̄. in glo. proẍ. Sed quantũ tempus duraret nouũ nõ. per card. e. ti. et co. li. c. generali in glo. ſed a quo tempore. Nouum

y ¶ Vtendo. pro executione operis. nam verbuʒ vſus factum denotat. ff. de vſu/ et ha. plenum. §. pe. vnde plus valeret executio iuriuʒ antiquoꝝ ſi circa eam euigilaret tepiditas prelatoꝝ dormiẽtium in aduerſis ꝙ editio nouoꝛũ precanentium futuris. ar. infra. c. con. cum ſit ars. §. de reſidentia. ff. de orig. iuris. l. ij. §. poſt originem. extra de elec. vbi periculum. §. preterea. li. vi. Uſus.

z ¶ Sic Eſaias. ver. puteos. vbi hec auctoritas colligitur geñ. xxvi. circa medium.

a ¶ Denique. iij. pars.

b ¶ Diuina miſeratione. no. pro ſtilo epiſcopoꝝ et alioꝛum prelatoꝛum.

c ¶ Diaconus cardinalis. not. formam ſcribendi cardinalibus iuxta gradus coꝛum. nam diacono cardinali eſt ſcribenduʒ abſq; expreſſiõe ſui tituli vt hic. preſbytero vero cardinali cuʒ expreſſione ſui tituli. vt extra de elec. querelam. ſed epiſcopo cardinali abſq; expſſione tituli vel cardinalatus. j. in conſti. otho. in prohe. §. fi. de re iudi. ad apoſtolice in prin. li. vi. vt colligi poteſt de his oibus extra de excep. cum venerabil'. in prin. Cardinalibus q̃liter ſcribẽdum eſt.

d ¶ Apoſtolice ſedis. q. di. concilia etiam per huiuſmodi legatos celebrata licet prouincialia ſint auctoritate tamen pape celebrãtur. iij. diſtinc. §. porro.

e ¶ Legatus. de latere cuius poteſtas latioꝛ eſt ꝙ alioꝛum cum ſit triplex genus legatoꝛum. vt patet extra de offi. leg. excõicatis. et. co. ti. c. i. li. vi. excellunt enim tales de latere alios legatos in hoc ꝙ poſſunt exemptos electos confirmare et cauſas coꝛum audire. vt not. Hoſtien. extra de offi. leg. quod tranſlationẽ in fi. extra de elect. ſi abbatem libro. vi. Item omnes vndecunq; venientes poſſunt abſoluere ab excõmunicatione pro violenta manuũ iniectione: quod alij legati non poſſunt. niſi forſan in prouincia ſibi decreta. vt dicto ca. excõmunicatis. et extra de ſentẽ. excõmunicationis. ad eminentiam. hoc autem facere poſſunt iſti Legati ſũt triplices.

legati de latere miſſi. et ſi atrox fuerit violẽtia. vt ibi ple.no. Jo.and.in alle. vlt. Item alij eorum in ſignijs cũ ipſi pſentes fuerint nõ vtenẽ. ex de offi. le.c. volẽtes. Itez oĩa poſſunt q̃ ſedi apoſtolice ſpecialiter nõ reſeruanẽ vt le.⁊ no.e.ti.ꝙ trãſlationẽ et not.in ſpe.e. ti.§.oſtẽdẽduz. v.ꝙ ſi legatus.

Cõſtitutiõis edẽ de q̃ſtio.

Sed nunq̇d ex officio ſue legatiõis talis legatus abſq̃ mandato ſpãli pape poteſt edere ꝯſtitutiones perpetuas? Glo.dicit ꝙ nõ.iij.di.§.porro. Dic contra vt hic patet in fi.ex de offi.le.c.fi. cũ ſit ordinatio maior. vt co.ti.legatos.li. vi. qđ verum eſt dum tamen nõ cõtrariant conſtitutionibus papalibus vt.C.de offi. prefec. pto.ori.et illi.l.formaz.J.e.con.licet ad pro.§.volẽtes. ver.alexand. vt no.in dicto.c.fi.de hoc ple. dic per Jo.an.ex de con.c.i.ver.ſingulariũ.li.vi. Item interpretari poſſunt cõſtitutiones papales ex de poſt. prela.c.i.et de multiplici interpretatione no.xi.q.iij.§.ex hijs. Sed nunq̇d proprias conſtitutiões interpretari poſſunt poſt eorum finitam legationẽ? Dico ꝙ nõ abſq̃ auctẽ ſuperior. vt no. Jo.and. extra de ver. ſig.c.ãnpe.ar.ff.rẽ ra.ha.l. bono iſi.et ac.C.de offi.p refec.pre to.affri.in noie in prin. xxij.di.in nomie et dicaz.J.in con. otho. in prohe.in fi.

Queſtio ſcđa.

ti/ diuino fulti auxilio / et aſtantis cõcilij[f] ſuffragio[g] et[h] ꝯſenſu: ad[i] roborandũ et[k] reformãdũ ſtatũ[l] eccle-

f Concilij. quod celebrari põt. et cõſtitutiones condendo per legatũ ſedis apoſtolice patriarchaz primatẽ vel archiepm.iij.di.§.porro. xliij.di. p totũ. vt ple.no. v v. ex de ſen.ex.c.i.§. alioquin in cle.et. xx.di.p totũ.de papa nõ dubitaẽ. xxij.diſ. §.i. Quod autẽ ſit cõciliũ dicam.J.in con. otho. in prohe.in fi.

g Suffragio.idem verbuz habetur. vij.q.i.factus eſt in prin.

h Et conſenſu. patet hic ꝙ concilia prelatoruz in huiuſmodi cõſtitutionũ editione debent requiri.ar.ix.q.iij.c.i.in fi.et per totum. valent tamẽ ſtatuta ſua etiam eis irrequiſitis de hijs que pertinent ad iuriſditionez ſuam.ar.C.de offi.pre.pto. ori.et illi.l.formã. ſed de alijs ſecus vt no. Inno. ex de offi.le.c.fi. vñ patet ꝙ ad conciliũ huiuſmõi prouinciale vbi ſtatuẽda ſunt aliqua que tangũt ſtatuz prouincie epiſcopi ſunt citandi: et ceteri ſubditi inuitandi non cogendi. xviij.di.c.propter. et j.q. vij. cõuenientibus ibi religioſis ⁊c. cum ipſis ſubditis epiſcoporũ ſit in dioceſibus ſingulis publicatio facienda. xviij.di. qm̃ cuz.c.ſe. vſq̃ ad fi. ſecus tamen ad faciendum et diſtinguendum per epiſcopos tanq̃ per iudices concilij vniuerſitatis ea que ſunt in tali cõcilio tractanda.ſ.cauſas maiores et conſilia.ar.dic.c.xviij.di.c.ſenſus. de hoc ple.no.per hoſt.et Inno.ex de preben.graue.ſup ver.in prouinciali concilio. Quis ergo poteſt abſoluere incidentem in ſententiam latam per ſtatutum huiuſmõi prouinciale. Licet hoſt. in dicto.c. graue diſtinguat plixe: tu dic breuiter per Guy. in roſar.xvij.di.§.ij.in fi.ꝙ ſiue dz nos cõciliũ ⁊c.

Nota.

ſiue al.in forma textus hic poſiti: q̃libet epiſcop9 poterit ſuo ſubdito abſolutionẽ impendere a tali ſententia cuz ſit canonis. cuius abſolutio ſuperiori non fuerit reſeruata per decret. ex de ſen.ex. nup §.in ſcđo ar. J.in con.otho. cum armis in fi. Sed nũquid tale cõcilium prouinciale conuocari poterit de iure tẽpore meſſiũ: epiſcopis ⁊ ſubditis reclamãtibus? Dic ꝙ ſic quo ad certa aliq̃ ſtatuenda q̃ piam celeritatem deſiderãt ar.ex de ferijs.licz.ff.de ferijs.l.i.et.ij.ff.de dam.infect. l.i. ſecus tamen quo ad faciendum et diſcutiendũ per epos tãq̃ per iudices vniuerſalẽ ea q̃ ſunt i ꝯcilio tractãda ſcz cãs maiores ⁊ ꝯſilia ar.dicte leg.i.et.ix.q.iij.p totũ no. v v. ex i prohe. §.pe. v.cõcilio. in cle. Nũquid ergo plati vel alij venientes ad huiuſmõi cõcilia teneanẽ de ſingulis reſpõdere querelis ac ſi citati eſſent? Tenet v v.ꝙ ſic ex in prohe.§.pe.nulla ꝯcilia i cle.lz Inno.hoc videaẽ diſtinguere in dicta decre.graue.

Senten-tia p ſta-tutũ lata p quẽ ab ſoluetur

ſiaſticũ in ptibus anglicanis[m]: ſaluis[n] alijs canonice iſtitutis[o] / que cũ reuerẽtia[p] volumus ⁊ pcipimus

i Ad roborandum.i.fortificanduz quatenus in bono conſiſtit.

k Et reformandũ. quatenus deuiat et i abuſuz declinat contra bonos mores ſic ex de offi.ordi.q2 plerique in prin.lib. vi.

l Statum eccleſiaſticum. etiaz quo ad laicos in foro eccleſiaſtico ratiõe peccati. ex de iudic. nouit et extra de foro compe.c.pe.et fi.li. vi.

m Anglie. non dicit ſcotie ſed cum dicit in partibus anglie al.in partibus anglicanis hic et. J.e. con. vſum.§.hinc.et.§.quanta.i.reſpon. declarat etiã hoc ſtatuiſſe in ſcotia vt patet. J.in con.otho. vbi de hoc in.§.nos igitur. vbi ſcotia exprimitur. cum tamen et iſte cõſtitutiones ibi pro iure recitãtur.extra de priuile.ſi papa.lib. vi. licet ſcoti aſſerere conſueuerunt legatum huiuſmodi ſe non admiſſuros: niſi in litteris apoſtolice legationis ſue terra ſcotie ſpecificareẽ noiatim. ar.ff. de iniur.l. item apud.§.hoc edicto.

Scotia

n Saluis alijs canonice inſtitutis.generalibus et papalibus: imo certe et prouincialibus. vt patet J.in conſti.otho. in prohe.§.fi. huiuſmodi tamen cõſtitutiones prouinciales in hoc ope allegare non intendo cum vniuerſales non ſint nec vniformes p ſingula loca legationis iſtius patrie. et ſic opus meum preſens quibuſdam forſan minus placitum redderetur: licet ab alijs haberetur acceptũ. ideo in boue et aſino non arabo. vt extra de elect. cum cauſam. de qua auctoritate dicam. J.e. con. ad vicariam.in glo. ver.illuſio.in fi.

Cõſtitu. prouincia les.

o Inſtitutis. ea ergo impugnare non intendit ſicut nec poterit vt.ſ.e.§.denique.in glo. ver.legatus in fi.

p Cum reuerẽtia. hoc eni decet ſemper inferiores facere reſpectu maiorũ extra de maio. et obe. c.i.et.c.ſtatuimus per totũ.ff.de albo ſcri.l.i.⁊.ij. C.de ꝯſul.l.i.C.vt digita.or.ſer.l.ij.C.de pẽ.ſacr. ſcri.vnicuiq̃.li.xij. Ex offi. ptãte. nõ q̃ recſeiẽ

a iiij.

ad hoc mādatum ſpeciale vt ple. dixi. ſ. e. cō. in g. ver. legatus. ibi. ſed nunquid ex officio.
q ¶ Statuēda. que ſtatuta edita fuerūt pſidēte iſto othone legato i octauis ſancti martini. i eccle ſia ſancti pauli londoñ. anno dñi milleſimo CC. xxxvi. vt patet in libro chroni carū qui dicitur flos hiſtoriarū ſub āno iſto: et hec faciūt ad ea que dicam. ſ. c. ꝯſti. qm̄ tabell. i fi. Sed a quo tpe incipiūt cō ſtitutiōes coar tare not. hoſti. extra de conſti. c. ij. et Guy. ex tra de conſe. p̄. c. i. in glo. ver. q2 lapſus li. vi not. per card. ⁊ di. eo. li. de re. iur. ignorātia. Vl' dic q ꝯſtitu tio ſuper eo qđ eſt malum in ſe ſimpliciter ligt etiā ignorātez. ff. de iureiu. eū qui. §. ſi iuria. ſecus i eo quod tantū eſt malū q2 p̄hibitū. vt eo. ti. l. idm. §. fi. dū tñ ignorā tia nō ſit craſſa ff. de decre. ab or. faci. l. fi. no. in ſpe. ti. de conſti. §. i. v. pone ergo ſtatutū. Vl' dic p g. ex̄ de ꝯſti. c. ij in fi. Sed nūqđ iſtis cōſtitutiōibus idē ſtatuēs li get? de iſto habet p Guy. ex̄ de ꝯſti. vt aīarū in g. v. hoc habens li. vi. vbi de hoc multū tractatur. et ſimiliter tenetur q ſic: cum ſit ſentētia canonis vt ibi ple. no. qđ tñ dic per hoſti. ex̄ de ma. et obe. cum inferior in prin.

te patro. nobis et de imunit. ec. c. pe. ¶ Plurib' naq; modis dr eccleſia. quādoq; dicit oratorium. quādoq; baſilica. quādoq; domus dei ſeu orōnis. aliquādo templū. aliquādo tabernaculū dñi: vt ſ. in prohe. in prin. et ſatis no. guy. ex̄ de ꝯſecra. ec. vl' alt. c. i. poſt p̄n. li. vi. diuer ſimode ſumitur eccl'ia. vt dicā ſ. i ꝯſti. otho. ad tutelam in p̄n.

obſeruari/ q̄daʒ ex cōmiſſe nobis officii poteſtate duxi mus ſtatuenda:[q] q̄ per cer tos[r] articulos infra fecim' digeri[s] et diſtingui[t].

¶ De cōſecratione ⁊ refor matione ſtatus eccleſie.

¶ Summariū.

Baſilicarū ſeu maiorū ec cleſiarū cōſecratio in vete ri teſtamēto inſtituta et in nouo ſtudioſius obſerua ta: licet i quibuſdā ptibus anglie fuerit neglecta: ſic eſt p dioceſanos aut eorū vi carios ep̄os diligēter faciē da vt nulla maneat biēnio poſtq̄ parietes eius pfecti fuerint/ conſecranda. alio quin ſolennibus miſſarū officiis noſcatur iterdicta: niſi tamen legitime fuerit excuſata. Conſecrate vero nō diruentur ſine maturo dioceſani ꝯſenſu: que diru te mox reparētur. qđ autē de perfectis dictū eſt: de ce ptis etiā dictū cenſeatur. Capellarū autē ſeu ſacello rū conſecrationes legatus nichil noui ſtatuens ad ca nonicas refert definitiōes

Baſilicarū[a] dedicatio ſi tium a veteri[b] teſtamē to dinoſcit habuiſſe: ⁊[c] in nouo eſt a patribus ſan ctis obſeruata: in quo eſt eo[d] dignius ⁊ ſtudioſius fa ciēda: quo in illo tantū offe rebātur hoſtie aīaliū[e] mor tuorū: in iſto vero celeſtis[f]

Eccleſie notam

¶ Dedicatio. hanc materiā ſupplet venera bilis legat'. ſ. i ꝯſti. otho. et. c. domus. et adde q̄ ibi notaui.
b ¶ A veteri te ſtamento. exo. xx. c. in fi. de cō ſe. di. i. c. i. ⁊. ij et. ca. ſicut non alij. et. c. ſe. vl' q ad. c. ſolēnita tes. i. et dicā. ſ. verū. proximo in g. ex°.
c ¶ Et in nouo vt in. c. p̄dicto. et extra de ꝯſe. ec. vel al'. c. vnū eo. licʒ oppona tur. ex̄ de offic. dele. ſuper que ſtionū p totū.
d ¶ Eo dignius nota minor reō cedit maiori. C. de procur. exigēdi. et dignius tra hit ad ſe minus dignuʒ. extra de p̄ben. c. añpe. li. vi. et. c. ii. de cōſe. eccle. vel alt. c. i. licet opponi tur extra de offi. dele. ſuper q̄ſtionū. §. ſi vero. ſed ibi minus dignum eſt iuris cōis. ideo trahit ad ſe magis dignuʒ quod ſit iuris ſpecialis vt no. ple. cat. extra de re. iur. indultū. li. vi. et regulam tūc ſic intelligo cum idētitas ſubſtātie remanſerit nō mutata. extra de cōſe. eccle. vel al'. c. q in dubijs. alioquin ſecus vt extra de celebt. miſ. cū marthe. §. queſiuiſti eni. v. preterea ar. pro ſolu. ff. de rei ven. idem Pomponius. §. i.
e ¶ Animaliū mortuorū. vt legitur in dicto. c. cū marthe. §. ceterum. et ſic in honorē dei mactaban tur carnes aliene: ſed per iugū obedientie mactat caro propria. cum melior eſt obediētia q̄ victima vt dicam. ſ. in cōſti. otho. in prohe. in prin. ar. ex̄ de ma. et obedientia. illud. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. lxxxix. diſtin. ad hoc.
f ¶ Celeſtis hoſtia viua. cum omni reuerentia et timore tractanda. extra de celebt. miſſa. c. ſane. et dicto. c. cum marthe. §. i. et. ij. vt pulchre de hoc legitur. ex̄ de reli. ⁊ ven. ſan. c. i. in cle. et facit. ſ. in conſti. otho. c. vlt.

r ¶ Certos articulos. ex hoc ar. q in iſtis conſti tutiōibus ſicut in alijs voluminibus allegand' eſt ſupra et. ſ. vt not. v v. ex̄ in prohe. §. pe. in g. ver. ex quo in cle. ſed tñ rubrice hic et in decre. nō ſunt autētice. q2 q̄dā ſunt falſe vt no. Guy. ix. di. quis neſciat. vt no. ſpe. ti. de diſput. in fi. ſecus tamen eſt de rubricis decret. et iuris ciuil. vt no. Jo. an. poſt vnic. ex̄ in p̄he. decret. ver. vtantur.
ſ ¶ Digeri. aut dirigi.
t ¶ Diſtingui. per diſtinctionē naq; certā veritas plenius eluceſcit. ar. in hoc q prudētis eſt diſtin guere ac prudētibus ſub diſtinctione rñdere ex̄ de reſcrip. ſup hijs. §. i. et. c. cū contingat. §. i. cū ſi.
a ¶ Baſilicarū. hic p̄prie ſumit baſilica que nōdū fuit cōſecrata. ſed eccleſia p̄prie vo cat poſt eius ꝯſecrationē. vt no. Jo. an. ex̄. de iu

Veritas p diſtin ctionem eluceſcit Baſilica

g ¶ Offertur. abſit ergo ꝙ pollutis labiis vel (qḋ deterius eſt) pectoribꝰ aut ſordidis manibus quis ſacerdos ſe ingerat altari vbi ſalus hũani generis indies victimatur: extra de filiis preſ. cũ decorem. in fi. ar. C. de re mili. cum ſupra. li. xij. et ff. man da. l. ſi vo idez ·§· adoleſcens. Unde verſus. Tãgere q̄ gaudes meretricem cur miſer audes Labris pollutis regem tractare ſalutis?

h ¶ Quare ſtatuerũt. vt. ſ. di xi in prin. c. i.

i ¶ Ne in aliis locis. expoſitio iudeorum in veteri teſtamento. i. paralipo. iiij. c. de con. di. i. c. i. § iudei. et § ſi enim. et dixi. ſ. eo. poſt prin.

hoſtia viua et vera: chriſtꝰ ſcilicet vnigenitꝰ dei filius in altari offertur[g] ꝓ nobis manibꝰ ſacerdotis. Quare[h] ſtatuerũt ꝓuide ſancti patres ne[i] in aliis locis q̄ dedicatis (niſi neceſſitatis[k] cauſa) celebꝛet̃ officiũ tã ſublime. ¶ Porro[l] q2 vidimus[m] per[n] noſipſos / et a pleriſq3 audiuimus: tam[o] ſalubꝛe myſteriũ contẽni / vel[p] ſaltem negligi a nonnullis / dũ multas inuenimus eccl'ias[q] et aliquas cathedꝛales[r] / que licet fuerit

k ¶ Neceſſitatis cauſa. puta īfirmitatis vł huiuſmodi de cõ. di. j. ſicut nõ alij. ff. de cõſu. l. vnica. §. fi. exigit̃ ī hoc caſu honeſta cauſa. q. honeſtas vel decentia ſub neceſſitate includat̃. ar. ex̃ de priuile. c. fi. li. vi. al. ergo ſecus vt nõt. Jo. an. ex̃ de reli. c. i. § fi. ver. in eccleſia. in cle. vnde tamen ſcias

An liceat hr̃e capellã domi. vnicuiq3 fideliũ licitũ eſſe in domo ſua oratorium hr̃e non ſacrũ ꝓpria auctoritate: miſſas aũt ibidẽ celebꝛare nõ ſic licet niſi ī caſu neceſſitatis. vt hic abſq3 licentia et cõſenſu epiſcopi de conſe. di. i. c. miſſa. et. c. cõcedimꝰ. vbi de hoc no. et. c. vnicuiq3 et. c. ſe. et ſe. et hoc abſq3 preiudicio matricis ſeu parochi. eccl'ie. j. in cõ. otho. gra. xvj. q. i. quicũq3 de hoc no. Jnno. extra de cenſi. c. fi. nec dicas di-

Ad litteram. ctos canones abrogatos ꝑ aliquã cõſuetudinẽ in cõtrariũ cũ non valeat ↄtra ius naturale qḋ in. l. veteris vel noui teſtamẽti ad litteram continetur vt le. et no. per doc. extra de conſue. c. fi. ar. i. di. c. i. ſed hoc ſtatutum ortum habuit a lege veteris teſtamenti. ſ. c. in prin. ergo ſequitur concluſio. liiij. diſtin. multos.

l ¶ Porro q2. ſc̃da pars in qua ꝓmiſſo exordio ad materiã quã intendit prius accedit.

Video Aſpicio Jntueor. m ¶ Vidimus. videmus natura / aſpicimus volũtate / intuemur cura vt not. Guy. in roſar. x. diſt. vides in prin.

n ¶ Per noſipſos. credendũ eſt tali recordo ſeu teſtimonio ſic extra de ma. et obe. omnes. extra de cenſi. c. i. li. vi. aut̃. de hiis qui ingre. ad ap. § fi. ibi que omnia coll'. v. ſic et recordo regis ſimplici ſine iuramẽto. vt le. et no. ꝑ hoſtien. extra de dolo et cõtu. cum olim § i. v. regis qḋ verũ eſſe credo

Nota de recordo regis ꝛc. cũ erit recordatio deliberata et litteratoria ar. in hoc ꝙ le. ꝛ no. lxiij. di. ſalonitane ī fi. v. cognoui. vnde executio ſentẽtie principis ſup aĩaduerſiõe late vſq3 ad. xxx. diem propter indeliberationem differenda eſt vt ſic ſit locus mĩe vel penitẽtie. xi. q. iij. cũ apud. in fi. C. de penis. l. ſi vindicari. et tali recordo creditur maxime ſi ſuperiori litteratorie tranſmittat̃. xcvij. di. nobiliſſimus. de hoc di-

cam. j. e. con. ad elidendũ § i. et. ij. in glo. fi. vnde iſtuz nõ iudicare de hoc qḋ ſibi innotuit vt priuato de hoc. j. e. con. vſum § huic ergo in v. conſtitut̃. ſed certe licet nõ eſſet ſibi iudicialiter notum erit tamẽ notoriũ. vt hic ſequitur a pleriſq3 ꝛc. ſ. ſibi ꝛ aliis ꝛ hoc ſufficit vt not. Guy. extra de cẽſi. cõna. § pe. in glo. ſciendũ eſt li. vi. marie cũ hoc ſit notoriũ actus ꝑmanẽtis de quo dic ꝑ Jnno. ex̃ de coha. cle. ꝛ mu. vꝛa ī glo. fama Et hec faciunt ad ea q̄ no. per Guy. ex̃ de elec. ſi forte ī glo. de euidẽti añ fi. ibi et faciunt iſta li. vi. ſ. ꝙ caſtratio defectꝰ ſcientie ꝛc. proſpectiua melius probatur oculata fide q̄ cõi intelligentia verboꝝ. inſti. de gradi. § fi. ff. de minori. minor ex aſpectu. C. de cano. fru. ur. ro. l. i. li. xij. Item hec faciũt ꝙ liber debet oculis ſubiici ſi ꝓpter viciũ petatur redhiberi. ff. de feri. l. ij. § fi. ff. fi. regun. ſi irruptione. inſtitu. de iniur. § in

Nota ꝙ nullꝰ põt iudicare ſecunduz ↄſcientiã. hoc nota iudicẽ iudicare poſſe ſm̃ ſuã conſcientiã de quo no. extra de offi. or. c. i. au. de manda. prin. § ſit tibi coll'. iij. no. de hoc. C. q̄ ꝛ aduerſus quos. l. i. dic vt ibi et iij. q. vij. iudicet. ff. de in lit̃. iuran. l. ij. in fi.

o ¶ Tam ſalubꝛe miſteriũ. ſcꝫ oblationez celeſtis hoſtie. aut dedicationẽ templi.

Negligẽtia Contemptus. p ¶ Vel ſaltem negligi. nota negligẽtiam parũ a cõtemptu differre. quod verũ videt̃ qñ ortũ capit a culpa ꝓpria. tũc eni ſciẽtie et cõtẽptui cõparat̃. ſic intelligo glo. ex̃ de ſupplen. negl. pre. licet in glo. ſic ar. extra qui ma. ac. poſſ. cum in tua. extra de cõceſ. preben. c. i. in fi. in cle. ff. de fideicõ. liber. gaius § ac ſi intra. imo tũc negligẽtia dolo cõparatur quãdoq3 vt le. et no. per Jo. an. extra de ap. ab eo in fi. lib. vi. ff. ſi quis omiſſa cau. teſta. l. i. § pe. Regulariter tamen minus punit̃ negligens q̄ fraudulẽtus. ar. ff. de de. opeꝛ. ſi duo et. ff. de admi. re. ad ci. per. l. fi. § pe. Jtez epi vel curatores idẽ reſcribũt curatores. ſꝫ qñ neſciẽtia ortũ ꝛ cãm habet ex nõ diligẽtia vel negligẽtia alterius tunc remanet impunita. ff. de adult̃. denunciaſſe. ff. de ven. inſpi. l. j. § denũciari. vt ple. dicã. j. ī cõ. otho. q̄ indecorum § nos aut. v. ꝙ ſi.

q ¶ Eccleſias. dic vt. ſ. in prima glo. huius ca.

r ¶ Cathedꝛales. hoc magis deteſtabile videt̃ vt huiuſmõi etiã eccl'ia ſic remaneat ꝓphana cũ ibi ſit maior populi xpiani cõfluẽtia et frequẽter tractatur ibidẽ colendũ miſteriũ antedictũ. ergo ꝛc. ex̃ de elec. vbi ī prin. li. vi. ff. ad car. edic. l. i. § ſed et ſi quis. ff. de pe. aut facta § fi. nõ ergo debet cõſecratio huiuſmõi eccleſie retardari cũ aliquotiẽs potius cã ꝑ aliquã humani ſanguinis effuſionem cõtingit pollui. nam huiuſmõi triſtem euentũ lex nõ cõſiderat nec expectat. ff. de ver. ſig. inter ſtipu

ab [f] antiquo cõſtructe: nõ-
duin tamen ſunt ſantifica
tionis [t] oleo conſecrate.

Volentes [v] huic tã peri-
culoſe [x] negligẽtie obuiare
ſtatuimus ⁊ ſtatuendo pre
cipimus: vt oẽs cathedra-
les [y] cõuentuales [z] ⁊ parro
chiales [a] eccleſie q̃ pfectis [b]
parietibus ſunt cõſtructe/
infra [c] bienniuz per [d] dioce-
ſanos epiſcopos [e] ad [e] quos
pertinet: vel [f] eorũ auctori
tate per [g] alios cõſecrẽtur [h]
ſicq; [i] infra ſimile tempus
fiat i eccleſiis cõſtruẽdis [k].

lantem. §. ſacram. aũ. fi. ibi caſum ⁊c.
ſ ❡ Ab antiquo. in delictis ⁊ negligentiis hec alle
gatio in proba. reprobatur. cum plus accuſet q̃ ex
cuſet. ex̃ de cõſue. cũ tanto. cũ ſi. ibi all'. in illa glo.
t ❡ Sanctificationis oleo. qd̃ tamẽ fieri debet. vt
leg. ex̃ de ſacra
vnctione. c. i. §.
vngitur.
v ❡ Volentes.
iii. pars ɔtinẽs
ſtatutum.
x ❡ Periculoſe
vidiri. ſ. pẽ. §.
y ❡ Cathedra-
les. de quib⁹ ex̃
de elec. cupien-
tes. et. c. q2 ſepe
li. vi. ⁊ fundari
debent in locis
inſignibus. lxxx. di. epi. non in caſtellis.
z ❡ Conuentuales. de quibus no. ex̃ de iure pa. c.
pe. Et que ſit cõuentualis vel collegiata eccleſia.
dicit vv. in extrauag. ſuſcepti regiminis. §. i. in prin.
q illa in qua ſunt duo vel plures tanq̃ vnũ corp⁹
facientes. Tu dic ſigna collegii vel conuentus. vt
no. hoſt. ex̃ de iure pa. c. nobis. §. i. ſ. ſigillũ cõe et
eius vſus. ex̃ de ap. ſignificauit. Item prelati ele-
ctio. aut. de ſctiſſi. epi. §. iubemus. qd̃ tamen dic p
Jo. an. ex̃ de iure pa. poſtulaſti. vbi de hoc tangit
Inno. Item tractatus cõis. vt in caplo. ex̃ de pro
ba. tertio loco. de dona iter dilectos. ff. de colle. illi.
l. i. ibi ſed religiõis rã. Itẽ archa cõis. ff. q cuiuſq;
vni. no. l. i. Item refectoriũ ⁊ dormitorium cõe ſi
fuerint religioſi. ex̃ de ſtatu mo. cũ ad monaſteriũ
cũ ſi. de hoc. j. e. con. qm̃ tabellis. ver. capella.

Indicia collegii aut cõuẽtus.

a ❡ Parochiales. de quibus no. Gup. ex̃ de elec. lz
canon. li. vi.
b ❡ Perfectis parietibus. perfectum dr̃ cui nichil
deeſt: ſed ex oibus ſuis partibus conſtat. ff. de ori.
iur. l. i. in prin. de pe. di. iii. §. hac auctr. ibi illud qd̃
ex cõſummatione ɔtingit. ff. ad. l. falci. ſi is qui. §.
q̃daz. Quid ergo ſi tantũ deeſſent duo lapides vel
tres/ vel alicuius anguli cõpletiões: an pp̃ter hoc
retardaretur inceptio curſus biẽnalis: de quo hic
fit mentio? videt̃ q ſic. cũ ex hoc dicaſ vere pfectũ
pariete nõ eſſe. vt iam dixi. ar. C. ad ſill'. l. pe. in fi.
et ar. op. C. de diſtra. pig. l. q̃diu. cum. l. ibi all'. in
glo. ibi etiã ſi modicũ debitũ ſit a retro puta vnus
nummus pp̃ter hoc ſolũ durat ius diſtrahendi pi
gnus obligatũ pro debito. Sed cõtra cum formaz
habeat ſubſtantialẽ licet deficiat aliqd̃ extrinſecũ
artificiale. ff. de au. et ar. le. l. et ſi non ſunt. §. quid
ergo. Imo videt̃ caſus q2 in edificatiõe vel domus
reparatione modice non conſideranẽ impenſe. ff.
de impenſis in re. do. fac. l. oi modo. Credo hoc re
linqui boni viri arbitrio: cũ in huiuſmodi eccleſia
ſticis potius hic bona fides q̃ ſubtilitas attendaſ
ar. ff. de ſolu. l. i. §. i. de reg. iuris. l. in perſonam. §.
generaliter. Pro contrariis vero dic aut modicuz
cõcernit cõſeruationẽ totius vt cautio preſtanda:
tunc paruitas conſideratur. ff. de ſol. l. etiam. ff. de
tu. et cu. diſ. l. ſi poſt in prin. ſic p retẽtionẽ vnius
nummi colonus interuerteret meã poſſeſſionẽ in
toto. C. de agrico. et cen. l. liib⁹ cũ ſua materia. li.
xi. ſecus tamen ſi illud modicum totalitatem non
conſeruat. vt in caſu queſtionis ⁊ dicta. l. oino ar.
pro diſtinct. ff. de fur. l. vulgaris. i. reſpon.
c ❡ Infra bien
niũ. cõtinuuz a
tpe perfectiõis
ſicut regulariẽ
tẽpora preſcri-
ptionũ cõtinua
ſunt i pgreſſu.
ff. de vſuc. nũq̃
. §. in vſucaptio
nibus. licz quo
ad igreſſũ quã
doq; vtilia ſunt
vt notatur ff. de
diuerſi. et tẽp.
preſcrip. l. i. in glo. pe.

Preſcri-ptiõis tẽ-pora qua-lia ſunt.

d ❡ Per dioceſanos. xvi. q. v. q̃ tractaẽ poſt q̃onẽ
in. c. ſi quis epõrũ. et. c. ſr. et. c. lator. in q̃bus dicit̃
dioceſanus attento ſitu loci. ar. in hoc q le. et not.
per Jo. an. ex̃ de elec. cuz ex eo. v. ſubiectas. li. vi.
e ❡ Epos. lxviii. di. q̃uis le. ⁊ no. ex̃ de ɔſue. c. q̃to.
de offi. or. q ſedẽ. ex̃ de conſe. ec. vel alt. a qua no.
vñ hoſt. ex̃ de offi. archi. c. vi. §. ideoq;. v. dñta rat.
e ❡ Ad quos pertinet. nota hic de interpretatione
relatiua de qua not. per Jo. an. extra de iudi. de-
ſpendioſam. ver. decimis. in fi. in cle. Item facit
ad hoc q dicã. j. e. con. lz adeo. v. que.
f ❡ Vel eorum. ſ. dioceſanorum.
g ❡ Per alios. ſ. epiſcopos. vt in all'. ſ. c. conſtitu.
h ❡ Conſecrentur. quo caſu hec conſecratio eccle
v. epos. an. et qñ hic poſſũt hec cõmitti no. hoſt. et
Jo. an. extra de elec. ſuffraganeis. in fi. Item no.
regulas de quibus dicã. j. e. con. innotuit. §. et ſi.
ver. vel ſubmiſſas pſonas. vnde dic. vt ibi ple. no.
h ❡ Conſecrentur. quo caſu hec conſecratio eccle
ſie fieri debet no. hoſti. et Jo. an. per verſus extra
de conſe. eccle. vel al'. c. propoſuiſti in fi.
i ❡ Sicq; infra. ſimile tẽpus biennale. vt p̃dicẽ.
k ❡ Conſtruendis. et ſic dat formam extenſiuam
futuris negociis q2 hoc cõtinetur in conſtitutiõe
expieſſe etiaz in penetralibus. nõ eni eſt extenſio
vbi oino eſt ſimilis ratio vel maior. ff. de his qui
no. infa. l. ii. §. exercitũ. ff. de ſeruo cor. l. doli. §. ſi
quis. vt no. Gup. in roſa. de pe. di. i. §. pene idem.
et no. Jo. and. extra de temp. ordi. ſepe. li. vi. ver.
italie. ar. ff. de edẽ. q̃dã. §. ..ſimulatios. ff. de adulẽ.
l. ſi poſtulauerit. §. iubet. ver. ſed et ſi. nam cuz ſit
oimoda ſimilis ratio poteſt dici extenſio ar. l. cum
glo. ff. de acqui. poſ. l. ſi is q̃ animo. vbi dicitur q
vbi eſt eadem ratio et oimoda penitus ſimilitudo
improprie dicitur extenſio. ſed vbi fit extenſio ad
caſum non oimodo ſimilem proprie dicitur exten
ſio: et ſic tollitur contrarium dicens q eſt noſtraz
legem extendere. ff. ſolu. ma. ſi vero negociuz. §.
de viro. quia hic non eſt extenſio: cum ſit oino ſi-
milis ratio. vt not. C. que ſit lon. conſuetu. l. i. in
prima glo. in fi. arg. extra de poſtula. ex parte. et
facit ad ea que dicam. j. e. conſti. q in quodam. in
glo. in. ver. dicarii.

Extẽſio qñ pp̃rie dicitur.

l ¶ Et ne.iiij.pars adijciens penam ſtatuto.
m ¶ Myſterium.al. ſtatutū et illa eſt melioꝛ lra.
n ¶ Tranſeat in contemptū. huiuſmodi contemptus certam penā habet annexā. vt infra ſequit. Unde non dicam cōtrauenientes peccare moꝛtaliter.ar.ff.de pe.l.ſāctio legū.l3 al. cū pena. nō adijcitur contēptoꝛes canonis ſic peccare non dubitet. vt no. cat.ex de elect. generali in gl. in ver.pꝛohibemus.nota igit q facit.li.vi.cū ſimilibus.⁊ ſi ſit canon localis tn̄ ar.xi.di.in hijs i ſi.et de hoc no. de treu.et pa.c.i.et no.Guy.de ꝯceſ.pben.c.deteſtanda in glo.nō verbū.li.vi. imo tunc blaſphemare dicit et peccare:etiā i ſpiritū ſanctū/quādo libēter ⁊ pꝛotẽrue canones offendit.xxv. q.i. violatoꝛes. qd dic vt no.cat.ex de elec.cupiētes.§.ſi vero.ver.pꝛiuentur.li.vi.

¶ Et[l] ne tam ſalubꝛe miſteriū[m] ac ſtatutū trāſeat[n] in contemptū: ſi[o] loca huiuſmodi nō fuerit infra biennium a[p] perfectionis tempoꝛe dedicata[q] / a[r] miſſarū ſolennijs vſqꝫ[s] ad cōſecrationē[t] manere ſtatuimus[u] iterdicta: niſi[x] aliqua cauſa[y] rationabili excuſent[z].

o ¶ Si loca huiuſmodi.i.eccleſie cathedꝛales cōuētuales parochiales de qbus pmittitur ſupꝛa.
p ¶ A perfectionis tempoꝛe. declarat illud quod ſupꝛa dixit infra bienniū.
q ¶ Dedicata.ſic idem dicitur conſecratum et dedicatum in materia ſubiecta. patet inſti.de re.di.§.ſacre.
r ¶ A miſſarum.ſupple et ab alioꝛum diuinoꝛuꝫ celebꝛatione facta attractione minoꝛis ad maius. vt dixi ſupꝛa.c.c.in pꝛin.in glo. nō minoꝛ. nam alioquin ſi impune poſſent miniſteria cetera ſolēniter celebꝛari.ergo ex hoc vileſceret officium.qd eſſe nō debet ar.ex de cōſue.cum inter vos. Item et pari paſſu ambulant miſſa et cetera officia diuina.ex de ſen.exc. grauis in cle.ſecus ſi vnifoꝛmiter ſe non cōſequerentur. tunc enī interdictuꝫ vel ſuſpenſio in vno puta a pontificalibus vel ingreſſu eccleſie non vetat executionem in alijs. vt no.Inno.et Hoſtien.extra de conſu.cuꝫ dilect⁹. in glo. ver.ſuſpenſus.ple.per.vv.extra de eta.⁊ quali. vt hi qui in cle.licet enī vtrolibet ſit interdictum fulminatum. tamē in ſcdo caſu vnū vnifoꝛmiter non ſequitur ad aliud ſicut fit in pꝛimo caſu. Sed licet per mutui dationem transferatur dñium:tamen cum aio repetendi et ſic diffoꝛmiter reſpectu donatiōis:qꝛ ibi trāſfertur dominiū aio repetendi. Unde pꝛopter diffoꝛmitatem impedit tranſlatio dominij.ff.ſi certū pe.ſi ego.ſed in donante et pecuniam creditam recipiente concurrit animus vnifoꝛmiter.ſ.q i ſine ſpe repetēdi vtrobiqꝫ.ideo tūc erroꝛ nō nocet tranſlationi dominij ff. de acqui. re.do.l.cum in coꝛpus. que ſic plane poteſt diſſolui a dicta.l.contraria.ſi ego. Caue tn̄ quia quedam diuina ſacramēta tempoꝛe interdicti non denegantur.imo nec miſſa ſine ſolēnitate ar. extra de pe. et re.q in te. Unde hic ſignanter ſubiungit ſolēnijs: ſalua moderatiōe decret.e.ti. alma.li.vi. — Interdicti tpe nō neganda

s ¶ Uſqꝫ.i.tamdiu.vt no.Guy.extra de elec. qꝛ ſepe.ver.tādiu. De hoc dic ſic q quādo hec dictio vſqꝫ refertur ad terminū ſeu ad metam: tunc ſtat icluſiue.ff.de leg.ij.quidā.vbi de hoc in pꝛima gl. ff.de le.iij. patronus.§.ſempꝛonio. Aut etiam ad negocia refertur.tunc ſtat excluſiue.C.de ſpoꝛ.l.fi.de hoc no. in glo.extra de ex cep.pia.lib.vi. Uel dic p Guy. ex de reſcrip. ſi gratioſe. li.vi. et facit ad hoc qd no. per Jo. an. et Guy. ex de pꝛeb.quis.ij.reſ.li.vi.qꝛ aliud eſt cū mandat pūideri impetrāti vſqꝫ ad certā ſummā:quia tunc ſibi pūideri pt. etiam de minoꝛi:aliud vero dum ſcribitur vt pūideatur de beneficio tanti valoꝛis vel ſumme. nam tunc exacte foꝛma mandati ſeruanda eſt.eo.titu.cui non de ſacerdotali.in.vi. — Uſqꝫ.
t ¶ Conſecrationē. Nota igit hic q pꝛecepto iuris et iudicis ſemper parendū eſt etiam lapſo termino. vt ple.dicam.j.e.conſti.vſum.§.i.in pꝛin. Sed cuꝫ ponitur terminus inter partes ad aliqd faciendum ſeu ſtatuendum.cum regulariter poſt terminū euaneſcit obligatio extra de ſpon.ſignificauit. vbi de hoc.no. Hoſt.añ fi.ar.ff.de in die adiec.l.ij.ſi tamen tacite vel expꝛeſſe agat.vt vltra terminū extendatur:tunc lapſus termini obligationem non tollit.ſed tunc vltima moꝛa nocet. ff.de peri.et cōmo.rei ven.idē ar.ff.de ver.obli.ſtipulatiōes nō diuidūt.§.ſi qs ⁊.l. ſi inſulam.⁊.l.ꝯtinuus.§. item qui.ſcdm Hoſt.in dicto.c.ſicut.
u ¶ Statuimus iterdicta. ē ergo canon late ſnie vnde caueat qlibꝫ ibidē incōgrue celebꝛās vt notaꝫ irreſaritatis nō icurrat ex de ſē.ex.is q.§.is vo li.vi. Quid aūt ſit iterdictū. Dic q ē pena q ea q ſunt ſacri miniſterij diuini officij per pſonas iterdictas.ſ in locis iterdictis vetant.⁊ dicit de interdico cis. idē ē q phibere vt no.vv.ex de ſen.ex.c.i.in cle. An igit qlibꝫ diuinis iterexiſtēs ſcienter tpe iterdicti ſit irregularis? Diſtigue.aut qs itereſt celebꝛādo i loco iterdicto:⁊ tūc ſic eſaritẽr.ex de ſen.ex.is qui.§.fi.li.vi. Aut ſimplr ibi audiuit diuina ſolūmodo itereſtn̄s ⁊ oꝛās:tūc p hoc nō icidit i irregularitatē vt inuit Hoſt.ex de ſen. ex.cū medicinalis i mag glo.in fi.⁊ Guy.vi.di.c.i. Aut qs in loco tali auctoꝛizabilit facit ſibi celebꝛari diuia et talis ēt irreſaritatē nō euadet. vt ex de cle.excō. miniſtr.illud i fi.tantū eni vel plus peccat auctoꝛizans ſicut et faciens. vt le.et not.p.vv.extra de pꝛiuile.c.fi.in glo.et ſic no.in cle. — Interdictum.
x ¶ Niſi. de hac dictione dicaꝫ infra.e.con. ad vicariam.ver.niſi.
y ¶ Cauſa rationabili.po.exēplū p Jo.an. ex de elec.q ſit.v.impedimēto.li.vi.puta pp̄ter coꝛpoꝛis ifirmitatē tam ipſius q pcuratoꝛis: viarū diſcrimen: ſupioꝛis vocationē. vt ibi no.ar.ff.ſi qs cau.l.ij. ex de ap. cū parati. xliij.di. ſi eps.cū ſi. Uel dic hoc aperiri.j. in con. otho. domus dei.§.
z ¶ Excuſent.intelligendū videt (ſi.poſt pꝛin.

q protestatio requiratur ſicut in aliis caſibus vbi ius per lapſum tempoꝛū negligentiam preſumit extra de app. c. i. cuꝫ. l. ibi alle. C. de his qui p me. tudi. nō ap. is qui cū ſi. ibi no. licet poſſint nō ipro babiliter dici dicta iu ta locū habere quo ad interruptionē iuris alieni. C. de rei ven. l. ſi fundi. Sed ad cōtinuationem iuris pprij ſufficere poſſibilitatē aptam excipiendi de impedimēnto quando negligentiam huiuſmodi per iudicem vel per partem eedaequi cōtinget vt hic eſt de elec. cōmiſſa. §. illū in fi. li. vi. Difficilioꝛ enim eſt interruptio iuris alieni vel acquiſitio iuris noui ꝙ continuatio iuris antiqui ar. ff. de ver. ob. l. i. i prin. ibi neqꝫ infans que ſic vere diſſoluitur. alſ. ꝯtrarijs. ff. rem pu. ſal. fo. l. ſeruū. ar. ff. de procuratoꝛibus. l. procuratoꝛem.

¶ Ad[a] hec ne[b] preſumant abbates[c] aut eccleſiaruꝫ[d] rectoꝛes ātiquas eccleſias cōſecratas[e] ſub[f] pretextu amplioꝛis[g] vel[h] pulchꝛioꝛis fabꝛice faciende[i] dirue re abſqꝫ[k] licētia dioceſani epi et cōſenſu[l] preſenti ſtatuto[m] diſtricti⁹[n] ihibem⁹.
¶ Dioceſanus[o] vo dilige̅ter[p] cōſideret / an expediat dare lnām vel negare: ꝛ[q] ſi dederit attēdat[r] et[s] intendat vt op⁹ ꝙ celeri⁹ pofit[t]

a ¶ Ad hec. v. pars tacitum obiectuꝫ preuidendo remouens.
b ¶ Ne preſumant. vicium no. j. ca. cō. licꝫ adeo.
c ¶ Abbates. hoc dic reſpectu conuentualium eccleſiarum de quibus ſupꝛa dicitur.
d ¶ Eccleſiaruꝫ rectoꝛes. hoc reſpicit quod ſupꝛa dixit per Oth.
e ¶ Conſecratas. ergo a cōtrario ſenſu videtur ſecus ſi nunꝙ fuiſſent conſecrate. qđ vere hic locuꝫ videtur habere. cū ſumatur ad deſtructioneꝫ cauſe finalis vt ple. dicā. j. c. cō. alicubi. §. quo dante in prin. et. c. cōtra latronū. verbo locis fidelium.
f ¶ Sub pretextu. i. occaſione. C. de tranſactio. l. ſub pretextu. §. i. ꝛ. ij. in prin. ſecus tamen ſi iuſta cauſa ſubeſſet puta opulentia ꝛ magna populi cōfluentia et tunc concurrentibus his que ſequunt ita ꝙ differentia dicatur inter occaſionem et cauſam: qꝛ cauſa neceſſaria infert ſuū cauſatuꝫ. ff. qñ dies le. ce. l. huiuſmodi. ſed occaſio nō. vnde puerbioꝛum. xvij. c. ſcribitur. Occaſionem querit qui vult recedere ab amico. ſicut et i perſona mea febꝛis quartana fuit occaſio citioꝛis ſumptionis oꝛdinis preſbiteratus necnō excitationis mei laboris quo ad compilationem preſentium gloſaruꝫ. Cauſa quoqꝫ cōſiſtit in iure et eſt rationabilis. occaſio vero conſiſtit in facto et cōmuniter irrationabilis vt le. et no. Hoſtienſis extra de ma. ꝛ obe. ſolute in principio.

occaſio ꝛ cauſa differunt

g ¶ Amplioꝛis. nota ceſſante cauſa nō ceſſabit effectus ſed certe hic non fuit cauſa ſed occaſio vt dixi ſupꝛa in glo. proxima Pro veritate tñ hui⁹ bꝛocardici. dic vt dicam. j. c. con. alicubi. §. fi.
h ¶ Uel pulchꝛioꝛis fabꝛice. nota ſub coloꝛe liciti non debere committi illicituꝫ vt le. et no. p cac. eſt de elec. auaricie. §. pe. li. vi.
i ¶ Faciende. nota de futuris contingentibus nō eſt veritas determināda. ff. qñ di. le. ce. l. hmōi ꝗ.
k ¶ Abſqꝫ licentia. licentia eſt conceſſa gratia per

Licentia

quam licet alicui qđ antea non licebat. et dicitur de liceo ces. xiij. q. i. §. i. i fi. ibi Oia michi licēt ꝛc. ſi ergo licentia eſt gratia igitur ſemel conceſſa perpetuo habet durare eſt. de offi. dele. ſi ſuper li. vi. c. li. de prebē. ſi cui nulla. Niſi ad certū vſum vel tempus conceſſio limitetur eſt de cōmo. c. vnico. Item ſequitur ꝙ tanꝙ fauoꝛabilit̄ ē ampliāda eſt de re. iuris. c. odia li. vi. per qđ not. Inno. ꝙ licentia data alicui de ſtūdo ad ſcholas vel quo ad alias cauſas nō expirat per obituꝫ concedentis eſt de cle. nō reſi. cū ad hec. licet gloſa ibi innuat cōtra. ſed non dubito quin ſemper ſucceſſoꝛ ex cauſa poſſit gratiaꝫ reuocare. vt ibi eſt de elec. innotuit. et no. Gup. eſt de elec. cū ex eo li. vi. poteſt enim licētiatus recipere oꝛdines a quocūqꝫ epiſcopo poſt moꝛtē epiſcopi concedentis pmouendi ac. premiſſoꝝ. Nunqđ ergo iure communi oīa licēt niſi ſint ſpecialiter prohibita? Dic ꝙ ſic. niſi lege naturali puta non facias alijs qđ ꝛc. j. di. c. i. in fi. vel alio precepto ſuperioꝛis ſit prohibitum. quia tunc propter bonum obedientie non licent. ar. in hoc quod dixi ſupꝛa. e. i. reſ. in glo. vt leg. et no. per. vv. extra de elec. c. vlt. in cle.

Licentia ꝙdiu durat.

l ¶ Conſenſu. reparatio enī eccleſiarū ad curam et ſolicitudinem epiſcopi pertinet. x. q. iij. vnio in prin. au. de ec. titu. §. ſi quis edificium. coll. ix.
m ¶ Statuto. al. decreto.
n ¶ Diſtrictius inhibemus. cum ergo non ſit certa pena adiecta: ꝯtrauenieſ moꝛtaliter peccat. vt patet in his que dixi ſupꝛa. c. cōſti. §. et ne in glo. huius contemptus.

Cōſtitutioneꝫ ſuperioꝛis violans moꝛtalit̄ peccat.

o ¶ Dioceſanus vero. vi. pars plenius prouidēs futuris.
p ¶ Diligenter cōſideret. vt cauetur de con. di. i. nemo eccleſiam. per ea que no. Jo. an. eſt de eccle. edi. c. i. in fi. adijciens. Qđ ſi male cōſideret appellationi locus eſt. ff. de op. liber. ſi libertus iurauerit. hoc tenet Jo. an. poſt Innoc. extra de eccle. edifican. c. ij. ver. permittantur.
q ¶ Et ſi dederit. ſcilicet huiuſmodi licentiam.
r ¶ Attendat. quo ad operis initium.
s ¶ Et intendat. quātum ad operis executionem et progreſſum ar. ff. de iudic. niſi ꝙ celebꝛius dic per glo. et Guy. extra de elec. ꝙ ſit. ver. ꝙ citius. libꝛo. vi.
t ¶ Poterit. commode vt bene no. xxij. q. ij. faciat et extra de elec. cupientes. §. i. ver. cōmode. per doctoꝛes. li. vi. Sed tamē vbi haberet obligationem antiquioꝛem mater ē. ibi accipitur dictio poterit. ſ. quandocunqꝫ ſaltem habita ratione ne egeat obligatus ſi clericus eſſet. vt not. ff. de ee iudi. miles. de hoc not. extra de ſol. odardus prope fi. ff. de v. ſig. nepos proculo. ar. pro ſolutione. ff. de falſ. l. ſi quis legatum. §. fi.

Poſſum qualiter accipit.

meẽ[a]: qđ[b] extẽdi ſtatuim⁹ ad[c] iam cepta. ¶ De[d] capellis vo minoꝛib⁹ nichil noui[e] duximus ſtatuendũ cõſecrationes[f] earũ: quando et qualiť fieri debeãt definitiõibus[g] canonicis relinquentes.

¶ De ſeptez ſacramẽtis. vt gratis conferantur.

¶ Summariũ.

¶ Sacramenta eccleſie ſunt gratis et ſine difficultate pure et deuote exhibẽda: quãobꝛez quot et q̃ ſint qui oꝛdinari volent p̃terea pue interrogabũtur. et taz oꝛdinati / in conuentibus decanatuuz ſunt ab archidiaconis ſuis diligentius erudiendi: vt que ab ipſo adminiſtranda ſunt decẽtius adminiſtrent.

Sacramenta[h] eccleſiaſtica[i] in[k] quibus tanq̃[l] in vaſis celeſtibus ſalutis remedia cõtinentur: necnon oleuin ſanctificatũ et chꝛiſma a[m] miniſtris eccleſie pure[n] atq; deuote / qualibz[o] excluſa cupiditatis[p] labe[q] / ſtatuim⁹[r] et ſtatuendo p̃cipim⁹[r] exhiberi[s]

a ¶ Conſummetur. vt a tpe conſummationis infra biennuꝫ conſecreť ſupꝛa c. §. volentes et. §. ſe.
b ¶ Quod. ſ. diœceſanus intendat vt opus. ſ. vt pꝛoximũ dictũ eſt. vel poteſt referri ad ſupeřioꝛa
c ¶ Ad iaz cepta. de hoc dixi ſupꝛa. c. §. volentes. i glo. et ſic dat.
d ¶ De capellis vero. vij. ps
e ¶ Noui. de ãtiquo iure capellaruz monachoꝛũ no. xvi. q. ij. i ſumma.
f ¶ Conſecrationes earũ. ſ. capellarum.
g ¶ Definitionibus. alias diſtinctiõibus canonicis de con. diſt. i. per totũ vbi patet qualiter faciẽda ſit conſecratio et lxviij. di. eccleſijs. Et de dote eccleſiarũ conſecrandarũ dic vt le. et no. ex̃ de gſe. ec. vł alta. cum ſicut. i. q. ij. placuit cũ ſimilibus et c.

Sacramẽtum.
h ¶ Sacramẽta. hoc ſtatutũ recitatur. J. in con. otho. quoniã ceca. et vide que ibi notãtur. et dicitur ſacramentũ quaſi ſacre rei ſignũ de cõ. di. ij. ſacrificiũ et glo. de cele. miſſa. cũ marthe.
i ¶ Eccleſiaſtica. de qbus legiť et no. J. c. con. §. i.
k ¶ In quibus. ſ. ſacramentis.
l ¶ Tanq̃. hec dictio regulariter ſimilitudinẽ notat nõ autẽ expꝛeſſionẽ veritatis vt le. et no. ex̃ de ma. et obe. ſolite. §. i. in fi. v. tanq̃ et no. Chi. C. de here. inſti. l. i. et ibi glo.
l ¶ A miniſtris eccleſie. qbuſcũq; ex̃ de ſy. c. i. ſiue ſint epiſcopi ſiue inferioꝛes de quoꝛum gradibus diſtincte ſatis videre poteris xxi. di. cleros.
m ¶ Pure. i. gratis et libere. i. q. i. emẽdari vt ſequitur vt plenꝰ dicam. J. in glo. v. labe. vel dic ſecũdum pap. pure. i. munde et nitide.
n ¶ Qualibz. igitur hoc generaliter intelligitur vt notatur extra de coniugi. le. qm̃. in glo. pe. no. bo. di. ij. in glo. pe. C. de re. cre. l. i. et hec dicitur vniuerſalis ſimpler ſed alia dicitur vniuerſalis duplicatiua. et vt no. ff. ad tre. l. baliſta.
o ¶ Cupiditatis. hoc eſt vicium et vnum de moꝛtalibus xxv. di. §. al. v. et q̃uis.
p ¶ Labe. i. macula vel vicioſa ſcabie puta peccato vel impꝛeſſione violenta. nõ ergo pꝛohibetur qui liberaliter oblatum ſatis bene poſſet recipi ſine peccato. i. q. i. quicq; inuiſibilis. cuz ſi. xij. q. ij. charitatez. ex̃ de p̃ſcrip. cũ ex officij ar. op. ff. de le. iij. fidei cõmiſſa. §. ſi re. ante fi. et no. bene. i. q. i. emendari Caueat ſibi hoc caſu qdqd petens ſi eni pꝛo officio vel terra vel ſepultura exigat ſuccumbet: quia ſymoniacum eſt. ex̃ de ſepul. abolẽde et ibi no. ver. pꝛeſumãt exigere per Hoſt. ar. cõtra. i. q. i. nullus. xiij. q. ij. queſta al. iuſta. vñ nec tũc pꝛodeſt cõſuetudo vt hic ſequitur ex̃ de ſymo. non ſatis. in fi. et. c. ſe. v. eſt expꝛeſſuz et c. i tm̃. Si aũt hoc petat expleto officio qꝛ quilibet defunctus vel inſtallatus cõſueuit pꝛeſtare tantũ pꝛeſbitero ſeu eccľie: tũc optinebitꝫ iuſte ſic exigit. ſic intelligo quod notatur et legitur p inno. ex̃ de ſy. ad apoſtolicaꝫ ibi textus planus ar. x. q. iij. nec numerus ij. reſpõ. et glo. notabił de con. di. i. omnis xp̃ianus. vt ſic ſit differentia in verbis et modo petendi ex̃ de cenſi. licet. et dicit hoſtien. iſallibiliter. hoc verum eſt in onere laicoꝛuꝫ reſpectu eccleſiarũ: i tm̃ q̈ et ſi pꝛeſtatio laicoꝛum tendat ad repletionez ventris clericoꝛum: nichilominus peti poteſt. vt ipſe notat ex̃ de ſy. iacobus. Quod verum credo non attenta inoꝛdinata ingluuie ſꝫ iure eccľie ar. C. de libera. cã. l. i. et in eo qđ no. car. ex̃ de pꝛeben. ſi tibi. v. nequibit li. ſexto.

ſymonia an cõmittat ſi pꝛo ſpirituali aliqđ recipiatur.

q ¶ Statuimus. perpetuitatez deſignat ex̃ de cõ. c. i. et c. ii. c. i. et. ij. li. vi.
r ¶ Pꝛecipimus. et hoc oſtendit q̈ non eſt ſtatutũ concilij. qđ eni pꝛecipitur neceſſe eſt fieri. xiiij. q. i. quod pꝛecipiť. ff. de verb. ſigni. l. verbuz opoꝛtere. q̈ ſi nõ fiat penaꝫ hꝫ ex̃ de v. ſig. i his no. vv. ex̃ de ſepul. ca. vlti. in fi. in cle. Et eſt ſimilis modꝰ loquendi ſupꝛa in con. pꝛoxi. J. c. con. auditu et. c. qm̃. et. c. licet. et. c. ſe. et. c. licet adeo cum ſi.
ſ ¶ Exhiberi. in ſacramentoꝛuꝫ exhibitione non debet eſſe diſcrepãtia a conſuetudine Romane eccleſie vt ſatis no. ex̃ per Hoſt. de cogna. ſpi. ſuper eo. §. i. in glo. hoc itelligas in fi. no. glo. ex̃ de tẽp. oꝛ. c. i. ar. ad hec. ex̃ de con. ec. vel al. aqua. qđ verum videtur in ſubſtantialibus eoꝛum. xij. di. oĩa ſed tamen in ſolẽnitatibus eoꝛum conſuetuꝫ vſũ nõ vitupero vt no. Hoſt. ex̃ de bap. c. i. in fi. nãq; in his vnaqueq; pꝛouincia ſuo ſenſu abundat. vt no. ex̃ de ferijs capellanus in pꝛin. Quod totum intelligo p Jo. an. ex̃ de ſpon. c. i. qꝛ omittere ſo=

nulla [a] difficultate in [b] eis adhibita [c] exhibendis: pretextu [d] conſuetudinis [e] alicuius qua [f] dicatur ab eis qui ea [g] recipiũt [h] aliquibus [i] aliqua [k] perſoluenda.

Sacramenta [l] quoqꝫ principalia [m] q̃ ſunt ꝛ quot propter [n] ſimpliciores duximus ſtatuẽda. Sunt aũt tam baptiſmus [o] q̃ cõfirmatio. penitẽtia. euchariſtia. extrema vnctio. matrimoniũ atqꝫ ordo. De quorũ [p] quolibet in ſacris canonibus diffuſius [q] eſt tractatum [r] ꝛ plenius ordinatum.

Sed [s] quia non eſt leue canonum girare [t] volumina: ꝛ ignorare medico medicinale [v] officium nimis graue [x]: ſtatuimus vt in [y] ſuſceptione cure [z] animarum et ordinis ſacerdotij

lenitatẽ que iſtruat et reddat eccleſiã certã: peccatũ eſt: al' ſecus. vt ibi ple. intelligit no. Inno.

a ¶ Nulla difficultate. exactiua. vt dixi ſupra. ꝟ. labe. Uel dic. i. pigricia. ſacerdotes nãqꝫ ſegnes increpãtur. de pe. diſ. iij. §. inter hec hircum inde traſcitur.

b ¶ In eis. ſcz ſacramentis.

c ¶ Adhibita. i. adhibenda. vbi ponit tẽpus preteritũ pro futuro attẽto vitio effectu executionis actus: ſicut in procuratorijs dicit ſubſtitutũ reuocãdi ꝛc. licet nõ dicat ſubſtituendũ reuocandi. valet tñ cõſiderato cuẽtu effectus. vt hic ar. ff. man. l. ſi ꝟo nõ remunerãdi. §. ſi filio famil'. mandauero. et diſſolue cõtraria. vt ibi no.

Preteritum p futuro qñqꝫ ponit'.

d ¶ Pretextu. de hoc dixi. ſ. c. primo ſup. e. ver.

e ¶ Alicuius cõſuetudinis. et longiſſime. vt ex' de ſy. c. cũ in eccleſie cũ ſi. nã qũ veritate caret vetuſtas error eſt. viij. di. conſuetudo. facit au. vt iudi. ſine quo. ſuffr. §. quãta coll'. ij.

f ¶ Qua. ſ. cõſuetudine.

g ¶ Ea. ſ. ſacramenta.

h ¶ Recipiunt. vt ea recipiant.

i ¶ Aliquibus. locis officijs vel miniſtris pretextu huius cõſuetudinis exactiue. vt dixi. ſ. ver. labe.

k ¶ Aliqua. ſ. ſolidũ argẽti denarios vel aliud. ex' de ſy. ca ꝗ. i. q. i. placuit. ꝟ. nullus. et. c. ſe. et facit

l ¶ Sacramẽta. ij. ps p ſe patens. (j. q. j. quicqd.

m ¶ Principalia. de quibus le. et no. et qualiter quedã ſunt neceſſitatis quedã volũtatis. i. q. i. §. ſed notanduz. ex' de tranſac. veniens. ex' de cõiug. ſeruo. c. dignũ. per glo. ꝛ hoſt. et dicam. j. in cõſti. otho. ingrediẽtibus. i. reſ. ꝟ. ianua. que ſacramẽta oĩa virtutez habent. et efficaciã a paſſione xpi. licet ſpãliter duo ſignata ſunt. ſ. penitẽtia in ſanguine: baptiſmus in aqua. vt no. vv. de ſum. tri. c. i. ver. formẽtur. in cle.

Sacramẽta ſũt duplicia.

n ¶ Propter ſimpliciores. ergo lex parcit ſimplicitati. ff. de iuriſdi. o. iu. ſi quis id quod. §. doli. de hoc dicã. j. c. cõſti. ad elidendũ. ver. ſimplicitas.

o ¶ Baptiſmus ꝛc. vt not. in glo. ad quas remiſi ſupra i prin. huius. §. et hec ſacramẽta. diſtinguit hoſti. per verſum qui ſequit' Abluo/ firmo/ cibo/ piget/ vxor/ ꝛ ordinat/ vngit. Abluo. i. baptiſmus. firmo. i. confirmatio. cibo. i. euchariſtia. ab eu qđ eſt bonũ et charis qđ eſt gratia. xxiiij. di. accolitus piget. i. penitẽtia. qđ vero ſit penitẽtia patet per aug. de pe. di. i. §. quicũqꝫ. i ſi. cũ. §. ſe. vxor. i. matrimoniũ. ordinat. ſ. ordo. vngit. i. extrema vnctio. de q̃ ſatis remittit vv. ex' de puile. c. i. in pn. in cle. Ordo volũtatis thorus eſt: dãt quinqꝫ neceſſe. vt

ſacramẽta ſunt ſeptem.

ipſe no. in ſum. de ſacra. nõ iter. §. quot ſunt ſpẽs et extra. co. titu. c. i.

p ¶ Quorum. ſ. ſacramentorum.

q ¶ Diffuſius. habẽt eñ iſe iura canonica oĩa ſaltem pro magna parte ad hec ſacramẽta preambula ꝛ cõſequẽtia ad ea i decre. p totũ. et p vſus quos no. hoſti. in ſum. in fi. prohemij. et talia ſapiunt quodã modo naturã ſacramẽtorũ: ſed differũt a ſacramẽtis pdictis. Sacramẽtalia dicuntur vt eſt panis bñdict⁹/ aqua bñdicta/ ꝛ huiuſmõi. ſic al'. dr de nouali de clauſtrali et huiuſmõi. ex' de ꝟ. ſig. qđ p nouale. ex' de reſcp. et ſi pncipal'. i cle. Alio modo ſumit' ſacramẽtale prout diſtiguit' a cerimoniali. ſ. de re ſacmẽti large ſumpti. vt no. Guy. i. q. i. multi. vt bñ no. vi. di. hijs ita reſpondet. Tertio dicit' ſacramentale locus vbi ſacramẽta cõtinent'/ tractant'/ et ſcribunt'. put vv. frequẽter remittit ad ſacramẽtale ſuũ. ex' de ſepul. dudũ iu fi. in cle. de ſen. excõ. c. i. §. i.

Sacrm̃entale tripliciter ſumitur.

r ¶ Tractatũ ꝛ plenius ordinatum. hec ergo nõ ſunt eadẽ ſed ſe habẽt ſicut diſpoſitiões et diſpoſitũ. vt al'. n. Inno. difficulter de iudicio reſcindẽti ꝛ reſciſſorio. ex' de reſti. in integrũ. cum ex litteris ar. ff. qñ di. le. ce. l. huiuſmodi.

s ¶ Sed quia. iij. ps. ¶ Nõ ẽ leue. imo ſũme difficile cũ potius ſit diuinitatis q̃ humanitatis. C. de vete. iure enu. l. ij. §. ſi quis autem.

t ¶ Girare. i. voluere huc et illuc. j. ea. con. cũ ſit ars in prin. i. reſ.

v ¶ Medicinale officiũ. Trib⁹ autẽ modis reperitur medicus in culpa. primo añ factũ. puta quãdo intromittit ſe de eo qđ ignorat. vt hic. nam ita peritus debet eſſe in regulis artis phiſice et ſingulis egritudinibus vt pterita pſentia ꝛ futura precognoſcere apte ſm ypocratẽ in plogo pnoſticoruz. Scdo in ipſo facto. qz lz ſapiẽs ſit medicus et eruditus: tñ inſipiẽter agit nõ ſequẽdo artẽ ſed experimenta noua et minus experta ac ppriã voluntatẽ. Tertio ex poſtfacto: qz lz eruditus ſit ꝛ iuxta artẽ fuerit operatus: nõ tñ verſat' circa cuſtodiã infirmi diligẽter. puta qz nõ dixit ifirmo quid aſſumeret poſt potationẽ ſiropi. et hec tria probantur et notantur p hoſti. et Jo. an. ex' de eta. et quali. ordi. ad aures. facit qđ le. c. no. lxxxiij. di. §. i.

Medic⁹ tripliciter i culpa reperitur.

x ¶ Graue: ſupple eſt ar. ff. de offi. preſi. illicitas. §. ſicuti.

y ¶ In ſuſceptione. nam turpius eijcitur q̃ non admittitur hoſpes: ex' de iure iur. quẽadmodum.

z ¶ Cure aiaruz. ad inſtar medici corporalis de quo

p̄mittitur ar. de eta. et quali. cum te. ex̄ de elect. licet canon. l. vi. de hoc le. et no. ex̄ de renũci. niſi cum pridem. §. pro defectu.
a ¶ Examinent. vt le. et no. J. e. con. ſacer ordo.
b ¶ De hys. ſ. ſacramentis.
c ¶ Precipue. q2 circa ea idiés verſat cor offi cium. ff. de ori. iuri. l. i. §. cumq3 eſt. ver. nã ſert cũ. et dicet. J. in dicto. c. ſacer ordo.
d ¶ In ſingulis. diuiſim vni uerſitatẽ deſigñt ex̄ de ſta. mo. in ſigulis i pn. ff. de excep. rei iudi. ſingulis. ſed dictio omne ſignificationẽ ſumit cõiunctim ab vniuerſo. vt ptz. ff. de re. dii. l. ſi qs ducenta. §. vtrum.

Siguli et oĩes differunt

e ¶ Conuenticulis. i. cõgregationibus capitularibus. vbi ſimul rectores vicarij et ſacerdotes parochiales cõueniunt.
f ¶ Decanatuũ ſuorũ. Nõ. ar. q̄ decanat9 rurales et p cõſequẽs decani ibi p̄fecti ſunt ip ſorũ archidiaconorũ: ſed certe ſalua cõſuetudine locorũ taz p̄fici debẽt decani tales q̄ etiã amoueri p ep̄m et p archiep̄m ſimul de iure. vt patet ex̄ de offic. archid. c. ad hec. §. fi.

examinentur[a] de[b] his p̄cipue[c] ordinandi. Archidiaconi vero in[d] ſingulis conuẽtibus[e] ſuorũ decanatuũ[f] ſacerdotes[g] in[h] his maxie[i] ſtudeãt[k] erudire[l] docẽtes[m] eos[n] qualit[o] circa baptiſmũ / penitentiã / et matrimoniũ[p] debeãt[q] ſe[r] habere.

¶ De baptiſmo et forma baptizandi.

¶ Summariũ.

¶ Ad baptiſmum ſolẽniter celebrandũ licz duo deputata ſunt ſabbata: nichil tamẽ prohibet etiã illis ſi op9 fuerit pueros baptizare. Idq3 vt faciãt admonendi per p̄dicationez publicã ſũt q̄ p errorẽ ſec9 ſenſerint. Ut vero periculo occurrat et baptiſatio rite etiã ſi neceſſe fuerit a laicis fiat: exponẽda eſt illis a ſacerdotib9 parochialibus baptizãdi forma et v̄ba: q̄ an rite fuerint ſeruata: ab eiſdem ſunt poſtmodum indaganda. h. d.

AD[a] baptiſmũ ſolenniter[b] celebrãdũ duo tp̄a ſabbatorũ ſcilz ſabbatũ ante reſurrectionez domini: et ſabbatũ ante penthecoſten ſunt a[c] ſacris canonibus propter[b] miniſteriũ deputata: ſed q̄dã i[e] ptibus iſtis diabolica[f] (vt[g] audiuim9) fraude decepti[h] p̄iculũ[i] ſuſpicãt[k]

g ¶ Sacerdotes. accuſatiui caſus.
h ¶ In his. ſ. ſacramentis.
i ¶ Maxime. dic vt ſupra. c. precipue.
k ¶ Studeant. ſ. archidiaconi qđ eſt ſupra.
l ¶ Erudire. actiue. i. cõformare. nam et informãdo erudio et addiſco. ff. de le. iij. legatis. §. ornatricibus. talis eni informatio cõpetit p̄latis reſpectu ſubditorũ: nõ nimis rigida aſpera vel repentina increpatio ab initio. ptz. x. q. i. placuit. vbi etiã patet q̄ diuiſim clerus et populus eſt viſitandus.
m ¶ Docentes. ſ. archidiaconi.
n ¶ Eos. ſ. ſacerdotes. o ¶ Qualiter. modũ et forma conſiderẽt ex̄ de accuſa. qualiter in prin.
p ¶ Matrimoniũ. adde etiã eucharistiã et extremaz vnctionẽ. nam de hijs quinq3 ſacramentis ſe intromittunt ſacerdotes inferiores vt no. hoſt. in ſũma de ſacra. nõ iteran. §. quot ſunt ſpecies. et. §. pe. Sed de ordine et confirmatiõe in frõte non vt in alio ſuperiori. c. pri. §. volentes. ver. ep̄os.

Quia ad dere iube mur cer= tuz eſt in tertu nõ ex̄ eucha= riſtiã ex̄.

q ¶ Debeant. ſ. ſacerdotes.
r ¶ Habere. de hoc. J. c. proximo.
a ¶ AD baptiſmũ. ad iſtam ſupplet. J. in conſti. otho. ingredientibus. et ibi vide qđ ibi no. Scias aũt q̄ multiplex ẽ baptiſmus. ſ. fluminis / ſãguinis. et flaminis. vt not. xv. q. i. firmiſſime. de cõ. di. iiij. baptiſmi. et no. ex̄ de p̄ſ. non bap. miniſt. ad apoſtolicam in principio.

baptiſm9 ẽ triplex

b ¶ Solẽniter. qui baptiſmus ſtatuit duobus tẽporibus ãni hic ſequẽtibus ſed nõ ſolenniter poteſt fieri etiã alijs feſtis et diebus q̄buſcunq3 ſaltez neceſſitate vel periculo inſtante. de con ſec. diſtinc. iiij. hij et. c. in neceſſitate cum ſimilibus. et. J. §. fi.

baptiſm9 quo tẽpore miniſtrari debet

c ¶ A ſãctis canonibus. de cõſe. diſt. iiij. duo tempora cuz. c. ſe. vſq3 ad. c. cõſtat cum ſi.
b ¶ Propter miniſteriuz. vt facit de cõſe. di. iiij. p̄p̄e facit ex̄ de accuſa. veniẽs. §. j.
e ¶ In partibus iſtis. ſcz anglicanis.
f ¶ Diabolica. vt patet de huiuſmodi ſortilegijs augurijs / aruſpicijs / incantationibus demonũ et alijs multiplicit male credẽtib9. i hoc qđ le. et no. xxvi. q. ij. p totuz. cũ ſeque. vſq3 ad. vi. queſtionẽ et. C. de hereti. per totuz. vſq3 ad ti. de hys qui ad ec. cõfu. et de pena eorum le. et no. xxvi. q. iiij. nõ licet. et. c. peruenit. cum. c. ſe. et ſe.
g ¶ Ut audiuimus. multorũ clamore referẽte. ij. q. i. deus omnipotens. et hoc eſt iuſta cauſa ſtatutum condendi. vt no. Gup. de conſti. vt aiaruz in glo. hic habes li. vi.
h ¶ Decepti. et hoc vere cum peccent in fide que eſt fundamẽtũ xpiane religionis. vt colligitur ex not. ſup rubrica de ſum. tri. quo labefacto neceſſe eſt totũ ſup edificatuz boni operis corruere. ex̄ de p̄ſ. nõ bap. miniſtr. veniens. §. i. i. q. i. cum paulus Dixi ſupra. e. con. in prohe. poſt prin.

Fides eſt fundamẽtum religiõis chriſtiane.

i ¶ Periculũ. forſan mortis cito venture puero vel infortunij alterius.
k ¶ Suſpicantur. al. opinantur. ſ. et male. Et nõ malũ preteritũ refricari qđ puto meritoriũ vt deteſtentur per citationẽ ar. in hoc qđ leg. et no. ex̄

addiſcētes[a] eam[b] parrochianis[c] ſuis fre-quenter[d] diebus[e] dominicis exponāt[f] in[g] bulgari vt[h] ſi articul⁹ neceſſitatis emergat:

ſtudio diligēti ar. ff. que in fran. cre. pupillus in fi. ergo a contrario a negligentibus et deſidibus ſe deuiat et diuertit ar. cx̄ de pſcrip. c. vigilanti. vt not. cx̄. e. ti. c. i. primo reſpō. in cle. de hoc no. cx̄ de offi. cuſto. c. i. Et aduerte pro huius materie maiori declaratione
addition ſingularis. quod ſufficit diu i ſcholis fuiſſe/ ſz laudabiliter vixiſſe. xij. q. ij. gloria epi. in fi. et ibi fit mentio de Socrate thebano quondam ditiſſimo: qui cum ad philoſophandum athenas pergeret/ magnuz auri pondus in mare proiecit: neqꝫ putauit ſe poſſe et virtutes et diuicias ſimul poſſidere.
Scia magna magnū tēp⁹ requirit. Neqꝫ in modico tempore poteſt quis multum diſcere. xlviij. diſtinc. §. i. Et ibi habetur ꝙ momentaneus ſacerdos neſcit humilitatem obſeruare/ et modos perſonarum vel ſeſe continere. In arrogantiam eciā que eſt ruina dyaboli incidunt/ qui in puncto hore necdum diſcipuli fiunt magiſtri. Longo ſiquidez tempore opus eſt ad perfectionē conquirendam. vt patet in. c. epiſcopi. xxiij. diſ. auten. quomodo opor. epi. §. ſancimus colla. j. Et cum graue ſit inexpertos hominū obſequijs ſociari: multo grauius eſt tales ad dei ſeruitiū applicare. c. monaſterijs. xix. q. iij. Et qui plurimo probātur tēpore/ tam verbo fidei ꝙ recte cōuerſationis exemplo: hij alijs in ordine et dignitate preferēdi ſunt. cum valde iniquū ſit imperitos magiſtris/ nouos antiquis/ et rudes emeritis pferri. lx. diſ. c. ſtatuimus. lxxv. diſtinc. c. fi. Conquiratur igit litteratuz ſcientia diligenti ſtudio cum multiplici elucubratione: q2 nemo repente fit ſummus. ſed in bona cōuerſatione que ſine charitate nulla eſt a minimis quiſqꝫ inchoat/ vt ad magna perueniat. c. charitas. §. hec que de charitate. de peniten. diſ. ij. Et cum in omni ſcientia huiuſmodi impiger labor neceſſarius videatur: longe tamen maior pro iuris vtriuſqꝫ noticia debz adhiberi. q2 ſcriptū eſt ꝙ vigilantib⁹ et non dormiētibus iura ſubueniūt ff. de hijs que in frau. credi. l. pupillus. in fi. et. l. qui autē. §. ſciendū. e. ti. notar inſti. in prohemio. §. quoruz vtrāqꝫ in ver. cū ſummis vigilijs. glo. in. c. tum ex litteris. extra de in integ. reſti. in. v. inſtructus. cū multis alijs ſimilibus.

a ¶ Addiſcentes. et hoc miniſteriuz diligētiſſime exercentes propter penam. de cōſecra. diſtin. iiij. quicūqꝫ. i. q. i. placuit. ver. vt vtrinſqꝫ in fi. Item caueant propter penam ne aliquis moriatur ſine confeſſione et viatico per culpam eorum. extra de offi. archipreſby. c. officiū. §. debet.

b ¶ Eam. ſ. formam baptiſmi.

c ¶ Parrochianis ſuis. hic arguit ꝙ hic loquit de ipſo preſbytero curato. quod dic vt dixi ſupra. c. §. in prin. Jo. de athon.

d ¶ Frequenter. videtur ꝙ ſufficiant due partes. ar. extra de vi. et ho. cle. monaſteria. ver. frequētare. tu expone. i. quotiēs opus fuerit attenta rudiitate & labilitate memorie huiuſmodi parrochianorum ar. ff. de eden. l. veluti. cum fi. l. precedentis vbi ſic exponitur dictio iterum cum iſta littera ſit magis reſtrictiua ꝙ dictio frequenter multiplicationem denotans. vt patet ex duabus legibus iūctis. ff. quibus mo. vſuſ. amitta. ſicut in prin. ff. de leg. iij. fideicōmiſſa. §. ſi qs. x. no. J. c. cōm. de arb. §. fi.

e ¶ Diebus dominicis. Nam tunc cōmunius cōueniūt populi ad eccleſiam. et iuxta morem patrie de ceteris agendum pro animarꝫ ſuarū ſalute tunc curioſius inſtruantur. extra de ſpon. ex litis.

f ¶ Exponāt. quālibet dictionē huius forme pōderando non omittendo vnam nec etiam hoc pronomen te. licet omiſſio pronois ego non viciet cū ſubintelligitur. vt no. de conſe. diſtin. iiij. in ſynodo. ple. no. Inno. extra de bap. ſi quis puerū. circa medium ſui gratia. et dixi ſupra. c. §. in glo. ſcz. Eſt igitur forma baptiſmi iſta de neceſſitate. Ego baptiſo te in noie patris et filij & ſpūſſancti. tamē ſi illud pnomē ego dimittar (vt iā dictū ē) nō nocet: cū facile ſubaudiri poſſit per verbum baptizo Et ſunt nomina triū pſonarū trinitatis exprimēda. Sed cōtra hoc opponit. de. c. a quodā. de cōſe. di. iiij. vbi dicitur ꝙ baptiſm⁹ pt miniſtrari. i noie trinitatis vl in noie xpi. igitur videtur ꝙ non ſit neceſſarium perſonas exprimere. Solu. illa littera trinitatis intelligitur explicite. Nec hodie licz neqꝫ licuit olim baptizare in nomine trinitatis niſi explicite vt iam tactum eſt.

g ¶ In bulgari. in ideomate vel lingua populari illius patrie ar. in hoc qd dicam. J. c. conſti. cuz ſit ars. §. i. ver. doctrinam. non eniz refert an lingua greca an anglicana vel alia fiat baptizatio inter laicos. clerici tamen forme predicte lingua latina ſemper inherere debent al' preſumitur ꝯtra eos ꝙ errorem inducere vellent. vt not. Inno. extra de bap. c. vlti. Jo. de athon.

h ¶ Ut ſi articulus neceſſitatis. vt dixi ſupra. c. conſti. ſ. reſpon. ver. ſolēniter. patet de conſe. di. iiij. qui. et. c. in neceſſitate. tūc eni ſecus et di. iiij. conſtat. i. q. i. quod quidam poſt prin. xxxi. q. i. ad licentiā. Et dic neceſſitatez ſiue pueri baptizandi forte in mortis articulo cōſtituti. v. di. baptizari. ſiue periculum deferentium puerū. vt q2 eſt hoſtilitas vel locus obſeſſus. de conſe. di. iiij. hij qui. al's ſecus niſi circūſcripta neceſſitate. nam tunc videtur laicus vſurpare diuinuz officium et grauiter puniectur. tenet tamen collatio ſacramenti. i. q. i. quicūqꝫ. xxix. q. i. ad limina ſm auguſti. al' eſt ſemp puer baptizandus. non in domibus priuatis: ſed in fonte eccleſie baptiſmalis. regum vel principū tamen exceptis. extra de bap. preſenti. et ibi not. Jo. an. ver. periculo i cle. Sed nūqd i ſacramēto penitētie ſit idez vt. ſ. abſoluat laic⁹ i caſu neceſſitatis. glo. dicit ꝙ ſic. cx̄ de offi. or. c. paſtorali glo. quo caſu. ſed hoſti. ibi et Jo. an. ꝯtra. niſi quo ad notificādū eccle ſigna ꝯtritionis ipſius penitētis

cum laicis claues eccleſie non ſunt cōmiſſe. vt ibi no. Qua opinione ſuppoſita querēda reſtat ratio diuerſitatis inter preſtationez vnius ſacramenti et alterius. Et certe cōſideratis hys que frequentius accidūt. ff. de leg. nam ad ea. ſ. infantes quoꝝ etas nō intelligit qd agit. C. de ſal. mo. l. i. §. pr. cōmuniter i primordys baptizantur niſi i cāu neceſſitatis p quēcūqꝫ etiaz laicuz impendi poſſit/cū ibi nō adſit fides baptizati repugnāte etate īfantili alias multe aie periclitarētur. Sed i humana abſolutione penitentis nō imminet tātum periculum cuz ſola contritione penitentis totum peccatū remitti non ambigitur. vt in pſal.

Baptiſm in neceſſitate dat a quocūqꝫ: ſec᷑ de abſolutiōe.

Pctm̄ ſo=la contri=tione re=mitti pt.

quo[a] ipſos[b] aliquē[c] baptizare oporteat[d]/eā[e] ſciant[f] et[g] valeant obſeruare[h]: q̄[i] vtrū ſeruata fuerit diligēter[k] poſtea[l] inquiratur[m].

Ne aliqd exigatur pro ſacramentis.

Summariū.

Auditu horribili certior factus quoſdam ſacerdotes neminē niſi ſumpto pro ſacramētis precio ad penitētiam admittere qd maxime deteſtabile ē/ſtatuit de illis exactiſſimam fieri inquiſitionem: repertoſqꝫ a beneficio (ſi quod habeant) remoueri/et ab officio perperā geſto i perpetuum ſuſpendi.

Beati quorum. v. Dixi confitebor. ꝛc. et in euāg. Luce. xvij. Dum irent mundati ſunt. de pe. diſt. vj. §. i. vbi promptius eſt periculū ibi celerius eſt occurrendum. ff. de no. oper. nunci. de pupillo. §. preterea. ff. de dam. infec. l. i. Sed certe hec ratio non eſt generalis cū baptizentur quādoqꝫ tam paruuli ꝙ adulti. qui animi diſcretionē habēt ar. qd le. et no. extra de ſum. trini. c. i. §. i. et vlti. in cle. vnde adultum ita poſſet ſaluare fides in loco baptiſmi. vt dixi ſupra in. j. glo. ſicut et penitentez ſola cōtritio de qua premiſi. Querat ergo aliam rationē canoniſta ſtudioſus: vl̄ ſatis pōt dici primā rationē ſtare. vt le. et no. xxxij. diſ. pter hoc. §. pe. (in glo. videt̄.

a Quo. articulo neceſſitatis.

b Ipſos. ſ. parrochianos.

c Aliquem. paruulum vel adultum vt iam proxime dixi. Jo. de athon.

d Oporteat. de neceſſitate ſalutis cum dicatur Marci. vlti. Qui vero nō crediderit condēnabit̄. Jo. iij. c. vbi dt̄ niſi qs renatus fuerit ex aqua ꝛc. Sed queritur an requiritur imerſio totius corporis vel ſufficit ſi vnius mēbri vel quedā aſperſio. no. de pe. di. i. vulgare in. j. glo. de cōſe. diſtin. iiij. proprie in fi. ple. per Inno. extra de bap. debitū.

e Eam. ſcꝫ formam baptiſmi.

f Sciant. de hoc termino ple. dicam. j. in cōſti. otho. in prohe. §. ſane. in fi. glo. pe.

g Et valeant. no. ex ſciētia inſurgit poſſe. ſicut enī negligentia diſſipat: ſic ſcientia reconſolidat.

h Obſeruare. in executione actus.

i Que. ſcꝫ forma.

k Diligenter. Non igitur perfunctorie. vt dixi ſupra. c. §. ſuper. e. ver.

l Poſtea. hec dictio poſtꝙ ſeu poſtea extēſionez capit. nec artatur ſignificatio ad primuz tempus ſequens. ſed ad plus vel minus iuxta materiā ſubiectā. ff. de ver. ſig. inter illā. i. reſpō. ex̄ de conſti. c. ij. §. i. de offic. delega. inſinuā te. j. reſpon. §. i. extra de iudici. q; vv. et. c. fi. §. fi. extra de ꝓbē. dilecto poſt prin. et de conceſ. preben. litteras. §. i. ex̄ de cōuer. infi. c. i. §. fi. j. e. cōſti. ſacer ordo. §. fi. et. c. tanto. §. i.

m Inquiratur. p epiſcopū ad quez ſpectat punitio peccantium. ex̄ de offi. ordi. c. i. p doc. et not. Guy. ex̄ de cōſue. nō eſt. ante fi. li. vj. de hoc dicā. j. c. cōſti. de archidiaconis. et facit. j. c. proxi. ver. per epiſcopos.

Auditu[n] horribili audiuimus et[o] relatu: ꝙ qdam miſeri[p] ſacerdotes dum forſan[q] in beneficiū[r] vicarie ad[s] firmaz ſeu quacūqꝫ alia queſtus[t] cauſa prouētus[v] ex altari aut

n Auditu audiuimus. Hic videtur nimia reiteratio locutionis: ſed forte hoc facit ad maiorem exaggregationem animoſam penarū ad modum pſalmi Dixi cuſtodiā. v. Locutus ſum in lingua mea. et in pſal. ſcḋn. Expectans expectaui dñm in prin. cum ſi. xxij. q. v. hic videtur in prin. in oculis ſuis cōſpexit.

o Et relatu. qnqꝫ ſenſus hominis diuerſimode diiudicant que in facto conſiſtunt. vt not. Inno. extra de teſtibus. c. cum cauſam.

p Miſeri. tam deo ꝙ mundo et ſic ſunt duplici miſeria/ꝫ pena cruciādi. ar. in hoc quod le. ꝫ no. extra de re iudi. cum eterni. in fi. et extra de appel. cordi. in fi. li. vi. cum ſimilibus.

q Forſan. accidens facti denotat. extra de procura. ſi quem. §. fi. li. vi. cum ſimilibus. Item eſt nota dubitatiōis. vt no. Jo. an. ex̄ de ſy. p tuas. ij. ver. ne forte al̄ eſt expreſſiuuz veritatis. vt no. ex̄ de procura. tue. §. fi.

r Beneficiū. i. in portionē ſuā diuerſam et extractam a beneficio rectorū loci. vt ex̄ de preben. c. i. li. vj. ex̄ de iure pa. c. i. in cle. de qbus vicarys dicam. j. c. conſti. ad vicariā.

s Ad firmā. de firmis huiuſmodi legit̄ et not. j. c. conſti. eccleſias in fi. et. c. ſequenti.

t Queſtus. i. lucri dānabilis. ff. de dona. inter vi. et vxo. quintus in fi. ex̄ de offi. ordi. irrefragabili. §. fi. i. q. i. quicquid.

v Prouētus ex altari. i. oblatiōes ſiue in pane ſiue i pecunia: vel alys minutis oblatiōib⁹ q vulgarit̄ alteragiū nūcupat̄ conſiſtant/de qbus le. et

ex[a] penitentia prouenientes recipiunt[b]: non[c] aliter admittūt[d] ad[e] penitentiā confitentes[f]/ niſi[g] prius ab[h] ipſis in ſignum[i] auaricie[k] ſue quippiam[l] de pecunia reponat: ſicque[m] faciūt de[n] alijs ſacramentis.

¶ Quoniā[o] igit qui talia[p] agūt[q]/ et[r] regno dei/ et beneficio eccl'iaſtico ſunt indigni[s] ſtatuēdo diſtricte p̄cipimus vt inqſitiōe exactiſſima[t] p[v] ep̄os de his facta q

no. ex de ſy. ad apoſtolicā. et. j.e. con. ecclias. i fi.

a ¶ Ex penitētia. quales prouentus ſub colore miſſarum dicendarū vel ad piam fabricam quidā fratrū mēdicantiū (vt dicit) non ignorant. quod forte faterētur cognitione non ſcientie ſed operis proprij executione. ſecus propter conſcientie ſue puritatem exēplo apli dicētis ad Ro. vij. c. Nā concupiſcentiā neſciebā etc. ex de conſtitutio. c. iiij. ſed vtinā inter eos deſit huiuſmōi ſimulatio de qua tāgam. j.e. conſti. ad vicariā. i. reſpō. in fi. in glo. illuſio.

b ¶ Recipiunt. miſeri ſacerdotes qd eſt ſupra.

c ¶ Non aliter. ergo ex pacto quaſi precedēte. ſecus nāque ſi vltro offeratur: vt dixi ſupra. c. conſti. ſacramenta. j. reſpon. ver. pure. et ver. labe.

d ¶ Admittunt. dicti miſeri ſacerdotes noīe ſacerdotij abutentes: cū ſic/ nec ſacra dent/ nec ſacra vocant. cōtra. l. ex de ꝓben. cū ſm apoſtolū. inſti. de dona. §. eſt et aliud.

e ¶ Ad penitentiam. i. ad ſacramentū penitentie de quo leg. et no. ſupra. c. con. ſacramēta. §. i.

f ¶ Confitentes. de quibus confeſſoribus dicā j. c. proximo.

g ¶ Niſi prius. i. ante oīa ne forte opinione ſua fallātur per repromiſſiones aliquales: cum in huiuſmodi turpibus melior ſit conditio occupātis. vt ar. ex de re. iur. in pari cauſa. cum ibi notatis. li. vj. Jo. de Aton.

h ¶ Ab ipſis. ſ. volentibus confiteri.

i ¶ Signum. quod ſic ibi repoſitum pungit letaliter proh dolor. vt ſerpens vel ignis in ſinu puer. vi. c. nec vnq̄ niſi per magnū miſerie i ſinu abrahe locabitur ſuauiter: de quo ſinu habetur Luce xvi. c. magnū cuiꝫ peccatū/ magna indiget miſericordia. de pe. di. iij. dauid quoque.

k ¶ Auaricie ſue. ſ. ſacerdotum qui ex hoc ceci reddūtur. vt le. et no. bene per car. extra de elect. c. auaricie. lib. vj. ver. cecitas. et facit extra de eta. et quali. c. pe. in fi. et dicam. j. c. conſti. ad eludendū §. non nulli. ver. cecitati. de quo auaro qui a deo ſeparat. legit ſignanter. xlvij. diſtin. virū. c. bono rū. et. c. ſicut hij. vbi aurū gratius q̄ ſolē intuet. ſed ſeua dicitur cum ad deſtructionem xpiane religionis in collatione ſacramentorū precipue conſiſtētis inuitur. ar. extra de iudeis. ita quorſidam in prin. de hoc no. Guy. ex de reſcrip. c. fi. in prin. libro. vi. qua ergo fronte lapidaret qui ſe proprio demerito lapidandū cognoſceret. xps ēt nō liberauit peccatorē qui non erat qui iuſte proijceret lapidem. vt no. de pe. di. vj. §. ſacerdotes. ar. xl. diſ. multi. et vide quod dicam. j. c. conſti. de archidiaconis. §. cum aute. in glo. ſed notandū al' nunqd.

l ¶ Quippiā. i. aliquid.

m ¶ Sicque faciunt. dicti miſeri ſacerdotes.

n ¶ De alijs ſacramentis. q2 ea nō miniſtrāt niſi aliquid eis detur. cum tamen gratis oīa debeant exhibere. vt premiſi ſupra. c. ver. nō aliter.

o ¶ Quoniam igitur. ij. pars.

p ¶ Talia. ſymoniaca: de qbus ꝑmittitur.

q ¶ Agunt. ſecus ſi hoc crimē cogitarēt. ff. de pe. cogitatiōis penaꝫ. quod diſtingue ſuccincte licet alij doctores circa hoc multipliciter ſe imbrigant. vt not. per glo. et doc. ff. de fur. qui ea mente. aut quis proceſſit ad principalia actus intrinſeca alteri nocendo. tunc ſemper preſumitur et punitur ac ſi factum cōmiſiſſet et cōſummaſſet ff. ad. l. pompe. de parici. l. i. in fi. extra de homici. c. i. §. fi. lib. vj. ff. de tuto. et cura. dat. ab hys ſi impuberi. §. q̄uis. ff. de furt. l. bulgaris. §. proinde C. de epiſ. et cle. ſi quis non dicā rapere. C. de hys qui ad ec. confu. l. i. §. fi. idem in priuatis delictis. vt. l. ſi quis ſeruo. C. de furtis. hoc verū niſi aliud fiat diſpenſatiue per legem vel hominē. extra de elec. q ſicut. in fi. et. ff. q me. cau. ſi cuꝫ exceptiōe. §. ſatis ei clemēt. C. de grege dn̄ico. l. vnica. li. xi. Aut non eſt ingreſſus principia delicti intrinſeca alteri nocendo. ſed quedaꝫ extrinſeca. tunc ſic nō punitur eodem modo ac ſi factuꝫ cōmiſiſſet. ff. qd quiſque iuris. l. i. §. hec auteꝫ verba de pe. di. i. ſi qs tam maſculū in fi. vt patet in atrocioribus. ff. de falſis. qui falſam. idem in priuatis delictis. ff. de furtis. l. bulgare. §. qui furti. ar. ff. ad turpil' queſitum. et dicta. l. cogitationis penam. ff. de pe. ff. de ver. ſig. fugitiuus. punitur tamen aliter. vt. §. qui furti. et. ff. de extraor. cri. l. i. in ꝑn. et dicta. l. queſitū. hec vera in criminibus ordinarijs. ſ. que ſunt de genere malorum. ſed in extraordinarijs q̄ nō ſunt delicta: niſi q2 prohibita euitat quis penam per penitentiam. ff. de alie. iudi. mu. cauſa fac. ex hoc edicto. ff. de inoffic. teſta. papinianus. §. meminiſſe. ff. de bo. lib. qui maior. §. accuſare. Aut delictum eſt cōpletū. tūc indubitāter plene punit. ff. qd quiſque iuris. l. iij. ff. de furtis. qui ea mēte. ff. de vi bo. rap. l. pe. et ſic patet quādo in delictis penitens punitur: et quādo non. Et quādo ex affectu puniatur: licet effectus non ſequatur.

Affectus an debeat puniri licet non puenerit ad effectum.

r ¶ Et regno dei. vt patet ſupra in gloſa ſacerdotum. Joannes de aton.

s ¶ Indigni. ratiōe culpe. vt e. glo. i fi. ſed de indignis ratione defectus dicam. j. ea. conſtitu. ſacerdo. Joannes de athon.

t ¶ Exactiſſima. nō ergo ſuperficiali vel perfunctoria. vt dixi ſupra ti. proxi. §. fi. ver. diligenter. Joannes de Aton.

v ¶ Per ep̄os. vel etiā p alios eoꝝ cōmiſſarios cū hec inquiſitio nō ſit ordinis ſed iuriſdictionis. vt

tale[a] quid commiſiſſe repertus[b] fuerit/ et a[c] beneficio quod[d] obtinet[d] remoueatur[e] omnino: et[f] ab officio quod[g] perperaʒ[h] geſſit[i]/ ꝑpetuo[k] ſuſpendatur[l].

De confeſſionibus perſonarum et clericorum.

Summariū:

Conſtituendi ſunt per epiſcopos viri prudentes qui perſonarum et minorū clericorū decanis forte ꝯfiteri erubeſcentiū cōfeſſiones audiāt. In eccl'iis vero cathedralibus penitentiarii ſeu auditores cō feſſionum generales.

Quoniam[m] in quodaʒ cōcilio ſtatutuʒ[n] ē approbantes[o] ſtatuimus vt per[p] quoſlibet decanatus[q] vi-

le. et no. extra de conſe. eccl'. vel alta. aqua. ⁊ dixi ſupra. c. con. baſilicarū. §. volentes. ver. ipſis Itē facit ad illud quod dixi ſupra. c. proxi. i vlti. glo.
a Tale quid. ſcilʒ ſymoniacū de quo ꝓmittitur.
b Repertus fuerit. factum denotat ita ꝙ ſit cōuictus vel confeſſus ar. extra de offi. delega. c. i. in cle. et. j. ea. conſti. ſacerdotū. i. reſpō. i fi. Sed quid de cultus ſacerdos huiuſmōi nō exigēs ratione alicuius cōſuetudinis. vt ſic ſupra. e. conſti. ſacramēta. j. reſpon. poſſet cōuinci niſi ꝑ confeſſionē ipſius ſacerdotis: cuʒ inter cōfeſſoreʒ et confitentem dūtaxat huiuſmodi ſunt acta clanculo: ſicut patet in cōſimilibus caſibus extra de peni. ⁊ remiſ. omnis vtriuſqȝ. §. fi. Neſcio ideo reſpondeat ſtudioſus canoniſta et facit quod dicā j. ea. cōſti. licet ad profugādū. ver. ſatiſfecerint.
c A beneficio. quid continetur hoc verbo not. Guy. extra de reſcrip. gratia in prin. li. vj.
d Quod. beneficiū.
d Obtinet. ⁊ ſic videt' ꝙ nō ſit habilis ad aliud beneficium.
e Remoueatur. per ſententiam. Et ſic videt' ꝙ epiſcopus cuʒ eo poſſit diſpenſare. vt no. Jo. an. extra de clau. deſpō. cuʒ inhibitio. §. ſane. ver. ſuſpēdatur. Sed dictio hic ſequens non multū huic opiniōi obijcit. et hoc no. extra de ſymo. per tuas. ij. glo. cum non. Jo. de aton.
f Et ab officio. hec ſuſpenſio incluſiſſet ſuſpenſionem a beneficio: ſi in ſerie littere premiſſe mentio non fuiſſet. lxxxi. diſtin. ſi quis. et. i. q. iij. ſi qs obiecerit. et not. car. extra de cenſi. exigit in fi. li. vi. arg. C. de epiſ. et cle. generaliter in fi. et vi. remiſſionē. j. i glo. fi. Cōtra hoc tñ patʒ. j. in conſti. otho. cū ſcri. §. ſi qui vero. vnde dic vt ibi. Sic ſuſpēſus ad officio dicere al' exercere ꝓt ⁊ debʒ officiū in ꝓuato licet non ſolēniter in gradu ſuo et ordine vt no. Guy. extra de re iudi. cū eterni in glo. hec inuit. lib. vj. et vide quod. j. remittitur in fi. conſti. vt no. xxviij. diſtin. c. pe. in glo. fi. nam clericaliter viuere tenetur. vt no. Jo. and. extra qui cle. vel vo. c. i. in fi. et not. glo. extra de heretic. ad abolendam in glo. ver. ꝙ clericus. et ſe. et no. per Guy. extra de pe. c. ij. in prin. et in fi. li. vi.

Suſpenſus ab officio cenſetur ſuſpēſus a beneficio

g Quod. ſcʒ officium.
h Perperam. i. ſymoniace. ſic exponitur extra de arbi. c. ij. §. fi.

i Geſſit. vt puniatur et in eo i quo deliquit. ff. de hys quibus vt indig. l. reſcriptum. ff. quorum lega. l. j. §. ſi duc. le. et not. extra de iure patro. paſtoralis in fi. ar. extra de temp. ordi. c. vlti. in fi. li. vi. Et an ſic ſuſpenſus iterum celebrās ſit irregularis: dicā. j. in conſti. otho. cū hōeſtatis. §. fi. ver. vltionē canonicam.
k Pepetuo. hoc ſubintelligitur quādo ſit ſuſpenſus propter delictū qd̄ dic vt no. j. ea. cōſtit. lʒ ad profugandum prope fi.
l Suſpendatur. de materia ſuſpēſiōis not. per Guy. ⁊ Jnno. plenius tamen per compoſ. ex̄ de ꝯſue. cū dilect'. Sed de multiplici ſuſpenſione dic vt no. Jo. an. extra de pe. cupientes. ver. ſuſpenſi. in vlti. parte illius glo. in clementinis. Ubi ponit. xxv. ſpecies ſuſpēſionis cum ſuis diuiſionibus. Tractat etiam an ſuſpenſus ab officio ſit ſuſpenſus a beneficio circa id ponens quinqȝ opiniones.
m Quod in quodā cōcilio. neſcio vbi ſit tenor verbalis concilij: niſi ſit aliquod conciliū prouinciale. ſed tenor huius mentalis habetur in concilio generali. extra de offi. ordi. inter cetera. §. fi. et. §. pe.
n Statutum eſt. al' eſt in textu inuenimus ſtatutū. Joan. de Aton.
o Approbātes. i. collaudātes in forma cōmuni prout emanauit dictum conciliuʒ inter cetera. vt leg. et no. per Jnno. extra de offi. leg. ſtuduiſti. in fi. Si huius concilij conſtitutionem conciliū vel ſententiam pape cuʒ ſit ſuperior non poſſit aliqs legatus cum ſit inferior cum cauſe cognitione approbare. i. confirmare qr per cōſequens poſſit infirmare ar. ff. de re iudi. l. iij. ff. de regu. iur. nemo qui cōdempnare. Quod tamē falſum eſſe non ambigitur. cum minor contra iudicium maioris nil valeat attentare. ff. de minori. l. minor. al'. magratus. ff. de ap. l. i. §. i. Uel poteſt dici dictaʒ regulaʒ nemo fallere quandoqȝ vt propter incōpetentiaʒ iudicis. vt no. auten. vt clerici apud ꝓprios epōs primū cōueniātur. §. ſi tamē i glo. hic no. coll'. vi.
p Per quoſlibet. niſi forte diſcretio epiſcopi aliquibus paruis decanatibus pluribus vnum ſufficere arbitretur. ar. immo caſus eſt extra de ſepul. dudum. §. ſtatuimus in prin. ver. verius. in cle. Jo. de Athon.
q Decanatus. decani rurales de quibus ⁊ eorum

cauſis le. et no. extra de offi. archi. ad hoc. §. fi. cuȝ ſi. j. e. conſti. cum non ſolum. Sed dictuȝ concilii inter cetera. §. fi. nō loquitur de decanatibus: ſed in cathedralibus et cōuentualibus eccleſiis: intellige ſecularibus collegiatis huiuſmodi coadiutores penitētiarii per epiſcopum deputentur.

et [a] prudentes [b] et fideles [c] conſtituantur [d] per

a ¶ Uiri. nam feminis eccleſie claues cōmiſſe nō ſūt. ex̄ de pe. et re. noua. facit qđ le. et no. ex̄ de maior. et obe. dilecta. ff. de ſta. ho. in multis. ff. de regu. iuris. l. ij. nec etiā quibuſlibet viris vel maſculis ſed ſacerdotibus tantum. vt dixi ſupra. ea. conſti. ad baptiſmum. §. fi. ver. neceſſitatis. Joannes de Aton.

b ¶ Prudentes. prudentes quidem in ſcientia: vt ad inſtar medici periti. qui medicaminibus aptis / ac morbo cōtrariis applicant nūc vinuȝ nūc oleū. i. qñdoq; diſciplinā aſperaȝ quādoq; intimā ſupportationē compaſſiōe infundāt vulneribus ſauciati. extra de peniten. et remiſ. omnis. et facit quod dicam. j. in conſti. prori. ver. illitteratos. pȝ de peni. diſtinc. i. menſuram in prin. c. queȝ penitet. §. quare.

c ¶ Fideles. dicit propter auaros qui plus conſiderant paruam pecuniam ꝙ debitam animarum ſalutem. vt ſupra in conſti. prori. et de vtroq; le. et no. de pe. diſtin. vi. §. ſacerdos [illegible]. Unde fidelis ſeruus et prudens conſtituitur ſuper familiaȝ ſuam ꝛc. Math. xxiiii. ca. et facit quod le. et not. xxxij. diſtinctio. §. porro in gloſa. ſed quid dices. ſaluo ſemper eo quod notatur. xlix. diſtinctione ecce vt ſic diſcernere ſciat inter lepram et lepram xx. diſtinctione. c. i. §. i. Item prudentiam conſidero quo ad circumſtantiam peccati iudicandi. vt bene no. xl. diſ. homo xpianus. ſemper inſiſgendo et in miſericordiā declinando. xxvj. q. vij. alligāt et dicam. j. e. conſti. licet ad profugandū ante fi. Item iniungendo penitentiam conuenientem. ſ. peccato cōmiſſo contrariam. ff. de verb. ſigni. qui venenum. xxix. diſtin. neceſſe. de pe. diſ. ij. c. i. §. i. et ibi no. ver. curari. ar. e. di. filioli. ver. imo et penitentiam correſpondeutem culpe. vt le. et no. de ſepul. dudum. §. i. in cle. auten. quibus modis na. effi. ſui. §. illud tamē. ver. quapropter. coll. vij. qđ ple. dic vt no. de pe. di. i. menſurā in glo. quid ſi.

Confeſſorum prudentia in quo conſiſtit.

d ¶ Conſtituantur per epiſcopum. nam nulla cōſuetudo poteſt introduci: vt tales rectores et clerici ab alio ꝙ epiſcopo vel eius vicario abſoluātur. vt leg. et notatur per Guy. extra de pe. et remiſ. ſi epiſcopus in fi. li. vi. Quod verum intelligo de maioribus peccatis mortalibus ⁊ que ex premeditata deliberatione cōmittuntur. vt ibi. de quibus patet. de pe. diſtinc. iij. q2 omne in fi. ver. ſed pctā alia mortalia per Guy. ar. ff. de pe. reſpiciēduȝ. §. delinquunt. que ex ignorātia iuris vel facti ſeu fragilitate humana cōtrahūtur dicit et precipit apoſtolus Jacobus alterutrum confiteri. i. vnus ſacerdos alteri ſocio confiteatur audacter, et ipſe alteri ſimpliciter penitentiam imponat et abſoluat xvi. q. i. c. i. auctē pdicta apoſtoli Jaco. vlt. c. xvi. diſ. §. criminis vbi hoc patet. cocqualr ergo huius leuia et venialia ſunt pandenda ſaltē vbi iminet periculum vel ſcandalum ſeu copia proprii ſacerdotis deeſt. vt no. Ray. i ſumma de ſcđa dicta. §. qđ de veniali b⁹ ar. ex̄ de pe. ⁊ re. ne p dilatione. ar. ff. de no. ope. nūcia. de pupillo. §. preterea. ff. de dam. infec. l. i. facit de peni. di. ij. ſciendū. Multiplici nāq; de cauſa perſuadetur accelcratio. Aliquando propter metum cōtaminatōis. viij. di. mala. et hic. Aliquādo propter metum defectus ſupra. c. ij. §. vlti. v. neceſſitatis. Aliquādo propter metuȝ vſurpationis. xxxv. q. ix. quod loci. Aliquando propter magnitudinem tranſgreſſionis. xxxvij. q. i. ſi cuſtos. et. c. ſi homo. Item ꝑpter culpam inobedientie. xiiij. di. c. i. xij. q. ij. qui diuinis. Aliquando propter rectitudinem diſpenſationis. xlv. diſtincti. diſciplina. vt hic no. hug. in dicto. c. mala. ſed propter diuerſas cauſas acceleratio vitatur, vt ple. no. per Guy. xxiij. diſtinc. cōmunis. ver. ſubito. Nūquid ergo duo tales ſacerdotes eodem tempore mutuo ſe poſſunt confiteri et abſoluere. Uidetur dicendum ꝙ ſic ar. in eo qđ le. et no. ex̄ de ſen. ex. duobus. licet ſit ar. cōtra in hoc quod leg. et no. de ſacerdote orientali. xxxi. q. i. omnis. Item querere potes illud quod notat Guy. extra de conſti. c. ij. in fi. li. vi.

Cōfeſſio ſit accelerata.

epiſcopum confeſſores: qbus [e] ꝑſone [f] ⁊ minores [g]

e ¶ Quibus. ſcilicet cōfeſſoribus. Qui debent ſupradictas cōditiones habere cum multis aliis. de quibus in. c. omnis. de peni. et remiſ.

f ¶ Perſone. i. rectores. loquitur enim ſcđm vulgare anglicorū. le. et no. extra de reſcrip. ex pte. ſ. in glo. in prin. de arbi. c. ij. de app. bone memorie. extra de reg. iur. c. delictum perſone. ibi not. Jo. an. patet extra de offi. vica. c. ij. extra de inſti. cuȝ veniſſent in prin. que decreſ. dirigunt epiſcopis anglicis. in prouincia tales vocantur priores: in terra laboris appellantur abbates. vt not. Guy. extra de conſti. c. i. in fi. magne glo. vi. vbi tradit differentiam inter perſonatum dignitatem et officium. Joannes de Aton.

g ¶ Minores clerici. vicarii. ſ. et pſbyteri ac alii quicunq; qui vulgari opinione parrochiani non vocantur. nam parrochiani proprio ſacerdoti cōmuni iure habent confiteri. extra de pe. et remiſ. omnis. et no. Guy. e. titu. ſi epiſcopus in fi. li. vi. qđ concilium omnis. legatus iſte non poſſet tollere nec etiam improbare. vt dixi ſupra. eo. in prin. ver. approbantes. ſalua tamen moderatione conſtitutiōis ſuper cathedram que iam innouata eſt. extra de ſepul. dudum. per quam conſtitutionem an detrahiſ dicto. c. omnis tractare ptimeſco: ſed decidere nullo modo audeo. de hoc tñ videas rationes vrgētes: et ſenſui de claro ſatis oſtēdētes et cōcludētes. vt no. Jo. an. ⁊ car. in dicto. c. ſup cathedram. dū fuit. extrauagans. §. ſtatuimus. v. ſi vero.

Clementina de duȝ [illegible] trah[illegible] ois de pe. et re.

idem ſuper ver. gratioſe poſt compilationē. li. vi.
Quam glo. pro poſſe aliquibus adiunctis iuriſta
rum more arguendo nec tamē diffiniens cum ſup
portatione tam fratrū ꝙ curatorum hic recitatiue
reſcribo. Uidetur itaqꝫ primo ꝙ detrahat̄ ⁊ dero=
getur per illam conſtitutionē dicto cōcilio omnis
vtriuſqꝫ ſexus. Nam papa condendo conſtitutio
nem poſteriorem priori concilio vel iuri cōtrariā
ipſum ius in ea parte reuocare cenſetur. ex̄ de cō=
ſti. c. i. li. vi. Solutio hic non eſt contradictio: ſed
cōpatiētia. et ſic vtrūqꝫ ſtare poteſt ex̄ de eccl. edi.
cum dicat de priuile. c. in his cum in alijs poſſit
operari dicta conſtitutio priuilegiata. vt. ſ. dicā.
Item ꝯtra ſpecialis prouiſio tollit generalē. C. de
pac. ꝯuen. l. fi. Solutio ibi prouiſio ſpecialis erat
hois / et generalis legis. hic vero vtraqꝫ eſt iuris /
quo caſu geminat̄ ſubſidiū vt plenius prouideat̄
ſaluti animarū quod attendit dicta conſtitutio.
ver. ac demum. ar. pro hoc. ff. nau. cau. ſta. et ita
de facto. §. ex hoc edicto. Item contra. ex̄ de regu.
iuris. gñri. lib. vi. Solutio. ibi loquitur quando
genus et ſpecies ad diuerſos effectus et cōtrarios
fines tendunt: ſed hic ad eundem finem vt dixi ſu
pra in ſolutione proximi contrarij. ſicut ſi genus
et ſpecies legētur eidem. vt no. in dicto. c. generi.
Item contra. q: ſi ſic confeſſus tenetur iterato cō
fiteri eadem. ita ſic fieret iniuria ſacramēto. extra
de apoſta. c. i. imo rei mortue impoſſibilis eſt obli
gatio. ff. de ver. ob. ſi ex legati. §. ſi homo mortuus
ſed peccata per abſolutionē impenſam mortificā
tur. de pe. diſtinc. i. conuertimini. igitur nichil eſt
ſuper quo requiratur iterata confeſſio. Solutio.
hoc non eſt ex neceſſitate ſacramenti: ſed ex volū=
tario acceſſu ad fratrē. vt. e. cōſti. ſuper cathedram
. §. ſtatuimus. vnde nō ſubuenit ei ſicut ſi aſtrict᷒
hoc fieret ex neceſſitate. ar. ff. de pecu. procurator
qui pro euictione. Unde volūtaria confeſſio gra=
tioſa non tollit actionē dicti concilij omnis. ar.
ff. fami. hercis. alienationes. Et eodem modo re=
ſpondetur ad illud quod ſolet obijci. quod ſic per
reiterationem onus importabile penitentie accu=
mulabitur. xxvi. q. vlti. alligant. quia illud fit vo
luntarie. vt dixi in ſolutione cōtrarij proximi. ar.
ff. qui ſatis da. co. l. ſi fideiuſſor. §. ſi neceſſaria ex̄
de iureiuran. cum te. Item contra. quia ex quo
abſolut᷒ eſt ſemel rite et legitime ita deſijt eſſe pec
catoꝛ. l. v. ſertum. ergo mentiretur in ſcđa confeſ
ſione ſi ſe aſſerit peccatorem. Solutio. in hoc ſibi
conſultū non fuit ꝙ ſalubre conciliū ois vtriuſqꝫ
ſexus contempſerit cum illi ſeruituti paritum nō
ſit. ar. ff. de ſerui. vr. predi. ſi domus. ideo interim
frater huiuſmodi onus ſupportando mereri mul
tum poterit: et etiam parrochianus interim ſue
anime ſaluti ꝯſulere meritorie. ar. ff. ad municip.
l. lucius. §. imperator. imo hoc nimirum expedire
videtur: q̄a licet curati originali poteſtate potius
fungātur ꝙ fratres. xxi. diſt. in nouo. tamē apud
fratres eccleſie claues plus vt cōmuniter vigent.
et ſic forte in huiuſmodi cōfeſſionibus plus profi
cient per interiorem peccatorum inſpectionē. vt
not. glo. vv. fauens fratribus in extrauag. Io.

abſolutio facit ali= quem de= ſinere eē pctōrem.

que incipit ſedes apoſtolica. ver. ſingulorū vult᷒
Sed vtinam huiuſmodi inſpectores fratrū non
fiant ad exterminationem eccleſiarū vel laicorū
ſed ad ſalutis et inocentie puritatem. vt le. et no.
in extrauagā. bonifacij. viij. deteſtande feritatis
abuſum. Item al' ſollicitudo curatorum in huiuſ
modi confeſſionum exauditione exhauriri poſſet
in totum: ſi huiuſmodi priuilegiū curato. cui dē
eccl. xxxiij. curam illius habe. in eius vergeret le=
ſionem enormē. vnde ad iſtum intellectum priui
legium eſſet rationabiliter retractandū. extra de
deci. ſuggeſtum. ff. de vulgari ſubſti. ex facto. ſ.
reſpōſo. §. i. Non nego tamen qui papa hoc poſſit
indulgere. ſed dico ꝙ ius cōmune non tollit ius in
preiudicium alterius niſi expreſſe hoc agatur. ar.
ff. ne quis in loco pub. l. ij. §. merito. et. §. ſi quis a
principe. Nec obſtat ꝙ iſtis duobus modis cōpe=
tit poteſtas inſolidum. ergo vno inchoante alius
ſe intermittere non debet. ff. de offic. conſu. l. iſta.
imo licꝫ iſti priuilegiati ſint coadiutores et coope
ratores extra de offi. archipreſby. c. fi. et p Inno.
ſuper cathedram. tamen geminatū ſubſidium re=
ſtringit iuriſdictionē ſuperioris iudicis puta pre
ſidis auten. de feu. ci. §. nullam. colſ. iij. facit. C.
ne'fi. pro patre auten. habita in fi. quia ibi loquit̄
quando duo precedunt pariter. ſed hic curatus da
tus ē ab antiquo. xxj. diſti. i nouo. frater aūt nūc
venit de nouo. quod nō tollere videtur tacite pri=
uilegium iuris cōmunis. ar. in hoc quod no. cat.
extra de reg. iuris indultū. lib. vi. Nec obſtat de=
claratio benedicti. xi. inter cunctas. que reuocata
eſt per decre. dudum. in cle. vt dixi ſupra in prin.
huius glo. Nec obſtat quod poteſt argui de eo qui
parrochianū rectoris abſoluit: etiam eo inuito.
vt leg. et no. per Hoſtien. ex̄ de offi. archipreſby.
c. ij. quia huiuſmodi poteſtatem pape nō nego vt
prediri. inſti. de iur. na. §. quod principi. ſed taci=
te non videtur ius cōmune ſic tollere. cura etiam
epiſcopi fulcitur de iure cōmuni. ſed fratres vtū=
tur priuilegio ſpeciali. ff. de teſta. mili. eius. §. i. et
facit quod no. de pe. diſti. vi. placuit. Solutio. pu
to ſalua fide de veritate et de rigore iuris ſacramē
ti ꝙ quantū ad culpam mortalem et penam eter=
nam ipſi fratres in hoc ſacramēto debeant repu=
tari per extenſionem proprij ſacerdotes et quaſi
per quandam aſſociationē in cura huiuſmodi nō
vulpina. quaſi hoc ſit quedam extenſio ſeu decla=
ratio non correctio. arg. extra de poſt. ex parte. et
in hoc quod dixi ſupra. e. cōſti. baſilicarum. §. vo=
lentes in fi. in glo. et ſic dat formam. quia tamen
vere confeſſis exhibendum eſt corpus xp̄i per pro
prium preſbyterum et non aliū cui vita ſubditi
non poteſt eſſe certa niſi per ſuam confeſſionem.
extra de pe. quod inte. Icirco equum videtur et
vtile animabus proprio ſacerdoti confeſſionē nō
omittere precipue i locis vbi al'. detraheretur pre
ſbyteris et eorum eccleſijs: q: forte parrochiani i
ſua confeſſione dant preſbytero vnū denarium
obolū panē vel ouū que cōſuetudo nō improbat̄.
ex̄ de ſymo. ad apoſtolicam. ⁊ no. vv. ex̄ de ſepſ. du
dū. §. ſtatuim᷒ i fi. i cle. Itē al'. p̄ſbyt̄ curat᷒ piculoſe

Religioſi ad confeſ ſiones de= putati an dicant̄ p= prij ſacer dotes.

clerici valeāt[a] ꝯfiteri[b] qui[c] decanis[d] erubeſcūt[e] cōfiteri forſan[f] & vereāt. ¶ In[g] eccleſiis vero cathedralib9[h]

minuſtret tam ſublime ſacramentum tali quē nō nouit diſpoſitum maxime prius in crimine noto rio conſtitutum Qualiter enim curabit qui mor= bum neſcit? Ait enī Boetius. ſi operā medicātis expectet: oportet vt vulnus detegat. vñ quicqd arguitur de ſa= lutis neceſſita= te ꝓprio ꝯfiteri ſacerdoti iterū iurē dictū. c. ois nō reputo dam nabile imo potius conſiliū ſalubre ar. ff. de iudi. nō quicqd. licet nāqꝫ primum dicatur tolerabile: ſecūdum tamen videtur iuri: ſalubriori conſilio et equitati. ar. ꝙ minor ratio cedit maiori. C. de procura. exigendi. cum ſi.

a ¶ Valeant. i. poſſint/non enī aliquis ad confeſ ſionē in foro penitētiali artatur preciſe ſed cauſa tiuc tantū ſi velit eſſe de numero ſaluandorū. xv. q. vi. c. i. libero nanqꝫ arbitrio in ſacramentis re= cipiendis quis relinquitur quotiens ſaltem de fo= ro cōſcientie agitur ex̄ de iur. iur. mulier in fi. ar. ex̄ de voto. c. fi. cum ſi. de quo dicam. ī. ca. conſti. eccleſiarum. i. reſpon. in fi. Ratio eſt/quia volun tariū militē eligit ſibi xp̄us. coactum autem ſibi actionatur diabolus. i. per actionē vendicat. xv. q. i. non eſt. & no. ex̄ qō me. cau. abbas. añ fi. arg. op. xlv. di. de iudeis. de pe. di. i. porro. ibi facilius deum &c. ver. preterea. Item q2 a volūtariis pec cata tantū contrahuntur: igitur talibus tantū re mittunē. no. vv. de conſan. c. i. §. pe. in cle. Quādo autem quis dicitur ſponte ad gratiam redire not. Guy. ex̄ de here. vt cōmiſſi in glo. dubitari in vi.

Cōfeſſio an ſit de neceſſita= te ſalutis

b ¶ Cōfiteri. peccata tam mortalia maiora ꝙ ve nialia: de quibus habetur. xxv. di. §. huic et aliis. et. §. ſe. diuerſimode tamen confitentur iſta vt bñ notatur. de pe. diſ. i. §. pfecta in glo. No. etiā ꝙ in huiuſmodi confeſſionibus in foro penitentiali ſī plicitē debet ꝯfeſſor ſtare ori et relationi confitētis licꝫ ī foro iudiciali eo caſu ſec9 eēt dicēdū. vt patꝫ ex̄ in hiis que no. Jo. and. poſt. hoſti. ex̄ de ſpon. tue. §. j. et ex̄ de eo qui cognouit conſan. vx. ſue ve niens. ij. §. pe. Et caueat confeſſor ne penitentiā penitenti impoſſibilē infligat. vt in hiis que not. per doctores ex̄ de cele. miſſa. c. i. ſuper ꝑmā glo. patet. xxvi. q. vij. tempora et per totū. nec alteri multū damnoſam. vt in hiis que no. per doctores de penitentia iniuncta ſeruo dānoſa ex̄ de cōiug. ſeruo. c. i. Joannes de Aton.

c ¶ Qui. ſcꝫ perſone et clerici.

d ¶ Decanis. ruralibus de quibus predixi ſupra c. i. reſpon. ỽ. decanatus. patet ꝙ decanus huiuſ= modi nō debet talis cōfeſſor inſtitui ꝓpter cauſas que in duabus dictionibus ſequētib9 aſſignātur.

e ¶ Erubeſcunt. ſed cōtra cum ad hoc laborandū ſit vt pudorē patiatur peccator in cōfitendo. eru= beſcentia enī et verecūdia pars penitētie et remiſ ſionis noſcitur eſſe. de pe. di. i. quem penitet. So lūmō illud verū eſt de verecūdia gratuita et meri toria propter vilitatem peccati. ſecus eſt de vere= cundia ꝯfeſſionis retractiua occaſione veriſimili.

de peni. di. noli eſſe prope principiū et. c. vlti. vbi eſt ſimilis textus in prin. et ibi no. facit. i. q. i. pla cuit vt vnuſquiſqꝫ. facit bene ad primum. de pe. di. iij. iter hec hircū. Et que retrahūt a vera peni tentia not. per verſus de pe. diſ. ij. ſcio inquit per Petrum de ſal. vbi nota ſic. Spes timor at qꝫ pudor ꝓpoſiti ſis et recidiuū. Hec claudūt ne quē faciat cōfeſſio viuū. Et alibi. Quattuor infa tuāt honor/etas/femia/vinū Erubeſcūt forte ꝓ pter cōtrarietatē reſpōſionis cum talis decanus ſaltem de conſuetudine vice archidiaconi iuriſdi dictionem habet cognitionalem quo ad effectum corrigēdi ar. extra de offi. archi. ad hec in fi. extra ne pre. vices. ſu. c. i. licet nō quo ad effectū remo uendi tales a villicatione et ſuſpendendo eos ab officio. ar. in hoc quod no. per Guy. ex̄ de conſu. non eſt in glo. debet enī. niſi forte ſi vnū reſpon det et contra conſcientiā: poſtea erubeſceret eidē decano in foro penitentiali confiteri vel detegere contrarium ar. C. de non numera. pecu. genera= liter in fi. ar. glo. x. q. iij. preſbyter. cū tamē vna via huiuſmodi correctionis non tollit aliam not. Ber. extra de accu. de hiis in fi. et not Guy. extra de homici. c. i. in glo. et notaē li. vi. Et ſic duplici contritione confiteri poteſt quis reſpectu eiuſdē facti. vbi inſurgit de culpa vel delicto precedente. que duplicatio contingere poteſt ex fori diuerſita te. vt iam dixi: ſiue in augmētatione pene. xxi. q. v. ſi quis a proprio cum ſi. ſed afflictio non addi= tur afflicto per infortuniū caſuale ſine delicto. vt leg. et no. vij. q. i. cuꝫ repercuſſio. ff. de offi. preſi. l. diuus cum ſi. Item nec precedente delicto vbi vna pena ē ſufficiēs correſpōdēs peccato. ff. cau. ſta. licet. §. fi. aē. ſecus vt not. glo. Berñ. extra de iudi. at ſi clerici. in glo. pe. ſic intelligitur illud qō dicitur non iudicabit deus bis in idipſum. de pe. di. iij. §. hiis auctori. de hoc no. autē. de natu. feu. c. vnico. §. fi. colē. x. & ibi de iſto p Ja. de bello viſu.

Penitentia ꝟa impedit propter metū

f ¶ Et verentur. i. timent ꝓpter cauſā predictā licet timere non oporteret cum in foro penitentia li confeſſionē audit ſacerdos vice dei extra de offi. ordi. c. ij. nec prodere poteſt peccatorem impune extra de pe. et remiſ. omnis. §. fi.

g ¶ In eccleſiis vero. ij. pars.

h ¶ Cathedralibus. hoc requirit cōcilium. inter cetera. §. fi. vnde cum hoc ſtatutum ſit in reueren tiam et honorem cathedralium vt ibidē cōfluen tes ſubditi vnam medicinā inueniant quam in ec cleſiis inferioribus nequeunt inuenire et etiā pro pter horrorem vilium peccatorum ſicut et ꝓpter huiuſmodi cauſas ad ſedē apoſtolicam confluūt pctōres ar. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte cū ſi. Credo tales ꝯfeſſores gñales qui vulgariter penitētiarii vocantur in ſingularibus decanatibus vel locis aliis illius dioceſis niſi propter longam diſtātiā a cathedrali eccleſia propter aliquam cauſam per quam magnam conſtitui non debere quia per hoc

detraheret honor maioris eccl'ie vt ꝑdixi ar. xciij di. qui cathedrã ⁊.c.ſe. ⁊ ex̃ de ꝑuile.c.i. ⁊ ꝑ cõſequẽs capitulo illius maioris eccleſie/ cuius ꝑiudiciũ vertit: appellãdi ob hoc materia miniſtratur cũ a quolibet notabili grauamine de iure canonico liʒ appellare. ij.q.vi. nõ ita. ex̃ de ap. vt debitus cũ ſi. et ſi ex̃ iudiciale.c.ti.cõcertationibus.li.vi.

Appellare licet a q̃libʒ grauamine.

constitui[a] cõfeſſores[b] per cipimus generales[c].

a ¶ Conſtitui. ꝑ epm ar. in hoc qd le. et no. ſupra j. reſ. in glo. naʒ nulla. ibi patet in dicto. ca. inter cetera. et etiam ſumptibus ipſi⁹ epi cuʒ eius vices ſuppleat huius penitẽtiarius vel ꝯfeſſor. vt in.c. inter cetera. niſi forte aliqua dignitas eccleſie ad huiuſmõi ſumptus vel ſtipẽdiũ ab antiquo fuerit onerata. vt ſic realis preſtatio cenſeat ar. ff. de cõtrahen. empti. l. fi. §. fi. de quo notat ꝑ Guy. ex̃ de reſcrip. diſpen dia. ver. perſonales. lib. vi.

c ¶ Confeſſores. prudentes et fideles vt ſupra. i. reſpon. de officio cuiuſlibʒ ſacerdotis modo fructu et tota materia confeſſionis no. de. pe. di. i. in ſũ. ſed pleni⁹ imo pleniſſime per Hoſti. in ſum. de pe. ⁊ re. per totũ. Unũ vero ex certa ſcia duxi notandum. ꝙ quilibʒ curat⁹ rector vel parrochialis ſacerdos eius vices repñtans a pctis etiã grauioribus dũ tamẽ occultis abſoluere poteſt ⁊ pniam iniungere ſalutarẽ: ſaltem abſente epiſcopo ar. in hoc qd le. ⁊ no. xxvj. q. vj. pſbiteri. ⁊.c.ſe. adde Jn no. de tẽpo. ordi. ex tenore. circa ꝑnci. v. ſi vero. ⁊ Jo. an. de iudi. at ſi clerici. cũ in ptem ſolicitudinis epiſcoporũ ab ipſo deo ſint vocati xxj. di. in nouo in fi. iũcto. c. de pe. di. i. quẽ penitet in ꝑn. ⁊. §. lazarũ. ⁊. §. tanta ⁊. §. ſi pctm. ⁊ ex̃ de ſen. ex. nuper. §. ij. et. §. vlti. in fi. ar. l. di. pſbiteros in fi. ſic intellige qd notat extra de iudi. at ſi clerici in glo. ar. cõtra in fi. illi⁹ g. imo ⁊ a ſnia canonis abſoluere poteſt vt le. et no. x. q. iij. c. q̃ merito. hec vera niſi aliud per expreſſaʒ inhibitionẽ vel reſeruationeʒ ſuperioris eſſet liſictũ vt le. et no. ꝑ doc. ex̃ de offi. or c. ij. no. ij. q. i. nemo. viij. q. i. ſi petrus. ex̃ de iudi. at ſi clerici. v. ꝓbatiõe. in fi. facit qd dicã. j. c. con. quãto. §. i. in glo. hij ſunt. nec dicã cõſuetudinem obuiare niſi rõnabilẽ cauſaʒ in cõtrariũ haberet annexã vt dicã. j. c. cõ. in glo. pxi. cũ l hmõi ſalubribus aiaruʒ cõpaſſibilib⁹ et nõ repugnantibus vnuſqſqʒ curatus. ſ. eps archidiacon⁹ ⁊ rector parrochialis alias itelligit ſuo iure coi vti. ar. in hijs q̃ dixi ſupra. e. i. reſpõ. in glo. vicarij iũcto eo qd no. Jnno. ex̃ de capel. mo. dilectus. i glo. ex eo et in hanc ſententiã declinat Ray. in ſũma rubri. de ſcda dicta. §. Jtem nũqd prochialis ſacerdos/ dicens ꝙ talis nõ tenet ſuũ ſubditũ ad epm mittere ꝑ aliquo crimie niſi i qnqʒ caſib⁹. Primo ſi ſit de hijs ꝑ qbus ſolẽnis pnia ẽ iponenda. l. di. in capite de hoc dicã. j. c. cõ. lʒ ad ꝓfugandũ. v. digne. Secũdo ſi ſit excõmnnicatus maiore excõmunicatione. qd dic ꝑ docto. ex̃ de offi. or. cũ ab eccliaruʒ. Tertio vbi reperit irregularitatẽ cõtractã naʒ in hmõi ipſe inferior diſpenſare nõ poteſt ideo tunc ſuperioris diſpenſatio et abſolutio reqritur. xxi. di. iſerior. Quarto ſi ſit incẽdiarius xxiij. q. vlti. ſi quis mẽbror. ⁊.c.ſe. Quinto ſi conſuetudo hoc habeat ꝓpter aliquẽ caſuʒ enormẽ ⁊ frequẽtatuʒ vt dicam. j. in glo. proxima. Hanc quoqʒ materiã pertractat car. i. c. ſuper cathedraʒ. §. ꝑ huiuſmodi in glo. ſʒ que eſt iſta poſt. ſ. libro vj.

curati poteſtas in abſoluendo.

caſus qn ꝙ epo reſeruati.

c ¶ Gñales. ſ. nedũ ad audiẽduʒ confeſſioneʒ perſonaꝝ ⁊ clericoꝝ ꝑdictoꝝ ſupra. i. reſpõ. ſed gñaliter oiʒ ſecularium ſubditorũ dioceſ. vt dicto. c. inter cetera. §. fi. Jteʒ generales dicit ꝓpter generalẽ poteſtatẽ abſoluẽdi in quibuſdam caſibus de iure vel cõſuetudine epis cõi locutione reſeruatis. vt patet in cõmutatione votorum et alijs. vt no. Jo. an. ex̃ de voto. c. i. ſup. i. glo. et no. ipſe circa hoc ꝙ plures caſus. ex̃ de pe. et re. ſi epus. li. vi. ple. no. in auto cõfeſſoꝝ. §. ſequit videre. v. ꝑuata. au. cũ. §. ſe. hoc verũ intelligo: ſi generaliter et ſimpliciter huiuſmodi penitentiariũ cõſtituat eps Nõ tamẽ ex hoc nego qui eps ex cauſa poſſet aliquos caſus pſone ſue ſpecialiter reſeruare qui aſ. trãſirent in cõmiſſariũ ſeu penitentiariũ cõmiſſione ſimplici ar. ex̃ de reſcrip. ſi gratioſe. li. vi. cauſa exẽpli gra poni poſſet propter craſſam et deteſtabilẽ frequentiaʒ et abuſum delicti. vt vigere dicit hodie piuriũ in aſiſis ar. ff. de abige. l. i. in prin. ff. de pe. aut facta in fi. vel ꝓpter obreptionẽ violentã bonorũ eccleſiaſticarũ pſonaꝝ taliũ criminũ vel exrõicationũ abſolutiões. merito ꝓpter refrenationẽ huiuſmõi falſi ſacrilegij tam frequẽtis pſone epi reſeruari poſſent. j. in cõſti. otho. ad tutelã. §. ad hec. et hoc tenet ray. vt dixi ſupra in glo. ꝓxima. et de hmõi caſibus reſeruatis not. hoſti. de pe. et re. §. cui cõſitendũ. v. primũ eſt. Sed nunqd iſti penitentiarij poſſunt diſpẽſare ex huiuſmõi generali cõmiſſiõe in caſibus i quibus eps hoc ſpecialiter facere poſſet. vt not. ex̃ de iudi. at ſi clerici in fi. arguit Jo. ꝙ generali mandato nõ tranſit diſpẽſatio. vt no. ij. q. v. que de cauſa. ar. ff. de minori. l. idem. §. ſi talis. de hoc no. in ſpe. ti. ij. §. frequenter. ver. generaliter dicas vt notabo. j. c. inotuit in fi. vlt. glo. Sed nunquid huiuſmodi penitentiarius generalis poſſit reſpectu certe perſone vel vnius caſus in quo ipſe poſſet abſoluere abſolutionem ſubdelegare ad partes? Uidetur ꝙ ſic ſicut delegatus ad vniuerſitatem cauſarum. vt no. ff. de offi. eius cui man. eſt iu. l. fi. in prin. Uidetur contra quia ipſemet hoc facere nõ poſſet: cum poteſtas ſua ad certum locum ſit reſtricta. ſ. in cathedrali eccleſia. ar. ff. de iuriſ. o. iu. l. vlt. Jtem in eccleſia propter arduitatem cauſe. ſ. animarũ ipſius induſtria videtur electa ar. extra de offic. delega. c. vlti. §. fi. hoc videtur tenere Ray. ti. de. ij. dicta. c. pone ꝙ epus quia ſimplici delegatione non videtur epiſcopus huiuſmodi ſpecialitatem trãſferre ar. pro hoc. ff. de offi. c. cui man. eſt iuriſ. l. i. Sed primũ verius videtur cuʒ ſit epiſcopi vicarius in ſpiritualibus talibus: et per conſequens ordinarius ar. extra de offi. vica. c. pe. in fi. li. vi.

Eps ſibi caſus aliquos reſeruare põt

Penitentiari⁹ epi an poſſit abſolutioneʒ ſubdelegare

¶ De ſcrutinio ordinandorum.

¶ Summariũ.

¶ Ut ſacer ordo tantum idoneis conferaṫ: ſumm⁹ habendus eſt delectus: et ne reprobati approbatis immiſceanṫ conſeruandus ẽ eorũ numerus et nomina ſcribenda: ſubq; epiſcopo derelinquenda.

Sacer[a] ordo[b] ẽ digno[c] digni⁹[d] ꝯfe rẽdus: quo ab[e] ordinato ſacramẽta[f] cetera cõferanṫ. Quare[g] cum nimis[h] periculoſum[i] ſit minus[k] dignos/

Epiſ indignũ ſcienter ordinãs: mortaliter peccat.

a Sacer ordo. ſupple ſuffragante virtute au. de monachis.§.ordinationũ.coll̃.i.
b ¶ Eo.i.ea de cauſa.
c ¶ Digno.al' vacat hoc verbũ. d ¶ Digni⁹. Ubi collatio ordinis reſeruaṫ maiorib⁹ .ſ. epis de iure cõi vt no. Hoſ. ẽ. de ſacra.non ite.§.qs poſſit i fine. vt dixi ſu pra e.conſti.ba ſilicatũ.§. volẽ tes. ver. epõs. ar. ex̃ de puile. abbẽs l.ſi.li. vi e ¶ Ab ordina to.ſacramentũ nãq; ordis non ſoluz gratia ſu ſcipiẽtis ſ; etiã aliorũ confer tur.i.q.i.§.ecce ſi clericꝰ.⁊.§.ec ce apparet.ſed cetera ſacramẽta gratia ſuſcipien tiuz tñ conferunṫ. vt ibi no. Ber. et Hoſti.ex̃ de coniug.ſeruo.c.i.poſt principium.
f ¶ Sacramenta. de quo le. et no. ſupra.e.con.ſa cramẽta.§.i. vbi nota vnũquodq; propter quid et illud magis. C. de ſacro. ſanc.ec au.multo maius.
g ¶ Quare. ꝟ. h ¶ Periculoſũ.ſ. ordinanti cuz ordinat idoctũ loco docti : magiſtrumq; facit qui vix diſcipulus eſſe potuit. xlix. di.c. vlti. is eñi cul pe eſt reus qui tali indigno ordine curam vel offi cium cõmittit.ff.de cuſto.⁊ exhi.re.l. vlti. i prin. vnde epũs ſcienter ordinãs indignũ diciṫ pecca re mortaliter vt no. Guy.i.q.i.ſi qui epiſcopi ar. ibi. Ratio eſt q2 infidelis eſt cõmittẽs indigno ei⁹ miniſteriũ in detrimentũ eccleſie ⁊ honoris dñi ꝗ per bonos miniſtros diciṫ ꝓmoueri. vñ preualz paucos habere bonos miniſtros ꝙ multos malos xxiij.di.tales.ex̃ de eta.⁊ qua.cum ſit ſcðm Tho. Item eſt periculoſuz ipſi ordinato q2 tanꝙ merce narius ſe ingerit nõ vt paſtor. Nam talis ordina tus eſt velut bon⁹ cuſtos debeat nedũ ſacramẽta ſed bona eccleſie frugaliter diſpenſare vel etiã cõ ſeruare ex̃ de offi.cuſto.c.ij. vertiṫ i predonẽ et pa ſtor in lupũ rapacẽ contra iura.ex̃ de offi. ordi.cũ vos.ex̃ de elec. ne pro defectu ex quo talis nomẽ abuteret et fructu carere deberet. C. de feri.a nul lo.in fi. et de hoc infra .ꝟ. minus dignos. Item periculoſum eſt ſubditis quibus ſacramẽta mini ſtrare et quos curare deberet ⁊ inficit diuerſimo de moribus et exemplo. nã cũ cecus ceco ducatuz preſtat ambo in foueã cadũt Math.xv.et.xxxvij di. vt itaq; patet de pe.di. vj.§.ſacerdos.ex̃ de eta. ⁊ qua.c.pe.in fi. Nam ꝑfecto diluere aliena pctã non valet is queṁ ad huc ꝓpria deuaſtant.xlix.di. c.ſollicite.§.pe. Item periculoſuz eſt decẽtie eccle ſie l ſcãdalo populari ar.ex̃.de elec.cũ ex eo.li.vj. et.j.dicam.
i ¶ Nimis.exceſſuz notat. q2 omne qð eſt nimiũ vertitur i viciũ. vnde diciṫ noli eſſe nimis iuſtus ij.q.vij.pleruq; poſt mediũ et ex̃ de dila.c.i.C. de teſti.nimis graue.
k ¶ Minus dignos.de eta.et qua.in decorũ.hoc generale ſpecificaṫ per terminos ſequẽtes vt ſta tim ſequitur et no. Inno.ex̃ de elec.conſiderauī mus in glo.de qua in fi.⁊ credo ſi talis ꝓmoueretur ad ꝑces ali cuius ſymonia cõmitteret/ ſe cus tñ ꝓ digno vt vbi no. viij. q.i.moiſes.i fi. plenius.viij.q ij.§.i.ꝟ.nota q; non enim ſpi rituales ſ; etiã carnales preceſ ꝓ digno ſymo niã nõ inducũt ſed carnales ꝓ indigno ſic vt no.xli.di.mira mur in fi.⁊ ple nius recitat Inno.ex̃ de eta.et qua. tuã. vbi aliṫ decidit dicens indiſtincte per ꝑces ſymoniã nõ cõ mitti niſi eas fundens intendit ex hoc ſe obligare collatori beneficij vel propter exauditionem pre cum illum queṁ rogat ab aliquo ſeruitio exonera re. nõ enĩ fit ſymonia niſi munus aliqð interueni at.i.q.i.ſũt nõnulli qð dic vt ple.iþe no.l verꝟ.c. tuã. Unde cũ hoc ſit declaratiuuz de tali indigno non promouẽdo ad ordines. Conſequẽter queriṫ quid iuris ſit de laico preſentãte indignũ ad bene ficiũ an deuoluiṫ collatio l ſuperiorẽ? Dic vt no. Jo.an.poſt doc.ex̃ de offi.or.cũ vos in fi.nã hoc ipſo q; laicus preſentat ſcienter indignũ ꝓpterea non eſt ſtatim priuatus poteſtate preſentãdi. cuz liceat ei variare et ſi bene fecit preſentando di gnũ vt le.⁊ no.ex̃ de iu.pa.cũ aũt.⁊.c.paſtoralis .§.i.ergo multo fortius poteſt corrigere quod ma le fecit.ſ.preſentando indignũ.ar.l hoc quod no. ex̃ de ele.cõiu.diuerſis cũ ſimilibus Sic intelligo glo.ex̃ de offi.or.cũ vos ſicut in fi. qð plenius no. Guy.ex̃ de pben.c.i.li. vj.ſi tamen preſentet ſcieṫ ter indignũ et infra quattuor mẽſes a tẽpore va cationis non mutet preſentando aliũ dignuz tũc ipſo iure perdit ius preſentãdi illa vice et ſic ẽ ve ra opinio contraria quã ibi no. Inno. et Hoſtiẽ. au.de eccl̃.ti.§.et ſi ꝗdaz.⁊ de ſanctiſ.epiſc.§. ſi qs oratorij.coll̃.ix. vbi diciṫ ſi ſecularis patron⁹ nõ preſentet ydoneũ epũs eccleſiã ordinabit.ſ. inſtã do apud laicuz vt preſentet dignũ et hoc no. Jo. an.l.c.cũ vos in fi.dicũt tamẽ ibi Inno.⁊ Hoſt. epiſcopũ bñfacere ſi hoc laico remittat cũ in eccle ſiaſticis huiuſmodi nõ ſit multũ inſtructus. Itez dicũt quidã q; ſi ſuper ydoneitate preſentati inter prelatũ et preſentatorẽ.i. patronũ ſit queſtio nõ poteſt ꝑlatus de ꝑpetuo rectore interi ecclie ꝓui dere ſ; de iconomo tñ.ſi eñi hoc ei cõcederet ſemꝑ moueret q̃ſtionẽ vt ſic de ecclia poſſet ordinare in ſti. vt bo.cap.§.ſ; nedum talia ex̃ de diuor.ꝗto.§, pe.qð veruz ẽ niſi idignitas eẽt notoria ex̃ de eta, ⁊ qua.c.ſi.de fili.pſbi.qm̃ ſcðm Hoſtien.

ſymonia an p ꝑces inducaṫ.

ydeotas[a]/illegitimos[b] irregulares[c]/illitteratos[d]/et extraneos[e]: aut ſine certo[f] titulo[g]

a ¶ Jdeotas. incipit exemplificare de indignis qui ſi pficiātur riſui patebunt. xxxvij. di. qui de mē ſa. et hoc termino vtit lex. autē. q̄. or. epiſ. et cle. .§. i. colſ. i. vñ hoc ptz al. morigeratū ꝯ inſufficien ter litteratum propter nimiā paplatdiam et ſim= plicitatē ab or= dinibus repelli ꝯ cura: in geſtu nāꝗ negociorū ſecularium opor tet tales pficiē= dos habere ſolertiā. xxxix. di. §. i. et. c. vnico. xp̄us nāꝗ turbas cum ſequentes non ſolū verbo doce= bat: ſed etiaꝫ virtute ſanabat: et corporalibus ali mentis reficiebat. Jo. vi. c. Sed contra videtur ꝙ ſimplicitas nō repellit a pmotione. xi. q. i. ſup is. Sed ibi loquit de ſimplicitate calūnie que eſt ꝯtra ria dolo: vel ibi nō deiecit ab obtento. impedit tñ piomouendū. xxxix. diſ. petrus no. Jo. an. extra de ſymo. per tuas. i.

Simplicitas repellit a pmotione.

b ¶ Illegitimos. ſiue propter ſeruientis iugum. liiij. di. nulli. C. de epiſ. et cle. au. ſi ſeruus. vt ptz in hijs que notaui ſupra in prin. glo. ſacramētum ſiue propter natalium defectuꝫ. ex̄ de fi. preſ. c. i. le. et no. c. titu. c. i. li. vi. vbi in minoribus ordinibus permittitur ep̄us cum talibus illegitimis diſpen= ſare: ſed quo ad ſacros ordines nequaꝗ. vt ibi ptz

c ¶ Irregulares. vt extra de homi. c. i. ij. et per to tum. vbi hoc cōtingit per culpam. Jdem ſi ppter ſacrū ſignaculū quo caret. extra de bigamis. c. i. ij. ꝯ. iij. et per totū. autē. de ſanctiſſi. epi. §. i. et. §. cle= ricos. coll. ix. Nota Jnno. ex̄ de renū. niſi cū pdeꝫ vet. irregularitas. vt de oibus ſupradictis patet i textu. lv. diſtin. priſcis. imo cū bigamo epiſcopus nō pōt diſpenſare. vt no. Gup. xxvi. di. acutius et quodlibet huiuſmodi ſuū vicium habet detege= re ordinādus. vt ple. no. hoſtien. in ſumma diſtā. .§. vlti.

d ¶ Illitteratos. quorum ignorantia ſacerdotuꝫ de quibus hic loquit. vt patet ſupra in prin. tanꝗ mater cunctorum errorum ꝙ maxime eſt vitanda. xxxviij. di. c. i. et. c. ſi iuxta. de qua ignorantia dicit apoſtolus ad corin. xiiij. c. qui ignorat ignorabit ſcꝫ a deo. Jteꝫ leg. xxxviij. di. c. fi. et di. ſe. qui ca/et alibi dñs dixit pphete. Oſee. iiij. q2 ſcientiā repu= liſti ego repellaꝫ te ne ſacerdotio fungaris michi. xxxviij. di. oēs. in fi. ex̄ de renūc. niſi. §. p defectu. facit et dicā. j. e. cōſti. cum ſit ars. §. i. in prin. ver. ſcientia. Que ignorātia multo magis deteſtanda eſſet in epiſcopo ſeu maiori prelato. Jpſi eni non debent indigere aliorum doctrina: ſed aliorū eſſe doctores. i. q. vij. cōuenientib9. autē. de ſciſſi. epiſ. .§. i. ver. damus. xxvi. di. c. i. ij. et. iij. Nec ſufficit i hoc caſu in examinatiōe ordinādi ſupficialis pre= ſumptio. q2 forte dr diu ſteriſſe in ſcholis vt ple. no. Ver. ex̄ de in integr. reſti. cū ex litteris in glo. ar. ꝙ. de qbus pſumptiōibus habetur. xviij. q. ij. diffinimus. in fi. ſed requirit examinatio exqui ſita: licet nō tanta forte ſicut traditur de ep̄o con= ſecrādo. l. di. c. vlti. nā dixi ſupra. c. glo. imo ſim= plicibus verbis nō duplicibus examinari debent vt le. et no. ple. xxiiij. di. qñ ep̄s/ꝯſiderata ꝯditiōe

Ignorātia ſacerdotū ē mater errorꝫ

corū. nam ſi pauperes eſſent vel ex parentela vel ex ſterilitate ſeu deſtructiōe patrie: ita ꝙ ſtudio in tendere nō poſſunt: ſed pprijs manibus querere victū oporteret credere tunc benigne eos debere ſupportari: dū tamē plus ſciāt aliquātulū ꝙ laici niaxie circa ſa= cramentū alta= ris circa qđ ver ſātur quotidie. ar. extra de cele. miſſa. c. fi. i fi. ar. ff. de origi. iuris. l. ij. §. cū eo vt no. Jnno. ꝯ Cō poſt. ex̄ de ſū. tri. c. j. nā ſcđm apoſto. ſcia iflat cha ritas aūt edificat. j. ad cor. viij. c. ideo tñ imperfe ctionē ſcie pōt ſupplere pfectio charitatis. ex̄ de re nunc̄. c. niſi cū pridē. §. pro defectu. ꝯ de ſufficiētia litterature no. dñ v v. ex̄ de eta. ꝯ q̄. c. i. v. ſufficiē tia in cle. vbi etiā dñ diſtinguit an ignorantia ſit mortale peccatū? Dic vt ibi ꝯ p Jnno. in dicto. §. ne p defectu in pn. ꝙ ſi repetiat min9 lrātus talis nō negligat addiſcere nec recuſet: ne ſic mēbrum diaboli poti9 ꝙ xp̄i oſtēdat xxxviij. di. c. vlt. al. et ſtultus ē xxij. di. de cōſtātinopol. cū vix ppter ſcā dalū niſi ex magna mia talis i dignitate toleretur ex̄ de eta. ꝯ qua. or. c. vlti. le. ꝯ no. p Gup. i. q. vij. hij q. de hoc j. e. cō. cū ſit ars. §. fi. nota lraꝫ diſiun ctiue loqntē. q. d. quelibꝫ iſtorꝫ debere repelli ar. ff. de re. du. is q cōtra. §. vtrū. ff. de. v. ob. ſi qs ita ſtipulatus fuerit in fi.

e ¶ Extraneos. i. icognitos dū tñ de eadē dioceſi. maior eni difficultas adhibet circa admittēdos i= gnotos ꝙ notos ar. in hoc qđ no. ex̄ de regulari. ad apoſtolicā. in pn. ꝯ ar. ex̄ de cle. pe. c. i. Vel dic extraneos ſcꝫ de aliena dioce. nō habētes lras di= miſſorias lꝫ al. eēnt pſone note. Nā cōtra ordinā tes tales adiūcta ē pena ſuſpēſionis ānalis a col latiue ordinū le. ꝯ no. ex̄ de tēpo. or. eos qui. li. vj.

f ¶ Sine certo. Quid ergo de monacho qui certū titulū nō habꝫ nec aliqđ ppriū vt le. ꝯ no. j. i cō. Otho. de monachis. §. quia vero. aut illud ē icer= tum quod ignoram9. ff. de vbo. ſig. l. ſubſignatū in fi. dic tñ eū habere ad ſufficientiam in coi. et ſic ſufficienter perpetuo intitulari cōtra indigentiā pretactam et. j. tangendam.

g ¶ Titulo. ordo nāꝗ ſacer ſine titulo. i. benefi= ciodari non debet. lxx. di. ſctōrū in prin. vbi alias ordinatio olim vacua dicebat. ſꝫ q2 ep̄i hāc penaꝫ nullā reputabant emanabat puiſio que habet ex̄ de prebē. nō liceat ꝯ. c. ep̄us. ꝯ. c. cū ſm apoſto. vt no. lxx. di. §. j. Nec tamē poteſt ordinādus repro mittere ordinanti vel preſentanti de nō inquietā do eos in forma decre. cuꝫ ſcđm apoſ. abſꝗ ſpecie ſymonie ex vtraꝗ parte ex̄ de ſy. c. pe. ꝯ no. p Jo. an. ex̄ de preben. ſi ep̄us i fi. li. vj. Sed nunquid titulus hoc caſu dici poſſet certus ſi ſic dicant re= ligioſi preſentamus vobis talem ad tituluꝫ dom9 noſtre vel mōaſterij noſtri? Videtur ꝙ nō niſi ſta tuatur ſibi certum quid vnde decēter viuere poſ= ſit ar. ff. ſi certū pe. certū. Sed dic cōtra cū textus ſimpliciter dicat in dicto. c. cū ſm apoſt. §. i. nullo preſentante ꝯc̄. ergo a contrario ſenſu ſcđꝫ Hoſt. aliquo ibi preſentāte licet cōfuſe et indetermiate

Ordo ſacer ſū bñficio dari nō debet.

preſentans tenebitur et nõ epũs vt le. et no. liiij. di. ſi ſeruus abſente. vñ per dictũ textũ nullo pre ſentante ⁊c. idẽ dico qd priori. ſupra dixi ſufficere ad excuſationẽ ordinãtis ſi religioſi dicãt preſen= tamus ⁊c. lz non adiiciant ad titulũ dom⁹ noſtre vel aliũ certuꝫ hmõi. ex hoc ei ſolo preſtantes obligant͛ et nõ ordiator vt ibi Sed nũqd epũs

et[a] vero aliquos[b] ordi nare[c]: ſtatuimus vt an te[d] collationem ordi= num[e] per[f] epiſcopum

aliquẽ ordinet impune ad titulũ ſolius patrimonij Dic poſt Hoſt. exaũt ꝙ ſic. ex͂ de pben. epũs i glo. hoc decõ et. c. ſe. de hoc le. et no. c. ti. ſi. epũs. li. vj. et vide diſtinctionẽ text⁹ ibi. Sed nunqd talis im petrãs in forma. c. cũ ſm apoſto. cõtra ordinantẽ vel preſentantẽ artari poſſit interi deſeruire eis i diuinis in cõpenſatiõe alimẽtorũ que interi reci= pit? Videẽ ꝙ ſic p rationẽ decre. cũ ſm apoſto. ar. C. de epi. et cle. l. gñaliter in fi. autẽ. de mili. vaſ= ſall. qui ar. bell. depo. c. j. in fi. coll. x. Item vide= tur caſus ex͂ de ſer. nõ or. nullus. vbi alias dicitur ſuperbire et ſic ab effectu puiſionis ſue cadere vt ibi. nã ſm Hoſt. niſi deſeruiat nichil recipiet. ff. de ali. et ci. lega. l. libertus. §. fi. ex͂ de cleri. nõ reſi. conquerente. Credo contra ꝙ cũ hoc aliquo iure non ſit cautũ ergo ⁊c. ex͂ de cõſti. ne initaris. ff. ſo. ma. ſi vero negociũ. §. de viro Item executor hoc caſu datus ſimpliciter habet in mandatis ad com pellendũ ergo formã mandati nõ excedet. ff. mã. diligenter le. et no. ex͂ de reſcp. cũ dilecta Itẽ hoc eſt inflictũ nole pene donec de beneficio puideãt ⁊c. vt in. c. cũ ſm apoſto. ergo in eorũ incõmoduꝫ non verteretur. ꝙ ſcilicet ſi velint talẽ i obſequio ſuo ppetuo retineant ar. ff. de ſolut. qui hoiem. §. fi. Item ſic poſſet fieri fraus gratie que tendit ad prouiſionẽ beneficij ergo ⁊c. ff. de trãſacti. cũ hij. §. ſed cũ lis. Nec obſtant pria cõtraria q2 licet ad diuinũ officiũ obligetur i genere: nõ tamen i hac eccleſia vel illa anteꝙ ſit ei prouiſũ de certa ſcdm Hoſtien. ⁊ Inno. ex͂ de cele. miſſa. c. j. ar. ff. de re. du. l. vtrũ. §. cũ quidã. Nec obſtat dicta decre. nul lus. q2 ibi ſub certo pacto / hic abſolute fuit preſẽ tatus vt ibi no. ar. ex͂ de ſer. non ordi. eo libẽtius. A tempore vero prime monitiõis currunt huiuſ= modi vite neceſſaria q2 extunc contrahitur mora ex͂ de re. iuris mora. li. vj. Et ſic fertur determina tum per omnes auditores palatij contra religio= ſos ſancti Bartholomei londonen̄.

Ordiat⁹ ſine titu= lo an vſq ad proui= ſionem te neaẽ ſer= uire epo.

a ¶ Et vero. non ficto al͛ ordinãs talẽ ſe obligat vt dixi ſupra i glo. priori. Sed nunqd ſufficiat ad excuſationem ordinantis ꝙ ordinãdus huiuſmo di ſuo titulo oblato aſſerat ſe contentum? Videẽ ꝙ ſic. quia volenti nõ fit iniuria neqꝫ dolus vt le. et no. ex͂ de re. iuris ſcienti. li. vj. Item remitten= tibus actiones non ẽ dandus regreſſus ad eas. ff. de edil. edic. l. contra. §. ſi venditor. Tu dic cõtra rium ibi hoc precauendum ſit indecentie clericali vt no. ſupra. ij. reſpõ. in glo. ver. ordinanti ar. in hoc quod le. et no. ex͂ de elec. in pleriſqꝫ in cle. diſt. xxiij. diaconi ſunt. §. ſinguli quoqꝫ. nec obſtant cõ traria vt notatur in dicta regula. ſcienti. Iteꝫ hu

iuſmodi remiſſio expreſſam ſymoniam induceret ergo tacite non cenſetur ſubintelligi extra de ſy. c. pe. Sed itelligo ꝙ de huiuſmodi titulo certo or= dinandus debet facere fidem per aliqua ſufficien tia documenta ſcilicet per teſtes / inſtrumenta / vl competẽtia in= dicia vt notat Guy. extra de excep. pia. §. ſi quis ergo in fi. ſuper ver. docu mentis. li. vi. Joannes de Aton.

b ¶ Aliquos. etiaꝫ paucos. nec igitur tales quot quot venerint immo nec aliquos tales epiſcopus ordinare preſumat vt hic patet.

c ¶ Ordinare. in ſacros ordines vt ſupra i prin. conſtitutionis: licet omnis vſus idem interpretet͛ in collatione ordinũ minoruꝫ / hoc excepto quod ſupra dicitur de titulo et de temporibus ordiatio num cui interpretationi ſtanduꝫ eſt extra de ſpõ. ex litteris. ff. de fundo inſtruc. cum delamonis. §. aſinam in fi. C. de nili. agge. nõ rumpẽ. l. i. cũ ſi.

d ¶ Vt ante. eſt ergo neceſſe hoc ſcrutinium exa= minatorium precedere collationem ordinum ſi= cut iuſſuꝫ patris vel domini neceſſe eſt preuenire hereditatis aditioneꝫ filij vel ſerui. ⁊ hoc propter piudicium irreparabile. licet tutoris auctoritas perfecto negocio poſſit interponi: quia ibi preiu= dicium pupilli poſtea tutele iudicio poteſt repari vt le. et no. ff. de acquiren. heredi. ſi quis michi bo na. §. iuſſum ar. ff. ad trebell. ſz ſi ante. cum. l. pce. ar. in hoc quod le. et no. extra de his que fiũt a p. cũ vos et no. vij. q. i. nichil in glo. archidyaconi ex͂ de appel. c. reprehenſibilis in prin. ver. premiſſa Sed cõtra i hoc quod dicitur prepoſterationẽ nõ vitiare. C. de teſta. prepoſteri. Solutio ibi actus dependet ex ſola voluntate. ibi prepoſteratio pre mittitur. vt. ff. de ver. ob. huius inſti. de inuti. ſti. §. item ſi quis. ſed hic depẽdet ex legis diſpoſitio= ne. vnde prepoſteratio contra ordinẽ ſtatutũ per legẽ d2 vitiare totũ actum vt hic ⁊ dicto. §. iuſſum cum ſi. ff. ſi certũ pe. rogaſti. ff. de operi. pu. i. i. §. vlti. C. de heredita. actio. vt debitum.

e ¶ Ordinũ. ſaltem ſacrorũ niſi vſus aliter inter pretetur. vt iam dixi.

f ¶ Per epiſcopũ. originis domicilij vel eccleſia= ſtici beneficij in ſecularibus clericis: ſed religioſi etiam exempti. ſm Jo. an. licet Guy. ſit cõtra ab epiſcopo in cuius dioceẽ pro tempore morantur licite ordinantur. vt le. et no. per eos. ex͂ de temp. ordi. cum nullus. lib. vi. Et vide qd dicã. j. e. con. c. vlti. §. in adiutoriũ. i glo. cũ aut vſus. Sed ꝯtra hũc textũ videẽ ꝙ hmõi indagatio fieri debet per archidiaconũ. ex͂ de offi. arch. ad hec. §. in quadã. Sed certe ibi examiationeꝫ epi nõ vetat per hoc. xxiij. diſ. qñ. et ſatis no. Ver. ex͂ de eta. et qli. acce pimus. in glo. intelligo tñ vel dic contrariũ loqui qñ archidiaconus preſentat: ſed hic tñ quando de mãdato epiſcopi examinaẽ. vt ibi nõt. Inno. c. ti. cũ ſit ars. Circa hoc tamẽ caue q2 ibi archidiaco= nus vel alius vbi non ex officio: ſed de epiſcopali ſpeciali mãdato examinat tũc nõ teneẽ prouidere

examinatoꝛ ipſi oꝛdiato iuꝛ decre. cũ ſm apoſto. ſz ipſe mãdans. qꝺ dic vt ex̃ de pben. ſi epũs li. vj. ⁊ iputet ſibi q̃ tales negligẽtes examiatoꝛes elegit ex̃ de officio archi. ca q̃. §. i. ff. nau. cau. ſta. l. fi. §. ſeru oꝛũ. ſec⁹ aũt ſi ex officio examiaret. tũc enim obligaretur ipſe et non epũs vt no. Guy. xxiij diſt. ꝟ. gnaros. Item Inno in dctõ. c. cum ſit.

de[a] his omnibus indagatio[b] diligens[c] habeatur. ¶ Et[d] ne reprobatis[e] qui[f] non ſunt reprobandi ac[g] approbatis clanculo[h] immiſcere ſe valeant/ in[i] examinatione reprobati ſcribantur[k] numerus et[l] nomina probatorum[m]: et qui ſcripti[n] fuerint poſtmodum[o] in ordinationis limine[p] perlecta[q] ſcriptura diſcretione[r] ſolita requirantur[s] ipſaque[t] ſcriptura[v] apud[x] epi

a ¶ De hijs oĩbus. ſ. tã de ido neitate pſõr ꝙ etiã eius tituli vt ſupꝛa patet quaſi oĩa pmiſſa cõiuncti req̃runꝛ ⁊ cathegoꝛeumatice qꝺ ẽ quã do oꝛatio aliqua eſt vniuoce cõpleta ex partibus ſz ſyncathagoꝛeumatice qꝺ ẽ otonẽ tenere diuiſiz p pte. ſ. cõ. pria. i pꝛi. Sed alia examiatio fit qñ mandaꝛ p litteras curie romane puidere alicui ſi fuerit reptus ydoneus vt no. vv. ex̃ de cõceſ. pbẽ. c. j. poſt pn. ꝟ. ydoneũ in cle. ſed ibi loquiꝛ de exa miatione in curia vbi nõ fit niſi de litteratura tñ ſed etiam de moꝛibus et fama et facit qꝺ dicã infra c. con. innotuit. ver. repertum.

Examia ti debȝ p mouẽd⁹. b ¶ Indagatio. i. examiatio ſine qua null⁹ pmo ueri debet no. Guy. xxiij. di. pſbiteri ar. c. di. c. fi. lxxxi. di. ſiqui ſine. de qua ſatis le. ⁊ no. i pcedẽti bus. et ex̃ de ſcrutinio. c. j. hic aũt exaiatio nõ req̃ ritur faciẽda niſi circa ignotos ar. ex̃ de appel. cõ ſtitut⁹. ij. §. cui⁹ no. xxiij. di. qui epõs. in pn. et no. Guy. c. di. c. fi. et no. Inno. ex̃ q̃ furti. oꝛdi. ſuſce. ĩnotuit in pn. ⁊ qꝺ no. Ber. ex̃ q̃ filij ſũt le. trãſ miſſe. Et ex hoc textu ptz ꝙ req̃riꝛ factũ hoĩs ar. ex̃ de offi. dele. c. i. ꝟ. reppereũt. cle. tñ ſup ydonei tate hmõi pſõr ſufficit habẽ lr̃as teſtioniales ex q̃ fama contra eũ nõ laboꝛat vt no. Inno. ⁊ Hoſti. ex̃ de poſtu. pla. c. i. §. i. ꝟ. req̃ſit⁹. ⁊ ꝙ credaꝛ hmõi lr̃is cõmendaticijs gñalibus ẽ ar. lxxi. et. iij. di. p totũ. ex quo p obiectoꝛẽ nichil pꝛobaꝛ nec ↄtra eũ eſt fama no. xv. q. v. ſi qs epõꝛũ ⁊ i fi. xix. di. due in pn. C. de epi. et cle. ſi qua p calũniã. §. fi. Sz qꝺ ſi poſtea appareat minus ydoneus? Videꝛ ꝙ ſu ſpendi pt ar. i hoc qꝺ no. xxxv. q. ix. veniaz in pn. et ar. ff. de decre. ab oꝛ. fa. l. pe. Dic de hoc vt nota ui ſupꝛa e. ver. pdeotas. in fi.

c ¶ Diligens. nõ ergo ſuperficialis vt dixi ſupꝛa in glo. quoꝛum.

d ¶ Et ne. iij. pars.

e ¶ Repꝛobatis. dti caſ⁹ ⁊ ſupple ex cauſ pdictis

f ¶ Qui nõ ſunt repꝛobãdi. cũ ſint digni. vñ no. ꝙ ſicut ẽ pctm̃ admittere repꝛobos/ ſic ẽt nõ caret culpa epũs repellens ydoneos. ſicut et regũ ⁊ pri cipũ ẽ officiũ malos cõpmẽ: ita ⁊ bonos ſubleua re xxiij. di. reguz. vt ſic ſeparentur oues ab hedis Math. xxv. c.

g ¶ Appꝛobatis. datiui caſus et tales dicitur qui excluſo ſermone qui antea nõ fuerãt repꝛobati. ff. de lega. ij. cũ quidã. ij. reſpõ. C. de inoffĩ. teſta. oĩ modo. le. ⁊ no. ex̃ de pſump. c. fi. hic tñ dicitur ap pꝛobatus facto. ſ. examinatiõis ita ꝙ per examia tionẽ de qua pꝛemittiꝛ reptus ſit ydoneus vt dixi ſupꝛa. §. pxi. in fi. ſuper ver. indagatio.

h ¶ Clanculo. viciosam obreptionẽ deſignat. ex̃ de clandeſti. deſ. c. fi. et per totuz. ff. de adminiſtra tuto. non exiſti mo. ff. de iure fi ſci. nõ intelligi tur. §. ij. et. iij. cum ſi.

i ¶ In examia tione. i. in rotu lo vel quaterno examinatiõis.

k ¶ Scribatur nota hic caſum i quo ſcriptura requiritur ſic. xx. q. i. vidua. alios caſus tales no. glo. Lar. et Jo. an. ex̃ de cenſi. c. i. ver. in ſcriptis. li. vi. le. et no. per vv. extra de pꝛebẽ. per litteras in fi. in cle. et per gloſã. no. C. de pactis. l. pactum quod bona fide.

l ¶ Et nomina. vna cũ cognominibus p q̃ demõ ſtratiue appellantur. ff. ſi certum pe. l. certum.

m ¶ Pꝛobatoꝛum. i. appꝛobatoꝛum. vt pdixi.

n ¶ Scripti. ſ. inter appꝛobatos maxime cum re pꝛobati non ſcribantur. vt hic.

o ¶ Poſtmodũ. ſaltez ante oꝛdinationẽ. vt ſequi tur. de hac dictione dixi. §. e. con. ad baptiſmũ i fi.

p ¶ Limine. i. ingreſſu. idez verbũ ponitur. C. de euictio. l. ſi poſt perfectam venditionem

q ¶ Perlecta ſcriptura. nõ ergo ſufficit ſcribi niſi ſequaꝛ lectura. ſic ergo ex̃ de elec. cauſam. i. reſpõ. in fi. in cle.

r ¶ Diſcretiõe ſolita. ſ. ſeparata vocatõe noĩatim facta. vt dixi ſupꝛa. e. §. in glo. vna cum.

s ¶ Requiranꝛ. i. publice pꝛoclamentur oꝛdinãdi ſic dicendo: veniat talis. R. de Ta. et ſic de alijs.

t ¶ Ipſa ꝙ pꝛo et.

v ¶ Scriptura. continens tam noĩa oꝛdinãtis ꝙ oꝛdinati et ſuſceptionẽ cuiuſq oꝛdinis ac tẽpus ⁊ locũ oꝛdinationis ar. in hoc qꝺ le. ſ. e. con. qm̃ ta belꝛ. in fi. Item tutũ eſt ipſis oꝛdinatis litteras ſi gillo epi oꝛdinantis conſignatas dictã ſcripturaz cõtinẽtes ſecũ repoꝛtare ar. i hoc qꝺ no. ex̃ de offi. Notarij epoꝛũ an poſſint p lr̃is oꝛdi nationũ aliq̃d reci pere. dele. cũ in iure Sed nunq̃d ſit licitũ hoc caſu oꝛdi nato notario vel regiſtratoꝛi pecuniã pꝛo his lit teris pecuniã dare? Dic vt ple. diſtinguit Jo. an. ex̃ de ſy. c. i. ꝟ. in oꝛdinatione q2 notario miniſte rium officij ſui in actu oꝛdinatiõis pꝛeſtanti cõfer re quicꝙ non liceret vt ibi ar. autẽ. vt ea q̃ vocan tur inſinua. §. fi. colla. v. talia nãꝙ tã ratiõe pec cati ꝙ cõſuetudis pꝛohibenꝛ ex̃ de ſy. ſicut ⁊. c. au diuimus. ſecus tamẽ ẽ de illo notario vel regiſtra toꝛe q̃ lr̃as teſtimoniales ſcribit ipſis etiã oꝛdina tis pꝛo ſalario iuſto. vel aliq̃tuluz plus pꝛopꝛ ma gnitudinez negocij. lz ſecurius hoc caſu ſpõte de tur abſꝙ pacto pcedente. i. q. ij. ſicut epm. tunc ei neuter nullo mõ peccaret. ex̃ de ſy. dilect⁹. ij. ⁊ no. per Inno. et Hoſtien. e. ti. c. i. facit ſupꝛa. e. con. ſacramenta. ver. labe.

x ¶ Apud epm. oꝛdinanꝛẽ qñ ſuo iure ppꝛio oꝛdi

nes celebrat vel apud cū cuius vice et auctoritate hoc facit ex̄ de temp.or.cū nullus.§.epo.li.vi.
a ¶ Vel eccleſiā cathedralē. ipſius ordinātis ſalua diſtinctione quam feci ſupra in glo.proxi.
b ¶ Conſeruetur.ad perpetuā memoriam. vt ſic dicamus epi regiſtrū fidē facere perpetuā qñ i eius archiuis repit. xxx.q.j.c.i.§.i.C. de fi. inſtru. autent. ad hec.le.& no. extra de pbat. c.i.et.c.cū cauſam. extra de p ſcriptionibus. c. ad audientiam. vbi de hoc p glo.et Inno. et no.ipſe extra de procura.c.i. in glo.quare in fiñ. vbi dicit q huiuſmōi ſumpto ſeu exēplato autentico et nō ſuſpecto ſtatur ar.ff.de ali. et ci.le.l.iiij.§.i. Idem qñ exēplum eſt inſinuatum p ordinariū iudicē. vt no.in auten. vt frat.filij.§.illud.coll.ix.ar.ex̄ de teſti.in integrū. cum ex lris .§.nos ergo. ver.proſperimus in prin. et in fi.ff. de pe.l.moris.§.i. ver.ſolet. et de hoc.J.c.cōſti.c.vlti.§.ſtatuimus.&c.

Regiſtrū epi pbat

ſcopum vel[a] eccleſiam cathedralem conſeruetur[b].

¶ Ne dignitates tradantur ad firmam.

¶ Summariū.

¶ Cum eccleſias dari ad firmam non placeat: id tamen inhibere propter multitudinē tranſgreſſorum vix audeat: diſtricte inhibet ne dignitates vel officia decanat⁹ vel archidiaconatus ſiue prouētus ex eccleſia vel iuriſdictionis ſpūalis exercitio aut ex ſacramentis ad firmam de cetero concedantur.

Eccleſias[c] dari[d] ad firmas vel generalit cōſtitui[e] firmarios[f] in eiſdē: noſtra nequaq̄[f] volum⁹ auctoritate[g] fulciri[g] ſed propter infirmitatē[h] multitudinis[i] que[k] in cauſa eſt ne videremur poti⁹ laqueos[l] immittere q̄ inuenire[m] remedia/prohibitiōis[n] edicta circa[o] ea emittere formidamus[p].

c ¶ Eccleſias. quaſcūq de quibus dixi ſupra.e. conſti.baſilicarū.§.volentes.
d ¶ Dari ad firmā. nō rōne adiuncti imutat natura principalis dōnij.lz enl dare ſignificet dñium transferre: tñ cū ſubditur ad firmā in feudum vel locationē vel huiuſmodi ratione huius materie adiūcte imutatur natura huius dictiōis dare. le. et bene no.ff. de reg.iur.nō videtur data in prin. et in fi.glo.auten.de fi.inſtru.§.ſi qs ergo.in glo. iproprie coll. vi. vt ſic ſit differētia an cathegoreumatice vel ſincathegoreumatice tenet. vt dixi.ſ. conſti.proxi.i.reſpon in fi. vbi de hijs oibus.
e ¶ Conſtitui. ſine licētia epi vel talis ſuperioris prelati qui diſpenſandi ſup reſidentia poteſtatem haberet.ex̄ de elec.licet canon.§.fi.li.vi.
f ¶ Firmarios. de iſtis & de materia firme dicā.J.con. prima.
f ¶ Nequaq̄ nolim⁹. al' volim⁹. et tñ valet vna littera ſicut & alia.
g ¶ Auctoritate.q.d.nolumus eſſe auctores hui⁹ vicij ſeu pericli ſic.C.ſi aduer. vēditionē.l.i.in fi.
g ¶ Fulciri.i.ſuſtētari vl roborari.ff.de no. ope. nūcia.l.i.§.ſi quis edificiū: ſed proprie differētiā iter p & ppt. dixit Io.an.ex̄ de dona.c.vl.in pn.
h ¶ Infirmitatem.hoc dicit q2 velut infirmi vel morboſi per prauā excitationē ad mortem maioris peccati exardeſcunt.ar.in hoc.J.in glo.proxi.

i ¶ Multitudinis. propter multitudinē vtiq ſeueritati detrahit. vt le.et no.xliiij.di.cōmeſſationes.i.q.vij.quotiens. vbi de hoc no.ſed ple.ex̄ de temp.or.c.ij.in prin. Superſedendū eſt ergo correctioni vbi pacis pturbatio timet. xxiij.q.iiij.c.i. vbi de hoc not. correctio glo.et Sup. in quandoq Roſa. ar. c.q. omittat. quid faciet.§.i. Itē vt ſcandalū vitetur. xi.q.iij.nolite Iuſtos autē hoīes p tēpore aliq̄ ſimulare oportz ob ſuā et alior ſalutez danielē. xiiij.vt.ſ.quoniam vitenl. xxij. q.iiij.nō ſolū. cū deus nō habens peccatum nec carnē petī ex cā ſimulatiōnē carnis aſſūpſit vt diabolū falleret.ſi enim diabolus ipſum filiū dei ſciuiſſet nunq̄ eum a iudeis crucifigi paſſus fuiſſet. vt le. et no.xxij.q.ij. vtilē.hoc ergo caſu faciat quilibet prelatus pro ſalute hominū quod iuſte poteſt nec vltra exiſtimet ſe habere quid faciat. vt.e.q.c.faciat homo. vt ſic regule primo ex cauſa: ex pſona: ex loco et tempore conſiderentur.ne ad inſtar imperiti medici vno collirio oim oculos curare conetur. xxix.diſtinc.c. vlti.et per totam diſtinctionē extra de homici.ſicut dignū.i.reſpon.in fi.faciat a d hanc litteram extra de cle.excō. miniſt.latores cum ibi notatis. Io.de aton.
k ¶ Que in cauſa eſt. nō i occaſione ſola.eſt ergo differentia inter iſta. vt le.et no. extra de malo. et obe.ſolite in prin.
l ¶ Laqueos imittere. cōtra legem. xxvij.q.i.de viduis.ij.et no.extra de cōſti.c.vlti.in glo. lex ei. patet extra de teſti.ſpo.litteras.§.nos au.in fi.
m ¶ Inuenire. cum tñ intentio ſcribētis nitebat ad contrarium. vt dixi ſupra in prefatione iſtarū conſtitutionum.
n ¶ Prohibitionis.hic patet q phibitoriū edictū prohibet omne quod expreſſe non pmittitur. Cōtrarium.le.et no.extra de ſpon.cum apud.et idē no.in alijs legibus allegatis ibi in ſcda glo. Solutio ibi loquitur de prohibitorio certarū perſonar hic de prohibitorio ſimplici. vt ibi per hoſti.
o ¶ Circa ea. al' contra ea de quibus premittitur ſupra in prin.
p ¶ Formidamus.i.timemus. vnde huiuſmōi caſu quis relinquitur cōſcientie ſue.ſ. ppter ſcandalum. vt.iiij.di.deniq. Scdo q2 indifferēter poteſt facere vel dimittere. xxxiij.q.iiij. vbi cū propria. Tertio.q2 deficit iudiciū ſiue ppter pſonam que

iudicari nõ poteſt ſiue ꝑpter quod occultum eſt. extra de iure iurã. mulieri et hoc no. Guy. extra de hereticis. c. vlti. l fi. li. vi. ⁊ i roſa. dicto. c. denicꝫ.
a ¶ Quibuſdam tamen. ij. pars.
b ¶ Moꝛbis. ſic dicitur in iure / qð medicamenta moꝛbis: hoc exhibent iura negocijs autẽ. hec cõſti. innouat conſti. in pꝛin. col. viij. Et ex hac littera collige quia licet pꝛelatus non poſſit erroꝛes erroꝛum in totũ tollere nec radicitꝰ extirpare: ad extenuationẽ tamen et diminutionem eiuſdem quãtũ poterit laboꝛioſe debet inniti ar. ff. ſi certũ peta. quidam exiſtimauerunt Licet eni foꝛte pꝛopter rebellionem ſubditoꝛum alia ve cauſa ſufficienti excuſetur a toto: non tñ a tanto. xxij. q. facia hõ dixi ſupꝛa. i. reſcꝓ. ar. cẽ ꝙ me. cau. ſacẽ.

Pꝛelatus circa coꝛrectionẽ faciat qð poterit.

¶ Quibuſdã[a] tamẽ moꝛbis[b] ex[c] eis pꝛouenienti- bus[d] ad[e] noſtraꝫ delatis[f] noticiam[g] occurrere coartamur[h]. Accidit[i] eniꝫ plerunqꝫ vt duꝫ hi qui firmarij[k] nũcupantur[k] / lucrari[l] plꝰ[m] appetãt[n] ꝙ exoluãt[n] turpes exactiones[o] faciãt que[p] interdum etiam cadunt in[q] ſymoniacaꝫ pꝛauitatem. Quare[r] ſtatuendo[s] diſtrictius inhibemꝰ[t] ne dignitates[v] vel officia decanatus vel archidiaconatus / ſiue pꝛouentꝰ ex eccleſia vl̃ iuriſdictionis[x] ſpiritualis exercitio: ſeu

c ¶ Ex eis. diminutionibus ad firmam
d ¶ Pꝛouenientibus. alias oꝛientibus. ſ. moꝛbis.
e ¶ Ad noſtram. legati Othonis.
f ¶ Delatis. non dicit per quem. certe non eſt curandũ cum ex cauſa pꝛeuiſa intendat cõdere legẽ generalem ar. in hoc quod dicam. j. e. conſti. quoniam tabellionum.
g ¶ Noticiam. ſ. certam et indubitatam non leuem et fallibilem ex relatu vel adulatione cuiuſlibet referentis. talia enim animũ pꝛelati exaſperare vel mouere non debent: iuxta verſuꝫ. Rara fides ideo quia multi multa loquuntur. vt ple. no. Car. de elec. cupientes. §. i. ver. noticiã li. vi. facit j. in con. Otho. iuſtus. ſuper ver. in ira.
h ¶ Coartamur. ex debito paſtoꝛalis officij. j. e. con. quid ad verũ. extra de re. iuris. quis cum ſi.
i ¶ Accidit eniꝫ plerũqꝫ. vnde neceſſe eſt per legis tramitẽ obuiare. ſupꝛa. e. con. i pꝛohe. ff. de legi. l. nam ad ea. ff. de pe. aut facta. in fi.
k ¶ Firmarij. de quibus ple. dicam. j. con. pꝛoxi.
k ¶ Nũcupantꝰ. cõmuniter iuxta vulgare anglicoꝛum imo nuncupatione iuris. cẽ de loca. c. vẽa extra de deci. dilecti. extra de iure pa. ex lr̃is cũ ſi.
l ¶ Lucrari. lucrum dicitur qð ſupereſt deductis expenſis extra de deci. c. paſtoꝛalis. ff. fa. hercilcũ. fundus qui. in pꝛin. C. de fructi. et liti. expen. l. i.
m ¶ Plus. accuſatiui caſus.
n ¶ Appetant. ex auaricia damnata. de qua dixi ſupꝛa. ea. conſtitu. auditum in glo. §. ſacerdotuꝫ. vel verius credo exponendũ: ſcilicet ex induſtria pꝛemiſſa ne dicamus ſpeciem lucri i mercimonijs licitis damnari: cum in hoc indigentia hominum ſuppoꝛtetur vt ait pla. ff. de nundi. l. ij. in fi. ar. C. arbi. tute. ſi defunctus in fi. de hoc leg. et no. j. in conſtitu. Otho. omnipotens dominus l fi. i. reſpon. Sed reſpectu materie hic ſubiecte nedum lucrum ſed etiam quelibet negociatio vetatur ar. ff. de pub. ⁊ vec. et cõ. l. cotem. in pꝛinci. C. de cõmerci. et merca. l. mercatoꝛes. Item quandoqꝫ reſpectu perſone negociãtis vt. c. ti. l. nobilioꝛes. j. con. pꝛoxi. et infra in con. Otho. ad firmam ⁊ dicaꝫ. j. con. pxi. §. i. in glo. quibuſcunqꝫ.
n ¶ Exoluant. ſcilicꝫ illi firmarij ipſis a qbus eccleſias ad firmam accipiunt al̃ enim non diceret bonus negociatoꝛ vt dicitur. l. ſi defunctus in fi.
o ¶ Exactiões faciãt. a ſubditis iniuſte vt ſic lucrando iniuſte ſibi vſurpent.
p ¶ Que. ſcilicet exactiones.
q ¶ In ſymoniacam. vt le. et no. ſupꝛa. e. con. ſacramenta in pꝛin. et con. auditum.
r ¶ Quare. iij. pars.
s ¶ Statuendo. i. antiquitus declarando ſtatutũ ſeu exequendo. Erat eni hoc idem pꝛius ſtatutuꝫ extra ne pꝛela. vi. ſu. c. i. et. ij. et no. vlti. c. in. fi.
t ¶ Inhibemus. adde ad hoc quod no. j. in conſt. Otho. indignũ. §. nos aũt. ver. non teneat.
v ¶ Dignitates vel officia. differentiaꝫ inter iſta no. per guy. extra de ꝯſue. c. i. li. vi. et no. extra de pꝛeben. c. i. in pꝛin. in cle.
x ¶ Iuriſdictionis exercitio. vt dicto. c. i. et ij. et xxiij. q. i. militaris. quod dic per Innocen. extra ne pꝛe. vi. ſu. c. i. qꝛ tempoꝛales obuẽtiones iuriſdictionis hmõi vendi poſſũt et locari. c. ti. ꝗrelã. Iuriſdictio tamẽ ſeu pꝛelatio ſeu ius ipſuꝫ aliqð ſpirituale quod libere pꝛeſtari debet emere vel cõducere non poſſunt aliqui de iure. ne occaſionem habeant depꝛedandi ſubditos. auten. vt iudi. ſine quo. ſuffra. §. i. ⁊. §. cos. coll. ij. C. ad le. iuliã repe. l. fi. vt ipſe no. in dicto. c. i. idem no. Guy. in roſa rio. i. q. ij. §. ij. Sed pꝛimo mẽbꝛo huius diſtinctionis multuꝫ obſtat dictio pꝛouentus hic poſita: idõ dic vt infra in glo. fi. ſed cõtra hoc quod poteſt cõſuetudo poteſt hoc et pactuꝫ et econtra vt no. In no. extra de conſuetu. ex parte al̃. c. pꝛecedente vt no. accur. C. de agrico. et cenſi. l. dñi pꝛedioꝛũ. li. xi. et expꝛeſſum. ff. de aqua plu. arcen. l. ij. in pñ. et dicã. j. e. con. quoniam tabellionum. i. reſpõ. in fi. in glo. nota hic. Sed pꝛouentus eccleſie vel ſpiritualis iuriſdictiõis poſſunt alicui competere ex cõſuetudine / ergo et ex pacto extra de elec. ſtatutum. in fi. in cle. Solutio illud verum eſt in his q̃ efficaciam capere poſſunt ex ſolo cõſenſu tunc ꝑt pactum tantum ſicut et cõſuetudo ar. ff. de pac. l. i. vbi tamẽ interuenit aliqua pꝛohibitio legis ibi mitigat conſuetudo legem: quando tamen repꝛobaẽ ex pacto ar. i hoc qð dixi ſupꝛa. c. ſacramenta ver. labe. ar. pꝛo ſolutione. ff. rẽ ra. ha. l. iij. §. fi. cũ. l. contraria. ff. de appella. ſi expꝛeſſum. Ratio

pactũ poteſt quod poteſt cõſuetudo.

ex[a] penitētia vel altari vel aliis ſacramentis quibuſcūq;[b] venientes ad firmā de cetero[c] nullatenus concedantur[d].

¶ Ne eccleſia vltra quinquenniū detur ad firmā.

¶ Summariū.

¶ Laicis nunꝙ licꝫ eccleſiam habere ad firmaꝫ: et clero ſine innouatione dū taxat ad quinquennium. Nec innouacio fiet continua ab eiſdem. Conuentio autem pluribus litteris ſcribenda fiat coram epiſcopo vel archidiacono ſub quo vnum inſtrumentorū reſeruetur.

Cum[e] laicis eccleſi-

eſt/ quia conſuetudo ex ſcientia et tolerantia ſuperioris indicitur ſecunduꝫ Innocen. et Hoſtiē. extra de offi. ordi. conquerente. Unde huiuſmodi auctoritas omnem prauitatem remouet et repellit vt no. extra de pac. cum pridem. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pactus. cū verſi. ſe. qui iuſſu. vel ſolue ad decre. ſtatutū. §. fi. J. i glo. fina.

a ¶ Ex pnia vel altari. Ratio eſt ꝓpter interuentū ſymonie. vt ſupra. §. proxi. in fi. vbi de hoc feci remiſſiones. Sed iuxta hoc queritur nunquid alteragium obuenturum per annuꝫ poteſt impune cōſtitui capellano parrochiali pro ſuo ſtipēdio i toto vel in parte? Videtᷣ hic textus ꝙ non cum remiſſionibus quas ſupra feci. Item huiuſmodi conductio vicem precij obtinet. ff. de act. empt. l. ſi ſterilis. §. ſi tibi fūdus. qđ hoc caſu dari prohibetur. vt hic patꝫ. Sed ꝯtra videtur. quia non refert an ſalariuꝫ preſtetur in pecunia vel in re alia eccleſiaſtica. vt hic ar. ff. de iure do. pleruꝫq; §. ſi autē. ꝯ. §. vlti. Sed illud hic locum nō habet: cum hoc caſu eſtimatio talis non permittitur. ar. ff. de hijs qui deiec. vel effu. l. i. §. ſed cum homo. Credo talem ſacerdotem poſſe procuratorem ad huiuſmodi alteragiuꝫ colligendū eccle conſtitui. et poſt collationē in ſtipendium ſuū eccle aſſignari: non autē añ. ar. in hoc quod no. ſupra. c. cōſti. ſacramēta. j. reſpō. ver. labe. ff. de pactis. l. ſi vn⁹ §. pacta que turpem. Uel dic huiuſmodi aſſignationem alteragij ſatis tolerari. q. ſit quoddaꝫ honorariū non firma/ ar. in hoc quod dicam. J. c. cōſti. de archidiaconis. §. cum autē. ver. ſymoniacā. in fi. maxime propter multitudinē ſic vtenteꝫ. vt dixi ſupra. c. conſti. j. reſpō. ver. multis. prius dictum tamen tutius eſt.

Capellanꝰ an poſſit habere alteragium pro ſtipendio

b ¶ Quibuſcunq;. ſ. mere ſpiritualibus vt in exē plis hic premiſſis.

c ¶ Venientes. ſ. puētus. c ¶ De cetero. dat ergo cōſtitutio formam negocij futuris et preterita tolerat extra de elec. auaricie. §. fi. lib. vj. xviij. q. ij. nulla. leg. et no. extra de conſti. c. fi. Sed huic obſtat deciſio hoſti. ibi et. eo. titu. c. ij. vbi notat ꝙ ſi noua conſtitutio contineret illud qđ ius antiquū vel illud repeteret: tunc extenditur ad preterita. alś ſecus. eē de elec. cuꝫ in magiſtrū. de inſti. c. iij. idē dicit vincen. ar. xxvij. di. c. i. vbi dicitur nūꝙ licuit laico anathema dare. vbi ergo cōſtitutio noua nichil aliud ſtatuit ꝙ̄ antiqua: tunc bene extenditur ad preterita. ſed ſi conſtitutione noua apponeretur noua pena: tunc dicunt tantū comprehendi futura. extra de conſti. c. ij. ꝯ hoc recitat

Conſtitutio noua an reſpiciat tātū futura.

Joan. andr. eo. titu. c. fi. et. v v. extra de elect. c. i. in fi. i cle. et eo. li. in prohe. i glo. fi. ſed hic reſpicit ius antiquuꝫ. vt patet in hijs que allegaui ſupra c. con. §. i. in prin. ver. ſtatuēdo. et hoc facit abſq; adiectiōe noue pene ergo debet extēdi ad preterita. Solutio hic pateat propter multitudinem vt leg. et no. ſupra. c. j. reſpō. Sed an cōſtitutio extēdit vſq; ad preterita. vł iam pendentia aliter dicit Jo. an. eē de elect. licꝫ canon. ver. de cetero. li. vj. et Guy. e. li. de offi. le. c. deliberatione in fi. quia aut conſtitutio loquitur inter negocia vel cōtractus puta de numero teſtium adhibendo in cōtractu vel ſcriptura aut alia ſolennitate. tunc deciditᷣ negociū ſm ius ātiquū. nō eni potuit ps i hoc diuinare. C. de teſti. teſtium. C. de teſta. iubemus. lxxvij. di. ꝓpoſuiſti. ver. de hoc. et ſic itelligūt no. per glo. C. de legi. leges. Aut cōſtitutio loquitᷣ cōtra ordinationem ſententie vel proceſſus tunc pone exemplum extra de iura. ca. c. i. §. fi. extra de re iudi. c. vlti. tunc extenditur etiaꝫ ad negocium pēdens. ſic loquitur opinio hec contraria quam ponit Hoſtien. extra de conſti. c. ij. hoc no. Guy. ple. in roſa. lviij. di. ex antiquis: ita tamen ꝙ proceſſū cauſe iam factū non tangat ſed faciendum duntaxat. Cauſa vero appellationis ſimpliciter deciditur iuxta legem que fuit tempore ſentētie late. auten. vt cum de appe. co. §. i. colla. viij. no. ſpe. ti. de appel. §. de officio. verſi. ſed qđ ſi dū cauſa appellatiōis. Sed hoc melius explanat v v. extra de iudi. c. vlti. in fi. in cle. Sed hoc verum eſſet de lege promulgata proprio motu pape vel alterius conſtitutionem facientis. Secus autem ſi ad inſtantiaꝫ partis auten. in me. litis ſac. iuſſi. non fi. §. ſi vero de cauſa. colla. viij. et no. i ſpe. ver. predicto Sed tu dic finaliter vt no. v v. extra. de vi. et ho. cleri. quoniam. verſū. in conſtitutione in cle. quia vbi effectus rei preterite eſt diu duraturus et profenſiuus/ ibi cōſtitutio noua reſpicit preterita vt patꝫ ibi exēplū in tabardis ꝯ̄ talliatis vt no. ibi

Appellatiōis cauſa an iuxta legē antiquā vel nouaꝫ ſit decidēda.

d ¶ Concedantur. ſpecialiter nominatim et per ſe hec tamen cuꝫ vniuerſitate bene tranſirent puta ſi dimittam tibi eccleſiam meam ad firmaꝫ vel prebendam cum omnibus prouentibus et ſingulis ar. in hoc quod le. et no. extra de iure pa. ex litteris. et. c. de iure. cuꝫ ſimilibus. licet Innocen. videtur ibi notare contra. ſed eum confundit lex. ff. de contrahen. empti. l. in modicis ꝯc.

e ¶ Cum laicis. ad hanc conſtitu. additur. J. in conſtitu. Otho. indignum. et vide ea que ibi notaui. Joannes de Aton.

as dari [a] ad firmã [b] ſit penitus inhoneſtum [c] et [d] clericis quibuſcũq; ad longum [e] tempus [f] propter cõtinuationem temporis q̃ [g] afferre cõſueuit periculũ [h] et eccl'ie poſſ; [i] eẽ dãnoſuz. Utrũq; [k] diſtrictius inhibentes / precipimus vt nec [l] laicis vnq̃: nec [m] per-

a Dari. pro hac dictiõe per ſe accepta nota verſus ſequentes. Si dedero decus accipiaz ſtatumq; fauoris. Ni dedero nil accipiam: ſpem perdo laboris. Si dedero genus accumulo famamq; potentis. Ni dedero clauſo loculo petit ars ſapiẽtis. Si dero: mihi laus lex / ius / pax / pſpera: dãtur. Ni dedero. michi fraus / fex / fel / aduerſa parantur. Si dedero venerat' ero dicar generoſus. Ni dedero defamor ego vocor et vicioſus. Hoc verbuz do das firmat amicitias. vñ puer. xix. legiẽ diuitie addunt amicos. & amici ſunt dona tribuẽtes. pauperis amici receſſerunt ab eo procul iuxta verſuz Omne qđ hoc dare dat nõ dare tollit idem. et prouerbio. xxij. victoriam et honorem acquiret qui dat munera. quod tamen degeneret contra naturam doni. ff. de ver. ſigni. munus. ij. reſpõ. Sed de donatione ordinata ſatis excitatiue loquunẽ verſus ſequentes. O fortuna leuis cui vis das munera queuis. Sed cui das queuis abſtulit hora breuis. Dum potes eſto dator: alius veniet dominator Rerũ: reſq; tuas arguet eſſe ſuas. Cum poteris quod vis: probet actio tunc tua quid ſis.

Donator liberalis multipliciter honoratur

Dare liberter debemus.

b Ad firmam. vt ple. no. extra ne cle. vel mo. ſe cu. nego. ſe immi. c. ſecundum in fi.

Iuſtũ an preferaẽ honeſto.

c Inhoneſtum. non dicit iniuſtuz. vnde nõ honeſtum preferri iuſto. iuſtum eſt enim q; pacta inter quoſcunq; ſeruẽtur in hijs que non ſunt de genere malorum. extra de pactis. c. j. ff. de pactis. l. iuriſgentiũ. §. pretor ait. Sed honeſtũ nõ eſt / q; ratione peccati alicuius intromittant ſe laici de eccleſiaſticis vel ſpiritualibus alijs extra de conſti. eccl'ia. et dicto. c. ſcđm. in fi. ſic al's honeſtum prefertur iuſto. ex̃ de ſpõ. c. i. li. vj. et ti. ſe. c. i. §. porro e. li. Sed ↄtrariũ directe no. Io. an. & hoſt. ſ. qñ duo cõcurrunt. ſ. q; vnũ ſit honeſtũ: alteruz vero iuſtũ. tũc iuſtũ debet preferri honeſto. ita q; honeſto omiſſo iuſtũ fiat. Iuſtũ eſt eñi q; preferaẽ electus a maiore parte capituli: honeſtũ q; transferẽdus aſcendat. tñ prefertur iuſtũ. vt le. et no. ex̃ de poſtu. pre. bone. ij. §. intelleximus. Solutio vbi ẽ tale iuſtũ cuius cõtrariũ eſſet iniquũ peccatũ cauſans in iducẽs ibi ſemp iuſtũ ſeruatur al's ſecus ſi ſit honeſtũ cui cõmunicaẽ iuſticia incidẽter. vt hic cũ ſi. ar. ff. de ver. obli. l. ticia. j. reſpon. in fi. et hoc no. hoſti. ex̃ de deſpon. ipu. duo pueri. ver. et licet. Item le. et no. ff. de reg. iur. l. ſemp in coniuẽtionibus. et. l. non omne. in prin. de hoc le. et no. ex̃ de voto. magne. §. i.

d Et clericis quibuſdaz. ergo nec epo nec archidiacono nec alij prece.

e Longũ. diuerſimode accipitur in iure. vt no. pro parte. xvi. q. iij. in ſumma. et. §. poteſt. ſed hoc poſtea declaraẽ. ſ. vltra q̃nquenniũ. ſic. C. ne de ſtatu. defunc. poſt quinquennium. que. in rubro et nigro per totum.

f Tempus. ita diffuſum.

g Que. ſ. continuatio huiuſmodi.

h Periculũ. ar. a cõtrario ſenſu. ff. de iudi. ſi debitori. vbi dicitur modici tẽporis mora nõ trahit periculũ. patet directe. ff. de noui op. nũci. l. de pupillo. §. preterea. ff. de dã. infec. l. j. cũ ſi.

i Poſſet eſſe dãnoſum. Nota tñ poſſibilitatẽ cõſiderari. lz realiter in actu diſpẽdiũ iminẽat ſic. j. e. cõ. qm̃ tabellionũ. §. ſane. ibi ex quo poſſit ꝑ̃c. ex̃ de arbi. peruenit. §. nunq̃ in glo.

k Utrunq;. ij. pars. et dic. ſ. dationẽ ad firmam laicis ad aliquod tempus: vel clericis ad longũ tẽpus. vt ſupra et. j. patet.

l Nec laicis vnq̃. ſcz p aliquod tẽpus. vt patet in. c. preall. ex̃ ne cle. vel mo. ſm in fi. facit. i. q. iij. peruenit. Io. de athon.

m Nec pſonis eccleſiaſticis. q̃buſcũq; et cuiuſcunq; ordinis. vt patet ſupra. j. reſpõ. cũ indefinita iuris regulã tradere volentis ponatur hic. ar. in hoc qđ le. et no. per glo. et Io. an. ex̃ de elec. vt circa li. vi. Item ſic ſupra loquitur in clericis quibuſcunq;. et ſic in dictione vniuerſali reduplicatiua. ar. in hoc quod le. et no. ff. ad trebell. l. baliſta. Unde ſufficit hoc caſu q; ſit acolitus. vt no. xij. q. j. duo ſunt. in. j. glo. imo q̃liſcũq; alia pſona eccleſiaſtica licet clericus non eſſet ſi aliud non obſtat / ar. in hoc qđ le. et no. per Guy. ex̃ de elec. cũ ex eo. ver. obtinẽt. li. vj. ſecus tñ ſi ruralis eſſet hmõi pſona. vt patet. j. in cõſti. otho. ad firmã. Sed ↄtra hoc videẽ q; hec pſona dz eſſe talis q̃ i nullo ſit defectiua: cũ vices alterius ſuppleat ar. ex̃ de elect. cũ ex eo. §. porro. li. vi. auten. de ſanc. epiſ. §. ij. verdamus. l fi. coll. ix. Solutio in cõſtitutiõe iſta nõ conſideratur ſuppletio defectus abſentis tanq̃ p vicariuz: ſed ne ſit pſona laica cui res eccleſiaſtica tractanda committitur extra de cõſtitu. eccleſia. cum ſi. Quibuſcunq; ergo perſonis eccleſiaſticis hoc licebit ad tempus vt le. et no. per Inno. ex̃ de deci. c. vlti. in glo. fi. Sed qualiẽ permittitur iſtis clericis negociari ſic recipiendo eccleſias ad firmã contra dictam decre. ſm. j. reſpon. cum prohibeaẽ et militibus ſeculi. C. loca. l. fi. C. de re mili. milites qui. cuz. l. ſe. li. xij. et. c. li. C. de negociatio. nemi. l. vnica. et dixi ſupra cõſti. proxi. §. j. ver. appetant. Solutio negociatio cauſa lucri ſeu cupiditatis perſonis huiuſmodi prohibetur et interdicitur vt ibi et lxxviij. di. cõſequẽs ẽ. ſed cauſa ꝓpriẽ indigentie nequaq̃ vt le. et no. per Inno. ex̃ de deci. dilecti. vnde ſi quis tpe fertilitatis emat multa victualia vel blada vt tempore famis abũdet. vt fecit Ioſeph. hec licita prouidentia eſt. vt no. Inno. et hoſtiẽ. ex̃ ne cle. vel mo. c. i. et. c. ij. et Io. xiij. q. iij. al'ẽ. viij. q. iij. in ſumma. in fi. ar.

Clerici an poſſit negociari.

pro solutione. xvij. q. iij. quicunq;. lxxx vj. distin. peruenit. et ibi no. C. de epis. et cle. l. ij. §. i.

a ¶ Ecclesie. ergo alias terras vel alios fructus particulares ecclesie: saluo eo quod leg. supra. c. prox. bene possent etiam laici ad firmam habere vt bñ not. Jo. and. in dicto. c. ij. in fi. vt le. et no. per Inno. et Hosti. extra de arbit. peruenit. §. i. ver. decimas.

sonis eccl'iasticis eccl'ie a vl

Additio. Ecclesiarū reddit⁹ et laycis ad modicum tēpus cōcedi et vēdi possūt. vbi dicunt fructus decimarū dari vendi posse et locari. ar. eī de loca vsa. Et etiā ꝯcedi possunt fructus ipsarū decimarū ad annuū censū etiā laycis. Et cū textus in ꝑfato. c. vsa eī de loca. ponat ver bū libere ex hoc inuit ꝙ bñficiat⁹ pōt locare ipsos fructus et redditus eccl'ie sue sine licētia superioris. Et dicūt doctores ꝓpter illud verbū libere ꝙ nō valeret statutū epi in cōtrariū disponēs. Nam de significatiōe hui⁹ vbi libere ē vt nō exigat ꝯsensus alterius. vt in. c. de multa. de preben. et in. c. licet episcopus. c. ti. lib. vj. Faciunt ad hoc notata per Jo. an. in. c. dudū. §. si vero de sepul. in cle. in ver bo libere. vbi dicit religiosos episcopo ꝑsentatos et approbatos habere licentiam audiendi confessiones ꝛc. libere: adeo ꝙ nō est necesse ipsos habere licentiā sacerdotis parrochialis. licet Johāni monacho placuerit contraria opinio. Et quod dictum est ꝙ fructus decimarū et redditus beneficij possunt locari vel vendi. intellige ad modicū tempus puta pro nouē annis. Quod autem dicatur modicū tempus. sunt opiniones. Alij dicūt infra decēniū. C. de prescrip. lon. tempo. l. fi. Alij dicūt ꝙ modicum tempus dicatur. xxx. dierū. ff. de iti. actuq; pri. l. i. §. i. Alij biennium. ff. loca. et cōduc. cū dni. et insti. de litte. obliga. in fi. Alij quinquennū. facit quod nōt Jo. de cōiu. seruo. c. licet. ꝛ qd notat Host. vt ter. bene. c. vno i fi. Alij septēniū ꝫ ne pla. vi. suas. c. fi. Accursius tamen glosator iuris ciuilis dicit id relinquendum iudicis arbitrio in. l. i. §. qd autē ait pretor. ff. de superficie. et all. ff. de iure delibe. l. i. in fi. Et videt hoc equū propter varias conditiones regionum. Pro his vide glo. singularem in. c. monasteriorum. de re. eccle. non alie. in clemen. Sed quid dicendū si ꝑlatus qui locauit ad modicū tēpus / ista tps moriat? Solutio dicendū est ꝙ si ꝯtractus fuit celebratus ꝓ vtilitate eccl'ie / et pecunia est versa in eius emolumētū: tenet successor stare ꝯtractui: pz in. c. i. eī de solu. vbi est textus singularis ita dicēs. Sicut filius debita pris soluere tenet: ita plat⁹ suꝯ pdecessoris ꝓ eccl'ie necessitate ꝯtracta. ꝯcor. c. hec hui⁹ placuit. et. c. quicqꝫ suffragio. xij. q. ij. facit autē. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccl. q̄ est canonizata. x. q. ij. hoc ius. v. is creditor. Si vo cōtraxisset nō ꝓ vtilitate eccl'ie sed vt ipe tā plat⁹ perciperet redditus ad firmā: successor stare nō tenet. c. ij. eī de ꝑca. qm vltra tps suū ecclesiam locare nō potuit. de hoc est glo. Ber. notabilis i. c. querelā. eī ne pla. vi. suas ꝛc. quā approbat Car. de zabarellis in dicta cle. i. de re. eccle. non alie.

Tempus modicum. qd dicat esse.

Successor i eccl'ia an teneat ob seruare cōtractū sui predecessoris.

b ¶ Ultra quinquennium. dudum vero erat approbatū per septennū. extra ne prela. vi. sub. c. fi. Sed a quo tēpore cōputatur hic quinquēniū? videtur ꝙ a tempore cōtractus dimissionis huius modi cum ex tunc ius percipiendi translatum sit in firmarium. ff. de vsufruc. l. defuncta. j. respon.

Quinquēnium ad qd ꝑtinet ecclesie danaꝫ a ptin. hoc et ad fit= tempus cedit et maꝫ qsi i currit. ar. i hoc capit currere quod no. Sup. terc?

tra quinquenniū b ad firmā c

extra de rescrip. si papa. versi. quinqꝫ. libro. vj. ff. de ver. signi. felicis fa. i. respon. in fi. ar. extra de magistr. c. vlti. §. fi. vbi currit tēpus quinquēnale a tempore inchoationis studij ipsius studentis in theologia. Sed videtur dicendum cōtra. s. ꝙ demum currere incipit a tempore perceptionis seu recollectiōis fructuū. ar. ff. so. ma. l. diuortio. in prin. ff. de iure fisci. l. vlti. et ibi no. ver. allegata est. et in hoc declinat glo. in dicta. l. defuncta. etiam primū glo. Et ꝙ tempus perceptionis fructuum non cōtractus initi debet attendi: optime facit extra de iude. c. ex speciali. ꝛ quod notat Jo. an. eo. titu. c. fi. ver. tres menses. ar. C. de pactis. l. traditionibus extra de elec. commissa. §. annus li. vi. hec iura vlti. allega. possunt intelligi de tpe legali. Credo tēpus cōputandū a die quo ex lege conuentionis ius et facultas percipiēdi fructus attributa vel dimissa sunt / non autem a die locationis. cum forte rector locauit fructus sequentis anni primi secundi vel tertij. et non fructus anni presentis. tunc ergo absurdum esset dicere quinquennium currere a die locationis contracte: cuꝫ effectus attendatur in tempus sequens: et nō presens tempus. ar. ff. de verb. obliga. l. cū qui kalē ders. §. quotiens. et. l. centesimo. i prin. cū si. multis. tunc enim dicuntur fructus percipi ex iudicio contrahentium. ff. ad trebell. mulier. §. alia.

c ¶ Ad firmā. licet ergo ecclesie vel decime nullo modo veniant in cōtractum qui incidit in alienationem iuris ad firmā: tamen vsqꝫ ad certum tempus modicum hic determinatum cōcedi possunt. vt no. Inno. extra de deci. ad hec. patet extra de loc. vestra. vbi. not. Inno. Hostien. et Jo. an. ꝙ huiusmodi statutum restrictiuum non posset episcopus contra exemptos ferre. quod dic vt ibi cuꝫ ibi dicit libere ꝛc. Arguit ibi glo. ꝙ laicis dimitti possunt ad firmam huiusmodi prouentus seu fructus licet ius decimarum eis vendi vel locari non potest. extra de deci. ꝑuis. idem dicit Joan. and. in dicto. c. vsa. Sed certe si sic intelligāt de hmōi ꝓuētibus cū ꝑ recollectionē sunt effecti catalla rectoris. verū credo opiniones eorum ad instar fructuarij. vt no. Car. extra de re. eccle. non alienan. hoc consultissimo super ver. imobilia in fi. li. vi. Sed si intelligant de vniformi dimissione ad firmam que potest fieri in clericos: tūc expresse obuiat eis interpretatio legati hic facta et dicta decre. in fi. Nec obstat quod allegari posset de iure fructuarij qd ad tēpus locari pōt. ff. de vsufru. arbor §. vsufructuarius. qꝫ semp tacite subaudit dūtū psonis capacibus et ydoneis. ff. de munc. et hono. vt gradatum. §. i. hec decisio ple. demōstrat statim

Decle an pōt vēdi vl locari.

j.i ꝑſti.ꝑxi. Quero ergo qđ ius trāſſerať i firmariū eccleſie? Dic primo tale quale fuit cōuentū in lege conuentionis.ff.depoſiti.l.j.§.ſi conuenerit. alś ſub dimiſſione ſimplici vtile in eum dominiū dicam tranſire.ar.ff.ſi ager. vectigalis.ꝗ.l.fi. cū ſi.no.p Inno. extra de deci. ad hec. ideo de iure canonico i ipſuȝ firmariū trāſiret ius patronat⁹ cū vniuerſitate vt le. et no.extra de iure patro. ex litteteris.licet ibi notet in creditorem nec vtile nec directum dominium tranſire ar. extra de re iudi. cū bertholdus. Sed certe quicquid ſit de iure canonico: de iure feudali / nec in firmariū nec in emptorem cum vniuerſitate tranſiret ius patronatus niſi nominatim et expreſſe hoc cautum eſſet in contractu. auten.de capi. qui cur. ven.c.j. colla.x.

Ius patronatus trāſit cū vniuerſitate.

de cetero[a] cōferanť[b]: nec[c] finito eo renouenť[d] ab eiſdem[e] niſi[f] prins ipſas[g] alij[h] habeant[i] immediate[k]. ¶ Et[l] vt oia ſit[m] ī tuto: p̄cipim⁹ vt[n] epis p̄ſentib⁹

Firmarij eccl'iaruȝ an noie ꝓprio agere poſſint

Vel dic hic in ſuo caſu loqui. Iuxta illud queriť cum iſti firmarij non immerito poſſunt dici procuratores in rem ſuaȝ / ꝗ in eos transferatur ius vtile vt premiſſuȝ eſt: an nomine ꝗ iure proprio agere poſſunt ſicut et rector facit eccleſie: ꝗ habȝ directum dominium? Videtur ꝙ ſic.C.de donati.illā et no.C.de procu.quod quis in fi. Videtur cōtra quia ſic nomen procuratoris ſibi competeret: cuȝ tamen nomia debēt eſſe competētia rebus. inſti. de dona.§.eſt et aliud ar.C.de codicillis.l.ſi idem Sed credo ꝙ de iure rectoris locantis habeť narrare: ſed petitionem facere et concludere iure proprio vtili iuncto iure eccleſie: ita ꝙ exercitium actionū ſibi competat et ipſum rectorem habentem ius directum excludendo.ff. de procura. procurator in rem ſuam.ar.ff. de iure iuran.l. iuſiurandum qđ ex.§.fi. Sed queritur an priuilegium locantis rez concernens extendatur ad firmarium conductorem? Dic an queritur de priuilegio: an de exemptiōe reſpectu oneris ordinarij tunc priuilegium non tranſit in firmarium vt in onere decime vectigalis et huiuſmodi ar.de deci. dilecti.le. et no. c.fi.licet de.patet.ff.de publi. et vecti.l. licitatio .§.fiſcus. vſqȝ in fi.leg. ſic intelligo no. per Gup. extra de cenſi.felicis. ver.negociando.ibi.et ſic eſt ar.contra emptores.li.vj. Aut de priuilegio reſpectu oneris ſordidi vel extraordinarij: et tunc tranſit ipſum priuilegium in firmariuȝ.C.de priuile. domus auguſ.l.vnica.li.xi.cuȝ ſi.et ibi no.in fi. Sed contra ꝙ non videtur aliqua diſtinctio faciēda qm̄ tam ī criminali ꝙ ciuili.actione priuilegiū tranſeat in conductorē.C. vbi cauſe fiſca.l. vlti. Solutio ibi loquitur in colonis originarijs et natiuis qui pars patrimonij fiſcalis intelliguntur. ſecus tñ de extraneis cōductoribus ſeu colonis vt hic.C.de preſcrip.xxx.vſ.xl.āno. male agitur De hac materia no. Gup.extra de imuniť.eccle.c.fi. libro.vi.Io.de athon.

Priuilegiū locantis an extendatur ad conductorem.

a ¶ De cetero.de hoc ſatis dixi ſupra proxime.in glo.pe.Io.de athon.

b ¶ Conferantur.in contractu primo.

c ¶ Nec finito eo.ſ.quinquennio.

d ¶ Renouentur.i.iterum de nouo reincipiātur. ar.C.de aſſeſſo.l.nemo.i.et.ij.ꝗ de hac dictiōe dixi ſupra.c.conſti.in prohemio.et ſupple ad textū.ſ. ad dimiſſiones eccleſiarum ad firmam.

e ¶ Ab eiſdē.i. inter eoſdem locatorē et firmarium.Io.de a.

f ¶ Niſi prius. anticipationeȝ tēporis deſigť. vt patet in hijs que no.ſupra.c.conſti.ſacer ordo .§.pe.in fi.ver.vt ante.

g ¶ Ipſas. ſcilȝ eccleſias ſic nuper ad firmam dimiſſas.Io.de athon.

h ¶ Alij.ſic extra de elec.cōmiſſa.§.porro.li.vj.

i ¶ Habeant.ſ.ad firmā vt ſic que i precedētibus dicuntur in ſubſequentibus repetita intelliguntur ff.de ver.ob.ticia.§.i.nam hec dictio habere duobus modis intelligitur.ff.de ver.ſig.l.habere.

k ¶ Immediate.aſ mediate et idem eſt ſenſus.in medio.i.inter vnā locationeȝ et aliam. et ſic videtur illud quinquenniū multiplicari poſſe.qđ non nego ex cauſa: licet ſecus ſit de tempore ad inſtructionem animi hominis tendentem.extra de elec. cum ex eo.lib.vj. Nam lex arbitrata eſt illud tempus docibile ſufficere. vt no.Io.an.ibi ver.ſeptēniuȝ et patet extra de magiſtris. c.fi.ff.de poſtu. l.i.§.puericiam.

l ¶ Et vt oia.iij.pars.ſupple eccleſie.ſ.ſine periculo et dāno ac contractus ineantur ſine fraude. quia nec contra conſtitutionem iſtam nec conſti. proxi. Ioannes de aton.

m ¶ Sint in tuto.hoc videtur eſſe conſiliū qȝ perpetuat memoriam et cautelaȝ adijcit conſeruatio ſcripturarum.ſed dic eſſe preceptum vt ſtatim ſequitur.et patet ſupra in glo.proxi. ar.i hoc quod dixi ſupra.c.conſti.ſacramenta.in prin. ver.precipimus.Io.de athon.

n ¶ Vt epiſcopis preſentibus. Sed nūquid neceſſarius ſit in huiuſmodi locatione epiſcoporū conſenſus? glo. eſt diuerſa aľ imo aduerſa ꝗ finaliter tenet ſm alť. Ver.ꝙ huiuſmodi conſenſus non requiritur in huiuſmodi firme datione. vt no.xij .q.ij.alienatiōes in fi.ad qđ facit eť de loca.Vlta. ver.libere. et hic cuȝ diſiunctione loquitur epiſcopis vel archidiaconis. ergo preſentia nō videtur requiri quo ad conſentienduȝ vel licentiandum. ſed tantū ad ſuperuidendum euitationē fraudis. de qua dixi in prin.huius.§.ff.de admi.tu.l.quidā .§.pater. ver.tutelam.aľ eſt lex. Sed contra videtur.nam vbi preſentia ſeu cōſiliū requiritur / ſine eo nec valet quod agitur.ff.de ſuſpec.tu.impuberibus.j.reſpon. Solutio ibi dicitur ex cōſilio ꝗť. que prepoſitio importat conſenſum ꝙ non requiritur preſentia ſola. vt hic ar. extra de arbi. cum olim.in fi. Vnde conſiderandum eſt an lex ſimpliciter dicat preſentia vel conſilio vel cum conſilio an de conſilio vel ex conſilio: an dicitur non abſqȝ conſilio. vt plene no.et remittit Gup.ne ſede va.

vel[a] archidyaconis firmarū fiat[b] conuētio: ex qua[c] plures[d] littere cōſcribāt[e]: quarū[f] vna[g] remaneat[h]

capitu.ſ.libro.vi. vnde dic vt ibi et adde quod dicam infra.e.conſti.cum non ſolum.§.vlti.ver. requiſitio.

a Vel archidiaconis. ex hoc textu alternatiuo arguitur et apparet conſilium epiſcopi vel eius licentiā nō eſſe ſimpliciter adhibendā in hac dimiſſiōe ad firmam. extra de regu.iuris.in alternatiuis.lib.vi.et dixi ſupra in glo.priori. Jo.de athon.

b Fiat conuentio. Quid ergo ſi epiſcopus vel archidiaconus: cuius preſentia requiritur in contractu: vt licentiam adhibeat et conſenſum extra formam hic traditam? videtur q[uod] non valet: quia neglecta forma per canonem inſtituta arg.extra de elec.q[uia] propter.et in hoc quod le.et not. ſupra e.cōſti.ad baptiſmū.inſti. de acuto.tuto.§.tutor. Solutio ſatis videtur valere q[uod] ad epiſcopū licentiantem in hoc ſaltem q[uod] ipſe nō poſſet huiuſmodi dimiſſionem redarguere vel impugnare ne turpiter videatur venire contra factum ſuū quod preceſſit vel precedere debuit eſſe cognitio auctorizationem talem.extra de cle.coniuga.c.diuerſis in fi. nam ex quo actus valuit ex parte dantis licentiā: ipſe illū non poſſit reuocare: niſi ex noua cauſa vel nouiter detecta.ar.extra de elec.nulli.lib.vi. Sed ſuperior forte hoc facere non vetatur.vt dicto.c.diuerſis. extra de filijs preſbyt.veniēs. Et quando licet prelato contra factum ſuū venire? Dic per Car.extra de preben.ſi tibi abſenti. ver. nequibit.lib.vi.et no.per doc.de reg.iuris.qui ſemel.li.vi. Sic ergo dicam epiſcopū excludi vel repelli propter ſuam conſuetudinē impugnādi.ar. ad hoc vt no.inſti.de loca. et con.§.adeo.ar.ff. de pigno act. rem alienam.§.fi.extra de conceſſi.preben.cum ſuper.licet forma hic ſtatuta ſeruata nō fuerit vt predixi.

Factū p[ro]priū q[ui]s ĩpugnare nō poteſt

c Ex qua.i.ſuper qua conuentione.

d Plures littere.i.tres idem cōtinētes indentate.ar.ff.de do.poſ.ſecū.ta.l.i.§.ſiquis in duobus cum ſi. Jo.de athon.

e Conſcribantur ſumptibus cōtrahentiū ar.in hoc qđ le.et no. de reſcrip.ſtatutum.§.inſuper.li. vi.facit qđ no.ſ.e.con.c.vlt.§.pe.in.g.ſi iudices.

f Quarū.ſ.triū litterarum indentatarum.

g Vna.littera.ſ.penes epiſcopum remanebit. penes quos remanebunt ergo alie due l[itte]re indentate? Dic vna penes vnū cōtrahentium / alia penes alterius: vt ſi quid fraudis imaginaretur per eorum alterū propria ſcriptura teſtificaretur contra ipſum. C.de non nume.pecu.auten. cōtra qui proprias.et.l.generaliter. et he due ergo ſunt mutuis ſigillis ſuis conſignande. ſed tertia remanēs erit penes prelatū ſignata ſigillis partis vtriuſq[ue] pro fraude vndecunq[ue] vitanda. vt premiſi: et ita licet huiuſmodi ſcriptura cōtra conſignantē operetur probationem.ff. depo.l.publia.§.lucius.tñ ſecurius agitur ſi ſigillum auctēticū vnicuiq[ue] tali littere per modum collationis apponatur. vt de hoc dicam.ſ.e.conſti.q[uonia]m tabellionum vſus.

h Remaneat. Sed nūquid pretermiſſio huiuſmodi forme dimiſſionē ad firmam impediat? Videtur q[uod] ſic per ea que dixi ſupra.e.§.ver.fiat conuentio. Idem etiam videtur vbicu[n]q[ue] aliqua ſunt expreſſa vel tacita que diſpenſationē iuficerent. Nam ſiue ſit conditio iuris ſiue facti ſemper reddit actū conditionalē.ff.de cōdi.et de.l.multum. Item verba per legem intellecta ſi per hoiem exprimātur / videntur eſſe hominis et actum conditionalem reddūt.ff.de le. i.l.ſi ita legatum.§.illi ſi volet.ff.quādo di.le.ce. huiuſmōi.auten.de alie.et emphi.§.ſanctiſſimas coll.ix. Secus tamen ſi indulgentia contineret: dūmodo perſonatui in quo non reſides facias cōgrue deſeruiri.extra de elec.cum ex eo.§.porro.li. vi. Tunc enim licet hoc nō obſeruet ille cum quo diſpenſat[ur]: diſpenſatio tamen tenet. vt no. Inno. et Hoſti.ex[tra] de elec.dudū Rothomagen.§.fi.ver. reputamus.pro quo dicas aut clauſula huiuſmōi dūmō [et]c. vel prouiſio [et]c. vel clauſula alia huiōi apponitur ad actū g[ratia]e ſubſequentis: tunc intelligitur vim modi habere. vt hic ſi precedat licentia prelati dūmodo ſeruetur hec forma q[uod] plures littere ſcribant[ur] quarū vna littera remaneat [et]c. Item ſi facta eſt gratia tibi dūmodo in b[ene]ficio reſideas vel huiuſmodi ſic intelligo dicta Inno. et Hoſti. de quibus p[re]miſi.et quod no. Guy.extra de elect. licet canon.in fi.libro.vi.et Jo.andr.de preben. non poteſt.in fi.lib.vi.et Car.de regu.iuris.gratiam in fi.glo.e.li.ſic aliquando ſtat ablatiuus caſus abſolutus.ſ.in conſti.Otho.cum honeſtatis. in fi.nam hoc caſu non eſt vera conditio: cum ad hoc al[ia]s de iure cōmuni tenetur. ff.de tute.l.muto.§.hanc autē adiectionem.ff.de coll.bo. cum mancipati in fi.cum.l.ſe.ff.de ver.ob. ſi ita ſtipulatus fuero.x. Item no.in ſpe.de diſpen.§.nunc autē al[iu]s videdū. ver.quid ſi indulgentia.arg.extra de offic.ordi.licet in corrigendis. Nec obſtat q[uod] inferior contra mandatum ſuperioris diſpenſare nō debet: ergo nec epiſcopus contra mandatum pape.ar.C.de decur.l.vacantis.lib.x. nam inferior ſic diſpenſat auctoritate legis. C.de decur.l.exemplo. li.x. Aut hec clauſula apponitur ſeu adijcit[ur] actui gratiam precedenti: tunc vim conditionis hab[et]. vt ſi papa mādat michi p[ro]uidere dū ſim illic ordinibus / vel dūmodo rexero in theologia vel huiuſmodi / actus cui modus adijcitur preceſſit gratiam. ideo vim conditionis importat. ſic intelligo no. extra de tranſla.epiſ.c.fi.et quod plene notat Innoc.extra de preſumpt.dudum.arg.ff.ſi quis omiſ.cauſa.is autem al[ia]s.incipit lex q[uae].§.i. Unde clauſula dummodo iuret ſtatuta ſeruare apponatur vt precedens gratiam ideo prius teneris iurare.nam vbi de veriſimili intētione diſponētis vel legis vſ hois aut de natura negocij p[er] appoſitionē hu[ius] clauſule oia [et] p[ri]mordia p[ri]ncipalia actus p[er]geſta tanq[uam] caſualiter et [con]ditionaliter reſoluunt[ur]. ideo

Diſpēſatio an vitietur p[er] ſurreptionem.

Diſpēſatio īferioris cōtra mādatū ſup[er]ioris nō valet.

nõ reſeruatione forme eſt euacuatio gratie facte. extra de appella. cum ceſſante. ⁊.c.fi.et.c.ti. concertationi li. vi. ff.de admi. tu.l. titium in princi. ar.ff. de in diem adiectio.l.i.et.ij. cum in poteſtatiuis alias poſitiuis huiuſmodi que per legẽ tacite non intelligũtur licꝫ ſuperiori ad quẽ pertinet legem apponere quaꝫ vult.ff.de pac. l. in traditionibus cũ ſi. Sed in alijs tacite p legem ſubintellectis perinde eſt dictus ſuperior tanꝗ miniſter ⁊ pica. ar. ff.de ma.vin.l. pater ex prouincia.l fi. ar. p ſolutione.ff. de ver.obli. cum q certarũ in fi.

penes[a] ipſos ⁊c.

¶ Ne eccleſia aliqua perpetuo ad firmaꝫ alicui detur.

¶ Summariũ.

¶ Nulluꝫ beneficiũ nulluſqꝫ redditus eccleſiaſticus cõferatur aut prototo aut pro parte cuiuis ad firmaꝫ perpetuo ſub quouis colore: et contra faciens ſe inaniter attentaſſe noſcat.

Alicubi[b] audiuim[9] accidiſſe[c] q vacante[d]

a ¶ Penes ipſos. ſcilicet epiſcopum vel archidiaconum loci pſentez. Plures vero notabiles queſtiones hanc materiam de facto tangentes tractabo. j. in conſti. Otho. indignum ver. ſuppleas hec ad illa.

b Alicubi. tractat de eadem materia de qua ſupra in conſti.prori.

c ¶ Accidiſſe. fraudulẽta et captioſa fuit legis circunuentio ſic extra de renun. ſi te.li. vi.ff.ſo.ma. filij.et.l.ſi vero.§.ſi filiũ cum ſi. Et hic no. ſuper eo. quod raro fit legem fieri. de hoc.ff.de legi.l.de hijs in fi.g.

Vacatio eſt multiplex.

d ¶ Vacante. in propoſito non curo qualiter/cũ ſit vniforme vicium vtrobiqꝫ. petens tamẽ ſe admitti ad beneficiũ vacans modũ vacationis licet exprimere vt le.⁊ no. de.reſcrip.ſuſceptuꝫ.li.vj. ar.ff.de tabu.exhi.l.j.§.fi. Vis quoqꝫ tũc magna conſideratur an vacet de iure et de facto. an de iure tantuꝫ. Super quo dic finaliter. quicquid alibi ſcriptum reperias. Nam aliquando beneficium vacat de iure et de facto/ tũc ꝯferendũ ẽ pſone idonee. extra de prebẽ.graue.⁊.c.ſe.§.qui vero.⁊.c. ſuper. Aliquando de facto et non de iure: vt cũ qs ſpoliatus eſt ſuo. extra quod me. cauſa.abbas:et c.ad audientiã. et talem agentem poſſeſſorio iudicio tantum nullus obiectus repellere poteſt. extra de reſtitu.ſpo.in litteris ⁊.c.ſe. niſi adijciatur per obijcientem qualitas notorij. quia aſs confeſſus fuerit vel conuictus de crimine vel defectu inhabilitatem cauſante/ita q poſſeſſionez beneficij nec poſſit retinere ſine peccato cum per talẽ nãqꝫ obiectum denegaretur reſtitutio. extra de diuor. c.ſignificaſti.et dicam.j.c.conſtitu. ad eludendũ. j.reſpon. B. reuertatur in fi. ſecus tñ ſi de huiuſmodi vicijs notorie p ãtecedẽtia nõ cõſtaret ſꝫ dubium ex hijs eſſet vt no. extra de fi. preſbi. conſtitutus.in fi. ar. pro hac deciſione extra de elec. ſi forte.li.vi. Item repelleretur a recuperatiõe poſ

Notorietas repellit ſpoliatũ agẽtẽ.

ſeſſionis ſi obijceretur et probaretur ipſum nõ habuiſſe collationem poſſeſſionis iuſte. ar. extra de reſtitu.ſpo.ex parte.⁊ no.Guy.in ro.iij.q.i.c.fi. §.ſed obijcitur.puta dicitur ab inicio in illo beneficio intruſus potentia laicali ar. extra de elec.qſ qs electioni facit qd le. et no. extra de preben. cuꝫ qui.§. inſuper.lib. vi Item vel q ſit ſymoniac[9] qd dic per Guy. viij. q.iij. non ne.ſic intellige j.ea.conſti. ad eludendum. vt infra in conſti. Otho. amoris proprij.hec vera/cuꝫ deducitur in querimoniam ſpoliatio facta per priuatum: ſꝫ ſpoliatus per iudicis ſententiam agens poſſeſſorio non reſtituitur. extra de reſcrip. dilectus .ij. qꝫ per talẽ pſonã legitimam nonpreſumitur metus ſeu violẽtia iferri vt le.⁊ no. C.qd me.ca.accuſatiõis i fi.⁊ bñ no. vij.q.i. pñtia in glo.fi.i fi. Aliquãdo nec vacat de facto nec de iure ⁊ hoc caſu ⁊ ſuperiori prori.ibi aliquãdo de facto ⁊c.et tunc conferri prohibetur adeo q qui ſcienter recipit huiuſmodi hoc ipſo priuatus eſt.extra de cõceſ. pbẽ. c.i.⁊.ij.⁊.c.ex tenore.ita q ſi vterqꝫ fuerit ſciẽs.ſ. tam conferens ꝗ recipiens dolus cum dolo compenſatur.ff.de compen.ſi ambo. extra de adulte. c.pe. Si tamen ignoranter tale recepit/ tunc conferens hoc ſciens in equiualenti illi deluſo tenet/ ſic loquitur.g.de preben. cum ſecundum apoſtolum in glo. q ſi epiſcopus. Aut vterqꝫ hoc ignorabat tunc ſi recipiens ordinetur propter illud beneficium quod ſic pertinebat ad alium/ conferẽs tenetur ei prouidere non dico de equiualenti vt i caſu prori.ſuperiori.ſed de competenti ſicut tenetur alijs a ſe ſine titulo ordinatis. vt dicto.c. cum ſecundum apoſtoluꝫ. ſic intellige quod no. vij.q. j. pñtium.in glo.fi.in prin. vl ſi beneficiat[9] pus fuerit/ ad illud redibit.extra de prebẽ.ſi beneficia li.vj. Aut recipiens hoc ſciuit/ et epiſcopus ignorauit/tunc epiſcopus de euictione non tenetur qꝫ ſciens nõ ab epiſcopo ſed a ſeipſo decipitur.ff. qd vi aut clam.l. prohibere.i. reſpon. in fi.et no.in glo.extra de preben.inter. in fi. ibi hec diſtinctio pro magna parte traditur per Hoſtien.⁊ Jo.an. Aliquando vacat beneficium de iure et non de facto/et tunc ſi factum aliquid iuris habet puta auctoritatem executoris.et ſic dicitur poſſeſſio colorata.ff. quod cum fal.tu.l.i.§.i. et.ij.ff.de acquiren. poſſe..l. iuſte cum ſemper ſit pro huiuſmodi poſſeſſore preſumendum ar.in hoc quod le.⁊ no. ex de renũc. c. i pſentia.§.i. neceſſaria ẽ ãmonitio ſnialis añꝗ cõferat p executorẽ vl puideat expectãti ar.ex de conceſ. preben.cum nřis.et.c. ſtas.

Bñficiũ nõ vacãs conferri nullo modo poteſt

vbi hoc no. per Inno. et Hoſti. ff. de offi. p̄reto. l. barbarius. ff. de nata. reſti. l. ij. Caue tamen quia huiuſmodi colorata poſſeſſio non impediret ordinariam poteſtatem conferendi beneficia. extra de p̄eben. licet epiſcopus. li. vj. vbi de hoc no. Gup. ar. extra de feudis. c. ij. Si tñ hoc caſu vacat beneficiū de iure et non de facto. ita ꝙ nichil iuris colorati

poſſeſſio colorata non īpedit ordinariū cōferre bñficia.

pingui [a] eccleſia quam [b] optabat habere nec [c] tamē eam recipe audebat: vt [d] ꝑ

habeat: ſed tantū detentionē nudam. puta quia forte ſe intruſit vel auctē ipſius ingreſſus eſt qui poteſtatē ingrediendi vel inueſtiendi non habet: tunc talis poſſeſſio facti que potius dicitur detentio / impetrationem non impedit / nec etiam collationem executoris. et hoc tenet Gup. in dicto. ca. licet epiſcopus. v. cōferre. li. vj. et ſic itellige ſine calūnia. extra de conceſſi. p̄eben. cum noſtris. §. auditor. ibi q̄ talis poſſeſſio ꝛc. extra de ſupplen. negli. p̄relatorū. c. fi.

bñficium quādo dicat eē ſufficiens.

a ¶ Pingui. i. facultatibus et prouentibus abundāte. Sed que ergo eccleſia dicitur ſufficiēs? Dic ꝙ iſta que ſufficit ad victum et veſtitū beneficiati pro ſe et familia. de qua habetur. ff. de verbo. ſig. l. i. lege cēſoria. §. vlti. ac ꝓ hoſpitalitate tenēda. vt le. et no. xvj. q. i. c. pe. et vlti. et bene no. de huiuſmodi ſufficiētia. xxi. q. i. c. i. et extra de reſcrip. c. cum adeo. in glo. debet enim. et extra de cle. non reſi. conquerente. in magna glo. et hec continent loco ſuſtentationis cōgrue ipſius beneficiati etiā vicarij de quo dicam. j. conſti. p̄orī. in tantum ꝙ media pars vel tertia ps vel quarta bñficij: vicario miniſtrāti tribuatur. ar. eẋ de ſepul. certificari. vt hoc no. hoſti. de cōceſ. p̄eben. ex parte in fi. Sub qua congruitate credo conſiderationem habendam ad regionem et patriam et ad ſitum loci. vt le. et no. per hoſtien. extra de p̄eben. de monachis. et no. Jo. andr. eo. titu. extirpande. nam in perſona equali beneficium cenſeretur ſufficiens in ꝓuincia. vbi minores expenſe requirūtur q̄ in anglia: vbi maiores ſunt expenſe. ar. xli. diſtinc. quiſquis. extra de dona. ceterū. Sed et potiſſime conſiderande ſunt facultates eccleſie vel monaſterij que vel quod de expenſis huiuſmodi cogitur prouidere. ar. ff. de admi. tu. cū plures. §. pe. et no. Hoſti. et Jo. an. eẋ de p̄eben. cum ſm apoſtolū. §. fi. Item ad ſufficientiam beneficij et vicarie de qua. j. in conſti. p̄orī. requiritur ꝙ vltra tantum habeat de quanto poteſt iura epiſcopalia ſoluere et cetera incumbentia onera ſupportare. extra de p̄eben. de monachis. et. c. extirpande. j. reſpon. §. fi. et. §. i. et. c. fi. c. i. libro. vj. et extra de iure pa. c. i. in prin. in cle. vbi etiam no. vv. ꝙ in hac ſufficientia debet haberi ratio nobilitatis. xli. diſtinc. non cogantur. Item ſcientie. extra de p̄eben. de multa. in fine. Item dignitatis. vt doctoratus vel huiuſmodi. ar. ff. de vſufruc. ſed et ſi quid. §. i. ff. de va. et extraordi. cog. l. i. §. i. honorarijs. Sz pingue beneficium dicitur quod his p̄miſſis conſidera-

Nobilitatis et ſcientie ratio habenda eſt in bñficijs ꝯferēdis.

tis in delicatis exuberat. ar. C. de aque duc. vſum li. xi. hic dicitur eccl'ia pinguis reſpectu beneficij tenuioris. ſic extra de renunci. ſi te. li. vj.
b ¶ Quam. ſ. pinguem eccleſiam.
c ¶ Nec tñ eā recipe audebat. metu ꝑdēdorū bñficiorū priorū. vt ſequitur.

ſona ne [e] alijs ipſo iure beneficijs [f] q̄ obtinuit priuaretur [g] callide [h]

d ¶ Ut perſona. loquit̄ iuxͣ vulgare anglicorum. extra de reſcrip. ex parte. ſ. in prin. cum ſimilibus Jo. de aton.
e ¶ Ne alijs. hic fuit cauſa timoris.
f ¶ Beneficijs. pluralis igitur fuit iſte de quo plene dicam. j. in conſti. Otho. xpiane. §. ij. ver. pluralitatē. De hoc etiā habet̄ i. c. dudū. ij. eẋ. de electi. ꝑ glo. i. vbo. intitulatā. et ꝑ Jo. an. i. c. gratia de reſcrip. li. vi. ꝑ Cardinalē i. c. gr̄e de reſcꝑ. cū ſi.
g ¶ Priuaretur. ipſo iure. extra de p̄ebē. de multa. imo et ipſo beneficio vltimo ſpoliabitur iudiciali priuatiōe per. c. de multa. hodie ꝑ extrauag. Jo. pape. xxij. que incipit execrabilis. §. qui vero deinceps / ſi recipiēs ſm / primū quo priuatus eſt non dimittat abſq3 more diſpēdio ꝛc / et verbo coram teſtibus et ante iudicē priuatus eſt ſcdo ipſo iure et inhabilis ad ſacros ordines. vt ibi ſalua moderatione. c. con. §. porro. et no. Joan. andr. dicto. c. de multa. §. i. ver. ſi forte. vel forte hec veritatem continent tantum in caſu reſeruationis dicte conſtitutionis execrabilis. ar. ff. de pe. ſi p̄ſes. et. l. pe.

Additio.

h ¶ Callide. cū tamen fraus et dolus nemini patrocinari debent extra de cle. non reſi. tue. in fi. extra de immunita. eccl'. aduerſus. §. ceterum. Unde non deceptoribus ſed deceptis iura ſubueniunt / eẋ de donati. inẗ dilectos. §. fi. C. ſi minor ſe. ma. dix. l. ij. cum ſi. Sed qualiter probatur fraus vel malicia? Dic ꝙ q̄diu in ſolo animo conſiſtit per iuramentum purgatur extra de excep. c. paſtoralis. et no. de teſti. p̄ſentium. in. iij. glo. vbi etiā probat Jo. an. negatiuam probari per iuramentum ar. extra qui ma. accu. poſſunt. cum in tua. et ar. de elec. vt circa li. vj. et de ſenten. excō. ſi vero. ij. et extra de elec. c. nulli. li. vj. cum ſi. Cum autē progreditur ad executionem actus qui conſequēter ſequitur ex dolo / tunc probatur ex perſpicuis indicijs et veriſimilibus coniecturis. C. de dolo. l. dolum. que quandoq3 ſumitur ex conditione perſone vt. ff. de furtis. l. verum. et. l. qui iniurie in prin. Quādoq3 vero ex ꝓbabilitate facti. vt bene probatur extra de renunci. ſi te. libro. vj. Itē patet exemplum in impetrante ſupprimente idē beneficium. extra de reſcrip. ad aures. et. ca. cum adeo. vel falſificante proceſſum prius habitum. cū huiuſmodi p̄miſſa non potuerūt latere veriſimiliter ipſos impetrantes. extra de re iudi. cum inter. §. i. ver. cum ideo. et tales cenſentur doloſi et malicioſi ex ſcientia preſumpta in ꝓprio facto. ar. ff. pro ſocio. l. vlti. in fi. a contrario ſenſu. patet etiam hoc. ff. de iuris et facti igno. l. plerunq3.

Fraus q̄lit ꝓbat̄.

a ¶ Procurauit. ergo inſtitutum in illa forte ex conuentione anteq̄ vellet cum patronus preſentare vel epiſcopus cum inſtituere: cū ipſe optans huiuſmodi firmam vnius vel alterius eſſet amicus ſpecialis.

b ¶ Ut eccl'ia illa pinguis vacās

c ¶ Sibi optāti eam habere quo ad fructus et prouentus.

e ¶ Modicum quid. i. paruum aliquid.

d ¶ Inde. ſ. de iſta eccleſia pingui. Jo. de athon.

pcurauit[a] vt[b] eccl'ia illa ſibi[c] ad firmā ppetuo traderetur/ ita q̄ modicū[e] q̄d inde[d] ſolueret[e] alij[f] nomine perſonatus[g]: ſibiq̄[h] totum reliquum[i] retineret.

e ¶ Solueret. ſcilicet obtinens huiuſmodi firmam perpetuam.

f ¶ Alij. inſtituto rectori.

g ¶ Perſonatus. i. rectorie. non enim hic accipit perſonatus prout diſtinguitur a dignitate vel officio: de qua differentia ple. no. per Guy. extra de conſue. c. i. lib. vj. accipitur ergo hec dictio iuxta vulgare anglicorū. vt dixi ſupra. c. cō. qd in quodam. ſ. reſpon. ver. perſone.

h ¶ Sibiq̄. obtinenti huiuſmodi firmam.

i ¶ Reliquū. ſ. vltra q̄ ſolueret parū perſone nūcupatiue inſtitute. et licet hec dictio reliquum ad aliam relationē importare videtur. vt patet. viij. q. i. mutatiōes. vbi. ſimiliter. ⁊ vbi. naz ſicut ex de reſti. in integrū. auditis. in fi. ff. de minori. l. emilius in pri. tamē relatione ceſſante vniuerſitatez deſignat. vt hic ſi nichil vel parū detur pro firma ar. ff. de op. le. cum optio. le. et no. ff. de ver. ſig. l. poteſt reliquorum.

k ¶ Quo dante. ij. pars.

l ¶ Cauſam edicto. ſic. ff. de poſtu. l. i. §. ſexū. ver. origo in fi. Sed pone hanc cauſam ceſſare nunqd ceſſat huius cōſtitutionis effectus et prohibitio? Uidetur q̄ ſic. C. de epi. ⁊ cle. l. generaliter. §. fi. cū ſi. Tu dic cōtra. nam vbi lex aliquid ſtatuit certa ratione precuſa hinc inde ibi ceſſante cauſa/ non ceſſat conſtitutio ipſa/ vt hic et dicto. §. ſexum. de appella. cum ceſſāte. de aucte tu. §. neq̄ tamen ſ. e. conſti. qm̄ tabellionum. ſ. reſpō. Ratio eſt q2 in talibus lex vel conſtitutio perpetuitatem habet: tam ex parte condentis q̄ ex parte cauſe. ideo licet ceſſet cauſa/ auctoritas tamen cōditoris ſemp remanet: que hoc facit durare. ar. in hoc qd le. ⁊ no. extra de offi. lega. c. fi. et hanc rationē reddit vv. extra de appella. c. i. prin. in cle. not. Inno. extra de imunit. eccle. quia plerūq̄ in fi. pe. glo. pro iſto adde extra de elec. cupientes. in prin. ver. periculoſis. per Car. li. vj. Sed quādo lex ſtatuit iuxta rationem et cauſam annexam et tanq̄ fundamentum cōitatiuū ipſius ſtatuti. tunc lex vel conſtitutio ſemper referetur ad ſuam cauſam quantumq̄ generaliter loquit̄. ſic loquit̄ glo. extra de accuſa. cuz dilecti. §. i. ſuper ver. ex cauſa. ar. ad hoc extra de appel. cum ceſſante. ff. de his qui notan. in fa.

Lex an ceſſet eiꝰ cauſa ceſſante.

l. i. §. exercitum. ff. de acquiren. poſ. l. ſi is qui alo. cum ſua glo. ff. de fonte. l. i. §. i. cū ibi notatis. Ratio huius eſt nam cuz innititur certa ratione ⁊ cā tunc ea remota merito finitur conſtitutio ipſa. vt le. et no. de in integ. reſti. tum ex litteris. §. proſpeximus. ibi illa intētio pē. et ſic intellige plura ꝯtraria notata et nō ſoluta per Guy. xix. diſti. ſi romanoꝝ. v. item. ar. lxi. di. §. ſed ſciendū in prin. Jo. de Athon.

Cōſtitutio finit̄: finita ea tñc qua initatur.

¶ Quo[k] dante cauſam[l] edicto ſtatuimꝰ: vt nulla eccl'ia vl[m] p̄bēda: vl q̄s alius reddit[n] eccl'iaſticꝰ i toto[o] vel i parte ad firmā alicui[p] ſub quocūq̄[q] colore

m ¶ Uel prebēda. quid ſit prebenda ⁊ in quibus conſiſtat ⁊ an deueniat in permutationē cuz temporalibus: et qualiter differt a canonia. dic ple. per. vv. extra de preben. ſi iuxta. ver. et prebendam in cle. Jo. de athon.

n ¶ Redditus eccleſiaſticus. vt prepoſitura vel capellania. viij. q. i. apoſtolica. in prin. Item vt ſunt hoſpitalia leproſaria et hmōi qbus dati ſunt redditus in puram et perpetuam elemoſinam. vt tamen ſcias q̄ regulariter hoſpitalia hmōi tanq̄ domus religioſe debent cenſeri ſub diſpoſitione epiſcopi dioceſani. ex̄ de reli. do. ad hec. cuz. c. ſeq. Quandoq̄ tamen ſecularia ſunt in dñio ſecularis dñi: qui patronus ſeu aduocatus eorum vocatur nec in talibus habz epiſcopus aliqd: imo poſſunt ipſi patroni laici regimina eorū cui voluerint cōmittere libere et vſum donare. vt extra de donat. inter dilectos. et ibi hoc no. Inno. et Hoſti. et credo q̄ in huiuſmodi hoſpitali ſeculari locū nō vendicat conſtitutio noua extra de re. do. quia contingit in cle. de hoc ple. not. vv. extra de preben. per litteras. in cle. de hoc not. ſ. in conſti. otho. volentes. in prin. Jo. de athon.

o ¶ In toto vel in parte. ſic videlicet vt ius totale vel particulare transferat̄. vt dixi ſupra. c. cō. cuz laicis. ver. eccleſie. et ver. ad firmā. ſed tu dic quo ad caſum precedentem q̄ dicta expoſitio non valet q2 perpetuitas de qua hic loquit̄ neceſſario induceret trāſlationem iuris cum fructus nō ſunt extantes in preſenti pro tempore futuro i ppetuo enim huiuſmodi futura in iure conſiſtunt duntaxat. ff. ſi ſerui. ven. harum. et. l. egi. dic ergo quo ad propoſituz vel in parte etiā fructuū percipiendorū ppetuo ex̄ de arbi. peruenit. vbi dr̄ q̄ nō pt fieri adiudicatio rei eccl'iaſtice p laycos poſſidēde ꝛc.

p ¶ Alicui. ergo nec clerico nec laico licet iter cos fiat differentia in firma temporali ſupra cōſtitu. proxi. Jo. de athon.

q ¶ Sub quocunq̄ colore. qd ergo vna via prohibetur/ alia non admittitur. extra de procura. tue. in glo. vlti. in fi. pro quo dic lex vel diſponens habet conſiderationem ad rem prohibitam. tūc via iuris cōis ſtat regula vera. vt dicto. c. tue. ex̄ de cōceſ. preben. deteſtanda. li. vj. ff. de tu. et cura. datis ab his. l. ſcire oportet. §. i. ff. ad trebell. l.

Via vna prohibitā: an ſit alia concedēduz.

mulier.§.braſidas. C.ſi manci.ita fu.alie.ne pro=ſti.l.fi.et hic cum ſi.ſed tamen cū equitas fauora=bilis ſubeſt via iuris ſpecialis quis admittitur.ex̄ de reſtitu.in integrū conſtitutus.et no.c.ti.corā. in glo.fi.leg.et no. per Car.de regu.iuris.cū qd. libr.vj.Aut lex vel diſponēs p hibendo princi paliter ſe refert ad modum ſeu viaz phibitaz. tūc alia via etiā de iure cōmuni admittit.iurās enim non accu ſare bene denū ciat. vt not. ex̄ de iure iuran. quēadmodū in fi. Sic repulſ9 ab vna via vel actione/ad agē dum alia nichil ominus admit titur. ex̄ de iu=di. examinata. in fi. hoc etiam no.Jo.and.in in dicta regula cum quid.li.vj.ar.ff.de excep. rei iudi.ſi mater.§. eandem. et.l. an eadem.§. actio=nes.legi.et nota.extra de re iudi.c.abbate ſane.§. ceterum. et.§.prefatus.lib. vj. vel dic vt not.j.in conſtitu.Otho. deus.§.nos igitur.in gloſ. nec ab alio.Jo.de athon.

in[a] perpetuū conferatur[b] caſſum[c] et inane fore peni tus[d] decernētes ſi contra fuerit attentatum.

¶ De inſtitutione vicariorum:

¶ Summariū.

¶ Vicariaz nullus ſuſcipiat niſi ſit preſbiter aut dyaconus proximis quattuor temporibus rite in pſbiterum ordinandus: ſuſcipienſqz renunciet ceteris beneficiis curam animarum habentibus: et fu=ret ſe in vicariatu corporalem reſidentiam continue facturum: alioquin eius inſtitutio erit nulla.

¶ Siquis autem non ſacerdos iam inſtitutus eſt ſuſcipiat ſacerdotium intra annum: aut ſi per euz ſteterit quo minus ſuſceperit: priuetur vicaria: ſuſcipiēs vō renūciet et iuret vt iam iſtituēd9.

a ¶ Imperpetuū.i.ad vitam contrahentium.ita videlicet q p mortē alterutrius cōtrahentiū diſſol uatur et finiat̄ firma ipſa ex legis diſpoſitiōe ar. ff.pro ſocio.l.i.ff.de procura.l. et imperpetuum. et in hoc quod no.ſupra.c.§.perpetua.in prin.ſic videlicet in fi.de hac dictione no.x.q.ij.capi.per=petua.in prin.Jo.de athon.

b ¶ Conferatur. etiam cum licentia epi et alia ſo lennitate de qua loquitur ſupra.c.conſti.c.proxi. in fine.Jo.de athon.

c ¶ Caſſuz et inane.C.de legi.non dubium.ſic ex̄ de offi.delega.c.fi.in fi.lib.vj. et.c.li.de iudic.c. mulieres.in fi.et.c.li.de appella. vt ſuper.cuz ſi.

d ¶ Penitus.i.quo ad omnem partem tam tem=poris q rei deducte in contractum: cum eadem ſit ratio rei et temporis.ff.de mili.teſt.l.miles ita.in prin.facit ex̄ de elec.c.qualiter.in fi.

e AD vicariam.ſ.perpetuam extra de reſcrip. poſtulaſti.extra de filijs preſby.conſtitu=tus. et.c. ad extirpandas. extra de fide inſtru.g. perpetuus cum ſi.ſecus ergo de vicarijs tempora libus qui ius certum intitulatum non habent.de quibus habetur extra de appel.peruenit.i.extra de voto.c.vlti.extra de elect. cum ex eo.c.li.de re gula.būficiū. Qui autē ſunt vicarij perpetui ha betur extra de offici.vicarij.ad hec.plenius extra de prebē.de monachis.c.extirpande.§.q vero cū ſi.j.in conſti.Otho.ſacrorum.Jtem de eius ſuffi cienti portione dixi ſupra conſti.proxi.j.reſpon. ver.pingui.Jtem quattuor ſcias genera vicario rum quidaz ſunt vicarij mercēnarij: et ſic cōuica rij rectorum/qui ad tempus aſſumūtur tempora les ad placituz rectoruz et ſine licentia epiſcopi et tales miſſas et cetera ſacramenta vice rectorum recte miniſtrant. vt notat̄.xvj.q.j. adijcimus. ar. xxiij.diſtincti. mulieres in fi. Naz bonus rector ſecuz debet habere vicariū vij.q.i.illud.et c.nichil.imo et vicarius perpetuus huiuſmōi cōuicariū temporalem habere poteſt i adiutorium ſuuz et ſine licentia epiſcopi: dum tamen ſtatutum prouinciale vel ſynodale nō impediat vt dicta decre. vlti. al' vt dicaz.j.c.§.ſed verbū perſonis proprijs. Alij dicunt̄ vicarij ad certā prouinciam per papā deſtinati: et illi tantam poteſtatez obtinent quātam littere eorum important et non plus. xviij. diſtic.nobiliſſimus.extra de priuile.ſuſcepimus. Tertij dicuntur vicarij generaliter per epiſcopuz in ſua dioceſi conſtituti/qui poteſtatē a iure dicū tur habere extra de offic.vicarij.cum in generali. lib.vj.et.eo.lib.de preben.c.ſtatutum.de quibus quomodo et in quo differunt iſti a principalibus officialibus qui idem conſiſtorium tenent. extra de appella.romana.in princi.li.vj.ex̄ de reſcrip. et ſi principalis in cle. Solutio in officialē huiuſ=modi eſt tranſfuſa cognitio cauſarū totius dioce=ſis generaliter.non autē inquiſitio/correctio/pu nitio exceſſuum/ſeu amotio a beneficio: nec etiaz collatio beneficiorum: niſi al's iſta ſpecialiter ſibi eſſent cōmiſſa. vicarius tamen generalis epiſcopi hec omnia facere poteſt exceptis beneficioruz col lationibus extra de offi.vicarij.licet. et.c.cum in generali.lib.vj.hoc tamē poteſt generalis viſitator tempore viſitationis. vt no.lxi.diſtinc.obitū cum ſi. quod tamē dic vt extra de ſupplen.negli. prelato.c.eccleſie.et generaliter omnia poteſt que ſunt neceſſitatis et iuſticie extra de tempo.ordiñ. cum nullus.§.i.libro.vi.de maio.et obe.epiſcopa li.vbi etiam no.per Car. ſecus tamen in hijs que ſunt ſpecialis gratie. vt dicto.c.licet. et.c.cum in generali. Sunt autem et quarti vicarij perpetui ad curā aiarū inſtituti/et inſtallati/et intitulati. de quibus hic itelligo loqui. vt hic et alia q plura vtilia ple.no.vv.ex̄ de offic.vicar.c.i.in cle. Sed

Vicarij q̄druplices ſunt.

AD vicariaz ſtatui

c iiij

Vicariuſ in iudicio cõuentus an teneaſ rectorem noiare vl' an poſſit p ſe cõuenire ⁊ conuenire.

contra iſtos vicarios perpetuos quedam in facto agitata. Quero pmo. ſ. an ille vicarius in iudicio conuentus ſup re eccleſie portionẽ ſuã contingente habeat perſonã al's rectorẽ noiare? videſ q nõ cũ auctẽ epi in vicaria ſit inſtitutus. aſſignata ſibi fructuũ portione cõgrua. ex de reſcrip. poſtulaſti. ex de offi. vica. ad hec. et. c. ex parte. extra de fide inſtru. .g. perpetuus. vbi hanc partem tenet hoſtien. q nõ habet noiare rectorẽ: ſed ipſemet põt conueniri et cõuenire. vt ibi no. ſed ꝯtra Inno. ex de maio. et obe. inter quattuor in magna glo. ibi alij notant. Credo reſpectu rectoris vicarium dici intitulatum: reſpectu vero aliorũ noiare debet rectorẽ. ſic intellige hic contraria ar. ff. ſi ſerui. ven. loci. §. cõpetit. hec vera quãdo cõuenitur vicarius ratione rei vel loci. ſi autẽ rõne pſone puta forte vicarius pmiſit michi obedire: tũc nullo modo in iudiciũ aliũ noiat. noiatio enĩ in iudicio dumtaxat in realib' locũ habet ſcdʒ oẽs. vt no. Inno. in glo. predicta. non autẽ in pſonalibus. nam tũc quilibet cõuenitur ex obligatione propria / ar. ff. de conſti. pecu. l. vbi. premiſſa vera intellige in rebus imobilibus. Sed an pro re mobili locum habet noiatio? Inno. i dicta glo. magna / parũ poſt prin. videſ tenere q ſic / ſicut p re imobili ar. ff. de rei ven. l. officium. ſed ipſe idem no. contra. ſ. q in re mobili noiatio non habet locũ. vt no. ex vt lit. non ꝯteſt. qm. §. q ſi ſuper rebus. in glo. ſecus ⁊c. Cõcordes dicta ſua ſic. q2 qd dixit i mobilibus locũ habere noiationẽ itelligo vez ẽẽ. vt noiat' ad iudiciũ vocetur vt cõpareat ſi ſua viderit itereſſe ar. in hoc qd no. Inno. ex de ma. et obe. humilis. ver. in arduis. ar. in hoc qd le. et no. ff. iudica. ſol. l. iij. §. ob rem. ſed non vt ſcdm noiatuʒ proceſſus reguletur ſicut fit in immobilibus quãdo poſſidere ſe dicit noie alieno. vt ſupra notaſ. Scdo quero cũ ius talis vicarij ſic perpetuitatem cõtineat / vt iaʒ dixi: an ꝯtra rectorẽ loci vicarius preſcribere poſſit? Videtur q ſic: q2 lʒ ius rectoris eccleſie videſ directũ: tamen ius vicarij cõtinet ius vtile qd prefertur directo. ff. de procur. in cauſis. in fi. et. l. ſe. ar. ff. de pe. here. l. nec vllã. al's etiã ſi putauit. §. apud marcellũ. de quo ſupra. e. conſti. cum laicis. in glo. licet ibi iuxta hoc queriſ. Item ius vnius eſt diſtinctuʒ et ſeparatum a iure alterius. ergo tanq̃ ſeparatum non continet ius alterius. ar. ff. de vſuf. is qui fundum. in fine. ar. ff. de acquiren. poſ. l. naturaliter. §. nichil. Quidam dicunt contra. cum quicquid preſcribit vicarius tã q̃ vicarius iuris quodam modo dirivato eccleſie / et ſic ſuperiori primo prelato preſcribit ar. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annorũ. l. male agitur et hoc no. vv. ex de offi. vica. c. i. in cle. ſed primũ verius videtur: cum vicarius tanq̃ perſona eccleſiaſtica preſcriptiõis capax portionẽ ſibi limitatã poſſideat noie proprio. qd dic vt ſupra in conſti. pxi. Item nõ noie colonario. vt loquitur. l. male agitur. in augmentuʒ ergo portionis ſue in ſingulis in quibus bonã fidem eius preſumere poterit cõtra rectorem preſcribere. ar. in hoc qd not. Inno. extra de ver. ſig. abbate. in prin. glo. prope fi. ibi item licet. ar. ex de offic. vica. ad hec. ſecus tamen

Vicarius an cõtra rectorẽ pſcribẽ poſſit.

in alijs rebus oĩno diuerſe nature ⁊ rõnis diſtincte. cum in illis diceremus malã fidẽ ineſſe extra de preſcrip. vigilanti. ar. ff. de bo. li. ſi pronũ. §. ſi ex bonis auten. de cõtrouerſi. inueſti. c. ſi quis dema ſo. coll. x. cum ſi. rector enĩ nõ vicarius ſuã intentionẽ fundat de iure cõi ſuper decimis pmitijs oblationibus et huiuſmodi. ex de preſcrip. ex tranſmiſſa. ex de ſepul. in nra no. vv. de iuris pa. c. i. in rubro. in cle. Item quero an cõtra huiuſmodi vicarij vel alterius preſcriptionẽ quadragenariam competit rectori reſtitutio infra quadrienniũ a tẽpore huius quadragenarie preſcriptiõis cõplete? Glo. ſup hoc vacillat. C. de ſacro ſanc. eccle. autẽ. quas actiones. et auten. de eccle. ti. §. pro temporalibus. in fi. per quos textus et conſimiles. glo. extra de in integr. reſti. c. auditis. in glo. eccleſia enĩ in fi. dicit verius eſſe reſtitutionẽ hoc caſu nõ admitti: ne iura loquentia de pſcriptione fruſtra ſtatuta videantur: vt ibi notaſ. Idem tenet Io. an. eo. ti. c. i. glo. pone. ex in fi. in cle. Sed contra videſ dicendũ. cũ ꝯtra omnẽ leſionẽ iudicialem et extraiudicialẽ reſtitui poſſit: imo et cõtra ceteras preſcriptiones tẽporales vt not. per doc. ex de in integ. reſti. cõſtitutus. et no. C. de hereticis. autẽ. idem eſt. Unde cũ eccleſia ante lapſum. xl. annoꝝ ſemp videtur in ledendo paſſiue: q2 iure cõi poſſit ſemper ante preſcriptionẽ interuertere. ſed cõpletis. xl. annis: tũc d2 ledi. et a tẽpore iſtius leſionis quadriennij indulgenda videtur reſtitutio. ar. ex de in integr. reſti. c. i. et. ij. li. vi. que iura videntur innuere hoc arbitrariũ eſſe. ita q regulare ſit illud qd pria opinio. quaſi hec lex hoc priuilegiũ reſtitutionis puidens in hijs preſcriptiõibus quãdaz ppetuitatem ꝯtinẽtibus certũ tẽpus. et in preſcriptionibus iuris eccleſiaꝝ prefiniuit: vltra qd nec iure cõi nec ſpeciali audireſ. vt dicta auten. quas actiões. cuʒ ſi. ex de preſcrip. de quarta. al's ad qd poneret lex tẽpus diffuſius in preſcriptione rei eccleſie q̃ in preſcriptione rerũ priuataꝝ. x. vel. xx. annorũ. C. de preſcrip. xxx. annorum per totum: cum tamẽ duplici priuilegio gaudere non debent reſpectu eiuſdem vt no. C. de dot. promiſ. l. i. i fi. ar. de pactis conuen. l. ſi mulier. §. i. in fi. inſti. de autẽ. tu. §. neq. tamen poſſet eſſe ratio iudicẽ mouens ad concedendũ reſtitutionẽ hoc caſu puta ſi in graue dãnũ eccleſie laici preſcripſiſſent i modo decimãdi qd videtur poſſe et idem no. vv. in cle. de iudi. diſpendioſam. ver. preſtationẽ q in perſonalibus valʒ conſuetudo de minus decimãdo loco decimarũ non in realibus. xvi. q. vij. quecunq vero prediorũ / et no. Io. an. de cenſibus. ex. c. ij. ver. conſtitutiones. et qualiter valet ꝯſuetudo in clericis no. Inno. ex de ꝯfirma. vtili. venerabilis in prin. licet hoc nõ poſſunt in huiuſmõi decimis. vt le. et no. extra de preſcrip. cauſam. et ſic intellige ex de reſti. in integ. c. i. in fi. li. vi. Item in temporalibus preſcriptionibus de quibus ſupra dixi eſt tempus vniforme eccleſie ⁊ alijs. vnde eccleſia contra eas habet tantũ vnã ſpecialitatẽ. ſ. reſtitutionis in integrũ. ex. c. ti. c. i. in cle. Et caue q2 dixi ſupra duplicẽ fauorẽ nõ debere fieri reſpectu eiuſdem. Uerũ eſt de duplici ſolennitate intrinſeca.

Reſtitutio an cõpetat rectori cõtra pſcriptionez vicarij.

vt in dicta glo.fi.C.de dot.pꝛomiſſ.l.i. et hic in q̄
ſtione pꝛopoſita. Sed cum vna intrinſeca aliam
extrinſecam bene cōpatitur. vt in alienatione rei
eccleſie vel minoꝛis q̄m pꝛecedit illa ſpecialitas.
xij.q.ij.ſine exceptione.ex̄ de re.eccle. non alie.c.
dudum.lib.vj.
ſꝫ iſta eſt extrin
ſeca.ff. de pub.
in rem act.l. q̄=

ius nullum de cetero[a] foꝛe admittenduꝫ[b] niſi[c]

cunq̄ in fi.ideo patitur aliā ſpecialitatem.ſ.reſti=
tutionis in integrū contra huiuſmodi contractuꝫ
que eſt vna ſpecialitas intrinſeca leſione pꝛobata
ex̄ de reſti.in integ.c.i.libꝛo.vj.

a ❡De cetero.ſic ergo nota q̄ tractus futuri tem
poꝛis ſpectat ad iudicē ita q̄ ſuper futuris poteſt
ferri ſententia. et ſic eſt cōtra.ff. de vſur.l.i. Pꝛo
quo dicit Hoſtienſ. extra de ſepul.in noſtra. Aut
obligatio hec ē oīno futura et ſuper tali nō pt̄ fie
ri iudiciū vt ibi. Aut obligatio ē p̄ſens tūc ſi ſit di
latiua tantū et non extenſiua quia debetur in diē
vt in feſto paſche:tunc obligatio eſt pꝛeſens ſꝫ pe
titio vel condemnatio pꝛeſens non adijcitur/imo
potius puniret ſi hoc peteret extra de plus pe.c.i.
Aut eſt pꝛeſens dilatiua et etiam extenſiua vt in
expenſis q̄ multiplicanẗ per contumaciā in p̄ſta=
tionibus annuis et hmōi tunc pt̄ fieri condemna=
tio in futurum ſic intellige no.extra de offi. dele.
querēti.ff.ſi ſeruit. vendi.l.harū.et.l.egi. Sed cō
ditionalis condēnatio fieri pt̄ ex̄ de teſta.Raynal
dus.§.ratio.ff.ad.le.aquili.l. in lege aqlia.§. ſi de
bitoꝛ.tenet enī ſentētia cōditionalis ſi feraẗ.ff.q̄n
ap.ſit.l.i.§.biduū. Item ſup futuris poteſt ferri
iudiciū penale. puta q̄ ille q̄ ſemel me moleſtauit
de cetero non me moleſtet:nec amplius meuꝫ ius
vſurpet/vt dicta decre.in noſtra. Itē q̄ gn̄aliter
cautio peti poſſet de fideliter p̄ſtando in futurum
ex omni iuſta cauſa que iudicis arbitrio viſuꝫ fue
rit licꝫ debitū ante diē ipune nō poſſet peti. vt le.
et no.ff.de iudi.in oībus bone fidei. hoc idē cōfir=
mat v v.ex̄ de iureiu.romani. ꝟ. declaramus i cle.
Tu dic bꝛeuiter q̄ ſup futuris oīno.ſ.actu ⁊ habi
tu:re et ſpe.nō pt̄ fundari iudiciū. ita q̄ hmōi nō
cōplectitur hmōi libellus gn̄alis.ff. de iudi.nō pt̄
⁊.l.nō queādmodū.ſic intellige qđ no. Car.ex̄ de
offi.oꝛdi.c.i. ver.foꝛaneos. circa mediū. ſecus tn̄
ſuper p̄ſētibus actu ⁊ futuris veriſſe habitu.ff.ſi
ſer.ven.l.haꝝ.et.l.egi.cū ſi.et no.Guy. de re iu=
di.abbate ſane.ppe fi.ꝟ.iudicio.li.vi. Item per
hoc verbū de cetero patet q̄ hec conſtitutio eſt no
ui iuris introductiua ſaluo eo qđ dicitur.ſ.c.§.de
iam.de hoc ple.dixi ſupꝛa.c.conſti.eccleſias in fi.

Judiciuꝫ an ſup futuris fundari poſſit.

b ❡Admittendū. expedit enīꝫ ante admiſſionem
occurrere ex̄ de iure iuran.queādmoduꝫ.§.i.C.in
quibus cau.in integ.reſti. non eſt neceſ.l.fi. Iteꝫ
ſcias q̄ ius huius perpetui vicarij ⁊ veri rectoꝛis
eſt ſimile et confoꝛme in tantū q̄ in eoꝝ beneficia
pꝛohibetur ſucceſſio. qđ nō foꝛet ſi iura eoꝝ oīno
foꝛēt diuerſa. vt no.hoſti.ex̄ de fi.pꝛeſ.cōſtitutus
et.c.ad hec in fi.licet enim cura fuerat penes vica
riū.nō tamen transfertur nec abdicatur a rectoꝛe
ſed remanet penes vtrūq̄. vt no.ex̄ de offi. vicarij
c.ij.et no. Inno.ex̄ de pꝛeben.cum non ignoꝛes.

Vicarius an dicaẗ habere curaꝫ vl̄ potiꝰ rectoꝛ.

et.c.extirpande in fi. licet enim vicarius curā ge=
rat: non tamen negat qui rectoꝛ curā habeat.ar.
ff.de car.edic.l.iij.§.ſi duo.facit.ff.de iure iuran.ſi
duo patroni.in pꝛin.ff.de iure pa. ſi iucauero. in
glo. vbi dicens ſe filiū non excludit alium niſi di
cat ſe filiuꝫ tm̄.
nichil ergo vni
diminuiẗ p tráſ
lationeꝫ huius
cure:ſed per aliuꝫ augeẗ. vt patet in omni doctri=
na per magiſtrū facta in diſcipulis ar.ff.de leg.iij.
l.legatis ſeruis.§.oꝛnatricibus. Contra tn̄ videẗ
per extrauag.execrabilis.§.fi.ver.beneficiuꝫ. qđ
regitur per vicariū reſpectu rectoꝛis dicitur non
curatum. Jo.de athon.

c ❡Niſi.no. cum hec dictio ſequitur negatiuam
ponere videẗ ſeu affirmare vt nullus homo diſpu
tet niſi guydo. C. de tranſact.l.actione cū ſi. aut
accedit oꝛationi affirmatiue. vt oīs hō diſputat
niſi ſocrates.et tūc excipit ſeu negat.ff.de re.iur.
que tutela in pꝛin.et de hac materia no. Guy. ex̄
de conſti.c.i.pꝛope fi. ver.niſi. li.vj. Sed contra
hāc diſtinctionē eſt.ff.de ma.teſta.ticia.§.fi.ff.de
re.iur.nemo ex hijs. vbi hec dictio ſequitur nega
tiuam.et tamen nō ponit. Dicunt ergo quidā mo
derni.aut diſpoſitio icipit negatiue:⁊ tūc nichil po
nit. vt dcā.l.pꝛia alẗ.aut diſpoſitio icipit affirma
tiue/executio tn̄ ē negatiua:⁊ tūc ponit.ff. de cōdi.
⁊ de.l.q̄bus dicbꝰ.§. quidaꝫ ticio. Dic tu ſiue in cō
tractu ſiue vltima volūtate/ſiue pꝛofertur a lege
ſiue ab hoīe ſemp excipit ſi referaẗ ad illud. et illi
accedat qđ ſub pꝛia diſpoſitiōe ꝯtinebaẗ. diuerſi=
mode tamē q2 q̄n ſequitur affirmatiuā.tunc exce=
pit negādo illud qđ pꝛius fuit poſitū.ff. de penu
le. naꝫ qđ liquide.§.fi.ff.de leg.iij.l.fideicōmiſſa.
.§.ſic fidei. Sed quādo ſequitur negatiuā et exci=
pit affirmare. vt dicta.l.actio.ff.de ma.teſt.l.ſi ita
fuerit ſeruus.§.queſtio. inſti.de adop.§.item non
aliter.et hic.xi.q.iij.nemo epoꝛū.q̄n vero non re
ferẗ ad illud totū qđ p̄mittiẗ. tūc ſemp adiectionē
facit:et tunc pꝛopꝛie ponit. vt dicaꝫ et remittā in
dictione pꝛeter.ſ.in cōſti.pꝛoxi.§.in vtroq̄. ver.
pꝛeter. Et pꝛodeſt notare iſta ad queſtionem qua
queritur an ſic pꝛomittens nullā in vxoꝛē ducam
niſi te/ipſam ducere ſit obligatus:et ſaluis argu=
mētis pꝛemiſſis videẗ pꝛimo q̄ non. q2 ex diſpoſi
tione negatiua effectus non inducitur. vt dicta.l.
ticia.§.fi.ſed ſi contrahere vellet vir/tunc ipſa de
bet pꝛeferri. ar.ff.de act.empti. ſi ſterilẗ.§.ſed et ſi
ita. Contra videẗ q̄ ex huiuſmōi negatiua inſur=
git effectus ar.ff.de contrahen.empti.qui fundū.
ſaltē vt ex pꝛia attentatione al's acceptatiōe erga
aliā peti poſſit p pꝛimā.ar. ff.de fideicōmiſ.liber.
q̄daꝫ i teſtamēto.ſcđo reſpō.ibi nolo alij.⁊c̄. So=
lutio in hac queſtione credo q̄ cum loquamur in
actu incōmutabili.ſ.in matrimonio ex ꝟbis pꝛe=
miſſis ſtatim ſit obligatꝰ ad mꝛimoniū nullo alio
modo expectato niſi per partē ſic pꝛomittentē p=
batur ſua mens veriſimiliter ꝯtraria.ff.de fideicō
miſſa.liber.l.generaliter.§. ſi petitū i fi.q2 verba
huius pꝛomiſſionis ſic debent exponi:nullā ducā
niſi te.i.te ducam et nullā aliā. Nec obſtant ꝯtra

Niſi quādoq̄ affirmat/q̄n=q̄ negat.

Vir q̄ ita dicit nullaꝫ ducaꝫ niſi te.an ſit obligatus ad illam ducendam.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tia qꝛ loquũtur in cõtractu repetibili ſeu iterabili et commutabili. ff. de ac. emp. l. exempto. §. i. vnde tunc expectatur quouſq; in contrarium fieri attẽtetur et ſic intelligo quõcunq;. Guy. ex̃ de conſti. c. i. ℣. niſi in fi. li. vi. qua querit de ſimili cõtractu venditiõis / p̃miſſam deciſionem intellige veram in foro iudiciali. in foro penitentiali omnino credendum eſt cõfitenti. i. q. vij. ſancimus. Vnde hoc caſu p̃ſbiter habet dicere cõfitenti licet in foro iudiciali nõ crederetur tibi ita ſed potius adiudicaretur pro matrimonio. niſi tamen euidenter probares contrarium vt. §. ſi petitũ in fi. tamen ego qui debeo tibi credere dico tibi ex quo non cõſenſiſti in eam non eſt tibi vxor vt ple. no. Hoſtiẽ. extra de ſpon. tua nos. §. i. ver. non videmus.

iam [a] in preſbiterum [b] ordinatum: vel [c] ſaltem dyaconuʒ in proximis [d] quatuor temporibus [e] rite ordinandum [f]: qui [g] renuncians [h] aliis beneficiis ſi qua [i] habeat curaʒ animarum habentia / iuret [k] ibi [l]

a ¶ Iam. i. tempore admiſſionis ſue ad vicariaʒ.

b ¶ In preſbiterum ordinatum. ſupple et executionem huius habentem ar. j. e. con. §. de iaʒ inſtitutis extra de cle. non reſi. qꝛ nõnulli ibi p ſe ipaʒ non ergo ſufficeret talem ordinem huiuſmodi ſuſcepiſſe et caractereʒ habere vt de hac materia plura recitat et no. Guy. ex̃ de pe. degradatio. in glo. pe. et vlti. li. vi.

c ¶ Vel ſaltem. i. ad minus. j. e. con. cum nõ ſolũ.

d ¶ In proximis. ar. ff. de. ℣. ob. l. cũ q̃ calendis Et ſic patet vna diuerſitas inter iſtuʒ vicarium & rectorem quem ſufficit eſſe clericum tempore inſtitutionis vt ple. no. Guy. de elec. cũ ex eo. i glo. no. verbum li. vi.

e ¶ Quattuor temporibus. nam alijs temporibꝰ ſacer ordo conferri non debet. niſi in ſabbato ſctõ vel ſabbato medie quadrageſime extra de tempo. or. de eo. cum ſi.

f ¶ Ordinandum. repete in preſbiterum. Quid ergo de impetrante in forma pauperum ad beneficiũ et ſi curam habeat aĩaruʒ annexaʒ an nõ obſtante conſtitutiõe iſta qua nõ poteſt quis admitti ad vicariam niſi preſbiter vel dyaconus in minoribus tantum ordinibus conſtitutus / poſt acceptationem ſuam vel licentiam prouideri poſſit de huiuſmodi vicaria curata? Videtur q̃ non cũ huiuſmodi beneficiuʒ adeo ſit ſacerdotale ex ſtatuto iſtius conſtitutiõis q̃ nullus ad illud debet admitti / niſi ſacerdos vel dyaconus vt hic extra de p̃bẽ. ſignificatũ. ar. ff. de munc. et ho. vt gradatim. §. ſʒ et ſi legem. Iteʒ huiuſmodi ſtatuta localia p clauſulam non obſtantibus &c̃. papa tollere non videtur. ex̃ de conſti. c. i. li. vi. non enim huiuſmodi nõ obſtantia tollunt dilationem vel affectum ſtatutorum vel conſuetudinum ſed operãtur tantũ ne gr̃a ſubreptitia dici poſſit vt no. ple. Guy. & car. extra de reſcrip. cum aliquibus in prin. li. vi. Dic contra vt ipſi no. extra de preben. ſi pro pauperibus clericis. ver. proinde. li. vi. Non eniʒ tenetur homo ſine titulo ſe facere promoueri. e. li. et. e. ti. ſi epiſcopus. et dixi ſupra ea. conſti. ſacer ordo. in

Surreptio tollit̃ p clauſulam non obſtañ.

glo. ordo nanq; tibi. ratio vltima in cõtrarium reduci debʒ pro iſta parte vt patet per dictos docto.

g ¶ Qui. ſ. admittendus ad vicariam.

h ¶ Renũcians. re et verbo. hodie l forma et ſub pena extrauag. execrabilis. §. qui vero deinceps.

i ¶ Si qua. ſ. beneficia curata vt ſequit̃ al's niſi fuiſſet hoc adiectuʒ intelligeretur de beneficijs q̃buſcũq; hic hominꝰ nãq; beneficiũ in iure cõi poſitus late patet. vt no. vv. ex̃ de renunci. c. i. ver. beneficio in cle.

k ¶ Iuret. iuramentũ tria continere debet ſcʒ veritateʒ ſcientie. item iudiciũ. i. deliberationẽ atq; iuſticiã. ſ. vt bonũ ſit i ſe & honeſtũ. alioq̃n potiꝰ diceretur periuriũ niſi hos tres comites habeat. xxij. q. ij. aiaduertendũ. in prin. C. de nup. auten. qđ eis. in fi. de piurio vero multiplici no. xxij. q. ij in ſumma. melius in. c. ne quis. Item quãdo licet iurare no. extra de iureiurã. nullus. Item an huiuſmodi iuramentum poteſt per epm̃ inſtituto remitti? Dic q̃ nõ. p ea que no. vv. extra de vſuris c. vnico. ſ. reſpon. ver. iuramento. in cle. nam cuʒ tendit ad cultum dei religionem vel pietatem dei: tunc non poteſt per partem remitti. ſecus ſi ſolomodo ad cõmodum temporale. vt ibi ple. no. vv. ar. extra de ſpon. preterea. i. qđ ple. pſequitur repertorium. ſpe. ti. de le. §. nec oſtendendum. ver. poteſt etiam epiſcopus.

Iuramẽtum tres debet hr̃e comites.

l ¶ Ibi. i. in loco vicarie. Vnde queritur an vicarius in forma iuris conſtitutionis huiuſmõi iuratus extra parrochiam ſuaʒ in loco vicino habitãs ad menſam laici forte cum domos proprias nõdũ haberet cõſtructas / cenſeat̃ in cura ſua iurata reſidere? Videtur q̃ non: cuʒ talem perſonã obligatam ad reſidentiam ſufficiat requirere in eccleſia. ar. in hoc qđ no. Inno. ex̃ de eo qui mitti. in poſ. ſi aduerſarius. extra de dolo et cõtu. cauſam que. cum ibi notatis in glo. Ber. ff. vbi puc. edu. de. l. fi. ſic videtur intelligi. glo. C. ex q̃bus cauſis ma. l. ij. & no. Guy. ex̃ de elec. c. i. ver. infra mẽſem. li. vj. ar. xij. q. j. §. his itaq;. ℣. nam ita cũ dictuʒ eſt. ar. opti. xxv. q. ij. ita nos. ſ. reſpõ. ibi vt parrochie vice &c̃. et hoc innuitur. j. in conſti. otho. ſacrorũ ſ. reſpon. in fi. Credo tamẽ p ea que preponitur in via queſtionis ſufficere cum ita eſſe vicinum q̃ cõmode ad eum habeatur acceſſus: cum eius parrochiani eius miniſterio indigẽt. ita q̃ requiſitus paratus ſacramenta intra parrochiam miniſtret. Idẽ eni iuris eſt de eo qđ eſt et de eo qđ prope eſt. ff. ſi certũ peta. lecta. §. dicebam. C. de pac. l. petẽs preterea ibi ſatis reſidentiaʒ facit vbi ſuum opus complet. licet extra manere conſueuit. ar. op. ff. de fun. inſtruc. l. cum quidam facit. c. ti. l. queſitũ. §. ſi quis &. l. cũ delamonis. §. ſabinus. cum ſi. imo abſoluere et penitentias imponere in foro aie ex̃ parrochiam poſſet quãdoq; ſubditis ſuis. non tñ hoc vniuerſaliter vſurpandũ. q i hec ſunt iuriſdictionis voluntarie. ff. de offi. preſi. l. ij. ſed conten

Vicariꝰ q̃ iurauit i vicaria reſidere: ſi in loco vicino moretur: q̃d iuris?

tioſam exercere nõ poſſit extra parrochiam. ff. de iuſ. o. iudi. extra territorium. niſi in caſu extra de foro compe. c. i. in cle.

a ¶ Reſidentiam. hoc nedũ ſtatuitur propter eorum continuum officiũ in miniſtrando ſacramẽta et ſacramẽta lia ſꝫ ꝑpter hoſpitalitatẽ quã ex hac artatiõe plus facient ꝯ ſubdiſſit. xlij. di. §. i. et ibi no. in ſumma. ita ꝙ eorum domus omnibus debet eſſe cõis alioquin angelos nunꝗ̃ recipiẽt. vt ibi. no. ꝯ plc. xii. q. i. c. i. Unde iuxta huiuſmodi onera ſibi prouidere debet de portione conuenienti et congrua vt patet in his q̃ remiſi ſupra. c. in prin. ar. xij. di. §. i. Nunqd ergo iſte vicarius iurat° ſe abſentãs ꝑ negocijs eccleſie ſeu vicarie excuſetur a piurio Videtur ꝙ non. cũ actũ volũtariũ exerceat ar. C. de tranſacti. l. ſi quis maior et quod no. additio. extra de iure iuran. capi. veniens. Dic contra ꝙ ſatis excuſetur et ꝙ cenſetur reſidens et obligatus ſic per iuramentuꝫ. nam paritas vtilitatis eccleſie eum excuſat ar. ff. de arbi. l. licet. C. de palati. ſacra. largitio. l. fi. li. xij. ar. ff. de re iudi. inter eos. nam et talis deſeruire eccleſie videtur et reſidens eſſe in eadem vt no. Guy. extra de cle. non re ſi. c. i. prope fi. ver. vtilitatis. li. vi. ar. e. ti. ex pte tua. Nec ob. addi. in decre. veniens de qua ſupra no. nam ibi impetrauit abſolutionem perpetuaꝫ quod non eſt tolerabile. hic tẽporaliter vult abeſſe. ar. C. de preci. impa. offe. quotiens. Iteꝫ q̃ſtio loquitur qñ ad cõmodũ ecclie vel rei publice imediate. ſꝫ dicta additio loquiꝭ qñ hoc ĩpetrat ad vtilitatem perpetuã ſingularẽ imediate. ar. ff. ex qui cau. ma. liceꝫ. l. iiij. et. l. qui mittuntur in fi. lex conſiderat potius imediatũ cõmodũ: vt. ĩ. con. ꝑxi. et ſi hoc pricipaliter concernat commodũ eccleſie diſpẽſatio toleretur. ſi perſone cõmodũ principalius / q2 imediate et inſeparabiliter: tũc denegeꝭ. vt no. Hoſti. ex̃ de preben. de multa. in fi. Iuxta hoc quériꝭ. an cuꝫ hmõi vicario iurato poteſt eps diſpenſare in forma cõſtitutiõis cũ ex eo. extra de elec. li. vi? Uidetur ꝙ ſic. q2 quod ſtatutum eſt de rectoribus etiam quo ad ſuſceptionem ordinum: ad perpetuos vicarios eſt extenſiuum extra de offi. vicaꝭ. c. i. in cle. vbi hanc partẽ tenet Io. an. v. ſacerdotiuꝫ ſed ibi non decidit hec de vicaria iurata. iuxta ſtatutum locale ſed tñ de vicaria de iure cõi ordinata q̃ iuramenti hmõi exactionẽ non habent vt in alle. ſupra. c. conſti. in prin. Unde liceꝫ dudum in lectura li. vi. decre. gratia collatiõis cõtrariuꝫ tenuerit: in vicario tñ iurato ad reſidentiam in forma hui° cõſtitutionis credo iam cõtra Nam ad caſum interpretatum nõ extẽditur obligatio iurata / etiam ꝑ re publica ar. in hoc qd̃ no. Guy. ex̃. de cenſi. c. fi. li. vi. et hanc partem tenet Io. an. ex̃ de elec. cũ non deceat in fi. li. vi. naꝫ iuramentuꝫ obligat et confirmat vbi ſimplex locutio non onerat de le. iij. l. cum quis decedens. §. codicillis. C. ſi aduer. vendi. autenti. ſacramẽta puberum. ex̃ de pac. Quis li. vi. ex̃ de iureiu. cũ contigat et c. fi. liceꝫ li. vi. Nec obſtat. C. de non numera. pecu. indubitati. naꝫ vbi equitas ꝑpter pctm̃ vel ius coẽ. repugnans ẽ iuramento contrarium iuramentum nichil ſuperaddit ad vinculũ vt ibi C. de legi. nõ dubiũ. ff. de le. i. ſi quis inquilinos ĩ fi. ex̃ de regu. iuris. nõ ẽ obligatoriuꝫ li. vi. Sed hic ꝯ ĩ iuribus pro hac parte all'. ſecus reperitur q2 hoc iuramentum excludit a iuramento ſpeciali vt auten. ſacramenta cum ſi. ſupra all'. vt vult no. vv. ex̃ de iure iuran. c. i. §. fi. ver. firma in cle. Item contra iuramentũ reqritur diſpenſatio et diſpẽſandi poteſtas expſſa. ff. ad munici. l. vlti. in prin. quã eps nõ hꝫ ſed ſol° papa. xv. q. vi. auctoritatem. ꝑ Io. et archi. ex̃ de iure iuran. c. cũ quidaꝫ per Ber. et docto. Iteꝫ ĩ forma decre. cũ ex eo. nõ poſſit diſpẽſare cum iſto vicario cum ante eius admiſſionem eũ oporteat eſſe preſbiterũ vel diaconũ vt hic ptꝫ ꝯ decre. cũ ex eo. ſolũ reqrit eũ eẽ ſubdiaconũ. ĩfra annũ. ad hec oĩa facit qd̃ notaꝭ ĩ ꝑxi. glo. ſe. Nõ tamẽ nego qui ex cauſa rõnabili ſup reſidẽtia ſimplici ſecũ poſſit diſpẽſari ar. ex̃ de elec. lꝫ canon. §. is autẽ cũ. §. fi. li. vi. nec enĩ in hoc obuiat ſuũ iuramentũ vt no. ĩ. in glo. non igitur.

reſidentiam [a] facere. [b] ac	eam [c] faciat [d] continue [e]

b ¶ Facere. Nota ꝙ ea q̃ per verba ſtatuunꝭ ſeu diſponunꝭ: ad intellectũ interpretatũ non referũtur. ff. de vul. ꝯ pu. ſub. q̃ libertis. §. hec vba. ſecus tñ qñ per nomẽ vt iter. actus. et hmõi vt vbũ le. et no. inſti. de ſti. ſeruo. §. ſed cum factum.

c ¶ Eam. ſ. reſidentiam.

d ¶ Faciat. An ergo iuramentum huiuſmodi artet vel obliget ad hanc continuitatẽ? Uideꝭ ꝙ ſic ar. ff. de ꝯdi. ꝯ demõ. l. hec ſcriptura. cũ ſua glo. inꝭ lineari. v. facturꝭ. vbi inuit repeti iuramẽtũ ar. ĩ hoc qd̃ le. ꝯ no. C. de ſa. ſãc. ec. autẽ. hoc ius porrectũ ĩ glo. ĩ iuramẽto. Sꝫ certe ibi dictio facturꝭ. al's ſtaret ſine regimine trãſitionis. et facit e. ti. l. ſe. ĩ fi. hic aũt loquiꝭ ĩ copulatiua diuerſarũ orationũ vbi iuramentũ ĩ ſcđa orõne nõ videꝭ repeti ſed diſtinctum per ſe ſtat cũ regimen per ſe ſufficiens includat ar. ff. de ver. ob. inter ſtipulantẽ. §. ij. v. iteꝫ ſi ego. vnde diuerſa videtur eſſe pena vnius et alterius ar. C. de tranſac. l. vbi. ſaluo eo qd̃ dicã. ĩ. e. conſti. v. alioquin. ita ꝙ licet iuramẽto vicari° aſtringatur ad reſidentiaꝫ tñ ad continuitateꝫ reſidentie aſtringitur ſolũ ex precepto ꝑ cuius precepti violationem non nego peccatuꝫ mortale committere ſeu cõtinere vt no. Car. de elec. generali ĩ glo. no. ergo li. vi. et ꝑ Guy. c. li. de. con. preben. deteſtanda. in glo. vere dãnatus ibi nota verbum ptꝫ. iij. diſt. §. vlti. ad diuerſaꝫ naturã et diſcretaꝫ orationem ſequentem iuramentum precedẽs nõ extenditur. C. qñ mu. tu. offi. fun. pt. l. fi. liceꝫ iuramentum ſubſequens ad orationes precedentes ſeparatas quandoꝗ̃ extendatur. extra de iure iurã. ego in fi. Ioannes de aton.

c ¶ Continue. hoc intellige ciuili mõ. ſ. tempore congruo licet non quolibet inſtanti. ff. de ſeruu. l. ſi cui. ff. de edili. edic. l. qd̃ vẽditor. vbi lex inſtruit

Vicarius ſe abſentans ꝑ eccleſie negocijs cẽſetur pñs

Vicarij ꝑpetui ꝯ rectores eodem iure cẽſentur quo ad aliqua.

Reſidentiaꝫ continuaꝫ ꝑ iuramẽtum ꝑmittenſ ad continuitatem vi iurati nõ aſtriꝭgitur.

Uerba ciuiliꝭ ſunt itelligẽda

non fieri interpꝛetationem amaraꝫ. abſit enim ꝙ ab huiuſmodi vicario exquireretur quodlibꝫ momentuꝫ.ff.de cōdi.et de.l.ſiquis ita legauerit.cauſa nanqꝫ ſtillicidij perpetua eſt et tamen non ſemper cadit.ff.de ſerui.vꝛ.pꝛe.l.foꝛamen.ſic extra i

ꝓhe. i ꝓn. vbi exponitur cōtinue.i. aſſidue. ar. ꝓ hoc eẋ de

coꝛpalē[a]:alioq̄n[b] iſtitutio ne[c] ipſi[9][d] decernim[9][e] foꝛe[f]

de cle.non reſiden.ex parte extra de pꝛeben.ſignificatū. vbi de hoc no. Gup. in roſa.xxij.di. ſacroſancta.ꝟ.conſtitutis le.et no.extra de ver.ſigni. c.vlti.in fi. li.vi. Poteſt etiam quis ſe abſentare nedum pꝛo neceſſarijs ſed etiam pꝛo vtilitatibus ſuis familiaribus immo et cauſa peregrinationis tempoꝛanee. qꝛ talis nō min[9] reſidere videtur.ff. de offi.pꝛeſi.illud extra de pꝛebē.pꝛeſēti.i.reſpō. in fi.ꝫ.§.i.li.vi.Quod tamen verum eſt moderata licentia epiſcopi. vt no.Gup.extra de ver.ſig. c.vlti.in fi.li.vi.vt ptꝫ de conſe.di.vlti. nō opoꝛtet miniſtros. hoc maxime appꝛobo quando cauſa recreatiōis ſe abſentat. ſiue cauſa ſanitatis recuperāde ſiue infirmitatis vitande. dū tamē cauſa non ſit captatoꝛia. Juſta cauſa quoqꝫ videtur abeſſe qui nō habet iniuſtam cauſam abſentie.ff. de fideicōmiſ.li. ſi cum.§. ex iuſta.quod indubio ſue conſcientie relinquo per decre. extra de iure iurā.mulieri.et ita hoc quod dixi ſupꝛa.c.cōſti.ecleſias.j.reſpon. in fi. cum diſcreta moderatione oꝛdinarij.ff.de in litē iuran. videamus.§.iurare. C. vnde vi.ſi quādo.le.ꝫ no.eẋ quod vi metuſue cau.c.fi. infirmatus nāqꝫ deſeruire videtur.ff.de ſta.li.l.cū heres.§.ſtichus.le.et no.eẋ de cle.egro. c.i.in fi. Per quātū tempus ergo poteſt vicarius ex cauſa volūtaria ſe abſentare? Videtur ꝙ tantū per tres ſeptimanas. vij.q.i.pꝛeſentiū. Solutio hoc tempus non eſt lege definitum: et ideo eſt arbitrariū.vt ibi no. ſed diſſolutionis cauſa nō per hoꝛā abire debet.vt no.Jo.an. eẋ de reſcrip.c.fi.

Bñficiatus licet reſidere teneat ſe tū abſentare pōt quādoqꝫ.

Vicarij abſentia voluntaria ꝗ̄ta pōt eſſe.

a ¶ Coꝛpoꝛaleꝫ.ſ. miniſteriuꝫ ꝑſonale pꝛebēdo. vt leg.et no.eẋ de pꝛebē. ſignificatū. patet.j.c.§. de iam.parū enī eſt reſidere niſi reſidens curā gerat eccleſie.eẋ de cle.nō reſi.qꝛ nōnulli.et.e.titu. c.i.li.vj.et patet in hijs que ſcripſi.j.in conſtitu. otho. xpiane.i glo.cū iura circa mediū.nō eī ſufficit coꝛpus repꝛſentare niſi cū cōmode poſſit/miniſterium adimpleat.ff.de auc.tu.l.i.in fi.ff.de cap. et poſtli.re.l.nichil.C.de epi.et cle.generaliter in fi.not.Gup.eẋ de elec.licet canon.§.i.in glo. hoc verbū in fi.g.li.vj.ple.no.ipſe.c.ti.cū ex eo.ver. ex iuſta cauſa.li.vj.ſaluo ſemꝑ eo.qđ dixi.j. ver. in pꝛopꝛijs perſonis.

b ¶ Alioquin.i.niſi iuret reſidere nō dico cōtinue reſidere:qꝛ ad cōtinuitatē nō aſtringit vi iuramēti.vt dixi iam in glo.ſupꝛa.c.an ergo.Caue tamē qꝛ obſeruantia patrie ſic poſſet interpꝛetari hmōi iuramentū ꝙ ad cōtinuitatē reſidentie extendat. licet contra intellectū/aut contra cōmunē ſignificationem verboꝛuꝫ.eẋ de deſpon.impu.c.i.§.i.li. vj.et contra mentem ſtatuentis.ar.eẋ de ſpon.ex litteris.i. et ar.ff.de ven. inſpi.l.i.§.fi.ff.de fun. inſtruc.l. cum delanionis.§.aſinam in fine.ff.de

ver.ſig.l.a vinculis.ff.de aqua plu. ar.l. vlti.C. de nili.agge.nō rūpen.l. vnica not.Car.extra de elec.cupientes.§.cōtinue.ꝟ.continue.ꝟ.cōmode ibi credo ꝙ iudex ꝫc. li.vj. De iuramento vero rectoꝛis qđ de iure pꝛeſtare debet dic per hoſti.extra de iure iurand. tua.j.

c ¶ Inſtitutionem.ſcꝫ auctoꝛizabilem. de hac.i.c.cū ſatis de offi.archi.

d ¶ Ipſius.ſ. vicarij.

e ¶ Decernimus.pone epꝯ dicit i ſuis litteris. nouerint vniuerſi ꝙ taleꝫ oꝛdinauimus vel inſtituimus:loquens de pꝛeterito nō de pꝛeſenti/an per hec verba pꝛobetur oꝛdinatio vel iſtitutio? Videtur ꝙ non.ar.ff.de le.ij.l.ticia cū teſtamento.j.reſpon.in fi.ff.de le.iij.cū quis decedens.§.codicill. Dic ꝯtra qꝛ fert teſtimoniū veritatis.ar.xi.q.iij. c.iij.in pꝛin.eẋ de pꝛobatio.poſt ceſſionē.ff.de here.iſti.q̄ volebat.ff.de ali.lega.l.j.cū min[9].§.verbis.talis enī enunciatio diſpoſitionē inſinuat.ff. de dona.ex hac.ff.rem ra.ha.ne ſatiſdatio.cuꝫ ſi. Item huiuſmodi interpꝛetationē conſuetudo appꝛobat.ff.de pigno.actio.l. vel vniuerſoꝛū. et qđ notat ſupꝛa.c.conſti.ver.alioquin.de ꝟbis enim nō curatur ex quo de mente conſtat.eẋ de ver.ſig. intelligentia.et.c.in hijs.alī enī dānaret multitudo contra legē.ff.de offi. pꝛeto. barbarius. Item in hijs que ex facto pꝛopꝛio pendent/teſtimoniuꝫ epī ſufficit:nec refert tūc an de pꝛeterito an de pꝛeſenti loquatur epꝯ. ſicut non refert an in pꝛima perſona loquatur tabellio. eẋ de conuerſi.ꝯiuga. dudū. vbi epꝯ fert teſtimoniū de actu habito coꝛam alio ibi multū refert eẋ de ver.ſig.abbate. et in hoc qđ no.hoſti.ver.fiat fides. et tangam.j.c. conſti.ceterum.in pꝛin.

Lfis epiſcopi credendū eſt

f ¶ Foꝛe nullam.hic quero ſi in litteris inſtitutionis vicarij nō ſit mentio iuramenti de quo hic cauetur an ex hoc eius iſtitutio poſſet argui nulla? videt ꝙ ſic. Nam in beneficijs littera huiuſmodi inſtitutionis eſt loco tituli. ergo ſi littera ſit viciosa vel defectiua et titulus redditur vicioſus ꝫ defectiuus.ar.ff.de re.coꝛuꝫ.l.i.§.i.et.ij.q.i.legum palea eſt.vt ple.no.Cōpoſtu.eẋ de reſcrip.c.ſup litteris.ante fi.Solutio.hoc verū credere de littera papali.cuius foꝛma dat diuerſimode:nūc vnū titulū/nunc aliū.ſ.ſed ꝙ viciū in tali lr̄a inſinuat obꝛeptionē tituli. vt ar.C.de epi.et cle.ſi quēꝗ̄ in fi.C.de man.ꝓn.l.i.ſecus tū in hijs litteris que vnifoꝛmiter titulū auctoꝛizabilē tribuūt ſemper cōſimileꝫ.vt in caſu queſtionis noſtre maxime cū hec conſtitutio non ſit talis q̄ poſſit pꝛobari aliter ꝗ̄ per litteras.C.de fide inſtru.in exercēdis.Iteꝫ cū iuxta interpꝛetationē antiquoꝛū ſolutam/titulum nichilominus habeat cuꝫ poſſeſſione vicium diminutio littere non nocebit.ff.de ac. et ob.l.nō figura.ar.ff.de legi. minime.ff.de lega.iij.ſi choꝛus in fi.j.reſpon. Sed contra iſta idem videt obſtare.qđ no.Car.eẋ de elec.vt circa.§.i.ver.coꝛpoꝛali in fi.li.vj.vbi tenet ꝙ inſtrumentū nō faciēs mentionē de iuramento coꝛpoꝛali in caſu vbi expeditio actus iuramentū requirit: vt hic nō valet

Queſtio.

Solennitas extriſeca non pſumit. q2 ſolẽnitas hmõi extrinſeca non preſumitur niſi pbetur ar. ff. de publicia. quecũqꝫ. §. fi. cum ſi. ibi notatis. ſed ibi actus huiuſmodi formaz requirit ſic redigi in ſcriptis. vt ibi patet. hic factũ iuramẽtũ ſufficit. licet hmõi inſtrumẽtũ hoc nõ cõtineat. ar. op. C. de vſu ris. l. i. Itez generalius dicit illã glo. cum ſuis ſi. non eſſe ſimpliciter veraz: cũ dicit ſolennitatẽ intrinſecã pſumi: ſꝫ extriſecã non. Nam

nullã: et vicariã alij [a] fore cõferendã [b] ſicqꝫ [c] illudatur [d] illi [e] dolo/ quo [f] ſepe [g]/ aſſignato [h] alicui [i] noie [k] pſonatus aliquo modico/ ſimu-

quandoqꝫ extrinſeca preſumitur niſi contrariũ ab aduerſario probetur. C. de fide inſtru. et iure haſte fiſ. l. ij. li. x. autẽ. de tabell. §. ij. vẽſi. preter. coll. iiij. Item de intrinſeca non videtur preſumi: niſi probetur. C. de vſur. l. i. ideo dic Aut queritur de ſolẽnitate iuris cõmunis/ tũc ſi probatio fiat per teſtes non preſumitur: cum ſcipſos poſſunt declarare. ſi autẽ p inſtrumẽta/ tũc preſumitur. vt not. g. C. de vſur. l. i. ar. de cõtrahen. et cõmit. ſti. l. i. hoc verũ de inſtrumẽto pncipalis debiti. ſ. qd de eius ſolẽnitate pſumitur vt hic. ſecus de ſolẽnitate inſtrumẽti aliqd factũ narrãtis. nã de illa nõ preſumitur ſic loquitur dicta decre. vt circa. notatur. ff. de ver. ob. ſciendũ. Aut loquitur de ſolẽnitate iuris ſpãlis: tũc ſi ſit fauorabilis vt preſumatur pſumitur. vt dicta. l. et li. x. ſi autẽ ſit odioſum qꝫ preſumatur: tũc nõ preſumitur. vt dicta. l. quecũqꝫ. §. fi. cum ſi.

a ¶ Alij. ergo non eidẽ adſqꝫ alio medio: vt in ſili exponũt doc. ex de elec. licet canon. ver. alij. li. vj.

b ¶ Conferendã. ſaluo iure patroni cui hmõi vacatio denũciari debet. vt no. Inno. et hoſti. ex de reſti. ſpo. accepta.

c ¶ Sicqꝫ. verſiculus.

Illuſio quid eſt. d ¶ Illudatur. i. p cautelã occurratur. de pe. di. i. §. egritudo carnis. eſt ergo proprie illuſio callida et fraudulosa locutio: dicta alo defraudandi. v. q. i. quidã. vnde cõiter ponitur pro deceptiõe vel ſophiſticatiõe. xliij. di. in mandatis. ppe fi. ſeu deriſione. vt le. ex de renunci. c. i. in prin. in cle. ſed alibi ponitur pro tẽtatione vel pollutione. vt no. Gup. vj. di. c. i.

e ¶ Illi dolo. Illuſio ergo et deceptio cõmendatur p quã dolo reſiſtitur. ff. de dolo. l. i. §. i. ff. de le. ij. cuz pater. vt ſatis no. ex qd me. cau. c. i. in glo. nota qꝫ veruz videtur vtendo medijs iure licitis/ falſitates ſeu pditiones nullatenus immiſcendo: q2 hijs acceptis nõ refert an qs pro iuſticia directe pugnet an per inſidias pſequatur. xxiij. q. ij. dñs deus. vnde Cato. Qui ſimulat vbis nec corde eſt fidus amicus. Tu quoqꝫ fac ſimile: ſic ars deluditur arte. facit qd no. j. ver. ſimulate. Simulatores quoqꝫ ꝯſideres ex pacta. ff. de edi. edic. qꝫ ſi nolit. §. et plerunqꝫ. quoqꝫ ex blãditijs. xlvj. di. ſũt nõnulli. ff. de inoffi. teſta. l. uij. vñ vſus. Plures exterius apparẽt eſſe benigni. Qui ſunt interius fallaces/ atqꝫ maligni. Ridenti facie ſimulata loquuntur iniqui. Nam circũuenerũt recollo brachia nexa. quoqꝫ ex duplicate ſermonis. ff. de pac. veteribus. vt in euãg. voluerũt

Simulatores ex varijs cõſiderantur.

xpm capere in ſmone. Math. xxij. c. idẽ eccl. ij. c. loquitur de duplici corde et labijs ſcelestis et eccl. v. le. petõr probatur i duplici lingua. nõ ergo duplices ſermonez eccl. xlij. c. in prin. ar. in hoc qd not. Jo. an. ex de pcur. mãdato. Eſt aũt triplex duplicitas vt colligit Gup. in Roſa. ex glo. vj. di. §. vlt. p auctates ſcptas deutro. xxij. c. Prima ẽ cordis qñ aliqs hꝫ maliciã i corde et amicitiam pretendit

Duplicitas eſt triplex.

late [l] dabatur [m] alij eccleſia ficto [n] nomine vicarie: qui timens [o] alia perdere beneficia / metuebat eam recipere vt perſona [p].

in facie. vt not. ibi. Non indues veſtem lino lanaqꝫ contextam. extra de elec. cum cauſam q2 linũ denotat ſubtile et occultum quod operitur veſtibus. ſic maliuolẽtia in corde. ſed lana eſt blãda et mollis dũ tãgitur denotãs amicabilẽ faciẽ exterius vñ in Pſal. Sicut nouacula acuta feciſti dolũ. ſic loquitur dicta auctas eccl. ij. c. Scda eſt oris vt no. i dicta. g. Nõ ſemines agrũ diuerſo ſemie. i. vbo detractiõis: qd pprium eſt dyaboli in occulto et verbo ſuaui ſeu adulatorio in apto. ſemẽ cui vbũ ẽ. xliij. di. c. i. circa fi. ſic loquũtur plures auctes alr. Tertia duplicitas eſt opis. vñ no. g. pdictã. Non arabis i boue et aſino. bos eſt aial laborioſuz et fructuoſum denotãs bonũ opus i apto. ſed intẽtione mala vel opandũ malũ i occulto qd deſignatur p aſinũ q eſt aial imundũ. prima duplicitas ptinet ad ſeductores. ſcda ad detractores. tertia ad hypocritas. ſm petrũ in dicto. §. vlti. vnde dicit grego. Simulata ſctitas vel eqtas duplex eſt iniqtas. vt no. Car. ex de ele. auaricie i fi. li. vi. ar. ff. de admi. tu. l. nõ eſtimo. ar. ff. de ſuo corrup. l. i. §. pſuadere

f ¶ Quo. ſ. dolo.

g ¶ Sepe. ideo hoc magis eſt aduertendũ. ff. de legi. l. nam ad ea. ff. de libera. lega. l. legauit.

h ¶ Aſſignato. ſ. aliquo modico qd eſt. j. et eſt ablatiuus caſus abſolutus.

i ¶ Alicui. ſimplici ꝯſanguineo vel alicui ideote.

k ¶ Nomine pſonatus. nõ ponitur hic pro dignitate vel officio put diſtin. Gup. ex de cõſue. c. i. li. vi. ſed prout remittitur. j. ver. vt perſone.

l ¶ Simulate. ꝯtra. l. ff. de. v. ſig. paulus. C. plus va. qd agi. l. i. C. ad velle. ſi cũ pater in fi. et no. j.

m ¶ Dabatur alij eccleſia. cũ tñ ipſe (cõſti. pxi. §. i.) alius retineret alia priora bñficia curata. vñ per admiſſionẽ iſtius eccſie vltime/ ſi eaz accipet vt pſona vl rector: bñ ppendebat priora bñficia vacare debere per cõciliuz. ex de preben. de multa ideo adinuenta fuit fraus iſta cui hic occurritur.

n ¶ Ficto noie. nõ vero nec cũ effectu potius eniz anhelabat officiũ vicarij. i. alterius vices gerere i euacuatione horrei vel granarij qꝫ in erogatione cure vel operis debiti qd grauiter lamẽtatur Salomon puer. vij. c. dicens. Non eſt vir in domo ſua abiens via longiſſima: ſaccũ pecunie ſecum tulit in die plene lune reuerſurus etc.

o ¶ Timens. pter dictũ conciliũ de multa.

p ¶ Ut perſona. i. vt rector et ita loquitur ſm vul=

gare anglicorum vt dixi ſupra.c.conſti. quod in quodam.vet.perſone.

a ¶ De iam vero inſtitutis.ij.pars.q. diceret diximus ſuperius.c.de vicarijs in futuro ordinādis: iam reſtat ordinandum quid iuris eſſe debeat de inſtitutis añ tēpus hui⁹ conſtitutionis publicate.

¶ De[a] iam vero iſtitutis vicarijs[b] qui nō ſunt[c] preſbyteri cū[d] vicarij teneantur in proprijs[e] perſonis eccleſijs[f] deſeruire: ſtatuēdo precipimus vt[g] infra annum ad minus ſe[h] faciant in preſbiteros ordinari[i].alioquin: ſi per eos[k] ſteterit[l] quo minus.ſcilicz infra annuz (vt diximus) ordinentur/ eos extunc fore vicariis eiſdem decernimus eſſe priuatos: et de reſidentia circa eos[m] ſtatuimus: quod de inſtituendis[n] ſupradiximus[o] ſtatuendum.

b ¶ Vicarijs.ppetuis. de qbus ſupra locuti ſumus.

c ¶ Non ſunt pſbiteri.tpe huius cōſtitutiōis publicate.

d ¶ Cū vicarij teneant.licz vo rectores eccleſiaruz parrochialiū ad hoc obligant. ex̄ de cle. nō reſi.q2 nōnulli ꝫ.c.ſe. tū fortius eſt aſtrict⁹ vicari⁹ ad obſequium pſonale ꝙ rector vt no. Jo.an.extra de offi. vica. c.j.i cle.ac. ex̄ de pben.extirpande .§.ꝗ vo.nā vicari⁹ nō dat vicariū licz rector quoqꝫ vicariū det ex cā vt ibi ex̄ de offi. vica.clericos.

e ¶ In proprijs pſonis. ergo nō excuſant deſeruiēdo p aliū ar.i hoc qd le.ꝫ no.ex̄ de ma.et obe.hūit. in glo.cū eni.ff.de ſolu.inter artifices. C.de cadu. tol.l. vnica.§.ne.v.ſin vero talis. vt dixi.ſ.v.corporale.ſaluo ſemp caſu iuſti ipedimenti neceſſitatis.vt.ff.de ſta.li.l.cū heres.§.ſtichus. vel vtilitatis. vt tūc liceret ſemp deſeruire p aliū.ar.i hoc qd le.et no.C.de epiſ.et cle.auten.aſcriptitios.et.l. qſquis. et qd dixi.ſ.e.cō.v. reſidētia.ibi nūqd ergo iſte. Nec nego hmōi vicarijs adiutores mercēnarios q eos tēporaliter in miſſis celebrādis et ſacramētis miniſtrandis iuuēt ꝫ ſine licentia epi ex ſolo placito eoꝝ. ar.i hoc qd no.xvj.q.i.adijcim⁹ ac.ex̄ de offi.ordi.eis. de hoc eſt textus.ex̄ de arbi. nō ſine.no.v v.de offi. vica.et magna gl.ibi ſexto an clerici.et ibi cōtra ſentētiā.et ibi octauo qro.et de pui.c.i.poſt pn. v.licētia ſpāli.in cle.et dixi.ſ.

Vicarij pñt adiutores habere.

f ¶ Eccleſijs. vñ quicūqꝫ ſis etiā ſi fili⁹ (in pn. regis ex quo clericali militie es aſcript⁹/ nō erubeſcas i eccia ad librū accedere legere ꝫ cātare.ſ.ꝙ ſi p te neſcias legere ſciētes.nā p frequēs exercitium ſuſcipies incrementū.ff.de le.iij.l.legatis.§.ornatricibus. de cōſe.di.v. nūqꝫ.hoc.no. Inno.ex̄ de vi.et ho.cle.clerici.v.eccleſiaſticis.

Cantet i eccleſia q libet.

g ¶ Vt infra annū. a tpe regiminis cōmiſſi ex̄ de elec.licz canon.§.pe.li.vj.ſupple ꝫ poſſeſſionis pacifice adepte.vt.e.ti.ꝯmiſſa.§.annus.e.li.nuncta decret.ex̄ de offi. vica.c.i.in cle.ar.ff. de. ver.ſig. nomē filiarū.§.fi.imo a tpe publicatiōis huius cō

h ¶ Se faciāt.ſub pe (ſtitutiōis i caſu ppoſito. na i dicto cōcilio.licz canō.qd cōciliuz ſubſeqbatur editionē cōſtitutionū iſtaꝝ.nam dictū cōciliū editū fuit ſub gregorio.x. Anno dñi milleſimo. CC.lxxiiij.lugduni ſub Inno.iiij.fuit concilium lugdun. anno dñi milleſimo.CC.lxv. Sz citra fuerūt iſte ꝯſtitutiōes edite et publicate. vt ſcripſi.e. ꝯſti. i pñc.i fi. licz tū pena iſti⁹ cōcilij nō crederem iſtos inuolutos niſi demū a tpe publicationis ꝯſtitutiōis ꝯparātis vicarios rectorib⁹ curatis ex̄ de offi. vica.c.i. in cle. Sz an crederez ſuffeciſſe penaz ex̄ de elec. cū in cūctis.§.inferiora.licz tu dic penā ſuā hic ſequi in lrā ibi alioqn etc.

¶ Ne eccleſia abſētis/ alicui conferatur.

¶ Summariū.

¶ Nemo in abſentis eccleſiam recipiatur nec inueſtiatur/ donec de abſentis morte pleniſſime conſtiterit: nec preſentis locū per vim occupet: alioquin leſo ad omnis damni recōpenſationem tenebitur: ꝫ officio beneficioqꝫ omni ſuſpendetur.

Ad eludendum[p] fallacias[q] iniquorūz ſagaci[r] ſtudio eſt laboran

i ¶ Ordinari.exequētes pſonaliter officiū pſbyterale. vt ptz p iam dicta. v. vt.j.annū.

k ¶ Si per eos vicarios.ſ.iam inſtitutos.

l ¶ Steterit.aſ ſecus ſiue p ipedimētū extrinſec⁹ vt iā dixi i dicto. v. j.ānū. ſiue p dioceſanos epos ad quos ptinet tales ordinare cū fuerint legitime reqſiti.ex̄ de re.iur.iputari.li. vj.ff.de vſur.debitor cū ſi. Sup q̄ reqſitiōe ꝫ inſtāti obligatione ad ordines ſuſcipiēdos expedit p facto multū publicū et autēticū hēre iſtrumētū.ar.i hoc qd le. et no. ex̄ de ſen.ex.cū medicinalis.§.i. v.exēplū.li.vj.et e.li.de ap.ab eo.et ex̄ de appel.ꝙuis i cle.cū ſi. Ex quo querit an huiuſmōi vicarius poſſit deſiſtere ipune ordinari ab alio: cū eps pprius nolit vl nō poſſit hmōi tpibus ordines celebrare? Dic ꝙ nō. cū eps hoc poſſet cōmittere etiaz ſubdito inuito.ex̄ de offi.or.ꝙ ſedē in fi. vt no.p hoſt.et Jo.an.ex̄ de foro compe.ſignificaſti.in fi.

m ¶ Circa eos.ſ.iam inſtitutos.

n ¶ De inſtituendis.ſ. vicarijs in futurum.

o ¶ Supra diximus. ſupra.i.et.ij.reſponſis.

p ¶ Ad eludēdū.hec qſtio ſupplet p illā q habet j.de itruſis amoris ppriij.i cō.otho.et vi

q ¶ Fallacias iniquoꝝ.q vix (de q ibi no.bñ. eludi pñt.j.i ꝯſti.otho.i pñc.dedit⁹ eni ad malicia nichil ē quin adinueniat.autē. vt hi q obli.ſe phi. habe. ees.mi.§.i.coll. vj.ar.C.manda.l.fi.§.i.

r ¶ Sagaci.i.prudenti. et ſic nō ſubtilitatē cōmē

39

baci de hoc no. extra de ſer. capellanus in glo. fi. ſecus tñ ſi eſſet pernicioſa et vana. C. de legi. l. fi. .§. i. le. et no. xlix. di. §. ſed ſunt nõnulli. le. et no. p Guy. extra de renunc. c. i. in prin. li. vi. et no. per Jo. ex de iureiuran. c. i. §. ceterũ in glo. ij. nota de ritate. i cle. ae.
op. extra de re iudi. abbate ſa ne. §. fi. li. vi.
a ¶ Amatori. i. zelatori.
b ¶ Rectorum. i. iuſtorũ. Cauẽdum tñ ẽ ne ꝓpter malignorum ditationẽ ſubuertamur: nec propter afflictionẽ eorum qui boni ſũt turbemur de pe. di. iij. quid ergo turbemur. vnde in pſalmo. vidi impiũ ſuperaltatũ ⁊c. cũ ꝟſu. ſe.

dum cuilibet iuſticie amatori[a]: ne ſi torpeſcat rectorum[b] induſtria[c] / ſimplicitas[d] per verſutiam ſupplantetur: et ſuccumbat[e] veritas[f] falſitati[g].

c ¶ Induſtria. i. ſollicitudo. C. arbi. tu te. ſi defunctus. Joannes de aton.
d ¶ Simplicitas. que fidei et legibus ẽ amica. ex de iure iuran. veritatis inſitu. de legi. ag. ſuc. §. ⁊ hec quidez lex. Unde puer. ij. c. legis. q̃ recti ſunt habitabũt in terra et ſimplices pmanebunt in ea. Itez puer. ix. c. in pn. ſimplicitas iuſtorũ diriget eos: ⁊ ſupplãtatio puerſorũ vaſtabit eos. Eſt autem triplex ſimplicitas. quedã eſt contraria dolo et hec approbaſ. ij. q. vi. Secũda vbi dicitur ruſticitas. i. ſimplicitas le. et no. extra de reſcrip. ſup litteris. xvi. q. i. ſi cupis. Alia eſt que prouenit ex ignorantia que reprobaſ. j. e. conſti. cũ nou ſoluz xxxix. di. petrus. licet qñqꝫ tali ſimplici aliqñ parcaſ. C. de teſta. l. vlti. ar. C. de iur. deli. l. ſancimus in fi. imo qñqꝫ nõ vituperaſ ſicut ſimplex dicitur ignarus forenſiũ negociorũ. ff. de proba. cũ de i de bito. §. ſi autez. no. Guy. in dicto. c. petrus. Tertia prout in xpo in quo ẽ ſimplicitas qr nec diuerſitas partiũ nec pluralitas diuerſitatum. vt le. et no. per Jo. an. ex de ſumma trini. damnamus. §. licet. ver. ſimplex. Item ſimplicitas dicitur quaſi puritas. i. abſqꝫ adiectiõe dici conditionis vel modi ſeu proteſtationis. ff. ex quibus cau. ma. ab hoſtibus. §. ſz ꝙ ſemper. ff. de ver. ob. li. i. §. ſi quis ſimiliter. extra de procurato. c. i. in. cle.

Simplicitas eſt triplex.

e ¶ Succũbat. ſic ex de ſy. lz heli. §. fi. hoc tamen nõ eſt ad malũ ſuccũbentis ſed potius vincẽtis. ſ. gehennã. xxij. q. adulterij in prin.
f ¶ Veritas. que triplex eſt. vt patet per verſus. Eſt verũ vite / doctrine / iuſticieqꝫ. Primũ ſemp habe: duo propter ſcandala linque. vt bene no. ex de tẽpo. or. ſanc. et ex de re. iur. qui ſcãdalizauerit
g ¶ Falſitati. que nichil aliud eſt ꝙ imutatio veritatis. vt le. et no. auten. de fide iſtru. ⁊ cau. .§. i. coll. vj. Jo. de athon.
h ¶ Sane. ij. pars in qua premiſſo exordio deſcẽdit ad factum. Jo. de athon.
i ¶ Ex relatione plurimorũ. quo ad fundamẽtuz canonũ ſupponere debemus aſſertionẽ veram vt hic. xxvij. q. ij. multorũ. in prin. ſed quo ad inquirendũ ſpecialiter contra aliquẽ refert an ſuperior etiaz papa dicat multorũ relatione ⁊c. et tunc nichilominus inquirẽdũ eſt de infamia. ſi negaſ qđ fieri poteſt ex de ap. cõſuluit. ij. ſicut et in caſu qñ certi denũciantes exprimuntur ar. C. ex qui. cau. infa. irro. verbũ. ex de accu. c. fi. ſic vult intelligere Inno. ex de appel. cũ oportcat. in glo. dic vt ibi

Inquiſitio ſi fiat cõtra aliquem an ſit de infamia iquirendum.

¶ Sane[h] ex relatiõe plurimorum accepimus / ꝙ quidam[h] preſbiteri in abſentis[l] beneficium oculos[m] iaciẽtes[n] / fingentes[o] nouos[p] rumores aſſerunt

Aut dicit fama publica referẽte ad nos peruenit ⁊c. ⁊ tũc eciã ſcienda ẽ inqſitio infamie ẽt per aduerſariũ negate / et ſtatẽ inqrendũz ẽ de creis veritate ſuper quo iqſitio demandatur hec no. Guy. recitãs antiquos doct. ex de accu. ſi is cui. li. vi. Que ſnia vera ifallibiliſ nõ dubitaſ in aſſertione pape cui reluctari nõ põt ex de teſti. cuz a nobis in fi. ex de pbat. lrẽs. in cle. ſicut etiã ſtatue recordo principis. vt le. et no. per hoſti. ex de do. et ꝯtu. cũ olim. §. cumqꝫ. qđ tñ verũ crederẽ dũmodo deliberato et a ſuperiori inſcriptis trãſmiſſo. xcvij. di. c. fi. vt dixi. ſ. e. ꝯſti. baſilicarum .§. 2. in glo. i. poſt prin. ſecus eſtimo in recordatiõe vel aſſertione epiſcopi vel inferioris prelati qui zelo inordinato plerũqꝫ in ſubditos exardeſcunt. ar. vi. q. ij. ſi cũ. et. c. ſe. niſi forte in caſu qñ alter ex hmõi teſtimonio nõ lederet vel vbi res in preiudicium nõ deducit. vij. q. i. c. i. xi. q. i. quicũqꝫ.
k ¶ Nõ quidã preſbyteri. illud idem crederem de alijs ſed frequentiaz facti conſiderauit. ff. de legi. l. naz ad ea. ff. de li. lega. legauit.
l ¶ Abſentis. nõ curo ex qua cauſa q̃ ad ꝓpoſitũ licz quo ad nõ reſidentie penaz eſſet diſtinguendũ qđ dic p glo. ma. gratiã. extra vt lite nõ conſt. q. qm. §. ſi qui vero et no. ff. de in integ. reſti. l. vlti.
l ¶ Abſentis. extra regnũ. ar. extra de do. et cõtu. cãm. ibi cũ de angl. receſſiſſe ⁊c. vel ſi vltra duas dictas ſit abſens. ex de preben. preſenti. §. locauero. li. vj. vel qr non eſt in hortis. ar. ff. de procur. preſens. a contrario ſenſu. Tu dic hoc arbitrariũ per. l. ff. de iure deli. li. i. §. vlti. et hoc not. Jo. extra de elec. cauſam. §. i. ver. in remotis in cle.
m ¶ Oculos. ſ. per auariciã cecatos. vt dicam. j. ver. cecati. Jo. de aton.
n ¶ Iacientes. i. proiciẽtes preſbyteri qđ eſt. ſ.
o ¶ Fingentes. ſ. preſbyteri et qr ſic fingũt ideo perſeuerantẽ effectum non producunt. vnde dicit Tull. li. ij. offi. Omnia ficta generaliter quaſi floſculi decidũt. et nichil ſimulatũ põt eſſe diuturnũ vt no. Jo. and. ex de preſump. litteras. §. fi. et no. ſupra. con. proxi. j. reſpon. in fi. ver. ſimulante.

Simulata nõ durant.

p ¶ Nouos rumores. cõtra doctrinam ſapientis Rumores fuge: ne incipias nouus auctor haberi Circa qđ ſciendũ eſt ꝙ regulariter opinio cõis vehemens et probabilis ſufficere videſ. ff. de acqui. here. cũ quidã. §. quid. ſi ipſe ſi aũt rumor ſit leuis et probabilis: tunc nõ ſufficit in effectu vt hic. ff. de acqui. here. ſi qs michi bona. §. plane ſi rumor. ex de eo qui cogno. cõſan. v x. ſu. c. ſuper eo. vt dicam. j. e. cõſti. contra latronũ in glo. p modũ i pn.

ar. decre. diſtinc. extra de ſen. ex. inquiſitioni. §. i ſcdo. ſz hec diſtictio nō videtur hoc caſu ſibi locū vendicare: cum lex per certum modum alium exigat conſtare de morte huius abſentis. vt patet in ſra de intruſis amoris proprij in conſti. Otho.

a ¶ Se audiuiſſe. hoc nō valet cum etiā teſtimoniū de auditu non iuuet

ſe[a] audiuiſſe mortuū eē vl' beneficiū reſignaſſe[b] bene

extra de teſti. preterea cum ſimilibus.

b ¶ Uel bñficiuz reſignaſſe. que reſignatio licet firmiter nō teneat niſi eā acceptāte ꝑlato. extra de renun. admonet. valet tñ aliter quantū ad preiudiciuz reſignantis vt c. ti. qd in dubijs. ⁊ ibi no. per doctores. Joannes de aton.

c ¶ Beneficij poſſeſſorem. alius enim ꝙ poſſeſſor non dicit proprie reſignare ar. ff. de ſucceſſo. edic. l. i. §. decretalis.

d ¶ Quomodolibet. i. quomodocunq; ⁊ ſic hec dictio vniuerſalis reduplicatiua plus de ſui natura continens ꝙ vniuerſalis ſimplex vt le. ⁊ no. ff. ad tre. baliſta. extra de foro compe. c. i. §. eiſdem. v. omnimodam in cle.

e ¶ Se intrudi. Sed contra cum intruſus dici nō debet / qui inſtitutione auctorizabili eſt ingreſſus ff. de acquiren. poſ. iuſte. Solutio. ex hoc excuſat a tanto non a toto. vt bene no. vij. q. i. cum qui Uel dic legē iſtam iuſte / loqui quando iudex iuſte interponit auctoritatez vt diffuſe no. Guy. extra de elec. c. vlti. v. cōfirmationes. li. vi. Uel poteſt dici ꝙ hic auctorizans etiam auctorizatus ſcienter participarent et communicarent delictum vnde in nullo videtur excuſare ar. ff. de iniur. l. non ſolum. §. proculus. Unde queritur. an huic intruſo tenenantur debitores huius beneficij. Reſpondere videtur ꝙ non. cum careat fundamento q. fur et latro. vnde no. extra de renunc. in fi. in glo. ex hoc loco. Sed dic contra ꝙdiu toleratur ex quo auctorizabiliter eſt ingreſſus. ff. qd fal. tu. auto. l. i. ff. de acquiren. poſ. iuſte. als ſecus vt in. g. cōtraria. ſic notat Hoſtien. extra de teſti. ſpo. in litteris. facit qd ipſe no. ex de elec. noſti. ar. ff. de acqui. here. pupillum. C. de edic. diui adri. tollen. l. vlt. Quod diſtinguit Inno. in dicto. c. noſti. in fi. et Hoſtien. quez i dicto. c. in litteris ſequitur Guy. ex de ꝑben. cū d. ſ. cū. li. vi. ver. inuaſor. nā ſi huiuſmodi male fidei poſſeſſor agat nomie proprio tunc non eſt ei reſpondendum. ſi vero nomine dignitatis tunc ſic quouſq; de violentia vel mala fide in iudicio ſit conuictus. que diſtinctio locuz habere non poteſt in ſe intrudente auctoritate propria: quia ſiue nomine proprio ſiue nomie dignitatis talis petat / iuſte ſibi reſiſtit. ac. ff. de auc. tu. l. iiij. §. fi. ita ꝙ potius debet excommunicationez tolerare / ꝙ tali intruſo contra conſcientiaz reſpōdere. ar. extra de teſti. ſpo. litteras. de ſen. ex. inquiſitioni. Quod verum eſt niſi huiuſmodi debitores in hac parte iudicialiter ſint cōuenti per talē intruſum. nam tunc iudicialis auctoritas eorum cōſcientiam excuſat. ff. de minori. ait pretor. §. i. ver. ꝙ tamen. Ratio eſt. quia i iudicio iudex procedit

Intruſo i bñficiū an teneatur debitores ſoluere.

ſecundum probata: ſed pars cum ſit extra iudiciū ſecundum conſcientiam vt no. Hoſtie. in dicto. c. in litteris. ꝙ tamen acta per intruſuz non teneāt no. Guy. vij. q. i. factus in. g. ac. ꝙ que. de q dic p Inno. extra de ſciſma. c. i. Sed pone queſtionem facti iſte ſic intruſus permutat huiuſmodi beneficiū cū alio: nunqd nūc

ficij[c] poſſeſſorē: ſicq; ꝓcurāt i illō quōlibz[d] ſe[e] ītru=

incumbens tenetur reſpondere de iure ipſius permutantis et titulum incumbētis eius iuſtificare? Uidetur ꝙ ſic. ita ꝙ alioqui āmoueatur. qui ei rē alienā accipit ꝑmutationē nō facit. ff. de re. ꝑmuta. l. i. §. fi. le. et no. ex de excep. cū venerabilis. §. ſ. v. cū iter. xvi. q. vij. c. nemini. Itē hoc ꝓbat ſtilus curie in hac ꝑte cū dr nō intendentes alterutri partiū ius nouū confirmare: ſed tantū in iure qd ipſi ꝑmutātes habere noſcunt noſtrā auctoritatē benigne impartiri. Sed ꝯtra videtur: naz auctas ipſius approbātis ꝑmutationē videt ſufficere: lz prius ꝑmutans nullū ius habuit in re. licet dicat cauſa minus legitima ſubeſſe. ar. ff. de cōdi. in de. in ſūma. ij. reſpon. ver. in quibus. C. de tranſac. l. ij. Item negociū ꝑmutationis ex officio prelati ſuꝑioris dependet. vt ſatis no. Guy. de re. ꝑmu. c. i. li. vj. ergo ſaltē ipſe ſuperior ex ſuo officio nō poſſet hmōi propriā tranſlationē impugnare ar. in hoc qd le. et no. ex de excep. cuz eccliaſtice circa medium glo. et qd not. inſti. loca. §. adeo. ar. ff. de pig. actio. rē alienā in fi. licet hec ratio nō videtur vigere. tñ in bñficialibus vbi ineſſe debet omnis puritas ſicut ānūciatiōe angelica ad mariā liceat ꝓpriū fctm impugnare. ar. i hoc qd no. Inno. ⁊ Hoſti. ex de re iudi. cum bertholdus. §. licet aūt. v. eis cōceſſimus. et extra de ſpon. ſicut. §. fi. ⁊ hoc verum attenta prohibitione legis. nō fauore vel odio ipſius impugnātis. vt no. Car. ex de preben. ſi tibi. ver. nequibit. li. vi. Ad hāc queſtionē dicūt quidā practici ꝙ de vicio huiuſmōi reali predeceſſoris tenet nūc incūbens reſpondere. vt hic. C. de acquiren. poſ. vicia al' ſecus. Sed hoc nichil eſt qz iſte iam incūbēs ſi intruſit ſe iniuſte ſicut primus ergo ex ꝓprio delicto tenet. et tamē inter ꝑmutātes videt facta donatio. ff. de ver. ſig. dediſſe. ſ. reſpon. periculū euictionis cadere nō videtur. ff. de donat. l. ariſto. §. fi. ſi autē rite concurrentibus de iure requiſitis ergo hmōi viciū primuz iam purgatum eſt. inſti. de vſuca. §. aliqñ. ff. de vſuca. ſequit. §. idem. ⁊. §. vbi lex. in fi. Tu ergo dic aut aliquis arguit ipſum incūbētem ius nō habere vel priuabilem eſſe: vel veriſimiliter credit aliquē ſic velle arguere qd idez eſt. vt not. ex de teſti. ſpo. ſepe. in gl. ac. ff. ꝙ vi aut clam. l. iij. §. clam facere. et. l. iiij le. et no. ff. de reg. iur. l. quo tutela. §. vi factū. v. clam. ſic ergo et ego cū tali poſtea lite mota vel nō mota cōtra eū ſcienter ꝑmuto. qd ſemꝑ eſſe veruz videtur. ff. de regu. iur. l. qui cū alio. accto meritō ad iuſtificandū ius illius cū quo ꝑmuto. q. titulū et ius ſuū cōtinuare videat. ar. ff. de bo. poſ. ex teſta. im. l. i. §. fi. auten. de baſ. decre. eta. c. i. ar. op. extra de ali. iudi. mu. cau. fac. c. fi. §. i. ibi commer

Permutans cum alio an teneat iuſtificare ius illius cuz quo permutauit?

mertio ff. cõ de iudi. q2. vv. extra de re. eccle. nõ alienan. c. nulli. ſic enim oritur contra me ſuſpicio. vt no. cõ de cõceſ. pben. c. i. ver. impedire. in glo. et ibi eſt ratio. li. vi. Sic intellige terminos huius q̃ſtionis p̃dicte. Aut tpe permutatiõis iſte cũ quo permutaui nõ fuit per aliquẽ vt premittitur redargut⁹: nec fuit aliquis qui ſimiliter cuʒ

dicta[a] ſi fortaſſis re-
uiuiſcens qui[b] mor-
tuus fuerat ad ſuaʒ
eccleſiã reuertatur[c]

paratus eſſet redarguere in hac parte. tūc in iuſticia ſui tituli delictum vel defectum predeceſſoris illius michi canonico ſucceſſori non videt̃ obeſſe: cuʒ nichil quod eſt tituli mei ad eo habeam. vt bñ no. Car. extra de preben. ſi tibi abſenti in magna glo. ante fi. li. vi. Item iam purgatum eſt vicium huius detentionis illicite per interuentum noue perſone. ff. vti poſ. ſi duo. §. non videor. vbi videtur caſus. ff. de noua. l. doli. cum ſi. notatis per Joan. andr. extra de offi. delega. iudex. libro. vi. Delictum ergo vel defectus ipſius predeceſſoris ipſum ſolum conſtringat tanq̃ delicti auctorem: non autem me innocentem percellat. C. de penis ſancimus facit p̃ hoc. ff. de furtis. l. qui vas in fi.

Possessio diutina an faciat p̃ſumi de titulo in beneficialibus.

Sed latius quero nunquid in beneficialibus diutina poſſeſſio facit p̃ſumi de titulo: ita q̃ ſufficiat quouſq; aduerſarius docuerit de cõtrario. Et hoc no. per Car. extra de eo qui mit. in poſ. c. i. lib. vi. Et primo videtur q̃ ſic. nam beneficium dicitur hereditas ſeu patrimoniũ clerici. extra de prebẽ. cum ſm. ſed de hereditate videtur caſus. ff. de acquirẽ. heredi. l. qui aliena. §. ſed ꝫ ſi nõ audierint. ar. ff. ſi ſerui. ven. l. ſi quis diuturno. C. de ſer. et aqua. l. i. C. de agrico. et cen. l. litibus. li. xi. ſufficere enim videtur titulum allegare: ſed tamẽ poſſeſſionem diutinam probare. vt le. et no. ff. de vſu. l. cum de in rem verſo. Sed contra: non videtur hoc ſufficere in beneficialibus ſeu ſpiritualibus. de reg. iuris. c. i. libro. vi. ff. de mortu. in fe. l. longa. ff. de decur. herennius. Ad quod poteſt dici q̃ loquitur in iure corporali reali. ſed aliud eſt i iure corporali perſonali. vt in vſufructu penſione et huiuſmodi. vt no. ſuccincte. ff. de vſuris. l. iniuſte. §. non mutat. et hoc videtur ſentire Inno. extra de preſcrip. ſi diligenti. aſi fi. Ad queſituʒ vero dicit hoſtien. in ſumma. ti. de inſti. §. qualem. ver. et hoc quod dixi q̃ longa poſſeſſio beneficij / vna cũ perceptione fructuum et pacifica facit vincere in poſſeſſorio. et extra de elec. in geneſi. ſed in petitorio non iuuat. extra de preben. dilecto. i. reſpon. Quod verum credo quando beneficiatus eſſet ex̃ poſſeſſionem: ſi autem ſit in poſſeſſione: tunc aut proceditur contra beneficiatum ad partis inſtantiam. tunc ſufficit poſſeſſio quouſq; in contrariuʒ probetur titulus vicioſus ar. C. de pe. here. l. cogi. C. de rei vendi. l. fi. C. de teſti. nimis graue. aut ex officio contra eum proſequitur: tunc ſi diu ſic ſteterit ſciente prelato. tunc ſufficit titulus talis preſumptus ex patiẽtia quouſq; aſſerens contrariuʒ pbet. C. de pe. here. l. ſi filius. C. de ſerui. et aqua. l. ij. ſed ex tunc tamen contra eum probata eſt intruſio vel titulus al' vicioſus vt ſic p̃ſumatur extra eum: neceſſe habet oſtendere titulum et ſuaʒ poſſeſſionem: et ſic iuſtificare extra. vt eccleſiaſtica bñ. c. i. hoc no. Gup. in Roſar. xij. q. ij. alienationes. et no. Jo. an. extra de regu. auc. c. i. prope fi. lib. vi. Si autẽ diu non ſteterit requiritur oſtẽſio tituli. C. de epi. et cle. ſi qua per calũniaʒ. §. fi. extra de offi. ordi. ordinarij locorum. libro. vi. vbi de hoc p Gup. Juxta quod queritur ſi littera inſtitutionis ſit defectiua: an titulus reddatur vicioſus? Compoſtu. videtur expreſſe notare q̃ ſic. cum in beneficijs littera ſit loco tituli. ar. ff. de re. eo. l. i. §. i. cum ſi. vt ipſe not. extra de reſcript. ſup litteris. ante fi. ſed ſua opinio aliter intelligitur. vt dixi ſupra in conſti. proxi. ver. fore nullaʒ. Jo annes de aton interpres acutiſſimus.

a ¶ Et ſi fortaſſis. verſiculus.

Veritas opinioni p̃fertur

b ¶ Qui mortuus fuerat. ſ. putatiue vnde preualet veritas opinioni vbi effectus ſeu actus probatur oſtenſione exteriori. extra de re iudi. cum bertholdus. §. licet. ſecus in actu qui potius conſiſtit in animo. vt le. et not. ff. de acquiren. here. is qui putat. An autẽ fictio preiudicet veritati. ple. no. l. diſ. ferrũ. Vnde etiã notata l. c. nup. de de diga. Et regulariẽ vitas p̃ferẽ opinioni: niſi ĩ certis caſibus. Vñ vſus. Taſtamẽta / fauor / odiũ / ſnia / preces. Ec iſtis cauſis. p̃fertur opinio veris.

c ¶ Reuertatur. quod libere videtur poſſe de iure auctoritate propria. extra de preben. ſi beneficia. li. vi. niſi aſſiſtẽ regredienti: ita q̃ noua auctoritas non debet requiri ſm Gup. ibidem. nam rediens nõ cenſeẽ alius nec alterat⁹ ar. ff. de ipen. l re. do. fac. qd diciẽ vbi dos ẽ rediẽs antiqua. ff. ad velſ. l. q̃uis. §. ſi cum eſſem. Item rediens non videtur abſceſſiſſe. ar. ff. qui. mo. pig. vel ypo. ſol. voluntate. l. reſpõ. ff. de libe. et poſ. l. filio. ff. de bo. poſſ. contra. ta. l. iij. §. ſi quis poſt. ij. reſpon. nam ad locum ſuum dicitur redire. ff. de decurio. l. ij. §. reſtitus. in tantum q̃ nouus titulus non videtur neceſſarius ſibi ſeu aliqua noua prouiſio ff. de le. ij. ſeruum filij. ſ. reſpon. §. ſ. Sed contra. nam verbum reuerſionis de virtute ſermonis denotat alienationem iuris ita q̃ arguitur vacatio tempore medio. ar. ff. de ſolu. modeſtin⁹. C. de dona. q̃ ſub mo. l. ij. C. de reuo. do. ſi iniquam. Solutio aliquãdo res redit ad perſonam ſicut feudum ad dominum auten. de prohibita feu. alie. per fre. §. calli- de. collati. x. tunc reuerſio ſtat proprie quia medio tempore fuit ius interpellatum vt in contrarijs. Aliquando perſona reuertitur ad rẽ: tunc reuerſio ſtat improprie cum nihil iuris tunc cenſeatur / interpellatur / vel abducatur. extra de elect. noſti. Unde hic ſignanter dicitur ad eccleſiã ſuaʒ reuertatur vt dicto. c. ſi beneficia. li. vi. ibi ad bñficia ſua bene et libere reuertantur. Nam huiuſmodi nomia poſſeſſiua preſens tempus denotãt ar. ff. de au. et ar. le. l. ſi ita. Caueat tamen rediens ne alio inſtituto vel inducto reſiſtente abſq;

ſuperioꝛis auctẽ huiuſmõi eccleſiam ſuam .i. eius poſſeſſionez coꝛpoꝛaliter ingrediatur licet nouus titulus non ſit ſibi neceſſarius. vt p̄dixi: cum per inuaſionẽ ſuã violentã faciliter a iure ſuo qḋ iure habꝫ cadere poſſet. j.§.fi. xvj.q.vj. placuit. C. vnde vi.l. ſi quis in tãtã.ff. ꝙ me cau.extat cũ alijs. ſi.j.e. cõſti.§.fi.ꝟ.vi. vel clam.ar.ex̃ de appel.bone mẽoꝛie. vel ſaltẽ deiect⁹ poſſeſſoꝛio noĩe agẽs ipſaz poſſeſſionẽ recuperaret ante oĩa. vt ibi et no.iij.q.i. in ſumma. extra de reſti. ſpo. in litteris. vbi hoc not. Inno. niſi notoꝛia eſſet cã noui tituli. vt no. Inno.ex̃ de fi.p̄ſ. ꝯſtitut⁹.in fi. qḋ maxime in p̄poſito dici non poſſet quãdo auctẽ dioceſani ẽ igreſſus. vt dixi ſupꝛa.c. ver.ſe intrudi.in p̄n.et hoc no. Guy.ex̃ de eo qui mit. in poſſ.cum qui.in glo. ſed qñ.li.vj. hec vera cuz agetur poſſeſſoꝛio / aut agenti petitoꝛio ad repetitionẽ beneficij obijciatur crimẽ vel aliquid aliud qḋ ipſo iure nõ iducit p̄uationẽ huius beneficij puta qꝛ ſit heretic⁹ vel ſentẽtialiter de crimine cõdẽnatus. tũc admittenda eſt exceptio. vt le.ꝫ no. viij.di. q̄ iure aut aliud crimẽ ei obijcit͛ vt puta ſymonia / vel homicidiũ. tũc qꝛ ipſo iure ius in beneficio non amittit͛ / exceptio huiuſmodi nec recipitur. vt ple.no. per Inno.ex̃ de cõceſſi. p̄ben. inter dilectus.in glo.p̄ima. idem etiã no.cõ poſt. extra de elec. ꝙ ſicut.§. ſi vero confirmatio. ver.et eſt verbũ. hoc membꝛũ vltimũ non admitto. cum agit͛ petitoꝛio. ſecus tamen ſi poſſeſſoꝛio. vt le.et no.ij.q.vj.ſuper cauſas hoc no. Guy. in dicto.c. quo iure.et et dixi de hac materia ſupꝛa.e. conſti. alicubi.in magna glo.poſt p̄n.ꝫ facit qḋ dicã.j. in conſti.otho.amoꝛis. ver.et qꝛ non ſufficit. vbi de hoc remittam. Si tamen foꝛte poſſeſſionem eccleſie vacantem ille rediens inuenerit. tunc videt͛ licite poſſe igredi: cũ eam ad ſe ſciat pertinere.ff. de vi et vi / armata. qui poſſeſſionẽ.ar.a cõtrario ſenſu.C. vñ vi.l. cũ querebat͛.ar. a cõtrario ſenſu et eam inuenit ab alio nõ occupataz.ar.in hijs que no. Inno.extra de capell.mo.dilectus in ſcḋa glo.et hoc verum eſt qꝛ ad hoc fingitur poſſeſſionem retinuiſſe quod dic. vt not.de reſti. ſpo.olim in glo. vt ſcias. Jo.de athon.

respondetur[a] eidem: neſcio[b] te: ꝫ clauditur ianua contra eum.

¶ Nõnulli[c] nimia[d] cupi=

a ¶ Reſpondet͛.et male.ff. de here.inſti.l.pater. et.l.fi. vt dicam.j. in conſti. otho. ꝟ. conſtiterit.

b ¶ Neſcio te.tanq̃ ſit vnus de quinq; virginib⁹ fatuis quibus ſic reſponſum erat. Math.xxv.c.

c ¶ Nonnulli.iij.pars.

d ¶ Nimia cupiditate. qḋ viciuz ceperat in celo. vt p plures auctoꝛitates optime p̄obatur.xlvij. diſ.omnes.c. viruz.et.c.honoꝛũ.et.c.ſicut hij. vñ cupiditas ſeua nũcupat͛. extra de iude.c. ita quorũdam.in p̄n.cum laboꝛibus.et erũnis acquiremus opes.eccl͛.ij.c.auarus qui nõ implebitur pecunia: et qui amat pecunias hec eſt vanitas.eccleſiaſt.v.c. vniſitur ſine gaudio: imo cũ timoꝛe poſſidentur. vñ eccl͛.v. quid p̄odeſt poſſeſſoꝛi niſi ꝙ cernat diuitias oculis ſuis: et ſaturitas diuitis nõ ſinit eum doꝛmire. item cũ timoꝛe et triſticia amittuntur. ideo ibidem ſcribitur. pereunt in afflictione peſſima. Nam ſm Bernar. poſſeſſa onerant / amata inquinant. ꝫ amiſſa cruciant. Deſine ergo ſequi quod miſerum eſt aſſequi. Et ptꝫ per vſus. Diues diuitias nõ ꝯgregat abſq; laboꝛe. Non tenet abſq; metu: nec deſerit abſq; doloꝛe.ar. xlviij. diſtinc. omnis. Item grego. dicit. Quid eſt poteſtas culminis: niſi quedaz tempeſtas mẽtis? vñ auguſt. Proſpera huius mũdi veram habent aſperitatẽ: ſed falſam iocũditatem / certũ doloꝛez: ſed incertam voluptatem. durum habent doloꝛẽ / ſed timidam quietẽ. Item Hiero. Omnis amoꝛ terrenus fumus ſpuma et ſomnus. fumus qꝛ obſcurat aꝛ offuſcat. ſpuma qꝛ inflat. ſomnus qꝛ grauat. Et no Guy. xiij. diſtin. verũ. ver. erroꝛibus afficitur. Item hierony. dicit. Diuitias habuiſti: requiẽ perdidiſti. dũ vigilas / augmẽtũ diuitiarũ cogitas / dum doꝛmis latronẽ ſomnias. In die ſolicitus: in nocte pauidus. et ſic ſemper mendicus. no. Guy. xxx. diſtin. hec autem ſcripſimus. in fi. vñ greg. Nichil laboꝛioſius q̃ terrenis deſiderijs eſtuare. nichil quietius q̃ nil appetere in hoc mũdo. not. Guy. xlvij. diſ. omnes. vnde in vanitate ſenſus et obſcuritate mentis ingredi legitur: qui diuitias per phas ꝫ nephas vel ſtudioſe querit. q̄ adulat͛ regib⁹ hereditates captat alienas: et opes cõgregat quas in momẽto cui ſit relicturus ignorat. xxxvij. di. nõne. vñ auaro nichil ſceleſtius eſt eccle. x.c. habere autez diuitias tunc peccatuz eſt: cum p̄opter eas ſeu in acquirendo ſeu retinendo iuſticia deſeritur: vel cum homo in eis ſpem ſuaz ponit. vt no. xij.q.i. clericus qui. in ſcḋa glo. et p hoſti. ex̃ de ſta. mo. recolentes.§.fi. ver. ſic etiaz in paupertate. ar. op. xij.q.j. habeat in fi. vt tunc iuſticia tantum deſeri dicatur: quãdo amoꝛ diuitiaruz p̄eponitur amoꝛi dei. ſm hug. ar. vt le. et no. xxx. diſtinc. c. pe. in fi. Non igitur xp̄us pecuniaz ſed eius nimium amoꝛem vetat. vt nõt. Guy. in Roſar. xxiij. diſtinc. hijs qui. ver. fugiant. et facit quod dicam. j. in conſtitut͛. otho. et p̄ohe.§.i. ver. q. hedꝛea. ſed cum nichil afferet ſecũ moꝛiens de laboꝛe ſuo comedat / bibat / et fruatur leticia. et cui deus dedit diuitias atq; ſubſtantiaz / comedat ex eis et fruatur ex parte ſua: et letetur de laboꝛe ſuo / hoc eſt donũ dei. eccle. v.c. in fi. ſic contrariũ cupiditatis amplectens. i. largitatez que ſãcta appellatur. xvj.q.ij. viſis. circa mediuz. et ſic cupiditas que radix eſt omnium maloꝛum. vt dicto. ca. bonoꝛum. et. c. ſeq. auten. vt iudi. ſine quo. ſuf.§. quanta. coll͛. ij. virtuoſis viribus expugnetur qḋ ſumme victoꝛioſum reputo cum pecunie obedīſit omnia. eccl͛. x.c. in fi. vnde ſeneca. Foꝛtioꝛ eſt qui cupiditatem vincit q̃ qui hoſtem ſubijcit. vt not. Guy. extra de reſcrip. c. fi. in fi. fecit enim mirabilia in vita ſua. eccle. xxxi. ca. all͛. Qui ſibi neq̃ eſt cui alij bonus erit? et non iocundabitur in bonis ſuis. eccle. xiiij. c. Quis aũt dicitur auarus / quis

diuitie cũ timoꝛe poſſidentur.

Auari ſũt ſine q̄te.

Diuitias habẽ an ſit pctũ.

Pecunie oĩa obediunt.

largus/quis pꝛodigus: no. extra de conſuetu.ex parte in pꝛin. Jo. de athon.

a ❡ Cecati. cupiditas nāꝫ aīos cecat vt agenda non videant et a pꝛohibitis non declinēt extra de elec. quoꝛūdā li. vi. vt no. Jo. an. e. ti. auaricie i pꝛin. li. vi. dixi s. e. cō. auditu. ꝟ. auaricie ſue.

b ❡ Abſentiū. vt ſupꝛa i pꝛi. reſcrip.

c ❡ Sed etiā. dictio implicatiua ē vt infra e. §. et. J. e. con. qm̄ tabellionū in fi. et dixi ſupꝛa e. con. licet adeo. j. reſpon. ver. etiā. ex̄ de appel. cū ſit. j. reſpon. i fi. ff. de adoptio. etiam. C. de iure do. l. etiam.

ditate cecati[a] nō ſolū abſētium[b]/ ſed[c] etiam pꝛeſentium[d] beneficia clanculo[e] vel[f] vbicunꝫ poſſunt irrūpere[g] vel inuadere[h] non[i] foꝛmidant: et[k] cum intus fuerit: nec[l] pſunt ſentētie nec[m] aliq̄d ꝑ qđ valeāt mitti vel eici foꝛas: q̄n armoꝛū[n] potētia ſe[o] defendūt.

❡ In[p] vtroꝫ remedium quale[q] poſſumus adhibētes ſtatuimus diſtrictius pꝛohibentes ne ꝑtextu opiniōis[r] vl' fame/ q̄ de[s] moꝛte vel[t] ceſſione habeat abſentis[v] eius beneficium aliquatenus[x] cōferatur[y] ſed[z] expectet ꝑlat⁹ donec[a] plenius[b] de altervtro[c]

d ❡ Pꝛeſētiū i. reſidētiū de q̄bus extra de cle. non reſi. c. i. li. vi. ⁊ facit. ff. de ꝓcu. pōtius ⁊. l. ſeq̄nti.

e ❡ Clanculo. viciū et ſuſpicionē regulariter acquirit ff. de admiſ. tu. nō exiſtimo. ff. ꝙ vi aut clā. et de ꝑca. per totū ff. de iur. fiſci. l. iij. §. i. et. ij.

f ❡ Vel vbicūꝫ pōt. per phas ⁊ nephas. vi/ clā. vel ꝑcario: ad firmā vel hmōi ſeu aliquo q̄uis q̄ſito coloꝛe. xxxvij. di. nōne.

g ❡ Irrūpere. viciū notat: J. e. con. licet adeo.

h ❡ Inuadere. in viciū ſonat et pꝛopꝛie reſpicit imobilia. vt hic. ſed mobilia ꝓpꝛie dicūt occupari vel capi. vt ple. no. Gup. ex̄ de elec. generali. ꝟ. occupare. li. vj. vnū tū ſepe ponit pꝛo alio. vt ibi no. ac. C. de vi bo. rap. l. i. C. vñ vi. l. fi. cum ſi.

i ❡ Non foꝛmidant. cū ſint ad tantā maliciā ita pꝛofunda imaginatione dediti ar. leg. de quibus dixi ſupꝛa. e. conſti. in pꝛin.

k ❡ Et cū int⁹ fuerint. nimis auido et amoꝛe cōmodū poſſeſſionis deſiderant. inſti. de interdic. §. cōmodū. vñ hmōi adeptioni poſſeſſionis obuiandum eſt: melius eſt enim ante tēpus occurrere ꝙ. vt le. et no. ex̄ de homici. ſuſcepimus. vnde ꝟſus. Pꝛincipijs obſta: ſero medicina paratur. vt no. ex̄ de reſcꝑ. ad hoc ⁊ no. W. ex̄ de iure iurā. c. i. §. 2. i cle.

l ❡ Nec pꝛoſunt. ita ꝙ metu carū parcāt iuſticie: cū tū cenſure hmōi moꝛtales ſunt ſi cōtemnātur et ſtatī hōīs mutantes de familia dei trāſlationē faciunt in familiā diaboli. vi. q. iij. audi ple. not. Gup. ex̄ de ſen. excō. cū medicinalis. in pꝛin. lib. vj. vbi tenet Gup. non obſtante ratione pꝛedicta qꝛ timoꝛ excōicatiōis nō eſt metus/ qui debeat cadere i cōſtantē: cū ſit medicinalis nō moꝛtalis. vt ibi. et no. ex̄ qđ me cau. cum dilectus. quā ſententiā appꝛobo: qꝛ excōmunicatio ſi facta rite ſit ꝑ legitimā pſonā. ſ. ꝑ miniſtrū legis. i. ꝑ iudicem pꝛofert. C. ſi a nō cōpe. iudi. l. i. ergo non inducit iuſtū metū. C. qđ me. cau. accuſatiōis et no. Gup. in roſar. vij. di. fuerunt in fi.

Excōmunicatiōis metus nō debet i cōſtantē cadere.

m ❡ Nec aliquid. i. aliqua cenſura ſpūalis. vnde hoc caſu iuſte poſſet recurri ad inuocationē ſecularem ꝑ oꝛdinariū. vt le. ⁊ no. ex̄ de offi. oꝛdi. c. i. per doc. idē dicit hoſt. de delegatis. ſ. ꝙ ipſi hmōi auxiliū poſſunt requirere. vt ipſe no. ex̄ de offi. dele. c. i. i fi. hoc tenet Inno. e. ti. ſignificaſti. i fi. hmōi tū cōtrariū Gup. no. ex̄ de heretici. vt officiū. §. fi. libꝛo. vj. cuius opinionē cōfirmat ple. v v. ex̄ de offic. delega. c. vnico. in cle.

Bꝛachij ſecularis auxilium an poſſit a q̄cunꝫ iudice inuocari.

n ❡ Armoꝛū. que tamē ſunt clericis interdicta. vt le. et no. J. e. cōſti. cū in armis. §. i. in cōſtitu. otho.

o ❡ Se defendūt. iꝫ defenſio cuilibet regulariter dicatur ꝑmiſſibilis. ff. de iuſti. et iur. vt vim. ff. ad. l. acquil. ad ſclam. §. q̄ cū aīe. tamen ꝯ iudicē in foꝛma iuris ꝓꝓ cōtra ius litigatoris ꝓcedentē videt defenſio violēta dānabilis. vt. ff. de rei vēdi. qui reſtituet. in pꝛin. Nō verū credo niſi coloꝛē iuris habēs remediū appellationis pꝛo tuitione ſue poſſeſſionis ꝓponat. ex̄ de appella. cū ſit. §. fi. et. c. cū teneamur. et. c. ad audientiā. et. c. bone memoꝛie vel niſi inoꝛdinate ꝓceſſerit iudex quaſi pꝛiuatus. tūc enim reſiſtere poſſit etiam ꝑ arma ſubditus ſe defendēs. ac. C. de iure fiſci ꝓhibitum. li. x. C. de metatis. l. deuotum. li. xij. le. et no. x. q. iij. quia cognouimus.

Defenſio an ſit permiſſa ſemper.

p ❡ In vtroꝫ. iiij. pars.

q ❡ Quale poſſumus. q. diceret ſufficiens et plenū remediū adinuenire nequiuimus. ff. de appel. ſi a ſentētia. in pꝛin. ibi no. ꝙ eſt aliq̄le pꝛeiudiciū

r ❡ Opinionis vel fame. de hoc. J. e. cōſti. amoꝛis. §. ij. ver. per teſtes. in con. otho.

s ❡ De moꝛte. naturali de qua hic loquitur. Sed an idē de moꝛte ciuili. dic ꝑ ea q̄ no. Gup. ex̄ de reſcrip. ſuſceptum. in glo. penulti. li. vj.

t ❡ Vel ceſſiōe. de q̄ dixi. s. e. i. reſ. ꝟ. vl' reſignaſſe

v ❡ Abſentis. ſecus ergo de bñficio pꝛeſentis. nā tūc nō opoꝛtet ꝯſtare vel ꝑ lr̄as vel ꝑ teſtes cū veritas ipſa pꝛīcipaliter nota ſit. ff. de act. emp. l. i. i fi. ff. de. reg. iur. cū qui certus. li. vj.

x ❡ Aliquatenus. i. vllo modo.

y ❡ Conferat. nec iure ꝓpꝛio ipſius epī nec ad ꝑſentationē alterius. ſic ex̄ de cōceſ. ꝑben. c. nulla.

z ❡ Sed expectet ꝑlatus. i. epſ ad quē ꝑtinet auctoꝛizabilis inſtitutio de iure cōi. vt no. ex̄ de offi.

a ❡ Donec. quātūcūꝫ tp̄s (arch. cū ſatis. ꝑ Jo. ſit ſi ipſi ꝑlato de impedimēto vel iuſta cā abſentie ꝯſtiterit. vt no. ex̄ de appel. ꝑuenit. ij. in pꝛima et vlt. glo. qꝛ ipedimēto nō currit ꝑſcriptio i effectū C. de teſti. mili. l. ignoꝛare. tū alioquin ſi de hoc nō ꝓcedat iur. g. remiſſiuā de q̄ dixi. s. e. j. reſ. ꝟ. abſentis.

b ❡ Plenius. ꝙ per opinionē vel famā.

c ❡ De altervtro. i. de moꝛte vel de ceſſione.

inſtruat[a] alioqn[b] ad reſarciendū[c] omne[d] dānū/ ex[e] hoc iflictū abſenti cū[f] fore decernim⁹ obligatū[g]: et[h] illū/ q ſe pcurauit[i] itrudi pter[k] reſtitutionē damnorū[l] ab officio[m] beneficioq ſuſpenſuz protinus ipſo[n] facto ¶ Qđ[o] etiā ad ipm extēdi volum⁹/ q beneficiū eccleſiaſticū[p] altero poſſidente[q]/ auctoritate[r] pro=

a ¶ Inſtruat. p teſtes vel iſtrumēta qđ dic vt le. et no. j. conſti. otho. amoris pprij. §. de his in fi.
b ¶ Alioqn. i. ſi nō expectet plātus donec ⁊c. ſed citra hoc conferat vel inſtituat.
c ¶ Reſarciendū. i. refundendum.
d ¶ Omne dānum. quod cuz puenit ex alteri⁹ delicto ſeu dolo videt hoc poſſe pbari p patiētis iniuriā iuramētū no. ex qđ me. cau. c. fi. C vñ vi. l. ſi quādo ⁊ plane no. ff. q vi aut clam. l. ſemper. §. pe. ſecus tamen quā damnum prouenit ſeu intereſſe iuxta contractuz ex mora vel culpa vt no. extra de fo. compe. dilecti. in glo. fi. inſti. de ver. obli. §. vlti. ante fi. quas glo. reputo veras in deciſorijs vt hic. ſed in dilatorijs aliter eſſet dicendū. vt ex de teſti. veniēs. ij. ar. ff. ad exhi. theſaur⁹. Itē no. q dicit oē ⁊c. q. diceret in re ⁊ circa rem. ſ. occaſiōe dicte fatigatiōis iniuſte. ar. in hijs q no. p doc. ex de deci. paſtoralis Vel dic oē. ſ. tā extrinſecū q intrinſecū. cū hic intereſſe iſurgat rōne delicti. ff. de fur. l. ſi qs vxori als. l. ſi pecuniam. §. ſi ſeruus qui. ſecus diceret ſi inſurgeret ex ꝯtu vel quaſi. vt. ff. de acti. empt. l. ſi ſterilis. §. cū p venditorē. dānū gñaliter cōtinet omne illud qđ eſt diminutio patrimonij. vt no. ex de offi. ordi. ſi canonici. li. vi. Et ſic ſub dāno etiā cōtinent expenſe. vt hic. ſed tñ qñq ponunt vt diuerſa. qz ptes tractāt illa vt diuerſa. vt le. et no. p Jo. an. ex de iniur. c. in noſtra. §. i.

Dānū pbaſ p iuramentū patientis iniuriam

Dānum in re ⁊ circa rem.

e ¶ Ex hoc. id ē huiuſmodi repentina collatione iniur. Jo. de aton
f ¶ Cum. ſcilicet prelatum.
g ¶ Obligatuz. effectualiter ita q pbatis pmiſſis ꝯdemnatus hmōi damnū quodcūq refundat. ff. de re iudica. l. iiij. §. condemnatum. als. §. damnatum. Joannes de aton.
h ¶ Et illū. nota copulatiuā. q. diceret vnuz aut alium nō liberat a pena. ff. ſi quis in teſta. li. eſſe. iuſ. fu. l. i. §. vlti. de qua materia dic vt in glo. ff. nau. cau. ſta. l. et ita. §. fi. ſimil. ſi quadru. pau. fe. dica. §. fi. et ptz. j. c. con. amoris pprij. §. q ſi ꝯtra ca. in fi. §. ibi alterius ⁊c. in conſti. otho.
i ¶ Procurauit. cum effectu per executionē operis. Joannes de aton.
k ¶ Preter. hec dictio hic ponit qz relationē habz ad aliud intrinſecū ſeparatū. C. de pigno. actio. l. i. in fi. de hoc ple. dicā. j. in cōſti. otho. iuxta. ver. preter. Joannes de aton.
l ¶ Damnorū. q nō recuperauit a plato. vel pōt dici etiā ſi hmōi a prelato recuperaſſet. ar. ff. de tabu. exhi. l. locū. §. cōdēnatio. ſz primū verius eſſe apparet qbuſdā ſtricte ꝯſciētie ne videaſ de lucro ſollicitus. ar. ff. de admi. tu. l. ſi minori. in fiñ. nec pdā quā in alio dānauit in ſeipſo reciperet. ar. xl. di. tam multi. et ibi ſi bene docuit ⁊c. ſed forte licet hoc conſiliū ſit ſalubre: nō tñ requirit de iuris neceſſitate. vt iam dixi ſupra in vbo et illū. nō eniz tenet qs eſſe clemētior lege. autē. de iudici. §. oportet. et. §. fi. coll. vi. hec aūt pena iuris eſt. vñ facit qđ dicā. j. in ꝯſti. otho. deus omps. in. v. in duplū tamen poſt Guy. in Roſario.
m ¶ Ab officio. dixi. ſ. e. cōſti. auditu. in fi.
n ¶ Ipſo facto. ex hoc ergo nō q pſecutio priuati agētis nō tollit publicā diſciplinam iuris etiam officiuz iudicis. ex de homici. prelatus. li. vj. ff. de publi. et vecti. licitatio. §. q illicite. C. quando ciui. act. preiu. criminal. l. i. iij. q. vlt. §. aliquando. Sed contra quia proſecutio vna aliam tollere videtur. ff. nau. cau. ſta. l. iij. §. miramur. cum. l. licet. §. poſſumus. Solutio. aut eſt officium promotum ſeu imploratuz vt. ff. de dam. infec. l. iiij. §. hoc autem iudicium. tunc ſi tendat ad illud ad quod etiam inſtantia: tūc pceſſus primo inchoatus eſt eligendus. ff. ne vis fi. ei qui in poſſ. miſ. l. ſi quis miſſus. ff. de crimine expi. here. l. diuus. ſi aūt ſimul ꝯcurrāt. tūc credo iudicē debere eligere viā quam ipſemet preoptauit. qz in hijs eius officiuz exuberat. ar. ff. de libero ho. exhi. l. iij. §. ſi tamen plures. ff. de ſepul. vio. l. iij. §. i. aut eſt officium merum. ff. de offi. preſi. l. congruit. C. de offi. prefec. oriētis. ſi quis: tunc ſimul he vie ſe compatiuntur. vt hic cum primis concordantijs. Quod verum videtur qñ he vie inducunt diuerſum finez vel exitum. vt in dictis iuribus patet. Si tamen tendunt ad eundē finem promouens officium vel aliter proſequēs propriū intereſſe deberet preferri: alioquin iuſte appellaret et ſic appellatione pendente et merum ordinarij officium conquieſceret ligandū per inhibitionem iudicis appellationis. vt ſatis practicāt cauteloſi aduocati per decret. extra de accuſa. cuz dilectus. in fi. vnde nec crederem q iudex omiſſa prouocatione partis poſſit hoc caſu ſibi aſſumere viam expeditiorem inquiſitionis: ſi iudex eſſet inferior papa. vt no. p Hoſti. et Jo. and. ex de ſym. lz hely. §. cū igit. idē no. i ſpe. de renunci. §. ij. in fi.

Officium iudicis an tollaſ p pſecutionē priuati agētis.

o ¶ Quod etiam. v. pars. et dic. ſ. ſtatutū penale.
p ¶ Eccleſiaſticum. quodcunq.
q ¶ Altero poſſidente. de facto tantū licet non de iure. vt dixi ſupra. e. j. reſpō. i fine ar. extra de pben. licet epiſcopus. li. vi.
r ¶ Auctoritate propria. Hoc non licet etiā inſtitutione auctorizabili precedente. ar. ff. de acqui. poſſeſſ. l. ſi ex ſtipulatione. l. fundi. ff. de reg. iur. non eſt ſingulis. et no. de hoc hoſti. de offi. archi. cum ſatis. et Guy. extra de preben. ſi poſtq. libro vj. Unde ex hac cauſa ſecurum eſt habere litteraz inductionis de qua dixi ſupra. c. conſtitu. in glo. ſed contra ibi. ſed latius quero. j. c. conſtitu. licet adeo. §. i. in glo. eſt eniz. licet Innocē. et Hoſtien. dicant q confirmatus vel clericus auctorizatus/

maxime apoſtolicus propria auctē ſine iudice vel executore pōt poſſeſſionē apphendere ac in tēporalibus et ſpūalibus in iudicio ꝛ extra miniſtrare eꝛ de iudici. cū deputati. niſi forte aliud habeat cō ſuetudo. eꝛ de appella. ꝯſtitutis. ij. vel niſi opponeret ei crimen cuʒ infamia qḋ et retardat poſſeſſionē. eꝛ de accuſa. accedēs. §. fi. vt no. Jo. an. poſt eos. eꝛ de elec. trāſmiſſa. Cōſulo tū ꝙ tu nōdū poſſeſſionem nactus primā viā tutā et certā eligas: ne alicui periculo te ſubmittas. de pe. di. vij. ſʒ vū ſcis. in fiū. ſi tū poſſeſſionē aliter nactus fueris: videt ꝙ per opinionē predictaʒ poteris excuſari. ar. i hoc qḋ not. Car. eꝛ de ele. cupiētes. §. deniꝗ. v. in ordinibus. i fi. li. vj. cū ex regula magiſtrali fiat ius cōe. ff. de dā. infec. l. ſi edibus. in fi. le. et no. p Jo. an. eꝛ de conſan. et affi. c. fi. naʒ p opinionē docto. approbatā a pſumptuoſa temeritate et expēſarū cōdemnatiōe debet quis excuſari. de pe. calūniā. eꝛ de appel. vt debitus. q. p hoc videt hēe pbabilē cām litigandi que a talibus excuſat. ff. de leg. ij. l. qui ſoliduʒ. §. etiā. nā a lege habet doctor auctem iura ſubtiliter interpretandi. C. de pfeſſo. qui in vrbe cōſtan. l. vnica. li. xi. et hoc no. Seſſelꝛ. de elec. ne romani. in prin. v. opinionē. in cle. Caue tū qꝛ in opiniōibus ꝯtrijs ſubtilior approbat. eꝛ de feri. capellanꝰ eꝛ de iura. calū. c. fi. ff. de cōdi. ob cauſam. l. dedi. §. ſed ſi ſeruus. Joannes de aton.

Expenſa cū ꝯdēnatio per doctorū opiniōes euitatur.

pria vel[a] temeritate/ vi[b] vel clam occupare[c] preſumit/ et poſtꝙ declaratuʒ[d] fuerit ad aliuʒ pertinere[e]: armis[f] ſe[g] defendere nititur[h] in eodem[i].

Ne eccleſia vna de cetero in plures pſonatus vel vicarias diuidatur.

Summariū.

Nunꝙ deinceps in plures perſonatus vel vicarias vna diuidet eccleſia et ſiqua ſine auctoritate epiſcopi fuerit nuper diuiſa vt priſtinuʒ cōmode fieri poterit in vnā redintegrabitur. Que vero cōmode diuiſa fuerit iuſtis portionibus per diœceſanū conſiderabit: per quē prouidebit vt in ſingulis reſideat debitā animaruʒ curā gerens. Veruntamen de reſidentia et pluralitate beneficiorū cōſultius ad romanorū pontificū conſtitutiones: ꝙ vt nouas condat cenſet remittendum.

um[k] ſit ars artiū (teſte beato[l] gregorio) regimen[m] aiarum: non ceſſat antiquus[n] ſophiſta

a Vel. pro immo.

b Vi vel clam. hos terminos expone per. l. ff. de reg. iuris. quo tutela. §. vi factū. Nunquid ergo intruſio fiat abſꝗ violentia? Dicit Jo. an. ꝙ nō. vt eꝛ de preben. cū qui. §. inſup. li. vi. ꝓpter verbuʒ violentū ibi poſitum: et ibi eſt caſus. §. huius. ſed tu dic contra. vt no. Guy. nam vis inferri cenſet quotiens res ſine iudice repoſcitur. ff. qḋ me cau. extat. ff. ad. l. iul. de vi priuata. l. vlt. eꝛ de prebē. cū iam dudum. et hic cū ſubiſigit vel clam ꝛc̄.

c Occupare. de hoc di. xi. s̄. §. nulli. v. inuadere.

d Declaratū. aꝛ determinatum. ſ. per ſententiā que in rem tranſit iudicatam: et ſic redditur notoriū iuris. ff. de ſta. ho. l. ingenuum. de quo dic per Inno. eꝛ de coha. cle. et mu. tua. et. c. pce. p hoſti.

e Pertinere. ſ. beneficium.

f Armis. hoc non licet clericis. vt dixi ſupra. §. nōnulli. in fi.

g Se. i. ſuam preſumptuoſam detentionem.

h Nititur. male et nequiter.

i In eodem. ſ. beneficio ab eodem iudicato per ſententiam.

k Cum ſit ars ar/tium. illḋ quod ſequit ad cuius intelligentiam notant quinꝗ fines quare homines addiſcūt. Primus eſt vt ſciātur: ad quē tendunt rhetorici propter vanam gloriā: qꝛ volunt vocari rabbi. Alius eſt vt ſciāt: ad quē tendūt dialectici nimis ibi morantes propter ſupbiā. Tertiꝰ eſt vt lucrētur: ad queʒ tendūt phiſici ꝛ legiſte per auariciam. Quartus eſt vt edificentur/ ad quem tendunt theologi et boni canoniſte per operis viuendi prudentiam. Quintus eſt vt edificent: ad quē tendunt boni magiſtri alios inſtruentes non ad laudem humanam: ſed dei vt ad viam redeant veritatis: quorum finis eſt charitas. xlv. diſtin. tria. ad hoc enim quis tenetur ex quo talētum ſcientie ſibi tradidit deus. lxiij. diſtinc. c. vlt. ij. reſpon. aꝛs tanꝙ proditor veritatis/ eternā dānationeʒ incurrit. xi. q. iij. nolite. hoc plenius no. Guy. xxxvij. di. nōne. Vbi dicit Hiero. Nōne vobis videt i vanitate ſenſus ꝛ obſcuritate mētis ingredi: qḋ diebꝰ ac noctibꝰ i dyalectica arte torꝗtur?

Scientia appetit ab hoibꝰ ꝓpter ꝗnꝗ fines.

l Beato gregorio. i ſuo paſtorali et patet extra de eta. et qua. et ordi. preſi. c. pe. in prin.

m Regimen animarum. et que cura debet vigilijs oneroſa eſſe et ſollicita. vt iſte cui cōmittitur/ curet ne pereant ſubditi: ſed ſaluentur. vt notat Hoſtien. de peni. et remiſ. omnis. Et ex hoc textu arguitur ꝙ maior ꝛ dignior ſit cura que exercetur in foro anime ꝙ in foro contentioſo. ſed contra arguitur. xciij. diſtin. precipimus. vbi diaconus prefertur preſbytero ratione officij contentioſi quod occupat. Credo tamen ꝙ inquātum anima precellit corpori et rebus. de maio. ꝛ obe. ſolite. §. i. ita cura anime ſit maior inquantum periculoſior et grauior/ ſed illa dignior et honorabilior i eccleſia militanti. arg. C. de proxi. ſacro. ſcri. vnicuiꝗ. libro xij. vt de hoc no. w. extra de preben. c. i. §. i. in glo. quod intelligo in clemen.

Cura fori anime an ſit dignior ea ꝗ in foro contentioſo exercet.

n Antiquus ſophiſta. i. diabolus vt patet in re

d iij.

miſſione quã feci. ſ. c. ꝯſti. i phe. i pñ. ſ. e. cõ. vſu; in prin. Qui ideo ſophiſta ſignãter dꝫ q2 arguit p ſyllogiſmũ apparentẽ et non exiſtentẽ p ariſto. in libro elenchoꝝ ar. i hoc qđ no. xxxvij. di. nõne. in prin. xxiiij. q. iij. tranſſerunt. §. i.

a ¶ Girare. i. circũ circa volvere. ſ. c. cõſti. ſacramẽta. i fi.

b ¶ Volumina fraudis. q̃ iſti ta ſunt. auten. de nupt. §. mitiores. in fi. coll. iiij. vt dixi et remiſi. ſ. c. ꝯſti. i phe. in prin.

c ¶ Falſe poſitionis. hoc proprie dr altercãtiũ et philoſophoꝝ. vt le. et no. per vv. ex̃ de ſum. tri. et fi. ca. c. vnico. §. porro. in pñ. ver. poſitionẽ. in cle. ar. ff. de ver. ſig. nomẽ cauillationis. et. ſ. c. cõ. clamorẽ. i prin. et no. ff. de reg. iur. l. ea eſt. lꝫ theologi et artiſte ꝑmiſſo intellectu vtãtur i vbis poſitiõis vt hic. canoniſte tñ aliter vtunt̃ hoc termino. vt le. et no. ex̃ de cõfeſſis. c. i. li. vi. et de iure iur. c. vlt. e. li.

d Quo. i. vnde.

ſua girare [a] volumina [b] fraudis ⁊ in falſe [c] poſitionis ſtudere fallacijs: quo [d] valeat [e] diſcipulis [f] hmõi [g] artis cõcludere: et eos excludere a ſalute quos imperitos iuenerit vel incautos: hoc [h] eſt qđ facit tranſgredi iuſſa dei/ ⁊ ſanctoꝝ regulis contraire: dũ nec ſermo diuinus/ nec ſanctiones [h] canonice a diſtorto [i] itinere poſſũt reducere peccatores.

¶ Exigit [k] nanq; ars [l] nr̃a catholica/ vt [m] vnic⁹ i vna

Studẽdi itẽtio qñ q; ẽ bona qñq; mala.

e ¶ Valeat. ſ. ſophiſta. hic (vt videt̃) p mala intẽtione legit ⁊ ſtudet: ſicut ⁊ malus hõ eius ſequax. nã talis ſtudet vt diſſipet̃ vel vt diſſipet. vt hic ſicut et doctor diuinatiõis et ſortilegij. hic itaq; nõ põt haberi bona intẽtio ex q̃ aĩa eſt dãnata. ex̃ de iure iur. c. et ſi. xp̃s. §. quedã. igit̃ haꝝ duarũ intẽtionũ vnus eſt finis ⁊ malus. ſ. ira dei in p̃ſenti et pena eterna i futuro. xxvi. q. ſi. c. nõ lꝫ. et ſe. vſq; in fi. Alie vo intentiones legendi et ſtudẽdi ſemp ſunt bone. vt ſi hõ edificet̃ cuius finis eſt prudentia. fm be. ber. vel vt edificet et ei⁹ finis eſt caritas fm be. Ber. et lꝫ he due itẽtiões locũ hẽe poſſunt i qualibꝫ ſciẽtia nõ dãnata: tñ quo ad theologicã legẽ et canonicã ſpecialiter locũ hñt. ex̃ de magiſ. ſup ſpecula. ex̃ de eta. et qua. cũ ſit ars. Tres vero ſunt alie intẽtiões idifferẽtes. ſ. vt ſciat: hic finis eſt ſupbia fm be. Ber. verũ eſt ſi malã intẽtioneꝫ habeat: ſi aũt bonã edificatio. Iteꝫ vt ſciat̃: hic finis eſt vana gloria. fm be. Ber. verũ eſt ſi malam intẽtionẽ habeat: ſi aũt bonã / eſt laus dei. Math. v. ſic luceat lux vr̃a corã hoibus ⁊c̃. Itẽ vt lucretur hic finis eſt auaricia. fm be. Ber. verum eſt ſi malã intentionẽ habeat. ſin autẽ bonã: gratia eſt in preſenti et gl̃ia in futuro. hoc no. hoſti. in fi. lecture. de cõſue. c. ad perpetuam.

Diſcipulus bon⁹ multa obſeruet.

f ¶ Diſcipulis. qñq; videntur neceſſaria cuilibet bono diſcipulo. Primo vt de ſingulis ſtudeat dubia inquirere dũ tñ nõ ſint inutilia: imo pbabilia et hoc nõ eſt inutile fm Ariſto. Scđo q; de pbabili dubio certũ ſe nõ reddat. Tertio q; ſit ſenſus capacis et nõ capitoſi. Quarto q; habẽs moderatã exhibitioneꝫ vacet ingiter ſtudio. vt no. Car. i pñ. li. vi. Quinto q; nõ indignetur inſtrui a quocũq;. vt no. vv. de magiſ. c. i. §. vlti. in prin. vt hic tollit hoſti. ex ipſo textu. ex̃ de offi. primice. c. i. qđ pariſ cõſiderãt ſupbi et verecũdi qui interrogare omittunt illud qđ neſciunt: imo qñq; cõtemnũt. vt ibi no. Iteꝫ ſexto requirit̃ quo ad mores vt ſe capacẽ reddat. vt dixi ſupra iu phe. ꝑfatiõe. imo igitur hoc dꝫ eſſe primuꝫ. Sed vidaſcaliõ hugonis li. i. de ſtudio legẽdi ſic ait: tria ſunt ſtudẽtib⁹ neceſſaria. natura. exercitiũ. diſciplina. In natura conſideratur: vt facile audita pcipiat et pcepta firmiter teneat. In exercitio vt labore et ſedulitate naturalẽ ſenſum excolat. In diſciplina vt laudabilit̃ viuẽs mores cum ſcientia cõponat. hec ille.

Studẽti tria ſunt neceſſaria.

g ¶ Huiuſmodi artis. ſ. regiminis aĩarum.

h ¶ Hoc eſt ſcilicet quod ſequitur.

h ¶ Nec ſanctiões canonice. de quibus le. et no. ex̃ de elec. cuꝫ in cũctis. §. fi. v. coerceat.

i ¶ A diſtorto itinere. i. reflexa erroris ſemita de qua per Eſaiã. xlv. c. Derelinquat impius viam ſuã ⁊c̃. de pe. di. i. menſurã. §. his auctoritatibus.

k ¶ Exigit nãq;. ij. ps. in qua tendit ad ppoſitũ.

l ¶ Ars nr̃a. imo et vr̃a ſimiliter. vij. q. i. i apibus

m ¶ Vt vnicus. vnius eñi eccl̃ie vnus debet eſſe preſbyter ſeu rector. ex̃ de elec. dudũ. ij. §. pe. ex̃ de pbẽ. maiorib⁹. et. c. cũ nõ ignores. ex̃ de iu. patro. c. iij. et. c. nobis. §. i. v. vnus. ſicut eñi veſtimentũ dñi nõ ſciſſuꝫ eſt ſꝫ de eo ſortiti ſunt. ita nec eccl̃ia ſcidi debet: q̃ i vnitate tota ꝯſiſtit. xvi. q. vij. ſicut. xxi. q. ij. ſicut. xxiiij. q. ij. ſicut loquit̃. et. c. ſciſma. i fi. Ex cauſa tñ pbata põt ep̃s pbendã diuidere eccleſiã vel dignitatẽ. ex̃ de p̃bẽ. vacante. qđ verũ eſt ipſum poſſe diuidere/ minuere/ vel mutare cõcurrẽte cõſenſu capituli ſolius vbi hmõi bñficia ſunt dotata ab ep̃o et caplo ſolũ ex̃ de excel. prela. c. ſicut vnit̃. Quia ſi ab alijs etiam laicis: tũc ſine eorũ cõſenſu ea tollere vel mutare nõ licet. xvi. q. vij. monaſteriũ. et. c. rationis. vt ple. no. Inno. et Cõpoſt. de ꝯſti. cũ acceſſiſſent. in prin. ſecus tñ in diuiſione quã papa vult facere. ibi eñi nõ valeret oppoſitio ſecularis pſone ppter magnũ bonũ q2 ipſe qui eſt lex aĩata in terris puidet. vt ſatis no. in ex̃ ua. Io. q̃ incipit ſedes apoſtolica. §. i. v. exerximus. In hmõi tñ diuiſiõe vel vnione vacatio ſeu conſenſus rectoris ſupſtitis vel etiam defenſoris eiuſdem ſi vacat de neceſſitate non requiritur. lꝫ olim ſuper hoc doctores vacillarent. vt leg. et no. extra de rebus eccle. non alienan. ſi vna. ſ. reſpõ. in clemẽ. vbi. vv. videtur notare contra. Ad hoc itaq; vt teneat diuiſio quattuor requirũtur. Primo ꝯſenſus iſtoꝝ ad quos ſpectat. ex̃ de prebẽ. dilecto. §. i. v. ꝑꝑ. Scđo q; intendãt numerũ miniſtrorũ et bñficioꝝ augere. ar. e. §. ver ppter quod iſtitutiõeꝫ. Tertio q; ſubſit rõnabilis cauſa. ſ. di.

Prebendarũ diuiſio p ep̃m fieri pt.

eccleſia ſit ſacerdos alias magiſter[a] pfectus ordie[b] ⁊ habitu[c] / vita[d] ſctā / ſcia[e] et doctrīa[f] : ⁊ ꝙ pura[g] ſit eccleſie ordiatio atqꝫ ſimplex[h] : ſz[i] obiectio diabolica facit multos in hoc dogmate[k] deuiare : dū interdū eo[l] ſuggerēte / non vni tm̄ dek vna eccl'ia ſz pluribus / ꝑtextu[m] pluriū pꝛonorū : vt ſint plura capita in eodē corpe quaſi[n] monſtrū : et[o] interdū cōſentire conſueuit pſona[p] / q̄cūqꝫ[q] ſit occaſio alteri noie[r] pſonatus vt aliq̄d de ipſa cōcedatur. Abſqꝫ magiſtro[s] preterea eccl'ia deſolata[t] manet ſepe[v] dū nec pſona ica nec[x] ſaltē vicari⁹[x] perpetuus iuenik : ſz aliq̄s forte ſiplex ſacerdos[y] : q̄ nec[z] hz ius : nec etiā iuris imaginē[a] i eadē : et ſi morā[b] forſitā pſona[c] ibi trahit : nō[d] ē tamē pfect⁹ i ordie . qm̄ nec eſt ſacerdos[e] nec actu

lex imperatoris.§.j.ar.in hoc dicā.j.e.§.has igik. ꝟ.itegrentur.in fi. Quarto. ꝙ adeo ſit pingue bñficiū vt ex eccl'ia poſſent fieri due ſufficientes vel plures vt dicto.c.ſignante.et hoc not.p Hoſti.et Jo.an.e.ti.vacante.in pꝛin. et itellige ꝙ diuiſio ne facta ex cauſa vt pmiſi iaz nō remanet vna ſed due.xvj q.j.pſes ſicut ⁊ de puicia diuiſa le.ff.de offi. aſſeſſo.l.ſi eadē C.de metropoli.l.j.li.xj.ff.de ver.ſig.loc⁹.et no.in dctō.c.ſicut. pmiſſa q̄ꝙ locū hñt i eccleſia pꝛochiali vl alio bñficio ſiplici In collegiata nāqꝫ eccl'ia vnitas ꝓtacta ſicut nec alia aretatio locuz habere nō dicik ex de elec.ſtatutū li.vj.cū vnus collegiū nō cōſtituat ab initio ſed tres ad minus.ff.de.ꝟ.ſig.l.neraci⁹. vt le.et no.ff.qd cuiuſqꝫ vni.no.ſicut in fi.

a ¶ Magiſter pfectus. q̄lis debet ille eſſe hic ſtatī ſubiungik le.bene et no.viij.q.j.qualis.

b ¶ Ordine. hodie ſufficit ꝙ pmouēdus ad rectoriā ſit clericus lz quidā dixerūt talē nō debere pati defectū i minoribus ordinib⁹ qd dic p Guy.ex de elec.cū ex eo.poſt pꝛin.li.vj.

c ¶ Habitu.de hoc dicam.j.in conſti.proxi.

d ¶ Uita. honeſtate et maturitate decocta. ex de elec.lz canon.li.vi.nō diſſoluta.j.ti.ij.et.iij.

e ¶ Sciētia. de hoc dixi.ſ.e.con.ſacer ordo.ver. illiterat⁹. Abſit ergo ꝙ ſic pfectus ad lraz dicere poſſet illud hieremie.i.c.a.a.a.dñe de⁹ ecce neſcio loqui: qꝛ puer ego ſum.viij.q.i.in ſcripturis. nō enī hos elegit dñs neqꝫ viā diſcipline inuenerunt ꝓpterea perierūt: et qm̄ nō habuerūt ſapientiam perierūt ꝓpter corū inſipientiā Baruch.iij.c.

f ¶ Doctrina. reſpectu parrochianoꝝ quos habz informare.nedū verbo.ar.ſ.e.con.ad baptiſmū. in fi.et hoc iuxta capacitatez audiētium.viij.q.i. opoꝛtet.ſapiētibus ꝟo pōt pdicator et pfectis alta et pfunda pdicare.vñ ad corin.ij.ſapiētiaz loquamur inter pfectos: ſed ſimplicib⁹ et minus capacibus ſunt pdicāda plana pauca et vtilia.vnde apl's.ad coꝝ.ij.Lac potū dedi vobis nō eſcā.ple. de hoc no.Guy.xliij.di.§.i.ſz etiā exēplo.j.e.cō. q̄d aducſi. Doctrina nāqꝫ ptinet ad officiū doctoꝝ et pdicatorū.xxxvi.di.§.ecce.ex de hereti.excōicamus.i.ac illi deo pbati ſūt q̄ bñ docere pñt.xxiij.

g ¶ Pura.abſqꝫ obꝛeptione aliq̄. (q.vlti.c.fi. ſ.e.con.ſacrmēta in pꝛin.ſicut i annūciatione angelica.vt no.Jo.an.ex de ſen. et re iudi. cū Bertholdus.§.fi. Item pura qꝛ nō cōditionalis.ex de elec.c.ij.lib.vi. nec etiaz tēporalis.ff.de adopti.l.

h ¶ Simplex.i.ſine plica aliqua et iuo (q̄ſitu. lutiōe.vt exponit Jo.an.ex de ſum.tri.c.i.in pn. dixi de hoc termino ſupꝛa cōſti.pꝛoxi.in pꝛin.

i ¶ Sz obiectio diabolica.ꝟſi.ponēs pmū erroꝛē.

k ¶ Dogmate. id eſt doctrina.

l ¶ Eo.ſcilz diabolo.

m ¶ Pꝛetextu pluriuz.qd eſſe nō dz.le.et vñ.not.xvi.q.vij. plures.ideo circa hoc plenius pꝛouidek ex de iure patro.plures.in cle.

n ¶ Quaſi mōſtrum.ff.de ſta.ho.l.nō ſunt libere.et pulchꝛe legi.⁊ no.in ex ua.bonefacij.q̄ icipit vnā ſctāz

o ¶ Et iterdū. ꝟ.ponēs ſcdm (erroꝛē.

p ¶ Perſona.i.rectoꝛ.vt dixi.ſ.e.con. ꝙ in quodam.ꝟ.perſone.

q ¶ Quecūqꝫ ſit occaſio.facit ad illō qd dicā.j.in cōſti.otho.qm̄ alienationes in glo.iuk qd.

r ¶ Noie pſonat⁹.qd nō lz nec aliq̄ titulo q̄dam. ex de re.ec.nō alie.nulli facit.ſ.e.cō.alicubi.j.re

s ¶ Abſqꝫ magiſtro.ꝟ.ponēs tertiū (ſpō.in fi. erroꝛē.ſcias q̄ꝙ ad mgr̄m ſeu doctoꝛē ptinere illō qd ſcribik ſap.vj.c.Ponā i lucē ſapiētiā ⁊ nō pꝛeteribo ꝟitatē.et.c.li.c.vij.quā ſine fictione dedi et ſine iuidia cōico ⁊ honeſtatē illi⁹ nō abſcōdo.vt de eo ꝟificek illō qd ſcribik Job.xxviij.c.Pꝛofunda fluuioꝝ ſcrutat⁹ eſt.i.ſecreta ſcripturaꝝ ⁊ abſcōdita pduxit in lucē.vt no.Guy.xlvi.di.c.i.

t ¶ Deſolata.nō dicit viduata qꝛ hoc ꝓpꝛie dz reſpectu eccl'ie cathedꝛalis vel mōaſterij vacātis cū deſtituik ſuo ſpōſo.vt le.⁊ no.ex de elec.c.qꝛ ppt.

v ¶ Sepe.id iura ſignant (j.tel.ꝟ.vidiatis. occurrūt.ff.de legi.l.nā ad ea.autē.vt ſine phibitio matres.⁊c.§.qꝛ ꝟo.in fi.coll.vij.

x ¶ Nec ſaltē. minimū inuit. x ¶ vicari⁹ de q.ſ.

y ¶ Simplex ſacerdos.qꝛ nō (e.pꝛ.ad vicariā. ititulat⁹.vt ſeq̄k.qꝛ foꝛte ānualꝭ ꝛductitius.ar.in hoc qd le.⁊ no.ſ.e.cō.auditu.vel ſimplex dz ppt carentiaz litterature de qua ſupꝛa no.ſed quo ad pꝛopoſituz pꝛima expoſitio verioꝛ eſt.vñ ſequik.

z ¶ Qui nec hz ius.qꝛ nec inſtitut⁹ ſz mercēnari⁹ extra de reg.iur.c.i.li.vj.

a ¶ Imaginem.i.effigiez vel coloꝛē: cū tñ poſſeſſio coloꝛata valde pſit q̄nqꝫ.ex de elec.q̄rela.§.fi. et ptz in hijs q̄ dixi.ſ.e.cōſti.alicubi.in.iij.g.i fi.

b ¶ Et ſi moꝛā.ver.ponēs quartū erroꝛē ibi.

c ¶ Perſona.i.rectoꝛ vt ſupꝛa remiſi.

d ¶ Trahit.foꝛte per tempus ſatis paruum.

e ¶ Non eſt ſacerdos.iuxta decre.de elec.lz canō.

perfecto nec habitu: ita vt viſꝰ ab aliquo nõ clericꝰ: ſed miles[a] potiꝰ putaret. De vita ſctã/ ſcia/ ⁊ doctrina: eſt ei nimis modica[b] heu[c] cura. Ordiatio quoqꝫ eccl'ie raro[d] fit ſimplici oculo[e] vt deberet: nec enĩ tormenta[f] fraudis diabolice deſunt[g] ibi. Nam interdũ[h] (vt audiuimꝰ) alicui ꝯfertur eccleſia hoc acto tacite[i] vel expreſſe vt aliquid[k] ibi retineat inſtituens[l] vel preſentans: vel aliquis[m] alius ex ea percipiat aliquam portionem[n] qui totũ erat forſitan habiturus niſi iuris impotẽtia vel metu perdendi[o] alia beneficia diuiſiſſet: Cedit[p] etiam quis aliquã do perſonatui[q]/ et ab inſti tuto[r] inibi recipit ibi poſtmodum vicariaʒ[s]: quod[t] fieri non[v] ꝓſumitur ſine[x] fraude. ¶ Has igitur[y] diuiſiones[z] ⁊ particulares[a] aſſignatiões tãq̃[b] arti[c] nr̃e catholice cõtrarias reprobãtes/ ne[d] de cetero fiant diſtrictiꝰ[e] ꝓhibemꝰ: firmiter ſtatuẽtes/ vt nũq̃[f] in plures deinceps ꝑſonatꝰ[g] vel[h] vica

li. vi. cũ tamen habiles debeant eſſe tales ad miniſtrandũ in ꝓprijs ꝑſonis. ex. de cle. nõ reſi. q2 nõnulli. et dixi. ſ. e. cõſti. ad vicariã. §. de iam inſtitutis. in glo. licet vero.

a ¶ Sed miles. de quibus ſacerdotibꝰ dicit btũs Bernardus clerici ſunt habitu ⁊ actu milites/ ſermõe hiſtriones: geſtu meretrices/ occupatione rerũ ſecularium negociatores. vt notat Sup. xxxij. di. ſi qui vero. habitꝰ ergo rectoris et militis debent eſſe diſtincti in ſuo apparatu. vt dicã. J. e. conſti. qm de habitu. Nunquid ergo miles ſit inhabilis ad bñficiũ eccleſiaſticũ? Videt q ſic. auten. de mili. vaſall. qui ac. belli. depo. c. i. coll. x. Contra videt caſus. lj. di. ſi quis poſſet. Dic vt ibi no. Vel dic militem principi vel reipublice aſtrictũ per iuramẽtũ de nõ vitãdo mortẽ pro re pub. recepto ex hoc ſalario de publico prohiberi interim ab ordinibus et a bñficio eccl'iaſtico: ſicut qñ iurat principi vel alteri ꝑcerũ ad ſeruiendũ ſibi tpe guerre cũ certo numero armatoꝝ/ et pro certo ſtipendio ſibi ꝯſtituto. liij. di. c. i. et hoc no. Sup. C. de hijs q non imple. ſti. l. i. et. ij. li. x. Sed alij milites qui ita nõ ſunt obnoxij licite admittũtur ſi aliud non obſiſtit. liij. di. milites. Jo. de athon.

Clericoꝝ qualitas ſm Bernardum.

Bñficiũ an poſſit dari militi.

b ¶ Nimis. de hoc ſupra. e. §. in prin.

c ¶ Heu. ecce qualiter lamentat perterſam ordinationem eccleſie tam ratione inhabilitatis ꝑſone q̃ facti extrinſeci.

d ¶ Raro. ita q ꝓpter raritatem q. miraculũ eſt. auten. de cõſuli. §. vbi in forma. in fi. coll. iiij.

e ¶ Simplici oculo. i. inocentie ⁊ puritatis. vt dixi ſupra in ver. pura et ſe. vñ le. Mat. vi. et Luc. xi. Si oculus tuus fuerit ſimplex ⁊c̃.

f ¶ Tormẽta. al' cõmẽta. i. deceptiões ſophiſtice.

g ¶ Deſunt. i. exhortationi ꝑdite perterſe et hoc tam ex cauſis pretactis erroneis q̃ ſubſequẽtibus

h ¶ Nam interdũ. ver. cõtinens quintũ errorem.

i ¶ Tacite. abſit q̃ dicebꝰ nr̃is q epũs deſerat ordinationẽ eccleſie et inſtitutionẽ rectoris quouſqꝫ iſte inſtituẽdus cõponat in ſumma q̃tqꝫ imoderata: pro lana agnis et alijs obuẽtionibus tpe vacationis. Nam hmõi dantẽ et accipientẽ dãnatio ſimonie inuoluit. i. q. i. quos cõſtiterit. et. c. ſi quis epũs. e. q. p totã queſtionem.

k ¶ Vt aliquid. hoc dic p ea que notaui ſupra. e. conſti. ſacramẽta. in prin. ver. habe.

l ¶ Inſtituens vel ꝑſentans. de hoc le. et no. J. in conſti. otho. q2 plerũqꝫ. quod dic vt ibi.

m ¶ Vel aliqs alius. forſan ꝯſanguineus affinis vel amicus ꝑlati vel patroni. ff. de here. inſti. l. nemo. §. fi. et honeſta noticia coniũctus. ff. de ver. ſig. late. §. amicos. et not. J. e. cõſti. e. vlt. §. i.

n ¶ Portionem etiã in ꝑſione.

o ¶ Perdendi. p cõciliũ. ex. de ꝓben. de multa et eſt ſimilis in textu ſupra. e. ꝯſti. ad vicariã. §. ſicqꝫ illudat.

p ¶ Cedit. ver. exprimẽs ſextũ errorem.

q ¶ Pſonatui. i. rectorie vt. ſ. remiſſ.

r ¶ Ab inſtituto. ſ. in rectorẽ. et dic. i. ad preſentationẽ inſtituti rectoris ab epo ſuperiore dioceſano.

s ¶ Vicariã. metu forte ꝑdendi alia beneficia. vt ſupra ver. proxi. Jo. de athon.

t ¶ Quod. vel que ceſſio.

v ¶ Non ꝓſumit. niſi forte eſſet ꝑdcota cui cõpetẽtius ꝓuideret de baiulo aq̃ bñdicte q̃ de rectoria

x ¶ Sine fraude. ar. ex. de renũci. c. ſi te. li. vi. de hoc dixi ſupra. e. cõſti. alicubi. ver. callide.

y ¶ Has igitur. iij. pars.

z ¶ Diuiſiones. cõtra ex ratiõe illius qđ le. et no. in extra. Jo. ſedes apoſtolica in prin. et ver. execrimus. Solutio vt ibi patet in ꝑn. glo. ibi enim diuiſio fiebat ex cauſa ꝓpter diuini cultus augmentũ et populi incrementũ et abũdantiã poſſeſſionum. qđ non prohibet. ſed ſolũ improba ſeu indiſcreta diuiſio. vt dixi ſupra. e. §. proxi. in prin.

a ¶ Particulares. quaſlibet ꝑmiſſas imo cõſiles. vt declarat. J. e. ti. vnitatẽ in conſti. otho.

b ¶ Tanq̃. eſt expreſſiuũ veritatis. ar. glo. ex. de do. et cõtu. c. prout. ver. vtpote cũ ſi. ꝓprie tũ denotat ſimilitudinẽ. J. in ꝯſti. otho. in ꝓhe. i prin.

c ¶ Arti noſtre catholice. vt. ſ. e. §. in prin.

d ¶ Ne de cetero. de hoc dixi ple. ſ. e. cõ. eccl'ias i fi.

e ¶ Diſtrictius. al' penitus.

f ¶ Vt nunq̃ deinceps. i. nullo tempore futuro.

g ¶ Perſonatus. i. rectorias. vt ſupra.

h ¶ Vel vicarias. vel promiſcue in vicariã et perſonatũ. vt pꝫ i premiſſis et ex verbis generalibꝰ ſtatuti. J. e. cõſti. vnitatẽ. §. nos igit. in ꝯſti. otho. Sed ꝯtra patet ad oculũ tota die in appropriatis

rias vna ecclia[a] diuidatur. Et[b] que diuiſe[c] ſunt hactenus: quãcito[d] ſe facultas obtulerit reintegrentur[e]: niſi forſan hec ſtatuta fuerint ab ãtiquo[f]: vbi ẽ per epm̃[g] loci puidẽdũ: vt tã redditus quã eccleſia cõgruis ad maiorem[h] inter ſe portionibus et regiõib[9][i] diuidatur[k].

Prouideãt igitur[l] dioceſani[m] vt ſemper apud eccleſiã reſideat aliquis qui de animarũ cura ſit ſolicitus[n]: ac ſe in celebratione diuinorum et collatione ſacramẽtorũ[o] exerceat vtiliter et honeſte.

De reſidentia[p] vero in eccleſiis a rectoribus facienda videtur nobis conſulendũ facto[q] potius quã ſtatuto. Extãt[r] eñ concilia[s] romanorũ[t] pontificũ luce

eccleſiis de nouo. et alibi multipliciter vbi vicarii creãtur de nouo aſſignatis ſibi portionibus de ipſis eccleſiis. ex. de preben. de monachis et c. extirpande. §. qui vero. cũ ſi. et no. s. e. conſti. ad vicariam. in prin. Solutio. poteſt dici hic phiberi tñ diuiſiões fraudulẽtas. nõ aũt occurrit diuiſionibus auctẽ iuris licite et cauſa cognita factis vel faciẽdis ar. s. e. §. i. in pma glo. hoc quero. et ar. ex. de iure iurã. c. petitio. et qđ no. xxxv. q. ix. quo quis ↄmiſit. Vl' põt dici per modum quote puta tertie vel qrte non poſſe portionẽ vicarii extrahi de eccleſia. vt hic cũ ſi. ſecus p modum quãte. vt in pecunia vel aliquibus minutis decimis. vt in cõtrariis ar. in hoc qđ no. in ſolutione. ſ. ad ſcdm cõtrariũ. ff. de teſta. mili. l. vi. primum verius videtur nõ eñ negabo quin vbi ſit parrochia ampla. cui[9] ecclia appropriatur portionẽ vicarii poſſe conſtitui etiam in vna quota puta in oĩbus decimis vnius ville ibidem. ſtat ergo talis diuiſio firma ex cã appropriata. vt dixi. s. e. c. cõ. §. i. in prin. v. vt vnic[9].

a Una eccleſia diuidatur. nam eñ p diuiſionẽ efficiũtur due. et ſic tollitur vnitas. vt dixi ſupra. c. §. i.

b Et que. ſ. eccleſie. (v. vnicus. poſt mediũ.

c Diuiſe. ſ. illicite et ſine cauſa. vt iam dixi.

d Quãcito. nõ igitur impetuoſe et ex abrupto ac indeliberate. C. de repu. l. nõ dubiũ. autẽ. vt imobi. añ nup. dona. §. ſed ſi coll. v. et no. autẽ. de appel. et intra que tẽpora. §. i. coll. iiii.

e Reintegrentur. i. ↄſolidentur ſeu vniantur: etiã ſecutiorẽ viã cõſolidandi collige. ex. de reſti. ſpo. cum veniſſet. cũ ibi notatis. ex. de elec. bone memorie. et. c. de camera. §. i. v. preterea. Nõ verũ credo qñ obtinẽs portionẽ fraudis carebat cõmẽto: tũc eñ nõ eſſet equũ eũ oĩno deſtitui p tpe ſuo. ex. de pbẽ. c. uiſi. in fi. et ar. in hoc qđ dixi. s. e. c. cõ. alicubi. in mag. gl. ibi aũt vterque hoc ignorabat et c. al' ſi fraudem participaſſe cõmittitur ſed de iuris rigore ppetua egeſtate laborare mereatur. ff. de po. l. bona fides. tñ forte miſeratiõis intuitu ſibi aliqđ p victu indulgetur ar. l. di. ſtudeat. l fi. cũ ſi. Et nõ hic vnã cãm vniẽdi bñficia eccliaſtica. ſ. q̃ prius eſſent illegitime diuiſa. vt hic. alia eſt cã. ſ. pter hoſpitalitatẽ. xxv. q. ii. poſtraq̃. §. his ita. Itẽ ppt vicinitatẽ locorum. ar. ex. de pben. c. maioribus. et ar. a ↄtrario ſenſu. ex. de eccl. edi. ad audiẽtiã. vt le. et not. xvi. q. i. et tpe. Itẽ pter prochianorum defectũ. xi. q. i. vnio. Itẽ qñq; ppt paupertatẽ ſeu exilitatẽ ex. de eta. et q̃. cã te. ex. de pbẽ. vacãte. l fi. ex. de ſta. mo. ne l agro. §. ad hec. l cle. Nõ aũt videtur ↄueniẽs vnio pter

Bñficiorum vnio certis ex cauſis fieri poteſt.

progatiuã pſoue abſq; moderatiõe pape. ex. de preben. de multa. l fi. et l extrauag. Jo. execrabilis. §. i. Credo etiã q̃ ex qbus cauſis fit vnio/ his ceſſantibus vel ſaltẽ ex ↄtrarietate ipſarum cauſarum permittitur diuiſio ar. dicte decret. ad audiẽtiam ex. de offi. lega. q̃ trãſlationẽ l fi. ar. i hoc quod no. ex. ne ſe. va. c. ii. de re. iur. l. oĩa q̃. et. l. qbuſcũq;. et vide qđ no. s. e. §. i. exigit i g. vnius enim.

f Ab ãtiquo. de hoc. i. e. cõ. vnitatem. §. nos igitur.

g Per epiſcopũ loci. ad eum ptinet eñ eccleſiarũ diſpoſitio xvi. q. vii. oẽs baſilice.

h Ad maiorẽ. ſ. cõmoditatem ecclie et cum minori ſcandaloſo obloquio.

i Regionibus. i. limitibus certis potius vero p feuda dñorũ: cum tñc b'cui tpis fluxu ↄtẽtio inde

k Diuidatur. curare q̃ (poſſit oriri ar. i. pxi. g. debet ne ecclie vel portiones illi[9] teneant a pluribus p indiuiſo: cũ diſcordiã parere ſolet cõio. vt no. ff. de leg. ii. l. cũ pater. §. dulciſſimis. in fi. Item qđ cõiter poſſidetur freq̃nter negligitur. ar. ff. de ſepul. vio. l. iii. §. ſi plures. cum ibi no. ff. de admi. tu. l. de

Coĩo parit diſcordiam.

l Prouideãt. iiii. pars. (cetero. §. fi.

m Dioceſani. hoc eñ ad eos ptinet. ex. de elec. cũ ex eo. §. porro. li. vi. vbi eſt ſimilis textus. et c. li. de regula. bñficiũ in fi. ex. de appel. pucnit. ii.

n Solicitus. nõ igitur torpens negligenter vt dixi. s. e. con. ad baptiſmũ. §. i. ver. diligenter.

o Sacramẽtorũ. de qbus le. et no. s. e. cõ. ſacramẽta.

p De reſidẽtia. v. ps. reſpiciẽs illum tex. s. e. §. i.

q Facto poti[9]. executio igitur (v. abſq; mgro. iuriũ eſt fruct[9] cĥorum. ex. de ele. vbi. §. pterea. li. vi. ff. de ori. iur. l. ii. §. poſt originẽ. qđ qñq; tepide cõſiderãt iudices nri tpis erga pſonas maiores qñq; id nimis rigide circa ſimplices. de hoc. i. e. cõ. ſed ad pfugãdũ. ſed vtinã ↄpetentẽ executio fieret ãtiq̃rũ iuriũ ita q̃ nũq̃ ederentur plura i poſterũ: ſed burſalitas hoc ipedit multũ. vt no. i. i cõ. pxi. i. ver. l. g. hec ↄſtitutio circa mediũ. nullicubi eñ ſicut in regno iſto qđ iter eccliaſticos/ qđ inter ſeculares. vt eſtimo ſunt tãta iura edita nec ita parua iuriũ obſeruãtia. ar. l hoc qđ dicã. i. l cõ. otho. l phe. §. ſacer

r Extãt. p̃ igitur neceſſariũ (ne. l. g. l ol q̃du. ẽ hẽc libros. nam Haurit aq̃s cribris: cleric[9] abſq; libris. vt no. W. ex. de magiſ. c. i. §. vlt. in fi. in cle.

Verſus.

s Concilia. ex. de cle. nõ reſi. q2 nõnulli. de pbẽ. q2 in tantum de elec. ſed canon. in fi. li. vi. ſed de illo cõcilio non poteſt intelligi. vt dixi. s. e. conſti. ad vicariam. §. i. ver. ſe faciant.

t Romanorũ pontificũ. hic queritur qđ ſepius.

d v

eſt dubium an papa ſuam ſedem a roma in alium locũ tranſferre poteſt vt cõſueuit dici ꝙ non: propter iuſſionẽ diuinã. Nam ſedes bti petri primo fuit apud anthiochiam. act. xi. c. ꝗ poſtea iubente dño Romã tranſlata eſt. xxiiij. q. j. rogamus. hoc no. Guy. ex de elec. fũdamẽta ꝟ. inſtituãt li. vi. Itẽ roma ẽ cois patria. ff. ad municipa l. Roma. ſi ergo vna crimiẽ auctoritas et fructus tollit. ff. de ferimus nullo. i fi. alij tñ ꝯtra

a ¶ Sup ea. ſ. reſidẽtia an vero ſup non reſidẽtia poſſit diſpẽſare ꝑlatus imediat⁹ iʒ nõ ſit epũs? Dic ꝙ ſic ex rõnabili cauſa vt ſatis no. W. de cele. miſſa. c. i. §. ne igit. i cle. nam hmõi tangunt iuriſdictionem nõ aũt miniſteriũ epale vt ipe no. c. li. de fo. ꝯpe. c. vnico. §. fi. Diſpenſatio tñ in forma cõſtitutiõis ex de elec. cũ ex eo. li. vi. iferioribus epoꝝ nõ ꝑmittit vt ibi le. ⁊ no. facit qd no. j. c. ꝯſti. ꝯ latronũ. §. pe. ꝟ. ꝑ loci ordinariũ. hoc teneas. ar. ne cle. vel mo. c. ij li. vi. licet Guy. aſſertiue dicat ꝯtriũ. vt no. extra de ꝓuile. cũ diuerſis. in glo. vlti. li. vi.

b ¶ Idem quoq̃. verſiculus.

c ¶ Dicimus. ſ. ꝙ poti⁹ reqrit̃ executio antiquoꝝ canonum ꝙ editio nouorum vt ſupra patet.

d ¶ Plures. de hoc remiſi ſupra. c. con. alicubi. ꝟ.

e ¶ Cõſilij gñalis. ex de ꝓbẽ. de multa. (bñficijs.

f ¶ Abſq̃ diſpẽſatiõe. de hoc ple. dicã. j ꝯſti. pxi.

g ¶ Sedis aplice. vt dctõ. c. de mlta ar. (ij. in fi. i hoc qd le. ⁊ no. ex ne cle. vl' mo. c. nõ magno i fi.

h ¶ Speciali. generalis igitur ⁊ vaga non ſufficeret ar. ff. de mino. l. idẽ. §. fi. talis autem cum ſi.

i ¶ Diſpendium. al's periculum.

k ¶ Detinere. factũ denotat vt. j. ꝯſti. ij. ⁊. iij. ⁊. c. contra latronuʒ. ar. ff. de rei ven. l. officium in fi.

l ¶ Quoniam de habitu clericorum. hec cõſtitutio ampliat̃ infra in conſti. otho. cũ ſancti.

m ¶ Habitu. cum totus ſtatus hois quo ad ſufficientiam nature conſiſtat in cibis et veſtibus. ff. de ver. ſig. verbo. vict⁹. ideo mores holʒ i his ſunt cohibendi. nam qui lautiora vel aſperiora preceteris indumenta vel alimenta querit / aut intemperans ſui eſt: aut ſuperſtitioſus vt no. W. extra

clarius loquentia. Sup[a] ea preterea maior requiritur executio factoꝝ ꝙ editio ſanctionuʒ. Idem[b] quoq̃ dicimus[c] de his qui plures[d] dignitates: perſonatus ſeu beneficia curaʒ animarum habentia contra conſtitutionem concilij[e] generalis / abſq̃[f] diſpenſatione ſedis[g] apl'ice ſpeciali[h] ꝓſumũt i ſalutis ſue diſpendiũ[i] detinere[k]:

¶ De habitu clericorũ et de ornamentis eorũdem.

¶ Summariũ.

¶ Clerici preſertim curã habentes ac preſbiteri ad formam in generali conſilio editam habeant veſtes et equorum ornamenta: ita vt capis clauſis / ſuis locis vtantur ⁊ decenti tõſura ſub pena ſubtractionis beneficiorum ab epiſcopis faciende: qui vt ad id alios facilius compellant: a ſuis incipiant.

Quoniã[l] de habitu[m] clericoruʒ q̃[n] nõ[o] clericalis videtur: ſed potius militaris[p]: graue[q] ſcãdalũ laicis generat̃ firmit̃ ſtatuendo ꝑcipim⁹ vt ad formã tã de veſtib⁹ clericorum ꝙ de ornamentis equorũ i generali cõcilio[r]

de ſta. mo. c. i. iij. reſpon. ver. in veſtibus in cle. ec patet xli. diſtin. c. i.

n ¶ Qui. ſcilicet habitus.

o ¶ Non clericalis. de quo infra dicam. Unde nedum laici ſed precise clerici anglici in pluriſq̃ partibus ex eorum habitu diuerſis imo inſtitutis gyſys cuʒ inuentione ſtudioſa talliato ⁊ ex alio geſtu inordinato ſimere eſſe ſiguanter i properant ar. i. q. i. ſi qs inqt. §. i. Nam amictus corporis ⁊ riſus dentiũ et ingreſſus hois enũciant de illo et ſic ex viſu cognoſcit vir eccleſiaſtic⁹. eccl. xix. c. in fi. et facit qd dicã. j. in conſti. otho. in ꝓhe. §. nos igit in prin.

p ¶ Militaris ſic ſupra cõſti. proxi. §. i. ver. moraʒ. imo nec militaris veſtis in peragendis ſeu locis ſuis debet eſſe auro texta nec litteris ſeu precioſo colore fucata aſſiſtẽtibus lateri regis exceptis: nec etiam debet eſſe al' nimis ſumptuoſa: alioquin abutens graui aiaduerſione eſſet de iure plectendus. nõ enim quilibet ſimplex miles ſe vt talibus ordinare debet tanꝙ eſſet rex terre. ar. C. de veſti. olobri. l. ij. iij. et. iiij. li. xi. C. de veſte milita. l. fortiſſimis. li. xij.

q ¶ Graue ſcandalũ. cuius occaſio eſt extirpãda. ex de cõſan. ⁊ affi. qd dilectio. i fi. de quo ſatis le. ⁊ no. ex de re. iur. qui ſcandalizauerit. Et eſt ſcãdalum dictũ factũue minus rectũ prebẽs occaſionẽ ruine. et dr a ſcãdalon grece quod eſt offenſio vel ruina / vel paſſio pedis latine. ar. ex de renũc. niſi. §. pro graui. de noui operis nunci. c. ij. et no. v ꝟ. ex de offi. ordi. c. i. poſt prin. ver. ſcandala. in cle. Et qñ ſit curãdũ de ſcãdalo et qñ nõ. no. ipſe. iiij. regulas. c. li. de imunit. eccle. c. vnico. poſt prin. de hoc etiã ſatis le. et no. ex de reſcrip. c. ij. in ꝓn. per Ber. et no. hoſti. in ſumma de renũci. §. pe. ꝟ. eſt aũt ſcandalũ. de hoc bene no. Guy. de offi. leg. c. i. li. vj. Jo. de athon. Scãdalũ quid eſt.

r ¶ In generali concilio editã. ex de vi. et ho. cle. clerici. §. clauſa vſq̃ in fi. decret. qd conciliũ ſuppletur et declarat̃. j. in cõſti. otho. cũ ſancti. et hodie inouatur cũ declaratiõibus et adiectionibus quibuſdã. ex de vi. et ho. cle. qñ qui abiectis. in cle.

45

Que cõſtitutio abſtracta fuit de.g.magiſtrali.xxi q.iiij.i ſũma. de q̃ cõgruẽtia clericaliũ veſtiũ no. xxiij.di.clerici.xli.di.p ſymoniam et.c. cleric⁹.l. di.hij q̃ i.ſ.g.ex̃ de cuſto.euka.c.vlt.i fi.⁊ p.vv. de vi.et ho.cle.qm̃ q̃.poſt pri. vbi ad plura et loca remittit Guy. ex̃ de bigamis. c. vnico. in.fi. li.vi. Sed ſima lit iuxta illã g. magiſtralẽ ⁊ vt no. i dctõ.c. clerici.v. de auratis.

Veſtes clericorũ q̃les eẽ debent.

editam per ſubtractionẽ[a] beneficiorum ab epiſcopis[b] compellantur: ita q̧[c] in menſura decenti[d] habeãt veſtes: et cappis[e] clauſis vtantur in ſacris ordinibus ꝯſtituti maxime[f] in eccl̃ia[g] et coraꝫ[h] p̃latis[i]

tis. Clerici conformare ſe debent in veſtibus honeſte ſcd̃m conſuetudinẽ regionis ne videant hypocrite xxx. di.ſi quid virorum. v. etiã hoc no. et ne vileſcat dignitas clerical' lxxx. di. epĩ vt ibi no. patꝫ. xlj.di.§. vlti. et ſic iuxta Senecã ad Luciliũ xliiij.c. veſtis clerici nec ſordeat nec ſpleudeat xli. di.§.i. in talib⁹ nãq̧ ſola ſupbia ceprobat̃ ac.xxx. di. hec autẽ ſcripſim⁹. ⁊ honeſtũ habitũ deberẽt gerere clerici. vñ no. ex̃ de cuſto. euka.reliq̃.i.g.fi.

a ❡ Per ſubſtractionẽ bñficiorũ.i. tpalem ſequeſtrationẽ fructuũ bñficioꝝ ar.J.ti.ij. ar.C. de remiſſi.cũ allegatis.in fi.li.xij.⁊ no. Ber.ex̃.de ap. paſtoralis i fi. Ul' dic ꝓprie. ſi poſt epõrum communicationẽ ptinacit̃ obſtinati fuerit.xxi.q.iiij. c.fi.et p totũ ar.xcij.di.c.fi.

b ❡ Ab epĩs cõpellant̃. nõ igit̃ ab archidiaconis vel alijs inferiorib⁹ poteſtatẽ deſtituendi non habentib⁹ vt patꝫ ex iſtictiõe gñis huius pene iuxta intellectũ ſecundũ ſupra. glo. priori. ſed tñ ſecus iuxta opinionem primam ibidem vt patet infra i conſti. Otho.cũ ſancti.§.p̃cipimus et prece.

c ❡ Ita q̧. verſiculus.

d ❡ Decenti.ſ. nõ nimia breuitate ſeu lõgitudine notanda. vt dicto ꝯcilio clerici.qd̃ pleni⁹ declarat̃ in dicta cõſti.otho. cũ ſcti.§.ſtatuimus.

e ❡ Et cappis clauſis. tũc hec ꝯſtitutio vel ꝯciliũ clerici. nunq̃ acceptabat̃ a ſubditis in hac pte igit̃ nõ videt̃ artare.iiij.di.leges.et.c.deniq̧ in fi.no. Ber.et Inno. ex̃ de treuga /et pac.c.i. Ad cuius ſolutionẽ tripliciter diſtinguo: aut p̃ceptoria ꝯſtitutio cõiter ⁊ a maiori pte ſubditoꝝ recipitur: et tũc nõ obſeruãtia p̃ſumptuoſa particularis nõ impedit acceptationẽ cõſtitutiõis. xvi.di.q̧ dicit al'. xxxij diſ. propoſuiſti.§.fi.ar.ff.ad municipa.q̧ maior. turpis eni eſt ps q̃ nõ cõuenit ſuo toti. viij.di.que ꝯtra mores. ex̃ de ſpõ.duo.tuas.ff. de pac.maiorẽ cũ ſi.l. p̃alſ. hoc fallit ſi ſcient̃er hoc tolleret legiſlator.xxviij.di. de ſiracuſanc.§.fi. Aut nõ acceptatur ab aliq̃bus ſubditis tum circũſcripta lege vel cõſtitutione vſus ſeu obſeruãtia cõis in ꝯtriũ eſſet pcti vel ſcãdali inductio ſeu etiã occaſio vel rõnis ſeu bonorũ virorũ cõuerſio. tũc tenet lex ſeu cõſtitutio: et artat etiã nõ acceptata dãnabili p ſubditos obſeruantia ſemota. ſic loquit̃ lex de clauſura monaliũ. ex̃ de ſta. regulari. piculoſa.li.vi.J. i cõ. otho. moniales. ac. C. de monopol'.l. vnica. ſecus tũ ſi ex pte legis induceret̃ ſcãdalũ vel maius malũ. tũc eni ꝯſeruãtia p̃ualeret ſaltẽ quo ad excuſationeꝫ pene tẽporalis. vt no. in dicto.c. deniq̧ in

Conſtitutio a ſubditis non acceptata an artet⁊ obliget ad ipſius obſeruantiam

glo. ar. tñ q̧ hoc qd̃ mediate dixi de facto pcrraro ſeruatur quãdo ſeruãdo cõſtitutionẽ burſe platoꝝ vacuarent̃. vt ibi ptꝫ. ac.ex̃ de magiſ.c.i.§.fi. i cle. vbi de hoc per. vv. Sꝫ alie cõſtitutiones q̃ p̃latis burſales ſunt. vt extra de cẽſi.felicis. li. vi. et ſimiles tales ſatis meꝛie cõmendãt̃ et exequuntur ad vnguẽ iux̃ exptaꝫ ꝟitatẽ illius canõis.xlvij. diſ. oẽs hmõi lectores al' dilectores. Si ꝟo obſuãtia cõis nõ eẽt occaſio pcti vl' ſubuerſio boni. tũc lex in ꝯtriũ ſtatuta / aut hꝫ execution ẽ annexã: et tũc etiã artat nõ acceptata. nã eo ipſo q̧ pena iponit̃ eius ꝯtrariũ p̃hibet̃. vt no. ff. de te. iur. vel nullus videt̃. nã ſemper vſus ꝯtrarius eſt dãnatus. duꝫ tñ talis ſit ſtatuens q̃ poteſtatẽ legẽ cõdendi hꝫ. de quo no.ſ̃.c. cõſti. in pñe. v. legatus. et. v. cõcilij. ſic põt intelligi. ex̃ de vi. et ho. cle. c.i. in cle. et ex̃ua. Jo. xxij. execrabilis. et ꝯſtitutio ſuſcepti regiminis in fi. ac. ff. de pu. et vec.l. fraudati. cũ fi.l. prece. Idẽ intelligo ſi lex interdicat vſuꝫ vel ꝯſuetudinẽ ꝯtrariã. lꝫ nõ haberet penã executiuã ãnexã. C. de furtis. auten. nauigia. C. de vſu. eos. J.c.cõ. iuſiurandũ J. reſpõ. i fi. ex̃ de ꝯſue. quãto. ⁊ no. cõpoſt. c.c. ar. ex̃ de elec. maſſana. Aut nõ hꝫ executionẽ annexã nec in ipſa lege tollit̃ vſus ſeu cõſuetudo in ꝯtrariũ. tũc cõis obſuãtia legi p̃ualet nõ acceptate. ſic loquit̃. iiij. di.§. leges. ex̃ de cta. ⁊ qua. generalẽ in cle. vbi de hoc p vv. in pñ. facit. c. li. de app. q̃uis poſt prin. etiã ſi iſta ꝯſuetudo fuerit ꝯ̃ cõcilia prouincialia. vt no. hoſti. in ſumma. de ꝯſue.§.i. ver. vt tñ ſcias. ptꝫ in cõ. otho. iudicij robur cũ ſi. Nec obſtat cõſtitutio illa penultimo mẽbro p̃dicto. qꝛ nõ hꝫ penã ãnexã p ꝯſtitutionẽ ipaꝫ ſed p hoieꝫ infligendã. ſ. vt p ſubtractionẽ bñficij. vt hic ptꝫ. ſic no. ex̃ de treug. et pac. c.i. quã decre. itelligit hoſt. ibi iuxta intellectũ Inno. et Ber. in ſimplicibus: tñ ſecus in preceptorijs. ar. ixxxij. diſ. ppoſuiſti. vec. dꝫ ea. et. v. ſequi autẽ. de hoc no. Guy. i Roſa. iiij. di.§. leges. pro tãta tñ iſta papelacdia tene qd̃ dixi. ſ̃. in glo. de vi. et ho. cle. q̃c. in fi.

Conſtitutiões burſales ad vnguem ſeruatur

Nota.

f ❡ Maxime. determinare põt ꝟba prima precedentia. et tũc ſtat ꝓprie. vel ꝟba prime ſequẽtia et tũc expone. i. tantũ ex vi p̃cepti huius ꝯſtitutionis. nõ eni vbiq̧ terraꝝ põt quilibet rector vel clericus ducere magnũ homagium.

g ❡ In eccleſia. dic vt. ſupra. c. con. baſilicarum in prin. Joannes de aton.

h ❡ Et coram. hic terminus cũ ſolã reſpicit penã ipſius nõ facientis ꝯtingere videt̃ ſiue delationeꝫ hmõi habitus incõgrui ꝯſideret p̃latus ſiue nõ vt hic. Secus tñ niſi fauorabilius ꝟtit̃ ad ſuũ intereſſe. tũc enĩ requirit̃ ipm corã quo actus habet expediri etiã ipm actũ ꝯſiderare et intelligere. ff. de v. ſig. corã. cũ ſi. ibi nõtis.

i ❡ Prelatis. reſoluas in ſinguiarem. i. coram aliquo ſuo prelato ac. inſti. de iure perſonarum in princi. et hoc no. ff. de condi. et de mon. falſa.§.fi.

ſuis [a] et i cōuētib9 [b] clerico rū: et [c] vbiq3 in parochiis [d] ſuis q̄ [e] cū aiarum cura re gendas eccleſias ſuſcepe rūt [f]. ¶ Et [g] vt poſſint epi ſcopi [h] alios [i] meli9 [k] ad ho neſtatē [l] veſtiū: tonſurā [m] et [n] coronā decētes [o] et equo rū [p] ornamēta idonea [q] co arctare [r] puidcant [s] vt a ſuis [s] clericis cōmēſalibus [t] hoc [v] prius faciant [x] obſer uari: habētes eos in veſti bus talaribus / frenis / et ſellis [y] clericalem [z] geren tes habitum honeſtatis [a].

a ¶ Suis. nō ergo ſic arctātur clerici de neceſſita te precepti corā prelatis extraneis vel alienis. extra de pe.c.i.§.ciuitas in cle.
b ¶ Conuentibus.i.congregationibus vbi cleri ci vero cōueniunt ſupra.e.con. ſacramenta.§.fi.
c ¶ Et vbiq3. cū fuerit in pu blico ſecus ſi ſe crete infra do mum propriā vel alienā q2 vo mus rē ſecretā nō publicā de notat ar.ff. de i ius vo.pluriū. ff. de iuſ. l.q̄ i domū vt le.et no. per.v v. extra de vita et hoſt. cle.quoniam.ver.publice.in cle.
d ¶ Parrochiis ſuis.ſic xxxviij.di.qm̄ no. Sup. ple.extra de elec.licet canon poſt prin.li.vi.
e ¶ Qui.ſcilicet clerici.
f ¶ Suſceperunt.conſtitutio igit hec non videtur cōprehendere pbendarios nec mercēnarios ſacer dotes cū talibus cura nō cōmittat regenda vt hic ſed dic cōtra.q2 licet curati tenentur vbiq3 in par rochiis ſuis: ſpecialiter tamē ipſi et alij in locis ſu pra expreſſis ad huiuſmodi cōſtitutionis artatio nē obligantur. facit dicta conſtitutio.qm̄ in cle.
g ¶ Et vt poſſint.ij.pars.
h ¶ Epiſcopi.expoſitionē huius termini habes infra.e.conſti.quid ad venerabiles.
i ¶ Alios. extraneos clericos ſibi tñ ſubiectos vt denotat dictio coartare q.J.ponit ar.C. ſi nō a cō pe.iudi.p totū extra de iudi.at ſi clerici.
Melius multipliciter exponitur.
k ¶ Melius.i. cōuenientius et rationabilius cū in ſe prius debet oſtendere q̄liter alios oportet cō uerſari.extra de elec.cū in cūctis.in pn. vñ eccl.xxxi c. intellige qui ſunt primi tui ex teipſo. Et dicit apl's ad hebr.iiij.c. Non eni habemus pontifi cem q̄ non poſſet cōpati ifirmitatibus nr̄is tenta tum p oia vt le. de xp̄o vbi dicit glo. ipoſſibile eſt
Afflictis ſpati neſcit / q̄ afflictiones non ſuſtinuit.
ſcire afflictorū afflictiōes q̄ afflictiōis experimentū nō habuit: et ſenſibilit oia nō ſuſtinuit. xp̄s enim oia ſcit nō ſolū pp̄ter hoc q2 deus oia ſciuit ſed etiā propter hoc q2 ſimilia ſuſtinuit vt ibi no. Sup. l.di.conſecrandū. Ponit eni platus in exemplū aliorum vt le.et no.J.e.conſti. quid ad venerabi les. Alibi exponit melius.i.facilius.C. de contra henda.et cōmit.ſti.optimā. Aliquādo exponitur melius.i. cōſultius ſeu prudētius cū dicit melius quis faceret ſi ſe ſumptibus inanibus nō vexaret ff.de inoffi.teſta.l.i. et ſic ponitur hec dictio com paratiue.dic tamen q2 hic ponitur electiue. Idem le.et no.xxij.q.i.conſidera.
l ¶ Ad honeſtatem. no. ergo honeſtum attendi. de quo ple.dixi ſupra.e.conſti.cū laicis.in prin.
Tonſura qd ſignificat.
m ¶ Tonſurā.quam portant clerici in ſignum de poſitionis tēporalium ſeu abdicationis auaricie. xij.q.i.duo ſunt. vnde quibus maior eſt tonſura amplior et rotundior corona: illis euidētiora ſunt

ſigna. Sed vtinam in multis deleretur ſignū / et remaneret ſignatum. Nam ſepe hij qui maiora huiuſmodi ſigna deportant / minus ſignati repe riuntur.extra de preben.auaricie. et.c.de mona chis. extra de deci.c.i. ad fi.de cenſi. ea que.et.c. ex parte. in fi. Sub qua tōſu ra honeſta con tineri intelligo raſionē barbe quā moderni quidem clerici abominabiliter plixā nutriunt ſtudioſe contra legem.extra de vita et ho. cle. cleric9.i.ſed vti nam tonderen tur licet inuiti vſq3 ad dentes vel gingiuas. vt.e. ti.c.clericis. vt ſic pena paucorū ceteris metū et timorem incuteret. C.ad.l.iul.repe.l.i. et facit qd̄
n ¶ Et coronā.q̄ de (le.et no.xxiij.di.phibite. capillis ſuperioris partis capitis eſt abraſio in ſi gnū regni qd̄ a deo expectāt. vt.xij.q.i.duo ſunt.
o ¶ Decētes.ſ.ſm ordinē ſuū.nam maiorē debet hēre religioſus q̄ clericus ſecularis: et maiorē pre ſbyter q̄ diaconus. cū magis ſignati et ſancti eſſe debent / l3 pleruq3 ſit cōtra. vt dixi ſ.ad hoc.ij.q. vij.laicos.hāc glo.cū duabus pxi. pcedētibus po nit hoſti. i dicto concilio clerici. quā ple. reſumit Sup.extra de biga.c.i.in ver.tonſura.li.vj.
p ¶ Equorū ornamēta. de quibus.J.ſpecificat.
q ¶ Idonea.ad idoneitatē et decentiā clericalem huiuſmodi ornamētorum.
r ¶ Coartare.i.ſimul reſtringere.
s ¶ Prouideāt.ſ.epi. s ¶ A ſuis clericis quō eni corrigeret filios vel laicos q̄ pus fratres.i.clericos nō emendauit? viij.q.i.verior.§.quid autem.
t ¶ Commēſalibus. nā pprie dicuntur tales ſui clerici dū ſint cōtinui l3 eos qñq3 cōtingat abeſſe: nec ſufficit ad hoc q2 dicat ſuus q2 robas ipſius ge rat. ptz extra de v. ſig.c.fi.li.vj.facit.c.li.de puile. c.pc.§.i.ar.op.ff.de penu lega.l.iij.i fi.ff.de v.ſig.
v ¶ Hoc.ſ.qd̄ ſequit. (i lege cenſoria.i fi.cū ſi.
x ¶ Faciāt.ſ.epi forte p amotionē ab eorū miniſte rio: imo dic p ſubtractionē bñficiorū qd̄ ſupra poſi tū eſt ex rōe fortiori videt hic repetitum. vt.ff.de ver.ob.ticia.§.idē reſcrip.pleruq3.inſti.de inutili
y ¶ Sellis.et pectoralibus vt ſup (ſti.§.preterea. plet i dctō ɔcilio cleri: p qd̄ colligit pectorale eē de appēdiciis et acceſſoriis ſelle ſed frenū nequaq̄ qd̄ nō ē veriū. iō ſupra ſuppleui ad textū.nā et frenū et pectorale qd̄ i iure vocat aureale ɔſcḡnt ſe hīt ad ſellā de honeſtate ſaltē.C.de curſu publico qm̄ veredorū.li.xij. vbi etiā imoderatā ſumptuoſitatē hmōi ornamētorū equorū l3 ſint priuilegiatarū per ſonarum / reperies ſub pena graui damnatam.
z ¶ Clericalē.nō q̄ militarē vel hiſtrionalē.ſ.c.cō. cū ſit ars.§.i.v.et ſi morā.le. et no.ſ.c.i pn.inter clericos eni et laicos d3 eē differētia i cōuerſati. vt
a ¶ Honeſtatiſ.de q̄.ſ.nōtū eſt. (ij.q.vij.laicos.

¶ De vxoratis a beneficiis amouendis.

¶ Summariũ.

¶ Quicunqꝫ aut clã aut palam matrimoniuʒ contraxerunt/ab eccleſia ⁊ eccleſiaſtico beneficio ſunt omnino remouendi: ⁊ bona que ſic acquiſiuerũt eccleſie reapplicãda nec eorum filij ſine ſummi pontificis diſpẽſatione ad beneficium aut ſacerdotiuʒ admittendi.

Innotuit[a] nobis pluribus referentibus fide dignis[b] ꝙ[c] multi propꝛie ſalutis immemores[d] matrimoniis[e] contractis[f] clãdeſtine[g] retinere[h] cum[i] vxoribus eccleſias[k] et[l] eccleſiaſtica beneficia adipiſci[m] de nouo[n] et[o] promoueri ad ſacros ordines cõtra ſtatuta ſacroꝛuʒ canonũ[p] non formidant: deinũ ꝓceſſu temporis cuʒ prole[q] ſuſcepta de[r] tali copula expedire[s] videatur ipſis[t] viuentibus vel defunctis p[u] teſtes vel inſtrumẽta probare[x] cõtracta[y] fuiſſe ma-

a ¶ Innotuit nobis pl'ib' referẽtib'. cũ ſb hac foia ſcribit īqſitio fame ſeu īfamie vt no. vbe. ex͂ de accuſa. cũ oportcat ī ꝓn. ſec' tñ ſi diceret ex relatiõe talium audiuim' vt ple. recitat Guy. opiniones in hoc diuerſas. ex͂ de accu. is cui li. vi. vt ple. dixi ſupra e. cõ. ad eludenduʒ. §. ſane in g. ij.

b ¶ Fide dignis. prouidis vita et honeſta te vt le. de accuſa. q̄liter. ij.

c ¶ Qꝫ multi ex͂. hoc ſtilo coīter vtitur prelati in narratione cenſurarum ſuarũ gñaliuʒ.

d ¶ Immemores. cõtra legeʒ q̄ nõ preſumit aliquem immemoreʒ pro pꝛie ſalutis. C. ad. l. iuliã. repe. l. fi.

e ¶ Matrimonijs. abſti caſ' abſoluti.

f ¶ Cõtractis. nõ dicit in facie eccleſie ſolennizatis. ſed tu dic idem dũ tñ clãdeſtine: cum hoc caſu ſemp reſultet impedimentuʒ eccleſie bannis non editis etiã altero parentũ ignorãte. ex͂ de clãdeſt. deſpon. cũ inhibitio. §. ſi quis vero.

g ¶ Clandeſtine. qḋ fit tribus modis. vt no. in dicto. c. cũ inhibitio. §. ſi quis vero. de quorũ primo modo nõ hic loquitur cũ hoc matrimoniũ poſtea ꝓbetur. ꝭ. c. j. reſpon. ver. deinde. al'. ver. proinde vnũquodqꝫ in facto agitatũ ſcias ꝙ petẽs reſtitutionẽ vxoris nõ auditur de iure vbi matrimoniũ eſt cõtractũ clandeſtine. ſ. bãnis non editis. et per ꝯſequẽs eccleſia nõ approbãte iuxta dictã decret. cum inhibitio ar. xxx. q. v. c. i. et. xxxij. nõ omnis C. de natura. libe. l. nup. vt no. hoſti. de teſti. ſpo. ex trãſmiſſa. in prin. ver. limine. ⁊. c. fi. c. litteras. §. preterea. et. c. ex parte. §. i. Idem ſentit glo. ex͂ qui filij ſunt le. prouenit ex͂ de re iudi. tenor. §. fi.

h ¶ Retinere. factũ denotat ſupra. c. conſti. cum ſit ars. in fi. ꝭ. in conſti. proxi. et ſe.

i ¶ Cum vxoribus eccleſias. ante hmõi matrimoniũ clandeſtinum adeptas. ſ. vt differat a ſequẽti textu ꝯtra decret. ex͂ de cle. cõiuga. diuerſis. lxxxi. di. maximian'. in eccīa tñ orĩetali nõ ꝓhibet hoc vt le. et no. ex͂ de vi. et ho. cle. vt clericorũ. §. fi.

k ¶ Eccleſias. ſ. curatas.

l ¶ Eccleſiaſtica beneficia. ſ. alia nõ curata. vt vitetur verborũ inculcatio.

m ¶ Adipiſci. i. acquirere poſt matrimoniũ contractum clandeſtine.

n ¶ De nouo. iſte terminus in alia materia multiplicem capit expoſitionem. vt no. Car. extra de elec. generaliter ſup. c. ver. li. vi.

o ¶ Et promoueri ad ſacros. hoc non poteſt talis cũ effectu niſi ꝯſentiẽte vxore qñ ꝯtrahit in minoribus. vt le. ⁊ no. de ꝯuer. cõiuga. cõſtitutus ex͂ de tẽpo. or. c. pe. al' vlt. li. vi. ſi aũt exiſtẽs īfra ſacros matrimoniũ cõtrahit hodie ex cõicatione icurrit ipſo iure ex͂ de ſpõ. c. i. i cle.

p ¶ Canonuʒ. de quibus. ꝭ. in glo. aũ hmõi et xxviij. di. c. i. et c. decernimus. et. c. de hijs. et per totum.

q ¶ Cuʒ prole ſuſcepta. que teſtis eſt paterne nequitie euidẽter. xxviij. diſ. priuſqꝫ. i fi. no. hoſt. extra de eo qui duxit i matrimoniũ. cum haberet. §. pen. vbi. exigeret. ex iſtis enim oẽs filij teſtes ſunt nequitie aduerſus parentes. ſap. iiij. c.

r ¶ De tali copula. per canones vetita.

s ¶ Expedire. ſ. proli ſuſcepte.

t ¶ Ipſis. ſ. patribus clericis et eorũ vxoribus.

u ¶ Per teſtes vel inſtrumẽta. alie igit probationes hoc caſu nõ valerent a ꝯtrario ſenſu huius littere de quibus generibus ꝓbationum no. ex͂ de teſti. ſpo. cũ ad ſedeʒ. §. fi. in prin. nam probatio per cõfeſſionẽ parentũ nõ valet ꝓpter colluſionẽ preſumptã ex͂ de teſti. ſup eo. extra de eo qui cogno. cõſan. vx. ſu. ſup eo. nec ꝓbatio p euidentiã facti. de qua ex͂ de coha. cle. et mu. c. tua. al' vſa. nec probatio p violentã preſumptionẽ de qua ex͂ de preſump. c. afferte. et. c. lẽas. C. de nup. ſi vicinus qꝫ hec duo genera ꝓbationũ clandeſtinitatẽ de qua ſupra loquit nõ patiũtur cũ ſint ꝯtra. C. ſi ſeruus expor. l. i. C. de furtis. l. i. ex͂ de appel. ſolicitudinẽ.

x ¶ Probare. forte ad effectuʒ legitimationis ſue tali proli obiceret baſtardia per viaʒ actionis ſeu exceptionis ſm iura regni ab hereditate paterna repelleret in totũ: qui tñ ſi naturales eſſent tãtũ ſm ius ciuile duas capiunt vncias hereditatis ab inteſtato auten. de trien. ⁊ ſemiſ. §. conſideremus coll'. iij. vel forte ad effectũ illuʒ vt bona acquiſita per patrẽ qñcũqꝫ al' vbicũqꝫ ex prouẽtibus eccleſie vel aliunde ſibi tanqꝫ legitimo primiori vel vxoribus clericorũ applicarentur vt innuit textus ſequens: vel dic vt. ꝭ. in glo. proxi.

y ¶ Contracta fuiſſe. aũ adeptionẽ eccleſiaruʒ et ſuſceptionẽ ſacroꝝ ordinũ ne tales filij ſpurij cenſeantur. ff. de ſta. ho. vulgo. et hoc quo ad bñficia eccleſiaſtica. et ſic ad aliũ effectum ꝙ dixi ſupra in

vxoris reſtitutiõeʒ petẽs nõ ſp audit.

probatio fit multipliciter.

illegitimi an poſſit parẽtib' ſuis ſuccedere.

Filiꝰ cle- rici in mi noribꝰ cõ ſtituti an legitimeť per ſubſe quēs ma trimoniū

trimonia inter eos[a]. ¶ Verum[b] quia per cle- ricos matrimonio[c] ſeu[d] cõ tubernio itēdētes[e] procu-

glo. pri. Juxta qđ quero vnū qđ quibuſdā vide tur indubitatum an filius quem clericus genuit in minoribus ordinibus cõſtitutus per matrimo nium ſequens cum matre eiuſdem legitimetur Videtur ꝙ ſic. q2 licet ſpurij non fungantur ali quo legis bene ficio tñ natura les ſic. vt le. et no. ibi. de nup. §. fi. ſed iſte fi- lius nõ videtur ſpurius quia nec ex dãnatis nec prohibitis coniū ctionibus natus: cu3 tameŧ ſpurius dicatur. q. nõ pure / ſed per pluralitate3 iuris naturalis natus vt. dicta. l. vulgo. ff. de ſta. ho. inſti. de nupti. §. ſunt ⁊ alie. auten. qui. mo. na. effi. ſui. §. añpe. vſi. fi. v. effuſa. colla. vij. Iteŧ vt legitimetur filius per matrimonium ſubſequens ſufficit cum tali mulie re habuiſſe coitum cum qua matrimonium con- trahere non fuerit interdictum. C. de naturali. li. l. cū quis. Et per illud argumentum hanc parte3 videtur tenere. Goffř. ti. de fi. pſbi. §. ſi quis. Ite3 pro hoc facit fauor cauſarum dependentiū ex ma trimonio que ante matrimonium et etiã poſt ma trimonium fauorabiles ſunt. ff. ſo. ma. l. i. et. l. Gayus. C. de libe. ſtipu. libera. ff. de re. iuř. l. i am biguis dotibus. i. reſpon. Ite3 pro iſto filio fauor legitimationis facit. C. de indicta. vidu. tollen. l. ij. in fi. cum ſi. propter quem duplicem fauorem potius dicemus illum naturalem ꝙ̃ ſpuriu3. Iteŧ preſumitur ꝙ hic filius cauſa fuit huiꝰ matrimo nij ſequentis. C. de naturali. liber. l. cum quis. er go abſurdum eſt ꝙ in ſe non ſentiat illud qđ alijs preſtat vt e. ti. l. nuper. ar. xix. di. ſi romanorum Et hec pars communiter tenetur cu3 in matrimo nio contrahendo impedimentum non ſubfuit ex quo eſt in minoribus. auten. de monachis. §. ſi qs añ. v. pmittat coll. i. xxxij. di. c. ij. et c. qm̃ in quibuſ dam. extra de cle. coniug. c. i. in prin. hoc te. Gup. poſt vinc. l vi. di. oſius. Contra videtur nam mi- lites armate militie3 celeſtis equiparãtur. vt no. ff. de re iudi. l. miles. ff. de procura. filiuſfa. nam vnus priuatur ſtipendio ſicut et alius ſi nõ deſer uiat. C. de re mili. l. cū allegatis. li. xij. C. de epi. et cle. generaliter in fi. extra de appel. paſtoralis. xxxij. di. preter hoc in prin. ſed militi armato eſt concubinatus interdictus. C. de donati. inter vi. et vxo. l. ij. ita ꝙ nec ei legare poteſt ff. de teſtameŧ to mili. miles ita. §. mulier. et no. ff. de dona. affe- ctionis. Quoniam ergo de tali coitu damnato na ſcuntur ſpurij ſic ergo per ſequens matrimoniu3 non legitimantur. ff. de ſta. ho. paulus. extra qui filij ſunt le. tanta. ij. reſpon. Item lex. xxxij. di. in terdixit in pn. C. de epi. et cle. cū qui aſit. de ſan- ctiſſi. epi. §. preſbiteris colla. ix. videtur pro hac par te determinare queſtionem: nam illis nedum pro hibetur delictum ſed etiam occaſio. ff. de tranſac. l. cum hij. §. ſed cu3 lis. inſti. vi bo. rap. §. ſed nedū talia. Nec dicas illas leges intelligi tantū in con ſtitutis in ſacris prout. g. videtur ſentire in dicto §. preſbyteris. q2 ſic verba textus ibidem eſſent ſu perflua: qđ eſſe non debet: ff. qđ me. cau. l. i. Solu tio in diſputatione ſolenni fertur Jo. an. hãc par tem vltimã tenuiſſe. nã clericꝰ licet in minoribus conſtitutus prohibetur a lege concubinã habere. ergo natus ab huiuſmodi coitu vetito tanꝙ̃ ſpu- rius nõ legitimatur per huiuſmodi matrimoniu3 ſequēs vt dictū eſt. hoc ſatis vi tur fundare tex tus noſter hic ⁊ in fi. Item cle- ricus iam crea- tus vel de nouo creãdus habēs cõcubinã ordina- ri nõ debet. auten. de ſanctiſſi. epi. §. clericos. coll. ix. qđ tu dic per Jo. and. ex de teſta. c. i. in prin. et dica3. J. §. proxi. dirupi. Si ergo nõ poteſt habens cõcubinã ad clericatū pmoueri. multo magis iam factus clericus cõcubinã habere phibeť. vt dicto §. preſbyteris. ergo hic filius cõcludiť ſpurius p matrimoniū ſequēs nõ legitimãdus. Et ſic pt3 re ſponſio ad cõtria. q2 nõ ſufficit ꝙ cū tali muliere cū qua liceret cõtrahere. nã requiriť aliud ſc3 ꝙ cõcu- binatus ille nõ ſit p legē iterdictus. Nec obſtat fa uor legitimatiõis q2 ſordida ſtirps ſplendidis na- talibus derogare nõ debet. C. de queſti. ſup ſtatu. nec obſtat ꝙ forte filius eſt cauſa vel occaſio ma- trimonij ⁊c. q2 ſepe euenit ꝙ qdã alijs proſunt i hijs que ſibi prodeſſe nõ poſſunt. ff. de admi. tu. l. ſi minor. ij. reſpon. et in fi. ff. de tu. et ra. diſ. l. al- terius. §. fi. nã et iudex ius dicit alijs: licet ſibi hoc nõ poſſet. ff. de iuriſdi. o. iudi. l. q iuriſdictioni. ſi- cut boues arãt / et arietes alijs ſua vellera portãt Nec obſtabat ꝙ clericꝰ i minoribꝰ ordinibꝰ licite cõ trahit xxxij. di. qm̃ i quibuſdã vt ſupra no. q2 i cõhē do ius fingit eū quo ad actū matrimonialē primo deponere clericatū. ar. ff. de acquiren. he. l. nec is §. i. ⁊ l. illud. Sed deciſioni pdicte fortiſſimū incõ ueniens obſtare videť ſic nullū pſequēs matrimo niū legitimari poſſe. cõ dictã decreť. tanta in prin. inſti. de nupť. §. fi. nã quilibet coitus pterꝙ̃ vxorius videť hodie fetidus et dãnatus expſſe. xxxij. q. iiij nemo. et. c. ſic non ſunt in fi. et. c. meretrices. Re- ſpõderi tñ põt huic opiniõi hoc. ſ. verū eſt ꝙ̃tū ad legē pcti et penã eternã: non tñ quãtū ad penã le gis hūane. dicã ergo illu3 legitimari nõ poſſe q ex vetito ⁊ dãnato cõcubinatu a lege hūana ē ſuſcita tus: ſi qñ lex hūana pncipaliť p ſe dãnat. vt l ice ſtu et hmõi ſic in caſu noſtro. ſed vbi cõcubinatus a lege pncipaliter nõ phibeť niſi forte q2 p legem diuinã dãnaŧ. vt in cõtrio ibi talis filius naturalis legitimari poteſt ar. l hoc qđ no. Jo. an. extra qui fili. ſunt le. per venerabilem. in fi.

clerici ſūt milites.

Vtilitateŧ quiſꝙ que timꝰ alijs quam no bis non poſſumꝰ.

a ¶ Inter eos. parētes et patreŧ clericu3 ⁊ matreŧ.
b ¶ Verum quia. ij. pars tradēs quid iuris ſit de beneficiatis et cauſis.
c ¶ Matrimonio. datiui caſus.
d ¶ Seu. pro imo verius cum nõ ſit licitū matri- moniu3. vt in. c. diuerſis fallacijs. ar. e. ti. c. ſane. ij. C. de inceſtis nupť. l. cū ancillis. extra de eo qui dux. in ma. quã pollu. per ad. cū non haberet.
e ¶ Intendentes. ſecus forte ſi iam de coitu ſint ſaturati. q2 iam optarent monachari vel propter nimiam contemplatione3 fratres minores effici.

ſed dic contra. pꝛopter actus pꝛeteritos irreparabiles vt in. c. diuerſis cum ſi.

a ❡ Animarum. tā ꝓpꝛiarū q̄ alienarū cū ſubtilius tamen hmōi apoſtate litterati loquantur/cauillentur/et negocientur.

b ❡ Salus earū. ſ. animaruꝫ poſt cōmiſſū ſibi regimen earūdē. ex̄ de elec. lꝫ canon. li. vi.

c ❡ Diripi. dicitur de di. ⁊ rapio pis. i. dilapidari ſeu conſumi. quo caſu etiam ſi titulus

tari animarum [a] perditio negligi ſalus [b] earum: et eccleſiaſtica diripi [c] ſubſtantia conſueuit [d]. Et vt animarum [e] ſaluti et [f] eccleſiarum commodo conſulatur: huic moꝛbo qui [g] multum [h] inualuiſſe aſſeritur ſic duxim⁹ occurren dum [i]. q̄ ſi repertum [k] fuerit aliquos taliter [l] contraxiſſe [m] / ab eccleſiis ⁊ eccleſiaſticis [n] beneficiis (q̄b⁹ [o] tā eos [p] q̄ quoſlibet [q] alios

et poſſeſſionē ſufficientes haberet fructus ſequeſtrandi eſſent. ff. de appel. ip̄eratoꝛes. i fi. de quo dicā. ſ. i con. otho. eccleſiarū. §. ſeqſtrationes. An ergo ꝓpter filiationē a beneficio eccleſiaſtico q̄s repellatur ſatis lc. ⁊ no. xx viij. di. de ſiracuſane. in. iiij. glo. ver. et in eadem di. pꝛiuſq̄ tenet q̄ ſic niſi diſpenſatiue talis pater pꝛomoueatur longa pꝛecedenti cōtinentia et quicquid fuit de honeſto rigoꝛe iuris ciuilis auten. de ſanctiſſi. epiſc. §. clericos. coll. ix. vel antiquoꝛū canonū. tales enim hodie poſſunt pꝛomoueri. vt pꝫ exempluꝫ de beato petro qui habuit filiā petronillaꝫ que fuit etiam ſctā et ideꝫ in clemēte. iiij. doctoꝛe legū. qui duas habuit filias qui poſtmodū fuit abbas et demum papa et no. Jo. an. ex̄ de teſti. c. i. ar. ex̄ de cle. coniuga. c. ij. Jo. de athon.

d ❡ Cōſueuit. no. ar. ex aſſuefactione malefaciēdi cui legiſlatoꝛ vult occurri. C. de epi. au. l. iij. §. fi. auten. de teſti. §. quia vero multi. colla. vij.

e ❡ Animarum ſaluti. ad hanc inuitari debet quilibet pꝛelatus extra de offi. oꝛdi. irrefragabili. le. et no. extra. c. conſti. quod ad venerabiles.

f ❡ Et eccleſiarum cōmodo. licite/ nonenīꝫ debet eccleſia eſſe auctrix ſiue altrix iniuſticie auten. de alie. feu. per fredericū. §. ij. coll. x. Unde per hoc igitur caueat pꝛocuratoꝛ religioſus qui ſe nunq̄ eſtimauit decertare dum vtilitatem ſui monaſterij ſic pꝛocurauit.

g ❡ Qui. ſcilicet moꝛbus.

h ❡ Multū inualuiſſe. ideo mag⁹ occurrendū ē vt ſequitur et eo maioꝛ fit aculeus et confuſio q̄ culpa patentius ſit cōmiſſa. extra de pe. c. i. in cō. cle. Unde vulneri cicatricato ignitum ferrum mittitur. i. q. i. reperiuntur.

i ❡ Occurrendum. melius eſt q̄ poſt exitum vindicare. C. qui. ex cau. iniuſte. teſti. non eſt ne. l. fi. C. q̄ꝛ lꝫ vnicuiq; ſine iudice ſe vindicare. l. i. ⁊. ij.

k ❡ Repertū fuerit. hoīs miniſterium de ſiuua (?) futura pꝛopꝛia deſignat. Unde facit q̄ ſi papa ſcribat pꝛo paupere clerico alicui executoꝛi vt ei pꝛouideat ſi cum repeꝛiat honeſte vite ⁊c̄. tunc requiritur neceſſario exiſtentia conditionis et cum cauſe cognitione fieri debet nec tūc dicitur ineſſe hec conditio neceſſaria vel de neceſſitate. ſic itelli. Innocen. extra de tranſla. epi. licet in glo. fi. ar. ff. ſi tabu. teſta. nulle. extabūt. l. ij. ⁊ melius. ff. de here. inſti. l. ſi quis ſempꝛoniū. ff. de re. iu. expꝛeſſa nocent. patet extra de offi. dele. c. i. in cle. Ubi tamen ſcribitur ſi eſt ydoneus. hec conditio ineſt de natura: ita q̄ ſuper hoc nō requiritur inq̄ſitio nec cauſe cognitio. ſic itelligit Inno. extra de p̄ſūp. c. fi. nam quilibet p̄ſumit̄ bonus. ff. de lega. ij. cum quidam et. l. pater. §. rogo. C. de inoffi. teſta. oīno ⁊ ſic ſeruat curia ſecundum Diꝰ.

l ❡ Taliter. ſ. clandeſtine pꝛeobtētis eccleſijs vel poſt huiuſmodi matrimonium de nouo adeptis vt ſupꝛa in pꝛinci.

m ❡ Contraxiſſe. contractus plus facti q̄ iuris ē ff. de cura. fu. l. cōſilio. ad fi. obligatio tamen inde creata habet actionem filiam vt. ff. de pꝛocura. lꝫ. §. ea obligatio ibi actionē parit ⁊c̄. iuris ſūt vt patet in earū diffinitionibus inſti. de ver. ob. et de actio. in pꝛin. — Obligatio ē mat actionis.

n ❡ Eccleſiaſticis beneficijs. licet hoc eſſet per ſe poſitum ſatis compꝛehenderet eccleſias. ſ. ti. ij. in pꝛin. Et no. Guy. extra de reſcrip. gratia i pꝛin. li. vi. tamen ex quo pꝛemittitur de eccleſijs nominatim copulatiue eccleſias nō compꝛehendit ſed ad alia refertur eccleſiaſtica beneficia. ſ. ad pꝛebēdas lideras capellas et hmōi ar. ff. iudi. ſol. nouiſſima. nā verbum generale non extenditur ad ſpecialiter expꝛeſſum. ff. de vulga. et pupilla. ſubſti. l. coheredi. §. qui patrem. ff. de ver. oblig. l. doli.

o ❡ Quibus. ſ. eccleſijs ⁊c̄.

p ❡ Eos. vt pꝛemittitur clericos cōtrahentes matrimoniū clandeſtine et nichilominus occupātes eccleſias. Jo. de athon.

q ❡ Quoſlibꝫ alios vxoꝛatos. An cleric⁹ ꝑ hoc q̄ ꝯtraxit matrimoniū ꝑdat ſuū bñficiū eccl̄iaſticū. diſtin. aut tenuit matrimoniū: et tūc vacabit bñficiū. ex̄ de cle. cōiuga. c. i. in pꝛin. vbi de hoc no. et hic pꝫ in pꝛin. aut nō tenuit matrimonium: et tūc aut pꝛopter defectū cōſenſus puta impuberis bñficiati et ſic infra etatē. tūc cū iuris iterꝑ̄tatione intelligantur tantū ſponſalia de futuro. ex̄ de deſpon. impu. c. i. li. vj. dicā beneficiū nō vacare. idem ſi defectus etatis erat ex parte mulieris per rationē eādē. Sicut autē ꝑ pꝛomiſſionē quā clericus facit de pꝛofitendo cū religionē ingredit̄ non vacat ſuū beneficiū niſi itercedat pꝛofeſſio tacita vel expꝛeſſa. ex̄ de regul. beneficiū. li. vi. ac ſicut ꝑ acceptionē ſcdi beneficij curati nō vacat pꝛimū niſi ſequat̄ poſſeſſio: vl̄ per eū ſtetit quomin⁹ poſſeſſionē appꝛehendat. ex̄ de elec. cōmiſſa. §. i. li. vi. de pꝛeben. licet. ij. ſic nec ꝑ ſolā ꝓmiſſionē de ꝯtrahendo vere vel iuris pꝛeſumptione dicam vacare beneficiū nec diſſolui ſpūale ꝯiugiū. Idem dico ſi defectus conſenſus cauſaretur ex defectu alterius cōiugū. nō plus eniꝫ ex tali cōtractu obligatur q̄ — Bñficiuꝫ an perdatur ſi matrimoniū ꝑ beneficiatū contrahat̄?

[left margin:] An non ſunt repellendi a bñficio.

matrimonium niſi cū dormiente cō tractū nō tenet.

ſi cū imagine vel cū dormiente contraxit: quo ca ſu non teneret matrimonium ex defectu conſen ſus extra de homici. c. i. in cle. ff. de iure codicillo l. ij. §. pe. Idem dicas eadē ratione qū defectus cō ſenſus pceſſit ex metu qui cadere poterat in con ſtantem viruz ex de ſpon. ve nieus. i. ꝛ c. ij. ad idez facit. c. conſultationi. nā nec tunc te neret renūciatio expreſſa ex qd̄ me. cau. ad audientiam ex de pe. c. multo rum. §. ſane. in cle. Aut matrimoniū tenuit ex con ſenſu: ſed ꝓpter ſolū ordinē clerici ꝯtrahentis nō tenuit ſed cōtubernū dʒ qꝛ in ſacris erat. tūc licet bñficiū de rigore iuris perdere debeat: ſi tū ex iſto cōtractu bigamiā nō incurrat: pōt epūs in officio et beneficio diſpenſare. vt le. et no. de cle. cōiuga.

Bigam[us] p ſolū pa paz diſpē ſari pt.

c. ij. in. ij. glo. Si ergo bigamiā incurrat cōtrahen do. tūc indiſpenſabile eſſet ab alio ꝙ a papa. ex de biga. nup. Aut nō tenet matrimoniū ꝓpt aliud impedimentū canonicū: tunc perdit beneficium. vt tenet Bar. Brix. in ſuis queſtionibus: naz ſm eum qui cōtraxit cuz cōſanguinea videt habuiſſe eccliam pro derelicta: nec ſoluto matrimonio po terit illā repetere. Sed huic ſētētie multū obſtat. ff. de ꝯdi. ſine cau. l. auunculo. ff. de op. le. l. ij. cuz ipſo iure actus nō teneat. vt ibi colligit ex diſſolu tione ꝯtrorū. hec vera niſi in fraudē plati ꝯtrahat matrimoniū. nam tūc licet teneat renūciatio quo ad deū: nō tñ quo ad platū qui illū iuitū pōt face re beneficiū retinere: al' illudi poſſet platus cōtra decret. ex de renūci. admonet cui fraudi via clau denda eſt. ex de diuor. quāto ad fi. ff. de rei ven. iſun do. hec tāgit Jo. an. ex de cle. ꝯiug. iohēs añ fi.

vxoratos fore decernim[us] ipſo[a] iure priuatos) remo ueant[b] omnino[c]. ¶Et[d] ſi qua[e] bona[f] poſt[g] huiuſmo di matrimoniuz qualiter cunqꝫ[h] acquiſita fuerit p

ipſos vel p ſubmiſſas[i] per ſonas de bonis eoꝝ[k] ea ne quaqꝫ filiis[l] vl[m] vxoribus hmōi: ſed ecclis quas te nuerūt[n] vl[o] i qbus habue runt beneficia[p] protinus[q]

a ¶Ipſo iure priuatos. ꝯtra imo vident priuādi ex de cle. ꝯiuga. qd̄ ad te ꝛ. c. diuerſis. Solutio ſm intellectū. gl. e. ti. c. i. qꝛ ſi matrimoniū nō teneat ſunt priuandi. vt ibi. ſi vero teneat matrimoniuz ſunt ipſo iure priuati. vt hic. ſed certe videt ꝙ idē ſit ſi nō teneat ac ſi teneret ar. ex de pben. cū qui. li. vj. ff. de noxa. acti. nō ſolū. cū ſi. ad qd̄ facit tex tus gñalis. ff. de publi. l. de precon. de ver. ob. l. a titio. cū ſi. vñ. dic vt ſupra proxi. glo.

b ¶Remoueātur. ſ. dicti clerici ſic clandeſtine cō trahentes.

c ¶Omnino. etiā abſqꝫ ſpe diſpenſatiōis. vt ptz ex nōtis. ē. in diſtin. i gl. an cleric[us].

d ¶Et ſi. ij. pars tractans de bonis queſitis per dictos clericos vxoratos. c. ti.

e ¶Qua. ſ. aliqua.

f ¶Bona. ſignificatū huius verbi ptz. ff. de ver. ſig. l. ſubſignatū. §. bona. et. l. bonorum.

g ¶Poſt matrimoniū. ſ. cōtractū clandeſtine per clericū bñficiatū: nam de bonis queſitis añ hmōi matrimoniū eſſet diſtinguendū ſi prius bñficiat[us] extiterat iuxta decre. ex de teſta. relatum.

h ¶Qualitercunqꝫ acquiſita. ille textus gñaliter loquēs reſtringi debet ad caſum dubiū. vt i dubio ſemp pſumat de bonis ecclie' ſi induſtrioſe quicqꝫ queſierat. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. quintus mutius cū negociari ꝓhibeat. C. de epi. et cle. re petita. C. negoci. ne milit. l. i. li. xij. ex de vi. ꝛ ho. cle. c. i. in cle. et ſic non obſtat. C. arbi. tut. l. ſi de functus. et hoc no. Jo. an. poſt hoſt. ex de pecu. clerico. c. i. ſec[us] tñ ſi ſine indu ſtria acquiſierit puta ex matri monio. ar. ex de iure patro. cuz dilectus. vel ex antiqua amici tia. ff. pro ſoc. l. nec abiecit. ff. de here. inſti. nemo. ptz ex de teſta. relatū. §. pe. et no. xxviij. diſtinc. de ſiracuſane. vel requiſita. vel dic reſtrictionem nō fieri. ar. C. de milit. qui ſti. l. i. §. fi.

i ¶Vel p ſubmiſſas pſonas. ex de cenſi. cū clerici ar. ff. de adminiſtra. re. ad ci. perti. l. ij. §. i. al'. l. iij. §. fi. vbi de hac materia notant quattuor regule pro quibus breuiſſime dicas. Quod non poſſum per me poſſum per alium. verū eſt me auctorizan tem. ff. que res pigno. ob. poſ. ariſto. cū ſi. ibi no tatis. et facit qd̄ dicam. j. in ꝯſti. otho. domus dei. §. i. fallit odio dolum cōmittentiū vere et preſum ptiue. ff. de diſtra. pig. et ſi is. C. de dolo. l. i. Itez poſſum hoc per aliū me auxiliantem. ff. quēadmo dum ſuit. amitta. ſi cōmunē. ff. de accep. l. et per iuſiurandū. §. et ſi fideiuſſor. ff. de carbo. edic. l. iij. §. ibidez. Solutio. qd̄ nō poſſum p me nec poſſuz per aliū. verū eſt a me auctorizatū et ſubmiſſum. vt hic cū ſi. ſupra alle. C. ꝙ me. cau. ſi p impreſſio nem. in fi. et ſic no. glo. ff. de fur. hꝭ enīz caſibus hec regula fallit fauore pupilli et furioſi. ff. de vſu cap. labeo. al'. lex ea que ſi ſeruo.

k ¶Eorū. ſ. clericorum ſic vxoratorum.

l ¶Filijs. qui an fuerit ſpurij vel nō / dixi ſupra j. reſpon. ver. probare. et ſe. et facit ad hunc textū xv. q. vlt. cū multe. Iſti tñ q̄ ad deū ſatis ſūt acce pti. ſi fuerit als ꝟtuoſi. lvi. di. naſci de adulterio.

m ¶Vel vxoribus. hic eſt ar. a multo fortiori: nā ipſa cōicauit et p'ticipauit vico ſuo clerico in deli cto cū tñ filij alieno vicio laborent. ſ. parentū. ar. C. de manda. l. fi. in prin. C. de naturali. li. l. legē.

n ¶Tenuerūt. hmōi clerici vxorati de facto tātū vt ſupra. §. i. in fi. Jo. de athon.

o ¶Vel in quibus. ſ. in eccleſijs cathedralibus vl collegiatis. nō aūt dico ipſis pbēdis vel alijs bñfi cijs ſingularibus. vt hic patet.

p ¶Beneficia. ſ. prebendas officia vel huiuſmōi eccleſiaſtica. vt no. §. proxi. ſupra.

q ¶Protinus. i. ipō iure. nam ſunt res eccleſie ex de pecu. cle. c. i. et ſic directa via trāſeunt in eccle ſiam abſqꝫ mediatione alicuius ex pte clerici tāqꝫ ipſe fuiſſet nudus miniſt. extra de cle. cōiuga. qd̄ a te. §. fi. ar. in hoc qd̄ leg. et no. ff. de leg. ij. ſi quis titio. et qd̄ no. j. in glo. proxi. De dictiōe vero pro tinus mox incōtinenti vel hmōi no. xx. q. ij. c. i. et per Gup. ex de ſen. excō. c. ſi iudex ſup ver. in con

Protin[us] quater ac cipitur.

tinenti.lib.vj.ff.ſolu.ma.fructus. Jo.de athon.
a ¶ Applicentur.i.incorporentur. ar.ff.de iur.fi
ſci.l.i.§.diuus.no.C.de rei vendi.ſi vt proponis.
ar.ff.de dona.inter vi.et vx.ſi.cuz hoc caſu opus
ſit facto. extra de peculio clerico.c.iij.et ca.fi.
Qualiter agetur contra detinentes huiuſmodi dona obſtante prohibitiõe regia de catallis et debitis vl'al'? Certe neſcio niſi fortean ſacrilegium intro

applicentur[a]. ¶ Ipſi[b] quoq; filii ad[c] eccleſias: eccleſiaſtica beneficia: et ad eccleſiaſticos ordines velut ihabiles nullatenus[d]

duceret eccl'ia. et ſic ratiõe peccati. extra de pecu.
cle.inquirendum.ar.extra de iudici.nouit.ar.op.
extra de foro compe.c.fi.libro.vj. ſicut etiam ſer
natur cum agitur pro violentia in clericum. nam
tunc concluderetur eum incidiſſe in ſentētiam ca-
nonis coram eccleſiaſtico iudice: prohibitio regia
non obſtat ſm legem terre qm̄ conceditur occulta
tio ſine difficultate. al's in regno anglie hoc ſtatu
tum fruſtratorium reputo in hac parte. nam cum
nichil ſcriptum habeat pro ſe eccleſia non ſcoffa-
mentuz nec ſeiſinam nec in ordo miceſt. nec ſimi
le: lex nõ ſubuenit eccleſie: qm̄ potius reſiſtit eidē
in hac parte. Jo.de athon.
b ¶ Ipſi quoq;.iiij.pars tradens quid iuris de fi
lijs ex huiuſmodi contubernio procreatis.
c ¶ Ad eccleſias. expone vt ſupra.ſ.reſpon.
Filius an puniatur od delictū paternū. d ¶ Nullatenus admittãtur. igitur filius punit
propter iniquitatem patris. ar. multorum iuriuz
que no. Guy. extra de iniur.c.j.in glo.hoc non vi
detur.libro.vj.pro qua materia dicit Guy.extra
de hereticis.c.accuſatus.libro.vj.in fi. pecuniali
ter puta in confiſcatione bonorum punitur quan
doq; filius vel heres pro parente: non autem cor-
poraliter. cum peccata ſuos teneant auctores. C.
de penis ſancimus. ff.de pe.crimē.cum ſi. Sed cõ
tra hec patēt plura exempla.i.q.iiij.peccata ciuiū
cuz.§.ſe. vſq; ad.§.notandū. ideo dicit Guy.extra
de regu.iuris.non debet aliquis. in fi.libro.vj.ꝙ
in eo quod obuenit ſibiipſi a ſuo patre bene puni
tur fili⁹ ꝓpter delictū pr̄is. ſed ſi a genere a ciuita-
te vel rerum natura: tunc delictum patris nõ no-
cet filio. vt le.et no.ff.de iure patro.l.diui.in glo.
pe. in fiñ.ar.l. ff. de interdictis et relegatis.l.iij.
cum ſi.per eum all'.in dicta regula et iuxta primū
membruz debet intelligi.auten. vt omnes obedi.
iudici.prouinci.§.i.colla.v. Sed contra hanc di-
ſtinctionem videtur hoc etiam in crimine non ac-
cepto in honorib⁹ ſpiritualibus adipiſcendis que
non obueniunt ex patre. Dic propter hoc ple.per
glo.magiſtralem.i.q.iiij.in ſumma. quaz appro-
bat Jo.andr. in dicta regula. non debet aliquis.
quam etiam ſibi aſcribit Cardi. ſed diminute. ex̄
de vſuris.c.i.in fi.lib.vj.vbi diſtinguitur triplex
Pena eſt triplex. pena: ſcz eterna et in illa nunq̄ punitur vnus pro
alio.i.q.iiij.iudei.in fi.et.c.ſe.et no.lvj.di.vnde-
cunq;. Alia eſt corporalis et illa duplex.vt ibi no.

Tertia eſt ſpiritualis ſeu diuina: et i illa punitur
filius pro patre. vt no.glo.auten. vt om.obe.iu-
dic.prouinci.§.i.in glo.vi nota filium.coll'.v.qđ
tamen diſtingue. vt no.in dicta glo.magiſtrali.
e ¶ Fuerint. iuxta diſtinct. decret. extra de filijs
presbyte.ca.i.libro.vj.

admittantur: niſi fuerit[e] cum eis[f] exigentibus eorum[g] meritis[h] canonice diſpenſatum per romanū pontificem.

f ¶ Cum eis.fi
lijs huiuſmodi
g ¶ Eorum.ſ.
filiorum.
h ¶ Meritis.
hoc requirit in
qualibet diſcre
ta diſpenſatio-
ne/cauſis videlz conſideratis et expreſſis vel ſaltē
diſcuſſis.ar.ff.de manumiſ. vindic.illud.ſ.reſpõ.
ff.de ap.non recipien.l. ſciendum.C. de edic.diui
adri. tollen.l.vlti.§.i.vt plene no. Guy.extra de
elect.licet canon. verſi.carere.libro.vj.per quod
patet ratio diuerſitatis inter iſtum finem et illud
quod dixi ſupra.ſ.reſpõ. in deciſione magne que
ſtionis.ſ. ꝙ matrimonium ſequens iſtos filios: qz
ſpurios non legitimat: quia ibi lex cauſas et me-
rita diſpenſandi ſuper huiuſmodi illegitimatione
diſcutere ſeu prouidere nequit. hic ſecus in diſpē
ſatione per hominem facienda. vt iam dixi. Et in Additio.
diſpenſatione facienda cauſa propter quam fieri
debeat adeo et intantum eſt neceſſaria vt ſi cauſa
legitima diſpenſandi non ſubſit: non dicatur di-
ſpenſatio ſed potius diſſipatio etiam ſi fieret per
papam. vt patet ex ipſius diffinitione que talis ē. Diſpēſationis diffinitio.
Diſpēſatio eſt iuris communis relaxatio facta cū
cauſe cognitione ab eo qui ius diſpenſandi habet
Et diſpenſare eſt diuerſa penſare: nam multa de-
bet penſare qui vult diſpenſare. De hoc eſt gloſa
notabilis et famata in canone requiritis.§.niſi
rigor.ſ.q.vij.et ibi videas plene.
i ¶ Canonice diſpenſatum. De materia diſpenſa
tionis bene no.i.q.vij.§.niſi rigor.et per Jo.an.
extra de electio.cum ex eo.libro.vj.ver.epiſcopi.
Sed vnum precipue queritur inter doctores heſi Epūs in quib⁹ caſib⁹ diſpē ſare pt.
tatum in quibus caſibus poſſet epiſcopus diſpen
ſare? Dicunt glo. cõmuniter vbicunq; hoc epiſco
po non prohibetur.l.diſtin.§.i.in fi.et.ca.miror.
et.c.vt cõſtitueret et dicto.§.niſi rigor.et.W.extra
de cleri.bo.c.i.ante fi.in con.cle.et.c.li.de priuile.
c.i.§.ſi qui.ar.extra de ſen.ex.c.nuper.in fi.ff.ex
qui.cau.ma.nec non.§.i. Alij contra: niſi quando
hoc ipſi epiſcopo reperitur eſſe ꝯceſſum.ar.extra
de tempo.ordi.dilectus.ar.xxviij.diſtinc.nulli.
ſm Guy.extra de electio.licet canon. ver.carere.
prope fi.libro.vj.pro qua cõtrarietate diſtinguit
additio poſita.extra de iudici.at ſi clerici.ſm Pe.
de ſapi.dicens.ꝙ cõtra canones qui non inducūt
irregularitatem diſpenſare non poteſt. quia hoc
eſſet vulnerare ius.extra de diuor.gaudemus.al's
poteſt.vt ibi notatur ſub diſtinctione quam ibi in
ſingulis mēbris rõnaliter reprobat Jo.and. poſt
hoſti.ideo dicit Inno.extra de tēp.or.dilectus.ꝙ
vbi lex nõ indulget diſpenſationē/ epūs diſpenſare

non poteſt. extra de conſan. et affini. ꝙ dilectio. et ſic ſtat vera opinio. Guy. Si tamē lex cōcedat diſpenſationem: ſed non dicit per quem ꝛc̄. dicit hoſtien. in dicto. c. at ſi clerici. ꝙ epiſcopi diſpenſare poſſunt vt i adulterio et in minoꝛibus criminibꝰ. niſi in iure pꝛohibeat expꝛeſſe extra de ſenten. excom. nuper. et. c. poſtulaſti. Item et in maioꝛibus vbi hoc reperitur cōceſſum. hoc idem ſentit glo. xxi. q. ij. ſi quis iā tranſlatus. ātefinē. hoc tenet Guy. l. diſtinc. §. i. que diſtin. licet ſit multū rationabilis tn̄ modernis non placet dicētibꝰ ꝙ ipſe contra canones pꝛeceptum vel pꝛohibitionem continentes diſpenſare non poteſt: niſi quatinus in iure expꝛimitur. ſed contra canones conſulentes poteſt epiſcopus diſpenſare. extra de etate et qualita. permittimus. libꝛo. vj. alſ ſecus. ar. g. cardi. extra de elect. generali. in glo. nota ergo. libꝛo. vj. Moderni dicunt ꝙ cōtra penitentiales canones epiſcopus diſpenſat niſi pꝛohibeatur. l. diſ. de hijs. et. c. hij qui. xxvj. q. vij. tempoꝛa. et. c. ſe. ſed in hijs qui penam irregularitatis depoſitionis vel ſuſpenſionis inducunt non diſpenſat: niſi quando reperitur expꝛeſſe conceſſū. vt in cōtrario. Guy. i. q. vij. requiſitis. pꝛope fi. Tu dic per Inno. extra de pꝛeben. de multa. circa fi. ꝙ pꝛopter neceſſitatem vel vtilitatem euidentem eccleſie regulariter poſſunt epiſcopi diſpēſare. dum tamen diſcrete. niſi vbi reperiuntur pꝛohibiti. vt tenet Guy. in dicto. ver. carere in pꝛin. imo tunc diſpenſatio eſt diſpenſatio debita. et eſt ius. quod dic vt not. per Guy. ple. l. diſtin. vt conſtitueret. Sed ꝓpter gratiā ꝓbitatē vel meritū perſone nequeunt epiſcopi diſpenſare niſi in caſibus conceſſis a iure. ar. ix. q. j. c. ij. et. iij. extra de pꝛeben. expoſuiſti. extra de reſcrip. c. vlti. §. fi. libꝛo. vj. arg. op. C. de pꝛoxi. ſacro. ſcri. vnicuiꝗ poſt pꝛin. ver. niſi foꝛte. lib. xij. Quam diſtinct. appꝛobat Guy. in dicta decret. permittimus. in fi. vbi tamē fieret diſpenſatio iuxta meritum perſone ibi nō eſt pꝛeiudicium boni cōmunis. ſed ea intentione vt ad bonū cōmune pꝛoficiat vt ple. no. Guy. poſt fratrem Thomam de aquino. xij. diſtinc. ſequens. et facit quod dicam. j. in con. cum honeſtatis. §. vlt. iuxta vltionē canonicam: hoc vltimum tamen diſtinguitur vt iam pꝛemiſi per hoſti. hec vera intētio in diſpenſatione epiſcopali in foꝛo cōtentioſo ſeu in publico. vt dicto. c. at ſi clerici. Sed in foꝛo anime ſeu in occultis videtur diſpenſatio cōceſſa cuilibet confeſſoꝛi. l. diſtin. pꝛeſbyteros. in fi. cū poſſet penitētias cōmutare et ſimilia facere. xxvj q. vlti. tēpoꝛa penitudinis. et hoc tenet. w. extra de pꝛiuile. c. i. §. ſi qui. in cle. nam vbi eſt infamia ſuboꝛiens ex crimine occulte cōmiſſo acta penitētia ſibi iniūcta de illo crimine: ſublata eſt infamia vt not. vj. q. i. omnes. niſi in hōicidio etiā occulto. ex̄ de tē po. oꝛdi. queſitū. et bene no. Guy. xxvj. di. c. vlti. vbi not. Guy. idem eſſe i ſymoniaco ſaltē i oꝛdine etiā occulto. Idem no. Guy. i. q. i. reperiūt. ex̄ de ſym. accuſatū ar. ex̄ de accu. c. inquiſitionis. §. i. et de hoc no. magnam glo. l. di. de hijs. nec videtur obſtare quod dicit in dicto. c. queſitum. dumtaxat homicidiū eſt exceptum. qꝛ de huiuſmodi ſymoniaco non fuit interrogatum. ꝛc̄. De huiuſmodi diſpenſatione habes gloſā ſingularem in. c. at ſi clerici. extra de iudicijs. et i varijs alijs locis.

Epūs an poſſit cōtra canones diſpēſare.

Cōfeſſoꝛ qlibet diſpenſare pt i foꝛo anime.

De concubinis clericorum remouendis.

Summariū.

Clerici pꝛecipue in ſacris oꝛdinibus conſtituti ſicubi concubinas publice detinēt: eas intra menſem a ſe remoueant penitus eas aut alias nō recepturi: aut ab officio et beneficio vſꝗ ad ſatiſfactionem condignam ſuſpendantur. de qua archiepiſcopi ⁊ epiſcopi diligenter inquirant.

Licet[a] ad ꝓfugandū a laribus eccleſie putridum[b] illud turpitudinis[c] libidinoſe[d] contagiū[e]

a Licet ad pꝛofugandum. id eſt pꝛocul fugandum. Jo. de athon.

b Putridum. fetet enim libido. extra de pꝛeſump. cum in iuuentute. ibi fetoꝛē libidinis amplexādo. vnde vſus. Parte leo pꝛima / mediū caper / āguis in yma. Indubitanter eſt etiā indecorum: vt impudicus miniſtraret: vbi ſalus humani generis indies victimatur. extra de filijs pꝛeſ. cum decoꝛem et. j. ſequitur.

c Turpitudinis. habet nāꝗ ingem ſcabiem. qꝛ feruoꝛ viſcerum ad cutem trahitur per quam luxuria deſignatur. xlix. diſtin. pꝛopoſuiſti. §. iugē. vnde vilitas vite nomiatur a lege. C. de adult. l. que adulterium.

d Libidinoſe. quam libidinē clericis interdici multis auctoꝛitatibus pꝛobatur. lxxxij. diſtinct. pꝛopoſuiſti.

e Contagiū. inficit enim ex parua cogitatione et cōmunione. nā colloquiū mulieris quaſi ignis exardeſcit. eccle. ix. et. xix. c. coꝛrūpunt enī bonos moꝛes colloquia pꝛaua. i. ad coꝛ. xv. c. vn̄ vſus. Uix eſt quin faueat mulier ſpecioſa petēti. Nam ſi voce neget: vox eſt cōtraria menti. Scias ergo contra hoc carnis peccatum fugam cum gratia de qua dicam. j. in conſtit. otho. qm̄ ceca. §. vlti. niſi gratiam pꝛecipuum eſſe remedium. nam licet contra carnis ſtimulum ſit foꝛtiter dimicandum lucta quoꝗ ſeu pugna quo ad intra. alſ quo ad merită nulla cōſequētes diceretur victoꝛia. ſm hug.

mulieres pulchꝛe raro ſunt caſte.

exemplo pauli qui carnis ſtimulos paſſus eſt. licz
tamen meritorie reſiſtens. xxxiij. q. v. ſi paulus. tñ
quo ad cet. prius fugiendū eſt. vñ paulus ad cor.
vi. c. fugite fornicationem. vnde dicit ambroſius
Fornicatio euitatur per fugam. Cum alijs nempe vicijs poſſit expectari cōflictus
hanc fugite ne approximetis vt no. Hoſtien. ex=
tra de diuor. ſignificaſti. §. i. in princi. Unde i pſal
mo. ecce elongaui fugiens &c. et hec prudentia eſt
prouer. ij. c. vj. et. v. ante fi. et. cvij. Tutum eſt er
go non habitare vel conuerſari cum muliere ali=
qua. xxxij. di. hoſpitiolū. vbi de hoc optimus tex
tus habetur. xxxi. di. clericus. extra de cohabi. cle.
et mu. c. i. adulterium enim intercipit cohabita=
tio. xviij. q. ij. diffinimimus. et. c. ſēc. et dicto. c. j.
C. de epi. et cle. cū ḋ. xxxij. q. iiij. ſalomon. fugias
igitur fabulatoria verba extra de cohabita. cleri.
et mulie. c. ij. C. de adulte. auten. ſi quis ei quem.
Item et verba ſolicitatoria. ff. de extraordi. crimi.
l. i. Nam ſecundum Ouidium. Caſta eſt quaz ne
Mulierū cōuerſatio ē plena periculo. mo rogauit. Fuge ergo preſentiam et aſpectum
earum. xxxij. q. v. nec ſolo. fuge ergo mutuos ge=
ſtus inſuper laſciuos nutum / tactum / ac tractum
malarum vetularum de quo no. hoc extra de ſpō.
veniens. j. §. et alia adijcit Accur. ff. de adulterijs
quod ait lex. nā ſecundum Hyero. Si cum mulie
ribus vici conuerſarentur non deerit viſcarium
diaboli. ac. lxxxi. diſtinc. oportet. nam qui tangit
picem coinquinabitur ab ea. eccleſiaſt. xiij. c. vn=
de pe. de ſal. de pe. di. i. qui ſanctus hos dat verſ9.
Solus ſi vere perſtet vir cum muliere:
Carnis fragilitas mouet ipſos tunc heremitas.
Verſ9 notabiles. Et Hoſtien. extra de eo qui cogno. conſan. vxo.
veniens primū. §. i. dat alios verſus. Pone tibi
frenum: fugias mulebre venenum. Nam ſanie
plenum vas eſt quod credis amenum. Ni fugias
tactus: vix euitabitur actus. Hos igitur vita: ne
moriaris ita. ſ. peccando et ſic eterne morti te obli
gando. vt leg. et no. ad Ro. vi. c. Stipendia pec=
cati mors. vnde auguſt. Caue ne iunctus ſis femi
ne in qua nichil aliud eſt ꝙ vt ferret proximitatē.
Notā alios vſus. Eſt mulier dicta morbus me tā
gere noli. Pungit enī vultu viſu riſu cute cultu.
Eius ad inſultu quantum potes eſto procul tu.
Ni fugias tactus vix euitabitur actus. Hos ergo
vita ne moriaris ita. Item Hieronimus timens
deceptionem mulierum ait. Non ſum fortior ſan
mulieres decipiunt omnes. ꝙ propter mulieres fugiendo ſunt. ſone: ſapientior ſalomone: ſanctior dauid. qui ta
men per mulieres decepti fuerūt. ſanſon per dali=
dam. ſalomon per alienigenas moabitas. dauid
per berſabeem. Nota ergo Guy. in dicto. c. ho=
ſpitiolū. ſic q2 propter ſpeciem mulieris multi pe
rierunt. eccle. ix. c. vnde verſus. Adam / ſanſonē /
ſic dauid / ſic ſalomonem Femina decepit: quis mo
do tutus erit? Effugiat ergo quilibet maxime cle
ricus earuz comitiuā ſaltem ſecretam. propter hu
iuſmodi earum vinculationem. eccle. vij. c. in fi.
Item propter earum inſaturabilitatem in hmōi
vicio carnali. prouer. c. penulē. ibi tria ſunt inſatu=
rabilia &c. Item propter conſumptionem corpo
ris proprij. vt no. v v. extra de magiſ. c. i. in fi. ma
gne glo. in con. cle. Item propter conſumptionez
pecunie: cum genus mulierum ſit genus auariſſi
mum. ff. ad velſ. ſi ego. vnde ſalomon in prouer.
ij. c. Qui nutrit ſcortum perdit ſubſtantiā ſuam.
Item pro euitatione infamie. vt ſtatim dicam. j.
in ver. maculatur. Item pro vitatione eterne pe
Sanguis menſtruoſus multa mala facit. ne. vt iam dixi proxi. Item propter frequentem
et abominabilem vilitatē ſanguinis menſtruoſi.
cuius contactu fruges non germinant. acreſcunt
arbuſta. moriuntur herbe. amittunt arbores fru=
ctus. rugreſcunt era: et ſi canes inde edant in rabi
em efferuntur. vt no. Guy. in Roſa. v. di. ad eius
vero cōcubitum. ex hac corruptione igitur lepro=
ſi et olephantici ſeu alˀ deformes naſcūtur. vt ibi
etiam no. g. ſic quoqꝫ multa ſpernuntur propter
vilitatem earum. vt leg. et notatur per Guy. lxv
diſtinc. de iudeis. vnde philoſophus libidinem ſic
deſcribit. Libido eſt res turpis et humilis ex tur=
pium membrorum operatione proſiliens. exitu libidinis
feda. cuius effectuz neceſſario pudor ſequitur vel deſcriptio
penitentia. Audi etiam doctiuz. De corporeis vo
luptatibus quid loquar: quarū appetitus plenus
eſt anxietate: ſatietas vero penitudine? Idem
Hieronymus. Appetitus fornicationis anxietas
eſt: ſatietas penitentia. vnde cum Lais corinthea
formoſa meretrix et famoſa mille dragmas a de=
moſthene oratore in ſtupri preciuz petijt. Reſpō
dit ille non emam tanto precio penitere: et poeta
horatius. Sperne voluptates: nocet empta dolo Horati9.
re voluptas. Si ergo ob penitentiā que ſequitur
ad huiuſmodi actum breuem et tranſitorium gen
tilis philoſophus / fide carens turpitudinez decli
nauit / quanto magis domini ſacerdos xp̄ianus?
O ꝙ impium ꝙ maledictum hoc cōmercium pro=
pter rem tam fragilem vilem et inſipidam imo ꝑ
pter ignominioſam corporis partem celi gaudia
et patrie ſedes perdere / ac redemptoris gratiam
amittere perenniter: et penas: quarum non eſt fi=
nis incurrere geennales? hec geraldus Mencuē=
ſis archidyaconus. li. de ſalubri exhortatione ad
continentiam. Secundū remedium contra incon Abſtinentia ē vnū remediuz cōtra icōtinentiaz
tinentiam coadiuuans eſt abſtinentia. arg. xxxv.
diſtinc. §. ſexto die. et. c. ſe. nam ingluuies ad luxu
riam de facili prouocat / et opus bonum diſſoluit.
vnde Guy. xxxv. diſtinct. §. i. dicit ſe raro vidiſſe
continentem quem non vidit abſtinentem. ar. c.
diſ. eccleſie. venter enim et genitalia ſibimetipſis
vicina ſunt: vt ex vicinitate talium membrorum
intelligatur confederatio viciorum. xliiij. diſtin.
§. i. facit ad hoc phiſica ſcriptura. de conſe. diſ. v.
nichil. cum duo. c. ſequentibus. ſic enim ſācti per
abſtinentiaz cogebant carnem ſpiritui ſeruire. vt
de pleriſqꝫ ſanctis. no. Jo. and. extra de hereti. ad
noſtrum. ſuper ver. in ſeruitutem redigo. in con.
cle. Sic ergo ſui victus neceſſitati quis indulgeat.
vt nō conſulat voluptati iuxta vſus pſalmi. For
titudinē meā ad te cuſtodiam. ſ. deum in prouer.
c. vlti. in prin. de conſe. diſtin. v. mediocriter. j. in
cōſti. otho. de monachis. §. ad hec qm̄ optime. le. &
no. de pe. di. i. corpus. in ṽ. naturaliter. et in ver.
ſubiectum. Qui autē imoderate amat vinū & pin
guia: nō ditabit. prouer. xxi. i. c. ſuperflue quoqꝫ et

Caſtitatē deſtruūt mſta

exquiſite delicie ſunt viciis fomenta. xxxv. diſtin. luxurioſa. et inductio ſeruitutis. vt. c. ſexto die. xli. diſtinc. per totum. extra de vita et hone. cle. a crapula. cum cibariis itaq₃ delicatis / veſtibus fulgidis / et venationibus voluptuoſis caſtitas et humilitas vix poterūt ſeruari. ar. xxxv. diſtinc. eccleſie principes. not. v v. ex de cenſi. ad noſtrū. i. reſpon. ꝟ. venaticos. añ mediū

de quo [a] decor eccleſie grauiter maculatur [b]: ſtatuerūt [c] ſuper hoc eccleſiaſtici rectores ipſū [d] remouere cum tante improbitatis exiſtit [e] vt [f] ſe per ſe ingerat [g] impudenter.

glo. in con. cle. vnde vide quod no. i. in conſtitu. otho. amoris proprii. i. reſpon. ver. charitatem. in fi. Scias ergo cum apoſtolo ad phili. iiii. c. abūdare et penuriam pati. ſ. vt nec ſacietas noceat / nec penuria moleſtet. vt le. et no. per Guy. xli. diſtin. i fi. quod dicit

Tertium remediū.

Tertio iuuat occupatio laborioſa vt patet de conſe. diſ. v. nunq̄ per totum. vt not. v v. in cle. in prohe. §. pe. in glo. talis enim occupatio. nam hec ocioſitas et voluptas arma ſunt hoſtis antiqui ad miſeras animas captiuādas. extra de renunci. niſi cum pridem. §. verū. vnde poeta. Queritur egiſtus quare ſit factus adulter. In promptu cauſa eſt: deſidioſus erat. Itē Cernis vt ignauum corrumpūt ocia corpus. Sic rapiunt viciū ni moueantur aque.

Quartū remediū.

Quarto vitanda eſt conſeruatio ſolitaria cum teſtis vite habendus ſit. xii. q. i. c. i. melius eſt enim duos eſſe ſimul q̄ vnum. habent enim emolumentum ſocietatis eius. ſi vnus ceciderit ab altero fulcietur: ve ſoli qui cum ceciderit / non haberet ſubleuantem eum. ſi dormierint duo / fouebuntur mutuo. et ſi quiſpiam preualuerit contra vnum: duo reſiſtunt ei. nam funiculus triplex difficile rumpitur. et hec omnia leguntur eccle. iiii. c. lxxxi. diſtinc. c. in omnibus. et ibi no. vii. q. i. illud. facit quod le. et no. in tractatu de monachis. c. monachos. i. ver. periculoſum. Sed cōtra. q2 adam cū ſolus eſſet preuaricatus nō eſt ꝛc. de peni. diſ. ii. quando adam ſolus. vbi de hoc no. pro et ꝯtra. in prin. Solutio. dic q̄ ſolitudo cōmē-

Solitudo qñ ē laudabilis.

datur vbi de cauſa bona nō dubitat. vt in ſancto Jo. Bap. q2 ad hoc petiit antra deſerti: ſed in dubio reprobatur. Item conuerſatio reprobatur qñ ex hoc malum preſumitur. ſ. q̄ bonorū mores corrumpātur. xxviii. q. i. c. ſepe. et no. ſupra in prin. huius glo. lxxxi. di. c. clericus. et. xxxii. q. iiii. nulli.

Mortis meditatio carnē valde refrenat.

Quinto premeditatio mortalitatis: licet generaliter cetera vicia refrenet. precipue tamen fragilitatem carnis tanq̄ zona lumborum conſtringendo precingit. i. in conſti. otho. cum ſancti. i. reſpon. vbi docentur lumbi precingi. ꝛc. ait etiam grego. xiii. c. moralium. Qui cōſiderat qualis erit in morte ſemper erit mundus in operatione. In oibus enim operibus tuis memorare nouiſſima tua et in eternum non peccabis. eccle. vii. c. in fi.

a ¶ Quo. ſ. contagio.

b ¶ Maculatur. i. obloquioſe ſcandalizatur. vñ in pſalmo. Deus venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum ſanctum tuum ꝛc. ar. xviii. q. ii. monaſteria.

c ¶ Statuerunt. ne voluptatis frena laxentur. xx. q. i. addidiſtis. in fi.

d ¶ Ipſum. contagium. ar. ff. de act. emp. Julianus. i. reſpon. in fi. Jo. de athon.

e ¶ Exiſtit. al. extitit.

f ¶ Ut ſemp. i. in oī curſu ſecuü. ar. ff. de iuſ. immu. l. ſemp. vel dic. i. in omi etate et ſexu a tēpore pubertatis etiam in ſenectute. extra de preſump. cum in iuuentute. vbi de hoc. no. archi. xi. q. iii. precipue. Jo. de athon.

Luxuria fere oēs pollūit.

g ¶ Ingerat. nam ſine eo pauci inueniuntur. l. diſtin. q2 ſanctitas tua. añ. fi. lex enim miratur ſi humana natura a coitu ſe compeſcat. quid enim feruore amoris vehemētius? auten. de nō eligen. ſecū. nubē. §. optimū. coll. i. et auten. quibus mo. na. eſſi. legi. §. nichilominꝰ. coll. vi. vbi de hac materia. in tantū q̄ pruritus ſeu prima concupiſcentia carnis peccatum non eſt. ſicut enim in calefaciendo manum ſcabioſam ad ignem. vt no. Guy. xiii. diſtin. nerui. §. i. ver. culpa. ar. in hoc quod dixi ſupra in prohe. §. i. ver. reſiſtendum. in fi. ſed reſiſtenti debetur aureola. de hoc no. Berū. extra de probati. c. pe. in fi. Nemini tamen expedire credo ſe de virginitate propria cōmendare vel iactare. vi. q. i. mutare. cum paulus vas electionis exclamet carnis ſtimulos ſe ſentire. vt leg. et no. xxxii. q. vii. ſi paulus. et no. de elec. cū in cunctis. in. iii. glo. Item grego. in paſtorali. Uultus et pulchritudo in manus antiqui hoſtis traditur: cum ex bono opere elatio dominatur. ar. i. q. i. vide quātū. vbi de hoc in prima glo.

Fornicationis puniēde cauſe ſūt tres

Quare potius punitur fornicatio a iure q̄ ſuperbia et alia peccata: cum natura lex et cōitas hominum coitui inclinent. vt dictum eſt. quare canon hoc damnando et puniendo nititur cohercere cōtra legem. C. de liberis preteri. maximum. §. i. ver. quid enim. et verſi. totos? Solutio. triplex eſt ratio. Primo quia vno modo eſt conceſſum ſicut et hoc matrimonialiter: ceteris modis omnibus videtur eſſe prohibitum. ff. de cōditi. et demon. cū ita. §. i. in fi. ar. extra de pſump. nōne. ff. de iudi. l. cum pretor in prin. Secundo vt fiat differentia inter homines et alalia bruta que indifferēter cōmiſcent. ar. ff. de vſuris. in pecudū. inſti. de re. diui. §. in pecudum. Tertio. vt mereamur per martyrizationem corporum propriorū. vt enim ait apoſtolus. nos ſic viuos vri. i. ad cor. vii. c. leg. et no. xxvii. q. i. nuptiarum in pn. Sed

Fornicatio quare plꝰ punit ab eccīa q̄ reliqua mortalia

tunc queritur quare magis et cōmuniter punit eccleſia hoc carnale peccatum q̄ cetera mortalia de quibus. xxv. diſtinc. §. alias. Ratio duplex eſt. nā licet alia plura vicia ibi numerata ſint maioris culpe: iſtud tñ eſt maioris infamie. ar. ff. de furtis l. verū. in fi. que infamia plātos ad inquirendum et penitentialiter corrigendum precipue debet inducere. ex de accuſati. qualiter. ii. in prin. maxime

cum punitio huius delicti carnis pꝛecipue ad iudi cis eccleſiaſtici officiuꝫ ptineat. ff. de hijs qui ſunt ſui vel a. in. ſi nichilominus. ⁊. reſpon. Secundo. qꝛ non reperitur caſus in quo coitus ſit licitus ex legem coniugij. xxxij. q. iiij. meretrices in fi. Cetera crimina quaſi ſingula iuſtifi- cari poſſunt. vt homicidium ꝓpter tuitionem coꝛpoꝛis pꝓꝛij. ff. de iuſti. ⁊ iur. vt vim. auten. de pace tenen. §. ſi hoiēꝫ. coll. x. Ebꝛietas etiaꝫ

Nolentes[a] igitur tantam eccl'ie ignominiā[b] cōniuētib[9] oculis ꝑterire incoꝛrectā[c] ſtatuta romanorū pōtificū ⁊ maxie decretalē Alexandꝛi[d] pape ſup hoc editā exeq̄ntes / ſtatuimus et ſtatuendo pꝛecipimus vt[e] vbi clerici[f] ⁊[g] maxime in ſacris oꝛdinibus cōſtituti / qui[h] in[i] domibus ſuis vel alienis detinent[k]

de infirmitate vel caſualitate excuſatur. vt dicto §. alias. et ſic de ceteris vicijs. Sed contra pmiſſa videtur. qꝛ ſic lex naturalis imutatur de qua dicā ⁊. in conſtit. otho. in pꝛohe. in pꝛin. contra legem iuſti. de iure naturali. §. ſed naturalia. v. diſti. §. i. vbi ſic opponitur per Guy. Ad quod dicit frater thomas de aquino ꝙ lex naturalis mutari intelligitur dupliciter. vno modo per hoc ꝙ aliquid ei additur per legem diuinam vel humanā per certos modos et foꝛmas et ſic nimirū frequēter imutationem capit. ar. in hoc quod dixi ſupꝛa. c. glo. ibi ſolutio triplex ⁊c̄. Alio modo ē per viā ſubtractionis. vt. ſ. aliquid deſinat eſſe de iure naturali quod pꝛius fuit: et ſic lex naturalis eſt imutabilis vt in cōtrarijs ar. viij. di. §. dignitate. cum. c. ſe.

Lex naturalis an poſſit mutari.

a ❡ Nolentes. ij. pars per totum in qua pꝛemiſſo exoꝛdio ponit ſtatutum.

b ❡ Ignominiam. i. infamiā ſupꝛa. c. ver. maculatur. ff. de vari. ⁊ extraoꝛ. cognitio. l. pe. §. eſtimatio. ar. ff. de hijs qui no. infa. l. ij. §. ignominie.

c ❡ Incoꝛrectā. alioqui grauiter poſſet talis pꝛelatus redargui: imo pꝛopter talem negligentiam ſuſpendi. xxviij. q. i. ſi cuſtos. et ſe. c. ff. qui pe. tu. l. ij. §. mater. et. §. fi. ff. de cuſto. re. l. carceri. C. de offici. pꝛefec. pꝛeto. oꝛi. et illiri. ſi quos. ar. ff. de iure fiſci. l. iij. §. diui. in fi. et dicam infra ſuper ver. digne. Joannes de aton.

d ❡ Alexandꝛi. ſ. ſcdi. lxxxi. diſtinct. ſciamus ⁊. c. cos cui concoꝛ. Jnno. ij. xxviij. diſt. decernimus. Sed mitius ſtatuit alexander tertius. extra de cohabita. cle. et mu. ſicut eā. c. ſe. et. ⁊. in cōſti. otho. ꝙ indecoꝛuꝫ. Unde iſte legatus derogare videtur conſtitutioni pape in illo. c. ſe. Sed certe hoc non poteſt ſtatuendo vel interpꝛetando ad contrariū effectum. C. de legi. l. fi. extra de offi. le. quod trāſlationeꝫ. in fi. de hoc ſupꝛa. c. conſti. in pꝛohemio ver. legatus. in fi.

Legatus an poſſit papali cōſtitutioni derogare.

e ❡ Ut. conſequenter ponitur ſeu conſecutiue ſic ſupꝛa. cap. pꝛoxi. §. verum. ibi vt ſi repertum ⁊c̄. Jtem quādoq; ponitur cauſatiue. e. §. ibi. vt no. extra de appella. vt debitus in pꝛin. extra de ſpō. duoꝝ. ij. leg. et no. i. q. i. c. benedictio.

Ut tenet dupliciter.

f ❡ Clerici. ſ. beneficiati de quibus pꝛimo loquitur. ibi beneficio et officio ⁊c̄. ſed tales pꝛoch dolor nituntur ad ruinam templi dn̄i. ſm Mathcum. vij. c. in alia tamen materia bene includuntur bn̄ficiati. ſupꝛa ti. ij. qm̄ de habitu.

g ❡ Et maxime. ergo idem de alijs: dum tamen beneficiatis. tamen plerūq; beneficiati in minoꝛibus conſtituti nō beneficiatis in ſacris comparātur. extra de poſtu. pꝛela. c. i. et no. Jo. andꝛ. poſt Jnno. et hoſti. in hoꝛis dicendis ab hijs perſonis. extra de celebꝛa. miſſa. c. i. in fin̄. patet etiam extra de cohabita. cle. et mu. ſi autem.

h ❡ Qui. ſ. clerici. Jo. de at.

i ❡ Jn domibus ſuis. ſ. eccleſiaſticis ſm quoſ daꝫ ſimili modo videtur exponere. extra de iureiurā. capit. ij. in pꝛincipio. et Guy. extra de elec. ſciāt. in verſi. ſuis. libꝛo. vi. Sed certe hic in pꝛopoſito nō pꝛocedit huiuſmodi expoſitio. niſi ſumpto argumento a negocio perambulante in tenebꝛis. Jdem enīꝫ dicas ſi in domibus ſuis patrimonialibus ſeu paganicis. cum ſtatim etiaꝫ hic ſubiungit alienis ⁊c̄. non eniꝫ eſt vis cuius ſit domus. extra de deſpon. impu. c. i. et. c. litteras. vbi de hoc not. hoſtien. in. §. fi. ver. compleuit. arg. ff. de iniur. lex coꝛnelia. §. domum.

k ❡ Detinent publice concubinas. hec littera cōiunctim legi debet. arg. in hoc quod no. Jo. and. extra de vita et hone. clerico. c. i. in glo. cōiunctim in con. cle. ita ꝙ dictio publice determinet tam detentionem ꝙ concubinatum. ſic. ſcꝫ ꝙ detentio ſit publica: et concubinatus publicus. extra de cohabita. cle. et mu. veſtra. §. fi. et. c. ſe. al' enim ſecus: puta quia credebatur vulgariter ſoꝛoꝛ rectoꝛis: licet publica ſit detentio quia de manifeſtis loquitur. vt eſt caſus. xxxij. diſtinc. erubeſcant. vbi de hoc. Quid ergo ſi quis inueniatur coire cum muliere? Reſponſio. adhuc dicitur occultum nec pꝛopter hoc debet eū vitare in publico. niſi aliter conuincatur ſm Jnnocē. et Hoſti. in dicto. c. veſtra. arg. vi. q. ij. ſi tamen. et. c. placuit. et infra dicam plus. Joannes de aton.

Crimino ſus occultus dicit etiaꝫ qui in coitu īuenitur.

k ❡ Detinēt. ſcilicet ſumptibus pꝛopꝛijs clericorum ſeu eoꝛum diſpoſitione totali. ſic exponitur. vij. q. i. ſicut alterius. ibi aut eius cōcubitu. ſecus ergo ſi mulier viuat de bonis pꝛopꝛijs vel ſaltem oꝛdinatione pꝛopꝛia licet clericus ad eam publicum habeat acceſſum. Jntendit enim huiuſmodi conſtitutio dilapidationem inhoneſtam clericis adimere. vt. ⁊. patet ibi de beneficijs ⁊c̄. nam ita ꝙ huiuſmodi dilapidatio ſit vna de cauſis pꝛiuationis. vt hoc caſu. ſic enīꝫ clerici rarius inueniūt concubinas eoꝛum voluntatibus inclinantes: ſi eis nō donent / vel ſaltem eis neceſſaria nō miniſtrent: cum illarum genus ſit auariſſimū. vt dixi ſupꝛa in. v. contagium. circa mediuꝫ. imo contra non eſt caſtigabilis. vt no. v v. extra de ſen. excō. cum ex eo. aū fi. in con. cle. per verſus. Jlle lauat laterem qui caſtigat mulierem. Ratio eſt. Nam caſtigari Semꝑ pꝛona rei que pꝛohibetur ei. cuꝫ ſint varie nō poſſūt

et mutabiles voluntates carũ extra de verbo. ſig. forus. §. vlti. vbi no. h. in additiõe. Quid leuius fumo? flumen/quid flumine? ventus. Quid vento? mulier. quid mulieri? nichil. nã flere/loqui/nere. ſtatuit deus in muliere. et quod dixit detinẽt

Mulierẽ nichil leuius.

intellige vbi cũ ꝙ infra loca legatiõis ipſi[a] ſtatuentis ſi enim

publice[a] concubinas[b] eas prorſus[c]

legati ſtatutum factũ i vna prouicia aſtringat exiſtentes in alio.

beneficiatus dioceſis Eborac. ſtudens forte Oxonie que eſt i alia dioceſi et prouincia ibi ꝯ cõſtitutionem iſtam teneret publice concubinam: nichil ominus dicerem eum priuatuꝫ in tantũ ꝙ exequi poteſt hunc canonem dioceſanus beneficij. quia ſententia hic lata eſt canonis non puri hominis. ſecus enim ſi priuandus eſſet vel aliter puniẽdus per proceſſũ et ſentẽtiã hominis. cũ nãqꝫ ordinarius loci delicti contra delinquentem procederet in forma decret. de foro compe. poſtulaſti. C. vbi de crimi. agi opor. auten. qua in prouincia et. C. ne filius pro pa. auten. habita. nõ autem ordinarius beneficij. extra de conſti. vt animarum. c. i. li. vi. vbi de hoc per Guy. hec quoqꝫ vera intellige vt predixi. quãdo bñficiatus ſic deliquit infra loca legationis ſtatuẽtis: alſ ſecus ſi pariſius vel alibi extra iuriſdictionem ſtatuentis. extra de accuſa. ad petitionem ibi propter iudiciarium ordinẽ nõ ſeruatum ⁊c. naꝫ tunc nõ illaquearetur pena huiuſmodi conſtitutionis. vt patet in eo quod legitur et no. in dicto. c. vt animarum. §. idcirco. lꝫ tunc per ordinarium loci delicti pena iuris communis poſſet percelli: non autem pena huius conſtitutionis. cum localis ſit. ar. in hoc quod no. Ber. extra de ſenten. excom. ad audientiam. in. ij. glo. in fi. Si tamẽ hec cõſtitutio lex eſſet generalis per papam edita: quod non eſt cum per papam fuit mitigata. vt dixi ſupra ver. alexãdri. tunc dicerẽ vbicũqꝫ ſic delinqueret: ſemper dioceſanus beneficij canonem late ſententie exequeretur. vt predixi. ar. ij. c. xix. diſtin. ſic omnes. et. c. cũ vero. et per totum. C. de legi. leges ſanctiſſime ſunt.

Publice qualiter exponitur.

a ¶ Publice. i. populice: ſicut quilibet popularis ſuam tenet vxorem. ar. xvj. q. i. interdicimus. ibi miſſas publicas ⁊c. extra de cele. miſſa. c. i. ibi publice cõpleantur. ſed ibi Inno. exponit publice. i. coram populo. extra de clandeſt. deſpon. c. fi. §. i. que expoſitio Inno. approbanda videtur. ar. C. de nupti. ſed dicinus. et quaſi incidit in expoſitionem primam. Alij exponunt publice. i. iudicialiter: hoc eſt poſt iudicialem conuentionem. vt no. glo. extra de excep. exceptionem. Sed Uincen. exponit publice. i. per famam manifeſtam: cum ſit idem qđ notorium. vt ipſe notat. extra de diuor. porro. §. preterea. cui videtur glo. adherere. dum tamẽ aſſint aliqua probabilia argumenta. vt no. extra de vſuris. cum in dioceſi. Alij exponunt publice palam et paſſim ac indiſtincte. qui ſatis concordant cum expoſitione prima. ar. ff. ad macedo. l. iij. ff. de nup. palã in prin. §. i. vt not. Guy. extra de vſuris. c. i. ver. publice. lib. vj. vbi exponit finaliter publice. i. notorie. Tu dic publice quando multitudini ſe patere non expauet. ſic dicitᷣ meretrix publica. xxxiiij. diſtinc. vidua. ſic etiã dicitur publicus alcator vſurarius maledictus excõicat⁹ extra de excep. exceptioneꝫ. extra de clericis male. c. ij. extra de exceſſi. prelat. c. inter. Secus ergo ſi ſecrete intra domum propriã vel alienã detineat hanc cõcubinã nam tunc penã huius conſtitutionis nõ incurret: cum domus rem ſecretam non autem publicã denotat. vt le. et no. ff. de iniur. ſi qui domuꝫ. hoc tenet. W. de vita et hone. cle. q̃m in glo. ergo ſi ſecrete. in con. cle. nec enim ad hoc quod dicatur publicum ſufficit ꝙ ſciatur ab aliquibus tantum. vt vt no. vv. extra de conceſſi. preben. c. i. §. fi. in cõ. cle. dic ergo publice. i. cõmuniter ⁊ coram multis vt no. Io. an. extra de ſpon. preterea. ij. non ergo ſufficit ꝙ ſemel vel bis talis publice videatur per expoſitionem predictaꝫ: hoc maxime vt hic requiri videatur notorium actus permanentis: de quo ſatis no. ij. q. i. maifeſta. Et ibi p glo. videtᷣ dr̃iaꝫ intᷣ famã/manifeſtũ/⁊ notoriũ. Uidetᷣ iſup ꝙ notoriũ ẽ triplex. ſ. notoriũ fcti/iuris/et pſũptiõis.

Concubina qualiter ab vxore diſcernitur.

b ¶ Concubinas. quas hoſti. extra de preſump. illud. §. fi. dicit diſcerni ab vxorib⁹: qꝫ vxor comedit cuꝫ viro in eadeꝫ parapſide: eã honeſte induit ad eccleſiaꝫ mittit et in lecto ſuo recipit illaꝫ ⁊ ad menſam ſuam: ſed quando tenet illam vt ancillã nec recipit eam ſed mittit eam ad aquam ⁊ induit eam vilibus veſtibus. et habet lectum ſeparatum declinat tamen ad eam quando placet. tunc concubina preſumitur. vt ibi no. fatetur tamen ibi in hoc famã principaliter attendi. vt legitᷣ et no. xxxv. q. vj. ſi duo. Et an fama pbetᷣ p ſe/ triplex no. opinio per ſpe. ti. de notorio crimine. §. fama. et. §. et nunc de rumore. ſed quicquid ſupra ſubtilizauerit hoſtien. hoc modernis temporibus non conſidero in clerico cui vxoria et quelibet alia carnalis ꝯmixtio eſt prohibita/ orietalibus exceptis xxxi. diſtin. nicenam. imo clerici huiuſmodi concubinas tenent cõmuniter apparatu honeſto nomine appellationis ſororie. C. de epiſ. et cle. cum qui probabilem. Quid ergo certe fornicatio mulieris in extollentia oculorũ et in palpebris illius cognoſcetur. eccle. xxxij. c. alſ prouer. xxx. c. Item cum non valet ſuis conſiſtere pedibus in domo: nunc foris/nunc in platea/ nunc iuxta angulos inſidians. prouer. vij. c. per hoc ergo ⁊ per ea que dixi ſupra in glo. iudices. concubinam et matrem famil. quam boni mores reddunt honeſtam: illas enim a concubinis ⁊ a payllardis mores ſeparant et diſcernunt. ff. de libe. exhi. l. iij. in fi. ff. de verb. ſignifi. l. pronunciare. §. illico. ad inceſſus et habitus. ff. de iniur. l. item apud. §. ſi quis virgines. De cõcubinatu vero clericis vetito dixi ſupra cõ. proxi. in glo. ante adeptionem.

Fama an probet.

c ¶ Prorſus. Nunquid ergo viciſſim amouendo ita ꝙ nunq̃ ſimul ſic eas detinent publice per mẽſem interpollatis tamen vicibus ſimul cõiunctis ſeu ſimul collectis. excreditur tamen forte annus penã huius conſtitutionis euitẽt? Uidetᷣ ꝙ ſic. qꝛ dictio detinẽt q̃ eſt ſupra cõtinuationẽ tpis requirit

a ſc[a] pꝛſus remoueãt in-fra[b] menſẽ/ ipſas[c] vł alias de cetero nullaten⁹ detẽtu-re[d]. Oꝛdinari⁹ ſi ꝯtra hoc ꝓſumpſerit venire: vt ab officio[e] et beneficio ſint[f]

ſicut et recedere. de peni. diſtin. i. diuoꝛtium. ff. de diuoꝛ. l. iij. in fin. et no. vv. extra de ſta. mo. c. i. §. quia. ver. tenẽtes. in cle. hoc enim denotat dictio amoueat. quaſi hoc ſufficiat infra menſem. vt hic patet. nam perſeuerantia continuata requiritur ad hoc vt hanc penã incurrãt vt not. Inno. cũ ſimili. extra ne cle. vel mo. c. fi. vbi hoc tenet Jo. an. Sʒ Hoſtien. ibi finaliter ſuper. ver. ſtudent. dicit ꝙ ſi iterũ pꝛeſumant adire pꝛohibita ligantur: qꝛ hoc conſuetudini deputauerũt. C. de epi. audi. l. iij. in fi. aľ fraus fieret legi quod vitandum eſt ſm euʒ. Idem etiam videtur in pꝛopoſito. ar. extra de do na. apoſtolice. §. i. v. ſemel ⁊ ſimul ⁊c̃. ff. quod vi/ aut clam. l. i. §. idem labeo. ff. de adult. ſi qs adulterium. §. pe. facit quod not. vv. extra de pꝛiuile. c. i. §. ſi quis in pꝛin. in con. cle. Item hec pars videtur ſatis equa ex quo de vulgi ſcandalo et oblo quio nõ curat talis fame pꝛopꝛie et honeſtatis eccleſie pꝛodigus. ar. in hoc quod dicaʒ. j. in conſti. otho. ad tutelam. ver. pudoꝛem. extra de accu. c. fi. ibi fame ſue pꝛodigus. vbi no. Jo. an. ꝙ etiam quo ad homines ſuſpenſus eſt. extra de coha. cle. et mu. c. veſtra in fi. et c. vlt. et. j. patet. licʒ occul ta foꝛnicatio quo ad deum turbet bonam cõſcientiam. extra de tempo. oꝛdi. c. fi. vnde illud vulgare. ſi non caſte: tamen caute. vt ibi no. ipſe negligens quoqꝫ famã ſuam crudelis eſt. xij. q. i. nolo.
Famam negligere crudele e. ar. ff. ſi quis omiſ. cauſa teſta. Julianus. ſʒ pꝛimũ verius videtur pꝛopter appoſitionem tempoꝛis amouendi cõcubinam que de aliquo debet operari: cum conſtitutio habeat tempus incluſum. ar. extra de conceſſi. pꝛeben. c. i. in con. cle. ff. de leg. i. ſi quando. cum ſimilibus.

a ❡ A ſe. ſupple ſic effectualiter. vt de illis ſiniſtra ſuſpicio haberi non poſſit. vt le. extra de cohabi. clerico. ⁊ mu. clericos. §. i.

b ❡ Infra mẽſem. a tẽpoꝛe monitionis ſm quoſdam: ſm qð nichil eſt cum lex iſta hoc pꝛemoueat vt hic patet. Alij dicunt a tempoꝛe publicationis huius cõſtitutionis pꝛo quo facit dictio de cetero infra poſita. ar. ſupꝛa. c. cõſti. eccleſias. §. fi. Sed certe verbum de cetero non ſemper appꝛobat qð pꝛeceſſit. vt hic et. j. c. con. audiuimus. et no. vv. extra de pe. et remiſſi. c. fi. in con. cle. Tu dic a tempoꝛe incepte detentionis publice ſic not. Goffre. Inno. et Jo. an. de duobus menſibus auditionis legum vel phiſice. extra ne cleri. vel mo. c. vlti. in pꝛinci. ver. ipſo facto. licet Hoſtienſis ibi adhereat expoſitioni pꝛoxime pꝛecedenti. Quot autem dies habet menſis iſte? Dic tot quot ſunt in menſe in quo hoc contingit. ſed regulariter menſis. xxxi. dies continet. vt no. Guy. extra de pꝛeben. capit. iij. libꝛo. vi. ⁊ ſi aliqui dies ſint eſſluxi ſupplebuntur de menſe ſequenti. vt ſatis notat Car. et Jo. andꝛ. extra de elec. quam ſit ſuper. c. ver. libꝛo. vi. et no. per archi. c. li. de conſuetu. c. vlti. in fi. et no. in extrauagant. Jo. pape. xxij. ſuſcepti regiminis in fi. et in hac dilatione etiaʒ vtiles dies menſis cõputabuntur. ff. de ſucceſſo. edic. l. i. §. ſi inter. ver. qð dicimus. ff. de regu. iuris. vbi lex duoꝛum menſium ⁊c̃.

c ❡ Ipſas vel alias. ſic extra de cohabi. cle. et muli. c. clericos. §. i.

d ❡ Detẽturi. aľ enim non videtur penitere. de peni. diſtin. iij. c. i. et. c. penitentiam. §. ſunt autem qui dicunt. et. c. irriſoꝛ. et dic detenturi. ſ. per menſeʒ. vt pꝛius: aľ hec littera exhoꝛtationem continere videtur. xxxiij. diſtinc. habuiſſe. non autem penam grauem in pꝛimo caſu inflictam. alioquin diceremus ꝙ ꝓpter quãcunqꝫ momẽtaneam poſſeſſionis detentionem ſequentem hanc grauem penam incurreret: quod nimis eſſet rigoꝛoſum attenta fragilitate noſtri tempoꝛis. xxxiij. diſtinc. fraternitatis. l. diſ. qui autem. in fi. et. j. in glo. pꝛoxi.

e ❡ Ab officio et beneficio. dic vt not. ſupꝛa auditum. aſſi fi. rigoꝛoſa quoqꝫ eſſet hec pena niſi eſſet pꝛo adulterio vel inceſtu: etiam ſi epiſcopus eſſet huiuſmodi labens. vt leg. et no. ij. q. vij. latoꝛ. in pꝛima glo. Sed lʒ per ꝙ̃ dura ſit conſeruanda eſt. ff. qui et a quib⁹. pꝛoſperit. deteſtabilius tamẽ eſt hoc peccatum in epiſcopo ꝙ̃ in inferioꝛibus. xxv. diſtinc. c. fi. inceſtum vero voco nedũ carnalẽ ſed ſpiritualem. xxx. q. i. omnes quos. et. c. ſe.

f ❡ Sint ſuſpenſi. in caſu pꝛemiſſo quando publice per menſem ⁊c̃. in caſu tamen quando per minus tempus detinent non ſic grauiter puniũtur/ ſed aľ ſuperioꝛis arbitrio cõmittitur extra de offi. deleg. de cauſis. vt no. Jo. andꝛ. extra de cohabi. cle. et mu. c. ij. licet Innocẽ. aliter ibi dicat. Nunquid ergo poteſt compelli huiuſmodi clericus concubinam abiurare? Videtur ꝙ non. extra de cohabi. cle. et mulie. clericos. Sed contra videtur extra qui cle. vel vo. ex tuarum. Solutio ibi loquitur de eo qui duxit vxoꝛem de facto: quo caſu iuramẽtuʒ exigitur. de quo legitur. xxxv. q. vj. ab illo die Vel dic melius. aut timetur ꝙ clericus non ſeruet ſuum iuramentum: quia vterqꝫ iuuenis eſt et alterius amoꝛe ſuccenſus. tunc nõ cogitur. vt dicto c. clericos. vt ibi no. Hoſti. Aut pꝛeſumitur ꝙ ſeruare debeat. et tunc cogitur. vt in. c. ex tuarũ. vbi de hoc in pꝛima glo. vnde ſm philoſophum et egidium. iudex non debet recipere purgationẽ infamati offerentis ſe ad purgandum quem vidit paratum ad periurium per rationem pꝛedictam. ar. xv. q. v. pꝛeſbyter. vbi de hoc no. quod le. et no. xxij. q. v. dicam. j. c. conſtit. clamoꝛem. §. i. in glo. ſi generali. Conſequenter queritur an clericus iuuenis et ſuſpectus compelli poſſit abiurare concubinã ſub pena pecuniaria? Videť ꝙ ſic. ꝑ dicta decreť. ex tuarũ. vt ſic talis cohertio a malo reuocet autem. de non ali. re. eccľ. §. ſi quis igiť. coll. ij. et in eo qð le. et no. extra. vt lit. nõ cõteſt. quõ. §. fi.

Clericus cõcubinari⁹ an poſſit cõpelli cõcubinã abiurare

Dic cõtra. tū ꝑpter ratione̅ ſignatā in dicto. c. clericos. ibi ne in eade̅ ꝛc. tū ex eode̅ inſtinctu nõ preſumit̄ ſuū ꝑdere velle. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. i. tū ꝑpt ꝑſumptā burſale̅ cupiditatē̃ ꝑlatorū de q̄ dicā. j. in cõſti. otho. deus omp̄s. in ver. pecunia. Sed quid dices de punitiõe ipſarū ꝯcubinaꝝ ſi ad ſuam excuſatione̅ corā iudice eccl'iaſtico ſe aſſerāt publicas meretrices queſtu corporis viue̅tes. Videt̄ q hoc crimen meretricij ſub diſſimulatiõe trāſire debeat eccleſia. vt no. Jo. an. p glo. ex̄ de ſpõ. inter opa. ar. C. de adult. q̄ adulteriū. in fi. nā ꝛ mareſcalus pape de facto exigit tributū a meretricibus et hoc forte ad maius malū euitādū. xxxij. q. i. nõ eſt culpandus. ar. C. de ꝓcur. exige̅di. Dic tū q hoc peccatū proſequi debet eccl'ia vt mortale. ſm hoſti. in dicto. c. inter opa. ar. auten. de leno. §. ſctiſſimus. et per totum. coll. iij.

Concubine an ſint ab eccleſia tolerā-de.

ſuſpenſi[a]: ita[b] q vſq; quo[c] ſup[d] hoc digne[e]

¶ Sint. i. fiant ſuſpenſi per ſuū prelatuꝫ. ar. ex̄ de vi. et ho. cle. ſi q̄s. ver. exponit. Inno. anathema ſit. i. fiat. Tu dic ipſo iure ar. ex̄ ne cle. vel mo. ꝑiculoſa. li. vi. et qd̃ no. Car. ex̄ de elec. q̄ ſit. in fi. lib. vi. qd̃ verū videt̄ cū factū ipſum ſit de genere mortaliū pctõrū. Et ſciendū q caſ. b᷒ hic ſcriptis priuat̄ quis bñficio ſuo ipſo iure. Primus eſt ex̄ de elect. ſtatuimus. li. vi. Scd̃us eſt. c. ti. cupie̅tes. §. ceterū i ſexto. Tertius eſt ex̄ de falſ. ad falſariorū. Quartus eſt ex̄ de elec. lꝫ canõ. in ſexto. Quintus eſt de exceſ. pre a. inter ꝑ innoce̅. Sext᷒ eſt de eta. et qua. cū bone. ꝑ Inno. in glo. Septim᷒ eſt hic in textu nr̄o Effectus e̅. q2 priuatus ipſo iure nõ facit fructus ſuos. ſꝫ priuandus ſic q̄diu toleratur p eccleſiā. vt no. Inno. in dctõ. c. inter. Et ibi dicit Inno. q hereticus priuatus eſt ipſo iure ſed adulter periurus ſymoniacus et homicida nõ ꝑuātur ipſo iure. Et in. c. cū bone. dicit Inno q ſtans in excõicatione per annū eſt ſuſpenſus ipſo iure. qd̃ intellige verū. ſi ſit excõicatus pro crimine qd̃ ipſo iure priuat: vt eſt hereticus alś non.

Bñficio q̄s priuat̄ ipſo iure i multis caſibus

a ¶ Suſpe̅ſi. Ad maiore̅ euide̅tiā ſcias q depoſit᷒ d2 q̄ priuatus eſt bñficio et officio. lꝫ nõ ſole̅niter Degradat᷒ dicitur q̄ vtroq; eſt priuatus ſole̅niter inſignijs ſibi ablatis. xi. q. iij. ep̄s preſbyter. ex̄ de pe. degradatio. li. vj. Suſpe̅ſus aute̅ d2 q̄ eſt priuatus vtroq; ad te̅pus nõ in perpetuū. vt hic ſm quoſdā. diffe̅re̅tia eſt inter depoſitione̅ et ſuſpenſione̅. ſicut inter deportatione̅ q̄ eſt perpetua et relegatione̅ q̄ eſt te̅poralis. ff. de interdic. et rele. per totū. et hoc no. W. ij. q. i. ex hijs. §. opponit̄. qd̃ dic ple. ꝑ ſpe. ti. de accuſa. §. ij. loco.

Depoſit᷒ degradatus et ſuſpenſ᷒ differunt.

b ¶ Ita. declarat litteram proximā ſupraꝑoſitā.

c ¶ Vſquequo. ergo poſtea nõ ꝓhibent̄. ar. C. de inceſt. nupt. l. qui cõtra. in fi. et p Guy. ex̄ de elec. gñali. ver. ꝑmiſerūt. li. vj. ſed q̄cito digne ſatiſfecerint ſtati officiū et bñficiū recuperāt: vt ſonat hec littera. et hoc tenet Jo. an. ex̄ de cohabi. cle. et muli. ſicut. §. i. dū dicit vſq;. ꝛc. niſi criminis notorietas neceſſariā diſpe̅ſatione̅ induceret. ar. c. ti. vſa. Sꝫ Inno. i hoc ꝯtra. l. q abſolutio ſpecialis eſt neceſſaria poſt ſatiſfactione̅. ij. q. v. preſbyter ſi a plebe. q2 forte alius diceret non plene nec digne ſatiſfactū. vt ipſe no. de eta. et qua. cū bone. in prima glo. ſed prime opinioni adheret gl. xvi. q. vij. ſiquis deinceps in glo. ij. Tu potes hanc cõtrarietate̅ concordare dice̅do q Inno. itelligit qn̄ ſit hmõi ſuſpe̅ſio ab homine. ſed hic cum ſit a lege. vbi non eſt aliquis qui dignā ſatiſfactione̅ valeat negare. no. bñ ex̄ de penis. c. i. §. i. in cle. ex quo ſup hoc nõ eſt impeditus. j. in glo. ij. Aliter tū poſſet dici. vt no. j. in conſti. otho. domus dei. §. i. in fi. v. donec. ſed ple. dicam de hac materia. j. in conſti. otho. cū honeſtatis. §. fi. ver. vltione̅ canonicam.

Suſpenſus donec ſatiſfecerit: an facta ſatiſfactiõe / i digeat abſolutione

d ¶ Super hoc. l. dicto peccato publico.

e ¶ Digne. tam eccleſie militāti q̄ triūphanti ex quo delictuꝫ eſt publicū. ex̄ de pe. et re. c. i. et. c. de hijs. et. c. q̄ſitū. ar. ex̄ de vſuris. ꝑterea. Sed. Jo. an. dicit extra de coha. cle. et mu. ſicut. §. i. q ſufficit hoc caſu ſatiſfacere ſoli deo. nam ei ſoli in hoc peccare videtur. ſi aute̅ peccaſſet contra proximū oporteret q etiā ei ſatiſfaceret. ex̄ de iudi. c. i. xxiij. q. vj. ſi res. De cauſa in dubiū reuoco. Sed nūq̄d iſte clericus agere debet publicā penitentiā maxime ſi eam inſtigat ſuus prelatus anteq̄ de ſuo bñficio ſe intromittat ad hoc vt hanc penaꝫ euitet? Videtur q ſic. nam tūc demū dignos facit fruct᷒ penitentie: cum offert penitentiā iuxta qualitate̅ culpe. de pe. di. i. qui domū. ver. vñ venientibus. et. e. di. §. ergo ſecreta. i. et. ij. reſpon. extra de ſta. mo. c. fi. §. ſe. ar. l. di. hij. qui alterius ibi offerāt ꝛc. offerri enim debet ne in penam incidat. ff. de lege ꝯmiſſ. ſi fundus. §. fi. Dic contra. vt dixi ſupra de prin. poſt Jo. an. nam licet huiuſmõi ſacrificiū. i. penitentiaꝫ agere debeat deo: non tamen eccleſie militanti niſi ſuo ſuperiore inſtante ſit exactus. xv. q. vlt. hij qui. et no. bñ. c. fi. de pe. di. i. cõuertimini. vbi ſacrificium offertur ex lege et. c. di. in actiõe. l fi. ꝛ hoc vult tenere Inno. ex̄ de voto. c. pe. ver. conſulimus. ſufficit enim non facere moram iudici petenti. ar. ff. de iure iurā. l. iuſiurandū. ij. §. qui iuſiurandū. ff. de no. ope. nunci. de pupillo §. qui opus. ff. quorū lega. c. vlti. §. i. cum ſi. notatur per Car. extra de elec. cupie̅tes. §. ſi vero in diſcordia. ver. contempſerūt. li. vj. hec ergo opinio vera eſt preſertim. q2 pena adijcitur ſtatuto negatiuo. q. tūc requiratur admonitio. vt no. Guy. v. q. i. quidaꝫ. Caueat igitur ſibi prelatus. vt talem publicū caſtiget. alioquin non d3 curare ſed occidere. l. di. abſit. extra de offi. ordi. irrefragabili. in prin. et dicam. j. c. conſti. de archidiaconis. §. cum autē. vbi crimina pululant. et potius dicit canis impudicus q̄ ep̄us. lxxxiij. di. c. i. et. ij. per totum vbi propter negligentiā ab officio ſuſpendendus eēt. xxxij. di. eos. Dic q ꝑpter huiuſmodi neglige̅tiam ſua poteſtas in hac parte in ſuperiore̅ deuoluitur. qd̃ dic per Guy. extra de cenſi. romana. §. pe. ver. negligentiam. li. vj. et particeps criminis efficitur. ij. q. vij. ſicut ſquit prelati. vt dixi ſupra ver. incorrectā. Et de multiplici pena prelati negligentis ſatis nota. Goffr. et quod not. Guy. ti.

Prelatus ſit dilige̅s i corrige̅dis ſubditis.

52

de ſupplen.negli.prela.§.ij. et tñ ſcias prelatum negligentē peccare mortaliter. vt no. Jo.an. ne plati vices ſu.c.ij.ar.xliij.di. epheſios. ex̄ de col= lu.de te.c.i.§.ij. vbi de hoc no. Guy.xxv.diſ. cri= minis in fi.nocet enim multū omiſſionis ſimplici tas in prelato.

Prelatorum caſtigatio q̄lis eſſe debet.

ij.q.vij.c.ſācta dppe. Caſtiget ergo eū arbitra

ſatiſfecerit[a] de beneficiis[b] eccleſiaſticis ſe nullatenus[c]

tie ſiue ante lapſum menſis ſiue poſt: dum tamen anteq̄ intromiſit ſe de bñficio. vt ſequit̄ iuxta cō= ditionē pſone et qualitatē peccati et diuturnitatē pſeuerationis in peccato. ar.extra de offi.dele. de cauſis.cū ſi. extra de pe.et re. deus qui. in prin. autē.de mā.pn.§.homicidiū.i fi.coll.iij. declināſ ſemp ad miam compaſſiuā potius q̄ ad ſeueritatem vel crimē. vt no.l.di.ponderet. in fi.xxvi.q. vlti.alligant.in fi.ff.de pe.reſpiciendū.i.reſpon. Ratio eſt.nam ſi i hoc ſeculo oia vindicata eſſent locū diuina non haberent. vj.q.i.ſi omnia.xv.q. vj.c.circa medium. Item forte ex alia ratione. vt iij.q. vij. qui ſine peccato.et.c.ſe.qd tñ intellige. vt.c.cōſtitutione.§.fi.facit.xlv.di. licet plerūq̄. C.de nup.ſpecialis nam et eccl. vij.c.noli eē iuſt⁹ multū / neq̄ plus ſapias q̄ neceſſe eſt: ne obſtupeſcas.precipue cum paternalis poteſtas in pietate nō atrocitate debeat conſiſtere.ff.ad.l.pompe. de pici.l.diuus in fi. Sed dicere valeat peccator.cū pſalmo. Virga tua ⁊ bacul⁹ tuus eē.xlv.di.diſciplina.vij.q.i.c.pe.§.cū vero.ibi ē et aliud. Si tñ ad profundū malorū cōtemnendo deuenerit fiat qd le.et no. ex̄ de iudi. cū non ab homine. Iuxta hoc querit̄ nūquid autē publicā penitentiam pōt epus indicere hmōi clerico de iure. Videt̄ q̄ nō.q2 ſicut laicus publice penitere non debet. lxxxij.di. preſbyter.poſt pri. Sed ꝯtra. vt le.⁊ no.xx.q.iij. c.in principio.xxviij.q.i. virginibus.extra de caſūni.c.ſ.in fi. Solutio. publicam.i.ſolennē q̄ nō infligitur niſi pro crimie qd totam cōmouet ciuitatem. vt le.et no.l.di.capite.in fi. non agit talis clericus vel ſacerdos pro crimine. vt no.l.di.clerico.in fi.et hoc ꝓpter dignitatem ordinis et propter ſcandalum vitandū in populo.q2 al' frontē non haberet alios corrigendi: cum publicatū ſic fuerit peccatū ei⁹ no. Guy.c.di.c.pe. Sed publicam aliam conuenientem ad iniunctionē prelati bene debet huiuſmōi clericus admittere et implere. vt ple.no.xxviij.diſ.preſbyter.xlv.di.ſ3 illud Expedit enī peccata nocentiū eſſe nota.ff.de iniur. eum qui.in prin.et extra de pe. et remiſ.queſitū. Nunqd ergo ſi prelatus huiuſmodi criminoſum nimis grauet in corrigendo: audiatur ipſe appellans? Dic q̄ ſic ſi ſit clericus ſecularis: licet hoc religioſo nō liceret. vt no.ſpe.ti de appella.§.in quibus. verſi.xj.a correctione.idē tenet archi.xxvij. q.i.c.ſi homo. ar.extra de appella.c.peruenit.ij. Sed certe q̄ etiam religioſus appellare poſſet: ſi ꝯtra regulam ſuam grauaretur / tenet hoſti.extra de appell. reprehenſibilis.§.fi.ar.extra de ſta.mo. c.vlt.ſ.reſpon.ver.ita.

Penitentia publica an poſſit clerico indici?

Clericus an a correctione poſſit appellare.

a ❡ Satiſfecerint. vel ſaltē ſatiſfactionī inſiſtāt ar.extra de tempo.ordi.ex tenore.extra de eo qui cogno.cōſan.vxo.ſu.c.ij. vbi de hoc no. extra de hereti.ſtatutum.in fi.li.vi. ſed cōtra. nam demū poſt ſatiſfactionē et peractā penitentiam ſe intromittere debet.ij.q.vij.accuſatio in fi. no.l.diſ.de hiis.in fi. Solutio. per verba abnegatiua lex poſita obtinet cōtrariū: vt hic. ſecus ſi p affirmatiuā. vt in primis iuribus. Vñ no.hic quē per ſatiſfactionē incipere eſſe quod nō fuit.l.di.ferrum. imo q̄ſiq̄ per peccatū fortius quis aſſurgit.l.di.fidelior.ſed illud eſt per occaſionale non continuatū. vt not. Guy.xiij.diſtic.meriti.§.i. ver.p cōmiſſa. Quero qualiter probabit clericus ſatiſfactionem hmōi. Dicit glo.q̄ in occultis preſumam eū egiſſe penitentiam interpretando in benigniorē partem. in publicis vero probabit penitentiā peractam per ſacerdotem. vt not.ij.q. vij.ipſi apoſtoli.et extra de teſti.teſtimonium.in glo.fi. vbi etiam no.per Inno.et Hoſti.in ver.emendatus.qd verum eſt quo adiniunctionē penitentie et abſolutionem. ſed operis ſatiſfactio realis probabitur per ſocios et familiares. contra hoc tamen videtur extra de exceſſi.prela.dilectus. et ex̄ de pe. et re.omnis.in fi. Solutio illud verum inuito cōfitente. ſed ipſe cōfitens eū in teſtem dñ poteſt producere. et ipſe tunc iuratus licite teſtificabit̄: cū hoc ſit ad vtilitē cōfitentis. vt no. Jo.an.in.c.teſtimoniū an fi.

Penitentiam ſe feciſſe qualiter pbabit aliqs.

b ❡ De beneficiis eccleſiaſticis. nō dicit de fructibus bñficiorū qd aliud eſt.q2 bñficiū datur in titulum nō fructus bñficij.ar. vt le.et not.per Jo. an. ex̄ de ver.ſig.c.pe.ex̄ de preben.ſi tibi cōceſſo. li.vj.aliud enī eſt ius bñficioꝝ / aliud ius pcipiēdi fructus beneficiorū. vt no.glo.i.q.iij.ſiquis.no. Jo.an.ex̄ de reſcrip.ſi ꝓpter.in ver.fructus.lib. vj. vñ licet eccleſia laico dari ꝓhibetur: ad firmā nō prohibetur ex hoc aliqua ſpecialis eius terra ſic dari. vt no. Jo.an.ex̄ ne cle. vel mo.ſm.idem Inno.ne prela. vi.ſuas.c.fi.exponit eccleſiā.i. obuentiones eccleſiaſticas. Item inter ſuſpenſū a bñficio et a fructibus bñficij magna eſt differentia. vt no. vv.ex̄ de eta.et qua. vt hij.poſt prin.in con.cle. Sed contra credo iuxta dictā exceptionē ipſius beneficij. expone ergo beneficiis.i. perceptione fructuum beneficiorū. vt no. Guy.ex̄ de elec.cupientes.§.ceterum. ver.beneficiis. vbi etiā de hoc p glo.li.vj.et qd no.ſ.in glo.pxi.ſequēte.

Bñficiū ⁊ fructus bñficij differunt.

c ❡ Nullatenus intromittāt. Sed an ſaltē victū et veſtitum moderatū interim percipiāt? Guy. tenet p pſa argumenta q̄ nō. no. ex̄ de elec.gñali. ver.aliquid percipere. li.vj.idem te. glo.vij.q.i. quis iglo. Sed pro crimie. ſed pietas ſuadet ꝯtra ſi nichil aliunde habeant / vñ viuant: maxime cū iam ſint penitentes et in ſatiſfaciendo ne forte ad turpia lucra ꝯuertāt̄. vt le.et no.l.di.ſtudeat.ar. xvi.q.i.ſi cupis.in fi.in quo cōcordat Guy.ex̄ de elec.ſi cōpromiſſari⁹. v.beneficiis.in fi.li.vj. An ergo poſt ſatiſfactionem fructus medij temporis recuperabit talis? Dic q̄ non per ea que notantur l.di.qui cōtumaces.ex̄ de appel.paſtoralis.in fi. ar.C.de re mili.l.cū allegatis.li.xij. Cui vo appli

tabſitur fructus illi? videtur dicendũ ꝙ vtilitati ec
cleſie cui per hoc talis inferebatur iniuria ſeu igno
minia ar. xv. q. vlti. cum multe. xviij. q. iiij. ſi qs
in atrio. xxvi. q. i. ſi quis rapuit. qḋ dic ꝑ vv. ex̄ de
eta. et qua. vt hij qui. pꝛope fi. in cle.

intromittāt: alioqñ[a] ipſo[b] iure ipſis[c] ipſos[d] decernimus foꝛe pꝛiuatos[b].

¶ Volumus[e] quoq; et diſtricte pꝛecipimus vt archiepiſcopi et epiſcopi diligenter faciant ſuper hoc ꝑ omnes decanatus fieri inquiſitionem[f]: et quod ſtatuimus obſeruari.

a ¶ Alioqui. i. ſi ſic ſuſpenſus de hmõi benefi ciis ſe intromiſerit ante ſatiſfactionez condignã. alſ enĩ ꝓpter ſolã ſimplicem foꝛnicationem de benignitate canonica nõ debet cleric⁹ deponi. vel pꝛiuari. licet ſecus foꝛte de canonis rigoꝛe. vt leg. et no. lxxxi. di. maximianus. ij. q. vij. latoꝛ. in pꝛin. Quid autẽ pꝛopꝛie ſit foꝛnicatio habetur. xxxvj. q. i. §. cum ergo. vſq; in fi.

b ¶ Ipſo iure. hoc caſu tamẽ fertur ſententia declaratoꝛia delicti. vt no. Guy. extra de homici. c. i. in fi. li. vj. et. c. li. de penis. c. felicis in glo. ver. infamis. per eundem. ff. de iur. fiſci. l. eius.

c ¶ Ipſis. ſ. beneficiis qḋ pꝛeſtat. ar. ꝙ imiſcens ſe beneficio a quo eſt ſuſpenſus / iure quod in eo obtinet eſt ipſo iure pꝛiuatus. hoc verũ credo vbi hoc in conſtitutione penaliter eſt adiectuz. vt hic le. et no. bene in extrauag. Io. xxij. execrabilis. §. ſtatuimus. in fi. ſuper ver. imiſcere.

d ¶ Ipſos. ſ. concubinarios. Io. de athon.

b ¶ Pꝛiuatos. cum iam cõtagioſi videanẽ. xxiiij. q. iij. coꝛripiantur. et dic pꝛiuatos. ſ. perpetuo ex quo ſine tempoꝛis pꝛefinitione et pꝛo crimine. vt leg. et not. per glo. et decret. extra de conſti. ex litteris. extra de offi. lega. c. fi. ne ꝑla. vices ſu. c. j. extra de elect. cupientes. §. aſipe. ver. perpetuo. li. vi. j. in cõſti. otho. cum in armis. §. pe. al. §. vlt. Quod diſtinguit Inno. q2 ſi pena imponitur pꝛo crimine cũ cauſe cognitione et diffinitiõe tũc perpetuo pꝛiuatur: et ſtatim poſſunt eius bñficia cõferri. no. extra de accuſa. inqſitionis. Si vo interloqñdo niſi expꝛeſſa cauſa: tunc vſq; ad abſolutionẽ cenſetur ſuſpenſus. idem no. glo. C. de poſtu. l. i. et Spe. ti. de leg. §. ſupereſt videre. vñ. ſed niſi quid poteſt. Si autem cã expꝛeſſa / quia contumacia vel offenſa. tunc vſq; quo de illis ſatiſfiat. ita ꝙ pena tantum tempoꝛalis erit. ſcʒ ꝙdiu cõtumacia durat vt in dicto. c. ex litteris. no. Inno. extra de eta. et qua. c. cum bone. et no. in extrauag. Io. xxij. execrabilis. §. poꝛro. ſuper v. inhabilis. Sed tunc queritur. an diffinitiue pꝛiuatum pꝛo crimine poſtea penitentez epiſcopus poſſet reſtituere? Videtur ꝙ ſic. l. di. dũo. et ibi no. Sed cõtra videtur per Inno. extra de re iudi. cum te. vbi dicit ꝙ epiſcopi ſuper infamia diſpenſare non poſſunt. ar. C. de penis. ſeruus. auten. de pace ten. §. ſi clericus. coll. x. l. di. c. i. Pꝛimã partez tenet Inno. et Hoſti. extra de clericis ꝯiuga. c. ſane. ij. vbi ſuppleñt ꝙ tales publici fuerunt pꝛopter hoc a ſuis beneficiis pꝛiuati: et tamen per epiſcopũ poſſunt reſtitui. vt ibi et etiam no. vv. extra de conſan. et

Pena impoſita an cenſeatur ꝑpetua.

pꝛiuatuʒ ꝓ crimĩe an poſſit epũs reſtituere.

affini. c. vnico. i. reſpon. aũ fi. in ver. contrahentes. in con. cle. dicit Io. an. poſt hoſti. extra de cle. non reſiden. extuc in fine. ꝙ epiſcopus ſolenniter degradatum vel depoſitum. vt extra de pe. degra tio. li. vi. reſtituere non poteſt. ſecus ſi verbaliter tantũ. idem no. glo. l. di. contumaces i fi. ple. ij. q. vi. ideo. ex̄ de cle. ex. mini ſtra. c. clerici. in fi. Alibi tamen diſtinguiẽ inter depoſitum pꝛo crimine et contumacia. vt vij. q. i. ſiquis pꝛ̄ſbyter. in pꝛima glo. de hoc in ſpe. ti. ij. §. nũc oſtendendum. Ꝟ. nono. pꝛimã diſtinctionem fauoꝛabilem reputo: et ſolẽniuʒ doctoꝛum opinione ſuffultã vt ſupꝛa patet. Sed contra videtur in hoc caſu qḋ no. per glo. et omnis. extra de elec. cupiẽtes. §. ceterum. ver. pꝛiuati. libꝛo. vi. Sed hoc facit verbuʒ perpetuo ibi poſitum ſm Io. an. vel ibi al' fieret fraus legi. vt ibi no. ar. e. ti. cõmiſſa. §. poꝛro. li. vi. quam fraudem in caſu noſtro reperiri non contingit. q2 iam penitens ſupponitur: vnde ſibi venia indulgetur C. de hereti. manicheos. in fi. pꝛopter fragilitatez carnis cui pietas et clementia ſuadet miſereri. C. de nup. l. imperialis. vel dic / in cõtrario vtilitatẽ et pꝛouiſionẽ debitã militãtis eccleſie pꝛincipaliter expugnauit. ideo fruſtra qs auxiliũ expectat. ff. de mi. l. auxilium. ſed hic eccleſiam triũphãtem pꝛimo et pꝛincipaliter offendit que nõ claudit gremiũ petenti. C. de ſum. tri. liquet. §. nos enim. ar. optimũ pꝛo ſolutione. ex̄ de hereti. c. nuper. li. vi. vñ etiam hec conſtitutio condignã penitentiã admittet. vt ſupꝛa patet. Conſequẽter queritur an epiſcopus inuito patrono vel ſine eius conſenſu huiuſmodi clericũ depoſitũ verbaliter ſeu pꝛiuatim reſtituere poſſit? Et determinauit Goffr. ex̄ de eer ſici. ex tranſmiſſa. in fi. ꝙ nõ per. l. C. de nupt. ſi vt pꝛoponis. vbi in matrimonio per filiam reſtaurando poſt diuoꝛtiũ requiriẽ cõſenſus patris ſicut a pꝛincipio in ꝯtrahendo. ff. de iure doti. l. ſtipulatio. quã ſniam videẽ ãplecti hoſt. ex̄ de offi. vica. ad hoc. dicens conſenſum patroni requirẽdum eſſe. vbicũq; ꝑpetuũ ius aliquid percipiendi in eccleſia ꝯſtituiẽ. ar. xvi. q. vlti. decreuimus. ex̄ de dona. paſtoꝛalis. Item reſtitutio ſemꝑ fieri debet abſq; ꝑiudicio iuris alieni. ex̄ de reſcript. ſuis li. vi. vbi hanc queſtionem ꝑtractat Io. an. Sed cõtra. ex̄ de iude. c. iij. et. c. cõſuluit. le. et no. xxiij. q. iiij. nabugodonoſoꝛ. in pꝛin. ar. ff. de no. opeẽ. nunci. l. i. §. ſi quis edificiũ. Finaliter ſoluit. Io. an. in dicto. c. ſuis poſt tan. et hoſti. in dicto. c. ex tranſmiſſa. ꝙ ſi epiſcopus pꝛeueniat in reſtitutione patronũ ꝙ valet reſtitutio: al' nõ. Idem notat Hoſti. de elec. inotuit. facit quod no. glo. vlẽ. que eſt additio. ex̄ de conſti. cum acceſſiſſent.

reſtitutio fieri debet abſq; pꝛeiudicio iuris alieni

e ¶ Volumus. iij. pars.

f ¶ Inquiſitionem. de tota hac materia ſequenti plenius dicã. j. e. ti. qm̃ indecoꝛ. in conſti. otho.

53

¶ Ne ſuccedat in eccleſia filius patri.

¶ Summariū.

¶ Filij nequaq̄ ſunt ī beneficium a patre quomodocunq̨ poſſeſſum admittendi: admiſſi autem preſenti ſtatuto decernentur eo priuati.

Licet[a] adeo deteſtati fuerint ſancti patres q̄ beneficia eccleſiaſtica poſſint iure[b] hereditario poſſideri: vt[c] in eis etiā ſit interdicta ſucceſſio[d] ſobolis[e] bene[f] nate: quidam tamen de[g] nephario coitu procreati[h] pede impudētie iuris[i] et honeſtatis[k] auctoritatē calcantes etiā ī[l] beneficia[m] hmōi[n] q̄[o]

a Licet adeo. Conſequenter ſequitur hec cōſtitutio ad priorem.

b ¶ Iure hereditario. viij.q.i. apoſtolica vbi de hoc extra de fi.presbi.ad extirpandas: ꝛ.c.ad abolendam.extra de inſti.ad decorem.

c ¶ Vt ī eis.i. eccleſiaſticis beneficijs.

d ¶ Succeſſio. in regib⁹ tamē modernis tpibus ſucceſſio hereditaria locū obtinet. Sed īperator per electionē creatur vt no. Sup.eꝫ de ſup.neg. p̄la.grandi.poſt prin.li.vi.

e ¶ Sobolis. Videtur q̄ hec pena reſtringēda ad filios tm̄ contra tamen no.q̄ idem eſt in nepotibus et ceteris deſcendentibus quibus ius ſuccedendi competeret vt no.g. Inno.et Hoſti. eꝫ de fi.pſbi.c.extirpandas.ꝛ per Hoſt.eꝫ de arbitris.c.ij. ver.ſucceſſit.et no. Io. viij.q.i.apoſtolica.ar.ff.de vbo.ſig.l.filij.et.l.liberorum. Sed Barth. Brix.in c. apoſtolica tenet contra cū prima opinione hic poſita.et Goffre.in ſumma de fi.preſbi.§.de hac ar. eꝫ de re.iuris. in penis cum ſi. hoc placet Azo.ff. de ritu nup.l. lege.§. hoc capite inſti. qui tu. da. poſ.§.pe.in fi.et hoc tenet glo.lvi.di.c.i.in.g. Sꝫ nunquid natura et medicus totum viciū purgat vt infra le.et not. et eadem ratione hec penalitas non extendit̄ ad aſcendētes vt ple.no. Io.an. eꝫ de fi.preſbi.ex tranſmiſſa.

f ¶ Bene.i. legitime eꝫ de eo qui cogno.conſan. vxo.ſu.ſuper eo in fi.et ptꝫ eꝫ de fi.preſ.ad extirpandas cū ſi.ſupra no. Quid igitur dicem⁹ de pulchris dominabus que abſentib⁹ q̄n̄q̨ maritis carēt in guerris vel alibi/ inhoneſtos amatores admittūt ex quibus eas impregnari cōtingit: vt prophetatur de regnicolis noſtris lvj.di. ſi gens anglorum al's incipit diuulgatū eſt. Credo certe q̄ eis videtur pena perq̄dura de infuſione aque maledictionis in ventrem earū prout a domino precipiebatur Moyſi.nume. vj.c.vt le.et no.ij.q.§. in libro. nāq̨ hmōi quoq̨ filij adulterorū in conſummatiōe erūt.et ab antiquo thoro ſemen exterminabitur.ſapien.iij.ca.in fi.

g ¶ De nephario coitu. q̄ꝫ p conſtitutos in ſacris licet cōiugatos xxvij.q.i. vt lex le.et no.ſupra.c. con.innotuit. vel dic omnem coitū illicitū ſeu dānatum qui ſit extra legitimū matrimoniū xxxij. q.iiij.meretrices. Scias tamē q̄ tribus modis dicuntur nuptie illegitime. Quedā ipſo iure vt cōſanguineorum vel monachorum extra de ſpon.c. vnico in cle. Quedam propter ſolēnitatē omiſſā xxx.q.v.aliter. Quedam intuitu perſonarum vt ſacerdotum. vt hic et ple.no. Sup.xxviij.di.preſbiterum non legalibus nuptijs ꝛc.

h ¶ Procreati. Nunqd ergo tales ſuos parētes alere tenentur? Dic q̄ ſic etiam p̄ponendo eos cuilibet extraneo ſi pl⁹ īdigeāt al's ſec⁹.ff.de li. agnoſcen.ſi qs a liberis.§.fi. no.g. xxx.di.c.i.imo et hoc de bonis eccl'ie ſi propria non ſuppetant ar.l.di. ſtudeāt in fi. bene no. xxxi. di. oīno ī fi. immo etiam ecōtra pater tenetur hmōi filios alere: ꝛ eis etiā in ſcholis neceſſaria miniſtrare. vt le. et not. per Sup. xxx.diſ. ſi quis dereliquerit.qd maxime videtur ſi matres taliū non ſufficiant ar. ff.ad munici.de iure in fi.lxxxvi.diſtic.non ſatis .§.neceſſe eſt.

i ¶ Iuris. vt leg.et no.ſupra in prin.

k ¶ Honeſtatis. vt patet de fi.preſ.cū decorem.

l ¶ Etiam. dictio implicatiua eſt.ff. de acqui. re. do.l.j.et.l.ij.C.de dona.inter vi.et vx. etiam.cū ſi.et dixi ſupra.c.con. ad elidendum.§. nonnulli ver.ſed etiam.

m ¶ Beneficia. de quibus dixi ſupra.tit.ij.§.i.in glo.licet hoc per ſe.

n ¶ Huiuſmodi.i.illa eadē. Sed nūquid ad ius ſimile admittatur filius in eadem eccleſia.? Dic p hoſti.et Io.an.eꝫ de fi.preſ.ad hec. Aut queritur de iure diſſormi/ puta cum pater eius fuit epiſcopus.tn̄ filius nichilominus pōt eſſe canonic⁹ vel archidiaconus ꝛ ecōtra.ar.ff.de re.iur.hereditas. Aut queritur de iure cōformi. tunc ſi ius ſit oīno diſtinctū puta pater habuit vnā prebendā: tunc licet eandē filius imediate habere non poſſit. aliā tamē habere nō prohibet̄ in qua ius nouū acquirat: ſi tn̄ ibi nō eſſet certus numerus prebendarū. tūc nullo modo prohibendus videt̄.eꝫ de fi.preſ.c. dilectus. Aut ius vnius ſub iure alterius includit̄ vel ſaltem ab eodē diriuat̄. tūc ſucceſſio in hmōi bn̄ficio cōſimili prohibetur.nō enī filius pōt eſſe vicarius ī eccleſia in qua pater primus erat rector. eꝫ de fi.preſ.ad extirpandas.et.c.michael. Filius an poſſit bn̄ficiari ī eccleſia paterna.

o ¶ Que.ſ.beneficia. Et no.q̄ huiuſmodi dictio relatiua ſemp neceſſariā relationē habet ad aliud vbi refert̄ ad preteritū vel ad futurū.puta ſi dicatur in cōfirmatione priuilegij antiqui ſiue in priuilegio nouo ꝯtra īmunitatē quam hactenus habuiſtis: volumus vos interdici ſuſpendi vel excōicari. nam tūc ordo conditionaliter poni videtur: puta ſi diceret̄/ ſeruus qui meus erit ꝛc.ff.de lega. j.l.ſtichum qui meus erit.ff. de leg.iij.l.nup.§.fi. ar.optimuꝫ.ff.ex qui.cau.ma.l. Julianus.in fi. Qui vl' q̄ relatiuū q̄liter accipitur.

et.j.e.con.c.vlti.§.prouideat.v.ſi quis. Per qđ ergo xix.di.c.i.v.deſunt conuincitur eſſe mala niſi forte intelligat hoc qñ prius hmõi priuilegia rite fuerant publicata. C. de teſta.publicati. Aut indulgetur in priuilegio p dictionẽ ſicut.vel ſecundũ morẽ preteriti tpis ⁊ tunc regulariter ponitur cauſatiue/ ita ꝙ ipſo facto ſupponũt in priuilegiis ⁊ fũdamẽtis canonuz. ex de pben.cuz ſcđm ex de ceſſi. ſopite.in fi. ex ne cle. vel mo. ſm.de quo no. Ber. ex de offi. dele.qm abbas in g.fi.ar.ex de ver.ſig.abbate.§.pe.cum ſi.de hoc no.p doc.ex de iudi.q2.v v.ſed plc.de hac materia dic p Guy.ex de priui.ſi papa.poſt prin.li.vi.

patres[a] eorum[b] nullo[c] medio tenuerũt[d] irrumpere[e] atqꝫ auſu[f] temerario[g] detinere[h] non formidant.

¶ Hoc[i] igitur nos qui ad releuandum[k] honeſtatis eccleſie ſtatuz/ ad partes iſtas acceſſimus attendẽtes: prohibẽdo[l] ſtatuim⁹ et ſtatuendo firmiter prohibemus vt eccleſiarũ prelati[m] aliquos[n] tales in beneficiis huiuſmõi que patres eorum quocunqꝫ[o] titulo tenuerunt: in totum vel[p] in partem quocunqꝫ colore[q] vel fraude[r] inſtituere[s] vel admittere[t] immediate[v] de cetero[x] nõ[y] preſumant.

a ¶ Patres.ſ.naturales.

b ¶ Eorum.ſ.procreatorũ ex huiuſmodi dãnato et nephario coitu. Jo.de athon.

c ¶ Nullo medio. alius enĩ veniens mediator diſiungit et interrũpit ſucceſſionẽ. ex de fi.preſbi.ex tranſmiſſa. Nunquid ergo excluſus vna vice ad idẽ poſſet admitti alia vacatione? Diſtingue. aut queritur in diuerſo iure tũc dic ꝙ ſic/ vt hic extra de elec.⁊miſſa.§.porroli.vi.ar.ff.de acq.here.ſi tutor.l fi.de vulga.⁊ pu.ſubſti.ſi is q.ff.de ſuc.edic. l.i.§.ſi videndũ.nã tũc venit tãꝙ ali⁹.ff.de acti.⁊ obli.ſi is q ſticũ. fallit i caſu pp̃ter odiũ puta mortis imaginande.ff.de.v.ob.q rome.§.vlti. Aut eodez iure q̃ prio venit i alia vacatiõe: tũc ſi ſit mixtus fauor fiſci. vel rei publice vel eccl̃ie ⁊ ipſi⁹ petentis ſe iã admitti tũc iã admittitur ex de ſup.neg. pla. ſicut.C.de pri.ſacro. ſcri.l. vnicuiqꝫ.§.fi.li. xij. Itẽ ſi poſt primũ neglectũ nichilomin⁹ remaneat intitulat⁹: tũc enĩ in alia vacatiõe admitti pt abſqꝫ piudicio aliorũ ſimilẽ gratiã obtinentiũ vt ex de pben.c.ſi cleric⁹.§. verũ li.vi. Aut eſt fauor ſolius petentis: tũc vltra primã vicẽ nõ admittitur cũ extinctus et cõſumptus fuerit titulus p primũ neglectũ. vt ex de preben. ſi clericus.j.reſpon.li. vj.ff.quis ordo i bo.poſ.fue.ſi coheredi.in prin. nam remittẽtibus actiones ⁊c.ff.de edi.edic.queritur.§.ſi venditor.de hoc no.ex de renũci.c.ij.li. vj.hoc verũ niſi illõ priuilegialiter ſit indultuz p acceptationis clauſulã vel hmõi.ex de cõceſ.preben.c.i.§.ex pte. ver.ſubiunctũ.cum ſe.li.vi.

Beneficiuz an poſſit qs adipiſci: a quo ſemel fuit excluſ⁹

d ¶ Tenuerũt. nõ curo an iuſte vel iniuſte quo ad caſum iſtum.ar.ex de preben.cum qui. li.vi.

e ¶ Irrũpere.i.intus prũpere. ſupra.e.cõſti. ad elidendũ.§.i. qđ vſurpationẽ ſeu viciũ notat ar. C.vñ vi.ſi quis in tantam.et.l.fi.

f ¶ Auſu.i.preſumptiõe damnabili. vt ſequitur.

g ¶ Temerario.i.doloſo ſcientes ſe ius hmõi nõ habere. vt expo.glo.ff.de iudi. cuz quem temere. in prin. Jo.de athon.

h ¶ Detinere.factuz denotat. vt dixi ſupra.e.cõ. cum ſit ars.in fi.

i ¶ Hoc igitur.ij.pars.

k ¶ Releuandũ. hoc ptinet ad prelatũ.ſ.e.cõ.in prohe. in fi.ar. i hoc dixi.ſ.cõ. proxi.j.reſpõ. ver. incorrectã.

l ¶ Prohibẽdo ſtatuim⁹.de huiuſmodi modo loquẽdi dixi.ſ. e.cõ. ſacrã poſt princi.

m ¶ Prelati.ſ. epi dioceſani vel alij ad quos ptinet inſtitutio. vt j.ptz.ex de offi. archi. cũ ſatis.

n ¶ Aliquos tales. ex nephario coitu procreatos vt patet ſupra.e.j.reſpon.

o ¶ Quocũqꝫ titulo.ppetuo.ar.ff.de adopt.queſitũ. Sed pp̃ter gñalitatẽ huius lre videtur idem dicẽdũ ſi titulo tẽporali puta cõmẽde q titulus canonicus dr vt no. Guy.ex de elec.nemo deinceps li.vi. Solutio.primũ verius videtur: cũ ius pſeuerãs nõ habeat. vt ibi no. Guy.i glo. hic ar.ff.de in rem verſo.ſi pro pte.§.verſum.ff.ad trebell.cogi. .§.hi qui ſolidũ.ff.de acquirẽ.poſ.nõ videtur.

p ¶ Uel in partẽ.puta in portionẽ vel penſionez qđ oĩno phibetur. vt le.et no.ſ.e.con.cũ ſit ars.

q ¶ Quocũqꝫ colore.ſic ex de imu.ec. cũ clericis. .§.i.li.vi.ſupra.e.con.alicubi in fi.

r ¶ Uel.pro.i.nã p colores et adinuẽtiones legũ pcepta preuaricantur plerũqꝫ.auten.de cõſul.§.pe. coll.iiij.et no.ex de reg.iur.c.vlti.li.vj.

ſ ¶ Inſtituere.auctorizabiliter.

t ¶ Admittere. Eſt enĩ multiplex admiſſio.auctorizabilis et corpalis. vt.c.cuz ſatis. de offi.archi. que corporalis duplex eſt. qdaz habẽs plus iuris ꝙ facti ff.de acqren.poſſeſ.l.poſſideri.§.i.l.quod meo.§.pe. quã admiſſionẽ ſibi vendicat capitulũ Eborũ.in pbendis ibidẽ.ex.de cõceſ.preben.poſt electionẽ. Quedã vero plus facti habet.ff.de acq ren.poſ.cuz heredes in prin. de qua dixi ſupra.e. con.ad elidendũ.§.fi.in glo.hoc tñ licet in prin.

Poſſeſſio qdã habẽs plus iuris ꝙ facti. qdaz plus facti ꝙ iuris.

v ¶ Immediate.dixi ſupra in ver.nullo modo.

x ¶ De cetero.de hoc dixi.ſ.e.cõſti. eccl̃ias.in fi.

y ¶ Non preſumant. in viciũ ſonat ſm Guy. ex de reſcrip.ſtatutũ.§.inſup.v. preſumat.li.vi. Cõtra canones quoqꝫ venire ex certa ſciẽtia preſumptio eſt.ex de ma.et obe. illud. idem de clandeſti. deſponſa.c.fi.§.i. Sed ad hunc textũ opponitur. nã ſpurij poſſunt dignitates adipiſci.ff.de decur. l.ſpurij. imo nullũ paternũ delictũ innocẽti filio pena eſt.ff.de decur.l.ij.§.nullus. Solutio. hic in eccleſiaſticis ſpeciale eſt propter ſucceſſionẽ vitãdam. vt leg.et no.ſ.c.in prin. Uel latius dic ẽtiam loqui i dignitatib⁹ ſecularibus: hic in eccl̃iaſticis vbi ſtatuit eccl̃ia ne filij preſbyterorũ pmoueant

ad curã ob reuerẽtiã ſacramẽtoꝝ ⁊ ī deteſtationẽ paterni criminis vt q2 p tales ſolet eccliaſtica ſubſtantia deperire. ſupra. c. cõ. innotuit. §. i. le. ⁊ no. per guy. ibi. di. c. i.

a ¶ Illos vero. iij. pars et ſupple. ſ. filios ex huiuſmodi dãnato coitu ꝓcreatos.

¶ Illos [a] vero qui tam illicita beneficia [c] huiuſmodi ſunt adepti omnes [b] preſenti ſtatuto decreuimꝰ [e] fore priuatos [f].

¶ De latronum receptoribus.

¶ Summariũ.

¶ Quicunqȝ protexerit defenderit aut hoſpitatꝰ fuerit quem nouit aut manifeſtum ſit eſſe latronem et tertio etiam publica et

b ¶ Jas. i. tpe publicationis huius conſtitutionis.

c ¶ Beneficia hmõi. q̃ immediate tenuerũt patres eorum.

d ¶ Omnes. alr cos.

e ¶ decreuimꝰ. reſpicere ꝑt textũ ꝓximũ ꝑcedentẽ vel ſubſequentẽ iuxta pũctuationẽ diuerſaȝ q̄ſi diceret decreuimus preſenti ſtatuto tales fore ꝓuatos. ſ. ꝓus p canonẽ ex̃ de he. ꝑſbi. ad abolendã. c. ſi ſupra l ꝑn. ita ꝙ hec ſit executio declaratiua illoruȝ canonuȝ: alioquin poſſet dici ſuperabundare.

f ¶ Priuatos. ſ. perpetuo cum cauſa priuationis ſit perpetua per legem diffinita. vt dixi ſupra cõ. proxi. §. pe. ſuper. c. ver.

g ¶ Contra latronũ. ſ. famoſoruȝ. ar. ff. de pe. capitaliuȝ. §. famoſos. auten. de pace. tc. §. publici. coll. x. qđ intellige iuxta morem patrie de publice iudicatis. vt relegatus et ſi. ar. ff. de inter dict. et relega. auxiliũ et. l. ſe. in prin. Uel forſan ideȝ eſt iuxta intẽtionẽ ſtatuẽtis ſi alr ſit notoriũ vt no. ff. de recep. l. i. in fi. etiã per cõmunẽ famam tantũ. ar. l hoc qđ no. Uincẽ. ex̃ de diuor. c. porro. §. preterea. vt recitaui ſupra. c. l3 adeo. j. reſpon. in ver. publice. hoc etiam denotat ꝓpria ſignificatio famoſi latronis de quo not. xxiij. q. iij. ſi quis.

Flagitiũ et facinꝰ differũt.

h ¶ Flagitia. i. delicta flagellis digna et ſm papi. ſunt flagitia que in deum peccauimus: facinora q̃ in hominem ar. xxxij. q. ij. flagitia. vel ſm Iſyđ. flagitiũ eſt quicqđ agit idomita cupiditas ad corrũpendum ſeipſum. facinus vero vel ſcelus qđ alteri noceat. et hoc no. Gup. viij. di. q̃ ꝯtra. in ꝑn.

i ¶ Quibus. ſ. latronibus.

k ¶ Abundat. imo qđ dolendũ eſt indies abundãtius talis ꝓducere nõ expauet. vñ multis ſic craſſantibus exacerbando ſupplicia opus eſſet exemplo. ff. de pe. aut facta in fi. no. Gup. extra de conſtitu. vt animarum. li. vj.

l ¶ Quod. ſ. que latronum abundantia.

m ¶ Ut accepimus. lex etiaȝ hoc habet pro expto ff. de offi. preſi. congruit. et. ff. de recep. l. i. extra de heret. excõicamus. §. credentes. auten. de ſtatu. et conſuetu. liber. ec. §. credentes. colla. x. ex̃ de pe. felicis. poſt prin. li. vj. et ibi no.

n ¶ Maiores. puta regni proceres. vt manifeſte patet ad oculũ quibus non ſufficit oppreſſio propria: ſed per dãnabilem manutenẽtiam ſuam (vt ita loquar) in robis ⁊ alijs protectiõibus induunt diploide malefactorũ delicta de quibus. j. in glo. proxi.

generali admonitione admonitus non eiecerit excommunicationis ſententiam incurrat.

Contra [g] latronuȝ flagitia [h] qbꝰ [i] nimis abũdat [k] regio anglicana qđ [l] nequaꝗ̃ decẽt [m] vt [n] accepimꝰ niſi eos maiores defẽderẽt [o] vel [p] tenerent. ſic duximus ſtatuẽdum vt [q]

o ¶ Defenderent. defenſor ẽ duplex. Deffẽſor ẽ duplex. quidem duplex eſt. vt no. ex̃ de heret. c. ij. quã ſequit Jo. an. ex̃ de pe. c. i. in glo. q2 littera. ſ clem. Quidam enim dicitur defenſor. i. delicti auctorizator. ⁊ talis grauiꝰ punitur ꝙ̃ agens. xxiij. q. iij. qui aliorũ errorem no. ij. q. i. notũ ex̃ de offi. dele. c. i. quales reputo dictos maiores qui malefactores predictos nedum in iam cõmiſſis facinoribus tuentur ſed etiã in cõmittendo ſcienter defendũt. Alius eſt defenſor qui poſt delictum defendit forte impediendo ne delinquens iudici preſentetur examinandus vel puniendus. xxi. q. v. ſi qs cuiuſlibet ⁊. c. ſe. xxvij. q. i. ſi cuſtos. §. fi. vel ne fiat executio contra eum. extra de offi. dele. ex litteris. Et talis defenſor ſimili ſeu pari modo debet puniri cum delinquente ſic intelligo textũ diſtinguentẽ. xi. q. iij. qui conſentit. ſic intellige notata. j. in cõ. otho. ad tutelam. §. nos igitur ver. vel conſenſum in fi. vtrũqȝ defenſorem predictum credo hanc cõſtitutionem velle coartare: cum. j. dicat protegat ſeu teneat. ex̃ de pe. felicis. poſt prin. ibi poſtea receptauerunt vel defenſauerunt ⁊c. li. vj.

p ¶ Uel tenerent. receptando eos in familiam publice p potentiã vl' etiã p terrores: vel eos etiã occultando ⁊ ſupple ſcienter. vt le. et no. j. c. ver. ſciuerũt in prin. tales itaqȝ receptores nõ minus delinquunt ꝙ̃ ipſi latrones. ff. de incen. rui. nau. l. iij. §. labeo. ver non tantũ. et ver. ſe.

q ¶ Ut nemo. ſ. extraneus. ſecus de ꝯſanguineis et affinibus. ff. de recept. l. i. et. ij. ratione enim cõſanguinitatis plura fiunt. vt le. et no. ex̃ de elect. ſciant. v. cõſanguineos. li. vj. ff. de in ius vo. l. i. ij. et. iij. ff. de ꝯtrahen. empt. l. qui officij. ff. de leg. i. ſi domus. §. qui confitetur. vnde et pena ex hoc minuit. ff. de ſuſpec. tuto. ſi tutor. le. et not. ff. de iniuri. veſtem. ar. ff. de recept. l. ij. ff. de adult. ſi ad vlterium. §. liberto. Tu dic hunc legatũ preuidendo conſideraſſe multitudinẽ ſic occultantiũ et frequenter inter perſonas huiuſmodi cõiunctas ita ꝙ multis craſſantibus ⁊c. vt no. ſ. ver. abundat. ſic ꝙ ſentẽtia hmõi in fauorem publicũ lata etiaȝ

propinquos afficit. vnde romulus fratri ſuo remo non pepercit. ff. de re. di. l. vlti. cui ſententie applaudit obſeruantia anglicana.

a ¶ Eos. ſ. latrones.

b ¶ Protegat. ſ. palam ad differentiã littere que ſequitur. nec ꝑ textu alicui⁹ libertatis forteꝗ modũ regalitatis alicui cõceſ

nemo eos [a] protegat [b] defendat ſeu [c] teneat [d]

ſe excuſatur cũ tendit ad interitũ huiuſmodi priuilegij ar. in hoc quod le. et no. extra de deci. ſuggeſtum. licet enim valeat hoc caſu libertas ne de talibus fiat executio niſi per balliuos huiuſmodi libertatis. ar. extra de fo. compe. c. ſi diligẽti cũ ſi.

c ¶ Seu. huiuſmodi dictio lʒ de natura propria diſiungat / quandoꝗ tamen eſt diſpoſitionis ampliatiue. ff. de ver. ſig. ſepe.

Latronẽ abſconditũ an teneaẽ clericus indicare.

d ¶ Teneat. ſ. occulte ar. extra de homici. c. i. §. fi. ver. occultauerit li. vi. An ergo clericus hmõi latronẽ abſconditũ indicare tenetur ar. Inno. poſt Ber. ꝑ et cõtra extra de furtis qui cum fure in g. fi. et tenet g. ꝙ non. ff. de condi. ob turpẽ cau. idẽ. ver. repeti. de preſcrip. l. ſolent. dicit tamen g. xxij q. ij. ſi quis per capillum in fi. ꝙ puro officio iudicis cogitur talem indicare q̃ g. locuʒ habere poſſet in laicis et vbi non infligeretur pena mortis: ſed dupli vel quadrupli vt regulariẽ loquitur totus titulus. de furtis alʼs ſecus maxime i clericis quia tunc potius expedit tacere ꝙ̃ prodere talem. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. ff. de furtis qui vas. §. qui furẽ. euitet tñ cleric⁹ hoc caſu detẽtionẽ hmõi voluntariã ꝑpter periculũ ptãtis ſecular; ⁊ caute ſtudeat eũ amouere ar. ff. de rei ven. is q̃ deſtinauit.

e ¶ In locis fideliũ. ſi ergo in locis infideliũ / iudeorum / hereticorum / vel huiuſmodi fieret detẽtio non videtur a contrario ſenſu hec conſtitutio locum habere ar. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſ. l. i. §. huius rei. nam tantum valet ar. a contrario ſenſu ſicut lex ipſa vt no. ff. de teſta. l. qui in teſta. §. mulier. C. de iuriſ. om. iudi. nemo. le. et no. viij q. i. ſciendum prope fi. Sed dic contra. ſ. hic vacare illud argumentum vt le. et no. C. de epi. et cle. conuenticulã ⁊ ibi per Thy. ⁊. C. de condi. inſer. l. ij. §. i. Circa cuius ſolutioneʒ vacillat g. in dicta l. ij. §. i. dicũt ergo quidã ſecundũ logicos. Aut arguitur vniformiter a deſtructione conſequentis ad deſtructioneʒ antecedentis / tenet argumentũ vt iudex delegare cauſas meri imperij non poteſt niſi ſe abſẽtet: igitur ſi ſe abſentet delegare poteſt vt in dicto. §. huius rei. ſicut no. glo. archidi. a cõſequenti deſtructo. C. de lato. l. i. in fi. li. x. Aut arguitur a deſtructo antecedente: tunc non tenet argumentum vt. ff. de furtis quidam tabularum in prin. in ver. non poteſt. verbi gratia vbi competit actio furti ibi et actio vi bo. rap. ergo vbi non cõpetit actio furti nec etiaʒ cõpetit actio vi bo. rap. hoc autẽ ſequitur ff. vi bo. rap. l. ij. ⁊c̃. §. gñaliẽ. et ſic vult ſoluere glo. ff. de ver. ob. hoc iure. Sed tu dic ſecunduʒ legiſtas ꝙ vbi deſtruitur cauſa finalis cauſe principalis et ſic arguitur a defectu cauſe et tunc argumentum huiuſmodi tenet. vt dicto

Argumẽtũ a contrario an equipolleat legi ⁊ teneat?

. §. huius rei cum ſi. ar. ff. de ritu nupti. ſi quis tutor. §. pe. v. Quis. nã tunc arguitur a cauſa ad effectum vt ibi. Sed vbi per hoc nõ deſtruitur cauſa finalis ſed quedam impulſiua tantum / manente cauſa finali: vel vbi contrariuʒ reperitur in iure: tũc hmõi argumentũ nõ tenet. vt dicta. l. conuẽticulã vt patet autem. de

in domibus vel in locis [e] fideliũ quos ſciuerint [f]

pace iura. fir. §. cõuẽticulas colla. x. et hoc ſic no. Guy. cr̃ de elec. cupiẽtes. §. ad hoc in ver. nõ conſentit li. vi. Idem dicit Io. an. extra de cle. publicato i vlti. glo. ante cõmẽtũ de hoc no. v v. extra de vi. et ho. cle. qm̃. §. ſi talis. l v. illud. in cõ. cle.

f ¶ Sciuerint. licet manifeſtuʒ non fuerit vt innuit littera ſequens. quod poteſt eſſe verum dum tamen alʼs colter hoc fuerit reputatum et ſic dicitẽ occultum aliquid q2 delictũ perpetrans inde non eſt accuſat⁹ / nec conuictus / nec etiaʒ notorius. et tunc iuſte quis ſe abſtrahit a cõione vbi ſcandalũ nõ oritur. vt hic. ſecus tamen ſi cum ſcandalo maxime iudex vellet talem abijcere. vt ptʒ exemplũʒ de iuda qui ideo a numero apoſtoloꝝ nõ fuit electus: q2 nõ fuit accuſatus. ij. q. i. nichil. et. c. vnus et ſic intelligo notata per Guy. xxviij. di. c. fi. ſed in penitus occulto non debet fieri ſubtractio nec obiectio in publicũ. vi. q. ij. ſi tantũ. et. c. placuit. cum ſi. imo nec denũciatio ſuperiori abſꝗ caritatiua monitione precedẽte: niſi illud eſſet tale peccatũ occultũ qd̃ inferat ꝓximis nocumentũ tpale vel ſpirituale puta traditio ciuitatis hoſtibus vel occulta hereſis multos occulte a fide deuians. nã cum hmõi caſibus peccet in alios ſtatim denũciabitur etiam monitione nõ premiſſa: niſi forte ſciret denũcians qd̃ ad eius monitionẽ vellet ſtatim corrigi. nam tũc quilibet debet ſic corrigere abſꝗ preſumptione vel proteruia vt illius fama nõ ledatur. et hoc ple. no. Guy. ij. q. i. ſi peccauerit. aſi fi. Sume et ſignanter dicit ſciuerint. iniuſtũ enim eſſet ignorantes obligari. xxxiij. q. ij. per totũ. et ibi no. in. c. in lectũ. cr̃ de conſti. vt animarũ. ſ. reſpõ. li. vj. ff. loca. ſi ignorãs in fi. niſi facinoroſus eſſet notorius. vt no. ff. de recep. l. i. in fi. ptʒ. ſ. v. ꝑti. ar. cr̃ de cle. ex. mi. apſice. ⁊ qd̃ no. xxiij. q. i. paratus. i ver. neſcire. Et quãdo ſciẽtia preſumiẽ not. doct. extra de regu. iuris preſumitur. lib. vj. et no. v v. extra de conceſſi. preben. c. i. §. fi. in cle. no. etiã g. et hoſti. cr̃ de elec. inotuit. ver. ignorantiam. nam in hijs que agũtur publice et que quis tenetur indagare preſumitur ſcientia. xvij. di. qd̃ dicitẽ. ar. ff. de inſtito. actio. ſed ⁊ ſi. §. preſcribere. C. de libera. cau. l. filium. le. et no. cr̃ de poſtu. prela. c. i. §. i. ar. pro hoc. ff. et. C. de magiſtra. ꝯueniẽ. per totum. ⁊ in dicto. c. inotuit. Sed cõtra q2 ideꝫ in occultis et nõ indagandis. ſ. ꝙ ſcientia preſumitur. xxxiij. q. ij. in lectũ. Tu vero in dubio diſtingue. Aut actus incipit ab ipſo petente ignorãtiaʒ ſicut quãdo gratia incipit ab ipſo impetrante. tũc de ſciẽtia preſumitur. cr̃ de preben. ſi metu. li. vj. ff. ꝙ quiſꝗ iuris. l. iij. in prin. ff. de reg. iuris. qui cuʒ alio. et multũ de hoc no. W. de ꝯſan. et affi. cos

Scia an pſumaẽ.

pꝛope pꝛinci. in conſti. cle. Aut actus incipit ab a-lio puta a concedente vt e. c. ſi motu. tunc refert. Aut agitur de actu trāſeunte ſeu momētaneo quē nulla pꝛeambula pꝛecedit / nec ſequela ſubſequitur: tunc ſtat regula ꝙ ignoꝛātia pꝛeſumitur. C. de tēp. et repa. ap. l. i. extra de pꝛeben. ſi beneficia li. vi. ff. de

vel ᵃ manifeſtum fuerit

admi. tu. hic autē. puta vocatᵘ eſt quis ad munᵘ aliquod vel electus: qui foꝛte fuit in vinea vel in agro ſeu occupatione alia in tali actu pꝛeſumitur quis ignoꝛans vt dictis legi. multo foꝛtius ſi qs fuerit extra pꝛouinciam tempoꝛe pꝛoclamationis ac. extra q̄ ma. accu. poſſunt in tua. ff. de decre. ab oꝛ. fa. l. vlti. et no. Guy. xvj. di. c. vlt. fallit hec regula in hijs q̄ aliquis indagare tenetur niſi in illis diligentia ſit adhibita tunc ex hoc vt ꝑus ignorantia pꝛeſumitur vt no. Hoſti. in dicto. c. inotuit et Jo. an. in dicta regula pꝛeſumit li. vi. Aut agit de facto permanente qui durationē habet ſucceſſiuam vel vbi aliqua pꝛeambula pꝛecedunt tunc pꝛeſumit ſcientia: ita ſaltem ꝙ ignoꝛātiā allegās eam probare habet. ac. in hoc qd no. ſ. in glo. pꝛoxi. ſic eſt in ſcientia ad quā perueniſ per modos terminos et pꝛoceſſus et ſucceſſiones. vt no. cō poſt. extra de elec. ꝙ ſicut ꝑ Jnno. ex de cā poſſeſſ. cum oli. tūc igit pꝛeſumit ſcia qd veꝝ ē parte i iudicio defenſa. ff. quando appellan. ſit. l. i. §. ſi. alſ ſecus. vt ibi. et no. C. de libera. cau. ſi is.

a ❡ Uel manifeſtū. ꝑ modū quē dixi ſupꝛa. e. in glo. i. huius capituli. vbi de hoc remiſi. Materiā vero notoꝛij ex certa ſcientia hic pertracto ſuppoſitis glo. magiſtral. ij. q. j. manifeſta. ꝑ ꝑ Jnno. de cohabita. cle. et mu. tua. per hoſtiē. c. titu. veſtra.

Rumoꝛ quid eſt. Pꝛimo ſcias ꝙ in iure reperit rumoꝛ puta ꝙ maritus ſit occiſus in partibus longinquis: tunc vero ſi ſit opinio cōmunis vehemēs et pꝛobabilis ſuper hoc: tunc vxoꝛ talis poteſt cōuolare ad aliud matrimoniū. ac. ff. de acquiren. here. cum quidam. §. quid ſi ipſe. ſi autem leuis fuerit et impꝛobabilis puta a quodam famulo vxoꝛis hoc audiuit: tunc non cōtrahit cum effectu. e. ti. ſi quis michi bona. §. plane ſi rumoꝛ. ex de ſpon. i pꝛeſentia. ex de eo qui cogno. conſan. vxo. ſu. ſup eo. in fi. ac. decret. diſtin. ex de ſen. excom. c. inquiſitioni. dixi ſupꝛa e. conſti. ad elidendum. §. i. ver. contra doctrinam

Fama eſt duplex. Jtem reperitur in iure fama que duplex eſt vna de hoīe que diffinitur in. c. veſtra. ſ. ꝙ quis laborat habere nomē honeſti hominis. ex de ꝑſūp. ex ſtudijs. ff. ad trebelli. pꝛecon. §. ſi vero de qua ſi dubitetur ad locū cōuerſationis recurritur. ex de elec. poſt §. Alia eſt fama inter hoīes que diffinit eſſe vehemēs opinio vulgi ſeu vicinie eius de quo queritur cōſentiens quādoq; ex ſciētia. quandoq; ex ſuſpitione. interdū a certo. interdū ab incerto auctoꝛe pꝛouenies. vt colligitur in dicta glo. magiſtrali. ac. de conſe. di. iiij. ſcrim. in fi. ex de teſti. cū cauſam. et de pꝛeſumpti. cū in iuuētute. ſm hoſti. et no. ſpe. ti. de notoꝛio criminē. §. fama. vbi multum tractatur de hac materia. Unde queritur an hmōi fama inter homines ad probationē ſufficiat?

Fama an pꝛobet. diſtin. Aut queritur in actu cōſonāte nature. vt ſi dicit famoſe aliquē eſſe moꝛtuū: tūc nō ſufficit. ff. de teſti. l. iij. §. eiuſdem. arg. ff. de acquiren. here. ſi qs michi bona. §. ſed verū. auten. de here. et falci. §. ſi vo abſunt. coll. j. le. et no. xxxiij. q. i. c. i. no. C. ſo. ma. ſi quid. dicam. ſ. in conſti. otho. amoꝛis §. ij. ver. vltimo per teſtes. Aut queritur in actu alio qui neceſſario nō imitatur naturā. vt ſi dicā te metu contraxiſſe vel te hoīem occidiſſe. tunc fama per ſe non ſufficit ad probationē verā ſine alijs adminiculis. no. iij. q. vij. §. tria. poſt pꝛin. ver. dūputaretur. ff. de offi. pꝛeto. barbarius. ar. ex de pꝛobati. c. ante pe. C. ne de ſtatu defunc. ſi mater. no. glo. ex de pꝛeſumpti. illud. i ſi. pꝛeſumptam tamē quādoq; probationē iducit fama / ita ꝙ et ſtatur donec ꝯ̄trium doceatur. ſm Hoſtien. ar. ff. de euicti. ſi dictum. C. de teſti. l. i. Per quot teſtes pꝛobat fama? dic per duos iureātes maioꝛē partē vicinie ſic ſentire. vt no. ff. de teſti. l. iij. §. eiuſdem. in fi. Jdē

Notoꝛiū ꝑ quot teſtes probari poteſt. dico de notoꝛio. vt no. ij. q. j. qū. vbi de hoc et. iiij. q. iij. item dico in teſtibus. nam cū notoꝛiū ſit crimen cuius teſtis eſt populus: intelligo nō ſolum fama ſed rei noticia et cuius diſſimulationi nō eſt locus intelligo que mouere iudicem poſſit. et pꝛobatur hec diffinitio. ff. de ritu nupti. palam. ergo per duos teſtes ſic deponētes ſatis pꝛobatur teſtimonium populi. Jtem ꝑ pꝛobatur notoꝛium per euidentiam facti. vt not. Guy. ij. q. i. manifeſta. ar. e. q. que lotharius. et. c. zelus. Jtem publicum

Manifeſtum q̄liter probat. in iure reperitur de quo ple. dixi ſupꝛa. e. con. licet ad pꝛofugādū. ver. publice. Reperit etiā in iure manifeſtū et illud regulariter ex ſcientia et certo auctoꝛe pꝛocedit. ff. de teſta. heredes. in pꝛin. tunc ſi ſit tale qd pꝛobari faciliter poteſt in iure licet ꝑ partē aduerſam negetur. tunc hoc ſic pꝛobato cōdemnabitur ſine plurali. de ſen. excom. ſolet. §. in pꝛima. li. vj. Quod ſi pꝛobari non poteſt indicet purgatio infamato. ex de cohabit. cle. et mu. tua. ad quā demū deficiente pꝛobatione deueniendū eſt. ex de pꝛoba. ad noſtram. C. de pena iudi. qui male iudicauit. auten. nouo iure. Si aūt ſit manifeſtū vel euidens in terra vel iudici cōſtet tunc ſine pluri condemnabit. ex de cohabit. cle. et mu. veſtra. ꝑ. c. ſi. de diuoꝛ. c. poꝛro. notatur ꝑ Ber. et hoſti. ex de iure iur. ad nr̄am. iij. et ple. per hoſti. ex de pur. cano. cū dilectus. etiā negatione aduerſarij nō obſtante: cū hmōi manifeſtum ſit inexpugnabile. le. et not. C. qui et aduer. quos. l. i. C. de diuer. offi. l. fi. li. xij. hoc autē reſpectu manifeſtū ſe habet pꝛo effectu rei iam manifeſte. ſic aſ dicit contumacia manifeſta. vt le. et no. per Jo. an. ex de dolo. et cōtu. c. vnico. in fi. in cle. et ſic accipitur pꝛomiſcue. qūq; pꝛo notoꝛio. vt dicto. c. ad nr̄am. iij. ex de v. ſig. cū oli. i ſi. qūq; pꝛo publico vel fama. vt hic remiſi in pꝛin. huiᵘ glo. et no. Guy. ex de offi. dele. c. i. ver. manifeſtus. li. vj. De notoꝛio vero ſequit plenius videre: cū materia q̄tidiana ſit. ff. de libera. lega. l. legaui. nam triplex eſt notoꝛium.

Notoꝛiū ē triplex. vt no. dicta glo. magiſtralis. de quibus dixi ſupꝛa in pꝛin. huius glo. Eſt enī quoddam facti tranſeuntis. vt ſi dicat aliquē deliqſſe actu momētaneo ſeu bona eccleſie alienaſſe. vt ex de accuſa.

euidentia inſti. de iniuri. §. atrox. et tali niſi fiat iu
dicis preſentia extra de elec. bone. i. probabiliter
negatur ſecundũ Innocen. in dicto. c. tua iuncta
dicta decre. ad noſtrã. iij. et extra de ſortileg. c. ij. ſ
reſpon. C. de pe. l. decurionum. Iſtud quoq; noto
rium deprehenditur et probatur iuxta arbitrium
boni iudicis. ff. de inſtito. l. ſed et ſi. §. j. de ver. ob.
contumus. §. i. ſi tamen iudicialiter fiat tunc ẽ ex=
pugnabile. C. de teſti. l. nulli. ſic dicitur notoriuz
eqparari ſententie. ff. de act. emp. et ven. l. empto
rem. Aliud eſt notorium facti continui puta bene
ficiatus continue detinet concubinam vt dicto. c.
veſtra. ſupra. c. con. licet ad profugandũ cũ pre
te. liberi quoq; eorum vlulãt contra ignem. C. de
nup. ſi vicinis. extra de diuor. ſignificaſti. extra
de exceſ. prela. grauem. ſecundũ Hoſtien. vel cle=
ricus diu detinet in carcere. extra de appel. dilectiſ
filijs. decano. ij. q. i. ſcel⁹. C. qñ prouet. nõ ẽ ne. ve
teranus. tũc nullus ordo iuris requiritur vt dctã
decre. ad noſtram. iij. ꝛ. c. tua. le. et no. C. de ap. ci
ues. Ratio eſt inter iſta quia nõ eſt tanta euidẽtia
in facto tranſeunte ſicut in interpollato vbi requi
ritur ſemiplena probatio extra de vſur. cũ in dio
ceſi. ſicut in facto cõtinuo ar. C. de arbi. l. pe. in fi.
cũ. l. ſibi contraria. ff. de excu. tu. ſpadonem. §. qui
abſolutus vbi de hoc per dig. Intellige ergo ꝙ in
notorio facti continui non ſeruatur ordo nec etiã
facti tranſeuntis iudicialiter notorio cum ibi nec
accuſatori nec teſtis deſideretur vt in dicto. c. eui=
dentia. C. de pe. qui ſententiam. Et ſecundũ quoſ
dam in hoc creditur verbo officialis publici. C. de
accuſa. l. ea quidẽ. quod non probat lex illa ſed ꝙ
in notorijs non admittitur accuſatio nec inſcriptio
et ꝙ proceſſus et ſententia notorij poteſt retracta
ri ſi probetur falſũ idem quod dicebatur notoriũ
vt ibi et hoc per ſupplicationẽ. C. de preci. impa.
offe. auten. que ſupplicatio. ſecundũ Hoſtien. in
dicto. c. tua. Aliud eſt notoriũ iuris puta cuz quis
iudicialiter eſt confeſſus vel condemnatus vt ſu=
pra tetigi ar. extra de ver. ſig. cũ olim. ff. de ſta. ho.
ingenuũ. ff. de confeſſ. ſi is cum quo. qđ tñ noto=
rium iuris quo ad ſui fortunam quandoq; nega=
ri poteſt extra de re iudi. ſicut. Aliud eſt notorium
preſumptionis vt ff. de in ius. vocan. l. quia ꝫ hoc
negari poteſt. ff. de his q̃ ſunt ſui vel alie. l. filium
Appella= habita ergo diuiſione notorij. Quero nunquid i
tio an re= notorijs recipiatur appellatio. Dic aut eſt tale qđ
cipiatur i negari non poteſt vt le. C. quorũ. ap. nõ reci. l. ij.
notorijs. et no. Io. an. extra de offi. dele. c. i. li. vi. tunc non
poteſt appellari vt. ij. q. vj. §. ſunt quorum. extra
de ap. peruenit. j. et. c. propoſuit. ff. de ap. ſi con=
ſtat. immo in huiuſmodi notorijs vel executioni=
bus non requiritur monitio legalis precedẽs ar.
extra. de ap. cum ſit. le. et no. per abbatem et Io.
an. c. ti. reprehenſibilis. ſ. reſpon. in fi. niſi ergo
modus excedatur in inflictione pene ꝫ in talibus
locum appellatio non habet extra de offi. or. irre=
fragabili. §. j. i fi. alſ autẽ ſi tale ſit notoriũ quod
negari poſſit de quo predixi: tunc poteſt appella=
ri. C. de ap. ciues. extra de ap. romana. §. ſi autem
poſt. li. vi. Nũquid ergo in notorijs admittatur
iuſtificatio ſeu accuſatio? Videtur ꝙ ſic vt in con

feſſione extra de accu. cum dilectus. Itez licet lex Notoriũ
conſideret in ſe factum tantum: vt factum. iudex an admit
tamen miniſter legum habet conſiderare factum tat excu=
qualificatum. C. de adul. mariti. §. queſitum in fi. ſationem
ff. de pe. hodie. et. l. reſpiciendum. §. delinquunt.
ff. de re mili. omnes. §. ſi per vnum. videtur con=
tra extra de ap. peruenit. vbi de hoc videtur te=
nere Inno. ne detur materia differendi penam.
C. de pe. cum reis. de hoc. no. per Guy. et Io. an.
extra de offi. dele. c. j. li. vj. ver. etiam nota quali=
ter notoriũ ſi negatuz fuerit probari poteſt: Dic
vt prius. Aut eſt tale notorium vbi non eſt locus
iuſtificationi tunc iuſtificatio non admittitur vt
ſupra dixi: puta qñ factum et qualitas facti ſunt
notoria. auten. de pa. tenen. §. ſi quis hominem.
colla. x. ſic intelligit Inno. in dicto. c. tua. ibi [illegible]
dices. ꝛc. cum quo concor. Hoſtien. ibidez. alſ vbi
admittitur iuſtificatio ar. ff. de iure fiſci. l. in frau
dem. §. bona. vbi locus iuſtificationi eſt extra de re
ſti. ſpo. oli. ꝛ. c. cũ ad ſedẽ. ꝛ c. ſe. ff. de queſti. l. j. §.
diuus ſeuerus. cum ſi. Sed nunquid in notorijs Ci. tatio
requiratur citatio? De hoc diſputat. glo. ij. in dicto an ſi. in
c. de pluri. et. c. ad noſtram. iij. de iure iurã. Dic vt notorijs
primo quia ſi notoriuz ſit tale ꝙ iuſtificari poteſt neceſſa=
vel probabiliter inficiari poteſt: tũc citatio eſt ne= ria.
ceſſaria / articulus dãdus / et defenſiones audien
de ar. extra de accu. qualiter. ij. §. debet. ar. ff. ad. l.
corne. de ſicca. l. iauditũ. ar. op. eẋ. de prebẽ. licz
epũs li. vj. tunc nãq; per affirmationez et negatio
nem poteſt fieri res dubia. C. de iudi. rem non no
uam. §. patroni. C. de hijs qui. ad liber. procla. nõ
li. l. iij. alſ ſi factum et qualitas facti notoria eẽnt
hoc non eſſet neceſſe. eẋ de re iudi. cũ olim. §. vlti.
vbi factum notoriũ fuit iudici. qđ verũ eſt vbi et
vocetur ad ſententiã audiendaz: vt patiatur execu=
tionez. ar. in hoc quod dixi ſupra in conſti. prori.
eẋ de ap. cum ſit. §. fi. et no. eẋ de confeſſ. c. fi. et ſic
ſtat vera opinio. Inno. dicentis in dicto. c. tua. ꝙ
citatio ſemper i omni notorio eſt neceſſaria. quod
veruz intelligo quo ad diuerſos effectus. vt ſupra
iam notaui. nam i notorijs ſic ſeruatur ordo iuris
in pronũciando. vt ple. no. Guy. eẋ de offi. deleg.
c. i. ver. exigunt. li. vj. et ſtatim dicam. j. q. ij. hoc
quoq; tenet curia ꝙ i omni notorio fiat citatio qñ
certe perſone condẽnatio exigitur ꝙ abſens mul=
tas poſſet habere excuſationes et defenſiones pro
pter quas in iudicio propoſitas non condemnare
tur preſens. ar. ff. de requi. re. l. i. in prin. Aut ſuffi
cit ſola inhibitio vel ordinatio puta ſuperior vult
tollere ſtatutum aliquod ciuitatis notorie editũ
contra ius diuinũ. vel contra libertatem eccleſie.
tũc illud poteſt caſſare et decernere nõ tenere abſq;
alia citatiõe. ar. ff. de ſuis ſu. diu⁹. hoc tenet Guy.
ij. q. i. que lotharius. vnde quero. Nunquid autẽ
proceſſus notorij extendatur ad contractus? dicit
Inno. ꝙ nõ in dicto. c. tua. ibi in alijs preter male
ficia ꝛc. hoc probo qr in hijs que verbis ſeu cõſen
ſu exprimuntur contrahere / multa interueniunt
eẋ id qđ agitur. vnde nõ poteſt eſſe ita notoria. ff.
cõmoda. ſi is qui. §. i. l. §. fi. de actio. ꝛ obli. l. i. ꝛ. ij.
qr forte reus ſi preſens eſſet exceptionẽ ſeu defen=
ſionẽ haberet. eẋ de excep. per totuz. igitr paratur

actoꝛi illud remediuȝ.ſ.excommunicatio et miſſio in poſſeſſionem extra vt lite non conte.tuc.ꝛ c.qm̄.c.con.c.vlti.in fi.hoc verum niſi ſit notoꝛium publicatum.C. de teſtamen. publicati. de quo le.et no.de teſta.albericus. Sȝ qualis fertur ſententia in notoꝛijs? dicit Jnno.ꝙnulla ē neceſſaria ſnīa ſu

Snīa an ſit ſup notoꝛio neceſſaria.

latrocinium[a] exercere[b]

per crimine vel iniuria que notoꝛia eſt vt ipſe no. extra de ver. ſig ex parte.i.in glo. ſed dicas poſt ꝓnci. Sed glo. Ber. videtur notare contrarium extra de diuoꝛ.poꝛro in pꝛin. Tu vero dic ꝙ nō requiritur vt in ſcriptis vel ſolemniter feratur vt le.et no.auten. vt iudi.ſine quo.ſuffra.§.neceſſitatem.colla.ij.et hoc tenet Gup.ij.q.i. ꝙ lotharius in fi. Sed bene requiritur notificatio ſeu declaratio vt no. Gup. extra de pe. felicis ante fi. ibi vnde dic ff.li.vj.et dic vt ibi

Latrocinium q̄liter ſit.

a ¶ Latrocinium.ſ. palam homines ſpoliando vt le.et no.C.de pigno. actio. que foꝛtuitis. hominē denundando.C.ad.l.faui. de pla. vel cuȝ vt redemptionem faciat per burcellationem vel alſ abigeudo: quibus iam(vt dicitur)irrepſit regio anglicana. vt le.et no.C.ad.l. iul.de vi pu. l.vlti. quos oēs trāſgreſſoꝛes ſi potentia adeſſet potius liceret pꝛiuato etiaȝ occidere ꝙ poſt exitū vindicare.C. qn̄.li. ſine iudi. ſe vindi.l.i. et.ij.

Additio ſingularis et pꝛolixa.

Contra tales quoqȝ ad recuperationeȝ rerū ſuarum cuȝ pꝛoteſtatione impune et ſine metu irregularitatis pꝛoſequitur etiam perſona eccleſiaſtica.ex̄ de homici.pꝛelatis.li.vj. Jo.de athon. Ex hoc patet ꝙ facienti actuȝ permiſſum nō imputatur id quod ſequitur ex illo. licet illud conſecutiuuȝ ſit repugnans ſtatui ſuo.xxiij.q.v.de occidendis.extra de homici.ſicut dignum. Queritur quid ſi clericus dicat accuſo talē de tali furto et pꝛoteſtatur: an incurrat irregularitatem ſi index poſtea condānat ad moꝛtem? Solu. dicit Jo.an.ꝙ clericus caute faciet ſi dicat conqueroꝛ potius ꝙ accuſo. vt ſic ſeruent verba textus iam dicti.c.pꝛelatis.ad qđ faciūt notata.ij.q.vij.laycos.et.c.ſe.in fi.glo.j. et per.c.nullus.ij. xi.q.i. et per id puod notat Jnno.de accuſati. cum P. Tamen putat ipſe Jo.an.ꝙ licet dicat accuſo/ſi tamen pꝛoteſtatur ceſſaret irregularitas. Nam et querela inofficioſi teſtamentiti dicit accuſatio. C.de inofficio.teſta. parētibus. et.l.in arenam.

Clericus de malefactoꝛe potius conq̄ratur ꝙ accuſet.

Queritur vlterius qualiter debeat pꝛouideri huic clerico ne de cetero contra euȝ talia pꝛeſumant? Solu. dicit archidya.ꝙ per cautionem ydoneā. allegat quod legitur et notatur.xxxij.q.i.de bō dicto. Sȝ glo. alit intelligit illo.c. ꝑlatis. Dicit Jo.an.ꝙ dictum archi.pꝛocederet quando eſſet pꝛeſumptio de iteratione offenſe contra malefactoꝛuȝ. puta qꝛ eſt nobilis vel potens vicinus eccleſie: et depꝛedatus eſt pluries aīalia: vel offendit perſonas eccleſie ipſius: vel dedit dāna in nemoꝛibus vl' rebus eccleſie. Queritur tertio quid ſi clericus tradit malefactoꝛeȝ vel pꝛocuret ꝙ capiatur. an ſit imputanda ſibi moꝛs indeſecuta?

clerico ſemel leſo ꝑ malefactoꝛem q̄liter pꝛouidetur.

Jrregularitas an icurrat ꝑ clericū ꝓcurantē malefactoꝛes capi.

Solu. Guillermus in ſpe.t.ij.§.iuxta. v.quid ſi clericus tenet ꝙ non. Sed iſtud intellige cum determinatione quam ibi ſubdit: et quaȝ plene ponit hoſti.in ſumma.ti.de homi.§.qua pena. ver. iterum circa materiam.loquendo de illo qui contrarium pꝛoteſtationis gerit in animo. qꝛ hoc ꝓcedit niſi aliud habeat in coꝛde ꝙ dicat pꝛoteſtādo.qꝛ tunc eſſet irregularis licet occultus. vt ibi dicitur. Queritur quarto quid ſi de cōſuetudine loci abbas vel alius iudex eccleſiaſticus habere debeat pꝛo homicidio vel alio delicto pecuniariā penam: vnde conuenit laycuȝ pꝛopter hoc coꝛā iudice ſeculari pꝛoteſtando ꝙ non intendit penā ſanguinis.ſed conſequi tantuȝ illam penam pecuniariam: iudex tamen ſecularis interficit illū an ſit irregularis? Solutio Archidy.xxiij.q.v. ſi vos. tenet ꝙ non per.c.poſtulaſti.extra de homici.et per textum in ſepedicto.c.pꝛelatis. Uide pꝛo his dominicū de ſancto geminiano in dicto c.pꝛelatis.extra de homici.li.vj. Quia vero mētio irregularitatis in iam tactis queſtionibus facta eſt. Circa ipſam queritur qualiter et quibus caſibus contrahatur? Solutio. irregularitas cōtrahitur quandoqȝ ex defectibus qui ſunt in homine ſine peccato. vt ex defectu nataliū. qm̄ naſci illegitimum non eſt culpa ſed defectus. Jtem ex bigamia. Jtem ratione ſeruitutis. Jtē ratiōe defectus ſcientie ſeu pꝛudētie. Jtem ratione etatis videtur cauſari quedaȝ irregularitas. hoc eſt pꝛohibitio pꝛomouendi ad oꝛdines. vt ex̄ de eta. et quali. per totum. Secundo contrahitur irregularitas ex defoꝛmitate pꝛopꝛij coꝛpoꝛis vt ſūt coꝛpoꝛe viciati: tales enim oꝛdinarij non poſſūt extra de coꝛpo. vici. per totum. Tertio ex inobedientia ſiue violatione cenſure eccleſiaſtice. quoniaȝ ſi excōmunicatus maioꝛi excommunicatione ſiue a iure ſiue ab homine/ durante illa excōmunicatione ſcienter celebꝛat: efficitur irregularis et deponendus eſt.xi.q.iij.c.ſi qui.et.c.ſe.et c.de illis.et.c.latoꝛes extra de cleri.excō.miniſt. Quarto ꝓuenit irregularitas ex homicidio ſeu mutilatione. Et de tali irregularitate intelligūtur queſtiones ſuperius poſite. Et pꝛo amplioꝛi declaratione hui⁹ ſpeciei irregularitatis. Queritur an ebꝛius incidat in irregularitatem ſi exiſtens ebꝛius aliqueȝ interfecit? Quidam dicunt ꝙ non. per.c.ſane. et.c. inebꝛiauerunt. xv.q.j. Alij autem tenent ꝙ ſic. quoniaȝ vt ait Ariſtoteles ebꝛius meretur duplices maledictiones. et ꝑ conſequens ebꝛietas videtur aggrauare peccatū potius ꝙ alleuiare. quia peccatum non excuſatur pꝛopter peccatum.l.nunꝙ plura.ff. de ꝑna. delic.ergo peccatum commiſſum per ebꝛietatem non excuſatur a peccato ebꝛietatis. Uide plenius de huiuſmodi materia in ſolemni repetitione.c.ad audientiam.extra de homici.per dominum Marianum ſocinum.

Clerico agenti ad penā pecuniariā nō iputatur moꝛs malefactoꝛis.

Jrregularitas q̄liter contrahitur.

Ebꝛi⁹ occidēdo an cōtrahat irregularitatem?

b ¶ Exercere. frequentiam notare videt extra de vita et honeſta.cle.c. vnico.lib꞉o.vj.et.co.ti. capitu.i.in cle.ff.de lega.iij.legatis ſeruis.§. oꝛnatricibus. C. de epiſcopa.audien.l. iij. in fi.ff.

f

de pe.l. capitalium.§.graſſatores. Tu dic ꝙ qua
litercunq; latrocinio inſiſtat.C. ad.l.cor.de ſic=
ca.ſi vt allegas. ac.ff. de adult. mariti.§. queſi=
tum.ibi ſepius ſiue ſemel.

a ¶ Eos autem.ij.pars.

b ¶ Cõtra hoc ſcz contra ſtatutum.

c ¶ Fecerint.ſ. palam protegẽdo vel tenendo tales occulte.

¶ Eos[a] autez qui contra[b] hoc fecerint[c] ſi[d] tertio commoniti:[e] per[f] loci iudicem ordinarium/ipſos a ſe non abiecerit excõmunicationi[g]

Excõicatio nõ ſecatur niſi terna monitio premittatur

d ¶ Si tertio. hoc regulare eſt anteꝙ quis inol=
uatur in excõmunicatione. vt extra de ſententia
excõ. contingit.ij.et.c.ſacro.le.et no.c.ti. conſti
tutionẽ.§.ſi.li. vj.cum ſit maior pena in eccleſia
dei.xxiiij.q.iij.corripiant. Als enim regulariter
vt in leuioribus penis ſufficiat vna monitio. vt
le.et no.auten.de here.ꝛ falci.§.ſi quis autẽ non
implens.ver. ãmonitus.coll.i. Itẽ quo ad alios
effectus puta more.ff. de vſuris.mora.ſ.reſpon.
Item ad cuſtodiendu; maleſidei poſſeſſorem.ff.
de peti.here. item veniunt.§.petitam. Item ad
artandu; partem peremptorie.ff.de iudi.nunꝙ.

termĩo peremptorio elapſo an liceat exceptiones opponere

cum ſi. Iuxta quod quero an poſt terminu; per
emptorium per iudicem ſtatutum liceat poſt hu
iuſmodi tempus et ante ſententiam exceptiones
opponere vel poſt datam dilatione; probatiões
adducere? Videtur hoſt. dicere ꝙ ſic. q2 cõmina
tio tñ cenſetur.ff. de iudi.i peremptorio.ꝛ ſic fuit
diffinitum per cle.papam. vt ipſe no. extra de te
ſti.fraternitatis.§.i. Item indultum a iure bene
ficium.C.ſen.reſcin.non poſ.peremptorias. ex
de fide inſtru. cum dilectus. non eſt alicui aufe=
rendum.extra de regu.iuris.indultu;.libro.vj.
ff.de re iudi.l.iiij.ſi quis condẽnatus. Sed ide;
hoſtẽ.poſt Inno.extra de excep.paſtoralis.c.i.
tenet contra. vt finis litium ſeſtinetur.ff.ſi cer=
tum.pe.quidam.le.et no.per docto.extra de pro
bati.licet.ſ.reſpon.§.i. Tu dic aut queritẽ in acto
re: et tunc poſt tempus prefinitum a iudice agen
di poteſtas denegatur.C.de inge.ma.diffamari.
C.qui accu.non poſſunt. qui crimie. et.l. ſi ca.
preſertim propter auctoritatem iudiciariam.ff.
de accu.cu; ticia.ff. ad turpili. ab accuſatione.§.
deſtitiſſe.et no.C. vt ne.inui. age. vel accu.co.l.
vnica. et hoc tenet dynus in dicta regula indul=
tum. Aut queritur in reo: tũc ſi cum cauſe cogni
tione iudex ſtatuerat terminum/poſtea non au=
ditur cõmuni iure niſi per appellationem.ff.de
re iudic.l.ij. et dicto.c.licet. extra de probati.et
de fide inſtru.accepimus. hoc tenet ſpec.titu.de
dona.§.i.ver.exceptione.et.§.videndu;.ver.ſed
quid ſi data eſt dilatio. vbi etiam dicit quãlibet
dilationem datam per iudicem fore perẽptoria;
etiam ſi hoc non exprimat iudex.ac.ff.de ferijs.
l.oratione.et.l.ſi.C.de dila.l.i. patet.C.quomõ
et quando iudex.l.ij. Item ꝙ poſt terminum ſic
datum non audiatur reus ſic proponens excep=
tionem.no.ſpe.ti.de excep.§.dicto.ver. vtrum.
et docto.in dicto.c.paſtoralis. preterꝙ i caſibus
exceptis in textu: et niſi alique exceptiões eſſent
ſibi contrarie: tũc poſſent ſimul proponi. vt no.
glo.extra de reſti.ſpo.c.pe. Ratio eſt autez quare
poſt tempus huiuſmodi reus non auditur ne de
cretum iudicis ſit deluſorium.ff. de iudici.ſi pre
tor. cum termi nus perẽptori⁹ per iudicẽ aſſi= gnatus ſenten= tiã interlocuto ria; iportet.ff. de arbi. qualẽ.

Termin⁹ pẽptori⁹ hab; vim ſnie interlocutorie

.§.ſi.notat archidia. extra de excep. pia. in ver.
valeat.libro.vj. Aut ſine cognitione cauſe non
conſideratis circunſtantijs equitatis: de quibus
patet.ff.de re iudi.l.ij. data eſt dilatio perempto
ria : et tunc poſt terminum proponere poteſt
quis. vt le.et no.ff.de re iudi.l.iiij..§.ſi quis con
demnatus. ſic intelligo notata per dynum in di=
cta regula indultum.libro vj.et per .W.extra de
reſti.in integrum.ca. vnico. ver.finiri.in conſti.
cle. Joannes de athon.

e ¶ Cõmoniti.et ſic eſt hic caſus in quo requiri=
tur ſola monitio: ſed non ſententia hominis.ſic
extra de preben.extirpande.extra de imu.eccle.
aduerſus.et.c. non minus in ſi.glo.e.ti..c. cleri
cis.§.ſi.li. vj. vbi de hoc p Jo.an. extra de rap.
excõmunicationi. Jo.de athon.

f ¶ Per loci iudicem ordinarium .i. per ſuũ pre
latum vel iudicem. vt extra de ſenten.excom.cũ
cõtingit.als vt fame. vt ibi ſi a prelatis ſuis ꝛc.
hoc no. Jo.andr.extra de vita et hone.cle.c.i.in
ſi.libro. vj.arg.ff.ſi quis ius dicen. non obtem=
pera.l.i.facit pro hac ſententia.extra de cle.non
reſi.relatum. Sed contra: quia nomine ordina=
rij.c.li.ſimpliciter poſiti intelligendum videtur
de ſolo epiſcopo.extra de offi.ordi.ordinarij.lib.
vj.in prin.et.c.li.de iure iuran. licet.in ſi. et de
ſenten.excõ. decernimus.c.li.le.et no.ij.q.viij.
ſi quis epiſcopus.in princi. Solutio quo ad illa
que ſunt iuriſdictionis/quilibet habens iuriſdi
ctionem ordinariam dicitur ordinarius: de qui=
bus dica;.ſ.c.conſti.quanto.§.i.in glo.hij ſunt.
ſic intellige hic et extra de conſti. vt animarum.
libro vj. Sed quo ad ea que ſunt ordinis vel di=
ſpenſationis ſingularis: ſolus epiſcopus fungi=
tur appellatione ordinarij.extra de elec. cum ex
eo.lib. vj.ſic intellige notata per Guy.c.ti. licet
canon.§. vlti. ver.ordinarius. facit quod dixi ſu
pra.c.conſti.cum ſit ars.§. vlti. ver.ſuper ea. de
hoc no. Guy.extra de excep.cum quida;.in ver.
ordinarius.libro vj.et no.W.extra de teſta.ca.i.
in con.cle.et de ſtatu mona.c.ſi. in princi.co.li.
et no.in extrauag. Jo.pape.xxij.execrabilis.§.
ceterum.in prin.

Ordinarij appellatione qs contineãt.

g ¶ Excõmunicatiõi eccleſie.cũ ꝑpter crimẽ fer
tur de maiori intelligiẽ. extra de conſti.c.ij.§.ſi.
li. vj.maxime ſi per hoiem proferaẽ. vt le.et no.
extra de ſen.excõ.c.pe. eſt tñ duplex excõicatio.

vna que repellit a communione fidelium minor. Alia a perceptione ſacramentorum maior vt no. archi. extra de ſenten. excommuni. ſtatuimus poſt princi. libro vi. Jo. de aton.

a ¶ Subiugamus. quicunqꝫ ſunt illi protegentes ſeu tenētes ex quo illi ſubditi ſunt i dicto c. ij. lib. vj. ſaltē ratione delicti. ff. de offi. preſi. l. iij. in fi. C. vbi ſe. vel cla. l. i.

ecclesie ſubiugamus[a].

¶ Monitionem[b] autem volumus & ſtatuimus ſufficere generalem[c]: et ſi fiat alicuius nomine[d] non expreſſo: dūmodo ita publice ac[e] ſolenniter fiat qꝙ ad eorum[f] noticiam[g] valeat[h] peruenire.

b ¶ Monitionem. iij. pars.

c ¶ Generalē. cōtra hoc videt extra de elec. c. vlti. in fi. li. vj. c. ij. de ſenten. excō. ſtatuim[9]. et c. cōſtitutionem. et extra de vita et ho. cle. c. i. ℣. noiatim. in con. cle. et de ſepul. c. i. e. lib. Solutō hoc fortē ſtatuit ꝓpter proteruiā et potentiam rebellē defendentiū tales. ar. extra de offi. deleg. quia pōtific. i fi. li. vj. et intellige hanc generalitatem quo ad perſonas protegentes ſeu tenentes: ſpecificatis tamen nominibus latronum huiuſmodi vt inuit littera precedēs. vel dic iſtam intelligi tam reſpectu ꝙ latronum ratione premiſſa propter proteruiam &c. et quandoqꝫ requiritur admonitio. no. dn̄. Guy. xviij. diſtinc. propter. Jo. de athon.

d ¶ Nomine non expreſſo. nam expreſſio ſpecialis facit nominatam monitionem. vt no. docto. de ſepul. c. i. in cle. et no. Inno. extra de prebē. in lateranē℥. in prin. Jo. de athon.

e ¶ Ac ſolenniter. quod dic vt leg. et no. J. in con. otho. ad tutelam. §. fi.

f ¶ Eorum. ſ. protegentium vel tenentium tales facinoroſos. Jo. de athon.

g ¶ Noticiam. quod qualiter probetur no. w. de electi. cauſam. in glo. antepe. in con. cle. et de multiplici noticia bene no. per Cardi. extra de elec. cupientes. §. i. ver. noticiam.

h ¶ Valeat peruenire. ſ. veriſimiliter quod dependet ex ſuperioris arbitrio. vt le. & no. per. w. extra de elec. cauſam. §. verum. in glo. fi. in con. cle. ar. extra de appella. bone. in cle.

¶ Ut monachi ab eſu carnium ſe abſtineant.

¶ Summariū.

¶ Monachi ſtatim vt profeſſi ſunt ab eſu carnium abſtineant niſi egrotātes ad infirmitorium deſtināti nec quiſqꝫ abbas aut prior

i Audiuimus. hec cōſtitutio plenius ſupple- tur. J. in conſti. otho. vt infra dicam.

h ¶ Ordinis ſancti benedicti. in quo et ſancto auguſtino et beato frācisco originaliter quaſi ſinguli ordines ſunt fundati. vt no. w. extra de deci. c. i. poſt prin. ver. religioſi. in cle. licet carmelite ſub regula beati baſilij ſe militare ꝯtendūt. ar. xvj. q. ij. diffinimus et. c. pernicioſā in prin: Unde ordinis ſcti bīidicti ſunt monachi albi ſiue nominent Ciſtercienſes / ſiue alio modo extra de reſcrip. cum ordinē. de ſta. mo. c. recolētes Sūt etiā nigri mōachi eiuſdē ordinis qui ab albiſ monachis diſtinguūt per adiectionē ob ſeruantiarū regula eadem manente. extra de ſta. mo. ea que. — *Religiones ſub qꝺbus ſā ctis fundate ſūt.*

ſit niſi ordinem profeſſus profeſſio autē ſtatuto fiat tempore tā in ordine ſancti benedicti ꝙ monachorum regularium & monialium: de ceteris autem ad eorundē ſcribet capitula.

Audiuimus[i] & letati ſumus qꝙ religioſi viri abbates ordinis[k] ſancti benedicti per angliam conſtituti / conuenientes in vnum nuper in capitulo[l] ſuo generali tanqꝫ[m] filii iuxta ſermonem propheticum[n] ad ſuos terminos reuertentes prouide

l ¶ Capitulo generali. quod celebrari precipitur quolibet triēnio per oēs abbates et priores nō dico clauſtrales illius prouincie ſaltem eiuſdem ordinis ſancti bīidicti. imo ſm quoſdam cuiuſlibet ordinis. vt le. et no. extra de ſta. mo. in ſingulis. cum ibi dicat. vniuerſi conueniant mendicantes. cuꝫ ſigillatim ſua capitula celebrant ſingulis annis. vt ibi no. Jo. an. — *Capitula gn̄alia quolibet triennio ſunt celebranda.*

m ¶ Tanqꝫ. de maio. et obe. ſolite. §. i. ff. de admi. tuto. non exiſtimo.

n ¶ Propheticum. Hiere. xxxi. c. i. conuertimini filij reuertentes. aꝫ reuertentur filij ad terminos ſuos. Et dic qꝙ prophetia eſt omnium rerum latentium preteritarum / preſentium / vel futurarū ex diuina inſpiratione manifeſtatio ſm pap. Ad cuius euidentiā ſcias qꝙ triplex eſt prophetia. vna eſt ex predeſtinatione dei quam neceſſe eſt omnino euenire. vt in yſaie. Ecce virgo cōcipiet. Alia eſt ex preſcientia dei cui noſtrum liberū admiſcetur arbitrium. vt hic. et hoc tripliciter. aut eſt conſentiens. et ſic eſt prophetia predeſtinationis puta de incarnatione ad redemptionem humani generis que fiebat ex conſenſu virginis marie immo requiſita per angelum ſuper ſuo conſenſu ipſa obtulit ſe dicens. Fiat michi ſcd̄m verbum tuum. aut operatur ad liberum arbitrium. vt operans in malis eſt prophetia preſcientie de proditione — *Prophetia qꝺ eſt et quotuplex eſt.*

xpi futura per iudam que nõ implebatur niſi pro curante humano arbitrio. idem patet in coopera- tione boni. vt fuit prophetia de ſalute pauli ĩ qua neceſſe fuit liberum arbitrium cooperari ad cõſe- quendam ſalutem gratie. Tertia dicitur pphetia que cõminatio dicitur et prin- cipaliter inten- dit peccatorum conuerſionem: ſed ex cõſequen ti vt penam cõ minatam quis euitet. vt ſic ef- fugiant a facie arcus electi et iuſti pareñ icau ti quod lõge añ preſcitur q̃ fu- turũ cõminet. hoc no. Aug. i. q. i. nunq̃.

a ¶ De cetero. non approbat abuſuz preteri tum. vt dixi. ſ. c. cõſti. licet ad profugandũ. i ver. ſ. mẽſem.

b ¶ Regulam. ex de ſta. mo. cũ ad monaſteriũ §. in refectorio et no. ſ. in cõſti. otho. regnũ ce- lorũ. §. ad hoc.

c ¶ Abſtinere debeant. etiam ipſi abbates dũ cibãtur in refe- ctorio. ſz hoſti.

d ¶ Debilib9. debilitate ſto- machi et ſenij. ſed infirmos vo cat ꝑgrauatos morbo quibus prouidetur infirmitorio. vnde vtriſq̃ ſic prouide tur. et dicto. §. in refectorio. vbi hoc no. per abba.

ſtatuerunt vt de cetero[a] ſe cundum ſancti benedicti regulam[b] ab eſu carnium debeant abſtinere[c] exce- ptis debilibus[d] et infirmis quibus debet ſecundum eiuſdem regule continen- tiam in infirmitorio pro- uideri: quod[e] vtiq̃ appro bantes ſtatuimus[f] inuio- labiliter obſeruari.

¶ Adijcientes[g] quoq̃ q̃ poſtq̃ nouitij[h] anno[i] pro bationis finito geſtauerit habitum monachalez ad profeſſionem[k] faciendaz[l] iuxta decretalẽ felicis me- morie Honorij[m] pape/ di- ſtrictione canonica per ab batem vel priorem proti- nus compellantur[n]. Nul lus autem in abbatez vel priorez aliquatenus[o] ad- mittatur: qui profeſſio- nẽ[p] non fecit Hoc[q] autem et quod de profeſſione fi- nito probationis tempore facienda diximus: ad ca- nonicos regulares et mo- niales duximus prorogã- dum[r] ¶ Super[s] alijs ve ro que tam ad correctionẽ q̃ ad reformationem taz eorum q̃ aliorum regula- rium nouerimus pertine- re[t]: prouidere intendim9 et que eccleſijs eorum ſũt vtilia ipſiſq̃ ſalubria fue rint/ concedente domino ſtatuemus et mandabim9 per eorum capitula firmi ter[v] obſeruari.

¶ De archidiaconis.

¶ Summariũ

¶ Archidiaconi diligen- ter et fideliter eccleſias ſu as ſine earum indecenti grauamine viſitent nichil ex correctione aut punitio ne recipiẽtes aut quẽq̃ ob auariciam ſententijs in- nodantes. Contra quod facientes preter canoni- cam penam ad duplam

m ¶ Honorij. extra de regulari. ex parte tua.

n ¶ Compellantur. videtur q̃ precise ad factum compellantur hic ar. auten. ſi de feu. controuerſi. fac. fue. c. i. coll. x. quod verum videtur ſi aliq̃diu ibidem ſteterit in ordine habitu nõ diſtincto poſt annum probationis finituz. naz tunc prius tacite profeſſus fuit. extra de re gulari. ca. i. §. q̃ vero. libro. vj. et. co. ti. cos. in cle. Alioquin ĩ fra mẽſem poſt lapſuz dicti ãni optionez habet monaſteriũ ex- euendi. vt in di- cto. §. ſane. i cõ. otho. que al' eẽt contra. Uel dic ibi loquitur qñ habitus profeſ ſorum et noui- ciorũ eſt diſtin- ctus. et ſic non obſtat. Uel dic q̃ illud tempus menſis reſpicit penam abbatis vel prelati. nõ- duz determinat verbuz exierit. ibi poſitum.

o Aliq̃tenus admittatur. ex̄ de elec. nullus. libro vj. vbi eſt idem textus.

p Profeſſio- nez. ſ. expreſſaz vt patet ĩ dicto c. nullus. li. vj. et dicto. §. ſane. in fi. in conſtit. othonis.

e ¶ Quod vtiq̃. verſiculus. Jo. de athon.

f ¶ Statuimus. exequendo.

g ¶ Adijcientes. ij. pars.

h ¶ Nouitij. ſtatim declaratur qui ſunt illi. ar. ff. de vi. tri. o. q̃. ic. et vſu. et. l. ſe. de quo ple. dicaz ſ. in conſti. otho. regnum celorum. §. ſane.

i ¶ Anno probationis. de quo leg. et no. extra de regula. c. i. ij. iij. et. iiij. li. vj.

k ¶ Ad profeſſionem. ſ. expreſſam. arg. in dicto. §. ſane. in fi. vbi de hoc. de tacita vero habetur extra de regulari. c. i. li. vj. et. c. ti. cos. in cle.

l ¶ Faciendam. ſ. expreſſe vt iam dixi.

q ¶ Hoc autem. qđ diximus ſupra. §. proxi.

r ¶ Prorogandum. idem patet extra de ſtatu mona. c. vlti. in fine. et ſic ſtatutuz extenditur ad perſonam alteram in qua ratio vniformiter repe ritur eadem extra de poſtulando. ex parte. veruz eſt quando hoc per legem declaratur al's perſona niſi ſit expreſſa nunq̃ ſubintelligitur. ff. de verb. ob. ſi ita ſtipulat9. §. griſogon9 in fi. ver. plerũq̃. — Statutũ extendit' ex ratiõi' ꝑdẽtitate

s ¶ Super alijs. iij. pars.

t ¶ Pertinere. que ſatis recitantur et ſupplentur infra in dicta conſti. regnum celorum. per totum vſq̃ in fi. vnde dic vt ibi.

v ¶ Firmiter obſeruari. alia littera habet publi- ce et ſolemniter publicari. ſed prima lr̃a verior ẽ.

a D E archidiacouis. ad litteraȝ ſuppletur. J. in conſtitu. otho. deus omnipotens. §. ec⸗cleſias. Jo. de athon.

b ¶ Ut eccleſias. imo ⁊ cōuerſationes eccleſiaſti⸗caruȝ perſonarum. extra de offi. archi. c. i.

c ¶ Utiliter. ꝑ pꝛudentiam et īduſtriā aſ fide litaſ ſola opariȷ̄ parum cōmen⸗datur. vnde ꝑ quēdam cardi⸗nalem dꝛbicuȝ de quodaȝ fide⸗liſſimo ſeruiēte ſuo fertur eſſe

exactorum reſtitutionem ad pios vſus applicando⸗rum arbitrio epiſcopi cō⸗pellātur: ſintqꝫ diligētes in capitulis frequentādis et decenter inſtruendis.

dictum a caut. volcia petre come queſt. nam fide lis ſeruus et pꝛudens conſtituitur ſuper familiaȝ dn̄i. Joannes de athon.

Pꝛeſcriptio an habeat locū con⸗tra viſitationeȝ ar⸗chidiaconi.

d ¶ Uiſitēt. q̄ro vnū qđ eſt facti an contra archi⸗diachonū loci per religioſos habentes parrochia⸗lem eccleſiam appꝛopꝛiatam poſſit coutra viſita⸗tionem ſeu pꝛeſtationem obedientie pꝛeſcribi? vi detur ꝙ non. cum eius ſuperiorītas ſicut epiſcopi ſit iuriſ cōmunis. ar. extra de offi. archi. c. i. et. c. ad hec. §. i. ibi ſcđo vero ⁊c. iuncta decret. extra de pꝛe ſcrip. cum non liceat. q. tunc ſit eadem ratio ergo et idem ius ⁊c. ff. ad. l. aquili. illud. cum ſi. Sed ibi loquitur in archidiacono generali qui non habet archidiaconatum diſtincte limitatum ſed tanq̄ vi carius fungitur vice epiſcopi vniuerſaliter vt lo quitur regulariter totus titulus de offi. archidia. quia talis repꝛeſentat epiſcopum. extra de cōſue. non putamus. ſed ſecus videtur in eo qui habȝ di ſtinctam limitationem ſui archidiaconatus. tunc enim habet iuriſdictionem ſeparatam ab epiſco⸗po: que cum ſit conſuetudinaria poteſt pꝛeſcribi. vt infra dicā. hoc no. Guy. in roſa. xx. q. iij. null⁹ pꝛimas. vnde non videtur illa ratio obſtare. ideo aliter arguitur pꝛo archidiacono quia iuri publi co non pꝛeſcribitur vllo tempoꝛe. C. ne domꝛ. rei vſ templo. l. j. in fi. C. de pꝛeſcrip. xxx. an. cōpat. in fi. C. de decuri. ſi quis decurio. ij. li. x. Contra tamen videtur ꝙ religioſi poſſunt huiuſmodi pꝛe ſcribere etiam licet ſit publicum ius. C. de pꝛeſcrip. xxx. an. omnes. §. nullum. Item licet cōtra epiſco pum hoc pꝛeſcribi non poſſit. vt dicto. c. cum non liceat. tamē archidꝛacono licite denegatur niſi ſit conſueta ſibi pꝛeſtari. ar. extra de offi. archi. c. fi. cum decret. extra de offi. oꝛdi. conquerente. et no. extra de pꝛeſcrip. accedentes. in glo. fi. Item eccle ſia tranſlata per appꝛopꝛiationem in religioſos imutatur natura cōſueta. ar. extra de iure patro. c. i. §. fi. libꝛo. vj. auten. de eccle. titu. §. 2. ver. ſi qui vero res. coll. ix. ar. op. xvj. q. ij. ſane qꝛ. v. omne Solutio pꝛima opinio vērioꝛ eſt. nam eccleſia re⸗ligioſis appꝛopꝛiata ſuppoꝛtat ꝓpꝛia onera tam epiſcopalia ꝙ̄ conſueta pꝛeſcriptione non obſtan te. vt leg. et no. de cenſi. c. i. in con. cle. Item cum loquitur de libertate querenda cōtra ius publicū tunc contra pꝛeſtationes oꝛdinarias que vniuer⸗

ſalem ſubiectionem inducāt. vt hic imunitas nul lo tempoꝛe pꝛeſcribitur. C. de ſacroſan. eccle. pla cet. §. poſtremo. C. de epiſco. et cle. de hys. C. ſi pꝛo pter publicam penſi. l. i. in fi. C. de metall. l. vlti. lib. xi. arg. extra de elec. cum cauſam. ſecus tamen

D E archidiaconis[a] quoqꝫ ſtatuimus vt[b] eccleſias vtiliter[c] et fideliter viſitent[d] / de ſa⸗cris[e] vaſis et veſtibus[f]: et qualiter diurnis et no⸗

de extraoꝛdina rys pꝛeſtationi bus. vt dicta. l. oēs. ff. de pub. et vecti. licita⸗tio. §. caruȝ. C. de fundo rei pꝛi ua. l. pe. ⁊ vlti. libꝛo. xi. cuȝ ſi. Nec obſtāt iu⸗ra loquentia de pꝛeſcriptione cuius contrariȷ̄ nō exiſtit memoꝛia. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. fi. l. ij. §. penul. ff. de aqua q̄tidi. et eſti. l. hoc iure. §. ductus. cum ſi. quia lo⸗quuntur de ſeruitute querenda. ſed quomodo lo⸗quūtur de imunitate coutra ius oꝛdinarium pꝛe⸗ſcribenda. arg. C. de pꝛeſcrip. xxx. an. male agitur nam in hac pꝛeſumit malicia: ſed in ſeruitute pꝛe ſcripta punitur alterius pigricia. Itē hoc pꝛobat ratio Inno. que vnifoꝛmis eſt in epiſcopo et ar⸗chidiacouo quam ipſe no. extra de pꝛeſcrip. audi⸗tis in glo. et no. abbateȝ in fi. Nec obeſt quod qui dam intelligunt illam decret. in con. cle. loqui nō in iuramento obedientie vel ſimili: cū conuentus careat anima. ar. extra de ſenten. excō. romana. §. vlti. libꝛo. vj. Sed tamē in oneribus pꝛeſtationis pecuniarie. arg. extra de offi. archi. c. fi. xviij. q. ij. eleutherius. cuȝ ſi. notatis per Jo. an. in dicto. c. ver. ſolita. in cle. C. de decuri. cum qui. xxx. libꝛo x. nam certe hoc quod ibi dicitur ſolita hūc intel⸗lectum confundit. onus eniȝ reputatur quicquid vel lege cōſuetudine / imperio ve ſuperioꝛis con⸗ſcribitur. ff. de ver. ſig. minus. cuȝ ergo fuit onus reale ſiue perſonale ſiue pꝛius fuit conſuetum de⸗betur. vt in verbo ſolita. cuȝ glo. alſ. niſi in appꝛo pꝛiatione eccleſie aliter fuit oꝛdinatuȝ. vt in dicto c. xvj. q. ij. ſane que. quod difficile videtur obſtare Nec obſtat opinio quoꝛundaȝ dicentium ꝙ nulla obedientia de iure archidiacono eſt pꝛeſtanda. qꝛ hoc non videtur verū. ar. extra de offi. archipꝛeſ. c. i. de offi. ſacriſte. c. vnico. de offic. cuſto. c. i. ꝙ ſi nō pꝛeſtetur de iuriſdictione ſolita de qua pꝛemiſ ſum eſt totum ſoluit.

e ¶ De ſacris vaſis. puta calice vꝛceolis et huiuſ⸗modi ad diuinū miniſterium deputatis. non autē hic loquitur de olla vel pelui in coquina rectoꝛis: aut etiam vaſis ſeu vtenſilibus alys que ſub ap⸗pellatione ſupellectilis cōtinent. ff. de ſupellec. le. lega. ſupellectile.

f ¶ Veſtibus. repete ſacris dictis vulgariter veſti mentis ſupple. et ceteris eccleſie oꝛnamētis. extra de offici. archidia. ca. 2. in fi. Sed contra. quia hec ſpecialiter ꝑtinent ad curam ſacriſte. de offi. ſacriſ. c. i. Solutio illud veruȝ eſt in eccleſijs maioꝛibus

cathedralibus vel collegiatis. ſed in alijs prochia libus eccleſijs de oibus huiuſmodi archidiaconus curare debet ⁊c̄. vt ſequit᷑ ⁊ generaliter ⁊c̄. in dctō c.i.ple. ex̄ de offi. cuſtod̄. c.i.et.ij. vbi apparet circa que verſari debet archidiaconi ſollicitudo.

a ¶ Officijs. de quib⁹ le. et no. ſc; q̄ ſunt illa / a quibus habent dici / et qbus tē poribus: et de tota huiuſmōi materia no. per Jo. an. extra de celeb. miſ. c.i. et p. w. e. ti. et. v̄. horas canoni- cas in cle.

cturnis officiis[a] eccl'ie ſer- uiatur[b]: et[c] generalit᷑ de[d] temporalibus et ſpiritua- libus inquirēdo[e] / et que[f] corrigēda inuenerint cor- rigant[g] diligenter.

¶ Eccleſias[h] autem nō[i] grauent ſuperfluis expen

b ¶ Seruiat᷑. p miniſtros ipſius eccleſie ſcil; p quelibet in gra- du ſuo. ex̄ de maio. et obe. ſtatuimus.

c ¶ Et generaliter. de hoc dixi ſupra in ver. teſti- bus. Jo. de athon.

d ¶ De tēporalibus. in pios vſus collatis dūmō non mere prophanis. vt ſatis no. in extraua. Jo. xxij. execrabilis. §. fi. in glo. no. hic ſubſequēt. et in glo ſequen. Jo. de athon.

e ¶ Inquirendo. ſuper quo vide quod dicā; ple. infra conſti. proxi. ver. corrigendo. Eſt autem inq̄- ſitio generalis et ſpecialis. vt no. Inno. de accu. qualiter. j. Jo. de athon.

Inqſitio ē duplex.

f ¶ Que corrigenda. nota cuius eſt viſitare ipſi⁹ eſt comperta corrigere. extra de offi. archi. ad hec. .§. ite; in epiſtola. extra de cenſi. romana. §. ſane. li. vj. ar. ff. de iudi. de qua re. in pri. Sed cōtra. j. e. con. cum non ſolu; .§. pe. in fi. Solutio. ibi in fo ro contentioſo ſolenni propter arduitatem cauſe cōſilium ſuperioris iudicis expoſcitur quandoq;. extra de conſan. et affi. c.i. §. fi.

g ¶ Corrigant. per monita nunc leuia / nūc aſpe ra. extra de cenſi. romana. §. ſane. li. vj. dicā. j. v̄. cum autem. Jo. de athon.

h ¶ Eccleſias autem. ij. pars.

i ¶ Non grauent. ſic ex̄ de cenſi. ea que.

k ¶ Dumtaxat. hec dictio prout reſpicit verbum ſuprapoſitum procurationes vult notare per cō- ſequēs q̄ nō munera. ex̄ de cenſi. romana. §. caue- ant. et. c. ſe. li. vj. vbi pt; ſe ⁊ ſuos prohiberi nedū huiuſmodi exigere ſed etiam gratis oblata recipe re. et ſic ibi plen⁹ q̄ hic prouideat᷑. ad quod facit C. de metatis deuotū. §. fi. li. xij. ⁊. e. li. de ſalga. l. vnica. extra de imu. eccle. clericis. §. nos igitur. li. vj. prout vere determinat dictionem ſequentem cum viſitaut. ſic concor. j. in conſti. otho. natura- lis. §. cum igitur. et. c. ſe. §. eccleſias.

l ¶ Moderatas. in cōcilio lateranen̄. ex̄ de cenſi. cū apl'us. C. in eſculentis / poculentis. hoſpitio. tñ non ſoluent viſitanti pro vecturis equorū. vt no. Guy. extra de cenſi. romana. §. fi. libro. vj. et a vo lētibus hodie etiam in pecunia. vt. e. ti. felicis. li. vj. Sed nūquid hoc caſu exigi poſſit parilitas pe-

cunie in actu cōſimili. vt q; alie eccleſie huiuſmōi prouincie vel ciuitatis tantum ſoluunt igitur ⁊c̄. Tu dic q̄ nō. ſecus tamē de vniformitate iuriſdi- ctionis extra de conſue. cum olim. extra de offi. ar chi. c. vlti. vbi de hoc per Inno. et notat᷑ p Inno. et hoſtiē. extra de capel. mo. cū dilectus. quod dic p Guy. xij. diſtic. illud poſt prin.

ſis: ſed procurationes exi gant dumtaxat[k] cum viſi tant moderatas[l]: non du cant ſolū[m] extraneos ſed[n] modeſte ſe habeant ta; in familia q̄ in equis.

¶ Cū[o] autē viſitēt / corri gāt[p] / aut crimina[q] puniāt

m ¶ Solu;. al' ſecum.

n ¶ Sed mode ſte. vt l dicto. c. cum apoſtolus et. j. in conſtit. otho. naturaſ. in fi. Modeſtia quoq; ac ſobrietas attendi debet / tam in cibo q̄ in potu q̄ in veſtibus dictis ⁊ factis. vt not. Guy. in Roſar̄. xxxiij. di. qui epiſcopus. ver. ſobrius.

o ¶ Cum autem. iij. pars.

p ¶ Corrigant. vt dixi ſupra. e. i. reſpon. in fi. et ver. requirendo. in fi.

q ¶ Crimina puniant. ſi ſalua pace aſſit prelato poteſtas diſcipline. xxiij. q. iiij. forte. l fi. et. c. qui- dam. quod verum eſt de notorijs. occultoru; enim criminum punitio ſoli deo relinquitur. vi. q. i. ſi omnia quod bene no. Hoſtien. extra de offi. ordi. irrefragabili. j. reſpō. in fi. et tunc facit quod dixi ſupra. e. conſti. licet ad profugandum. ver. digne. non ergo auriculantes conſideret. extra de accu. inquiſitionis. §. iij. vj. q. i. ex merito. et. c. ſum- ma. nam ſcd̄m beatum Bernardum hanc tibi re- gulam habeas generaliter. vt illum qui veretur loqui palam quod in aure locutus eſt / ſuſpectum habeas. vt no. Jo. andr. extra de ſpon. preterea. ij. in. ver. publice. Sed iuxta hūc textū vnū in fa- cto agitatū q̄ro. An liberū hoiem ⁊ nobilē p crie eccl'iaſtico poſſit iuſte punire p fuſtigationes ſolē nes circa forū vl' eccl'iam? Videt᷑ q̄ nō. xxiij. q. i. qui ē pacē. vbi de hoc notat᷑. etiā nec cā correctōis xxvi. q. v. ꝯtra ydolorū. C. de repudi. ꝯſenſu. §. j. et ibi ſi viſilibus q̄ ab īgenuis aliena ſunt ⁊c̄. ff. de de pe. capitaliū. §. nō oēs. ff. de vetera. l. i. et. l. vete ranus. ſed in hoc videtur expreſſe contra. qd̄ le. ⁊ no. de pe. diſ. i. aut facta. ver. cauſa. et in glo. al'r enim. ff. de pe. aut facta. v̄. cauſa. in qua opinione reſidet glo. xxiij. q. iiij. c. i. Tu dic finaliter hoc cō mitti iuſti et diſcreti iudicis arbitrio. C. epi. de iure cōi cum maiorē aiaduerſionē hoc contineat ar. ff. de offi. ꝓcōſu. l. ſicq̄dē. de pe. di. i. de⁹. iuſ᷑ pſone ꝓ̄o neitatē al's ꝯditiōe; ⁊ eris q̄litatē. ff. de of. pfec. vr. l. j. §. ſ; cū patronus. ſ; melius. ff. de icen. rui. nau- fragi. l. pedius. §. i. vſq; in fi. auten. de ſan. epi. §. ſi qs autem cu; ſacra. coll'. ix. pt;. xlv. di. cū btō. imo ꝓ exceſſu ī diſciplinādo nō oportet veniā petere a ſubdito. lxxxvj. di. quādo. ad hoc facit qd̄ dicā. j. ī cō. clamorē. §. ī adiutoriū. ī fi. v̄. pena debita. ē. e. cō. l; ad ꝓfugādū. §. i. v̄. digne. circa mediū. vel

Notabil' vir et li- ber ā poſ ſit p crie fuſtigari

dic ut. ſ. i ꝯſti. otho. cū ſcti. §. ꝑcipimꝰ. i gl. ſ3 q̄re.
a ¶ Aliquid. etiā minutū inuit. facit qđ dixi. s̄. e. cōſti. baſilicarum. in glo. perfectum dicitur.
b ¶ Ab aliquo. ſ. viſitato.
c ¶ Recipere. ſic ex̄ de cenſi. romana. §. caueāt. li. vj. ⁊ facit qđ le. et not. ſ. in ꝯſti. otho. deus oꝑs. circa mediū.
d ¶ Nec ſentē tijs. i. cenſuris eccliaſticis: de q̄ bus ptz ex̄ de v. ſig. querenti.
e ¶ Inuoluāt iniuſte. inuoluit q̄ ſeu ligat cenſura eccliaſtica ſiue iuſta ſiue i

aliquid[a] ab aliquo[b] recipe re[c] non preſumant: nec[d] ſententijs aliquos inuol uant[e] iniuſte/ ꝙ ab eis poſ ſint pecunias extorquere[f] cum[g] enim hec et talia ſy moniacam[h] ſapiāt prauitatē: decernimus vt qui[i]

iuſta propter auctoritatem clauium eccleſie. arg. xi. q. iij. c. i. et. c. qđ ergo. ff. ad trebell. l. ſuo iuito. §. cū pretor. Nunquid igitur iniuſte excōicatus ſit i forma eccleſie abſoluēdus? Inno. dicit ꝙ ſic. ex̄ de eo q̄ dux. i ma. ⁊c. ſigificaſti. i fi. Sz hoſt. ibi dicit ꝯtra. q2 fuit excōicatio iuſta. al' ſi fuiſſet iniuſta abſolui deberet ſine difficultate ⁊ ſine cautiōe. ex̄ de ſen. ex. ſacro. §. pe. Tu dic poſt Jo. an. i dicto. c. ſignificaſti. ꝙ duplex eſt forma eccleſie. vna q̄ fit ꝑſti to iuramēto ⁊c. ex̄ de ſen. ex. ex tenore. et. c. cū deſi deres i ꝑn. et i hoc ſit vera opinio hoſti. Alia ē forma q̄ fit cū pſalmo penitētiali de q̄ habeł ex̄ de ſen. ex. a nobis. et. c. ij. ꝓpe fi. et hoc neceſſe ē ſuari ex q̄ ꝯſtat ꝙ excōicatꝰ eſt lz iniuſte. et ſic ſtat ħa opinio (Inno.

Excōica tus iniu ſte an ſit abſoluen dus i for ma eccle ſie.

f ¶ Extorq̄re. et male id enī i viciū for nat. vt no. hoſt. ex̄ de ſpō. c. gēma. j. reſpō. i fi. ⁊ ex̄ de ſp. ſuā. et. c. ad apſicā. i ꝑn. ad textū iſtū facit op tie. xvj. q. vij. ⁊ hoc dixim9 ꝑ totū. ⁊ autē. vt nlli iudi. §. qm ħo ꝯtigit. coll. ix. cū res nō deliquāt ſz pſone q̄ res poſſidēt. auten. de man. ꝑn. §. oportet autē. coll. iij. ar. xvj. q. i. nulli epoꝝ. et. c. ꝑdicator
g ¶ Cū eni talia. hec lō (ex̄ de iu. pa. ꝑterea. ij. gas latas et magnas alas habet. vt no. w. in ſumi li. ex̄ de pe. c. vlti. §. fi. in prin. in con. cle.
h ¶ Symonicā. Sz nunqd hic ſymonia tā ex ꝑte datis q̄ recipiētis i hmōi ꝯmittił? videł ꝙ ſic ex̄ de ſymo. cū dilectꝰ. ij. ar. ff. de cōdi. ob turpē cau. l. ij. §. fi. Dic ꝯ imo ſoliꝰ recipiētis tm̄. vt bn̄ no. i. q. iij q̄ſitū. et ex̄ de ſym. dilectꝰ. i. nā cū ḡtis ad hmōi facieda vł omittēda teneł: ſoliꝰ accipiētis turpitudo ꝟſari dł. ff. de ꝯdicti. ob tur. cau. l. i. §. fi. cū. l. ſe. i ꝑn. et bn̄ no. e. ti. l. itē in ħ. repeti. Itē hoc videł expſſuz i eo qđ le. ⁊ no. ex̄ de ſym. ad aures. Item nullū pecuniariū nec ſpes pecuniaria ꝯſiderał ab ipſo dāte: ergo ex ꝑte ſua nō cōmittił ſymonia. ex̄ de ſym. tua nos. c. ꝯſulere. et. c. fi. ꝑ q̄ iura dici poſ ſet redimentes ſacmēta debita a ꝑſbyteris ꝑſtāda ſymoniā nō cōmittere: lz forte ipſi ꝑſbyteri hmōi exigētes hāc labē nō euitēt. vt ſupra. e. con. ſacrā vbi de hoc. et. c. auditū. Si ergo ſacerdotes tenēł ex officio ad miſſam vel exeqas vel hmōi: exigere ꝓpter hoc aliqđ ſymoniacū eſt. i. q. iij. vēdētes. ſi vero nō teneł et deſint ei ſumptꝰ licite pōt accipe

i. q. i. iudices. vbi hoc no. Guy. ⁊ pōt locare opas ſuas. i. laborē ſuū. nō aūt ipm ſacmētū. vt ibi no. vel dic ꝯductionē et hmōi locū nō habere ſz qđdā honorariū loco mercedis. vt al' dł de agrimēſore. ff. ſi agrimen. fal. mo. dix. l. i. ij. §. i. Idē dicił de medico. xiiij. q. v. nō ſane. et no. Guy. i dctō ca. iudices. ar. ff. de va. et extra. cog. l. i. §. i honoratys. Tu dic ſinalił ꝙ ꝑ celebratione miſſe nō lz etiā pauperi preſbitero q̄cꝙ accipe: ita ꝙ ſit pricipalis cā motiua: qa

talia agere preſumpſerit ſic[k] extorta in duplum[l] erogare in pios vſus arbitrio[m] epiſcopi compellan tur ſalua nichilominus alia[n] pena canonica contra eos. ¶ Sint[o] autē ſol liciti[p] frequenter[q] itereſſe[r]

Preſbite ro an lice at ꝑ miſſa aliqđ accipere.

tūc eēt ſymonia. nā ꝓpł deū eſt ſibi ꝑncipaliter ſuiendū. vt no. lxxiiij. di. c. vlt. i g. vt hic. ſz ſi deuotio ſit cā ꝑncipalis et ꝓpinq̄ nō ḡnata ex dato. tūc lz datio pecunie ſit vna cā remota et etiā occaſionalis nō cōmittił ſymonia. ſic enī licitū eſt dare et accipe tpale ꝑ ſpūali. vt ple. no. Inno. ex̄ ne ꝑla. vi. ſu. qm̄ vt itelligit Guy. i dicto. c. iudices. i glo. ibi poſita. ſup ħ. in ſumptū. et ſic finis ſit ſub fine vt ipſe no. i. q. i. ordinationes. parū aū fi.
i ¶ Ut qui. ſ. archidiaconi de q̄bus. s̄. fit mentio.
k ¶ Sic extorta. ſ. aliquo modo ꝑtacto. vbi no. ꝙ ad reſtitutionē teneł q̄s vbicūꝙ ſit ꝑ eū furtū rapina oppſſio dolꝰ vel calūnia. xiiij. q. v. c. fi. et ſic cōprehendunł caſus notati ꝑ Inno. et hoſti. ex̄ de imu. eccle. q2 plerīꝙ. §. i.

Reſtitue re niſi te nentur.

l ¶ In duplū. ex̄ de cenſi. romana. §. caueat. li. vj. et. c. xxi. ibi ſe. ar. ex̄ de ſym. audiuimꝰ. de hoc dicā ple. ſ. in ꝯſti. otho. deus oꝑs. §. eccłias. ſup. e. ver.
m ¶ Arbitrio epi. ſic ex̄ de iudeis. c. cū ſit. §. i. vbi de hoc ꝑ Jo. an. ex̄ de vſur. cū tu. Sed ꝯ hoc eſt expreſſuz. ex̄ de cenſi. ꝓcuratiōes. in fi. et. e. ti. exigit ibi duplū eius ⁊c. li. vi. Solutio hoc ꝑ illa corrigitur. vel dic vt no. ple. ex̄ de imu. eccle. q2 plerīꝙ.
n ¶ Alia pena canonica. de qua le. ⁊ no. ꝑ Jo. an. ex̄ de cenſi. exigit. §. fi. lib. vj. cui pene derogał. ex̄ quo ad ꝓpoſitū per decreł. e. ti. felicis. vt ibi not. Jo. an. i fi. tales enī i crimine cōcuſſionis de iure teneńł. ff. de crimine cōcuſ. l. i. ij. le. et no. xxiij. q. i. militare. in fi.
o ¶ Sint autē. iiij pars.
p ¶ Solliciti. ſ. archidiaconi locoꝝ de q̄bꝰ ꝑmittił
q ¶ Frequēter. ꝑ duas vices excuſari videnł. ae. xxvi. di. vna tm̄. C. de epi. au. l. iij. i fi. cū ſi. et no. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. monaſteria. ſz certe hoc nō credo hic ſufficere ꝓpter hūc textū q̄ reqrit ſolicitudinē ⁊ diligētiā. vn̄ indeterminate hic loquił ſic. ſ. e. cō. vſū i ꝑn. ⁊ itellige quotiēs opus erit iuxͣ arbitriū boni viri. ar. ff. de eden. l. veluti. ae. lxxxij. di. clericus. vbi de hoc: cuz tn̄ ſibi hoc cōmode vacauerit. ar. ff. de ver. ſig. nepos ꝓculo. de hoc no. ſupra. e. con. ad baptiſmū. §. fi. hec tn̄ ꝯſtitutio prauo ſuał q2 lucrū pecuniariū eis inde non applicał. vt dixi ſupra. e. cō. qm̄ de habitu. in glo. hec ꝯſtitutio.
r ¶ Intereſſe. factū nō fictionē requirit. vt le. et

no. p docto. ex̃ de cle. nõ reſi. c. i. li. vj.
a ❡ Capitulis. ruralib⁹ q̃ hodie teneñ p officiales archidiaconoꝝ: et q̃nq̧ p decanos rurales. de quibus dixi. ſ. e. con. qđ i quodã. poſt p̃n. v. decanat⁹
b ❡ Per ſingulos. non enim ſufficit ſemel vel pluries de decanatu vno. ex̃ de ſta. mo. i ſingñs in p̃n. ff. de excep. rei iudi. ſingul.
c ❡ Decanat⁹. rurales de quibus. ſ. p̄miſſi.
d ❡ In qb⁹. ſ. capl̃is ruralib⁹
e ❡ Inſtruãt. ſ. archidiaconi.
g ❡ Inter alia nã circa alia v̄ſaŕ coꝝ ſolicitudo. ſ. e. cõſti. ſacrã. i fi. vt p₃ i hijs q̃. ſ. dicuñ
f ❡ Ut ſciãt. ſ. ſacerdotes ⁊ hoc ꝗtũ ad formalẽ p̄nũciationẽ et ſeriẽ v̄boꝝ. nõ autẽ accipiŕ hic ſcire p oẽs cãs ſciendi. xxiij. q. viij. occidit.

capitulis [a] per ſingulos [b] decanatus [c]: in quibus [d] diligenter inſtruant [e] inter [f] alia / ſacerdotes vt bene viuant: vt [g] ſciant et [h] ſane intelligãt v̄ba canonis [i] ⁊ baptiſmatis [k]: q̃ ſũt de [l] ſubſtãtia ſacramẽti.

❡ De pace et cõcordia reformanda.

❡ Summariũ.

❡ Prelati et iudices neminem a concordia et pace propter lucrũ litis ⁊ cõtentionis dehortentur: ſ₃ magis cohortentur ad cõpoſitionem licitam: idq̧ gratis faciant.

h ❡ Et ſane itelligãt. ꝗtũ ad mẽtẽ ſignificatiõe₃ ⁊ v̄tutẽ v̄boꝝ ar. ex̃ de v. ſig. itelligẽtia. et. c. p̄terea
i ❡ Canonis. de quo no. Inno. ex̃ de ſen. ex. nuper. in ver. orando. et Gup. ex̃ de p̄uile. ꝑpoſi. v. publice. qui canon dicit expediri ſub triplici ſilentio. vt no. xi. di. eccleſiaſticaꝝ. v. triphatia.
k ❡ Baptiſmatis. de cuius forma dixi ſup. ſ. e. ꝯ.
l ❡ De ſubſtãtia ſacmẽti. ſ. (ad baptiſmũ. §. vl. eukariſtie de cui⁹ ſubſtãtialib⁹ v̄bis le. ⁊ no. de cõſe. diſ. ij. panis. §. vtrũ. et. c. capite. ple. ex̃ de cele. miſ. cũ marthe. de ſubſtãtialib⁹ v̄bis baptiſmi remiſi ſupra in glo. proxi.
m ❡ Ceterũ. hec cõſtitutio ſuppleñ p aggrauationẽ pene. j. in ꝯſti. otho. cum partes.
n ❡ Duxim⁹ ihibendũ. no. gerũdiuũ futurũ verbo p̄teriti tpis adiũctũ p quãdã cõbinationẽ v̄itatẽ p̄ſentẽ iportat. ex̃ q fi. ſunt le. p venerabilẽ. i fi. ⁊ ex̃ de accu. l₃ i beato. i fi. et. c. veniẽs. i fi. ⁊. c. cũ oporteat. ſ. reſpõ. i fi. ſic. ſ. e. ꝯſti. ad vicariã i fi. et c. inotuit. §. verũ. ⁊. c. q̃ latronũ. ibi duxim⁹ ſtatuẽdũ. qñ tñ nõ deferŕ ad factũ p̄priũ. tũc tñ vim futurã iportat. vt. j. i ꝯſti. otho. q̃ i decorẽ. §. q ſi. ibi duxit exequẽdũ. ar. pro vtraq̧ pte. ex̃ de ſym. qm̃ Hec valeñ ad q̃ſtionẽ cũ dr̃. Noueritis nos talẽ ordinaſſe ꝯfirmaſſe vel inſtituiſſe ſic loquẽs de p̄terito nõ de p̄ñti. An p hec v̄ba p̄beŕ ordinatio cõfirmatio vł iſtitutio? Videŕ q nõ ex̃ de v. ſig. abbate ibi fiat fides ⁊c̃. de hoc ple. dixi. ſ. e. cõ. ad vicariã in ver. decreuimus.
o ❡ Prelati. ſ. ordinarij. ex̃ de of. or. cũ ab eccłiaꝝ:
p ❡ Ad vniuerſitatẽ. vt vicarij ĝñales de qb⁹. ex̃

Gerũdiuũ qđ tẽpus iportat.

de offi. vica. c. fi. li. vi.
q ❡ Eccłie forũ. de alijs eni nõ ſpectat ad hũc legatũ q̃cq̃ ſtatuere niſi rõe pacti vł ꝯſuetudis. ex̃ de iu. nouit. ex̃ de fo. cõ. c. ſi cleric⁹. ⁊. e. ti. c. fi. li. vj.
r ❡ Delegati. a quocunq̧: etiam a papa cũ hoc ſit ſtatutũ candis. ſecus tñ ſi eſſet nudũ p̄ceptum iudicis. ex̃ de offi. le. ſtuduiſti.
ſ ❡ Cõcordia. tam eni de iure q̃ de ſtilo curie p̄us cõcordia q̃ iudicio ſedari diſcordia ſuadeŕ vt le. et not. de mutu. peti. c. i. ex̃ de teſti. cãʒ q̃ ij. §. pe. in fi. xc. di. ſtudẽdũ. au tẽ. cuʒ de appe. cog. §. pe. al's. §. vl. coll̃. viij. al's ponit ſex odibilia a ſeptio non ſeminatorẽ diſcordie dñs teſtaŕ puer. vi. c.
t ❡ Sʒ q̃ñcũq̧. i. q̃cũq̧ pte liti
v ❡ Partes. ſ.

Ceteruʒ [m] duxim⁹ [n] diſtrictius inhiben dum ne eccleſiarum prelati [o] et marie archidiaconi ⁊ decani vel officiales coꝝ vel quicunq̧ alij ad [p] vniuerſitatem cauſaruʒ / vel aliqua negocia rõne iuriſdictiõis eccłiaſtice vł officij ſpũalis eccłie [q] forũ contingẽtia delegati [r] quin de diſcordijs et querelis fiat par vel cõcordia [ſ] iter ptes p̄ſumãt aliquatẽn⁹ ipedire: ſed quandocunq̧ [t] partes [v] voluerint [x] a iudicio p cõpoſitionẽ [y] recedãt dũmnõ [z] ſit tale [a] negociũ

vtreq̧. ſec⁹ ergo ſi altera tñ voluerit poſt iudiciũ ichoatũ. C. quo. ⁊ qñ iudex. autẽ. q ſemel. cũ etia₃ ptis rex hoc cãu intereſſe poſſit vel p̄pter defenſiones ſemel acq̃ſitas. vt no. ff. de arbi. ſi cũ dies. §. fi. vel p̄pter expẽſas nõ refuſas. vt ple. no. Inno. ⁊ hoſti. ex̃ de appel. cũ ceſſante.
x ❡ Voluerit. etiã allecti mediãtibus amicis:. vt le. et no. extra de iure iur. c. i. §. i. in con. cle.
y ❡ Per cõpoſitionẽ. q̃ ſimpliciter facta boni viri arbitrio eſt intelligenda. dolus etiã ſemp videŕ cõcept⁹. C. de trãſac. actiõe / vł accuſatiõe. ar. ff. mã. creditor. §. luci⁹ no. dy. ex̃ de re. iur. ſcienti ibi. iter₃ facit. li. vj. z ❡ Dũmõ. p hac clauſula ⁊ ſilib⁹ clauſulis derogatorijs dixi ſupra. e. con. cũ laicis in fi.
a ❡ Tale negociũ. bñ dicit. nã plura ſũt negocia ſup qb⁹ trãſigere nõ l₃ nec paciſci. vt p₃ p̄mo i cã mrimoniali. ex̃ de trãſac. c. vlt. §. i. Itẽ i cã ſpũali. vt. e. ti. ſup eo marie bñficiali. c. ti. c. ꝯſtitut⁹ cũ ſi. Itẽ nec i crimiali. vt bñ no. ij. q. iiij. §. nõndũ. i g. Scias q qñ l₃ ac q̃liŕ diſcedere a cã et qñ nõ. ple. no. ex̃ de colluſi. dete. c. i. i g. q̃ diſtingũt iter cãs ciuiles / crimiales / ⁊ ſpũales. q̃re hic nõ refero. Scias tñ p illa. l. C. de trãſac. trãſigere. q̃ eſt magiſtra in hac materia male itellecta q ſup oẽ crimẽ penã ſanguis igerẽs licitũ ẽ trãſigere excepto adulterio. Rõ regłe eſt q: vnicuiq̧ l₃ ſanguinẽ ſuũ redimere vijs qb⁹ põt. ff. de bo. coꝝ. q an. ſen. l. i. ⁊. ij. ſ₃ rõ exceptõis ẽ: q: trãſigere ſup adulterio icideret i lenocinũ. C. de adul. de crie. ⁊ ſic trãſigẽs eẽt i delicto eq̃li cũ cõmittẽte adulteriũ. ff. de mino. auxiliũ. §. i delictis ſ₃ ſup crie maiori nõ trãſigiŕ. nã ibi alia cã trãſ=

trãſactio in multis caſib⁹ fieri nequit

actionis nõ eſt niſi ɔſciẽtia criminis ideo infamiã tranſigens incurrit. ff. de his q̃ nõ infa. qm̃. C. e. ti. l. nõ dãnatos. ſed in criminibus penã ſanguis ingerẽtibus eſt alia cauſa dandi. ſ. terribilis accuſatio. ar. ff. de do. eo qui an. ſen. l. qui rei. §. videri.

a ¶ Propt̃ hoc ſcʒ ꝙ recedanta lite ꝑ pacẽ ⁊ cõpoſitionem.

b ¶ Aliqđ. niſi forte iudex cuʒ eſſet delegatus expẽſas i cauſa feciſſet q̃ ſibi refundi debẽt. vt no. ex̃ de ſymonia. ad aures. i ſi. leg. et no. de vi. et ho. cle. cũ ab. oi. ple. ex̃ de reſcrip. ſtatutũ. §. inſup. li. vi.

c ¶ Ab eiſdẽ. ſ. partibus vl̃ earum altera.

d ¶ Quid ad venerabiles. ad iſtã cõſtitutioneʒ ſuppleť l i cõ. oth. paſtor bonus.

e ¶ Patres. ſic dicti ꝑpť honores eis exhibendos vñ vſ⁹. Eſt pt̃ hic cura. vt in prin. greciſmi.

f ¶ Archiepos. ad archos qđ eſt princeps ⁊c. xxi. di. cleros. et. lxxx. di. ꝑ totũ. Si q̃ q̃ras q̃tũ habeãt plus ordinis vel honoris archiepi ſeu ſuperiores q̃ epi? Dic ꝙ ꝓut ordo epalis reſpicit ſubſtãtiam caracterẽ vel q̃ ad ſubſtãtia ordis epalis tm̃ habet ſimplex epũs q̃tũ vt papa. ſi autẽ loqueris de iſto ordine ꝓut reſpicit executiõem et ſollicitudinẽ paſtoralẽ tũc q̃tũ ad iuriſdictiõeʒ hñt vltra epos q̃tũ ad admiſtrationẽ. Sic aũt dicit petrũ ceťis aplis ꝓfuiſſe nõ ordis dignitate ſʒ admiſtratiõe vt no. ꝑ Gup. et. g. xxi. di. i nouo. aũ ſi. ar. e. di. §. i hũs. nã ⁊ papa ſuꝑ oẽs ptiarchas ⁊ ꝑmates ẽ. q̃ idẽ ſũt lʒ diuerſ nõĩđ⁹ deſignati. vt le. ⁊ no. ex̃ de offi. ordi. duo ſic. Metropolitan⁹ ⁊ archieps idẽ ſũt: ſʒ metropolitan⁹ nomẽ trahit a nũero eccliaꝝ a metro qđ ẽ mẽſura ⁊ pol⁹ qđ ẽ ciuitas. Archieps vo a pſonis q̃ſi ſit ꝑnceps epoꝝ vt no. i dicto. c. cleros hoc no. w. ex̃ de ꝓuile. epiſco. c. vlti. i ꝑn. in conſti. cle.

g ¶ Dignitatẽ eoꝝ. Sʒ an habeãt ordinẽ diſtictũ i ecclia dei? dicit hoſti. ꝙ ſic ꝑ textũ expſſũ ex̃ de ꝯ. ⁊ ꝗu. ꝟitatẽ i ꝟ. ſacerdotali. ꝑ hoſt. Tu dic ꝙ ſi ordo accipiať ꝑ officio ſic dicit ſacer ordo. ex̃ de elec. ꝙ ſicut. §. ꝑterea. ſʒ ꝓut ordo accipiť ꝑ ſacramẽto ſic nõ ẽ ordo vt ple. no. w. ex̃ de elec. i pleriſq; i. g. ſic ordo i cõ. cle. Itẽ dubiũ fuit de pſalmiſtatu an ſit cert⁹ ordo i ecclia dei. Dic ꝙ ſic. ita ꝙ talẽ ꝑcutiẽs

Archiepi qđ vltra epos hñt

Epatus an ſit ordo.

ſuper quo trãſigi poſſit de iure vel componi: nec propter[a] hoc aliquid[b] ab[c] eiſdem exigatur.

¶ De officio archiepiſcoporum et epiſcoporum.

¶ Summariũ:

¶ Archiepiſcopi et epiſcopi vt iuxta nominis officij impoſitionem officio fungantur vigilie gregis ſue ſuperintendant: ſeſe exẽplar ſanctitatis exhibeãt in cathedralibus ſuo tempore celebrando: dioceſes viſitando et predicatione reformando: atq; vt id diligentius efficiant ꝓfeſſionis ſue regulam quotannis ad minimum bis ſibi pronunciandam curent.

Quid[d] ad venerabiles patres[e] archiepiſcopos[f] et epiſcopos incũbat ex officio faciendũ/ nomen dignitatis[g] eoꝝ (quod eſt epiſcopus[h] id ẽ[i] ſuperintendens) exprimit euidenter. Intendere[k] ꝑ ꝓrie q̃ppe habent et circa[l] gregem ſuũ: iuxta verbuʒ euangelicũ[m] noctis[n] vigilias cuſtodire. ¶ Cũ[o] igitur eſſe debeãt forma[p] gregis ad quaʒ ſe debent ſubditi reformare[q] qđ nequit fieri niſi ſe oib⁹ exhibeant in exẽpluʒ[r]: exhortamur[ſ]

ẽ excoicatus ex̃ de cẽn. et qua. cũ contingat. lxxij. di. clericũ. et hoc ple. no. Gup. xxiij. di. pſalmiſta.

h ¶ Epiſcopus. qui tam ꝟbo fidei q̃ recte conuerſationis exẽplo alios excellere debet. xxiiij. di. epi. et qualis debet eligi eps ptʒ. xxiij. di. q̃ epus.

i ¶ Id eſt ſuperintendẽs. vt ex põiť. viij. q. i. q̃ epatu. ar. ff. de mu. ⁊ ho. l. vlt. §. iteʒ epi. Sed in hiis vnũ per experientiã ɔſideres ꝙ cũ act⁹ ſubditoꝝ ſint mali in ɔſpectu dei danť eis vt flagellenť principes ⁊ ãtiſtites liquis tyrãni q̃ dñenť eoꝝ. viij. q. ij. audacter.

k ¶ Intendere. verſiculus.

l ¶ Circa gregem. nam ſicut aries ducatum gregibus ꝑbere dʒ: ſic eps. viij. q. i. ſuſcitare.

m ¶ euãgeliců luce. ij. ca. circa prin.

n ¶ Noctis vigilias. i. ſine negligẽtia. vt dixi. ſ. c. con. lʒ ad ꝓfugandũ. ſup. ꝟ. incorrectã. et in cõſti. de qua dixi. ſ. in prima glo.

o ¶ Cum igitur. ij. pars.

p ¶ Forma gregis. prĩa petri. v. c. xlv. di. lʒ. ij. in ſi. xciij. di. dictũ. xvi. q. i. ꝑdicator. x. q. iij. qr.

q ¶ Reformare. quaſi ſint ſigna poſita ad ſagittandũ. ex̃ de accu. c. qualiter. §. licet.

r ¶ In exemplũ. xi. q. iij. ꝑcipue. xxi. q. iiij. ꝑcipimus. le. et no. ex̃ de voto magne. §. i. ex̃ de ſta. mo. cũ ad monaſteriũ. §. ſi. ꝟ. exẽplo vite. debẽt eni ꝑlati ꝑcellere vite puritate ⁊ bone fame teſtimonio decorari. vt ſic int⁹ deo ex cordis mũdicia placeãt: et ꝓximis foris luceãt ꝑ exẽplũ. ij. q. vij. teſtes. §. paulus petrũ i ſi. le. quoq; ad thimo. iiij. c. exẽplũ eſto fideliũ i ꝟbo ɔuerſatiõe i charitate ⁊ fide ⁊ caſtitate. ar. ij. q. vij. cũ paſtor. nã iuť Senecã ad lucill̃. vſ. c. lʒ longũ ſit iter ꝑ ꝑcepta. breue tñ et efficax ꝑ exẽpla. cauẽdũ eſt tñ de exẽplis. ad titũ. c. ij. et no. xl. di. multi. ar. ff. de cuſto. re. l. diuus. in ſi. ff. de pe. ſiquis. ij. §. qui abortionis.

ſ ¶ Exortamur. lʒ hic ſe hũiliat legat⁹ in reuerentiã epoꝝ. tñ eſt ɔſiliũ reuerẽtie cui obediendũ eſt de ſalutẽ neceſſitate. vt le. et no. ꝑ Jo. an. ex̃ de ſta. mo. recolẽtes. §. ideoq;. maxime ꝓpter ꝟbũ hic nomen⁹ adiectũ: ꝑ q̃ cõuinciť glo. eſſe falſa. xxx. q. v. ſponſus. de hoc. J. l ɔſti. ꝓxi. aũ ſi. Nũq; eſt ɔſiliũ ꝑfectionis. vt ibi. Vade ⁊ vende oĩa q̃ habes et da

Prelati i multis debent alijs ꝑcellere.

Conſiliũ an obligʒ eos q̃bus datur.

paupertibus. vt. xiiij. q. i. §. i. nõ. ex̄ de eta. ⁊ quali. ad aures. i fi. de ꝯſe. di. ij. quotidie. qñqꝫ vo. ſ. cũ factũ partis eſt incertũ mãdatã iuriſdictionē importat. vt le. et no. ij. q. ſicut.

a ¶ Eos. ſ. patres pzedictos.

b ¶ Mozam facientes. ne ſuſcepti talenti et ſolicitudinis pulchzitudo deleat. ſi augeat certamē. vij. q. i. põtifices. §. fi. autē. qmo. opoz. epi. et cle. §. et illud et diffinimus. colt. i. leg. et no. ex̄ de cle. nõ reſi. qualiter.

cos[a] in domino et monemus vt mozam[b] facientes apud cathedrales[c] eccleſias congruentes[d] ibidem miſſas celebzent: in pzecipuis[e] feſtiuitatibus: et in diebus dominicis: et in quadrageſima ⁊ in aduentu.

¶ Circueant[f] pzeterea dioceſes[g] ſuas tempozibꝰ opoztunis[h] cozrigēdo[i]

c ¶ Cathedrales. de quibus dixi. ſ. in con. baſilicarum. §. i. et. ij.

d ¶ Congruētes. arbitrio eius relinquit pzeterqꝫ iu diebus ſubſequētibus exceptis.

e ¶ Pzecipuis. de quibus patet. vij. q. i. ſi quis in clero. de cõſe. di. i. ſi quis. ex̄ de ſen. ex. alma. §. pe. li. vj. et no. ex̄ de feri. licet. ver. maiozibus.

f ¶ Circueant. iij. pars.

g ¶ Dioceſes ſuas. ſ. epiſcopales.

h ¶ Opoztunis. naꝫ oĩa tēpus hñt eccl. iij. c. i pn.

i ¶ Cozrigendo. cũ ad epm pzincipaliter ſpectet inquirere de criminibus eccleſiaſticis puta de adulterio / vſura / ſacrilegio / ſymonia: et de quolibet moztali pctõ. ex̄ de iudi. nouit. C. de reli. et ſump. fune. alea℞ vſus ac huiuſmõi crimina cozrigere et punire. vt hic no. ex̄ de offi. ozdi. c. i. in glo. canones dicunt. et per Guy. ex̄ de conſue. non eſt. ver. exceſſibus. li. vj. Et que epus debeat inquirere et que docere in ſua viſitatione habet. x. q. i. placuit. Idcirco de materia cozrectionis epalis aliqua faci in hijs partibus dubitata ſubiecto vltra materiam notozij quã tractaui ſupza. c. con. cõtra latronũ. In pzimis diligenter quilibet pzelatus attendat ſi idignationē dei extremo diffinitiuo iudicio euitare cupiat / quando et ſeparabuntur oues ab edis. vt dixi ſupza. c. con. ſacer ozdo. §. fi. in glo. cuꝫ ſint. in fi. in cozrectione. iiij. foꝛe neceſſaria. ſ. pſonã cozrigentē / cauſam cozrectiõis / modũ cozrigēdi / et finē cozrectionis: perſona cozrigens debet eſſe iuſta per punitionē et ſãcta p cõpaſſionē. xlv. diſ. diſciplina. l. di. cõſiderandũ. et. c. ſe. Iteꝫ debet eſſe vir non aial bzutum. vt canis. ij. q. vij. qui nec regiminis in pzin. nõ femina que pzopter incõſtantiã variabilis eſt. ar. ex̄ de ver. ſig. fozus. §. vlti. nec puer nec cecus qui ſe ⁊ alios necat. xv. q. i. is qui. §. vt itaqꝫ. ver. ſed obijcitur. Item debet eſſe virtuoſus et diſcretus. xlv. diſ. oēs in qua diſcretione tria hoztatur bea. Ber. ad Eugeniuꝫ. li. iiij. pzope fi. multa neſcias / plurima diſſimules. nõ vlla obliuiſcariſ: nec ſis criminoſus. xxv. di. c. vlti. Scdo requirit cauſa cozrectionis que triplex eſt. ſ. nota. ij. q. i. notum. Iteꝫ vera. ij. q. i. pzimo ſēp añ oia. Itē ſufficiēs. ij. q. i. nemo eps. Tertiũ eſt modus cozrigendi. ſ. vt crimē occultum ſecrete cozrigat. publicũ vo publice. ij. q. i. ſi peccauerit.

cozrectio epi quattuoz debet habere neceſſaria.

vbi hoc no. Guy. in fi. ſumme. Quartuꝫ eſt finis cozrectionis: vt peccans per punitionē emendet: ⁊ eius metu ceteri cozrigant. ij. q. vij. quapzopter C. ad. l. iuli. repe. l. i. Poſtea qrit an epus poteſt inquirere ꝯtra nõ infamatũ reclamantē nõ inquiſito de ifamia? De hac qſtione inter doc. antiquos et modernos fuit ⁊ eſt cõtrarietas manifeſta. vt recitat Guy. ex̄ de accuſa. c. ij. in fi. libzo. vj. Celebzioꝛ autẽ opinio tenet qꝫ ſic: ſi ſubditũ epiſcopus habeat ſuſpectuꝫ. nã tali purgatio indici pt. ij. q. v. omnibus. vbi de hac materia eſt bona glo. hoc tenet. W. ex̄ de offi. ozdi. c. i. ver. clericozũ in cle. Tu dic aut vult inquirere cõtra ſubditũ ad ipſum de villicatione remouendũ. et hoc nõ poteſt niſi tanta et talis ſit infamia ꝯtra eũ qui ſcandalũ generat. ex̄ de accu. qualiter. ij. §. i. et. ij. et ex̄ de ſy. licet heli. §. i. ver. nam iuxta iſtud. ita qꝫ diffamatus ſit apud bonos et graues. ex̄ de pur. ca. cũ i iuuētute. no. Guy. ex̄ de heretic. c. accuſatus in pzin. lib. vj. facit qd dixi ſupza. c. con. innotuit. in. j. glo. Aut vt penitētiã agat et emendet illud in quo ſuſpicatur peccaſſe. tunc eni ſine fama aliqua ꝯtra eũ pcedi poteſt. ſic itelligo dictũ gregozij. ex̄ de collu. dete. c. ij. et hoc no. Guy. ex̄ de conſue. in glo. debet eni. li. vj. et in ſpe. ti. de inquiſitione. §. cũ autē. ver. licet autem. et. §. nunc tractemus. ver. hoc autem ſcias. quaſi ad cozrectionē criminis nõ ad penam canonicam intenditur ozdo illius decret. qualiter ſit ſublatꝰ vt no. Guy. ij. q. i. deus omnipotens. in fi. Qd tñ nõ video niſi reo pzius citato: ac ſup criminis veritate examinato: cũ iuris bñficiũ nemini ſit auferendũ. ex̄ de reg. iur. c. indultũ. li. vj. nec poſſunt epi ꝯtra iura expzeſſe ſtatuere. xviij. di. §. i. no. W. in dicto. ver. clericozũ. in cle. et no. hoſti. ex̄ de re iudic. cum. i. et a. §. i. ver. lite nõ cõteſtata. non tñ nego epm ad effectum cozrectionis pzetacte poſſe procedere abſqꝫ cõi ſeu clamoſa fama. Idem not. Io. an. ex̄ de accu. c. pe. §. ſi vero. ſi ſup crimine eccleſiaſtico ſuſpicio ſibi epo veriſimilis fuit et quibuſdaꝫ alijs. ar. ff. de adminiſtra. tuto. tutozes. §. qꝫ auteꝫ. C. de offi. rectozis pzouinci. l. iij. ſola epi occulta ſuſpicio non ſufficeret. vj. q. ij. ſi tantũ. et c. placuit. ff. de pe. abſenti. j. reſpon. ibi ſed nec de ſuſpitione ꝯc. no. Guy. ex̄ de accu. c. ij. in fi. li. vj. et. ij. q. v. omnibus in fi. nam ex hoc ꝯtra certam perſonã nõ debet inquirere. ff. de queſti. l. i. §. qui queſtionē. no. Inno. ex̄ de poſtu. pzela. c. i. pzelatus cui nõ eſt iudex taliuꝫ occultozũ. ij. q. i. votũ. ſed ſolus deus cui iniuriat pzelatus volēs hmõi cognitionem vſurpare. ij. q. i. nomen. vi. q. i. ſi oia. Sup hmõi g occultiſ plat[9] poteſtatē nõ habet niſi quatenus per aliqua indicia manifeſtant. puta p infamiã vel alias cõiecturas vt dictum eſt. et no. Guy. ij. q. i. ſi peccauerit. ppe fi. ſumme. Generaliter

Inquiſitio an poſſet fieri non pcedente infamia.

lem tñ facere viſitationẽ nõ ꝓhibet rõne officij ſui. ar. ff. de offi. p̄ſi. congruit. de quo dixi ſupra c. con. de archidiaconis. ver. inquirendo. recolligit tñ Jo. an. hoc caſu. ex̄ de accu. qualiter. ij ſup prima glo. ꝙ qñ eps procedit ad inquiſitionẽ ex officio ſuo poſtꝗ cõſtat ſibi de infamia vel ſuſpitionẽ cõcipit veriſimilẽ vt premittit. lȝ reus dicat ſe nõ infamatũ: nõ tñ tenet p̄latus de infamia facere fidem: cui eni faceret fidem cuȝ ipſemet ſit iudex? caueat tñ p̄lat⁹ ſi dicat ſibi cõſtare illõ qd nõ ꝯſtat qꝛ ſi tũc ſubdit⁹ appellet: neceſſario haberet iudex fidem facere de infamia in cauſa appellatiõis: alr̄ caſſaret eius proceſſus. Eſt ergo expediens reum vocare vt audiant ſue allegationes ſup infamia. ſic nãqȝ euitabit iudex appellationes ꝑtis. vt no. Jo. and. ſupra p̄dicta glo. dicam ergo ordinem inquirendi primo ſup infamia eſſe ꝯgruitatis. vt no. car. de accu. c. i. li. vj. niſi obſeruatio huius ordinis peteret a ꝑte: tũc eniȝ eẽt ordo neceſſitatis. vt. c. ti. ſi is. li. vj. et tũc interrogatus ante iudicẽ an ſit infamatus de hmõi crimine: habet reſpondere ꝙ ſi confeſſus fuerit ſe diffamatũ: vel etiam ſi ergo ſit probatũ. tũc demũ interrogatus reſpõdere debet an crimen cõmiſit. qꝛ primo requiritur de infamia et poſtea de veritate. ij. q. i. deus. extra de ſymo. lȝ hely. §. i. no. Inno. ex̄ de elec. c. bõe memorie magũ. p̄miſſa tñ proclamatiõe. ex̄ de purga. cano. ex tuarũ. no. glo. et archi. ij. q. v. preſbyter. tñ ſi agat ad aliã penã ꝙ ſpũalem in iſa principali cauſa reſpõdere nõ cogit. vt no. Inno. extra de elec. dudũ. ver. dicenda. Idem etiã no. cõpoſtu. et no. Inno. et hoſti. ex̄ de cõfeſſ. c. ij. quorũ dicta cõmendat. Guy. l. di. ex penitentibus. Eſt ergo duplex inquiſitio. vna de infamia. alia ſequens de veritate criminis. ij. q. i. deus. ex̄ de ſymo. lȝ hely. ibi. no. hoſti. ex̄ de preſump. cũ i iuuẽtute. Delegatus autẽ ꝯtra nõ infamatũ regulariter non inquireret. vt ple. no. w. ex̄ de offi. ordi. c. i. ꝟ. clericoꝝ. in prin. in ꝯſti. cle. vbi etiã no. ſup quo ſit inquirẽdum. qꝛ nõ ſup iure partez ſpãliter tangente: niſi tãgat ius publicũ. vt ibi no. puta p exactionẽ decimarũ. vt no. Jnno. ex̄ de iure iuran. ad noſtram.

Infamiſ an debeat dici ꝙ p moduȝ correctionis de crimine conuictus ẽ.

Scd̃o quero an cõuictus de crimine p moduȝ correctionis ſit infamis: ita ꝙ cõtra eũ de infamia in alio negocio excipi poſſit? Videt ꝙ ſic. ff. de furtis l. nõ poteſt. Tu diſtingue. Aut ſic cõuictus eſt iuxͣ cõfeſſionẽ ꝓpriã et ex̄ iudiciũ emiſſam ſm Inno. ꝫ hoſti. In hoc caſu iñ r g. ꝯtra legẽ iſtã adquã. ſ. remittit. tũc reddit ifamis cũ voce ſua ꝓpria ꝯc. ex̄ de ꝓbati. p tuas. C. de nõ nũe. pecu. l. generaliter. auten. de iure iur. amori. p̄ſtã. §. i. in fi. coll. vj. multo fortius in iudicio. ff. de dona. ſi patron⁹ §. de illo. et. l. quid in iure. ſ. reſpon. ver. optime. facit ad ꝓpoſitũ. ſec⁹ tñ ſi illa cõfeſſio ꝑus fuiſſet emiſſa p ꝓcuratorẽ ar. ff. de hijs q no. ifa. furtuȝ. §. ſi quis. nec mirũ ſi p cõfeſſionẽ ꝓpriã infamiã incurrat. nam tũc obũbrari nõ põt. ar. ff. de adul. l. mariti. ſ. reſpon. C. e. ti. ſine metu. in fi. vñ tunc punit pena ordinaria. dũ tñ ſit principalis ꝑſona ꝯtra quẽ excipit de huiuſmodi cõuictiõe. vt le. et no. p Inno. et Jo. an. ex̄ de elec. per inquiſitionẽ. in fi. ar. ex̄ de cõfeſ. c. ij. de accuſa. ſup hijs no. plenius. xv. q. viij. in ſumma. nã cõfeſſus in cõſitẽdo ſuã cõfeſſionẽ nõ iuſtificãs ſtatim debet cõdemnari. ff. ad. l. aquili. proinde ad fi. l. ff. de cuſto. reorũ cũ cõfeſſ⁹ ſed ꝯtra videt. ff. de queſtioni. l. j. §. diu⁹ ſeuerus. Solutio aut p teſtes principalis perſona eſt cõuicta via exceptionis inqſitio ſeu officij iudicis vel per inſtrũa. aut per preſumptionez. vt no. ex̄ de pur. canõi. inter. in fi. et de hoc no. ex̄ de teſti. cãm. i. et tũc infamiã nõ icurrit: nec pena ordinaria punit ſm Juno. in dicto. c. p inquiſitionez. et de hoc le. et no. p dig. ff. de acti. et obli. ceſſat. ar. ff. de vi et vi. arma. l. neqȝ. ff. de decuri. eos. §. ſi tutor nõ geſſit. l. i. et. ij. reſpõ. cuȝ ſua glo. ex̄. de ſymo. p tuas. in fi. facit qd no. Guy. xxiij. di. illd. in prin. magne glo. ar. op. ff. de hijs qui no. infa. l. qd ergo §. ex cõpromiſſo. et. §. pena grauior. C. e. l. ſi poſt idoneuȝ. Ratio diuerſitatis eſt: nam contra dicta teſtiuȝ / inſtrũa / et ceteras probationes exteriores ſupeſt cõuictio iuſtificatoria vel etiã purgatoria. et ideo p proceſſuȝ ordinariũ vbi oẽs defenſiones iuris taȝ in forma ꝙ in materia partiũ indulget: infamia et alia pena ordinaria euitat. iij. q. ix. nõ oportet. ſic intellige. C. de adult. et ſi crimẽ. C. ex qui. cau. alicui infa. irro. l. i. et. ij. vbi hoc no. ex̄ de teſti. mediatores. li. vj. ex ordinarie tñ puniri poterit ſic cõuictus. ex̄ de except. deniqȝ. ff. de adult. l. ij. §. ſi publicatio. nõ ad petitionẽ ꝑtis: ſed inſtãtia in officiũ cõuerſa. vt ibi. ff. de ſuſpec. tu. l. iij. §. ꝑterea. nec nego tñ qui datis olbus defenſionib⁹ iuris etiã inquiſitionis via dicat ordinarius proceſſus. vt no. Inno. ex̄ de ſen. ex. c. dilecto i prin. alr̄ ipſe eſſet ſibi cõtrarius. ex̄ de accu. cũ oportet. no. archi. ex̄ de cõſue. nõ eſt. li. vj. Aut crimen nõ obijcitur ꝑſone principali ſed teſti. tunc nõ punit teſtis. qꝛ ad hoc nõ agebat. ex̄ de ordi. cogni. c. cũ dilectus. ff. de hijs qui no. infa. lucius. nec etiã iſe teſtis ſuper crimĩe obiecto ſe defendebat. et hãc reſponſionẽ ponit Jo. an. ex̄ de fide. c. ij. in fi. et no. l. di. ex penitẽtibus ꝓpe fi. Idem dicunt Inno. et hoſti. in dicto. c. cũ dilectus. §. penultimo. et Guy. ij. q. i. in primis. in. iij. colũna. Tertio querit an nobili cõuicto p modũ correctionis indici põt fuſtigatio circa forũ? de quo ſatis dixi ſupra. c. con. de armis. §. i. ver. aut crimina puniãt añ fi.

Subditi collegiati an poſſint ad loca remota trahi.

Quarto querit an ſubditi maxime collegiati ſup cõpertis in viſitatiõe epiſcopi trahi poſſunt ad loca remota? Dicit Jo. an. ꝙ nõ. ſed cõperta de collegiatis corrigi debent in capitulo. ar. extra de re iu. cũ ſ. et a. ſ. reſpon. in fi. vbi etiaȝ ipſe no. ar. C. de patri. po. congruentius. Sed dic hoc eſſe de benigna honeſtate: de iure ſ tñ neceſſitate trahi poſſũt ad remotiora loca. dummodo iſtra dioceſ. extra de offi. ordi. cum epiſcopus li. vj. Item an in correctionibus admittitur appellatio dixi l materia notorij. ad quã remiſi poſt prin. huius. g. et dixi ſupra c. conſti. lȝ ad profugandã. §. i. ver. ſup digno. in fi.

Exẽpti delinquẽtes an poſſit per epm corrigi.

Sed nunqd epũs poſſit exemptos corrigere l ſuo territorio delinquentes? Quidã dicunt ꝙ ſic. contra tenorem decre. volentes. extra de priuile. li. vj de hoc no. multũ cardi. c. h. ꝫ c. ti. c. epõrũ. Et videtur ꝙ non. ar. ff. de veteranis. l. ſ. Sed dic ꝙ ſaltem in notorijs in eos aiaduertere poteſt: qꝛ l deli

ctis papa non priuilegiat: eos ergo ſub ordinaria manent poteſtate ar. C. vbi de crimi. agi. opoꝛ. au ten. qua i prouincia ibi omiu priuilegio ceſſante ꝛc. et no. e. auten. in fi. facit lxi. di. miramur circa mediuꝫ ibi nec putãdus ẽ honoꝛ ꝛc. ar. ex de ꝑui. petiſtis. auiẽ. de mã. ꝑnc. §. nõ ꝑmittas. coll. iij. et facit quod

ꝛ reformando[a] eccleſias ꝛ

dicam infra in conſti. otho. coniugale. §. j. i prin. ar. extra de ſepul. eos qui. in fi. in conſtitu. cle. vbi de hoc per Jo. an. in glo. pe. et. c. libro. de teſta. c. vnico. in fi. per w. leg. bene ꝛ no. extra de priuile. tuarũ. §. verum. in ver. ſi clerici. in glo. ſic ergo vt ple. no. w. extra de offi. ordi. c. j. in g. hoꝛũ. in cle. et de ſepul. dudũ. §. pe. in g. ergo a contrario i con ſtitu. cle. vt ſic dicam priuilegium huiuſmodi im= munitatem preſtare in eo numero quo ſaluari po teſt maxime quando alteri ſit enoꝛme preiudi= ciuꝫ. ex de priuile. c. poꝛro. et. c. receepimus. no. in ſpe. de ꝑui. §. eo ꝗrit vtrũ etiam. no. arch. lxxx. di. c. qm. nã cũ multũ ſit ꝯtra ius cõe reſtrigendũ ẽ. dũmodo remaneat in aliquo gratioſum. vt no. ꝑ docto. et glo. ex de fil. preſ. c. lras. vbi no. Goffre. illud priuilegiũ debere reſtringi tanꝙ odioſum in eo qꝺ detrahit iuri cõi. ar. ff. de libe. et poſthu. cuꝫ quidã. ex de ꝯſã. et affi. qꝺ dilectio. Uel dic gñalit ꝙ ſi princeps indulgẽtiã ꝯcedat ad inſtantiã petẽ tis / nõ autẽ libera volũtate: tũc locũ habꝫ opinio ꝑdicta. vt in caſu huius qõnis. ar. ff. ꝙ quiſqꝫ iur. l. iij. in prin. ex de preben. ſi motu. ꝛ. c. ſi pluribꝰ. vbi de hoc. li. vj. no. Gup. e. q. vij. requiſitis. facit qꝺ dicã. j. c. pxi. i glo. pe. Jam quoqꝫ videndũ eſt ſi nõ ꝓbatẽ crimẽ ꝯtra infamatũ: ſed ſibi purgatio indicatẽ an paritas gͣdus et cõditionis i purgatoꝛi bꝰ reqͥratẽ. Glo. tenet ꝙ nõ. lxxxi. di. clerici. xviij. q. ij. in decima. Sed ꝯtra qꝛ purgatoꝛes debẽt eſſe collegę. i. equalis ꝯditionis et ptãtis cũ ipſo pur= gando. ij. q. v. c. ſup. et. c. ꝑſbyter ſi a plebe. ff. de ver. ſig. collegarũ. in prin. Solutio. illud verũ eſt vbi tales haberi poſſunt et inter tales eſt cõuerſa= tus al' ſecus. vt no. in dicto. c. in decima. in fi. et ex de accu. cum p. in fiñ. Item an pendente negocio correctionis cõtra aliquẽ poſſet ipſe eſſe purgatoꝛ alteriꝰ qui ſup cõſili vicio ſit notatꝰ? Dicit Inno. ꝙ nõ ſiue pendet ꝑ modũ inqͥſitionis ſiue denũcia tionis ſicut videtẽ nec pendente accuſatiõe in teſtẽ admittitẽ. vt le. et no. ꝑ eũ. ex de teſti. c. vlti. ar. ij. q. vij. ipſi apoſtoli. Quã ſentẽtiã credo verã pẽdẽ te inqͥſitiõe ꝯtra eũ. qꝛ illa fieri nõ debꝫ niſi ꝑcedat infamia. ex de accu. qualiter. ij. ſed ſecus de denũ ciatione. qꝛ iſta põt fieri etiaꝫ de ſctõ viro. vt not. Jo. an in dctõ. c. vlti. i fi. pendẽte ergo inqͥſitione ꝯtra aliquẽ nõ admittitẽ ad ꝯpurgationẽ alterius qꝛ ea pendẽte fama illius incipit vacillare. arg. in hoc qꝺ le. et no. ex de teſti. teſtimoniũ. §. i crimina li. et. c. vlti. ꝑ Ber. in ꝑn. g. Igitẽ repelitẽ a purga tione. ar. op. ex de teſti. c. tam litis. §. demum. ij. q. i. i ꝑmis. §. i. ibi mota ſiue probata eſt. Sed nũqͥd aliqͥs bone fame põt eſſe cõpurgatoꝛ plurium di= uerſoꝝ? Uidetẽ ꝙ nõ. ſicut nec delatoꝛ vl' accuſa= toꝛ pluriũ ꝙ duoꝛũ. vt ſatꝫ le. ꝛ no. ij. q. i. ꝓhibẽt.

Correcti= onis ne= gocio con tra ali= quẽ pẽdẽ te an poſ ſit ipſe al teriꝰ eſſe purgatoꝛ

et. ff. de accu. hos accuſare. §. lege iulia. C. de his ꝗ accu. nõ poſ. cũ cõmibꝰ. Dic ꝯtra. cũ zelo fidei ac charitate dilectionis ducatẽ. lxxxi. di. maximianꝰ. nõ eni eſt ratio quare magis repellatẽ a purgatiõe vnius ꝙ alterius: cũ de nullo lucro pecuniario vi deatur ſolicitꝰ. ar. ff. de admi. tu. ſi minoꝛes. Nec obſtat ꝙ.

cõſecrando[b] et verbũ[c] vite

qꝛ loqͥtẽ qñ ex eadem cã vult eſſe accuſatoꝛ pluriũ: ſecus tñ ſi ex diuerſa cauſa. ar. ff. de adultẽ. nichil. §. vlti. et vt intelligit Gup. in. c. ꝓhibentẽ. ſup. g. i. queſtus bone fame vel dico quẽ eſſe. i. ꝑ purgati onẽ criminis obiecti. naꝫ infamia purgata i nullo pregrauat. xxviij. di. qꝛ ſũt i fi. no. Gup. ij. q. v. mennam. in tantũ ꝙ purgatus ſup eodẽ iteruꝫ ac cuſari nõ põt in caſibus notatꝭ. ij. q. v. habet. i fi. vel niſi quis velit ꝓbare purgatũ deieraſſe. vt ibi no. Gup. ar. ff. de iure iurã. admonẽdi. de hoc no. ꝑ Inno. ex de pur. ca. c. penultẽ. et hoſti. eo. ti. c. pe. An vocatus legitime ſe purgãs põt ꝯpelli abiura re loca ſuſpecta? Et videtẽ ꝙ nõ: niſi ſemel fuiſſet cõuictꝰ. xxxv. q. vi. ab iſto die. Põt dici cõtra: cũ lex et eius miniſter de cetero poſt vocationẽ hmõi cũ habeat ſuſpectuꝫ. C. de adultẽ. auten. ſi quis ei. Poſtea quero an clericus conuictus ſup incõtinẽ tia cogi põt cõcubinã abiurare. i. iuramẽto repu= diare? Uidetẽ expreſſum ꝙ nõ. ex de cohabi. cle. et mu. clericos. Sed ꝯ videtẽ. ex qui cleri. vel vouẽ. ex tuarũ. Solutio. de hac qͥſtione ꝛ vna alia ſe. dic vt dixi. ſ. e. c. lꝫ ad ꝓfugandũ. v. ſint ſuſpenſi.

Purgãs ſe an poſ= ſit cõpelli loca ſu= ſpecta ab iurare?

a ¶ Reformando. quo ad moꝛes. ſed correctio dẽ quo ad exceſſus. vt no. Jo. an. ex de ſta. mo. i ſin gulis. §. oꝛdinentur.

b ¶ Conſecrando. de hoc le. et no. ſupꝛa. c. conſti. baſilicarũ. pueros quoqꝫ cõfirmando et quodcũqꝫ hmõi negociũ cõe vel qꝺ multos tãgit exercendo viſitare itelligitẽ. vt no. ple. Gup. de cenſi. romana ver. viſitatis. li. vj.

c ¶ Uerbũ vite. al's dñi. i. predicatio que qñqꝫ eſt cauſa correctiõis. frãgit eni coꝛda nra ꝑ terroꝛẽ. Hiero. xxiij. c. Nõne vba mea quaſi ignis ardẽs: et quaſi malleus cõterens petrã? Iteꝫ eſt gladius penetrabilis: qꝛ cõuertit ꝑ doloꝛẽ. vñ in pſalmo. coꝛ cõtritũ ꝛc. Item liqͥfacit ꝑ amoꝛẽ. canti. v. vt aĩa mea liqͥfacta eſt ꝛc. et i pſal. Factũ eſt coꝛ meũ tanꝙ cera liqueſcẽs. Iſtos eni tres effectus habet ꝑdicatoꝛ ad molliendũ coꝛdis duritiã. trahit autẽ ſurſum deſiderium. canti. j. Trahe me poſt te cur remus in odoꝛẽ vnguẽtoꝛũ tuoꝛũ. Item inebꝛiat ꝓpter delectationẽ. vñ pſal. Memoꝛ fui ꝛ delecta tus ſum et defecit ſpũs meus. Item viuificat. vñ apl's ad hebꝛe. iiij. c. Uiuus eſt dei ſmo. et i euãg. Jo. v. c. Uenit hoꝛa et nũc eſt qñ qui in monumẽ tis ſunt. i. moꝛtui in pctis audiẽt voceꝫ filij dei: et qui audierũt viuent. Iteꝫ ſanat. ſap. xviij. Omni potẽs ſermo tuus dñe ſanat oĩa. et in pſal. Miſit verbũ ſuũ et ſanauit eos. Item ſm Ber. verbum dei eſt illuminatũ: qꝛ facit hoiem cognoſcere pctã ſua ꝗ prius ignoꝛãtie plãgebat tenebꝛas. vnde in pſalmo. Lucerna pedibus meis vbũ tuũ et lumẽ ſemitis meis. hoc no. Gup. i. q. i. iterrogo ꝛ ſatis

Predica= tio multa bona opa facit.

intelligi poſſunt ex dictis Greg. xliij.di.§.ſ.&.c.ſ. vnde dicit Aug. ꝙ nō minꝰ ē verbū dei. ꝙ corpus xpi. nec minꝰ ē reus ꝗ vbū dei negligent audit ꝙ qui corpꝰ xpi ſua negligētia i terrā cadere permittit. Ratio ē qꝛ ꝑ vbū dei plures cōpūgūt̄. ſic mortalia pctā delēt̄. ſed ꝑ corpꝰ xpi venialia celāt̄. vt le. & no. i dctō.c. iterrogo.de ꝯſe.di.ij. cū oē. no. w. de ſepul. dudū.§. hmōi.i glo. ſed queras in cle.

Corpus xpi reuerēter tractetur.

a ¶ Seminando. viij.q.ſ. ſicut vir.§.ſ. ſaltem ꝑ ſe vl̄ aliū le. & no. eē decē ſi.romana.§.ſane.li. vj. vbo͛ ordinē ordinādo iuxta capacitatē audientiū viij.q.ſ.debꝫ vt ſic ꝑus edoctus poſtea ꝑdicationis officiū aſſumat. xxxvj. di. .§.ecce. dum tñ nō indifferēter ꝗlibet de fide predicare ꝑſumat publice ſed prout no. w. de ſepul. dudum.§.ad honorem. ver. mandaret in cle.

ſeminando [a] in agro [b] dominico. ¶ Ad [c] que oia [d] melius exequenda profeſſionem [e] quam in ſua conſecratione fecerunt ſaltē bis in anno [f] in aduētu domini ſcilicet et in [g] maiori quadrageſima faciant ſibi [h] legi.

¶ Ne cauſe matrimoniales iudicibus imperitis cōmittantur.

¶ Summariū.

¶ Iudex imperitus nequaꝙ̄ eſt deputandus preſertim in cauſis matrimonialibꝰ. Prelati vero quorum intereſt tales cognoſcere diligēter eas ordinare ꝓcurent nec ipſi aut delegati per eos ad defintiuam ſententiā procedant abſqꝫ dioceſani cōſilio niſi forte ſint ſpeciali priuilegio exempti

Cum [i] nō ſolū poteſtas [k] ſed etiā diſcretio [l] et ſcia [m] in definiēdis [n] negociis potiſſimū [o] requiratur: ſolēniter ab omnibus [p] eſt precauendū [q] ne talis iudex [r] vel [s] cognitor deputet̄ ꝓpter ſimplicitatem [t] cuius aut imperitiā [v] vel ruditatē [x] inutilis [y] feratur ſentētia vel [z] iniuſta

b ¶ In agro dñico. ſ. tā deuotꝭ ꝙ rebellibꝰ. viij.q. ſ. ſicut vir.§.ſ. cū dicat̄ oportune.i. importune ꝛc.
c ¶ Ad que. iij. pars.
d ¶ Omnia. ſupradicta.
e ¶ Profeſſionē ſuam. de qua extra de iure iurā. ego. vbi de hoc no. ꝑ docto. & c. tua nos. et vbi no xxiij. di. ꝙꝙ l g. no. quolibet.
f ¶ Anno. qui conſtat ex. CCC.lxv. diebꝰ de cōſe.di. v. ꝗdrageſima. ff. ad. l. aquil̄. ita vulneratꝰ .§.ſ. ff. de ſta. liber. cū heres.§. cū ſtīcus. ff. de verb. ſig. auunculus non ſtatim.

Annꝰ ꝗt dies habꝫ

g ¶ In maiori quadrageſima. ſunt aūt tres quadrageſime i āno. de ꝗbus aduentꝰ dicit̄ vna vt le. & no. xxij. q. v. e. ſ. &. ij.
h ¶ Sibi. ꝑſonalitatē ſonat. ar. ff. de vul. ſubſti. ꝗ liber.§. hec vba. ff. de le. ꝑ. peti. bo. poſ. l. iij.§. hoc ſolū. qđ verū ē i hijs ꝗ facti ſūt vt ibi. ſꝫ i hijs ꝗ iuris ſunt ꝑſona iterpretata venit. ff. de ſucceſ. edic. l. ſ.§. non ſolum le. & no. iſti. de ſtipu. ſeruo. .§. ſed cum factum.
i ¶ Cum nō ſolū. hec dictio nō / ſignificationē ꝑgeiat ſꝫ multiplicat. ſic ex̄ de appel. nō ſolum in princi. libro. vj.
k ¶ Poteſtas. ē ꝗ vtile iudicē habere gratioſum i arbitrarijs vt no. ex̄ de accu. nulli ar. ex̄. de. offi. dele. cōſuluit. caueat tñ iudex a pena decē. ex̄ de re iudi. c. ſ. li. vj. bonīqꝫ & mali iudicādi ꝑtātem habet vbi preſūt vbi i euang. Jo. xix. nō haberes poteſtatē aduerſꝰ me vllā ꝛc. xxij. q. i. mouet.§. ſꝫ ſciendū. tūc enī ꝑtās huiꝰ regule exercet̄ cū ꝑ rōnem et modeſtiā regulat̄ xi. q. iij. illa ꝑpoſitarū. & hoc ſtatiſ vbi ꝗgit̄ al̄ aūt abuſiue dꝫ iudex ſi i eo iuſticia deeſt. ex̄ de ver. ſig. forꝰ.§. l oi.
l ¶ Diſcretio. ꝗ ad cerebrū ne ſit capitoſꝰ vel nimis faciliter ad decretū ꝓſiliēs. Diſcretio enī olm vtutū noſcit̄ eē mater ex̄ de offi. cuſto. c. i.§. lampades
m ¶ Et ſcia. ꝗ ad litaturam de pe. di. vj.§. caueat al̄s puniri debet actione i factum arbitraria. ff. de va. et ex̄or. cog. ſi iudex no. g. C. de pena iu. ꝗ ma. iu. l. ij. i ſi. de hoc ple. dicā. j. e. con. c. vlti. pꝰ ꝑu. i g. ꝯtra ꝗs ptꝫ hic ꝗ ꝙ duo requirant̄ in iudice. Primo poteſtas: ſcđo ſciētia vt ſic habeat vtrāqꝫ clauē. xx. di.§. i. ꝛ. q. i. e. dictū. xvi. q. i. adijcimꝰ. primū eſt neceſſariū ita ꝙ alias ꝓceſſꝰ nō tenet. ex̄ de iudi. at ſi clerici. ex̄ de accu. ad petitionē.§. ſi. ſcđm eſt cōgruū. ſ. ſciētia. vt le. & no. ple. ꝑ hoſti. ex̄ de con. et affi. e. i.§. ſi. et itelligo de ſciētia iuris canonici. vt. j.§. pxi. v. iuris. imo et peritia iuris ciuilis hoc caſu ꝓdeſſe poſſit. al̄s ſi medicus etiā peritꝰ cū ſuo vrinario vellet i talibꝰ iudicare riſui patendū eſſet. vt ſatis no. Gup. ex̄ de here. vt cōmiſſi. v. peritorū. li. vj.

Iudex duo debꝫ habere

n ¶ In definiendis. ſubaudi maxime.
o ¶ Potiſſimū. qꝛ ibi magis vertit̄ periculū. ex̄ de elec. vbi in prin. li. vj. vt not. l. di. c. miramur. in glo. not. ꝙ quāto. ar. C. de appel. l. addictos. ff. de carboni. edic. l. i.§. ſed et ſi quis.
p ¶ Ab oibus. iudices creantibus. ff. de iudi. cum
q ¶ Precauēdū. nō ꝑ legē reputat̄ ſo- (ꝑtor.§. i. lertia ꝑicula ꝑcauere futura. le. et no. ff. loca. ſi ꝗs domū.§. idem querit̄. ptꝫ. lxxxij. di. plurimos. i ſi.
r ¶ Iudex. quo ad iudicandum.
s ¶ Vel cognitor. quo ad cognoſcendū. ar. in hoc quod dicam. j.§. i. ver. tractande.
t ¶ Simplicitatē. ꝗ cauſat̄ ex ignorantia. vt ple. dixi ſupra. e. con. ad elidendum. in prin.
v ¶ Imperitiam. de qua dixi ſupra. v. et ſcientia.
x ¶ Ruditatē. de qua loquit̄ inſti de iuſti. et iur.§.
y ¶ Inutilis. i. incōuenieñs. et nō rita (hijs itaqꝫ ex forma ꝓceſſus. ff. de re iudi. l. iiij.§. cōdēnatū.
z ¶ Vel iniuſta. i. in offenſionē iuſticie ꝑtis ex cā

vel animo vt no. Inno. ex̄ de offi. dele. paſtoꝛalis aſi ſi. de hoc no. Ber. ex̄ de ſen. ex. ſacro. in glo. ſic patet. xi. q. iij. in ſumma.
a ¶ Innocēs cōdēnet̄. hoc iiquius eſſet. ff. de pe. (abſentem.
b ¶ Ꝓpterea. ij. pars.
c ¶ Matrimoniales cāe. cās etiā diuoꝛtij cōpꝛehendit cum vtroq̃ caſu tractetur de federe ſeu viribus matrimonij. ptꝫ ex̄ ꝯſan. ⁊ affi. c. i. Itē et cās incidētes et acceſſoꝛias. ex̄ de dona. iter vi. et vx. de pꝛudentia.

abſoluatur nocens/vel innocens[a] condemnetur.
¶ Ꝓpterea[b] duximꝰ ſta

Expenſe an debeāt ſolui p victū in cā matrimoniali. Iuxta qd̄ quero duo de q̄bus audiui heſitari. Pꝛimo an veniant expenſe in actione matrimoniali vel diuoꝛtij ꝯtra ptē victā? Videt̄ q̄ nō cū matrimonia erūt libera et p ꝯſequēs eoꝛū pſecutio. ex̄ de ſpō. cū locū ⁊. c. gēma. ff. de v. ob. ticia poſt pꝛin. Itē ſic multū retraherent̄ a pſecutione cāe huius metu tali. ergo ꝯc. ar. ex̄ de magiſ. cum ſit. v. retrahūtur. in cle. maxime cū plura alia reperiant̄ ſpecialia in hmōi cā vt no. Ber. ex̄ vt lite nō cōteſt. c. i. et ple. no. hoſti. ex̄ qui ma. accu. poſ. videt̄ in ſi. Sed credo cōtra ex generalitate illius theoꝛice victus victoꝛi condēnari debet in expenſis. C. de iudi. ſancimus. cū ſi. ex̄ de do. ⁊ ꝯtu. finē litibus. Nec obſtat ꝯtrariū. cū hic de iure repmit̄ calūnia. ibi vo ſubducit̄ coactionalis vtilitas voluntarie intenta. ar. ff. q̄ ſatiſda. cog. l. ſi fideiuſſoꝛ. §. ſi neceſſaria. hoc verū cū matrimoniū diuoꝛtiatur ad petitionē alterutrius. ſecus aūt ſi matrimonium cōiungat̄. tūc eni foꝛte ceſſat exactio expēſaꝝ quaſi cōicatis bonis eoꝝ. ex̄ de in integ. reſti. conſtitutus. vel ſaltē quaſi maritus ꝯſtāte matrimonio efficiat̄ dūs bonoꝝ mulieris. C. de rei vxo. dote. ita q̄ nichil exiget̄ ab eo cōſtante matrimonio.

Vxoꝛ an poſſit petere ſumptus a viro ſeruo: pēdēte lite ſup diuoꝛtio. C. ne fideiuſſo. vl̄ māda. do. den. l. ij. Scdō querit̄ de q̄ſtione icidenti in cā matrimoniali an mulier agens ad diuoꝛtiū ꝓpter conditionis erroꝛē recte petit a viro bona cōia occupāte dū cā durat ſumptus litis et alimonie? Videt̄ q̄ ſic. ex̄ de accu. ex parte. C. de oꝛdi. cogni. l. ſi. cū ibi notatis. nam lꝫ ſeruus de iure ciuili matrimoniū nō cōtrahat ſed cōtuberniū tm̄. C. de inceſt. nupti. l. iij. habilitat̄ tū iure canonico. ex̄ de ꝯiugi. ſeruo. dignū. ergo habilitat̄ ad fundendū iudiciū in oī queſtiōe incidente etiaꝫ pecuniaria ſi incidat. ar. ex̄ de iudi. c. ſi. in pn̄. et. c. ti. c. ij. in cle. ver. idē ſtatuit̄ incidēti circa matrimoniū ſicut in ipo matrimonio tāq̄ ſit oꝛdinatū ad matrimoniū. extra de ꝯiugi. ſeruo. ꝓpoſuit. ff. reli. ⁊ de ſump. func. l. ſi quis. §. finꝰ pꝛecipue in bonis cōibus: exemplo filij reſpectu patris luiti. vt no. Inno. ex̄ de etate et q̄lita. c. inde coꝛū. Contra tū videt̄ ſentiendū. q2 lꝫ ſeruus in cā criminali habeat pſonā ſtandi in iudicio. C. de nota. acti. l. pe. et vlti. ſecus tū ſi ex crimine imponitur pena pecuniaria. ff. de accu. hos accuſare. §. olbus. ff. de reg. iur. cū ſuis. vñ in caſu erroꝛis ſicut nū iure canonico/ita nec de iure ciuili tenet matrimoniū. ex̄ de ꝯiugi. ſeruo. ꝓpoſuit. ergo ad aliquod pecuniariū aget̄ ꝯtra dñꝫ ſerui. ff. ſo. ma. et ſi cū dotē. §. ſi. Item maritus debet alere vxoꝛē vt ſiliā. ff. de nup. l. vlti. et no. Inno. ex̄ de dona. inter vi. et vxo. per vſas. ſed pater ad hoc nō tenetur niſi qñ eſt potentioꝛ. ff. de liber. agnoſ. ſi quis a liberis. §. pe. et auten. vt lice. mſi. et aui. §. ſi aūt contingat. colſ. viij. cū autē ſeruus nichil hēat §. ꝯc. ff. de reg. iur. qd̄ attinet. inſti. p quas pſo. §. itēꝫ acq̄rit̄ cum ſi. Io. de athōn.

tuēdū q̄ matrimoniales[c] cauſe que[d] inter[e] ceteras cū[f] maturitas magna[g] et

d ¶ Que. matrimoniales cauſe.
e ¶ Inter ceteras. eſt eni matrimoniū magnū ſacramentū. Pꝛimo ex auctoꝛe ipſius q2 a deo inſtitutū eſt. J. in cōſti. otho. ꝯiugale. ex̄ de trāſla. epi. licet. Scdō ex tpe: q2 añ pctm̄. Tertio ex loco. q2 i paradiſo in ſtatu inocentie. Quarto ex eius indiſſolubilitate: q2 p hoiem diſſolui nō pōt. et hec pꝛobātur ex̄ de voto. c. i. li. vj. Quinto ex ipſius ſignificato. q2 ſignificat ꝯiunctionem xp̄i et eccleſie ac vnionē fidelis anime ad deū. vt no. ex̄ de biga. de bitum. le. et no. auten. de nup. poſt pꝛin. colſ. iiij. vnde vſus. Ex ſtructoꝛe loco medicina tpe ſigno. cōiugij ptꝫ excellētia caſti. Io. i no. de voto ⁊ vo. redemp. c. qd̄ votū. v. capite. Per q̄ patet reſponſio ad queſtionē vetularū qua querit̄ an plus peccet pꝛeſbiter vel coniugatus coiens cum ſoluta? Videt̄ q̄ coniugatꝰ cū eius eni vinculatio ſit maioꝛ ergo violatio eſt damnabilioꝛ. ar. pꝛemiſſoꝝ et no. Car. ex̄ de ſi. pſbi. c. i. in pn̄. li. vj. votū eniꝫ oꝛdo/et religioſa pfeſſio: ex cōſtitutione eccleſie ſunt inuenta. in dicto. c. i. Itēꝫ coniugatus ſic labens non in manꝰ ſolius dei ſic incidit: ſꝫ hois. ſ. coniugis adulteriū cōmittendo. xxxij. q. v. nō mechaberis. ſed pſbiter eo caſu ſolum deū offendit in facto occulto ergo minus delinquit. ar. ex̄ de cele. miſ. de homine. foꝛtiꝰ eni ligāt duo vicula q̄ vnū inſti. de adop. §. ſed hodie vbi de hoc no. in ſi. §. itē indigenti natura potius indulget̄ q̄ abundanti. le. ⁊ no. ex̄ de furtis. ſi q̄s. ⁊ hanc partē innuit. g. xxxij. q. v. qui viderit. Item pſbiter lapſus dicit̄ foꝛnicatiōe ſimplici notari ex̄. de biga. q2 circa. ſꝫ coniugatꝰ adulteriū cōmittit etiā cognoſcēdo ſolutā. vt dctō. c. non mechaberis. Cōtra tū videtur ꝓpter dignitatē ſacri oꝛdinis ſupꝛa. c. con. ſacer oꝛdo. i pn̄. etiā ꝯtracto viculo duplici nō obſtante cū ſanctioꝛ ſit oꝛdo q̄ matrimoniū. et q̄to ſāctioꝛ tanto eiꝰ violatio periculoſioꝛ. xxij. q. i. mouet i ſi. Solutio hoc pt̄ dici verū eē q̄ ad vſū ⁊ actū vtēdi puta cōficiendi coꝛpus xp̄i qd̄ facere non pt̄ angelus. dignꝰ eſt tamen matrimonium quo ad inſtitutionem vt in pꝛimis.

Matrimoniū ē ſacramētū excellens ꝓpter multa.

Pꝛeſbit̄ coiēs cū ſoluta an plus peccet q̄ coniugatus idipm̄ faciens.

f ¶ Cum maturitate. ergo non impetuoſe. maxime pꝛopter arduitatem negocij. ar. ex̄. de reſcrip. ad audientiam cum ibi notatis.
g ¶ Magna. immo maxima pꝛopter veritatē clamantem. xxxiij. q. ij. quos deus. et pꝛopter alias cauſas de quibus ſupꝛa in glo. eſt enim matrimonium. Nunquid ergo requiritur neceſſario mandatū ſpeciale ad cauſam matrimonialem in iudi

63

cio tractādā? Videtur ꝙ ſic. ꝑ pꝛemiſſa ita ꝙ non ſufficiat mādatū generale. ar. ff. de ꝓcura. l. ꝓcuratoꝛ totoꝝ: cū maioꝛ ſit alienatio ꝑſonarū ꝙ rerum. ff. ad. l. rodi. de iac. l. ij. §. iacture. no. car. e͞x de elec. ſi religioſ⁹ li. vj. Item arguendū ē de mādato iudicis ad mādatū ꝓcuratoꝛis ⁊ econtra ff. de iuriſ. o. iu. ⁊ quia. ſed ſub iuriſdictiōe generaliter delegata non tranſeūt cauſe altiorem naturā habentes e͞x de off. vicari. c. licz et. c. ſi. li. vj. cū ſi. ibi no. ꝙ. ⁊c. cum cauſa matrimonialis ſit de maioꝛib⁹ e͞x de conſan. et affi. c. j. in fi. Item facit ff. de acqui. here. l. ſi quis bona. §. ſed vtrū et hoc tenet Jo. an. expꝛeſſe de ꝓcu. c. vlti. li. vj. Dic contra. ſ. ſufficere ꝓcuratoꝛiū generale / pꝛemiſſis quibuſdaz clauſulis ſpecialib⁹ ar. c. ſi. q ad agēdū li. vj. nā lz altioꝛa non veniāt ſub iuriſdictiōe: ſz ſilia tn̄ vt no. Jo. an. i dicto. c. vlti. et patz extra de ꝓcu. nō poteſt i cle. hoc tamen nō ē vſquequaqꝫ verum in mādato ꝓcuratoꝛis vt no. ibi Jo. an. in dicto. c. nō poteſt. ver. grauioꝛa et hoc no. Inno. extra de reſcrip. ſedes. an̄ ſi. et de offi. arch. c. ſi. an̄ ꝑn. glo. ſue. latius ergo extenditur mādatū pꝛocuratoꝛis ꝙ iudicis ff. de pꝛocura. q pꝛocuratoꝛē dat cū ſua glo. Itē lz matrimoniū reqrat mādatū ſpeciale i ſui conſtitutiōe e͞x de ꝓcu. c. vlti. li. vj. ſecus tn̄ in cauſe matrimonialis executione iudiciaria. ar. ff. de contrahen. empt. ſiſtulas. §. ſi. ff. de dona. inter vi. et vxo. ſi ſponſus. in pꝛin.

diligētia ſunt tractande[a] viris[b] pꝛouidis et fide dignis et habētib⁹ iuris[c] peritiam[d] vel ſaltem[e] cōpetens[f] exercitiū cauſarum admittantur. ¶ Si[g] qui vero decani[h] archidecani[i] vel abbates[k] habēt ex pꝛiuilegio vel conſuetudine[l] appꝛobata ꝙ de matrimonialib⁹ cauſis cognoſcāt[m] diligenter[n] eas[o] oꝛdinare pꝛocurent[p]

¶ Pꝛecipim⁹[q] ⁊ pꝛeſenti ſtatuto firmam⁹ ita ꝙ tā ipſi ꝙ delegati ipſoꝝ ad definitiuā ſniam nō ꝓcedāt niſi pꝛius[r] habita deliberatiōe de[s] cauſe meritis cū[t] dioceſano epō[v] diligēti

a ¶ Tractande. etiā quo ad examinationē multo foꝛtius quo ad deciſionē. ar. e͞x de offi. dele. ſup. §. intentionis. et. c. vlti. in fi. Sed de qbus bonis litigabit mulier. Dic per Inno. e͞x de dona. iter vi. et vx. ꝑ veſtras. in fi. et tetigi ſupꝛa. c. ꝟ. matrimoniales cauſe in fi.

b ¶ Viris pꝛouidis. iudicibus. ſ. ⁊ nō arbitris. e͞x de reſti. in integ. c. pe. §. fi.

c ¶ Juris. ſ. canonici. vt ptz e͞x de ꝯſan. ⁊ affi. c. i. §. fi. et dixi. ſ. j. reſpon. ver. et ſcientia.

d ¶ Peritiā. nō dicit doctoꝛatū vł magiſtratū: qꝛ nō requirit̄ ſumma perfectio in artifice. ff. de edi. edic. ſi qs venditoꝛ. ſed ſufficit ꝙ ſtatuta canonuz nō ignoꝛēt. vt in dicto. c. i. §. fi. et ſic ꝙ habeāt ſciētiā ſufficientē licet nō eminētē. vt ſatis no. Guy. extra de reſcrip. ſtatutū. §. aſſeſſoꝛē. ꝟ. indigeat. li. vi. dixi et remiſi ſupꝛa. e. j. reſpon. ꝟ. et ſcientia.

e ¶ Saltez. minimū cōtinet. ſ. e. cō. ad vicariam.

f ¶ Cōpetens exercitiū. C. de iudi. certi iuris. no. Ber. e͞x de reſcrip. ſuſcitatus. in glo. puta. et no. xx. di. §. i. exercitiū eni pꝛeteritoꝝ nos inſtruit ad futura. vt dn̄ no. Guy. e͞x de elec. ꝙ ſit. in pꝛin. ꝟ. experientia. libꝛo. vj. Jo. de athon.

g ¶ Si qui vero. iij. pars.

h ¶ Decani. ſ. maioꝛis eccleſie. de quali. decano. le. et no. e͞x de appel. dilectis. et e͞x de ſen. ex. dilecto. li. vj. ſecus ergo de rurali decano. de quo le. ſ. c. cō. qđ in quodam. de vtroqꝫ habetur. j. c. con. qm̄ cadellionū. poſt pꝛin. talis eni decanus ruralis examinatiōnē cāe matrimonialis ex cōſuetudine habere nō poſſet: cū nō pꝛeſumatur ſufficiēter peritus. ſ. e. §. i. nec eſt ꝑpetuus: et ſic cōſuetudinē pꝛeſcribere nō poſſet. e͞x de cōſue. c. vl. ſed eſt āmotiu⁹ ab officio ad nutū ſupioꝛis cui⁹ eſt miſter. e͞x de of. archi. ad hec. §. fi. qui quaſi ad eius vtilitatē videat̄ totū ſuū officiū exercere. C. de ꝑſcꝑ. xxx. an. male agit̄. vn̄ ſibi nō ꝑſcribit hmōi decan⁹ etiā ſi poſſeſſionē hmōi diutius ꝯtinuaſſet. vt. l. male. nec ſupioꝛi cū ꝯſtituēti: qꝛ hoc nō intendebat. ar. e͞x de offi. dele. cū ſup. C. ſi qs alteri vel ſibi. multū intereſt.

Decan⁹ rural' an poſſit de cā matrimoniali cognoſcere

i ¶ Archidiaconi. ar. e͞x de iuſti. cū venıſſent.

k ¶ Abbates. vt e͞x de ꝑſcrip. c. auditꝫ. vbi de hoc.

l ¶ Vel ꝯſuetudine. archidiaconus ergo de cauſa matrimoniali cognoſcit ꝓpter ꝯſuetudinē. vt no. glo. et Inno. e͞x de reſti. ſpo. c. lıtas. in pꝛin. qbus adheret ibi Jo. an. ar. ff. de aqua plu. arcen. l. fi. C. de emanci. libe. l. i. licet hoſti. ibi et e͞x de offi. archi. c. vlt̄. §. ideoqꝫ. no. ꝙ / ꝓpter arduitatē ⁊ maioꝛitatē cāe. vt hic cū ſupꝛa notatꝫ. Sed tu pꝛimo adhereas ex quo nō eſt cā q ſpectet ad oꝛdinē epiſcopalē. nā tūc dn̄ ꝑſcribūt inferioꝛes ꝑlati ſm̄ regulā quā dicit ipſe hoſt. e͞x de exceſ. ꝑla. accedētib⁹

Archidiacon⁹ de cōſuetudie ꝑt de cauſa matrimoniali ꝯgnoſcē.

m ¶ Cognoſcāt. et ꝑ cōſequēs regulare eſt ꝙ ſententient. ar. de cō. di. i. nemo. ff. de iudi. vbi et. l. de qua re. in ꝑn. fallit tn̄ hic vt ibi no. et. j. inuit.

n ¶ Diligenter. nō ergo ꝑfunctoꝛie. vt dixi. ſ. e. conſti. ad baptiſmū. §. ſi.

o ¶ Eas. ſ. cauſas matrimoniales.

p ¶ Pꝛocurēt. nō ergo eſt neceſſe ꝑ ſeipſos examinare. ar. ſupꝛa reſcrip. ꝟ. deputetur. et. j. pꝛoxi. §.

q ¶ Pꝛecipimus. iiij. pars.

r ¶ Pꝛius. nō eſt ergo pꝛius ſententia ferenda et poſtea deliberatio hēda: ſicut fertur burgenſem quēdam clericū ſuſpēdiſſe et die vel hoꝛa ſequēte queſtuz cepiſſe qđ oꝛdine ꝑpoſtero actū fuit. C. de here. acti. vt debituz. et dixi ſupꝛa. c. con. vt ſacer oꝛdo. ꝟ. vt autē. vn̄ quo ad articulū pꝛeſentem dicam ple. j. ver. conſilio.

ſ ¶ De cauſe meritis. vtraqꝫ ꝑte vocata vel pꝛefixione facta vt vna ꝑs vel alia iudicis religionem valeāt impugnare. ar. C. ſi ꝑ vim vel alio mo. l. fi. verū videt̄: cū ꝯſiliū epi neceſſe ſit obtineri. vt cōcedit̄ et ſic excedit fines conſiliarij nudi.

t ¶ Cū dioceſano. litigātiū. v ¶ Epo. aut eius

vicario gñali vt no. Jo. an. ex̄ de fri. et male. c. j. .§. j. nã ex gñali vicaria poſſit ex ſpeciali mãdato cognoſcere de cauſis matrimonialib⁹ et crimialibus ar. in hoc qđ le. et no. ex̄ de offi. vica. c. pe. et vlti. huic tamẽ requiſitioni conſilij in locis pleriſq́ pſcriptũ ẽ in ꝯtriũ qđ fieri pt ſicut et de examiatione cauſarũ dez cauſarũ ſupra apparet et ar. ex̄ de cõſue. non eſt li. vj.

ipſiuſq́[a] requiſito[b] conſilio[c] et obtento[d]: ad quod[e] tamen exemptos[f] teneri volumus niſi ſint ſpecialis[g] priuilegio communiti.

a ℂ Jpſius. ſci licet epiſcopi.

b ℂ Requiſito. per dictos obligantes priuilegium vel conſuetudinem.

c ℂ Conſilio. cum hic precedat negatio in circunſpecta dictione.

d ℂ Et obtento. hoc ſequente dicã actũ nõ valere niſi reqrẽs ſequaẽ ꝯſiliũ vt ple. no. Gup. ex̄ ne ſe. va. c. j. añ fi. li. vj. et dixi ſ. e. conſti. eccleſias. i glo. ſz nunqđ. Pro hac q̃ q̄ materia latius q̃ro an neceſſe ſit ꝯſiliũ vel aſſẽſuz adiectũ pcedere ipſuz actũ? Qualitcũq́ de hoc ſe ibrigẽt Inno. ꝛ ꝯpoſt. ex̄ de conſue. cũ cõſuetudis. Tu dic plane aut cõſenſus epi reqritur p modũ auctoritatis / tũc eius conſenſũ ſeu cõſiliũ neceſſe ẽ puenire vt hic cũ ſi. ar. ff. de auc. tuto. l. obligari. §. pe. Aut reqriẽ conſiliũ p modũ cõſilij aut cõſenſ⁹ / tũc i actu tali vbi nõ poſſit facere actũ valere tũc conſenſus ſeu conſiliũ nõ pbet effectũ. ff. de nox. acti. l. in delictis. §. ſi extneus. Si aũt loq̄mur i caſu vbi pt facere actũ valere et ſic pſtat admiuiculũ de iure tũc ſi reqratur ad actũ ꝯfirmãdũ ſufficit tũc cõſenſ⁹ vel conſiliũ ſubſeq̄ns. ff. ſo. matrimo. l. pcurator. §. fi. Jtẽ ſi cõſenſus reqraẽ ad nouũ itroducẽdũ. ff. de fui. ruſti. pdi. l. pſidũ. Aut habz iteruenire ꝯſenſ⁹ vl ꝯſiliũ ad ipedimentũ tollendũ tũc ſubſequẽs conſenſ⁹ nõ firmat ſz ſolũ tollit ipedimẽtũ ex̄ de elec. c. eccl̃ia vr̃a. §. ꝯſideram⁹ de hoc no. p car. ex̄ de re. eccle. nõ alie. dudũ. ſ. tractatus. li. vj.

d ℂ Et obtento. nã cũ ſit conſiliũ ſalutis et reuerẽtie nedũ peti debet ſz obtineri. ex̄ de pe. ꝛ re. ois ff. de ſuſpec. tuto. l. in puberibus dixi. ſ. e. cõ. pri. .§. i. ſ. exhortamur. Sed ꝯtra p iura notata. ex̄ de iudc. c. q̄ ſit. i fi. Sz ibi ſufficit petẽ religiõis fauore ſm Jo. an. vel dic ple. ſm Gup. vt remiſi. ſ. in glo. pri. Sed iuẽ hũc itellectũ q̃riẽ qđ ſi epiſ mortuus eſſet vel abſẽs? Certe tũc nõ videẽ q̄ epi deliberatio nõ eſſet expectãda. ar. ff. de leg. i. l. turpia. .§. i. ff. de condi. et demõ. ſilic. in pñ. ſed in illis eſt ſpãle. ar. e. ti. cuz tales reſcriptũ ẽiſum. Dicũt tñ vinẽ. cõpoſt. et Jo. an. ex̄ de ꝯſti. ex pte ꝯtriũ. q̄ ab ſens expectari debet interim. et ſi epiſ mortuus eẽt tũc expectari debet ꝯſiliũ ſucceſſoris ꝯfirmati. ar. ex̄. de elec. trãſmiſſa. ar. C. de ꝯtrahen. empti. l. fi. in caſu qñ nomẽ ppriũ epi nõ eſſet expſſuz. ar. ex̄ de offi. dele. c. qm̃ abbas.

e ℂ Ad quod. ad quas deliberatiões et inq̄ſitiões et requiſitionem.

f ℂ Exemptos. plene in perſonis rebus et iuriſdictionibus ac diſtrictionibus quibuſcũq́. vt ſertur de monaſterio ſancti albani lincolñ. diocẽſ. et ſimilib⁹. ar. C. de bo. vacan. l. vj. li. x. de foro ꝯpe. c. cõqueſtus. An autẽ expediat hmõi exẽptiones religioſis aliq̄bus indulgeri. pulchre pbat beatus Ber. q̄ nõ. ait eni eugenio pape. Tu ne tibi licitũ cenſeas eccleſias ſuis mutilare mẽbris / ꝯfũdere ordinẽ: ꝑturbare terminos quos poſuerunt p̄tes tui. Cũ iuſticia ſit ius vnicuiq́ ſuum nõ auferre ſua cuiq́ nõ tua ſola poteſtas ẽ a dño. Sicut eni ĩ celeſti gerarchia cherubin et ſeraphin ac ceti vſq́ ad ãgelos ordinanẽ ſub vno capite deo. ſic quoq́ ſub vno ſummo põtifice vicario dei primates archiepi epi abbates et reliq̄. cũ ergo is ordo hz deuz auctorẽ et de celo duxit originẽ. ergo ſi dicat epus nolo eẽ ſub archiepõ: vel abbas nolo obedire epõ hoc de celo nõ eſt: niſi tu forſan angelorũ quẽpiaz audiſti dicẽtẽ. nolo ſub archãgelis eſſe: aut ex alio quolibet iferioris ordinis ſe nõ facere ſubeẽ cuiq̄ niſi deo. Jtẽ q̄s deus ꝯiũxit nõ ſunt ſeparandi: ſic nec q̄s ſubiũxit cõparãdi. ſz in diſtribuẽdis officijs ſz hmõi religioſi infimũ gradũ obtinẽt in eccleſia xciij. di. an ſubdiacono. ij. q. vij. §. xpſ. et. c. q̄uis. Jtẽ ait mõſtrũ facis q̄ manũ vl̃ digitũ nõ mediã te brachio facias pendere de capite. ſic eſt ſi in xpi corpore mẽbra aliter locas q̄ ipſe diſpoſuit niſi tu putes aliũ eẽ q̄ poſuit i eccl̃ia quoſdã q̄dẽ apoſtolos / quoſdã pphetas: alios vo euãgeliſtas. alios doctores ꝛ paſtores ad ꝯſumationẽ ſctõꝝ in opus miniſterij in edificationẽ corpis xpi. nõ tñ ignoro papã ſic poſſe diſpẽſare. ſed in edificationẽ nõ i deſtructionẽ. Deniq́ queriẽ iter diſpẽſatores q̄s fidelis iueniaẽ vt fidelis quis? vbi neceſſitas vrget diſpenſatio excuſabilis eſt. vbi vtilitas puocat diſpẽſatio laudabilis eſt. vtilitas dico cõis nõ ppria nã cũ nichil horꝫ eſt nõ eſt plane fidelis diſpẽſatio ſed crudelis diſſipatio eſt. pmiſſibilis vero exẽptio cũ ab ipſa ſuiq́ fundatiõe hoc largiẽ deuotio. Aliõ qñ moliẽ ãbitio ſubiectionis ipatiẽs hec Ber. li. iij. ad eugeniũ papam prope fi.

ℂ De iuramẽto calũnie.

ℂ Summariũ patet.

Iuſiurandũ[h] calũnie i cauſis[i] eccleſiaſticis ꝛ ciuilib⁹[k] de vitate[l]

g ℂ Vel ſpeciali priuilegio. et ſpecialiter i hoc articulo. ſ. ſumme. et nõ obſtat ſupra proxi. §. q̄ loquitur de examinatione priuilegiata dũtaxat.

h Iuſiurãdũ calũnie. ſ. vitãde. vt not. Gup. ex̄. e. ti. c. i. §. i. li. vi. qđ iuramẽtũ ſequitur imediate poſt litẽ cõteſtatã. ex̄. e. ti. c. i. in prin. li. vj. et continet plura. vt ptz p vſus notatos. ex̄ de iura. calũ. c. i. et no. inſti. de pena temere liti. §. i. in glo. no. diligenter.

i ℂ Jn cauſis eccleſiaſticis. et ſic reſuſcitaẽ textus deſtructa glo. cũ ſua. l. auten. de hijs qui ingre. ad appell. §. q̄ igiẽ. in glo. j. ver. nulli. in fi. coll. v. et dicam. j. ver. in ſpiritualibus.

k ℂ Ciuilibus. ſ. pecuniarijs de qua materia dixi ſupra. e. con. ceterũ. in glo. bñ dicit. in prin.

l ℂ De veritate. de hoc. ex̄. eo. ti. in pertractando. et. e. ti. c. i. in fi. li. vj. et de elec. dudum. An autem

hoc iuramentum ſimul cum precedenti licite concurrat. Dic ꝙ ſic. ex̄ de iure iur. ex litteꝛ. Juramētum vero malicie exigiř qñcūqꝫ pſtatione pdictoꝝ iuramētoꝝ nō obſtante ex̄ de iura. calū. c. ij. .§. fi. lib. vj.

Juramētuꝫ malicie exigiř qñcunqꝫ

a ¶ In ſpūalibus. immo etiā de calūnia hodie ſicut ꝫ in ciuilibus ſ̄ diciř. vt patet ex̄ de iura. calū. c. i. §. ꝑuis. li. vj. licꝫ olim ſec⁹. ex̄ c. ti. ľras. Ratio

dicēda ī ſpūalib⁹ [a] quo ut veritas [b] facili⁹ apiatur et cauſe celeri⁹ terminēť [c] ſtatuim⁹ pſtari [d] de cetero ī regno āglie ſcdꝫ canōicas ꝫ legitias ſāctiōes [e] obtēta [f] ꝫſuetudie ī ꝫtrariū nō [g] ob ſtante. ¶ Huic [h] ſtatuto vtiliter annectentes [i] vt iudiciales [k] īducie iudicis [l]

Nec obſtat colluſio de q̄ ꝑmittitur cum colluſio ſit iter actorem ꝫ reū latēs et fraudulenta cōuētio. vt no. in dicto. c. audiuimus in prin. ar. ff. i cō. otho.

Colluſio quid eſt.

vero illoꝝ antiquoꝝ canonū et iuriuꝫ fuit quare hoc iuramētū de calūnia pſtetur. Primo vt timore ſacramēti cōtētioſa litigatoꝝ inſtātia cōpeſcaŕ. C. e. ti. l. i. Scđo vt veritas eliciaŕ. ex̄. c. e. ceterū. Tertio vt oīs calūnia repꝛimaŕ. C. e. ti. l. ij. et auten. pncipales. Quare tū in ſpūalibus nō pſtetur ſm hec antiqua iura. Ratio eſt qꝛ ius canonū nō pſumebat ꝙ in ſpūalibus q̄ ꝓpꝛie dei ſunt qs calūniet: ſed ꝙ ipſe deus cōtinue ad memoriā reducaŕ ar. ex̄ de ꝓcu. in nr̄a. et. c. vlti. C. ad. l. iuľ. repe. l. fi. cū ergo deus ī nullo calūnioſus vult ius ſuū canonicū in ſuo ꝓpꝛio. i. ſpūalibus ſibi aſſimilari cōſequēter in hmōi caſibus ſpūalibus calūnia non pſumiŕ. vt no. hoſti. in dicto. c. ľras. hodie tū ꝓpř expertā cōſiderationē cōtrariū ſtatuiŕ. vt dixi. ſ̄. ī pn. huius glo. imo ſummaria cognitio q̄ ſit ſine ſtrepitu nō excludit ſacramentū calūnie. ex̄ de. v. ſig. c. ſepe. in cle.

Juramētum de calūnia q̄re pꝛeſtaŕ.

b ¶ Veritas facilius aperiaŕ. C. de hereti. qm̄. ī fi. q̄ tō fuit pꝛo opinione hoſti. qua dicit teſtes in criminibus cōpellendos. vt no. ex̄ de teſti. cogen. clericoꝝ. aľ dilectoꝝ lꝫ ſm Inno. ſit ꝫtra. c. ti. c. i.

c ¶ Termineŕ. facit qđ le. ꝫ no. ex̄ de do. ꝫ ꝫtu. fineŕ.

d ¶ Pꝛeſtari. Sed an pōt hoc iuramētuꝫ remitti? Dic ꝙ nō expꝛeſſe. vt no. C. de iura. calū. l. ij. §. ſed qꝛ. ex̄ de teſti. tuis in glo. ſic ptꝫ. Tacite tū in pꝛincipio omiſſuꝫ nō viciat ꝓceſſum. ex̄ de iura. calū. c. i. §. i. li. vj. vbi de hoc no. per docto. ꝙ ſi hoc iuramentū recuſeŕ actoꝛ recuſans cām perdit. reus vero pꝛo cōfeſſo habeŕ. vt le. et no. C. e. ti. l. ij. §. ꝙ ſi actoꝛ. ff. et. ij. reſpon. Nunqđ ergo rectoꝛ cōſciētiā habēs infoꝛmatā ſup poꝛtione et penſione per religioſos ab eccleſia ſua exacta poſt ſuā cōteſtationem negatiuā recuſans hoc iuramentū pꝛeſtare. argui poſſit cū dictis religioſis colluſiſſe. vt ſucceſſoꝛ eius nō teneaŕ hmōi ꝫfeſſioni vel ſentētie inde ſequēti ſtare? Videŕ ꝙ colluſio poſſit argui. ex̄ de collu. de te. audiuimus ita ꝙ de cauſa iterū requiritur. vt no. e. ti. c. fi. et no. Guy. ij. q. iij. ſi quem. Item ꝙ reus habeaŕ in hoc caſu pꝛo cōfeſſo pena legis eſt inflicta recuſanti. vt ſupꝛa notaui. ergo hmōi pena ipſum rectorē dūtaxat afficit nō eccleſiam. ff. de ꝓcur. qui ꝓpꝛio. §. ꝓcuratoꝛ vt icertis. in fi. Sed dic ꝫtra. qꝛ rectoꝛ ſicut nec tutoꝛ nō cōpellitur anceps piculū incurrere pꝛo cauſis eccleſie ff. de ī liť. iurā. videamus. §. fi. Item nec periculū expenſaꝝ quas refunderet ſi poſt liť. cōteſt. pſcue

Juramētū de calūnia an poſſit remitti?

raſſet. ar. ex̄ de do. et ꝫtu. fineŕ. Item nō ꝓhibetur bonā fidē agnoſcere. ff. de admi. tuto. l. tutoꝛ qui .§. cōpetit. et. l. quotiens. §. deniqꝫ. nec cogitur in lite impꝛoba pſeuerare. ff. de iudi. deſtituiſſe. §. vlti. facit qđ no. lxiij. di. generalis. in fi. v. reddantur.

ambitionis. §. ꝫtra hoc ergo. q̄ diffinitio nō ꝫuenit caſui ꝓpoſito. remediū tū reſtitutiōis in integruꝫ tali ſucceſſoꝛi nō denego: licet colluſum nō ſit. ar. ff. de minoꝛi. l. pe.

e ¶ Sanctiones. de quibus ſupꝛa dixi.

f ¶ Obtenta. per factū erroneū vel ſi p ꝫtradictoriū iudiciū / tamē coꝛā fatuo iudice dictas ſanctiones ignoꝛāte. Et no. ꝙ hic loquitur de cōſuetudie precedēte legē. vñ lex ſequēs eā abrogare videtur ff. de ſepul. vio. l. iij. §. diuus. de hoc legiŕ et notaŕ. ex̄ de conſti. licet. li. vj.

g ¶ Non obſtante. nota ſtatutū tollere cōſuetudinem abuſiuā. ſic ecōtra ꝫſuetudo rationabilis ſtatutū tollit abuſiuū. ex̄ de cōſti. cū omnes. Caue tū qꝛ licet cōſuetudinis nō ſit vilis auctoꝛitas. vt. C. que ſit lon. cōſue. l. conſuetudinis. tū clauſula nō obſtāte lege nunq̄ pōt legē abrogare. ſicut ecōtra lex ſtatuere cōſuetudine nō obſtante. C. de furtis. auten. nauigia. et no. ſupꝛa. c. con. qm̄ indecoꝛeꝫ. in glo. hec cōſtitutio. et ſic ex hoc colligiŕ vna ſubtilis ſolutio. ad. l. ff. de legi. de q̄bus. Alie ſolutiones no. in dicta. l. cōſuetudinis. vt no. Jo. an. ex̄ de conſue. c. fi. et hoc vult dicere Guy. xi. di. cōſuetudinis. per leges quas dixi ſupꝛa ī dicta glo. hec conſtitutio. Jo. de athon.

Statutū tollit conſuetudinē et ecōtra.

h ¶ Huic ſtatuto. ij. pars.

i ¶ Annectentes. aľs vtiliter adijcientes.

k ¶ Judiciales inducie. de quibus le. et no. C. de dilati. l. iij. iiij. q. iij. ſpacium.

l ¶ Judicis. qui in dilationibus moderandis vel pꝛoꝛogandis cōſiderare debet plura. Pꝛimo locorum diſtātiam. ex̄ de appel. cuꝫ ſpeciali. §. exceſſu. vbi hoc no. hoſti. ar. ex̄ de pꝛocu. dilectus. ex̄ de in integr. reſti. ex litteris. i. reſpon. §. i. Scđo cōſideranda eſt tēpoꝛis qualitas. aliter enim in hyeme: aliter in eſtate. ar. in hoc qđ le. et no. ex̄ de reſcrip. nōnulli. §. i. Tertio natura negocij. aliter in maioribus: aliter in minoꝛib⁹. ex̄ de reſcꝓ. ſedes autēti. de man. pꝛin. §. ſit tibi. in pꝛin. colľ. iij. et extra de pꝛocur. c. nō poteſt. in fi. in cle. Quarto vie qualitas. aliter eni arbitratur ſi ſit via per mare: aliter ſi per terraꝫ. ff. ſi quis cauti. l. ij. Quinto perſonarum qualitas et impedimenta occurrentia. extra de dilati. c. fi. vnde pꝛopter iſtas circūſtantias neceſſe eſt ꝙ dilationes omnes iudiciales ſint regulariter arbitrarie. vt hic. ar. ff. de adulte. l. in crimie. et no. in dicto. c. dilectus. ex̄ de dila. ca. i. in glo. ſ.

Dilationes denř mĺtis cōſideratis

et infra in glo. ij. Joannes de aton.
a ¶ Dentur. reo petenti et tunc etiam actori. C. de in integr. reſti. pe. petende.
b ¶ Arbitrio. cum in hac materia doctores diuerſimode loquantur. Tu ex gloſis varijs ſimul iunctis collige veritatē. Quia aut queritur de dilatione p ſuperiorē hominem limitata tūc ſolo iudicis īferioris arbitrio proga ri nō poteſt ac. extra de offi. de lega. de cauſis ſ. reſpon. vbi de hoc no. licet nō poſſit artari argumentū. c. ti. ꝯſuluit. §. ſi aūt et hoſti. no. i. c. de cauſis Aut dilatio ē limitata ab codez iudice vel a iure iudicis miſterio mediante: tunc ſi cum cauſe cognitione tempus non mutatur nec poſt tempus auditur licet iudicis arbitrio totum hoc ab initio committatur. ff. de iudi. l. nōnunq̄. ff. de re iudi. l. ij. ſic intellige qđ no. w. extra de v. ſig. c. ſepe. §. et quia. v. inſtrumenta p duci. i cle. Aut ſine cauſe cognitione et tunc dilatio moderatur. immo etiaz poſt limitationem huiuſmodi pars auditur ſiue loq̄mur in ordinatiuis negocij. ſiue in deciſiuis. ff. de his q̄ no. in fa. l. qđ ergo. §. pena grauior. C. de decuri. l. quinq̄ ſūmates li. x. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi qs condēnat⁹ cū his q̄ no. ſupra. c. §. iudicis. ſic itellige notata per. w. extra de reſti. in integr. c. vnico. v. finiri in clem. Aut queritur de dilatione data a lege abſq̄ aliquo miniſterio iudicis tacite vł expreſſe tunc per iudicem minui non poteſt. nam ſic indultum beneficium per legē / non eſt auferendum per homines vt in dicto. §. ſi quis cōdēnatus. le. ꝛ no. xxviij. di. de his. in fi. ij. q. vj. annorum. autenti. de nuptijs. §. ſi vero ſolum in fi. colla. iiij. extra de reg. iuris c. indultum li. vj. vbi de hoc bene no. per Di.
c ¶ Sanctiones. de quibus ſupra notaui.
d ¶ Vſum procuratorum. Quis ſit procurator et qualiter conſtitui poteſt no. ff. de. procurato. l. j. cuius materia eſt ſatis ampla i iure canonico vel ciuili. Item an ſufficit laicus procurator in cauſis ſpiritualibus? patet q̄ ſic extra e. ti. c. j. li. vj. Item etiam ad obijciendum crimina etiā criminibus in procuratorio nō expſſatis vt ſatis no. Guy. eī de elec. c. j. li. vj. v. pcuratores. Sed an infamis poteſt eē pcurator de iure Glo. l. di. accedens in fi. dicit q̄ ſic ar. inſti. de excep. §. fi. ſꝫ aduocatus non. quia primum eſt officiū oneris. ſcđꝫ vero eſt honoris ar. pro ſolutione. C. de his q̄ nō i ple. ſti. ſacra. ſunt ſoluti. l. j. li. x. Alia. glo. no. cōtra ſcꝫ infamem non eſſe procuratorem canonico iure vt no. extra de iudi. cū deputati. Tu dic q̄ cōdemnatus ad infamiam et per ſententiam nō poteſt procurator eſſe iure canonico. al' ſic. vt no. iij q. vij. in pnci. Cetera hic vellem tractare et alibi ex certa cauſa p termitto.

Dilatio an poſſit p iudicez progari āt minui

Infamis ꝑt eſſe p curator.

dentur [a] arbitrio [b] iuxta canonicas et legitimas ſā ctiones [c].

¶ De officio procuratorꝫ

¶ Summariū.

¶ Procurator ne qua dilatio aut fraus per eum fiat conſtituatur deinceps ſimpliciter non in vnum diem ſed in quot opus fuerit. Idq̄ꝫ per ſcripturam autenticam (niſi ſigillum autenticū nequerit facile inueniri) pbetur mādatū.

Vſum [d] procuratorū i obſequiuz iuſticie introductū: vt [e] qui cauſe ſue intendere non [f] poteſt eius abſētia per aliū / releuetur: conuertit antiqui [g] hoſtis verſutia [h] freq̄nter [i] i abuſū [k]. ¶ Ex [k] cōſuetudie nanq̄ꝫ (vt dicitur) hic [l] habetur vt [m] citatus ad diem [n] certum pro=

e ¶ Vt qui. al's ſi qs. ſed prima ē verior littera vt patet in textu ex q̄ ſumitur ff. e. ti. l. j. §. vſ⁹
f ¶ Non pt. vł nō vult vt dctō. §. vſus aūt. qđ tamen dic. ſ. an qs cogatur procuratorem conſtituere vt not. extra de pcur. querelā. ple. c. ti. nō pt in fi. p w. i cle. e. e. li. de fo. ꝯpe. c. vnico. §. ſi vo di cti epi. in glo.
g ¶ Antiqui hoſtis. de quo dixi ſupra c. conſti. cū ſit ars in prin.
h ¶ Verſutia. al's inuidia de qua dixi in dicta cōſti. cum ſit ars in pn. Poteſt dici q̄ inuidia arbor quedam eſt. cuius radices maliuolētia: cuius frōdes ira / et odium / cuius flores triſtio. cuius fructus emulatio / et detractio. cui⁹ folia liuor / ꝛ pallor. ad quem aſpicit / et deſpicit / inficit / et corrumpit. Unde ppriе dicit viciū diaboli. xxiij. q. iij. q̄ magnū. in fi. no. Guy. xxv. di. §. tris. v. inuidia.
i ¶ Frequētre. et indeterminate le. vt dixi. ſupra c. conſti. de archidiaconis. §. fi.
i ¶ Abuſum. propter quod perditur priuilegia extra de priuile. vt priuilegium cum ſi.
k ¶ Ex conſuetudine. ij. pars. et dic. i. corruptela vt hic patet.
l ¶ Hic. i. in iſtis partibus anglicanis.
m ¶ Vt citatus. hec gñaliter eſt prima pars iudiciorum. inſti. de pe. temere liti. §. omnium.
n ¶ Ad diem certum. vel iuridicum alioquin ad comparitionē nō artaretur. Si quis tamen citetur ad diem feſtum an per hoc ſaltez artaretur ad comparendum die ſequenti cū proxi. poterit. Dicit Inno. extra de feri. conqueſtus. q̄ ſic. ſiue errore tacito ſiue expreſſo. ar. ff. de arbi. celſus. ar. ff. de ſtipu. fuo. ſed ibi videtur caſus extra de do. et contu. cum dilecti. §. preterea. nam licet ibi ſecundum quoſdam loquatur allegando: illa tamē ſententia approbatur in decidendo. in c. c. i fi. ſed Hoſti. in dicto. c. cōq̄ſtus eſt contra: ſaltem quando error in citatorio exprimitur. ſ. q̄ per talem citationem minus legitimam non artaretur citat⁹ ar. in hoc quod le. et no. extra de elec. bone. ij. in fi. et hoc tenet Guy. extra de offi. dele. c. ſ̄pus. v. fuerit. li. vj. ar. ff. ſi qs i ius vo. nō ierit. l. ij. in fi.

Inuidie mirabilis deſcriptio

vbi videt̃ caſus et ar. ff. de ver. ob. cū homo moꝛ= tuus. Tu dic finaliter poſt hoſti. et Jo. an. in dcō c. cū dilecti. §. pꝛeterea. Aut oꝛdinarius vel delegat⁹ ad certū diē et locū citat vbi moꝛat̃ ipſe citans cō= tinue puta in ſtudio generali vel alio loco inſigni tūc q2 talis ha= bet cōſiſtoꝛium firmū / citat⁹ tene tur ꝯparere ad diē ꝛ locū ſi pōt alioqui poſtea q̄ cito poteſt. vt dicto. §. pꝛeter ea. pꝛecipue ſi ſci uerit ptē aduer ſaꝫ pꝛo lite pꝛo ſequenda ad iu dicem acceſſiſſe quinimo et iu= dicem tunc hñt ptes etiā in diē aliū expectare cum ſpes ſit de aduētu ipꝛcui. vt no. p Inno. ex̃ de pe. calūniam Aut nūc citat ad vnū locū / nūc ad aliū ita q nō tra hit moꝛam continuam in vno loco: tunc poſt dieꝫ aſſignatam nō tenetur citatus quandocunq; ibi cō parere nec ipſū citantem incertuꝫ vbiq; ſequi ar. ff. de ope. liber. l. q niſi. niſi foꝛte infra paucos dies ff. ſi quis cauti. et ſi poſt tres dies pꝛout plus vel minus conſueuit iudex in talibus expectare. ar. extra de offi. delega. conſuluit. et adde quod dixi ſupꝛa. c. conſtitu. baſilicarum. §. et ne. in glo. no. hic. Joannes de aton.

curatoꝛē tantū[a] ꝯſtituat[b] ad[c] eundē / abſq;[d] litteris vel per litteras ſigillo[e] au tentico non[f] ſignatas / vn de[g] fit q cum talis pꝛocu= ratoꝛ vult[h] pꝛobare man= datum vel[i] fidē lr̃is impo nere non vult p teſtes aut aliud impedimētū tamen occurrat[k]: nichil agitur[l] illa die: ſed nec expirāte[m] officio pꝛocuratoꝛis in[n] ſe quēti: ſicq;[o] illa die[p] perit iuſticia[q] ſine fructu[r].

Huic[s] igitur fallacie / cautele[t] clypeum[v] oppone re cupientes / ſtatuim⁹ vt de cetero in cauſis[x] eccle= ſiaſticis regni[y] anglie pꝛo curatoꝛ ſpecialis cōſtitua tur[z] ſimpliciter: vel ſi con ſtituatur ad dieꝫ: non[a] ad

a Tantum. hec eſt affirmatiua pꝛegnans que reſoluitur in negatiuam ſic extra de cau. poſ. ꝛ p pꝛi. cū eccleſia. §. pars canonicoꝛum.

b Conſtituat. i. ſerie tum pꝛocuratoꝛij rationa bile videtur q pꝛio oꝛdinet poſtea cum conſtituat terminū faciat cū pꝛocuratoꝛē vt patet ad ſenſum.

Citatio= ne vna fa cta ā poſ= ſit ad to= tā cāꝫ p= cedi.

d Ad eundem. i. diem iuridicū. Sed cū iſte cita tus ad vnum certum diem foꝛme citationis obtē peret quare vltra artatur ad dies alios abſq; no= ua citatione contra opi. docto. qua dicitur q etiaꝫ contumax in vno articulo vocandus eſt ad aliuꝫ actū iudicialem. ar. extra de teſti. cū olim. C. quo. et quando iudex ca que. no. Inno. extra de elec. eccleſia veſtra. ij. in glo. Solutio dico hoc eſſe ve= rum quando citatus eſt ad vnum certuꝫ articulū tantum. ſed vbi vltra ad totaꝫ cauſam ſic dicendo cito te q compareas die tali loco tali ꝯ. Joanni aton / in tali cauſa de iuſticia reſpōſurus / vlteri⁹ q̄ factur⁹ et reſponſur⁹ in toto negocio qđ cano= nice dictauerint ſanctiões: tūc poteſt iudex abſq; alia citatione ad totam cauſam diffiniendam pꝛo cedere vt no. Innocen. de pꝛocu. auditis. in glo. ij. et ſatis no. Guy. extra de confeſſis. c. vlti. in fi. li. vj. Joannes de aton.

d Abſq; litteris. hoc caſu opus eſt pꝛobatiōe p teſtes vt infra ſequitur.

e Sigillo autentico. de quo dicam infra in con ſtitutione quoniam tabellionum vſus.

f Non ſignatas. non hoc ergo opoꝛtet ſi de ſuo ſigillo etiam pꝛiuato conſtaret. ff. rem ra. haberi. ne ſatiſdatio. ſigillo enim nō negato quātūcunq; pꝛiuato ſtaret ꝯtra cōſignantē. ff. de po. l. publia. §. lucius. i. q. vij. ſaluberrimū. et. j. dicam. c. con. quū tabellionū. hoc verum niſi ſtatutuꝫ vel cō ſuetudo alit̃ iter pꝛetetur. vt. j. c. in fi. Sigilluꝫ facit fidē ꝯ ſignātē

g Unde fit. vinculus falla= ciāꝫ tinnēs iſerí⁹ repꝛobatam.

h Uult pꝛoba re mādatuꝫ. quū ſine litteris eſt conſtitutus. hic patet textus quū de mandato du bitatur pꝛocura= toꝛ aſſerens ſe cōſtitutū mandatū tenetur pꝛobare ſi ad aliquem actū nondū expeditū velit admitti. nō autē inci= bit pꝛobatio aduerſario hoc neganti niſi pꝛius poſt actū expedituꝫ hoc excipiat ipſe. ar. C. de pꝛocur. l. i. no. Ber. et cōpendioſi⁹ Cō poſt. ex̃ de reſcrip. nōnulli. §. vlti. Jo. de athon.

i Uel fideꝫ litteris imponere. quū nō ſunt ſigna= te ſigillo autentico et hoc vñ poteſt fieri p pꝛoba= tiones alias. vt no. Inno. ex̃ de fide inſtru. c. i.

k Occurrat. occaſiōe dicti pꝛocuratoꝛij minus ſufficientis. ſecus enī ſi p impedimentū extraneū de quo le. et no. ex̃ de reſcrip. ſuſcitatus. nichil vi delicet concernēs negocium pꝛincipale.

l Agitur illa die. ad quā citatus fuit pꝛopter inſi ſtentiam ꝯtra pꝛobationē mandati pꝛocuratoꝛij.

m Expirante. per lapſum vnius diei ad quam ſolus conſtitutus erat.

n In ſequēti. ſ. die litis pꝛopter extinctionē mā= dati p lapſum vnius diei. vt ſupꝛa in glo. pꝛoxi.

o Sicq;. pꝛo et.

p Illa die. ſ. etiā certante ita q tam pꝛima dies q̄ ſcđa perit. vt hic dicitur.

q Juſticia. al's inſtantia.

r Sine fructu. q2 nullus fit pꝛoceſſus vel ſaltem (manis.

ſ Huic igitur. iij. pars.

t Cautele. de hoc dicā. j. c. con. quū tabellionū. §. pe. Jo. de athon.

v Clypeuꝫ. inter arma defēſiua cōputatur. Et nō hic ad cautelā futuroꝛū aliquid ſtatui. vt le. et no. xxiij. di. c. i. in fi. j. reſpon. le. et no. ex̃ de fuis nō oꝛdi. c. i. in fi. ptꝫ. lxxxi. di. plurimos in fi.

x In cauſis eccleſiaſticis. nichil enī ad iſtum le gatū de aliijs ptinet niſi rōe pctī. ex̃ de iudi. nouit.

y Regni anglie. ſcotiam et walliā compꝛehen= dit. vt dixi ſupꝛa. c. con. in pꝛohe. §. fi.

z Conſtituat̃ ſimpliciter. i. pure ſine cōditione vel diei adiectione de quo dixi ſupꝛa. c. conſti. ad elidendum. in pꝛin. ver. ſimplicitas.

a Non ad vnū tantū. ſ. diē. Ad hoc tñ oppone=

tur ſcilicet ꝙ ſit ſatis tolerandum ar. extra de offi. dele. paſtoralis. in fi. vbi ad diem dari poteſt ſubdelegat⁹: ergo idem in procuratore: cum mandatum procuratoris et iudicis ſunt ſimilia. vt le. et no. ff. de iuriſ. o. iudi. l. et quia in fi. Solutio ibi nõ ẽ aliqua fraus pſumpta ſed potius purgata ĩ cõmittente. hic vero euidenter

vnum tantum ſed [a] ad plures cõtinuãdos [b] ſi [c]

arguitur perſeuerare in dño procuratorem ſic cõſtituente. Item nec iſta cõparatio inter procuratorem et iudicem vbiqꝫ tenet. vt no. W. extra de procura. c. fi. in glo. nota non dicit. in cle.

a ¶ Sed ad plures. i. dies litis.

b ¶ Continuandos. de conſenſu partiũ. ſed tunc non foret multum dubium: ideo dic per iudicem ĩ cauſa cognoſcentem. Sed cõtra hũc textũ arguitᷣ q2 vbi certus numerus ſtatuitur vices nõ permittur cõtinuare. C. de numerari. et actu. l. nulli. li. xij. Solutio. illud verũ eſt qñ ſic ps in eius penaz artatur ꝓpter deſidiam vel maliciã ipſius partis vt ibi. vt ſic dicamus prorogationẽ vel cõtinuationẽ prohiberi. vbi de corruptione animi vel moris ex hoc ſuſpicatᷣ. ar. auten. de cõſu. §. oportet. colᷣ. iiij. ac ꝓpter caſ dez cauſas iudici qui eſt in medio continuare ꝑmittitur. ex de tempo. ordi. litteras.

debitor d iurauit ſoluẽ certo termio an excuſetur a pena: ſi ali⁹ ꝓ eo termini prorogationem obtineat.

d Hec littera quoqꝫ facit ad qõnez. Pone aliquis eſt cõdemnatus vel iuratus ſoluere x. in termino paſche: quidã eius amic⁹ ipſo ignorãte obtinuit terminũ prorogari: nunquid ergo debitor nõ ſolutus in termino paſche predicto excuſetur a pena? Videtur ꝙ ſic. vt ar. ff. qui ſat. cogun. l. vlt. cũ. l. fi. ff. de ſeruis exportan. ſuus ea lege. in fi. ar. ff. de no. oper. nũci. l. i. §. demũ. ar. §. inde queritur. ff. qd vi aut clã. l. ꝓhibetur. in pñ. et bene facit glo. Car. ex de cõceſſi. preben. c. i. §. ex parte. in glo. ex hoc eni. li. vj. Credo cõtra. ar. ex de preben. ſi tibi abſenti. j. reſpon. li. vj. ff. iudicᷣ. ſol. l. iiij. §. et ſi qd de tutore. ⁊. l. ſi ante. in prin. ff. rem ra. habe. ſi is cui. ff. de liuer in totum oia. ff. quis or. in bo. poſ. ſer. l. ij. j. reſpon. et. ij. reſpon. Item piuriũ ex cõſciẽtia dependet: cũ ergo habeat vel habere debeat cõſcientiã de ſoluendo in termino. ergo ſi tunc nõ ſoluat facit cõtra cõſciẽtiã. xxij. q. ij. a iaduertendũ ĩ fi. et. c. ſe. §. pe. et. c. ſi is autẽ. et. c. ſe. Nec obſtat ff. de ꝓcari. ſz et ſi manẽte. quia ibi fit progatio de vtriuſqꝫ partis cõſenſu expreſſo. alr eni ſecus. C. de manci. ⁊ colo. patri. l. cognouimus. li. xj. ſup hoc tñ nõ poſſet ipſe argui ꝑ ipſummet ꝓrogantẽ obſtante ſibi facto ſuo. inſti. loca. §. adeo. in glo. et ex de cõceſſi. preben. cũ ſup. ac. opti. in hoc qd le. et no. ff. de furtis. inter omnes. §. pe. in fi.

c ¶ Si opus fuerit. hec cõſtitutio videtᷣ melle.

d ¶ Cõſtitui. Sed quid ſi poſt cõſtitutionẽ ſimplicem mandatũ reuocatur ꝑterꝗ ad diẽ certũ vel in totũ etiã per aliquẽ modũ ſubtilẽ? Tũc ſi ex facto reuocãtis hoc ꝑuenerit ad aduerſariũ. tamen hoc ſufficit. ff. de procur. ſi procurator. Idem ſi ad iudicem tantũ. ff. rem ra. haberi ne ſatiſdatio. le. et no. ꝑ glo. et doc. ex de reſcꝑ. ex pte decani. Si tñ ps fraudulẽt reuocauerit ꝓcuratorem ſuũ in cã ꝑ cõpoſitionẽ ſuã vel ꝑ aliam viã ſubtilẽ ad hoc vt nõ poſſit vltra procedi in cauſa: an nichilominus in penã fraudis ꝓceſſus valeat? Refert Willelm⁹ ꝙ cũ de facto fuiſſent tantũ. xviij. auditores in curia / nouẽ corã tenebãt ꝙ ſic. ix. tenuerũt cõtrariũ.

op⁹ fuerit cõſtitui [d] volumus [e] et intelligimus [f]

vñ dicit haben dũ recurſuz ad cardinales ſm ſtilum curie. vt no. ex de reſcꝑ. auditor. in. j. glo. in fi. in cle. Michi tñ videtur ꝓceſſum ſeqñtẽ de iure non debere ſubſiſtere. ex de procur. auditis. de quo ple. no. ipſe. W. de renũci. c. vnico. in cle.

e ¶ Volum⁹. ſupple et poſtꝗ nos ꝗ et alij hoc velle debẽt. nam tãto legato ſufficit pro ratione volũtas. inſti. de iure natura. §. qd principi. ff. ad trebelli. q2 poterat. ſed poteſt dici ꝙ hec voluntas ſatis fuit cõſona rationi. vt patet ex iniquitatibus ſ. §. proxi. ac. in hoc qd no. Guy. ex de ſen. excõ. c. i. ver. volumus. li. vj. Naz procurator datus vt cõfeſtim agat: intelligitᷣ dari vt poſtea litẽ pagat. ff. de procura. l. qui ꝓcurator. et etiã intelligitur datus ad preparatoria et acceſſoria mãdato: itaqꝫ valet occupatio procuratoris iuxta ꝓcurationez ſuã de tẽpore ad tẽpus. vt no. in glo. cũ hmõi. ex de offi. dele. cũ olim. i. an fi. ſed tangit Goffri. et Inno. ibi cõtra. De hoc. J. in glo. proxi.

f ¶ Intelligimus. i. pſumimus. ſic exponit Ber. ex de preſump. ex ſtudio. ac. in hoc qd dixi in glo. proxi. et hec expoſitio eſt vera vt michi videtᷣ. ac. ff. de procur. qui ꝓcuratorẽ dat. lz forte aliquibus videtᷣ exponendũ intelligimus. i. interpretamur. cũ eius ſit interꝑtari cuius eſt condere. ex de ſen. excom. inter alia. ff. de preto. ſti. in pretorijs. C. de legi. l. i. in fi. et no. ex de conſti. c. vlti. quaſi iſte legatus exemplo pape habeat poteſtatẽ interpretãdi et contra veritatẽ facti. ex de ſpon. is qui. C. de rei vx. actõ. l. vnica. in prin. et no. W. ex de cõceſſ. preben. c. vnico. §. fi. in prin. in cle. ex de procur. ſi duo. iſ ꝑcto prin. cũ. c. ſanc. e. ti. lib. vj. et no. per Car. ex de teſti. c. vlti. ĩ fi. c. li. facit autẽ. de fil. an dotalia inſtru. natis. §. fi. ver. nõ omnibus. colᷣ. iij. Sed certe iterpretatio ſaltẽ inferioris a papa tũc demũ videtur cõgrua cũ reperitur obſcuritas vel ãbiguitas. vt no. Ber. ex de iudi. cũ veniſſent. nam vbi nõ eſt ambiguitas ſed clarũ nõ interpretamur. vt no. per Inno. ex de reſcrip. cãm. ac. op. ff. de lega. iij. ille. §. i. q2 in incertis non in certis locus ẽ cõiecturis. ff. de. v. ob. l. cõtinuus. §. cũ ita. ĩ fi: ſed hic clare poteſt probari cõtrariũ hmõi interpretationis. vt ſtatim dicaz. J. e. glo. in queſtione proxi. ergo male exponitᷣ intelligimus. i. interpretamur. Pone eni ꝙ dñs cõſtituit ꝓcuratorem ad diẽ adijciẽdo ⁊ nõ vltra / vel ꝯſilᷣe. nũqd teneret ꝓceſſ⁹ ſeqñs? Credo ꝙ nõ. q2 hoc directe ĩpugnaret volũtatẽ cõſtituẽtis: cũ tñ hic act⁹ in eius ꝑtãte cõſiſtat ex legis permiſſione. ff. de procur. l. i. §. vſus autẽ. ſiue in toto negocio ſiue particulariter puta ad exceptiones proponendas tñ. vt no. Hoſti. ex de ꝓcura. cõſtitutus. in. v. ad agendum. facit qd no. Ber. e. ti. c. petitio. in fi. et qd no. in ſpe. e. ti. §.

Intelligo quandoqꝫ accipitur pro preſumo vel interpretor.

conſtitutuz[a]. ¶ Mandatum[b] etiam per[c] ſcripturā probetur[d] autenticam niſi apud[e] acta fuerit conſtitutus: aut[f] ſignum autēticum de[g] facili nequiuerint[h] conſtituentes inuenire.

¶ De citatiōib⁹ faciēdis

¶ Summariū.

¶ Littere citatorie i cauſis eccleſiaſticis non mittantur amplius in anglia per nuncios impetrantis ſed per fidelem nuncium a iudice delegatum: qui ſi vocandū reperire nequit: litteras in officio ſolemni publice recitari aut ad decanum perferendas fideliter dirigi procuret: iſq3 quid fecerit reſcribat.

Tanto[i] calliditatis ſtudio[k] perſequuntur ſe alterutrum[l] litigantes vt in ſupplātatione alteri⁹ calcato[m] iuſticie[n] cultu[o] alt faciat q̄cq̄d[p] poſſit[q] ¶ Deniq3[r] a[s] multis accepim⁹ q̄ [t] citatorias lr̄as ī petratas īpetrantes[v] eas[x] ad[y] locū i[z] quo imorari[a] dz

li. vj. Preterea hoc eſſet contra naturaz preſcriptionis que nunq̄ fingit anteq̄ habeat vnū extremuz veritatis. ff. ad mace. l. i. §. ſi pendeat. ff. de caſtren. pecu. ſi forte. ff. de regu. iuris. ſi is dānuz. §. quos pendet. Item quare non poſſit ad diem tantū cōſtituere procuratorē ſicut ſtatim poſt diez reuocare eum. vt dixi ſupra ver. cōſtitut / nō video rationem: ideo ꝯſtanter teneo expoſitionē priaz in princi. huius glo. poſitaz. Non tamē nego quin poſt lapſum diei ad quem ſolum cōſtituebat procuratorem: als cōtra euz tanq̄ cōtra ꝯtumacē procedatur. ex de procura. auditis. ⁊ extra de ꝯfeſſis. ſi poſt. in fi. li. vj.

a ¶ Cōſtitutū. a dn̄o Et ſic nō iudicez poſſe ſupplere de facto in hiis que tendūt ad firmitatez ſui proceſſus. ff. de procur. l. filiusfamilias. §. veterani. extra de iudi. cauſam. ff. de no. oper. nunci. l. cum procurator. in fi. Alie autez q̄ ſunt cauſe vel que ius partis concernunt in facto conſiſtentia niſi eſſent ſibi vt iudici nota allegare non debet de iure. vt le. C. vt que deſunt aduo. l. vnica. vel niſi anime vertatur periculum. vt le. et no. extra de excep. pia in fi. libro vj. ar. pro hoc. ff. de pe. heredi. l. vlt. le. et no. per Car. quādo iudex poteſt ſupplere de facto. extra de elec. cupientes. §. ceterū. ver. opponētes. in verſi. ꝯtumacia. li. vj.

iudex poteſt q̄nq̄ de facto ſupplere

b ¶ Mandatum. iiij. pars.

c ¶ Per ſcripturā autenticā. et inſtrumētū publicū. ex̄ de fide inſtru. c. j. vel per ſcripturā autētico ſigillo ſignatā. de quo dicā. j. e. cō. qm̄ tabellionū

d ¶ Probetur. preterq̄ in caſibus qui ſequūtur.

e ¶ Apud acta. vt inſti. de ſatiſdat. §. ſi vo aliqs.

f ¶ Aut ſignum. i. ſigillum. ff. de teſta. l. teſtamentum. §. ſi ab ipſo. vſq3 in fi. legis.

g ¶ De facili. Sed contra: quia difficultas obligationem non īmutat. ff. de ver. obli. cōtinu⁹. §. idez in fin. Solutio. hic difficultas inducitur a caſu intrinſeco. vt. co. ti. ſi homo. de hoc ex̄ de re. iuris. c. imputari. et. c. cum ſtat. libro. vj. et no. ff. de condici. et demon. de iure ciuili. in. ij. glo.

h ¶ Nequiuerint. tūc eni cū ſigillū autēticū habere nō poſſit: tūc ſufficit ꝓpriū ipſius ꝯſtituētis. vt ſatis no. w. ex̄ de procu. c. i. in principio. in cle.

i ¶ Tanto. hec conſtitutio confirmatur. j. in cō. otho. ita mortalium.

k ¶ Studio. vnde vix eſt aliquid / qd̄ ſic deditus ad maliciam nō adinueniat. auten. vt hij qui obſe phibent. habere res mino. §. iij. coll. vj.

l ¶ Alterutrū. al. alternatim.

m ¶ Calcato. als depreſſo.

n ¶ Iuſticie. cuius tn̄ eſt prius tales abuſus reprimere j. e. §. hūc itaq3. le. et no. extra i probe. in prin.

o ¶ Cultu. i. inſi exercitio. ex de cō. c. pc. §. i.

p ¶ Quicquid. p phas vel nephas. j. in ꝯſti. otho. ambitionis. cuz tamen quodlibet aial diligat ſibi ſimile. eccle. xiij. c.

q ¶ Poſſit. nō dico cōmode vt de iure. ff. de vo. ſig. nepos proculo. ſz phas et nephas pmiſcēdo. vt. s. i g. ar. s. ibi calcato ex

r ¶ Deiq3. ij. ps

s ¶ A multis. de hoc. s. c. inotuit. in prima glo.

t ¶ Q3 citatorias. vno mō nāq3 litteris iudicis fit citatio. ex̄ de pbat. qm̄. Alio modo voce ſeu denūciatione preconis. ex̄ de ap. cum parati. C. de feri. oēs dies. Tercio modo p edictū puta in albo ptor. de qb⁹ trib⁹ ptz. ff. de fideiꝯmiſ. liber. cū vo. §. pe. Quartus eſt modus citandi adinuētus ordinatione iuris. ex̄ de elec. c. i. et. c. cupiētes. li. vj. et. c. li. de of. ordi. q̄uis. vt ſatis no. w. ex̄ de iudi. c. i. i cle.

citatio ſit q̄druplicīter.

v ¶ Impetrantes. noiatiui caſus eſt et pluralis numeri. de q̄bus impetrātibus litteras malitioſe le. et no. ex̄ de reſcrip. nōnulli. et. c. vlti. p totum.

x ¶ Eas. ſ. litteras citatorias.

y ¶ Ad locū. i. ad locū. cū citās nequeat domū īgredi alicui⁹ inuiti. ff. de i ius vo. plerīq3. ⁊. l. ſe. ⁊. ff. de re. iur. nemo de domo. vt no. i ſpc. ti. de citati. §. ſequit. v. ſed an reo.

z ¶ In quo. ſ. loco.

a ¶ Morari dz. ibi vbi degit lz alibi bn̄ficiuz vel domiciliū hēat. vt no. Inno. ex̄ de eo q̄ mit. i poſ. ſi aduerſari⁹ i fi. ⁊. j. i g. fi. Alioq̄n niſi ſaltē pma vice citatione apphēdat pſonalit cū eſt preſēs malicia ſeu vba cōtumacia nō dr̄ i tātū q̄ nō tenet ſentētia diffinitiua vel excōicationis ꝯ alr̄ citatū etiā ad domū. et no. Inno. c. c. i g. eſt eni poſt prin. et Io. an. ex̄ de teſti. ſignificauit. §. denūciādo. i pn̄. ſaluo eo. qd̄ le. et no. i certis cauſis. ex̄ vt lit. nō cōteſta. c. qm̄. §. porro. cū fi. ⁊ no. Guy. ex̄ de elec. c. i. v. j. mēſez. et q̄ ad ꝯſtituēdū aliquē vere ꝯtumacē reqrit prima vice q̄ pſona citatiōe pueniat. qd̄ le. ex̄ de do. et cōtu. cām. vbi de hoc. p hoſti. et. c. vlti. qd̄ pbo. ar. ff. q̄ ſen. ſi. ap. reſci. l. i. §. itē cū ex edicto

Sn̄ia an teneat cōtra illum quez preſentē citatio nō apprehēdit

quí ᵃ citat̃ p tres deſtinãt
gartiones ᵇ quas ᶜ ſup alta
re loci ᵈ eiuſdẽ eccl̃ie vl̃ ᵉ ibi
dẽ ĩ ᶠ loco alio duo ᵍ ponũt
ꝛ ʰ tertius ſtatĩ ⁱ rapit: ex ᵏ
quo fit vt duob⁹ ˡ poſtmo=
dũ ᵐ teſtificãtib⁹ ꝙ illũ ⁿ ci
tauerũt ᵒ iuxta ᵖ morẽ ꝛ ᑫ cõ
ſuetudinẽ ʳ regionis excoĩ
catur ˢ vl̃ ſuſpẽdit̃ ᵗ vt ᵛ cõ=

nam lex notat ꝓteruiã recuſationem ꝛ audaciã
citati non venientis. auten. de teſti. §. pc. coll. vij.
ſed perſonaliter ꝓueniens tanq̃ ſit ignorans nõ
poſſit dici ꝓteruus recuſans vel audax. ff. de re.
iuris. l. non põt videri improbus qui ignorat ꝛc.
poſt litẽ cõteſta
tã ſufficeret ci
tatio ad domũ
que inducit cõ=
tumaciã ꝓpũ
ptam. auten. de
exhi. re. §. ſi vo
etiam quidam.
coll. v. et not.
Jo. andr. in di
cto. §. denũciando. Caue tamẽ q2 ꝯtra criminoſos
ſi de ipſorũ perfidia ꝯſtet et ſint cõtra eos poſtea
ſolẽnia poſita edicta. lꝫ de iure ciuili nõ ꝓnũciet̃ ĩ
criminibus diffinitiue ꝯtra abſentẽ ad impoſitio=
nẽ pene niſi vſq; ad relegationẽ. ff. de pe. abſentẽ.
credo tñ de iure canonico poſſe nichilominus pro
nũciari ſup ipſo crimĩe. lxxxvj. di. tanta. ex̃ de do.
et cõtu. veritatis. ſi autẽ nõ cõſtet de hmõi flagitio:
tũc ꝯtra abſentẽ locũ habet. ex̃ de hereti. cũ contu
macia. lib. vj. de qua materia no. Guy. c. ti. vt cõ
miſſi in glo. qualiter et. iij. q. ix. in prin.

Crimino
ſi an poſ
ſint ĩ ab=
ſentia cõ
dẽnari.

a ❡ Qui citat̃. i. citari precipitur vel mandatur.
b ❡ Gartiones. i. pedites et ſequẽtes equos quos
vulgus expertũ eſt (vt teſtat̃) peſſimos eſſe ribal
dos. ar. ĩ hoc qð ſic dr̃ de nautĩ ſtabularijs ꝛ hm̃ di
ff. nau. cau. ſta. et ita de facto. §. miramur. nam
ſub bonis magiſtris tales gartiones diu nõ rema
nerẽt qui ad proſperiora exaltarentur.
c ❡ Quas. ſ. lr̃as citatorias. vñ legit̃ ꝙ ſtultus eſt
ſeruiens ſapienti. prouer. xi. c. in fi.
d ❡ Loci eiuſdẽ. i. eccl̃ie illius loci vbi citandus
morat̃: alſ cui regulariter altare etiã portatile in
loco ꝓphano hr̃e nõ lꝫ. vt dixi ſupra. c. con. baſili
carum. ꝯ. reſpon. in fi.
e ❡ Vel ibidẽ. i. ĩ eccl̃ia illius. vt. ĩ. in glo. prox.
f ❡ In loco alio. q̃ ſuper altare.
g ❡ Duo. ſ. de tribus gartionibus ſupradictis.
h ❡ Et tertius. ſ. gartio.
i ❡ Statim. ſ. poſt appoſitionẽ duorũ primorum
anteq̃ ille citandus vel aliq̃s de ſuis hoc ꝓpendat
Et de ſignificatiõe huius dictiõis ꝛ ſimiliũ no. ex̃
de elec. q2 ꝓpter. ver. mox et per Guy. ex̃ de ſen.
ex. ſi iudex laicus. in ver. incontinenti. li. vj.
k ❡ Ex quo. i. per quam calliditatem.
l ❡ Duobus. gartionibus lr̃as citatorias ſupalta
ri ꝛc. apponentibus. vt ſupra patet.
m ❡ Poſtmodũ. i. in die iuridico ad quẽ aduerſa
rius dr̃ citatus eſſe Et de hac dictiõe dixi ſupra. c.
con ſti. ad baptiſmum. in fi.
n ❡ Teſtificãtibus. loco certificatorij.
o ❡ Citauerint. illi duo gartiones.
p ❡ Iuxta morẽ. hic textus ſi cõiũgat̃ cũ dictione
ꝓcedẽte citauerint. tũc dic cõſuetudinẽ iſtã corru=
ptelã: cũ citãdus ſi ꝓſens fuerit ſemp apprehẽdẽdus
ſit pſonaliter. vt. ĩ. §. pxi. et ſatis dixi. ſ. ꝟ. mora=
ri dr̃. Si aũt determinet textũ ſeq̃ntẽ excõicat̃ ꝙ ꝛc.
tũc forte hmõi ꝯſuetudo eſſet tolerãda. vt ſatis. ĩ.

dicaꝫ. vñ diuerſa pũctuatio eleuata hic diuerſum
tribuit intellectum.
q ❡ Et. pro id eſt. ar. ff. de ꝟ. ſig. minus in prin.
r ❡ Cõſuetudinẽ regiõis. Sꝫ videt̃ ꝙ hec obſeruã
tia cõis ſit ꝓferenda legi. ex̃ de eta. et qua. c. vnico
ĩ ꝓn. ĩ cle. Solu
tio hec obſeruã
tia cõis cõtinet
pctm̃. ſ. ꝓximi
iniurioſũ dãnũ
vt ibi notat ꝟ.
etiã dixi ple. ſ.
e. con. qm̃ inde=
corẽ. in glo. hec
conſtitutio.
ſ ❡ Excõicat̃. an q̃ ꝓ prima cõtumacia põt q̃s ex=
cõicari? De iure videt̃ ꝙ nõ cũ creſcẽte ꝯtumacia
creſcere dꝫ et pena. not. Ber. ex̃ vt lite nõ cõteſt. c.
qm̃ ĩ glo. pe. et de do. et cõtu. veritatis. ĩ g. cũ iã cẽt.
ar. op. C. de ſer. fugi. q̃cũq;. ꝯ. ij. reſpon. et hoc vide
tur g. finalr̃ tenere. ex̃ de iudi. cũ nõ ab hoĩe. in fi.
Sꝫ g. no. ꝯtra. xcvj. di. duo q̃ppe. ĩ g. pe. vbi dr̃ ꝙ
cõtumacia q̃libet digna eſt excõicatione. vñ excõi
care vel ſuſpẽdere ẽ ĩ ꝓuidẽtis ꝑtãte. vt no. hoſti.
ex ꝓlle. ex̃ de offi. dele. c. ſane. Tu dic hoc caſu ſen=
tẽtiã excõicationis tenere lꝫ reprehendendus ſit iu=
dex q̃ gradũ modeſtie nõ ſuat a minori incipiẽdo. ar.
ex̃ de of. dele. q2 põtificali. ꝛ ibi no. Jo. an. ĩ fi. li. vj
t ❡ Vel ſuſpendit̃. ab igreſſu eccl̃ie. ar. ex̃ de offi.
ordi. pñti. li. vj. et ſic ꝓuato ab igreſſu eccl̃ie ĩ ſuo
ordine nõ licꝫ adminiſtrare: ſed nec ibidẽ intereſſe
diuinis. ſ. pſallẽdo ſiue nõ pſallẽdo. imo nec ibidẽ
orando. Alioquin talis ĩ eccleſia celebrãs ſolẽniter
irregularis efficit̃. ex̃ de ſen. ex. is cui. li. vj. vbi de
hoc ꝑ docto. nõ tñ negat̃ quin ꝑ eccleſiã poſſit trã
ſire et extra eccleſiã diuina officia audire. ar. a cõ=
trario ſenſu. v. q. ij. ꝓſenti. ibi eccleſiã itrandi ꝛc.
ꝛ de hac materia ple. no. Guy. ex̃ de offi. dele. quia
pontificali. ver. ingreſſus.

Excõica
tio ã poſ
ſit ferri ꝓ
aliquẽ ex
pria ꝯtu=
macia

v ❡ Ut cõtumax. ĩ nõ veniẽdo et de vj. modis cõ
tumacie no. g. et Inno. ex̃ de do. et cõtu. ex litterĩ.
Item dr̃ cõtumax reſpectu veniẽtis ſꝫ nõ iſtructi
bñ. ex̃ de elec. c. i. li. vj. Itẽ ſm̃ hoſti. addunt̃ tres
modi: q2 interdũ reſpectu nõ defendẽtis. ff. de pro
cur. l. mutus. §. pterea. Itẽ reſpectu latitãtis vel
impediẽtis ꝛc. et hoc eſt qð excepi ĩ certis caſibus
ſupra ĩ ꝟ. morari. dr̃ autẽ mediũ. et no. in ſpe. ti.
de cõtumacia. §. cõtumacia. Scias tñ ꝙ ꝯtumacia
elidi põt ꝑ ſe in plenã ꝓbationẽ vnius ĩpedimẽti
puta per iuramentũ. vt le. et no. iiij. q. v. quiſq̃s.
de quo no. ex̃ de reſti. in integrũ. ex litteris. in glo.
hoc ideo dicat impedimẽtũ. quidam vero ſi locus
inhoneſtus ſit. ff. de arbi. l. ſi cuꝫ iudex. §. arbiter.
Item ſi a magiſtratu ſit retentus. ff. ſi quis cauti.
l. ij. in fi. et generaliter quotiens non de volunta
te ſed neceſſitate impeditur et ſubducitur. ff. ex qui=
bus cau. ma. l. ſed et ſi. §. pe. alſ. §. vlti. adeo ꝙ
retractatur ſententia probato iuſto impedimen=
to. ex̃ de re iudi. cum bertholdus. dũ tñ culpa ſua
non interueniat. ff. qui ſatiſ. cog. de die. §. planc. ꝛ
l. ſi fideiuſſor. §. ſ. ff. ſi q uis cauti. l. ij. §. ſi quis tñ
ꝛ hoc no. Guy. ĩ roſa. xviij. di. ꝑuenit ſup g. ibidẽ

a ¶ Pꝛoꝛſus.i. oino ar.ſ.c.cō.lꝫ ad ꝓfugādū.
b ¶ Utpote.eſt expꝛeſſiuum veritatis.ſm Ber.⁊ Jo.an.ex̄ de do.et cōtu.c.ꝑut.§.vlt.ū.vtpote qꝛ hoc idubitāter veꝝ ē.ar.i hoc qđ no.ſupꝛa.ū.mo rari dicitur. Jo.de aton.
c ¶ Inſcius.i. non ſciens imo ignoꝛans.
d ¶ Expers.i. ſine parte quaſi diceret i toto.
e ¶ Hūc itaqꝫ. iij. pars.
f ¶ Abuſuꝫ. ſic ſupꝛa con.ꝑti. j.reſpon.in fi.
g ¶ Et alios ſimiles.ſ.abuſus deū offendētes et xp̄m ledētes.

tumax q̃ contumatie pꝛoꝛſus[a] vtpote[b] citationis inſcius[c] et expers[d] erat. ¶ Hunc[e] itaqꝫ abuſuꝫ[f] tā deteſtabilem et[g] alios ſimiles zelo iuſticie proſequentes[h] vt p[i] impetrātes vel[k] p eoꝝ nūcios[l] in cauſis eccleſiaſticis regni āglie lit-

h ¶ Pꝛoſequentes.ſic infra in con.otho.ad tutelam.§.nos igitur in pꝛin.
i ¶ Per impetrantes. litteras citatoꝛias de quibus ſupꝛa locutum eſt.
k ¶ Uel per eoꝛum.ſ.impetrantium.
l ¶ Nuncios.ſ.garciones de quib⁹ ſupꝛa.§.pxi. vel alios p impetrantē miſſos.
m ¶ De cetero nō mittantur.non appꝛobat vſuꝫ pꝛecedentem vt dixi ſupꝛa c.con.audiuimus.
n ¶ Moderatis ſumptibus. a quibus deducende ſunt expenſe quas nuncius ille domi eſſet facturus. vt no.extra de pꝛocura. cuꝫ ꝑ cauſa ar.ff. de admi.tu.a tutoꝛibus.§.fi.hoc tenet Car.de reſcꝑ. ſtatutum.§.inſuper.ver.moderatis.li.vj. qꝛ tūc dicitur moderatio quādo quis nec lucrū patitur nec damnum. vt ibi no. ſed Jo. an. eſt ibi contra Nam in pꝛocuratoꝛio pꝛeſtando nichil deducit̄ vt ex̄ de ſy. cum ſit. Itē teſtis integras expenſas percipit iiij.q.iij. venditurus alſ venturus.q̄ ponit̄.C.de teſt.qm̄ liberi.l fi.melius facit.C. de appel.eos.§.ſi q̄s auſt.huic parti iudices et executores vt eſtio fauoꝛabilit̄ ſine murmure iclinabūt.
o ¶ Impetrantes. Contra:quia hoc videtur debere fieri ſumptibus vtriuſqꝫ ꝑtis.ex̄ de reſcꝑ. ſtatutuꝫ.§. in quibus alſ.§.inſup.li.vj. Solutio ibi pꝛius introductionē i iudiciū ideo cōmuniter pꝛeſtabunt ſalarium ſi in huiuſmodi actu citandi ſolummodo geritur negocium impetrantis.
p ¶ Per ſuum.ſ.iudicem non aūt ꝑtis īpetrātis.
q ¶ Nunciū. Ergo videtur expꝛeſſuꝫ ꝙ ſtandū ē certificatoꝛio nūcij iudicis ex̄ de appel. cū parati ū.de hoc.qđ verū intelligit.g. ibi de nūcio publico et iurato ad tale officiū et hoc etiā no. ex̄ de offi.dele.pꝛudētiaꝫ in glo.q̄ ſit.ſed g.tenet ꝯ.ſ. tale credendū non eſſe. vt no. Ber.ex̄ de ꝓba. qm̄.ū. citationes.in fi. Solutio ſm Hoſti. ibidē nuncio iurato creditur pꝛima facie. ſi tamen citatio nuncij negetur: negās p ſolū nūciū nō cōuincitur ex̄ de ſen.ex.ſacro.qđ veꝝ ē ut eē ſꝫ dpi. legiſtaꝝ q̄ ad diffinitiuā punitiōeꝫ crīs. C. de accu.ſinguli.C.de decurio.l.j.li.x.⁊ ibi no.th̄ i citatiōib⁹ad cāꝫ ipi nūcio iurato creditur donec contrariuꝫ pꝛobetur: et hoc tenet Guy.ex̄ de ſen. ex. venerabilib⁹.§.i. ū.

citatus.li.vj.que pꝛobatio poteſt fieri per ſolum iuramentum.ex̄ de teſti.in inte.ex litteris.§.pe.et vlti.vbi hoc no.glo.ſed foꝛte in hoc ad perſonam que dicitur citata eſſet conſideratio habenda. ar. in hoc quod le. et nota.ex̄ de iure iuran.c.vlti.in fi. ar.ff.de legi ti.tu. legitios. j.reſpon. in fi.

tere citatoꝛie de cetero[m] nō mittantur ſed iudex moderatis[n] ſumptibus impetrantis[o] per[p] ſuum fidelem nuncium[q] eas[r] mittat:qui[s] vocandum[t] diligēter[v] pq̄rat[x]. quē[y] ſi reperire[z] nō poſſit die dominico vl[a] alio[b] ſolēni in[c] eccleſia

r ¶ Eas.ſ.litteras citatoꝛias.
s ¶ Qui. nuncius iudicis.
t ¶ Uocādū.i. citandum.
v ¶ Diligēter. nō ḡ tepide vel ficte ſeu alſ negligent̄ vel maliciose. vt dixi ſ.c. conſtit. ad baptiſmum.§.j. ver.diligenter.
x ¶ Perquirat.ſupple etiā inuentum citet plane.ſ.non ſub verbis duplicibus ar.in hoc qđ dixi ſupꝛa e.conſti.ſacer oꝛdo in glo.quoꝛum ⁊c̄.ad vicariam.j.reſpon.ante fi.in glo.illuſio.
y ¶ Quem. citandum.nec eius pꝛocuratoꝛem. Citet̄ dominus vel eo abſēte pꝛocurato꜊.
z ¶ Sed reperire. Sed nunqđ omnia iſta tria.ſ. de citando dūm ſi reperiatur vel eius pꝛocuratoꝛ ſi quem dimiſerit:alioquin publico citationis edicto vijs et modis.ſ.ſimul per oꝛdineꝫ in pꝛimo citatoꝛio coniungi poſſunt? Uidetur ꝙ non pꝛout nuper in quadam cauſa ardua coꝛam certis de lincol.inter graues perſonas agitatam ſuſtinere nitebar. Nam vbi requiritur ſeries executionis vl oꝛdo ex iudicis pꝛecepto pꝛio non impleto eſt op⁹ iuſſu ſecundo ff. de re iudi.l.a diuo pio.in pꝛinci. Item cū ꝓponitur hic in mādato cōditiones facti conſtare debet iudici. eas deficere vel impleri anq̄ vlteri⁹ poſſit pꝛocedi.ar.ff. de cōdi. et demō. multū intereſt. Item nec peremptoꝛia citatio fit pꝛima vice niſi ex cauſa in citatoꝛio expꝛeſſa. vt le.et no.extra de dila.c.j. Item denunciatio pluries diuerſa requirit tempoꝛum interualla vt le. et no.ff.de pig.acti.l. ſi conuenerit. in fi.facit qđ no.glo.ff.de publi.iudi.inter accuſatoꝛē circa mediuꝫ. Credo tamen. contra in mandato exequēdo licet contraria loquantur in ipſa executione facti q̄ oꝛdinē ſeriē ſeu gradū exigit. hoc videt̄ ſentire g.ex̄ de teſti. cogen.c.ij.l g.no.ar.ex̄ de de ſen.ex. cōſtitutionē.§. fi. cū ibi notatis li. vj. facit qđ le. et no.ex̄ de appel.ꝓuis.§.j. ibi vno contextu ⁊c̄.i cle. Itē ſic pl⁹ accelerat̄ expeditio litiū q̄ ⁊c̄. vt le.
a ¶ Ul alio.ſ.die. (⁊ no.ex̄ de do.⁊ ꝯtu.ſinē i ꝑn.
b ¶ Solēni.i. feſtiuo qū ꝑochiani colt̄ ad eccliaꝫ cōueniunt ex̄ de fo.cōpe.c. vnico.§.j.in cle.
c ¶ In eccl̄ia. vl publice i platea ſi ꝓhibeat̄ eccleſiā itrare alit̄ i eccl̄ia lr̄as legat ⁊ caꝝ copiaꝫ i altari dimittat vt.j.ſequit̄ ac alijs vijs ⁊ modis ⁊ cautelis ſi q̄ ſibi occurrāt. Citet̄ abſens anq̄ ꝯ eū tāq̄ ꝯ ꝯtumaceꝫ ꝓcedat̄ vt no.ple.p hoſti.⁊ inno.ex̄ de eo q̄ mit.i poſ.ſi aduerſari⁹ i fi.ar.ff.de inſti.acti. ⁊ ſi pupillis.§.ꝑſcribere.⁊.§.ſe.et no.io.ex̄ de fo. compe.c.j.j.reſpon.in fi. ver.perſonaliter in cle.

a ¶ In quo.ſ.loco.
b ¶ Degere.al' inhabitare. vt de hoc dixi ſupꝛa.§.j.ver.moꝛari.vk.
c ¶ Legi faciat. Per ſe vel per alium. non eniz in hoc tãta ſequitur ſolẽnitas ſicut i lectura ſentẽtie le. & no.ex de re iudica. ca. vlt. lib.vj.
d ¶ Et exponi. nõ copulatiuã. ff. de ver. obli. l.ſi quis ita ſtipulak. in pꝛin. not. Jo.an. ex de vi.et ho.cle. c.i.i g. ꝯiſictim i cle. Sed contra ex de appel.appellato. li.vj. Solutio ibi ſufficit ſola pꝛeſentatio que nec lecturaz nec expoſitionem exquirit ad ſuã ſubſtantiã. vt ibi no.car.i fi.

loci illius in [a] quo degere [b] conſueuit duz miſſa cantatur publice litteras legi [c] faciat et [d] exponi: vel [e] ſaltem ad [f] decanum in cuius decanatu moꝛatur qui vocandus exiſtit citatio [g] dirigatur: qui [h] a [i] iudice iuſſus [k] hoc fideliter ꝓſequatur per [l] ſe aut certos [l] ſuos [m] nuncios et fideles [n]: quodqꝫ [o] idẽ fecerit [p] eidẽ reſcribere [q] iudici nõ [r] omittat.

e ¶ Uel ſaltez. hec pars alternatiue pꝛeſentis cõiter in vſu habetur de qua materia no. ex de regu. iuris.in alternatiuis.li. vj.
f ¶ Ad decanũ.ſ.ruralem de quo dixi ſupꝛa.c.cũ. cum non ſolum.§.ſi qui vero.in pꝛin.
g ¶ Citatio.i.mandatum de citando.
h ¶ Qui.ſ.decanus.
i ¶ A iudice.mandatum citatoꝛiũ remittente.
k ¶ Juſſus.in ipſis litteris citatoꝛijs per ſuperioꝛem habentez ius imperandi.ff.de noxa.acti.l.ij. et.ff.de regu.iur.qui iuſſu.
l ¶ Per ſe.ſ.decanũ. l ¶ Certos.nõ ꝗ habz iniūgere ſeu cõmittere execution͂e talem vniuerſis et ſingulis capellanis etiam in certis eccleſijs celebꝛãtibus.arg.ff.ſi pr.certum. de hoc dixi ſupꝛa.c.con. ſacer.in glo.oꝛdo nãqꝫ et i glo. ibi pꝛece. incertus ẽ eniz quẽ ignoꝛam⁹. ff.de v.ſig.ſubſignatũ.i fi.
m ¶ Suos.ſ.decanos.

Nuncij ſint fideles et non adulatoꝛes.

n ¶ Fideles. tales nãqꝫ eſſe debẽt miniſtri cuiuſcũqꝫ iudicis executoꝛis ſeu pꝛelati. vt ple. le. xlviij.diſ. omnes.C.de conduc.in pꝛin.or.c.l.i.in fi.l.ſi.x.et dixi ſupꝛa.e.con. ad elidendum.§.i.in pꝛin. et.j. e.con. qm̃ tabellionũ.§.pe. Item nec debẽt adulatoꝛes eſſe.xliij.diſti.ſit rectoꝛ.et.c.fi. xlvj.di.ſunt nõnulli. ſed cum vt plurimũ falſitas cõmittatur lingua vel ſcriptura vtinã in emendationem propinquoꝛũ adiſcerent quidẽ falſi conſtantiaz veritatis per abſciſionez lingue vel manus. auten.de phi. ſeu.aliſ ꝑ Frederici.imperia.§.ſcriba. coll. x.
o ¶ Quodqꝫ.i.moduz et foꝛmam citationis facte hoc eniz denotat hec dictio relatiua.ar.C.de trãſ acti. vt reſponſum.narranda eſt enim ſeries facti vt no.ex rubꝛi.dilectus.in.j.glo.et hoc ple.declarak.j.in con.otho.ita moꝛtalium in fi.
p ¶ Fecerit.decanus pꝛedictus.

Citatio q̃liter ꝓbatur.

q ¶ Reſcribere. hic videtur cõfundi conſuetudo Eboꝛ qua pꝛeſidens curie ꝑ ſuas litteras ꝯſueuit mandare decano: vt aliquẽ citet et in teſtimoniuz citationis ſibi facte litterã eandẽ remittat cũ appenſione ſigilli ſui. tũc ſi eandẽ litterã remitteret ſufficiẽter dicebak ꝓbari citatio ꝑut refert Hoſti. alibi obſuatũ fuiſſe de ꝯſuetudie gallicana. vt ipſe no.ex de ꝓbati.qm̃. v.citationes.qđ hic repꝛobak ꝑ huc finẽ.et in glo.quã iam poſui.ſ. v.quodqꝫ.
r ¶ Non omittat. ſumptibus ipetrãtis lr̃as ipſas citatoꝛias. vt.ſ.e.§.poſt pꝛin. Sed nunquid hoc exequetur vel reſcribet decanus certificando iudicẽ mãdãtẽ niſi ſibi pꝛius ſumptus miniſtrẽk ꝑ ptẽ? Uidetur ꝙ nõ cũ iniquũ ſit dãnoſum alicui ſuũ eſſe officiũ.ff. quemadmo.teſt. ape.ſi q̃s ex ꝯſiguide. vij.q.i.placuit et ibi no. i fi.ff. de furtiſ.ſi fu⁹ cõis.§.ꝙ vo.nã lz aliciu.hoc quoqꝫ tenet g.l iudice delegato qñ aſt laboꝛẽ ſuũ ſũt ſibi miniſtrande expẽſe ſicut et teſti. vt no. ex de offi. dele. pꝛudentiã.§.i.i g. videk i fi.ar.ex de reſcrip. ſtatutũ.§.inſup.li. vj. Sed ꝯ.qꝛ ad hoc ꝙ purgek ꝯtẽptus vel moꝛa ſi in obligatiõe ſit dies vl' pena mãdatarius vel debitoꝛ hꝫ iniũctũ ſeu debitũ offerre ſi penã velit euitare. vt.ſ.r.v.moderatis expẽſis.C.de ꝯhen.et cõmit.ſti.l.magnã.ff.de tute.l.ij. i fi. cũ ſua ꝑua g.iniũctis legi.ff.de admi.tuto.l.i.in pn̄. qđ dic vt ple.no.Sup.xviij.di.ꝓpe ſi. Itẽ lz excuſek hoc caſu q̃ ad lẽſe ptis expẽſas nõ miniſtrãtis: offendit tñ pꝛeceptũ iudicis. ff.ſi q̃s i ius vo.nõ ie.l.ij.§.pe.i fi.ar.ff.de arbitris celſus.C. de vſu. ſi pꝛo pte. Solu. videk q̃buſdã ꝙ ꝯguibus ſumptibus ꝓpꝛijs vel ad locũ remotũ exequi mãdatũ vl' certificatoꝛiũ nõ tenek.ar.ff.de ãnu.lega.l.mẽna. i fi.C.de ãno.et tribu.pꝛo locis.et.l.nemo.cũ ſua glo.li.x.ff. de op.libr.ꝙ niſi. hoc tñ nõ credo cum mãdatarius eſt de iuriſdictiõe mandãtis. ff. de re iudi. ꝯtumacia.i fi.facit qđ no.Inno.ex de pegri. ſignãte.officiũ ergo iniũctũ hꝫ decan⁹ exeq̃ hoc caſu ne ledat l iudicis ꝯtẽptũ.ar.ff.de ꝓcur.q̃ ꝓpꝛio.§. q̃ ꝓcur. vt i ceteriſ.i fi.et.§.litiſ.e.ff.de ꝯri. acti.tu. l.i.§.finito.cũ ſi.ar.op.ff.ſi q̃s teſta. liber. iuſſ.l.j. .§. ſed ſi fidei cõmiſſaria. hlta ſimilitudine pꝛecepti iudicis ꝯ teſtatoꝛis. ff.de ali.et ciba. le.ſolẽt.j.reſpõ. et hãc ſentẽtiã tenet Hoſti.ſi i iudice delegato qđ nõ ꝓuiſio expẽſaꝝ nõ eſt ſufficiẽs cã nõ obediẽdi mãdato.qꝛ exeq̃ dꝫ ſuis expẽſis: et poſtea ſibi ꝓuideri. vt ipſe no.ex de offi.dele.c.pꝛudẽtiã.§.i.maxime cũ hoc caſu cõtẽptus vulgo appellek idẽ qđ nõ cõparere intra q̃ tñ eſt differẽtia de iure. vt no. x.di.§.ſi q̃s aũt. ſꝫ hic latius accipik ꝯtẽptus.ſ.qđ ſine cã iuriſdictiõi nõ parek ar.in hoc qđ no.ij.q. vij.metropolitanũ. no.Sup.lv.diſ.c.ij. iudex tñ ad petitionẽ decani.quſqꝫ hmõi expenſas refũdat denegare dꝫ audiẽtiã ꝓſeq̃nti.ar.ff.de pr.aut dãnũ.i pn̄.ff.de leg.i.l.hmõi i fi.le.et no.xxiij.di.in hoic.§.ꝙ ſi q̃s i g.ſic habes caſũ.facit.j.i cõ.otho. laudabilis i fi. Nec obſtat decre.ſtatutũ.§.iſup.li. vi.qꝛ loqk l iudice delegato q̃ iux̃ itẽtionẽ mãdãtiſ nõ cogik pficiſci ad cognitionẽ cãe magne ſũptib⁹ ꝓpꝛiis: ſꝫ ſec⁹ hic in executoꝛe nudo miniſterij bꝛeuis. ar.autẽ.v iudi.§.ne aũt.col. vj. ꝯſic ſtare põt ſo.j.

68

¶ Que lr̄e falſe dicunt̄ ⁊ pena eoꝝ q̄ eis vti p̄ſumūt

¶ Summariū.

¶ Qui literas falſas in alterius preſertim prelu- dictum ſciens vſurpauerit: penam falſarijs debitam incurret.

Quanto[a] ſcriptura cū q̄ ſigillo autētico[b] ip̄imunt̄[c] ē vſus magis[d] neceſſari⁹ in partib⁹[e] anglicanis vbi publici[f] notarij non[g] exiſtunt: tanto diligenti⁹ ē cauendū ne p aliquoꝝ īſolētiā[h] poſſit p trahi in abuſū[i]. ¶ Conficiūtur[k] (vt audiuim⁹) litere ac ſignāt̄ nō tm̄ a[l] mīnoꝝ h⁹ clericis verū etiā[m] a p̄latis: ī quib⁹[n] maīfeſte[o] cauetur aliquē cōtraxiſſe[p]

a ¶ Quanto ſcriptura rū. nō dicit citationū tm̄ ſed etiam aliorum factorū puta cōtractuū et ſimi. vt. j. §. proxi. ſi enim ſigillū autenticum citationib⁹ tantū eſſet deputatū ſub eius conſignatione non valeret procuratorē cōſtituere. ſecus ſi alterius eſſet ſigillū: dū tamē notū. nam cum tali poſſet etiaꝫ extraneus ſigillare. ar. C. de teſta. ſi vn⁹. maxime ſi ꝯſignās aliō ſigilluꝫ nō haberet. ff. de teſta. ad teſtiū. vt hic no. p Inn. et hoſti. extra de appel. ſignificauit in princi.

b ¶ Autētico. de hoc dī. j. c. j.

c ¶ Imprimūtur. aľs muniuntur.

d ¶ Magis neceſſarius. nota quāto vſus alicui⁹ rei eſt cōmunior tāto vtilior. ff. de libe. lega. lectā. Item tanto diligentia adhibetur cautior quanto rei abuſus eſt periculoſior. extra de elec. vbi. i prin. li. vj. ff. ad car. edic. l. i. §. ſed et ſi quis.

e ¶ In partibus anglicanis. de hoc dixi ſupra. e. conſti. in prohe. prope fi.

f ¶ Publici. qui etiā dicūtur tabelliones. vt. j. in cōſti. proxi. talis vero ideo dr̄ ſeruus publicus propter officium publicum in quo ſeruit. ff. rem pub. ſal. fo. l. ij. inſti. de adopti. §. cum autem.

g ¶ Non exiſtūt. i. raro exiſtunt reſpectu ſigillorum autenticorū. j. c. proxi. in prin. et ſic illud dicitur nō eſſe qđ rarum eſt vel difficile eſt. ar. ff. de lega. iij. l. nō dubium. §. fi.

h ¶ Inſolentiam. aľs inſolertiā per quam aliqui actuꝫ fallendi nimis exercent: licet nomē falſi abhorreant. cum tamen noīa debent eſſe conſonantia rebus. inſti. de donati. §. eſt et aliud.

i ¶ Abuſum. ſupra. e. con. vſum. j. reſpon. in fi.

k ¶ Conficiuntur. ij. pars.

l ¶ A minoribus clericis. habentibus tamen ſigilla autentica. quales ſunt officiales ⁊ decani rurales. de quibus. j. conſti. proxi.

m ¶ Etiā prelatis. vt ſunt proprie qui alicui approbato collegio preſunt quocunq; nomine vocetur. vt ple. not. Inno. extra de offic. ordi. cum ab eccleſiarū prelatis. i prin. et facit quod no. ſupra. e. conſti. contra latronuꝫ. §. fi. in glo. i. per ſuum. Sed nunquid ergo rectori curato nomen prelati cōueniat? Videtur per p̄miſſaꝫ deciſionē Inno. q; non. Sed tu dic q; ſic extēſiue. vt patet in textu extra de cle. egro. tua nos. in tātum q; talis poteſt iudicare et excōmunicare ordinario iure nedum in genere. i. q. i. quidam. extra de offic. ordi. ſacerdos. ſed etiā in ſpecie. ij. q. i. nemo. xi. q. i. experientie. et. q. iij. audi. et. c. quomodo. dum tamen dicamus ſolos eorum ſubditos tunc ligari. ex̄ de ſen. excom. a nobis. et ple. extra de conſti. c. fi. in fi. li. vj. quod dic per Gup. c. li. de ſenten. excom. romana. in glo. benedicit. ſubditus quoq; efficitur per delictum ibi cōmiſſum. vt no. extra de ſenten. excō. nup. §. i. ⁊ no. Gup. vlti. diſtic. que contra. in fi. nam tales ī eccleſia typuꝫ gerunt. lxxij. diſcipulorum domini. xxi. diſtic. in nouo. in fi. lxviij. diſtinct. corepi. le. et no. xxiij. q. iij. tam ſacerdotes. Nō verū credo maxime in notoriis. vt no. Inno. extra de verb. ſigni. ex parte. et ar. in delictis. extra de ſenten. excō. dilecto. libro. vj. et ar. in retentione decimarum. extra de iudi. diſpendioſam prope fi. in cle. niſi forte tali eſſet hoc inhibitū per ſuum epiſcopum qui eum elegit: et in eo ſuperioritatem haberet vel aľ reſeruatum. vt in dicto. c. in nouo. in fi. xi. q. iij. ſi autem nobis. et. c. ſi quis nō obediat. in prin. ar. in hoc quod no. Io. extra de elec. c. vlti. in fi. in cle. et dixi ſupra. e. con. baſilicarum. §. ad hec. in ver. li. in fi. et ſupra. e. con. quod in quodam. ver. confeſſores. de hoc no. Hoſti. in ſumma. de ſen. excō. quis poſſit. ſub. §. nedum. Caue tamē hoc caſu cū tali prelationis officio in ſpecie rector fungitur: quia tunc ſolennitatem canonicam excōmunicando in ſcriptis et huiuſmodi obſeruare tenetur. ex̄ de ſenten. excom. cum medicinalis. §. quiſquis. li. vj. ſecus tamen in ſola denunciatione: quia tunc ſolennitas illa non requiritur. nam per denunciationem amplius non ligatur. extra de ap. paſtoralis. in prin. Item qui denunciat non pronunciat ſed pronūciatum declarat. vt tenet Io. an. expreſſe. de offi. deleg. c. nouit. in fi ar. ex̄ de teſti. cogen. c. preterea. ff. ſi ſerui. ven. ſicuti. §. ſed et ſi queratur in fi. §. ff. de teſta. l. heredes. §. ſed ſi notam. Idem tenet Io. an. extra de pe. multorum in fi. in cle.

n ¶ Quibus. ſ. litteris. vt premittitur ꝯſignatis.

o ¶ Manifeſte cauetur. ex tenore et ex mente ſcripture. ff. de legi. l. ſcire.

p ¶ Contraxiſſe. nedum ergo inſtrumentuꝫ ſigillo autentico conſignatum fidem imponit citationibus ſolis ſed etiam in certis actibus alijs. vt hic patet et dixi ſupra. e. in prin. et. j. §. negocio. et. j. con. proxi. j. reſpon. ver. recurrere. qđ ſi quidam fatui practici nō admittūt p argumētū laicoꝝ eis fatuis ī debiliter ac incōuincibiliter concludens q; hmōi inſtrumēto in alijs q̄ in certificatorijs ſtare non conſueuerunt. de hoc ex̄ de cōſue. c. fi. Sꝫ dic.

Curati poſſunt ſuos ſubditos cōmunicare.

Curati dicūt̄ p̄lati.

vt in dicto. ver. recurrere. J. in con. pꝛoxi.
a ¶ Negocio. hoc verbū generale eſt. vt pꝫ ex̄ de vbo. ſig. foꝛus. Juxta hoc querit̄ an crimē alicuꝰ per hmōi publicū vel autēticū inſtrumētū ꝓbet̄? Dicit glo. ꝙ nō. vt no. ex̄ de maio. ⁊ obe. cū i eccleſijs. ar. ꝯtra. ex̄ de teſti. ſpo. cuꝫ ad ſedē. §. vi. ibi exp̄ſſe apparet violentiaꝫ pꝛobari p iſtrumētum ſm Hoſti. idem no. Guy. ij. q. i. c. i. in pͥn. Solutio ſm canoniſtas pꝛima ps intelligit̄ vbi qñ agit̄ criminaliter et directe ad penā. qꝛ tūc nō ſufficit ꝓbatio per ſcripturā. ſecus tñ qñ ciuiliter ad rei pſecutioneꝫ. vt no. per Jnno. in dicto. c. cū in eccleſijs. ple. per Jo. an. i dicto. c. cū ad ſedē. §. vlti. Legiſte vero diſtingūt de crimine verbaliter cōmiſſo: et tunc pꝛobari poſſet p inſtrumentū. Aut realiter cōmiſſo: et tunc non. ff. ad turpil̄. l. in ſenatus. ſ. reſpon. ibi quoqꝫ chirographum. Tu vero dic poſt Aldradū crimē p inſtrumētū ꝓbari poſſe cōſiderato crimine put deducit̄ leſſe. i. realitas facti ſic poteſt ꝓbari: puta deiectio ſeu violētia. vt dicto. c. cū ad ſedē. ſꝫ tñ qualitas criminis et q̄libet circūſtātia mouens iudicē et que arguit factū cōmiſſuꝫ eſſe vel nō eſſe crimen punibile. auten. de pace. te. §. ſi quis hominē. coll̄. x. p inſtrumētū ꝓbari nō pōt. ff. de iure fiſci. l. ij. §. iteꝫ diui. Cū nequeat ſatiſfacere iterrogatoꝛijs mouētibus iudicē. xxiij. q. viij. occidit. in fi. ff. de pe. aut fctā poſt pꝛin. ar. ff. de acquirē. poſſeſſi. l. pꝛedia.

Crimen an poſſit ꝓbari p inſtrumentum.

contractui vel negocio[a] aſfuiſſe[b] vel extitiſſe aliqueꝫ ad iudicium euocatum[c] vel[d] ſibi litteras citatoꝛias pꝛeſentatas qui[e] tamē nūq̄[f] pꝛeſens fuerat inuētus: imo[g] foꝛſan in alia ꝓuicia vel dioceſi tūc[h] degebat. ¶ Ceterū[i] cū hmōi[k] ſcripture falſitatis viciuꝫ

b ¶ Aſfuiſſe. ſ. vnā partē vel aliā ſeu teſtes. C. de contrahen. et cōmit. ſti. l. optimam.
c ¶ Euocatū. p litteras citatoꝛias alteri directas vt ſupꝛa. c. pꝛoxi. Jo. de athon.
d ¶ Vel ſibi. ſ. eidē q̄ dꝛ p hmōi litteraꝝ p̄ſentationem eſſe vocatus.
e ¶ Qui. quicūqꝫ ſit pꝛemiſſoꝝ de quo cauet̄ in litteris vt pꝛemittitur conſignatis.
f ¶ Nunq̄. in veritate facti. qđ tñ eſt impꝛobabile p teſtes. cū talis ſit negatiua vagās et effuſo ſermone ꝓlata quod cadere nō pōt ſub intellectu vł cognitiōe teſtis ſm naturā. vt hic. ſic loquit̄ gl. ex̄ de elec. bone. i. ibi ſm curſum. ſecus tñ eſt de negatiua ſic coarctata reſtricta ⁊ determinata ad certū tēpus et locū ꝙ eā pcipere pōt teſtis p ſenſum coꝛpoꝛeuꝫ ſicut et affirmatiuā. et talis directe nedum indirecte ꝓbari pōt puta titius non cognouit bertham: qꝛ deeſt ſibi naturale inſtrumētū. Jtē ꝙ talis nō pcuſſit pugno. qꝛ caret manu. Jtē qꝛ certis die et loco nō creuit arboꝛ ficulnea i altitudine. x. pedū: qꝛ vidit illū locū vndiqꝫ vacuū: et hoc pcepit p viſum ſuū. et cōſimiliter pōt poni exempluꝫ de quolibet alio ſenſu coꝛpoꝛeo. vt ibi no. ple. Jo. an. Jtem ꝙ nuncius me non citauit tali die beneꝓſſuꝫ hoc ꝓbare p duos q̄ illa hoꝛa ſteterūt mecū et oēs meos actus viderunt: cuius ꝓbatio ſatis eſt poſſibilis per redditionē ſufficiētis cauſe. ar. ex̄ de

Negatiua vagā ſ probari nō pōt.

pꝛobati. qm̄. in pꝛin. et. c. tertio loco. de hoc etiaꝫ no. in ſpe. de ꝓbati. §. i. in pꝛin. Eſt tñ cauenduꝫ: qꝛ cū teſtis volens pꝛobare negatiuā dicit hoc nō fuit qꝛ nō vidi: tūc nō valet ꝓbatio negatiua etiā pluriū ꝯtra vnū affirmantē qꝛ potuit aliter fuiſſe ex̄ de pꝛobatio. ad noſtrā. nam hoc caſu negatio reſpicit ſenſum teſtis q̄ ſenſus plus iudicare non pōt q̄ percipit: ſed pcipere non pōt cās negatiue cuꝫ eius nō ſint ſpecies tanq̄ non entis ſm philoſophum. ergo hoc caſu depoſitionis ſue nō valet. ſub hmōi enīꝫ negatiua depoſitione teſtis ſemp intelligitur ꝙ ego ſciam. vt le. et no. viij. q. iij. artaldus. in fi. vnde ſi teſtis deponat de aliquo ꝙ citatus nō fuit ſubaudit lex ꝙ ipſe ſciat. ar. extra de purga. cano. quotiens. et. c. conſtitutus. autē. de here. et falci. §. ſi vero abſunt ibi et in nullo. ⁊c̄. colla. i. alˀs ſi nichil ſubaudias incurret teſtis anceps periuriuꝫ ar. ff. de in litem iuran. l. videamus. ff. rerum amo. marcellꝰ. et hoc no. hoſti. i dicto. c. bone. v. ſingulares ſic intellige regulam de qua le. et no. extra de confeſſis. c. i. li. vi. que dicit negantis factum non dicit negati facti nulla eſt pꝛobatio ſcꝫ plena per teſtes ar. g. de teſti. iuſ. iuſ. Aut teſtis dicit non fuit quia vidi non eſſe tunc valet pꝛobatio etiam directa ſicut et cuiuſlibet affirmatiue vt pꝛedixi nam hoc caſu negatio non reſpicit ſenſuꝫ hominis coꝛpoꝛeum ſed ipſum factum negatum coactum vt pꝛemiſi. cuius pꝛobatio ita cadit ſub ſenſu teſtis ſicut et affirmatiue et hoc vult dicere g. C. de iura. calū. l. ij. ver. credit ⁊c̄. ibi ſed quedam obſtetrices per ſuaꝫ peritiam pꝛobant bene mulierem non pꝛegnantem ff. de ven. inſpi. l. i. §. ij. et patet in ceteris negatiuis de pꝛeſenti. ar. C. de re mili. ciuil̄. li. xij. Notādū ē igit̄ triplicē eē negatiuā. ſ. facti / iuris / ⁊ q̄litatis. Negatiua facti ē duplex. q̄dā ē pura et ſiplex. et iſta nullo mō pt ꝓbari. vt ego nō fuit citatꝰ. Alia ē negatia: cui adijcit̄ tp̄s vł locꝰ ⁊ ꝓbari pt idirecte. vt nō fui citatꝰ Additio.
g ¶ Jmmo (tali die rothōagi qꝛ erā alibi ⁊c̄. foꝛſan. ecce qualiter negatiua mera tranſit in affirmatiuam reſolutam vt ſupꝛa i glo. pꝛoxi.
h ¶ Tunc. ſ. illo tempoꝛe de quo canunt littere ille ſignate. Et caue quia licet irregulariter hec dictio tunc dicitur extremum tempoꝛis deſignare. ff. de vſufruct. le. l. vxoꝛi vſumfructum volle. ff de condi. et demon. l. iiij. in fi. tamen quandoqꝫ nimiam impoꝛtat generalitatem quouſqꝫ exponatur vt hic extra de re iudi. c. abbate ſane. §. ceterū ver. pleriſqꝫ locis. et. §. pꝛelatus ver. ex hijs libꝛo vi. Joannes de aton.
i ¶ Ceterum. iij. pars.
k ¶ Huius ſcripture. i. conſignate teſtificantes penitentiā aliquoꝝ certo tēpoꝛe quo i veritate abſentes erant. Sed quid ſi dicte littere nō teſtificentur pꝛeſentiaꝫ partis certo tempoꝛe ſꝫ tñ cōtinet̄

contineāt manifeſte[a] fieri talia vel[b] ſimilia diſtricti= us prohibentes / prouida deliberatione[c] cenſemus q̄[d] qui i his deliquiſſe fue= rint conuicti[e] et qui tali= bus litteris maxime in al= terius preiudicium preſū pſerint vti[f] ſcienter pena[g] falſarijs debita et falſis[h] inſtrumentis vtētibus de bite puniantur.

in illis partē citatā eſſe nō tñ d; qz. Querit̄ quali ter pōt abſens dictas litteras de falſo redarguere? Videt̄ q̄ nullo modo cū tēpore ſeu loco idetermi= nato nō poſſit ↄtrariari. ar. a cōtrario ſenſu. C. de ↄtrahen. et ↄmitten. ſti. l. optimā. ex̄ de teſti. ex te tenore. inſti. de inutili. ſti. §. itez verborū. in fi. ar. op. ex̄ de re iudi. c. abbate ſanc. §. prelat⁹. circa mediū. li. vj. Credo ↄtra nā tūc ↄtrariā= dum eſt date ip ſarū lr̄arum. ex quo de aliq̄ tp̄e expeditionis actus teſtificati in ip ſis litteris nō apparet. ex̄ de hijs q̄ fiunt a prela. c. quāto. §. fi. ar. op. ex̄ de fide inſtru. inter dilectos §. ſed ↄtra priuilegiū. ij. reſpon. iſte eni eſt maior effectus date litterarū: vt detur facultas aduerſa rio ſe defendendi ↄtra falſitatē illarū. vt le. et no. p Jo. an. ex̄ in fi. ſup data. li. vj. ptz ex̄ de in itegr. reſti. cū ex litteris. §. nos igit̄. v. pſperimus. vnde ſine data nō valēt iſtrumēta publica. vt le. et no. j. in con. pri. in fi. et hāc glo. reputo notabilē ↄtra falſa certificatoria decanorꝫ q̄ in hoc odio ꝑcio vel fauore frequēter deuiare dicunt̄. xj. di. quattuor.

a ¶ Manifeſte. eius tñ ꝓbatio eſt obliqua. vt ptz in hijs q̄ dixi ſupra. §. proxi. ver. nunq̄.

Diſpoſi-tio iuris an poſſit ad caſuȝ ſimilē ex tendi.

b ¶ Vel ſimilia. nota ergo diſpoſitionē iuris cōis extendi ad caſuȝ ſimilē. ff. de leg. nō poſſunt. Sed an diſpoſitio ſpecialis ꝯ priuilegiata extēſionē ca piāt ad ſimilia? diſtingue: aut querit̄ i diſpoſitiōe reſtringenda: et tūc nō reſtringit̄. C. de ꝓdi. curi. l. curiales. in prin. v. de hoc. li. x. Aut eſt diſpoſitio augens: tūc ſi ſit eius q̄ eſt ſub lege nō debet exten di. ff. de re. co. q̄ ſunt ſub tu. vel cu. ſi pupillus. §. ſi ꝓtor. ff. de liber. et poſthu. cōmodiſſime. Si vō ſit diſpoſitio augēs illius q̄ eſt ſupra legē puta pape vel impatoris. tūc aut ſi ei ſoli eſt derogatiua tunc extendit̄ ad caſum ſimilē. ff. de dona. inter vi. ꝯ vx. cū hic ſtat⁹. §. ſimiles. C. de aduo. diuer. iudicio. ꝯſ dez. et. l. vlti. in fi. C. de palati. l. vlti. li. xij. Aut etiam alteri eſt derogatiua: tunc nō extenditur ad caſuȝ ſimilē. ex̄ de reſcrip. ſuſceptū. li. vj. et. c. lib. de prebē. cui de nō ſacerdotali: niſi caſ⁹ ille ſiſis ſit dependēs. C. ſi nō a cōpe. iudi. ſi de ꝓprietate vel niſi mero motu. ex̄ de preben. ſi motu. li. vj. C. de bo. peti. ſubla. l. i. li. x. Et faciūt iſta ad queſtionē de impetrante diſpenſationē ſup pluralitate bene ficiorū ſilem curā habentiuȝ an poſſit hēc eccliam curatā cū archidiaconatu. in qua queſtione dicen duȝ eſt q̄ nō. vt no. in ſpe. ti. de leg. §. videndū. v. quid ſi habēs eccleſiā. et no. Jo. an. ex̄ de preben. c. nō poteſt. §. idem autē in prin. li. vj. ar. extra de offi. ordi. c. ordinarij. §. in cōferendis. li. vi.

c ¶ Deliberatione. dixi ſupra. c. con. cū ſit ars. §. has igitur. v. ꝓcito.

d ¶ Q qui. ſ. cōſignātes falſas lr̄as huiuſmodi.

e ¶ Conuicti. ordiaria cognitiōe defenſionib⁹ ſibi datis. ar. in hoc qd̄ dixi ſupra. c. con. q̄d ad venera biles. §. pe. in magna g. ibi ſcdo q̄ro. et. j. in g. pe.

f ¶ Vti ſcienter. vnde nota q̄ ſi q̄s falſas litteras ſe habere cognouerit infra decē dies deb; illas de= ſtruere et reſignare. ex̄ de falſis. c. dura. Sed goſ= fre. dicit ibi illud verū eſſe in litteris quas quis p aliū impetrat. tūc eni ſic faciē do penā euitat vt ibi. ſecus ſi p ſe i pſuȝ. nā tūc ↄſcius falſi fuit vel eſſe debuit. ex̄ de crimi. fal= ſi. ad falſariorꝫ no. Gup. i Ro ſario ſuo. xix. di. in memoriā. Sed q̄ro quid ſi ille qui vtitur fal ſo inſtrumento vult ſe purgare q̄ ignorauit? Re= ſponſio q̄ audiendus eſt ſi ſe purget et deceptorez exhibeat. alſ nō. ff. de falſis. diuus. et. c. ti. l. maio rez. Sed cōtra. ex̄ de crimi. falſi. ad falſariorꝫ? So lutio. ibi ignorātia eſt craſſa et ſupina: vl̄ nō exhi bet deceptorem ſm laurenti. vbi ergo vtens falſo iſtrumēto q̄ocūq̄ ſit niſi deceptorē exhibeat tāq̄ falſarius punit̄. ar. dicte legis maiorez. p quā. l. dicit placen. q̄ ſi emptor rei furtiue nō exhibet vē ditorē cōuenit̄ furti: ſed alij ↄtra. C. de furtis. l. in ciuile. vbi de hoc. vt no. Gup. in. dicto. c. i memo riam. Joannes de aton.

Lr̄as fal ſas hñs q̄d facere debet.

g ¶ Pena falſarijs debita. que ſm leges eſt depor tatio et olim bonorū confiſcatio in libero homine. ſeruus vero afficiendus eſt vltimo ſupplicio. vt le. ff. de falſis. l. i. §. fi. Quod tamē partim mitigat auten. vt nulli iudi. §. vlti. coll. ix. et in huiuſmōi poteſt eccleſia docere quid fieri debeat. lxiij. diſti. adrian⁹. vbi hoc no. Gup. in glo. fi. Sed; canōes vero falſarius ſuſpectus reſcripti aplici ſi ſingula ris eſt ad curiam cum litteris eſt mittendus. extra de reſcrip. c. ij. in fi. vbi de hoc. ſi vero ſit collegiū mittere cogitur litteram et nunciū. extra de teſti. cauſaz que vertitur. §. fi. Falſarius vero ſigilli re= gis licet ſit clericus impreſſionem caracteris forte per aduſtionē patietur quo ab alijs cognoſcetur. extra de crimi. falſi. ad audientiam. ſed falſarius etiam litterarum capituli multo fortius epiſcopi cum conuictus fuerit ab officio et beneficio debet ſuſpendi. l. di. ſi quis epiſcopus. et no. xix. diſtinc. in memoriam. et no. extra de offi. delega. cū olim. ij. in glo. et extra de hijs que fi. a prc. quāto. in fi. glo. pe. et no. extra de teſti. tam litteris. in fi. et ibi bene no. per Hoſti. hec vera intellige quando directe quis ſuper falſo conuicitur. alſ ſi iudicis officio ſeu in caſu vbi pena certa de iure canonico non infligitur. vt in falſantibus ſigilla priuato= rum ſm iuſtum arbitriū iudicis eſt talis falſarius puniendus. vt ſignanter notatur. v. q. vj. preſby teri. extra de offi. dele. de cauſis in fi. ar. ff. de falſ. l. aſi pe. et pe. §. i. Jo. de athon.

Falſarij pena.

h ¶ Inſtrumentis falſis. quorum inſtrumentorꝫ falſitas ex multis deprehenditur. vt no. xix. di. in memoriā. plenius per hoſti. in ſumma. de reſcrip. §. qui poſſunt. circa medium.

et infra in glo. ij. Joannes de aton.
a ¶ Dentur. reo petenti et tunc etiam actori. C. de in integr̃. reſti. pe. petende.
b ¶ Arbitrio. cum in hac materia doctores diuerſimode loquantur. Tu ex gloſis varijs ſimul iunctis collige veritatẽ.

dentur [a] arbitrio [b] iuxta canonicas et legitimas ſãctiones [c].

¶ De officio procuratorꝝ

¶ Summariũ.

¶ Procurator ne qua dilatio aut fraus per eum fiat conſtituatur deinceps ſimpliciter non in vnum diem ſed in quot opus fuerit. Idq3 per ſcripturam autenticam (niſi ſigillum autenticũ nequ͂erit facile ſueniri) pbetur mãdatũ.

Dilatio an poſſit p iudicez progari ãt minui

Quia aut queritur de dilatione p ſuperiorẽ hoiem limitata tũc ſolo iudicis iferiorꝭ arbitrio progari nõ poteſt ar. extra de offi. de lega. de cauſis ſ. reſpon. vbi de hoc no. licet nõ poſſit artari argumentũ. e. ti. ꝯſuluit. §. ſi aũt et hoſti. no. i. c. de cauſis Aut dilatio ẽ limitata ab codez iudice vel a iure iudicis miſterio mediante: tunc ſi cum cauſe cognitione tempus non mutatur nec poſt tempus auditur licet iudicis arbitrio totum hoc ab initio committatur. ff. de iudi. l. nõnunq͂. ff. de re iudi. l. ij. ſic intellige qd̃ no. Jo. extra de v̄. ſig. c. ſepe. §. et quia. v̄. inſtrumenta p duci. i cle. Aut ſine cauſe cognitione et tunc dilatio moderatur. immo etiaz poſt limitationem huiuſmodi pars auditur ſiue loq̄mur inordinatiuis negocij. ſiue in deciſiuis. ff. de his q̄ no. in fa. l. qd ergo. §. pena grauior. C. de decuri. l. quinq3 ſũmates li. x. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi qs condẽnat⁹ cũ his q̄ no. ſupra. e. §. iudicis. ſic itellige notata per. Jo. extra de reſti. in integr̃. c. vnico. v̄. finiri in clem̃. Aut queritur de dilatione data a lege abſq3 aliquo miniſterio iudicis tacite vl̃ expreſſe tunc per iudicem minui non poteſt. nam ſic indultum beneficium per legẽ / non eſt auferendum per homines vt in dicto. §. ſi quis cõdẽnatus. le. ꝛ no. xxviij. di. de his. in fi. ij. q. vj. annorum. autenti. de nuptijs. §. ſi vero ſolum in fi. colla. iiij. extra de reg. iuris c. indultum li. vj. vbi de hoc bene no. per Di.
c ¶ Sanctiones. de quibus ſupra notaui.
d ¶ Uſum procuratoruz. Quis ſit procurator et qualiter conſtitui poteſt no. ff. de. procurato. l. j. cuius materia eſt ſatis ampla i iure canonico vel ciuili. Item an ſufficit laicus procurator in cauſis ſpiritualibus? patet ꝙ ſic extra c. ti. c. j. li. vj. Item etiam ad obijciendum crimia etiã criminibus in procuratorio nõ expſſatis vt ſatis no. Gup. ex̃ de elec. c. j. li. vj. v̄. pcuratores. Sed an infamis poteſt eẽ pcurator de iure Glo. l. di. ac-
Infamiſ pt eſſe p curator.
cedens in fi. dicit ꝙ ſic ar. inſti. de excep. §. fi. ſ3 aduocatus non. quia primum eſt officiũ oneris. ſcd̃3 vero eſt honoris ar. pro ſolutione. C. de his q̄ nõ i ple. ſti. ſacra. ſunt ſoluti. l. j. li. x. Alia. glo. no. cõtra ſcz infamem non eſſe procuratorem canonico iure vt no. extra de iudi. cũ deputati. Tu dic ꝙ cõdemnatus ad infamiam et per ſententiam nõ poteſt procurator eſſe iure canonico. al̃ ſic. vt no. iij q. vij. in pñci. Cetera hic vellem tractare et alibi ex certa cauſa p̄termitto.

Uſum [d] procuratorũ i obſequiuz iuſticie introductũ: vt [e] qui cauſe ſue intendere non [f] poteſt eius abſẽtia per aliũ / releuetur: conuertit antiqui [g] hoſtis verſutia [h] frequenter [i] i abuſũ [k]. ¶ Ex [l] cõſuetudie nanq3 (vt dicitur) hic [l] habetur vt [m] citatus ad diem [n] certum pro-

e ¶ Ut qui. al̃s ſi qs. ſed prima ẽ verior littera vt patet in textu ex q̄ ſumitur ff. e. ti. l. j. §. vſ⁹
f ¶ Non pt. vl̃ nõ vult vt dctõ. §. vſus aũt. qd tamen dic. ſ. an qs cogatur procuratorem conſtituere vt not. extra de pcur̃. querelã. ple. e. ti. nõ pt in fi. p Jo. i cle. ꝛ. e. li. de fo. ꝯpe. c. vnico. §. ſi vo dicti epi. in glo.
g ¶ Antiqui hoſtis. de quo dixi ſupra e. conſti. cũ ſit ars in prin.
h ¶ Verſutia. al̃s inuidia de qua dixi in dicta cõſti. cum ſit ars in pñ. Poteſt dici ꝙ inuidia arbor quedam eſt. cuius radices maliuolẽtia: cuius frondes ira / et odium / cuius flores itriſio. cuius fructus emulatio / et detractio. cui⁹ folia liuor / ꝛ pallor. ad quem aſpicit / et deſpicit / inficit / et corrumpit. Unde pprie dicit viciũ diaboli. xxiij. q. iij. ꝙ magnũ. in fi. no. Gup. xxv. di. §. cris. v̄. iuidia.
Inuidie mirabiliſ deſcriptio
i ¶ Frequẽter. et indeterminate le. vt dixi. ſupra e. conſti. de archidiaconis. §. fi.
i ¶ Abuſum. propter quod perditur priuilegia extra de priuile. vt priuilegium cum ſi.
k ¶ Ex conſuetudine. ij. pars. et dic. i. corruptela vt hic patet.
l ¶ Hic. i. in iſtis partibus anglicanis.
m ¶ Ut citatus. hec gñaliter eſt prima pars iudiciorum. inſti. de pe. temere liti. §. omnium.
n ¶ Ad diem certum. vel iuridicum alioquin ad comparitionẽ nõ artaretur. Si quis tamen citetur ad diem feſtum an per hoc ſaltez artaretur ad comparendum die ſequenti cũ proxi. poterit. Dicit Inno. extra de feri. conqueſtus. ꝙ ſic. ſiue errore tacito ſiue expreſſo. ar. ff. de arbi. celſus. ar. ff. de ſtipu. ſuo. ſed ibi videtur caſus extra de do. et contu. cum dilecti. §. preterea. nam licet ibi ſecundum quoſdam loquatur allegando: illa tamẽ ſententia approbatur in decidendo. in e. c. i fi. ſed Hoſti. in dicto. c. cõq̄ſtus eſt contra: ſaltem quando error in citatorio exprimitur. ſ. ꝙ per talem citationem minus legitimam non artaretur citat⁹ ar. in hoc quod le. et no. extra de elec. bone. ij. in fi. et hoc tenet Gup. extra de offi. dele. c. ꝑius. v̄. fuerit. li. vj. ar. ff. ſi qs i ius vo. nõ ierit. l. ij. in fi.

vbi videt caſus et ar. ff. de ver. ob. cū homo mortuus. Tu dic finaliter poſt hoſt. et Jo. an. in dctō c. cū dilecti. §. pterea. Aut ordinarius vel delegatꝰ ad certū diē et locū citat vbi moratᷓ ipſe citans cōtinue puta in ſtudio generali vel alio loco inſigni ſtc qꝛ talis habet cōſiſtorium firmū / citatꝰ tenetur ꝯparere ad diē ꝛ locū ſi pōt alioquin poſtea q̄ cito poteſt. vt dicto. §. pterea. Precipue ſi ſciuerit ptē aduerſā pro lite proſequenda ad iudicem acceſſiſſe quinimo et iudicem tunc hūit ptes etiā in diē aliū expectare cum ſpes ſit de aduētu i breui. vt no. p Inno. ex̄ de pe. calūniam. Aut nūc citat ad vnū locū / nūc ad aliū ita qꝫ nō trahit morā continuam in vno loco: tunc poſt diez aſſignatam nō tenetur citatus quandocūqꝫ ibi cōparere nec ipſū citantem incertū vbiqꝫ ſequi ar. ff. de ope. liber. l. q̄ niſi. niſi forte itra paucos dies ff. ſi quis cauti. et ſi poſt tres dies prout plus vel minus conſueuit iudex in talibus expectare. ar. extra de offi. delega. conſuluit. et adde quod dixi ſupra. c. conſtitu. baſilicarum. §. et ne. in glo. no. hic. Joannes de aton.

curatorē tantū[a] ꝯſtituat[b] ad[c] eundē / abſqꝫ[d] litteris vel per litteras ſigillo[e] autentico non[f] ſignatas / vnde[g] fit q̄ cum talis procurator vult[h] probare mandatum vel[i] fidē lr̄is imponere non vult p teſtes aut aliud impedimētū tamen occurrat[k]: nichil agitur[l] illa die: ſed nec expirāte[m] officio procuratoris in[n] ſequēti: ſicqꝫ[o] illa die[p] perit iuſticia[q] ſine fructu[r].

¶ Huic[s] igitur fallacie / cautele[t] clypeum[v] opponere cupientes / ſtatuimꝰ vt de cetero in cauſis[x] eccleſiaſticis regni[y] anglie procurator ſpecialis cōſtituatur[z] ſimpliciter: vel ſi conſtituatur ad diez: non[a] ad

a ¶ Tantum. hec eſt affirmatiua pregnans que reſoluitur in negatiuam ſic extra de cau. poſ. ꝛ p pri. cū eccleſia. §. pars canonicorum.

b ¶ Conſtituat. i ſerie tum procuratorij rationabile videtur q̄ prelo ordinet poſtea cum conſtituat terminū faciat cū pcuratorē vt patet ad ſenſum.

Citatio vna facta ā poſſit ad totā cāꝫ pcedi.

d ¶ Ad eundem. i. diem iuridicū. Sed cū iſte citatus ad vnum certum diem forme citationis obtēperet quare vltra artatur ad dies alios abſqꝫ noua citatione contra opi. docto. qua dicitur q̄ etiaꝫ contumax in vno articulo vocandus eſt ad aliuꝫ actū iudicialem. ar. extra de teſti. cū olim. C. quo. et quando iudex ea que. no. Inno. extra de elec. eccleſia veſtra. ij. in glo. Solutio dico hoc eſſe verum quando citatus eſt ad vnum certuꝫ articulū tantum. ſed vbi vltra ad totaꝫ cauſam ſic dicendo cito te q̄ compareas die tali loco tali ꝛc. Joanni aton / in tali cauſa de iuſticia reſpōſurus / vlteriꝰ q̄ facturꝰ et reſponſurꝰ in toto negocio qd̄ canonice dictauerint ſanctiōes: tūc poteſt iudex abſqꝫ alia citatione ad totam cauſam diffiniendam procedere vt no. Innocen. de procu. audītis. in glo. ij. et ſatis no. Gup. extra de confeſſis. c. vlti. in fi. li. vj. Joannes de aton.

d ¶ Abſqꝫ litteris. hoc caſu opus eſt probatiōe p teſtes vt infra ſequitur.

e ¶ Sigillo autentico. de quo dicam infra in conſtitutione quoniam tabellionum vſus.

f ¶ Non ſignatas. non hoc ergo oportet ſi de ſuo ſigillo etiam priuato conſtaret. ff. rem ra. haberi. nec ſatiſdatio. ſigillo enim nō negato quātūcunqꝫ priuato ſtaret ꝯtra cōſignantē. ff. de po. l. publia. §. lucius. t. q. vij. ſaluberrimū. et. j. dicam. c. con. qm̄ tabellionū. hoc verum niſi ſtatutuꝫ vel cōſuetudo aliṫ iter pretetur. vt. j. c. in fi. Sigillū facit fidē ꝯ ſignātē

g ¶ Unde fit. vnculus fallaciāꝫ tinēs iſeriꝰ reprobatam.

h ¶ Vult pbare mādatuꝫ. qm̄ ſine litteris eſt conſtitutus. hic patet textus qm̄ de mandato dubitatur pcurator aſſerens ſe cōſtitutū mandatū tenetur probare ſi ad aliquem actū nondū expeditū velit admitti. nō autē incūbit pbatio aduerſario hoc neganti niſi prius poſt actū expeditū hoc excipiat ipſe. ar. C. de procur. l. i. no. Ber. et cōpendioſiꝰ Cōpoſt. ex̄ de reſcrip. nōnulli. §. vlti. Jo. de athon.

i ¶ Vel fidez litteris imponere. qm̄ nō ſunt ſignate ſigillo autentico et hoc vn̄ poteſt fieri p probationes alias. vt no. Inno. ex̄ de fide inſtru. c. i.

k ¶ Occurrat. occaſiōe dicti procuratorij minus ſufficientis. ſecus eni ſi p impedimentū extraneū de quo le. et no. ex̄ de reſcrip. ſciſcitatus. nichil vi delicet concernēs negocium principale.

l ¶ Agitur illa die. ad quā citatus fuit pꝑter inſiſtentiam ꝯtra probationē mandati procuratorij.

m ¶ Expirante. per lapſum vnius diei ad quam ſolus conſtitutus erat.

n ¶ In ſequēti. ſ. die litis pꝑter extinctionē mādati p lapſum vnius diei. vt ſupra in glo. proxi.

o ¶ Sicqꝫ. pro et.

p ¶ Illa die. ſ. etiā certante ita q̄ tam prima dies q̄ ſcd̄a perit. vt hic dicitur.

q ¶ Iuſticia. alś inſtantia.

r ¶ Sine fructu. qꝛ nullus fit pceſſus vel ſaltem (inanis.

ſ ¶ Huic igitur. iij. pars.

t ¶ Cautele. de hoc dicā. j. c. con. qm̄ tabellionū. §. pe. Jo. de athon.

v ¶ Clypeuꝫ. inter arma defēſiua cōputatur. Et nō hic ad cautelā futurorū aliquid ſtatui. vt le. et no. xxiij. di. c. i. in fi. j. reſpon. le. et no. ex̄ de fuis nō ordi. c. i. in fi. ptꝫ. lxxxi. di. plurimos in fi.

x ¶ In cauſis eccleſiaſticis. nichil eni ad iſtum legatū de alijs ptinet niſi rōe pcti. ex̄ de iudi. nouit.

y ¶ Regni anglie. ſcotiam et walliā comprehendit. vt dixi ſupra. c. con. in prohe. §. fi.

z ¶ Conſtituatᷓ ſimpliciter. i. pure ſine cōditione vel diei adiectione de quo dixi ſupra. c. conſti. ad elidendum. in prin. ver. ſimplicitas.

a ¶ Non ad vnū tantū. ſ. diē. Ad hoc tū oppone

tur ſcilicet ꝙ ſit ſatis tolerandum ar. extra de offi. dele. paſtoralis. in fi. vbi ad diem dari poteſt ſubdelegat⁹: ergo idem in procuratore: cum mandatum procuratoris et iudicis ſunt ſimilia. vt le. et no. ff. de iuriſ. o. iudi. l. et quia in fi. Solutio ibi nõ ē aliqua fraus pſumpta ſed potius purgata i cõmittente. hic vero euidenter

vnum tantum ſed [a] ad plures cõtinuãdos [b] ſi [c]

arguitur perſeuerare in dño procuratorem ſic cõſtituente. Item nec iſta cõparatio inter procuratorem et iudicem vbiqꝫ tenet. vt no. W. extra de pcura. c. fi. in glo. nota nou dicit. in cle.

a ¶ Sed ad plures. i. dies litis.

b ¶ Continuandos. de conſenſu partiũ. ſed tunc non foret multum dubium: ideo dic per iudicem i cauſa cognoſcentem. Sed cõtra hũc textũ arguit q2 vbi certus numerus ſtatuitur vices nõ permittur cõtinuare. C. de numerari. et actu. l. nulli. li. xij. Solutio. illud verũ eſt qñ ſic ps in eius penã artatur ppter deſidiam vel maliciã ipſius partis vt ibi. vt ſic dicamus prorogationē vel cõtinuationē prohiberi. vbi de corruptione animi vel moris ex hoc ſuſpicat. ar. auten. de cõſu. §. oportet. colſ. iiij. ac ppter caſ dez cauſas iudici qui eſt in medio continuare pmittitur. ex̄ de tempo. ordi. litteras. Hec littera quoqꝫ facit ad qõnez. Pone aliquis eſt cõdemnatus vel iuratus ſoluere x. in termino paſche: quidã eius amic⁹ ipſo ignorãte obtinuit terminũ prorogari: nunquid ergo debitor nõ ſolutus in termino paſche predicto excuſetur a pena? Videtur ꝙ ſic. vt ar. ff. qui ſat. cogun. l. vlt. cũ. l. fi. ff. de ſeruis exportan. ſeuus ea lege. in fi. ar. ff. de no. oper. nũci. l. i. §. demũ. alſ. §. inde queritur. ff. qd vi aut clã. l. phibetur. in pn. et bene facit glo. Car. ex̄ de cõceſſi. preben. c. i. §. ex parte. in glo. ex hoc enl. li. vj. Credo cõtra. ar. ex̄ de preben. ſi tibi abſenti. j. reſpon. li. vj. ff. iudic. ſol. l. iij. §. et ſi qd de tutore. ꝫ. l. ſi ante. in pri. ff. rem ra. habe. ſi is cui. ff. de liure in totum oia. ff. quis or. in bo. poſ. ſer. l. ij. j. reſpon. et. ij. reſpon. Item pluriũ ex cõſciẽtia dependet: cũ ergo habeat vl' habere debeat cõſcientiã de ſoluendo in termino. ergo ſi tunc nõ ſoluat facit cõtra cõſciẽtiã. xxij. q. ij. a i aduertendũ i fi. et. c. ſe. §. pe. et. c. ſi is autē. et. c. ſe. Nec obſtat ff. de pcari. ſꝫ et ſi manẽte. quia ibi fit progatio de vtriuſqꝫ partis cõſenſu expreſſo. alſ enl ſecus. C. de manci. ꝫ colo. patri. l. cognouimus. li. xj. ſup hoc tñ nõ poſſet ipſe argui p ipſummet progantē obſtante ſibi facto ſuo. inſti. loca. §. adeo. in glo. et ex̄ de cõceſſi. preben. cũ ſup. ar. opti. in hoc qd le. et no. ff. de furtis. inter omnes. §. pe. in fi.

c ¶ Si opus fuerit. hec cõſtitutio videt̄ meſſe.

d ¶ Cõſtitui. Sed quid ſi poſt cõſtitutionē ſimplicem mandatũ reuocatur pterqꝫ ad diē certũ vel in totũ etiã per aliquē modũ ſubtilē? Tũc ſi ex facto reuocãtis hoc peruenerit ad aduerſariũ. tamen hoc ſufficit. ff. de procur. ſi procurator. Idem ſi ad iudicem tantũ. ff. rem ra. haberi ne ſatiſdatio. le. et no. p glo. et doc. ex̄ de reſcp. ex pte decani. Si tñ ps fraudulēt reuocauerit pcuratorem ſuũ in cã p cõpoſitionē ſuã vel p aliam viã ſubtilē ad hoc vt nõ poſſit vltra procedi in cauſa: an nichilominus in penã fraudis pceſſus valeat? Refert Willelm⁹ ꝙ cũ de facto fuiſſent tantũ. xviij. auditores in curia/nouē corã tenebãt ꝙ ſic. ix. tenuerũt cõtrariũ. vñ dicit haberi dñi recurſuz ad cardinales ſcḋm ſtilum curie. vt no. ex̄ de reſcp. auditor. in. j. glo. in fi. in cle. Michi tñ videtur pceſſum ſeqñtē de iure non debere ſubſiſtere. ex̄ de procur. auditis. de quo ple. no. ipſe. W. de renũci. c. vnico. in cle.

op⁹ fuerit cõſtitui [d] volumus [e] et intelligimus [f]

e ¶ Volum⁹. ſupple et poſtqꝫ nos ꝙ et alij hoc velle debēt. nam tãto legato ſufficit pro ratione volũtas. inſti. de iure natura. §. qd principi. ff. ad trebelli. q2 poterat. ſed poteſt dici ꝙ hec voluntas ſatis fuit cõſona rationi. vt patet ex iniquitatibus ſ. §. proxi. ar. in hoc qd no. Guy. ex̄ de ſen. excõ. c. i. ver. volumus. li. vj. Naz procurator datus vt cõfeſtim agat: intelligit̄ dari vt poſtea litē pagat. ff. de procura. l. qui pcurator. et etiã intelligitur datus ad preparatoria et acceſſoria mãdato: itaqꝫ valet occupatio procuratoris iuxta pcurationez ſuã de tēpore ad tēpus. vt no. in glo. cũ hmõi. ex̄ de offi. dele. cũ olim. i. añ fi. ſed tangit Goffri. et Inno. ibi cõtra. De hoc. j. in glo. proxi.

f ¶ Intelligimus. i. pſumimus. ſic exponit Ber. ex̄ de preſump. ex ſtudio. ar. in hoc qd dixi in glo. proxi. et hec expoſitio eſt vera vt michi videt̄. ar. ff. de procur. qui pcuratorē dat. lꝫ forte aliquibus videt̄ exponendũ intelligimus. i. interpretamur. cũ eius ſit interptari cuius eſt condere. ex̄ de ſen. excom. inter alia. ff. de preto. ſti. in pretorijs. C. de legi. l. i. in fi. et no. ex̄ de conſti. c. vlti. quaſi iſte legatus exemplo pape habeat poteſtatē interpretãdi et contra veritatē facti. ex̄ de ſpon. is qui. C. de rei vx. actõ. l. vnica. in prin. et no. W. ex̄ de cõceſſ. preben. c. vnico. §. fi. in prin. in cle. ex̄ de procur. ſi duo. iñcto prin. cũ. c. ſanc. c. ti. lib. vj. et no. per Car. ex̄ de teſti. c. vlti. i fi. c. ſi. facit autē. de ſil. añ dotalia inſtru. natis. §. fi. ver. nõ omnibus. colſ. iij. Sed certe iterpretatio ſaltē inferioris a papa tũc demũ videtur cõgrua cũ reperitur obſcuritas vel ãbiguitas. vt no. Ber. ex̄ de iudi. cũ veniſſent. nam vbi nõ eſt ambiguitas ſed clarũ nõ interpretamur. vt no. per Inno. ex̄ de reſcrip. cãm. ar. op. ff. de lega. iij. ille. §. i. q2 in incertis non in certis locus ē cõiecturis. ff. de. v. ob. l. cõtinuus. §. cũ ita. i fi: ſed hic clare poteſt probari cõtrariũ hmõi interpretationis. vt ſtatim dicaz. j. e. glo. in queſtione proxi. ergo male exponit̄ intelligimus. i. interpretamur. Pone enl ꝙ dñs cõſtituit pcuratorem ad diē adijciẽdo ꝫ nõ vltra/vl' cõſile. nũqd teneret pceſſ⁹ ſeqñs? Credo ꝙ nõ. q2 hoc directe ipugnaret volũtatē cõſtituẽtis: cũ tñ hic act⁹ in eius ptãte cõſiſtat ex legis permiſſione. ff. de procur. l. i. §. vſus autē. ſiue in toto negocio ſiue particulariter puta ad exceptiones proponendas tñ. vt no. Hoſt. ex̄ de pcura. cõſtitutus. in. v. ad agendum. facit qd no. Ber. e. ti. c. petitio. in fi. et qd no. in ſpe. e. ti. §.

debitor q iurauit ſoluē certo termino an excuſetur a pena: ſi ali⁹ p eo termini prorogationem obtineat.

Intelligo quandoqꝫ accipitur pro preſumo vel interpretor.

li. vj. Preterea hoc eſſet contra naturam preſcriptio nis que nunquam fingit antequam habeat vnum extremum veritatis. ff. ad mace. l. i. §. ſi pendeat. ff. de caſtren. pecu. ſi forte. ff. de regu. iuris. ſi is dānum. §. quos pendet. Item quare non poſſit ad diem tantum cōſtituere procuratorem ſicut ſtatim poſt diem reuocare eum. vt dixi ſupra ver. cōſtitui / nō video rationem: ideo cōſtanter teneo expoſitionem priorem in princi. huius glo. poſitam. Non tamen nego quin poſt lapſum diei ad quem ſolum cōſtituebat procuratorem: aſſ cōtra eum tanquam cōtra contumacem procedatur. ex de procura. auditis. et extra de cōfeſſis. ſi poſt. in fi. li. vj.

a ¶ Cōſtitutum. a dño Et ſic nō

conſtitutum[a]. ¶ Mandatum[b] etiam per[c] ſcripturam probetur[d] autenticam niſi apud[e] acta fuerit conſtitutus: aut[f] ſignum autenticum de[g] facili nequiuerint[h] conſtituentes inuenire.

¶ De citationibus faciendis

¶ Summarium.

¶ Littere citatorie in cauſis eccleſiaſticis non mittantur amplius in anglia per nuncios impetrantis ſed per fidelem nuncium a iudice delegatum: quem ſi vocandum reperire nequit: litteras in officio ſolemni publice recitari aut ad decanum perferendas fideliter dirigi procuret: iſque quid fecerit reſcribat.

Tanto[i] calliditatis ſtudio[k] perſequuntur ſe alterutrum[l] litigantes vt in ſupplantatione alterius calcato[m] iuſticie[n] cultu[o] aliter faciat quicquid[p] poſſit[q] ¶ Deniqꝫ[r] a[s] multis accepimus quod[t] citatorias litteras impetratas impetrantes[v] eas[x] ad[y] locum in[z] quo morari[a] dicitur

iudex poteſt quando que de facto ſupplere iudicem poſſe ſupplere de facto in hijs que tendunt ad firmitatem ſui proceſſus. ff. de procur. l. filiusfamilias. §. veterani. extra de iudi. cauſam. ff. de no. oper. nunci. l. cum procurator. in fi. Alie autem que ſunt cauſe vel que ius partis concernunt in facto conſiſtentia niſi eſſent ſibi vt iudici nota allegare non debet de iure. vt le. C. vt que deſunt aduo. l. vnica. vel niſi anime vertatur periculum. vt le. et no. extra de excep. pia in fi. libro vj. ar. pro hoc. ff. de pe. heredi. l. vlt. le. et no. per Car. quando iudex poteſt ſupplere de facto. extra de elec. cupientes. §. ceterum. ver. opponentes. in verſi. contumacia. li. vj.
b ¶ Mandatum. iiij. pars.
c ¶ Per ſcripturam autenticam. et inſtrumentum publicum. ex de fide inſtru. c. j. vel per ſcripturam autentico ſigillo ſignatam. de quo dicam. j. c. cō. quam tabellionum
d ¶ Probetur. preterquam in caſibus qui ſequuntur.
e ¶ Apud acta. vt inſti. de ſatiſdat. §. ſi vero aliquis.
f ¶ Aut ſignum. i. ſigillum. ff. de teſta. l. teſtamentum. §. ſi ab ipſo. vſque in fi. legis.
g ¶ De facili. Sed contra: quia difficultas obligationem non immutat. ff. de ver. obli. cōtinuus. §. idem in fin. Solutio. hic difficultas inducitur a caſu intrinſeco. vt. co. ti. ſi homo. de hoc ex de re. iuris. c. imputari. et. c. cum ſtat. libro. vj. et no. ff. de condict. et demon. de iure ciuili. in. ij. glo.
h ¶ Nequiuerint. tunc enim cum ſigillum autenticum habere nō poſſit: tunc ſufficit proprium ipſius conſtituentis. vt latius no. W. ex de procu. c. i. in principio. in cle.
i ¶ Tanto. hec conſtitutio confirmatur. J. in cō. otho. ita mortalium.

k ¶ Studio. vnde vix eſt aliquid / quod ſic deditus ad maliciam nō adinueniat. auten. vt hij qui ob. ſe prohibent. habere res mino. §. iij. coll. vj.
l ¶ Alterutrum. alias alternatim.
m ¶ Calcato. alias depreſſo.
n ¶ Iuſticie. cuius tamen eſt proprium tales abuſus reprimere. J. c. §. huc itaque. le. et no. extra de probe. in prin.
o ¶ Cultu. i. in gl exercitio. ex de cō. c. pe. §. i.
p ¶ Quicquid. per phas vel nephas. J. in conſt. otho. ambitionis. cum tamen quodlibet animal diligat ſibi ſimile. eccle. xiij. c.
q ¶ Poſſit. nō dico cōmode vel de iure. ff. de ver. ſig. nepos procuio. ſed phas et nephas permiſcendo. vt. J. i g. ar. ver. ibi calcato etc.
r ¶ Deniqꝫ. ij. pars
s ¶ A multis. de hoc. ver. c. inotuit. in prima glo.
t ¶ Quod citatorias. vno modo namque litteris iudicis fit citatio. ex de probat. quoniam. Alio modo voce ſeu denunciatione preconis. ex de ap. cum parati. C. de feri. omnes dies. Tertio modo per edictum puta in albo pretoris. de quibus tribus patet. ff. de fideicommiſ. liber. cum vero. §. pe. Quartus eſt modus citandi adinuentus ordinatione iuris. ex de elec. c. i. et. c. cupientes. li. vj. et. c. li. de of. ordi. quamuis. vt ſatis no. W. ex de iudi. c. i. in cle. citatio fit quadrupliciter.
v ¶ Impetrantes. nominatiui caſus eſt et pluralis numeri. de quibus impetrantibus litteras malitioſe le. et no. ex de reſcrip. nōnulli. et. c. vlti. per totum.
x ¶ Eas. ſ. litteras citatorias.
y ¶ Ad locum. i. ante locum. cum citans nequeat domum ingredi alicuius inuiti. ff. de in ius vo. plerique. et. l. ſe. et. ff. de re. iur. nemo de domo. vt no. in ſpe. ti. de citati. §. ſequitur. ver. ſed an reo.
z ¶ In quo. ſ. loco.
a ¶ Morari dicitur. ibi vbi degit licet alibi beneficium vel domicilium habeat. vt no. Inno. ex de eo qui mit. in poſ. ſi aduerſarius in fi. et. J. i g. fi. Alioquin niſi ſaltem prima vice citatione apprehendatur perſonaliter cum eſt preſens malicia ſeu vera cōtumacia nō dicitur in tantum quod nō tenet ſententia diffinitiua vel excōicationis contra aliter citatum etiam ad domum. et no. Inno. c. c. i g. eſt enim poſt prin. et Io. an. ex de teſti. ſignificauit. §. denunciando. in prin. ſaluo eo. quod le. et no. in certis cauſis. ex vt lit. nō cōteſta. c. quoniam. §. porro. cum fi. et no. Guy. ex de elec. c. i. ver. J. menſem. et quod ad conſtituendum aliquem vere contumacem requiritur prima vice quod perſona citatione perueniatur. quod le. ex de do. et cōtu. cam. vbi de hoc. per hoſti. et. c. vlti. quod probo. ar. ff. que ſen. ſi. ap. reſci. l. i. §. item cum ex edicto Sententia an teneat contra illum quem preſente citatio nō apprehendit

nam lex notat protervuā recuſationem ꝫ audaciā citati non venientis. auten. de teſti. §. pe. coll. vij. ſed perſonaliter preuentus tanꝙ ſit ignorans nō poſſit dici proteruus recuſans vel audax. ff. de re. iuris. l. non pōt videri improbus qui ignorat ꝛc. poſt litē cōteſtatā ſufficeret citatio ad domū que inducit cōtumaciā ꝑſum ptam. auten. de exhi. re. §. ſi vo etiam quidam. coll. v. et not. Jo. andr. in dicto. §. denūciando. Caue tamē qꝛ ꝯtra criminoſos ſi de ipſorū perfidia ꝯſtet et ſint cōtra eos poſtea ſolēnia poſita edicta. lꝫ de iure ciuili nō ꝓnūciet i criminibus diffinitiue ꝯtra abſentē ad impoſitionē pene niſi vſq ad relegationē. ff. de pe. abſentē. credo tñ de iure canonico poſſe nichilominus pronūciari ſup ipſo crimie. lxxxvj. di. tanta. ex de do. et cōtu. veritatis. ſi autē nō cōſtet de hmōi flagitio: tūc ꝯtra abſentē locū habet. ex de hereti. cū contumacia. lib. vj. de qua materia no. Guy. c. ſi. vt cō miſſi in glo. qualiter et. iij. q. ix. in prin.

Criminoſi an poſſint i abſentia cō dēnari.

qui [a] citat̄ ꝑ tres deſtinat gartiones [b] quas [c] ſup altare loci [d] eiuſdē eccl'ie vl' [e] ibi dez i [f] loco alio duo [g] ponūt ꝙ [h] tertius ſtatiz [i] rapit: ex [k] quo fit vt duob⁹ [l] poſtmodū [m] teſtificātib⁹ ꝙ illū [n] citauerūt [o] iuxta [p] morē [q] cōſuetudinē [r] regionis excoīcatur [s] vl' ſuſpēdit̄ [t] vt [v] cō-

a ¶ Qui citat̄. i. citari precipitur vel mandatur.

b ¶ Gartiones. i. pedites et ſequētes equos quos vulgus expertū eſt (vt teſtat̄) peſſimos eſſe ribaldos. ar. i hoc qd ſic dꝫ de nautis ſtabularijs ꝫ hmōi ff. nau. cau. ſta. et ita de facto. §. miramur. nam ſub bonis magiſtris tales gartiones diu nō remanerēt qui ad proſperiora exaltarentur.

c ¶ Quas. ſ. lr̄as citatorias. vñ legit̄ ꝙ ſtultus eſt ſeruiens ſapienti. prouer. xi. c. in fi.

d ¶ Loci eiuſdez. i. eccl'ie illius loci vbi citandus morat̄: alś enī regulariter altare etiā portatile in loco ꝓphano hrē nō lꝫ. vt dixi ſupra. c. con. baſilicarum. §. reſpon. in fi.

e ¶ Uel ibidē. i. i eccl'ia illius. vt. ꝫ. in glo. proxi.

f ¶ In loco alio. ꝙ ſuper altare.

g ¶ Duo. ſ. de tribus gartionibus ſupradictis.

h ¶ Et tertius. ſ. gartio.

i ¶ Statim. ſ. poſt appoſitionē duorū primorum anteꝙ ille citandus vel aliqs de ſuis hoc ꝑpendat Et de ſignificatiōe huius dictiōis ꝫ ſimiliū no. ex de elec. qꝛ ꝓpter. ver. mox et per Guy. ex de ſen. ex. ſi iudex laicus. in ver. incontinenti. li. vj.

k ¶ Ex quo. i. per quam calliditatem.

l ¶ Duobus. gartionibus lr̄as citatorias ſup altari ꝛc. apponentibus. vt ſupra patet.

m ¶ Poſtmodū. i. in die iuridico ad quē aduerſarius dē citatus eſſe Et de hac dictiōe dixi ſupra. c. con ſti. ad baptiſmum. in fi.

n ¶ Teſtificātibus. loco certificatorū.

o ¶ Citauerint. illi duo gartiones.

p ¶ Juxta morē. hic textus ſi cōiūgat̄ cū dictione ꝓcedēte citauerint. tūc dic cōſuetudinē iſtā corruptelā: cū citādus ſi ꝓſens fuerit ſemꝑ apphēdēdus ſit ꝑſonaliter. vt. j. §. pxi. et ſatis dixi. ꝫ. v. morari dē. Si aūt determinet textū ſeqntē excōicat̄ ꝙ ꝛc. tūc forte hmōi ꝯſuetudo eſſet tolerāda. vt ſatis. j.

dicaz. vñ diuerſa pūctuatio eleuata hic diuerſum tribuit intellectum.

q ¶ Et. pro id eſt. ar. ff. de v. ſig. minus in prin.

r ¶ Cōſuetudinē regiōis. Sꝫ videt̄ ꝙ hec obſeruātia cōis ſit ꝑferenda legi. ex de eta. et qua. c. vnico i ꝑn. i cle. Solutio hec obſeruātia cōis cōtinet peccatū. ſ. primi iuurioſuz dānū vt ibi notat Jo. etiā dixi ple. ſ. e. con. qm̄ inter corē. in glo. hec conſtitutio.

ſ ¶ Excōicat̄. an ꝗ ꝓ prima cōtumacia pōt qs excōicari? De iure videt̄ ꝙ nō cū creſcēte ꝯtumacia creſcere dꝫ et pena. not. Ber. ex vt lite nō cōteſt. c. qm̄ i glo. pe. et de do. et cōtu. veritatis. i g. cū iā cer̄t. ar. op. C. de ſer. fugi. ꝗcūqꝫ. j. ij. reſpon. et hoc videtur g. finalit̄ tenere. ex de iudi. cū nō ab hoīe. in fi. Sꝫ g. no. ꝯtra. xcvj. di. duo ꝗppe. i g. pe. vbi dīt ꝙ cōtumacia ꝗlibet digna eſt excōicatione. vñ excōicare vel ſuſpēdere ē i ꝓſidētis ptāte. vt no. hoſti. exꝑſſe. ex de offi. dele. c. ſane. Tu dic hoc caſu ſentētiā excōicationis tenere lꝫ repꝑhendendus ſit iudex ꝗ gradū modeſtie nō ſuat a miori icipiēdo. ar. ex de of. dele. qꝛ pōtificali. ꝫ ibi no. Jo. an. i ſi. li. vj

Excōicatio ā poſſit ferri ꝓ aliquē ex pria ꝯtumacia

t ¶ Uel ſuſpendit̄. ab igreſſu eccl'ie. ar. ex de offi. ordi. pñti. li. vj. et ſic ꝓuato ab igreſſu eccl'ie i ſuo ordine nō licꝫ adminiſtrare: ſed nec ibidē intereſſe diuinis. ſ. pſallēdo ſiue nō pſallēdo. imo nec ibidē orando. Alioquin talis i eccleſia celebrās ſolēniter irregularis efficit̄. ex de ſen. ex. is cui. li. vj. vbi de hoc ꝑ docto. nō tñ negat̄ quin ꝑ eccleſiā poſſit trāſire et extra eccleſiā diuina officia audire. ar. a cōtrario ſenſu. v. q. ij. ꝓſenti. ibi eccleſiā itrandi ꝛc. ꝫ de hac materia ple. no. Guy. ex de offi. dele. quia pontificali. ver. ingreſſus.

v ¶ Ut cōtumax. i nō veniēdo et de vj. modis cōtumacie no. g. et Inno. ex de do. et cōtu. ex litterſ. Item dē cōtumax reſpectu veniētis ſꝫ nō iſtructi vñ. ex de elec. c. i. li. vj. Itē ſm hoſti. addūt̄ tres modi: qꝛ interdū reſpectu nō defendētis. ff. de procur. l. mutus. §. ꝓterea. Itēꝫ reſpectu latitātis vel impedientis ꝛc. et hoc eſt qd excepi i certis caſibus ſupra i v. morari. dt̄ autē mediū. et no. in ſpe. ti. de cōtumacia. §. cōtumacia. Scias tñ ꝙ ꝯtumacia elidi pōt ꝑ ſe in plenā ꝓbationē vnius īpedimēti pata per iuramentū. vt le. et no. iiij. q. v. quiſqs. de quo no. ex de teſti. in integrū. ex litteris. in glo. hoc ideo dicat impedimētū. quidam vero ſi locus inhoneſtus ſit. ff. de arbi. l. ſi cuꝫ iudex. §. arbiter. Item ſi a magiſtratu ſit retentus. ff. ſi quis cauti. l. ij. in fi. et generaliter quoticus non de voluntate ſed neceſſitate impeditur et ſubuēitur. ff. ex quibus cau. ma. l. ſed et ſi. §. pe. alś. §. vlti. adeo ꝙ retractatur ſententia probato iuſto impedimento. ex de re iudi. cum bertholdus. dū tñ culpa ſua non interueniat. ff. qui ſatiſ. cog. de die. §. planc. ꝫ l. ſi fideiuſſor. §. j. ff. ſi q uis cauti. l. ij. §. ſi quis tñ ꝫ hoc no. Guy. i roſa. xviij. di. ꝓuenit ſup g. ibidē

67

a ¶ Pꝛoꝛſus.i. oino ar.ſ.c.cõ.lꝫ ad ꝓfugādūꝫ.
b ¶ Utpote.eſt expꝛeſſiuum veritatis.ſm Ber.⁊ Jo.an.ex̄ de do.et cōtu.c.put.§.vlt.ꝟ. vtpote qꝛ hoc īdubitāter veꝝ ē.ar.i hoc qꝺ no.ſupꝛa.ꝟ.mo rati dicitur. Jo.de aton.

tumax ꝗ contumatie pꝛoꝛſus[a] vtpote[b] citationis inſcius[c] et expers[d] erat.
¶ Hunc[e] itaqꝫ abuſuꝫ[f] tā deteſtabilem et[g] alios ſimiles zelo iuſticie pꝛoſeq̄ntes[h] vt p[i] impetrātes vel[k] p eoꝝ nūcios[l] in cauſis eccleſiaſticis regni āglie litere citatoꝛie de cetero[m] nō mittantur ſed iudex moderatis[n] ſumptibus impetrantis[o] per[p] ſuum fidelem nuncium[q] eas[r] intimat: qui[s] vocandum[t] diligēter[v] ꝑq̄rat[x]. quē[y] ſi repe rire[z] nō potſit die dominico vl[a] alio[b] ſolēni in[c] eccleſia

c ¶ Juſcius.i. non ſciens imo ignoꝛans.
d ¶ Expers.i. ſine parte quaſi diceret i toto.
e ¶ Hūc itaqꝫ. iij. pars.
f ¶ Abuſuꝫ. ſic ſupꝛa con. ꝑti. j.reſpon . in ſi.
g ¶ Et alios ſimiles.ſ.abuſus deū offendētes et rꝑm ledētes.
h ¶ Pꝛoſequentes.ſic infra in con.otho.ad tutelam.§.nos igitur in pꝛin.
i ¶ Per impetrantes. litteras citatoꝛias de quibus ſupꝛa locutum eſt.
k ¶ Uel per eoꝛum.ſ.impetrantium.
l ¶ Nuncios.ſ.garciones de quib⁹ ſupꝛa.§.pxi. vel alios p impetrantē miſſos.
m ¶ De cetero nō mittautur.non appꝛobat vſuꝫ pꝛecedentem vt dixi ſupꝛa c.con. audiuimus.
n ¶ Moderatis ſumptibus. a quibus deducende ſunt expenſe quas nuncius ille domi eſſet facturus. vt no.extra de pꝛocura. cuꝫ ꝓ cauſa ar.ff. de admi.tu.a tutoꝛibus.§.fi.hoc tenet Car.de reſcꝑ. ſtatutum.§.inſuper.ver.moderatis.li.vj. qꝛ tūc dicitur moderatio quādo quis nec lucrū patitur nec damnum. vt ibi no. ſed Jo. an. eſt ibi contra Nam in pꝛocuratoꝛio pꝛeſtando nichil deducitur ex̄ de ſy. cum ſit. Itē teſtis integras expenſas percipit iiij.q.iij. vendituris alſ venturus.ꝗ ponit.C.de teſt.qm̄ liberi.l fi.melius facit.C. de appel.cos.§.ſi ꝗs aſit.huic parti iudices et executores vt eſſio fauoꝛabilit ſine murmure īclinadūt.
o ¶ Impetrantes. Contra: quia hoc videtur debere fieri ſumptibus vtriuſqꝫ ꝑtis.ex̄ de reſcꝑ. ſtatutuꝫ.§. in quibus alſ.§.inſup.li.vj. Solutio ibi pꝛius introductionē i iudiciū ideo cōmuniter pꝛeſtabunt ſalarium ſi in huiuſmodi actu citandi ſolummodo geritur negocium impetrantis.
p ¶ Per ſuum.ſ.iudicem non aūt ꝑtis īpetrātis.
q ¶ Nunciū. Ergo videtur expꝛeſſuꝫ ꝙ ſtandū ē certificatoꝛio nūcij iudicis ex̄ de appel. cū parati ꝟ.de hoc.qꝺ verū intelligit.g. ibi de nūcio publico et iurato ad tale officiū et hoc etiā no. ex̄ de offi.dele.pꝛudētiaꝫ in glo.ꝗ ſit.ſed g. tenet ꝯ.ſ. tali credendū non eſſe. vt no. Ber.ex̄ de ꝓda. qm̄.ꝟ. citationes.in fi. Solutio ſm Hoſti. ibidē nuncio iurato creditur pꝛima facie. ſi tamen citatio nuncij negetur: negās p ſolū nūciū nō cōuincitur ex̄ de ſen.ex.ſacro.qꝺ veꝝ ꝑt eē ſꝫ vpi. legiſtaꝝ ꝗ ad diffinitiuā punitiōeꝫ crīs. C. de accu.ſinguli. C.de decurio.l.j.li.x.⁊ ibi no.tm̄ i citatiōib⁹ ad cāꝫ ipi nūcio iurato creditur donec contrariuꝫ pꝛobetur: et hoc tenet Guy.ex̄ de ſen. ex. venerabilib⁹.§.i. ꝟ.

citatus.li.vj.que pꝛobatio poteſt fieri per ſolum iuramentum.ex̄ de teſti.in inte.ex litteris.§.pe.et vlti.vbi hoc no.glo.ſed foꝛte in hoc ad perſonam que dicitur citata eſſet conſideratio habenda. ar. in hoc quod le. et nota.ex̄ de iure iuran.c.vlti.in fi. ar.ff.de legi ti.tu. legitios. j.reſpon. in fi.
r ¶ Eas.ſ.litteras citatoꝛias.
s ¶ Nū. nuncius iudicis.
t ¶ Uocādū.i. citandum.
v ¶ Diligēter. nō ꝗ tepide vel ficte ſeu alſ negligent vel malicioſe. vt dixi ſ.e. conſtit. ad baptiſmum.§.j. ver. diligenter.
x ¶ Perquirat. ſupple etiā inuentum citet plane.ſ.non ſub verbis duplicibus ar.in hoc qꝺ dixi ſupꝛa e.conſti.ſacer oꝛdo in glo.quoꝛum ꝯc.ad vicariam.j.reſpon.ante fi.in glo.illuſio.
y ¶ Quem. citandum.nec eius pꝛocaratoꝛem. Citet dominꝰ vel eo abſēte pꝛocuratoꝛ.
z ¶ Sed reperire. Sed nunqꝺ omnia iſta tria.ſ. de citando dn̄m ſi reperiatur vel eius pꝛocuratoꝛ ſi quem dimiſerit: alioquin publico citationis edicto vijs et modis.ſ.ſimul per oꝛdineꝫ in pꝛimo citatoꝛio coniungi poſſunt? Uidetur ꝙ non pꝛout nuper in quadam cauſa ardua coꝛam certis de lincol.inter graues perſonas agitatam ſuſtinere nitebar. Nam vbi requiritur ſeries executionis vl oꝛdo ex iudicis pꝛecepto pꝛio non impleto eſt opꝰ tuſſu ſecundo ff. de re iudi.l.a diuo pio.in pꝛinci. Item cū ꝓponitur hic in mādato cōditiones facti conſtare debet iudici. eas deficere vel impleri anteꝗ vlteriꝰ poſſit pꝛocedi.ar.ff. de cōdi. et demō. multū intereſt. Item nec peremptoꝛia citatio fit pꝛima vice niſi ex cauſa in citatoꝛio expꝛeſſa. vt le.et no.extra de dila.c.j. Item denunciatio pluries diuerſa requirit tempoꝛum interualla vt le. et no.ff.de pig.acti.l. ſi conuenerit. in fi.facit qꝺ no.glo.ff.de publi.iudi.inter accuſatoꝛē circa mediuꝫ. Credo tamen. contra in mandato exequēdo licet contraria loquantur in ipſa executione facti ꝗ oꝛdinē ſeriē ſeu gradū exigit. hoc videt ſentire g.ex̄ de teſti.cogen.c.ij.l g.no.ar.ex̄ de de ſen.ex. cōſtitutionē.§. fi. cū ibi notatis li. vj. facit qꝺ le. et no.ex̄ de appel.ꝗuis.§.j. ibi vno contextu ꝯc.ī cle. Itē ſic plꝰ acceleraẗ expeditio litiū ꝗ ꝯc. vt le.
a ¶ Ul alio.ſ.die. (⁊ no.ex̄ de do.⁊ ꝯtu.ſinē ī ꝑn.
b ¶ Solēni.i. feſtiuo qn̄ pochiani coiẗ ad ecciaꝫ cōueniunt ex̄ de fo.cōpe.c. vnico.§.j.in cle.
c ¶ In eccia. vl publice i platea ſi ꝓhibeaẗ eccleſiā itrare aliẗ i eccia lrās legat ⁊ caꝝ copiaꝫ i altari dimittat vt.ſ.ſequiẗ ac alijs vijs ⁊ modis ⁊ cautelis ſi ꝗ ſūt occurrāt. Citeẗ abſens anteꝗ ꝯ cū tāꝗ ꝯ ꝯtumaceꝫ pcedaẗ vt no.ple.p hoſti.⁊ inno.ex̄ de eo ꝗ mit.i poſ.ſi aduerſariꝰ i fi.ar.ff.de inſti.acti. ⁊ ſi pupillis.§.ꝓſcribere.⁊.§.ſe.et no.do.ex̄ de fo. compe.c.j.j.reſpon.in fi. ver.perſonaliter in cle.

a ¶ In quo.ſ.loco.
b ¶ Degere.al'inhabitare. vt de hoc dixi ſupra.§.j.ver.morari.dr.
c ¶ Legi faciat. Per ſe vel per alium. non enim in hoc tāta ſequitur ſolēnitas ſicut i lectura ſentētie le. & no.ex. de ce iudica. ca.vlt. lib.vj.
d ¶ Et exponi. nō copulatiuā. ff. de ver. obli. l.ſi quis ita ſtipulat. in prin. not.Jo.an. ex. de vi.et ho.cle. c.i.i g. coniūctim i cle. Sed contra ex. de appel. appellato. li. vj. Solutio ibi ſufficit ſola preſentatio que nec lecturam nec expoſitionem exquirit ad ſuā ſubſtantiā. vt ibi no.cac.i fi.

loci illius in [a] quo degere [b] conſueuit dum miſſa cantatur publice litteras legi [c] faciat et [d] exponi: vel [e] ſaltem ad [f] decanum in cuius decanatu moratur qui vocandus exiſtit

e ¶ Vel ſaltem. hec pars alternatiue preſentis cōiter in vſu habetur de qua materia no.ex. de regu. iuris.in alternatiuis.li.vj.
f ¶ Ad decanū.ſ.ruralem de quo dixi ſupra.e.cō. cum non ſolum.§.ſi qui vero.in prin.
g ¶ Citatio.i.mandatum de citando.
h ¶ Qui.ſ.decanus.
i ¶ A iudice.mandatum citatoriū remittente.
k ¶ Juſſus.in ipſis litteris citatorijs per ſuperiorem habentem ius imperandi.ff.de noxa.acti.l.ij. et.ff.de regu.iur.qui iuſſu.
l ¶ Per ſe.ſ.decanū. l ¶ Certos.nō g habz ſiñgere ſeu cōmittere executionē talem vniuerſis et ſingulis capellanis etiam in certis eccleſijs celebrāti bus.arg.ff.ſi pe.certum. de hoc dixi ſupra.e.con. ſacer.in glo.ordo nāqz et i glo. ibi prece. incertus ē enim que ignoramus. ff.de v.ſig.ſubſignatū.i fi.
m ¶ Suos.ſ.decanos.
Nūcij ſit fideles et non adulatores.
n ¶ Fideles.tales nāqz eſſe debēt miſſi cuiuſcūqz iudicis executoris ſeu prelati. vt ple.le. xlvij.diſ. omnes.C.de conduc.in prin.or.c.l.i.in fi.li.x.et dixi ſupra.e.con. ad eludendum.§.i.in prin. et.j. c.con.qm tabellionū.§.pe. Item nec debēt adulatores eſſe.xliij.diſti.ſit rector.et.c.fi. xlvj.di.ſunt nōnulli. ſed cum vt plurimū falſitas cōmittatur lingua vel ſcriptura vtinā in emendationem propinquorū adiſcerent quidē falſi conſtantiam veritatis per abſciſionem lingue vel manus. auten.de phi. ſeu.alie p Frederi.imperia.§.ſcriba. coll.x.
o ¶ Quodqz.i.modum et formam citationis facte hoc enim denotat hec dictio relatiua.ac.C.de trāſacti. vt reſponſum. narranda eſt enim ſeries facti vt no.ex. rudi.dilectus.in.j.glo.et hoc ple.declarat.j.in con.otho.ita mortalium in fi.
p ¶ Fecerit.decanus predictus.
citatio qualiter pbatur.
q ¶ Reſcribere. hic videtur cōfundi conſuetudo Ebor qua preſidens curie p ſuas litteras conſueuit mandare decano: vt aliquē citet et in teſtimonium citationis ſibi facte litterā eandē remittat cū appenſione ſigilli ſui. tūc ſi eandē litterā remitteret ſufficiēter dicebat pbari citatio put refert Hoſt. alibi obſuatū fuiſſe de conſuetudie gallicana. vt ipſe no.ex. de pbati.qm. v.citationes. qd hic reprobat p hāc finē.et in glo.quā iam poſui.ſ.v.quodqz.
r ¶ Non omittat. ſumptibus ipetrātis lras ipas citatorias. vt.ſ.e.§.poſt prin. Sed nunquid hoc exequetur vel reſcribet decanus certificando iudicē mādātē niſi ſibi prius ſumptus miniſtrēt p ptē? Videtur qz nō cū iniquū ſit dānoſum alicui ſuū eſſe officiū.ff. quemadmo.teſt. ape.ſi qs ex cognitiōe. vij.q.i.placuit et ibi no. i fi.ff. de furti.ſi fu' cōis.§.qz vo.nā lz alicui.hoc quoqz tenet g.i iudice delegato qñ ad laborē ſuū ſūt ſibi miniſtrande expēſe ſicut et teſti. vt no. ex. de offi. dele.prudentiā.§.i.i g. videt i fi.ar.ex. de reſcrip. ſtatutū.§.inſup.li. vj. Sed ē.qz ad hoc qz purget cōtēptus vel mora ſi in obligatiōe ſit dies vl' pena mādatarius vel debitor hz iiūctū ſeu debitū offerre ſi penā velit euitare. vt.ſ.c.v.moderatis expēſis.C.de cōhen.et cōmit.ſti.l.magnā.ff.de tute.l.ij. i fi.cū ſua pua g.iūctis legi.ff.de admi.tuto.l.i.in pn. qd dic vt ple.no.Gup.xviij.di.ppc ſi. Itē lz excuſet hoc caſu q ad iteſſe ptis expēſas nō miniſtrātis: offendit tū pceptū iudicis. ff.ſi qs i ius vo.nō ie.l.ij.§.pe.i fi.ar.ff.de arbitris celſus.C. de vſu. ſi pro pte. Solu. videt qduſdā qz ſuibus ſumptibus pprijs vel ad locū remotū exequi mādatū vl' certificatoriū nō tenet.ac.ff.de ānu.lega.l.mēna. i fi.C.de āno.et tridu.pro locis.et.l.nemo.cū ſua glo.li.x.ff. de op.libe.qz niſi. hoc tū nō credo cum mādatarius eſt de iuriſdictiōe mandātis. ff. de re iudi.cōtumacia. i fi.facit qd no.Inno.ex. de pegri. ſignāte.officiū ergo iiūctū hz decan' exeq hoc caſu ne icidat i iudicis cōtēptū.ar.ff.de pcur.q pprio.§. q pcur. vt i ceter.i fi.et.§.lit.&.ſi.de ēri. acti.tu. l.i.§.finito.cū ſi.ac.op.ff.ſi qs teſta. liber. iuſſ.l.j. .§. ſed ſi fidei cōmiſſaria. hita ſimilitudine pcepti iudicis & teſtatoris. ff.de ali.et ciba. le.ſolēt.j.cerſpō.et hāc ſentētiā tenet hoſti.ſi i iudice delegato qd nō puiſio expēſar nō eſt ſufficiēs cā nō obediēdi mādato.qz exeq dz ſuis expēſis: et poſtea ſibi puideri. vt ipſe no.ex. de offi.dele.c.prudētiā.§.i.maxime cū hoc caſu cōtēptus vulgo appellet idē qd nō cōparere intra q tū eſt differētia de iure. vt no. x.di.§.ſi qs aūt. ſz hic latius accipit cōtēptus.ſ.qñ ſine cā iuriſdictiōi nō paret ar.in hoc qd no.ij.q. vij.metropolitanū. no.Gup.lv.diſ.c.ij. iudex tñ ad petitionē decani.quſqz hmōi expenſas refūdat denegare dz audiētiā pſeqnti.ar.ff.de pe.aut dānū.i pn.ff.de leg.i.l.hmōi i fi.le.et no.xxiij.di.in hoc.§.qz ſi qs i g.ſic habes caſū.facit.j.i cō.otho. laudabilis i fi. Nec obſtat decre.ſtatutū.§.iſup.li. vi.qz loqt i iudice delegato q iuſt itētionē mādātis nō cogit pficiſci ad cognitionē cāe magne ſūptib' ppis: ſz ſec' hic in executore nudo miſterij breuis. ar.autē.v iudi.§.ne aūt.col. vj. ecōtrario ſtare pōt ſo.j.

68

a Quanto ſcripturarū.nō dicit citationū tm̄ ſed etiam aliorum factorū puta cōtractuū et hm̄oi. vt.j.§.proxi. ſi enim ſigillū autenticum citatiōib⁹ tantū eſſet deputatū ſub eius conſigna tione non valeret p̄ocuratorē cōſtituere. ſecus ſi alterius eſſet ſi gillū: duz tamē notū.nam cum tali poſſet etiaz extraneus ſigil lare.ar.C.de te ſta. ſi vn⁹.ma ximc ſi ꝯſignās aliō ſigilluz nō haberet.ff. de te ſta.ad teſtiū.vt hic no. p̄ Inn. et hoſti.extra de appel.ſignifica uit in princi.

b Autētico. de hoc dr̄.j.c.j.

c Imprimū tur. aīs muniuntur.

Que lr̄e. falſe dicunt̄ et pena eorū q̄ eis vti p̄ſumūt

Summariū.

Qui litteras falſas in alterius preſertim p̄iudi dictum ſciens vſurpauerit: penam falſarijs debi tam incurret.

Quanto[a] ſcripturarū q̄ ſigillo autēti co[b] imp̄imunt̄[c] ē vſus ma gis[d] neceſſari⁹ in partib⁹[e] anglicanis vbi publici[f] no tarij non[g] exiſtunt: tanto diligenti⁹ ē cauendū ne p̄ aliquorū iſolētiā[h] poſſit p̄ trahi in abuſū[i]. Confi ciūtur[k] (vt audiuim⁹) lit tere ac ſignāt̄ nō tm̄ a[l] mi norib⁹ clericis verū etiā[m] a p̄latis: i quib⁹[n] maifeſte[o] cauetur aliquē cōtraxiſſe[p]

d Magis neceſſarius. nota quāto vſus alicui⁹ rei eſt cōmunior tāto vtilior.ff.de libe.lega.lectū. Item tanto diligentia adhibetur cautior quanto rei abuſus eſt periculoſior.extra de elec.vbi.i p̄n. li.vj.ff.ad car.edic.l.i.§.ſed et ſi quis.

e In partibus anglicanis.de hoc dixi ſupra.c. conſti.in probe.prope fi.

f Publici.qui etiā dicūtur tabelliones.vt.j.in cōſti.proxi.talis vero ideo dr̄ ſeruus publicus p̄o pter officium publicum in quo ſeruit.ff.rem pub. hal.fo.l.ij.inſti.de adopti.§.cum autem.

g Non exiſtūt.i.raro exiſtunt reſpectu ſigillo rum autenticorū.j.c.proxi.in prin. et ſic illud di citur nō eſſe qđ rarum eſt vel difficile eſt. ar.ff.de lega.iij.l.nō dubium.§.fi.

h Inſolentiam.aīs inſolertiā per quam aliqui actuz fallendi nimis exercent: licet nomē falſi ab horreant. cum tamen noīa debent eſſe conſonan tia rebus.inſti.de donati.§.eſt et aliud.

i Abuſum.ſupra.c.con. vſum.j.reſpon.in fi.

k Conficiuntur.ij.pars.

l A minoribus clericis.habentibus tamen ſigil la autentica.quales ſunt officiales et decani rura les.de quibus.j.conſti.proxi.

m Etiā p̄elatis.vt ſunt proprie qui alicui ap probato collegio p̄eſunt quocunq̄ nomine vocē tur.vt ple.noi. Inno.extra de offic.ordi.cum ab eccleſiaſtū p̄elatis.i prin. et facit quod no.ſupra. c.conſti.contra latronuz.§.fi.in glo.i.per ſuum. Sed nunquid ergo rectori curato nomen p̄elati cōueniat? Videtur per p̄miſſaz deciſionē Inno. q̄ non. Sed tu dic q̄ ſic extēſiue.vt patet in textu extra de cle.egro.tua nos.in tātum q̄ talis poteſt iudicare et excōmunicare ordinario iure nedum in genere.i.q.i.quidam.extra de offic.ordi.ſacer dos.ſed etiā in ſpecie.ij.q.i.nemo.xi.q.i.experē

Curati dicūt̄ p̄lati.

tie.et.q.iii.audi.et.c.quomodo. dum tamen dica mus ſolos eorum ſubditos tunc ligari. ex̄ de ſen. excom.a nobis.et ple.extra de conſti.c.fi.in fi. li. vj.quod dic per Sup.c.li.de ſenten.excom.roma na.in glo. benedicit. ſubditus quoq̄ efficitur per delictum ibi cō miſſum. vt no. extra de ſenten. excō. nup.§.i. et no.Sup.viij diſtic.que con tra. in fi. nam tales i eccleſia typuz gerunt. lxxiij. diſcipu lorum domini. xxi.diſtic.in no uo. in fi.lxviij. diſtinct. corepi. ſc.et no. xxiiij. q.iij. tam ſacer dotes. Nō ve ruz credo maxi me in notorijs.vt no.Inno. extra de verb.ſigni. ex parte. et ar. in delictis. extra de ſenten. excō. dilecto. libro. vj. et ar.in retentione decimarum. extra de iudi.diſpendioſam prope fi.in cle.niſi for te tali eſſet hoc inhibitū per ſuum epiſcopum qui eum elegit: et in eo ſuperioritatem haberet vel al reſeruatum.vt in dicto.c.in nouo.in fi.xi.q.iij.ſi autem nobis.et.c.ſi quis nō obediat.in prin. ar. in hoc quod no.W.extra de elec.c.vlti.in fi.in cle. et dixi ſupra.c.con.baſilicarum.§.ad hec. in ver. li.in fi.et ſupra.c.con.quod in quodam.ver.con feſſores.de hoc no. Hoſti.in ſumma.de ſen.excō. quis poſſit.ſub.§.nedum. Caue tamē hoc caſu cū tali p̄elationis officio in ſpecie rector fungitur: quia tunc ſolennitatem canonicam excōmunican do in ſcriptis et huiuſmodi obſeruare tenetur. ex̄ de ſenten.excom.cum medicinalis.§.quiſquis.li. vj.ſecus tamen in ſola denunciatione: quia tunc ſolennitas illa non requiritur.nam per denuncia tionem amplius non ligatur.extra de ap.paſtora lis.in prin. Item qui denunciat non pronunciat ſed pronūciatum declarat. vt tenet Jo.an.expreſ ſe.de offi.deleg.c.nouit. in fi ar.ex̄ de teſti.cogen. .c.preterea.ff.ſi ſerui. ven.ſicuti.§.ſed et ſi queratur in fi.§.ff. de teſta.l.heredes.§.ſed ſi notam. Idem tenet Jo.an.extra de pe.multorum in fi.in cle.

Curati poſſūt ſb ditos ex cōmuni care.

n Quibus.ſ.litteris.vt premittitur ꝯſignatis.

o Manifeſte cauetur.ex tenore et ex mente ſcri pture.ff.de legi.l.ſcire.

p Contraxiſſe. nedum ergo inſtrumentuz ſigil lo autentico conſignatum fidem imponit citatio nibus ſolis ſed etiam incertis actibus alijs. vt hic patet et dixi ſupra.c.in prin.et.j.§.negocio.et.j. con.proxi.j.reſpon.ver.recurrere. qđ ſi quidaz fatui practici nō admittūt p̄ argumētū laicorū ꝯ fatuis ſdebiliter ac incōuincibiliter concludens q̄ hmōi inſtrumēto in alijs q̄ in certificatorijs ſtare non conſueuerunt.de hoc ex̄ de cōſue.c.fi. Sz dic.

vt in dicto. ver. recurrere. ſ. in con. proxi.
a ¶ Negocio. hoc verbū generale eſt. vt ptz ex de vbo. ſig. forus. Iuxta hoc queritur an crimē alicui per hmōi publicū vel autēticū inſtrumētū pbetur? Dicit glo. q nō. vt no. ex de maio. ꝛ obe. cū i eccleſijs. ar. ꝯtra. ex de teſti. ſpo. cuz ad ſedē. §. vl. ibi expſſe apparet violentiaz probari p iſtrumētum ſm Hoſti. idem no. Guy. ij. q. i. c. i. in pn. Solutio ſm canoniſtas prima ps intelligitur ꝗa qn̄ agitur criminaliter et directe ad penā. qz tūc nō ſufficit pbatio per ſcripturā. ſecus tn̄ qn̄ ciuiliter ad rei pſecutionez. vt no. per Inno. in dicto. c. cū in eccleſijs. ple. per Io. an. i dicto. c. cū ad ſedē. §. vlti. Legiſte vero diſtingūt de crimine verbaliter cōmiſſo: et tunc probari poſſet p inſtrumentū. Aut realiter cōmiſſo: et tunc non. ff. ad turpil. l. in ſenatus. ſ. reſpon. ibi quoqz chirographum. Tu vero dic poſt Aldradū crimē p inſtrumētū pbari poſſe cōſiderato crimine prout deducitur leſſe. i. realitas facti ſic poteſt pbari: puta deiectio ſeu violētia. vt dicto. c. cū ad ſedē. ſz tn̄ qualitas criminis et q̄libet circūſtātia mouens iudicē et que arguit factū cōmiſſuz eſſe vel nō eſſe crimen punibile. auten. de pace. tc. §. ſi quis hominē. coll. x. p inſtrumētū pbari nō pōt. ff. de iure fiſci. l. ij. §. itez diui. Cū nequeat ſatiſfacere iterrogatorijs mouētibus iudicē. xxiij. q. viij. occidit. in fi. ff. de pe. aut ſctā poſt prin. ar. ff. de acquirē. poſſeſſi. l. predia.

Crimen an poſſit pbari p inſtrumentum.

contractui vel negocio[a] affuiſſe[b] vel extitiſſe aliquez ad iudicium euocatum[c] vel[d] ſibi litteras citatorias preſentatas qui[e] tamē nūq̄[f] preſens fuerat inuētus: imo[g] forſan in alia prouincia vel dioceſi tūc[h] degebat. ¶ Ceterū[i] cū hmōi[k] ſcripture falſitatis viciuz

b ¶ Affuiſſe. ſ. vnā partē vel aliā ſeu teſtes. C. de contrahen. et cōmit. ſti. l. optimam.
c ¶ Euocatū. p litteras citatorias alteri directas vt ſupra. c. proxi. Io. de athon.
d ¶ Vel ſibi. ſ. eidē q̄ dz p hmōi litterarū pſentationem eſſe vocatus.
e ¶ Qui. quicūqz ſit premiſſorū de quo cauetur in litteris vt premittitur conſignatis.
f ¶ Nunq̄. in veritate facti. qđ tn̄ eſt improbabile p teſtes. cū talis ſit negatiua vagās et effuſo ſermone plata quod cadere nō pōt ſub intellectu vl cognitiōe teſtis ſm naturā. vt hic. ſic loquitur gl. ex de elec. bone. i. ibi ſm curſum. ſecus tn̄ eſt de negatiua ſic coarctata reſtricta ꝛ determinata ad certū tēpus et locū q eā pcipere pōt teſtis p ſenſum corporeuz ſicut et affirmatiuā. et talis directe nedum indirecte pbari pōt puta titius non cognouit bertham: qz deeſt ſibi naturale inſtrumētū. Itē q talis nō pcuſſit pugno. qz caret manu. Itē qz certis die et loco nō creuit arbor ficulnea i altitudine. x. pedū: qz vidit illū locū vndiqz vacuū: et hoc percepit p viſum ſuū. et cōſimiliter pōt poni exemplūz de quolibet alio ſenſu corporeo. vt ibi no. ple. Io. an. Item q nuncius me non citauit tali die bene poſſuz hoc pbare p duos q̄ illa hora ſteterūt mecū et oēs meos actus viderunt: cuius pbatio ſatis eſt poſſibilis per redditionē ſufficiētis cauſe. ar. ex de probati. qm̄. in prin. et. c. tertio loco. de hoc etiaz no. in ſpe. de pbati. §. i. in prin. Eſt tn̄ cauenduz: qz cū teſtis volens probare negatiuā dicit hoc nō fuit qz nō vidi: tūc nō valet pbatio negatiua etiā pluriū ꝯtra vnū affirmantē qz potuit aliter fuiſſe ex de probatio. ad noſtrā. nam hoc caſu negatio reſpicit ſenſum teſtis q̄ ſenſus plus iudicare non pōt q̄ percepit: ſed pcipere non pōt cās negatiue cuz eius nō ſint ſpecies tanq̄ non entis ſm philoſophum. ergo hoc caſu depoſitionis ſue nō valet. ſub hmōi eniz negatiua depoſitione teſtis ſemp intelligitur q ego ſciam. vt le. et no. viij. q. iij. artaldus. in fi. vnde ſi teſtis deponat de aliquo q citatus nō fuit ſubaudit lex q ipſe ſciat. ar. extra de purga. cano. quotiens. et. c. conſtitutus. autē. de here. et falci. §. ſi vero abſunt ibi et in nullo. ex. colla. i. alias ſi nichil ſubaudias incurret teſtis anceps periuriuz ar. ff. de in litem iuran. l. videamus. ff. rerum amo. marcell. et hoc no. hoſti. i dicto. c. boue. ꝟ. ſingulares ſic intellige regulam de qua le. et no. extra de confeſſis. c. i. li. vi. que dicit negantis factum non dicit negati facti nulla eſt probatio ſcz plena per teſtes ar. g. de teſti. iut. iut. Aut teſtis dicit non fuit quia vidi non eſſe tunc valet probatio etiam directa ſicut et cuiuſlibet affirmatiue vt predixi nam hoc caſu negatio non reſpicit ſenſuz hominis corporeum ſed ipſum factum negatum coactum vt premiſi. cuius probatio ita cadit ſub ſenſu teſtis ſicut et affirmatiue et hoc vult dicere g. C. de iura. calū. l. ij. ver. credit ꝛc. ibi ſed quedam obſtetrices per ſuaz peritiam probant bene mulierem non pregnantem ff. de ven. inſpi. l. i. §. ij. et patet in ceteris negatiuis de preſenti. ar. C. de re mili. ciuit. li. xij. Notādū ē igitur triplicē eē negatiuā. ſ. facti / iuris / ꝛ q̄litatis. Negatiua facti ē duplex. q̄dā ē pura et ſiplex. et iſta nullo mō pt pbari. vt ego nō fuit citat⁹. Alia ē negatia: cui adijcit tp̄s vl loc⁹ ꝛ pbari pt idirecte. vt nō fui citat⁹ tali die rothōagi qz erā alibi ꝛc. Addıtio.

Negatiua vagās probari nō pōt.

g ¶ Immo forſan. ecce qualiter negatiua mera tranſit in affirmatiuam reſolutam vt ſupra i glo. proxi.
h ¶ Tunc. ſ. illo tempore de quo canunt littere ille ſignate. Et caue quia licet irregulariter hec dictio tunc dicitur extremum temporis deſignare. ff. de vſufruct. le. l. vxori vſumfructum ville. ff de condi. et demon. l. uij. in fi. tamen quandoqz nimiam importat generalitatem quouſqz exponatur vt hic extra de re iudi. c. abbate ſane. §. ceterū ver. pleriſqz locis. et. §. prelatus ver. ex hijs libro vj. Ioannes de aton.
i ¶ Ceterum. iij. pars.
k ¶ Huius ſcripture. i. conſignate teſtificantes penitentiā aliquorū certo tēpore quo i veritate abſentes erant. Sed quid ſi dicte littere nō teſtificentur preſentiaz partis certo tempore ſz tn̄ cōtinet

in illis partē citatā eſſe nō tñ dꝫ qſt. Querit quali ter pōt abſens dictas litteras de falſo redarguere? Videt ꝙ nullo modo cū tēpoꝛi ſeu loco īdetermi= nato nō poſſit ꝯtrariari. ac. a cōtrario ſenſu. C. de ꝯtrahen. et ꝯmitten. ſti. l. optimā. ex̄ de teſti. ex te tenoꝛe. inſti. de inutili. ſti. §. itez verboꝛū. in fi. ac. op. ex̄ de re iudi. c. abbate ſanc. §. pꝛelat⁹. circa mediū. li. vj. Credo ꝯtra nā tūc ꝯtrariā= dum eſt date ip ſarū lrarum. ex quo de aliq̄ tpe expeditionis actus teſtificati in ip ſis litteris nō appareet. ex̄ de hijs q̄ fiunt a pꝛela. c. quāto. §. fi. ar. op. ex̄ de fide inſtru. inter dilectos. §. ſed ꝯtra piuilegiū. ij. reſpon. iſte eni eſt maioꝛ effectus date litterarū: vt detur facultas aduerſa rio ſe defendendi ꝯtra falſitatē illarū. vt le. et no. p Jo. an. ex̄ in fi. ſup data. li. vj. ptꝫ ex̄ de in integr. reſti. cū ex litteris. §. nos igit. V. pſpeximus. vnde ſine data nō valēt īſtrumēta publica. vt le. et no. J. in con. pri. in fi. et hāc glo. excipio notabilē ꝯtra falſa certificatoꝛia decanoꝝ q̄ in hoc odio ꝓcio vel favoꝛe frequēter deuiare dicunt. xj. di. quattuoꝛ.

a ¶ Manifeſte. eius tñ ꝓbatio eſt obliqua. vt ptꝫ in hijs q̄ dixi ſupꝛa. §. pꝛoxi. ver. nunq̄.

Diſpoſitio iuris an poſſit ad caſuz ſimilē extendi.

b ¶ Vel ſimilia. nota ergo diſpoſitionē iuris cōis extendi ad caſuz ſimilē. ff. de leg. nō poſſunt. Sed an diſpoſitio ſpecialis ꝗ pꝛiuilegiata extēſionē ca piāt ad ſimilia? diſtingue: aut querit ī diſpoſitōe reſtringenda: et tūc nō reſtringit. C. de ꝓdi. curi. l. curiales. in pꝛin. V. de hoc. li. x. Aut eſt diſpoſitio augens: tūc ſi ſit eius q̄ eſt ſub lege nō debet exten di. ff. de re. co. q̄ ſunt ſub tu. vel cu. ſi pupillus. §. ſi ꝓtoꝛ. ff. de liber. et poſthu. cōmodiſſime. Si vo ſit diſpoſitio augēs illius q̄ eſt ſupꝛa legē puta pape vel impatoꝛis. tūc aut ſibi ſoli eſt derogatiua tunc extendit ad caſum ſimilē. ff. de dona. inter vi. ꝗ vx. cū hic ſtat⁹. §. ſimiles. C. de aduo. diuer. iudicio. iſ dez. et. l. vlti. in fi. C. de palati. l. vlti. li. xij. Aut etiam alteri eſt derogatiua: tunc nō extenditur ad caſuz ſimilē. ex̄ de reſcrip. ſuſceptū. li. vj. et. e. lib. de pꝛebē. cui de nō ſacerdotali: niſi caſ⁹ ille ſibi ſit dependēs. C. ſi nō a cōpe. iudi. ſi de ꝓpꝛietate vel niſi mero motu. ex̄ de pꝛeben. ſi motu. li. vj. C. de bo. peti. ſubla. l. i. li. x. Et facit iſta ad queſtionē de impetrante diſpenſationē ſup pluralitate bene ficioꝛū ſilem curā habentiuz an poſſit hꝛe eccliam curatā cū archidiaconatu. in qua queſtione dicen duz eſt ꝙ nō. vt no. in ſpe. ti. de leg. §. videndū. V. quid ſi habēs eccleſiā. et no. Jo. an. ex̄ de pꝛeben. c. nō poteſt. §. idem autē in pꝛin. li. vj. ar. extra de offi. oꝛdi. c. oꝛdinarij. §. in cōferendis. li. vi.

c ¶ Deliberatione. dixi ſupꝛa. e. con. cū ſit ars. §. has igitur. V. ꝙcito.

d ¶ Qz qui. ſ. cōſignātes falſas lras huiuſmodi.

e ¶ Conuicti. oꝛdiaria cognitōe defenſionib⁹ ſibi datis. ar. in hoc qd dixi ſupꝛa. c. con. qd ad venera

continineāt manifeſte[a] fieri talia vel[b] ſimilia diſtricti= us pꝛohibentes / pꝛouida deliberatione[c] cenſemus ꝙ[d] qui i his deliquiſſe fue= rint conuicti[e] et qui tali= bus litteris maxime in al= terius pꝛeiudicium pꝛeſū pſerint vti[f] ſcienter pena[g] falſarijs debita et falſis[h] inſtrumentis vtētibus de bite puniantur.

biles. §. pe. in magna g. ibi ſcdo q̄ro. et. J. in g. pe.

f ¶ Vti ſcienter. vnde nota ꝙ ſi q̄s falſas litteras ſe habere cognouerit infra decē dies debꝫ illas de= ſtruere et reſignare. ex̄ de falſis. c. dura. Sed goſ= fre. dicit ibi illud verū eſſe in litteris quas quis p aliū impetrat. tūc cui ſic facit do penā euitat vt ibi. ſecus ſi p ſe ipſuz. nā tūc ꝯſcius falſ: fuit vel eſſe debuit. ex̄ de crimi. fal= ſi. ad falſarioꝝ. no. Guy. ī Ro ſario ſuo. xix. di. in memoꝛiā. Sed q̄ro quid ſi ille qui vtitur fal ſo inſtrumento vult ſe purgare ꝙ ignoꝛauit? Re= ſponſio ꝙ audiendus eſt ſi ſe purget et deceptoꝛez exhibeat. alſ nō. ff. de falſis. diuus. et. e. ti. l. maio rez. Sed cōtra. ex̄ de crimi. falſi. ad falſarioꝝ? So lutio. ibi ignoꝛātia eſt craſſa et ſupina: vl nō exhi bet deceptoꝛem ſm laurenti. vbi ergo vtens falſo īſtrumēto qcūq; ſit niſi deceptoꝛē exhibeat tāq̄ falſarius punit. ac. dicte legis maioꝛez. p quā. l. dicit placen. ꝙ ſi emptoꝛ rei furtiue nō exhibet vē ditoꝛē cōuenit furti: ſed aliq ꝯtra. C. de furtis. l. in ciuile. vbi de hoc. vt no. Guy. in. dicto. c. ī memo riam. Joannes de aton.

Lras falſas hñs qd facere debet.

g ¶ Pena falſarijs debita. que ſm leges eſt depoꝛ tatio et olm bonoꝛū confiſcatio in libero homine. ſeruus vero afficiendus eſt vltimo ſupplicio. vt le. ff. de falſis. l. i. §. fi. Quod tamē partim mitigat auten. vt nulli iudi. §. vlti. coll. ix. et in huiuſmōi poteſt eccleſia docere quid fieri debeat. lxiij. diſti. adꝛian⁹. vbi hoc no. Guy. in glo. fi. Scdꝫ canōes vero falſarius ſuſpectus reſcripti apſici ſi ſingula ris eſt ad curiam cum litteris eſt mittendus. extra de reſcrip. c. ij. in fi. vbi de hoc. ſi vero ſit collegiū mittere cogitur litteram et nunciū. extra de teſti. cauſaz que vertitur. §. fi. Falſarius vero ſigilli re= gis licet ſit clericus impꝛeſſionem caracteris forte per aduſtionē patietur quo ab alijs cognoſcetur. extra de crimi. falſi. ad audientiam. ſed falſarius etiam litterarum capituli multo foꝛtius epiſcopi cum conuictus fuerit ab officio et beneficio debet ſuſpendi. l. di. ſi quis epiſcopus. et no. xix. diſtinc. in memoꝛiam. et no. extra de offi. delega. cū olim. ij. in glo. et extra de hijs que fi. a pꝛe. quāto. in fi. glo. pe. et no. extra de teſti. tam litteris. in fi. et ibi bene no. per Hoſti. hec vera intellige quando directe quis ſuper falſo conuicitur. alſ ſi iudicis officio ſeu in caſu vbi pena certa de iure canonico non infligitur. vt in falſantibus ſigilla pꝛiuato= rum ſm iuſtum arbitriū iudicis eſt talis falſarius puniendus. vt ſignanter notatur. v. q. vj. pꝛeſby teri. extra de offi. dele. de cauſis in fi. ar. ff. de falſ. l. aſipe. et pe. §. i. Jo. de athon.

Falſarijs pena.

h ¶ Inſtrumentis falſis. quoꝛum inſtrumentoꝝ falſitas ex multis depꝛehenditur. vt no. xix. di. in memoꝛiā. plenius per hoſti. in ſumma. de reſcrip. §. qui poſſunt. circa medium.

¶ De ſigillis autēticis et de cuſtodia eorum.

¶ Summariū.

¶ Omnes prelati tā ſuperiores ꝙ̄ inferiores oīa ꝗ̄ collegia cum ſuis officialibus habeant ſigillū autenticum ſuis notis et caracteribꝰ iſculptū noīe dignitatis aut officij. ſed officiarij perfūcto officio ſigillū ſtatī reſignēt. Oēs aūt ſigillū fideliter cuſtodiāt aut cuſtodiri recepto iuramēto procurent. Cuſtodes aūt ſine domini iuſſu nichil ſignēt quo iubente fiat fideliter et prouide ſigilli copia: iꝗ̄ litteris diligēs date ſubſcriptio.

Quoniā[a] tabellionū vſus in regno anglie[b] nō[c] habetur propt̄ qḋ magis ad[d] ſigilla autentica recurrere[e] ē[f] neceſſe: vt[g] eorū copia[h] facilīꝰ[i] habeatur[k]: ſtatuimus vt[l] ſigillum habeant non[m] ſolum archiepiſcopi et[n] epiſcopi: ſed etiā eorꝫ[o] officia

a ¶ Quoniam tabellionū. iſti etiā vocantur ſeruī publici ſupra. c. proxi. in prin. quales tabelliones nullus poteſt creare niſi papa ⁊ imperator qui hꝰ orū vſū approbarūt etiā ⁊ inuenerūt: niſi forte cōſuetudo vel ſpālē priuilegiū pape vel imperatorꝫ alicui hoc cōceſſit. ar. ex̄ de exceſſ. prela. accedētibus ad h̄. vt no. per Inno. et hoſti. ex̄ de fide iſtru. c. pe. in prin. — *tabelliones p̄ q̄s pñt creari.*

b ¶ Anglie. de quo remiſi. ꝫ. c. pxi. i. reſpon.

c ¶ Nō habet .i. rarꝰ habet vt ple. dixi ſupra cōſti. proxi. ꝟ. nō exiſtunt.

d ¶ Ab ſigilla autētica. Dicit autē ſcriptura autentica nō ſolū ſi ſigillo epī fuerit cōſignata: imo etiam ſi ſigillo cuiuſlibet alterius inferioris iudicis ordinarij vel delegati. ſi hoc habeat conſuetudo. C. de emanci. libe. l. i. ex̄ de maio. et obe. cū in eccl'ijs. §. cū igit̄. ex̄ de do. et cōtu. veritatis. §. nos igitur. de pbatio. c. poſt ceſſionē. que loquit̄ in p̄latis et ordinarijs. ex̄ de teſti. preſentata. §. i. que loquitur i extraordinarijs iudicibus ſeu delegatis et no. ſm Inno. ex̄ de fide inſtru. c. ij. qḋ veruꝫ eſſe dicit ibi hoſti. cuꝫ ſit iudex eccleſiaſticus vel prelatus ſiue ſecularis. ſi conſuetudo hoc habeat. vt. c. ti. cū dilectus. extra de do. et cōtu. cū olim. §. cumꝗ̄. et hoc tenēas. ar. ex̄ de teſti. cogen. c. ceterū. cū. l. ff. de of. prefec. vr. l. i. §. pe. et ar. ex̄ de vita et hone. cle. c. penulti. ar. vlti. licet Inno. no. cōtra quo ab ſecularem. ex̄ de fide inſtru. c. i. hoc verū / inſtrumēta ſigillis autenticis cōſignata parem vim obtinent cū inſtrumentis publicis tabellionū. vt no. ex̄ de procura. c. i. in prin. in cle. et extrauag. Iohānis pape. xxij. execrabilis. §. ſtatuimus. ver. publico. ar. ex̄ de offi. ordi. ſi canonici. in prin. li. vj. et no. c. li. de ſenten. exco. c. i. §. i. imo plus quādoꝗ̄ creditur tali ſigillo ꝙ̄ inſtrumēto publico. C. de epiſ. et cle. ſi qua per calūniā. §. ſi. ex̄ de accuſa. c. vlti. §. diſcretioni. Qḋ poteſt eſſe verum maxime in litteris clauſis. q2 cōmodius includuntur ſub ſigillo. vt ibi no. per Io. an. vel q2 ſigilla ſunt magis nota: vel facilius poſſunt probari ꝙ̄ auctoritas notarij. alr̄s vbi ſigilla ſunt ignota: tunc non probant niſi de illis fiat fides aliqualis iuxta diſcretioneꝫ boni arbitri. ex̄ de cle. peregri. c. i. vbi de hoc in ſi. et no. xxi. q. ij. c. i. in glo. ſufficit. Qui autē habēt ſigilla autentica inferius apparebit. — *Scriptura q̄n dicitur autētica.*

e ¶ Recurrere. in omnibus vbi ſufficeret inſtrumentū tabellionis. vt dixi ſupra in con. proxi. §. i. ver. contraxiſſe. niſi cōſuetudo in quibuſdā alias interpretaretur. ar. in hoc qḋ dixi ſupra. c. con. ad vicariam. ꝟ. alioquin. et ſupra. c. con. vſum. §. i. ver. nō ſignatis. et cōſideratio huius textus colligitur ex glo. Ber. ex̄ de fide inſtru. c. vlti. in ſi.

f ¶ Eſt neceſſe. Quid ⁊ ſi hec cauſa ceſſet per multitudinē tabellionū nouiter creatorꝫ? Certe dico ꝓpter hoc nō ceſſare ſtatutum: q2 lex iſta locat̄ hāc rōnē ꝓuidit ar. ex̄ de dona. apſice. §. ſi vo cū ſi. de q̄bꝰ dixi. ꝫ. c. cōſtitu. alicubi. §. quo vāte. i pn. et facit qḋ dixi ſupra. c. con. latronum. i. reſpon. ver. locis fidelia. i prin.

g ¶ Ut eorū. ſ. ſigillorum.

h ¶ Copia. i. facultas oportuna. ſic accipit̄. ex̄ de iur̄ iurā. c. i. §. dictꝰ aūt. ꝟ. copioſa. i cle. nō aūthex ponit̄ trāſcptū vl̄ exēplar. vt. j. c. px. §. ſtatuimꝰ. — *copia qḋ ſit.*

i ¶ Facilius. nō tamen ſine rogatu ptis ad inſtar tabellionis qui debet requiri et etiā teſtis. vt le. et not. per. W. ex̄ de iure iuran. c. i. §. dictus autem. ꝟ. requiſitus. in cle. ff. de procu. l. que oīa. et no. in ſpe. de inſtru. edi. §. inſtrumentū. circa ſi.

k ¶ Habeatur. ſic. ſupra con. proxi. in prin.

l ¶ Ut ſigillū. ſ. autenticū. de quo premittitur.

m ¶ Non ſolum archiepi. hic incipit explanare q̄ ſigilla autentica dicantur habere. de quo no. ex̄ de fide inſtru. c. ij. et dixi ſupra. c. glo. dr̄ autē in pn.

n ¶ Et epi. differentiā inter archiepm ⁊ epm dixi ſupra. c. con. quib ab venerabiles in prin. et. ꝗ̄ ſigilla iſtorū fideꝫ faciant autenticā. ptꝫ ex̄ de treu. et pa. c. i. §. i. xi. q. iij. curie. C. de epi. et cle. l. ſi q̄ calūniā. in ſi. et hoc tam in iudicialibus ꝙ̄ extraiudicialibus. ar. extra de purga. cano. cum dilectis. §. hijs igitur. vt ple. no. hoſti. ex̄ de probati. poſt ceſſionē. et de teſtibus. cuꝫ a nobis. §. i. licet Inno. ſit ↄtra i iudicialibus. vt no. in dicto. c. poſt ceſſionē.

o ¶ Eorū officiales. de quibus le. et not. ex̄ de reſcrip. et ſi principalis etiā cle. et de app. romana. li. vj. vbi de oibus iſtis officialibus habetur. C. de falſis. ſi quis decurio. Et deriuat̄ ab officio cis. i. nocco ces. inſti. de inge. §. vlti. p antiphraſim. vñ ꝟſus. Lucus ⁊ officiū bellū libitinaꝗ̄ parce. Iſta per antiphraſim dicunt̄ noīa monſtꝫ. ad quam tñ diriuationē officiales modernis tēporibus nimis ſe proh dolor coaptant. arg. inſti. de dona. §. eſt et aliud. et not. W. in dicto. capi. et ſi principalis. ſed neſcio an ex propria malicia an ex ſuperioris diſſimulatione coaptata. vt tangā. j. in. conſti otho. — *officialis vñ dicit̄.*

in prohe. abbates. vt. xix. q. iij. ſtatuimus.
a ¶ Priores. i. principales nō aūt clauſtrales. vt le. et no. ex̄ de reſcrip. et ſi principalis. in cle. et ex ſerie huius littere nota illos antepōni prelatis. de quibus hic ſequitur. vt argumentat. ex̄ de ſepul. dudū. §. ſtatuimus. in cle.
b ¶ Decani. de quibus dixi. ſ. e. con. cum non ſolum. §. pe.
c ¶ Archidecani. de quibus dixi ſupra. e. con. de archidiacōis
d ¶ Et officiales eorū. de quibus. ex̄ de app. rōna. §. i. li. vj.
e ¶ Decani rurales. de quibus dixi ſupra. e. con. cū nō ſolū. §. i.

les. Itē abbates/priores[a] ⁊ decani[b]/archidecani[c]/⁊ eorū[d] officiales ⁊ decani[e] rurales: necnō[f] eccl'iarum cathedraliū capitula[g] ⁊ cetera quecunq; collegia ⁊ cōuēt⁹ ſimul cū ſuis rectoribus[h] aut[i] diuiſim/iuxta eorum conſuetudinem[k] vel ſtatutum[l].

¶ Pro[m] varietate cuiuſlibet pdictorū[n] habeat vnuſquiſq; ſigillū: puta noīe dignitatis officij[o] ſeu collegij et etiam illorū propriū nomen qui dignitatis vel officij perpetui gaudēt honore[p] inſculptum[q] notis

Negatio duplex affirmat.

f ¶ Nec non. nota due negationes faciunt vnam affirmationē. vt. ff. de ver. ſig. duobus. contra. ff. de tut. o. iudi. ex̄ tritorū. Solu. hic loq̄r qn̄ due negationes referūtur ad idem cōiunctim. ſecus ſi diuiſim. vt in contrari. vt ple. no. Car. ex̄ de conſtitu. vt animarum. in glo. ſi. li. vi.
g ¶ Capitula. de hoc le. et no. ex̄ de elec. cū inter. R. §. ſane. ex̄ de ap. ſignificauit. Et nota hic proprie capitula vocari eccleſiarū cathedraliū. collegiū aūt ſecularium. ad qđ facit qđ dixi ſupra. e. con. baſilicarū. ſed cōuentus religioſorū. alr̄ iſte text⁹. eſſet ſupfluus. cōtra decret. ex̄ in prohe. §. vlti. ibi reſecatis ſupfluis et etiā in hijs terminis. tamen quādoq; vtimur vno pro alio. vt patet ex̄ de probati. tertio loco. et ſupra. e. con. audiuimus. in ſi.
h ¶ Rectoribus. i. prelatis prenoīatis ſeu precedentibus ſuis. Jo. de athon.
i ¶ Aut diuiſim. i. nō ſimul nec cōiter cū ſuis prelatis ſed per ſe diſiunctim. ar. in hoc qđ le. ⁊ no. ex̄ de reſcrip. edoceri.
k ¶ Conſuetudinē. que in hijs precipue conſideratur. vt dixi ſupra. e. c. g. dicit autem.

Cōſuetudo et ſtatutū pacificantur.

l ¶ Vel ſtatutū. no. hic pacificari ſtatutū ⁊ cōſuetudini. ſic ex̄ de conſti licet. li. vj. Item idē facit lex ſeu cōſtitutio qđ poſſet facere cōſuetudo. vt arguit Jo. an. in ſi. prime glo. ex̄ de verb. ſig. ex pte. et. c. vlti. et no. ff. de pac. nō impoſſibile in ſi. Item piſicantur priuilegiū et conſuetudo. vt le. et not. ex̄ de iudi. nouit. poſt pn̄. v. nō eni. ar. C. de decur. l. exemplo. li. x. Item qđ pōt pactum pōt conſuetudo. no. C. de agri. ⁊ cenſi. dūi prediorū. in pma g. prope ſi. li. xj. et merito. nam vtrolibet elicitur ex conſenſu lꝫ in vno caſu ſit cōſenſus expreſſus/ in alio tacitus. vt no. Inno. ex̄ de conſue. ex pte. alr̄. c. prece. circa mediū. Item no. Guy. xi. di. cōſuetudinis. ar. ex̄. de foro compe. ſi diligenti. cum. c. ſignificaſti. Sic ecōtra negatiue qđ nō pōt conſuetudo nec pactū ſeu cōpoſitio. vt ex̄ de ſen. exco. cū contingit. et extrauag. bonifacij. viij. que incipit debēt ſuperioribus. §. vlt. que intelligo. vt dixi in glo. ſupra. e. cō. eccleſias. §. vlti. in glo. vt dicto. c.

et plures cōbinationes tales videre poteris. ex̄ de elec. quia ſepe. §. ſi. li. vj. cum ſi. Item fuga equiparatur ſententie condēnatorie. ff. de bo. libe. ſi in libertinū. in ſi. Item pactū et ſtatutum equiparantur. vt bñ no. C. de decur. l. decurionū. ſup rubri. l. ſi. li. x. Item qđ pōt pactum pōt preſcriptio. ff. de ſer. vr. pre di. l. ſi edes. ſ. re ſpon. in ſi. niſi natura rei repugnet pſcriptiōi vt leg. et no. ff. ſi ad. ſer. amit. nā ſatiſ. §. ſi vo. ver. pñt tamē. Itē ſententie iudicij tn̄ opat interptatio quātum et teſtatoris prouiſio. ff. de ali. et ciba. le. ſolēt in prin. Item tantū valet alluuio qͣtū et ſentētia ff. de acq̄. re. do. ergo. §. alluuio. has itaq; conbinationes ſic cōpilaui. vt intellectū arguentiū mulcēdo eis viam aperiam ad diuerſa.
m ¶ Pro varietate. ij. pars. et dic varietate id eſt diuerſitate non morum ſed hominum vt ſequitur. Joannes de aton.
n ¶ Predictorū. alr̄ prelatorū et etiam eſt dictio augmentatiua. vt dixi ſupra. e. con. ad eludendū. §. nō nulli. Jo. de athon.
o ¶ Officij perpetui. vt ſunt archiepi abbates archidiaconi et ſimiles: de quibus ſupra. tales enim nō decet habere patres temporales. ff. de adop. l. queſitum. Jo. de athon.
p ¶ Honore. eſt tn̄ horū officiū tam oneris ꝙ honoris alr̄ laboris ꝙ ordinis. ex̄ de ſupplen. negli. prela. c. i. no. W. ex̄ de reſcript. c. i. ver. abbates in prin. in cle. Jo. de athon.
q ¶ Inſculptum. alr̄ inſcriptū. no. ergo contra ſingulares hoīes ſua ſigilla ſculpi facientes abſq; nomine proprio et abſq; noīe ſue dignitatis per verſus ſuos ſubtiles et hmōi quaſi in fraudē et falſitatem hoc faciāt. ar. in hoc qđ le. et no. per docto. ex̄ de fi. iſtru. īter dilectos. §. tertio quia falſum. vſq; ad ver. rurſus. nam ſub tali cōniuentia et diſſimulatione miniſtratur eis color negandi cōſignationem propriam et materiā alias malignandi. ar. ff. quemadmo. teſta. aper. l. ij. §. diē. Quid ergo ſi ſigilla hanc ſcripturam ſeu impreſſionem non habeant: an nichilominus vim autenticā obtineāt? Videtur ꝙ nō. cum tunc dicant potius ſuſpecta. vt predixi. ar. ſ. ibiq; cā. q. diceret nō aliter. Item in huiuſmodi impreſſionibus forma dat eſſe rei. ff. ad exhi. l. iulianus. §. ſed et ſi q̄s rem. ff. de pig. acti. elegāter. §. qui reprobos. ff. de falſ. qui falſā in princi. Credo ecōtra: quia lex hic ſe potius refert ad effectū ꝙ ad formā. alr̄ eniꝫ ſecus. vt in primo caſu. ar. ff. de. v. ob. cū ſeruus. in ſi. cū. l. cōtraria. e. ti. qui rome. §. flauius. vbi attenditur forma. i. manumiſſio per vindictam.

Sigilla ſine ipſa ſcriptione ā habeāt vim autēticā.

a ¶ Et characteribus .i. impreſſionibus vel ſculpturis que indelebiles debēt eſſe ar. ff. de decur. l. ſi. C. de queſti. ſuos. ij. et no. Guy. extra de pe. de gradatio li. vj. Jo. de aton.

b ¶ Manifeſtis. non ergo iterpretatis ethimologicis vl' p antiphraſim. vt dixi. ſ. c. j. reſpō. i glo. de quib⁹ legitur.

et caracteribus[a] manifeſtis[b]: ſicqꝫ ſigillū autenticum habeatur. Deniqꝫ[c] illi qui temporale officium ſuſcipiunt puta decani rurales et officiales ſigillū[d] ſuum: quod tantum[e] nomen officij habeat inſculptum finito[f] officio et[g] a quo habuerint officiū cōtinuo[h] et[i] ſine moleſtia reſignent. ¶ Sane[k] de cuſtodia ſigillorum curā haberi diligentem[l] precipimus: vt vnuſquiſqꝫ per ſe illud cuſtodiat vel[m] vni ſoli de cuius fide confidat[n] cuſtodiendum cōmittat[o] qui[p] etiam iuret ꝙ[q] illud fideliter cuſtodiet: nec[r] ad ſigillanduꝫ aliquid alicui concedet: nec[s] ipſe etiam aliquid ſigillet inde ex[s] quo poſſit preiudicium[t] alicui

c ¶ Deniqꝫ illi ꝗ tpale. hic accipit put diſtinguitur a perpetuo officio ſ. v. pri. alibi vo diſtiguit tpale a ſpūali ſ. e. con. de archidiacōis poſt princi.

tēporale dupl'r ſumitur.

d ¶ Sigillum ſuū .i. tpaliter eis cōmiſſū: nō enī habent dominiuꝫ illius vt. j. ſequitur. quod tamē deſignāt hmōi pnomina ff. de lega. iij. l. ſeruos aūt in pn. cū ſilibus. qſiqꝫ tū dicit ſuū vtilit' lꝫ nō directe vt no. p hoſti. cē. de dila. ſce in pri qd vtile regularit' prefertur directo in foro conuētionali. ff. de pcu. in cauſe. in fi. cum. l. ſequenti. ff. de pe. heredi. nulla. als l. ſe. §. apud marcell'. C. de eci ven. dote.

Suuꝫ qd īportat.

e ¶ Tantum. q. diceret ſine nomine proprio.

f ¶ Finito officio. ablti caſus abſoluti ꝗ. ſ. ꝯditione iportat. q. diceret ſi fuerit finitū ar. cē de offi. delega. cū venerabilis. in princi. ff. de condi. et de mon. a teſtatore.

g ¶ Et a quo. quicunqꝫ fuerit cuius nomine fungebatur. Joannes de athon.

h ¶ Cōtinuo .i. ſtatī ſine aliꝗ interuallo. poſt officiū finitū pluꝛo ar. ff. de. v. obli. l. i. §. qui preſēs ꝯ l. continuus ar. ff. de teſta. heredes in fi.

i ¶ Et ſine moleſtia. als mora. hoc tū male obſeruant quidā officiales et decani rurales ꝗ īpinguati et craſſati extorſionibus immo ꝯ de ſanguinibus pauperum hmōi officia nimiū zelātes ea contra volūtates ꝯ pcepta ſuoꝝ ſupiorū occupare cōtendūt / intendentes vere diuinationi de qua dixi ſupra. e. i. reſpon. in glo. de quibus legitur.

k ¶ Sane. iij. pars.

l ¶ Diligentem. no. hic ꝙ diligētia adhiberi debꝫ quando actus iniunctus p ſe vel per aliū induſtrioſum expeditur ar. ff. de admi. tu. l. ita aūt. §. geſſiſſe in fi. extra de reg. iuris. qui per alium. in fi. libro. vi. Joannes de aton.

m ¶ Vel vni ſoli. contra extra de offi. dele. prudētiā. poſt prin. ver. illa quippe. Solutio vbi plurimorum integrius eſt iudicium quo ad indagandum veritatem et deliberationem propalandam ar. ff. de lega. iij. ſi chorus. §. j. ſed quoad ſecretum fideliter cuſtodiendum vnus eſt eligendus vt hic talia ſecreta eni nō expedit eē detecta. C. qū ꝯ quibus. quae. pars. ꝯē. l. ij. §. j. li. x.

n ¶ Confidat. eps eni vl' platus ali⁹ eccleſiaſtic⁹ ſecularis committere poteſt ſuum ſigillum fideli perſone que ſigillet lr̄as de hys que ptinēt ad dominiū ſuū puta facit commiſſiones cauſarum / citationes. confirmationes. et generaliter de omnibus aliis ꝗ commiſſa ſūt ei poterit ſcripturas ſigillare etiā ſi ipſe platus litteras huiuſmodi non videat. ad hec vidimus cācellarios deputari extra de cri. fal. dura. vt hoc no. Jn. ꝯ hoſt. eē de fide inſtrumen. c. ij.

o ¶ Qui .ſ. cuſtos hui⁹ ſigilli

p ¶ Jllud .ſ. ſigillum autenticū ſibi cōmiſſū.

q ¶ Nec ad ſigillanduꝫ. exponit quod ſupra dicitur in littera fideliter ꝛc̄. iuxta materiam ſubiectā. Joannes de aton.

r ¶ Nec etiam ipſe .ſ. cuſtos ipſius ſigilli.

s ¶ Ex quo poſſit. non ergo requiritur factuꝫ ſed etiam denegatur poſſibilitas veriſimilis. ar. ff. de hijs qui eie. vel effuderunt. ſi vero. §. pretor ait cuius. ff. de lega. i. l. cum res. §. fi. ff. de ver. ſig. l. delata. ſupra. c. con. cum laicis. j. reſpon. in fi. ex quibus no. ꝙ vbi finis determinatur a materia et ad eam ſe refert quo ad promiſſionem ſufficit materia apta: licet illa non deducatur in actum. arg. l. precaſ'. et. xl v. diſtinc. licet. ij. in fi. et no. extra de reſcrip. ſtatutum. in prin. extra de excep. pia. §. i. ibi tendit ad noxam. lib. vj. Per quod videtur ꝙ vbi ex compoſitione articulus tendens ad deſtitutionem pertinet ad certum prelatuꝫ. ſed vbi materia comperta de ſui natura tendit ad deſtructionem: puta homicidium / adulterium / periurium. extra de tempo. ordi. c. fi. tunc idem articulus ad ipſum eundem prelatuꝫ pertinere debet: licet contra huiuſmodi criminoſum velit ex cauſa minorem proceſſum figurare. arg. l. all'. ſecus tamen dicerem ſi finis ſic denominetur a forma et ipſam formam conſideret. tunc enim non ſufficit materia diſpoſita niſi deducatur ad finalem effectum qui ex conſummatione contingit. ff. ad exhi. l. iulianus. §. ſi quis rem. ff. de condi. et de. nō putabant. ff. de falſis. l. qui falſaꝫ. ar. ff. de le. falci. ſi is qui ꝗdrigēta. §. quedaꝫ. ff. de ver. ſig. mulieris. §. i. et le. ſe. in fi. j. reſpon. Joannes de athon.

t ¶ Preiudicium. precipue graue. ar. C. de preci. Jmpera. offe. quotiens. et ſic hec dictio preiudicium ſumitur in mala ſignificatione ſic. iq. i. vt eui denter. vbi accipitur pro iniuſto iudicio. ſed aliquā do ſumitur in bona ſignificatione vetans temporis anticipationem. ſ. non premiſſa examinatione. xxiij. di. §. i. vbi hoc no. Guy.

generari niſi[a] quod dominus[b] eius[c] prius[d] legerit[e] et viderit diligēter[f] et[g] ſic pceperit[h] ſigillari. ¶ In[i] facienda vero ſigilli copia[k] fidelis et prouida ſit[l] cautela: fidelis[m] vt indigentibus de[n] facili prebeatur: puida[o]/ vt falſis[p] et fraudulentis[q] penitus denegetur[r]. ¶ In[s] principio quoqꝫ vel[t] fine cuiuſlibꝫ ſcripture autētice ſufficientem dataꝫ[v] inſeri ſtatuimus diei[x] temporis[y] atqꝫ[z] loci.

¶ De miſſo in poſſeſſionē et de officio aduocatorum et iudicum.

¶ Summariū.

¶ Quicunqꝫ in aduocati officium voluerit generaliter pmoueri preſtet dioceſano ſuo de fidelitate iuramentum: pcipue in cauſis matrimonialibus: in nullis autem ſine iuramēto coram eccleſiaſtico iudice vltra tres terminos admittatur: niſi p eccleſia/ domino/ amico/ aut i cauſa pia. Caueant autē ne falſos teſtes ſubornēt alioquin ab officio ſint ipſo facto ſuſpenſi donec ſuper hoc puniti competēter ſatiſfecerint. Judices vo imperitiores expēſis partiuꝫ aduocent in dubijs conſilium ſapientis: et quantū poſſunt conſtitutionē generalis concilij obſeruantes acta omnia cuſtodiāt eorum copiam partibus facturi. In contumacis autem locum mittendus cautionem det de reſtituēdo ſi ille infra annum redierit. et reuerſo vero poſſeſſori cedat.

Clamore[a] iuſticie[b] audiuimus[c] con=

a ¶ Niſi qd. hec clauſula nō refert ad vba ſupra prime poſita: ſꝫ ad ſigillationē de qua pdictū eſt.
b ¶ Dñs. ſ. cōmittens cuſtodiā huius ſigilli.
c ¶ Eius. ſ. cuſtodis huius ſigilli.
d ¶ Prius. ante ſigillationē. vt patet in hijs que dixi ſupra. e. cō ſtit. ſacer ordo. ver. et ante.
e ¶ Legerit et viderit. cū huiuſmodi ſenſus habuerit. ar. ff. de lega. iij. l. nutu. in prin. et i hijs que not. p docto. eẋ de ſpō. tuc. alioquin liceret platus cec[us] dignitate pro et fungi dicat. ff. de iudi. l. cecus. tñ hoc caſu per ſuū coadiutorē hic defect[us] ſupplet. vt le. et not. per Jo. an. extra de cle. egro. c. vlti.
f ¶ Diligēter. non ergo ſupficialiter in ocio vt dicā in ebrietate ſeu nimia calefactione ignis vł vini. ar. in hoc quod dixi ſupra. e. con. ad baptiſmum. §. vlti.
g ¶ Et ſic. i. in forma qua ſcribitur.
h ¶ Preceperit Nota ſuperioris eſt precipere ſed iferioris eſt parere. eẋ de maio. et obe. c. ſtatuimus. in fi. cum ſi.
i ¶ In facienda. iiij. pars.
k ¶ Copia. i. facultate. vt dixi ſupra. e. ſ. reſpon.
l ¶ Sit cautela. nota cautelaꝫ eſſe diſcreti mederi euētibus. ꝯtrarijs ſic eſt de abſolutiōe ad cautelā eẋ de ſen. ex. p tuas. §. nos igiř. et. e. ti. c. ſolet. li. vj. C. qbus ad liber. pclama. nō li. l. vlti. v. cautela.
m ¶ Fidelis. exponit qd dixit ſupra. e. con. tanto §. vlti. v. fideles.
n ¶ De facili. i. abſqꝫ moroſa retardatiōe et abſqꝫ graui examinatiōe vel exactiōe pecunie p ſigillatione ał inſinuatione qd gratis de iure cōi fieri debet. auten. vt ea q̃ vo. inſinuati. §. vlti. colř. v. moderata tñ exactio p hmōi modernis tēporibus nō prohibeř. vt le. et no. eẋ de elec. ſtatutū. in cle. dixi ſupra. e. con. eccleſias. in glo. vt dicto. c.
o ¶ Prouida. inter prouidū et diſcretū eſt differētia. vt le. et not. eẋ de elec. officij. qꝛ puidus dř in tpalibus. diſcret[us] in ſpūalibus. xvj. q. i. ſic viue.
p ¶ Falſis et. et pro vel. ar. ff. de ver. ſig. ſepe.
q ¶ Fraudulentis. veriſimiliter pp̄ter duplicitatem ꝗ hmōi dixi ſupra. e. con. ad vicariā. in rubri. in fi. in glo. illuſio. penitus.
r ¶ Denegeř. ergo nec cū cautione. arg. ff. ad tre. qui ita. §. i. et in hoc qd no. eẋ de offi. dele. venerablis. maxime pp̄ter ſincerā puritatē. vt no. eẋ per docto. eẋ de reſcp. in nła. autē. de alie. feu. §. inde pōt. coll. x.
s ¶ In principio. v. pars.
t ¶ Vel fine. ſufficit in hmōi alternatiua alterū adimpleri ff. de. v. ob. l. ſi quis ita ſtipuř. §. vlti. eẋ de re gu. iuris. in alternatiuis. ij. re ſpon. lib. vj.
v ¶ Datam. de qua habetur eẋ de reſcrip. eā te. et dixi ple. ſ. e. cō. §. pr. v. vbi i g. ſ. cōſignāte et facit quod dixi. ſ. e. con. i pꝛhe. in fi.
x ¶ Diei. iſtud ſi nos qđ ꝯtinere debet data. et ſic diei. ſ. lře date ſeu liberate licꝫ p[us] fuerit ſcripte.
y ¶ Temporis. ſ. anni et mēſis. ff. de accu. l. libellorū. nō autē hic loquitur de tēpore anni an ſit nebuloſum vel ſerenū. vt fit. ał interrogatiōe teſtiū vt le. et no. eẋ de teſti. cum cauſam.
z ¶ Atqꝫ loci. et ſic data debet cōtinere locū actus geſti. vt dicto. c. cum cauſam. ſ. in glo. ad quaꝫ remiſi ſupra. e. §. i glo. de qua data loci le. et no. ple. per Jo. an. eẋ de re iudi. abbate. §. prefatus itaqꝫ. li. vj. et de hoc not. in ſpe. de procur. §. rōne verſi. ſed quid ſi in mandato. et per Hoſti. extra de fide inſtru. inter dilectos. §. licet contra. v. facilius.
a ¶ Clamorē. hec ꝯſti. ꝗten[us] loqř de arctatiōe aduocatorū ſupplet i cō. otho. laudabile.
b ¶ Juſticie. qđ ſit iuſticia ptꝫ. ff. de iuſti. et iure. l. i. in prin. inſti. eo. ti. ſ. reſpon. de qua materia et que ſit differentia inter ius et iuſticiam. dic ple. p Jo. eẋ in prohe. §. i. ante fi. in cle.
c ¶ Audiuimus. ex hoc itaqꝫ excitari debet diſcre=

tio pꝛeſidentis ad obuiandum talibus venenoſis ar.ij.q.i. deus omnipotens. extra de pꝛiuile. ſtio .§.nolentes.

a ¶ Oꝛ eam.ſ.iuſticiam.

b ¶ Impediunt.foꝛſan finaliter vt retardant ad tēpꝰ ꝫ ca q̄ uo. ex de offi.oꝛdi. cōq̄rente i p̄n.

d ¶ Per cauillationes.ſignāter hoc dicit qꝛ per captatoriaſ ſuas mutatiōeſ et moꝛes euidēter falſa pꝛodu cūt ff.de.v.ſig. natura cauillationis le.et no. ſupꝛa.c.cō.cuꝫ ſit ars.poſt p̄n. leg.et not.ff.de re.iuris.ca eſt natura ar.xli. di.ſcpe.de hoc no.l ſpe.de cautelis aduocatorū per totum.

querentis qꝛ ª eaꝫ nimis i-pediunt ᵇ per ᶜ cauillatio-nes et ᵈ verſutias aduoca ti ᵉ vel necant ᶠ plerūqꝫ eā ᵍ per ignoꝛantiaꝫ ʰ iudices ⁱ imperiti:et illudunt ᵏ ei ˡ ſe pe per ˡ contumaciam par tes.Naꝫ ᵐ contigit aliquā do qꝛ miſſꝰ i poſſeſſiōeꝫ cā rei ſeruade ipſaꝫ retinere contendit:licet aduerſari us redeat infra annum et iuri per omnia ſatiſfacere eis ſit paratus. Aliquādo

d ¶ Et verſutias.i. deceptiōes et fallacias ſupꝛa c.con.cū ſit ars ſupꝛa in glo.pꝛoxi.uo.C.de adulte.l.ita nobis in fi.

Aduocatꝰ qd facere debꝫ

e ¶ Aduocati.cum tamen ex induſtria non debēt negocium vel iurgiuꝫ pꝛotelare:nec pꝛocaciter p̄ bꝛis certare ſed rationibus et legibus cauſam ſui clientuli cum modeſtia defendere. C.de poſtu.l.quiſquis.et hec fuit pꝛima clamoſa querela iuſticie de q̄ dicit.ſ. i p̄n.circa quā pꝛuidet.j.§. i adiutoꝛiū.

f ¶ Necāt.i.occidunt ſeu moꝛtificant.ff. de liber agnoſcen.necare. Hec ſecunda querela iuſticie cō tra quam pꝛouidetur infra.§.iudices.

g ¶ Eam.i.iuſticiam.

h ¶ Per ignoꝛantiam. hoc caſu aduocent aſſeſſorem extra de reſcrip. ſtatutū.§. aſſeſſoꝛem.li. vj. et infra.§.iudices.

Iudex male iudicāſ qualiť punitur.

i ¶ Iudices imperiti. contra quos diuerſimode eſt pꝛouiſum. Aut enim iudex male iudicauit per impꝛudētiā tūc punitur ex.q.delicto inq̄tū equū viſū fuerit ſuperioꝛi habita conſideratione ad p̄tis querelantis intereſſe vt dixi ſupꝛa c.con.cū nō ſolū poſt pꝛin.ver.ſcia.inſti.de ob.que ex q̄ſi ma.naſcū.§.pꝛimo. Fallit i caſu vbi ſuſtineret competens exercitium vt dicto.c.cū nō ſolū.§.i.in fi. ibi dixi. Aut dolo fert ſniam iniquā tūc ſi coꝛruptus per pecuniā tenet ad totā litis eſtiationē ꝫ patiť infamiā.C.de pe.iudi.q̄ ma.iudi.l. vlti. et etiam tripluꝫ ſoluet p̄ pena vt e.ti. auten. nouo iure. ſi a ſit p̄ gratiā vel inuidiā ſeu aľs ſoꝛdes ſolū ad verā litis eſtimationē cū ifamia.ff.de iudi.l.filiuſfa. in fi. His autē duobꝰ caſibus p̄dictis ſi criminaliť agatur contra eum tūc bona ſua publicanť ꝫ ipſe in exiliū mittitur. vt dicta auten. nouo iure. De iure vero canonico ſuſpenſus eſt ab executiōe offici p̄ annū vt le.et not.de hac materia per docto

res ex de re iudi. cum eterni li.vj.ꝫ ibi.no. Sup. ver.litis. Ioannes de athon.

i ¶ Et illudſit. hec fuit tertia querela iuſticie circa quam pꝛouidetur. J.e.§.pꝛouideant.quid autē ſit illuſio dixi.ſ.c.con.ad vicariam.ver.ſicqꝫ.

k ¶ Ei.ſ.iuſticie.

l ¶ Per contumaciā.quādoqꝫ manifeſtā q̄nqꝫ verā/q̄nqꝫ pꝛeſumptā.vt ple.ſc. p Jo.an.ex de do.et ꝯtu.c. ſi an̄.in cle.vt tū ſcias veram cōtrahi ꝯtumaciā q̄ñ receptus ꝯ citationē appꝛehenſus non venit licet michil dixerit.vt not.p̄ gla glo.ff.de appel.ex cōſenſu.§.vlti.ar.ff.de re.iuris nō pōt videri dolo ca-

Cōtumacia eſt triplex.

vero qui in poſſeſſiōeꝫ miſſus fuerit:nec infra annū nec poſt quandocunqꝫ verus ꝯſtituať poſſeſſoꝛ/ valet illā poſſeſſionē/ reſiſtē-te cum armis aduerſario adipiſci. ¶ In ⁿ adiuto-rium itaqꝫ iuſticie aſſur-gentes huius ſacri appꝛo-batiōe cōcilij ſtatuimꝰ vt q̄ ad aduocati ᵒ officiuꝫ vo luerit generaliť pꝛomoueri apud dioceſanuꝫ cuiꝰ oꝛi-gie ᵖ vľ domicilio iuriſdi-

rere q̄ iuſſui iudicꝭ nō obtēperat. Itē caue lꝫ ficta quedā dicať cōtumacia ſm glo. et docto.ſ.q̄ñ citatio pſonā nō appꝛehēdit.tū fictā ꝯtumaciā in aliquo textu nō memini me legiſſe: ſed huiuſmōi vocat lex pſumptā.ex de ſen.ex. venerabilibꝰ.§.idē. lib.vj. Alia quoqꝫ pſumptio ē alia fictio.no.ff.de acquiren.here.l.cū quidā.§.ſed ſi ipſa.cū.§.pꝛece. et no g.differētiā.c. ti.i. ſi duo in fi.nam fictio in actu certo ꝫ determinato ſcietter dictat ꝯ vitatem. ex de ſpon.is q̄ fidē.C.de rei vx.acti.l.i.§.i.cuꝫ tū actꝰ deuenerit ad vnū extremū veritatis.ff. de teſti.l. lege coꝛnelia.ff.de cap.et poſtli. re. ſi reuerſꝰ.ibi p̄ toiū.ſed aū nō figit lex.ff.ad mace.l.i.§.ſi pendeat. ſed pſumptio vertiť ꝯtra actū cuius eſſe vel nō eſſe cōtinet Icertū. qi Icertū.ꝯc.ff.de v.ob. l.cōtinuus.§.cum ita.ar. pꝛo hoc.ff.loca.l.qui ad certū.de pluribus tū diuerſis ꝯtumacijs dixi.ſ.c. conſti.tanto.j.reſpon.in fi.

Fictio et pſūptio differunt

m ¶ Nam ꝯtingit.de hoc dicā.J.c.§.pꝛouideant. aliq̄ duo incōuenientia hic ponunť. qꝛ ꝯtra legeꝫ expꝛeſſam.vt ptꝫ de offi.oꝛdi.paſtoꝛalis.§.vlti.

n ¶ In adiutoꝛiū.ij.ps coꝛreſpōdēs pꝛime q̄rele iuſticie ſuper cauillationibus aduocatoꝛum.

o ¶ Aduocati officiū.qd ſatis debꝫ haberi honoꝛificū ſi debite fuerit laboꝛioſum.C.de aduo.diuer. iudicio.aduocati.lꝫ pꝛocuratoꝛis officiū plus onerís eſſe dicať.no.inſti.de excep.§.fi.

p ¶ Oꝛigie vel domicilio. Cū autē vſus iudicialis et oꝛdinandi ptās paꝛificentur q̄ ad foꝛuꝫ.ex de parochi.nullus. Quero nūquid quo ad iſta locus domicilij naturā oꝛiginis imutet? Videť qꝛ nō ff.ad municipa.libertus.§.pꝛeſcriptio.et.l.aſſumptio.§.filius.ff. de munerībꝰ et honoꝛi.l.iij.j.reſpon. Item a loco oꝛiginis nō pōt quis ſe pꝛopꝛia volūtate eximere.C.de munici.et oꝛigi.l.oꝛigine.

li. x. Credo ꝯtra. ſ. ꝙ domiciliũ cauſat imutationẽ originis. nã vbi accidentale imutat naturale plus conſideratur accidentale ꝙ̃ naturale. ff. de poſtu. l. i. §. beſtias. ff. de ver. ſig. prouinciales. ar. extra de foro compe. c. ex parte. v. §. fi. Item vbi quis ratione domicilij tenet̃ ad reſidentiã ſ loco preponderat natura domicilij. ꝙ ꝛc. ff. ad municipa. l. vlti. §. idẽ reſcripſit mulierẽ. l. ea ꝙ̃. C. de mulieribus in quo loco munera ſubeant. l. vnica. li. x. preponderat enim locus reſidentie. vt. ff. ad munici. l. domicilium. C. de munici. et orig. filios. li. x. et hoc teneas ſi huiuſmodi fiat imutatio totalis. vt bñficiato in alia dyoceſ. lʒ Io. an. videt̃ notare ꝯtra. ex̃ de elec. cuʒ ex eo. v. ſubiectas. li. vj. Sed ꝯtra hãc ſententiã videt̃ caſus ff. de ſenato. l. ſenatores. vbi ſenatores. lʒ domicilium habeant in vrbe: retinent tñ locuʒ originis. Solutio ibi nõ fuit imutatio totalis. vt premiſi. Uel ibi loquit̃ ꝙ̃ ad honores non ꝙ̃ ad munera. ff. ad munici. l. municipales. et no. Guy. ex̃ de preben. preſenti. li. vj. facit ad ea ꝙ̃ dixi ſupra. c. con. ſacer ordo. ver. per epiſcopum. in prin.

dictiõis extiterit / ꝓbeat[a] iuramẽtũ ꝙ[b] ĩ cauſis quarũ patron⁹ extiterit patrociniuʒ[c] fidele ꝓſtabit: nõ[d] auferẽdã vl differẽdã alterius partis iuſticiam: ſed ꝙ cauſam clientuli ſui legibus[e] defendendo et[f] rationibus intendendo[g]. In[h] cauſis quoqʒ matrimonialibus non[i] admittatur etiam electionibus niſi iuramentuʒ ſimile velit preſtare ſingulariter[k] ĩ eiſdẽ: ſed[l] nec ĩ alijs cauſis corã eccleſiaſtico iudice vltra[m] tres terminos abſqʒ[n] iuramẽto admittatur niſi[o] pro eccleſia ſua domino[p] vl[q] amico notorio ſeu

a ¶ Prebeat iuramentũ. ſ. generale qñ vult generaliter hoc officio fungi. vt ſupra ptʒ. Quid ergo ſi dioceſanus credat taleʒ velle decietare. Uidetur ꝙ tunc ſuũ iuramentũ non debet admittere. ar. in hoc qđ le. et no. xv. q. v. preſbyter. vt dixi. ſ̃. e. tõ. licet ad ꝓfugãdũ. v. ſint ſuſpẽſi. poſſit dici ꝯtra: cũ inter ſcire et ignorare eſt mediũ. ſ. credere. nam ſcire eſt rei determinate noticiã habere et per cãm ſciẽdi. Ignorare vo ẽ penit⁹ neſcire. Sed credere eſt mediũ inter duo extrema: q2 inclinat vni parti cum formidine alterius. vt de hac materia ple. dicam. ſ. in conſti. otho. in prohe. §. ſane in fi. ſup ver. ignorare.

Scire / ignorare et credere differunt

b ¶ Qʒ in cauſis. ſupple ſingulis.

c ¶ Patrociniũ fidele. hec forma iuramenti aduocatorꝫ probat̃. C. de iudi. rem nõ nouã. §. patroni.

d ¶ Non auferendaʒ vel differendã. In hijs que ſunt facti puta per exceptionẽ excõmunicationis ar. C. de iura. calũ. auten. in iuſto. in his ꝙ̃ iuris exiſtunt. Iudex moderare debet ſaltem in iudicialibus actibus coraʒ eo vt le. et no. ex̃ de appel. ſi a iudice. li. vj. nec hoc enl debʒ partib⁹ iputari. ar. ff. de diuer. et tempo. preſcrip. l. i. ff. ad trebelli. l. iij. ſenatus. §. pe. alſ pulcherrimas diſputationes in dilatoria exceptiõe iuris diceremus auferri: cũ tamen huiuſmodi per iudicem diſcretum debeant moderari. ex̃ de excep. paſtoralis. et c. titu. c. i. in cle. diſcuſſionem eniʒ iuris iudicis eſt rimari. facti vero queſtio partes concernit. ff. de vſu. l. mora.

ſ. reſpon. ff. de dona. inter vi. et vx. l. vtruʒ ple. C. de iudi. properandum. §. i. ver. hoc enim.

e ¶ Legibus ſit. C. de ſen. et interlo. o. iudi. l. nemo. an ergo idem ſit in iudice dixi. ſ̃. e. cõ. baſilicarum. §. porro. poſt prin.

f ¶ Et rationibus. nota ratione vim legis obtinere vl operari. ff. de bo. dã. cũ ratio. ĩ prin. nullus tñ ſit de proprio igenio nimis ꝓſumat ꝯ doctrinã ſalomonis puer. ij. c. que ponit̃ ex̃ de cõſti. ne innitaris.

g ¶ Intẽdẽdo. alſ vtendo.

i ¶ Nõ admittatur. ſ. ad poſtulandum. vt hic patet. Sʒ nunqđ cõtra eum obijci hoc poſſit poſt litem conteſtatã? Uidetur ꝙ nõ. ff. de procur. l. filiuſfa. §. veterani. et. l. pomponius. §. rati. Credo contra. cum hec ſit defenſio iuris publici. ar. extra de excep. pia. in fi. li. vj. ff. de poſtu. quos prohibet. extra de ſenten. excõ. contingit. Io. de athon.

h ¶ In cauſis quoqʒ. verſiculus.

k ¶ Singulariter. Sed cõtra. q2 tantũ valet generale in omnibus ꝗ̃tum ſpeciale in ſingulis. ff. de admi. tu. ſi duo in fi. Solutio hoc fit hic propter ſinceram et precipuam puritatem. vt dixi ſupra e. con. proxi. §. pe. in fi. vnde dic contrarium loqui in hijs qui ſunt cõſimilis nature alſ ſecus. vt hic extra de offici. vicar. lʒ. et. c. ſe. li. vj. ar. in hoc qđ le. et no. de procur. non poteſt. in cle.

l ¶ Sed nec in alijs cauſis. ſ. nõ precipuis. de quibus ſupra. ptʒ ſed de omnibus.

m ¶ Ultra tres. iſti termini hic arbitrarij in loco trium monitionũ habent̃ de quibus dixi. ſ̃. c. con. contra latronũ. §. cos autem. in prin.

n ¶ Abſqʒ iuramento huiuſmodi. de quo premittitur ibi qđ in cauſis. ꝛc.

o ¶ Niſi pro eccleſia ſua. Ratio eſt in caſibus hic exceptis. naʒ ex quo inde nõ percepit lucrũ lex nõ ꝓſumit euʒ hmõi officio abuſurum cũ tñ pecunie obediant oĩa. vt dixi. ſ̃. c. con. ad eludendũ. §. nonnulli. in prin. ar. ff. de admi. tu. ſi minoris in fi.

p ¶ Dño. ipſe eniʒ dr̃ pſona valde ꝑcipua auten. hic finit̃ lex et incipit legis cõſuetudo regi. §. vlti. coll. x. ꝙ̃ lex facit ad ꝗ̃ſtionẽ qua querit̃ ſi clericus duas hʒ eccſias vl duos dños ꝯtendẽs cui aſſiſtit? quã ꝗ̃ſtionẽ ſatis tractat Io. an. poſt antiquos ex̃

q ¶ Uel amico notorio. nõ dicit (de poſtu. c. fi. adulator ſeu verbotenus: nec etiã in factis flagi- gioſis et fedis ſicut abuſiue ꝯcubina vocat̃ amica dicit̃ enl amicus. q. animi cuſtos. ff. de v. ſig. late culpe. §. amicos. ff. de here. inſti. l. nemo. §. ꝗ frater alioquin nunꝗ̃ artaret̃ in tanc. cũ quilibet dr ſibi amic⁹. ff. de poſtu. l. i. §. poſtulare. et hoc eſt ex vin

culo caritatis. quicunqꝫ eni faceret volūtatē pꝛis mei qui in celis eſt ipſe meꝰ frater ꝛ ſoꝛoꝛ ꝛ mater eſt. Math. xij. c. in fi. Jo. de athon.

Paupes ſūt tripli ces.

a ¶ Paupere. ita ꝙ non habeat vnde aduocatuꝫ cōducat. Et ſcias ꝙ quidam ſunt quos natiuitas pauperes fecit qui merent: dū tamē paupertatē dei intuitu voluntarie patiātur. vt le. ꝛ no. per Guy. q. ij. c. pe. poſt pꝛin. Alij ſunt pauperes gr̄tis effecti. vt voluntarie ſe faciebant apoſtoli. et hec paupertas meritoꝛia eſt. facit xj. q. iij. pauper. Tercij ſunt pauperes ſola cupiditatis voracitate. vt hypocrite ꝗ paupertas eſt dānoſa. vt no. hugu. in dicto. c. pe.

paupe[a] vel[b] extraneo vel perſona[c] miſerabili duxerit foꝛſan poſtulandum. Caueant[d] autem omnes aduocati ne per ſe vel per alios teſtes suboꝛnent[e] vel partes inſtruant[f] aut falſuꝫ pꝛoponere vel[g] ſuppꝛimere veritatē. Qui[h] vero cōtrafecerint ipſo facto ab officio ſint[i] ſuſpēſi quouſqꝫ ſuper hec ſatiſfecerint[k] competenter ꝛ[l] alias nichilominus ſi de his conuicti[m] fuerint pena[n] debita puniantur. ¶ Judices[o] vero iuris[p] ignari ſi dubium aliquod emer-

b ¶ Uel extraneo. talibus eni pſonis etiaꝫ ex officio iudicis eſt de aduocato pꝛouidendū. ff. de offi. pꝛocon. nec quicꝙ. §. obſeruare. et. §. aduocatos. vſqꝫ in fi. ff. de poſtu. l. i. §. ij. ait pꝛetoꝛ.

c ¶ Perſona miſerabili. qualis eſt pupillꝰ ſeu vidua. ff. de poſtu. l. i. §. ij. Et idem videt dicendū de pſonis cōiūctis. ex̄ de poſtu. c. vlti. vbi pari paſſu ambulant. et ibi bū notaꝛ ꝗ pſone ſunt ꝯiuncte. et no. ex̄ de reſcrip. ex parte decani añ fi. in glo. puta liberi et no. C. ad ſc. cō. turpili. ſi femina. et adde qꝺ dicaꝫ. J. in con. otho. iuxta ſacroꝛū miſerabiles quoqꝫ ꝛ paupes pſonas etiā ipſi pōtifices adiuuare tenent. vt. lxxxviij. diſ. c. i. et. ij. imo etiā et monachus pōt pꝛo talibus poſtulare. vt no. xvj. q. i. de pꝛeſentiū. qꝺ verū intellige de impio abbatis. ar. ex̄ de poſtu. c. ij. in ſpe. ti. de aduocato. §. i. Idē pōt pꝛo alia eccſie vtilitate. no. xv. q. ij. i fi. ſūme. ar. xvi. q. i. monachi a monaſterio. nec tñ opoꝛtet ꝙ de hac vtilitate fiat fides parti aduerſe. ſed ſufficit ꝙ hoc aſſerat abbas ſuus. vt no. W. poſt Inno. de reſcrip. et ſi pꝛincipalis. v. religioſus. ppe. fi. in cle. phibent ergo hmōi pſone eccleſiaſtice negocia cupiditatis ſuſcipere et lucris inhiare. extra de poſtu. c. fi. in pꝛin. nō autē vetant pietatis curaꝫ viduis et oꝛphanis impartiri. lxxxviij. di. c. i.

d ¶ Caueant. verſiculus.

e ¶ Suboꝛnent. de qua materia ſatis habet ex̄ de pꝛobati. lꝫ cām. auten. de teſti. §. qꝛ vo multi. coll. vij. dicit qſiqꝫ ſuboꝛnatio quaſi ſubtus i aure alicuius mali oꝛnatio. vt le. et no. p geſſelli. ex̄ de teſti. c. vlti. in fi. in cle.

f ¶ Inſtruant. ſ. aduocati dicētes ſi ſic ad poſitionem vel interrogationē reſpōdeas amittis cām. non dicit tūc pdis aiam: cū tñ aia ſit pciosioꝛ ꝙ cauſa. C. de ſa. ſan. eccle. l. ſancimus. in fi. auten. cuꝫ de app. cogno. §. ſi vo liberi. v. oibꝰ i fi. coll. viij. facit qꝺ dicā. J. in con. otho. qm̄ ceca cupiditas. §. ad hec. poſt pꝛincipiuꝫ.

g ¶ Uel ſuppꝛimere. vtrūqꝫ enim iſtoꝛum eſt peccatum. vt le. ꝛ no. iij. q. ix. puta. xi. q. iij. quiſquis metu. ij. reſpon. qꝺ intellige iuxta foꝛmam iuramenti et requiſitionis ab eo facte. extra de accuſa. c. cuꝫ dilectus. i. Joannes de athon.

h ¶ Qui vero contrafecerint. teſtes ſuboꝛnādo vel partes inſtruendo. vtſu pꝛa pxi. ptꝫ.

i ¶ Sint ſuſpēſi. de multiplici ſuſpēſione dixi. ſ. e. cōſti. auditum. §. fi.

k ¶ Satiſfecerint cōpetēter. hic dicit vt le. ꝛ no. J. in conſti. otho. iuxta ſacroꝛum. in fi.

l ¶ Et alias nichilominus. hec dictio alias vbi adiungit dictioni amplificatiue. vt hic cum dictione nichilominꝰ vel etiā tunc adijcit diuerſitatē reſpectu ſuppoſiti. vt ſupꝛa. c. con. de archidiaconis. §. pe. in fi. Ideꝫ de dictione etiā. ſ. c. cō. cū ſit ars. §. fi. et ſup. g. pꝛoxi. §. ſane. ver. qui etiam. Sed vbi per ſe ponitur: tunc cōtrarietatē deſignat. ſ. c. cōſti. §. j. alſ añ in ſi. qui dari. tu poſſ. in fi. ff. de trāſacti. l. cū hij. §. modus.

m ¶ Cōuicti. idē ſi cōfeſſi. ar. ꝯ hoc qꝺ le. et no. ex̄ de accu. ſi cōfiteret. qꝛ nō agit mitius cū ꝯfeſſo ꝙ cū ꝯuicto. veꝝ eſt ſi ꝯfeſſꝰ fuerit timoꝛe pbationū alſ ſecus. vt no. l. di. c. iij. Itē repeti poſſet hic qꝺ dixi. ſ. c. con. qꝺ ad venerabiles. §. circūuenīāt. in magna glo. ibi ſcꝺo quero.

n ¶ Pena debita. ſ. ſi qua i canone expſſa fuerit. ꝗ ppꝛie dr̄ pena. ff. de ver. ſig. ſi qua pena. et tunc nec durioꝛē nec clemētioꝛē pōt iudex penā infligere ſi velit infamiā euitare. C. ne ſacrū bap. itere. l. nulli. i fi. C. ad le. iuli. de vi pub. ſeu priua. ſeruos qui in fi. niſi ex cā vel tēpoꝛe cū cauſe cognitione exaggeret pena. no. ij. q. iij. §. notandū. iuxta finē v. nā facti. ppe fi. et de pe. di. i. mēſurā. ff. de hijs ꝗ no. i fa. l. qꝺ ꝗ. §. pena. vbi de hoc. J. i cōſti. otho. ingrediētibus in fi. aut vbi pena non eſt expꝛeſſa dat tñ ſcꝺm moderationē canonū iuxͣ ꝗlitatē pſone et delicti. vt no. xxiiij. q. i. que cōtra pacē. tunc arbitraria dicitur vt hic. extra de excep. c. vlti. in fi. lib. vj. ar. ff. de effrac. et expila. heredi. l. i. §. i. et dixi ſupꝛa. c. conſti. de archidiaconis. §. cum auteꝫ in glo. ſi ſalua pace. in fi. vt qꝺ canonibꝰ eſt omiſſuꝫ / ſuppleat diſcretio pꝛeſidentis. ar. ff. de teſta. queſitum. et ple. no. extra de ſupplen. neg. pꝛela. c. j. in fi. libꝛo. vj.

o ¶ Judices vero. iij. pars coꝛreſpondens ſecūde querele iuſticie: de qua ſupꝛa. c. in pꝛinci. §. ſuper imperitia iudicum.

p ¶ Juris ignari. in hoc eſt periculum. vt dixi ſupꝛa. c. con. cum non ſolū. licet contra hoc ſit pꝛouiſum. vt dixi ſupꝛa. e. i. iij. reſpon. in glo. contra quos. Joannes de athon.

ſerit ex quo poſſit alterutri ptiū p̄iudiciū graue generari expēſis vtriuſq; ptis alicui⁹ aduocēt[a] ꝯſiliū ſapiētis Statuim⁹[b] īſup vt inq̄tū[c] poterūt cōſtitutionē generalis[d] cōcilij tā in ordinarijs q̄[e] ī extraordinarijs iudices obſeruātes acta originalia et autentica fideliter[f] ꝛ diligēter penes[g] ſe cuſtodiant: vel per ſcriptores ſuos faciant[h] cuſtodiri[i]: ꝛ[k] partibus inde[l] vt velint et debuerint[m] copiā[n] faciant[o] exhiberi quib⁹[p] oīa[q] poſt q̄ ſcripta fuerint precipim⁹ ſtatuēdo publicari[r] vt[s] ſi erratū fuerit ī[t] ſcribēdo

a ¶ Aduocent conſiliū ſapientis. ſ. aſſeſſoris qd̄ dic vt le. et no. ex̄ de reſc̄. ſtatutū. §. aſſeſſorē. li. vj.
b ¶ Statuimus inſuper. i. vltra illud qd̄ primo diximus ſup inſtructionē iuris iperitorū. vt iudices tā ordinarij q̄ delegati vt ſequitur.
c ¶ Inquantū poterunt. hoc forſā dī ppter raritatē tabellionū in anglia vt le. et no. ſ. i ꝯſti. pri. i pn. ꝛ p hūc. tex. videt q̄ ppter formā illius ꝯcilij non oino ſeruatam pceſſus irritus nō dicet maxie cū coi iure vnicuiq; iudici liceat acta corā eo per ſe vel p aliū conficere et tranſcribere ar. C. de magi. munici. l. ingrātus. C. de offi. iudi. alex. l. j. imo ſi iudex et notarius dicant lit. ꝯteſt. lʒ nō ſit ſcriptū i actis. nō tñ iudex ferret ſniaʒ. qꝛ ſi ab ea appellet poterūt ipi ſicut et alij teſtes q̄ tunc aſtabāt teſtificari in caſu appellationis ſuper proceſſu corā eis habito. Sʒ ſpe. ti. de ſen. pla. §. iuxt. v. ſʒ pone qd̄ et Jo. an. in dicto. c. quoniā cōtra. §. fi.
d ¶ Generalis ꝯcilij. ex̄ de pbati. qm̄ ꝯ falſam.
e ¶ Et i extraordinarijs. idem dictat ꝯtractū cōciliū gñale vnde dic vt ibi.

Iudicis regiſtrū an faciat fidem.

f ¶ Fideliter. ſ. nichil addito/detracto/cācellato ſeu viciato: ar. C. de edic. diui adri. tollē. l. vlti.
g ¶ Penes ſe cuſtodiant. Regiſtrum ergo iudicialē facit fidem vt dicto. c. qm̄ contra. falſā circa medium et dixi ſupra. e. con. ſacer ordo i fine. Quid ergo ſi regiſtrum in eodem facto contrarietur inſtrumento publico conſignato eorū iudicū ſigillo vt ſupra ꝯſti. pri. poſt pn. Videt tunc poti⁹ ſtādum originali. C. de edendo ſi quis in aliquo documento. Videtur contra quaſi tunc plene ſit deliberatum vt hic ſequitur in textu. ar. i hoc quod dixi ſupra. e. conſti. cuʒ ſit ars. §. has igitur. quod verius videtur cum hoc inſtrumentum autenticum non ſit extractum de actis ſed repugnans eiſdem. C. de reiudica. geſta: alſ forte ſecus vel repete penes quod eſt ſupra.

Acta originalia penes quē remanere debēt.

h ¶ Faciant. no. ad queſtionem. Nunquid contendentibus iudice et notario penes quem debēt acta originalia remanere? Videtur hoc conſiſtere in poteſtate iudicis vt hic ar. extra de probati. c. vlt. in prin. vbi apparent acta penes iudices remanſiſſe. ſed Goffr. contra. quia ibi hoc accidit de facto: ſecus enim eſt de mente iuris quia poti⁹ penes notarium ar. extra de proba. quoniam contra falſam ibi penes ſcriptores ꝛc. Idē tenet ſpe. de teſte. §. publicatis. Solutio pro hoc autem approbat Jo. an. in extraiudicialibus inſtrumētis cum ipſe notarius iuret de inſtrumētis a ſe factis retinere penes ſe prothocolla vt no. per docto. ex̄ ne cle. vel mo. ſecundum. iudicialia tamen remanere debēt in camera humdi officio conſueta ita q̄ non portentur ad domum notarij ſpreta iudicis licentia ſed morētur tanq̄ in archiuo publico ſeu gazophilatio ar. i hoc qd̄ no. Ber. extra de pbati. c. antepe. et no. Jo. andr. c. ti. quoniā contra falſam in dicto ver. penes ſcriptores.
i ¶ Cuſtodiri. facit quod le. et no. ſupra ti. pri. §. ſane ꝛc.
k ¶ Et ptibus. generaliter vnicuit et alij ar. C. ſi per viʒ vel alio mō. l. vlti. cuʒ huiuſmodi ſint inſtrumēta communia vt no. per Guy. ꝛ Hoſtien. in dicto. c. quoniam contra ſupra. e. ver.
l ¶ Inde. i. actoꝝ originalium.
m ¶ Et debuerint. ergo locus eſt appellationi ſi non tradantur. C. vt lite pen. l. ij. et hoc no. g. i dicto. c. quoniam contra. ver. loca.
n ¶ Copiam. i. tranſcriptum vt dixi ſupra cōſti. prori. j. reſpon. illis copia.
o ¶ Faciant. ſ. iudices ſumptibus tamen partis petentis. nam licet originalia ſint communia vt dixi iam: hec tranſcripta tamen traduntur vni ſoli vel alij pro ſpeciali informatione ſua ar. in hoc qd̄ le. et no. ſupra e. conſti. tanto. §. huic itaq; ibi moderatis ſumptibus impetrantis ꝛc.
p ¶ Quibus. ſ. partibus: ē datiui caſus.
q ¶ Omnia. ſ. acta ſupradicta.
r ¶ Publicari. hoc enim intereſt partium propter cauſam que ſequitur.
s ¶ Ut ſi erratum. poſſunt ergo partes impugnare acta proceſſus tempore eiuſdem rimationis aut plationem ſententie vel coram iudice appellationis tranſmiſſo ſibi proceſſu a iudice inferiore. vt no. additio in no. in dicto. c. qm̄. in fi. ar. ex̄ de fi. inſtru. accepimus. et. c. pe. cuʒ ibi no. et ex̄ de ap. intimaſti. ex̄ de cōfirma. vti. vel inuti. cū dilecta. j. reſpon. vbi de hoc per hoſti. Qualiter aūt ꝛ qñ actorū et inſtrumētorū fieri debet editio ſatis no. in ſti. de inuti. ſti. §. item verborum in glo. nota q̄ dies ple. no. w. ex̄ de vſu. c. j. §. ceterꝝ. ver. codices in cle. Jo. de athon.
t ¶ In ſcribendo. ſ. dicta acta originalia. hic ergo non videtur preſumi pro proceſſu. i. de eius ordine cognatio. niſi probetur. hoc tenet glo. et Inno. extra de renuncia. in preſentia et de probati. qm̄ contra falſam. §. vlti. ſed hoſtien. contra. ſi de actis publicis appareat ſiue queratur de ſentētia ff. de regu. iuris. res iudicata. ſiue de proceſſu. ar. ff. de publicis acti. l. quecunq;. §. fi. vt ipſe hoſtiē. notat. extra de elec. bone. j. §. contra legati. verſi. preſumitur. Jo. de athon.

a ¶ Corrigat. p ↄ̃niuẽtiã ptiũ alioq̃n ps grauata appellet: et ſic repiet. vt iã dixi i glo. poſſũt ꝗ.
b ¶ Ut veritas. hec cauſa cõſideratᷣ. eᷣ de probat. qm̃ cõtra. §. ſi. in ſi. vbi hec materia tractatur.
c ¶ Que acta fuerint. in ordinarijs vel extraordinarijs iudicijs. vt ſupra patet.

corrigatᷣ [a] vt [b] veritas poſſit de his que [c] acta ſunt liquide [d] apparere. ¶ Prouideant [e] etiam iudices vt cum aliquem decreuerint in poſſeſſionez [f] mittendũ ob [g] contumaciam partis aduerſe de reſtituenda poſſeſſione cum [h] fructibus ſi quos [i] inde percepe rit deductis [k] expẽſis [l] legitimis ſi aduerſari⁹ [m] īfra [n]

d ¶ Liquide. acta ergo obſcura nõ proſunt. ar. eᷣ de libel. ob. c. j. et. ij. eᷣ de do. et contu. ex lrãs. in tãtuz ꝙ ſi aliquid inter acta per alterã partiũ producatᷣ quod nõ ſit intelligibile ita ꝙ pars alia quatenus eam tãgit nõ poteſt inde inſtrui. tũc pro nõ ꝓducto

Acta obſcura nõ proſunt.

habetur. ar. l. alᷣ. vt hoc no. W. extra vt lite pen. c. vlᷣ. in ſi. in cle. generalitas nãq̃ parit obſcuritatem. ff. de iure fiſci. ita fidei ꝯ obſcuritas nullitatẽ C. de cõſti. pecu. auten. ſi qſ. et auten. ſi ita in ſi.
e ¶ Prouideant. iuꝫ. ps correſpondens tertie querele iuſtitie de qua. ſ. in prin. cõtra illuſionẽ ptiũ per cõtumaciaz. neſcio tñ deus ſcit an per hec tria correſpondentia cõtra tres iniquitates de quibus habetur. ſ. e. in prin. ſufficienter ſit prouiſum.
f ¶ In poſſeſſionẽ mittẽdũ. de hoc eᷣ deco q̃ mit. i poſ. p totũ. vt tñ ſcias hmõi poſſeſſiõis miſſionẽ locũ in bñficialibus nõ habere hodie. vt le. et no. e. ti. c. i. li. vj. de quo ple. dixi. ſupra. e. cõſti. ad eludendum. ſ. reſpõ. in glo. ſed ꝫ ibi ſed latius quero.
g ¶ Ob cõtumaciã. ſ. cauſa cuſtodie ſeu rei ſeruãde qd̃ idez eſt. De huiuſmodi miſſione no. p Ber. eᷣ de do. et cõtu. prout g. ſic liquet. et. c. contingit
h ¶ Cũ fructibus. ergo ſic miſſus in poſſeſſionez nõ facit fructus ſuos. vt no. ple. eᷣ de do. et contu. cõtingit in glo. ſi. et eᷣ de ſequeſtᷣ. c. dilectus i pñ.
i ¶ Si quos. facit ad illud qd̃ dixi. e. con. ij adeo. ſ. reſpon. ver. que.
k ¶ Deductis. Nota portio deducta diminuit. qd̃ facit ad queſtionẽ de impetrante ad taxã de. xx. ꝙ poſſit acceptare bñficiũ taxatũ ad. xxij. ſi penſionarium fuerit in duobus. ar. pro hoc. ff. de lega. iij. l. cũ ei. cũ ibi notatis. q2 qd̃ deducitᷣ rõne penſiõis ſolute cenſetᷣ ibi nõ adeſſe. ar. ad hoc. ff. de cõdi. et de. ſed et ſi hoc ſpecialiter. §. eudam. ff. ad trebelli. cogi. §. hi qui ſolidũ. ff. de bo. liber. in ſeruitutẽ. §. nõ nũꝗ. Sed ꝫ videtᷣ. ff. de annu. lega. liberto. §. i. nã tus dᷣ reſidere in pſona transferente. ff. de trãſac. l. cũ hi. et ſic ſit. ff. de leg. ij. l. ſi quis titio. ſ. reſpõ. pro iſta parte facit bñ. ff. ad. l. falci. ad veterani. et hanc partẽ tenent quidã moderni. ar. eᷣ de pben. cui de non ſacerdotali. in ſi. li. vi.
l ¶ Expẽſis legitimis. ſcilicz neceſſarijs. nichil enĩ eſt quod hoc genus deductionis impediat. vt ſatis

no. extra de reſti. ſpo. grauis. ꝙ ſi iſtas expẽſas añ reſtitutionẽ poſſeſſionis nõ deduxerit: cuz tñ ſint expenſe q̃ ex ↄ̃ſtitutione ſeu cõſuetudine peti poſſunt et debentᷣ quandoq̃ ante preſcriptionẽ: ſicut eſt in caſu eᷣ de elec. ſtatuimus. et. c. cupiẽtes. li. vj. de hoc notatur per Inno. et Hoſti. eᷣ de appel. reꝑhenſibilis et ple. no. W. extra de ver. ſig. c. i. i ſi. i cle.

annum redierit: ab eo qui mittẽdus fuerit congruã recipiant [o] cautionem. Ille quoq̃ qui [p] iudicialiter poſſeſſionem retinere preſumpſerit violenter ita ꝙ ob eius contumaciam alius miſſ⁹ fuerit: et poſt annum verus [q] poſſeſſor etiã conſtitutus [r] iure ſi [s] quod habuerit i eadẽ re ipſũ decernim⁹ oĩno fore [t] ꝑuatũ.

m ¶ Si aduerſari⁹ pri⁹ cõtumax vt ptz i lrã de qua iſte text⁹ ſumitur. extra vt lite nõ ↄ̃teſt. qm̃ frequẽter. §. i alijs. dic vt ibi
n ¶ Infra ãnũ. ꝗ ãte lapſũ ãni nõ ſit ver⁹ poſſeſſor. et hoc notatᷣ eᷣ de offi. ordi. paſtoralis in glo. ex hoc videtᷣ. Item an ſic miſſus poſt lapſum anni poſſit ſm canones rem talem preſcribere cum habeat cõſcientiam rei aliene. no. e. ca. paſtoralis. in glo. ſed vſq̃ mandata eccleſie. et facit qd̃ dicã. ſ. in cõſti. otho. naturalis. ver. non pareant.
o ¶ Recipiant cautionem. de hoc no. Ber. extra de reſti. in inte. ſuſcitata. in ſi.
p ¶ Qui iudicialiter. i. per decretum iudiciale.
q ¶ Uerus poſſeſſor. licet infra annũ nõ ſit realiter poſſeſſionẽ nactus. vt dicto. c. cõtingit. in glo. idem videtur. ff. de bo. au. iudi. poſ. ꝓuis.
r ¶ Conſtitutus. ſ. iſte miſſus in poſſeſſionem huiuſmodi. Jo. de athon.
s ¶ Si quod habuerit. ſ. iſte contumax violẽtus.
t ¶ Fore priuatuz. contra talem qui nõ admittit miſſum in poſſeſſionem per decretum iudicis prodita ſunt plura remedia. vt no. dicto. c. contingit. in glo. contra iſtud. Nunquid ergo contra talem poſſit ſimul petitorium et poſſeſſorium intentari. diſtin. ple. per W. extra de cau. poſſeſſi. c. i. in glo. vlti. in clemen.

¶ Explicit apparatus domini Johannis de aton ſuper conſtitutiones domini Othonis Cardinalis apoſtolice ſedis legati. viri vtiq̃ bonarum litterarũ pleni.

¶ Hic incipit gloſa cōſtitutionū domini Othoboni apoſtolice ſedis legati edita londonie. Anno domini. Milleſimo ducenteſimo. xlviij. ix. calen. maij.

¶ Othobonus miſeratione diuina ſancti Adriani cardinalis et apoſtolice ſedis legati ad perpetuaȝ rei memoriam.

¶ Summariū.

¶ Pio zelo excitatus ⁊ iuſta auctoꝛitate fretus. D. Othobonꝰ ſequētes cōſtitutiōes āglie: ſcotie hibernie ⁊ wallie ꝯſtituturꝰ ē.

Mandata [a] dei et lex altiſſimi data ſūt a diebus antiquis [b] vt [c] creatura que [d] fregerat iugum recedens [e] a pace dei ſui venturū pacificum regem reconſiliatoꝛem mediuin et inſtaurātem oīa pontificem manens ſub [g] obſeruantia legis et mandatoꝛum tanq̄ lucerne et lucis data [h] ſpe quaſi vmbraculo in patruȝ pꝛomiſſionibus expectaret. Hec autez [i] eſt dignitas adoptiuoꝛuȝ ſponſe: et gl'ia filiorū ſancte [k] matris eccleſie vt [l] audiant exea mandata vite [m]: cuſtodientes coꝛ ſuum in [n] illis in [o] pacis

a ¶ Mandata dei. de q̄bus no. p oꝛdinē. xxxij. q. vij. q̄d in oībus i fi. que oia ſucanctec cōpꝛehendūtur ſub ſermōe euangelico. Diliges dñm deuȝ tuū ⁊c. Math. xxij. c. in fi. q̄ñ ibi icludit ois lex ⁊ pꝛophetia Math. vij. ca. et di. i. c. i. in fi.

b ¶ Antiquis. q̄ꝛ p moyſen et pphetas alioſq famulos ſuos oꝛdinatiſſimā diſpoſitionē tēpoꝛū. ex in pꝛohe. §. i. et. vij. di. ſtinc. moyſes.

c ¶ Ut creatura. ſ. adam pꝛothoplauſtus. i. pꝛimo foꝛmatus. ex ſuggeſtione eue. ipſa vero ex ſuggeſtione diaboli. ex in pꝛohe. et Gen. iij. c. ex de ſum. tri. c. i. §. i.

d ¶ Que fregerat. iugū ſcȝ diſcipline. in paradiſo nāq̄ voluptatis duplex a deo pꝛeceptū noſcit eſſe datū. vnū q̄d fuit lex nature: ibi creſcite et multiplicamini ⁊c Gen. i. c. et eccle. xvij. c. ſcribit. addidit ei diſciplinā et legē vite ⁊c. g. i. ad coꝛrectionē legis naturalis de hoc dixi. ſ. in conſti. otho. licet ad pꝛofugandū. v. ingerat. in fi. Aliud vero fuit pꝛeceptū et lex diſcipline cū dixerat Gen. ij. c. de ligno ſciētie boni et mali ne comedas. vbi dꝛ ex ſola cauſa pꝛhibitionis cauſari petm̄. viij. q. i. ſciendū xi. q. iij. q̄d ergo mi ꝑ. §. ſciendū. ff. de re. mili. l. iij. §. i bello. xxiij. q. i. c. fi. ⁊. C. de delatoꝛ. l. fi. li. xi. Nā melioꝛ eſt obedientia q̄ victima. eccle. iiij. c. in fi. de hijs dixi. ſ. in cō. otho. c. baſilicaꝝ. poſt pn̄. i glo. vt le. ar. ſ. c. §. nos igit. ibi obediētie debito bono. ⁊. c. ſe. §. fi. ⁊ dicā. j. c. cō. paſtoꝛ. §. i. v. nos obedientie. facit etiā ſignāter illud q̄d not. glo. xviij. q. ij. nullā. de qua factura iugalis diſcipline hic loquitꝛ eſtimo ſalua fide. facit q̄d dicā. j. in glo. ſ. veteris.

e ¶ Recedens. cū tñ eſſet liberi arbitrij. de pe. diſ. ij. §. liberi arbitrij. alioq̄n ſi fuiſſet diſpō neceſitata. nullo modo fuiſſet petm̄ cū nō eſſet volūtariū. xv. q. i. §. ij. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſoꝛ. §. vaſis ire. et. §. ſe. Jo. de athon.

f ¶ Pacificum regem. qui vt paceȝ doceret venit in mundū. xxiij. q. i. niſi bella. in fi. ⁊ dicā. j. c. cō. cum in armis. et no. extra in pꝛohe. in pꝛin.

g ¶ Sub obſeruātia legis. ſ. veteris ⁊ noui teſta. vt dixi. ſ. c. et in. j. glo. v. antiq̄s. etiā de multiplici lege. no. W. ex in pꝛhe. v. ſcio. in cle.

h ¶ Data ſpe. imo iā re p xp̄i icarnationē. q̄ꝛ ſedentibus in regione vmbꝛe moꝛtis lux oꝛta eſt eis. Math. iiij. ca. Iudei eni vmbꝛe legis deſeruiebāt ſed veritas nobiſ eſt patefacta a gr̄a et vitas per ieſuȝ xp̄m data Joh. iij. c. ⁊ de cōſe. di. j. c. ſ. §. ſi eni in pn̄. Item in pſalmo. ſedentes i tenebꝛis ⁊ i vmbꝛa moꝛtis victos i mendicitate et ferro eduxit eos de tenebꝛis ⁊ vmbꝛa moꝛtis ⁊ vincula coꝛuȝ diſrupit. Iam eni depoſita figura ſeu vmbꝛa ipa veritas reuelata ē extra de puri. pꝰ ptū. c. j. xxij. q. ij. ſi q̄s p. de ꝯſe. di. iij. c. pe.

i ¶ Hec autem eſt. verſiculus.

k ¶ Sancte matris eccleſie. que nos generauit p baptiſmū vt. xij. q. ij. q̄ abſtulerit et hoc reſpectu omnes fideles dicuntur fratres. xj. q. iij. ad menſam in pꝛin.

l ¶ Ut audiant. nota ergo illū plus non dici ocioſum q̄ verbo dei inſiſtit audiendo vel ſcrutādo q̄ q̄ diuinitatis ſtudiū exercet vt hic q̄d multū facit pꝛo bonis ſcholaribus i ſacra ſcriptura ſtudētibꝰ et nō ſolū ſunt vba et mandata dei audienda ſeu ſcrutanda vt in pſalmo. declinate a me maligni ⁊ ſcrutaboꝛ mādata dei mei: ſed etiā ſunt meditanda cū iuſtificent vt in pſalmo. concupiui ſalutare tuū dñe ⁊ lex tua meditatio mea ē ⁊ ſeq̄tur. viuet anima mea et laudabit te. Iteȝ in pſalmo. pꝛeuenerūt ocli mei ad te diluculo vt meditarer eloq̄a tua le. et no. p Gup. xviij. diſ. q̄m̄. §. dū aūt. Itē mandata dei nedū ſunt ſcrutanda et meditanda vt eſt dictum ſed etiaȝ cuſtodienda vñ in pſal. clamaui ad te et ſaluum me fac vt cuſtodiaȝ mandata tua ſunt etiam diligenda vt in pſal. meditaboꝛ in mādatis tuis que dilexi. Item ſunt etiam exercenda vt in pſal. In mandatis tuis exerceboꝛ et conſiderabo vias tuas. Sunt etiam pꝛonuncianda vt in pſal. i labijs meis pnunciaui omnia iudicia oꝛis tui. et ibi. pꝛonūciauit lingua mea eloquiū tuū.

m ¶ Cuſtodientes. facit ad illud quod dixi ſupꝛa in glo. pꝛoxima.

n ¶ In illis. ſ. mandatis.

o ¶ In pacis pulchꝛitudie. hoc ſignāt dꝛ q̄ꝛ bella

pulchritudie pudicitie claritate: ac reginine modeſtie appetitum[a] noxium ratiõis[b] iudicio ſubiugãtes ¶ Ad[c] cuius rei cõmodã executionem ſanctorũ[d] patrum decreta[e] per[f] ora corũ diuinit[us] promulgata iuſticie[g] regulas et[h] eq̃tatis dogmata cõplectẽtia/ quaſi[i] lata[k] flumina prodierunt: et tã ſummorũ[l]

lites concupiſcentie et libidines ſtema nature per uertunt. belliſq; ſeruitutem inuenit auten. q̄ mo. na. effi. ſui. §. ij. colla. vij.

a ¶ Appetitũ noxium. ſic extra in prohe. §. j.

b ¶ Ratiõis iudicio. quã rõem p lege haberi conſtat. j. di. cõſuetudo. ff. de bo. dãp. cũ ratio. ĩ pn. imo deſtru eta ciuili lege durare ratio dicit. ff. de capi. di. caſ. ſicut ꝫ p apſm dicẽtem j. ad cor. vij. c. ij. q. iij. cuſentinum. §. quod etiam. vbi de hoc per Guy. mortuo marito vxor nubat in dño. lex ciuilis ſtatuens tẽpora luctus ſit ablata. tñ nec apſus nec propheta rõnẽ illius legis tollere poſſit q̄ fuit turbatio ſanguinis ſtãtibus nature pncipijs. ff. de hijs qui no. in fa. liberorũ. j. reſpon. et facit qđ dixi. ſ. in con. otho. alicubi. §. quo dante. in pn. felix ergo cõprobat q̄ rationi innititur. nã iuxta ſenecã ad lucil. xxxvj. c. ſi vis omĩa tibi ſubijcere primo ſubijce te rõni. Multos reges ſubijcies ſi ratio te rexerit. et no. Guy. viij. di. fruſtra in prin. rõne ergo vincẽdum eſt. xxiij. q. vj. vides.

c ¶ Ad cuius rei. ij. pars.

d ¶ Sanctorũ patrũ. ſic. ſ. c. cõ. ſacrorũ. §. i. ĩ pri. qui ſic dicũtur ꝓpter honorẽ. vt dixi. ſ. in conſti. otho. qđ ad venerabiles. in prin.

e ¶ Decreta. ſ. ſtatuta ſeu cõſtitutiones q̄ proprie ſic dicunt qñ fiũt ꝓprio motu ſtatuẽtis ſed decretalis vel epla ſũt ad ꝯſultationẽ alterius. vt patet xix. di. c. j. et no. Jo. an. ex̃ in phe. ꝟ. ꝯſtitutiões.

f ¶ Per ora eorum. xvj. q. iij. c. vlti.

g ¶ Juſticie. q̄ eſt virtus: ſed ius eſt illius ꝟtutis exercitiũ. iuris prudẽtia eſt ſciẽtia illius iuris. Itẽ iuſticia ẽ ſupmũ bonũ: ius mediũ: iuris prudẽtia infimũ. xij. q. ij. cũ deuotiſſimũ. Item iuſticia vult ſuũ vnicuiq; tribuere. ius coadiuuat. iuris prudẽtia docet qualiter illud fiat. vt hec et alia. no. inſti. de iuſti. et iur. §. iuris prudẽtia. q̃uis velit glo. ibi dicere et cõcludere ꝙ iuſtitia eſt habitus ⁊ ius actus ſꝫ quicqđ ibi notet glo. vel tull. tu dic ꝙ ius eſt habitus ſiue ars ĩ hoĩe erudito q̄ eruditio dũ pducit in eſſe dr̃ iuſticia: et ſic iuſticia eſt actus. ius vero habitus. vt hic et ꝑplura alia de hac materia no. W. extra in prohe. §. i. in cle.

h ¶ Et equitatis. an eq̃tas ꝑferat iuri ſeu rigori iuſticie? de qua ꝑmiſi ĩ ꝑxi. glo. quicqđ alibi repias ſcriptũ p diſti. ꝑluras doctor iuris ciuilis. C. de legi. l. i. ſcꝫ inter equitatẽ ſcriptã et non ſcriptã. Tu dic breuiter ꝙ ſi reperiat rigor ſcriptus correctiu[us] ſeu aduerſatiuus eq̃tati etiã ſcripte ibi rigor ſeruat ⁊ ꝑferat. ff. depoſiti. l. bona fides. ff. loca. cũ apparebit. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. Item econtra ſi equitas ſit correctiua ſeu aduerſatiua rigori iuris ſcripti. tũc eq̃tas prefert. C. de procur. l. exigendi. ar. op. C. de exhi. l. pe. §. fi. ſed vbi nõ ſtat p modũ correctiõis alterius et dubiũ ẽ quin debeat ſeruare

locũ hꝫ dctã. l. C. de legi. l. i. nec obſtat. C. de iudi. placuit. q2 ibi loquitur ĩ iudicijs iudicis arbitrio relictis quo caſu ad equitatẽ ſemp inclinare debet vt ſatis dixi ſ in cõſti. otho. licet ad ꝓfugandũ. §. j. ꝟ. digne circa mediũ ibi caſtiget ergo ⁊c. alſ niſi ei[us] cõmittat arbitrio ſẽp leges ſcriptã ſeruare debet in iudicãdo vt ple. dixi ſ in cõſti. otho. c. vlti. §. j. in fi. ꝟ. pena debita.

i ¶ Quaſi. ſimilitudinẽ no. q2 nichil eſt illud cui ſi ẽ. ar. ff. ſi agri. fal. mo. dix. l. j. §. hec actio. cũ eñ ſunt in predicamento relationis ea q̄ ſimilia ſũt iq̃tũ talia vnũ nõ ꝑt eẽ aliud q2 vnũ relatiuorũ nõ põt eſſe aliud ar. ff. de re. permu. l. ij. §. j. vbi eadẽ res nõ põt eẽ ꝯ merx et idem qđ venditur et eius preciũ. de hoc no. per Bernar. ex̃ de reſcꝑ. cauſam etiam in. j. glo.

k ¶ Lata flumia. ſup hmõi ei ſũt tractat[us] dena mila itroducẽda. autẽ. q̄ mo. na. effi. ſui. §. ij. col. vij.

l ¶ Sũmorũ põtificũ. dicit aũt põtifex quaſi põtem alijs faciens ad patriam celeſtem. xxj. diſtin. cleros. et no. W. extra de pe. c. j. in princi. in cle. ſꝫ cũ ẽ ſũmus q̄ mot[us] ꝓprius ipſius pape ẽ olm arti fex olm habẽs virtutẽ. oĩa ꝓſpiciẽs ĩ tñ ꝙ plenã diſpoſitionẽ obtinet ſuper materia ⁊ forma ordinandi ⁊ fungendi quaten[us] aliqua in iure ꝯſiſtunt l. di. ferrũ ex̃ de regulat. vidua. ex̃ de voto. c. j. li. vj. ex̃ de ſpõ. is qui. C. de rei. vxo. accõ. l. j. §. j. ex̃ de trãſla. epi. quãto. Non eñ puri hoĩs ſed veri dei vices gerit in terris. ex̃ de tranſla. epi. inter corporalia. Ideoq; dr papa ꝙ ẽ itercieccio miratiua q̃ſi ſit quoddã mirabile ĩ terris vt no. W. de ſen. ex. c. ſi. in pn. l cle. ĩ his q̄ ſolũ veritatẽ facti reſpiciũt nullã ptãtem obtinet imutãdi nõ eñ facere poſſet albũ de nigro ex̃ de iure et ſi xp̃s. Itẽ nec ĩ his q̄ fundamẽtũ eccliẽ nẽc militãtis ſuſtinẽt ſicut ſũt decẽ ꝑcepta. vij. articuli. vel ſacramenta imo nec aliq̃ ſubſtãtialia legis diuine ex̃ de teſti. ſpo. lras. Ratio ẽ q2 ifringere talia tẽderet ad deſtructionẽ ſeu diminutionẽ religionis chriſtiane non autem ad edificationem contra doctrinam apſi. ij. ad corin. x. c. vñ nec ꝯ euãgelicam doctrinã q̄cq̃ ꝑt vt bñ no. Jo. an. ex̃ de cog. ſpũali ſup eo. ꝟ. ſepare. Itẽ nec in his q̄ natura hoib[us] miniſtrauit ſicut vim vi in caſu licito repellere. ff. de iuſti. de iur. vt vim. ex̃ de re iudi. paſtoralis. §. vlti. ꝟ. nec ꝑdicta ſuppletio. ĩ cle. vt ple. no. W. c. li. de ꝑbẽ. ſi roman[us] iur qđ q̃ritur an papa ſit dñs ecclíar toti[us] orbis ita ꝙ poſſit abdicare ⁊ auferre rẽ ꝯ ei[us] dñium vni ⁊ transferre ĩ aliũ dicit Guy. ĩ roſa. xij. di. c. j. ꝙ nõ vtẽs auctoritate vti Ber. circa fi. q̃ti li. ad eugeniũ papã cõſideres inq̃t olm romanã ſctãm eccliam cui auctore deo preces eccliar eẽ matrẽ nõ dñam: te vo nõ dñm epor ſꝫ vnũ ex ipis. ar. ĩ hoc. vij. q. j. mutationes in prin. vbi dicit aut dñatione ⁊c. vñ ſecundum tho. papa poteſt icurrere viciũ ſymonie recipiẽdo

pecuniā p̄ro re aliqua ſpūali. Quis enī res eccleſie ſint ei⁹ tā q̄ p̄ncipalis diſpēſatoris tñ nō ſunt ei⁹ vt dñi et poſſeſſoris. et hoc plenius recitat Gup. i dicto. c. i. Nec obſtat qđ đ ceſſat lex ambitus i vrbe. ff. ad. l. iuli. de ambi. l. i. i p̄n. nā hoc ꝯtingit ex ꝓſumptione q2 ꝓſumitur ibi ꝙ p̄nceps nec gratia nec pecunia moueať ad dandū honores. C. de cadu. tollen. l. i. circa fi. vnde nō locus ſed p̄nceps loci hāc ꝓſumptionē leg̃ dedit latori. vt not. Wig. C. de epiſco. et cle. l. ſi quicq̄ i fi. cōtrariū tñ modernis tēporib⁹ re neť. ſ. ꝙ dñium

pontificum q̄ ipſius apoſtolice ſedis legatorum / aliorumq3ᵃ prelatorum eccleſieᵇ ſācte toto orbe diffuſe conſtitutiones ſacre tā q̄ riuuli de fluminum latitudine proᶜ diuerſorum temporum neceſſitate ᵈ ſūt p̄rodite: vt nouis morbis fragilitate ᵉ humana generatis noua remedia

eccleſiaꝝ tam p̱ reſeruationē q̄ p̱ collationē ad papam p̱tinere. ex̃ de p̄ben. c. ij. in p̄n. li. vj. Item et dñium rerū eccřie ad papā đ ſpectare. ar. viij. di. quo iure. cū ſi. no. p̱ W. ex̃ de p̄ben. ſi de bñficio. i cle. nā cū ſit gubernator totius vniuerſi pōt vni auferre et alteri dare maxie ex cauſa. ar. C. de fundo limtrophe agros. li. xj. cū ſi. quā poteſtatē pape ad vnguē experimur hodie: in ſua frequēti decimarū ipoſitiōe. ſed tñ lȝ papa viuēs in terris. vt ꝓmiſi poſſit voluere quadrata rotūdis. ſi tñ erret iudiciū ſibi terribile immebit. vt le. et no. xl. diſ. ſi papa. p̱ Jo. an. et hoſti. ex̃ de ꝯceſ. p̄ben. ꝓpoſuit. Cū enī pōtifex dr̃ quaſi pontē faciēs. vt dixi. ſ. in p̄in. hui⁹ glo. ergo ſi pons fractus et ruptus ſit: quis ꝓſtabit viā. nec credo ꝙ p̱ hmōi ꝟba incidere in legē. ex̃ de malefi. c. quinto. q i etiā in dubijs excuſať qs a delicto. ar. ff. de iur. fiſci. non puto.

a ¶ Aliorūq3 p̄latorū. vt dixi. ſ. in conſti. otho. in p̄ohe. §. deniq3. ꝟ. cōcilij imo et principū ſecularium ſup̱ q̄bus tñ tradiť duplex regula. Prima eſt ꝙ lex imperialis eccleſijs fauēs ſemp̱ recipienda eſt niſi forſan p̱ ſedē apoſtolicā reprobať. Scđa regula ē hec imp̱ialis lex eccřiam impugnās nūq̄ eſt admittēda niſi forſan p̱ ſe. ap. approbeť. vt has regulas tradit Gup. eas colligendo de textu. x. di. c. ij.

b ¶ Eccleſie. eccřia grecū eſt latine dr̃ cōuocatio. eo ꝙ oēs ad ſe vocat. q̄ đ et catholica. i. vniuerſalis. q2 p̱ vniuerſuȝ mundū eſt ꝯſtituta ſcđm papā ar. littere hic ſequentis toto orbe diffuſe ꝛc. vel catholica. i. ḡnalis. q2 in eadē doctrina quo ad inſtitutionē. ex̃ de ſum. tri. et fi. ca. c. i. §. vna ꝟo eccřia. no. per Gup. i. q. i. extra. in fi.

c ¶ Per diuerſoꝝ tēporū. forte intēdit diſtinguere p̱ut nōt g. ex̃ de ſum. tri. c. i. §. hec ſctā i glo. hec fuit diſpoſitio imo certe et hoc tp̱e gr̃e ad varietatē tēpoꝝ variant iura. ar. in hoc qđ le. et no. ex̃ de ꝯſan. et affi. nō debet i p̄n. et p̱ Gup. ex̃ de reſcrip. ſtatutū i p̄n. g. hoc fuit laudabiſe. li. vi. ꝛ. J. l ꝗ. px.

d ¶ Neceſſitate. alś varietate que p̄p̱rie đ cauſa deuiandi a veritate verbi mutatio. vt no. W. ex̃ de renū. c. i. in p̄in. in cle. an ergo admittatur variatio ſatis not. per di. de re. iur. c. mutare in fi. li. vj. ſed quo ad ꝓpoſitū le. et bñ not. p̱ W. ex̃ i ꝓhe. §. qm̃. ver. varietatē in cle. nā decurſio ſeu varietas humane nature licȝ prima eius gubernēť p̄ncipia paulatim. tñ eget curatione legum. vt tranquilitate gaudeat ꝛ quiete. auten. de reſti. et ea que parit. in p̄incip̄. colř. iiij. Item volubilitas hominū et varietas cāruȝ emergentiū plerūq3 turbāt q̄ prius ſubtili cōſeruatione erant cauta. auten. de hijs q̄ ingre. ad ap. in p̄in. colř. v. nam natura generās cās indies inouať. auten. de fide inſtru. §. i. i fine et. §. ſi. colř. vj.

p̄rouenirent. Sed effrenisᶠ illa cupiditas que inᵍ primis ᵍ generis humani parentibus radices miſit ita ʰ virus ſuum in poſterosⁱ ſeminauit: ita per illicitos motus ceca ᵏ diſcurrit: vt comminuta virga virtutis et diſcretionis ad aliena irreuerentiˡ fronte ꝓſiliat ᵐ ꝛ quaſi ⁿ ebria ſe

e ¶ Fragilitate humana. pctm̃ aūt inde p̱ueniēs facilius remittiť q̄ ſi ex deliberatiōe procederet. vt. xxv. di. §. criminis. et dixi. ſ. in ꝯſti. otho. qđ in quodā. ſ. reſpō. in g. nā nulla. ſȝ pctm̃ in ſpm̃ ſctm̃ eſt irremiſſibile. de pe. di. iij. inter hiec̃. in fi.

f ¶ Sed effrenis. ꝛ dic. i. nō parēs freno ad modū equi impetuoſi freuū non curantis qi currit et diſcurrit. ex̃ de homici. dilectus et. c. ſignificaſti. j. et no. Jo. an. ex̃ in p̄ohe. §. i. ꝟ. effrenata.

g ¶ In primis parētibus. de q̄bus dixi. ſ. c. in p̄n. ver. vt creatura.

h ¶ Ita virus. i. venenum.

i ¶ In poſteros ſeminauit. ſed p̱ hoc no. nota tria tēpora ſcȝ tēpus ante legē videlicet poſitiuaȝ: naturalem tñ tunc habebāt. Itē tp̄s ſub lege. Item tempus poſt legē ſiue tempus gratie q̄ tria tp̄a determinantur per tres verſus illius reſponſorij. aſpiciens a longe quia in primo dicitur de terrigenis. In ſecundo dicitur de iſraelitis. In tertio de nobis q̄ ſumus iam tempore gratie ar. in hoc quod no. Gup. poſt Laurē. xxxv. di. ab exordio.

k ¶ Ceca. de hoc dixi ſupra in ꝯſti. otho. ad eludēdum. §. nō nulli in. ſ. ꝛ. ij. glo. ē etiā gibboſa vt p̱ xlix. di. §. gibboſus et licet ſic claudicet tamen diſcurrat vt ſequitur.

l ¶ Irreuerenti fronte. vt ſiue verecundia phas ꝛ nephas p̱miſcēdo. ſ. c. ꝯſti. ambitionis. ſ. reſpō.

m ¶ Proſileat. ſuis terminis non contenta vt. ſ. ſe. ſed hoc eſt contra legē. vij. q. i. ſi q̄s ep̄us in fi.

n ¶ Quaſi ebria. quia a rationis iudicio alienata propter malam qualitatem animi et iniuſtam habitudinem mentis vt no. per Gup. xxv. diſtīc. cris ſup̱ glo. q̄nq3 ar. xxxv. di. §. j. ꝛ p̱ totā di. illaȝ vbi ait Boetius. vinū moderate ſūptuȝ itellectui videtur conferre acumen. ergo non modice ſumptuȝ rationē p̱turbat: intellectū hebetat: mēoriā

dimittat. quo[a] fit vt corru
pte mentis auiditas nec[b]
abſtinere ab illicitis noue
rit nec[c] gaudere pmiſſis:
neq; ad bona cõſenſũ ad=
hibeat pietatis ¶ Sane[d]
ſi antiqua ⁊ remota peſtis
hm̃oi exterminia dolẽda
ſuſcepimus[e] amarius[f] flen
do[g] modernũ vulnus[h] in
cumbens: quod[i] non[k] mõ
auribꝰ: ſꝫ etiã oculis ⁊ ma
nibꝰ ſe[l] palam exhibet eſti
mamus eo q; temporis[m]
hm̃oi dici mali quantũ a
primis longanimitate di=
ſcedãt: tanto duriori[n] cer=
uice in profundiora malo
rum contemptu damnabi=
liori[o] deſcendũt: dũ iuris
ſemita derelicta diuerti=
tur in obliquum: cedit[p] po
tentie veritas: iuſticiam[q]
fauor expellit: ⁊ dum oẽs

eneruat. obliuionẽ immittit. errorẽ infundit. igno=
rãtiã pducit. ar. e. di. venter q̃ eſt palea. Itẽ aug.
[Ebrietatis dona.] Ebrietas aufert memoriã. diſſipat ſenſũ. ꝯfundit
intellectũ. inuoluit linguã. oculos obfuſcat. et oĩa
mẽbra debilitat. vitã minuit. et oẽm ſalutẽ exter=
minat. no. ergo
Sup. e. diſ. lu=
xurioſa. abſit q̃
vt os precipue
clerici oleat ex
ingurgitatione
ff. de edili. edic.
l. qui clauus. §.
[Verſus.] is cui. v̾ſus.
Ex nimio potu
titubat pes: lin
gua ligat. Tur
pia verba ruſit
mens ratiõe ca
ret. Ebrietas
frãgit quicqd ſa=
pientia tangit.
Semp i oĩe qđ ẽ
mẽſura ponere
prodeſt. Et ſine mẽſura depit omẽ qđ eſt. Illa tñ
ebrietas eſt pclara de qua habet̃ de cõ. di. ij. i cali=
ce. de iſta materia plus dicã. ĩ. i tractatu de mona
chis. §. ſane. v̾. ieiunẽt. ſic idẽ dr de furioſo ſic etiã
dicit̃ de ebrio. ar. ſ̃. c. in pñ. in g. ij. ff. de iur. co. di.
l. ij. §. furioſus. ff. de. v̾. ſig. l. vlti. §. i. qđ erroneum
eſt circa aſſecutionẽ tpaliũ imoderate. vt pꝫ in hoc
qđ dixi. ſ̃. in cõ. otho. ad eludendũ. §. nõnulli. i pñ.

a ¶ Quo. i. vnde.

b ¶ Nec abſtinere. ſic. xlvij. di. vicũ. in ſi. et. c. ſe.
et. c. omnes. cum ſi.

c ¶ Nec gaudere pmiſſis. vñ verſus. Cui ſatis eſt
[Verſus.] qđ habet ſatis illud ꝯſtat habere. Et cui non ſatis
eſt illũ quoq; ꝯſtat egere. vt no. Sup. lv. di. c. i.

d ¶ Sane. iij. pars.

e ¶ Suſcepimus al̾s ſuſcipimus.

f ¶ Amarius. nota amarius plangit malũ pñs et
recẽs q̃ preteritũ vniformiter ſetens. ar. ff. de pe.

g ¶ Flendo. de hoc fletu mali dã (aut fctã. §. ſi.
nabiliter rident. ex̃ de priuile. petiſtis.

h ¶ Vulnus. cui ſi mucrone ſucciſo nõ curet̃ igni
tũ ferrũ iniicit̃. i. q. i. reperiũtur. ar. autẽ. hec ꝯſti.

i ¶ Qđ. ſ. vulnꝰ flebile. (imo. ꝯ̃. ſ. reſpõ. col. viij.

k ¶ Nõ auribus. ſupple tñ: ſꝫ oculis. ſenſus ait
viſus inter oẽs alios minus decipit̃. et ideo teſti=
moniũ de viſu certius dr. ex̃ de teſti. pterea. no. w.
ex̃ de ſum. tri. vidit. in cle.

l ¶ Se palã. eo maior dẽt eſſe aculeus ſeu ꝯfuſio
quo culpa patẽtius ſit cõmiſſa. ex̃ de pe. c. i. in cle.

m ¶ Tẽporis hm̃oi. ſ. nouiſſimi. vt dixi. ſ̃. in cõ.
otho. i pſatiõe de quo textꝰ hic pñs pphetat̃. ij.
ad thi. c. iij. in prin. in nouiſſimis diebus diſcedẽt
quidã a prima fide. ad thi. iiij. c. in prin.

n ¶ Duriori ceruice. pꝑter frequentẽ aſſuefactio
nem. C. de epiſco. auten. l. iij. in ſi.

o ¶ Dãnabiliori. ex̃ de ꝯſue. c. vlti. in prin.

p ¶ Cedit potẽtie veritas. ꝯtra legẽ auten. vt oĩs
obe. iudi. §. ſi vero. coll. v.

q ¶ Iuſticiã fauor expellit. in oĩ gradu charitate
refrigeſcẽte p tria mala puta ſcꝫ p cupiditatẽ potẽ [Cupiditas / potentia / et fauor iuſticiam peruertunt.]
tiam ⁊ fauorẽ regnicolas dolenter affligi: fides oc
culata indies lamẽtat̃. vt. ſ̃. ptꝫ. lꝫ enim ad alium
effectũ. no. Sup. tria gña hoim p qđ quidam ſunt cõ
iugati. quidam cõ
tẽplatiui: quidam
prelati. vt ipſe [Tria hominũ genera.]
no. xiij. di. ver.
v̾. cõmittat. tñ
quo ad ppoſitũ
triplicẽ gradum
alr̃ conſidero in
quibꝫ regno ter
reſtri. ſ. clerico=
rum / militum / ru=
ſticorum / ſeu ſipli
ciũ vt teſtat̃ me
tricus dicens.
Clerus eques /
coridon ſermõẽ
bꝰ enſe iuuẽco.
Inſtruit armat
alit: hec tria re=
gna regũt. Primo itaq; i clero patẽt mala pmiſſa.
ſupiores eni archidiaconi plerią; et alij ne i epiſco
palẽ reuerẽtiã excandeſcãt gregẽ quẽ paſcere debe
rẽt verbo iſtructiõe parit̃ ⁊ exẽplo. ſ̃. i cõ. otho. qđ
ad venerabiles. quiq; curialit̃ tõdere: hodie pꝑter
ſuos cõmiſſarios q̃s ꝯtis eligũt ꝯſciẽtiã nõ hñtes.
ij. q. vij. puenit. ſꝫ hec officiales dictos nõ p anthi=
phraſim. vt dixi. ſ̃. i cõ. otho. qm̃ tabellionũ. ſ. re=
ſpon. v̾. et eorum officiales. q. p vepres violẽter dila
niãt. imo deuorãt pelles et oſſa dicẽte dño p pſal.
qui deuorant plebem meã ſicut eſcam panis non
forma ſancti grego. ſed vt dominantes in clero ẽ
iſtud quod le. in dicto. c. quid ad venerabiles. §. ſ.
no. w. extra de ſepul. c. dudum. §. i. ver. deputatos
in cle. cuius forſan eſt occaſio quia cum tales pre
lati vt frequentius ſtatim ex pompa fiunt vento
ſi vt not. vij. q. ſ. §. ſi huic etiam et ſenſus eorum
ex pinguedine craſſus efficitur ſemper talibꝰ me=
moria priſtini ſtatus aufertur. ar. xij. q. ij. aurum
habet eccleſia. dicunt enim ſuis nuperrime ſa=
tis notis nõ noui vos. vel idignãter obmuteſcũt
vt prima. q. j. prophetauit. in glo. ſi. intrant quo [Honores mutant mores.]
q; tales vt vulpes. regnãt etiã vt leones ſꝫ et fre=
quenter moriuntur vt canes. vt no. w. de iure iu
ran. c. ſ. in ver. nos igitur in glo. in cle. tales quo
q; mali prelati dicuntur lupi quia luporum glori
antur laudibus lxxxvj. diſtinc. nichil. Dicuntur
etiam leones Ezechie. xxij. c. quaſi leo rugiens ⁊
rapiens predam. viij. q. i. ſũt quidam. dicuntur
etiam canes impudici propter defectum regimi=
nis: ij. q. vij. qui nec. Item dicuntur corui pro=
pter peccatorum nigredinem. et etiam ſal infatua
tum ad nichilum proficiens. ij. q. vij. non omnes.
et. c. non omnis. Item dicuntur porci. xliij. diſti.
in mandatis et plenius not. Sup. ca. diſtincti. c.
primo. Ideo propter hoc eis auferetur poteſtas
Ezechielis. xxxiiij. capitu. nec credam dictis prela
tis ſi huiuſmodi extorſiones ſe aſſerant ignorare

cuꝫ eas ſibi imbuerſent et de hmõi turpi q̃ſtu re et verbo ſibi faciãt reſpõderi. ꝯtra illud qð dicã. ĩ.c. con. ad tutelã. §.i. in. v. ꝯſiliū. et in. c. deus oĩs. §. pe. et qð no. w. ex̃ de ſta. mo. c. i. §. porro. v. familiaribus. in cle. ij. q. vij. negligere. xxiiij. q. iij. qui põt. ex̃ de reg. iur. c. fi. lib. vi. facit quod not. xviij. di. puenit in pzima glo. Parū itaqꝫ no=

que a ſua ſibi videnť expoſcunt: que xpi ſūt: que ant

cerẽt miniſtri mali ſi bñi eſſent boni. de ꝯſe. di. iiij. baptiſmi. Itẽ regulariter facta ſeruiẽtiū cõditiones dñoꝝ inſinuãt: cū dñs appetat eius miſtros ſuis cõditiõibus ꝯformare ⁊ ecõtra. ſ. in cõ. otho. i ꝓhe. l pzi. ar. de pe. di. i. oĩs q̃ odit cū. c. ſe. vñ ſic correctiões in corruptiões dãnabiliter quidã peruertũt. ff. de edi. edic. ꝑcipiũt. Io. xij. c. ibi Si q̃s michi miniſtrat ⁊c. nimis verificãtes canonẽ dicẽtẽ omne malū ꝓceſſit a ſacerdotibus. xxiiij. q. iij. tranſferunť. ar. in hoc ꝙ ſic tendũt ad noxiã. ex̃ de excep. pia. li. vi. Igiť lʒ in hac ꝑte pena nõ deerit. vt dicã. ĩ. c. con. xpianc. §. i. in g. ſecus ergo. cū cõtra tales hodie grauioꝛ pena eſſet neceſſaria q̃ ipo iure eos afficeret: cū ceteri tanq̃ cõicatiões ꝑuipẽdanť hijs diebus. C. ꝯmi. epi. vel progra. ꝑ totuꝫ. Scðo i militibus et eq̃tibus patẽt mala ꝑtacta. in ꝑn. huiꝰ g. qꝛ cū ſuis viribus pzelijs aut vulneribus eccliam / patriã / parẽteſqꝫ defendere deberẽt. lxij. di. valẽtinianus. in fi. vbi ptꝫ ꝓfeſſio militū. C. de aduo. diuer. iudi. aduocati: ipos q̃tū ſibi indulgẽt vicia ꝑdicta nitunť opprimere. nūc ꝑ priſas. nūc ꝑ carigia. nūc ꝑ taxas ſeu amerciamẽta et aľ calcato iuſticie cultu diuerſimode angariãdo vt. ſ. in cõ. otho. tãto. in ꝑn. dicentes cū impijs. ſit aũt fortitudo nr̃a lex iuſticie ſapi. ij. c. ſed i hoc ꝑuipendũt ꝓuerbiū ſapiẽtis. Melioꝛ eſt ſapiẽtia q̃ vires: et vir prudẽs magis q̃ fortis. ſap. v. c. in fi. nec eſt ſumendū qð poteſtatis eſt fieri ſed quod equū eſt cuſtodiri. xij. q. ij. cū deuotiſſimo. imo cū hoc ꝑ ſe nequeant pzedones peſſimos in hijs et in alijs ꝓtegũt. vt dẽ et occultãt. no. ſ. in ꝯſti. otho. cõtra latronum. et qð deterius eſt eccleſiã eiuſqꝫ miniſtros et pzíuilegia ſpoliare et pugnare ac ſeruituti ſubijcere eo affectuoſius gaudẽt quo exinde dãnabilius incidũt in ꝓfundū. ptꝫ. ſ. c. §. le. ⁊ no. ĩ. c. cõſti. ad tutelã. onera eis imponũt angarijs affligũt pziſas ab eis et decimas exigunt quaſi ſe maioꝛes eccl̃ia ſiue militãte ſiue triũphante cõtẽdant. cū dñs i ſignū vniuerſalis dñij ſibi decimas iuſſerit reſeruari. ex̃ de deci. c. tua. ſicqꝫ dominiuꝫ eccleſie illis a dño deo vſurpare conãtibus deterioꝛis cõditiõis in hijs ꝑtibus ſacerdotiū fieri videtur q̃ ſub rege neq̃ pharaone. ille quideꝫ oĩbus alijs ſeruituti ſubactis ſacerdotes et poſſeſſiones eoꝝ in pziſtina libertate dimiſit et de publico eis aliõniã miniſtrauit: ſʒ hodie ſignãter locū ſibi vẽdicat. Hieremie deploꝛatio: qꝛ ꝑnceps ꝓuinciarū facta eſt ſub tributo. ex̃ de imu. eccl̃. nõ minus. ſed talibus ſacrilegis pena nõ deerit. ĩ. c. cõ. ad tutelã §. ex hoc lʒ videx pena tẽpoꝛalis eos forte plus a tãto flagitio cõpeſceret. ⁊ exẽplo regis oſee cohiberet qui dumtaxat minabať ſacerdotibus: ſtatimqꝫ oꝛta eſt lepꝛa i frõte eius. ꝑalipo. xxvi. c. et ponitur ij. q. vij. c. nos. l fi. §. cū dauid. v. ſicut ergo. peius enl malū foꝛe nõ eſtimo. q̃ xpianos ſuis inuidere ſacerdotibus. vi. q. i. ſunt plurimi. in fi. vnde niſi layci oppzeſſis hmõi ſacerdotibus recte recõciliati fuerint verenduꝫ eſt ꝙ ad interitū vergẽt

marum ꝓfectibus conſulunt: que eccleſiaruʒ decꝰ

reges eni q̃ tm̃ ignoꝛãtia ducti in abꝛahã deliq̃rãt nõ niſi eodẽ oꝛãte ſanari meruerũt. Geñ. xx. c. de peni. diſ. i. reges. et facit hyſtoꝛia de maria ſoꝛoꝛe aaron. numeri. xij. c. l. di. §. econtra. imo forte ex hoc ruent. qꝛ coꝝ ꝑdicationes et monita audire ac cenſuras cõtemnũt. Roboaꝫ võ filius ſalomonis iõ ꝑdidit regnū qꝛ noluit audire ꝑſbyteros ſuos. iij. reg. xij. c. et. xvi. q. i. eccl̃ia. Tertio mala ꝑmiſſa. in ꝑn. huius g. patẽt in ruſticis ⁊ ſimplicibus q̃ agricultura et ſctã ruſticitate ꝯtẽpta gloꝛianť hodie l diſcoꝛdijs ⁊ aſſiſis ibidẽ freq̃nter ꝑiuria ꝯmittẽdo: cū tñ etiã ꝓ alterius vita q̃s ꝓhibeať mẽtiri ex̃ de vſu. ſup eo. falſuꝫ nãqꝫ iurãs deū ꝯtẽnit: iudicem fallit: et frequẽter inocẽtẽ ledit. ex̃ de cri. fal. c. i. vñ in deteſtationẽ tanti mali abſolutio ſic deierantiū ſolis ep̃is ꝯueniẽter diciť reſeruari vt dixi ſ in ꝯſti. otho. qð in quodã i fi. ſʒ vtinã ꝑ abſciſionẽ lingue aliqui tales docerenť veritateꝫ eructare vt ſ. in cõſti. otho. tãto. §. vlt. v. fideles. Itẽ non ſolum dominis et vicinis poꝛtiunculas terrarum nitũtur ſubſtrahere: ſed etiam aliquando ꝑ exactionẽ pecunie vel chirotecarū vt terminis coꝝ vtar aliq̃ ꝑ ſuaꝝ deciarū retentionẽ iniuſtã ⁊ calcationẽ malicioſã defraudare nitũť eccleſias ſuo iure ꝯ mſtas auctoꝛitates ſcꝑtas xvi. q. i. c. i. ꝑ totū. ex quibꝰ multa mala iducunť. Pzimū ẽ ꝑuaricatio diuini mãdati ex̃ de deci. a nobis. vñ cū decia ſit q̃ſi cẽſus quã ꝓ ẽna hereditate ſoluimꝰ iõ q̃ ſbtrahit cenſū meritū ꝑdit et agrū. ff. loca. l. quero. §. inter locatoꝛẽ. Scðm qꝛ hoĩes rectã decimaꝫ ſoluẽtes bonis oĩbus abũdabũt nūc võ qð nõ accipit chꝛiſtꝰ tollit fiſcus xvi. q. vij. maioꝛes. Tertiū qꝛ decimã nõ ſoluẽtes ad decimã trahũť xvij. q. i. decie. vbi de hoc. Quartū qꝛ dñs nõ increpat locuſtas nec plagas ãmouet. xvi. q. i. reuertimini illi vero q̃ recte dant decias q̃drupliciter remunerant. Pzima remuneratio eſt abundãtia fructuū Secũda coꝛpoꝛis ſanitas. Tertia idulgẽtia pctõꝝ. Quarta vero ꝑmiū eternū vt ꝓbanť hec in dicto. c. decie ⁊ no. Guy. ex̃ de deci. c. ij. in fi. ple. no. hoſti. in ſũma. c. ti. §. quare et omnes pzemiſſi voluuntur in textu ſequenti ita ꝙ de regnicolis noſtris pzoch dolor pzophetari videtur id quod antiquitus deo conquerebatur tu enim noſti populum iſtum ꝙ pzonus ſit ad malum. exo. xxxij. c. quinimo dilexerunt magis tenebꝛas q̃ lucẽ. erãt enim mala coꝛum opera. Ioh. iij. c.

a ¶ Que ſua. contra doctrinam apoſtoli pzime ad corinth. xiij. capitulo. et extra de cenſi. cuꝫ apoſtolus. §. i. et. c. procurationes et. c. ti. romana. §. caueat libꝛo. vi. Io. de aton.

a ¶ Exigunt. aľs exigunt.
b ¶ Negligentie. negligentiã ſeu pigriciã ſpernimus vniuerſa ledentẽ ꝯc. autẽ. de queſto. §. ſi. col. vj. ſicut diligentia recõciliat fructuoſe: ſic deſidia torpens ruit nociue. ff. de iure fiſci. l. iij. §. diui. in fi. lxxxiij. diſt. nichil illo. ꝟ. ſicut. autenti. de armis. §. veni. colľ. vi. puniẽda ergo ẽ negligẽtia. C. de fundis. pͥmo. l. i. li. xi. ꝯ ſic i con. otho. licet ad ꝓfugãdũ. §. i. ꝟ. digne circa mediũ ibi canit g.
c ¶ Deſpectus. q̄ nõ diligit de facili ꝯtẽnit. xx q. iij. pñs clericus poſt mediũ

exigũt[a]: non ſolum in negligentie[b] nebulis: ſed etiã in deſpectus[c] et ignorantie[d] latebris[e] tenebroſis abſcondunt. ¶ Nos[f] igitur ad regnũ inclitũ q̃d[g] diebus proximis a glorie ſue culmine i extenſionẽ[h] vtriuſq[i] poteſtatis excidérat: necnõ ad ſcotie[k] hibernie et wallie ptes: de gremio ſãcte matris eccleſie commiſſo nobis in[l] ipſis plene[m] legationis officio[n] deſtinati: plãtãdi[o] ꝛ euellendi[p] atq edificandi[q] ſollicitudinẽ de manu[r] ſãctiſſimi pr̃is domini Clemẽtis[s] ipi⁹ vniuerſalis eccľie ſũmi põtificis: non ex affectu proprie volũtatis ſed pro debite obediẽtie[t] bono

ignorare d ¶ Ignorãtie. ꝓprie eſt aliq̃d ignorare. i. neſcire
Neſcire. illud q̃d debet ſcire: latius pꝫ q̄ ignorare. ols enĩ qui ignorat neſcit: ſed nõ ecõtra. C. p q̄s pſonas. no. acqui. do. ſi duo poſt mediũ. error vero dr̃ cũ
Errare. aliter eſt q̄ credať. vñ aliud eſt ignorare q̄ errare. vñ lex dicit. ſi põt acquiri ignorãti: põt acquiri et
Titubare. errãti. ff. de acqui. poſſeſ. ſi me. titubatio vero eſt cũ duo ſciũt diuerſa vľ cũ q̃s inter duo dubius eſt et q² dubitat nõ appetit credulitatẽ ꝯ altera. C. de ꝯdi. inde. l. vlti. no. p Vincẽ. et Goffr. eẋ de cle. excõi. c. apľice. et no. Guy. xxviij. di. q̄uis. ar. in hoc q̃d no. ff. de iur. et fac. igno. ſup rubrica. ff. de teſta. de ſtatu. cũ ſi. de hac materia dixi. ṡ. in cõſti. otho. clamorẽ. §. in adiutoriũ. in g. ſi gñale. ſed credere eſt mediũ inter duo extrema. ſcꝫ inter ſcire et ignorare. q̃d inclinat vni pti cũ formidine alterius. vt ſentit. Jo. eẋ de ſum. tri. c. i. in ꝟbo inherẽtes. i cõcle. ar. eẋ de elec. vt circa. §. i. li. vj. et hoc valet pro cõſciẽtia cõpurgatoꝝ. ar. C. de iura. calũ. l. ij. §. q̃d
Scire. obſeruari. ꝟ. ſed. eẋ de ſeru. c. i. Scire ꝟo eſt indubitãter aliq̃d noſcere. vt no. Inno. eẋ de iur. calũ. c. ſi. ſi aptam. ſ. cognitionẽ cãc. ar. xxiij. q. viij. occidit. q̃d facit ꝯtra preſentãtẽ aliquẽ inceptuꝝ q̃ñ dicit ſcio eũ dignũ ꝯc. ſed hoc expone. i. vehementer opinor. vt no. ff. de aqua. plu. ar. in ſumma. §. labeo. ꝟ. ait cũ querať. ar. eẋ de ſeru. or. fa. c. i. aut cũ querať hic ꝯſciẽtia tñ colligať ab alterius actu exteriori. ar. ff. de in ius. vo. l. qui ſuũ. inſti. de re. di. §. pauonũ. in fi. aľs mores vel factum alterius proꝛſus ſecretũ impoſſibile eſt ſcire. ar. ff. de cõdi. inde lucius. Jo. de athon.
e ¶ Latebris tenebroſis. ſ. peccatorum. xlix. di. §. his etenĩ. ar. ff. de ven. inſpi. l. i. §. tria.
f ¶ Nos igitur. iiij. pars.
g ¶ Quod. ſ. regnum anglie.
h ¶ Extenſionem. aľs. executionem
i ¶ Vtriuſq poteſtatis. tam eccleſie q̄ ſecularis. nam in regno anglie precipue abundare cõſueuit fidei et honeſtatis conſtantia: equitum et peditũ poteſtas inuicta: ſed q² iam illi qui ad certandum pro eccleſia ꝛ re publica dudum fuerant debellantes fortiſſimi: modernis temporibus priuatas vtilitates moliuntur amplecti. auten. vt neq federa neq miles. §. i. colľ. viij. et quia fornicati ſunt: dñm enim irritauerũt i adinuẽtionib⁹ ſuis, et multiplicata eſt in eis ruina vt in pſal. ꝯ ar. ſupra in cõſti. otho. q̃m de habitu. i pñ. ſicq nimis veridice ꝓphetatum eſt de gentibus anglicanis q̃liter a deo recedẽtes fornicati ſunt. vt pulchre le. i. diſ. diuulgatus eſt. aľs incipit ſi gẽs anglorum.
k ¶ Scotie hibernie et wallie partes. nõ dicit regna prout ſupra dixit de regno anglie q̃ſi illius regni dictas ꝓuincias inuat partes eſſe. vt ſupra in ꝯſti. otho. in prohe. §. vlť. in. ꝟ. anglie. ſed tamen ſcotia regnum licet forte ab anglia ſit dependẽs nũcupatur. vt. j. c. ibi in regnis anglie et ſcotie. patet extra de ſi. inſtru. cum dilectus. §. ſi.
l ¶ In ipſis. ſ. regnis et partibus anglie.
m ¶ Plene legationis. vt in textu qui ſeq̃tur ſine pleniſſime. aľr enim ex legationis numero nõ poſſit beneficia conferre. extra de offi. lega. c. i. in vi.
n ¶ Officio. facit quod dixi ſupra in conſti. otho. in prohe. §. ſi. in glo. non ergo.
o ¶ Plantandi. ſ. virtutes.
p ¶ Euellendi. vicia vt exponitur extra de maio. et obe. ſolite. §. potuiſſet. et dixi in conſti. othoñ. in prin. prefationis. ſed ad hoc opponitur: q² vnum icludere reliquũ videť. egreſſus enĩ vicij ad virtutes introductionem operatur. xxxij. q. i. cum renũciatur. Solutio vt ibi per glo. ſubtilem q² diſtiguit inter orationem compoſitam et ſimplicem. ad quod facit q̃d no. ff. q̃d me. cau. ſed et partus. §. ſi. vel vnũ conuenienter ſeq̄ ad aliud. ar. ff. de pe. di. i. poſt prin. c. magna. ꝟ. dimiſerit.
q ¶ Edificandi. ſ. fideles in eccleſia dei. vt ple. ex po. Guy. hanc auctoritatem. xxxvj. diſtin. qui eccleſiaſticis circa medium.
r ¶ Manu ſanctiſſimi patris ꝯc. ex hoc videtur q̄ papa ſit dominus eccleſiaſtiĉ. de quo dixi ſupra. c. §. i. in glo. dicitur.
s ¶ Clemẽtis. ſ. quarti cuius iſte legatus ſcꝫ otho bonus ſucceſſor fertur fuiſſe in papatu ac ideo reuerenter conſtitutiones iſte ſunt tractande et ſtu= Nota.
dioſius aduertende quo earum conditor fuerit ad honorem apoſtolicũ poſtea ſublimatus. vt leg. in conſti. bo. me. fratris Jo. pecham. dudum cantu. archiepi in prohe. prope fi. ſ. noſtri othoboni.
t ¶ Obediẽtie bono. de hoc dixi ſupra. c. j. reſpõ.

in glo. ſi diſciplinē. Jo. de athon.

Sumere et ſuſcipe differunt — a ¶ Suſcepto. nota ꝙ nō dicit ſumpto qꝛ ſuſcipe re vel accipere eſt ab alio ſumere non a ſeipſo. ar. viij. q. i. ſi ergo. ſicut et deꝰ facit. xxiij. di. exorciſta ibi accipe et. c. lectoꝛ. vbi hoc no. Guy. ar. xxxviij di. q̄ſcꝫ ptʒ. ex. de origi. iuris. l. ij. ante ſi. §. poſt hunc. et extra de mag. c. i. §. i. in fi. ibi ac ſuſce ptionez i cle. ex. de v. ſig. aliud ē capere Sed ſu mimus nos ipſi ſm pap. ar. J. e. ibi aſſumūt ꝯ͂. facit ad vtrāꝗ ptē diſtinctiōis ex de iure iurā. c. i. i ru. i cle.

b ¶ Apoſtoli. ad coꝛ. vi. c. iſti.

c ¶ Quoꝛuʒ. ſ. canonū vel ſta tutoꝛum.

d ¶ Secularium autem. de eccle. ti. §. i. et de ſan ctiſſi. epi. §. pre oibus. coll. ix. melius. autem. quo. opꝫ epi. et cle. §. igit̄. col. i. ij. q. iij. cū enī.

e ¶ Cōſtitutio nes. verſiculꝰ.

ſuſcepto[a] vt noſtrū iuxta doctrinam apoſtoli[b]) mi niſterium impleamus: cū ſacroꝛum canonū iſtituta quoꝛum[c] imitationē pꝛici pū quoꝗ ſecularium[d] leges aſſumunt: cōſtitutiones[e] quoꝗ bone memoꝛie Otho nis poꝛtuenſis epi[f] tunc[g] ſancti Nichei i carcere tul liano diaconi cardinalis[h] in regnis anglie et ſcot tie apoſtolice ſedis legati necnon pꝛouincialium[i] cō ciliorum pꝛouiſiones mo res et actus fidelium ſub ditoꝛum ſalubꝛiter infoꝛ mātes ꝙ harum[k] aliqua a nonnullis inuenimus ob ſeruari: dignum[l] duximꝰ pꝛeſenti ſacro appꝛoban te concilio[m] ad omnem ſā ctam et dei placitaꝫ obſer uationem certas[n] cōſtitu tiones facere atꝗ tam pꝛo mulgatis[o] certa quedam capitula[p] necnon penas[q] adijcere[r]: q̄ auctoꝛe[s] deo pꝛofectum[t] valeant indu cere ſalutarem.

De baptiſmo Summariū.

¶ Conſtitutionez Othonis circa baptiſmum cō pꝛobans addit vt quod il le de pꝛeſbiteris parochia libus expꝛeſſit ad perpetu os eccleſiaruʒ vicarios ex tendatur: iniungens ar chidiaconis diligentez an ta fiat inquiſitionem.

f ¶ Epiſcopi. facit ad illō qd̄ dixi. s. i ꝯſti. otho. i pꝛohemio. §. deniꝗ. in pꝛin. in glo. nota foꝛmam.

g ¶ Tunc. ſ. tpe edictiōis iſtaꝝ cōſtitutionū. et fa cit ad ea q̄ dixi. s. in cō. otho. vſuꝫ. §. i. in glo. fi.

Cardinales vnde dicuntur — h ¶ Cardinalis. dicit̄ a cardine. ſicut eni oſtium regit̄ per cardinē ſic eccl̄ia p iſtos quaſi ſe regāt et alios: vł cardiales dicūt̄ ab eccl̄ia rōna q̄ ē caput ꝯ cardo aliaꝝ. vt le. ple. p Guy. xxij. di. ſacroſctā.

i ¶ Pꝛouincialium ꝯciliōꝝ. ſic. J. e. cō. amoꝛis. §. pe. et. c. xpiane. §. volētes. i fi. qualia ꝯcilia pꝛoui cialia ſingulis ānis celebꝛari ponit̄ ſub pꝛecepto. xviij. diſ. ꝓuenit. et. c. qm̄. ex̄ de iudc. cū ſit. §. ſi qs aūt. qd̄ nō eſt q̄ negligendū. xiiij. q. i. c. pe. et vlti. no. Guy. xviij. di. qm̄ i ꝑn. ar. s. i cō. otho. baſili carū. §. ꝯ ne. i g. huiꝰ ꝯtēptꝰ: Sꝫ hodie de fctō ꝑter mittunt̄. qꝛ foꝛte lucrū burſale platis inde nō acq rit̄: ſꝫ potius tūc expēſe apponunt̄. ar. i hoc qd̄ di xi i cō. otho. qm̄ de habitu. i g. hec cōſtitutio circa

k ¶ Harum. ſ. cōſtitutionū (mediū ibi hic tū. als hoꝛū et tunc dic. ſ. conciliōꝝum.

l ¶ Dignū duximus. pñtes cōſtitutiones edendo londoñ. et eas publicando. ix. kł. maij. Anno dñi milleſimo ducēteſimo. lxviij. vt ptʒ i floꝛibꝰ hiſto

Cōcilium vn̄ dicit̄. — m ¶ Cōcilio. qd̄ ſctm̄ dꝛ. s. (riarū ſub hoc āno. i cō. otho. c. vlti. §. i adiutoꝛiū. dꝛ aūt ꝯciliū a con. et ciliū: qꝛ ibi oēs ꝯgregant̄ vt ꝯueniāt ſicut cilia oculoꝝ claudēdo ꝯueniūt. vel dꝛ cōciliū a ꝯcio cis. qꝛ ibi plures cōciunt̄. i. cōuocant̄ et ꝯgregant̄. vt vt no. Guy. xv. di. c. i. v. ꝯciliū. et facit ad ea q̄ di xi. s. i cō. otho. i pꝛhe. §. fi. ver. contempū.

n ¶ Certas. qꝛ incoꝛpoꝛatas et indubitanter pu blicatas. vt no. J. e. cō. ad tute lam in fi.

o ¶ Pꝛomul gatis. ſ. cōſtitu tionibus.

p ¶ Capitula. q̄ vn̄ allegātur iſte ꝯſti. p nūcu patione caploꝝ rū ꝯ ſic ſupplet hec g. ad ea q̄ di xi. s. i cō. otho. i pꝛhe. §. vlt. i g. ex hoc arguit̄.

q ¶ Penas. q̄ efficaciter ſunt iucte ad emēda tionē moꝛū. vt dixi. s. i cō. oth. i pꝛa. i pꝛin. iꝫ ois q̄dē diſciplī na i pñti videat̄ nō eſſe gaudij. ſed meroꝛis ad hebꝛe. xij. c. ac. xxiij. q. v. pdeſt

r ¶ Adijcere. p moduꝫ ſtatuti. nō āt p mōm ſē plicis ſnie. naꝫ hoc mō. ſ. p viā ſtatuti poſſet fieri p futuris. ſ. culpis. ex̄ de ꝯſti. vt aiarū. li. vi. ꝯ ab iſta q̄cūꝗ abſoluit penitētiarius pape i caſibus curie reſuatis. als epi̅s vel eiꝰ vica rius i ſuis ſubditꝭ vt dixi. s. i cō. otho. i pꝛhe. §. vl. v. ꝯſenſu. ibi q̄d ergo pōt. ſꝫ a ſnia lata p moduꝫ ſnie alius ꝙ ferēs illā regularit̄ nō abſoluit. ff. de re. iur. nemo q̄ cōdēnatis. nec ipa ſnia hois pferri dꝫ niſi p pteritis culpis vel pñtibꝰ. nō aūt p futu

Snie et ſtatuta differunt — ris. ex̄ de ſen. ex. romana. §. caueāt. li. vi. Nō diuer ſitatis qꝛ ſnia p modū ſnie ſup certis ꝯ vbi rimatis eſt tm̄ ferēda. xxx. q. vi. iudicātē iſti. de actio. §. cu rare. qualia ſūt pñtia ꝯ pterita. nā illa idubitāter ſunt certa iſti. de v. ob. §. ꝯditiōes. ſꝫ ſtatuta p fu turis ꝯ ſic p icertis. pmulgatꝭ. ex̄ de ꝯſti. c. ij. et. c. vl. no. w. ex̄ de ꝓui. c. i. et. j. reſ. v. pmulgatꝭ i cle.

ſ ¶ Que. ſ. cōſtitutiones capitula ꝯ pene adiecte.

t ¶ Auctoꝛe deo. nō eī ē aliq̄s ita ſūmus nec i celo nec i tra q̄ poſſit aliq̄d boni opis facere niſi diuina gr̄a cooperāte: hec eni eſt illa p quā reuelat̄ ꝯ apit̄ itelligētia mādatoꝝ vt ſciamꝰ q̄d appetere / q̄d vi tare q̄d igit̄ facere debeamꝰ. de ꝯſe. di. iiij. c. aūpe. et pe. no. w. ex̄ de magiſ. c. i. poſt pꝛin. in cle.

Pꝛofectꝰ dupliciter accipitur. — v ¶ Pꝛofectū. hic accipit̄ pfectꝰ i bono put ꝯ̄trat̄ defectui. q̄ñꝗ āt accipit̄ i malo. vn̄ apl̄s ad thi. ij. c. pcepit pphana ꝯ mł̄tiloq̄a deuitare. multū eni pficiūt ad ipietatē. Itē defectꝰ q̄ñꝗ acipit̄ a bono

vt in pſal. Defecit i ſalutare tuū aīa mea. ⁊c̄. no.

a I Ngredientibus. (Guy. xlviij. di. ꝙtū. hec cōſtitutio ſupplet et addit ad illā q̄ habetur in cōſti. otho. ad baptiſmum. Jo. de athon.

b ¶ Naufragijs. i. fluctib⁹. ex̄ ne cle. vl̄ mo. ſꝫ nec

c ¶ Pꝛia tabula. ſ. nauis qua nauigamus aū petīn tendētes ad patriā: ſed ſcurrimus naufragiū ꝑ pꝛimi hois petīn quo moꝛti ſum⁹ addicti. nunc per baptiſmū purgati induimur nō hoies. xxvi. di. deinde. ſcḋa vero tabula eſt ſcapha qua in naufragio picu luꝫ vitamus. i. penitentia qua poſt baptiſmuꝫ reſurgimus. ex̄ de ſum. tri. firmiter. §. pe. ptꝫ in hoc qḋ le. et no. de pe. diſ. i. ſcḋa poſt naufragium.

Tabula ſalutis ē duplex.

I Ngredientibus[a] hoc mare magnū: inundum videlicꝫ naufragijs[b] plenū: pꝛia[c] tabula nos ad poꝛtū ſalutis adducens baptiſmus[d] eē dignoſcit̄: que oīm ſacramētoꝛū ianuaꝫ[e] ſaluatoꝛ[f] noſter iſtituit: vt[g] eum ſequētium ſanctoꝛum[h] patrum teſtatur auctoꝛitas.

¶ Cum[i] igit̄ circa ingreſſū ianue marie erroꝛ periculoſus exiſtat: pꝛedictus legatus quoſdam ab idolatria execrabili reuocās qui tempoꝛib⁹ deputatis quo ad baptiſmum ſolēniter celebꝛandum: ſabbato ſcilꝫ ante reſurrectionē domini: et ſabbato āte pētecoſten: ſuſpicantur periculum ſi diebus huiuſmodi pueri baptizentur: ſtatuit vt a tāto erroꝛe populus auerteretur pꝛedicatione frequenti: et induceretur ad ſolēnizandū in p̄fatis dieb⁹ baptiſmū: et ſuos pueros baptizando. Cū[k] aūt nemo[l] ꝑꝛſ⁹ debeat abſqꝫ hmōi ſacramenti pceptiōe dimitti p̄t a quocūqꝫ neceſſitatis caſu occurrente conferri: ⁊ collatum

d ¶ Baptiſm⁹. Quid autē ſit baptiſmus dicit mgr̄. iiij. li. ſentētiarū. di. iij. ꝙ eſt ablutio coꝛpis exterioꝛ facta ſub foꝛma vboꝝ preſcripta ⁊c̄. cui ꝯcoꝛ. diffinitio auguſt. q̄ ait Baptiſmus eſt intinctio i aqua vbis vite ſanctificata. de cōſe. di. iiij. c. i. vt no. Guy. i. q. i. dedit poſt pꝛin. Que aūt ſit vboꝛū foꝛma i hoc ſacramēto baptiſmatis dixi. s̄. i cō. otho. ad baptiſmū. §. ſtatuimus i glo. ſi euāgelica. Quis ergo ſit effectus baptiſmi remiſi in dctō. c. ad baptiſmū in. c. glo. i fi. imo dic breuiter ꝑ Jo. ꝙ baptiſmus tollit petīn ⁊ maculā delicti p̄cedentis baptiſmū. irregularitatē vel alia inde ꝯtracta: nō tū baptiſm⁹ tollit irregularitateꝫ ꝓuenientē ex defectu puta illegitimationē vel huiuſmodi. q꜄ apt⁹ nat⁹ eſt ad tollendū notā reatus nō defectus. et hec eſt rō q꜄ ſi ego iude⁹ aliquē interficio iuſte / et tādē baptizoꝛ: nichilominus ꝓmoueri poſſuꝫ. vt hoc ple. no. ꝑ Car. ex̄ de here. ſtatutū in g. pe. in fi. li. vi. Itē baptiſm⁹ tollit obſtaculuꝫ et maculā oꝛiginalis pcti et etiā actualis. vt p̄dixi ptꝫ de cōſe. di. iiij. regnāte. et ianuā paradiſi apit q̄ ꝑ ipm petīn clauſa erat. de ꝯſe. di. iiij. c. ij. vt ple. no. W. de ſum. tri. c. i. §. fi. v. efficaciam. i cōſti. cle.

baptiſmi diffinitio

baptiſmi effectus.

e ¶ Januā. vt no. ex̄ de cogna. ſpū. ꝯtracto. et ꝙ ſit ceteroꝝ ſacramētoꝝ ianua et fundamētū. le. et no. e. ti. c. ij. li. vi. ex̄ de p̄ſbi. nō bap. veniēs Sꝫ oppoit̄ q꜄ fides ſacramētoꝝ ē ianua et fūdamētuꝫ. vt no. W. e. ti. i. reſpō. in cle. Solutio. vtrūqꝫ eſt veꝝ alio et alio reſpectu nō indifferēter. vt hic cuꝫ ſuis

cōcoꝛ. Et ad maioꝛē euidētiā vij. pꝛicipaliū ſacramentoꝛū. de q̄bus le. et no. in cōſti. otho. ſacramēta. §. pꝛimo. Sciēdū eſt ꝙ quinqꝫ illoꝝ ſunt generalia et neceſſaria: q꜄ oēs ꝯtingūt et oībus cōueniūt q̄ neceſſaria dicunt̄: q꜄ ſine eis vix aut nūq̄ ſalus haberi pōt que ſunt baptiſm⁹: cōfirmatio: eucariſtia: penitētia / extrema vnctio. Hoꝛuꝫ vo aliud eſt introcūtiū. ſ. baptiſm⁹. vt hic cū ſuis. cōcoꝛ. alī. s̄. i pꝛin. huius gl̄. et dicā pleni⁹. j. §. i. in glo. ē ergo. Aliḋ pugnātiū. vt confirmatio. vnde datur ad robur vt. s̄. in conſti. otho. in pꝛohe. j. reſpon. v. reſiſtenduꝫ. i pꝛin. Aliud vo eſt ꝓgrediētiū vt eucariſtia. vnde viaticū dꝛ. xxvi. q. vi. is qui. et c. ſe. Aliḋ redeūtiū. vt penitentia. de qua dixi s̄. c. i p̄n. in g. ſi nauis. Aliud exeūtiū: vt extrema vnctio. ea eni exeūtib⁹ de hac vita cōfert̄. Duo vo ſpūalia ſeu volūtaria ſunt ſacramēta. q꜄ cū eis et ſine eis ſalus eē pōt. ſ. oꝛdo ⁊ ꝯiugiū. vt dixi per verſus in dicto. c. ſacraꝫ. §. i. et hec no. Guy. i. q. i. §. ſed notandum.

Sacramēta an ſint neceſſitatis.

f ¶ Saluatoꝛ inſtituit. dicens. Math. vlti. c. Ite baptizātes eos ⁊c̄. vt dixi ple. in g. ſ. euāgelicā. ad quam remiſi. s̄. ver. baptiſmus.

g ¶ Ut eum. ſ. ſaluatoꝛem noſtrum.

h ¶ Sanctoꝛum patrū. s̄. c. pxi. §. i. in fi.

i ¶ Cū igit̄. ij. ps recitās ſtatutū otho. de qua dixi. s̄. in p̄n. huius. c. vbi gloſe ibidē ſcripte hic ſufficiūt paucis additis non gloſatis ibidem.

k ¶ Cum autem. verſiculus.

l ¶ Nemo pꝛſus debeāt. ē q̄ ꝓpꝛie hoc ſacramētū neceſſitatis. q꜄ in q̄buſdā vt in pueris nulla ſalus ſine ipo eē pōt de ꝯſe. di. iiij. nulla p̄ter baptiſmū ⁊c̄. et dixi. s̄. i. j. reſpō. ad ianuā. ſꝫ tū i adultꝭ et diſcretꝭ pōt eē ſalus ſine eo et ſine alijs ſacramētis: nō dico ſpꝛetis ſꝫ nō receptis. vel pōt dici ſine baptiſmo iterioꝛi vel exterioꝛi. vt ptꝫ. s̄. i eo qḋ dixi i con. otho. ad baptiſmū in. j. gl̄. et ſine pceptiōe eucariſtie coꝛde vel oꝛe et ſine penitētia exterioꝛi et ſine extrema vnctiōe interius facta vl̄ exterius ſalus eſſe nō pōt i adultis. ſed i paruulis nō exigit̄ baptiſm⁹ exterioꝛ. vt no. W. de ſum. tri. c. i. §. fi. in cle. hoc nōt. Guy. i. q. i. §. ſed notandū. in glo. ſua

Baptiſmus an ſit in oībus de neceſſitate ſalutis.

i[a] forma eccleſie pficit[b] ad ſalutē. Quia vero multorum ſimplicitas in baptiſmi collatione deficeret cū neceſſitatis articulus immineret: niſi a miniſtris chꝛiſtiane fidei docerētur a pꝛedicto legato inuenimus pꝛouide conſtitutū vt parrochiales pꝛeſbiteri formā baptiſmi firmiter addiſcentes/eā parrochianis ſuis frequēter exponant diebus dominicis in vulgari: vt ſi articulus neceſſitatis emergat i quo opoꝛteat per ipſos aliquē baptizari/eā ſciant ⁊ valeant obſeruare ⸿ Nos[c] igitur quod i huiuſmodi[d] ſtatuto de pꝛeſbiteris parrochialibus eſt expꝛeſſum ad perpetuos eccleſiarū vicarios[e] extendimus[f]: ⁊ ab his pcipimus obſeruari. ⸿ Et[g] quia certum eſt ꝙ pꝛeter ſalutis[h] periculum hoc non poteſt negligi nec omitti: adijciendo ſtatuimus ⁊ virtute ſācte[i] obedientie diſtricte pcipimus vt quilibet archidiaconus per ſuum archidiaconatum contra pꝛeſbiteros et vicarios ipſos inquiſitionem[k] faciat diligētē: quos[l] hoc ſalutare ſtatutū inuenerit non obſeruare grauit(pꝛout rei[m] qualitas exegerit) puniendo.

⸿ Ne pꝛo ſacramētis eccleſiaſticis aliquid exigat

⸿ Summariū.

⸿ Epiſcopi et archidiaconi diligenter inquirant et inuentos vt ſymoniacos puniant qui contra conſtitutionem othonis pꝛo ſacramētis eccleſiaſticis qꝗ exigunt. negligētes autem epiſcopi a pontificalibus et archidiaconi ab officio ſuo vſquequo rem cōgrue emēdarit ſuſpēdant. ⸿ Audientes autem confeſſiones diſcant hic pſcriptam formam abſoluendi: et confitentes inducāt ad contritionem et humiliationem cū reuerentia ſacerdotis. Nemo ſo cui ꝙ ne captiuo quidem confitendi gratiā demat: dementes autem niſi ſatiſfecerint in vita: careāt eccleſiaſtica ſepultura.

Quoniam[n] ceca cupiditas[o] ita cuit in[p] pꝛeceps vt operū trenoꝝ[q]

Forma & de ſubſtātia actus

...vlti. pꝛope fi. Joannes de athon.

a ⸿ In forma. vt pꝫ in glo. ad quam remiſi. ſ. in j. reſpon. in fi. in glo. dicens et hoc no. in quibuſdam ita formā eſſe de ſubſtātia actus: vt quicquid citra formā geritur irritū habeat. ar. ff. ad exhi. l. iuſ. §. qd ſi quis i fi. ff. de v. ſig. l. ltis. §. i. qd pꝫ j. in baptiſmo. vt hic in fi. Jtē in oꝛdinatione xxiij. di. quoꝝdam et ibi no. p glo. et Guy. in pn. Jtē in cōiugio per eccliam appꝛobato. xxx q. v. c. i. et dixi ſ. i cō. oth. inotuit poſt pn. ſ. clādeſtine. Jtē i alienatiōe rei eccl'ie vel minoris. xij. q. ij. ſine exceptiōe. C. de ſacroſan. eccle. auten. hoc ius. ff. de publi. l. qcunq. §. vltim. Jtē i bñficij renūciatiōe. xvij q. ij. Gonzaldus Jtez i religiōis pfeſſione. xxx. q. v. notificaſti Jtez i voti obſuatiōe. xxxiij. q v. mulier. Jtez in eccliaꝝ dedicatione. de ɔſe. di. i. agapitus. alſ. c. ſequēti. Jtē i ſentētie platiōe. ij. q. j. ſtatutū palea eſt. ex de re iudi. c. vlti. li. vj. Jtē i bñficij iſtitutione. xvj. q. vij. decreuim'. Jtē i crimie obiecto ɔ elec. tn ex de elec. vt circa. et c. cupientes. li. vj. Jtez in ipſa electione. ex de elec. q2 pꝓpter. Jtez in publicoꝝ inſtrumētoꝝ ɔfectiōe. auten. vt pꝓpona. no. impa. in pꝛin. cū ibi no. coll. v. no. ſpe. ti. de inſtru. §. inſtrumentum.

b ⸿ Pꝛoficit ad ſalutē. hic text' ſumit. ex de ſum. tri. c. i. §. pe. in fi.

c ⸿ Nos igitur. iij. pars.

d ⸿ Huiuſmodi ſtatuto. ſ. othon. de quo dixi. ſ. e. i. reſpon. in glo.

e ⸿ Vicarios. de quibus. ſ. in cō. otho. ad vicariā.

f ⸿ Extendimus. ſic ex de offi. vicar. c. i. in cle.

g ⸿ Et quia. iiij. pars.

h ⸿ Salutis pꝛiculū. vt dixi. ſ. in. i. reſpon. ſ. ianua. et. §. cū igitur.

i ⸿ Sancte obedientie. arg. in hoc qd le. ⁊ no. per Guy. ex de ſepul. aiarū. in pꝛin. li. vj.

k ⸿ Inquiſitionē. correctiuā de qua dixi. ſ. i eād. otho. q ad venera. ver. circucāt. i magna gloſa.

l ⸿ Quos. ſ. pꝛeſbyteros et vicarios.

m ⸿ Rei qualitas exegerit. ergo arbitrarie. vt dixi. ſ. in cō. otho. ca. vlti. §. in adiutoꝛiū. in glo. ſ. ſ. pena debita.

n Quoniā. hec cōſtitutio adijcit ad illas qōnes q habent. ſ. i cō. otho. ſacram. ⁊ c. auditu.

o ⸿ Cupiditas de cuius cecitate dixi. ſ. in cōſti. otho. audita. ſ. reſpō. ſ. auaricie ſue. qua cū ſint hoīes icoꝛrigibilit inuoluti/ vtinā ſicut aliquos cupiditas mentaliter excecat: ita et indignatio dei ipſos coꝛporaliter excecaret. et no. w. ex de pe. multoꝝ. j. reſpon. in glo. vlti. in fi. in cle.

p ⸿ In pꝛeceps. i. infeſtinū deuiū vel erroꝛem.

q ⸿ Terrenoꝝ queſtu. vt ſupꝛa in cōſti. otho. eccleſias. §. i. quidā q̄ſtus etiā terrenus dānabiliter

queſtu minime contenta/ p̄ ſacramētis etiā diuinis q̄[a] eſtiatione[b] nō capiūt: p̄ ciū ꝓphana venalitate ſuſcipiat. ¶ Prefat[9][c] legatus cōtra hoc ſtatuit ꝛ p̄cepit oleū ſāctificatū ꝛ chriſma a miniſtris eccleſie pure atq; deuote (qualibet excluſa cupiditatis labe) cōferri: nulla difficultate in eis exhibendis adhibita p̄textu alicui[9] conſuetudinis[d] qua dicat̃ ab eis q̄ ea recipiūt aliqua q̄buſlibet perſoluēda. Nos[e] igit̃ cōſtitutioni hui[9] dicti legati adijciendo ſtatuimus vt ſuper his tam epiſcopi q̄ archidiaconi[f] ꝑ loca ſue iuriſdictionis contra recipiētes inquiſitionē faciāt diligenter: et ſi quos tales inuenerit tāq̄ ſymoniacos[g] puniant ſcđm canonicas ſanctiones. ꝙ ſi hoc implere neglexerit: epūs a pōtificalibus: archidiaconus ab officio quouſq; rem cōgrue emēdauerit ſit ſuſpēſi. q̄[h] oia contra illos q̄ anteqū ad penitentiam confitentes inducant quicq̄ ab eis exigūt vel extorquēt: ꝛ q̄ alia q̄libet ſacramēta interuentu[i] pecunie ꝯferūt diſtricte p̄cipimus obſeruari. ¶ Oēs[k] aūt q̄ ꝯfeſſiones aliquorū audiunt a pctis expreſſe[l] cōfitentes

acq̄rit̃ frequēter. ar.e.cō.c.oipotēs.§.i. in fi.ff.de dona.inter vi.et vx.quintus mutius.in fi.

a ¶ Que.ſ.ſacramenta etiam diuina.

b ¶ Eſtimationem nō capiūt. vt le.et no.inſti.de lega.§.nō ſolū.ff.de.v.ob.inter ſtipulātē.§.ſacrā.

c ¶ Prefatus legat[9]. ij. pars recitās ſtatutū otho. de quo dixi.s.in.i.gl. vbi gloſe i dicta cōſtitu. otho. ſcripte hic ſufficiūt paucis adiectis vſq; ad.§.j.eo. omnes autem.

d ¶ Cōſuetudinis. pro quo ſcias ꝙ quāto ſingularis ꝑſona ꝓlixiori tp̄e eſt in pctō preſumptuoſe et ex certa ſciētia delinquēs tanto grauius peccat. qꝛ qui plus elōgatur a deo debilitat̃ atq; corrūpit̃. et ꝑ ꝯſeq̄ns difficilius releuatur. ſicut le. xxiij. q.i. ſcelera. vbi nō leniat.ex̄ de ꝯſue.c.fi.xxxij.q.vij.flagitio.ex̄ de eo qui dux.i ma.cū haberet.§.nec aliqđ.ex̄ de ſym.nō ſatis i fi. Sꝫ vbi q̄s ex ſimplicitate peccat forte in iure poſitiuo vel in facto ꝓbabili errās: tūc bona fide diu ſic ſtans qꝛ mltos vidit ſic facere. ex̄ de tēpo.or.c.ij.tūc tal̃ in fide debilis ſupportādus eſt ꝛ leuius trahēdus ff.de pe.ſi diutino.no.xxiij.di.c.ij. et qđ dixi.s.in cōſti.otho.i ꝓhe.§.i.in v.reſiſtendū.hoc verū qñ non defendit errorē. vt ibi no.ar.ex̄ de ſum.tri.c.vlt.§.fi.hoc no.hoſti.in dicto.c. cū haberet.§. nec aliquod. Jo.de athon.

Petm̄ ſit grauius ſi in eo pſeuerer̃ diutius.

e ¶ Nos igit̃. et̄.in hoc adijcit ad ꝯſti.otho.in declaratione pene que ſequitur.

f ¶ Et archidiaconi.ergo cura huiuſmōi ſollicita eſt penes vnūquēq; iſtorꝫ ſicut dixim[9].et de rectore ꝛ vicario. vt no.ex̄ de offi. vicar̃.c.i.et.ij. et qđ no. Inno.ex̄ de p̄ben.cū nō ignores.melius.c.ti.extirpāde i p̄n. Quis ergo p̄ueniret ſi ſimul veniant ep̄s et archidiacon[9]? Dicūt q̄daꝫ locū eſſe p̄uētioni ex̄ de re.iuris.q̄ prior.li.vi.i fi. Tu dic ep̄m p̄ferri archidiacono.ex̄ de p̄ben.ſi a ſede.l fi.li.vi. niſi aliud de cōſuetudine ſit obtētū. vt no. Inno.ex̄ de p̄bē. i laterañ. nā ep̄o ſpāliter cura cōmiſſa eſt aiarū. et de his tenent̃ deo ſpēaliter reddere rationē.x.q.i.regenda.ita tū intelligas ꝙ q̄ p̄mo icepit primo p̄ficiat. et hoc ple.no. Guy.ex̄ de ſen.ex.romana.i p̄n.li.vj.per Jo.an.ex̄ de offi.ordi. paſtoralis ſupra.f.glo.

g ¶ Symoniacos. Hic q̄ro q̄s poſſet diſpēſare in minoribus ſpēbus ſymonie.ſ.q̄ cōmittunt̃ in exequijs mortuorꝫ: bn̄dictiōibus nubētiū. in eccleſie ꝯſecratiōe.i ſacrorꝫ vaſorū ꝛ veſtimētorꝫ bn̄dictione et receptiōe chriſmatis. aq̄ ſeu panis bn̄dictiōe. Dic ꝙ in his et ſimilib[9] pōt ep̄s diſpenſare. vt notat. Guy.i.q.i.ſtatuimus.in fi.et gn̄aliter ep̄s cū ſymoniaco pōt diſpenſare vbi cūq; inuenit̃ diſpēſatū. nec eſt hoc ep̄o ꝓhibitū vt no. Guy.c.q.c.erga.i fi. Nūq̄d ergo cū adepto bn̄ficiū ꝑ ſymoniā pōt ep̄s diſpēſare i aliq̄ caſu? Dicūt quidā ꝙ nō arg.ex̄ de ſym.nobis. Dic ꝯtra cū ray. ſi ignorāte eo cui bn̄ficiū acquirit̃ ſymonia cōmiſſa ſit.ſ. ꝙ tūc ep̄s poſſit diſpēſare etiā vt de nouo ipſi cōferat̃ idem bn̄ficiū poſt eius reſignationē purā: qꝛ talis vere ſymoniac[9] non eſt.ex̄ de ſymo.c.de ſymoniace. vbi de hoc no.ꝑ Guy.i.q.v.§.i.qđ verū itellige ſi ep̄s ſimiliter ignorauit. nam ſicut ſciēter cōtuliſſet bn̄ficiū tali nō ipſe ſed ſuperior poſſet diſpēſare.ar.ex̄ de cle.cōiu. diuerſis.i fi.hoc tenet. Guy.i.q.iij.ex multis. hec vera ſi rector vt cognoſcit ſtatiꝫ dimittit eccliam ſuſceptam. tūc enim excuſatur a peccato et ex mia toleratur. alˀs tanq̄ ſymoniac[9] deponatur. vt not. Guy.ar.extra de electi.ſi alicuius.i.q.v.c.i.et.ij. Jo.de athon.

h ¶ Que oia. verſiculus recitās p̄ncipaliter ꝯſtitutionē auditu de quo dixi ſupra.c.con.in.j.glo.

i ¶ Interuentu pecunie. de hoc ple.dixi in cōſti.otho.ſacrā.i.reſpon.ver.labe.

k ¶ Omnis aut̃.iij.pars addēs noua i dctā ꝯſti.otho. nō tacta ſed potius declinās ad materiā capituli quod in quodam.

l ¶ Expreſſe. hoc habet reſpicere dictionem ſequentem confitentes: et tunc per hoc intellige excludi omnes velationē et palliationeꝫ que tendere poſſet ad excuſandas excuſatiōes in peccatis. vel poteſt determinare dictionem abſoluent hic ſequentem: et ſic hoc plenius declaratur in textu qui hic ſequitur. Jo.de athon.

abſoluāt: v̄ba ſubſcripta ſpecialiť exprimētes. Ego te a peccatis[a] tuis auctoritate qua fungor abſoluo[b]. Et [c]quoniam confitens in ipſo confeſſionis actu ſigna[d] debet contritionis et humilitatis[e] oſtēdere p̄cipimus vt oēs q̄ cōfeſſiōes audiūt ꝯfitētes inducāt vt cū[f] reuerentia ſacerdoti et humilitate cōfiteāť peccata[g]. Ad[h] hoc q2 maior ē cedes anime[i] q̄ corporis[k]:

a ¶ A peccatis. Ciſtis michi p te iam cōfeſſis et ab aliis de quibus nō recordaris. aucťe dei pťis oipotētis et apſoꝝ pe. et pau. ac officij michi cōmiſſi te abſoluo. et hec eſt ſacramētalis abſolutio. vt not. W. ex de ſepul. dudū. §. ſtatuimus. v. audire i cle. ar. in hoc qđ ſequiť. qua ego fungor ⁊c. ⁊ ad de quod no. J. i glo. proxi.

b ¶ Abſoluo. ſ. te penitentem denūcio abſolutū vel dic. ſ. abſoluo a pena eterna q̄ p hoc commutať i tpalem prout iſtū effectū abſolutiōis no. Inno. ex de pe. et re. ſignificauit. debet ergo abſolutio ipartiri p hec expſſa verba vt hic pťz ſupple vel eqpollētia vt no. ij. q. vj. diffinitiua. naʒ cū hic ſe referat ad effectū potiꝰ q̄ ad exactā formaʒ faciēdi: nō refert q̄liter fiat dūmō ſit ar. ff. de ver. ob. cū ſeruius ſecꝰ ſi ex vt c. n. l. qui rome. §. flauius ar. i hoc qđ dixi ſ. i cōſti. pri. §. i. v. forma ⁊ vtia cū hac abſolutio ne iungať pnia ſalutaris. in q̄ pnie iniūctione reputo doctrinā ſanam adiungere pnie ſpāli alias ſic gnāliť ieiunia orōes elemoſine peregrinationes et cetera bona q̄ facies ſint tibi i remiſſionē peccatorū. plus eni valeāt ad ſalutē talia bona ſic miſta in ꝯfeſſiōe ꝑpter vim ſacramēti pnie q̄ multū in talibꝰ opať q̄ ſi gratis fierēt de pe. di. j. quē penitet ⁊ ꝑpter obediētiā q̄ hō ꝑpter deū ſupponit ſe ſuo patri. ar. xliij. di. valētinianꝰ. §. j. de hoc etiā itelligiť auctoritas petri poſita. ex de maio. ⁊ obe. ſolite ibi eſtote ſubiecti ol ⁊c. aut le. ⁊ no. p. W. ex de reliq. c. j. §. pe. in cle. Sed tūc queriť quem ordinem debʒ ꝯfeſſor ſeruare i ſacramēto pnie. Dic q̄ debet p̄io cōfeſſionē audire. Secundo. imponere pniam. Tertio. ſacramētaliter abſoluere. Nō ergo p̄cedat abſolutio ipoſitionē pnie q2 cuʒ tria requiruntť ex parte pctōris i hoc ſacramēto. ſ. cordis cōtritio / oris ꝯfeſſio / et debita ſatiſfactio operis ſaltē in effectu ar. in hoc qđ le. et no. ex de pe. ⁊ re. q̄ quidaʒ. ⁊ facit qđ dicā. J. i glo. ſe. ſine q̄ ſatiſfactione nō ē pfectū fructuoſuʒ ſacramētū q̄ non pt debita forma apponi p miniſtruʒ donec prius ipſa debita integraliť materia ſit pacta vt le. ⁊ no. p Jo. an. ⁊. W. ex de ſepul. dudum. §. ſtatuimꝰ. v. audire in cle. nā materia p̄cedit formā ſicut cauſa cauſatum. ff. qđ dies le. ce. hmōi ſicut ⁊ ordo predictus traditur a dn̄o in euā. Jo. v. c. Prio noli amplius peccare: q̄ fuit iniunctio penitētie ⁊ poſtea Math. ix. adiungit. remittūtur tibi pctā. que verba effectum abſolutionis important vnde in iudicialibus primo iuratur de ſtando mādatis eccľie ex qua premiſſione reſultat effectualis obligatio ad ſatiſfaciendum que comparatur ſatiſfactioni ſaltem in effectu. ar. C. de tranſact. tranſactionē. ibi aľ actione parata. C. de re. permu. ex placito. ibi nec ſtipulatio. et poſtea impenditur abſolutio ab excōmunicatione. extra de ſentē. excō. cum de ſideres. §. i. ibi niſi

Ordo ſacramenti pnie.

c ¶ Et quoniā. verſiculus.

d ¶ Signa. que vere inſinuent ſigna hec ſequentia. adeſſe enim debent realiter confitenti in corde contritio. in ore confeſſio. in opere tota humilitas ⁊ hec eſt penitē tia fructuoſa. de pe. diſ. i. pfecta vſ in pſal. Cor contritū et hūiliatū deus non deſpicies. hoc autem euidentius oſtenditur per exteriora ſigna que intus geruntur in aia. vt hic. ar. inſti. de rerū di. §. pauonum.

e ¶ Humilitatis. ſcias q̄ in virtutibus humilitas dicitur caput tanq̄ cuſtodia. vnde in glo. ſup pſal. Uide humilitatem ⁊c. nemo viuificatur niſi per humilitatē que eſt caput oīm virtutum. Fides vero eſt tanq̄ primū fundamētū. i. q. i. cum paulus. ſed caſtitas dicitur gēma virtutuʒ tanq̄ ſplendēs preſertim in vertice clericorū. j. e. con. q̄ indecorū. §. nos autem in prin. charitas eſt mater et caput oīm virtutum. quaſi forma et actus viuificans. vt ple. dicā. J. e. cōſti. amoris. j. reſpon. Miſericordia diciť cōplemētū virtutū et plenitudo. lxxxvj. di. nō ſatis. §. in ſingulas. Itē aľs diſcretio mater v̄tutuʒ appellať. ex de offi. cuſto. c. i. §. lampades. in fi. no. Guy. xxiij. di. qui eps. in prin. v. humilis. huiuſmodi quoq̄ virtutes ſuſtinent caſtrū noſtrum myſticū. ſ. ſanctā eccleſiam. in quo quidem caſtro fides eſt murus. tēperātia ſenſuū eſt ianua patientia autē murale foſſatuʒ. humilitas turris. ſpes cuſtos: prudētia arma. bona opera machine orones. victualia verba ſacre ſcripture. aque ſo ſunt deuotiones. no. Guy. in Roſa. i. q. i. excita.

Humilitas caput oīʒ v̄tutū

Fides fundamentū

Caſtitas gemma.

Caritas / mater.

Mīa / cōplemētū.

Munitiones eccleſie.

f ¶ Cū reuerentia ſacerdotis. reuerentia vero eſt honor que cum fauore exhibetur. vt no. Guy. ex de imu. eccle. decet in vi. Non ergo ſibi iʒ pauperi forte cōminando / increpando / aſtute loquēdo vel aľ contēnendo cum vices dei et apoſtoli repreſentet ibidem. ar. in hoc qđ dixi. ſ. c. §. i. poſt prin. in glo. ſed potius capitiū deponendo / genuflectēdo vel ſaltem inclinando. ar. de con. di. i. apoſtolica. xvij. q. ij. cū humilitatis. xcv. di. eſto. ff. de obſequi. licet. §. fina.

g ¶ Peccata. ſ. oīa aľs non eſt fructuoſa ad vitaʒ eternam conſequendam. ex de re. iur. deſicat.

h ¶ Ad hoc. iiij. pars.

i ¶ Anime. aīa vero eſt actus. corporis organici i potentia vitam habētis. vt no. ple. W. de ſum. tri. c. i. §. porro. in. v. anime. in conſti. cle.

k ¶ Q̄ corporis. xxiij. q. iij. ſi habes. circa mediū huiuſmodi nāq̄ mundi breuis eſt fructus. futuri autem ſupplicium eternū. i. q. i. cito in fi. et no. xxij. q. v. ille. et facit qđ dixi. ſ. in conſti. otho. c. viii. §. in adiutoriū. v. caueāt. nam q̄to aie precioſiores ſunt corporibus: tanto in eis amarior eſt iactura. ex de maio. et obe. ſolicite. ex de pe. et re. cū infir=

mitas. cū tñ liberū corpus nullā eſtimationē capi at. ff. ad. l. ro. di. de iac. l. ij. §. corporum.
a ¶ Cum illa. ſ. cedes ſeu mors aie.
b ¶ Hec autē. ſ. mors corporis quaſi fur in nocte veniet. vnde prime ad theſſ. vlti.
c ¶ Breuis tē poris. vñ i pſ. qñ flos agri ſic efflorebit. Job xiij. Hō natus de muliere breui viuēs tē. prima pe. j. ca. q2 ois caro fenum eſt. vñ verſus. Eſt hō res fragilis q̄ ducat tē pore puo. Nūc eſt nunc nō eſt quaſi flos q̄ creſcit i aruo. Qð fuit eſt et erit: tranſit ſpacio breuis hore. Ergo patū prodeſt eſſe fuiſſe fore. Eſſe fuiſſe fore tria florida ſunt ſine flore. Et ſimul oē pit qð fuit ē ꝛ erit.
d ¶ Anguſtiatione. i. triſti neceſſitate. ac. lv. diſ. c. i. in ver. anguſtia.

cum[a] illa ꝑpetua ſit: hec[b] autem breuis [c] temporis anguſtiatione[d] depereat: nemo[e] confeſſionis remedium auferat gratiā[f] poſtulanti[g]. quod[h] a cuſtodibus carcerum aliquando circa[i] captiuos miſerabiliter fieri audientes ſtatuimus vt ſi quis de cetero i hoc caſu vel alio gratiam confeſſiōis inhibuerit carcerato[k] vel alij[l] in penam immanis[m] ſceleris cū[n] ipe ad mortem peruenerit: niſi ad mādatū prelati ſui i vita ſatiſfecerit. careat[o] eccleſiaſtica ſepultura.

¶ De conſecratione et reformatiōe ſtatus eccleſie.

e ¶ Nemo. ſ. nec eccleſiaſtica ptās nec ſecularis.
f ¶ Gratiā. octo mōis accipe gratiā. no. Gup. in Roſar. i. q. i. c. i. qð recūbinat. w. ſub triplici membro. Quedā eni gra eſt gñaliſſima ſine qua nichil agere poſſumus: nec ſubſiſtere nec durare. arg. in hoc qð dixi. s̄. c. cð. i phe. in g. fi. ꝛ hec ē gra abſq3 meritis data. imo in nobis ꝯcreata in hoc ꝙ ſum9 formati ad imaginē dei. vt no. Gup. in dicto. c. i. Scða eſt gra gratis data q̄ excitat ꝛ monet noſtrū arbitriū ad bonū et ad ſuſcipiendū donū ſpūs ſcti de ꝯſe. di. iiij. c. aſpc. et. c. fi. Tertia eſt gra gratū faciēs q̄ nichil aliud eſt ꝙ donū ſpūſſcti. i. q. i. multi. in fi. quas tres ſpēs gre recitat paulus in ſe eſſe cū dixit. j. corin. xv. Gra dei ſum id qð ſum. i. eſſe meū ab illa gra eſt. et gra dei in me vacua nō fuit. q2 inſtigās ꝛ humilians me. et gra eius ſemp i me manet ſcz xp̄us. et donū ſpūſſcti gratū eſt faciens vt eſt dictū. vt hoc ple. not. w. cx de magiſtr. c. i. ſ. reſpō. i fi. in cle. hec eſt gra operās et cooperans Operās eni gra ꝑparat hois volūtatē. vt velit bonū. Cooperās adiuuat ne fruſtra velit. vñ augu. in li. de gra. cooperando in nobis deus perficit qð operando incipit. ſcðo li. ſentētiarū. di. xxvj. c. i. Hic autē intellige gratiā de effectu gratie poſt lapſum. ſ. in remiſſionem peccatorum: pacem et recōciliationē ad deū. vt no. Gup. in dicto. c. i. i. q. i.

et. j. in glo. prori.
g ¶ Poſtulanti. ꝙꝙ diutius aīa in pctō pſeueraūit non eni propter hoc eſt ſibi recōciliatio denegan da: q2 ad miam dei non poſſumus menſuram ponere nec tēpora diffinire. de pe. di. i. §. is autē qui. et. §. ſe. extra de peni. et remiſ. cum ſcðm. §. i. in cle.

¶ Summariū.

¶ Quicunq3 contra conſtitutionē domini Othonis eccleſie nondū conſecrate rector ſeu gubernator aut vicarius eius extiterit: infra annū conſtructionis epiſcopum ſuper conſecratiōe requirat: ſaltem per archidiaconum: quod ſi rector aut vicari9 neglexerit. aut archidiaconus poſtpoſuerit ab officio ſuſpendatur. Epiſcopus vero ſi requiſitus eccleſiā detractauerit per ſe vel per aliū conſecrare cū legitimū non habeat impedimentum a dalmatice tunice et ſandaliū vſu ſe

h ¶ Quod. i. ꝙ abſolutōē3 gratie cōfitendi in actu. vt. j. ptz: ſed i effectu nullus eā auferre poteſt. de peni. di. i. cōuertimini. per totum.
i ¶ Circa captiuos miſerabiliter. cū talis cōfeſſio non ſit denegāda etiā ad dictis vltio ſupplicio. vt. xiij. q. vlt. queſitū. tales iſuper ſic neceſſitatos credem poſſe peccata ſua ſcribere et ſcripta ſacerdoti abſenti deſtinare. et ſic per epſam confiteri. quia aſs non ſufficeret abſenti licet peccator preſens huiuſmodi ſcripturā ſacerdoti poſſit afferre: dicendo hec ſunt peccata mea. hoc enī eſt ſatis tolerabile. q2 forte peccator aliter non recordaretur oim. ſiue q2 refutaret aliqua recitare lingua ſua pre nimia verecundia. ſic intellige quod no. de peni. diſtin. j. quem penitet in princi. et ibi hoc no. Hug. quod dicerem etiā de ſurdo / muto / et egro. qui abſq3 periculo loqui non poſſit. vel ſi confeſſor eſſet alterius lingue. ſm Inno. de peni. et remiſ. omnis. in prin.
k ¶ Carcerato. nam carcer ſpecialiter deputatus eſt ad reorum cuſtodiam: non ad penam. ff. de pe. aut dāna. §. ſolent. cum tamen ſuper aliquo incarcerando deferetur ſententia diffinitiua: tunc eſt pena. ſic intellige. extra de pe. ꝙuis in vi. C. de exhibe. nullus in prin. cum ibi notatis. vnde huiuſmodi carcer dicitur locus penitentie. extra de pe. tue.
l ¶ Vel alij. ſ. nō incarcerato. et dic inhibuerit. ſ. cum effectu. ff. ꝙ quiſq3 iur. li. i. §. hec autē verba. extra de cle. non reſi. relatum.
m ¶ Immanis. i. enormis vel inhumanis. extra de ſum. tri. i. i. §. pe. in fi.
n ¶ Cum ipſe. ſ. inhibens gratiam cōfeſſionis.
o ¶ Careat ſepultura. et in vita poſſet per cenſuras compelli deſiſtere. vt no. per. w. extra de pe. et remiſ. cum ſcðm in cle.

a D Omus dei. hec ɔſtitutio adijcit ad illā q̄ ha bet.ſ.in con.otho.baſilicarum.
b Non differens a priuatis. ex cōſimili eni materia puta lignis ꝛ cemēt ɔſtruit eccl'ia ſicut et altera domus priuata vt hic.
c Expiationē

Delictum. delictorum.delictū ē enī gn̄s generaliſſimū ſiue veniat ex aio ſiue nō: ſꝫ crimē eſt
Crimen. genus ſubalternū. cōtinet eni ſub ſe furtū/adulteriū/ et alia q̄ ex aīa ꝓueniunt et ex ꝓpoſito. vt no. Sup. eſt de ele. ɔtig. c.i.i glo. aſpe. li.vi. poſt g. C. ſi aduer. delic. le.i.ſed Jo.an. eſt de regu.iur. pctm̄.lib.vi. dicit pctm̄ appel-

noverit ſuſpenſum donec ad conſecrationem (quam gratis faciet) accingatur.

D Omus[a] dei materiali ſubiecto nō[b] differens a priuatis: ꝑmiſterium dedicationis inuiſibile fit tēplum domini ad[c] expiationem delictorum et diuinam[d] miſericordiā implorandam[e]: vt[f] in ea ſit menſa[g] in qua panis vi[h]uus qui de celo deſcendit pro viuorum[i] ꝛ mortuorū ſuffragiis manducatur[k]. Ne igitur tam ſalubre myſterium contemni vel negligi videatur: a dicto legato inuenimus prouide conſtitutū vt omnes cathedrales eccleſie et cōuentuales[m] ac parrochiales a tempore perfectiōis ipſarum infra biennium per dioceſanos ad quos pertinent: vel eorum[n] auctorita

Peccatum. lari q̄ſi ſit prauus actus. delictū q̄ſi ſit boni deſertio.i.derelictū. crimē vo ē pctm̄ graue accuſatione digniſſimū et dānatiōe.no.xxiij.di.§.nunc autē. de pe.di.i.ſi peccatum.
d Diuinā miam. de qua nō eſt deſperandū.nam ſm augu.in li. de ſpū et aīa.c.iiij. nemo deſperet
Plus eſt mia dei q̄ miſeria noſtra de mia dei. plus eſt eni ſua mia q̄ noſtra miſeria. tardius nāq ſibi videt pctōri veniā dare q̄ pctōri veniā poſtulare. vnde ſi q̄s ad ipm clamauerit exaudiet. plus enim cruciat ipſum cōpaſſio miſeri q̄ miſerū cruciat paſſio ſui. facit ad hoc.xxiij.q.iiij. hoc aūt.§.in lege.et.§.ſe.de pe.di.i.libēter ignoſco Nam ſm apoſto.ad Ro.v.c.precedēte culpa ſuꝑabūdauit gr̄a. vñ Luce.xv. Magis eſt gaudiū in celo ſuꝑ vno pctōre penitētiā agēte q̄ ſuꝑ ꝛc.l.di. q2. qđ verū eſt ad gaudiū reſultās ex liberatiōe a malo. ſecus tñ quo ad gaudiū exultās ex ꝑmiatiōe boni. et ſic eſt duplex verū gaudiū quorū tñ ſcđm abſolute magis eſt ſm theologos. alij dicūt vt no. xxiij.q.vi.c.i. vel dic q maius gaudiū eſt.i.recentius gaudiū. vt ptꝫ ſenſui. reparato aūt pctōre ꝑ penitētiā. vt no.ſ.c.i.§.oīs autē.et.§.ſe.dicere poterit ipſe cū beato laurētio gr̄as tibi ago dñe q2 ianuas tuas ingredi merui. qđ verū eſt quo ad meritū ꝓueniens ex congruo.ſ. ex redēptione copioſa xpi. ſecus tñ quo ad meritū ꝓueniēs ex cōdigno. nam ſic nō pōt mereri aliq̄s q̄ vnq̄ peccauit q̄tūcūq penitētiā egerit ex quo ſemel ꝑ pctm̄ mortu9 fuerit. C.de re.mili.cum allegatis.li.xii.
e Implorandam. que imploratio fit a fidelibus verſus orientem pluribus de cauſis. Primo q2 ex hac pte adminiſtret nobis lux q̄ grata eſt oībus ꝛ dulcis. eccl.xi. Dulce lumē et delectabile eſt videre ſolē. Scđo q2 ex hac pte plātat9 ē paradiſ9 ad quē locū aſpiramus. Gen.ij.c. Plantauit dñs paradiſum in edom.i.in delicijs ad ortū. Tertio. q2 oriēs eſt vnū de noībus dñi.zacha.vi.c. Oriēs eſt nomen eius. Quarto q2 ex pte oriētis fuit xp̄s crucifixus. vñ populus v̄ſus oriētē orat. Quinto rōne aſcenſionis xp̄i ad orientē.zachar.vlti. Stabāt pedes eius ſuꝑ mōtē oliueti ad oriētem. Sexto q2 ad iudicium veniet v̄ſus orientem.ar.i.c.ſic veniet quēadmodū vidiſtis eū euntē ꝛ Math. xxiiij. ſicut fulgur exijt ab oriente et apparet vſq ad occidentē. ſic erit aduētus filij homis. Septimo q2 ſic erat exordium apl'ice ordinationis q̄ poſt aſcēſionem redirent in Jhrl'm adorabāt ad oriētē vſq ad penthecoſten. vt not. Sup.xi.diſ.eccleſiarum.in fi.
f Ut in ca.i.in domo dei per dedicationē de qua (premittitur.
g Menſa.i.altare.
h Panis viuus ꝛc. vt in euāgelio.Jo.c.vi.
i Uiuorū et mortuorum.ar.xvi q.i.moderamine vñ hic no. op. ar. q̄uālibet miſſas dici ꝑ viuis et defunctis. eſt de cele.miſſ.quidam.in fi. intm̄ ſm quoſdā q iuratus ſm ordinationē cātarie ad celebrandū cotidie ꝑ certo defūcto nichilominus ſal ſaltē i feſtiſ dieb' poſſit miſſā de die. vt dctō.c.q̄dā i fi. ſecus ſi eſſet arctatus ꝑ ordinationē ad dicendum quolibet die officiū ſeu miſſam de defunctis. tūc enī ſm eos hoc mutare nō poſſit auctēte ꝓpria etiam in officiū maius cōueniēs dici plus eni aſtringit prepoſitio de q̄ cū vel pro. vt not. Sup. eſt ne ſe. va. c.i.ḋ.cū cōcilio epi.li.vi.q̄ diſtinctio vera pōt eſſe vbi nō cōſtat de ɔtraria volūtate ordinātis cātariam. nā tūc in eius defectū ꝓſidens ſuperioris volūtatē defuncti dubiā interꝑtari pōt cū ſit miniſter legis in benigniorē ꝑtē.ar.inſti.de heredi.inſti.§. impoſſ.iunct.l.C.de ſacroſanc.ec.l.i.
k Manducatur. ſed nō cōſumit. vt no. de re. et vene.ſanc.c. vnico.§.hoi in cle.
l Ne igit.ij.pars recitans ſtatutū otho. de quo dixi.ſ.in glo.proxi. vſq ad.§.nos igit. vnde igit in dicta cōſti.ſcripta hec ſufficiūt: additis quibuſdam paucis.
m Ac cōuentuales. etiā exēptorum.ar.in hoc qđ dixi.ſ.in con.otho.i ꝓhe.§.deniq.in ver.legatis in principio.
n Eorum auctoritate. per alios pluribus mōis dē quis facere ꝑ auctoritatem. vt hic et eſt de ſen. excō.mulieres.in fi.de re.iuris. qui facit per aliū in vi. vt dixi in conſti.otho. innotuit.§.pe.ḋ.vel ſub miſſas ꝑſonas. Item per effectū cum veritate illū operat et efficit.ff.de vi.et vi.ar.l.i.§.deieciſſe

te p alios ꝯſecratiões acci perẽt. Q̃ ſi hmõi loca a pfectiõis tpe infra biẽniũ minime fuerint dedicata: idẽ legatꝰ eadẽ vſq ad cõſecrationẽ a miſſarũ ſolẽniis ſtatuit manere interdicta: diſtricte inhibẽs ne abbates aut eccleſiarum rectores antiquas eccleſias conſecratas ſub pretextu ãplioris vel pulchrioris fabrice faciende diruere p̃ſumãt abſq dioceſani epĩ licentia ⁊ conſenſu: qui diligenter conſideret vtrũ expediat dare licentiã huiuſmodi: an negare.

¶ Nos[a] igitur huiuſmõi ſalubre ſtatutũ negligi[b] aut contẽni a pluribus cognoſcentes adijciendo ſtatuimꝰ vt ſi q̃ eccl'ie nõ duz ꝯſecrate rector ſeu guber[c]nator extiterit ſeu vicarius ipſiꝰ ĩfra[d] ãnũ poſt eccl'ie conſtructionẽ epiſcopum ſuũ (ſi[e] cõmode fieri poſſit) ſup ipſiꝰ eccl'ie ꝯſecratiõe reqrat[f] alioqui archidiaconũ[g] ſuũ vt[h] p[i] ipſũ ĩfra[k] dictum tempus ſup[l] hoc epiſcopus reqratur. ¶ Q̃[m] ſi rectõr ſeu gubernator huiuſmodi ſiue vicarius ſiue archidiaconus ab huiuſmodi reqſitione[n] deſtiterit[o]: ipſos extũc[p] donec[q] eam fecerint ab officio fore decernimus ſuſpẽſos[r]. Epiſcopus autẽ qui[s] ab[t] eis taliter requiſitus eccleſiam detractauerit[v] per ſe vel[x] per alium conſecrare

et.l.cũ a te. Item p cãm.i.q.i.q̃ſquis inquit. vbi hoc no. Guy. ppe fi.iiij.q.v.q̃ſquis epoꝝ. Itẽ p opꝝ atteſtationẽ.xi.q.iij.extimãt. Itẽ p vite meritũ. de ꝯſe. di.iiij. quomõ cecca p iin. vbi deus nõ dat ipſam gratiã niſi p ſeipſũ: vel p ſcrõs. Itẽ per approbationem. de ſen.ex. cũ quis. in vi. Itẽ per bñficij ſubtractionem lxxxvi. diſ. paſche. ff. de li. ag. necañ. Itẽ per exẽplũ. viij.q.i. verior. in pn. et.§.qd aũt. ptz in eo qd dixi.ſ. in cõ. otho. qd ad venera.§.i. ver. exemplũ. Itẽ p cõſenſũ lxxxiij.di. error cum ſi.

a ¶ Nos igit. iij. pars.

b ¶ Negligi. ſic.ſ.e.cõſtitu. in prohe.

c ¶ Seu gubernator. q̃ als defenſor dr. ex de re.eccl'. nõ alie. in vi.ꝯ.e.ti. vl. in cle. et tunc dictio ſeu hic poſita ſtat pro.i.cũ de cõmendatario hic loqui nõ poſſit. qm eius tempus ita diu non durat. ſ.e.conſti. miſerabilis.§.pe. extra de elec. nemo deinceps libro. vi. nec de vicario. quia de eo ſtatim ſubiungit: ſed certe poteſt dici hic perpetuũ vicariũ eccleſie vocari gubernatorem. vt.ſ. in con.otho. ad vicariam. ſed textus ſequens loquitur de vicario tẽporali ſtipendiario. de quo etiã ibi notat. vnde ſequit ipſius ꝯc.ſ. rectoris ſeu gubernatoris: ſed ſuperior dr vicarius eccleſie. vt ſdixi. tu dic gubernatorẽ hic vocari decanũ pconomũ vel ꝑpoſitum in eccleſia cathedrali. abbatẽ vel priorẽ in eccleſia conuentuali. ex de ſym. dilectus.ij. nam de oibus his eccleſijs.ſ. fecit mentionem.

d ¶ Infra annũ. ſed cõſti. otho. indulgebat bienniũ. vt ptz in con. otho. baſilicarũ.§. volentes. vel ibi loquit quo ad actum cõſecrationis. hic quo ad affectũ requiſitionis hic faciende. vel ibi loquitur quo ad penam interdicti eccleſie ad punitionẽ negligenter perſone. vt ibi et hic patet.

e ¶ Si cõmode. ſed quis arbitrabit illud cõmode videtur relinqui ꝯſcientie ipſius debẽtis requirere: cum agatur de re occulta mentali. extra de ſen. excõ. ſi vero.ij. cuz ſi. et hoc videtur tenere. Io. ex de pe.c.i. in ſi. in cle. ſed certe cũ hic vertatur periculum animi ſeu preiudicium aliorũ.ſ. miniſterij eccleſiaſtici de quo.ſ. in princi. huius.c. et etiam parrochianorum dicam illud arbitrari per iudicẽ ſuperiorem. ac. in hoc quod no. Car. extra de elec. cupientes. poſt prin. ver. cõmode. lib. vi. ac. extra de ſen. excom. eos.ſ. reſpõ. li. vi. ꝯ facit qd dixi ſupra in cõ. otho. baſilicarũ.§. vlti. ver. poterit. glo. vero cõtraria loquit quãdo vero ſolũ proprie aĩe periculũ tangit. vt ibi no.

f ¶ Requirat. ſolicite cũ effectuali inſtantia offerẽdo ſibi pcurationem. vt videtur.ſ.§.ſi. hoc tamen non credo ſz ſufficit ꝙ epo procurationem petenti morã nõ faciat ac.ff. de ver. obliga. ſi ex legati cauſa. cum ſi.ꝯ in hoc quod dixi ſupra in cõ. otho. Tante.ſ glo.ſi. Item talia conſueta debẽt peti offi. cõpleto. vt ſupra in conſti. otho. ſacramenta.ſ. reſpon. in ver. lade. et expedit ſuper hac requiſitione habere litteras teſtimoniales propter penã ſequentẽ. ac. de ſen. excõ. cũ medicinalis.§.i. in vi.

g ¶ Alioquin.ſ. ſi epm ſuũ dioceſanum infra tempus prefactum cõmode non poſſit requirere.

h ¶ Archidiaconũ ſuũ. repete reqrat rector gubernator ſeu vicariꝰ.

i ¶ Vt p ipſũ.ſ. archidiaconũ.

k ¶ Infra tempus.ſ. annale.

l ¶ Super hoc.i. ſuper hac dedicatione eccleſie.

m ¶ Q̃ ſi rector.iiij. pars. penã infligens negligentibus in hac parte.

n ¶ Reqſitione. in forma qua p̃mittit.ſ.§. proxi.

o ¶ Deſtiterit. voluntarie ꝯ oio. ff. de iudi. deſtitiſſe.

p ¶ Ex tũc.i. poſt negligentiã annalem.

q ¶ Donec eam.ſ. requiſitionem.

r ¶ Suſpẽſos. de hoc dixi et remiſi ſ i cõſti. otho. auditu.§. vlti.

s ¶ Qui.ſ. epiſcopus.

t ¶ Ab eis.ſ. rectore gubernatore vicario ſeu archidiacono.

v ¶ Detractauerit. al' dilatauerit. ſed prima lra videt cõuenientior et dic detractauerit.ſ. vltra biennium. ac. in hoc qd dixi.ſ.§. proxi. ver. infra annũ. et infra.e.§. ex tunc.

x ¶ Vel per alium.ſ. epm. vt dixi.ſ. in con. otho.

baſilicarum.§.volentes.
a ℂ Eccleſiarũ multitudo. declarat que ſit cauſa rationabilis differendi huiuſmodi cõſecrationem de qua loquitur generaliter in dicta cõſti.baſilicarum.§.et ne in fi.

b ℂ Aliud legitime impedimẽtũ. vt dixi in dicto.§.et ne in fi. nã hoc caſu voluntas frequẽter reputatur p ope quo ad euitationẽ pene.no. ex de re.iur.imputari. li.vj. ple. not. per Guy.

(niſi conſecrandarum eccleſiarum[a] in ſua dioceſi multitudo tempus in aliquibus differat conſecrãdi: aut aliud[b] legitime impedimentum excuſet) extunc[c] a[d] dalmatice tunice et ſandaliuꝫ vſu donec eã duxerit conſecrandam nouerit ſe[e] ſuſpenſum: que in ipſo cõſecrationis actu illico reaſſumat. Gratis autem et[f] ſine omni penitus exactione excepta[g] de

xviij.q.j.que bona.§.i.in fi.
c ℂ Ex tũc.ſ.tẽpore requiſitionis et bienniꝫ elapſi. non enĩ eſtimo epm ſtatim poſt requiſitionem graui pena hic inflicta illaqueri contra tenorem conſti.otho.ad quã remiſi.ſ.§.proxi.v.infra annũ. qꝛ non eſt veriſimile iſtum legatũ dictã cõſti. vnico verbo tollere.ar.C.de inoffi.teſt.ſi quando in prin.nec põt dici detractare qui vtitur legis dilatatione.ff.ſi certũ pe.lecta.§.vlti.ff.de po.lucius. in fi.ar.ff.de.ſuc.edic.l.i.§.qđ dicimus.leg.et no. per Guy.ex de elec.cũ ex eo.v.ex tũc.in vi.et facit de regu.iur.nõ eſt in mora.li.vj.
d ℂ A dalmatice. de hoc le.et no.xxiij.diſ.cõis. et §.pcedẽti.et quid hoc ſit ibi no.Guy. et ſunt iſta pontificalia ſicut et baculus et anulus. xi.q.iij. epus.preſbyter.ar.ex de offi.dele.c.ij.in vi.ſic.j. e.cõſti. cum ſancti.§.pe. et.c.ꝙ indecorum.§.nos autẽ. ver.ꝙ ſi.et facit bene ad hanc materiã illud qđ no.C.extra de ſen.ex.c.i.in glo. hoc ſoluꝫ.l vi.
e ℂ Donec.qñ hoc verbũ in ſententia exprimitur tunc neceſſaria alia abſolutio non eſt.vt hic patet et no.extra de eta.et qua. vt hi qui.ver.donec.in cle.ſic nec in ſentẽtia interdicti. extra de ſpon. nõ eſt.no.per Jo.an.extra de vſu.cum tu.ſuper glo. ergo ꝯcito.ſed ſecus eſt in ſententia excõicationis cum ibi abſolutio habeat certam formã per quam tollatur excõicatio et non aliter.puta cũ iuramento et huiuſmodi que habentur extra de ſen.ex.cuꝫ deſideres.vt no.per hoſti.et Jo. an. ex de matri. ꝯtrac.contra interdic.eccle.c.vlti.in fi.et no.hoc Jo.an.ex de deci.c.i.v.donec.in cle.ſed in ſuſpẽſione et excõicatione ſub hac forma lata videtur cõtra.vt no.xvj.q.vlti.ſi quis deinceps.ar.ibi in.c. ſe.dic ergo vt no.ſ.in conſti.otho.licet ad profugandum.§.i.v.vſquequo.
f ℂ Eam.ſ.eccleſiam.
g ℂ Se ſuſpenſum.ſ.ipſo iure.
h ℂ Que.ſ.pontificalia predicta.
i ℂ Ipſo actu.nunquid ergo pro iſta ꝯſecratione ſic retardata procurationẽ de qua infra loquitur recipiet.videtur ꝙ non.ff.ad trebell.Nam qđ.§.qui cõpulſus.et.l.qꝛ poterat. credo contra cum infra dicat illico.ar.ff.de acqui.here.antiſtius ſicut enĩ velox eſt gladius dñi ad percutienduꝫ.ex de app. paſtoralis.et no.Inno.e.ti.preterea. ſic ad liberandum.vt hic cauetur ꝙ ipſo actu liberatur.ar.ff. de re.iuris.nichil tam naturale
k ℂ Gratis.cuius ratio eſt. nam qđ gratis accepiſtis gratis date.Math.x.c.i.q.i.baptizandus. et c.quicquid.et.c.dictum.

l ℂ Etiã ſine omni exactiõe.nichil ergo põt epus ab aliq̃ petere niſi qđ p candeſubi deberi poſit oſtẽdere.vt no.g.j. x.q.iij.qꝛ ꝯgnouimus. qđ ver eſſe itelligit ibi glo.de exactiõe temporaliũ ſed ſecus eſt de ſpũalibus que hoc ipõ ꝙ locus eſt ſitus in ſua dyoce.iuſte petit.extra de excep. cum venerabilis.§.qꝛ vero.
m ℂ Excepta debita procuratione.que preſtatur propter ſumptus domeſticos ipſius epi et ſuoruꝫ cum declinat ad conſecrandam eccliaꝫ remotam. vnde pro hoc non autẽ pro conſecratione aliquid licite exigitur et accipitur.extra de ſy.cum ſit. cuꝫ nemo cogatur ſuis ſtipendijs militare.xj.q.j. charitateꝫ.no.Guy.i.q.i.iudices.alš duces.v.tabernaculi.nõ enĩꝫ cõmode poſſit victualia ad alienã eccleſiam ſecum deferre:ideo moderata victualia ſunt hoc caſu epiſcopo miniſtranda ſcđꝫ mediocritatem vniuſcuiuſꝙ loci.x q.iij.c.fi.ſꝫ ſec⁹ in clericis ordinandis pro hoc enĩ procuratiõe non ſuſcipiet.ex de ſym.ſicut pro certo.qꝛ extra ꝓpriam eccleſiam pro ordinibus dandis cum laborare nõ oportet niſi velit. vnde faciliter habet expenſas ĩ domo ſua propria in qua habet victualia. vt no. Guy.i.q.ij.c.i. Item pro actu baptizandi procurationem non accipiet ne aliqui propter paupertatem vel auariciam retrahant ſe a baptiſmo. vt no.x.q vlti.c.pe.hãc procurationẽ cõſecrationis eccleſie exigere poteſt epiſcopus. etiam ſi diuitijs abundet. vt bñ no.tam de predicatore ꝙ de doctore.xxxvij.di.de quibuſdam.et ſcias hanc procurationem preſtari de iure cõmuni quaſi ſit annexa conſecrationi ſicut et viſitationi.ſicut le.et no.in dicto.c.cum ſit.et in hiis duobus caſibus tantum de iure cõmuni debetur procuratio.vt no.Jo.an. extra de accu.ſicut olim in.iij.glo.et hoc ſcire non eſt ſine miniſterio.qꝛ ſi de iure cõmuni ergo nõ poteſt hec procuratio preſcribi per ſe.vt no.extra de preſcrip. cum ex officij.v.circa viſitationẽ. ex de cenſi.cũ venerabilis.x.q.iij qꝛ cognouimus.et.c. pe.imo.nec in odiũ huiuſmodi procurationis curerit preſcriptio.vt not.ſpe.ti.de cenſi.in fi.de hoc tamen eſt dubiuꝫ in glo.x.q.i.relata. nam cũ hoc poſſet expreſſus conſenſus ergo et tacitus. ar. ex de cenſi.felicis in vi.ſi auteꝫ debeatur procuratio ratiõe conſuetudinis vl pietatis: tũc preſcribi poteſt.vt.xviij.q.ij.eleutherius.extra de ſup.negli. prela.c.ij.cum ſi.No.in extrauag.Jo.pape.xxij execrabilis.§.vlti.v.procurationes. Not.glo.ex de preſcrip.accedẽtes in fi.ſed primũ mẽbrũ.ſ.an

bita procurationē ſtudeat epiſcopus miniſteriū cō=ſecrationis prebere: ne[a] vltione diuina cū[b] ſymone et giezi[c] percellatur[d].

De clericis arma portantibus.

Summariū.

Quicunq̄ in clericali ordine conſtitutus arma detulerit aut deferenti illicite ſeſe immiſcuerit: ipſo facto excommunicetur: et niſi admonitus a prelato ſuo tempeſtiue ſatiſfecerit omni eccleſiaſtico beneficio in toto regno priuetur cum ordinis ſui amittendi periculo: non beneficiatus autē fiat in quinquē=

pcuratio debita poſſit pſcribi diſtinguit. aut pſcribitur contra eum qui viſitationē non obtinet iure cōi puta contra abbatem vel archidiaconū: et tūc valet preſcriptio procurationis etiā per ſe extra de preſcrip. auditu. aut contra eum qui viſitationem obtinet iure cōi: tunc preſcribi nō pōt procuratio cum ſit annexa viſitationi. vt. ſ. dixi ꝙ huiuſmodi viſitatio non pōt preſcribi. ex̄ de preſcrip. cū nō liceat. nam hoc eſſet contra ius publicū quo caſu non valeret pactum expreſſū. ff. de pac. l. ſi vnus. §. illud et ſe. glo. ꝛc̄. Aut queritur an per tertium aliquem capacem poſſet huiuſmodi procuratio preſcribi. dic ꝙ ſic. vt not. Jo. an. in dicto. c. cum ex officij. §. nos igitur. hanc diſtin. vult notare. w. ex̄ de cenſi. c. i. §. fi. in cle. Sed iuxta hoc quero an procuratio occaſione recōciliationis eccleſie pollute debeatur de iure cōi? videtur ꝙ ſic. nam iterū cōſecrari debet eccl̄ia polluta ergo ꝛc̄. vt. ſ. c. g. vt ſcias. ac. lxviij di. eccleſijs. ꝯtrarium tenet Gup. ſcꝫ ꝙ de iure cōi pcurationem ep̄us hoc caſu non habebit ſed ſuis ſumptibus officium hoc exercebit. ex̄ de vi. et ho. cle. cū ab oī no. Gup. plane. ex̄ de cenſi. comana. §. viſitatis. et hoc verius credo cum non ſit vera cōſecratio. ſed tantū recōciliatio. ex̄ de cōſe. eccle. vel alta. aqua. et ſic cum hec procuratio tantū debeatur de cōſuetudine preſcribi pōt etiam contra ep̄m vt. ſ. dixi Suppoſita ergo pcuratione pſtāda de conſuetudine in caſu recōciliationis eccleſie pollute queritur qs pſtabit pcurationē illā? dic ꝙ ille q̄ dānū et cāꝫ pollutiōis preſtitit. ar. ex̄ de iniur. et dam. da. c. vlt. C. de pe. l. ſctiſſim⁹. ꝛ ē expſſū. xvij q. iiij. ſi qs ī atrio ꝛ. c. ſi qs ꝯtumax. Quid ḡ ſi nō cōſtet qs fuerat ille delinquēs vel ſit in fuga cōſtitutus vel alˀs ſit impotens et nō ſoluendo. dic ꝙ ſi ſit ſtatutū vel conſuetudo in illis partibus qs huiuſmodi maleficia emēdet ſtabitur illi. ex̄ de offi. or. dilecti. ff. cōia. predi. venditor. §. ſi cōſtat. ff. de cuſto. reo. l. ſi qs reū. cū ſi. hys autē ceſſantibus contribuēt cū rectore parrochiam. ar. ex̄ de eccle. edi. quicunq̄. ꝛ. c. hys ita. qḋ non debet rector ꝗtum oēs parrochiani: ſed tm̄ ꝗtū vnus ex eis. ac. ff. de furtis. cū qui. §. idē dicit et ex equitate aliquātulū plus cum ſit caput eccleſie et parrochie cure. ff. de re. li. et ſump. funer. cuꝫ ſit in diuerſ. vel pōt dici alˀr ꝑ ea q̄ notabo. ī. c. con. in pban. §. fi. v. reſici. et ſic adiutoriū faciat. xvj. q. i. ſi monachus ī fi. qḋ verū intelligo vbi nulla ſit culpa rectoris vel vicarij. ac. vt le. et no. extra de cuſto. euka. c. j. in fi. alˀs non credo huiuſmdi procurationē inter alia iura epiſcopalia ad que inſolidum tenetur rector comprehendi cum iſte caſus ſit fortuitus nec cōputet inter alia. de qbus le. et no. ex̄ de offi. ordi. ꝯquerente quia ſi nō ſint ſoluendo tū ep̄us hoc tenet facere gratis ſumptibus ꝓprijs ſcḋm Gup. de conſe di. j. eccleſijs. in prin. vt notat etiā in caſu vbi pcuratio debet de iure cōmuni ratione viſitationis ordinarie. ex̄ de cenſi. cū inſtantia. in glo. ex̄ de ſy. cum ſit. et ſatis no. Gup. de cenſi. romana. v. viſitatis. li. vj. arg. j. q. ij. placuit. §. ſi vo paupertas. x. q. iij. cauedū. auten. de man. prin. §. ſit tī. j. colla. ij. ex̄ de reſcriptis. ſtatutū. §. inſuper. ī fi. li. vj. Caue tū in caſu quo parrochiani vel rector huiuſmodi procurationem pro alio delinquente ſoluerint ſi poſtea aſſit facultas ipſum delinquētem cōueniendi ep̄s autem per ſuum officium ad hoc iuuare debet. ar. ff. de iure fiſci. l. in fraudē. §. qui pro alio. ſed qualis erit et quanta iſta procuratio: pone ꝙ ep̄us diſtet ab eccleſia reconcilianda per tres dietas nunquid ſibi miniſtrantur omnes expenſe quas fecit in eundo / ſtando / vel redeundo et ſic forſan procurare per. vj. dies. vel plus. videtur ꝙ ſic ad iſtar teſtium. extra de reſcriptis ſtatutum. §. vlti. li. vj. et arg. in hoc quod dixi ſupra in con. otho. tanto. §. hinc itaq̄ prope prin. videtur contra. nam pro vno actu non debetur niſi vna procuratio ꝑ quotquot dietas vadit extra de ſym. cum ſit. x. q. iij. c. j. nā ad hoc redditus epiſcopales ſunt ſibi aſſignati. vt per hyoce. cum illis euerat: et onera epiſcopatus ſupportet. extra de vita et hone. cleri. cum ab oī. ꝙ vltimū veri⁹ credo ī oneribꝰ ordinarijs. ſecus tamen in accidentalibus. vt in caſu queſtionis noſtre. nam tunc iuſte credo epiſcopum procuratorem exigere poſſe conſuetam. extra de ſymo. ad apoſtolicam. prout multū de hac materia no. w. extra de cele. miſſa. c. j. §. non nulli. ver. violationes in cle.

a Ne vltione diuina. Sed nūquid hoc caſu papa poſſit approbare conſuetudinem contrariam. dic per ea que notaui ſupra. c. con. in prohe. §. i. in glo. dū autem pontifex.

b Cum ſymone. extra de ſym. non ſatis in fi.

c Et giezi. ſic ex̄ de ſy. cū in eccl̄ia ī fi. de vtroq̄ habetur. co. ti. ſicut procerto ī fi. i. q. i. qui ſtudet. et auten. iuſiuran. pre. §. fi. coll. ij.

d Percellatˀ. ſymonie pena durat pˀ penitentiā peractā vt no. ex̄ de renū. niſi poſt pri. g. et hoc loco ꝑ pe fi. ſed qs poſſit ſup tali ſy. diſpēſare? dixi. ſ. e. con. c. pri. §. i. et nota hic ſymoniā cōmitti ab vna parte tm̄. vt ple. dixi in cō. otho. de archidiaconis. §. cū autē. v. ſymoniacā. Item nota ep̄m ꝓpter hoc crimen etiā per viam inquiſitionis poſſe deponi vt le. et no. de accuſa. cum dilecti. in fi.

nium inhabilis ad haben‑ dum: nec a ſententia excō municatiōis a dioceſano abſoluatur donec ad arbi trium eius de pꝛemiſſis ſa tiſfecerit.

CUm[a] in ar mis virtu‑ tuʒ exiſtat ſecuritas i nocētie xpī ane docet[b] apoſtolus vt iduamur ar matura dei: et gladio ſan‑ cti ſpiritus accigamur: eo ꝙ nō ſit nobis colluctatio aduerſus carnē et ſangui nem: ſed aduerſꝯ pꝛīcipes tenebꝛarū: ꝗ nō armis fer reis: ſed oꝛōnibus ⁊ lachꝛi mis[c] ⁊ virtutū operibꝯ ex‑ pugnant. ¶ Cū[d] igitur clericis qui in ꝑclaraʒ xpī[e] hereditatem aſſumpti ſūt vſus armoꝛum diuini[f] ⁊[g] humani iuris auctoꝛitate ſit oīno ꝓhibitꝯ ita vt etiā ꝓ iuſticia eis[h] ad[i] offēſiōeʒ aut[k] vīdictā nullatenꝯ vti ꝑmittat: nos[l] eccłiaſtico honoꝛe ſuccēſi / coꝝ[m] abo minamur[n] enoꝛmes[o] ex‑ ceſſus ꝗ diuini[p] nois ⁊ ſue honeſtatis[q] obliti arma[r]

a ¶ Cum in armis. materia huius cōſtitutiōis nō habet. ſ. in conſti. otho. niſi quatenus tangitur. e. con. contra latronum.
b ¶ Docet apłus. ſ. paulus ad ephe. vltimo. c. vbi habet ad lrām tota auctas ſequēs. et. xxiij. q. i. ni ſi bella. ꝑpe fi.
c ¶ Lachꝛymis vt habet. xxiij. q. viij. ꝯuenioꝛ. §. lachꝛime. ibi lachꝛyme mee mea arma ſunt
d ¶ Cum igit. ij. pars.
e ¶ Xpī heredi tateʒ aſſumpti. et ex hoc clerici hic ſūt dicti. vt ptʒ ex̄ de pꝛebē. cum ſcdm.
f ¶ Uſus armo rū diuini. xxiij. q. viij. ꝗcūꝗ ex clero ibi cōmen dat hec cōſtitu tio et. c. rephen ſibile. et not. e. cō. in ſumma.
g ¶ Et humāi. C. vt armoꝛuʒ vſus inſcio ꝑn‑ cipe ſit interdictus. l. i. li. xi.
h ¶ Ut eis. ſ. clericis ꝓhibitis. nā bellare ꝓhibet ſuadendo. qꝛ hmōi fiunt ioꝛdinate ꝯtra bonū cha ritatis ex cauſis illicitis. vt colligit. xxiij. q. i. quid culpat. in ꝑn. et ple. no. Guy. c. ꝑcedi. ad hoc tñ op ponitur de petro et ſoluitur in glo. xxiij. q. iij. pꝛo memoꝛis. Jo. de aton.
i ¶ Ad offenſionē. ſed ad defenſionē ꝑſone ſue ſic. vt ple. no. xxiij. q. i. §. i. le. et no. vij. q. j. ſuſcitare. ver. pꝛodire. An ergo clerici pꝛo recuperatiōe reruʒ ſuaꝝ poſſunt licite ꝑlus itereſſe et in ꝑliātes aiare al's adiuuare? Dicit Inno. ꝙ ſic in tñ ꝙ pꝛelatus pōt dicere capite pugnate ſed nō occidite. vt ipſe no. ex̄ de reſti. ſpo. olim. ibi in glo. quomodo hic. et no. Guy. ex̄ de elec. ḡnali. ꝟ. opponūt. li. vj. Im‑ mo ſi in bello iuſto aliqueʒ percuſſerit dūmō inde moꝛs nō ſequit irregularis nō efficit. vt no. ꝑ In no. et hoſti. de hoīci. petitio. ſed ꝑma opinio ꝟioꝛ eſt. vt no. Guy. xxxvj. di. §. fi. et. c. fi. facit qd dicā j. c. cō. ad tutelā. §. pe. ver. rerum.
k ¶ Aut vindictā. de hoc ſatis no. ꝑ Inno. et ho‑ ſti. ex̄ de voto. c. ſuper hijs. §. rurſus. qd dic vt no. xxiij. q. ij. in ſumma. et. q. viij. i ſumma. et no. Jo. extra de here. volentes. in fi. in cle.
l ¶ Nos. verſi.
m ¶ Coꝝ. ſ. clericoꝝ vt ꝑmittit aſſūptoꝝ in here ditatē xpī ita ꝙ de modernis videt ꝑſ. iamētadiliꝫ ꝑphetaſſe deus venerunt gentes in hereditatem tuam ⁊c̄. vt ibi ſequitur in pſal.
n ¶ Abominamur. ſ. ꝑſertim ꝓpter ſcandalū lay coꝝ. vt le. et no. ſ. in cō. otho. qm̄ de habitu. et ex hoc qd dicā. j. in ver. honeſtatis. et. j. in glo. ꝑxi.
o ¶ Enoꝛmes exceſſus. de hoc leg. et no. extra de offi. oꝛdi. vt clericoꝛum in cle. vbi eſt mens huius conſtitutionis.
p ¶ Diuini nominis. nemo amplius nocet ꝙ qui peruerſe agens nomē ⁊ oꝛdinē ſanctitatis et ſa cerdotis habet. lxxxiij. diſ. nēo ꝗppe facit. ij. q. i. nulli. §. qd autem. dicā. j. ver. furibus.
q ¶ Honeſtatꝭ. eſt autē duplex inhoneſtas ob‑ pꝛobꝛioſa. ſ. cō tumelie vel ſcā dali. de quo dē in pſal. facti ſu mꝯ obpꝛobꝛiuꝫ vicinis et i hoc ꝯtemnimur ab oībꝯ. vt hic. ar. op. C. de decur. ꝑ ideʒ tempus. li. xij. Item eſt culpe ꝙ in eo cō temnit a deo et angelis ſuis. vt hic. i. q. i. nullus. ꝑ ambituʒ. vt ibi hoc not. Guy. Item exterioris. pene et eſt aliqñ appetibilis pu ta propter appꝛobationem patientie. vt in Job. qñꝗ ꝟo ꝯtēptibil' puta qñ fit ad iudiciū pene ꝑpe tue. vt i Juda. ⁊ tribꝯ malis obpꝛobꝛijs ꝑdictꝭ coꝛ rūdet triplex maledictio. vt no. xxij. q. iij. §. is ita.
r ¶ Arma. plura ſunt genera armoꝛum. quedam inuaſiua ſunt. vt arcus ⁊ ſagitte / enſes / lancee / et hmōi. Quedā vero defenſiua vt ſcuta / galee / caſ‑ ſides et loꝛice cū ſi. vt le. ple. auten. de armis. §. vl ti. coll'. vi. vn̄ intelligo hic de armis defenſiuis tm̄ et qꝛ talia audacioꝛē faciūt. vt no. Jo. de ſta. mo. ne in agro. §. quia vero. ꝟ. arma. in cle. Iuxta illud pone delectionē armoꝛū ſub pena excōicationis la te foꝛe ꝓhibitā ꝑ ſtatutuʒ. nunqd in ea inuoluūtur ferētes cultellos / fuſtes / lapides vel plumbi lami‑ na? videt ꝙ ſic. Nam et hec appellatione armoꝛū cōtinet. ff. de ver. ſig. armoꝛū. inſti. de interdic. §. armoꝛū. ſed fauoꝛe iuuenū reſipiſcētiū dico ꝯtra. nam licet per iſta homo nocere poſſit. vt. l. armoꝝ et. ff. ad. l. iul. de vi. pu. armatos. et. l vij. q. iij. §. locoꝛū. inſti. de pub. iudi. §. lex coꝛnelia. tamen ſta tutū ḡnale debʒ limitari iux̄ legē ſpecificātē arma i penalibꝯ vt dicta autē. de armis. §. fi. vbi enūerat ḡna armoꝝ ꝓhibita iux̄ illā ꝗ legē ſpecificantē i‑ telligit igit ſtatutū. vt ſic iure cōmuni cōueniat. ff. de vulg. ſubſti. ex facto. j. reſpon. ff. ad munici. vt grada. §. ſed ſi lege. ſed in dicta autenti. de ar‑ mis delatio paruoꝛum cultelloꝛum permittitur. ergo multo magis fuſtes et lapides. vt bene not. per Guyd. et per odefri. C. de fabꝛi. l. vnica. in fi.

deferre pſumũt et ſe furi-
bus[a] ꝛ[b] pdonibꝰ[c] ſociãtes
ac alijs malefactoꝛibꝰ[d] p-
das: rapinas[e]: et furta pti
cipant: non ſolũ in pꝛiua-
toꝛum hoim bonis ſ ʒ etiã[f]
eccleſiaſticoꝛũ ꝛ alijs qua
cũq; occaſione repoſitis[g]
in eiſdẽ vel clauſtris vł ci-
miterijs eoꝛũ talia nepha
rie cõmittentes. ❡ In[h]
his igitur tã hoꝛrendis ſce
leribus[i] clericos debachã-
tes[k] pia ſalutis pꝛouiſiõe
pꝛoſequimur: ſtatuentes
vt quicunq; i clericali[l] oꝛdie
cõſtitutꝰ arma[m] detulerit
vel[n] aliter deliq̃rit[o] in pꝛe-
miſſis: ipſo facto vinculũ
excoicationis incurrat: et
niſi poſtmodũ monitꝰ[p] in
fra certũ terminũ a plato
ſuo pꝛefigendũ ad ipſiꝰ p
lati arbitriũ[q] ſatiſfecerit[r]
ex tũc[s] ipo facto omni eiuſ
dem[t] regni beneficio eccle
ſiaſtico ſit[v] pꝛiuatus: et ni
chilominꝰ oꝛdinis[x] ſui pe-
riculo ſe nouerit ſubiace-
re. Qui[y] ſi foꝛte nullũ be
neficiũ pꝛiꝰ habeat ne ſine
tanti ſceleris pena rema-
neat: per[z] quinquenniũ
ſit inhabilis[a] ad beneficia

li. xi. ſic intelligi põt. ex̃ de iud. ita quoꝛſidã. lʒ ibi glo. videł ꝯtra. ſʒ ibi loquił i facto magꝭ deteſtabi li. vel poſſit dici in q̃ſtione pꝛacta tales deferẽtes hmõi arma bñ ligari pena iuris cõis: nõ aũt pena ſtatuti ſpecialis ar. in hoc qð no. Sup. ex̃ de ſen. ex. in audiẽtia. in fi. ij. gł. et ſic nõ obſtant ꝯtria ſuperius alł.

a ❡ Furibꝰ. cũ tũ layci non debẽt eſſe ſecuriores clerici ne in pcti putcũ pla bãtur libẽtius. extra de adult. ſignaſti. ꝛ ne p pter delictoꝛuʒ impunitatẽ facilius coꝛruant i pctã. xxxv. q. ix. loci. ver. pꝛouide. ex̃ de pꝛiuile. ex pte. iij.

b ❡ Et pdonibus. differẽtiaʒ iter iſtos latrones ꝛ fures. dic vt le. et no. c. ff. pꝛo ſoci. cũ duobus. §. damna.

c ❡ Sociãtes. ſpõte ſcieter et aio malignandi. ar. C. de edifi. pꝛiua. ſi is i pñ. als ſecus. ar. ff. de auc. tu. l. i. §. i. ff. de ver. ſig. coꝛam. ita q̃ ſocietas mala ſumme eſt cauenda ne malis ſimilis fias vel ſi diſſimiles: tũc et imicus coꝛſi. cũ his ꝯuerſare debes qui te faciunt melioꝛem: aut quos tu facere potes

Seneca. melioꝛes. vt ait ſeneca. ad lucilł. vij. c. nec eniʒ in vetitis excuſat ſocialis ſuaſio. vt in adam et eua. Gen. iij. c. xv. i. q. i. ſi qs ilqt. C. de accu. l. finali. §. ij.

d ❡ Malefactoꝛibus. traplaſon. et ſimilibus quibus. š. i cõ. otho. ꝑ latronũ. j. reſpõ. in v. latronũ.

e ❡ Rapinas et furta. dic vt in alł. quaʒ feci. š. in glo. differentiam.

f ❡ Etiã eccleſiaſticoꝛuʒ. tũc nimis abſidat liq̃tas ꝙ temeritas nimis audet: cũ hij q̃ clericali pfeſſiõe cenſenł nec moꝛtali metuant gladio dimicare: ſed nec eccleſiã oppugnare iniurijs ac eius res iuadere quoꝛũ intereſt eã ab alijs ppulſare. ar. xxviij. di. q̃ſ ſunt culpe in pꝛin. ij. q. vij. nos ſi in pꝛin. ex̃ de immunił. eccle. c. fi.

g ❡ Repoſitis. de hoc ple. dicã. j. e. cõ. ad tutelã. §.

h ❡ In his ergo. iij. pars. (ad hec.

i ❡ Sceleribus. de hoc dixi. š. in ꝯſti. otho. ꝯtra

k ❡ Debacchãtes. i. foꝛdeſcẽtes (latronũ i pñ. vel furiẽtes ſeu deceptos. bachus eniʒ dł deꝰ vini quo hõ decipił. i. q̃ſi feruoꝛe feruet. vt le. et no. in ſił. de ſena. conſul. clau. §. vlti. ver. bacchata.

l ❡ Clericali oꝛdine. pꝛimã tõſurã cõpꝛehẽdit. vt dixi. š. in cõſti. otho. qð ad venerabiles. j. reſpon. in glo. ſed an habeant. in fi.

m ❡ Arma detulerit. ſ. nocendi aio p aſſociationẽ pꝛetactã. ar. C. de ſica. is qui cum tela.

n ❡ Vel aliter. ſ. quolibet puta adheſiõe ptitione fautoꝛia ſeu ptectione. vt in pꝛedicta cõſti. otho.

o ❡ Deliq̃rit in pmis. ſ. ſceleribꝰ (ꝯtra latronũ. de quo dic poſt hoſti. et Jo. an. ex̃ de ſen. ex. ꝑpendimus q̃ clericꝰ q̃ habeł p clerico ferens habitum et tõſurã q̃cũq; arma detulerit vel ſe hoꝛrẽdis ſceleribꝰ imiſcuerit. gaudet tñ pꝛiuilegio clericali et q̃ ad imunitatẽ canonis xvij. q. iiij. ſi qs ſuadẽte. et q̃ ad foꝛuʒ ne ſubſit iudici ſeculari/ nec eius legibꝰ vſq; ad tertiam monitioneʒ. ex̃ de ſen. ex. in audiẽtiã. et. c. contingit. ij. niſi p curiaᷓ viʒ vi ee pellendo. vt. e. ti. ſi vero. §. ij. ꝙ hoc cõſtãter te. w. de offi. oꝛ. c. j. poſt pꝛlci. in cle. ſi vero abiecit habitum et tõſuram: tũc ſi imiſcet ſe hmõi enoꝛmibus tũc bñ põt interfici ſine pena excõicatiõis i ipis ſceleribꝰ. ex̃ de iudi. cũ nõ ab hoie als ſecꝰ niſi poſt monitionẽ canonicã. vt pdixi. ar. hic et ex̃ de vi. et ho. cle. c. i. li. vi. nã tũc retinet pꝛiuilegiũ i tm̃ q̃ iudex ſecularꝭ q̃ eũ iudicat et interfectoꝛes ipius etiã de mãdato talis iudicis bñ ſunt excõicati lʒ mitigeł cor̃ abſolutio ne vadãt ad curiã ppter enoꝛmitatẽ ſcelerũ. et ſic loqł dicta decre. ꝑpẽdimꝰ. ſi vo talis clericus poſt depoſitionẽ eẽt icoꝛrigibilis. tũc cũ eccleſia nõ hẽt vltra qð faciet bñ põt iudicari a iudice ſeculari. vt i di. c. cũ nõ ab hoie. ſm hoſti. et Jo. an. in

p ❡ Monitꝰ. facit qð dixi. š. i (dictõ. c. ꝑpẽdimꝰ g. pri. etiã qð no. š. i cõ. oth. ꝯ latronũ. §. nos aũt.

q ❡ Arbitriũ. ſ. iuſtũ als locus eſt appellationi. vt dixi. š. in ꝯſti. otho. baſilicaꝝ. §. pe. in g. vt caueł.

r ❡ Satiſfecerit. nõ fraudẽ ꝙ moꝛã poſſe purgari vt le. et no. p docto. ex̃ de elec. cõmiſſi. in fi. li. vi

s ❡ Ex tũc. i. poſt monitionẽ ꝙ hmõi ſatiſfactionẽ

t ❡ Eiuſdẽ regni. nõ aũt (recuſatã ꝙ retardatã. alteriꝰ cũ ibi ſolũ deliq̃rit. ar. i hoc qð dixi. š. i cõ. otho. lʒ ad pfugandũ. §. i. v. detinẽt. circa mediũ.

v ❡ Sit pꝛiuatus. autem. de pa. tenen. §. ſi clericus coll. x. v. ol bñficio. nõ tm̃ eiuſ dẽ regni reddił pꝛiuatꝰ. vñ qð hic dꝛ pꝛiuatus itelligas. ſ. ꝑpetuo. vt no. Jo. an. de elec. c. cupiẽtes. §. pe. v. ꝑpetuo. lib. vj. et ple. dixi. š. i cõ. otho. lʒ ad pfugandũ. §. vlł.

x ❡ Oꝛdinis ſui piculo. ſic. xxiij. q. (v. ꝑpetuo. viij. clerici. et. c. ſe.

y ❡ Qui. ſ. clericꝰ hoꝛrẽdis ſceleribꝰ pdictis ſe imiſcẽs.

z ❡ Per q̃nquẽniũ. tps arbitrariũ. nõ eſt ſic. š. i cõ. oth. cũ laycis. §. i.

a ❡ Ad beneficia quecũq;. ſ. eccleſiaſtica. vt. š.

a ¶ Obtinēda. et ſic no. ꝙ q̄ nō ꝓuat̄ re ꝓuat̄ ſpe. facit. C. que res pug. ob. poſſunt. l. ſpem. et ꝙ iſtorum ſcʒ priuari re vel ſpe ſit magis penale no. w. de vi. et ho. cle. qm̄. §. i. in glo. et ſic nota. in cle.
b ¶ A predicta vero. ver.
l ¶ Ut ei. ſ. ornatui virtutū hic ꝑ veriſiſi ſic ex̄ de ꝓſūp. q2 non ē veriſile ex̄ de ap. bone. §. i. ff. qđ me. cauſa. l. vlti. in ꝑn. cum ſi.
m ¶ Veriſilr̄. no.
n ¶ Coaptet̄. ſaluo eo qđ dixi l dicta cō. otho. qm̄ de habitu. i. reſp. l. g. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. al̄. nāqꝫ habit⁹ nō facit monachū ſʒ profeſſio. extra de regula porrectū.

quecunqꝫ obtinenda[a] a[b] ꝑdicta vero excōicationis ſententia a[c] ſuo diocceſano nullaten⁹ abſoluatur niſi prius ad ipſius diocceſani arbitrium ſatiſfecerit[d] de premiſſis

¶ De habitu clericorū.

¶ Sūmariū

¶ Clerici vniuerſi gerāt veſtes nō breuitate nimia ridiculoſas et notandas: aures patentes: coronas latine decentes: nec niſi in itinere iſulas ſeu cloyſos portent. Sacerdotes autem et in dignitate conſtituti capas clauſas deferāt niſi honeſta cauſa aliā veſtem interdum conceſſerit. Siqui autem in dignitate conſtituti aut curam animarum habentes contra hec in veſtib⁹/ infulis/ corona/ vel tonſura deliq̄rit: nec admoniti ſe emēdarint: ab officio ſuſpēdātur. et ſi per tres menſes i ſuſpēſione officij fuerint a beneficio ſuſpēdantur. nec prius abſoluantur ꝙ̄ ſextam reddituum ſuorū pauperibus erogandam perſoluerint: ⁊ prelatis ꝑ arbitrio eorum penas dederint. Quod ſtatutū niſi archiepiſcopi et ceteri ꝓlati diligēti executioni mādent: archiepiſcopi quidem a dalmatice ⁊ ſandalium vſu: prelati vero reliq̄ ab eccleſie ingreſſu vſqꝫ ad emendationem ſuſpendantur. Epiſcopi preterea habitum gerant ſue dignitati cōgruentē et qui pri⁹ religioſi fuerant habitū religionis non dimittant: ſed ſtatutum generalis cōcilij ſeruent.

Cum[e] ſācti euangelij[f] veritas hominem nuptialem veſtem nō habentē iubeat foras mitti ꝙ̄ꝑ de virtutum[g] ornatu dictū eſſe illud ſacra expoſitio doceat: quia tamen per exteriorē habitū ſepe interior[h] deſignatur: oportet hunc[i] exterius[k] taleʒ eē vt[l] ei qui debet iterius eē veriſimiliter[m] coaptetur[n] ne ex habitu forſan indecēti is qui eum geſtat in ſeipſo vilis appareat aut corda vidētiū ꝑ facilitate[o] iudicij ſcādalizet: ꝓuide tā ab antiq̄s[p] ꝙ̄[q] a modernis patribus tradita ē moderatio[r] quam[s] clerici (qui iuxta nominis īpoſitionē in ſortem domini ſunt[t] vocati) in habitu exteriori ſe quantur qui[v] ſe lūbos precingere et lucernas arden tes gerere manibus[x] edocentur[y]. ¶ Ex[z] quorum

c ¶ A ſuo dyoceſano. ptʒ hic expſſe epm̄ dyoceſanū poſſe abſoluere a ſentētia excōicatiōis al̄ canonis etiā ꝓuiciał in caſu nō reſeruato. vt ſatꝫ dixi. ſ. i cō. otho. in ꝓhe. §. deniqꝫ. l g. ptʒ ꝙ circa medium.
d ¶ Satiſfecerit. tā ꝓ eloquēleſit ꝙ eccle quā ſcādalizauerit. ar. ex̄ de ſen. ex. contigit ⁊. ſ. e. con. ad tutelā. §. nos igitur.
e ¶ Cum ſctī. hec conſti. declarat ⁊ āpliat illā q̄ habet̄. ſ. i cō. oth. qm̄ de habitu. vbi de hoc
f ¶ Euangeliū. Math. xxij. c.
g ¶ Virtutū. ſ. acq̄rēdaꝝ ꝑ frequētiā vſ⁹ ar. xl. di. §. i. qđ dic ꝑ w. ex̄ de ſum. tri. c. vnico. §. ſi. v. ſtutes ⁊ i v. habitu. l cle. virt⁹ q̄ꝙ dr̄ mediū viciōꝝ virtꝙ redactum vt ple. not. Cup. xlj. di. §. ſepe.
h ¶ Interior. vſ ſignat̄. ar. inſti. de re di. §. pauonū ptʒ di. i. c. rō nis ar. xxvij. q. i. ſi hō cēs vnde vſus. Int⁹ pere mores cognoſces exteriores
i ¶ Habens. ſ. hominem.
k ¶ Exterius. ſcilicet l habitu et geſtu.

o ¶ Facilitate iudicij. de facili eni iudicāt iux̄ paſſiōes ſuas de facili cōceptas iux̄ zelū frequēt̄ inordinatū xi. q iij. q̄tuor ⁊ c. ſe. ē qđ dicat̄. ſ. e. cō. cū partes. §. vlti. v. dedit.
p ¶ Antiq̄s. vt i ꝯcilio gn̄ali de q̄. ſ. fit mentio.
q ¶ Et a modernis. vʒ l. cō. oth. de q̄ dixi ſ. i pri. ⁊ hodie pʒ ꝑ le. nouiorem cō. illa ex̄ de vi. et ho. cle. qm̄ q̄ abiectus in cle.
r ¶ Moderatio hoc vbuʒ diminutiōeʒ cōtinet nō augmētū ex̄ de v. ſig c. vlti. no. Car. ex̄. de elec. cupientes poſt ꝑn. v. moderatione li vʒ
s ¶ Quā. ſ. moderationem.
t ¶ Sūt vocati de hoc le. ⁊ no. ſ in con. pri. §. i. in princi.
v ¶ Qui ſe lūbos. i. l inferiorꝫ moꝝ honeſtate
x ¶ Manib⁹. i. forꝫ patētes ꝑ exēpluʒ ⁊ bone fame ꝓconiū vt dixi. ſ. l cō. oth. qđ ad veue. §. i. v. in exēplum.
y ¶ Edocētur. luc. xij. c.
z ¶ Ex quorū cōſideratione. ij. pars recitās conſtitu. otho.

Habitus non facit mōchum

et actib⁹ frequēt ei ſecꝙ iteratis gn̄atur habitus.

Virtus i mediocritate conſiſtit.

Qualis vita talis oro.

de qua dixi. ſ. i. j. g. vſqꝫ ad fi. j. e. §. nos aūt ⁊ vide illa q̄ ibi ſcripſi ⁊ hec ſi placet tibi ſufficiant.
a ¶ Honeſtatis. honeſtas d̄r quaſi honoris ſtatū ↄſeruās q̄ ſua vi trahit ⁊ dignitate allicit ſm̄ tull. hec aūt honeſtas tanq̄ mater cōdecētie eſt virtus ↄ̄tria vicio turpitudinis. Item honeſtas eſt cōpoſitio vl̄ apparatus diuitiarū vn̄ eccle. xi. ca. paup ⁊ honeſt⁹ a deo ſunt. ſap. x. c. honeſtauit illū in laborib⁹ id eſt ditauit illū i labore quo fuiuit. not. hoc Sup. iiij. diſti. erit autem lex. in princi.

nē tpis diuerſimode p̄ p̄ātiū vix vſqꝫ ad poplices.
l ¶ Ridiculoſas. exēplo hiſtrionis ioculatoris vl̄ fatui quales pp̄ric ad hois riſum et deriſuꝫ parant̄. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. c. vnico. li. vj. vn̄ ad imc̄ſaꝫ burdā aſtantiū ferē quēdaꝫ fatuum vni magnati iordinate degyſato ſic anglice improgaſſe dn̄e cui⁹ ſtolid⁹ eſt is vos. ego eni ſū ſtolidus abbatꝫ monaſterij vel̄ marie eborum.

cōſideratiōe bone memorie p̄fatus legatus ſtatuendo p̄cepit vt ad formā tam de veſtibus clericorū ꝙ etiam de ornamentis equorum in generali concilio editam per ſubtractionem beneficiorum ab epiſcopis compellantur: ac reſtringantur: ita ꝙ in menſura decēti veſtes habeant: capis clauſis vtantur in ſacris ordinibus cōſtituti: maxime in eccleſia et coram p̄latis ſuis ⁊ cōuentibus clericoruꝫ: ⁊ vbiqꝫ in ſuis parrochijs: qui cum cura animarum regendas eccleſias ſuſceperint: ⁊ vt meli⁹ poſſint epī alios ad honeſtatē veſtiuꝫ et tōſuram et decentes coronas et equoruꝫ ornamēta idonea coartare prouideant vt a ſuis clericis cōmenſalibus hoc p̄ius faciant obſeruari: ꝙ in veſtib⁹: calcarib⁹: frenis ⁊ ſellis clericalē gerāt habituꝫ honeſtatis[a]. ¶ Nos[b] aūt grauē ⁊ puerſu nimis abuſū[c] cōtra p̄miſſa quaſi generaliter diffuſū i clericis harū n̄re legatiōis ptiū deteſtantes in quo deus irrideri dicit̄: obſcuratur decus eccleſie: clericalis ordinis celſitudo deprimitur: chriſtus a ſuis militibus ferentibus[d] inſignia[e] aliena deſeritur. decus honeſtatis eccleſie maculat̄ dum clericum a laico reſpiciens oculus[f] non diſcernit: fit omnibus vere fidelibus in[g] ſcādalū et in[h] deſpectū. ¶ Statuim⁹[i] et diſtricte p̄cipimus vt clerici vniuerſi veſtes gerant nō breuitate[k] nimia ridiculoſas[l] et notandas ſed ſaltem vltra[m] tibiarū medium attingentes: aures[n] quoqꝫ patentes: crinibus non coopertas: coronas habeāt probanda[o] latitudine condecentes i[p] quibus depoſitio p̄cipue terrenorum: et regalis ſacerdotij dignitas deſignāt̄. Nec niſi in itinere cōſtituti vnq̄ aut i eccleſijs vel coraꝫ p̄latis ſuis aut in ↄſpectu coī hoim publice iſulas ſuas (vulgo cloyſos[q] vocant) portare[r] aliq̄ten⁹ audeāt vl̄ p̄ſumant Qui[s] aūt ſūt i ſacerdotio[t]

b ¶ Nos aūt. iij. pars.
c ¶ Abuſuꝫ. vt patꝫ euidenter p abſurditates q̄ hic ſequunt̄ i littera.
d ¶ Ferentib⁹. alſ portātibus
e ¶ Inſignia aliena. per adinuētas gyſas ſuas inordinatas. vt dixi i dicta cōſti. otho. in p̄n. propria nāqꝫ inſignia clerici ſunt decētia habitus et tonſure. ſ. e. in p̄n. et dixi. ſ. in cō. pri. §. vlt. in g. ſup ſcelerib⁹. ar. ex̄ ſen. excō. ſi iudex laycus. libro. vj.
f ¶ Oculus nō decernit ſ i cō. otho. cū ſit acs §. i v. ⁊ ſi morā
g ¶ In ſcandaluꝫ. dic vt i cō. alſ. ſ. e. in. j. g.

m ¶ Vltra tybiarū mediuꝫ. imo aaron induebat veſte talari xxij. di. c. vlt. et pe. quē i hoc ſequi debet q̄libet clericus ad curaꝫ vocatus et regimen aliorū. vt ibi patet.
n ¶ Aures patētes. xxiij. diſ. c. pe. vbi fundat̄ textus iſte.
o ¶ Probanda latitudine. ex̄. xxiij. di. c. pe. ſ. iuxta aſſenſum et gradū ordis. vt dixi. ſ. i cō. otho. qm̄ de habitu. §. vl. ver. decentes.
p ¶ In q̄b⁹. ſ. tōſuris crinium deſignantur. de hoc ſatis dixi i dctā cōſti. otho §. vlt. ver. tonſuram.
q ¶ Cloyphos vl̄ tenas ſed cōmunius i alijs ptibus iſule nominātur. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. qm̄ q̄ abiectis circa mediuꝫ. in cle.
r ¶ Portare. ſ. in capite. vt ſic tenati publice incedāt quin tamē huiuſmodi cloypham vel tenam portare poſſit in burſa vel crumena ſua ad vtendum de nocte non intendit hec conſtitutio prohibere. vt hic in textu.

h ¶ In deſpectū. i. cōtemptū q̄ inſurgit ex hoc qd̄ in equalitatē inter eos ⁊ laycos i habitu et tōſura et geſtu oculus nō decernit. vt. ſ. ptꝫ. vn̄ ex cōuerſatione equali naſcitur ↄtemptus dignitatis. ex̄. de offi. p̄ſi. ad obſeruandū. in fi. j. reſpon.

Familiaritas nimia cōtēptū parit

i ¶ Statuimus. iiij. pars. in qua declarat et exprimit cōpetentiam habitus et tonſure clericalis.
k ¶ Breuitate nimia. ad modū forte armigerorū

s ¶ Qui autem. ver.
t ¶ In ſacerdotio. ſed conſti. otho. dixit in ſacris ordinibus et ſic fuit illa magis extēſiua et pluriū perſonarum arctata q̄ iſta.

a ¶ In dignitatibus. ſ. epis quibus cōparātur ſacerdotes. vt ſupꝛa patet.
b ¶ Capas clauſas. Uide hic qđ dixi in dicta conſt. otho. j. reſpon. in glo. hec conſtitutio.
c ¶ Si qui vero. v. pars. adiiciēs penas in abutētes et contra venientes.
d ¶ Canonici. no. omnes pꝛemiſſos i hoc. §. ad articulū pꝛeſentē equiparari.
e ¶ Uel tonſura. nota in hac adiectiōe pena ſi nichil de veſtibus pactis reperi hic ſed ſtatim ſatis reperitur. ī. e. §. ibi de ipſis vero ſacerdotibus ſi moniti. qđ dic vt le. et no. ſ. in ꝯſti. otho. ꝯtra latronū. §. cos autē.
f ¶ In qua. ſcꝫ ſuſpenſione ab officio ſuo.
g ¶ Ex tunc. ſ. poſt lapſum dictoꝛū trium mēſiū a tempoꝛe ſuſpēſionis ab officio ſuo.

qui etiam ſunt decani aut archidiaconi: necnō oēs ī dignitatibus[a] curam animarum habentibus cōſtituti capas[b] clauſas deferāt: niſi cauſa itineris foꝛte vel alia iuſta cauſa honeſte aliam veſtem gerāt. ¶ Si[c] qui vero in ſacerdotio vel dignitatibus cōſtituti aut curā habentes aiarū vt cathedralium eccleſiarum canonici[d] cōtra pmiſſa vel ifulis. coꝛona vel[e] tonſura deliquerint ſi moniti non ſe emendauerint: ipſo facto ab officio ſuſpēſionē incurrāt. In[f] qua ſi per tres menſes ſteterint extunc[g] a[h] beneficio ſint ſuſpenſi: nec per dioceſanos ab huiuſmodi ſētentiis abſoluantur niſi[i] pꝛi⁹ ſextā redditū ſuoꝛū āni illius partē pſoluāt p ipſos dioceſanos fideliter paupibus[k] erogādaꝫ. ſaluis aliis ſententiis condignis quas plat⁹ ſubditis in his[l] delinquentibus voluerint[m] erogare. De[n] ipſis quoqꝫ ſacerdotib⁹: decanis: et archidiaconis et aliis in dignitatibus conſtitutis: qui in veſtiū habitu cōtra[o] pmiſſa deliqrit hec eadē ſtatuimus obſeruari. Reliquos[p] vero clericos in[q] pmiſſis deliquētes ſuoꝛū[r] platoꝛuꝫ arbitrio[s] reliqm⁹ puniēdos ¶ Pꝛecipimus[t] aūt in virtute ſācte[v] obedientie vniuerſis[x] archiepiſcopis epis archidiaconis et ceteris[y] pꝛelatis: vt i locis ſue iuriſdictioni ſubiectis ſup pmiſſis diligenter inquirant ⁊ cōtra delinquētes ſtatutū pſens efficaciter obſeruent et faciāt[z] obſeruari. qui[a] ſi inquirendo deſides ⁊ negligētes extiterit: vel poſt q̄ eis per facti euidentiaꝫ vel alio[b] iuſto mō cōſtiterit queq̄ delinquere in pꝛemiſſis coꝛrigere ſcđm ea q̄ ſtatuta ſūt neglexerit: archiepi a dalmatice[c] tunice ⁊ ſādaliū vſu archidiaconi vero et alii inferioꝛes p̄lati ipō facto ab[d] ingreſſu

h ¶ A bñficio. nota hic expꝛeſſum ꝙ ſuſpēſus ab officio nō reputat ex hoc a bñficio etiā ſuſpēſus imo nec eſt incipiendꝫ ab vtroqꝫ ſimul ar. xxiii. q. iiii. foꝛte. ⁊ no. ii. q. v. p̄ſbyter. ſed de hoc dixi vt remiſi. ſ. in ꝯſti. otho. c. auditu pꝛope fi. et hec opinio vera eſt qñ ſuſpenſionis pena data eſt a iure. ſecus tñ ſi eſſet data ab hoīe. qꝛ mitius agitur cū lege q̄ cū miniſtro legis. ff. de arbi. celſus. et hoc te. Guy. poſt diſputationē pꝛolixam. extra de re iudi. cum eterni. §. ſi quis autē.
i ¶ Niſi p̄us perſoluāt. ſ. (ver. officii. lib. vi. valde et cōplete ſoluant. ſ. epis dioce. qui iſtā partem habent pauperibus erogare. vt ſequitur.
k ¶ Pauperibus erogandā. eſt ergo epūs pꝛouiſoꝛ ac diſpenſatoꝛ in bonis pauperū. xi. q. ii. glia epi. in pꝛin. cū ſi. C. de epiſ. et cle. nulli. §. ꝙ ſi inuito. ſed cū hic dicit paupib⁹ ergo nō i alios pios vſus ad arbitriū epi. vt fit in caſu alio. ſ. in cōſti. otho. de archidiaconis. §. cum autē. in fi. ver. de hoc.
l ¶ In his. ſ. infulis coꝛona vel tonſura.
m ¶ Uoluerint. ſ. iuſte vt remiſi. ſ. e. pꝛoxi. §. vlt.
n ¶ De ipſis vero. verſi. (ver. arbitrium.
o ¶ Cōtra pmiſſa. ſ. §. pxi. ibi. qui aūt. hec eadēꝫ q̄ dicta ſunt. ſ. e. §. vſqꝫ ad hūc ver. de ipſis.
p ¶ Reliquos. nō i ſacerdotio nec i dignitate conſtitutos.
q ¶ In pꝛemiſſis. ſ. veſtibus infulis coꝛona vel tonſura.
r ¶ Duoꝝ pꝛelatoꝛuꝫ. de hoc ſatis notaui. ſ. in ꝯſti. otho. cō tra latronuꝫ. §. pe. i g. ibi p ſuū
s ¶ Arbitrio. ſ. iuſto. vt iā dixi ſupꝛa. e. §. ver. voluerint.
t ¶ Pꝛecipim⁹ vi. pars.
v ¶ Scte obedientie. dixi de hoc. ſ. e. ꝯſti. in pḣ. i pñ. i iii. g.
x ¶ Uniuerſis id ē ſingulis de vniuerſitate vt hec et alia multa q̄tū ad ſignificationeꝫ huiꝰ vocabuli notat Io. i pꝛohe. poſt pꝛin. in cle.
y ¶ Ceteriſ pꝛelatiſ. de q̄bus le. et not. ſ. i ꝯſti. otho. qm̄ tabellionū. j. reſpō. ſꝫ hic itelligo de p̄latis vice ppa vel ſpecialit cō miſſa fungētibus pp̄ter decre. ex. de offi. vica. licet. li. vi. vel dic p ea q̄ notaui. ſ. in cō. otho. q̄to. §. i. in g. hii ſunt.
z ¶ Qui. ſ. epi vel alii pꝛelati pꝛedicti.
a ¶ Faciant. ſ. p alios.
b ¶ Alio iuſto modo de hoc ple. dicam. j. e. con. q̄ indecoꝛū. ſuper. e. v.
c ¶ Dalmatice. de hoc le. et no. ſ. e. cō. domus dei (. §. qđ ſi rectoꝛ.
d ¶ Ab igreſſu eccle. ſꝫ q̄re puniunt iſti iferioꝛes plus q̄ ſupioꝛes plati dicit. Io. ex de pe. multoꝝ. §. i. v. triēnio. in fi. i cle. ꝙ minoꝛ pena magiſ afficit platos q̄ alios. ar. ex de offi. dele. paſtoꝛalis. ii. reſpō. i fi. cū ſi. ſed adhuc ꝯtra. C. de epi. et cle. p̄ſbyteri. in fi. vbi de hoc. ſed q̄licūqꝫ doctoꝛes diſtingūt inter delicta cōia ⁊ ſingularia.

Tu dic breuiter aut lex plus notat factũ ꝙ pſonã facientẽ: et tũc plus punit paup. C. de ſum. tri. et fi. ca. nemo in fi. ex de offi. dele. c. ij. li. vj. in dicto. c. paſtoralis. §. reſpõ. Aut ecõtra: tunc plus punit diues ſeu dignior propter ignominiaʒ honeſtatis tante perſone.

tionẽ venationis et ratio hic ſequitur.

m ¶ Ne religionẽ ꝛc. ab illis tñ ſic aſſumpti ſunt laxati ſine quibus ſolicitudo epiſcopalis et vita ſua actiua cõmode exercere nõ põt. cũ fecunditate ſobolis lippitudo lye. rachel pulchritudini ſit ꝑla-

eccleſie donec[a] circa correctionem et emendationeʒ exerceant ſuum officiũ debitum ſint[b] ſuſpenſi.

¶ Ad[c] hec cũ epiſcopalis dignitas religiõis[d] fructũ augere[e] debeat ⁊ cultũ ei⁹ apertius demõſtrare: precipimus vniuerſis epali ꝑ ditis dignitate vt habituʒ gerãt[f] ⁊ eccl'ie dignitati ⁊ honori ſuo congruenteʒ[g]: prout canonica[h] edocẽt inſtituta. Specialiter[i] autẽ indicim⁹ his q̃ de monaſterijs vel alijs regularibus locis i[k] epiſcopos aſſũpti ſunt vel de cetero aſſumã tur vt ſuũ deferant[l] habitum regularem: ne[m] religionẽ ꝑcedentẽ dignitas[n] excludere[o] videat quã[p] ſibi debeant vinculo indiuidui[q] federis adaptare: q̃bus[r] enĩ ſtrictius ihibem⁹ ne vtant veſtibus aut pellibus alijs vel ornatibus ab ordine ſiue regula ſua priore diſcrepantibus in[s] colore: ſed i talibus ſtatutum generalis[t] concilij ſatagunt obſeruare.

¶ Ne clerici iuriſdictiõeʒ ſecularem exerceant.

¶ Summariũ.

¶ Clerici ꝑcipue ſacerdotes iuriſdictionẽ ſecularẽ a nullo ſuſcipiãt nec exerceant: ſuſceptã autẽ intra duos menſes proximos dimittant eandem nunꝙ reſumpturi. Cõtrauenientes autẽ ab officio ⁊ beneficio ſint ipſo facto ſuſpẽſi: qui vero ſuſpẽſi ſeſe ingeſſerit canonicã vltionẽ ad dioceſani arbitriũ infligendam ſaluis domini regis prilegijs incurrant.

Cum[v] honeſtatis eccleſiaſtice ſpeciale dec⁹ exiſtat a carnalib⁹ lõge fieri actib⁹: nec ſecularibus negocijs miniſtrare manus deputatas[x] celeſtib⁹ miniſterijs graue[y]

vt in. l. ꝯtraria preſbyteri i fi. ff. de pe. cũ quedam. cum ſi. ſic debet intelligi. qd leg. et no. ex ne cle. vel mo. nec procuratores. in fi. et propter offẽſaʒ magis in tanta pſona notatam. C. de conduc. et procur. vo. auguſ. ꝯductores li. xi. §. reſpon. de hac materia no. s. in conſti. otho. de archidiaconis. §. cuʒ auteʒ. in glo. ſi ſalua.

a ¶ Donec. de hoc dixi. s. i cõſti. domus dei. §. qd ſi rector. in glo. quando hoc verbuʒ.

b ¶ Sint ſuſpẽſi. de multiplici ſuſpẽſione no. ple. in glo. Jo. an. ad quam te miſi. s. i ꝯ. oth. auditu. i gl'. ſi.

c ¶ Ad hec. vij. pars.

d ¶ Religiõis fructum. alias effectum.

e ¶ Augere debeat. nõ enĩ ſufficit ꝙ ꝓla⁹ ſit bon⁹ i ſe niſi ⁊ ſubditi boni fuerit ꝙtũ i ſe ẽ. vt le. ⁊ no. per Jo. an. ex de eta. et qua. ver. ſubditos. in cle.

f ¶ Gerant in eccleſia et in publico. nam i camera ſe poſſit familiarius habere. xxv. di. eþs.

g ¶ Cõgruẽtẽ. vt dixi. s. c. §. ſtatuimus. in g. imo aacon. et i v. qui autẽ. vna cũ rocheto ſeu camiſia alia. vt no. w. de ſta. mo. ne i agro. §. reſ. i fi. in cle.

h ¶ Canonica inſtituta. ex de vi. et ho. cle. c. cleri (ci. §. vlti. in fi.

i ¶ Specialiter autem. verſi.

k ¶ In epiſcopos aſſumpti. de licentia ſuperioris petita et obtẽta. vt le. et no. per doc. extra de elec. ſi religioſus. li. vj.

l ¶ Deferant habitum regularem. patet ergo hic aſſumptũ in epiſcopum nõ debere mutare priorẽ habitum regularem nec continentiã nec prohibi-

ta. ex de renũci. c. niſi. §. ne putes. talia q̃ ſibi indulgẽtur ſeu remittũt: puta ſilentium clauſtri. obedientia abbatis. reſidẽtia. abdicatio ꝓprij. et ſimilia. in alijs autẽ remanẽt ſub prio et regl'a ſua. vt ſupra dixi. no. de hoc ſatꝭ. xvi. q. i. c. uj. plen⁹ no. w. extra de cenſi. ad nřuʒ. §. reſpon. venaticos in cle.

n ¶ Dignitas. ſcʒ epiſcopalis ſuperueniens.

o ¶ Excludere hoc enĩ eſſet cõtra legem. nam honor eius auctus eſt nõ cõditio mutata. vt facit lex ſignanter. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. falſa. §. ſed ſi cui. ar. ff. de adoptio. l. ꝑ adoptioneʒ. ff. de ſenat. l. ſenatoris. ij. in fi. ff. de i ius vocã. l. ſed ſi hac. §. ſed ſi ius.

p ¶ Quam. ſcʒ (religionẽ.

q ¶ Indiuidui federis. tãꝙ mrimonio ſpũali vinculatus ꝑ profeſſionẽ ſuã primã. ar. extra de tranſlat. epiſco. inter corporalia. §. j.

r ¶ Quibus. ſ. religioſis aſſumptis in eþos.

s ¶ In colore. de ſciſſura nãꝙ ſeu talliatiõe ſtatu

t ¶ Generalis ꝯcilij. ex de vi. ⁊ ho. (tũ ẽ. s. c. pri. cle. clerici. §. vlt. i fi. vel ſaltẽ obſeruẽt ꝯſuetudinẽ regionis honeſtã in hac pte. vt le. et no. xxx. diſ. ſi qs vitori ſi. vt dixi in con. otho. all'. ſupra i ꝑma gl'.

v ¶ Cum honeſtatis. huius cõ. materia nõ tractatur. s. in conſti. otho.

x ¶ Deputatas miniſterijs. vt dixi. s. in conſtitu. otho. baſilicarum. §. reſpon. ver. offertur.

y ¶ Graue. tam anime ſue proprie ꝙ alijs quorũ animas curare impediuntur propter voluntariã occupationẽ talẽ: ſed etiã ꝓpter indecentiã ſtatus

huiuſmodi clericalis. ar. in hoc quod dixi. ſ. in cō. otho. ſacer ordo. ſ. reſpon. v. iurat. in princi. ſed iuxta Senec. ad lucil. xxii. c. facile eſt tales occupatiōes euadere ſi occupationū premia ʒtēpſeris.

hoc qd. ſ. dixi. c. prori. et. §. pcipimus. in glo. ſed quare. Itē intromittendo ſe de actu forenſiū hmōi cultus diuinus diminueret. ideo nec vice propria nec alterius hoc facere pmitti. ar. C. de offi. mili. inde. l. nemo. et. C. de priuile. ſco. l. i. in fi. li. xii. et hoc tene. lʒ In no. videt notare contra. ex ne cle. vel mo. clericis.

ac[a] ſordidū reputamus φ clerici q̄dē terrena[b] lucra et tēporales iuriſdictiōes feda petulantia et auida voracitate ſectantes iuriſdictionem recipiunt a laicis ſecularem: vt iuſticiarij nuncupentur: et miniſtri[c] fiant iuſticie quā[d] nō poſſunt ſine canonice diſpoſitionis et clericalis ordinis iniuria[e] miniſtrare.

Nos[f] igitur horrendū hoc vicium extirpare[g] volentes vniuerſis[h] eccleſiarū rectoribus et ppetuis vicarijs: imo quibuſcūqʒ i[i] ſacerdotio ʒſtitutis: diſtrictius īhibem⁹ ne iuriſdictionē ſecularē[k] a pſona ſeculari ſuſcipiāt vl[l] ipāʒ exercere[m] pſumāt: qui[n] autēʒ eaʒ ſuſceperint ipāʒ etiam infra duos menſes oīno dimittant: eam de cetero nullaten⁹ reſūpturi.

Quia[o] vero apud maliuolas animas īhibitio[p] non valeret niſi contra huiuſmodi delinquentes penalis[q] vltio ſubſequatur: decreuimus vt quiſquis contra pdicta[r] venire tētauerit[s] ipſo facto ab officio et beneficio ſit ſuſpenſus: ad[t] que ſi temere[v] ſic ſuſpenſus ſe ingeſſerit: vltionem[x] canonicā nō euadet. Huiuſmodi vero vltio per dioceſanum eius

a Ac ſordidū. abſurdum etenī clericis eſt imo et obprobriū ſi periti ſe velint deceptationem eſſe forenſiū negociorū. vt le. C. de epi. et cle. repetita i fi. C. de teſta. cōſulta diualia.

b Terrena lucra. que tū q̄dā clerici plus aduertūt terrena φ celeſtia. grauius enī intuentur aurū φ ſolem. ple. dixi. ſ. in conſti. otho. auditū. ſ. reſp. v. auaricie ſue.

c Miniſtri ſūt iuſticie. generaliter ſcdm Inno. in. c. ſed nec. ſ. alī. cū nō eſſe debeant taliū cōductores vl ſenaſcalli pcuratores / ſeu attornati nec ceteris ſecularibus negocijs implicare. cum ſint deo militantes. xxi. q. iii. c. i. et. ii. per totū. patet etiaʒ expreſſius textus hic poſitus etiā de iuſticiarijs et alijs. extra ne cle vel mo. c. i. et. c. ſed nec procurationes. cum. c. ſe. et quod dicaʒ. ſ. in conſti. prori. ſed tamen non dicam φ prohibentur clerici exercere certa negocia etiam principum ſecularium. ex de ſym. cum eſſent. et no. Jo. an. in dicto. c. ſed nec.

d Quam. ſ. iuriſdictionē ſeu iuſticiā ſecularē.

e Iniuria. vt. ſ. in glo. abſurdum.

f Nos igitur. ii. pars.

g Extirpare. hoc enī ptinet ad taleʒ prelatū. vt le. et no. ſ. e. con. in prohe. §. nos igitur.

h Vniuerſis. i. ſingulis de vniuerſitate. vt dixi ſ. c. proxi. §. precipim⁹. in princi.

i In ſacerdotio. idē ſi in minoribus ordinibus ſed ideo de iſtis expreſſit qr grauius periculū eſt in eis. vt no. hoſti. ex ne cle. vel mo. clericis in prin.

k Secularē a pſona ſeculari. ergo a pſona eccleſiaſtica iuriſdictionē ſecularē ſuſcipe poſſunt a cōtrario ſenſu de quo dixi. ſ. in con. otho. ʒtra latronum. ſ. reſpon. v. locis fideliū. ſed cōtra credo: cū huiuſmodi actus hic clericis prohibeat. ar. iuriſ ʒ alī. ſupra. ſ. reſpō. et facit ex ne cle. vel mo. eps. li. vi. et hoc denotat diſiunctiua ſequens.

l Vel ipſam et. ſ. iuriſdictionē ſecularē cuʒ hic plus notetur pſona faciens φ ipſum factuʒ. ar. in

m Exercere. frequētiā denotat. vt dixi. ſ. i conſtitu. otho. contra latronū ſ. reſpon. in fi. ver. exercere.

n Qui autē ipſam iuriſdictionē ſecularē tenendo curias et placita ſecularia infra duos mēſes a tpe publicationis iſtarū ʒſtitutionū. ar. ſ. e. con. miſerabilis. §. nos aiarū. v. eis. et hoc dico pptere vba ſuppoſita eam ſuſceperit et. Aliqū enim aliter accipitur vt dixi. ſ. in cō. otho. lʒ ad pfugandū. §. i. v. infra mēſem. reſumpturi. vt le. et no. i dicto. c. lʒ ad profu. §. i. v. detē tur. et hoc etiā denotat dictio pcedēs oīno et.

o Quia vero. iii. pars.

p Inhibitio nō valeret. nec taliū aīos imutaret. inſti. de ſuſpec. tu. §. nouiſſime.

q Penalis vltio ſubſequat. ar. xiii. di. verʒ per totū. pena enī adinuēta eſt ad emēdationē morū hoīʒ. ff. de pe. ſi pena. ʒ ple. dixi in pfatt. cō. otho. Pene medicle morum ſunt

r Predicta. ſuſcipiendo iuriſdictioneʒ huiuſmodi ſecularem modo pdicto.

s Tētauerit. ſ. cū effectu. ff. qd quiſqʒ l. i. ſ. §. hec aūt vba ex de cle. non reſi. relatū de qua materia ſatis dixi ſupra in cōſti. otho. auditu. §. ſ. v. agit.

t Ad que. ſ. officium et beneficium.

v Temere. hoc doluʒ nō requirit. ff. ad turpil. l. ſ. §. ſ. ver. nā vt ait papinianus. licet glo. no. cōtra. ff. de iudi. cum quem temere in prin.

x Vltionē canonicā. ſ. arbitrariā ex q̄ pena ibi nō exprimit ex de offi. dele. de cāis ʒ ſic exponit Jo. an. ex de imuni. ec. c. qr. i. §. vlt. v. canoice facit qd dixi i cō. oth. c. vlt. §. i adiutoriū i. g. ſi. v. pena debita ſic etiā expo. glo. ʒ hoſti. ex de clādeſt. deſ. cū īhibitio i fi. p q̄ facit text⁹ ſequēs i hmōi. v. vltio et. ʒ dicā. ſ. e. ʒſti. ʒiugale i fi. quā expōnē crederē etiā hic verā niſi qr hic ſuſpēſio ab officio pcedit. vn̄ expōe h vltionē canonicā. i. irregularitatē quo ad

i .iiij

qui contra iſta fecerit do-nec[a] emendauerit ipſius dioceſani arbitrio et iura-mentũ p̄ſtiterit ꝙ de cetero ſimilia non committet nullatenus[b] relaxetur: ſal-uis[c] domini[d] regis p̄uile-gijs[e] in hac parte.

violationẽ ſuſpẽſiõis ab officio. ex̃ de re iudi. cũ et ni. §. pe. et vlt. li. vj. ⁊ c. li. de ſẽ. ex. c. i. §. fi. vbi hoc tenet Archi. et Jo. an. facit qđ no. s. in con. otho. auditu. §. fi. vbi ad hunc locum remiſi. ſed quo ad ingeſtionẽ fructus beneficij credo ꝙ loquitur de excõicatione q̃ dr̃ vitio canoni ca. vt p̃z i hoc qđ no. Guy. ex̃ de ſen. excõ. cũ medicinalis. ſ. reſpon. v. non mortal. et. c. di-lecto. li. vj. ⁊ hanc penã p̄t ep̄us relaxare vt ſeq̃r. non autẽ irregularitatẽ ꝯtractam. ar. in hoc qđ di xi. s. in con. otho. inotuit. i fi. ſed q̃z hec expoſitio valde rigoroſa fuit attenta p̄ona fragilitate hu-mana. s. c. con. in ꝓhe. §. i. ideo cũ omnes ſimus dum viuamus tempore gratie mallentes de mia ꝙ de rigore reddere rationẽ. xxvj. q. vij. allegant. opinionẽ p̄dictam de irregularitate loquentẽ. reſtringe ad caſum quãdo ſuſpẽſio ab officio lata eſt per iudicẽ. ar. in hoc qđ dixi ſupra. c. proxi. §. ſi qui vero. in glo. no. hic expreſſum vel quando in ſentẽtia canonis hoc cõtinetur / vt dicto. c. cũ eter ni. §. vlti. lib. vj. et. c. ſi. ex̃ de ſen. excõ. ex is q̃. §. i. al's vero ſuſpenſus a canonẽ ſi celebrat irregula-ris non officitur. ar. ex̃ de cle. ex mi. ſi celebrat in prin. hoc not. Inno. ex̃ de cohabi. cle. et mu. ſicut prope fi. Item confirmat cardi. ex̃ de tempo. ordi. cos in glo. ſed nunq̃d ꝓpe fi. li. vj. multo fortius eſt idẽ ſi nõ ſit ſuſpenſus neq̃ ab hoĩe neq̃ a iure ſed tñ ſuſpẽſus q̃z prohibitus ratione loci. vt ple. no. Inno. ex̃ de cle. peregr. tua ante fi. hãc quoq̃ ſententiã amplectitur Guy. tanq̃ verã in dicto. c. cũ eterni. §. vlti. v. inuoluet. li. vj. hec vera de ſim plici ſuſpenſione ab officio ita ꝙ prima expoſitio quam feci. s. in prin. huius g. hic ſtet indubitãter vera: ſed quando q̃s eſt ſuſpenſus ab officio vſq̃ ad certũ tempus ſtatim per aduẽtũ tẽporis illius abſq̃ alio facto ceſſat ſuſpenſio et habeẽ pro abſo luto. ff. de poſtu. puto. §. fi. et. l. imꝑatores. ſ. reſpõ. ff. de falſis. l. falſi. §. ordine vſq̃ in fi. legis. ſed ſu-ſpenſus ab officio quouſq̃ ſatiſfecerit / neceſſario indiget abſolutiõe ſp̃ali. ij. q. v. preſbyter a plebe p̃z. ſ. c. con. venaliſi. §. i. v. alioquin ratio diuerſi tatis eſt q̃z in hoc ſcđo caſu poteſt eſſe dubitatio de eius abſolutiõe q̃z vnus diceret plene ſatiſfactũ ꝙ tñ alius negaret. et hoc no. Inno. ex̃ de etate et quali. cum bone in fi. p̄me glo. hoc tñ ſcđm mem brum diſtinxi. ple. vt dixi. s. in con. otho. licet ad profugandum. §. i. v. vſq̃quo: et dixi. s. c. conſti. domus. §. fi. v. donec. caue tamen quia ſuſpenſus ad certum tempus interim celebrans eſt irregula ris vt dicto. c. cũ eterni. §. vlti. li. vj. et. c. li. de ſen. ex. cum medicinalis. §. vlti. licet ſuſpẽſus quouſq̃ ſatiſfecerit interim celebrans irregularitatem nõ incurrit dũmodo in cõſcientia ſua ſatiſfactum re-putet. vt hoc no. Guy. extra de elec. q̃z ſepe. §. nos epiſcoporum. v. ſuſpenſi. li. vj. Alij vero a deo ſu ſpẽſi ſunt ab executione ſui officij quales ſunt oẽs exiſtentes in mortali peccato: et tamen licet cele-brent nunq̃ ſunt irregulares. niſi in criminibus maximis conſtituti. vt ſunt homicide ⁊ ſymoniaci ar. in hoc quod le. et no. per docto. extra de tempo. ordi. c. vlti. ratio huius eſt. q̃z irregularitas tantũ de iure canonico itroducta eſt. vt hec et alia plura de hac materia no. Inno. ex̃ de cle. ex miniſt. ſi celebret in glo. quidã ſup hac excõicatus aũt a canone vel ſit irregularis ſi ce-lebret. extra de ſenten. excõ. cũ illorum. ſ. reſpon. et hoc no. Inno. extra de cohabi. cleri. et mu. ſicut prope fi. imo ſicut ipſe no. in dicto. c. ſi celebret. in glo. quidam ſuper hac. in prin. ſiue a canone ſiue ab homine ſit excõmunicatione ſaltẽ maiori inuo lutus ſemper eſt irregularis ſi celebret. ar. xi. q. iij ſi quis preſbyter. c. ſe. in glo. vero premiſſe ſimul cõiuncte et cõbinate reddent decretum quid iuris fuerit de quolibet ſic ſuſpenſo celebrante quod re puto notatu dignum.

a ¶ Donec emendauerit. iſtud non reſpicit ſuſpẽ-ſionem de qua premittitur ſed relaxationẽ vltio nis predicte.

b ¶ Nullatenus relaxetur. ergo per prius mitte-batur per legem: non autem per iudicis ſententiã arbitrariam.

c ¶ Saluis nõ vult ergo legatus iſte preiudicare iuri vel preuilegio laycorũ maxime regis. vt no. in collatione beneficiorũ ad patronatum eorum ſpectãtiũ. extra de offi. leg. dilectus. et de iure pꝛo. cum dilectus. in fi. et per car. extra pe preben. c. ij. in glo. ſed nũquid de hoc no. Guy. e. c. li. vj.

d ¶ Dñi regis. cuius officiũ eſt per ſe ⁊ ſuos mini ſtros malos cõprimere / et bonos ſubleuare. xxiij. q. v. regũ. ac malefacta punire. c. q. ſunt quidam et. c. rex debet. al's caueat rex cum ſuis conſiliarijs priuatis. ar. in hoc qđ le. et no. eccle. x. c. regnũ a gente in gentem ⁊c̃. et Danielis. xj. cap̃. vnde me trice ait. O rex ſi rex es rege te vel eris ſine re. rex Et ſine re. regnas te niſi recte regas. ij. q. i. ſcelus. facit quod dixi. s. c. conſti. in prohe. §. ſane in glo. in omni gradu circa mediũ. ibi ſcđm in militibus et cum dicat regis in ſingulari preſtat. ar. ad depẽ dentiam regnorum. vt dixi. s. c. con. in prohe. et §. vlti. poſt prin. in glo. nõ dicit regna. vt dic ibi.

Regis ac officiario rũ ſuorũ malos cõ ꝓmere ac bonos ſb leuare.

e ¶ Priuilegijs. que ad vnguẽ vendicant clerici domini noſtri regis precipue in cãcellaria ſua exi ſtentes: dum propter ſcripturam paucorũ breuiũ per prohibitiones regias manus ordinariorũ in hac parte diſtringere nõ tepeſcant. ſed tamen ne-ſcio an ipſa priuilegia regia ad quotquot clericos et qualeſcunq̃ dumtaxat ad certum numerum obtinentium (bouche en court) ſe extendãt quod vltimum conuenientius eſſet iuri extra de verbo. ſigni. ſicut nobis. lib. vj. arg. in hoc quod dixi ſu-pra in conſtitu. otho. quoniã de habitu. §. vlti. v. cõmenſalibus. ar. C. de ſacro ſan. eccle. nõ plures ff. de iure imu. ſemper. §. vltimo. ver. nec pro om-nibus promiſcue.

¶ Ne clerici aduocati ſit in cauſis ſecularibus: nec iudices: nec aſſeſſozes.

¶ Summariū.

¶ Clerici q̄ in cauſis ſecularib⁹ ꝓcipue ſanguis fuerint aduocati actozū: aut iudices aut aſſeſſozes ſint ipſo facto ab ipſo ſuſpēſi: nec abſoluant a dioceſanis donec cōpetenter ſatiſfecerint: reozū autez in talibus defenſozes ad arbitriū dioceſani puniant.

Iuxta[a] ſacrozū canonū[b] cenſuraꝫ pꝛeſenti conſtitutione diſtrictius inhibemus ne qui in[c] clericali militia conſtituti aduocationis officiuꝫ in[d] fozo ſeculari pꝛo[e] cauſa ſāguinis vel alia quacunq̄ niſi in caſibus a[f] iure conceſſis exercere[g] pꝛeſumāt.

a ¶ Iuxta ſacrozū. hec cōſtitutio ſatis ꝯtinuat ad conſti. ſ. c. pꝛoxi.

b ¶ Canonum. de quibus le. et no. lxxxviij. diſ. p totum. ex̄ ne cle. vel mo. clericis. et bñ no. xv. q. ij. in ſumma. Joannes de athon.

c ¶ In clericali militia. ꝓmaꝫ tonſuram compꝛehēdit. vt le. et no. ſ. e. con. cuꝫ in armis. §. in hijs.

d ¶ In fozo ſeculari. ſec⁹ ſi vidētur i fozo eccleſiaſtico. lꝫ agat de crimine capitali. vt videtur tenere Inno. i dicto. c. clericis ar. de pꝛocura. tue. ex̄ de imu. eccle. cuꝫ eccleſia. dicā de hoc ſtatim. ver. exercere.

e ¶ Pꝛo cauſa ſanguinis. ſecus vero pꝛo recuperatione bonozū alicuius clerici depꝛedati. ar. ex̄ de homi. pꝛelatis. li. vi. ſed certe hoc nō credo: cum hic ſubiūgat vel alia quacūq̄ niſi in caſibus a iure expꝛeſſis. vt ſequitur. et dicam. j. ver. exercere.

f ¶ A iure permiſſis. de quibus le. et no. ſ. in con. otho. c. vlti. §. in adiutozium. ꝟ. in cauſis quoq̄. Item pꝛo cauſa fidei. ex̄ de hereti. vt officiū. §. ad conſcribendas. lib. vi.

g ¶ Exercere. frequentiā denotat. vt dixi. ſ. c. pꝛoxi. §. nos igitur. et hoc eſt quod dixi poſt Inno. et Jo. an. ſ. c. pꝛoxi. j. reſpon. in glo. generaliter qđ ex cauſa latius repeto. Quero ergo an licitum ſit clericis ſaltem beneficiatis vel cōſtitutis i ſacris: procurare vel poſtulare? Dicūt Inno. et Hoſti. nec in fozo ſeculari nec in fozo eccl̄iaſtico. vt ipſi no. ex̄ de poſtu. c. vlti. ar. ibi. et auten. de ſanctiſſi. epi. §. aliuum. coll. ix. vbi talis nō poteſt eſſe procurator litis cuiuſlibet ſm g. ibi illos nāq̄ non decet litigiozū curā gerere qui pacificis decernūtur ſtudijs inherere. ar. ex̄ de iudi. cuꝫ deputati. fallit tñ in caſibus expꝛeſſis. in dicto. c. vlt. et ibi remiſſ. ſ. in glo. pꝛoxi. ſed glo. Ber. in dicto. c. vlt. intelligit iſtos caſus fallendi quando talis pꝛocurato: vult poſtulare cozam iudice ſeculari. pꝛo quo bene facit textus iſte. vt no. xvj. q. i. de ꝑſitium. vnde ille glo. dicunt ꝯtra. ſ. illū clericum nō pꝛohiberi poſtulare vel pꝛocurare cozaꝫ iudice eccleſiaſtico. vt no. Ber. ex̄ ne cle. vel mo. c. i. et Inno. de obliga. ad rōcī. c. vnico. aſt ſi. idem ſpe. ti. de pꝛocura. ꝟ. Item ꝙ eſt ep̄us. et hoc obſeruat generalis eccl̄ie ꝯſuetudo. vt ple. no. xv. q. ij. in ſumma. licet. e. g. in ſi. dicat hoc eſſe correctū in ſacerdote per decr. ex̄ de poſtu. c. ſi. qđ nō eſt verū. ſcđm vſum pꝛedictū. nec etiā ſm vſum romane eccleſie. Nec obſtat .§. aliū. qꝛ ibi pꝛohibetur eſſe pꝛocur. in certis caſibus. ergo a cōtrario ſenſu in alijs permittitur. vt no. ff. de pꝛocur. neq̄ femina: imo nec imperator poſſit ſtatuere ꝯtrariū in ſuo fozo ſeculari. xcvi. di. per totum. vel dic generaliter vbicunq̄ reperis contrariū ſcꝫ ꝙ ibi loquitur de honeſtate tātū vt no. Berñ. ex̄ de ſindico. cap. vnico. in fiñ. in tantū ꝙ p talez ſatis fundatur iudiciū obiectu partis non obſtante licet per ſuū pꝛelatū ab executione huiuſmodi officij poſſet cōpeſci. extra ne cle. vel mo. c. ij. cū decr. ex̄ de pꝛocur. in noſtra qđ verū videtur niſi forte excipeř ꝙ talis hoc officium et generaliter ⁊ indiſſerēter exerceret. ar. l hoc qđ dixi. ſ. in pꝛin. huius glo. ac etiam pꝛo queſtu ambitioſe. vt no. Hoſti. ex̄ de poſtu. c. vlti. j. reſpon. Dic ergo cōſtanter ꝙ clericus huiuſmodi negocia tempozalia laycoꝝ generaliter nō poterit occupare de iure. vt i opinione ꝓma ꝯtraria et dicto. c. ij. ſed ſpeciale negociuꝫ laici maxime ſpūale in fozo eccleſiaſtico bene eſt licituꝫ. ar. in hoc qđ dixi. ſ. c. pꝛoxi. j. reſpō. in glo. et generaliter et no. Jo. an. ex̄ de ſym. cū eſſent pꝛope ſi. quid iuris vero de religioſo ſit an poteſt eſſe aduocat⁹ vel pꝛocurato: dixi. ſ. in con. otho. c. vlti. §. in adiutoziuꝫ. in glo. qualis eſt in ſi. ſed in caſu quo ꝓhibetur quis eſſe pꝛocurato: pꝛopter religionē vel clericatū. vt dictuꝫ eſt vel pꝛopter excōmunicationē. vt extra de iudi. c. intelleximus. Quero ſi talis cōſtitutus ſit a dño pꝛocurato: cum poteſtate ſubſtituendi an tenet ſubſtitutio ab eo facta? Videř ꝙ nō. attento medio īhabili. ar. ff. de liber. ⁊ poſthu. ſi poſthum⁹ a pꝛio. §. itaq̄. ff. de acq̄ren. here. ſi ſeruus eius qui capere. ff. de legi. ij. ſi debito:. §. ſi. ff. de acquiren. poſſeſ. Pomponius. §. queſitum. cuꝫ cauſa magis imediata attendatur. ff. ad munici. libertus. §. ex cauſa. Credo cōtra. ſ. ꝙ hoc caſu inhabilitas medij non impediet cōiunctionē extremozū habiliū. ff. de leg. ij. cum ei. ff. de condi. inde. et ſi hec ſpecialis .§. cuidā. ff. ad trebelli. l. cogi. §. hij qui ſolidum. ff. de leg. pꝛeſti. peti. bo. po. l. iij. §. pe. et videř caſus. ff. qđ cuiuſq̄ vniuer. no. l. Item cozum. §. ſed et ſi decuriones. ff. de manu vindic. pater. hoc pꝛobo. nam ſublato medio reconciliatur coniūctio. C. ex qui. cau. ma. l. ſi. cum. ibi notatis. nec obſtant cōtraria. nam vbi ex intentione diſponentis vel ex mente iuris vigo: ⁊ effectus alicuius actus dirigitur ad mediū. tunc licet ipſum medium ſit inhabi

lex tñ regulat et ſoluit natura extremoꝝ in hmõi medijs vt in ꝯtrarijs. ſed ſecus videt in hac qõne vbi ad extremis cõſiderat vigoꝛ et effectus ipſius actus. vt le. ṡ. pꝛoxi. allegatis qd verũ videt etiaꝫ in caſu delicti. ff. ſi qs alt. teſta. pꝛohi. l. i. §. pe. hoc tñ finalit diſtingue poſt Jo. an. ex de peni. religioſus. i. ṡ. in cle. Aut eniꝫ penitus et ipſo iure eſt inhabilis. et ſic ſubeſt impedimentuꝫ adnullãs. ꝯ tũc nec ſubſtituet. vt ibi in. c. religioſus. i ṡ. vbi religioſus pꝛoſus eſt ihabilis ad tale officiũ niſi interueniente auctẽ abbatis. qꝛ tũc nichil habet qd i ſubſtitutũ trãſferat. i. q. vij. daydet. ac. ff. de offi. pꝛocõſu. obſeruare. §. ṡ. Aut eſt inhabilis ad officiũ hmõi p obiectuꝫ exceptiõis qua nõ oppoſita habilis eſſet. vt eſt de cõſtituto i ſacris. vt in pma. q. et de excõicato. vt ex de excep. pia. §. ſed ſi poſt rem. li. vj. et tũc cuꝫ ſit tñ impedimentũ elidens nõ adnullãs dñ ſubſtituet. ar. ff. de pac. ſi vnus. §. pactus ne peteret. cũ. §. ſe. ff. de pꝛo cu. filiuſfamilias. §. veterani. et ſic delegatus inhabilis ſubdelegat. ex de offi. dele. iudex. li. vj. ac. pꝛo ſolutiõe. ff. de ver. ob. iter ſtipulãtes. §. ſacrã. Per pmiſſa quoqꝫ ptꝫ ꝙ diſtinc. nõ valet an mandauerit pꝛimus ꝯſtituẽs certũ ſubſtitui an icertũ: quaꝫ quidã poſuit. ar. in hoc qd le. et no. ff. de edil. edic. cũ mancipiũ. ff. de libera. cã in ſeruũ al' in ſeruo.

¶ Si quisª autẽ cõtrafecerit ſic qdẽ i cauſa ſãguis ſi pᵇ actoꝛis pte certaueritͨ ipſo facto ab officio ſitᵈ ſuſpenſus: iᵉ alijs vero p dioceſanos exceſſũ huiuſmodi compeſci pꝛecipimus ꝯ puniri: pene cõdigne qualitatẽᶠ ipſoꝛuꝫ arbitrio reſeruantes. Inᵍ eiſdem quoqꝫ ſanguinis cauſis i quibus moꝛtis aut mutilationis mẽbꝛoꝛum iudiciũ agit ſimiliter inhibemus ne quis in clero cõſtitutus iudex aut aſſeſſoꝛ eẽ pſumat. Quiſqsʰ vero cõtrafecerit pꝛeterⁱ ſuſpẽſio

a ¶ Si quis. ij. pars. et ſupple. ſ. clericus.

b ¶ Pro actoꝛis pte. nũqd ḡ hoc licebit clerico p pte rea? videt ꝙ ſic a ꝯtrario ſẽſu de q dixi. ṡ. i ꝯſti. otho. ꝯtra latronũ. j. reſpõ. et hoc te. g. xiiij. q. vj. ſi res. ṽ. intendere. ad qd facit qd ponitur. liiij. di. frequẽs. in. ſ. glo. Dic tñ tutius eſſe p clerico nec pꝛo actoꝛe nec pꝛo reo poſtulare ſaltẽ in foꝛo ſeculari. vt ple. no. li. di. aliquãtos. vñ dic vt ibi. Itẽ pꝛo pte rea in cã ſanguinis aduocatus irregularitatẽ incurrit. no. ſpe. ti. ſuo in tractatu de diſpenſatione. §. iuxta ppoſitionis vñ. qrit qñ occaſiõe homicidij et in tribus colũ. ſequentibus.

c ¶ Certauerit. etiã legibus licet nõ pꝛobet. C. de poſtu. quiſquis.

d ¶ Sit ſuſpẽſus. ſed qritur an nichilominus hoc caſu valet eius pꝛoceſſus? Videt ꝙ nõ. ex de imu. eccl. c. decet. li. vj. ſup hoc dicit Inno. ex ne cle. vel mo. ſicut te. ꝙ ſi clericus etiaꝫ in ſacris oꝛdinibus ꝯſtitutus fecerit inſtrumentũ anteq̃ interdicat et nichilominus dñ tenet inſtrumẽtũ. qꝛ multa fieri phibent. ex de regula. ad apoſtolicã ſed poſt interdictũ ſibi huiuſmõi officiũ nõ teneret ipſius officij executio. ac. ex de ap. paſtoꝛalis. al's hmõi iudicis phibitio fieret ludibꝛio. qd eſſe nõ dꝫ. ff. de iudi. ſi pꝛetoꝛ. ex de elec. cõmiſſa. §. poꝛro. li. vj. et hãc penam inducat temeritas ꝯtrahentiũ ipm rogantiũ ad executionẽ officij interdicti ſm alios in dicto. c. ſicut. Alij diſtinguũt aut ſit notoꝛie eis interdictũ et tũc ſunt ſuſpẽſi quo ad ſe et quo ad alios. al' nõ. ar. in hoc qd dꝫ ex de cohabi. cle. et mu. nra et vlt. et. ff. de offi. pto. barbarius. ff. de mili. act. ſed ſi. §. de quo. ſꝫ hoſti. contra. dicto. c. ſicut te. extra de hereti. ſi aduerſus: dicẽs ꝙ ꝯtumeliꝫ ſit eis etiã notoꝛie interdictuꝫ. tamẽ dñ valet inſtrumentũ. q ſentẽtia i tabellione oino appet falſa. ex de hereti. excõicamᵘ. i. §. credentes. ṽ. ꝙ ſi foꝛte. ppe ṡ. ſed certe ibi loquit de notoꝛio excõicato q nõ paruit iterdicto. ar. iij. q. iiij. nullus. vñ ſententia pꝛedicta luculentius apparet in aduocato. qꝛ ſcdm eũ non reperitur iure cautũ ꝙ caſſetur ſentẽtia p aduocationẽ talis lata lꝫ: p exceptionẽ a poſtulato repelli poſſit. extra de ſen. excõ. decreuimus. li. vj. vbi de hoc no. Jo. an. ſecus eſt ergo dicenduꝫ de non excõicato aduocato vel notario. qꝛ ſemper tenent acta per eos. ex quo talia officia publice gerũt ſalteꝫ q̃diu excõicati nõ fuerint. vt eſt dictum. et patet auten. de tabellio. §. ṡ. ver. pꝛeter hec. coll. iiij. ſufficit enim talibus penam impo nere ſubtractionis beneficioꝛum. vt dicto. c. ſicut te. et lucrum de tali patrocinio inhibito obuenientes in cauſam piam erogare. ar. extra de iude. cum ſit. §. ṡ. ſcdm Hoſti. vt pꝛedixi quod pꝛobo. nõ debemus nãqꝫ penã in iure non appoſitaꝫ adinuenire de nouo. ff. de relig. et ſumpti. funer. l. ac ſi quis. §. et generaliter. ff. de ſepul. viola. l. iij. §. non perpetue. cum non ſit noſtraꝫ legem extendere. ff. ſo. ma. ſi vero negocium. §. de viro. vnde ſi aliquam penam voluiſſet lex impoſuiſſe: illaꝫ expꝛeſſiſſet. ar. extra de deci. ad audientiam. cum ſi. et. c. ſicut et al' ṡt. extra de immunita. eccle. aduerſus. §. qꝛ vo. de hac materia no. in ſpe. ti. de inſtru. edi. §. reſtat. ver. ſed cum dixeris.

e ¶ In alijs vero. ſ. caſibus ſecularibus penã ſanguinis non ingerentibus.

f ¶ Qualitatẽ ipſoꝝ arbitrio. ſ. iudicum. vt ſatis dixi de hac materia in conſti. otho. c. vlt. §. in adiutoꝛium. in ṡ. glo.

g ¶ In eiſdem quoqꝫ. vt iudex: imo nec aliquod miniſteriũ ibidem gerens: ſed nec intereſſens vbi huiuſmodi iudiciuꝫ exerceatur. ex ne cle. vel mo. clericis. j. reſpon. et. c. ſententiam. in pꝛin.

h ¶ Quiſquis vero cõtrafecerit. i. iudex vel aſſeſſoꝛ in tali cauſa ſanguinis eſſe pꝛeſumpſerit. non tñ extenditur hec pena ad intereſſentẽ talibus. de quo ſupꝛa in glo. pꝛoxi.

i ¶ Preter. hec dictio in ſtatutis penis et in pꝛohibitis ſemp adijcit. et ſic ponitur incluſiue. vt. ṡ. in conſti. otho. ad elidendũ. §. vtroque in ṡ. ṽ. pꝛeter

87

nis ab officio penam quā ipſo facto icurrat alias iuxta ſui ſuperioris arbitriū puniatur a quibus ſuſpenſionū[a] ſētētijs p ſuos dioceſanos nullatenus abſoluatur niſi prius ſatiſfecerit competenter.

De concubinarijs.

Summariū.

Statutum contra clericos ɔcubiarios ab othone conſtitutum approbās adijcit vt archidiaconi locorum ſingulis annis diligentem inquiſitionem de illis faciāt: inuētoſqꝫ iuxta ſtatutum puniant et nichilominus epiſcopis indicent in eoſdem pro officio aniaduerſuris. Quarum archidiaconus indicare negligēs ab ingreſſu eccleſie: et epiſcopus admonitus non exequens a dalmatice et ſandalium vſu vſqꝫ ad emendationem ſuſpendatur. Qui vero concubiarijs auxiliatores fuerint aut ipſis vel concubinis eorum domos locauerint: ſi clerici ſunt conſimili plectantur pena: ſin laici/ ad arbitrium epiſcopi. Concubine vero notorie ab ingreſſu eccleſie duꝫ diuina fient arceantur: nec ad corpus dominicum admittātur. Deprehenſi autem in adulterio aut alio peccato notorio ſi ob impunitatem ad alia loca profugerint a dioceſanis illorum locorum in excommunicatione teneantur vſqꝫ ad ſalutarem penitentiam

Quam[b] indecorum ſit et puritati[c] xpiane cōtrariū pollutis[d] labijs et manibus ſacra tāgere vel laudē offerre inmūdicie aut ſeipſum fedatum luxurie maculis i templo domini preſentare non ſoluꝫ diuine[e] aut canonice[f] leges: verum etiam ſecularium[g] principum monita ſancte conſiderationis iudicio proſpexerūt[h] oibus chriſti ꝛ eccleſie ſancte matris miniſtris pudicicitiam tam conſulte ꝙ ſalubriter indicentes[i]. Quos[k] predictus legat⁹ ſequens laudabili ſtudio ſtatuit[l] ꝛ precepit vt niſi clerici et maxime in ſacris ordinibus cōſtituti qui i domibus ſuis vel alienis detinent publice cōcubinas eas a ſe amoueant infra menſem: ipſas vel alias de cetero nullatenus detenturi ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi: et vſqꝫ quo ſup hoc digne ſatiſfecerint de beneficijs eccleſiaſticis nullatenus intromittāt: alioquin ipſos decernit eiſdem beneficijs

et.ſ.e.con.ingredientib⁹.§.fi.et.ſ.e.con.ſacrorū.§.ad hec.et.§.fi.et.c.amor.§.ij.et.§.qa.et.c.xpiane.§.ꝙ ſi eum.ff.de pugno.accer.l.i.in fi.C.de ſacroſan.eccle.nō plures.§.i.C.de ſuis fugi.l.iiij.ij.reſpon.ff.de diuor.nullum. Idem etiam in ampliatiuis.ff.de āmi.lega.ſcio.§.vxori.ff.de penu.lega.nam qđ li quidē in fi.ff.de pcur.pōponi⁹.§.et is qui.xxij.q.ij.chron.in prin.vbi de hoc not. Guy.et ex.de imuni.eccle.c.decet.in fi.li.vj.alſ in diſpoſitione ſeu locutiōe ſimplici ponitur excluſiue ſeu exceptiue et priuat.xvj.q.j.adijcim⁹.extra de tempo.ordi.ɔſtitū.et.ſ.e.ɔ.ad tutelam.§.ad hec.de dictione niſi dixi.ſ.i cōſti.otho.ad vicariā.ſ.reſpō.ver.niſi.vt dic per ea que ibi notaui.

a Suſpenſionum. de hoc dic vt.ſ.c.proxi.

b Quam indecorū. hec cōſti.adijcit ad illā q̄ habet.ſ.in cō.otho.lꝫ ad pfugandū.

c Puritati. que ſumme cōſiſtere debet in ſacerdotib⁹ auten.quomodo oportet epiſ.et cle.§.ꝙ ſed etiā coll.j.

d Pollutis labijs et manib⁹. vt dixi in ɔſti.otho.baſilicaꝝ.ſ.reſpon.

e Diuine. vt in epiſtola pauli ad ephe.v.c.in princi.

f Canonice leges. lxxxi.di.quicunqꝫ.et.c.ſi quis ſacerdotum.et.c.oportet in fi.et per totum. Jo.de athon.

g Secularium principū monita. auten. de ſanctiſſi.epiſ.§.i.et.§.clericos.coll.ix.

h Proſpexerunt. nūquid ergo iudex vel aduocatus allegādo iura debet exprimere nomen canonis vel legꝭ? Videtur ꝙ ſic.ar.ex de elec.cō ſtitutionem.in prin.vbi de hoc no.W.in cōſti.cle.et hoc videt Guy.tenere de excep.pia.§.ſi quis ergo.ver.et nomen.libro vj.contrarium ſeruatur a veteranis aduocatꝭ ar.ſupra in cōſti.otho.quod in quodam ꝯc.extra de cohabi.cle.et mu.vꝫa.in prin.ver.ibi alicubi ꝯc. Imo hec eſt cautela: vt non noletur ne inſtruat aduerſarium.ar.extra de pbati.ca.iij.prope fi.ibi cum iure cautus ſit.et in eo quod le.et not.xlv.diſtinc.alſ lxx.diſtinc.§.ſalon.ver.huic i canonibus.

i Indicētes. ſ.diuine ꝛ canonice leges.vel dic.i.principes

k Quos.ij.pars.et dic.ſcꝫ pncipes alſ eſt in littera quas et tunc dic.ſ.leges predictas.

l Statuit. vt in conſti.otho.alſ.ſupra.in.j.glo.vnde gloſ.quas l dicta cōſtitu.pertractatur diffuſe hic ſi placeat non tedeat ſufficere.

foꝛe ipſo iure pꝛiuatos.

¶ Nos[a] autẽ pudicitiam[b] veluti gẽmã[c] virtutũ optãtes in clero fulgere: quib⁹ pōt non ſolũ perſuaderi[d] ſed ex aſſũpte pfeſſionis[e] vinculo imperari[f]: ſtatutũ pꝛedicti legati contra clericos qui publice detinent concubinas editũ cũ ra qua poſſum⁹ pſequentes adiiciendo[g] ſtatuim⁹ vt[h] archidiaconi locoꝝ q poſt[i] epõs curã gerũt contra concubinarios huiuſmodi ãnis ſingulis inqſitionẽ[k] faciãt[l] diligentẽ: et circa eos pdicti legati ſtatutũ exquiſite faciant obſeruari. Et quos inuenerint[m] epiſcopis[n] teneantur nichilominus nunciare[o]: vt[p] ipſi epiſcopi ſuper his paſtoꝛalis officii debitum exequant: et ſi in exequendis his que pꝛemiſſa

a ¶ Nos autem.iij.pars.

pudicitia / caſtitas

b ¶ Pudicitiã. q̄ eſt virtus cõſiſtens interius in mente: ſed caſtitas eſt voluptatis coertio in coꝛpoꝛis exteriori parte. Dicit autẽ pudicitia a pudeo.des. quod verecũdari debẽt clerici hmõi ſedis macu lari ar. i hoc ꝙ alſ. ẽ.i.j.e.ij g. vñ iuſ ſenec. ad lucilſ.xxiiij. c. nutriẽdus eſt pudoꝛ q̄ q̃diu i aĩa durauerit alicui⁹ et donc ſpei locus erit. ff. de fur.l. pe.

c ¶ Gẽmã virtutũ pp̄ter ei⁹ coꝛuſcantẽ fulgoꝛẽ. vt le.i cõ ꝙ angelis eſt cõ grata vginitas ſm Hieroni. et dixi.ẽ.c.cõſti. qm̄ ceca.§. oĩs aũt.v. hũilitas

d ¶ Perſuaderi.i.alliciendo et hoꝛtando de quo no.xxxiij.q.v. qui ſitit.in glo.ar.ad hec ea.

e ¶ Profeſſionis vinculo.hic quero an melius ſit facere aliquid boni ex vinculo voti q̄ ſine voto? dicit frater Tho.de aquino ꝙ ex voto pp̄ter tres rõnes. q2 vouere eſt actus latrie q̄ eſt nobiliſſima virtus.nam ſcd̄m pſiõ.viij.ethi.latria grece ſeruitus latine dr̄.ſ.vere religionis vni et ſoli deo debita. vnde ydolatria dr̄ infidelitatis cultus. vt not. xxviij.q.i.ydolatria.in pꝛin. Illud autẽ qð aſcribitur nobiliori virtuti melius eſt et magis merito eius. Scd̄o quando quis vouet plus ſe deo ſubijcit q̄ qui non vouet: ſicut qui daret arboꝛẽ cũ fructu q̄ qui tantũ daret fructuz.ſcd̄m Anſel. vnde etiaz nedũ dantibus ſed pꝛomittẽtibus gratie deo aguntur. Tertio q2 per votũ voluntas inuiolabiliter applicatur et firmatur ad bonum: facere autẽ aliqð bonũ ex volũtate firmata ptinet ad perfectionem virtutis ſcd̄m pħm.ij.ethi. vnde auguſti.de bono cõiugali.bonũ erat quod faciebãt qui de ſua ſubſtantia xp̄o et diſcipulis neceſſaria miniſtrabant: ſed melius: qui pꝛo intentione dño ſeruiendi oẽs ſuas facultates ſimul pauperibus erogabãt abſolute volentes egere cũ xp̄o. et hoc no. Guy.i.q.ij. ſi quis expedit hominibus vouere dummodo fiat rationabiliter votum. qð dic per archi.xvij.q.i.q̄ bona.in fi. huic tamen opinioni multuz obſtet: ꝙ dicit xp̄m plus amare qð ſponte tribuitur q̄ illud reddi qð ex obligatione debet.xxviij.q.i.iam nũc circa medium.v.multa autẽ.xxxiij.q.v.qui ſitit. pꝛope pꝛin. Solu. vt ibi ptz illud eſt maioꝛis gratie: ſed hoc ſit magis meritoꝛie. vl̄ dic ibi loqui humano moꝛe. ſed apud deũ credo gratioſius eſſe qð ſit cum maioꝛi et feruentioꝛi charitate.arg.i.q.i. vide q̃tum.et qð ibi notat.nec obſtat ꝙ neceſſitas p̄miũ pdat.xij.q.ij.q̄ p̄poſterũ.no. ex̄ de re.iuris

meli⁹ aliqd ſit ex voto q̄ ſine voto.

ſi qui ex timoꝛe. nam hoc eſt verũ de neceſſitate q̄ ita eſt violẽta ꝙ volũtatẽ penitus excludat. ar.ex ꝙ me.cau.facris. vnde apl̄us ad coꝛin. vnuſquiſq eni put deſtinauit in coꝛde ſuo: nõ ex triſticia aut neceſſitate. hilarem enĩ datoꝛem diligit deus.

Hilarem datoꝛem diligit de⁹

f ¶ Imperari. xxviij. diſ. qñ. ar. xxvij.q.i.ſi vo eſſes. ſz ꝯtra q2 lz virginitas poſſet pſuaderi nõ tñ imperari magis enim eſt res voti q̄ pꝛecepti.xxxij.q.i. integritas ipu. Solutio aliqñ impatur ratiõe voti. vt hic: aliqñ delicti. vt ibi ple.no.et not.xxviij.diſ. nullum.

Magis eſt votum q̄ pꝛeceptũ

g ¶ Adijciendo ſtatuim⁹. vt hic patz qð operat ad conſti.otho. vt dixi.ẽ.in.ſ.glo.

h ¶ Ut archidiaconi locoꝝ.no. cõuenientius eſt archidiaconis q̄ ep̄is actui ꝯnqſitionis taliũ viliũ inſiſtere.ſic.ẽ.in con.otho.de archidiaconis. non tñ hoc nego quin ep̄i de iure hoc faciãt. vt le. & no. ſupꝛa in cõſti.otho. qð ad venerabiles. ex̄ de offi. oꝛdi.cõq̄rẽte.§.i. ibi coꝛrectionẽ ꝛc.extra de accu. quaſi.per totuz. ſed nũquid hic locũ habet pꝛeuẽtio? Dixi.ẽ.c.con.qm̄ ceca.§.i.in glo.ergo cura.

i ¶ Poſt ep̄os.ex̄ de offi.archi.ad hec.§.i.

k ¶ Inquiſitionẽ.ſ.generalẽ vbi certa pſona nõ eſt diffamata.ar.in hoc qð ſatis dixi.ẽ.l cõ. otho. qð ad venerabiles.§.circũueniat. pp̄e p̄n.magne glo.qð male a plurib⁹ ꝯſeruat dũ querãt an titius ſit pater talis pꝛolis ꝯ̄ legẽ.ff.de q̄ſti.l.i.§.qui queſtionẽ Et no. Inno.ex̄ de poſtu.pꝛela.c.i.cum ſi. notatis in dicta glo.remiſſiua.

l ¶ Faciãt.ſ.quantũ in ſe eſt. ſicut.ĩ.c.c.pꝛoxi.§. nos autẽ.v.ipſe vero.nõ eni ad eos pertinet deſtitutio rectoꝛũ de iure cõi: ſed potius ad epiſcopos. ex̄ de offi.oꝛdi.conquerenti.§.i.

m ¶ Inuenerint.p ſuã inqſitionẽ de qua p̄mittit

n ¶ Epiſcopis.ad quos ſolos hmõi ptinere videtur. vt le.et not.ij.q.vij.ſi qs ep̄us in pꝛin.de hoc tñ dic vt.ẽ.in ꝯſti.otho.cõtra latronũ.§.ſi.

o ¶ Nunciare.no.ergo ꝙ de iure cõi archidiaconi maioꝛa negocia ſibi nõ hñt vſurpare ſz talia coꝛã ep̄is nũciare ſeu intimare. ex̄ de offi.archi.ad hec §.i.ſed nunqð hoc caſu coꝝ denũciationi ſit ſtãdũ quo ad penã abſq alia cognitiõe imponẽda? Videt ꝙ nõ. eulogia enĩ ſibi q̃nq nõ ex dono ꝯcło.ff. de cuſto.reoꝝ diuus. pōt tñ diſtingui an plene cognouit de cauſa an nõ.ar.ẽ.in ꝯſti.otho. cũ nõ ſolum.facit ad idẽ qð no. Inno.ex̄ de offi.oꝛdi.cum eccleſiarum.in glo.bene dicit.

p ¶ Ut ipſi.ſ.ep̄i debitũ nõ dicit volũtatẽ burſa=

lem. vt ſic ꝗtum quis valeat nō ꝗtū dare ſufficiat eſtimetur. C. de epiſ. et cle. ꝗꝗ. §. i.

¶ Exequātur. de hoc dixi. ſ. in conſti. otho. cum ſit ars. §. fi. in prin.

a ¶ Poſtꝗ. verſiculus.

b ¶ Denūciatū. quid ergo ſi aliter ſibi ſufficiēter ꝯſtiterit: nūqd poſtea negligēs incurrit hāc penā? videtur ꝙ ſic. ar. ff. de acti. eꝑ. l. i. in fi. ex de re. iuris. cuꝫ qui cert⁹. li. vi. vbi tenet di. ꝙ regulariter ps nō arctatur ad notificādū pti. Idem tenet g. in extrauagan. Jo. xxij. ſuſcepti regimis. §. pc. v. noluerit. ſed cōtra videt expſſe. extra de conceſ. preben. c. i. v. ex parte. lib. vi. ar. extra de cōſue. c. vlti. i fi. li. vi. ꝛ. c. li. de prebē. ſi pluribus. §. vlt. v. exponit. Guy. nota. i. patefacta. Solu. aut lex indꝗrit ſolā ſcientiam et tūc preſumit ſcire quis citius vel tardius prout factum eſt publicū vel occultum. extra de conceſ. prebē. c. i. in fi. i con. cle. et no. io. ex de ſupple. neglig. prela. c. i. §. prioratus in fi. in cle. ff. de admi. tu. pater in fi. aut contenta nō eſt ſola ptis ſcientia ſed diligentiam alterius requirit: et tunc neceſſe eſt de illo cōſtare per partis notificationē. ar. ff. de ven. in ſpi. le. i. §. denūciare. et. §. denūciari. ff. de admi. tu. quotiens. §. ſicut autē. in fi. ff. de requiren. reis ānus. ff. de libellis dimiſſ. l. vnica. v. ſufficit. ar. ff. de adult. denūciaſſe. ꝛ. l. vim paſſam §. nuptam. extra de elec. cauſam. in conſti. cle. ar. C. de adult. auten. ſi quis et ꝗ cum glo. ſic vult g. intelligere. extra de offi. dele. prudentiam. in glo. que dicit ꝛ ſic itellige extraua. ſuſcepti regimis. §. nos de illo prope fi. Ratio eſt q2 plus videt diligētiam adhibere ꝗ negligentiam non cōmittere. ff. de admi. re. ad ciui. parti magiſtratus. ſ. c. pxi. §. nos autem. ver. qui et ideo hic inferius in littera punitur negligentia. ſed quo ad diligentiam preſtactam ſola exhortatione eſt contenta. vt hic ptꝫ. de hac materia dixi. ſ. in conſti. otho. baſilicarum §. porro. in glo. nota negligentiam. et dicam. ſ. c. cōſti xpiane. §. impoſterū. i v. denūciās negligēs fuit. de hoc dixi. ſ. in conſti. otho. licet ad profugādum. §. i. ver. digne. circa medium. ibi caueat ꝛc.

c ¶ Ab ingreſſu eccleſie. de hoc dixi. ſ. c. conſtitu. cum ſancti. §. precipimus.

d ¶ Epiſcopus vero a dalmatice ꝛc. hunc textum expoſui ſupra. c. conſtitu. domus. §. ꝙ ſi rector. ibi epiſcopus vero.

e ¶ Que ſtatuta. ſupra. §. i. et in conſti. otho. alt. ſupra in prima glo.

f ¶ Ad hec. iiij. pars.

ſunt quiſꝗ archidiacon⁹: vel epiſcopus poſtꝗ[a] ſibi denunciatū[b] fuerit ab archidiacono negligens fuerit: archidiaconus quidē ab [c] igreſſu eccl'ie ſit ſuſpēſus quouſqꝫ denūciauerit ep̄us[d] vero a dalmatice tunice et ſandaliū vſu ſuſpēſus donec a ſe negligētiā excutiēs: que[e] ſtatuta ſūt duxerit exequēda. ¶ Ad[f] hec cū ad petm̄ accedēs cōſēſus et auxiliū alterius vtrūqꝫ in pctō parificet[g] ꝛ pari pena condēnet ſtatuimus vt hi q̄ clericos in domibus ſuis ad peccādū ꝑcipiūt[h] vel ſciēter peccare ꝑmittūt[i]: ſiue ꝯcubinis eorū domos[k] ſcient locāt vl' ꝯmodāt ſi clerici fuerit pena conſimili: ſi vero laici ad [l] arbitriū ep̄i puniant. ¶ Predicte[m] vero cōcubine de q̄bus cōſtiterit ꝑ facti euidentiā vel alio[n] iuſto mō ab igreſſu eccl'ie dū celebrant diuina penit⁹[o] arceātur: nec[p] eis paſchali tempore viaticū tribuatur: cum[q] iudiciū ſibi mā ducent et bibant qui illud indigne[r] aſſumunt.

g ¶ Parificet. de hoc ſatis dicā. j. e. c. ad tutelā. §. nos igit.

h ¶ Percipiūt. ſupple intētionaliter vel ſcienter. ſcientiā vero non ignorātiā volūt iura obligare. ar. ad hoc ple. dixi. ſ. in conſti. otho. ꝯ latronū. j. reſpō. v. ſciuerit.

i ¶ Permittūt ſcꝫ de facto non tamē permiſſione iuris.

k ¶ Domos ſcienter locāt ꝛc. ar. ff. de adult. q̄ domū. §. i. et l. mariti. §. hoc quinquēnium. ſic nec vſurarijs ſaltem manifeſtis licet domos locare vel alio titulo concedere. ex de vſu. vſuraꝝ. §. i. in fi. li. vi. ſic nec monetarijs falſe monete. C. de falſa mo. l. i. §. dom⁹. vſqꝫ in fi. legis. ſed ꝯ iſtud opponit. ff. de pen. here. ācillaꝝ. §. i. ſolutio vt ibi.

l ¶ Ad arbitrium epiſcopi. de hoc remiſi. ſ. c. pxi. §. ſi quis. ac. in glo. vt ſatis.

m ¶ Predicte vero. v. pars.

n ¶ Alio iuſto modo. ſ. notorio. de quo le. ꝛ no. ex de cohabi. cle. et mu. c. nrā. et. c. tua. ex de ver. ſig. cū olim in fi. et bū no. Ber. ex de appel. cū ſpāli. v. ꝯfeſſione. nō autē intelligas indiſtincte de alijs generibus probationis: de q̄bus le. et no. ex de teſti. ſpo. cū ad ſedē. in glo. nota. iiij. ex de do. et contu. fine. in glo. vel per teſtes et ſingula genera probationis. no. ergo ꝑ hoſti. de ꝓbat. c. vlt. ſufficere tū videt violēta iuris ꝑſumptio. vt no. ex de ꝑſump. litteris in glo. que ſuſpectus. arg. op. C. de adult. auten. ſed hodie facit ad expoſitionē ꝓdictaꝫ. ſ. in prin. huius gl. idem qđ no. ex de cōfeſſ. c. i. in ꝓn.

o ¶ Penitus arceant. alioquin nominatim monite vt exeant ſi hoc facere recuſant: in excōicationis ſniam icidūt ipo facto. ex de ſen. ex. gluis. §. vlt. in con. cle.

p ¶ Nec eis. ſ. pſeuerātibus ꝯcubinis ne obijciat de maria magd. et pelagia peccatrice. ar. l. di. ferrū. ſic exponit glo. illud nō legimus venatorem ſctm. verū eſt dū extiterit venator. vt le. et no. xxxviij. di. quoꝝ. in prin. lxxxvi. di. eſau.

q ¶ Cum iudiciū ſibi manducēt ꝛc. i. ad corin. xi. c. in fi. de conſe. di. ij. timorē. in pn. c. cū ſctā. cū ſi.

r ¶ Indigne. ꝙ fieri dꝫ niſi tria aſſint. ſ. timor / ſi

des/ et conſideratio diligens. vt le. et no. de conſe. di. ij. toto timore. in prin.
a ¶ Ceterum. vj. pars.
b ¶ Fugiāt. que fuga ſtatim hic cōparatur dāna-tioni in caſu notorij lʒ conuictus nō eſſet. ar. ff. de bo. liber. ſi in libertum. in fi.

¶ Ceterū[a] qꝛ plerūqꝫ eue nire didicim⁹ ꝙ cōuictus ſuper crimine adulterij/ aut peccato notorio ſeu[c] confeſſione/ ad partes fu-giant[b] alienas vt penam effugiat et licentius in cri-mine pſeueret: ſtatuim⁹ vt ſi quis taliter de[d] pro-nincia in prouinciam aliā noſtre[e] legationis aufugit epiſcopus in cuius dioce-ſim peruenerit ſeu eius of-ficialis etiam ad[f] manda tum prelati in cuius dioce ſi vel iuriſdictione fugiēs ipſe deliquerat ſententiaꝫ excommunicationis in ip ſum latam efficaciter exe-quatur[g] donec ad peniten

Triplicit qs ɔfitet.
c ¶ Seu cōfeſ-ſioe. tripliciter eni dr̄ quis con fiteri. ore/ rei/ euidētia/ ꝫ ɔtumacia. vt not. ex̄ de preſump. nullus in fi. al'. vero fuga pre-ſumptionē con tra fugientē in ducit. ff. de req. re. l. vlt. cū ſua gloſa.
d ¶ De prouincia ⁊c̄. hic eſtimo loq̄ de prouincia metropolitica. lʒ alias iura loquātur frequēter de ꝓuincia. vul-gari vt not. p Inno. et hoſti. ex̄ de teſti. vltra ter-tiam in fi. et not. Guy. ex̄ de foro cōpe. romana. §. cōtrahentes. v. cōtemnāt. li. vj. de do. et cōtu. cuꝫ olim prope fi.
e ¶ Noſtre legationis. vlterius eni nō pretendūt ſtatuta legati. ex̄ de cōſti. cū animaꝝ. §. fi. li. vj. et dixi. ſ. in cō. otho. lʒ ad profugandū. v. detinent.
f ¶ Ad mādatū prelati. nūqd ꝗ nō parentē poſſet mandās ad exequēdū cōpellere p cenſuras? Vide tur ꝙ ſic. per hunc textū. nam mandatū ſeu iuſſus ſuperioritateꝫ importat. ar. ff. de re iudi. a diuo. §. i. ibi ſi hoc iuſſum fuerit. cū. l. ff. qd iuſſu. l. ij. in fi. inſti. de acti. tu. §. ſed hoc iur. Iteꝫ hanc ſuperiorita-tem videtur habere mandās auctoritate huius ca nonis. et ex hoc parem vel ſuperioreꝫ compellere poſſit. ar. in hoc qd no. ex̄ de cōſti. vt animarū. v. promulgantur. ibi ſed pone bonoſ. ar. in hoc qd le. et no. lxv. di. ſi forte in glo. ſed nunqd. vt ſic nō parendo canon ſtatuēs ſperni ſeu ɔtemni. videat ar. xxi. di. in nouo circa me. preterea videtur ca-ſus in executione cōtra criminoſos al's non parcēs grauiter puniet. auten. vt nulli iudi. §. ſi quis vo cōprehēſoꝝ. coll'. ix. C. de adulter. auten. ſi vero criminis. et licet forte in ꝓpoſito hec opinio pro-babilitateꝫ haberet. ar. xc. diſ. precipimus. no. ex̄
Pari i pa reꝫ nō ha bet impe rium.
de treu. et pace. c. i. in fi. tn̄ in cōtrariū eſt cōis ſen tentia magiſtroꝝ. nō eni par in parem vel ſuperio rem habet imperiū: vt ſatis no. per Car. ex̄ de fo. cōpe. comana. §. cōtrahentes. ver. vel ſi forte. lib. vj. quid ſi nō pareat p ſuperiorem illius non paren tis cōpulſio cōcedit. vt ibi no. ſed ipſe ſcribens re-quirere tantū debet in mutuū iuris ſubſidiuꝫ. vt no. de hac materia. ex̄ de foro ɔpe. c. vnico. §. fi. in cōſti. cle. al's ac. pro hac parte ex̄ de fo. cōpe. poſtu laſti. in fi. vbi de hoc. Io. and. ff. de tu. et cu. datis ab his diuus. §. pupillo. ff. q pe. tu. diuus. §. ſiqdeꝫ ff. de magiſ. cōue. l. i. §. ſi quādo. ff. de cuſto. re. l. ſo lēt. ac. ap. auten. de defen. ciui. §. nō habēte. coll'. iij.

iuxta qd exponit hic ad mandatum. i. ad requiſitio nē. ſic exponit alibi hoſti. i hac materia monuiſſet id eſt requiſiſſet. nam ſm eū ad ſuperioreꝫ ſpectat imperioſa monitio: ad inferiorē vero humilis re-quiſitio. ar. ex̄ de ſupplen. negli. prela. c. i. nec ſta tutū nec cōſuetudo aliqua dare poſſet ꝙ ſuperiori iferior impa ret vel aiaduer teret in eundeꝫ eſſet eni res mō ſtruoſa et inor-dinata. lxxix. diſt. ad hec. vt no. ꝑ hoſti. ex̄ de ap. dilectus. j. reſp. vbi ep̄m monuiſſꝫ iudex cum recte ſuis ſubditis impat etiaꝫ ſup re ſub iuriſdictione ſua nō exiſtente. ar. ff. de re. coruꝫ q̄ ſunt ſub tu. vel cu. magis. §. ideꝫ. ſed hic nō ſubdi-tus parens per hoc non ſit obedientiarius mandā tis. ar. in hoc qd no. Ber. ex̄ de teſti. ſpo. cuꝫ olim in glo. ij. Io. de athon.
g ¶ Exequatur. Sed an executor habeat iuriſdi-ctionē ita ꝙ poſſit admittere aliquā exceptioneꝫ? Videt ꝙ nō: cuꝫ ſit datus ad petitionē iudicis pla ne de cauſa cognoſcentes. C. de execu. rei. iu. ſi vt proponis. Dic ɔtra ſi ſentētia appareat nulla. vt no. extra de offi. dele. paſtoralis. §. pe. in glo. ad in telligentiaꝫ vel notorie iniuſta. vt no. W. extra de foro compe. c. i. §. pe. in fi. in ver. requiſiti. in ɔſti. cle. facit qd no. W. et Ber. extra de ap. ſicut ver. ſimili in cle. et. c. li. de cenſi. c. fi. in fi. non tamē ad hoc arctaretur executor. ſ. vt huiuſmodi exceptio nem aliquaꝫ facti admittat: licet iudex cognoſcēs ad hoc teneatur. ff. de iudi. ſi pretor. poteſt tamen executor ſi vult huiuſmodi exceptionē admittere ad impedimentū executionis ſi obijciens vult hu iuſmodi nullitatem in cōtinente probare. ff. vt in poſſe ſi is a quo al's ſecus. C. de falſis. l. ij. vt not. per compoſt. extra de reſcrip. ſup litteris circa me diuꝫ. ibi item pone ꝙ coram. ple. per Guy. ij. q. i. iudex. in fi. vbi etiam querit an in executione ſn̄ie ꝓmittit iudex cognitionē ſententiariā? videt ꝙ ſic. ff. de re. iudi. a diuo. §. ſi ſup rebus. ſed ipſe diſtin. poſt Inno. et hoſti. extra de re iudi. cum ſup ꝓpe fi. in ver. preiudicio. qꝛ aut petitur ſententia man dari ad executionem ſuper rebus alijs ꝙ in illis q̄ adiudicate ſunt. tunc ſentētiaria cognitio requiri tur. vt in. §. ſi ſuper reb⁹ et ad hoc deſeruit vocatio qua vtuntur moderni cum faciunt partem citari ad oſtendendū cauſam rationabilem quare ſentē tia prius lata per ſe vel ſaltem per aliū inferioreꝫ non debeat executioni demandari. Aut non in re-bus alijs ſed in illis tantum que adiudicate ſunt vel per ipſum. vt in exemplis in dicto. c. cum ſup. et tunc nulla ſentētiaria cognitio adhibet: ſed per officiū iudicis exequetur. nam hoc caſu principali

cauſa iam facta eſt plena cognitio ſm eos.
a ¶ Redeat.ſ.fugiens iſte delinquens.

b Sacro⁊ canonū. hec ↄſtitutio adijcit ad illā que habetur ſupra i ↄſti.otho.ad vicariaȝ.
c ¶ Diſpēſatio ſciaſ ꝙ actus exterior dr ſignaculū: effect⁹ iterior dr ptās: ſȝ executio illius ptātis dicit̄ officiū. vt no.glo. et Sup. xxxij. diſtinc.§.i.
d ¶ Quaſi clauis.que duplex eſt. dixi.§.i cō. otho.cū non ſolum.in prin.
e ¶ Quam. ſcȝ clauem.
f ¶ Qui curaȝ &c. qualis eſt ꝓcipue vicarius. et ſic facit ad ca ꝗ notant̄.§. in cō.otho. ad vicariam. in.j.g. circa mediū.
g ¶ Ex māſione.facit qd no. in dicto.c.ad vicariā.in ſi.j. re ſpō. ſup ꝟ.ibi.
h ¶ In ſtatiōe. de quo termino le.et no.C.ne ſi ſcus rem quam vendi cuncat. l.i.lib.x.
i ¶ Continua. hoc itellige. vt no.xxij.di.c.ſi. in.j.glo. in pte deciſa. vnde planius facit titu. prece.c.relatū. Sed nunqd cōſuetudo a reſidētia excuſet? Videt ꝙ ſic. extra de preben. relatuȝ.ſed dic ↄtra ſcȝ illam decre. eſſe remotā per c. extra de elec. licet canon. lib. vj. vbi in beneficijs curatis tenentur cōtinue reſidere. vñ cōſuetudo ↄtraria eſſet eccl'ijs onoroſa.extra de ↄſue. c.i.cum ſi.nam et moyſes indeſinenter erat in tabernaculo dñi.xxxvj.di.ſi quis vult. nam corum que in ſacerdo conſiſtunt quedam adherent ingenio certe ꝑſone que per alias expediri nō poſſunt vt officiū i eccleſia.ex̄ de preb̄ē. quia nō nulli. cum.l.ff. de ſolut. inter artifices. extra de officio.dele.c.ſi.et hoc tenet Sup. poſt opi. multi pli.xxxi.diſtin. ſacerdotibus.
k ¶ Quaſi paſtor ſolicit⁹. patet Jo.x.c. vbi dicitur et alias oues habeo ꝗ nō ſunt &c. Duplex autem dicitur paſtor. quidam enim officiorū diſtributionem habent ⁊ officia quales ſunt curati. vt ſupra.e.in pri. quidam licet officia eccleſiaſtica nō habeant. verbo tamen ⁊ exemplo quoſcunq valēt deo lucrari ſatagūt qualis reputo fratres mendicantes.i.q.vij. teſtes.§. xp̄us. ꝗuis fratres.
l ¶ Hec licȝ antiqua. ſi. ps recitans ſtatutuȝ otho. de quo dixi in glo. ſupra vnde illa que i dicta conſtitut. ſcripſi hic tibi ſufficiant ſi placet.

tiam redeat [a] ſalutarem.

¶ De reſidētia vicarior̄.

¶ Sūmariū.

¶ Quicūq contra ſtatutu othonis aut non ſacerdos aut nō reſidens i loco vicarie fructus collegerit reſtituat eo⁊ medietatē eccleſie illi et reliquē medietatis partem vnam pauperibus dicte eccleſie et reliquam archidiacono loci qui diligēter ſup hoc quotannis faciat inquiſitionē et vicariam contra facientis vacare ſtati denunciet prelato de eodē officio ſuo ſub pena ſuſpenſionis a collatione futuro. Contra predicta autem rebellans per menſem ſit alijs beneficijs (ſi qua habet) priuatus ⁊ ad eandem vicariam perpetuo: et ad cetera beneficia per trienniū inhabilis. Que omnia tā de preteritis ꝙ̄ de futuris intelligentur. Et ſi archidiaconus iniuncta ſibi in hac re neglexerit vſq ad ſatiſfactioneȝ ab ipſa parte priuetur et ab ingreſſu eccleſie ſit ſuſpenſus.

Sacroruȝ [b] canonum diſpenſatio [c] q̄ſi [d] clauis ad aperienda. varias portas ſalutis ⁊ gratie ſpiritualis hominibus eſt conceſſa: quaȝ [e] habere neceſſarium eſt vt clauſis aperiat qui [f] curam obtinet animarum: qui vt clauem geſtat extra [g] manſionem vagari non debet: vt paratus ſit in [h] ſtatione cōtinua [i] vocantibus: et nō vocantes ſuis exhortationibus quaſi [k] paſtor ſollicitus ad ſe trahat. ¶ Hec [l] licet antiqua ſanctorū patrum decreuit auctoritas quia tamē ab ijs qui temporalem fructum plus diligunt ꝙ̄ eternum inuenitur temere non ſeruatum predictus legatus circa vtrumq prouidens ſtatuit inter alia nullum ad vicariam de cetero admittendum niſi in preſbiterū ordinatum vel ſaltem diaconum proximis temporibus ordinandum: qui renuncians alijs beneficijs ſi qua habet curaȝ animarum habētia/ iuret ſibi reſidentiam facere corporalem: alioquin inſtitutionē illius nullā fore decreuit: et vicariam alij fore conferendam. De his qui tunc iam fuerint inſtituti: nō tamen in preſbiteros ordinati ſtatuit ⁊ precepit vt extūc infra annum ad minus ſe facerēt in preſbiteros ordinari: alioquin extūc ipſos priuatos vicarijs fore decreuit et vicariam alij fore conferēdaȝ. Idem de reſi=

dẽtia circa iuſtituendos p̄
ceptũ erat etiam ſtatuens
circa ipſos.

¶ Nos[a] aũt ꝯtra hoc agẽ
tiũ ꝯpeſcere maliciã[b] nr̃a
quoqꝫ optima diſcretione
volẽtes adiiciendo ſtatui-
mus vt ſiquis de cetero cõ
tra hoc ſtatutũ vicariam
detinuerit[c] fruct⁹ ſuos nõ
faciat ſic perceptos: ſꝫ ip-
ſos reſtituere[d] teneatur: ⁊
ipſorũ[e] medietas eccl'ie cu
ius ẽ vicaria tradat̄ in vti
litatẽ ipſius modis oĩbus
ꝯuertenda medietatis ṽo
alteri⁹ pars vna i paupes[f]
illi⁹ ꝓchie expendat̄ ⁊ al
tera loci archidiacono[g] ap
plicet̄. Ipſe[h] ṽo archidia-
con⁹ ſup his ãnis ſingulis
iq̄ſitionẽ faciat diligẽtem
ſuaqꝫ opa et ſollicitudine
ſtatutuꝫ hoc faciat firmit̄
obſeruari. q̄[i] etiã ſi aliquẽ
ꝯtra p̄miſſa vicariã ꝯpere
rit retinere: p̄lato ad[k] quẽ
ipſi⁹[l] collatio[m] vel[n] iſtitu
tio ptinet vicariã ipſã va-
care ſine mora denũciet[o]
vt idẽ circa illud exequat̄
qd̄ officii ſui viderit inter-
eẽ q̄[p] etiã nec aliť iſtituat:
nec poſt denũciationẽ ſibi
hmõi factam: vel poſtq̄
ad eius noticiam peruene
rit inſtitutionem[q] vicarie
differre p̄ſumat. qꝫ[r] ſi con

a ¶ Nos autem. iij. pars.
b ¶ Maliciam. que dolum et falſitatez includere videtur. ex̄ de renunci. cũ illuſio. in fi. in con. cle. auten. de teſti. §. ſi vero quidaz. ibi ſibi vero aſtu. apparuerit malignãtes. coll̄. vij. extra de reſcrip. ſup litteris. §. i. ex̄ de p̄ſump. c. i. et ex̄ de ap-pel. ſuggeſtũ. §. vlt̄. ſic exponit hoſtiẽ. extra de cauſa poſ. c. paſtoralis. §. pe. et vlti. i fi. ibi malicia. i. dolo ſm hoſti. ⁊ p̄rodeſt hec nõre ad factum. ſ. quando dicitur aliquis aliuz malicioſe diffamaſſe.
c ¶ Detinuerit factũ denotat. vt dixi ſupra in conſti. otho. cũ ſit ars. in fi.
d ¶ Reſtituere tenet̄. ſic ex̄ de elec. cõmiſſa. §. ceterũ. li. vi.
e ¶ Ipſorũ medietas. nõ hanc diuiſionẽ et applicationez fructuuz arbitratiorũ ex ſtatuto: ſed in fructibus bñficiorum de iure vacantium et defacto dic vt extra de elec. cõmiſſa. §. generali et. c. q2 ſepe. li. vi. ⁊ co. titu. ſtatutum in con. cle. ſed ad hunc textum melius concordat. extra de offi. ordi. cuz nos. et eo. ti. c. ſi. libro vi. et. j. in eiſdem conſti. c. eccleſiarum in fi. j. reſpon.
f ¶ Pauperes illi⁹ parrochie. no. ar. qꝫ fructus eccleſiarũ parrochialium potius debentur pauperibus parrochianis q̄ aliis extraneis. facit qd̄ dicaz j. c. p̄ori. in. j. glo. ver. charitatem. ibi p̄oximos vero. quod verum crederem niſi extranei magis indigerent. ar. in hoc qd̄ no. xxx. diſtinc. c. i. et ar. C. de epi. et cle. ſi quis ad declinandam. §. vbi aũt. ver. quis enim. et. §. ſinautem.
g ¶ Archidiacono applicetur. hoc plus excitabit et ardentius exaſperabit ipſum ad inquirendum ſuper malicia p̄fata: q̄ etiam annualis indulgẽtia vel ipſius legati benedictio ſibi data. ad qd̄ facit vna burda tranſmarina. cum eñi quidam pauper mendicans ſedens in valuis eccleſie a quodaz epiſcopo ibidem tranſeunte vnũ paruum obuluz pariſianum cum inſtantia gallice petiuiſſet ac epiſcopus eius petitionẽ obaudiſſet: demũ cum pauper benedictionẽ eius imploraſſet quã epiſcopus extenſa manu ſibi induiſit. qd̄ factum fertur ipſum pauperẽ ſic dereſiſſe. iam p̄mo cognoſco benedictiões epiſcopales eſſe valoris minuti: ſi eñi vnũ paruũ obuluz valuiſſet michi benedictio nequaq̄ impartita fuiſſet.
h ¶ Ipſe vero faciat. q̄tum in hoc eſt als̄ in ipſo eſt. vt le. et no. c. p̄ori. §. nos autem. ṽ. faciant.
i ¶ Qui etiam. ſ. archidiaconi.
k ¶ Ad quẽ. ſ. p̄elatus.
l ¶ Ipſius. ſ. vicarie.
m ¶ Collatio. iure p̄oprio. et nota qꝫ nil de p̄ſentatione patroni laici i hac pte loquit̄ inuẽdo p̄eſentationem vicarie ad laicum patronum pertinere nõ poſſe ſed ad patronũ ſeu p̄latũ eccleſiaſticuz duntaxat. cuius forte ratio ẽ nã cũ vicarius dicitur qui vices alteri⁹ gerens rationabiliter p̄eſentat̄. per eum cuius vices gerit. ſ. pſone eccleſiaſtice. nõ autez laici. ar. in hoc qd̄ dixi. ſ. in conſti. otho. ad vicariam in p̄in. ar. C. qui pro ſua iuriſdic. et̄. l. vnica. in fi. j. reſpon. ff. de offi. p̄oconſu. obſeruare. §. fi. et. l. ſolent. §. legatos. vnde nec iura regni cõcedũt breuia regia nec aliq̄liter diiudicant iuſticiarii vt didici ſuper iure patronatus vicariorũ q2 ratione perſonarum ad vicariam p̄eſentantium que ſunt perſone eccleſiaſtice nõ layce cognitio hmõi ad forum ſecularẽ nõ poſſit rõnabilit̄ ptinere. ſec⁹ tñ ſuper iure pſonat⁹ rectoriarũ de lege regni q2 idẽ ius vniformit̄ ptinet ad pſonos ⁊ laicos lꝫ ſec⁹ ſit de cognitione hmõi iuris ſcdm leges canonicas ex̄ de iudi. q̄to.
n ¶ Vel inſtitutio. q̄ fit p p̄latũ auctorizabilit̄ ad p̄ſentationẽ alteri⁹: ſꝫ collatio fit iure ꝓprio vel illius cui⁹ vice ſpecialiter fungit̄ cui cõferẽs vult abſqꝫ alio facto vt colligitur extra de iuſti. c. j. li. vj. ⁊ c. ii. de conceſ. p̄eben. ne captãdeante ſi. et de his ac aliis terminis huiuſmodi ple. no. Guy. extra de p̄eben. cum in illis li. vj.
o ¶ Denũciet. facit qd̄ no. ſ. i cõſti. otho. licet ad
p ¶ Qui etiã. ſ. p̄latus ad quẽ (pfugandũ i ſi.
ptinet collatio ſeu iſtitutio cui denũciatũ ẽ p archi
q ¶ Inſtitutionẽ. ſꝫ iductio i corpa- (diaconũ.
lez poſſeſſionez nõ fit quouſqꝫ incumbẽs p ſnĩam declaratoriã ſit ãmonit⁹ ar. ex̄ de p̄bẽ. lꝫ eps li. vj.
r ¶ Qꝫ ſi cõtrafecerit. ſ. differẽdo iuſte poſt denũciationẽ ⁊ no. hic ar. qꝫ nõ facere. ẽ facere. ij. q. vij. negligere cũ ſilibus. ff. de noxali actio. l. ij. i pn. ff.

tutione ſeu pſentatiōe beneficioꝛū quoꝛūlibet[a] (q̄ſquis fuerit) donec ea q̄ ſtatuta ſunt exequatur / nouerit ſe ſuſpenſū. ¶ Ad[b] hoc vt omnes malicie conatus diligenti repꝛimantur induſtria: ſtatuim⁹ vt contra pmiſſa ſiquis vicariam retinere contenderit per menſez in ſua rebellione cōſiſtēs: pter penas ſuperius ipoſitas alijs beneficijs (ſiqua habz) ipſo[c] facto ſit pꝛiuat⁹. Necnō ad vicariam (cui ſic moleſt⁹ icubuit) perpetuo et ad cetera beneficia quib⁹ vitioſo et adulterino contagio ſe reddidit indignū p[d] triēnium ſit ihabilis ad obtinendum.

¶ Que[e] omnia non ſolū ad futura poꝛrigimus verumetiam ad[f] pterita referri volumus: et in eis efficaciter ſtatuimus et pꝛecipimus obſeruari. Archidiaconus[g] vero ſique ſuperius ſunt iiuncta neglexerit: pter idignationē oīpotentis dei quā incurrit ab ipſa pte[h] ſibi applicanda pꝛiuctur[i] et ab ingreſſu eccleſie pſentis ſtatuti auctoꝛitate (quouſq3 pmiſſa fecerit) ſit ſuſpenſus[k].

¶ De intruſis.
¶ Summariū.

¶ Nullus habens ius patronat⁹ queq̄ audeat ad eccleſiam pꝛeſentare niſi pꝛobabilem de ipſius vacatione habuerit noticiaz nec ſi pſētare ſic liceat patrono: pꝛelatus tamē pꝛeſentatū nō inſtituat pꝛiuſq̄ de moꝛte aut ceſſione alterius per pꝛeſentiam ei⁹ aut litteras autētico ſigillo ſignatas aut idoneos teſtes ſuper hoc iuratos certioꝛ factus ſit. alioquī inſtitutus vel intruſus ſit eodez beneficio pꝛiuatus et ad ipſum obtinendum perpetuo inhabilis: et vbi de pꝛioꝛis vita aperte conſtiterit: tam inſtituens q̄ inſtitutus teneatur extruſo ad omnium damnoꝛuz et expenſarum integram reſtitutionem: nec alter alterius ſolutione liberetur ſitq3 ſic inſtituēs ab omni collatione ſuſpenſus donec extruſo ſatiſfecerit. Intruſus vero ſi rebellauerit omni beneficio quod i regno anglie obtinet pꝛiuctur: et ſi nullum habet ad obtinendum ſit inhabilis. Que pena in iaz intruſos niſi dimiſerint extēdatur. Si vero epiſcopi nondum certi quem admiſerint: poſſeſſionem tamen coꝛpoꝛalem eidem non cōcedāt: alioquin ſic admittentes ⁊ admiſſi pꝛedictis penis ſubiaceant.

Amoꝛis[o] pꝛij dānabilis ⁊ imoderata pſūptio[m] ſubuertēs i[n] iudicio rōnez[o] dū ſibi alienū temere ꝯcupiſcit caritatē[p]

de regu. iur. l. qui non facit.
a ¶ Quoꝛumlibet. ar. in hoc quod le. et not. extra de tempo. oꝛdi. c. eos qui. et. c. vlti. in fi. libꝛo. vj.
b ¶ Ad hoc. iiij pars.
c ¶ Ipſo facto pꝛiuatus. facit ſtra. c. pri. §. et q2 nō ſufficit.
d ¶ Per triennium. hoc tempus arbitratus eſt legatus iſte. inſti. de vſuca. §. i. cum ſi.
e ¶ Que omia. v. pars.
f ¶ Ad pterita referri. niſi hoc exprimeret per cōſtitutionē futura tm̄ cōpꝛehenderētur. et de cōſti. c. vlti. de hoc ſatis dixi ſ. in ꝯſti. otho. eccleſias in fi.
g ¶ Archidiaconus vero. verſiculus.
h ¶ Parte ſibi applicanda. de q̄ ſupꝛa. §. nos autem.
i ¶ Pꝛiuctur. quoſdam foꝛte archidiaconos citius excitaret hec pena q̄ indignatio dei pꝛedicta. ar. in hoc qd dixi. ſ. eo. §. nos autē in gl. hoc plus.
k ¶ Suſpēſus. de quo ple. dixi ſupꝛa. c. conſti. cum honeſtatis. §. q2 vo. i gl. ſ. arbitraria.
l Amoꝛis ppꝛij. hec conſtitutio adijcit ad illam que habet. ſ. in conſti. otho. ad elidendum.
m ¶ Pꝛeſumptio. in vitium ſonat. vt dixi. ſ. in conſti. otho. licet ad eo. §. hoc igitur.
n ¶ In iudicio nō autē hic loqtur de iudiciali foꝛo.
o ¶ Rationez. q̄ eſt ſupioꝛ ps mētis humane ſed ſenſualitas eſt iferioꝛ pars mentis appetētis ea que ſunt delectabilia coꝛpoꝛi: ſz refutās ea que placent ſpiritui et rationi: et ſic homo compōitur hic de huiuſmōi naturis cōtrarijs. ideo deuiat nūc ad dexterā nūc ad ſiniſtram declinans: cetera vero animalia huiuſmodi contrarietate carēt q2 rationē non habēt: ideo ſibi aduerſantia nō appetūt ſed refutant. ſola enī ſenſualitate vigendo regulantur: ſed hec ſubuerſio ſeu refutatio ē dānata. extra de heret. ad noſtruz. §. i. ibi ſcdo q2 iemnare ⁊c. in con. cle. ar. iiij. diſ. deniq3 in fi. no. W. extra in pꝛohe. §. vlti. in v. ſenſualitas. in cle. et de ratiōe dixi ſupꝛa. c. cōſtitu. in pꝛohe. §. reſpon.

Homo ex cōtrarijs eſt cōpoſitus.

p ¶ Charitatē. de qua le. ⁊ no. de peni. di. ij. §. charitas et per totū. dicit autē charitas mot⁹

k j

triplex ē ſeu volũtas animi et cã meritoꝝ bonorũ. vt dicto charitas. .§.charitas. Eſt autẽ triplex charitas.ſ.dei et pro-ximi et proprij corporis. deũ tunc pfecta charitate diligimus qñ plus ipſum eo corde ꝙ nos ipſos diligimus. ita ꝙ ob eius amorẽ pcti deſiderijs nõ ſeruimus. vt dicto.§.charitas. in fi. proximos vero recta charitate diligimꝰ ſicut nos qñ nõ propter bñficia accepta vel ſperata: nec ꝓpter conſanguinitates ſed ſolũ propter nature pticipationem diligimꝰ et ad bonos mores eorum ſaluti conſulimus et de eorum periculis dolemus: et ſicut nobis ita ipſis ſubuenire optamus.i.di. c.i.in officijs cũ charitatis vinculo ꝑmo tenemur ijs a q̃bus bona ſeu beneficia recepimꝰ. ex̄ de teſta. cũ i officijs in prin. et facit ad idem quod dixi.ſ̄.c. ꝓxi.in glo.no. ar. hijs etiam q̃ nobis fideliter ſeruiũt. Jtẽ et cõſanguineis nr̄is. vt le. et no. de pe.diſ.ij.proximos.ptʒ ex̄ de teſta. relatum.§.pe.qđ intellige poſt noſipſos. charitas namq; eſt ordinata cũ incipit a ſeipſo. xxiij.q.v.ſi nõ licet. C.de ſer.et aqua.l.preſes.no. Ber.ex̄ de auct.et vſu.palſi i fi. Sed corpori nr̄o tũc recto ordine charitatis ſubuenimus qñ eius fragilitati et ſaluti cõſulimus et carnẽ ſpũi ſubijci cogimus. Debemus nãq; iumento nr̄o.i.corpori noſtro vehẽti adhibere ſaccũ paleã et flagellũ. ſaccũ.i.opa penitẽtialia et ſupportatiua: paleã.i.neceſſaria ad vite ſuſtentationẽ: flagellũ vt corpus caſtigemus ſi excelleret. vt le. et no. de pe.di.ij.corpus noſtrum.

charitas ordinata incipit a ſeipſo.

Tria corpori nr̄o neceſſaria.

tradit[a] exilio: mortẽq[b] affectat ꝓximi quẽ nouerit poſſidere q2 etiã morte vel etiaʒ[c] mutatione alia nil[d] agente calliditate ⁊ ſimulatione[e] diuinã ꝓuocãtes irã imprudẽter inſingũt: cũ q̃ viuit mortuuʒ: ⁊ q̃ adhuc poſſidet reſignaſſe verbo[f] et[g] actu mendaciť cõfingẽtes[h]. ¶ Quia[i] vero in eccleſijs p̄cipue citra mare anglie cõſtitutis mortalis hic morbꝰ irrepſit: p̄fatꝰ legatus ſupra hoc ſtatuit ne p̄textu opiniõis vel fame q̃ de morte vel de ceſſione habeatur abſentis eiꝰ beneficiũ aliquatenꝰ auferatur ſed p̄latꝰ donec de veritate pleniꝰ inſtruať expectet alioq̃n ad reſarciendũ oẽ dãnnũ ex hoc inflictũ abſenti ipſũ nouerit eſſe obligatũ. Jllũ vero q̃ ſe ꝓcurauit intrudi p̄ter dãnorũ reſtitutionẽ ab officio ⁊ beneficio ipſo facto ſuſpẽſũ fore decreuit qđ etiã ad illuʒ extẽdi voluerit q̃ beneficiũ eccl'iaſticũ altero poſſidẽte occupare vi vel claʒ auctoritate ꝓpria vel potiꝰ temeritate p̄ſumit vel poſt q̃ declaratũ fuerit ad aliũ ptinere armis ſe defẽdere nititur in eodeʒ. ¶ Nos[k] autẽ latiꝰ ⁊ plenius mederi p[l] noſtrũ antidotũ cupientes adijciẽdo ſtatuimꝰ ne quis de cetero p̄ronꝰ eccleſiaſticus vel[m] ſecularis ad eccleſiã in[n] q̃ ius[o] obtinet p̄ronatꝰ queq̃ audeat p̄ſẽtare niſiꝰ ꝓbabilẽ habeat[q] de[r] ipſius vacatiõe noticiã[s] in

a ¶ Tradit exilio. igiť p cõſequẽs reconciliat iudiciã vt le. et no. p Guy. xxiii.q.iiij. ꝙ magnũ in fi.

b ¶ Morte proximi. cõtra doctrinã xp̄i in euãgelio. luce.x.c. ibi diliges ꝓximum ⁊ tam dixi ſupra in ver. charitate.

c ¶ Etiam. pro imo.

d ¶ Nil agente. q2 nõ poteſt ſortiri effectum imaginatiue optatum.

e ¶ Simulatione. de hoc dixi.ſ̄.in conſtitu. otho. ad vicariam. in fi.j. reſpon.

f ¶ Verbo. hoc refertur ad idem qđ.ſ̄. dicitur de reſignatione.

g ¶ Et actu. hoc refertur ad illud qđ dixi.ſ̄.de vacatione per mortẽ. inter que eſt differentia. vt ptʒ extra de reſcrip. ſuſceptum. lib. vj.

h ¶ Confingẽtes. de hoc le. et no.ſ̄.in conſti. otho. ad clidendũ.§.i. ver. fingentes.

i ¶ Quia vo.ꝗ ps. recitans ſtatutum othonis ſuccincte quod ſtatutũ eſt allegatum.ſ̄. in g. proxi. vnde illa que in dicta cõ. othon. ſcripſi i hac parte ſi placet tibi ſufficiãt

k ¶ Nos autẽ. iij. pars.

l ¶ Per noſtrũ antidotuʒ.i.cõtrariã donationem hoc eſt per miam correſpõdens con. otho. ꝑdicte. ar. ff. de peti. here. ſed ſi lege.§. cõſuluit vbi ſic exponit in fi. in ver. plane. vel ſcđʒ grãmaticos dic antidotuʒ.i. medicinã cõtra morbum quaſi ecõtrarium donuʒ. ar. extra de iura. calumnie.§.ceterum. quod ſatis in idem recidit. dicimur eniʒ naturaliter obligari ad antidotuʒ. extra de teſta. cum in officijs. cum ibi notatis. accipitur hic antidotum pro medicinali prouiſione vel remedio. vt le. et no. per Jo. an. extra de iuramento calumnie ceterum.

m ¶ Vel ſecularis. no. ratione rei ſpiritualis peccati arctantur ſeculares per ſtatutuʒ iudicis eccleſiaſtici extra de iu. nouit ille extra de fo. compe. c. fina. libro. vj.

n ¶ Jn qua. ſ. eccleſia.

o ¶ Jus obtinet patronatus. quod modis acquiritur tripliciter vt dicã infra c. conſti. quia plerũq; in ver. patrono.

p ¶ Niſi probabilem. i. iuſtaʒ vt exponit Jnno. extra de appel. bone. in. g. probabilem. ſed nota hic licet non ſit factum omnino certum tamen probabilem errorem excuſare ar. ff. quis ordo in bo. poſ. ſ. l. ij.§.j. vt le. et no. per Guy. extra de elect. (c.j. i fi. li. vj.

q ¶ Habeat. ſ. patronus.

r ¶ De ipſius. ſ. eccleſie.

ſ ¶ Noticiã. de hoc. no. p car. ex̄. de elec. cupiẽtes.

li. vj. §. i. ver. noticiam.
a ¶ Quo caſu. ſ. probabilis noticie huiuſmodi.
b ¶ Licet preſentare pōt ne ſibi ꝛc. infra qꝺ tempus habeat patronus: ſiue ſit eccłiaſticus ſiue ſecularis preſentare ne in ſuperiorē ius huiuſmodi deuoluatur. habes eꝝ de iure pa. cum te. et. c. cū ꝓpter. eꝝ de iure pa. c. vnico. §. ſi. li. vj.

quo[a] caſu lꝫ[b] p̄ſentare pōt ne ſibi p lapſū tpis p̄iudiciū generet̃ plat⁹ tamē ad quē iſtitutio ſpectat neq̄ꝙ p̄ſumat p̄ſentatū admittere vel inſtituere niſi de morte rectōris vł alit̃[c] de vacatione legitima prius cōſtiterit[d] de[e] hijs vō nō alit̃ cōſtare ſufficiat ꝙ̄ p ipſi⁹ mortui vł reſignātis[f] ſeu alꝭ[g] dimittētis p̄ſentiaꝫ[h] corpalē: aut ſi abſēs ſit p epi[i] dioceſani ſniaꝫ i cui⁹ ciuitate vł dioceſi mortu⁹ fuiſſe vel alꝭ dimiſiſſe dicetur aut ſaltem alterius

c ¶ Aliter de vacatiōe legitima puta renūciatione vel iudicia li priuatiōe. ar. in hoc qꝺ le. et no. ſ. j. reſpon. in ſi. in glo. pe. et ple. no. in extrauag. Jo. ſuſcepti regiminis. §. i. in v. vacātium poſt prin. ſꝫ intellige hic de vacatiōe iuris et facti. de q̄ dixi plenius in con. otho. alicubi. poſt p̄n. alꝭ ſi vacaret de iure tantū nō autē de facto bñ poſſet p̄latus inſtituere p̄ſentatū nō tn̄ inducere. eꝝ de p̄bē. lꝫ ep̄s. li. vj.
d ¶ Conſtiterit. legitimis documētis. de quibus legitur textus ſatis declaratiuus.
e ¶ De hijs vero. ſ. vacationibus.
f ¶ Reſignantis. expreſſe vel ſaltem tacite. qꝺ dic per w. eꝝ de reſcrip. gratie in ſi. in con. cle.
g ¶ Seu alꝭ dimittētis. vt i eꝝua. Jo. xxij. execrabilis. §. porro. et. §. qui vero. deinceps.
h ¶ Preſentiā corporalē cōſentientē nō dico ſomniantē. ar. ff. de attili. tu. l. i. §. ſi. et qꝺ no. glo. ad quam remiſi. ſ. in ver. reſignanter.
i ¶ Epiſcopi dioceſani. no. hic ep̄m ꝓprie dici reſpectu ciuitatꝭ vbi ſituat̃ ſedes ep̄alis ſꝫ dioceſan⁹ reſpectu dioceſis. ar. eꝝ de re. iudi. radulphus.
k ¶ Sigillo autentico. de hoc ſatis leg. et no. ſ. in conſti. otho. q̄m tabellionum.
l ¶ Uel pluribus. ſ. ſigillis.
m ¶ Uel p teſtes. ergo nō per opinionē vel famā vt ptꝫ in cōſti. otho. recitata. ſ. e. §. i. ſed contra qꝛ innocēs credit cū verbo. xxij. q. iiij. inocens. i p̄n. Solutio illud locū nō habet i iudice. vt ibi no. ar. eꝝ de ſym. licet heli. §. i. ibi non facile credere. vbi etiā no. Jo. an. le. et no. lxxxvj. di. ſi quid. ſed fortius opponit̃ qꝛ ad probandū mortē abſentis ſufficiūt p̄ſumptiones violēte cū expectatione moderata. vt le. eꝝ vt lit. ꝯteſ. q̄m. §. ſi aūt carnali cū ibi no. in glo. p famā. Item glo. tenet expreſſe famā ſolam ad hoc ſufficere. naꝫ qualiter ꝓbaret̃ aliter vulg. Jo. l. Goffr. mortuū eſſe. vt no. C. ſolu. ma. ſi quidem. Item inculpabile dicit̃ quando veris

indicijs mortuus putat̃. vt le. et no. xxiiij. q. i. eꝝ per bellicaꝫ. ar. ff. de fur. ſi quis ex bonis. j. reſpō. nam fama in huiuſmodi ſufficit. vt. c. conſti. cum captiuitate. §. perdocuit. Solutio poteſt diſtingui an ſit fama vehemens ꝛ probabilis: tunc ſufficiet

perſone autentice lr̄as ſigillo[k] autētico vno vł[l] pluribus cōſignatas p inſtrumētū publicū vł p teſtes[m] iuratos[n] idoneos[o] ꝛ oi exceptiōe[p] maiores a q̄b⁹ ſuper hoc nō tm̄ de credulitate ſed etiaꝫ de ſcia ſcꝺꝫ[q] iuris exigentiā ſufficiēs ꝛ aptū teſtimoniū deponat̃ ꝙ[r] ſi ꝯtra ea que dicta ſūt q̄ſꝙ̄ i eccłia de fctō[s] fuerit iſtitut⁹ vł qꝺ[t] veri⁹ ē intruſus iſtitutio ta[x] inualida ſit et nullius[v] penit⁹ ſit momēti nec[x] p ipſaꝫ cuiꝙ̄[y] ius aliqꝺ acq̄rat̃ etiaꝫ ſi poſtmo

alꝭ ſecus. ar. eꝝ de ſen. ex. inquiſitionem. §. in ſcꝺo. et dixi. ſ. i con. otho. ꝯtra latrones. in v. vel manifeſte. vbi alia ē fama iter hoīes ꝛc. vł diſtingue de loco vbi ſit fama an in loco domicilij: an i loco beneficij. et ſic eſt fama remota ꝛ tunc non ſufficit vt hic cuꝫ ſi. extra de ſpō. in preſentia. aut ē fama i loco vbi dicit̃ mortuus eſſe ꝛ ſic ē fama ꝓpinqua ꝛ veriſilis tūc mortuum ſic cognoſci ſufficit vt ꝫ

contrarijs ſupra ar. ff. de. adult. miles qui. §. muliet. Quid ſi maritus mortuus eſſe dicitur vel qꝺ ſi in mari mortuus eſſe dicitur? Reſponſio per legem. C. de naufra. quotiens li. xi. nā hoc caſu maiores et probabiles probationes de morte crederēm ſufficere. ar. in hoc qꝺ no. car. Et Jo. an. eꝝ de elec. vbi. §. porro lib. vj.
n ¶ Juratos. alꝭ nō plene crederetur eis q̄ntūcū ꝙ religioſi eſſent etiaꝫ ſi fratres minores eſſent extra de teſti. nuper. C. de teſti. iure iurando in prin.
o ¶ Idoneos. et per idem eſt. q. textus ſequens declaret q̄ſi ſunt teſtes idonei.
p ¶ Exceptione maiores. facit extra de proba. lꝫ ꝙ per ſpecu. ti. de teſte. §. que poſſit obijci p totuꝫ.
q ¶ Secundum iuris exigentiam. ꝙ dic vt notatur ſupra in ver. vel per teſtes.
r ¶ Q ſi ꝯ ea que dicta ſunt. ſupra e. §. vſꝙ huc.
s ¶ De facto. q. de iure non poſſit.
t ¶ Quod verius eſt intruſus. ſed contra. nam excuſari videtur per epiſcopi inſtitutionē auctorizabilem. Solutio vt dixi in conſti. otho. ad eludendum. §. j. ver. ſe intrudi.
v ¶ Nullius momenti. res enīꝫ pernicioſa eſt exēplo vt per ſurreptionis aſtutiaꝫ quis aſcendat ad ſolium et apicem dignitatis. extra de elec. cum dilectus. §. vero. vnde hic titulus habetur pro nō titulo ar. C. de iure fiſci. l. ij. li. x. et no. per Guy. eꝝ de elec. c. vlti. ver. confirmationes. li. vj.
x ¶ Nec per ipſam. ſcꝫ inſtitutionem taliter obreptam. Jo. de athon.
y ¶ Cuiꝙ̄. malignanti ꝓtacto etiā ſi poſt modum

confirmetur ar.ff.de fal. ſi quis legatum in prin. ſed cõtra.C. de contract.iudi.l.i.poſt princi.C.de nup.et ſi contra mandatum cum ſi.Solutio. vbi actus peccat ſeu factum eſt minus canonicum de iure col tũc etiã per ɔfirmationẽ ſequẽtez defect⁹ non ſanatur in aliquo. vt hic ſic intellige totam glo. notabilem Sup.ar. extra de elec. ſi qui in ver.non oportet lib.vi. ar. extra de ap. ſi expreſſuz. C. de leg. non dubium extra de re.iur. non firmat.li.vi. vbi nõ di.aliter. q2 aut ceſſat cã impediẽs ⁊ ſupuenit cã cõfirmãs

dũ forſan appareret[a] ipã ecclesiã tp̃e iſtitutiõis huiuſmõi vacauiſſe. ¶ Cũ q̃[b] poſtmodũ de primi[c] rectoris vita cõſtiterit[d] eo[e] q̃ pſonaliter veniens ſeipſũ oſtẽdat aut alias p autẽticas lrãs vl̃ iſtrumẽtũ publicũ vel p teſtes idoneos viuere ɔprobet̃ tam plat⁹ inſtituens q̃ is qui taliter fuerit inſtitutus ipſi rectori ad reſtitutionẽ i integruz fructuũ dãnorũ[f] ⁊ expẽſarum q̃ ppter hoc ipſe rectoꝛ incurrit teneatur altero[g] alterius ſolutiõe minime liberãdo Et q2 nõ[h] ſufficit pecuniaria pena vbi ⁊ ſpirituale delictum prelatuz qui contra hoc inſtituerit nichilomi⁹ ab eo tempore

aut non: quod proſequere ſi velis pro vt no.ibi ſi ſit ſoluz peccet act⁹ de iure ſpeciali.tunc per confirmationem ſequentem reconualeſcet actus. vt in ſi ris. ar. C. ſi aduerſus neu. auten. ſacra puberũ ſic intellige notata p Inno. et Hoſti. abba. Jo.and.extra de elec.q̃ſi ſicut.§. ſi auten. ar.l.diſtinc.C. de dona.inter vi.⁊ vxo.l. ſi. Opponitur iteruz de lege.ff.de here.inſti.l.iij.in fi. cum.l.ſe. Solutio aut ipedimẽtũ initiale eſt adnullãs actũ mero iure: tũc lz impedimentũ ceſſet nõ recõualeſcet actus. vt hic ex̃ de reſcrip.ſi eo tẽpore.li.vi.C. de libe.et poſthu. ſi a patre.l.ſi poſthumus.ij.reſpon.imo.ff.de leg.i.cetera.§.i.aut dũtaxat eſt impedimentũ elidens: et tũc recõualeſcere põt. vt in contrarijs.ar.l.ff.de adimen.leg.ex pte.ff.de ɔdi.et demon.interdicit.ff.de ver.ob.inter ſtipulantẽ.§.sacrã. Tertio opponit̃ q̃ exitus ſpectandus eſt.ff.de iure fiſci. nõ intelligit̃.§.ſi quis palam. in fi. Solutio aut eſt impedimentũ intrinſecus et tunc adnullat actuz perpetuo vt hic.ff.de here. inſti.ſi alienũ.i.reſpon.ff. qui et a q̃bus.l.ſi.§.ſeruo. aut eſt impedimentũ ſeu defectus in acceſſorijs tantũ et tunc elidit ad tẽpus.ff.qui et a quibus pignori. Itẽ quarto opponit̃.ff.de falſis.l.in puberũ.§.i. Solutio vt ibi in ſũ.exiſtimet̃ et adde diſtinctionem quam feci ſupra in conſti.otho. auditum.in princi. Jo.de athon.

a ¶ Vacauiſſe.nõ igit̃ hic inſpici illud qd̃ nocet.ſ. opinionẽ fallendi potius q̃ veritatẽ facti: q̃ attentã prodeſſet.ad qd̃ opponit̃.ff.de bo.libe.ſi filius. Solutio ſcd̃m quoſ dã aut ſunt res diuiſibiles ⁊c. tũc cõſiderandũ eſt idem qd̃ prodeſt in ſuo effectu item abeſt ad ſuũ effectum.ar.ff. de cõdi. et de ſcripturis. nam tunc partes diuiſe faciunt vnũ alteri non nocere.vt le. et no.ff.de libera.ca.nõ ſolũ.§.i. aut queritur i materia indiuiſibili: tunc ſi materia ſit odioſa inſpicitur illud quod inclinat ad odiuz.ff.ad ſil̃. ſi quis in graui.§.vltimo. vbi de hoc.ſi enim in materia fauorabili inſpicitur illud quod pdeſt.extra de ſepult.ſacris.ff.de ſena.emãcipat̃.§.ſi.ſed contra hanc diſtin. videtur.ff.qui ad lib. procla.non li.l.ſi. ideo dicit di. aut certum eſt de mala cauſa: et tũc ſi conſtet de bona cauſa: prepõderat tamẽ mala ne remaneat ipunita vt hic. ar.ff.ad.l.aq̃l. ita vulneratus in fi. aut dubiũ eſt.ſ.p contrarias. tunc illud quod mitius ẽ inſpicitur.ff.de iur̃.fiſci.l.iij.§.ſi q̃s palã cũ ſi. Sz ẽ p̃muz mẽbrũ hui⁹ diſtic. ẽ dicta decreta. ſacris cuz ſimi. ideo dic aut vtrũq̃ eſt de iure col̃: tũc iſpicit̃ illd̃ quod pdeſt ad ius col̃. licet hoc noceat ſingulari pſone vt hic in dicta.l.emãcipat̃.§.ſi. idem vbi vnum implendũ eſt iuris communis aliud implendum eſt iuris ſpecialis. quia tunc etiaz inſpicitur illud quod prodeſt ad ius cõmune.ff.de condici.et de.l.auia.§.mociana.ar.ff.de mili.teſt.eius milit̃.§.i.aut vtrumq̃ eſt de iure ſpeciali: tunc inſpicitur illud quod nocet.ff. de here. inſti.ſi autem lex ſic intell̃.c.al̃.

b ¶ Cumq̃ poſtmodum.iiij.pars.

c ¶ Primi.et vere inſtituati.

d ¶ Conſtiterit.per aliquem modum hic ſequentem. imo et ſi inſtitutio diceretur valere facta de iſto ſcd̃o tamen per reditum et aduentum rectoris primi euaneſcet iſta inſtitutio valida putatiue. ar.ff.de here.inſti.l. vlti. C.de inſti. et ſubſti.ſub.cõdi.fac.l.generaliter.nam ſcd̃m theologos veritate quacunq̃ cõparata viciatur quod ad initio tenuit ſi appareat contrarium veritati. quod eſt cõtra opi.di.extra de regu.iuris.c.i.§.viij.q̃cit̃ li.vi

e ¶ Eo q̃.hic ſubijcit modos opertos pbandi primum rectorem viuũ correſpõdentis prohibitioni mortis vel ceſſionis ipſius ſupra.§. proxi. verſ. de hijs.Jo.de athon.

f ¶ Damnoruz.i.intereſſe.de quo no.per Inno. extra de ſenten.excõ.ſacer.ple.per di. extra de re.iuris.mora.lib.vi. et vide quod dixi ſupra in cõ. otho.ad elidendũ.§.vtroq̃.in ver.omne damnũ.

g ¶ Altero alterius.de hoc dixi ſupra in dicta cõ. otho.§.in vtroq̃. ver.et illum.et facit quod no.p di.extra de reg.iuris.nullus pluribus.circa ſi.ibi dic ergo.q̃ li.vi.et q2 vbi proſequens adhuc penã infringentis hoc ſtatutum.

h ¶ Non ſufficit pecuniaria pena. qui enim hominis naturaz non erubuit dignus eſt pecunijs ⁊ aliter multiplicater condemnari.auten. vt defũc. ſeu funera.§.ij.colla.ij.dic tamen hoc eſſe arbitrarium pro vt ſuperior magis viderit proficere aliabus ſpiritualem penam imponere etiã pro ſpũali

quo p̄dicta cõmiſerit a collatiõe iſtitutione ſeu p̄ſentatiõe beneficioꝝ quorũlibꝫ [a] ſtatuim[us] manere ſuſpẽſũ donec [b] ipſi rectori poſſeſſio reddat̃ [c] eccl̃ie adiicientes vt ſi poſtq̄ de ipſius rectõrꝫ vita ſubſcripto mõ ꝯſtiterit eccl̃ia reſtituat̃ ei deʒ itruſ[us] [d] q̃ ſi p rebelliõnẽ ꝑſtiterit p̄ter [e] penas ſuprapoſitas [f] extũc oĩb[us] beneficijs q̃ ⁊ [g] i eodeʒ regno obtinet ip̄o fctõ ꝑpetuo ſit priuat[us] ⁊ ad idẽ qð taliter detinuerit quãdocũq3 [h] vl̃ quõcunq3 [i] vacauerit ꝑpetuo ſit ihabilis ad optinẽdũ ad qð cupiditatis ⁊ [k] rapine vicio reddidit ſe indignũ Et ſi q̃ dẽ [l] nullũ fortaſſis beneficiũ habeat nõ ſolũ ad hoc qð ſic habere preſũpſerit: ſʒ ad qðlibʒ aliđ vt i illa dioceſi quã ſcelerisſ ſui peſte turbauit ip̄o fctõ auctoritate hui[us] ſtatuti ſe ihabilẽ [m] eẽ ꝑpetuo ſciat et penit[us] nõ capacẽ. ¶ Ceterũ [n] ad oẽs q̃ ad p̄ſẽtatiõeʒ aut alijs modis beneficia vel eccl̃ias ſine [o] canõica iſtitutiõe p̄lati ꝑ ſe vl̃ ꝑ alios occupare p̄ſumpſerit: quos adhuc grauius [p] deliq̃re cõſtat nec nõ ad eos qui ãte [q] hãc cõſtitutionẽ nr̃aʒ occuparũt viuẽtis [r] benefi

delicto. vt de cõſe. di. ij. ego berengarius vel pecuniariã. vt le. et no. xxi. q. v. ſi q̃s cuiuſlibet. et not. Gup. xxxiij. di. q̄q̄. v. pena. in fi. ar. per hoc extra vt lit. non conteſt. qm̃. §. vlti.

a ¶ Quorũlibet bñficiorũ. facit qð le. et no. ſ. c. cõſti. ſacrorũ. §. nos autẽ in fi.

b ¶ Donec ipſi rectori. primo iam reſidenti.

c ¶ Reddatur. ergo ſuppueniẽs actor auctẽ pro pa poſſeſſioneʒ illius eccl̃ie ab alio ſic auctorizabilit̃ occupatã nõ põt de iure apphendere: ſʒ de noua preſentatiõe ſeu iſtitutione non indigeat. facit qð dixi. ſ. i cõ. otho. ſʒ ad profugandũ. in fi. et dixi. ſ. in cõ. otho. ad eludendũ. §. et ſi forſan. i ver. reuertat̃. in fi. ſed nũ q̃d ſic ſpoliatus redictẽs poſſeſſio rio agẽs poſſit p aliquã exceptionẽ a reſtitutiõe repelli. ſbi dixi i ver. reuertat̃. ſed tñ aliter plenius no. g. iij. q. i. in ſũma. ⁊ vide nõta l dicta cõ. oth. ſup v. ſe. itrudi.

d ¶ Adijciẽtes vt ſuprascripto modo. ſ. e. §. l p̄n. ꝑſtiterit ſcʒ ꝑtinaciter q̃ ꝑtinacia dr̃ firma perſeuerantia animi in malo: ſicut ꝯſtãtia dr̃ in bono. vt no. Gup. li. di. i. et nota hic fraudẽ cõmiſſam poſſe purgari. vt le. ⁊ no. ex̃ de elec. cõmiſſa. in fi. pro quo dic vt no. ſ. in cõ. otho. auditũ. §. qm̃ ergo. in ver. agũt. et tñ notandũ eſt ſm Inno. ex̃ de renũ. c. fi. et. c. cũ pridem. ꝑpe prin. quẽ ſic. capit Gup. xiij. diſ. vni. in fi. ꝙ nec ſymoniacus nec intruſus debet iumittere eaʒ poſſeſſionẽ facti quã habet ſine licentia: ſʒ tñ a rebus eccl̃ie abſtinere debẽt tales. vt ex̃ de renũci. poſt trãſlationẽ. §. ruſus. idẽ etiã debet eſſe in oĩbus ſuſpenſis ſiue etiã ab hoĩe ſiue a iure. et hoc etiaʒ no. p Inno. et hoſti. ex̃ de ſym. de regularibus tenẽt tñ ibi Tan. et Ber. ꝙ ſi prelatus nollet admittere reſignationẽ nõ minus cedat ipſe ſymoniacus. finaliter vero tenet Gup. in dicto. c. verſi. in fi. dictã ſentẽtiã Inno. nõ eſſe veram in ſymoniaco nec in intruſo. ſʒ alij qui titulũ habẽt q̄q̄ malũ ſine p̄lati licentia nõ poſſunt cedere. vt dicto. c. verni.

e ¶ Preter penas. fa cit ad illud qð dixi. ſ. e. con. iuxta ſacrorum in fi.

f ¶ Suprapoſitas. que multiplices ſunt tam preſentantis q̄ inſtituẽtis et etiã inſtituti. vt dixi. ſ. §. priori. et. ſ. e. §. totum.

g ¶ Et in eodem regno. nõ ergo vbiq3 cũ delictuʒ ſit particulare. dic ergo cũ glo. Ber. ex̃ de app. paſtoralis in glo. fi. ergo ibi. ſed nunquid eſt idem ꝙ ſuſpẽſus ab vna eccleſia vel bñficio ſuſpendi videtur ab omibus Verũ ẽ ſi cauſa ꝯcernat vniuerſalem eccl̃iam. ſecus ſi particularẽ tñ vt vic.

h ¶ Qñcũq3. ſ. ſiue mediate ſiue imediate ſʒ aľs mediũ purgat viciũ vt le. ⁊ no. ſ. l conſti. otho. licet adeo in fi. ſ. reſpon.

i ¶ Quõcũq3. quocũq3 modo morte vľ aľs di xi. ſ. §. pr. poſt p̄n. l glo. puta renunciatione.

k ¶ Et rapine vicio. q̃ raptore nullus fur ĩprobior dr̃ le. ⁊ no. inſti. vi. bo. rap. in prin.

l ¶ Et ſi q̃dẽ. verſiculus.

m ¶ Inhabilẽ. Sed nunquid obiectus huiuſmodi inhabilitatis et infamie retardabit prouiſionem ſuam quo minus aſſequatur beneficij poſſeſſionem? Dicit Hoſtiẽ. ꝙ ſic ſi ſuper hijs fuerit infamatus. C. de dignita. l. ij. li. xij. habet ergo huiuſmodi obiectus diuerſos effectus. Primus eſt. vt executio ſuſpendatur. Secundus. vt ipſa ſuſpenſa probatio obiecti criminis admittatur ar. extra de ſymonia. accuſa. ff. de adulte. l. ij. §. ſi publico. Tertius eſt. vt purgatio iudicatur vt le. ⁊ no. per Jo. an. poſt Inno. extra de accu. accedens. ſuper verſi. reſpecſus infamia.

n ¶ Ceterum. quinta pars.

o ¶ Sine canonica inſtitutiõe. ſine q̃ nõ p̄t licite beneficium eccleſiaſticum obtineri extra de re. iu. ris. c. i. libro. vi.

p ¶ Grauius delinquere. cũ nullum colorẽʒ titu li obtineãt vt patʒ i hiis q̃ notãt l g. ad quã remiſi ſ. §. nos aũt. v. ꝙ ſi ẽ ea l p̄n. facit ꝙ le. ⁊ no. l cõ. otho. cũ ſit ars. §. i. v. abſq3 mgr̃o ⁊ v. pmaginez.

q ¶ Ante hanc conſtitutionem. et ſic he pene extenduntur ad preterita et ſic ſupra. c. priori. in fi.

r ¶ Viuentis beneficium. hoc eniʒ deteſtatur lex ciuilis in hereditate viuentis. C. de pac. l. vlti. beneficium hic eſt hereditas clerici vt le. ⁊ no. ſupra. c. conſti. cuʒ in armis. §. i. q̃ etiã ex ratione iuris ciuilis hoc factum deteſtabile reputatur extra de cõceſſio. preben. c. ij. ſ. reſpon.

a¶ Ad eos quoqꝫ. verſiculus.
b¶ Tam occupatores. poſt intruſionem alterius vice et loco intruſoris.
c¶ ꝙ intruſores. ſ. ipſemet ꝑ actū intruſoriū. vt euitetur verborum inculcatio.

ff. de re. iur. quotiēs nichil. C. de ꝓcur. l. exigendi.
k¶ Adulterari. ſpōſuꝫ propriū reijciendo et aliū illegitimū ſibi copulando ac ſic mr̄imoniū ſpūale ꝑ ꝯctū violādo. ar. ex. de trāſla. epi. inter corꝑalia. ptꝫ expſſius. vij. q. i. ſicut vir.

d¶ Non ſatiſfecerit. ſ. de fructibus damnis et expēſis. vt. s. §. proxi. in pñ.
e¶ Supranotatas penas. vt dixi. s. §. proxi. ibi adijcientes. i v. ſuppoſitas
f¶ Predicti legati. s. in cōſti. otho. ad eludendum que recitatur. s. §. i.
g¶ In nullo diminuētes. ꝙ multiplici afflictione quis cōterit de quo dixi. s. in cō. oth. qđ in quodā. in gl'. forte ꝓpe fi.
h¶ Sufficere non putamus. cauendū eſt de corrigibili ne rigor ſit nimis rigidus nec manſuetudo diſſoluta. vt no. w. ex de iudi. c. i. ꝓpe fi. v. tēperātes in cō. cle. et dixi s. in cō. otho. lꝫ ad ꝓpugandū. §. i. ver. digne. circa mediū ⁊c.
i¶ Tolerabilius exiſtimātes. ſilis text[us] habetur ex de teſti. lꝫ in fi. vbi no. hic bonuꝫ ꝓhiberi ꝓpter ſequens malum. vt no. xij. q. i. ita ergo Item no. hic ꝙ minus incōueniens eligit. vt magis euitetur ꝗſi minor rō cedit maiori. xiij. diſtic. duo. ff. de furtis ſi ſeruus cōmunis. §. qđ vero. v. nam lꝫ

Int duo mala: magis malū plus ē fugiendum

ciuim vel eccleſiaꝫ ⁊ adhuc detinent occupatam ad[a] eos quoqꝫ qui ſine canonica inſtitutione prelati ſeipſos intrudere preſumpſerint niſi infra tres meſes a publicatione huius conſtitutiōis tam[b] occupatores ꝙ[c] itruſores huiuſmodi omnino dimiſerint qđ taliter acceperint: ⁊ vt ſupradictum eſt non[d] ſatiſfecerint: ſupra[e] notatas penas extendi volumus ⁊ mandamus hiſque contra tales i cōſtitutiōib[us] p̄dicti[f] legati ⁊ ꝓuīcialiū cōciliorꝫ toti[us] nr̄e legatiōis ſtatuta ſūt ei i nullo[g] penit[us] diminuētes: cōtra hos etenī deliquētes penas illas ex quo ſufficere[h] non putamus fauorabili[us] eē ac tolerabili[us][i] exiſtiantes eccl'iaꝫ vl' beneficiū vacare diuti[us] ꝑ icognitā v̄itatē ꝙ ī momēto quocūqꝫ adulterari[k] apđ violētū vel nephariū poſſeſſorem.

¶ Ad[l] hec cum ad archiepiſcopum vel epiſcopuꝫ ad quem eccleſie vel beneficij collatio ſpectat vacationis[m] noticia probabiliter aliter[n] ꝙ predictis modis forte peruenerit ſi forſan beneficiū ipſū vl' eccleſiā ꝯferat timēs ne ꝑ[o] lapſū tp̄is preiudiciū ſibi fiat poſſeſſionē[p] tamē ipſi[us] eccleſie vel beneficij corꝑalē ꝑuſꝙ de vacatiōe ſupradictis mōis ꝯſtiterit nō tradat vl' tradi faciat[q] ſeu cōſentiat vl' ꝑmittat neqꝫ is cui collatio fctā ē poſſeſſionē igredi ꝓpria[r] vl' alterius[s] cuiuſꝙ auctoritate preſumat: ꝙ[t] ſi archiepiſcopus vel epiſcopus contrafecerit predictis[v] penis ſe nouerit ſubiacere. Is vero cui collatio huiuſmodi facta ē ſi ꝯtra p̄miſſa poſſeſſionē acceperit ipſa eccl'ia ſeu beneficio ꝑpetuo ſe nouerit eē priuatū[x] ⁊ nichilominus alijs penis ſubiaceat ſupradictis[y].

¶ Ne vna eccleſia in plures diuidatur.

¶ Summariū.

¶ Quecūqꝫ eccleſie vni[us] diuiſio in plures portiōes ante conſtitutionem othonis aut poſt contra eandē facta niſi antiquitatis iure defendatur per dioceſanos penitus reuocetur: ⁊ que poſt hac fiat irrita cēſeatur. Qui vero contra hec attentans aliquē preſentare preſumpſerit ius preſentandi ad proximuꝫ deuoluendū amittat. Si vero prelat[us] eo pacto quēuis admiſerit aut p̄ſētauerit vt portionē ſibi retineat ei[us] retētio et aſſignatio erit irrita: et ipſe quouſqꝫ

l¶ Ad hec. vſ. pars.
m¶ Vacatiōis noticia. quā ꝑſumo cōm citi[us] vel tardius hēre ſcđm ꝙ vacatio dicitur publica vel occulta. ex de cōceſ. prebē. c. vnico. in fi. i cle. not. w. c. li. de ſup. neg. prelato. c. vnico. §. prioratus in fi.
n¶ Aliter ꝙ p̄dictis modis. de quib[us] le. et no. s. e. §. nos autē. in princi.
o¶ Ne per lapſum tēporis. s. §. nos autem poſt pñ. vbi de hoc dixi. ptꝫ de hoc extra de cō ceſ. ꝑben. c. nullam. §. pe. ⁊ vlt.
p¶ Poſſeſſionem nō tradat. ſic ex de prebē. lꝫ ehus. lib. vſ.
q¶ Faciat ſeu cōſentiat ⁊c. de his dicam. i. e. con. ad tutelaꝫ. §. nos igitur.
r¶ Propria. ꝗ plus peccat. vt s. e. cō. ceteruꝫ. in prin.
s¶ Alterius cuiuſꝙ. ꝗ et ipſius ꝯferētis ad quē alſ ꝑtineret inducere vel hoc mandare.
t¶ Qꝫ ſi. ver.
v¶ Predictis penis. ſupra in §. cūqꝫ in prin.
x¶ Priuatuꝫ. vt. s. §. cūqꝫ. v. adijcientes.
y¶ Supradictis. ſ. in. §. cūqꝫ in princi.

talē pꝛeſentationē ſeu aſſignationem et retētionem penitus reuocauerit: erit a quoꝛūlibet beneficioꝛuꝫ collatione: īſtitutione aut pꝛeſentatione ipſo facto ſuſpenſus.

V Nitatē[a] i oib⁹[b]: maxime ꝟo in diuinis et ſpūalibus officijs et miniſterijs ita ꝑfectio ſeq̄tur vt diuiſionē[c] ſupꝛa oīa deteſtet̄: q̄[d] deſolationē et ruinā īducit[e]. Nec eni vllū materiale[f] ſubiectū ſtabit vbi nl̄la ſacre rei deſignatio ītellectū animi cōfoꝛmiter ad ſe trahit cū in illo vl̄ i iſto diuiſio agit diuerſū faciēs qđ eſt vnum. ¶ Ex[g] his catholice vnitatis ſanxit auctoꝛitas vt in vna eccl̄ia vn⁹ ſit rectoꝛ et quaſi vni⁹ coꝛpis vnū ſit caput: ſed ſtupefactiue ʒiʒanie ſemiatoꝛ īterdū per plurimoꝝ ī vna eccl̄ia ꝓnoꝛū diſcoꝛdiā īterdū per cupidoꝝ figmēta q̄ de ipa eccl̄ia nihil aliđ q̄ꝫ ꝯmodū tꝑale venant̄ hāc peſtiferā ſectionē diuerſis mōis īducit vt in plures collata vna eccl̄ia diuidat̄ rei pꝛauitatem quadā mutatiōe vocabuloꝝ ſeu noīꝫ occultātes: ⁊ (qđ deteſtabili⁹ ē) in tm̄ in q̄buſdā ꝑlatis ardoꝛ cupiditatis ⁊ auaricie exardeſcit vt ꝑſētatos ad eccleſiaſtica beneficia nō admittāt neq̄ꝫ alicui ea cōferāt niſi certa ꝓuētuū et reddituū beneficioꝛū ipſoꝛū poꝛtiōe retēta quā ſuis vſib⁹ applicāt vl̄ alijs eā ad tꝑus vl̄ ſimplicit̄ cōferāt ꝓ ſuo libito volūtatis ¶ Sup his aūt legitime cōpeſcēdis ꝑdict⁹ legatus diuiſiones ⁊ ꝑticulares aſſignatiōes penit⁹ ꝓhibēs et ꝑmutationes ſtatuit vt nūq̄ꝫ ī plures ꝑſonat⁹ vel vicarias eccl̄ia diuidat̄: ⁊ q̄ tūc āte fuerāt diuiſe īte grent̄ q̄ꝫcito facultas ſe offerret niſi aliqua eccl̄ia ſic foꝛet ab antiquo foꝛſitan īſtituta ī qua ꝑ loci ep̄m ꝓuideri ſtatuit q̄ tā reddit⁹ q̄ꝫ ꝑochia int̄ eos cōgruis poꝛtionib⁹ diuidant̄: et q̄ ſemꝑ ad eccl̄iam reſideat aliq̄s q̄ de aīarū cura ſollicitus ī celebꝛatiōe diuinoꝛuꝫ et collatiōe ſacramētoꝛū ſe viril̄ exerceat ⁊ honeſte. ¶ Nos igit̄[h] ꝑdicti legati ſāctiōeꝫ digna emulatione[i] ſeq̄ntes ſtatuim⁹ adijciēdo vt omnis hmōi pꝛoꝛſus diuiſio āte huiuſmodi ꝑdicti legati cōſtitutionē fctā niſi ītāto eā ꝑceſſerit tēpoꝛe vt merito poſſit antiq̄tatis[k] iure cēſeri

a ¶ Unitatem. hec conſtitutio adijcit ad illam que habetur ſupꝛa in conſtitu. otho. cum ſit ars. Jo. de athon.

b ¶ In oibus. omne enim vnitū foꝛtius eſt ſe diſperſo ſcḿ phm.

c ¶ Diuiſioneꝫ deteſtetur. naꝫ omne regnum in ſe diuiſuꝫ deſolabit̄ Math. xij. et per apoſtoluꝫ ad ephe. iiij. c. poſt pꝛin. facit. xl. di. ſicut. ꝛ. cū. c. pꝛeceſ. in fine.

d ¶ Que. ſ. diuiſio.

e ¶ Inducit. ſꝫ extra q2 diuiſio ſolatiū et cōcoꝛdiaꝫ parat. vbi vnio ſeu cōmunio diſcoꝛdiam generat. ff. ſi. regum. ff. famu. herciſcū. et. ff. cō. diui. ꝑ totū. ff. de leg. iij. cuꝫ pater. §. dulciſſimus. i ſi. Solutio. ibi pꝛoficit diuiſio ad ſocietateꝫ aīarū. hic ꝟo declinat ad nichilationē rerū. vt. ſ. in glo. nā omne. et. j. in glo. pꝛoxi.

f ¶ Materiale ſubiectū ſtabit. ff. de ver. ob. l. iij. et facit. ff. de ſtatuti. pꝛo parte cum ſimi.

g ¶ Ex his. ſ. ps recitās. con. otho. de qua. ſ. in. ſ. gl̄. vſq̄ ad §. j. c. nos igit̄. vnde ibi ſcripta hic tibi ſufficere nō diſpliceāt.

h ¶ Nos igit̄. iij. pars.

i ¶ Emulatione id ē veſtigio vel in ſequenti zelo iur̄ verſuꝫ Emuloꝛ inſtat amat inuidet atq̄ minat̄. vel ſic. Emuloꝛ inuideo ſequoꝛ emuloꝛ emuloꝛ hoꝛtoꝛ. leg. et no. xliij. di. ſancimus. vt not. w. extra de ſepul. dudum. §. ab olim. in con. cle.

k ¶ Antiquitatis iure. que eſt per tempus cuius cōtrarij memoria non exiſtit. ex de ver. ſigni. q̄buſdam. §. ꝓpterea. ⁊ no. w. extra de exceſſ. pꝛela. c. j. i glo. vbi enim in cō. cle. cum ſi. de q̄bus dixi ſupꝛa in conſti. otho. de archidiaconis. ſ. reſpō. ꝟ. viſitēt circa medium. ibi nec obſtant iura. et facit glo. ad quaꝫ remiſi ſupꝛa in conſti. otho. in pꝛohe. §. i. ver. nouis. Sꝫ qualiter ꝓbat̄ pꝛeſcriptio tal̄. dicit Hoſti. extra de verbo. ſigni. quid ꝑ nouale. et Inno. eo. ti. veniens. quoꝛum dicta reſumit Jo. and. ex de pꝛeſcrip. epiſcopum in ſi. li. vj. quid dicent teſtes pꝛeſcribētis ſi talem habeant conſcientiam q̄ ſemper viderūt pꝛo tēpoꝛe ſuo et audierunt a ſuis maioꝛibus ita eſſe ꝓut inſtruit lex. ff. de pꝛobati. ſi arbitri. nec vnq̄ꝫ audierūt vel viderūt cōtrarium et q̄ cōmunis eſt ⁊ ſemper fuit opinio q̄ ſic fuit. arg. ex de teſti. quotiens hec autem foꝛma pꝛobandi videtur neceſſaria. nam cum hec pꝛeſcriptio nō cadit ſb̄ ſcīa

q̃[a] de poſtmodũ[b] ē[c] ſecuta necnõ cuiuſlibȝ[d] portiõis ꝓuētuũ eccl'iaſticoꝝ beneficioꝝ retētio ꝯ aſſignatio que fieri non poſſe dinoſcitur abſq; nota ſymoniace prauitatis ꝑ locoruȝ diœceſanos penit⁹ reuocenť[e] ſi[f] q̃ vero de cetero fiat diuiſio ſeu alicui⁹ portiõis retētio vel aſſignatio hãc nullaȝ[g] ipſo iure fore decreuim⁹.
¶ Et[h] ne ꝯferētis ſeu pꝛeſētãtis vľ admittētis plures ad vnã eccl'iaȝ exēplũ[i] mali relinquať impunitũ

coꝛpoꝛeo hõis ſed tñ ſub iudicio rationis neceſſarie ſunt he cauſe tradite ꝑ legē ad inferendũ hunc articulũ iuris. vt no. ꝑ Inno. eẋ de teſt. cum cãm. ſiue teſtis fuerit requiſitus de cauſa dicti ſiue nõ: vt ibi no. Ideo cõſulo ꝙ ſuꝑ q̃libet cauſarũ iſtarũ articulus ꝓbatoꝛius cõcipiať et maxime ſup cõi opinione: ſi cõis opinio eſt nõ extare de re tali ⁊c. alś non poſſet pꝛobari negatiua hmõi ſcõm Io. an. in dicto. c. ad quid nouale. ſi autē ꝯtra hoc aduerſarius pꝛobare velit teſtes ſui ſi de ipſoꝛũ ſit ꝯſcīetia debēt dicere ꝙ viderũt tali tēpoꝛe ꝯtrarium et audierũt a ſuis maioꝛibus ꝯtrariũ fuiſſe. Quid ergo ſi vtraq; ꝑs pꝛobet: tunc pꝛeferũtur magis idonei ⁊ qui dicũt aptioꝛa. extra de teſti. i noſtra. vbi de hoc ſic illiq; dicentes ſe vidiſſe contrariũ deberent pꝛeferri cuȝ alij ſatagãt pꝛobare negatiuam. ar. C. de pꝛocura. actoꝛ. ſcõm docto. pꝛedictos in. c. quid per nouale et. c. veniens. iuxta quod quero (de quo perplexitatem vidi) an exceptio interruptionis ſapiat naturaȝ facti contrarij vľ excluſoꝛij? Uidetur ꝙ excluſoꝛij per glo. pꝛedictam. cum ſic excipiens aſſerit affirmatiuaȝ iuris cõmunis: et ſic duo poſſunt impꝛobare negatiuã contrariam pꝛobatam etiaȝ per plures vt ibi not. cum in facto excluſoꝛio duo pꝛeualeant contra viginti. imo contra centuȝ. vt no. hoſti. extra de fide inſtru. cum Iohãnes licet in facto cõtrario nũer⁹ teſtiuȝ pꝛeualeat teſtibus paribus. extra de teſti. in noſtra. ar. C. de ꝯtrahē. et cõmitten. ſti. optimam. Item veritas interruptionis pꝛobata ſtare non poteſt cũ pꝛeſcriptione pꝛobata. nam in pꝛeſcriptione ſufficit pꝛobare extrema tēpoꝛa. C. poſſeſſionē in pꝛin. et in fi. et q̃ſq; in medio. vt no. xxvj. q. iiij. volumus. i fi. glo. pe. ſapit et excluſoꝛiuȝ: q2 non repꝛobat pꝛobationē pꝛimam: ſed ſtat cum ea. arg. ff. de pac. ſi vnus. §. pactus. ne peteret. C. de athlet. l. vnica. li. x. ff. ad carbo. edic. l. iij. §. cauſe. ff. de cura. furi. concilio. §. j. cum ſi. videtur contra: q2 introducendo pꝛeſcriptionem allegatur continuitas pꝛeſcriptionis nõ interrupte. C. de pꝛeſcrip. lon. temp. l. ij. ergo diſcõtinuitas arguit factũ directe cõtrariũ. vt poſt publicationē atteſtationũ in pꝛin. hec exceptio non admittatur. extra de teſti. fraternitatis. et eo. ti. c. teſtibus in cle. nam cũ cõtrarietas reſultet ex pꝛopoſitione nõ autem ex dictis teſtium ergo poſt publicationē i pꝛincipali. non auditur volens contrariare ſcõm regulã extra de teſti. ex tenoꝛe. Item contra pꝛeſcriptionem non ſufficit interruptionē pꝛobare per paucioꝛes teſtes. Ut no. Inno. extra de pꝛeſcrip. audiť. in glo. hinc colligunt. extra de cle. non reſi. c. i. ver impꝛobãtes. in vi. per Guy. ergo inducit facti. cõtrarij naturã. vt pꝛemiſi. nec

obſtat qđ dixi. ś. in pꝛin. huius queſtionis. q2 allegatio interruptionē. vt in. c. audiť. arguitur non continuatio et ſic licet iuris cõmunis implicat facti neceſſariam negatiuã. ſed in. c. veniens. extra de ver. ſig. li. vj. eſt affirmatiua iuris cõmunis. vt ibi ptȝ. Nec obſtat glo. i dicto c. volumus. q2 licet iſta tria tēpoꝛa ſufficiant pꝛobare. vt ibi no. cõtinuitatē non opoꝛtet introducere vt ſ. dixi. ar. in hoc qđ leg. et no. ff. de vſuris. cũ de in rē verſo. vbi plura inquirũtur in ꝓpoſitione ꝙ̄ in pꝛobatione. vt ibi not. ſed interruptio repugnat pꝛopoſitioni ergo ⁊c. ſcõm dictam regulã Inno. Nec obſtat ꝙ per dictam g. in dicto. c. volumus. ſubducta videť cauſa impediens pꝛobationē ſuper ꝯtrario que fuit ſuboꝛnatio. vt in dicto. c. teſtibus. in cle. ar. ꝙ lex generaliter loquens trahitur ad ſuam cauſam: et ad ſuam rationē. ff. de acquiren. poſ. ſi is qui animo. C. de epiſ. et cle. generaliter in fi. q2 lex non conſiderat cauſaȝ ſuboꝛnationis tñ ſed pꝛeuigilantiã requirit. extra de do. et contu. finē. ff. de hijs q̃ in frau. cre. pupillus. in fi. cum ſi.

a ¶ Que. ſ. antiquitas.

b ¶ Poſtmodum. i. poſt con. dicti legati otho.

c ¶ Eſt ſecuta. ſ. ꝯpletiue. nõ eni initiari et cõpleri poſſet antiquitas de qua hic loquitur inter tempoꝛa iſtoꝝ legatoꝛũ de q̃bus tꝑibus dixi. ś. in pꝛohe. coꝛum.

d ¶ Cuiuſlibet poꝛtionis. eẋ de pꝛeben. auaricie.

e ¶ Reuocenť. cũ eni eccleſia ſit cultrix et altrix iuſticie ideo lȝ iſta aſſignatio vel retentio ſit facta ad opus eccl'ie eius reſeruãtis vel alterius: pati nõ debet aliq̃d in ſe vel alterũ qđ iuſticie obuiat. nec debet murmurare lȝ taliter impꝛobe reſeruatũ reſtituať. auten. de alie. feu. §. i. in fi. coll. x. Sed q̃ro nunq̃d ſucceſſoꝛ illius rectoꝛis cõſentientis hmõi retentioni vel aſſignationi ſalteȝ ex certa ſcientia hec poſſet ratificari? videť ꝙ ſic ꝑ ea q̃ not. dig. eẋ de re. iuris. ratũ in fi. li. vj. Dic cõtra ꝓpter initiũ vitioſũ ⁊ ſymoniacum: vt hic patȝ ar. i hoc qđ dixi. ś. c. pꝛoxi. §. nos autem in glo. pe.

f ¶ Si qua. verſicu.

g ¶ Nullã foꝛe. ſic ergo delictũ ꝑſone redundat i damnũ eccl'ie: ad cui⁹ opus foꝛte reſeruatio talis fiebat: et ſic eſt contra. eẋ de re. iur. delictũ. li. vi. ſȝ certe hoc nõ debȝ eccleſia dãnũ reputare. vt. ś. no. i. ꝟ. reuocentur. de hoc dic ple. ꝑ W. eẋ de pꝛiui (le. c. i. §. vlti. in con. cle.

h ¶ Et ne. iiij. pars.

i ¶ Exemplũ. mali. xi. q. iij. ꝓcipue. ꝟ. pꝛelati. tot moꝛtibus digni ſunt quot ſubditos ſuos ad perditionis exempla tranſmittũt. et facit quod dixi. ś. in conſti. otho. licet ad pꝛofugandũ. §. i. ver. pꝛoꝛſus. et. c. q̃d ad venerabiles. §. i. in pꝛin.

a ¶ Alia vice. de hoc dixi in con. otho. li3 adeo. v. nullo modo.

b ¶ Ad ſuperiorē proxime deuoluendū. ex̄ de pre ben. ſi de beneficio. in con. cle. vbi de hoc. licet i ſu perioribus eccleſie diſtinguat̄ caſus negligētie ad caſu3 delicti pri mo ad deuolu- tionē. vt leg. et no. ex̄ de electi. ꝑꝑ. li. vj.

c ¶ Sivo. ver.

d ¶ Quouſ. ſic. ṡ. c. con. c. p xi. §. cunq. ṽ. ꝑ q3 nō ſufficit.

e ¶ Reuocaue rit. ne ab aliis expectet corrigi aut. de nupt. §. ſi in ṡ. colla. iiij.

f ¶ Sit ſuſpen ſus. vide g. Jo hannis and. ad qua3 remiſi. ṡ. in conſti. otho. c. auditu3. in ṡ.

g Ad tute la3. hec cōſtit. cōtinens materiā quoti- dianā. ṡ. in cō. otho. nō habet ideo hic plus ad uertēda videt. ṡ. de liber. le. le gaui.

h ¶ Oppſſorum. p ſuperioritatem dn̄icam vel po- teſtatiuā. vt ex̄ de imunit. eccle. cū eccl'ia. i ṡ. C. de his q ad ec- cleſiā. confu. p totum: ſicut ap pellatio di3 ꝯfu giu3 et leuamē oppreſſorū iui rioſe ad p̄ſidiū innocētie inſti tuta. ex̄ de ap. cum ſpeciali: ſ3 prohdolor mo- dernis tēpori- bus qui deberēt oppreſſos vin- dicare eos repe riuntur oppri- mere. auten. vt diffa. iudi. §. ſi vero refutaue- rit. coll. ix.

preſentās q̄ dēbn̄[9] aut plu res ius alia[a] vice p̄ſentādi amittāt ad[b] ſuperiorē ꝓxie deuoluēdū. ſi vo[c] p̄lat[9] ſic ꝯtulerit vl' p̄ſentatos ad- miſerit aut certā terrā reti nuerit vl' alij aſſignauerit portionē ſimpliciter vel ad tp̄s nō ſolū iſtitutio eius ꝛ retētio ei[9] vl' aſſignatio vi ribus careat: verūetiā iṗe quouſ[d] reuocauerit[e] iṗo fctō a collatiōe/ iſtitutiōe ſeu p̄ſentatiōe beneficiorum quorūlibet ſit ſuſpēſus[f].

¶ De abſtrahētib[9] cōfu- gientes ad eccl'ia3 vl' cimi teria: ſeu res ibidē depoſi- tas: ꝛ de auferentibus ali quid preter volūtatē eccle ſiaſticorum dominorum de do- mibus: manerijs ſeu grā- giis eorundem.

¶ Summariū.

¶ Si q̄s auctoritate vel facto: per ſe vel per aliu3: aliquē ab eccl'ia aut cimi- terio eius: vl' bona illic de- poſita abſtraxerit: aut ab ſtrahētes defenderit ꝛ ab- ſtractionē rata3 habuerit ſit ipſo facto excoicatus: nec abſoluat̄ donec eccl'ie violate ꝛ dānū paſſo cōpe tēter ſatiſfecerit: ꝛ ſi ſic ex coicatus ꝛ a dioceſano ad monit[9] itra p̄fixū tp̄s non ſatiſfecerit: eius terra ec- cleſiaſtico ſubijciat̄ inter- dicto ante ſatiſfactionem non relaxando: q ſi terrā non habuerit niſi domin[9] terre admonitus eum ex- pulerit eius terra interdi- cto et ipſe conſimili excō- municatiōi ſubiaceat. Si vero clericus ſic excōmu- nicet̄ nec ſtati3 admonit[9] ſatiſfecerit oi beneficio in toto regno priuetur: et ſi nullum obtinet ad obtinē dum ſit proximo quinquē nio ihabilis. Similis au- tem ſententia in eccleſia- rum incendiarios et effra ctores feratur. Preterea qui ex locis ad eccleſias vl' eccleſiaſticos pertinētib[9] quicq̄ contra conſenſum eorum abſtulerit aut ab- ſumpſerit ipſo facto ſit ex cōmunicatione donec ſa- tiſfecerit innodatus. Q̄d ſtatutum ne negligat̄ die bus dominicis in ſingulis eccleſijs aſtantibus paro chianis continue per an- num proximu3 publicet̄.

Ad[g] tutela3 et refugiū oppſſorū[h] ita immu- nitatem ec cleſiaſti- cā[i] ceterum[9] conſtitutā vt[k] etiam reos ſanguinis ab incurſu huiuſmodi defen

i ¶ Eccleſiaſticam. aliud autem eſt violare eccle- ſiam aliud baſilicam non conſecrata3: licet baſili ca talis immo et oratorium cum per epiſcopu3 ad ſacra fuerit deputatum et etiam eccleſia conſecra ta interdicta etiam imunitate3 tribuat ſecundum Goffr. hoſti. et Jo. an. ex̄ de i- mu. eccle. c. pe. li. vj. ꝑ no. Jo. ā. ex̄ de iure pa. nobis i p̄n. ſup ver. eccliam.

k ¶ vt etiā reos ſanguinis defē dat. ſ. regulariē oēs. vt le. ꝑ no. xvij. q. v. reos. in prin. fallit in caſibus. vt le. ꝑ not. ex̄ de imu. eccle. inter alia ꝑ no. xvij. q. iiij ſicut antiquit[9] Sed nūquid ꝑ homicida gau- dere debet imu nitate eccleſie? de hac opiniōe multipliciter reci tatur p Jo. an. ex̄ de homi. c. ſ. Credo tamē de veritate iuris di- ſtinguendum: aut per iſidias aliquē occidit: et tunc non eſt tuendus per ec cleſiam ſm ab. et pe. intelligē- tes dictum. c. i. plane prout ia cet. ac. extra de imunit. eccle. c. vlt. et auten. de man. prin. §. ne q aſit hoicidis coll. iij. nam et ibi ponitur iuꝫ vbu3 adulterij quod ſemp idu cit dolū ſeu na- turam doli que lex non reperit mutata. quare ergo preſumet̄ dici ꝓhibita. C. de ap. p̄cipim[9] i ṡ. et auten. de adminiſtr. offi. §. i. coll. iij. ſcd3 docto. predic. et

dat: quantomagis inſontes[a] criminum confugiētes ad ipſam: et[b] res nulli vicio ſubiacētes hoſtili timore intra ipſius[c] eccleſie ſepta[d] depoſitas conuenit non ſolum exinde non abſtrahere vel rapere: ſz etiā non[e] contingere vt[f] in eis aliquid temeritatis attentetur: ſatis itelligit q̄[g] prudenter attēdit. Preterea[h] circa tuitionē perſonaruz ad eccleſias vel cimiteria confugientium: et[i] rerum que in ipſis pro ſecuritate fiducialiter reponūt̄ q̄circa ſalutē hoīm pphanorꝝ qui timore dei contempto et eccleſie[k] reuerentia prorſus abiecta: imo toti⁹ humanitatis et fame vel pudore[l] depoſito ad hmōi confugarū abſtractionez et rerū predā et rapinaz et locis ipſis ſe conferūt impudenter[m] nos tanto promptius[n] oportet intendere: quanto ſceleris hmōi pfidia magis[o] noſcitur periculū importare. ¶ Nos[p] igitur huiuiuſmōi iniquitates[q] et ſcelera perfecto[r] odio ex officij noſtri debi=

in hoc declinat ratio Innoc. poſita in dicto. c. inter alia. vbi dicit rationē eſſe exceptionis facte in iſto textu de publico latrone et de nocturno agrorum depopulatore: q̄ non gaudeant immunitate eccleſie: q2 de hijs duobus generibus hoim preſumit ſemp q̄ ſtudioſe fecerunt. vt ibi no. aut ī petu et indeliberate fit ſeu efficitur homicidia ī tunc imunitate gaudere debet. arg. ff. de pe. reſpiciendū. §. fi. ꝫ ar. l. diſtin. ff. de pe. abſentez. §. fi. et facit qd̄ not. p docto. ex̄ de homici. ſicut dignū. ppe fi. hec vera intelligo vbi factū et hmōi q̄litas facti ſūt notoria. autenti. de pa. te. §. ſiqs holez. j. et. ij. reſpon. ſed in dubio q̄ uſq; qualitas premiſſa fuerit diſcuſſa in benigniorem partem eſt interim interpretandum: vt ſic eccleſia talem ad eam confugiē tem tueatur. ar. ex̄ de re. iuris. in penis. li. vj. hoc dico tam propter fauorem eccleſiaruz: q̄ꝫ propter promptuz periculū. ff. de app. nō tantū. ſanctius enim eſt facinus nocentis impunitū relinquere q̄ꝫ innocentem ad cōdemnandū tradere. ff. de pe. abſentem. prope prin.

a ¶ Inſontes. i. innocentes.

b ¶ Et res nulli vicio ſubiacentes. non eniz ſunt res que delinquunt ſed perſone. auten. de manda. prin. §. oportet autē. coll. iij.

c ¶ Ipſius eccleſie. multis modis accipitur ecclia quandoq; pro collectione fidelium. quandoq; pro corpore xpi. aliquando pro ipſorū murorū ambitu. vt ple. no. extra ne prela. vi. ſu. c. fi. et extra de ver. ſig. cuz clerici. vij. q. j. ſcire. vbi de hoc no. ſed vltimo modo accipitur hic: et tunc habet priuilegiū eccleſia. vt nemo inde extrahat. ar. C. de hijs q̄ ad eccleſiam cōfu. l. ij. Item huiuſmōi ſic accepta eccleſia aliud priuilegium habet. vt non exerceat ibi forūz. ex̄ de imuni. eccle. c. decet. §. ceſſet. li. vj. C. de ſacro ſanc. eccle. l. ij. et no. j. e. conſtitu. deus oipotens. Item tertiuz priuilegium habet. C. de hijs qui in eccle. ma. l. j. et. ij.

d ¶ Septa. de hoc termino dicā. j. e. con. c. vlti. §. pe. vbi loquitur de clauſura monialiū. vl̄ expone ſepta. i. ſepes vel vineas. ſcdm Guy. ar. lv. di. precepta. ar. C. de cuſto. reorū. l. idem. als. l. i. §. idez xvij. q. iij. verſi. Sed nunq̄d domus rectoris gaudere debet imunitate? Dicunt Inno. et Jo. an. q̄ ſic cū talis domus ſit ſctā ſctōrū domino. vt not. ex̄ de imu. eccle. c. i. et. c. inter. ar. xvij. q. iiij. idem ſtatuimus. vbi de hoc no. ſed alij hoc verū intelligunt qū domus hmōi epi vel rectoris ſunt infra xl. paſſ⁹ ab ecclia. xvij. q. iiij. ſicut antiq̄t⁹ ꝫ ſic ſūt infra fines deſignatas xl. diſt. eps ſz certe nō denegat imunitas lz vltei⁹ diſtent. vñ iuxta opinionem prima; dicā hmōi domus etiā diſtātes ecclīaſtice imūitatiſ priuilegio gaudere. ar. ex̄ de conſe. eccle. vel alta. c. i. libro. vj.

e ¶ Non cōtingere. de hoc termino le. et not. auten. de conſu li. §. ſpargere. coll. iiij.

f ¶ Ut in eis. no. ad quē effectū nō lz res in eccliis poſitas ꝯtigere. vt h̄ ſe.

g ¶ Qui prudēter attendit. ar. xvij. q. iiij. miror. (et. c. diffinimus.

h ¶ Preterea. verſi.

i ¶ Et rerū. facit qd̄ le. ꝫ no. p doc. ex̄ de homici. c. ij.

k ¶ Eccleſie reuerētia. de hoc le. et no. ſ. e. cō. domus dei. in prin.

l ¶ Pudoris. de hoc dixi. ſ. e. con. q̄ꝫ indecorum. §. nos autem. in prin.

m ¶ Impudenter. ſic. ſ. in con. otho. licet ad profugandum. in fi. j. reſpon.

n ¶ Prōptius oportet intendere. ff. de dam. infec. l. i. ff. de app. non tantum.

o ¶ Magis periculū. ex̄ de elec. vbi li. vj.

p ¶ Nos igitur. ij. pars.

q ¶ Iniq̄tates ꝫ ſcelera. nota hūc textū q̄ odio debēt haberi pctā nō aūt holes: vt hic et. lxxx vj. di. odio. vicia et exceſſus nō aūt pſone. neq; enī deus iraſcit̄ holbus ſz vicijs coꝝ tm̄. de pe. di. j. q̄ꝫ obrē. §. curſū. vt le. et no. p Jo. ex̄ de cā poſ. c. i. §. i. l pn. et ſic nō obſtat. xxiij. q. iiij. inter q̄relas. imo ecclia quo ad pſonas ledētes pſonā ſuā vindictā putat vindicare potuiſſe. vñ Ouidius. Parcere pſtratꝭ ſcit nobilis ira leonis. Ceſar tu vincis vt victis parcere poſſis. vt not. ex̄ de poſtu. pla. c. i. §. nos igit̄. in v. vlciſci. et dicā. j. e. cō. iuſtus. §. ipſe vo. l g. pe. dū tñ ſcias ſatiſfactionē delicti primi nō oportere de neceſſitate ſalutis remittere pxi. vt le. et not. p Jo. an. ex̄ de re. iudi. ad apſice. §. i. v. ſatiſfactionē li. vj. rācorē tñ cordis maliuolū et effectū deſtinatum ad vindictaz proximi ipſi remittere debes. vt bene le. et no. xxiij. q. iiij. ſi is qui.

r ¶ Perfecto odio. vñ in pſal. Dñe probaſti me.

95

ideo perfecto odio oderam illos.
a ¶ Proſequentes prompti cuꝫ apoſtolo omnem inobedientiā et proteruiā vlciſci. vt le. ex de poſtu. prela. c. i. §. nos igitur. xxiij. q. iij. reſecāde. cū. c. preced. qḋ iuſtū reputo: quando delictū notū eſt. ſecus in obſcuris ꝑ dubiis. vt ple. no. ex de ꝑ ben. iſtis. in. ḋ. prōptiora ſunt facit qḋ no. xlv diſ. vera. et qḋ no. Guy. extra de ꝯſue. nō eſt. ḋ. corrigendū. libro. vj.

to proſequētes[a] ſtatuimꝰ vt[b] ſi qs aliquē ad eccl'iaꝫ vel cimiterium vel[c] clauſtrum fugientem inde abſtraxerit[d] violenter vel eiꝰ victui[e] neceſſaria ꝓhibuerit: i[f] quo ſimilis[g] eſt necāti/ aut[h] res alienas ī locis predictis depoſitas violēter[i] ſeu hoſtiliter aſportauerit ſeu[k] aſportari fecerit aut factā ſuo nomie vl'

b ¶ Ut ſi quis aliquē. etiā priuatum laicū: qḋ dic vt ino. et le. per doc. ex de ſen. excō. cuꝫ pro cauſa: ſed quia ibi fuit dubiū inter doctores an violans imunitateꝫ eccleſie eſſet excōicatus ipſo facto vel nō: hic determinaꝛ ꝙ ſic. vt infra ptꝫ. quilibet enī gaudet imunitate eccleſie cuiuſcūqꝫ fuerit conditionis ortodoxe. C. de hijs qui ad eccle. confu. l. ſi. ḋ. reſpon. de quo ple. tractat w. in cle. de peni. et re. c. i. vbi plura tractantur de hac materia. Quid ergo ſi clericum ad eccleſia qs extrahit violenter? Certe dicaꝫ talem ſacrileguꝫ duplici excōicatione illaqueari. qḋ nō eſt incōueniēs ꝓpter duplicitatem effectus excōicationis. habet enī vnū effectuꝫ eijciendi ex ecclīam et aliū ex detinendi ipſuꝫ iam ligatum. vnde lꝫ excōicatio nō poſſet aſſequi primuꝫ effectum in iam prius excōicato: tū aſſequeꝛ ſcōm. ita ꝙ ſi ſolutus ſit vno vinculo alio tamē ligatus manet. pro quo videꝛ ꝙ hoc caſu ſic ligato nō ſufficiat vnica abſolutio. vt no. iij. q. iiij. engeltrudam. et ex de iudeis. ita quorūdaꝫ. ſed ple. no. ex de ſen. grauis. §. ne igitur. in con. cle. per w.
c ¶ Uel clauſtruꝫ. Nota hic aliqua loca ſpecifica ei imunitatē tribuentia. facit qḋ dixi. ſ. i. reſpon. ver. ſuſcepta.
d ¶ Abſtraxerit violēter. ſecus ergo ſi captioſe vl' allectiue prout cuſtodes carcerū poſt eiꝰ effractionem per ſe et per alios talibus perſuadere ſolebāt hec lex enī abſtractionū violentā notat que nō ſit ſine vi corporali. ff. de vi. et vi. ar. l. i. §. vj. poſſidere. et. §. ſe. ḋ. ſed pomponius ait. Contra tū videꝛ ꝙ liberū arbitriū ſic imutatur: igiꝛ ſatis vis infertur. ff. de vi. et vi. vim facit. et arg. in hoc qḋ dixi poſt Guy. ſ. in con. otho. ad elidendū prope ſi. ḋ. vi vel clam. ff. de iniure. l. apud. §. abduxiſſe. Iteꝫ fides qū ꝓmittiꝛ etiā hoſti ſeruanda eſt. xxiij. q. i. noli. tamen primū intellectuꝫ hoc caſu approbat cōſuetudo regionis ꝯꝛ. vt dixi. ſ. in cōſti. otho. ad vicariam. aſt ſi. ſ. reſpon. ḋ. alioquin. ff. de legi. ſi de interpretatione. nec mirū cum violētia improbitatē arguat violātis libertatē eccleſie: ſꝫ ꝯtrariā notat deceptionē ꝑſone fallentis allectiue.
e ¶ Uictui neceſſaria. ff. de ver. ſig. verbo victus ff. de oper. liber. patronus. in prin.
f ¶ In quo. i. in qua ꝓhibitiōe victus neceſſarij.
g ¶ Similis eſt necāti. lxxxvj. di. paſce fame morientē. ff. de liber. agno. necare. facit qḋ le. et not.

ex de eo qui dux. in ma. quā pol. per ad. cuꝫ haberet et bū dicit ſimil'. q. vere nō necat. ar. ff. de fur. cum qui. §. is qui precario.
h ¶ Aut res alienas. de hoc dicā. ſ. e. con. ad hec.
i ¶ Violēter aſportauerit. etiā ſi de iure ſuo contendat. vt not. Inno. extra de imu. eccle. c. i.
k ¶ Seu aſportari fecerit. pone ergo itroduxi ī libello ꝙ tu aſportaſti ꝓbo ꝙ tu aſportare feciſti ſeu mandaſti: an ſufficienter probē introductū? Uult Innocē. dicere ꝙ non. qꝛ diuerſa eſt cauſa agendi in vno et in alio. qꝛ itroducens vnū nō ſufficiat reliquuꝫ probare. vt ipſe no. ex de dona. inter dilectos. pro quo facit glo. ff. de peti. here. ſi quis libertatē in ſi. Sed car. extra de re. iur. qui facit per aliū. li. vj. hoc diſtinguit finaliter: aut propono hmōi factū eſſe per te ipſum. tunc ſi probem de facto per aliū eſt impertinens ſicut illa que non clauditur ſub libello ſic intelligitur glo. Inno. ſupratacta. Imputet eniꝫ ſibi actor qui ad certā formā ſatue ſe aſtrinxit aut deduxit in libello ſimpliciter factuꝫ: tunc videtur deduxiſſe in iudiciū omnē cauſam inferētem eādē concluſionē. vt ex de reſti. ſpo. ad ſedem. quaꝫ diſtinctiō. ponit etiam hoſti. in dicto. c. inter dilectos. Sed contra illā diſtinctionē videꝛ caſus. ff. de vi. et vi. ar. l. i. §. ait pretor. cū huiuſmōi actiones cauſentur ex facto aduerſarij. ergo neceſſario venient in introductione libelli. Nō enī ſufficit ſic proponere dico ꝙ ſum deiectus vel ꝙ res mee ſunt aſportate niſi dicaꝫ etiam per quem vel cuius auctē vel facto. nam hec cadunt neceſſarij in probatione an per te vel per alium. C. de tranſact. ſub pretextu: ergo et in libello poni debent. plura enī quandoqꝫ veniūt in libello ꝙ̄ in probatione. nō autē ecōtra ff. de vſur. cum de in rem verſo. vnde pro opi. Inno. predicꝫ. facit qḋ introducto vero cōtractu vel alio actu nō ſufficit probare preſumptuꝫ. ar. ff. de nora. acꝫ. electio. §. item ſi ex pluribus. ff. de ting. ḋ. iuncto. l. i. in ſi. cū. l. ff. de re. iur. qui dolo. et. l. parem. et. l. ad ea. ff. de ver. ſig. verba ꝯtraxerunt. Quod tū in dubiū reuoco an libellans in vero et probans in preſumpto obtinere debeat in cauſa? Videtur ꝙ nō per ſpe. ti. de teſte. §. i. in ver. iteꝫ ꝙ depoſuit ibi. ſed pone egi ꝯtra te. vbi tenet ꝙ deducens in libello numerationē pecunie et ꝓbans ſolam partis cōfeſſionē nil probet niſi hoc in iudiciū deduxerit. ar. ff. de peti. here. ſi quis libertateꝫ in ſi. pro hoc etiam facit. C. de fide. con. liber. l. ſi. Sed cōtra. ff. de dolo arbitrio. §. non tū. ff. ſi certū pe. vinū. ff. de cōdic. tritica. in hac. ff. de leg. i. ſi domus. §. qui cōfitetur. ff. de re. iur. hoc iure. §. decicat pro quo dic: aut eſt preſumptum antiqui iuris declaratiuū. tunc lꝫ allegetur in vero. ſufficit tamen ꝓbare in preſumpto. ff. de vſu. cū de in rem verſo. ar. ff. de teſta. heredes. §. ſed ſi notaui. ff. de leg. ij.

vnū ex familia.§.ſi de falcidia.ff.de acqui. re.do. l.adeo.§.cum quis.ex̄ de dilat.l.fc.nam cū ſit rela= tio ad tēpus retro in quo actus valuit. tunc nō re putat̄ ius nouū ſed antiquū cōtinuatū.ff. de ꝯſti. pe.iter. idez.§.i.ar.ff.de teſta.ad teſtiū.§.i.aut p̄ſe ſumptū ē noui iuris itroducti uū.tunc nō ſuf ficit probare in p̄ſumpto ſic lo quit̄ dicta opi. Jnno. naz ſi li bello qd̄ deieci= ſti et probo per interpoſitaz p= ſonam non valet. vt hic ar.l.alī.ff.de vi.et vi.ar. l.i.§.ait p̄tor.ff.de tig.iunct.l.i. in fi.fact.ff. de rei.ven.qui petitorio.ff. de aqua co. et eſ.l.i.§. item queſitū.et.§.idez in fi.fruſtra enī adderet lex niſi ꝓpter diuerſitatez materie ex quo eadem erit cōcluſio.ar.ff.ne quis eū.qui in ius vo.eſt vi ex ſi per aliū in prin.cū.l.preced.C.de codicil.ſi idem ratio hmōi eſt q2 p̄ſumptio impugnat idēptitatez facti prius deducti et per cōſequēs impugnat idē= ptitatē iuris. vt no. Jnno. ex̄ de teſti. fraternitatē i fi.cū i facto ius ſit poſitū.ff.ad.l.acquil.ſi ex pla gis.§.incl'no. hoc verum intelligo vbi diuerſitas cauſat̄ ex p̄te agentis ex cuius pſona ius metimur ff.ſi pars here.pe.l.ij. ſicut eſt in huiuſmodi et in ſupradictis . ſed vbi diuerſitas cauſatur ex parte rei ſufficit probare in preſumpto.ff.de noxa.act.ſi ſeruus depoſitus in fi.ff.de re.iur.parem cū ꝯtētis ſupra allegatis. Juxta hoc quero an mandās mu tilari vel occidi efficiat̄ irregularis ſicut mutilans vel occidēs? Videtur ꝙ non ꝑ premiſſa. Jtez vbi lex penā infligit ipſo iure delinquenti: tunc man= dans vel ratū habens illā penā non incurrit: niſi pena eſſet contagioſa. vt excōicatio de qua loquit̄ .§.nr̄.ar.ff.de hijs qui no. infa. qd̄ ergo in princi. cū.l.preced. Jtem lex ꝓmotionis factū verū non fictū cōſiderat. ri.q.i.c. vlti.ſz dic cōtra ſi ꝓceſſus cōtra eū rite figuret̄.ex̄ de homici.c. vlti.li.vj.ff. de vi.et vi.ar.l.i.§. deieciſſe. ff. ſi quis omiſſa ca. teſta.l.i.§.i.et.§.qui refert.ar.ff.ad.l.corne.de ſic ca.nichil intereſt.qd̄ verum eſt ſi tū factum fuerit iſecutū.ff.de fur.l.ſi quis vxori aīs.l.ſi pecunias. .§.neq3 v̄bo.ff.de ver.ſigni.ſepe.in fi.nec obſtant ꝯtraria.q2 lex i certo caſu ſtatuens nō extendetur ad caſum etiā ſimilem rationē habētez ex ſtatuto ſpeciali.aīs ſic ſi ex iure cōmuni. vt no.di.in dcō .§.deieciſſe.ſed in hoc declinat Jo.an.ex̄ de homici. ſicut dignū.in glo.cū hoīcidiū cōmittatur in pre= cepto ſine mandato.ex̄ de cle.pug.in duc.c.ſi.fa= cit.C.que ſit lon.cōſue.l.i.in princi.ſed ibi loquit̄ vbi alius caſus ſimilis remaneret indeterminatus
a ¶ Ratam habuerit. de rati habitione in delictis ſatis legitur et no.ex̄ de ſen.ex.cū quis.li.vj. Sed queritur queſtio dubitabilis iuxta hoc an ſi actuz ſit cōtra delinquentē qui cōdemnatus ſatiſfecerit ſentētie nichilominus poſſet agi ꝯtra ratū haben tem et cōtra mandentē? Dic aut actum eſt contra ipſum ratione delicti ad intereſſe: tunc vno ſolut̄

a familiaribus ſuis abſtra= ctionem prohibitionē vel aſportationem ratam[a] ha buerit: aut abſtrahentib9 prohibentibus vel aſpor= tantibus prebuerit publi= ce vel occulte[b] auxilium: conſilium[c]: vel[d] conſenſū ipſo facto ſit excommuni= catus vl̄ excōmunicatiōis

te alius liberatur.ff.de vi.et vi.ar.l.i..§.quotiens aut ad penam: tunc nō liberātur aliq.ff.de iure ci. iudi. ſi quis idem.ꝙ.§.iter q̄ ſuis vſq3 in fi.et.l.ſe. ff.de iniur.l.nō ſolū.§.proculus. quaſi tūc delicta ſeparatim ſint accipienda.ff.de v̄.ſig.ſepe.§. vlti. et ſic ſoluit di. poſt diſputatio nē pleniorē. ex̄ de regu. iuris. rati habitionis ante ſi.li.vj.fa ciūt ꝑ hoc g.ad quas remiſi.v̄. in conſti.otho. ad eludendum. .§.in vtroq3. v̄.et illum.
b ¶ Vel occulte.no.occultam penā incurrere vbi in delinquentē infligitur pena ipſo iure licz ſecus in ſententia ſpāli ꝑ hoīem ferenda.ij.q.i.nemo.
c ¶ Conſiliū.de hoc no.per g.et hoſti.ex̄ de hoīci. ſicut dignū.et differt ab auxilio. vt ibi no. Jnno. Plenius.l.et no.per di.ex̄ de re.iur.nullus ex con ſilio.li.vj.et per Jo.de fo.cōpe.c.i.v̄.cōſiliarios. in con.cle. Tu dic differentiam elici ex textu.ff.de furtis.l.in furti.§.ope.in fi. et tangā.j.in g.pri.
d ¶ Vel cōſenſum.de hoc no.Jo.ex̄ de vſuris.c.i. .§.ſane.in con.cle. pro hac materia latius tractan da g.et Jnno.quadruplicem cōſenſum ponūt.ex̄ de offi.dele.c.i. Quod tu recōbines ſcdm hoſti. et Jo.cum adiectionibus quibuſdaz. Nam aut aīs eſſes facturus lz nō cōſulerem tunc in conſenſu cō ſilij plus pecco ꝙ negligens : minus tū ꝙ faciens no. Car. ex̄ de pe.felicis.li.vj.ar.lxxxvj.di. tāta. in fi.aut nō eſſes aīs facturus. ſed ad hoc conſilio meo principaliter incitaris: tūc par eſt delictū: et ideo par pena. extra de homici. ſicut dignū.§.qui vero.ff.man.l.ij.§.fi.ff. de furtis.l.qui ſeruo.§.i. .§.itē placuit.inſti.de obli.que ex delic.naſ.§.ope. aut queritur in conſenſu negligentie.ſ. qñ ſcio te velle delinquere et poſſuz te auertere et impedire tunc dicūt g.et Jnno.in dicto.c.i.ſ.ꝙ minus pu= nitur talis conſentiens. vt ibi no. Caue tamen q2 negligens punitur quaſi pari pena: ſi talis fuerit ad quē ſuperioritas ꝑtinuit impedire.C.de ſacro ſan.eccle.iubemus.§.yconomus.et ibi no.ar.ff.de noxa act.in omnibus.et.l.ſe.ex̄ de vi.et ho.cle.§. pe. ex̄ de ſen.excō.quāto.ff.ſi fami.fur.fe.di.l.i. .§.hoc autem.nam hoc caſu.negligentia cenſetur craſſa et ſupina. vt no.g.i dicto.c.i.ar.op.C.ad.l. iul.de vi.priua.oībus.§.pe.et vlti. ſic debet intel ligi textus.ij.q.vij.negligere.cuz poſſit ꝑturbare peruerſos ꝯ.c.i. cū i poteſtate vel prelatione ſunt vt no.Jo.ex̄ de eta.et qua.c.i.in fi.in con.cle. aīs enī ſecus ſi ad negligentē prohibere vel impedire non pertineat.le.et no.per di.expreſſe.ex̄ de reg. iur.nō eſt ſine culpa.li.vj.ar.per hoc.C.de dona. ſi pater.aut queritur de conſenſu cooperationis: et tunc par eſt culpa et pena.ff.ad.l.cor. de ſica. vi quoq3.C.de epiſ.et cle.ſi ꝙꝙ.et.l.ſi. vbi de hoc. aut queritur de cōſenſu auctis vel tuitionis ma= lorum: tunc plus peccat conſentiens ꝙ faciens.ff. de ſeruo corrup.l.i.§. perſuadere. xxiij.q.iij.qui

vinculo inodatus: a [a] quo nullatenus abſoluatur niſi p̄zius eccleſie [b] cui tantā iniuriam intulit: et dānū [c] paſſo ſatiſfecerit competē ter [d]. Et [e] ſiquidē excoicat⁹ hmōi monitus [f] a ſuo dioceſano infra [g] p̄fixū tēpus ab [h] eo non [i] ſatiſfecerit terra [k] ipſius ſubijciaꝛ eccłia ſtico interdicto [l]: quod āte p̄ſtitā ſatiſfactionē nullatenus relaxetur: qꝫ [m] ſi forte terrā nō [n] habeat: domi nus terre in qua moꝛatur ſi monitus infra terminū ſibi ad hoc indultuꝫ extra eam nō expulerit hmōi peſtilentem extunc [o] terra ipſius eccleſiaſtico interdi cto [q] ſupponatur q̄diu [r] remāſerit ipſe ibidē duratu ro. Nēpe [ſ] ſi talis excoicatus clericus ſit ꝛ a p̄zelato ſuo monitus infra terminum queꝫ ei duxerit p̄figē dum minime ſatiſfecerit: extunc omni beneficio eccleſiaſtico quod i eodē [t] regno obtinet ſit p̄ziuatus. Si vero nullū obtinet ad q̄dcūqꝫ eiuſdē regni beneficiū p̄ [v] q̄nquēniū ſit ihabilis obtinendum. Eteni digne ab eccleſiaſticis bonis excludiꝛ q̄ charitatem et eccleſie decus in dei contemptum ꝛ p̄zoximi diſpē dium tam nequiter violauit [x].

¶ Que [y] autem in [z] p̄miſ ſis ſtatuta ſunt omnia eadem contra eccleſiaruꝫ incendiarios [a] et effractoꝛes volumus et p̄zecipimus obſeruari [b].

aliorū. ex̄ de ſum. tri. c. i. ibi homo diaboli ſuggeſtione peccauit. quidam tū dicunt ibi loqui in hereſi. et in hijs maioꝛibus: ſed in minoꝛibus debet eſſe par delictuꝫ: et ideo par erit pena. ff. de incen. rui. et naufra. l. iij. §. nō tantū. ff. de recep. l. i. arg. ꝓ hoc. ff. ad. l. pompe. de parricidijs. l. vtrū. ſed de hoc dic vt. s. i cō. otho. cōtra latronum. j. reſpon. v. defenderent.

a ¶ A quo. ſcꝫ vinculo. ꝫ facit ad hanc litterā quod leg. j. e. §. ad hec.

b ¶ Eccłie cui iniuriā. Sed nū q̄d p̄latus hanc iniuriā eccleſie irrogatā poſſit ſol⁹ remittere? dicūt doctoꝛes qꝫ nō ꝫ no. xxiij q. iij. ſi is qui. i glo. in rancoꝛe in fi. ex̄ de ſen. ex. contingit. j. reſpon. in. j. g. ex̄ de elec. cupiētes. §. ceterū. v. ſint p̄uati. per cardi. lib. vj. et not. Guy. e. ti. ſciāt. in g. fi. et c. qꝛ ſepe. an̄ fi. eo. li. Sed Jo. an. videꝛ tenere cōtra. niſi in caſu qū additū eſt in conſtitutione remiſſionē nō p̄zodeſſe. vt ex̄ de reſcrip. ſtatutū. §. an̄ pe. li. vj. et. c. li. de ſenſi. exigit in fi. et not. ipſe ex̄ de cle. nō reſi. c. i. v. ſuas. li. vj. quā ſententiaꝫ plures amplectunꝛ moderni: cum hmōi p̄zelatus ſit adminiſtratoꝛ legitimus. vn̄ ſi hmōi eſſent recepta: ea tū poſſet donare cū non eſſet donatio exceſſiua. ar. in hoc q̄d le. et no. ex̄ de dona. fraternitateꝫ. ergo pōt etiā remittere cū remittere ſit dare in effectu. ff. de condi. demon. iulianus. ſed certe q̄ ad caſum noſtrū opinionē p̄zimā reputo veriorē: naꝫ in huiuſmodi aſpoꝛtatis et extoꝛtis lex p̄zeſumit liberū arbitriū etiā in remittendo nō eſſe p̄zelati: ideo requiꝛ actualis reſtitutio etiā in integrū ar. xi. q. iij. q̄a cognouimus. et ar. ex̄ de imu. eccł. clericus. li. vj. C. q̄d me. cā. ſi p̄ impꝛeſſionē. ar. op. C. de noua. nec inſti. nō poſ. l. nō ſolent. in fi.

c ¶ Dānū paſſo. ſicut dixi. s. e. cō. cū i armis. i fi.

d ¶ Cōpetēter. ſ. ſi res extent eas repoꝛtando ad locū vnde ſurrepte erāt. iij. q. i. §. ſed notandū i fi. ex̄ de tranſact. veniens in fi. naꝫ in delictis offerri debet debitū ad locū creditoꝛis cū talis debitoꝛ ſemper in moꝛa ſit. ar. ff. de cōdi. furti. l. iure. et. l. vlt. aꝛ ſi nō extent res tūc ſatiſfacit eſtimationē ſoluēdo iuſtū damnū paſſo nō dico p̄ziſam regiā. ar. ff. ad. l. falci. p̄zecia rerū in p̄ziu. et foꝛte nō eſſet peccatū dicerere talē obligari etiā ad dāna ꝛ expēſas. ar. i hoc q̄d dixi. s. i cō. oth. ad elidēdū. §. i vtroqꝫ. ver. oē dānuꝫ. Sed nū q̄d cōtra vicos eccłiaſticos agētes ſup ſua huiuſmodi ſpoliatione admutaꝛ reconuentio? dic qꝫ non. ar. ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi agāt. not. Ber. ex̄ de arbi. cū dilect⁹. i fi. p̄zime glo. de hoc no. i ſpec. ti. de recōuētiōe. §. nūc dicam⁹.

e ¶ Et ſi quidē verſiculus.

f ¶ Monitus. de hoc dixi. s. in con. otho. §. eos autem in p̄zin.

g ¶ Infra p̄zefixū tēp⁹. ergo ab initio hoc tēpus eſt arbitrarium. ff. de iure delibe. l. i. in fi.

h ¶ Ab eo. ſ. dioceſano ſuo de q̄ dic p̄ Guy. ex̄ de conſti. cū aiaꝛ. in fi. lib. vj.

i ¶ Nō ſatiſfecerit. vt iā dixi (s. i v. ꝫpetēter.

k ¶ Terra ip̄ius. ſ. excōicati ſacrilegi p̄zedicti per dioceſanum moniti.

l ¶ Interdicto. de hoc dixi ſup̄za in cōſtitu. otho. (baſilicarū. §. et ne. ꝑpe fi.

m ¶ Qꝫ ſi. verſicu.

n ¶ Non habeat. ſ. dictus excōicatus.

o ¶ Ex tunc. ſ. poſt monitionem p̄zedictam.

p ¶ Terra ipſius. ſ. dn̄i vt p̄mittiꝛ admoniti et cōcoꝛdat cū hoc textu. ex̄ de vſu. c. i. §. qui vo. li. vj. auten. de ſta. ꝫ ꝫſu. q̄ liber. eccł. ſi vo dn̄s. coll. x.

q ¶ Interdicto ſupponaꝛ. et foꝛte ipſo iure excōicatur: ſaltem poſt legitimā monitionē. xxiij. q. v. adminiſtratoꝛes.

r ¶ Q̄diu. q̄ nō vltra. ar. i hoc q̄d le. ꝫ no. s. e. cō.

ſ ¶ Nēpe. v. (dom⁹ dei. §. qꝫ ſi rectoꝛ. v. donec.

t ¶ Eodeꝫ regno. ſic. s. e. cōſti. amoꝛes. cūqꝫ. ver.

v ¶ Per q̄nquēniū. tēpus arbitrarium eſt: ſic ſup̄za in con. otho. cum laicis. (adijciētes.

x ¶ Violauit. cōcoꝛdat ad hūc textū. ex̄ de crimi. fal. c. i. et ex̄ de re. iudi. c. i. in fi. li. vj. ex̄ de ap. c. i.

y ¶ Que autem. iij. pars. (in fi. e. li.

z ¶ In p̄zemiſſis. ſup̄za. §. p̄zoxi. per totum.

a ¶ Incēdiarios ꝫc. et ꝑ vel. q. diceret tam eccłiaſticos q̄ alios.

b ¶ Obſuari. q̄ ad excōicationē

¶ Ad[a] hec ſi quis de domibus: manerijs: grãgijs et alijs[b] locis hmõi ad archiepõs[c] vel alias pſonas[d] eccleſiaſticas vł ad ipſas eccleſias pertinentibus accedens: quicq̃ preter[e] voluntatem aut permiſſionem[f] dominorum[g] vel[h] eorum qui ſũt hmõi rebus[i]

ipſo facto ꝯ.ſ.iſta ſupradicta: ꝓ qua materia dic aut accipit aliquid ab eccłia vel ei⁹ miniſtris violenter quaſi ex debito ſeruitutis tũc poſt monitionẽ cõpetentẽ ipſo iure huiuſmõi violatores excõicati redduntur. eꝝ de imu. eccle. nõ minus in ſi. ſed ſꝫ de iure ciuili erãt tales excõicandi. C. de ſa. ſanc. eccle. pre= lati. in ſi. Item ſi pſonã eccłia= ſticã quis vio= lenter pcuſſerit vel pſonã laicã ab eccłia vi ex= emerit excõicationẽ ipſo facto icurrit. ꝫ. vij. q. iiij ſacrilegiũ. et. c. ſi quis ſuadente. i. reſpon. et. §. qui autẽ. eꝝ de re. iudi. c. ij. §. ꝑpetrauit. li. vj. le. et no. ſ. e. §. nos igiť. poſt prin. in glo. etiã priuatũ. aut cõmittitur ſacrilegiũ in rebus eccleſie. tunc aut cũ effractione vel incendio ipi⁹ eccleſie et ſic cũ violẽtia. et tunc ipſo iure excõicanť vt hic. eꝝ de ſen. ex. ꝯqueſtu. et. c. tua nos. in tantũ ꝙ poſt denũciationẽ ꝑ ſolũ papã abſoluanť. ſic intellige. xi. q. iij. canonica. xij. q. ij. de viro. et qđ le. et no. xvij. q. iiij. omnes. idem ſi cũ quauis alia violẽtia. vt. ſ. §. ad hec. hoc tñ excepto ꝙ i caſu illius canonis localis nõ mittiť ad papã ꝓpter abſolutionẽ. ar. i hoc qđ no. ſ. in con. otho. in prohe. §. deniq̃. ver. et cõſenſu. ibi ꝯuis ergo. vel dic vt. ſ. §. pri. in. j. glo. aut ſine violẽtia aliqua ꝯmittitur ſacrilegiũ. puta q̃s ſurripuit calicẽ incaute dimiſſum, tũc nõ excõicať ip̃ſo facto ſed poſt ſentẽtia. eꝝ de furtis. c. ſi. xxiij. q. vlt. peſſimã. et no. xvij. q. iiij. c. i. et. c. quiſquis et no. per hoſti. extra de foro cõpe. conqueſtus. de multiplici vero ſacrilegio no. Guy. eꝝ de pe. i ꝑn. et. §. idem ſi qua. li. vj.

a ¶ Ad hec. iiij. ꝑs fundata in canone. xvij. q. iiij. ſicut que. et. c. quiſquis in prin. et. §. idem ſi quis domũ. le. et no. eꝝ de fo. cõpe. cum ſit. facit expreſſius. xij. q. ij. indigne. xvij. q. i. i canonibus. §. valde. et. §. generaliter. et. c. ſimiliter. q. vlti. nullus. laicorũ. et. c. filius. quorũ iuriũ hec cõſtitutio videtur ſuppletiua et declaratiua ſeu interpretatiua naꝫ in dictis iuribus remãſit dubiũ an ſubiaceret excõicationi ipſo iure vel nõ? ac. extra ne cle. vel mo. clericus in ſi. de hoc tñ. xvij. q. iiij. omnes. qđ hic declarat. ſ. ꝙ ipſo iure. imo videtur hec conſtitutio iſtorũ iuriũ approbatiua tãtũ. x. q. i. c. ſi. in ſi. vñ licet regulariter nõ includatur in ſtatuto delinquẽs preſumptus niſi hoc cõtineť in ſtatuto ſicut not. extra de ſen. ex. mulieres in ſi. et per Guy. eꝝ de elec. c. i. in ꝟ. tã is qui. li. vj. tñ hic ſecus cuꝫ ſit antiqui iuris declaratiuũ. vt dixi. ſ. §. nos igitur. i glo. pone. extenditur ergo hec pena ad mandantẽ et ratũ habentẽ. vt ibi no. ꝓpe ſi. ar. extra de ſen. ex. cum quis. li. vj. et dꝫ hoc manifeſtari in quadã cõſtitutione prouinciali que ſentẽtia maxime ptꝫ ex hoc ꝙ iſte paragraphus eſt ꝯtinuatus ad precedentia in hac cõſti. ſ. §. nos igitur. vbi loquitur de aſportantibus res depoſitas in eccleſia. hic declarat idem eſſe ſi in alijs locis pijs cuꝫ dicit ad hec et

ibi ſn. §. nos ptꝫ de huiuſmodi pſonis ꝑſumptis.

b ¶ Alijs locis huiuſmodi. ſ. pijs vſibus deputatis et de huiuſmodi locis ꝗ exceptionẽ capiũt not. w. extra de ſepul. dudũ. §. abolere. ſuper ꝟ. in hijs locis in cle. Jo. de athon.

c ¶ Archiepos. de hijs dixi. ſ. i conſti. otho. qđ ad venerabiles in princi.

d ¶ Perſonas eccłaſticas. reli= gioſos ꝫ ſeculares huiuſmodi perſonas cõprehendit licet alꝭ religioſe perſone ab alijs eccleſiaſticis diſtinguuntur. extra de conſti. eccleſia quicq̃ de rebus prelati. vt le. et no. extra de foro compe. cũ ſit. vel ſub eius cuſtodia ſaluo tñ ꝙ res prophane priuatorum non debent reponi in eccleſia: niſi propter hoſtilitatem vel aliam cauſam huiuſmõi extra de cuſto. eucha. reliqui. ratio huiuſmodi eſt nam res que eccleſie coherẽt eodẽ priuilegio gaudent. vt no. de pe. diſ. i. ſi quis pulſatur in gl. hinc argui et de dictione quicq̃ alꝭ ꝯq̃ habes notatuꝫ in extrauag. Jo. ſuſcepti regiminis. §. vlti. in prin. Sed quid ſi eſſet res ꝓpria ipſius auferentis a domibus rectoris. tunc non videtur violẽter ingreſſus irrogare hanc penam. contra videtur dicendũ per. l. ff. qđ me. cau. extat. C. vñ ui. ſi quis: in tantam. que iura an locum habent ſcđm canones in rebus eccleſie no. per docto. extra de do. et contu. c. i. res igitur ꝓprias nõ licet ſic auferre. ff. de fur. cum es. §. ſi bona. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. ſi quis ergo. cum ibi no. niſi forte ipſe auferens continue rem ſuam querendo et inſequendo eam. ſ. huiuſmodi pia loca reperiret receptam. ar. ff. de vi. et vi. ar. l. iij. §. cum igitur. tunc eius locus pius huiuſmõi cultrix et altrix predeeſſe non debet. ar. auten. de alie feu. §. etiam. coll. x. cum eccleſia hoc caſu pretendere nõ poſſet cauſam retinendi res huiuſmõi ar. op. ff. de furtis. ſi is qui rem.

e ¶ Preter voluntatem. nam ſemper preſumunť dñi eſſe inuiti. ff. de furtis. qui vas. §. vetare. cum ibi no. et de dictione preter. dixi. ſ. e. cõ. iuř. in ſi.

f ¶ Permiſſionem. no. non requiritur reclamatio ſeu inhibitio prelati ad hoc vt auferẽs penam excõicationis incurrat: ſed ſufficit non permiſſio. vt no. in dicto. §. vetare.

g ¶ Dñorum. de hoc dicam. ſ. e. conſti. xpiane. §. ex his. in ver. ſpes. pauperum.

h ¶ Vel eorum. ſ. famulorum cuſtodum. vt ſequitur. dñs enĩ videtur per hoc vituperari. Item et in laudibus ipenſis famulo collaudari. ita ꝙ dicimus actionẽ cõpetere domino pro moleſtia illata famulo. vt ſatis no. de hac materia per w. extra de reliqui. ſi dñm in prin. et de exceſ. prela. frequens primo reſpon. ſup ver. et appellatiõibus. in con. cle. et no. Jo. an. eꝝ de ordi. cogni. cũ dilect⁹ in ꝑn.

i ¶ Rebus. clerico quoq̃ licet res ſuas armis defendere. eꝝ de ſen. ex. dilecto. li. vj. vbi de hoc per docto. licet hoſti. dicat ꝯtra ſimiliter hoc fieri non

debere in pſona ppria ipſius clerici. vt no. hoſti. extra de hoici. ſuſcepimus ſed primā opinionez. ſ. q huiuſmodi violento etiā violēter liceat reſiſtere cōfirmat glo. pe. ex de offi. dele. ex litteris de qbus no. per Jo. ex de homici. ſi furioſus prope fi. in cō. cle. de hoc not. xxiij. q. iiij. §. i. ſed ple. no. e. cā q. i. §. i. facit qd dixi. ſ. e. cōſti. cū i armis. ſ. re ſpon. verſi. ad offenſionem.

a ¶ Deputati. per illos prelatos dños facit C. de furtis. cū qui. §. vlti.

b ¶ Conſumere aut auferre. hec ad paria iudicantur. ar. ex de reſti ſpo ſepe ar. ff. rerū āmo. l. iij. §. itez verſi ppe fi. etiaz de his vocabulis ſpoliationez ſapientibus. ple. not. ex de elec. ſciant. in ver. ſpoliādo. li. vi.

ad cuſtodiendum deputa ti[a]: conſumere[b] aut aufer re vel contrectare[c] preſum pſerit: ipſo[d] facto ſit excō municatiōe[e] ligat⁹: a qua donec[f] ſatiſfecerit abſolu tionis gratiaz mínime cō ſequatur. ¶ Et[g] ne hoc ſa lubre ſtatutum pretextu[h] ignorantie negligatur ipz vel intentionez ipſius per annum continue a tēpore publicationis eiuſdem in eccleſijs cathedralib⁹ col legiatis et alijs per[i] capel lanos et rectores eccleſiaꝝ publicari[k] quibuſlibet die bus[l] dominicis aſtanti pa

c ¶ Contrectare. animo mal o: lz in effectu prelatus non ſit paſſus dampnū. ar. de pe. di. i. vulgare. in glo. quo ad. ij. et facit quod dixi. ſ. in cō. otho. auditu. §. qm igitur in prin. cōtrectās vero hmōi bona eccleſiaſtica nedū dr in eis cōmittere furtū. ſed etiā ſacrilegiū. xij. q. ij. amico: imo et tanq̄ homicida ſit. e. q. c. qui abſtulit et nō qualecunq fur tum ſed etiā peculatū qui dr fieri de re publica. vt le. et no. xxiij. q. iiij. quid igitur. Inde cōparatur ſicut cōtractans cū nō veniet talis niſi vt furetur mactet et perdat Jo. x. no. res mobiles proprie cō trectari occupari et capi. ſed imobilia dicunt inuadi vnū tn̄ p altero poni ſepe poterit reperiri. vt no. Guy. ex de elec. generali. v. occupare. li. vi.

Res mobiles contrectari / occupari et capi: ſz imobilia inuadi dicuntur.

d ¶ Ipſo facto. et hec eſt declaratio iuriū antiquorum. vt. ſ. dixi in prin. huius. §.

e ¶ Excōicatione ligatus. vn̄ ſimplex rector pōt talem violentē ſacrilegū denūciare excōicatum. imo ſi nō eſſet lata ſentētia poſſet ſaltē poſt monitionē legitimā excōicare in genere. ex de offi. ordi. c. ij. et. iij. et dixi. ſ. in cōſti. otho. q̄to. §. i. in prin. Sed poſito q grauatus prelatus nollet conqueri ſup hmōi ſtractione rerū eccleſie nunqd ſuperior ordinarius ex officio ſuo poſſet hoc facere? Dic q ſic: quatenus eſt vniuerſalis eccleſie offenſa maxime ſi conſtet tales iacere in notorio crimine. ex de fo. compe. ſi diligenti. extra de ſen. ex. cū cōtinget no. Inno. ex de iure iurando. ad noſtram. ij. nam vbi agitur de re publica ſicut de prouiſione eccleſiaſtica vel de aīa debet olno iudex ex officio ſuo

occurrere etiā ptibus tacentibus et inuitis. ex de app. cū nobis olim. §. his ergo. ex de appel. oblate. §. ſuperior. vbi de hoc no. hoſti. ff. de re. iuris. et ſi nichil. et qd no. Car. ex de elec. cupiētes. §. ceterū apponentes. v. cōtinuati. li. vj. Itez facit qd no.

rochianorum et fidelium multitudine precipimus.

¶ Ne quis impediat matrimonium celebrari in facie eccleſie.

¶ Summariū.

¶ Nemo matrimonia legitime contracta / in facie eccleſie celebrari impediat. Epiſcopi vero impedientem condigne puniant.

Coniugale[m] fedus ab[n] ipſo domino inſtitutum: ſicut[o] pote

Inno. extra de reſti. ſpo. conqueſtione. et ex de elec. bone. ij. reſpon. v. teſtes. et ibi no. Joā. an. no. extra ne ſe. va. e. i. ppe fi. ſed de hac materia dic p Car. ex de reli. do. c. vnico. ver. formaliter alſ totaliter. li. vj. ſz inqūtū cōcernit intereſſe priuatuz prelati vel eccleſie patientis iuriaz ordinario iuriſ intētātis actionib⁹ eſt agenduz. vt no. in c. gl. iuo. c. ad noſtraz. ij. ex de foro cpe. dilecti. et hec q̄ſtio ple. notat ex de cenſi. preſenti. ver. cōſtiterit in cō. cle. facit ſ. e. con. honoris. §. proinde. et ibi tangam.

f ¶ Donec. ſic ex de imu. eccle. aduerſus. iij. fi. et de hoc remiſi. ſ. §. nos igitur in fi. ver. q̄diu. et facit qd notat di. ex de re. iur. peccatū vero. li. vj.

g ¶ Et ne. v. pars.

h ¶ Pretextu ignorātie. ſimilē textū habet extra de ſym. quam in fi. cum ibi no.

i ¶ Per capellanos et rectores. nō enī quo ad huiuſmodi publicationē eligit induſtria perſonalis. qd dic per Jo. extra de offi. dele. iudices. ver. vices ſuas. in con. cle.

k ¶ Publicari. ſ. cū affuerit maior frequentia populi. vt. ſ. in ver. multitudine.

l ¶ Diebus dñicis. et feſtiuis. vt ple. no. Jo. ex de elec. cauſam. §. verū. ver. ſolēniter. in cōſti. cle. hec tn̄ publicatio eſt ex ſuperabundanti. cū hec cōſtitutio ſit antiqui iuris declaratiua: non autē cōſtitutiua iuris noui. vt dixi. ſ. §. proxi. in princi. vnde nō eſt neceſſe publicationē reſpicere. vt no. in cō. Jo. pape. xxij. ſedes apoſtolica. §. vltimo. in prin. facit. ſ. e. con. honoris. in fi.

m ¶ Coniugale fedus. addit hec conſtitutio ad materiā tractataz ſ. in conſti. otho. cum non ſolum.

n ¶ Ab ipſo dño inſtitutū. vt de hoc dixi in dicta conſti. othon. cum non ſolum. §. i. in glo. eſt enim matrimonium.

o ¶ Sicut poteſtati humane. qd verū ē ſaltē poſt matrimonij ſſummationē q ad matrimoniū mul

ſtati hūane non[a] ſubiacet ita[b] nullius ternario patere debet occurſui/ quo minus in conſpectu hominū ſolemnitatem[c] accipiat: perquaʒ: put expedit: oībus[d] innoteſcat. ¶ Quapropter[e] diſtrictius inhibemus[f] nequis[g] matrimonia contracta legitime[h]

tos addit effectus: licet quo ad ſubſtātiā idem pſ=ciat ſolus ꝯſenſus. xxvij. q. ij. ſufficiat. C. de nupt. auten. maximis in fi. nā primo addit qꝫ bigamiā inducit carnalis cōiūctio cū vxore ſua: ex de biga. debitū. §. fi. Scdo quo ad ſignificationē ꝯformitatis īter chriſtū ⁊ eccleſiā: vt. e. c. debitum. ſ. te ſpō. ⁊. §. fi. Tertio quia impedit religiōis ingreſſum. vt ex de cōuer. ꝯiug. verum vbi no. Hoſti. c. ex publico ⁊. c. placet. Quarto ad prolis multiplicatio=nem. ff. de ver. ſig. liberorū. Quinto qꝛ ꝑ cam matrimoniū multis modis firmatur. vt no. hoſti. ex de ſpon. tua nos. ſcdm hoſti. ex de cōuer. cōiug. ex parte tua. Statuere nō poſſet etiam eccleſia ꝯ matrimoniū cōſummatū dirimendum. vt in caſu. ex de diuor. gaudeamus. cōtra qd tñ ſtatui videt. ex de ſpon. duorū: lꝫ ꝙuis aliter a qbuſdā papis fuit iudicatū iuxta eorū cōſuetudinē prauā: vt ibi le. et no. per docto. cū tamen poſſet papa reſtringere aliqd ꝯtra matrimoniū puta ꝙ nō infra ſextū gradum: vel ꝙ gelphus nō ꝯtrahat matrimoniū cuꝫ gebilina: nō nego nec vbiqꝫ nec in certo loco pari ratione. ar. ex de clam. de ſpō. cū inhibitio in pn. hoc etiā tenet Jo. an. extra de deſpon. ipuberū. c. penul. in fi. ſed aſſertiue Inno. tenet cōtra matrimoniū nō cōſūmatū valere cōſtitutiones eccleſie. vt no. per eū et in glo. Ber. ex de cōuerſa. ꝯiug. ex publico. vbi ſcdꝫ hoſti. ibi licet beata virgo fuiſſet vera ſpōſa Joſeph: tñ deo naturaliter iūcta fuerat ante ꝯſummationē matrimonij cū ioſep. ar. xxvij q. ij. §. eccleſie. Cōſulit tñ hoſt. i dicto. c. ex publico ꝙ papa circa hoc nō nimis laxet habenas: cū contractus matrimonialis indiſſolubilitatem capit a deo ꝗ incōmutabilis eſt. xxij. q. iiij. incōmutabilis ſed ceteri ꝯtractus iure firmant humano qd mutabile eſt: ideo ſequit ius poſitiuū iuxta eorū auctorē mutabile eſſe. auten. de nō alie. aut pmu. eccle. §. vbi autē lex. coll. ij. et hanc rationē no. hoſti. ex de ſpon. duorū. c. vlti. q. diceret hoſti. ex de ſpon. ꝙ differētia eſt inter matrimoniū et alios ꝯtract9. qꝛ matrimoniū eſt ſacramentū noui et veteris teſtamenti licet ceteri cōtractus non: vt in eodem. c. vlti. no. Jo. an.

Matrimonij cōtractus differt a reliquis.

a ¶ Non ſubiacet. vt dixi. ſ. in gl. proxi. vñ ꝯtra ſubſtantiā matrimonij nil valeret etiā cōſuetudo quo ad effectuꝫ dirimendi ꝑpetuo. vt ſatis no. per hoſtien. et Jo. an. ex de cōſan. et affi. qd ſup. in fi. imo ſolēnitates in hac pte omittere eſt peccatū. vt no. per Inno. ex de ſpon. c. i. qd verū intelligunt ibi Goffre. et Jo. an. de ſolēnitatibus quibus eccleſia reddit incerta illis omiſſis: nam occultatio talis ſolennitatis adulterandi cauſam prebet cuꝫ alia ſuper inducenda: qd maxime reputo mortale pctm̄. ex de clande. deſpon. c. i. ij. et. iij. et deſpon. ti. genera. c. apud. §. i. ſecus ſi aliqua iuſta cā qua aliqua ſolēnitas eſſet ad tēpus dilatata vel nō ob

Matrimoniū nō viciat lꝫ ſolemnitas omittat.

ſeruata. vt in dicto. c. i. ple. no.
b ¶ Ita nullius. nota cuius nō eſt actus introductio nec per eū debet impediri ipſius actus executio. facit. ff. de re. iur. nemo qui cōdēnatus. cuꝫ ſi.
c ¶ Solēnitatē prout expedit. vt dixi iam in ver. non ſubiacet.
d ¶ Omnibus innoteſcat. veritas eni pateſacta magis ſplēdeſcit in lucem. naꝫ et qui male agit odit lucem vt le. ⁊ no. ff. de ven. iſpi. l. i. §. tria lumina. Joannes de athon.
e ¶ Quapropter. ij. pars.
f ¶ Inhibemus. de huiuſmodi multiplici inhibitione no. hoſti. de clan. deſpon. cū inhibitio in fi.
g ¶ Ne quis. etiā ſi exemptus ſit. nam tales pretextu exemptionis huiuſmodi cōmittere ſolēt. ex de priui. c. i. lib. vj. et hoc no. hoſti. ex de clan. deſpon. c. vlti. §. ſane. Et ſic no. exempt. i matrimonialibus/ vbi pctm̄ vertit plena exemptione non gaudere. ar. in hoc qd dixi. ſ. in conſti. otho. qd ad venerabiles. §. circūueniāt i mag glo. ibi ſed aliqd exēptos. Per qd quero an exēptus cogi poſſit per ordinarium teſtificari i cauſa matrimoniali. vbi aliter veritas nō poteſt erui? Videtur ꝙ ſic. ff. de teſt. curent. nam peccatū mortale eſt ſaltem in iudicio veritatē occultare. xi. q. iij. quiſquis. ſic uec princ. ps nec ius aliqd nec priuilegium a peccato excuſet. le. et no. ex de cōſue. c. fi. ex de prebēn. extirpande. §. cum igitur. extra de cōceſ. prebēn. pro poſuit: nec etiaꝫ pietatis pretextus. extra de vſu. ſuper eo. et ar. in hoc. qd. ſ. remiſi ad conſti. otho. Sed ꝯtra quidaꝫ priuilegiati ſunt ne cogant. iiij. q. iij. item in. l. iul. iudeorū. Solutio ſcdm hoſti. extra de teſti. cogen. c. i. §. ideoqꝫ. in prin. inter priuilegiatos hic pt dria notari ⁊ nō ꝑuilegiatos. vt. ſ. non priuilegiati ex quo nominant et ſumptus eis offerūtur licet aliter poſſit fieri fides ſi moniti teſtificari recuſent: teſtificari cogantur. vt. e. c. §. ſi autem. priuilegiati vero non coguntur niſi eorꝫ appareat malicia manifeſta. vbi ſcꝫ per alios veritas apparere non poteſt. ar. xxiij. q. ij. ſuper prudentia. et. c. ꝑꝑ. et pro hoc facit. ff. de q̄ſtioni. diu9 in prin. et. l. vnius. §. iudex. dum tñ dicamus compulſionē imoderatā a pncipio nō ꝯcedi. ſed demū precedente alia indagatione ſubtili. vt. e. ti. l. de minori. §. tormenta. §. ſe. Eandem etiaꝫ ſententiā declarat Inno. in dicto. c. i. in fi. ij. g. ar. ex de teſt. cogen. peruenit. ij. et facit ad idem qd no. Ber. ex de teſti. veniens. ij. prope fi.

Exempti an poſſit p ordinarios cogi ad ferendū teſtioniū i cauſa matrimoniali.

h ¶ Contracta legitime. ſ. quo ad etateꝫ. ar. ex de deſpon. impu. de illis. Itē quo ad liberū arbitriū. extra de ſpon. gēma. et. c. cum locuꝫ. et ſic exponit hoſtien. e. ti. tuc. §. i. ar. extra de ſpō. du. licet. Sed certe idem potes dicere ſi aliud impedimentū non ſubſit vt. j. dicam. hec vero dictio legitime nō denotat recte. i. iuxta ritum approbatū eccleſie: premiſſa bannorū editione de qua le. et no. ſ. in cōſti.

otho. inotuit. ſ. reſpon. in ver. clandeſtina. naꝫ de hijs ſolēnitatibus legitimis inferius hic ſubdiſſigit.
a ℂ Solēnizentur. de hoc per hoſti. extra de reſti. ſpoliatoꝝ. ex trāſmiſſa. poſt p̄n. ⁊ in hoc quod dixi. ſ. in conſti. otho. inotuit. ſ. reſpon. ver. clādeſtine. ſed dic ſolennizētur. ſ. p benedictionē ſolēnem. vt le. et not. per Jo. an. ex̄ de ꝑuile. c. ſ. poſt p̄n. v. ſolennizare. in cōſti. cle. immo et temporibus congruis et per proprios ſacerdotes. vt ibi ple nius. Guy. w.
b ℂ Impedire. obijciendo ꝯtra ꝯſanguinitateꝫ et affinitateꝫ ꝑ precontractam ꝓfeſſionem vel aliud ſimile qḋ cūq; impedimētum canonicū. cuꝫ vtrobiq; ea dē ſit ratio: igit̄ et idem ius. ff. ad. l. aquil. illō et no. Jo. and. ex̄ de clam. deſpō. c. ſi. §. quare. Ut latt⁹ potes itelligere de quocūq; impedimēto iuris vl̄ facti. arg. ex̄ de reſcrip. ſciſcitatus. et ſupplicū

quo minus i facie eccleſie ſolemnizētur[a] impedire[b] preſumat. ℂ Epiſcopi[c] vero quoꝝ[d] intereſt ſacra tueri: cōdigne ſtudeāt hmōi punire[e] ꝓſūptores.

ℂ De executione teſtamētorum.

ℂ Summariū.

ℂ Executor teſtamēti cuiuſlibet nullaten⁹ admittatur ad executionem: neq; teſtamentū coram ordinario rite preſentetur nec approbetur: niſi pri⁹ quo ad hunc actum ſui fori priuilegio corā eo expreſſe renunciet executor. Et priuſq̄ executores adminiſtrationem bonoꝝ attingāt inuentariuꝫ bonorum defuncti coram dignis et peritis factum prelato oſtendant: alioquin ad epiſcopi ſui arbitrium puniantur. Uult enim approbationem epiſcopi in cuius dioceſi teſtator qui i diuerſis beneficia obtinuit: deceſſit adhiberi.

Libertatē[f] extremi[g] iudicij ſicut multa fauoris p̄rogatiua muniūt[h]: legitime ſanctiōes ita[i] ipſius executionēꝫ[k] cōuenit adiuuare: ne quis[l] īpedire valeat arbitriū[m] teſtatoris ℂ Propterea[n] ſuper teſtamentorum executione duximus ſtatuendū vt executor teſtamenti[o] cuiuſlibet ad executionē nullatenus admittat̄: neq;[p] teſtamentum coram ordinario[q] ſecundum approbatam[r] conſuetudinem preſentetur: nec per ipſuꝫ

ad textum falſe vel malitioſe q. ſ. malicioſe obijci et apparet eo ipſo q; ſup huiuſmodi obiectu vel canonico vt premiſſū nō iurat vel deierat ſcḋm hoſti. in dicto. c. ſi. §. ſi.
c ℂ Epiſcopi vero. iij. pars.
d ℂ Quoꝝ intereſt ꝯc. ptinet enī ad epōs exequi canones et addere penas ſi opus fuerit et appoſitas publicare ac emendatos abſoluere niſi abſolutio pape ſpecialiter ſeruata fuerit. vt le. ⁊ no. ꝑ w. extra de pe. multorum. in ſi. in con. cle.
e ℂ Punire. per canonicam vltionē. vt pꝫ ex̄ de clā. deſpō. c. vlti. §. ſi. que ē excōmunicationis ſententia. xij. q. ij. indigne. vel. ſ. p depoſitionē. ar. ex̄ de ma. et obe. c. ij. extra de iudi. cū nō ab hole. Uel melius dic ſcḋm G. et hoſti. in dicto. §. ſi. ſ. per punitionē arbitrariam cum lex penam non determinet. ar. in hoc. qḋ. ſ̄. dixi in conſti. otho. c. vlti. §. in adiutorium. in ſi. licet Lauren. dicat in dicto. §. ſi. talē punire debere ad intereſſe quatenus intereſuit vnius ꝑtis vel alterius ſeu vtriuſq; matrimoniū

fuiſſe contractum et impedimentū nō fuiſſe preſtitum. ar. extra de ſen. ex. ſacro. quā cōſiderationeꝫ nō nego ipſum habiturum in arbitrando.
f ℂ Libertatem. huius conſtitutionis materia non tractatur inter conſti. otho.
g ℂ Extremi iudicij. ad qḋ non redit iterū arbitrium. C. de ſacro ſan. ecc. li. i.
h ℂ Innuunt ſanctiones. vt dicta. l. i. xiij. q. ij. vltima volūtas. et. c. ſc. §. vlti. et autenti. de nupt. §. diſponat. collati. iiij. cum ſimilibus.
i ℂ Ita ipſius. ſ. extremi iudicij.
k ℂ Executionē. nota vbi diſpoſitio ē fauorabilis ipſi⁹ executionē conuenit nō reſtringi vnde nedū epō ſed etiā cuicūq; ſeculari honeſto licebit cauſam iſtaꝫ procurare ⁊ promouere / ita q; i oīb⁹ ſtudijs hmōi pia ⁊ vota fauore vltie voluntatis attēto impleantur. autenti. de eccle. ti. §. ſi autem. ſanctiſſimus. coll. ix. le. ⁊ no. extra de teſta. ſi heredes. et. c. nos quidem.

Diſpoſitio fauorabilis fauorabilē habet executionem.

l ℂ Ne quis. ſ. adimēs libertatē de qua ꝑmittit̄.
m ℂ Arbitrium. non repugnans legi / rationi / et honeſtati. ff. de leg. i. l. turpia. in prin. et. l. ſequen. (ti. ibi nemo pōt. cū ſi.
n ℂ Propterea. ij. ꝑs.
o ℂ Teſtamēti cuiuſlibꝫ. ſ. teſtamēti factionē habētis ar. i hoc qḋ no. ex̄ de re. eccle. nō alie. hoc cōſultiſſimo. in diſtinc. ſup. v. imobilia p Car. li. vſ.
p ℂ Neq; corā. hec dictio nō ē ꝑpoſitio nec ꝯſtruitur cū dictione ordinario hic ſe. ſed ē aduerbiū vl̄ coniunctio cū verbo preſentatur quod ſequitur.
q ℂ Ordinario. cōpetit ḡ hmōi approbatio nedū epō. immo. ⁊ iferiori ordinario vt hic ar. i hoc qḋ dixi ſupra in con. otho. cōtra latronū. §. nos aūt.
r ℂ Approbatā ꝯſuetudinē. ar. i hoc qḋ le. ⁊ not. ex̄ de ꝯſue. c. ſi. q̄ ꝯſuetudo exigit iuramētū executoꝝ nedū de fideli inuētario ꝯficiēdo: verūetiā de fideli rōcinio reddēdo cū fuerit reqſiti. p qḋ videt̄ nō eē necē āni lapſū expectare qn citi⁹ poſſet ⁊ pot⁹ exigi ab executorib⁹ no. w. ex̄ de teſta. c. religioſi. in cle.

l i

a ¶ Niſi pꝛius. de hoc dixi ſupꝛa in conſti. otho. ſacer oꝛdo. pꝛope. ſi. i. reſpon. ver. vt autem.
b ¶ Coram eo. ſcilicet oꝛdinario appꝛobante teſtamentum.
c ¶ Expꝛeſſe. non ergo ſufficit tacite. ſic extra de elec. nullus lib.

aliquatenus appꝛobetur niſi[a] pꝛius quo ad hunc actum ſui foꝛi pꝛiuilegio coram[b] eo expꝛeſſe[c] renūciet executoꝛ ¶ Pꝛecipimus[d] etiam ſtatuendo ꝙ huiuſmodi teſtamentoꝛum executoꝛes pꝛiuſꝙ adminiſtrationem bonoꝛuȝ attingāt inuentariuȝ[e] in[f] pꝛeſentia aliquoꝛum fide dignoꝛuȝ qui veriſimiliter bonoꝛuȝ defuncti nouerint qualitatem: omnino conficiant

vj. facit. C. de epiſco. et cleri. ſi quis in cōſcribendo. Sufficeret tamen foꝛte hoc caſu quo ad punitioneȝ male adminiſtrationis tacita renunciatio. ar. l hoc quod le. et no. extra de teſta. c. vnico. in fi. in conſti. cle. et c. ij. de ſepul. cos qui. in fi.
d ¶ Pꝛecepimus etiam. iiij. pars.
e ¶ Inuentarium. et ꝙ executoꝛ facere debeat inuentarium no. C. de epiſco. et cleri. nulli. §. cum autem dixi in ver. debebit. et no. ff. de cura. bonis. dan. l. j. in fi. ple. tractatur i ſpecu. ti. de inſtru. edi. ſub rubꝛica de teſta. §. nūc vero aliqua in. ix. colum. verſi. ſed an teneatur. Nunquid huiuſmodi inuentarium facere teneatur executoꝛ ante omnem adminiſtrationem ⁊c. exemplo etiam tutoꝛis. ff. de admi. tu. tutoꝛ q̄ repertoꝛio in pꝛin. et. C. eo ti. et tutoꝛes patet. C. de iure delibe. l. fi. hoc verum niſi ad certam ſpecieȝ ſit datus tunc enim ad hoc nunꝙ tenetur. C. de in lit. dan. tu. ad pꝛotegendū. ff. de ven. in poſ. mit. l. j. §. item ſi. ff. de bo. auc. iudi. poſ. l. fi. ⁊ no. l ſpe. vbi pꝛoxi. alle. immo etiam vniuerſalis executoꝛ ante huiuſmodi confectionem inuentarij vel appꝛobationem teſtamenti aliqua attingere poteſt que citioꝛem celeritatem requirunt puta circa funeris et huiuſmodi ar. ff. de iure deli. ariſto. §. fi. ⁊. l. ait pꝛetoꝛ. §. in rem. et. §. ſe. cum ſi.
f ¶ In pꝛeſentia fide dignoꝛum. ⁊c. hec foꝛma cōficiendi inuentarium colligitur. C. de iure deli. l. vlti. j. reſpon. ⁊. §. j. ij. et. iij.
g ¶ Si quis autem. verſiculus.
h ¶ Ad ſui epiſcopi arbitrium. quatenus oꝛdinarij officium contingit creditoꝛibus tamen et legatarijs videtur obligari in ſolidum ex quo beneficio inuentarij non eſt vſus ar. C. de iur̄ deli. l. vlt̄. §. ſi vero poſtꝙ et. §. ſin autem aut hic aliquis. le. ⁊ no. autē. de here. et falc. §. ſi vo nō fecerit coll. j.
i ¶ Super appꝛobatione. iiij. pars.
k ¶ In diuerſis dioceſibus. facit quod le. et not. extra de ſepul. cum quis. §. j. lib. vj. et quod dixi ſupꝛa in conſti. otho. c. vlti. §. in adiutoꝛium in pn.
l ¶ Beneficia. de hoc dic vt in. c. ad quod remiſi ſupꝛa i ꝯſti. otho. alicubi. j. reſpō. in ver. bñſicus.

m ¶ In cuius dioceſi. dū tamē vnius vel alteri⁹ beneficij. alioquin foꝛte metropolitanus vel dyoceſanus loci vbi deceſſit iuxta locoꝛum conſuetudinem huiuſmodi pꝛobationem non tardabit.
n ¶ Teſtatoꝛ deceſſit. ar. per hoc extra de pꝛeben. pſenti. §. ſane ſi quis. li. vj. ⁊c.

et illud ſuo ſuperioꝛi pꝛelato oſtendant. Siquis[g] autem inuentario non cōfecto adminiſtrare pꝛeſūpſerit: ad[h] ſui epiſcopi arbitrium puniatur.

¶ Super[i] appꝛobatiōe ſiquidem teſtamenti eius qui in diuerſis[k] dioceſib⁹ beneficia[l] dū viueret obtinebat appꝛobationem illius epiſcopi[m] cuius dioceſi teſtatoꝛ[n] deceſſit fidem[o] volumus adhiberi.

o ¶ Fidem ⁊c. quo ad pbationem teſtamēti talis defuncti nō dicit quo ad recipiendum cōputū ⁊ rationē miniſtrationis omnium bonorum talis defuncti imo hoc cōpetere puto vni dyoceſano et alteri pꝛo vt ſigillatim vni vl̄ alteri bona hmōi ſubſūt ar. ff. de admi. tuto. vel cura. tutoꝛes q̄ §. heres. ⁊ ar. l hoc quod dixi ſupꝛa c. conſti. ꝙ indecoꝛum. §. fi. in glo. nunquid ergo. de hoc. no. in ſpe. ti. de inſtru. edi. l tractatu de teſta. §. nunc vero aliqua. verſi. ſed coꝛam quo et verſi. fi. Expeditis igitur gloſis textualib⁹ in hac materia quotidiana de executoribus vltime voluntatis defunctoꝛum quaſdam queſtiōes vtiles ſub hoc ſubnecto. Pꝛimo querēs an minoꝛ poſſit deputari executoꝛ? Videtur ꝙ ſic cuȝ maioꝛ xvij. annis poſſit eſſe pꝛocuratoꝛ ad negocia extra de pꝛocu. qui generaliter in fi. li. vj. ⁊ hoc obſeruat conſuetudo. licet Io. an. dicat cōtrariuȝ eſſe de iure vt no. extra de teſta. c. religioſus in pꝛin. lib. vj. Item queritur de muliere an poſſit deputari executrix? Io. an. in dicto. c. religioſus in pꝛin. videtur tenere ꝙ non de iure ar. ff. de pꝛocu. neꝙ femina. C. quando mulier offi. tu. fūgi po. l. j. ff. de re. iuris. l. ij. cum ſi. Fatetur tamē ipſe ꝙ conſuetudo interpꝛetata eſt contra. vt ibi. no. li. vj. imo certe dicta ꝯſuetudo innitit̄ iuri cō ff. de neg. geſt. l. iij. §. hec vba. ff. de ali. et ciba le. l. a filio. j. reſpon. ple. in auten. vt liceat ma. et aue. §. i. verſi. licentiam. colla. viij. et no. ſpe. in tractatu de teſta. §. i. ver. quid de muliere? Quero poſtea an executoꝛ compellatur hoc officium ſubire? de hoc multum no. in ſpe. ti. pꝛedicto. §. pꝛedicto. v. hoc etiam queritur vtruȝ quilibet: et verſi. ſe. Et videtur ꝙ ſic. qꝛ publice intereſt extrema hominuȝ iudicia exitum habere. ff. quemadmo. teſta. aperi. vel negare. ergo ad huiuſmodi officium publicuȝ cōpelli poteſt quilibet pꝛiuatus. ff. de mu. ⁊ hono. munerum. §. iudicandi C. de contrahen. empt̄. l. fi. C. de decur. nullus quilibet. lib. x. Sed cōtra. ff. de leg. ij. l. j. auten. vt lice. ma. et aue. §. i. verſi. licentiam. in fine. ibi ſubire noluerint ⁊c. collati. viij. Tu diſtingue aut queritur de executoꝛe legitimo.

executio teſtamentoꝛuȝ an poſſit exerceri per minoꝛes et mulieres.

et tunc cõpellitur. C. de epi. et cle. nulli. §. cũ autẽ
dic. et auten. licet ibi ſignata. aut de teſtamẽtario
tunc non compellitur huiuſmodi officium exequi
preciſe ſed ſufficit ꝙ lucrũ a defuncto ſibi relictuꝫ
amittat. auten. de eccle. ti. §. ſi aũt qui hoc coll. ix.
et no. ff. de leg. ij. imperator. i prin. Ratio huius
eſt: qꝛ vltra beneficiũ nullus põt grauare aliũ. ff.
de fide. ab eo. ſi tamen ſemel adminiſtrationeꝫ ſu
ſcepit: tunc illud cogitur adimplere etiam per cen
ſuram eccleſiaſticam vel per penam arbitrariam
vt no. Jo. andr. extra de teſta. Johannes. in ver.
cogi. ar. extra de regu. iuris. quod ſemel: et. c. mu=
tare. li. vj. ff. de arbi. l. iij. §. i. Si tamẽ vnꝰ ſic diffe
rat adminiſtrare alius executor iterum hoc exequi

Executores ſi ſint plures / an oẽs ſimul agere et cõueniri debeant.

potuit. vt le. et no. per Guil. extra de teſta. c. ſi. §.
nolente. lib. vj. Pluribus autem executoribus de
putatis an omnes ſimul agere vel cõueniri eſt ne
ceſſe? Dicit odofre. aſſimilãs iſtos executores p=
curatoribus ꝙ ſic. ita ꝙ pro parte nullus exequeť
niſi hoc fuerit dictum a teſtatore ꝙ quilibet in ſoli
dum exequi poſſit per. l. ff. de leg. i. pluribus. §. fi.
et. l. huiuſmodi. §. fi. cuius opinionem approbat
Guil. l. ꝙ vnus executor ſine alio agere non põt/
nec conueniri ſi excipiatur. vt no. extra de teſta. c.
ij. lib. vj. C. de here. act. ven. l. ij. qꝛ quod omnes
tangit ꝛc. Sed franciſcus aſſimilans eos executo
res tutoribus et curatoribus minorũ dicit ↄtra. ſ.
ꝙ quilibet poſſet exequi per ſe et in ſolidum. ar. ff.
de admi. tu. ſi plures. §. apparet. vbi hoc tenet di.
ar. c. ti. l. decreto. §. fi. ff. de cura. furi. cõſilio. §. que
ſitum. et. §. ſe. ff. de fideicom. liber. ſi legatario. §. a
duobus. ff. de decur. bo. dan. ſi plures. Nam qui=
libet in ſoliduꝫ videtur conſtitutus. Idem quoqꝫ
de conſuetudine regni anglie in foro ſeculari ob=
ſeruatur. ff. de exercito. acti. l. i. §. fi. cuꝫ. l. ſe. Hanc
opi. amplectitur Spe. de inſtru. edi. in tractatu de
teſta. §. nunc vero aliqua. verſi. et nota qđ dixi ar.
dicte. l. ſi plures. Hec opinio ſecũda verior videť
in executoribus adminiſtrationẽ ſponte ſuſcipiẽ=
tibus: niſi executores reclament. ar. ff. de admini.
tu. l. iij. §. apparet. ver. plane. licet nãqꝫ iudicialia
de ſui natura exigãt omnes ſimul. extra de ꝓcu.
ſi duo. in prin. lib. vj. ſaltẽ ex parte rea. ff. de iudi.
ſol. iam tamen. §. ſi tamen cum ſi. all. extra de pro=
curato. nõ iuſte. in glo. ponitur ꝛc. In extraiudi
cialibus tamen adminiſtrationibus quilibet per
ſe poteſt exequi actionẽqꝫ inducere. vt. ff. de procu.
qui proprio. §. fi. ff. de exerci. act. l. i. §. fi. cum. l. ſe.
ff. mãda. creditor. §. duobus. ar. l. diſtin. ff. de cura.
fu. concilio. §. penul. et vltimo. vnde adminiſtra=
tio executoris ſicut tutoris que circa extraiudicia
lia principaliter verſatur attrahit ad ſe propter
vniuerſalitatem adminiſtrationis naturam iudi=
cialiuꝫ eam imitando. ff. de admi. tu. decreto. in fi.
vbi iudicialia ſunt inuoluta in extraiudicialibus:
ideo rerum naturam induunt. ar. ff. de acti. et ob.
ex depoſiti. non tamen nego quin conſiderata for
ma limitata per teſtatorem hec adminiſtratio eẽ
iudicialis naturam induat iudicialium ita ꝙ oẽs
ſimul experiantur ob fauorem teſtamẽti ſi hoc de
voluntate teſtatoris eliciatur: vel ſi alij forte re=
clament per ſuſpitionem. ar. extra de offi. dele. c.
prudentiam. §. illa quippe. facit quod dixi ſupra
in conſtitu. otho. qm̃ tabellionum. §. ſane. ver. vel
vni ſoli. vt ſit tam in regula ꝙ̃ in caſibus exceptis
extra de teſta. c. ij. §. fi. lib. vi. ideꝫ qđ fauorabilius
eſt teſtamẽto conſideremus. ar. in hoc quod le. et
no. ſupra. e. conſti. in prin. Conſequenter quero

executor teſtamẽti an ꝑdat actioneꝫ quã habeat contra defũctuꝫ.

nunquid hodie actio quam executor habuit cõtra
defunctuꝫ ſit extincta? Videtur ꝙ ſic. C. de pac. de
bitori. cum ſi. Dic cõtra cum hic reperiať alius. ſ.
heres quem poſſit conuenire. qđ nõ eſt in. l. cõtra
ria. ar. ff. de here. acti. vendi. l. ij. §. fi. ff. ad trebel.
ſi debitor. facit. C. de neg. geſ. ſi ab eo. vł ſi heredẽ
teſtator non habeat executor ſuum palam deducẽ
do nõ peccaret: vt puto. ar. in hoc quod dicam. j.
e. conſtit. queſtione vlti. Idem dico per legatum
executori relictum non conſumi actionem funera
riam. ff. de leg. ij. creditorẽ. et. C. de reli. et ſumpti.
funer. legatum. hoc veruꝫ niſi in recõpenſationẽ
funeralium impenſarum teſtator aliquid legaue
rit puta qꝛ dicit: tali qui multa impedit circa funꝰ
meuꝫ lego. x. nam tũc per relationem ad funus et
eius cõmemorationem hec preſumo. ff. de condi.
et de. nam. de ea. ff. de excep. do. l. fi. Sed nunquid
executori competit actio? Dicit g. ꝙ ſic: ſi non ſit
nudus. ex hoc ita ꝙ cõmodum eſt percepturus: ſi
autem ſit nudus qui nullum cõmodum habet: tũc
enim ei actio non datur. vt no. per G. et docto. ff.
de leg. ij. ſi quis titio. hoc idem approbant Inno.
et abbas. extra de teſta. iohãnes. ſed iſte glo. non
videntur vere. nam tali nudo ſic accepto datur
actio. ff. de leg. ij. imperatoruꝫ. ff. de le. preſtã. pe.
bo. poſ. l. iij. §. pe. ideo dic illum vocari nudum in
quem nullum ius adminiſtrandi cadit ex iudicio
teſtantis: ſed nudam habet rei cuſtodiam. ar.
ff. de donať. hoc iure. §. ſi quis. Et an tali datur ac
tio? dic aut queritur pro poſſeſſione amiſſa recu=
peranda et tunc datur ſibi actio. C. de ſacro ſanc.
eccle. ſancimus. i. Aut queritur de noua adipiſcen
da: et tũc ſi ſit executor deputatus ad pias cauſas
in defectum eorum qui petere nequeunt tunc ſibi
competit actio. C. de epiſ. et cleř. nulli. ff. de leg. ij.
imperator. §. tuſculanus. ff. de alim. et ciba. leg. l.
alio. ff. de cura. bo. dan. l. ij. §. i. ſi ſit autẽ alia rõne
deputatus vt. ſ. penes eum res cuſtodiantur: tũc
nulla ſibi datur actio. ff. ad trebelľ. lucius. §. i. Aut
non eſt nudus executor qꝛ ius adminiſtrandi ha=
bet et in cuius perſona ius medio tempore rema=
net tunc ſibi actio datur. ſic lo. ff. de le. ij. l. impera
tor. ff. de le. preſtan. l. iij. §. pe. ſed in eum non cadit
in effectu. ff. ad trebelľ. cogi. §. hi qui. hec vera in=
telligas in executore particulari. ſed vniuerſalis
executor ſemper actionem habet. vt no. C. de epi.
et cle. ſi quis ad declinandã. §. licẽtia. ar. ff. decur.
bo. dan. l. ij. ſic intelligo idem qđ not. in ſpe. in di=
cto. §. nunc vero aliqua. verſi. et ſcias. et verſi. ſe.
vbi etiam no. ꝙ huiuſmodi executoribus vniuer=
ſalibus datur actio etiam contra heredes ad lega=
ta ab ipſis heredibus relicta. de hac materia not.
in autenti. de eccle. ti. §. ſi quis autem pro redem=
ptione. colla. ix. vnde ſcđm hoſti. ex de teſta. Jo=

hñes.executores ſcdm canones nedum ꝯtra here=
des licet ſint ſed etiam contra alios agere poſſunt
in hijs que ſpectant ad executionem vltime volū
tatis et eis negligētibus hoc faciet dioceſanus: vt
no.ſupra e.c.j.reſpon. An ergo executor tranſige
re ſeu paciſci poſſit cum herede vel cum teſtantis
debitore? Videtur ꝙ non. debitum remittendo. C.
de pac. pactum curatoris. ff. de admi. tu. curator.
ad vtilitatem. ff. pro empto. qui fundum. §. ſi tutor
ſicut nec procurator ad agendum datus. extra de
arbi. per tuas. C. de tranſac. trāſactionis niſi for
te de conſenſu creditorum et legatariorum quos
res tangit ar. extra de tranſac. contingit. vel niſi
haberet a teſtatore mandatum ad huiuſmodi ſpe
ciale. ar. C. de procura. ſi procurator et. l. procu=
ratorem. ff. de fun. inſtruc. l. iij. Dicūt quidam cō=
tra: ſcilicet ꝙ cum ei poſſit ſolui et ipſe poſſet rem
in iudicio deducere vt ſupra in queſtione proxia
ergo et tranſigere merito poterit et paciſci. ff. de
pac. reſcriptum. §. vlti. cū. l. ſe. precipue ſi ſit vni
uerſorum bonorum diſtributor conſtitutus. ff. de
pac. nam et nocere. ff. de iure iuran. iuſiurandum
quod et conuentione. §. fi. cum. l. ſe. preſertim vbi
lis eſt dubia et probationes deſunt. C. de tranſac.
preſes. et. ff. de fur. ſi pignore. et. l. interdum. §.
qui tutelam. Ex eiſdē rationibus dicunt iſtos exe
cutores poſſe compromittere ar. ff. de tranſac. qui
cum tutoribus in prin. ff. de arbitris. ſi pupillus
no. in ſpe. in dicto. §. nunc vero aliqua. verſi. de
iſto aūt queritur. Sed nunquid executor cauere
debeat de fideliter adminiſtrando. Dic aut eſt nu=
dus executor: ſcilicet in quem ius non cadit: de q̄
dixi ſupra in queſtione ſed nunquid huiuſmodi
tunc ſi ſit teſtamētarius non cauet quia fides ſua
a teſtatore electa eſt. vt not. Hoſti. extra de teſta.
nos quidem. legitimus tamen cauebit niſi de ſa=
tiſda. tu. §. i. niſi deterioretur illius executoris cō
ditio. q2 tunc cauet: licet teſtamentarius ſit. ff. de
annu. le. liberto. §. largius i fi. Aut eſt nudus tunc
cauet: nam in eo eſt maius periculum cum ius in
eo remancat. ff. de leg. ij. ſi quis titio. cum. l. ff. de
leg. iij. ſi tibi legatū. ff. de condi. et de. titie fundus
Hic queritur nunquid executor teneatur cauere
de reſiduo reſtituēdo? Tu dic ſic: q2 aut eſt nudus
et tunc cauet. ff. de alli. leg. l. iii. §. debebit. ff. ad. l.
falci. l. pe. Aut eſt nō nudus ſed vniuerſalis diſtri
butor vel alˢ eſt ex participatione ius adminiſtran
di habens: tunc hanc cautionem non preſtat quia
reſiduum penes eum remanere debet: niſi ipſum
reſiduum alteri derelictū extiterit. ff. de alli. lega.
pecunie. ff. ſi cui plus ꝙ per. l. fal. diuus. cum ſi.
Suppoſito autem ꝙ executor rationē reddere de
beat epiſcopo vel alteri ordinario vel etiam lega=
tarijs in caſu vbi iuri eorum detrahitur. vt no. in
ſpe. in preall. §. nunc vero aliqua. v. ſed an ſimpli
citer. ar. C. de donat. l. pe. §. i. infra ſequitur. An
ergo tunc cōmendari debet ſua executio iuxta ſuā
cōſcientiam facta? Dic ꝙ non: ſed ſcdm all. et pro
bata. vt no C. qui et aduerſus quos. l. i. in ſi. ar. ff.
de alli. lega. ſolent. in prin. factum tamen dubium
executorū interpretationi relinquetur. C. de epi.

executor teſtamenti an poſſit cū herede paciſci?

executor an teneatur cauere de fideli adminiſtrando

et cle. nulli. §. i. in fi. ar. ff. de leg. i. ſi quis a filio. §.
fi. in glo. vel vbi hoc voluit teſtator. ar. ff. de dote
prele. theopōpus. alˢ enim ſtrictam rationē red=
dent: et ſic non ſcdm conſcientiam. auten. de ſan=
ctiſſi. epiſ. §. yconomos. coll. ix. Nunquid ergo in
reddēdo ratiocinia ſue adminiſtratiōis ſtetur iura=
mēto executoris? Glo. tenet ꝙ ſic. ff. ſi cui plus ꝙ
per. l. falci. diuus. videtur caſus. C. de dona. l. pe.
et hoc no. in ſpe. §. preall. ver. ſ3 nūquid ſcdm di=
ctum. Credo contra ſcilicet ꝙ in magnis alie proba
tiones ſunt neceſſarie. vt i dicto. §. yconomos. ar.
ff. de minori. vtile. §. fi. ſed i modicis ſtaretur eius
iuramento: vt in ꝯtrarijs: ſeruata tamen preſum
ptione legis. ff. de re mili. non omnes. §. a barba=
ris. et facit. ſ. in queſtione proxi. Ex quibus reſul
tat q̄ſtio quid ſi teſtator vetuit ſeu inhibuit execu
tori ne redderet rationem an talis voluntas ſit ſer
uanda? Videtur ꝙ ſic. C. de fideicom. liber. cum ne
ceſſitatem. licet hoc caſu teneatur de dolo et de re=
liquijs: niſi hoc expreſſe legetur. ff. de bo. liber. nō
ſolū. ij. §. ſi heres. et. l. ſi quis rationes. et. l. lucius.
et. l. aurelius. §. menia. Sed cōtra: nam per hec ver
ba non videtur facta remiſſio: ſed modus adhibi=
tus in ratione reddenda. ff. de condi. et de. cum ta
le. §. quid igitur. ſi ita ſcriptum ſit modus quidam
eſſe debet: vt non fiat ſcrupuloſa inquiſitio quo
ad negligentiam. vt ibi facit. ff. de leg. i. ſi quis ſer
uus vetitus. nec creditur teſtatorem velle impu=
gnare propria iudicia. quod faciliter fieret niſi ra
tiocinia redderentur. ar. ff. de mili. teſta. l. iij. cum
hoc quod ſtatim de tutoribus dicam: nam q2 talis
voluntas eſſet captatoria et contra ius publicum
quod non eſt admittendum. ff. de admi. tu. quidā
decedens. in prin. ff. de leg. i. plane. ſ. reſpon. et. l.
ſi ſeruo meo. §. fi. et. l. nemo. ideo non valeret. ff.
de leg. ſ. captatorie. Sed certe i illis iuribus loqui
tur quando eſt publicum auctoritate et vtilitate:
ſed hoc eſt vtilitate priuatum. vnde videtur poſſe
remitti. C. vt i poſ. le. rerum. Vel dic ibi loqui de
cautione delegato preſtando adueniēte die vel cō
ditione que ſatis poteſt remitti. ſecus tamen vide
tur de remiſſione que preberet materiam malignā
di et bonos mores inficeret. vt. e. titu. l. ſcire. nam
alˢ per hoc daretur executoribus facultas mali=
gnandi ſibi indebite applicando iſtud quod debe=
ret in pios vſus expendi. quod cauendum eſt. ar.
inſti. vi bo. rap. §. ſed nedum talia. extra de diuor.
quanto ad fi. Item cum talis teneatur ad reliqua
igitur ad plenam rationem cum hec duo equipa=
rentur. ff. de condi. et de. ꝙuis. cum ſi. Solutio
ſcdm Jo. andr. extra de teſta. Johannes. et ſcdm
hoſti. e. ti. tua. executor qui non neceſſarie ſed vo
luntarie ſuſcipit huiuſmodi officium tenetur ad
redditionem rationis ex bono et equo iudicis ar=
bitrio faciendam: pretacta diſpoſitione teſtantis
nō obſtante. ar. ff. de teſta. mili. cū filius. in fi. ff.
de liber. le. l. vlti. §. fi. arbitrabit ergo hoc pōtifi=
calis ſeu iudicialis auctoritas etiā ſi actio deficiat
ff. de pe. heredi. hereditas. §. fi. ff. de reli. et ſump.
fune. ſi quis. §. ſupt⁹ funeris. Unde iudex compē
ſata forma huiuſmodi exceptionis et conditione

Executoris iuramētū an ſufficiat dū reddit computū

executoꝛis quantitate et qualitate articuli de quo queritur in aliquibus ſtabit illius executoꝛis iuramento. vt. C. de dona. l. pe. ar. C. de ali. pupil. pꝛeſtandis. l. ij. in aliquibus vero plenam pꝛobationem requirit. C. de epiſco. et cleri. nulli. §. ſ. in fi. et. §. cum autem poſt vnius ꝛc. auten. de eccle. ti. §. ſinautem pꝛo redemptione. colla. ix. et ibi videtur caſus. Arbitrabitur etiam taliter ꝙ non ſit locus minus plene adminiſtrationi vt dicto. c. tua talis enim pꝛeſumitur mens teſtatoꝛis clauſulaʒ illam apponentis ꝙ noluit intermiſſioneʒ officij pō tificalis ſeu iudicis: ſed magis vti voluiſſet fide vtriuſqʒ ſcilicet tam executoꝛis ꝗ iudicis. ar. ff. de teſta. tu. l. iiij. ff. de admi. tu. qui nominibus. et. l. lucius. ff. de condi. et demon. cum ſeruus. extra de teſta. nos quidem. et not. Joan. andꝛ. e. ti. Johannes. Iteʒ pone: teſtatoꝛ in partibus fecit teſtamētum cum clauſula derogatoꝛia ꝙ nullum aliud teſtamentum factum vel faciendum valeat: poſtea veniens rome aliud teſtamentuʒ oꝛdinat nūquid illud ſecundum valeat? Videtur ꝙ non per hoc quod le. et no. ff. de lega. iij. ſi quis in pꝛincipio teſtamēti ar. ff. de lega. ſ. ſi michi. §. in legatis et. §. in terdum. et quod not. di. extra de reg. iu. quod ſemel libꝛo vj. de hoc etiam diſputat g. xiij. q. ij. ca. vlti. voluntas in fi. ſed deciſe hanc partem tenet ſpe. de inſtru. edi. in tractatu de teſta. §. compendioſe verſi. quid ſi quis iurauerit: vbi tenet ꝙ nō valet teſtamentum ſecundum vbi iurauit nō mutare pꝛimum. Contra videtur naʒ certe ſunt perſone que pꝛohibētur teſtari inſti. qui. teſt. fa. nō li. per totuʒ: iſte non eſt de huiuſmodi pꝛohibitis ergo ꝛc. Item ſi reſtringeretur ſua poteſtas aut ergo ratione obligationis ſibi facte aut alij. ſibi non: quia obligatio requirit diſtinctas perſonas ff. de fideiuſ. vꝛāꝰ. §. generaliter. ar. C. de legi. digna vox. aut alteri et hoc non poteſt: quia eſſet cōtra bonos moꝛes. ff. de verbo. obli. ſtipulatio hoc modo. C. de pact. l. fi. videtur caſus. ff. de iure codi. diuus. §. licet cum ſi. Dic tu ꝙ ſiue teſtatoꝛ velit ſe reddere oino inteſtabilem hoc non poteſt. ſ. reſtringere voluntatem ſupꝛemi iudicij. ff. pꝛo ſocio. et ſi iter fratres. §. i. ſiue velit ſe ſubijcere certis finibus et terminis et etiam hoc non poteſt vt dicta. l. diuus. §. lꝫ. Ratio eſt in his qꝛ teſtamentum publici iuris eſt. ff. quadmodum teſta. aperi. vel negare. vnde cum ſic cōcernat rem publicam eius libera factio cōtra diſpoſitionem iuris auferri nō poteſt. ff. de his que in teſta. delen. l. pꝛoxime. aut queritur de ademptione legatoꝛum tūc pꝛima voluntas bene derogat ſcdē niſi de pꝛima fiat mētio in ſcda. ff. ad trebelſ. l. ſi quis pꝛioꝛuʒ. ſic lo. alſ. S. in pꝛinci. huius queſtionis. nam ibi hoc voluit teſtatoꝛ pꝛopter impoꝛtunitatem amicoꝛum dicentium ha. relinquas michi decem. ha. relinquas et tot dolia vini vel olei: aut ipſe ad hoc cōmotus derogationem permittit. Item teſtamentum non rumpitur nec eneruatur niſi omia pꝛincipia eius renouentur. ff. de teſta. heredes. §. ſi quidem poſt teſtamentum factum cum. §. ſe. Item facilius adimitur legatum ꝗ teſtamentum. nam in eo quod maius eſt periculum ꝛc. ff. de adi. legat. ex parte.

Teſtamētū ſecūdū an rūpat pꝛimū qđ habʒ clauſulā derogatoꝛiaʒ.

hanc partem tenet G. ſ. ꝙ tenet ſcdm teſtamentū non obſtante pacto vel ſuperioꝛis confirmatione reſpectu teſtamenti pꝛimi. vt le. et no. extra de celebra. miſſa. cuʒ marthe. in fi. ſ. reſpon. ver. nouiſſimū. in glo. ambulatoꝛia ꝛc. vbi de hoc. idē determinat Jo. an. ſcꝫ ꝙ non obſtante etiam iuramento teſtatoꝛis ſuper non mutando teſtamentuʒ pꝛimuʒ: tenet tamen ſecundm licet penitentia ei imponatur de periurio quando ſine cauſa mutauit: ſecus tamē ſi cauſa puta qꝛ damnatus eſt oꝛdo tēplarioꝛum quem inſtituebat heredem in teſtamēto pꝛimo. vt ibi no. Joan. and. Sed nunquid huiuſmodi executoꝛ iurare debet in initio de adminiſtrando bene et fideliter in futurum? dicunt quidam ꝙ ſic. C. de epiſ. audi. l. decreationibus. et auten. ibi poſita. ar. C. de dona. ſi quis pꝛo redēptione. ſ. reſpon. Sed alij contra: per eandem legem. nam ibi innuit iuramentum eſſe pꝛeſtanduʒ poſt diſtributionem non ante: vt no. in ſpe. de inſtru. edi. in tractatu de teſtamentis. §. nunc vero. verſi. ſed nunquid iurare debet. Sed quis pꝛimo debet conueniri: heres an executoꝛ per creditoꝛem vel legatarium? videtur ꝙ heres ſit pꝛimo conueniendus. ar. ff. de iure fiſci. nothus in pꝛin. Sed dic cōtra quo ad debita rerum modicum: ſed hoc debere eſſe in optione ipſoꝛum agentium. vt no. in ſpe. i dicto. §. nunc vero aliqua. ver. qualiter ſubueniē. ar. ff. de leg. i. ſi a pluribus. In dubium quoqʒ reuoco an creditoꝛes qui pꝛeferuntur et legatarij q in effectu creditoꝛibus poſtponuntur cum certent de lucro tantum captando. vt. C. de iure deli. ſcimus. §. et ſi pꝛefatam. et. §. ſe. arceantur ad pꝛobandum ſufficientiam bonoꝛum ſi conſequi velint debitum vel legatum. dicitur ꝙ ſic. C. de iure deli. l. ſancimus. §. licentia danda. naʒ vltra vires patrimonij in nullo pꝛeſumitur valere legatum. ff. ad le. falci. l. ratione. §. qđ vulgo. Sed moderni dicūt cōtrarium. ſ. ꝙ ſufficientia pꝛeſumitur vbi bonoꝛum inſufficientia per heredem vel exeutoꝛem nō pꝛobatur. ff. de pꝛoba. cuʒ de lege falcidia. naʒ vltra vires patrimonij legare nō pꝛeſumitur niſi cōtrariuʒ pꝛobetur. ff. de pꝛo. verius. extra de teſta. filius. Nec obſtat dictus. §. licentia danda. qꝛ fuit ibi inuentariū ſub publico teſtimonio ſolenniter factum. vt. c. l. ſancimus. §. ſi auteʒ dubius. vnde iſta pꝛeſumptio tanꝗ foꝛtioꝛ vincit illaʒ aliā que ſufficiētiam pꝛeſumit. ideo dicto. §. licentia ad pꝛobandum ſufficientiam artātur legatarij et creditores ex quo huiuſmodi inuentarium ſolēne bonoꝛū ſufficientiā non includit. vt no. in dicto. §. qđ vulgo. Item ꝙ quis ſoluendo pꝛeſumatur. le. ff. de pꝛiuile. credi. ſi creditoꝛis. in fi. Tu dic ꝙ allegās ſufficientiam eā pꝛobare debet. ff. de pꝛoba. non ē neceſſe ſed allegans inſufficientiam etiam eam pꝛobare tenet vt c. ti. l. cū de lege falcidia. Nam allegauit excipiendo de impotentia ar. c. ti. ff. de pꝛoba. l. ij. Pono legatum eſt michi nomen nomine debitoꝛis nūquid michi legatoꝛio actio competit ſine ceſſione heredis vel executoꝛis? Videtur ꝙ ſic. C. de lega. ex legato. Dic contra. ff. de lega. ſ. ſi ſeruus legatus. §. qui margaritas. ff. de lega. ij. cum pater. §. dotale. qꝛ ſi vba referāt ab heredē vl legatariū

Teſtamēti executoꝛ pꝛius conueniatur ꝗ heres.

legati an debeāt pꝛobare ſufficiētiaʒ patrimonij defuncti.

tūc actio nō trāſit ſine ceſſiōe. vt ibi ſ; ſi ſūt relata ad debitorē: tūc ſic/ vt dicta. l. ex legato. de hmōi vo ceſſione ſatis no. Jo. an. poſt hoſt. ex̄ de teſta. Joānes i ſumma. verſi. iuxta qd̄ quero. Ultimo q̄rit an executor teſtamēti poſſit emere rem defū cti? videtur q̄ non. ar. ff. de cō trahen. emp. l. ſi in emptione. in fi. et. l. non l; C. de ſacro ſan. eccle. auten. q̄ buſcūq;. Credo q̄ ſi publice hoc faciat tanq̄ q̄li bet extraneus. ſec⁹ ſi clam. ar. ff. de admi. tu. nō exiſtimo. C. de contrahen. emp. l. cū ipſe. ar. op. ff. de leg. j. ſi fundus per fidecōmiſſum. ſ. reſpon. Nec ob. dicta auté. quibuſcūq;. cū Ji. nam ibi ſpe ciale eſt in eccle ſia que regula riter h; admini ſtratores extra neos. vnde ta lis i rebus alie nis. ſ. eccleſiaſti cis preſumitur negligens. ff. de donat. iter vi. et vxo. l. ſi ſpō ſus. §. penul. ſ; executores cōmuniter ſunt de ſan guine vel amicitia antiqua que conſanguinitati comparatur. ff. de here. inſti. nemo. §. qui frater. ff. de ver. ſigni. late culpe. §. amicos: a quibus remo uetur ſuſpitio mali. ff. de ritu nupti. ſi quis tutor. §. pe. hoc teneas de veritate iuris. licet propter ex pertam executionem maliciam craſſantē pro par te prima contraria conſtitutio prouincialis ema naſſe dicit. ar. ex̄ de excep. pia. §. i. ibi ſed hoim ꝛc. ff. de pe. l. aut facta. §. vlti.

executor teſtamenti pt̄ emere rem defuncti.

Ne prelati fructus eccleſiarum vacantium percipiant.

Summariū.

Prelati non percipiāt nec perceptos ſuos faciāt eccleſiarum vacantiū fructus: ſed de ipſis faciāt iuxta canonicaz inſtitutionē niſi de ipſis percipiendis ius ſpeciale obtineāt: alioquin ab officio ſuſpēdant. Sed neq; ſequeſtratiōes fructuū et prouentuū beneficiorum eccleſiaſticorꝝ faciāt niſi caſus ſpeciales emergant in quibus a iure aut legitima conſuetudine permittantur. aliter ſequeſtrationes etiaz ſub pena excōmunicationis ꝛ iterdicti late / ſint irrite: ꝛ prelatus donec reuocauerit / a dalmatice ꝛ ſādaliorum vſu ſuſpenſus.

Eccleſiarꝝ[a] diſpēdia i iuncte[b] nobis ſollicitudinis curā ſubmouere[c] volentes ne duplici[d] deſolatione cōfecte[e] nimium deprimantur: ab[f] hijs maxime qui ſuperintendentes[g] quotidianam inſtantiaz[h] ſubiectis debent eccleſijs: ꝛ viduatis[i] rectoribus proprijs paterno cōſolari tenētur affectu: ſtatuimus vt cum eccleſias vacare[k] contigerit[l] p̄lati[m] ſub q̄bus cōſiſtūt fruct⁹[n] et prouent⁹ per annū vel aliud tp̄s nequaq̄[o] percipiāt

a Eccleſiarum. hec conſtitutio non habetur inter conſti. otho.
b Iniuncte. ſ. c. con. in prohe. §. nos igitur.
c Submouere. quo ad propoſituz iſtius ſtatutē tis. al's in actu vix ſufficeret huiuſmodi eccleſiarū diſpendijs etiaz in paucis occurrere. facit extra in prohe. in princi. libro. vj. et de elect. cupientes. in prin. li. vj. patet hec expoſitio. ſ. c. conſti. ita mortalium. §. nos autem.
d Duplici deſolatione. ſ. morte prelati ꝛ indebita occupatione fructuū huiuſmodi vacantis eccleſie. vt ſequitur.

e Confecte. al's confracte.
f Ab hijs. ſ. ep̄is et hmōi maioribus prelatis.
g Superintendentes. quales ſunt epiſcopi vt habet et no. ſ. in cō. otho. q̄d ad venerabiles i p̄n.
h Quotidianā inſtantiam. exēplo apoſtoli dicētis. ij. ad corꝫ. xi. capi. inſtantia mea quotidiana ſolicitudo omniū eccleſiarum dei.
i Viduatis. no. hic eccleſiā dici viduatā q̄ñ cūq; dicit principali miniſtro deſtitui ſiue prefuerit eccle collegiate ſiue nō: nā ſicut mulier dicitur vidua q̄ maritū non habet quaſi a viro idua. i. ſeparata: vl' ab iduo. i. diuido vel ſeparo ſm̄ poſſ. xxxiij diſtinc. vidua. ſic etiam eccl'ia dicitur vacans cuius maritus mortuus eſt. vt l. diſtin. poſtq̄. lxiij. di. obeūtibus. xciij. di. c. penl'. Sed i hoc fit diſſenſio inter Innocen. ꝛ Compoſtul'. ex vna parte: et Hoſti. ex altera parte. extra de elec. q2 propter in prin. et eodem modo inter Gup. et Jo. an. extra de elec. ſicut cuz per formam. in p̄n. li. vj. Sed per proprie et improprie potes dictam contrarietatez diſſoluere. Vel dic opi. Hoſtien. et Gup. hic intelligi quo ad modum obijciendi et in obiectis reſpondendi et procedendi. arg. extra de electio. ſtatuimus. lib. vj. Item quo ad actum fructus occupandi. vt hic. ſed opinio contraria loquitur quo ad formam eligendi.

Eccleſia q̄ dicit vidua.

k Vacare quod multipliciter euenit. vt leg. et no. ſ. c. cōſti. amoris proprij. §. nos autē. poſt prin.
l Contigerit. p mortē proprij rectoris imediati.
m Prelati. ſ. p̄dicti ſupintendētes. (vt. ſ. pt;
n Fructus et prouētus. de q̄bus. ſ. in cō. otho. l; ad pſugandū. §. vlt. in glo. nō dicit de fructib⁹.
o Nequaq̄ percipiāt. cōſumendo vel proprius vſibus applicando: ſeu al's alienādo abſq; neceſſitate eccl'ie. vt p; ex̄ de elec. q2 ſepe. li. vj. alioq̄n ne duz res ipſas huiuſmodi eccleſie habent reſtituere. vt hic ſequit': ſed tanq̄ fur ꝛ latro proprio priuari dn̄t honore: vt pt;. x. q. ij. c. vlti. ſecus tñ vt gubernēt vel futuro ſucceſſori reſeruēt. xij. q. ij. c. vlt. ex̄ de

ſucceſſi. ab inteſt. c. ſi. cum ſi. no. S. e. con. ſacroꝝ. §. nos autem. in glo. nota hanc.
a ¶ In canonibus. tactis. S. in pro͛xi. glo.
b ¶ Niſi forte. verſiculus.
c ¶ Ius huiuſmodi. ſ. annale vel al's temporale. vt le. et no. per doct. de hac materia. ex̄ vt eccleſiaſtica bñfi. c. vnico. §. vlti.
d ¶ Ex ſpeciali p̄uilegio. ex̄ de preſcrip. ſi ꝑpter lib. vi. extra de prebē. ſi tibi cō ceſſo. c. lib.
e ¶ Vel ex conſuetudine. ergo ex cōſuetudine fructus poſſūt beneficioꝝ vacantium ſuperiori deberi prelato. leg. et no. extra eo. ti. c. i.

earundē: neq; ſuos faciāt ſic ꝑceptos: ſ; de ip̄is fiat quod i[a] canonibus eſt ſtatutum: niſi[b] forte iidem p̄lati ius[c] huiuſmōi ſibi ex[d] ſpeciali priuilegio vel[e] ex conſuetudine ab antiquo valeant[f] vendicare[g]. ꝙ ſi cōtra fecerint / donec totū reſtituerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Sequeſtrationes[h] fructuum et prouentuum[i] beneficiorum eccleſiaſticorum a[k] prelatis fieri penitus prohibemus: quod et leges et canones interdicunt[l]: niſi[m] caſus ſpeciales emergant: in quibus ſequeſtrationes[n] certe cō

Fructus beneficio vacantis q̃nq; ex conſuetudine debentur ſuperiori.

tuz q̄ſiq; de elec. generali. lib. vi. et in con. cle. c. ti. c. pe. cui ex conſuetudini inituntur plures prelati in regno an glie. et ꝙ hoc conſuetudine fieri poteſt. no. Inno. extra vt eccleſia. bene. c. i. quod placꝫ Io. an. vt ibi no. in. §. ſi. et hic ptꝫ. licet huiuſmodi conſuetudinem improbat hoſti. preterq̄ quo ad cuſtodiam ſolam fructuū huiuſmodi: non tamen quo ad conſumptionem ſeu imburſationem eorūdem. vt le. et no. extra de inſti. cum veniſſent. ver. cuſtodiaꝫ. ſed prima opinio verior eſt. vt patet extra de offi. ordi. lib. vi. c. preſenti.
f ¶ Valeant. hec dictio non inducit neceſſitatem vendicandi ſeu huiuſmodi exigendi: ſed facultatē licitam. vt le. et no. per Io. an. extra de iudi. diſpē dioſam añ ſi. ver. valeant. in cle. ac. ff. de iudi. l. non quicq̄d. C. quomō et quando iudex. l. i. cū ſi.

Eccl'ie debita ā poſſint impune deſeri.

Relinqui ergo et deſeri poſſūt impune talia que debentur eccleſie ex priuilegio vel ſpeciali conſuetudine: cui repugnat ius cōmune. vt hic et extra de priuile. ſi de terra et. c. accedentibus. ibi de hoc ff. de iudi. l. i. de quo le. et no. per doct. extra de cō ſti. cum acceſſiſſent. ſecus tamen de hijs que debentur eccleſie iure cōmuni vel generali cōſuetudine vt eſt de decimis / oblationibus et huiuſmodi. ex̄ de ſymo. apoſtolicaꝫ. q; negligens in exactione talium grauiter non ambigitur peccare. xxxix. diſ. c. i. x. di. c. vlti. et no. lxiij. diſti. ſalomitane. i glo. ſ̄pus eſt. le. et no. per archidi. extra de elec. generali. §. illos. in glo. ſic. I. li. vi. le. et no. xciij. diſtin. c. peruenit ad nos. in ſi. vt patet in hijs que notanē in con. otho. l; ad profugandum. §. i. in prin. ver. digne: circa medium. ibi caueat igitur ⁊c. S. c. cō. in prohe. §. ſane. v. negligētie. et. I. c. con. q̄m aliē nationes. Ratio huius diſtinctiōis eſt q; facilius abijcitur ius ſpeciale q̄ ius cōmune. ac. ff. de mili. teſta. eius militis.
g ¶ Vendicare. ſeruata tñ hodie moderatione cō ſtitutionis Io. ſuſcepti regiminis nūcupate.
h ¶ Sequeſtrationes. ii. pars.
i ¶ Prouentuū bñficioꝝ. multo fortius nec ipſa

bñficia pro aliq̄ debito pecuniario poſſunt ſubijci interdicto: vt in extrauag. bonifac. viij. que incipit prouide attendentes.
k ¶ A prelatis. ſ. inferioribus eccleſiaꝝ. vel dic. ſ. prelatos ſuperiores.
l ¶ Interdictū eſt ergo ſeq̄ſtratio regulariter ꝓhibita: vt per C. de ꝓhi. ſeque ſtra. in rubro et nigro ⁊ hic ſeq̄t
m ¶ Niſi caſus ſpeciales. de q̄bus not. per g. et Goffr. ple. p doc. ex̄ de ſeque ſtratiōe poſſ. et fruc. c. i. ⁊ i ſpe. e. ti. in prin. v. ſed nūq̄d. q̄bus adde caſum nouum. extra. e. c. ad compeſcendas. in conſti. cle.
n ¶ Sequeſtrationes. Quid ſit officiū ſequeſtrationis le. ⁊ no. p. w. ex̄ de ſequeſt. ad cōpeſcendas in cō. cle. ſ. reſpō. ibi p loci ordinariū ⁊c. vbi etiaꝫ no. w. ꝙ p hmōi ſeq̄ſtrationē nō fiet ꝑiudiciū alteruꝫ ptiuꝫ: nec q̄ ad ius poſſeſſiōis: nec ꝓprietatis cū ſit interpoſita de neceſſitate p arctatiōe iudicis. actuſq; iudiciari' nō debet alicui ex̄ iniurioſus ar. C. de agri. ⁊ cēſi. libris. li. xi. ſecus tñ ſi p partes res litigioſa ponerē voluntarie penes aliquē amicū. tunc eni habēs ius poſſeſſionis illuꝫ amitteret ff. depoſi. licet. Sic intellige qō ple. no. glo. ex̄ de iudicijs: examinata. Sed q̄ro vtrū ſit grauí' an mittere i poſſeſſionē cauſa cuſtodie an ſeq̄ſtrari rem? Dicit Inno. ex̄ de do. et cōtu. ex litis ꝙ mittere in poſſeſſionē durius ē: ita ꝙ ſicut ꝓpter cōtumaciā rei actor pōt mitti i hmōi poſſeſſionē cauſa cuſtodie qō maius ē penale reo ſic et ſeq̄ſtrari qō miti' ē ar. ex̄ de deci. ex pte. nā actor p lapſū āni rei ſeq̄ſtrate nō efficiē ver' poſſeſſor tñ fieret p miſſionē in poſſeſſionē vbi tñ dicit text' i dicto. c. ex litteris mitius volebāt agere ⁊c. Sed dic cōtra fm Hoſti. ⁊ Io. an. i e. c. ex litteris. ſ. ꝙ ſeq̄ſtratio eſt maior et penalior q̄ miſſio in poſſeſſionem. nam quando poſſeſſio ſequeſtratur propter contumaciam rei quandocunq; infra annum veniat et cautionem preſtet et in cauſa procedet non reſtituetur ante latam ſententiam diffinitiuam: et tunc ſequeſter victori eam aſſignabit: extra de iudicijs examinata quam iam aliter intellige poſt. w. tamen Io. andr. in dicto capi. ex litteris. vt pretactum eſt ꝙ cum ſequeſtratio ſit grauior ergo maius prohibita: ibiq; ſolummodo factum narrat / nec ſequeſtrationem approbat: cuꝫ ſemper ſequeſtratio ſit prohibita preterq̄ in caſibus a iure permiſſis vt ſupra in glo. prox. ꝙ ſi ſequeſtratio eſſet leuior: miſſio tamen in poſſeſſionem eſt iuri communi conſonantior. ar. ex̄ de tranſlat. epiſ. c. vlti. et de hac materia ſequeſtrationis plura no. Guy. in Roſa. xi. q. i. q; res.

Seq̄ſtratio an ſit grauior miſſiōe i poſſeſſioneꝫ.

Prelato accuſato an ſit interdicēda adminiſtratio.

a ¶ Permittunt. Hic in dubiū reuoco an prelato ex crimine accuſato ſit accuſatione pendente iterdicta vel interdicenda adminiſtratio ita ꝙ prouentus et fructus adminiſtrationis eccleſie interim nō erigat? Videtur ꝙ non. ar. i hoc quod no. ff. de teſta. q a latronibus. §. fi. nā ſaluis infamat de facto. ar. in hoc qđ le. et no. C. de dig. l. ij. li. xij. C. de ſuſpec. tu. l. cū qui. inſti. c. ti. §. ſi qs aūt. vbi de hoc no. videtur caſus. ff. de ſolut. ꝙ ſi forte §. idem dico. ff. de appel. l. impatores. §. fi. Contra videt. ſ. talē nō debere prohiberi eccleſie debitores exigere in tantū ꝙ contra negantes detur et interdictum vnde vi. ff. de ſolut. l. reo. et l. quis. ff. de iure fiſci. auferē. §. in reatu. Tu ergo circa hanc materiā diſtingue: aut qz crimen ſuper quo impetitur tangit actū adminiſtrationis puta dilapidationem. tunc interim adminiſtratio ſibi iterdicitur. vt dicta. l. imperatores. §. fi. extra de ſym. licet heli. §. qz vero. vbi de hac materia no. Inno. extra cum ſi. nam tunc pūnitur in eo quod arguit deliquiſſe. ff. de his q. vt indig. l. reſcriptū. Aut impetitur ſuper crimine alio extrinſeco puta ſup ſymoniam / homicidio vel hmōi. tūc nichilominus ſibi ſolui debet. ſ. nec ab adminiſtratione interim eſt ſuſpendendus nec ſeqſtrandus. ff. de iure fiſci. auferē. §. in reatu. et in contra. ar. l: vi. ff. de muner. et honor. reſcripto. §. debitores. ſic intellige dictā opinionē Inno. vna cum eo quod le. et no. iij. q. ij. qz ea. Eſt ergo breuiter dicendū ſequeſtrationē regulariter fieri non debere niſi quando contra poſſeſſorem orta eſt preſumptio ſeu ſuſpicio veriſimilis conſumptionis fructuum. vt no. xi q. i. qz res. in fi. vnde pro diſtic. premiſſa glo. nō ex de accu. c. i. in fi. per Car. lib. vj. poteſt autē huiuſmodi prelatus cui interdicitur adminiſtratio alienare quātū ſibi interim ſufficit pro moderatis ſumptibus neceſſario impendendis. vt not. per Hoſti. et Jo. an. extra de accuſa. c. vlti. §. fi. ar. c. ti. c. pe. in fi. Debet enim prelatus accuſatus interim ali ex bonis eccleſie per modū qui habetur. ff. de ſoſti. teſta. ſi inſtituta. §. qui de inofficioſo. C. de or. cog. l. pe. ff. de iure deliberā. l. filius.

b ¶ Aliter. ſ. ꝙ in caſibus permiſſis a iure ſeu conſuetudine. Jo. de athon.

ſuetudines et iura permittunt[a] aliter[b] factas ſequeſtrationes et latas occaſione[c] huiuſmodi excommunicationum et interdicti ſententias nullas[d] eſſe decreuimus ipſo iure Prelatus[e] etiam qui huiuſmodi ſeqſtrationes fecerit quouſqz reuocauerit ipſo facto a[f] dalmatice tunice et ſandaliorum vſu[g] ſit ſuſpēſus.

¶ De oblationibus capellarum reſtituendis eccleſie matrici.

¶ Summariū.

¶ Capellani miniſtrantes i capellis que ſaluo iure matricis eccleſie ſūt conceſſe: vniuerſas oblationes et cetera que matrici prouenire deberent reſtituāt matricis rectori ſub vinculo ſuſpēſionis donec reſtituerint.

Gratia[h] que de concedētis benignitate[i] procedit recipiētem manifeſte reddit ingratum[k] ſi vertitur in[l] abuſū: vel ſuis non[m] contenta finib⁹ extēditur[n] in leſionē alterius.

¶ Eccleſiaſtice[o] quidem

c ¶ Occaſione. videlz ſeqſtrationis violate. ſic. J. c. con. naturalis. §. epi.

d ¶ Nullas eſſe. no. etiam ſententiam iudicis cōpetentis nullam eſſe ppter intolerabilem errores ſic. J. c. con. naturalis. §. pe. de hoc. extra de ſen. ex. per tuas. §. nos autē igitur.

e ¶ Prelatus etiā. verſi. qui in quibuſdā libris nō habet.

f ¶ A dalmatice tunice ꝛc. de hoc legi. et no. ſupra. c. cōſti. dom⁹ dei. §. nos igitur. verſi. ꝙ ſi rector. als eſt ibi. §.

g ¶ Vſu. carētiā executionis notat.

h Gratia. Gratia huius conſtitutionis non tractatur p otho. ſupra in conſti. otho. et de gratia diui. §. c. cōſtit. quoniā circa. §. ad hec qz. in v. gratiam. Jo. de athon.

i ¶ Benignitate. ſ. liberali: ſecus ergo ſi ex neceſſitate. ar. C. de libertis et eorū libe. l. i. cum ſi. cuz in neceſſitatib⁹ nemo liberalis exiſtat. ff. de adimen. lega. l. rem legatam in fi.

k ¶ Ingratum. Eſt autem ingratitudo ventus vrens fontem pietatis deſiccans: affluētiam gratie non recordans. ſm Ber. in ſermone ſuper canticis. cōponitur enim ingratitudo ab in qđ eſt nō et gratia quaſi non gratus. Unde ingratus vno modo dicitur quaſi non memor beneficiorum acceptorū. vt hic et. J. c. conſti. iuſtus. §. ea propter ne vicio. extra de donat. propter in prin. vbi hoc no. Jo. andr. Alio modo dicitur ingratus ille cui deeſt faciendi et diſcēdi facultas. vnde vulgariter dicit talis non habet gratiā loquendi. facit. xxiij. q. iij. ſex differentie. merito quoqz punitur ingratitudo. extra de poſtula. c. vltimo. vnde verſus. Ars et natura lex xpus et omnia iura / Damnant ingratum: lamentantur fore natum. (Ingrat⁹ dicit duplicater.)

l ¶ In abuſum. vnde priuilegium oīmodo meretur amittere qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate xi. q. iij. priuilegium. extra de priuile. tuarum. §. verum qz. cum ſi.

m ¶ Non contenta. ſ. gratia ſic vt premittitur liberaliter conceſſa.

n ¶ Extenditur. diſcurrēs quaſi ebria. ar. in hoc quod leg. et not. ſupra. c. conſti. in prohe. §. i. in fi. ver. effrenis.

o ¶ Eccleſiaſtice quidem. ij. pars.

a ¶ Alteri per alterum. vt extra de regu. iuris nõ debet aliquis. li. vj. vbi de hoc per doc.
b ¶ Capellam propriam. de hac materia dixi. ſ. in conſti. otho. baſilicarum in ſi. j. reſpon.
c ¶ Iuſta cauſa. vt de con. di. i. ſi quis etiã extra parrochias. nã ſine hoc cõcedi nõ debet. vt dicta conſti. baſilicarum. et ar. ĩ hoc qđ dixi. ſ. e. conſti. cuz ſit ars. §. i. pat; eſt de ecc. edi. ad audientiam. non eſt enim relaxandũ ius cõmune niſi ex cauſa. ff. de decur. nõ tã tum. §. pe.
d ¶ Conceſſerit. ſ. pietas predicta. qđ põt facere inuito etiã rectore matric; eccleſie. extra de ecc. edi. ad audientiã. §. vlti.
e ¶ Cõſueuit. vt le. et not. eſt de ecc. edi. cum dicat. facit. eſt de reſcrip. ſtuis li. vj. cum ſi. et dixi. ſ. in cõſti. otho. in probe. ĩ ꝟ. renouatis.
f ¶ Qđ et nos. iij. pars.
g ¶ Proſequentes. collaudãdo vt ſatis dixi. ſ. in conſti. otho. qđ in quodam. j. reſpon. verſi. approbantes.

p ¶ Cũ illis. ſ. qđ offert ĩ capell; hmõi. vt. ſ. p;.
q ¶ Tanq̃. hoc eſt expreſſiuũ veritatis: vel tanq̃ ſimilitudinarie ponit. ſ. e. con. in probe. in prin.
r ¶ Alienũ. ſ. matricis eccleſie. xvi. q. i. ſtatuim⁹. in principio.

prouidentie pietas duz alteri[a] per alterum non vult iniquam conditionem afferri: ſed quando priuata perſona capellam[b] propriam deſiderat obtinere: id q; iuſta[c] cauſa mediante epiſcopus conceſſerit[d] ſemper adijcere conſueuit[e]: q; id fiat ſine preiudicio iuris alieni ¶ Quod[f] et nos ſalubri z optimo remedio proſequentes[g] ſtatuimus et diſtricte precipimus vt capellani[h] miniſtrantes in capellis huiuſmodi que[i] ſaluo[k] iure matricis eccleſie ſunt conceſſe / vniuerſas oblationes et cetera q̃ ipſis[l] non recipiẽtibus ad eccleſiam matricem prouenire deberẽt ipſius[m] eccleſie rectori ſine[n] difficultate reſtituant[o] cuz[p] illud tãq̃[q] alienuz[r] iuſte[s] neque ant retinere. Siquis[t] aũt reſtituere contempſerit[v] ſuſpẽſionis[x] vinculo[y] quouſq; reſtituerit ſe nouerit innodatum.

¶ De domibus eccleſiarum reficiendis.

¶ Summariũ.

¶ Domus et edificia beneficiorum a beneficiatis eorum expenſis reparentur et conſeruentur: et ad id ab epiſcopis moueant qui ſi admoniti ad duos menſes ceſſauerit / epiſcopi ex fructibus beneficiorum eaſdez reparationes faciendas curent. Cancellos autem hi qui reficere tenent vt rectores ſic quoq; reficiant. Epiſcopalia vero edificia ſarta tecta z in ſuo ſtatu cõſeruata ab epiſcopis ipſis ſub diuini iudicij atteſtatione precepit.

Improbã[a] quorundã auariciaz[a] proſeq̃ntes[b] q cũ de ſuis eccleſijs z eccleſiaſticis bñficijs multa[c]

s ¶ Iuſte. ſ. niſi aliud induiſerit tenor priuilegij ſpecialis. vt. ſ. in conſti. otho. cum non ſolum. in ſi. vel antiquitas conſuetudinis. poſſet enĩ antiqua cõſuetudo inducere q; aliq̃s ab alieno preſbytero eccleſiaſtica percipiat ſacramẽta et per cõſequẽs oblationes tũc factas. ar. in hoc qđ le. et no. per. ꝟ. eſt de reli. do. quod cõtingit. §. ſi. in con. cle. nã etiã in honorib⁹ cõſuetudo longa inſpicienda eſt. ff. de decur. non tantuz. §. ſi. vel niſi ex pacto cũ rectore matric; eccleſie fructus obueniẽtes capelle retineat ãnuatim p illis aliq̃d certũ ipſi rectori ſoluẽdo vt ple. not. per Inno. extra de ſpm. nõ ſatis. §. j. ꝟ. capellani. ar. eſt ne pla. vices ſu. c. ſi.

Cõſuetudo etiã circa ſacramẽtor; receptionem põt eſſe valida.

t ¶ Si q̃s aũt. ſcz capellanus miniſtrãs in hmõi capellis.

h ¶ Capellani miniſtrãtes. ſiue ſint ibi perpetuo intitulati: ſiue temporales ſtipendiarij: de quibus dixi. ſ. in con. otho. ad vicariam. §. vlti.
i ¶ Que. ſ. capelle.
k ¶ Saluo iure. vt. ſ. §. proxi.
l ¶ Ipſis. ſ. capellis vel capellanis.
m ¶ Ipſius eccleſie. ſ. matricis.
n ¶ Sine difficultate. nõ igitur cuz murmure vel cum litis expectatione: nec obijciendo compenſationem vel aliã imbrigationem. ar. C. de cõpen. l. in ca. ij. reſpon.
o ¶ Reſtituant. etiã exacto ab eis corporali iuramẽto p parte rectoris de fideli cõpoto inde reddendo. ar. in hoc qđ dixi. ſ. in cõ. libertatẽ. in ſumma. §. ſuppoſito. et. §. ſe. et. §. ſz nũq̃ hmõi executor.

v ¶ Contẽpſerit. Cõgrue interpellatus. ar. ff. de ꝟ. ob. ſi ex legati cauſa. ff. de re iudi. cõtumacia.
x ¶ Suſpẽſionis. ſ. ab officio. ar. ſ. in cõ. otho. audite. ĩ ſi. et qđ ibi no. p Io. an. eſt de pe. cupiẽtes. ꝟ. ſuſpẽſi in ſi. ĩ cõ. cle. Vel dic ab ingreſſu eccleſie. eſt de ſen. ex. c. i. §. ſi quis. et is cui. li. vj.
y ¶ Quouſq;. de hoc ple. dixi. ſ. c. cõſti. cum honeſtatis. ver. vltionem.

z Improbaz. Hec cõſtitutio nõ habet inter conſti. otho.
a ¶ Auariciã. de q̃ no. ſ. e. cõ. auditũ. añ ſi. j. reſp.
b ¶ Proſequẽtes. tanq̃ bonis moribus aduerſantem. vt ibi. Io. de athon.
c ¶ Multa bona. ſ. tẽporalia q̃ habeãt et pſunt.

bona ſuſcipiant: domos ipſarum[a] ⁊ cetera edificia negligūt vt integra ea nō ↄſeruēt ⁊ diruta nō reſtaurēt ꝓpter[c] qđ eccliaꝝ[d] ipſarū ſtatū deformitas[e] occupat ⁊ multa icōmoda ſubſequuntur: ſtatuimus atq; ꝑcipimus vt vniuerſi[f] clerici ſuorum beneficiorum domos ⁊ cetera edifi cia[g] prout[h] indiguerint[i] reficere ſtudeāt cōdecēter[k] ad qđ[l] per epōs ſuos vl archidiaconos ſollicite moneāt[m]. Si[n] q̄s vo poſt epiſcopi vel archidiaconi monitionē per[o] duos menſes id[p] facere[q] ceſſauerit[r] / ex[s] tunc epiſcopus clerici ſūptibus id fieri faciat diligēter / de[t] fructibus ipſi9[v] eccleſie et beneficij preſentis auctoritate ſtatuti: tātum accipi[x] faciens[y] quātum ad refectionē[z] hmōi

ff. de ver. ſig. bonorum

a ¶ Ipſarum. ſ. eccleſiarum.

b ¶ Edificia negligunt. qđ fit dupliciter vt ſequitur vel non conſeruando domos integras: vel nō reparando dirutas. vt extra de eccle. edi. c. j. in fi.

c ¶ Propter qđ. id eſt ꝓpter quaꝫ negligentiam.

d ¶ Ecclīaꝝ. ſ. ⁊ rectorie domorum.

e ¶ Deformitas occupat. cū tñ deſtructio vl menium vel murorum et deformatio proueniens ex ruinis a lege deteſtet cauēda eſt. ex de elect. fundamenta. §. digno itaq;. li. vj. ff. ne qđ i loco pu. l. vlti. ex de reli. do. q2 cōtingit. j. reſpō. in ↄſti. cle. hāc igit ↄſideratione habuit Jo. papa xxij. in reuocatione pluralitatis p ſuaꝫ cōſtitutionē execrabilis. §. i. ibi ruinis patent edificia etiā. imo cauendum eſt ne hmōi ruinis publicus deformetur aſpectus. C. de edifi. priua. li. ij. in fine.

Murorū ruina cauenda eſt

f ¶ Uniuerſi clerici. ꝓlati ſub hac generalitate curati etiā ac prebendarij et ceteri q̄cunq; beneficia eccleſiaſtica obtinētes includunt. ac. in hoc quod le. ⁊ no. s. c. cō. cū ſancti. §. precipimus. in prin.

g ¶ Edificia. manſum rectorie cōſtituentia. non eni intelligo hanc ↄſtitutionē intelligi extendi ad domos reddituales ipſorū bñficiatorū. nam in illis nō cauſatur deformitas prenoiata. ac. C. de falſa mo. l. vnica. §. domos vero. ff. de dā. infec. l. iiij. §. verecunde autē. ſed certe hic intellectus ruinis videtur reſtringere ↄſtitutionē iſtā cū tamē iuxta hunc intellectū ſufficeret dicere domos ipſorū bñficiorū ⁊ nō adijceret et cetera edificia. vt ergo nil ſit ſuperflue hic poſitū dic domos. ſ. māſiones ipſius beneficij ⁊c.

g ¶ Edificia. ſ. ptinētia ad bñficiū ipm quorū refectio ad ipſum bñficiatū imediate ptineat. ac. ex in prohe. §. pe. in fi. ibi reſecatis ſuperfluis ⁊c. ſecus tñ de domibus ab antiquo in fundū datis vel quarū refectio ad inquilinū vel aliū ptinet imediate ac. a cōtrario ſenſu auten. epm vel abba. c. vnico ij. reſpon. coll. x.

h ¶ Prout. i. ſi et quādo. ac. ff. ad trebell. facta. §. fi. ibi cum ſuſpecta.

i ¶ Indiguerint. neceſſariā refectionē importat. ac. ff. de impen. in re. do. fac. l. i. §. fi. et. l. ſe. Nō ẽ loquit hic de refectione ꝑcioſe picture parrab. vel apell. de qua habet inſti. de re. di. §. ſi quis in aliena tabula. imo nec de alijs voluptuoſis impēſis. ff. de ver. ſig. impenſe. §. vlti. et. l. pe.

k ¶ Condecenter. nō ergo apparenter dumtaxat ſuperficiali viſui vel vſui hoim lignis putridis caute ſupertectis. vt. j. ibi diligenter ⁊c.

l ¶ Ad quod. i. ad quam refectionem.

m ¶ Moneātur. ſ. inferiores bñficiati imo ad hac cogent vt ſequit. ac. ff. de offi. preſi. l. videtur.

n ¶ Si qs vo. etiaꝫ dic. ſ. inferior bñficiatus

o ¶ Per duos menſes. ſ. a tpe monitionis numerandos. vt hic patet.

p ¶ Id. i. refectionē nctiam.

q ¶ Facere. ſaltem inceptiue. nam aſs forte opus grāde eēt ſibi impoſſibile reficiendo in totum pficere. ex de tempo. ordi. ex tenore. §. verum. ex de furtis. c. vltimo.

r ¶ Ceſſauerit. hic eſt ac. ꝙ in illis qui p negligētiā ſuam talia permittant collabi: de dilapidatiōe poſſunt merito accuſari. ergo hoc poſſet eſſe vna cauſa quare fructus ſui bñficij licite valerent ſeqſtrari. ac. in hoc qđ dixi. s. in conſti. eccleſiarū. §. vlti. ver. permittūt. aliam vero cauſam adiungā j. e. ſuper ver. de fructibus. Idem quoq; eſt de iſto qui nemora antiqua nō cedua abſq; ardua neceſſitate incidit vel deſtruit. vt ple. not. in extrauag. Jo. predict. execrabilis. §. i. in glo. non magnificū

Fructus bñficij qñ poſſūt ſeqſtrari.

s ¶ Ex tūc. poſt lapſū duorū menſiū a tempore huius monitionis.

t ¶ De fructibus. pertinentibus ad rectorem. vñ hic nota fructus eccleſie pro refectione huiuſmōi domorum per ordinariū licite ſequeſtrari. quaſi priuilegio tacite hypothece ſint pro huiuſmōi indemnitate obligati fructus ipſius. ac. in hoc qđ caute no. extra de pigno. ex litteris in glo. fi. aliā etiam cauſam ſequeſtrationis ſcripſi ſupra in s. ceſſauerit. Jo. de athon.

v ¶ Ipſius eccleſie. no. ꝙ ſimplici locutione fructus eccleſie ad rectorē dicitur pertinere. Per qđ videtur ꝙ legatum relictum eccleſie eius deberet rectori. ac. ff. de ānu. leg. annua. §. ticia. ff. de cōdi. et de. filiuſfa. Sed certe in hoc videt conſiderari debere affectionem et intentionem legantis. ac. in in hoc quod le. et no. ff. ſolu. ma. ſi vero negociū. §. item quicquid. extra de teſta. requiſiſti. cum ſi.

x ¶ Accipi. ſub haſtatione premiſſa. vt plus offerenti dentur res huiuſmodi venales cum tractetur de executione per iudicem facienda in bonis alienis. ac. C. de fide inſtru. et iure haſte fiſca. l. duplex. per totum. li. x.

y ¶ Faciens. ſ. epiſcopus.

z ¶ Refectionem huiuſmodi. ſ. neceſſariam. vt dixi. s. in ver. indiguerint.

a ¶ Sufficiat. ſm iuſtuʒ arbitriū ipſius epiſcopi. alś remedio appellationis iniquū arbitriuʒ reparari poſſit. ar. ff. de oper. liber. ſi libertus ita iurauerit. C. de cōtrahen. emp. l. fi. et dixi. ṡ. in conſti. otho. baſilicarū. §. pe. ar. ff. que ſen. ſine ap. re. l. i. §. i. ver. ſi vero ideo.

b ¶ Peragendam. non ergo ī vſus alios cōuertendam. ar. ff. de re. eo. qui ſunt ſub tu vl̄. cu. magis. §. idē verbo. ne tñ. ff. de admi. tu. re. ad ciui. perti. l. i. cū ſi.

ſufficiat[a] peragendaz[b]. ¶ Cancellos[c]

c ¶ Cancellos etiā eccleſie. ij. pars alludēs cōi cōſuetudini anglicane p quaʒ refectio nauis eccleſie vbi inſident ipſi parrochiani laici ad ipſos parrochianos ptinent: cācelli vero refectio ad rectores. vt ple. dicam. j. in glo. priori.

Eccl'ie refectio ad quē pertinet.

d ¶ Ad hoc tenentur. de iure cōi fabrica ſeu reparatio eccleſie pertinet hodie ad rectorem iuxta ordinationem et ſolicitudinē epiſcopi cū ſub ipſo ſit trāſlata illa quarta fabrice eccleſie debita in ipm rectorem. ita ꝙ ille debet reparare eccleſiā qui habet huiuſmodi quartā. x. q. i. decreuimus. et. c. ſe. x. q. iij. pſcis. et. c. vnio. vbi de hoc. ita ꝙ laici de iure cōi nō compellātur. vt ſic intelligatur. xij. q. ij. quattuor. vt ple. no. Sup. ex̄ de pe. et re. romana in prin. lib. vi. Sed certe de cōſuetudine parochiani etiā laici ad huiuſmodi reparationē ɔpellunē. populus itaꝙ laicus huiuſmodi laudabilē cōſuetudineʒ cogitur obſeruare. ar. ex̄ de ſymo. ad apoſtolicā. hoc etiā no. Io. an. ex̄ de eccle. edi. c. i. et. c. de his. et dixi. ṡ. in glo. priori. Credo tñ ꝙ rector nichilominus in hac parte debet ſuā ſolicitudinē impartiri. ar. in hoc qd le. et no. ṡ. in conſti. otho. baſilicarū. c. vlti. licet eiuʒ per cōſuetudinē exoneretur rector a ſumptibus pſtādis. nō tñ eximiē a cura et ſollicitudine impendēda. ar. ff. de ſer. vr. predi. ſi domus. cuʒ ſi. Item rectoris hoc intereſt nedum propter decentiam eccleſie: ſed etiā qꝛ eo cuius mediate intereſt ſingulis annis ſi exigatur de huiuſmodi reparatione debeat rector reddere rationeʒ. xi. q. iij. c. i. audiet ergo rector cōpotum expenſarū circa huiuſmodi fabricam et etiā legatorum ad vſum fabrice relictorū et oim cōſimiliū ar. l. precalſ. ff. de ver. ſigni. l. qbus precipua cura. Suppoſita ḡ ɔſuetudie pbata: nūqd teneāē parochiani ad reptionē hmōi tāꝙ p onere reali vel tāꝙ perſonali. Videē ꝙ p onere pſonali. ar. ff. de mu. et oner. l. iij. §. cura. ſed ibi loquitur de onere iuncto perſone quo ad laboreʒ perſonalē vel corporaleʒ. vt no. C. vt nemi li. in emptione ſpecieꝝ ſe excu. l. vnica. li. x. ideo fortius facit. l. ff. de cenſi. de etate. j. reſpon. C. de capi. ciui. l. vnica. cum ſua glo. li. x. Credo tñ contra. ſ. ꝙ vnuſquiſꝙ parochianus teneatur ad hoc iuxta portioneʒ glebe ſeu terre quaʒ poſſidet intra ipſam parochiam: et iuxta numerū animaliū que nutrit ibidem. ar. C. de imu. nemi. conce. l. vlti. li. x. et. C. de oi agro deſer. l. pe. ibi municipē pro gleba ec̄. li. xi. ff. de mu. et ho. l. viarū. et. l. munerū. ī pn. et. §. ſed et qui ad reficiendas. et. §. patrimoniorū autē. ff. de cenſi. forma. §. ij. v. ſi qs vero. et. l. poſſeſſorē. ibi vt oēs pro modo prediorū ꝛc̄. imo et religioſi exēpti etiā ibidem habitantes terras ſeu animalia ad hoc habent contribuere. ar. C. de ſacro ſan. eccle. adminiſtratiōes. ff. de vecta. vie. cū ſi. qd tñ ipſi religioſi oino nō admittūt ar. op. p eis. ff. de mu. et hono. reſcripto. §. illō cū ſua glo. pe. ī ſi. cum onus de quo loquitur ibi ſit impoſitum rebus ꝫ non perſonis. ſicut etiā de collecta extraordinaria. vt ibi le. et no. di. ff. admunici. libertus. §. ſola ratio. lꝫ ſecus de collecta ordinaria eſſet dicenduʒ. vt. e. ti. l. qui originē. §. exactionē. Sed vnū in hac materia quero qd in pluribus locis conſueuit pendere de facto dicta ɔſuetudine vt prius ſuppoſita: nunqd parochia legitime diuiſa debent parochiani noue eccleſie aliqualiter contribuere ad refectionē antique matricis eccl'ie? videtur ꝙ nō. ar. ff. de aſſeſſo. l. ſi eadem. C. de offi. prefec. preto. affri. l. in noie dñi. §. qm ita ɔuenit. in fi. ꝫ in. §. interea. et ibi no. de diuiſiōe ſpatus. autē. vt iudic. ſine quo. ſuffr. §. idem tñ. coll. ij. Sed contra videē propter rationes precedentes. ff. de queſtioni. l. vnius. §. ſeruus in caput. ff. de decuri. l. vlti. cum ſi. Solutio aut prorſus eſt diuiſio huiuſmodi facta cōcurrentib⁹ illis. iiij. de quibus dicitur ſupra in cōſti. otho. cū ſit ars. §. i. in glo. vnius enī circa mediuʒ. tunc ad cōtribendum in refectionem ſeu reparationē huiuſmodi parochialis eccleſie nouiter erecte nō coguntur de iuris neceſſitate. vt in. l. precalſ. ar. C. de metropo. l. vnica. lib. xj. et in extrauag. Io. pape xxij. que icipit ſedes apoſtolica. videtur expreſſe xvj. q. i. precipimus. §. ſicut duo. cuʒ iam poſt diuiſioneʒ huiuſmodi due parochie oīno ſint diſtincte. vt dixi in dicta ɔſti. cū ſit ars. in glo. pretacta. qꝛ vna eccleſia alteri non erit ancilla: qꝛ eſſet illa peſſima conſuetudo. vt no. ex̄ de reſcrip. c. fi. ver. altera. li. vj. ī tñ ꝙ noua eccleſia ab illa parochia antiquoris eccleſie eximiē noie onere ꝫ honore. ar. C. de feri. a nullo in fi. niſi dicamus ex quadā eqtate illos parochianos noue eccleſie ſi contribuāt grām facere. denegando vero hic iniuriam cōmittere. ar. ff. de aqua quoti. et eſti. l. i. §. pe. et quod no. Sup. extra de electione. lꝫ canon. §. vlti. v. grām. li. vj. Nec obſtat ꝙ parochianis eccl'ie antiquioris per talē diuiſionē preiudicatur abſꝙ cōſenſu coꝝ ar. ff. de aqua plu. ar. in cōcedendo. naʒ huiuſmōi non requiritur. vt pꝫ in glo. ad quaʒ remiſi. ṡ. in prin. huius ſolutionis. nec hoc fit ſine cauſa vt ibi no. glo. ꝛc̄. ex̄ de re. iuris. ſine culpa. li. vi. cum ſi. pōt ita antiquuʒ immutari vt ſibi proſit licet per hoc alteri contrario noceat. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. deniꝙ idē. Aut capella eſt alia a matrice eccl'ia per diuiſionē extracta. vt. ṡ. in con. priori. et ſic nichilominus incole ipſius capelle noue parochiani remaneāt ipſius matricis eccleſie et tūc ad ipſius matricis eccleſie refectionem cum ceteris teneanē contribuere: ſic intellige. xvi. q. i. plures autē. in pn. ar. ff. de precar. huis. imo fortius ꝫ maius pre

etiā eccl'ie per eos q ad[d] hoc tenenē refici

Parochia ſi diuidaē quis antiquā reparabit.

faciant[a]: vt ſuperius[b] eſt expſſū. ¶ Archiepōs[c] vero ⁊ epōs ⁊[d] alios iferiores plātos domos et edificia[e] ſua ſarta[f] tecta et in ſtatu ſuo ꝯſeruare ⁊ tenere ſub[g] diuini iudicij atteſtatione pcipimus: vt[h] ipi ea reficī faciant que[i] refectione nouerint[k] indigere.

¶ **De procurationibus q̄ ratiōe viſitatiōis debent non exipiendis ab archidiaconis vel alijs iferiorib⁹ niſi cū viſitent.**

¶ **Summariū.**

¶ Null⁹ plātoꝝ rōne viſitatiōis ꝓcuratione exigat niſi viſitet: alr̄ donec reſtituerit ab igreſſu eccleſie ſuſpendat̄. Nec viſitātes ſubditos ſuos vltra cōſtitutū ab inocētio quarto expoſtulēt: et ſi cōtra recuſantes excoicatiōis ſniaꝫ tulerint nulli⁹ ſit efficacie.

cipue debetur pecunie refectioni antique eccleſie q̄ capelle noue. ar. ff. de operi pu. l. vlti. §. reſponſ. ſꝫ cuiꝫ eiſdē ſit indultū fauorabilr̄ vt ſacramēta et ſacramētalia ⁊ huiuſmōi i noua capella poſſint pcipere tū ab onerib⁹ matricis eccleſie per hoc nō reddātur exempti. ſ. in conſti. proxi. ff. de ſeruitu. vr. pdi. ſi domus. ff. quorū lega. l. i. §. ſi duo. Item hoc caſu capella dependens ſeu acceſſoria inducit naturā ſui pncipalis. ar. in hoc qđ le. et not. ex̄ de preben. ſuper eo. lib. vi. et qđ no. Sup. eo. ti. cuꝫ ſingula. v. dependeat. lib. vi. et facit. c. li. de reg. iuris. ac acceſſoriū. et facit ff. de fidei cō. generaliter cū ſuis ſi. Itē ad oia debita ⁊ cōſueta tenebuntur. ar. ex̄ de cenſi. c. i. in cō. cle. facit de ver. ſig. l. nimis. in prin. Nec obſtat qꝛ ipſi pochiani habēt eſ huiuſmōi capellā ſi dupli ci fabrica onerē tur ꝯtra legē dicenteꝫ reſpectu vnius que non debere duplicir̄ arctari. ar. ff. nau. cau. ſta. l. et ita ſi ſi. et. l. lꝫ. §. ſi. qꝛ hoc euenit ex coꝝ vl̄ predeceſſoꝝ ſuoꝝ ſi voluntaria impetratione capelle. ar. ff. qui ſatiſda. co. l. fideiuſſor. §. ſi neceſſaria. ff. famil. her ciſ. alienationes. vt dixi in queſtione ſolenni. ſ. in cōſti. otho. qđ in quoddā. in glo. vicarij ⁊c̄.

Parochiani q̄n̄q̄ ad duplicē reparationem tenentur.

a ¶ Faciant. ſ. epiſcopi.
b ¶ Superius. §. proxi.
c ¶ Archiepiſcopos vero. iij. pars.
d ¶ Et alios prelatos. de quibus habetur. ſ. in cōſti. otho. q̄m tabellionū. et dixi in ca. proxi. precedente. §. confitemur. in prin.
e ¶ Edificia. de his. ſ. j. reſpon.
f ¶ Sarta tecta. i. ſarcita ſeu refecta: tignū ſuper tectū eis apponēdo. x. q. iij. c. j. le. et no. ff. de vſur. hactenus. Cū autē huiuſmōi edificia fuerit vt p̄mittir̄ appodiata imo ſufficiēter tecta et reparata licebit eidē reparāti auferre vetuſta rudera inde cadentia. i. materiā huiuſmōi fractā et diſſolutā: et de illis ad placitū ordinare. ff. de dāno infecto. pretor ait. §. vlti. dum tū non in prophanos vſus ſed in alium vſum honeſtū domorū eccleſie. de cō ſe. di. i. ligna eccleſie. cum. iij. c. ſe.
g ¶ Sub diuini iudicij. dic vt le. et no. ſ. e. conſti. paſtor bon⁹. §. nos predicti.
h ¶ Vt ipſi. ſ. prelati.
i ¶ Que. ſ. edificia.
k ¶ Nouerint. ex certa ſciētia vel noſſe debuerint. arg. in hoc qđ no. ſ. in cō. otho. ꝗ latronū.

Sed neq̄ oneroſā ducāt ſecū multitudinē q̄ turbatione pariat: ſꝫ moderatā iuxta lateranēſe cōciliuꝫ.

Naturalis[l] diſpoſitionis effect⁹[m] ſemē[n] reddit ſerēti et fructū laboris multiplicat operāti[o] abſurdū vero ſimul et iniquū[p] nemo dubitat ibi quēq̄ vbi nō ſeminat metere ⁊ ex hijs colligere que nō ſpergit. ¶ Ex[q] hijs ſacrorū canonū[r] prouiſio eq̄tate pōderata decreuit vt eccleſia q̄ viſitationē recepit i tpālibus ⁊ ſpūalibus eccl̄iaꝝ bonis ſalubrir̄ cōſtitutis iſtitutā ꝓcurationeꝫ exhibeat viſitāti. Cū[s] aūt rōne viſitatiōis ꝓcuratio debeat̄[t] ſi q̄d exigat̄ vl̄ recipiatur[v] huiuſmodi

l ¶ Natural' diſpoſitionis. hec con. adijcit ad illā. ſ. in con. otho. de archidiaconis.
m ¶ Effectus. nō itelligas hic diſpoſitionē naturalē p impreſſionem ſcꝫ abſq̄ gr̄a cooperante diuina. ar. i hoc quod dixi. ſ. e. con. q̄m ecca. §. ad hec. v. gr̄aꝫ.
n ¶ Semen ſerenti reddit. vt in pſal. Qui ſemināt in lachrimis vſq̄ in finē illius pſalmi.
o ¶ Operanti. nō ſi i mollis loco quieſcēti. ar. in hoc qđ dixi. ſ. in prefatione ante cōſti. othonis nec alijs delitijs iuxta deſideria carnis nimis idulgenti. ar. in hoc qđ dixi. ſ. e. con. amoris proprij. j. reſpon. in glo. de qua in ſi. vſus. Nam diuturna quies vicijs alimenta miniſtrat. non autem virtutibus fructuoſis. vt hic. Verſus.
p ¶ Iniquū. cui tū iniquitati tam ad litteram q̄ ad intellectum pleriq̄ damnabiliter non metuūt inherere. ar. in quod dixi ſ. e. conſti. in prohe. §. ſane. in magna glo.
q ¶ Ex his. ij. pars.
r ¶ Canonū prouiſio. de qua no. ſ. in cōſti. otho. de archidiaconis. et. ſ. e. con. domus dei. §. vlti. in in glo. que preſtatur.
ſ ¶ Cum autem. verſiculus.
t ¶ Debeatur. vt in glo. ad quas iam pxi. remiſi.
v ¶ Vel recipiatur. procuratio licet nō exacta ſed gratis oblata. vt no. in dicta conſti. de archidiaconis. §. i. ver. dumtaxat.

ratiõe [a] ceſſante iam male recepti ⁊ idebiti [b] nomĩe ſubijt. ¶ Cũ [c] igit̃ intellexerimus ꝙ pleriq; p̃lati [d] ꝓcurationes a ſubditis exigũt licz viſitatiõis officiũ nõ ipẽdant: nos tam eccl'iaꝝ idẽnitat: ꝙ p̃latoꝝ [e] ſaluti cõſultius ꝓuidentes diſtrictius inhibemꝰ ne [f] q̃s eoꝝ ꝓcurationez: q̃ rõne viſitatiõis debet̃ ab eccleſia quacũq; recipiat: niſi [g] cũ eidẽ viſitatiõis officiuz ipendit [h] q̃ [i] vero receperit donec reſtituerit ab [k] igreſſu eccleſie ſit ſuſpenſus.

¶ Epiſcopi [l] vero et alij inferiores p̃lati cũ viſitãt i ſuperflua comitiua ſeu euectõnũ nũero vel alias in expẽſis grauare ſubditos nõ p̃ſumãt vltra quãtitatẽ ⁊ numerũ determinatum in conſti. fe. re. Innocentij [m] pape quarti: ne [n] viſitãtes magis videant̃ lucris [o] pecuniarijs inhiare ꝙ eccleſiarũ velle cõſeruare ſtatũ: vel ſalutẽ [p] querere animarũ. qḋ [q] ſi contra facere [r] attẽtauerint [s] ſubditis [t] nõ [v] parcant i hac parte. In ſubditos autez

a ¶ Ratione ceſſante. de hoc ple. dixi. ſ. in conſti. otho. alicubi. §. quo dante.
b ¶ Indebiti. ergo cõpetit repetitio. vt etiã infra ſequitur. Sed cõtra ex quo ſcienter et gratis procuratio indebite eſt ſoluta. ar. ff. de re. iuris. cuius per errorẽ et in eo qḋ no. ex. de ſolutioni. c. vl. Solutio licz ſic ſoluẽs in fatuitate ſit vel i culpa / recipiẽs tñ hmõi indebitũ eſt in dolo qui prepõderat cul pe. ff. ad. l. acq. ſi obſtetrix. Uel dic ſoluẽtẽ pro curationem ſic indebitaz velle repugnãtiã cũ neceſſariuz reſpectum debeat habere ꝓcuratio ad actũ viſitationis etiam iprẽſcriptibiliter. vt le. et no. ex. de preſcrip. cuz ex officij. §. nos igitur. licet q̃ tantã q̃titatez prelato ſcienter ſoluere ⁊ donare poſſet. vt in ꝯtrarijs: noie tñ huius procurationis hoc nequit niſi viſitanti vt hic. vnde quod potuit noluit: qḋ voluit adimplere nequit. ar. ex. de offi. delega. cuz ſup abbatia. §. ſi. C. ſi quis alt̃. vl' ſibi. l. multum intereſt. cum ſi.
c ¶ Cum igitur. iij. pars.
d ¶ Prelati pleriq;. al's archidiaconi.
e ¶ Prelatorũ ſaluti prouidẽtes. et ſic forte bñficiũ illud cõfert̃ inuito. vñ ſignat̃ cõtra. ff. de re. iur. inuito. Solutio. quicqḋ alibi ſcripſerint g. vel docto. quorũ dicta in hac parte patiũtur calũniam. Tu dic ſcḋm alterã opinionẽ in g. in. l. ꝯtraria. ꝙ bñficiũ gaudiũ tribuẽs capiẽti nõ cõfert̃ inuito. ff. de ver. ſig. quorũ in ſi. Sũt enĩ hec quaſi ꝯtraria cũ volẽs triſticiam habeat de emptione libertatis animi generoſi. gaudiũ vero p placentiã animi laxat. Illud quoq; dicit̃ ꝓpriũ bñficiũ qḋ gaudiuz tribuit. auten. q̃bus mo. feu. a. §. bñficiũ coll. x. qḋ ſatis textus aperit dicens bñficia tũc p̃ſtari inuitis qñ eorũ vtilitati nõ volũtati cõſulitur. xlv. di. et qui emẽdat. ar. hic in littera noſtra. Aliter tñ no. Guy. xlv. di. et que in ſi.
f ¶ Ne quis. ſ. prelatus.
g ¶ Niſi cũ eidem. ſcz eccleſie catho. Et hec ratio forte mouet prouide epos huius regni qui in viſitationibus ſuis procurationes ad eccl'ia cõiter nõ exigũt: q2 ad ſingulas eccleſias ob cauſam viſitationis nõ declinãt. licet plene pſonas viſitãt tam clerũ ꝙ populũ od hanc cauſam nũc ad vnũ locuz nũc ad aliũ cõgruũ cõuocando: cũ tñ ꝓcurationẽ debeãt recipe tantũmõ de locis viſitatis. vt hic et ex. de cenſi. romana. i. li. vj. et no. xlij. di. nõ oportet miniſtros. lz hoc ſit contra intellectuz Jo. an. ibidem. v. viſitatis.
h ¶ Impẽdit. in propria pſona. tũc vñ licet vnaz eccleſiã vel plures eodẽ die viſitare. ille tamẽ nõ debet niſi ad vnam procurationẽ ꝯtribuere vt le. et no. per Guy. ex. de cenſi. felicis. li. vj. Alioquin cũ nequiuerint pſonaliter viſitare tũc licet neceſſaria ſint p prelatos ipos taliꝰ miniſtrãda. ex. de offi. or. inter cetera. tñ nõ eſt improbandũ ꝙ illi tñ qui viſitãt ꝓcurationẽ recipiãt victualiũ moderatam vel pecuniaz p eiſdem: nõ aũt ipi p̃lati quicq̃ hac de cauſa quorũ noie viſitat̃ habent recipe cõtiure. vt no. p Guy. et Jo. an. in dicto. c. felicis. ex. de offi. ordi. ſi epiſcopus. li. vj.
i ¶ Qui vero. ſ. inferior prelatus.
k ¶ Ab ingreſſu eccleſie. de tali ſuſpenſo dic ex. de ſen. ex. is cui. lib. vj.
l ¶ Epi vero. iiij. pars declarãs hoc qḋ le. et no. ſ. in cõ. otho. de archidiaconis. §. eccleſias autem.
m ¶ Innocẽtij pape. iiij. ex. de cenſi. romana. li. vj. §. procurationes. cuz. l. ibi allegat̃. ſup ver. in canonibus. le. et no. c. ti. c. exigit. li. vj.
n ¶ Ne viſitãtes. ratio efficax ad premiſſa.
o ¶ Lucris inhiare. tales enim prelati liter filios dei nõ cõputant̃ ſed mercẽnarij dicũtur. vt ſignãter legitur viij. q. i. ſunt in eccleſia quidam.
p ¶ Salutẽ querere alaruz. ſed vtinã p̃lati noſtri temporis hanc ſalutem haberent in intentione: cum integritas preſidentium ſit ſalus ſubditorũ. xli. di. miramur.
q ¶ Quod ſi. verſiculus.
r ¶ Contrafacere. ſubditos grauando vltra conſtitutionẽ Innocentij pape quarti.
s ¶ Attentauerint. epiſcopi vel prelati.
t ¶ Eis. ſ. epiſcopis et prelatis.
v ¶ Non parcant in hac pte. ar. x. q. iij. q2 cognouimus. C. de iure fiſci. l. prohibitũ. li. x. vbi ſubditus licite reſiſtit ſuperiori in ſuo officio erranti. ſic C. de metha. l. deuotuz. li. xi. le. et no. C. de execu. et ex ac. l. ꝯtra noſtrũ. c. li. ff. de pollici. l. totiẽs. §. ſi. de qua materia. ſatis no. di. ex. de reg. iur. quod quis mandato. ꝑ. c. ea que fiunt. li. vj. Sed nun=

Beneficiuz an poſſit cõferri in inuitum.

Procuratio ã poſſit recipi a p̃lato perſonaliter non viſitanti.

quid in ſuperfluis dumtaxat poſſit talis p̄latus iuſte repelli? Dicit g. φ ſic. vt no. ex̄ de cenſi. cuȝ apoſtolus. in glo. quid ergo. ar. ff. de aqua quotidiana et eſti. l. i. §. trebatius. facit ad hoc q2 φtum in eo in quis deliquit eſt puniendus. ff. de hys qui bus vt indig. reſcφtū ar. opti mū auten. de he re. et falci. §. ij. ver. ſi quis nec in plures. colſ. j. C. de donat. l. ſancimus. ex̄ de reg. iur. l. vtile. li. vj. ff. de var. et ex̄oꝛdi. cog. l. i. §. iij. honoratis. in ſi. Dicunt tū Vincē. et Jo. an. in dicto. c. cū apſus. φ ſi equi teneā tur inſeparabi les q2 p̄latus nō vult admittere huiuſmodi p̄curationē debitam: niſi habeāt etiā in ſuꝑfluis quo ad oēs et in totum poterit p̄curatio denegari.

latas[a] hmōi occaſione excōmunicationū ſuſpēſionum et interdicti[b] ſententias ipſo iure decreuimus eſſe nullas. ¶ Secū[c] etiā viſitationis[d] tempoꝛe ſuperfluā ⁊ onerosam[e] multitudinē hoim non adducant per[f] quam eccleſiarū requies[g] perturbari ſepi⁹ cōſueuit/ ſed moderationem conſequantur conſtitutionis canonice in[h] lateranēſi cōcilio p̄mulgatā.

¶ Ne pecunia recipiatur a ſubditis pꝛo crimine vel delicto notoꝛio.

ar. ff. de aqua quoti. et eſti. l. j. §. iteȝ queritur. In eandeȝ ſententiā declinat Inno. ex̄ de excell. p̄la. cū ad quoꝛūdam. vt ple. dicā. J. in glo. pꝛoxi. facit pꝛo hac parte. xi. q. iij. ligamen. ibi ſe pꝛiuat. et. c. plerique. i. reſpon. ibi poteſtate ſe pꝛiuat.

Excoīcatio lata ī ſubditos nō p̄curātes p̄latū an teneat

a ¶ Latas ſentētias foꝛe nullas. Cōfunditur hic ſentētia Ber. in dicto. c. cū apſus. in glo. φd ergo. in ſi. qui dixit ſentētiā hac occaſione latam tenere lȝ fuerit iniuſta. ar. xi. q. iij. c. i. et appꝛobat opinio Inno. poſita ex̄ de exceſ. p̄lato. cū ad quoꝛūdā. vbi dicit ſententiam latam per ipſum excedenteȝ moduȝ latera. concilij in dicto. ca. cum apoſtolus fieri nō poſſe: licet tunc ſubditus denegauerit euȝ admittere in nūero debito. de quo dic. vt. ſ. in glo. pꝛoxi. Hoſtien. vero nititur dictaȝ cōtrarietatem ſoluere in dicto. c. cum ad quoꝛūdam φ ſententia Inno. ſit vera vbi erroꝛ intolerabilis expꝛimitur ī ſentētia puta q2 epiſcopus dicit excōmunico te: q2 nō pꝛocuras me cum centum equitaturis. et ſic textus iſte qui elicitur de. c. cuȝ ad quoꝛūdam. exēplificat decre. ex̄ de ſen. excō. per tuas. Aut nō exφmitur erroꝛ et tūc ſtet dicta opinio g. ſed certe tūc hec littera et illa decre. vel de qua extrahitur eſſet ſuperflua contra. l. extra in pꝛohe. pꝛope. ſi. ibi reſecatis ſupfluis. ſic φꝛo vꝫ ſceuolā reſφdēdiſſe gallū de vboꝝ ſupfluitate. ff. de liber. et poſt. l. gallus. ſi. reſpon. ibi quid recte ⁊c̄. immo textus iſti non cōtinerēt aliquod dubiū. cuȝ tū dūtaxat lex debet ſtatui ſup bono et difficili. vt le. et no. ff. de carbo.

edic. l. item labeo. Dicam auteȝ hunc rigoꝛē introductum etiaȝ erroꝛe non expꝛeſſo in ſententia huiuſmodi ad obſeruationem illius concilij extra de cenſi. cum apoſtolus. et no. Jo. and. in dicto. c. cū ad quoꝛūdam. ſic extra. e. conſti. eccleſiarū. §. vlti.

¶ Summariū.

¶ Pꝛelati iuxta conſtitutionem othonis eccleſias vtiliter et fideliter viſitantes: nec eas expenſarum onere grauantes: ſed earū rectoꝛes et vicarios decenter in his que ſcire debent erudientes: caueant ſummopere ne p̄ aliquo moꝛtali ⁊ notoꝛio crimine vel de quo ſcandalū oꝛiri poſſit pecuniā a delinquēte recipiāt ſed ipſuȝ condigna aīaduerſione puniāt idq3 epiſcopi obſeruandū curent.

Deus[i] omnipotēs[k]

b ¶ Interdicti de quo le. ⁊ no. per Car. et ex̄ uag. bonefacij viij. p̄uide attendentes.

c ¶ Secū etiā. v. ps reſtricans explicando idē qd habetur. ſ. in conſti. otho. de archidiaconis. §. i. ver. nō ſecum ducāt.

d ¶ Viſitacōis tēpoꝛe. nō ergo extendit hec p̄hibitio ad aliū tēpus ſi p̄latus declinaret ad rectoꝛeȝ alio tēpoꝛe tanφ ad amicum. ar. ex̄ de p̄ſūptionib⁹ nōne. cum ſi.

e ¶ Onerosam multitudinē. φ nichil habet honeſti auten. de refendari. §. pe. colſ. ij.

f ¶ Per quam. ſcȝ multitudinem.

g ¶ Requies perturbari. contentiones nāq3 excitat oīno. ff. de leg. ij. l. cū pater. §. dulciſſimis. in ſi. varie enim ſunt hoim voluntates. ff. ad trebell. l. q2 poterat. Jo. de athon.

h ¶ In laterañ. ꝯcilio. extra de cenſi. c. cū apſus.

i Deus. hec conſtitutio adijcit ad eandem cōſtitutioneȝ ad quam adijciebat. ſ. c. pꝛoxi. ſcȝ ad illam que habetur ſupꝛa in conſtitu. otho. de archidiaconis.

k ¶ Omnipotens. ſua nanq3 poteſtas ſimpliciter oīa trāſcendit. vn̄. geñ. xvij. c. ego de⁹ omipotēs. omnia ergo poteſt facere: in nullo vero deficere. vt no. Jo. an. extra de ſum. tri. c. i. nam de ſe dicit Data eſt michi omnis poteſtas in celo et in terra. Mathj. vlti. eſt ergo rex oīpotēs in cuius ditione cūcta ſunt poſita. heſter. vij. al. viij. c. Quod tamē p̄teritum eſt nequit non fuiſſe. ff. de cap. et poſt. re. in bello. §. facte aūt cauſe. auten. de equ. dotis. §. que ergo. colla. vij. poſſet tamen virgineȝ poſt coꝛruptionem oīno integram reddere: ſeras ventris ipſius reſtringendo tanφ virginis. Iteȝ et p̄ ſubductionis a memoꝛia hoim. Item et per remiſſioneȝ pene quin tū de facto ſit verū dicere φ fuit coꝛrupta nō poſſet facere poſtea. C. de raptu virgi. l. i. ſ. reſpon. ſic intellige. xxxij. q. v. ſi paulus. de hoc no. extra de bigamis. c. ij. p̄eterea nāq3 ſic nō

Deus an poſſit oīa

cui⁹ [a] oia [b] ſūt p̄ciū quod
libet ꝓ delicto non accipit
et [c] holocauſtū nō poſtulat
ꝓ peccato. quidā vero ad
aliorū regimen deputati
hoc ignorantes [d] aut ex te-
meraria quadā īduſtria [e]
cōtemnētes cū peccatur a
ſubditis debitā [f] penā ꝓ [g]
pecunia remittūt. ex quo
fit vt deo [h] nō īdulgēte tā [i]
iudex criminis ꝙ [k] cōmiſſor
ſua ī codē ſacculo ꝯſignēt
delicta pariter [l] iudicādi.
Et [m] quia ſecundū beatū
Iſidorū nullā reus ꝑtime
ſcit culpā quam redimere
nūmis exiſtimat: non [n] ex
hoc mala volūtas minui-
tur [o] vel mutatur ſed poti⁹
datur auctoritas [p] et licen
tia delinquendi [q]. Cir-
ca [r] correctionē quādā cri-
minū taliū ꝑſtatus etiā le-
gatus ſtatuit vt archidia
coni eccleſias vtiliter et fi-
deliter viſitēt de ſacris va
ſis et veſtibus et qualiter
diurnis officiis eccl'ie ſer-
uiatur et generaliter de tē
poralibus et ſpūalibus in
quirendo et q̄ corrigenda
inuenerint/corrigant dili
genter. eccleſias autē non
grauēt ſupfluis expenſis
ſed ꝓcurationes dūtaxat
dū viſitant exigant mode
ratas. nō ſecū ducāt extra
neos ſ; modeſte ſe habeāt
in familia et equis: nec pe
cuniā ad hoc vt nō viſitēt
vel nō corrigant vel vt cri
mina non puniant ab ali-
quo recipere ꝑſumāt. nec
aliquē ſentētiis ſuis inuol
uant iniuſte vt ab eis poſ-
ſint pecuniam extorque-
re vnde cum hec ſapiant [s]
ſimoniacā prauitatē: de-
creuit vt qui talia preſūp-
ſerint agere ſic extorta in [t]
duplū erogare in pios vſ⁹

non cadant ſub predicto preſentis potentie.
a ¶ Cuius. ſ. dei.
b ¶ Omnia ſunt. vt in pſal. Dñi eſt terra. vſq; in ſi. primi verſus. et in pſal. Deus deorū dñs. in ver ſu q̄m mee ſunt omnes fere ſiluarū: cum duobus verſibus ſe.
c ¶ Et holocauſtū. vt in pſal. Expectans expectaui. ibi holocauſtū et ꝓ peccato nō poſtulaſti: dicitur aūt holocauſtū ſpēs ſacrificii q̄ igne cōſumebatur et cōponit ab holon qḋ eſt totū et cauſtos qḋ eſt incendiū vt not. Guy. l. diſ. ponderet.

Holocauſtū qd ſit

d ¶ Ignorantes. nō hic ignorantiā aſſimila cōtemptui. qḋ dic vt not. ſ. in cō. otho. baſilicarū. §. porro ꝟ. nō negligētiā.
e ¶ induſtria. alludit vulgari q̄ imaginatiue malicioſi cauti dicunt et induſtrioſi al's tamē induſtria accipit in ſignificatiōe bona ſeu laborioſa. C. arbi. tute. ſi defunct⁹
f ¶ Debitā penam. infligēdā iur̄ ea q̄ dixi. ſ. in conſti. otho. licet ad profugandum. ver. digne. circa medium ibi caſtiget ergo.
g ¶ Pro pecunia. quā gratius intuetur ꝙ ſolem vt dixi. ſ. in cōſti. otho. auditu prope ſi. i. reſpon. auarius retinent ꝙ iudas proditor q̄ argēteos nō retinuit. ſ. in preciū pcti datos et cū eis ꝓiectis in templū dñi lucrū ſituit laqueo ſe ſuſpendit. vt habetur Math. xxvii. c.
h ¶ Deo nō indulgēte. nō ergo ad remiſſionē ſiue ligamē eccleſie militātis ſequit ſemꝑ indulgētia nec vinculatio eccleſie triūphātis niſi claue rectitudinis mediāte. vt hic ar. de re iudi. cū eterni. in prin. li. vi. de quibus duabus viis dixi. ſ. in cōſti. otho. qḋ in quoddā in ſi. primi reſpon.
i ¶ Tam iudex. al's vindex q̄. ſ. deberet crimē eccleſiaſticū canonice vlciſci ſed potius in perſona ꝙ i rebus. vt le. et no. xvi. q. vi. q2 cognouimus. ar. i hoc qḋ no. ſ. e. cō. ad tutelā. §. nos igitur. in prin.

k ¶ Ꝙ cōmiſſor. i. ſceleris perpetrator.
l ¶ Pariter iudicandi. C. de epi. et cle. ſi quēꝗ. l ſi. de q̄ plene dixi. ſ. e. con. ad tutelā. §. i. ꝟ. ꝯſenſum.
m ¶ Et q2 ſcḋm beatū yſidorū. vt p3 hec auctoritas. xi. q. iii. pauper. ar. lxxxiii. di. c. i. et facit. ff. de penis. l. i. in ſi.
n ¶ Nō ex hoc id eſt ex huiuſmodi redēptiōe pcti p nūmos.
o ¶ Minuitur. inſti. de ſuſpec. tu. §. pe.
p ¶ Auctoritas de hoc dixi. ſ. in ꝯſti. otho. ꝯ latronū. i. reſpō. ꝟ. defenderet.
q ¶ Delinquēdi. maxime cū facilitas venie incētiuū tribuat delinquendi. ex̄ de vi. et. ho. cle. vt clericorū.
r ¶ Circa correctionē. ii. pars. in qua refricat id qḋ habet. ſ. in conſti. de archidiacōis. vñ illa q̄ ibi ſcripſi hic ſi placet tibi ſufficiāt paucis adiectis in hac parte.
s ¶ Sapiāt ſymoniacā prauitatē. Scias vti q2 i hac materia in hiis q̄ prohibita ſunt q2 ſymoniaca de quo no. ex̄ de offi. de le. ex parte. ii. extra de pac. cū pridē. in hiis ſufficit voluntas ad introducendū pctm̄ ſiue ſtet in finibus ſuis ſiue progrediatur ad actū emendi vel vendendi ſiue etiā paciſcendi. ſed non ſufficit ad irregularitatem introducendam. niſi progrediat ſaltē ad actū paciſcendi. In hiis que ſunt ſymoniaca: q2 prohibita de qua no. in decre. predicta nō ſufficit voluntas ad introducendū pctm̄ puta renūciando ad opus alterius dum tñ ydoneus ſit et cōuentio non intercedat et hoc no. Guy. in Roſar. i. q. i. c. ii. hic tñ dic finaliſ vt no. ſ. e. cōſti. q2 plerūq; in ſi. primi reſpon.

Symoniaca ſunt duplicia.

t ¶ In duplum. diuerſi ſunt caſus in hac materia Nā aut loquimur de onere qḋ imponit prelatus viſitās exigendo procurationes per plures dies ꝙ ipſe viſitet: tunc locū habet pena ex̄ de cenſi. procurationes. aut queritur de onere munerū in ipſa viſitatione pceptorū: et tunc locū habet pena ex̄

Prelat⁹ de cenſi. romana. §. caueãt. li. vj. Aut queritur de oneꝛe quo ad exenia qñ nõ viſitat: tunc locuz hꝫ qđ le. et no. xviij. q. ij. viſitandi vſqꝫ ĩ fi. q̃ſtionis. Aut queritur de onere qđ imponit prelatus exigẽdo a ſubditis plus q̃ in procurationẽ impendit: tũc locuz habet pena. extra. de imunita. eccle. q꞉ pleriqꝫ. vbi hoc no. Jo. an. in fi. ꝙ ſic diuerſa pena ẽ ĩ iſtis ar. in hoc quod no. eẽ de elect. cumana. in glo. fina. nec pñt hic ſtatuta pape ꝑ partez remitti. extra de cenſi. exigit. in fi. lib. vi. ar. in hoc qđ no. s. in in ꝯſti. oth. ad vicariã ꝟ. iuret. in fi.

Prelat⁹ ſi pl⁹ exigat a ſubditis q̃ debeat qualiter puniatur.

a ❡ Nos igit. iij. pars.

b ❡ Moꝛtali. de huiuſmõi legit. xxv. diſ. §. criminis. ver. ꝙ quis apſus.

c ❡ Et notoꝛio de quo ſatis dixi. s. l cõ. otho. contra latronẽ in magna glo.

d ❡ Vel de quo ſcꝫ crimine.

e ❡ Scãdaluz. declarat qđ. s. dixit notoꝛio.

arbitrio epiſcopi ſui reſtituere compellãtur: ſalua alia nichilominꝰ pena canonica contra ipſos. Precepit etiam vt dicti archidiaconi capitulis per ſingulos decanatus frequenter interſint: in quibus diligẽter inſtruãt inter alia ſacerdotes vt bene ſciant et ſane intelligãt verba canonis / miſſe / et baptiſmatis ea ſcilicet maxime que ſunt de ſubſtantia ſacramenti. ❡ Nos[a] igitur ſtatutum predicti legati contra tales editum adiuuantes adiiciendo ſtatuimus ne archidiaconi ꝓ aliquo moꝛtali[b] ⁊[c] notoꝛio crimie vel[d] de quo ſcandaluz[e] oꝛiatur[f] pecuniã[g] a[h] delinq̃nte pro ipſo recipiãt: ſed cõmiſſũ crimen puniant animaduerſione condigna[i]. Epiſcopis[k] vero diſtricte precipimus vt huiuſmodi ſtatutum[l] ſalutare firmiter[m] faciant[n] obſeruari.

❡ Ne beneficia ſpiritualia tradãtur ad firmam.

❡ Summariũ.

❡ Datio eccleſie ſeu eccleſiaſtici beneficij laico ad quoduis tẽpus: et clerico vltra quinquennium facta nullius ſit efficacie nec ex ea naſcaẽ inter contrahentes iuſta actio etiã ſi alter omni priuilegio renunciet: atqꝫ inſuper tertia pars prouentuum ei⁹ rei quam de facto ad firmaz dediſſe conati ſint fabrice maioꝛis eccl'ie applicenẽ: quo circa caueant eccleſiarum patroni.

Indignũ[o] eſt in ſpi

ec. imo foꝛte hec ſunt diuerſa. ar. in hoc qđ no. s. in cõ. otho. quod ad vener. §. pe. in prin. magne g.

f ❡ Oꝛiatur alſ generatur.

g ❡ Pecuniaꝫ recipiant. ar. in hoc qđ ſignanter no. j. e. conſti. cum partes. §. i. ver. dedit. Sed contra eẽ de cenſi. romana. §. notoꝛia. li. vj. Solutio. loquitur ibi de epõ vel eius ſuperioꝛe qui penas poteſt cõmittere et ſuper illis diſpenſare: hic vero loquitur de archidiaconis qui huiuſmodi nõ poſſunt. vt pꝫ in glo. ad quã remittaꝫ. j. e. g. fi. licet ibi emendas pecuniarias poſſum exigere: nõ tñ illas niſi damnabiliter imburſare. vt ibi no. Guy. §. deniqꝫ. li. vj. ar. op. eẽ de offi. oꝛdi. irrefragabili. §. vlti. nam ſic accipiẽs potius dꝫ coꝛruus q̃ colliba. ar. in hoc qđ le. et no. ij. q. vij. nõ omnes. et. c. ſe. vel dic ꝙ ſic. q. precio. nõ poteſt pecuniã recipere. vt. s. in prin. huius conſti. not. glo. eẽ de offi. le. niſi in prin. ar. eẽ de vi. et ho. cle. vt clericoꝝ. §. pe. eẽ de ſy. nemo. Opponiẽ. ij. de. l. ff. de penis. l. i. §. vlti. C. de ſpoꝛtulis. l. ij. Solutio. ibi loquiẽ in iudice ciuili in quo non eſt ita deteſtabile q꞉ nõ applicat ſibi ſed fiſco vel rei publice. vnde quo ad illuz queſtum non preſumitur nequiter ſollicitus eſſe. ar. ff. de admini. tuto. ſi minoꝛis. in fi. Tu tñ in hac materia dic finaliter ſm iura canonica. vt no. extra de penis licet. ſed archidiaconus nõ põt penam cõmitte vt no. ibi Ber. et eſt concluſio ſua ibi. et vide ibi Innocen. et nota ibi ꝙ vbi archidiaconus nõ poteſt diſpẽſare non poteſt cõmutare penã ſed caueat de cõſuetu. ſꝫ q̃ lati⁹ de hoc tractaẽ extra de arbitriſ dilecti.

h ❡ Ab ipſo delinquente. nec ab alio vice ſeu loco ipſius. ff. de adminiſtra. re. ad ci. perti. l. ij. §. i. cuꝫ ſi. Jtẽ intelligo ꝙ nec directe ſed nec indirecte pro redemptiõe pene coꝛpoꝛalis inſliẽ etc. vbi enim ꝓhibitio non cõcernit foꝛmam ſed ꝑncipaliter effectum rei. ibi q꞉ nõ licet vna via directe nec per aliam licebit per obliquũ ff. de tu. et cur. dau. l. ſcire opoꝛtet. §. i. ff. ad trebel. l. mulier. §. i. auten. de here. et falci. §. ex heredatos. colla. i. auten. vt de cetero cõmuta. rerum ec. non fi. §. de cetero. vbi neqꝫ illoꝛuꝫ ius per medium imperium proficiſcatur. colla. v. ſecus tamẽ ex principali intentione prohibẽtis directum tantum prohibetur. nam tunc via obliqua ex quadã conſequẽtia intercea permittimus. inſtiẽ. de adop. §. pe. le. et no. per di. ff. de autoꝛi. tu. l. i. in prin. vel dic vt no. s. in ꝯſti. alicubi. §. fi. ĩ glo. qđ ergo.

i ❡ Condigna. vt remiſi. s. e. j. reſpon. ꝟ. debitã.

k ❡ Epiſcopis vero. verſiculus.

l ❡ Statutũ. contra archidiaconos vt premittiẽ.

m ❡ Firmiter. non ergo deſidioſe vel negligẽter. vt le. et no. ſupꝛa in conſtitutione otho. ad baptiſmum. §. vltimo.

n ❡ Faciant. ſ. epiſcopi per cenſuras. de quibus habetur eẽ de ver. ſig. querenti. cum ſi.

o Indignũ eſt. que conſtitutio adijcit ad illã que habetur. s. in conſti. otho. eccleſias. et. c. cum laicis. et. c. alicubi.

ritualibus pecuniariũ[a] intre[b] commercium dicente[c] apoſtolo petro ad ſymonē Nõ eſt tibi pars neqꝫ ſoꝛs in ſermone iſto. auare eni et facili[d] ſpiritualia[e] vendit qui eoꝛum exercitium pecunie interuentione cõducit[f]

¶ Pꝛoinde[g] igitur conſtitutionem pꝛedicti legati comperimus inhibentem ne dignitates vel officia: puta diaconatus vl' archidiaconatus vel pꝛouent⁹ eccleſiaſtice vel ſpiritualis iuriſdictiõis exercitiuꝫ ſeu ex pecunia vel altari: vel aliis ſacramentis quibuſlibet vllo[h] modo cõcedant ad firmaꝫ. ¶ Nos[i] autem contra hoc tam ſãctũ et tam ſalubꝛe ſtatutũ fieri a pluribus audiẽtes adiiciendo ſtatuimus vt ſi de cetero quiſpiam contrafecerit[k]: datio[l] ad firmã ſic facta non teneat: et[m] cõtrahentium neuter alterutri ex tali contractu tanq̃ inualido[n] quacunqꝫ iuris auctoꝛitate aut beneficii huiuſmodi noſtre conſtitutionis expꝛeſſa renũciatione vl' alia pactione vallato[o] aliquatenus obligetur[p]. Nichilominus[q] tertia[r] parte pꝛouentuum[s]

a ¶ Pecuniariũ. al's deficit hec littera.

b ¶ Intre cõmerciũ. ſ. animi intẽtione. q2 reuera non põt cũ ſpũalibus intre cõmerciũ cũ eſtimationē pecuniariã nõ recipiãt. vt le. et no. ſ. e. conſti. qm̃ ceca. in pꝛin.

c ¶ Dicẽte apoſtolo petro. act. viij. c. et. i. q. i. petrus.

d ¶ Facili. i. vili pꝛecio.

e ¶ Spũalia vendit. de qua materia. ſ. an aliqua ſpũalia licite vendãtur et de pluribus ſpeciebus ſpiritualiũ ſatis no. p g. et Guy. in Roſa. i. q. i. le. et no. i. q. iij.

f ¶ Conducit. de hoc ſatis dixi ſ. in ꝯſti. otho. eccleſias. §. vlt. in g. vt dicto.

g ¶ Pꝛoinde. iſ ps recitãs dictã ꝯſti. otho. eccleſias ꝛc. vñ quo ad hanc partē ibi ſcripta hic ſi placet tibi ſufficiant paucis adiectis.

h ¶ Vllo mõ. ſ. nec clericis nec laicis nec ad quinquenniũ vel aliud tẽpus nec imperpetuum.

i ¶ Nos autem. iij. pars adiiciens penam violanti ſeu infringenti dictũ ſtatutum otho.

k ¶ Contrafecerit. ſ. cõtra illud qd̃ recitatiue ponitur. ſ. §. pꝛoxi.

l ¶ Datio ad firmã non teneat. qd̃ regulare eſt in his que ppetuã cauſam ꝓhibitiõis habẽt. vt no. x. di. vides. in ſi. ex' de ſpon. du. tua. ar. ff. de v. ob. ſtipulationē. §. i. qd̃ poſſet reduci ꝯtra. vñ dic finaliter ſm̃ hug. et Guy. in dicto. c. vides. regulã illã qd̃ ꝯtra legẽ attentatũ eſt nec ſubſiſtit iam factuꝫ. intelligi tantũ de illis q̃ a iure tantũ effectũ ſoꝛtiri deberẽt. vt eſt matrimoniũ / ꝯſecratio / emptio / cõductio / et huiuſmõi et tũc ſtat regula vera durãte ppetua cauſa ꝓhibitiõis vt hic et. C. de ſacro ſan. eccle. l. nemo matres. ff. de iure fiſci. l. bonoꝝ. et ſic remouet' obiectio de homicidio ꝛ adulterio. que lꝫ fieri ꝓhibeant: facta tamen tenẽt de facto. naꝫ talia oꝛdinant' ad capiẽdũ effectũ de iure. In hiis tñ q̃ nõ habẽt ppetuã ꝓhibitionē ſeu dãnationeꝫ ꝓpter ſuã iniq̃tatē ibi licet facere nõ debeãt: facta tñ cõualeſcunt. ff. q̃ñ appel. ſit. l. i. §. biduũ. cuꝫ ſi. no. in dicto. c. vides. in glo.

m ¶ Et cõtrahẽtiũ. expone et pꝛo. i. vel pꝛo adeo ar. in hoc qd̃ le. in textu ſimili. extra de re. eccl'. nõ alie. hoc conſultiſſimo. §. contractus. li. vj.

n ¶ Inualido. q2 talis titulus a iure ſit impꝛobatus et pꝛo nõ titulo habeatur. ff. de pe. here. l. nec vllam.

o ¶ Vallato. puta rei traditione / pene ꝓmiſſione iuramẽti interpoſitione. fideiuſſoꝝ vel pignoꝝ datione. ſic. C. de ſacro ſan. eccle. iubemus. ꝗ. §. ſanc. v. pꝛedia. in ſi. C. de leg. nõ dubiuꝫ. ff. de re. iuris. l. cũ pꝛincipalis. cũ ſi. et hoc cuꝫ pꝛincipale eſt ꝑ legẽ damnatuꝫ tanq̃ impꝛobũ ff. de pac. l. iuriſgẽtiũ. §. marcellus. al's eſt lex ꝛ ſi ſtipulatio al's ſecus. inſti. de inuti. ſti. §. alteri vocno. Guy. ex' de re. eccle. non alie. hoc conſultiſſimo. §. cõtractus. li. vj.

p ¶ Obligetur hoc quo ad eccleſiam nõ quo ad rectoꝛẽ quin teneat' emptoꝛi ſeu conductoꝛi ꝑſonali obligatiõe ex ꝯuẽtione ꝯtracta vt no. i g. C. de ſa. ſan. ec. iubemus. §. ſanc. v. pꝛedia. et ver. habẽda ſunt. ar. c. i. §. yconomus. autẽ. de capit. conradi. §. vlti. coll'. x. hãc quoqꝫ opinionẽ amplectit' curia regia. Sed credo ꝙ i foꝛo eccleſiaſtico qñ neutrũ lateret. ſ. nec locantē nec firmariũ pꝛohibitio iſtaꝝ ꝯſtitutionũ in pari cã turpitudinis meliox eſſet cõditio rectoꝛis cõuẽtionẽ euare recuſantis. ar. ff. de re. iur. in pari. ex' de re. iur. in pari. li. vj. ar. in hoc qd̃ le. et no. ex' de pe. conſtitutus.

q ¶ Nichilominus. verſiculus.

r ¶ Tertia pte. quotaꝫ indicat. ar. inſti. de heredi. inſtit. §. hereditas. cum. §. ſe. cum ſi.

s ¶ Pꝛouentuũ eius rei. ergo ꝑ quolibet anno diuiſionis hmõi ad firmã cũ quolibet alio hmõi obuenuãt ꝓuẽtus. ar. ff. de re mili. excubias. et. l. ex cã. C. de re mili. cũ allegat'. li. xij. ꝛ qd̃ no. ex' de appell'. paſtoꝛalis. i ſi. Sed q̃ro an hec tẽtia ps ſit exigenda a rectoꝛe locatoꝛe an a firmario cõductoꝛe an ab vtroqꝫ? Videt' ꝙ ab vtroqꝫ. Naꝫ cum hic arguitur delictũ perſone ex ꝯtractu huiuſmodi damnato reſpectu partis vtriuſqꝫ in penis vnius non videtur alius liberari. arg. ff. ad. l. acquil. l. item mela. §. ſed ſi plures. ff. de iniur. l. nõ ſolum. §. pꝛoculus. ſ. e. amoꝛis pꝛopꝛij. §. cumqꝫ poſt modum et facit id quod not. ſupꝛa. e. conſtitu. ad tutelam. §. nos igitur. ver. habuerit. Sed certe hoc non credo ar. huius littere pꝛouentuũ hmõi rei ꝛc. per quaꝫ

m. j.

litterā videtur ꝙ a firmario poſſeſſoꝛe huiuſmodi pꝛouentuuʒ hic tertia pars eſſet exigenda.ar.ſ.e. ver.obligetur in fine g. ſicut dicimus de tributis decimis et ceteris huiuſmodi oneribus realibus. C.de cenſi.vel de reli.l.vlti. et per totum. xi.q.i. ſi tributum. ex̄ de paroch.c.vl. et qđ not.extra de deci. ad apoſtolice.in fi.cuʒ ſi. Iteʒ emptoꝛ huiuſmodi pꝛouentuū ſeu firmarius tenetur vtili: ſed rectoꝛ actione directa tenetur.ff.de pe. here.l. et ſi putauit.§.ſi qs ſciens.cum.§.ſe. ſed ad obligatū vtili actione pꝛimo loco pertinet rerum huiuſmodi defenſio.ff.de re iudi.ſepe.§.ſed ſciētibus.ergo iſte firmarius vtili actione quo ad huiuſmodi tertiam partem pꝛouentuū eſt cōueniendus directa penitus tollenda ar.in hoc qđ le.et no.ff.de pꝛocura.in cauſe.in fi. cum.l.ſe.His nō obſtantibus credo potius rectorem locantem ad huiuſmodi tertiā teneri: qꝛ ipſe certat de lucro captando: firmarius vero de dāno vitando.ar.ff.de dam.infec.pꝛoculus melius.C. de codicil.l.fi.§.pe.auten.de equali.dotis.§.hys cōſequens circa fi.coll.vij. Nec cui firmarius pꝛedo ſeu male fidei poſſeſſoꝛ dici pōt: cum pꝛeciū numerauit.vt dicto.§.ſi qs ſciens.ff. de re. iuris. nemo pꝛedo. vel ad numerandum pꝛecium ſe effectualiter obligauit.C.de tranſact.l.tranſactionē ibi vel actione parata ꝛc̄.C.de re.pmu.l.ex placito.ꝗ.reſpon.ff.de neg.geſ.l.ij.in fi. Nec obſtat cōtrariuʒ qꝛ non eſt hoc onus reale ſed pena delicti leuanda ex rebus.non eni res ſunt que delinquunt ſed perſone.vt dixi.ſ.e.conſti. ad tutelam.ꝫ.reſpon.in glo.non enim. Item ipſe rectoꝛ huiuſmodi pꝛouētus habere interpꝛetatur cum pꝛecio coꝛum fruitur.ff.de vſufruc.qꝛ qui pꝛecio. Nec obſtat ſcđm cōtrariuʒ.qꝛ ꝙ dr̄ vtilem actionē pꝛeferri directe: veruʒ eſt quando illa vtilis pꝛincipalem perſonā a qua ius dirimatur cōtingit. vt in.l.illa in cauſe qđ tamē ſecus eſt in caſu pꝛopoſito.vel dic emptorem ad huiuſmodi quotam nō teneri niſi quando regreſſuʒ poſſet habere contra venditoꝛem.ff. de peti.here. ſed et ſi leges. Item ſi rem diſtraxit qđ non eſt in pꝛopoſito.ar.in hoc quod dixi.ſ.e. ver. obligetur.in fi.

Actio vtilis an pꝛeferatr̄ directe.

eius rei quam de facto ad firmam dari cōtra hoc ſtatutum conſtiterit fabꝛice[a] maioꝛis eccleſie canthuarieñ.modis omnibus[b] applicanda. ❡ Que[c] oia volumus locū habere et ſtatuimus obſeruari cū[d] laicis eccl̄ia dat̄ ad firmā et[e] cū vltra qnquēniū etiam[f] clericis eccl̄ie[g] firma cōcedit̄ contra conſtitutiones

a ❡ Fabꝛice. non ergo elemoſine ſui epi pꝛetenſe nec alijs vſibus etiā pijs eſt hec tertia applicāda. ar.in hoc qđ le.et no.ſ.e.conſtitu.impꝛobam. cū in certum vſum pium per legem vel teſtatoꝛē hoc ſit diſpoſitum.ar.ſ.e.conſti.cum partes.in fi.ar. ff.de polli.l.imperatoꝛ.ꝫ.reſpon. niſi aliud fiat ex cauſa cognita.ff.de oper.pub.l.vlti.ꝫ.reſpō. Nā vt a iure cōi recedatur allegatio iuſte cauſe requiritur.ff.de admi.re.ad ci.per.l.vlti.in.fi.de decre. ab oꝛ.fa. ꝙ ſemel licet als quandoꝗ huiuſmodi penas epiſcopoꝛum arbitrio lex cōmittit.vt.ſ.in cōſtitu.otho.de archidiaconis.§.pe. cum fi. Queritur ergo per quem fiet exactio huiuſmodi tertie? dic per epiſcopum ſeu per epiſcopale miniſterium ad vſuʒ tamē fabꝛice vt pꝛedixi in loco vbi bona pꝛelati et capituli ſunt cōmunia.ar.extra de iudi.cuʒ deputati.ſed tamē vbi epiſcopi ꝛ capituli bona nō cōmunicātur: ſed ſunt ſeparata et diuiſa: tūc per yconomuʒ eccleſie.arg.ex̄ de reſcrip.edoceri.in fi.extra de reli.do.conſtitutus.§.i. ex̄ de capell.mo.di lectus.in pꝛin. C.de ſacroſan.eccle.iubemus.§.yconomus.cū ſi. ſic intellige qđ no.et le.v.q.iij.qꝛ epiſcopi.

b ❡ Modis oibus.i.nulla cōpenſatione admiſſa. C.de cōpenſat.l.in ea.

c ❡ Que oia.iiij.ps ſupple.ſ. ſtatuta.ſ. pꝛoxi.§.

d ❡ Cum laicis.facit.i.q.iij.peruenit.

e ❡ Et cum vltra. expone et pꝛo vel.ff.de verbo. oblig ſepe.

f ❡ Etiam clericis.ſ. volentibus ad hoc inniten tibus. multo foꝛtius ergo nec inuiti retinentur in ipſa firma poſt quinquennium effluxum.ar.ff.de iure.l.non intelligitur.§.cum quinquenniū.et.§. ſe. Nunquid ergo ſi eccleſia dimittatur ad firmaʒ layco vltra quinquēnium duplicabitur hec tertia debita fabꝛice? Uidetur ꝙ ſic qꝛ ex diuerſis cauſis inſurgit hec pena diuerſa. ar. ī hoc qđ no.ff.nau. cau.ſta.l.ꝛ ita.§.fi.inſti. ſi qđꝛu.pau.fe.di.§.fi.ar. ff.de pꝛiua.delic.nō nunꝙ. ſed contra videtur in hoc qđ no. xxvij.q.i.virginibus. et.C.de accu.l. qui de crimine.ar.ff.de accu.ſenatus. Item aliud eſt quando ad eadem perſona perpetrantur diuerſa delicta et quando a diuerſis pſonis.ff. de tabu. exhi.l.locum.§.condemnatio. Solutio.licet eccleſia ex eodem articulo non poſſet duplicem penam exigere maxime ne eccleſia de pꝛeda videatur eſſe ſollicita.ff.de admi.tu.ſi minoꝛis.in fiñ.auten.de alie.feud.§.vide.ver.eccleſia.colla.x.tamen ex diuerſis articulis ſic vt in caſu noſtro cuʒ ſint diuerſa delicta.ar.op.in dicta.l.qui de crimine.et ſic nō obſtat dicta.l.ſenatus.nec obſtat.C.de vi.publica qm̄ multa. qꝛ iſta pena inflicta non ſupereſt alia.

g ❡ Eccleſie firma.ſ. cōmunis iuris non pꝛiuilegiate et in qua gubernatoꝛ tenetur reſidere.extra de elec.licet canon.§.is etiam.et.§.fi.lib.vj. ſecus ergo videtur de eccleſijs pꝛebendalibus que reſidentiam perſonalem ipſius pꝛebendarij nō requirunt.vt extra de pꝛebend.extirpande.§.qui vero. et extra de elect.ſtatutum.lib.vj.extra de pꝛeben. ſuper eo.lib.vj.Retentio enim fructuum fit pꝛopter ſuſtentationem reſidentium.vt.ſ.e.conſtit. qm̄.§.i.Ex quo queritur an pena huius conſtitutionis locū habeat in eccleſijs appꝛopꝛiatis aliquibus religioſis vel alijs pijs locis? Uidetur ꝙ ſic cū lex loquit̄ ſimpliciter.ff.de pub.l.depꝛedatio.ff.de leg.pꝛeſtā.l.i.§.generalit̄.ff.de ver.ob.l.a ticio.

Item hoc videtur propter reſidentiam et onera cō ſueta. ex̄ de cenſi. c. j. in cle. Dic contra. ar. in hoc qđ no. ſupra i pn̄. huius glo. quia potius obtinet eccleſias huiuſmodi ut proprietatē quam ut beneficiū extra de eo q̄ mit. in poſ. cauſa rei ſeruan. c. ij. le. et no. ex̄ de tranſact. ſup eo. Beneficium quidem. ut proprietatē dico poſſideri: quando obtinetur per conſuetā inſtitutionem canonicam nec vacatio ibidem conſideratur per mortem prelati ſed aliis ex cauſis licitis ut dicam infra. e. cō. quando ſi cōmoditas fructuum percipiendorum ē cōceſſa aliquibus per ſuperiores alio puta vicario reſpondente de cura ut ibi colligitur ex parte deciſa. extra de ver. ſig. dilecto in prin. et pro hac parte facit quod expreſſe le. et no. per vo. extra de exceſ. prela. frequens §. quidā etiā eccleſias. cum eo qđ ipſe no. ex̄ de tra. paro. c. ij. §. vlt. v. cōpelli.

Beneficium qualiter dicitur poſſideri pro proprietate

a ¶ Eccleſijs quoque. v. pars.
b ¶ Preiudicio. qđ inde imaginatiuo colore euenire poſſet. ar. ex̄ de imunit. ec. clericis. §. nos igitur lib. vj. Jo. de athon.
c ¶ Precauere. ſapientia eſt ergo futuris periculis precauere. ar. s. in cōſti. otho. inotuit. §. verū. et c. viſum. §. hinc ergo patronus eorū. ar. C. de ſacro ſan. ec. anten. quibuſcūque.
d ¶ Sub premiſſis penis. s. e. §. nos autem et c.
e ¶ Paſtor bonus. hec cōſtitutio inheret et adheret illi cōſtitutioni que habetur. s. in xiiij. otho. quid ad venerabiles. Et ſcias ſm greg. quattuor requiri ad hoc ut quis bene preſit. dicit enim penſandū eſt ad culmē dignitatis qualiter quiſque perueniat atque ad hoc perueniens qualiter viuat: et bñ viuens qualiter doceat: et recte docens infirmitatem quotidie quāta cōſideratione cognoſcat. no. Guy. xlix. di. c. i. ptz. i. q. i. principatus.
f ¶ Gregem. nomen eſt vniuerſale vel collectiuū ff. de legat. i. l. grege. et. l. ſe. ar. ff. de. le. ij. peculiū. et hic quoque ex capitibus diſtantibus. ff. de vſuris l. rerum mixtura. ver. talem quod. et. §. vlt.
g ¶ Debet ipſum. ſ. gregem.
h ¶ Et mentis. ſ. affectuoſe dilectionis.
i ¶ Oculis. ſicut dicimus i ſacramēto altaris eleuatis oculis in celū ex̄ de cele. miſſa. cum marthe. in ſi. j. reſpon. ver. vnde ſi. formam. ſ. tam oculis mētis quam corporis et hoc eſt in prelato eſſe peruigil. ſ. tam a ſomno corporis quam a ſomno pigricie. ut notat Guy. in Roſa. xxiij. di. qui epus ver. peruigil. ar. lxxxvj. diſ. fratrem. ita quod ſimplici oculo gregem intueantur. ar. in hoc qđ le. et no. s. in xiiij. othon. cum ſit aes. §. exigit. v. heu.
k ¶ Jugiter. et nullo modo intelligitur quo ad inſpectionē corporalē oculorū ar. in hoc qđ leg. et no. s. in cōſtit. oth. ad vicariū ver. cōtinue.
l ¶ Ne ipſum. ſ. gregem.
m ¶ Inſidioſus lupus. i. diabolus ut ple. not. ſupra in prohe. in conſti. otho. poſt prin.
n ¶ Inuadat. ut dilaniet. i. di. poſtquam.
o ¶ Sicut hoſtis inuigilat. nā diabolus nō ceſſat circuire querēs quē deuoret: et querēs quos ex fidelibus predat: maxime quos ardētiores et familiares reperit i ſaluatoris obſequio ut ple. le. iij. q. i. nulli. j. reſpon.
p ¶ Reſiſtat. vnde in pſal. ecce nō dormitabit neque dormiet qui cuſtodit iſrael. g. quia nō dormitat qui eum impugnat. ad qđ facit qđ. j. ſequitur.
q ¶ Cōtinue. expone ut dixi. s. ver. iugiter.
r ¶ Defendendo. ar. iij. q. i. deus ergo. in prin.
ſ ¶ Quod reliquit. vnde nō valet paſtoris excuſatio ſi lupus agnū comedat: et paſtor neſciat. ex̄ de teſtis. huius cauſe. nam huiuſmodi paſtor de cuſtodia tenetur. ff. locat. qui mercedem.
t ¶ Non reſidēs. ſ. in inferno vbi eſt locus aptus reſidentie: nā paratus eſt diabolo et angelis eius. Math. xxv. c. ſed potius eſt circuiens. ut ſupra in glo. nam diabolus. ar. ff. de oper. liber. qđ niſi. §. ſi. alſ eſt littera et verior nō recedēs ut ptz i glo. ſe.

a dicto legato ſuper his ſalubriter promulgatas.

¶ Eccleſijs[a] quoque a graui preiudicio[b] precauere[c] cupientes ipſas ad firmam dari patronis earum ſub[d] premiſſis penis diſtrictius inhibemus.

¶ De reſidentia archiepiſcoporum et epiſcoporum.

¶ Summarium.

¶ Archiepiſcopi et epi ut precipue diebus ſolennibus: quadrageſimalibus et aduentus preſentiam ſuam eccleſijs ſuis exhibeant admonentur ſub virtute ſancte obedientie et diuini iudicij atteſtatione. In quibus quidem eccleſijs ſanctum chriſma et oleum ſacrum atque infirmorum in cena domini quotannis conficiant: niſi a ſuis ſuperioribus aut maioribus negocijs alio vocati abſentie ſue legitimam portendant excuſationem. Sicque iuxta nominis impoſitionem gregi ſuo ſuperintendentes officio ſuo ſatiſfecerint.

Paſtor[e] bonus cognoſcens gregem[f] ſuum debet[g] ipſum et[h] mentis et corporis oculis[i] iugiter[k] intueri et ne[l] ipſum inſidioſus[m] lupus inuadat[n]: ſicut[o] hoſtis perſequendo inuigilat: ſic prelatus reſiſtat[p] continue[q] defendendo[r]. Oportet igitur ut corporali preſentia ipſum tueatur ſollicite quia vadens paſtor et veniens ſepe nō inuenit quod reliquit[ſ] eo quod illuc aduerſarius non reſidens[t]

nec[a] recedens neqꝫ dormiens aſportauit ¶ Sanc[b]licꝫ epiſcopi ad perſonalē reſidentiam circa gregem domini ſibi cōmiſſū / tam diuinis q̄[c] eccleſiaſticis p̄ceptis noſcant aſtricti: qꝛ tamē i ptibus nr̄e legationis nōnulli ſunt q̄ hoc attendere non vident. Nos igitur p̄dicti[d] legati monitionē ⁊ exhortationē ſuper hoc ad archiep̄os et ep̄os prudēter emiſſā emulationis[e] cōdigne ſtudio ſubſequētes ipſos efficacit' hortamur i domino: et in virtute ſancte[f] obediētie: atqꝫ ſub[g] diuini atteſtatione iudicij monem[us]: vt ad cōmiſſi gregis curā et ad deſponſatarū[h] ſibi eccleſiarū ſolaciū p̄cipue dieb[us] ſolēnibus quadrageſimalib[us] et aduentus preſentiam[i] ſuā debitā exhibeāt q̄bus ſe fide media copularunt in[k] quibus ſanctum chriſma et oleum ſacrum atqꝫ infirmorum in[l] die cene do

a ¶ Nec recedēs. ſ. ab inſidijs ſuis captioſis. ar. in hoc qd̄ le. et no. s̄. i cō. otho. in p̄he. in. j. reſpō.
b ¶ Sanc. ij. ps reſumēs 9ſti. otho. de qua dixi. s̄. in. j. glo. vnde ibi ſcripta ſi placet reſpicias.
c ¶ Q̄ eccleſiaſticis. de q̄bus no. in dicta cōſti. q̄d ad venerabiles
d ¶ Predicti legati. ſ. otho.
e ¶ Emulationis. ſ. j. c. cōſti. iuſtus. §. vlt. vt dixi. s. c. conſti. vnitatē. §. nos igitur. in prin.
f ¶ Sācte obediētie. ar. i hoc qd̄ dixi. s. c. cō. in prin. in p̄he. que faciūt ad q̄ſtionē de facto pēdētē. Nuper cum duo clerici cōtenderent de batulo aque bn̄dicte clericus deputatus p parochianos 9tra p̄ceptū ſacerdotis a manibus clerici per rectorē deputati p ſacerdotē legere epiſtolā iuſſi librū arripiendo epiſtolā legeret cū violēter ad terrā proſtrauit ⁊ ſanguinē extraxit: nūquid excōicationē icurrit? Videtur q̄ nō qꝛ vbi eſt caſus dubius q̄ trahi pōt ad licitū et illicitū ſemper i citū eſt attendendū. ff. pro ſoci. l. ſi vnus. ff. de do. inter vi. et vx. l. quintus mutius nā admixtio medicamēti liciti aduocat et attrahit ad ſe naturā veneni. vn̄ preſumit q̄ zelo deuotionis librū arripuit et ſic excuſet. ar. ex̄ de ſen. excō. veniēs. maxime cū ratione officij ſui et miniſterij exercendo hoc fecerit. ex̄ de ſen. excō. cum voluntate. §. ſi qui vero. ff. de iur. l. item apud la. §. meminiſſe. ar. ex̄ de homici. p̄latis. li. vj. Sed dic cōtra. primo qꝛ clerici huius iſtitutio ſicut et ceterorū miniſtrorū eccleſie ad rectoris diſpoſitionē debet pertinere: et nullo modo ad parochianorū diſpoſitionem. ex̄ de offi. archipreſby. c. i. in fi. ex̄ de vita ⁊ ho. cle. v tquiſqꝫ. ergo temere ſe ingeſſit ille prefectus p parochianos. ff. de re. iur. culpa. et. c. ea que. li. vj. Item q̄ librum arripuit cauſa legendi epiſtolā ſpreto capellani ſeu rectoris precepto cum accuſat potius q̄ excuſat: licet deputatio huiuſmodi clerici ad parochianos pertinuiſſet: quia ſemper in miniſterijs diuinis inferior ſuperiori i gradu et ordine parere debet reuerenter obediendo. vt hic. xxi. diſtinc. §. in his oibus. cū. c. ſe. vſqꝫ ad. c. nunc autē. xciij. diſtin. a ſubdiacono. vij. q. i. qꝛ ſuper. ad. in oibus. ac. in hoc qd̄ leg. et no. extra de maio. et obe. c. i. et. c. ſtatuimus. vnde licet zelo deuotionis maxime hoc feciſſet vel alia iuſta cauſa motus: qꝛ tamen contra debitū obediētie bonū proſiliit huiuſmodi iuſticia cauſe non ſibi proficit ff. de re mili. l. iij. §. in bello. cum ſupra notatis in remiſſione quam feci. s̄. in prin. huius glo. Item non prodeſt q̄ cauſa iuris ſui conſeruandi hoc fecit per ea que no. Inno. extra de imuni. eccle. c. i. Item i dubio preſumitur quis excōicatus. vt no. no. hoſti. extra de ſen. ex. a nobis. j. et. c. nuper. §. i. licet hoc paruꝫ faciat: qꝛ illud verum eſt in foro penitentiali ſecus eniꝫ in foro contentioſo. vt ipſe no. c. ii. a nobis. ij. plenius. ex̄ de teſti. cum tu. in fi.
g ¶ Sub diuini atteſtatione iudicij. i. dānationis eterne i extremo calculo quando ſeparabuntur oues ab hedis. Mat. xxv. vt exponit hoſti. ex̄ de tempo. ordi. queſitum prope fi. et cum talis imfecto ſit precepti: cōtrarium faciens mortaliter peccat. vt le. et no. per io. ex̄ de foro compe. c. i. §. ſane in cle. facit. s̄. c. conſti. improbam. in fi. Immo qd̄ plus eſt talis atteſtatio ſiue adiuratio loco iuramenti habetur vt no. per Ber. extra de app. cōſtitutus. ij. in prin. ar. c. ii. c. cum ſpeciali. §. i. ver. ſciant. et poteſt hoc habere locuꝫ in matrimonijs inſpicientibus mulierem. extra de fri. et male. c. fraternitatis. Item vbicunqꝫ iudex ex mero officio procedens vult parcere iuramento ſicut quando examinat electionem nec cōtradictor apparet. vt extra de electi. nichil eſt. Item et quando viſitādo inquirit iudex generaliter de ſtatu eccleſie et pſonarum. vt extra de cenſi. romana. §. ſane. li. vj. et hoc no. hoſti. in dicto. c. conſtitutus. ij. in prin. an vero prohibitio ſub anathemate comminationē tantū vel ſentētiā latā cōtineat? tenet g. Ber. ex̄ de ſagit. c. i. in fi. quicqd̄ no. hoſti. vel io. ex̄ de exceſſ. pla. frequens. j. reſpon. ad. indeterminatiōe in cle. de hoc no. per Guy. ex̄ de ſepult. c. i. in vi.
h ¶ Deſponſatarum eccleſiarum. vt extra de trāſlat. epiſcoporum. c. vlti.
i ¶ Preſentiam ſuam debitā. ibi eniꝫ debet ep̄us reſidere tanq̄ ad latus ſponſe ſue. vij. q. i. peruenit et. c. temporis. Imo quolibet die dominico ibi debet diuinis intereſſe: niſi impedimentum habeat rationabile. vt le. de conſe. di. iij. epiſcopus. ac miſſas ibi quando poterit celebrando. quaſi debitum ſponſe ſue reddendo. ac. extra de coniug. leproſo. c. ij. et hoc no. hoſtien. extra de celebra. miſ. te refecente. Io. de aton.
k ¶ In quibus. ſ. eccleſijs deſponſatis.
l ¶ In die cene. i. i quinta feria ante paſcha quolibet anno. vt pꝫ. xcv. diſti. c. presbyter.

a ¶ Conficiant. ex̄ de cele. miſ. te referēte. et cōficī debet chriſma quolibet anno. ſ. in g. pri. vetuſq̄ cremari. pꝫ de cōſe. di. iij. litis. et no. de celi. et venera. ſctōꝝ. c. i. §. in die nāq̄ cene in cle. ꝯ generali interdicto loci nō obſtāte. ex̄ de ſen. ex. quā in vi. nō alie. c. i. et ꝑ totū titulū. ex̄. c. ti. dudū. li. vi. ꝗ. c.
o ¶ Nos. ſ. othobonus legatus. (c. i. et. ij. i cle.
p ¶ Ipſos. ſ. romanos pontifices.
q ¶ Officij noſtri debito. de hoc. ſ. c. con. in pñc. §. nos igit. r ¶ Appropriationis iure. de cuius natura dixi. ſ. c. cō. indignuꝫ. §. pe. in glo. fi.

mini quolibet anno confi- ciant[a]: niſi[b] eos ab ipſis ec- cleſijs dictis[c] dieb⁹ a[d] ſuis ſuperioribus euocatos ex alia[e] iuſta cauſa oporteat abſentare: vt quod ipſo- rum[f] nomen pretendit/et commiſſum ſibi miniſte- riuꝫ exigit (quod[g] non[h] mi- nus gerit oneris q̄[i] hono- ris) ſollicitis ſtudeant ex- cubijs[k] obſeruare.

¶ De appropriationib⁹ eccleſiarum.

¶ Summariū.

¶ Nullus epūs eccleſiaꝫ ſibi ſubiectaꝫ alteri appro- priationis iure aſſignet ni- ſi legitime pietatis ītuitu alioquin appropriatio ip- ſa ſit inualida et eccleſia re- uocetur. Preterea quicun- q̄ tam exempti q̄ non exē- pti qui eccleſias in ꝓprios vſus habent ſi vicarij nō ſunt poſiti in eiſdem intra ſex menſes vicarios dioce- ſano ab eo inſtituendos p̄- ſentent: eiſdem ſufficien- tem portionem tribuētes quod ſi neglexerint dioce- ſanus faciat. Ipſi autem qui eccleſias i ꝓprios vſ⁹ habent in ipſarum paro- chijs domos cōſtruāt aut conſtructas reparent vbi eas viſitantes honeſte ſe recipiāt que omnia obſer- uari precipit etiam ab epi- ſcopis.

Q[l]Voniam alienatio- nes ſacra- rum eccle- ſiarū[m] ſan ctorum pa trum et romanorum pon tificuꝫ decreta[n] prohibere ſummopere ſtuduerunt. Nos[o] ipſos[p] ex officij[q] no ſtri debito/ſufficiētia qua poſſumus imitantes vni- uerſis epiſcopis diſtricti⁹ inhibemus ne quis coruꝫ eccleſiam ſibi ſubiectā al- teri epiſcopo vel monaſte- rio ſeu prioratui appropri ationis[r] iure conferat vel[s] aſſignet niſi[t] is cui appro priare voluerit adeo[v] ma- nifeſte[x] paupertatis pre- matur onere: vl' alia[y] legi- tima cā ſubſit q̄ talr appro priatio nō tā iuri[z] ꝯtraria

b ¶ Niſi eos. ſ. archiepiſcopos ſeu epiſcopos.
c ¶ Dictis diebus. ſolēnibus de q̄bus p̄mittit
d ¶ A ſuis ſuperiorib⁹. ꝑ ſuos ſupiores eccl'iaſticos vl' ſeculares. vt no. xviij. di. ſi epūs. et no. hoſti. i ſumma. ti. de ma. ꝯ obe. §. pe. arg. ex̄ de offi. dele. paſtoralis. §. cū aliꝗ.
e ¶ Alia iuſta cā. vt not. ſ. in cōſti. otho. baſilicaruꝫ. §. et ne. in glo. pe. c.
f ¶ Ipſorꝫ nomē p̄tendit. vt le. et no ſ. i cō. otho. q̄d ad venerabiles. j. re.
g ¶ Nō. ſ. miniſteriū ep̄ale.
h ¶ Nō minus oneris. vt dicā. j. de abbate. c. ꝯſti. i tractatu. de mona. c. ſane. §. nos autē. v. abbas.
i ¶ Q̄ honoris. ar. in hoc quod no. ſ. i cō. oth. q̄d ad venerabiles. in pñ. et hic nota p̄latū debere ſuare p̄cepta philoſophi ſic dicētis. Cū- ctis eſto benign⁹ nemini blādus paucis familiaris: oībus equus: ad irā tardus: ad miam pronus: in aduerſis firmus: in pſperis cautus: oībus prodeſſe debes velle: et nulli nocere. vt ple. no. notat Gup. xlvi. diſtinc. c. i.

Prelati boni qualitates.

k ¶ Excubijs. i. vigilijs vt le. et no. ſ. e. cōſti. in prin. ff. de re mili. qui excubias cū ſimilibus ꝗ.
l Quoniā alienatiōes. materia. j. reſpō. ſi nō tractatur. ſ. in conſti. otho.
m ¶ Eccleſiarum. ſ. eccleſiaſticarum rerum.
n ¶ Decreta. x. q. ij. hoc ius porrectū. xij. q. ij. ſine exceptione. et quaſi ꝑ totā q̄ſtionē illā ex̄ de re. ec.

s ¶ Vel aſſignet ex̄ de re. ec. non alie. c. i. et facit q̄d no. i extrauag. Iohānis pape xxij. ſuſcepti regiminis. §. i. v. priuilegio.
t ¶ Niſi is. ſcꝫ epūs vel loc⁹ pi⁹
v ¶ Adeo. i. in tm̄ ex̄ de ꝓba. lꝫ cāꝫ circa mediū
x ¶ Manifeſte paupertatis. non dicit latētis. q. iuuat mag' meritoriū eſſe pauperem notoriū iuuare q̄ occultū: cui⁹ ꝯtriū vi- dex̄. lxxxvi. diſ. nō ſatꝫ poſt pn. ibi q̄ preſertim egere erubeſcit vn̄ ſignāter rectorē quedā ſapiētem balliuo ſuo inter cetera q̄ didici ſic ſcri- pſiſſe. Eydes nonieuient as pours hoūt en ſcoſalꝫ. Cōtrariū loquit' i meritorijs opibus quo ad ſe. ſ. con- trarijs hypocriſis ſoli deo factꝫ q̄ opa tua videt i abſcōdito. vt le. Mat. v. ar. i hoc quod le. et no. xli. di. parſimoniā ſ g. ar. ꝫ. Secus vō in hijs q̄ ſolēnitatē req̄rūt extrinſecā. vt hic: cū eccl'ia militās nō iudicet de occultis. ar. i hoc q̄d le. et no. ex̄ de cohabi. cle. ꝯ mu. vīa. et. c. tua. pꝫ. ij. q. v. cōſuluit. §. mouendi.

pauꝑi notorio da- re: an ſit mag' meritoriū q̄ occulto.

y ¶ Alia legitima cā ſubſit. puta ſi iuſta de cā epūs erexit nouā eccl'iaꝫ. poſſet eni tūc ꝯcedere iura matricis eccleſie. ſ. decimas obuētiones funeralia et huiuſmodi. ar. xvj. q. ij. bone rei. vt not. Inno. et hoſti. extra de rebus eccle. non alie. c. i. ar. l. ibi alr.
z ¶ Iuri contraria. q2 eccleſie prop̄rie (in glo damnoſa de quo ſatis no. xvj. q. ij. ſine exceptione

et extra de re.eccle.nō alienā. vt ſuper. vbi tamē Io.an.hanc materiā iuxta doctores modernos fi naliter ſic decidit in caſu etiā iuramenti de nō alie nando preſtiti.quia aut prelatus iurauit nō alie= nare:et tunc iuramentū ciuili modo eſt intelligē= dum vt nō ipe= diat alienatio= nē licitā ſed illi citā duntaxat ar. extra de iu. iur. quātauiſ. et in dicto.c. vt ſup.ff.de ſeruit. ſicut. Aut iura= uit nō alienare

Iuramē tū p̄lati de nō alie nando an impediat alienatio nem.

q̄ pietati[a] conſona meri= to cenſeatur. Si[b] vero cō tra[c] premiſſa facta fuerit appropriatio huiuſmodi: ipſo iure inualida[d] et nul lius penitus ſit inomenti. ſed ab[e] epiſcopo q̄ hoc fe= cerit ſicut[f] de facto proceſ ſerit modis omnibus re= uocetur. ¶ Nonnulli[g]

romano pontifice incōſulto:tūc neceſſaria eſt licē tia pape:et ſi licita ſit alienatio ī hoc caſu vera eſt opinio Inno.et hoſti.poſita in dicto.c.vt ſup.nā plus aſtringit tale iuramentū q̄ primū.nam tunc videtur fieri ex cauſa ne fingatur cauſa alienādi. Ideo enim examinatio hmōi cauſe reſeruatē pape ſuperiori vt no. Io.an.extra de eccle.edi.c.vlti. de imuni.eccē. nō minus.§.pe. ver. niſi epiſcopo.et facit quod dicam.ī.in glo.priori.

a ¶ Pietati conſona.iuxta qd̄ quero queſtionem facti. An p̄latus per iuramētū obligatus nō alie nare rem eccleſie ſicut eſt cōiter quilibet epūs pro motus in curia poſſit alicui pio pauperi loco eccle ſiam vel eius partem appropriare ſaluo iuramen to ſuo ſi rem tanti valoris habeat in recōpenſatio nem pro idēnitate iuris eccleſie ſue ſeruanda? Vi detē q̄ nō valeat talis conceſſio alij q̄cūq ſit occa= ſio.ar.ī.in ꝯſti.otho.cū ſit ars.§.exigit.v.ī inter dum. Itē actus alienandi hmōi regulariter eſt de genere p̄hibitoꝝ.xij.q.ij.aurū.et.c.done rei. Itē agiē de volūtaria violatione iuramēti liciti.C.ſi aduerſus vendi.l.i. qd̄ euari poſſet adſq interitu ſalutis eterne.eē de iure iur.ſi vo.eē de pac.q̄uis li.vj.Credo contra iuxta primā diſtinctionē.ī.in glo.accedēte tn̄ alia ſolēnitate requiſita vt.eē. de re.eccle.nō alie.c.i.li.vj. Nam hmōi pio loco per humanitatis ſubſidiū charitatiuū prouidetē q̄ ſub generali iuramēto de nō alienando includiē ne di caē vinculū iniquitatis. vt hic expreſſe ptz.ar.xxij. q.iiij.inter cetera.eē de iure iur.cuꝫ quidam.facit eē de dona.cōſultationib9. Item p hoc diuin9 cul tus augeē.ergo per ꝯtrariā obſeruātiā iuramenti res honeſta imo quaſi iuſta impediretē. eē de ꝯſti. cū M.et.c ex parte.ī.e con. in tractatu de mona chis.c.ceterū.ſicq vertetē iuramentū in deteriorē exitū: qd̄ eſſe non debet. xxij.q. iiij. ſi aliquid.C. de nupē.imperialis.imo hec tranſmutatio in ma= ius bonū tendit.ar.C.de expē.lud.l.cum preſes. lib.xi.C. de conſulē.ordi.l.ſi.li.xij. Item alſ iura mentum eſſet boni impeditiuum / et ſic turpe. vt no.hoſti.de qd̄ pro non ſcripē.extra de probaē.in preſentia.ī.reſpō. ver.adſq libertis.in fi. licet nō eſſet mali inductiuū quorū tamen neutro caſu eſt iuramētū ſeruandū. vt notat frater Tho.aqnū. in ſcda.ij.lxxix.ca. Item cum equiualens prela= to recompenſatur: ergo ſub alienatiōe prohibita veniſſe non videtur. vt no.xij.q.ij.ſine exceptiōe

Prelat9 iurās nō alienare an poſſit pio loco appropia re.

ar.xiij.di.nerui.§.ſi paulus.ff.de le.ij.imperator. .§.ſi.cum.l.ſe.ff.de condi.et de.l.ſilie.ff.de trāſac. cuꝫ hij.§.quid ergo. Nam huiuſmodi iuramentū damnoſas et dubias alienationes prohibet.ff.de tranſact.cum hij.§.pretor. nō autē licitas et indu bitanter vtiles et ſic nō obſtat contrariuꝫ. ar. ff. de ſeruit.l.ſi cui.alia eniꝫ nō videē intentio recipientis ſeu preſtantis iura mentū.ar.xxij. q.ij. ne quia ar bitretur. eē de iure iuē. veniens.ff.de oper.liber. ſi libertus ita iurauerit.alſ cum impugnaret vti= litatem eccleſiaſticam: vt intelligeretur a iure per miſſum.ar.ff.de iure pa.abigere.§.q̄uis.et.§.niſi. Et ſi dicas q̄ non impugnatur cū hoc a papa poſ ſet impetrari:dicā hoc eſſe difficile:ī ſic p remiſſo imo pro non incluſo haberi.ff.de condi.et de.hoc modo.ij.reſpon.ff.de bo.liber.qui cuꝫ maior.§.i. ff. ad tercuē.l.ij.§.tractari.v.an hoc imputatur. Caue tn̄ q2 obſeruantia patri ſic poſſit interpre tari huiuſmodi iuramentum q̄ huiuſmodi appro priationes q̄q̄ vtiles non permittat.argu.in hoc quod dixi ſupra in conſti.otho.ad vicariam.ver. alioquin.Io.de athon.

b ¶ Si vero.verſiculus.

c ¶ Cōtra premiſſa.q2 ſine legitima cauſa vt pre mittitur.

d ¶ Inualida.facit quod le.et no.ſupra e.conſti. indignum.§.nos.

e ¶ Ab epō qui hoc fecerit. contra q2 nō per eum ſed ſuperiorem.ar.eē de clericis coniuga.diuerſis fallaciis in fi. Solutio vbi eſt factū ſuper quo po= tuit diſpenſare ibi non poteſt contra factum ſuuꝫ venire.vt in contractijs.vbi de hoc no. Inno. alſ ſic vt de fi.preſ. veniens.que diſtin.nō placet ho= ſti.vt ipſe no.eē de ſciſmaē.fraternitatē et ple.no. Sup.lv.di.penitentes. in fi. Solutio poteſt dici q̄ vbi lex notat actum inualidum ex perſona dan tis tūc ipſemet reuocare poteſt vt hic et eē de elec. noſti.arg extra de iure patro. q̄ autem in fi.ſecus tamen quando ratione partis recipientis vt in cō tractijs. Vel dic vbi lex principaliter non notat per ſonam facientis ſed factum cōtra prohibitionē le gis:tunc ipſemet reuocat. vt hic cū ſi.C.de libera. cā.l.i.ſed vbi potius notat perſonā facientis:tūc ſecus videtur vt contractijs. arg.ff.de adopē. poſt mortem.ſic intellige qd̄ le.et no. per Cardi.extra de preben.ſi tibi abſenti.in fi.ī.reſpon. ver.nequi bit.ī.reſpon. Et q̄ no. Inno.in dicto.c.noſti. cir ca medium.Io.de athon.

Factū p priuꝫ an poſſit q̄s reuocare

f ¶ Sicut de facto proceſſit. ar. no.ff. de dolo.et eleganter.§.ſi.

g ¶ Nonnulli.ij.pars continuatiua ad materiaꝫ precedentem cum in eccleſijs appropriatis opus ſit vicarijs. Et fundatur.§.iſte in decretē. extra de prebendē.exstirpande. et extra co.titu.c.i.libro vj.

Immo prophetizat decre. extra de iure patro. vt conſtitutio. in cle.

a ℭ Inhiāter. alias imaniter. facit. ſ. e. con. xpiane §. ex his autem.

b ℭ Deſtitutā. ſ. oino vt ſequit. ar. ibi autē. ſi ꝗ.

m ℭ Ciſtercienſis. exēplificat de exemptis. et nō. hūc legatū de latere pape miſſum habere poteſta= tem iudicandi et ſtatuendi ſup exēptos. de hoc dixi ſupra in cōſti. otho. in prohe. §. deniq3.

n ℭ Eccleſias. cōmunis iuris nō autē exemptas. vt dixi. ſ. in. v. exemptos.

quoq3 ī eccleſia que per p= prios deſignari ſolet recto res in vſus eorum conceſ= ſa: vt totum quod ex appro priata ſibi eccleſia ꝓuenit inhianter[a] abſorbeant: ip ſam dimittunt vicario de ſtitutam[b] aut ſi forte vica rium in ea inſtituerint[c] ita eidem modicum relinquūt fructuum portionē/ q̄ nō poteſt ſibi ſufficere: et ar= chidiaconorum ⁊ alia in= cūbentia ſibi[d] onera[e] ſup= portare: quo ſic fit vt qđ in[f] elemoſinam eſt ꝓui= ſum in[g] ſitim auaricie con fluat ⁊ tranſeat in[h] rapinā Sup[i] his igitur ſalubria remedia cogitantes[k]: ſta= tuimus et precipimus di= ſtricte vt vniuerſi religio= ſi exempti[l] ciſtercienſes[m] et alij quicunq3 qui eccle= ſias[n] in[o] proprios vſus ha bēt ſi vicarij nō ſūt poſiti in eiſdē infra ſex[p] menſiū ſpaciū[q] vicarios pſentare dioceſanis qui[r] eos īſtitue re[s] debeāt nō omittāt q̄b[9][t]

c ℭ Inſtituerit epi ad preſentatione illorū q̄b[9] facta eſt appro priatio hmōi.

d ℭ Incūbētia ſibi. ſ. vicario q̄ preſens eſſe deberet ⁊ nunc in ſtatione. ſ. e. cō ſti. ſacrorū. ſ. re ſpon. nō tū per hoc rectores ha bentes hmōi ec cleſiam appro= priatā ab oneri bus eccleſie exi miſtur oino. vt patet. ſ. e. §. ſta= tuim[9]. Imo ille q̄ percipit maio res fruct[9] et p= uētus eccleſiarū regulariter de iure cōi tenet ad oīa onera ſuppor= tanda. ille vero qui ꝑcipit particulariter puta vi= carius ad nichil tenet huiuſmōi. nam vniuerſalis heres ſoluit omnia debita et particularis nichil. iſti. de fidei cōmiſſ. here. §. ſed illud intereſt. ſecus tū ſi in aſſignāda ꝯgrua portione vel ab antiquo fuerit obſeruatū qđ vicarij de ſua portione huiuſ modi abſoluāt. vt hic ple. no. p w. ex̄ de cenſi. c. i. poſt prin. in cle.

debita he reditaria per quē ſūt ſoluē da:

o ℭ In pprios vſus. de hoc di= xi. ſ. e. in. ſ. reſ.

p ℭ Sex menſium. hodie de iure gñali hoc tēpus arbitrio epi eſt relictum ex̄ de iur. pa. c. ſ. in cle. huic ta mē locali ſtatu to nō eſt derogatū per illud. ex̄ de ꝯſti. l3. li. vj.

q ℭ Spacium. quo ad eccl'ias. tempore publicationis iſtarū ꝯſtitutionū ap propiatas: cō= putando a tēpo re publicatōis huiuſmodi ſed in appropriandis ī futurū cōputādū a tēpore appropriatōis expedire ar. ff. de re. iuris. vbi lex. et dixi. ſ. in conſti. otho. l3 ad ꝓfugandū. §. i. v. infra menſem. et de hoc tē= pore vertit dubiū inter Guy. et Jo. an. ex̄ de pre ben. c. i. li. vj. quod tū hic ſatis declaratur.

e ℭ Onera. ſ. epiſcopalia et hoſpitiū ac nūciorū ſe dis apoſtolice quos recipe tenētur. de quibus no. per Guy. et Jo. an. et dicam. ſ. e. v. quibus. in v. ſufficientem.

f ℭ In elemoſinā eſt prouiſum. ſ. ad releuandum inopiam ſeu indigentiā illorū q̄bus facta eſt appro priatio eccl'ie. et de elemoſina dicā. ſ. e. con. proxi. in fi. ſ. reſpon. et. c. xpiane. ſ. reſpon. v. nō ſanc.

g ℭ In ſitim auaricie. ad inſtar hydropici q̄ q̄to plus bibit tanto plus ſitit. de q̄bus dixi. ſ. in ꝯſti. otho. auditu. ſ. reſpon. in fi.

h ℭ In rapinā. tantorū nāq3 te ſcias inuadere bo na quātis indigētibus cū abundas illud qđ vales duxeris reuocare. xlvij. diſ. ſicut hij.

i ℭ Super his. verſiculus.

k ℭ Cogitātes. imo qđ ꝓphetizātes illud qđ dixi ſ. in prin. huius. §.

l ℭ Exēpti. nō tū eccleſia appropriata exēpta cū ſuis parochijs. q2 tūc epus ſe nō intromitteret. ar. de ſup. negli. prela. ſicut. ex̄ de priuile. q̄m in fi. vt no. per glo. et doc. extra de preben. c. i. lib. vj. vbi etiā car. no. epm ī hoc recipere iuriſdictionē ī exē ptos. de hoc dixi. ſ. in conſti. otho. quid ad venera biles. §. pe. in magna glo. poſt medium ſed nunq̄d epiſcopus exemptos.

r ℭ Qui. ſc3 epiſcopi dyoceſani.

s ℭ Inſtituere. auctorizabiliter ex̄ de offi. archidi. cum ſatis. Johannes de athon.

t ℭ Quib[9]. ſ. vicarijs. ℭ Sufficiēter. Sed nūq̄d victu et veſtitu debent iſti vicarij contentari? vi= detur q̄ ſic. exemplo apoſtoli pma ad thimotheum vij. le. et no. xij. q. i. epiſcopus. et hoc videtur tene re Guy. extra de preben. c. i. ver. ſuſtentari. li. vj. Credo contrarium. vt ple. patet in hijs que dixi ſupra in conſtitu. otho. alicubi. ſ. reſpon. ver. pin gui. Nec obſtat contrariū. q2 loquitur de neceſſa rijs corporis proprij. hic vero loquitur quo ad ex trinſecum et quo ad compaſſionem xpi. Sed quid ſi religioſi dicant portionem vicarij aliquādiu ſo lutam eſſe ſufficientem et cōgruam: epiſcopus ve ro dicit contrarium volens poſt lapſum huiuſmo di temporis ipſam portionem augmentare: ipſi vero religioſi appellant nunquid epiſcopus habz eorum appellationi deferre? videtur q̄ non quaſi epiſcoporū conſcientijs in hoc ſtetur: extra de iure patrona. ca. i. §. precipimus. in cle. in contrarium videtur. arg. e. c. in fine. ſ. reſpon. ibi ſed ſi nichil aliud canonicum obſiſtat. arg. ij. q. vj. omnis op= preſſus. cū ſi. Solutio aut epiſcopo apparet q̄ p= babiliter ꝯtradicāt tūc eorū appellatōi deferendū eſt. vel reuocet grauamen. ij. q. vj. ad romanā. ex̄

ſufficienter pro[a] facultate eccleſiarum ſtudeant religioſi aſſignare portionem alioquin[b] dioceſani extũc[c] id[d] facere ſtudeant diligẽter. ¶ Statuimus[e] quoqꝫ vt ipſi qui eccleſias in proprios vſ[us] habent, domos[f] in ipſarum eccleſiarũ parochijs conſtruãt vel[g] olim conſtructas reed:ficẽt ſeu conſeruent: in[h] quibus recipi poſſint honeſte[i] viſitãtes[k]. ¶ Supradicta[l] vero omnia[m] tam ab[n] epiſcopiſꝙ alijs qui eccleſias in proprios vſus habent: fieri precipimus obſeruari.

¶ De bonis inteſtatorum

¶ Summariũ.

¶ Inteſtatorum bona p[er] prouiſionem a prelatis anglie cum regis et baronum approbatione ordinatam in pios vſus conuertenda prelati contra dictam prouiſionem recipere vel occupare nequaꝙ preſumãt.

Cum[o] mortis icerta[p] preoccupatio[q] ſic anticipet vltimi arbitrij voluntatem vt conficiendi teſtamenti vel extreme diſpoſitionis adimat vite deciſio facultatem: agit humana pietas miſericorditer in defunctum cũ res temporales que[r] illi[9][s] fuerant per diſtributionẽ in pios vſus ipſum iuuando ſequuntur: et coram celeſti iudice pro ipſo propiciabiliter[t] intercedunt.

de appell. cũ ceſſante. Aut apparet ſibi ꝙ friuole eſt appellatum: tunc non eſt differendum. extra de appella. cum appellationibus. li. vi. ſed pperet ſe nichilominus ad aſſignationẽ faciendam anteꝙ̃ inhibitio ſuperioris ipſum poſſet impedire. ar. ex de appella. romana. §. ſi vo. & §. ſe. li. vi. hoc no. w. extra de iure pa. c. i. i. re ſpõ. in glo. ſi p eos. & §. ſi. ver. cõpelli. in cle.

a ¶ Pro facultate. i. pinguedine vel exilitate. vt dixi. ſ. in conſti. otho. ali cudi. ſ. reſpon. verſi. pingui.

b ¶ Alioqn. i. ſi infra ſex mẽſes pdictos dioceſanis hmõi religioſi pſentare diſtulerũt ſufficientem portionem aſſignãdo.

c ¶ Ex tunc. ſ. termino lapſo. extremũ eni tẽpus ſignat. ff. de cõdi. et de. l. iiij. in ſi.

d ¶ Id facere. id ẽ vicarios ibi ponere: et eis portionem congruã aſſignare

e ¶ Statuimus. iij. pars.

f ¶ Domos. ſ. ad eccleſiam pertinentes.

g ¶ Vel conſtructas. vt le. et no. ſupra. e. conſti. improbam. Jo. de athon.

h ¶ In quibus. ſ. domibus eccleſiarum.

i ¶ Honeſte. cum priuata ergo garderoba et cum chaiminice ſcdm vſum gallicorum. vt de alijs con ticeſcam. C. de metha. l. deuotam. §. ſanc. C. de ſal go. hoſpi. non pre. l. ne quis comitum. li. xij.

k ¶ Viſitantes. de qbus le. et no. ſ. cõ. naturalis.

l ¶ Supradicta vero. iiij. pars.

m ¶ Omnia. tam. ſ. §. non nulli. ꝙ. §. proxi. quatenus vnũquodꝙ eorum contingit.

n ¶ Ab epiſcopis. i. per epiſcopos ſaluo hoc caſu id quod habetur extra de re. eccle. non alie. ca. i. §. vlti. in cle. Johannes de athon.

o Cum mortis. hec cõſtitutio nõ habetur. ſ. in conſti. otho. ſed potius cõtinuari poſſit ad. c. ſ. c. conſti. libertatem.

p ¶ Incerta. q2 nichil certius eſt morte: et nichil incertius hora eius. ff. de condi. et de. l. i.

q ¶ Preoccupatio. que memoriam turbat: tumultum mortis anguſtiat. C. qui teſt. facere poſſunt. hac conſultiſſima circa mediũ auten. de triente et ſemiſ. §. illũ quoꝙ. coll. iij. tũc eni morbus vrget: pena terret. filij pleruꝙ illicite dilecti pſentes vlulant: vxor & mundus ad ſe vocant. vnde hoc caſu timẽda eſt peni tentia ſerotina que multos ſolet decipere. de pe. di. vij. §. pe. — Mortis articul[us] & periculoſus.

r ¶ Que. ſ. res temporales.

s ¶ Illius. ſ. defuncti.

t ¶ Propiciabiliter. proſunt ꝙ elemoſine defũctis ad remediũ peccatorum. vt patet. xiij. q. ij. nõ extimem[us]. et. c. anime. vñ ſcribitur. ij. machabeorum. xij. c. in ſi. vir fortiſſimus iudas collatiõe facta duodecim milia dragmas argẽti miſit hieroſolimã offerri ibi p peccatis mortuorum ſacrificium &c. multo plus ꝙ̃ viuis proſunt elemoſine. peccata eni elemoſinis redimunt. — Elemoſina defunctis et viuis pdeſt

vilis eſt pecunia ſed precioſa eſt miſericordia. elemoſinam ergo impartire vt a peccato libereris. de pe. di. ij. ꝙobrem. in prin. vnde reuelatum fuit per angelũ cuidam gẽtili qui vocabatur cornelius. elemoſine tue aſcenderunt in memoriã in conſpectu dei. act. x. c. et. xxvi. di. deinde. §. pe. qd verũ intelligo dum tamẽ de proprio elemoſina fiat. qui eni de alieno elargitur quaſi filiũ in conſpectu patris victimat ſ. q. i. non eſt putanda elemoſina: imo furti tenetur qui ideo rem cõtractat vt eam alij donet. ff. de furtis. l. ſi pignore. §. i. pietas ergo et mĩa magnũ meritum acquirunt: nãꝙ eas ſequentes et ſi lubricũ carnis patiatur (al's ſequatur) ſine dubio vapulabit: ſed eternaliter nõ peribit. vt le. et no. p Sup. xlij. di. §. i. in ſi. et de hac materia dicam. ſ. c. con. xpiane. in ſi. ſ. reſpon. Sunt quoꝙ huiuſmodi elemoſine ſeptem corporales. ſ. paſcere eſurientes / potare ſitientes / veſtire nudum: recolligere hoſpitem / viſitare infirmũ / redimere captiuũ / ſepelire mortuũ. vnde vſus. Viſito / poto / cibo / redimo / tego / colligo / condo. Sunt et alie ſeptẽ elemoſine ſpirituales. ſ. docere ignorantẽ / cõſulere dubitãti / remittere offendenti / conſolari triſtem / corrigere — Vbi ope[ra] quot et q̃ ſunt.

¶ Prouide[a] ſuper bonis decedentium ab[b] inteſta=to prouiſionem que olim a[c] p̄latis regni anglie cū[d] approbatione regis et ba=ronum[e] dicitur emanaſſe firmiter approbantes di=ſtricte inhibemus ne pre=lati vel alij quicunqȝ bo=na inteſtatorum huiuſmōi quocunqȝ[f] modo recipiāt vel occupent[g] contra[h] pro

peccantem/oneroſos et graues portare: et pro ol bus orare. vnde verſus. Conſule/caſtiga/ſolare/remitte/fer/ora. Ita tñ ꝙ ſub eodeȝ intelligatur cōſiliū et doctrina. vt hoc no. Guy. xlv. di. tria ſunt Que elemoſina ſpiritualis lōge melior eſt precioſiorȝ dignior ꝙ corporalis. vt le. ȝ no. p Guy. poſt hug. e. diſ. due ſunt. quod verū eſt ſimpliciter ȝ abſolute loquēdo: tamē ſm aliquē particularē caſum corpalis elemoſina prefertur ſpirituali puta maius eſt paſcere

Nota.

fame morientē ꝙ docere etiā indigentē ſicut meliꝰ eſt ditari ꝙ philoſophari no. Guy. poſt Tan. l dicto. c. tria ſunt.

a ¶ Prouide. ij. pars.

b ¶ Ab inteſtato. inteſtatus decedit nedum qui teſtamentū non fecit: ſed ex cuius teſtamēto hereditas adita non eſt: nec alius teſtamētarius qui vltimam defuncti voluntatē exequatur ex ipſius defuncti iudicio. ff. de ver. ſignificatione inteſtatus eſt. ff. ad trebell. l. mulier. §. alia. et hoc caſu primo forte preferretur epūs ſi quis ſit q̄ huiuſmodi res tanꝙ peculiū valeat vendicare. ar. xiij. q. ij. vltima volūtas. in fi. ff. de caſtrenſi pec. l. filiuſfamil. C. e. titu. l. pe. li. xij. ſalua ſemper conſuetudine ꝑ quā aſcriptitij et alij ſeruilis conditionis teſtamēti obtinēt factionē. de qua no. xiij. q. ij. idem in fi. De hac materia not. in ſpe. titu. de inſtru. edit. in tractatu de teſta. §. cōpendioſe. et. §. viſo ȝ. §. dicto.

Inteſtatus quis dicitur.

c ¶ A prelatis regni. nota diſcretā et ordinatam prouiſionē in parlamento regni debere primarie incipere a prelatis maxime ſuper contingētibus opera pietatis: cum hic prouiſio fuerit parlamētalis. vt. ſ. dicam. facit ad hoc de maio. et obe. ſolite: cū ſi. nam et gladius terrenus gladio celeſti neceſſarie habet ſubijci. vt no. vera glo. extra de iudi. nouit in glo. ij. ptȝ in extrauag. bonefac. viij. vnā ſctām: nam et princeps. nam et epiſcopi ꝑncipes vocari poſſunt propter temporalitates quas obtinent. vt le. et no. ex de iure iur. c. i. §. nos igitur. in ver. principum. in cle.

Nota.

d ¶ Cū approbatiōe regis. ſ. illuſtris Eduwardi poſt cōqueſtū cōuocato ſuo concilio primo apud gloceſter. anno regni ſui ſexto ipſi. quidem ibidem ſtatutis poſtmodum in pleno parlamento ſuo ad weſtmone. reuocatis poſt paſcha anno regni ſui xiij. vbi in illius parlamenti. xix. c. ſic legitur contineri. cum poſt mortē alicuius decedentis inteſtati et obligati aliquibus in debita bona deuenerūt ad ordinariū diſponenda obligētur de cetero ordinarij ad reſpondendum de debito quatenus bona ſufficiūt eodem modo quo executores reſpondere tenerentur ſi teſtamentum feciſſet.

e ¶ Baronū. q̄ cū ſint diuites et potentes: principes dici poſſunt. vt ar. ex de ma. et obe. ols. marie cū legat. eccle. xi. ꝙ regina olim eſt pecunia. vt vū videmus de facto. nam ꝓpter affluentiā pecunie principes/comites/barones/filias ſuas et cōſanguineas in matrimonio collocant filijs ruſticorū viliū: ſequentes verbū hoſti. ſcriptū. extra de preben. c. venerabilis. et de cōſang. tua nos. vbi dicit ꝙ ſi diſputas de nobili genere diſputas de nobili ſtercore. arg. xl. di. nos q̄. vt ſic impleat prophetia. i. libertos. i. ſuos manumiſſos aſpirantes ad militiā acceptātes. ar. ff. de milit. teſt. ſi duobus. per quā legē arguit ꝙ non oportet militem eſſe de genere militum: ita ꝙ fortune nūmoſe rota volubilis ſicut et diuina gratia modernis temporibus ruſticos natiuos et ſuos nobilibus et ingenuis ſimiliter reddit equales. autē. de monachis. §. hinc nobis. coll. i. nō enī eſt acceptio pſonarū apud deū ſcōȝ apoſto. ad col. iij. c. Sed certe quicquid dictū ſit propagatio alti et clari ſeminis: proculdubio ſuam poteſtatem nobilitat et attollit. vt. xl. diſ. illud. ſicut vile ſemen vileſcit. ar. lvi. di. tempus. et. c. ſi gens anglorȝ. alſ incipit diuulgatum eſt. ex de prebē. de multa. in fi. le. et no. per io. extra de bap. preſenti. in cle. facit extrauag. Ioā. pape. xxij. execrabilis. §. nos igitur. qđ dic vt. ſ. e. conſti. xpiane. in fi. non nego tamē prouerbiuȝ ſenece quo dicitur Generoſitas non eſt niſi inueterate diuitie: cum natura nos oēs fecit equales vt pretactum eſt. non nego quin generoſi ſanguine per vicia et inſolētias quas quotidie adinueniūt ſue generoſitati per nimiū detrahunt. vñ ſancte memorie Robertū cognominatū Groſtet dudum lincolū. epm Regi henrico quaſi admirando cum īterrogauit vbi moraturā didicit qua filios nobiliū procerū regni quos ſecū habuit domicellos inſtruxerat: cum nō de nobili proſapia ſed de ſimplicibus traxiſſet originem: fertur intrepide reſpondiſſe in domo ſeu hoſpitio maiorȝ regum ꝙ ſit rex āglie qȝ regū Dauid Salomonis ȝ aliorȝ quorū modum viuendi didicerat ex intelligentia ſcripturarū adijciens ipſi regi verſus ſequentes. Degenerant homines vicijs/ſūtqȝ minores. Exaltat vtus nobilitate viros. Nobilitas vera eſt animi que moribus ornat. Gratius i terris nil conſtat moribus aptis. facit. xl. di. nos qui cum. c. ſe. et per totum.

Pecunia ē oim regina.

Nobilitas an ſit attendenda.

f ¶ Quocūqȝ non recipiant. i. nullo colore palliato ex liberatione cuiuſcunqȝ.

g ¶ Occupent. ſ. auctoritate propria.

h ¶ Contra prouiſionem predictam. ſ. parlamentalem. vt dixi ſupra i glo. ſ. illuſtris vbi patet eos teneri eodem modo quo executores creditoribus: immo reſiduum ſibi nullatenus imburſando ſed potius iuxta defuncti propoſitum coniecturatuȝ in pios vſus illud diſtribuendo. C. de epiſ. et cle. l. nulli licere. et. l. ſi q̄s ad declinandam. de hac materia ple. dixi ſupra. c. conſti. libertatem.

uiſionem pꝛedictam.

De delegatione cauſarum.

Summariū.

Cauſe nullatenus delegentur nec committant̄ ab archiepiſcopis epiſcopis vel alijs oꝛdinarijs niſi perſonis in dignitate vl̄ officio conſtitutis aut cathedꝛalium vel aliarū collegiatarum eccleſiaruꝫ canonicis.

I[a]Udicij robur et decꝰ exoꝛnat auctoꝛitas iudicantis: & coꝛam illo tutis greſſibus veritas incedere p̄ſumitur: de[b] quo ſtatus eminētioꝛ et melioꝛa[c] ſtipendia[d] ſtrennuos actus & dignos fructus iuſtitie repꝛomittūt. [e]Pꝛoinde[f] ſacris canonibus inherentes quibus ſtatutuꝫ eſt vt non niſi perſonis in maioꝛi ſtatu ꝯſtitutis cauſe[g] a ſede apoſtolica delegentur: cadeꝫ iuris auctoritate cōmoti[h] ſtatuimus vt ab archiepiſcopis: epiſcopis vl̄ alijs oꝛdinarijs[i] non niſi perſonis in dignitate vel officio conſtitutis aut cathedꝛalium vel aliarum eccleſiarum collegiataruꝫ[k] canonicis cauſe aliquatenus committātur[l].

De foꝛma citationis.

Summariū.

Appꝛobata cōſtitutione othonis adijciendo ſtatuit vt cum iudex quemuis citandum edicit: citationem faciendam loci decano vel certe perſone: demandet: vnde niſi edoctꝰ ſit citationem iuxta ſtatuti foꝛmā expletaꝫ eſſe ipſa nullius ſit efficacie.

I[m]Ta[m] inoꝛtaliū ſeua[n] cupiditas ſuuꝫ in[o] ſeipſos reflectit ardoꝛē vt quicquid ſibi poſſit attrahere nō deſiſtat non timens diuinam offcuſam vel pꝛͥmi[p] leſionē. Quod

a Iudicij robur. hec ꝯſtitutio non hꝫ oꝛiginē ab aliqua ꝯſti. otho. niſi foꝛte occaſionaliter. de hoc no. ſ. in cōſti. otho. clamoꝛē. §. iudices.
b De quo ſtatus eminentioꝛ. nam quāto quis p̄eeſt melioꝛibus / tāto maioꝛ & honeſtioꝛ eſſe cenſetur. als enim vileſcit honoꝛ. i. q. i. viliſſimꝰ. igit̄ pꝛo loco et dignitate p̄ſumitur. auten. de defen. ci. §. nos igit̄. colla. iij.
c Melioꝛa. i. dignioꝛa vt exponit Guy. xl. di. illud. ff. de ſena. l. j. ad quaꝫ deueniēdū eſt p̄ gdꝰ ar̄. caſū ap petit. xlviij. di. ſi honoꝛare quideꝫ dignos placet. auten. de cōſulibus. §. pe.
d Stipēdia. ar. C. de tironibus. l. vlti. lib. xij. cuꝫ ſi. ex̄ de p̄ben. de multa in fi. dr̄ autē ſtipendiū ab eo ꝙ militibus olim dabat̄ i ſumptibus: q̄ꝛ p̄ ſtipes id eſt exigua era colligebat̄. ff. de ver. ſig. l. ager. §. i.

ſtipēdiuꝫ quid eſt.

e Pꝛoinde. ij par s.
f Canonibꝰ. itellige de decr. Inno. iiij. que incipit pꝛeſenti quā hodie in vſu non habemus. illa tamē vere concoꝛdabat cū textu hic ſecūnti ſꝫ poſtea i foꝛmabat̄ p̄ ex̄uag. Bonifa. iiij. q ſic icipiebat Statuimꝰ. demū ſupuenit decretalis eiuſdem bonifa. cui hodie ſtatur. ex̄ de reſcrip. ſtatutum. li. vj. vt ibi no. Jo. an.
g Cauſe. facienda eſt vis in hoc vero quaſi non intendat vetare audientiam certi articuli vel mecam executionē cuiuſlibet rei etiā alijs p̄ſonis cōmitti. vt ple. no. Guy. in dicto. c. ſtatutū. i. reſpō. ver. cauſe. li. vj. et no. ſpe. ti. de iudic. dele. §. ſcḋn. v. debet autē. de hoc etiā multū tractat̄ in ex̄ua. Jo. pape. xxij. ſedes apoſtolica in magna glo.
h Cōmoti. nota inferioꝛem rōnabili exēplo maioꝛis debere cōmoueri. ar. in hoc quod le. et no. ſ. e. conſti. quid ad venerabiles. §. i. in pꝛin.
i Oꝛdinarijs. de hoc dixi. ſ. e. ꝯſti. ꝯ latronū. §. pe.
k Collegiatarū eccleſiarum. hoc bene cōtinebatur in dicta decre. q̄ incipiebat pꝛeſenti: ſed poſtea in decret̄. ſtatutū eſt illa littera ſubducta.
l Cōmittantur. ſed quicq̄d hic ſtatuat̄ hec tamen conſtitutio a ſubditꝫ nō ē acceptata. vn̄ non videtur arctare. ar. in hoc q̄d ple. dixi de hac materia. ſ. in conſti. otho. qm̄ de habitu. j. reſpō. in glo. hec conſtitutio maxime cum de iure cōi quilibꝫ huiuſmōi oꝛdinarius i cauſaruꝫ cognitionibus cōmittere valeat vices ſuas vt ple. notat Guy. extra de reſcrip. ſtatutū. j. reſpō. in glo. ſi hoc tollam. li. vj.
m Ita moꝛtaliuꝫ. hec conſtitutio adijcit ad illam que habetur. ſ. in conſti. otho. tanto.
n Seua cupiditas. de hoc dixi. ſ. in cō. oho. auditu. pꝑe fi. pꝛimi reſpon.
o In ſeipſos reflectit ardoꝛē. Craſſus Exemplū pꝫ de quodam qui vocabat̄ craſſus: qui auro hauꝫ cum eſſet dictatoꝛ romanus miſſus eſt ad parthos ſto perijt vt eos deꝫ expugnaret qui pꝛomiſerūt ei ꝙ darent et facerent quicquid vellet: ac ipſe petijt infinitā pecuniā quam illi pꝛomiſerunt ſe ſoluere: ſed euꝫ ſubdole cōpꝛehendentes infuderūt aurū liquefactum in os eius inſultantes eius auaricie: aurum ſitiſti aurum bibe. quo hauſto ſic perijt vero auro ſicut veneno. vt le. et no. per g. cum ſupplemento Guy. i q. i. in hijs verbis.
p Pꝛoximi leſionē. ſic. ſ. e. ꝯſti. amoꝛis pꝛopꝛiū in pꝛin. q̄d tū eſt contra pꝛeceptuꝫ dn̄i dicentis Jo.

litigioſorũ[a] ãfractus ꝛ ꝓcelle[b] cauſarũ manifeſte declarant: in q̃bus ſeipſũ ſolum reſpiciẽs litigator ſic errat i via iuſticie vt equũ ꝛ iuſtũ eſtimet quicq̃d[c] aduerſario noceat et iure[d] vl̃ iiuria ſibi ꝓſit. ❡ Sane[e] qm̃ in citationis articulo fraudẽ ꝑcipue fieri ẽ ꝯpertũ: ꝑdictus legatꝰ otho ſtatuit vt ꝑ ipetrãtes vel eoꝝ nuncios i cauſis regni anglie / contatorie littere nõ mittant̃: ſed iudex moderatis ſumptibus impetrãtis per ſuũ fidelez nũciuz eas mittat qui vocandum diligenter perquirat: quẽ ſi inuenire nõ poterit: die dominico vel alio ſolemni apud eccleſiam loci illius in quo degere cõſueuit dũ miſſa cantatur litteras legi faciat et exponi: vel ſaltem ad decanum in cuius decanatu moratur q̃ vocãdus exiſtit citatio dirigat̃ q̃ a iudice iuſſus finaliter exequatur per ſe vel ꝑ certos nũcios ꝛ fideles: quod q꜡ inde fecerit eidez ſcribere non omittat. ❡ Nos[f] autẽ vt circa citatiõis articulũ cautius ꝓcedatur et totius diſcriminis materia (quantuz[g] i nobis eſt) penitus auferatur: conſtitutioni dicti legati adijciẽdo ſtatuimꝰ vt quũ iudex contra quemlibet abſentẽ emittit citationis[h] edictũ citationem faciendam decano loci vel[i] alicui certe[k] perſone demãdet. Is[l] vero cui demandata fuerit cum eã fideliter fuerit executus ſecundum ſtatuti[m] formã ſe citaſſe reſcribat[n] alioquin[o] citationi que aliter facta appeat fides nulla adhibeatur: cum nec ſecundum eam[p] contra euz qui citatus dicitur ad penam[q] aliquã procedatur.

❡ De iuramentis aduocatorum.

❡ Summariũ.

❡ Iuxta ſtatutum othonis de aduocatis / nullus

xv. c. Hoc ẽ preceptũ meũ vt diligatis inuicẽ. ꝛc.
a ❡ Litigiorum anfractus. ſic extra de ſepul. dudum. §. ſ. ibi preciſus radicitus ꝛc. in cle.
b ❡ Procelle. i. tempeſtates impetuoſe.
c ❡ Quicq̃d aduerſario noceat. qđ tamẽ eſt preceptũ iuris quod eſt alterũ nõ ledere inſti. de iuſti. ꝛ iure. §. iuriſ
d ❡ Iure vel i iuria. phas improbe ꝛ nephaſ permiſcendo. ſ. e. con. ambitionis. in prin.
e ❡ Sane. iij. ps recitans conſti. otho. de q̃ dixi ſ i pma glo. vnde ea q̃ dixi i dicta cõ. otho. ſi placet tibi ſufficiãt
f ❡ Nos autẽ. iiij. pars.
g ❡ Quantum in nobis eſt. nota hunc textũ pro eo qđ no. ſ. ea. con. eccleſiaſtĩ. in pñ. ar. xlvij. di. c. ſi. xxij. q. ſ faciat ad hoc. ſ in ꝯſti. otho. ad cludendũ. §. in vtroq꜡ in prin. et. ſ. e. conſtit. xpiane. §. volẽtes. in pñ. ſic q꜡ cũ apoſtolo. cũ tẽpus habemꝰ operemur bonuz ad oẽs ad gala. vj. capitu.
Citatio habz duo extrema.
h ❡ Citationis edictũ. qđ habz duo extrema. ſ. decretũ decitando et hoc reſpectu ſcribit̃ inter alia acta iudicij. Aliud extremũ continet miniſterium extrinſecuz exequentis et huiuſmodi litterã citationis oportet ſigillatam eſſe ſigillo iudicis q2 non eſt ꝓprie de actis iudicij ſed potius de anteiudicialibus ſeu preparatorijs iudiciorũ. vt no. per hoc. extra de probat. qm̃ ꝯtra falſam. ꝟ. citatiões.
i ❡ Vel alicui alij. ſ. ꝑ decano. vñ ptz hoc relinqui arbitrio de mãdãtis. ar. ff. de iure delibe. l. i. §. penſ.
k ❡ Certe perſone. de hoc dixi. ſ. in conſtit. otho. tanto. §. vlti. ver. certos.
l ❡ Is vero. verſiculus
m ❡ Statuti. ſ. dicti legati otho. ſupra recitati vl̃ dic. ſ. mandati demandantis citationẽ fieri hoc eſt particulariter ſi ſic fuerit demãdatũ vel alijs vijs et modis ꝛc. ſemper prout contigerit demandari.
n ❡ Reſcribat. Sed quid ſi reſcribere vel certificare nõ fuit ſibi mandatuz in littera citatoria: nũquid nichilominus cõtemnere cenſeatur niſi ſcribat? videtur q꜡ nõ. cum hoc nõ contineatur in mãdati ſeu ſtatuti forma i ve ſupra in littera proxi. ar. l hoc quod le. et not. ex̃ de reſcrip. cũ dilecta. fines ei mandati excedere non debet. ff. mandati. l. diligenter. Item ſufficit moram non fieri petenti. ar. in hoc qđ dixi ſupra in cõſti. otho. iz ad ꝓfugandum. §. i. ꝟ. digne. et. ff. de ver. ob. ſi ex legati cã. dic cõtra. nã alſ mandatũ citatoriuz fruſtraret̃ effectu: qđ eſſe non debet. ex̃ de ele. nõ reſi. c. relatũ ff. quod quiſq꜡. l. i. §. hoc autez. q2 de effectu citationis alſ nõ appareret. ff. de ꝯtrahen. empt. l. cutilia polla. et. l. i lege. Itez parum valeret huiuſmodi mãdatũ niſi fuerit executuz: ſic vt de eo ꝯſtare poſſit. ar. l hoc qđ le. et no. ſ. i cõ. otho. cũ ſit ars. §. vlt. Itẽ habẽs mandatũ ad preambulũ: habere intelligit̃ mandatũ ad effectualez ſequelã exequendã: vt ſi mãdaui tibi fide iubere: videor hoc ipſo mandare ſoluere. ff. de cõdi. et de. l. videbãt. Itẽ hoc ꝑtinet ad officiũ huius mandatarij. vt hic patet.
o ❡ Alioquin. i. ſi nõ ſit certificatũ nec reſcriptũ: vt premittit̃ et in hoc ver. addit̃ ad dictã cõ. otho.
p ❡ Eam. ſ. citationem.
q ❡ Penã aliquã. ſ. cenſurã eccleſiaſticam de qua ex̃ de ꝟ. ſig. querẽti. nec admiſſionẽ in poſſeſſionẽ de qua i cõ. otho. c. vlti. §. ſi. Et qualiter ꝓcedat̃ ꝯ abſentez criminoſum no. Guy. extra de hereti. vt

cōmiſſi. ver. pꝛocedendum. li. vi.
a ¶ Laudabile. hec conſtitutio adijcit ad illaꝫ q̄ habet. ſ. in conſti. otho. c. vlti. §. ij.
b ¶ Neceſſarium. vt hec pꝛefatio ſcribitur. C. de aduo. diuer. iudi. l. laudabile. in pꝛin.

aduocat⁹ niſi litteras dioceſani coꝛam quo iurare ꝑcipitur pꝛius oſtendat fidem de iuramento debite exhibito faciens: vł de nouo iuramentum exhibeat ad vllius cauſe patrocinium admittatur.

Laudabile[a] viteq̄ꝫ hoīꝫ neceſſariū[b] aduocatorū officiū q̄ q̄ſi[c] athlete iuſtitie ī campo iudicij militant[d]: multum quidem exauthoꝛizatur[e] ab[f] illis q̄ in ipſo[g] infideliter[h] ſe exercent: per[i] quos iuſticia deperit: et litium pꝛoceſſus innūeris[k] ſubterfugijs[l] īpeditur. ¶ Hoc[m] ſane pꝛedict⁹ legat⁹ cōſiderās diligēter ꝛ pꝛudēter attēdēs inter alias ſāctas cōſtitutiones decreuit vt quiſq̄s aduocati officiuꝫ voluerit generaliter mereri: is apud dioceſanum cuius iuriſdictionis exiſtit oꝛiginis vel domicilij ratione pꝛebeat iuramentum: ꝙ in cauſis quarum patronus exiſtet patrocinium fidele pꝛeſtabit. ¶ Nos[n] igitur huiuſmodi ſtatuto per quod iniquitati occurritur[o]: releuatur iuſtitia: et ſuccurritur[p] veritati parare volētes ſemitam amplioꝛem: adijciendo[q] ſtatuimus vt ſecundum ea que in dicto ſtatuto contenta ſunt nullus aduocatus niſi litteras[r] dioceſani coꝛam quo iurare ꝑcipitur pꝛius oſtēdat fidem de iuramento[s] huiuſmodi exhibito faciētes: vel[t] de nouo exhibeat huiuſmodi iuramentum ad vlli⁹ cauſe patrociniū admittatur[v].

c ¶ Quaſi athlete. ſ. victoꝛioſe certantes merito gratie non aduerſarij vł lucri coꝛruptiōe. vt leg. et notat C. de athletis. l. vnica. li. x.
d ¶ Militant. ꝯlapſa erigunt fatigata reparando nō min⁹ defenſionis viribus pꝛudent humano generi q̄ ſi pꝛelijs et vulneribus patriā atq̄ parentes ſaluarēt. C. de aduocat. di. uer. iudicio. l. aduocati.
e ¶ Exauctoꝛizatur. i. auctoꝛitati et inſignijs hmōi militaribus detrahitur vt expōit text⁹ ff. de his q̄ no. infa. l. ij. §. ignominie.
f ¶ Ab illis. ſ. aduocatis.
g ¶ In ipſo. ſ. campo certaminis iudicij.
h ¶ Infideliter. ſuboꝛnationeꝫ teſtiū vł partiū inſtructionē ad falſum. not. in ꝯſti. otho. c. vl. §. in adiutoꝛiū
i ¶ Per q̄s. ſ. aduocatos iuq̄s
k ¶ Innumeris. i. de difficili numerādis: nō q2 excedāt oēm infinitateꝫ. ar. ff. de in litē iurādo videamus. §. iurare.
l ¶ Subterfugijs. vt ita loquat medicatis ſuffra
m ¶ Hoc ſane. ij. ps recitās ſtatutū. otho. (gujs. de q̄ dixi ſ. in. j. glo. vbi ibi ſcripta tibi ſufficere nō tedeat hic ſi placeat.
n ¶ Nos igitur. iij. pars.
o ¶ Occurrit. vt. ſ. in cō. otho. vſuꝫ. §. huic igit.
p ¶ Et ſuccurrit veritati. ſumme pꝛiuꝫ et merito riū reputare actualis opis executione ſic veritati ſuccurrere ne iudices vt videmus ad oculū ſuccūberēt falſitati. ſ. in ꝯſti. otho. ad eludēdū. ſ. reſpō.
q ¶ Adijciendo. quaſi diceret valde pauca.
r ¶ Litteras dyoceſani. hoc ergo ſufficit q̄n ep̄us notus eſt. alˀs ſecus. vt no. xxi. q. ij. c. i. in glo. ſufficit. arg. de ſcḋis nupt. c. i.
s ¶ Iuramento hmōi. ſ. ꝙ talis ad aduocatū admiſſus iurauit patrociniuꝫ fidele pſtare ꝛc. vt. ſ. recitatur.
t ¶ Vł de nouo hoc q̄ videtur relinq̄ optioni ipſius aduocati: cū in alternatiuis ſit regulariter electio debitoꝛis. ex de reg. iur. i alternatis li. vj. ff. de iure dot. l. plerumq̄ ad ſi. cum ſi. qḋ verū eſt niſi foꝛte iudex aliquā cā rōnabili motus nō obſtāte hmōi litterarū ep̄alium exhibitione iteratum exigeret iuramentū: puta ꝓpter arduitateꝫ negocioꝛū in illo foꝛo potiˀ q̄ alibi in regno tractādoꝛū. ar. ſ. in cō. otho. c. vlt. §. in adiutoꝛiū. ſ. in cauſis q̄ꝗnūerabilib⁹ vł q2 in trāſmigratōis ſue cā aliqualit ſuſpecta ſ3 nō ꝓbata habet cū ꝓ hoc malicie occurrat. vt. ſ. in ꝓn. huius. §. igit iterū ſatis licite ſine iniuria. exigit. ex de iur. ca. cū i appellatōib⁹. §. vl.

Iuramentū aduocati q̄n̄ iteratur.

¶ Ne iudex pacem vel cōcoꝛdiam partium īpediat

¶ Summariū.

¶ Iudex qnicūq̄ pꝛo cōcoꝛdia litigantiū impedienda quicq̄ receperit excommunicatiōi ſubiaceat donec illud reſtituerit et tantūdē paupꝛibus erogarit.

Cum[x] partes ſuas amittat[y] iudicium

v ¶ Admittat. Nota penā denegatōis (li. vj. audientie. vt dixi. ſ. in con. otho. in ſi. per plures allegantias ibidem in pꝛedicta conſtitutione ꝛc.
x ¶ Cum partes. hec cōſti. adijcit ad hoc qḋ habetur. ſ. in conſti. otho. ceterum.
y ¶ Amittat iudicium. qḋ ex tribus pſonis ꝯſtat iudicis actoꝛis et rei. ex de v. ſig. foꝛus. §. in omni.

Iudicis e lites mi nuere.

ubi actoris[a] et rei cōqueſcit diſſenſio: nec aliud agere iudex debeat iuxta legitimas ſanctiones quam ut controuerſiā[b] dirimat inter[c] ipſos: multum profecto[d] deliquit qui partes ad pacem et concordiā paratas maxime pretextu alicuius commodi nitit[e] impedire. ¶ Quia[f] vero per impedimentū huiuſmodi[g]: ſi contingat: prouocat[h] deus leditur proximus: iudicis contaminatur honeſtas: et iurgiorum materia con fouetur. Nos[i] ſtatutū legati predicti[k]: qui fuit ſuper hoc ſimplici phibitione contētus: efficacius proſequentes adijciendo ſtatuimus ut ſi quis[l] de cetero pro[m] impedimento paci ſeu compoſitioni litigātium obijciendo quicq[n] receperit[o]: ei[p] qui dedit[q] modis omnibus teneatur reſtituere[r]. Necnon de quo tantundem exoluat pauperibus[ſ] erogando.

a ¶ Actoris et rei. qui partes iudicij neceſſario cōſtituunt. ut iam dixi nō iudex per ſe: C. ſi per vim vel alio modo. l. ulti.

b ¶ Controuerſiam dirimat. cōcordia vel iudicio ut le. et no. in dicta conſtitu. ceterū. nam propriū eſt iudicis finē controuerſijs imponere. ff. de re iudic. l. j. extra de do. et contu. finem litibus. in princi. q si non poſſit in totum litē dirimere ad eā tamē extenuādā vel diminuendam debet laborare. ff. ſi certū pe. l. quidā exiſtimauerunt. hec tamē gl'a quorūdam practiſantiū nimis late intelligētiū ſic diſtingue. quia aut reus in iudiciū cōueniens partē cōtentā in libello actoris an̄ lit. cōteſt. fatet: tunc in parte cōfeſſata cōdemnari debet ſentētia precepti. ut in l. quoniā. ar. ff. de iudi. ſi debitori. Aut lis ſemel eſt cōteſt. negatiue tunc p reſponſiones ad poſitiōes cōdemnari nō debet in cōfeſſatis ante ſententiam diffinitiuā niſi actor renūciare velit reſiduo ſic intellige notata p Inno. et hoſti. ex de elec. cū inter. ver. intereſt. poſt prin. ar. ff. fami. hercī. l. iij. de uſuris. l. tutor. §. lucius. Ratio eſt qz qlibet cauſa unū iudicati finē debet accipere: nō autē diuerſā pnūciationē cōplecti. ff. de excep. rei iudi. ſingul. et in hoc declinat g. ff. de excep. do. l. apud. §. item queritur. ar. ff. de procur. ſi reus in fi.

c ¶ Inter ipſos. ſ. actorem et reum.

d ¶ Profecto. i. certe vel indubitanter.

e ¶ Nititur impedire. ſic effectus ſator zizanie. i. ſeminator diſcordie cōtra. l. j. c. con. iuſtus in fi. q tamē ad dominica ſeminis puritatem centeno fructu accumulandā debuit iugiter laborare: ne obruta dulcia frumenta lolliū et auenas. i. hereſes et ſciſmata degenerando pducāt. xxiij. q. i. quā vetus.

f ¶ Quia vero. ij. pars reſumēs dictā conſti. §. in conſtitu. otho. ceterum.

g ¶ Huiuſmodi. quo ptes impediunt cōcordare.

h ¶ Prouocat deus &c. Cū tamē ſcdm beatū Ber. cā diligendi deū deus ſit: modus vero ſine modo diligere ob duplicē cauſā in ſeipſo deo: ſiue qz nichil iuſtius: ſiue qz nil diligi fructuoſius. ut no. Guy. xxx. di. c. i. iuſtū eſt ergo ut in eū iura reſurgant qui dn̄i ius et iudicialē ptātem cludit. ar. extra de re iudic. cum eterni in fi. et de appell. cordi nobis in fi. lib. vj.

i ¶ Nos autem. ſ. othobonus.

k ¶ Predicti legati. ſcz othon. ut dixi. §. in. j. glo.

l ¶ Si quis. ſ. iudex inter litigantes cognoſcens.

m ¶ Pro impedimēto. ſ. obijciendo qd eſt. j.

n ¶ Quicq. etiā modicum ut hic innuitur: et facit ad hunc textū. C. de pena iudi. q ma. iudi. auten. nouo iure in prin.

o ¶ Receperit. hoc non lz ergo iudici a pte iuſta quicq recipere: immo nec a volēte pte etiā ut iuſtū iudiciū ferat. xiiij. q. v. non ſane. ubi etiā no. Guy. de quodā rege iuſto q iuſticiarium ſuū corruptibilē et liquū viuū excoriari fecit: et in loco iudicij pellē eius extēdi et ſtatim filiū eiuſdē ibi iſtituit iudicē: ſic aiēs metrice Sint tibi lucerna lex/lux/ pelliſq paterna. A manibus reſeca munus: ab aure preces. et ſic iuſte iudica proximo tuo leui. xix. c. ne dici tibi poſſit illud qd ſcribit ſap. vi. cū eſſetis miniſtri regni non recte iudicaſtis &c. facit qd le. danielis. xiij. et qd le. j. in glo. ij.

Iudex corruptibil debet excoriari.

p ¶ Ei. ſiue actori ſiue reo.

q ¶ Dedit. differētia eſt inter donare et dare quaſi donū ſit ex liberalitate et ex certa ſciētia: ut ephus dicit donare pdendas ſed dare eſt pre pudore reuerētia vel timore. ut h no. g. xxiij. d. iiij. §. ex hys oībus. Item inter donum et munus eſt differentia. Donū et nam munus eſt quando fit cū cauſa et eſt ſpecies: mun' dicit donū quando ſine cauſa ut predixi: et eſt genus. ferunt. ff. de ver. ſig. inter donum. vel dic donū quando exile eſt. eccle. xx. c. exigua dabit et multa improperabit. Munus vero dicit quando eſt precioſū de quo Primo regū. viij. c. acceperunt munera et peruerterunt iudicium: et ſic in muneribus iudicabāt et ſacerdotes in mercede reſpondebāt. i. q. i. duces. als iudices. in prin. ubi hoc no. Guy. Itē Eſay. v. c. Ue qui iuſtificatis impium pro muneribus: ſi tamen dona frequētia ſunt in munus trāſire poſſunt. ar. extra de donat. ad apoſtolice. §. pe. unde dicit lex q exenia non ſunt producenda ad munerū qntitatem. ff. de offi. procon. l. ſolēt. in fi. Io. dt eccle. xx. c. dona excecant oculos iudicum: et quaſi muto ore auertunt corruptiones eorum. et no. per hoſti. de ſy. et ſi queſtiōes et faciūt hec ad illud qd le. et no. §. e. cōſti. deus omnipotens.

r ¶ Reſtituere. Immo et talis donans hoc poſſet repetere. ut no. xiiij. q. v. c. ulti. in glo. ar. contra illos. Ioannes de athon.

ſ ¶ Pauperibus. nota hic pium uſum limitatum. ut dixi. §. e. cōſti. indignū. §. i. in fi. v. fabrice.

Alioquin [a] ex eo tempore quo ſcelus huiuſmodi recipiendo commiſerit donec [b] ſic (vt dictum eſt) reſtituerit excommunicationis vinculo ſe nouerit eſſe alligatum.

¶ De publica abſolutiõe

¶ Summariũ.

¶ Abſolutio ſeu relaxatio a ſententia excommunicationis ſuſpenſionis ⁊ interdicti: fiat publice locis et temporibus opportunis.

Sicut [c] eccleſiaſtice cenſure [d] vinculũ ad medelã [d] ſuetum eſt vt ſanum efficiat languidũ quem [e] coercet publice [f] notũ fieri cõſueuit: ita [g] beneficium abſolutionis quod ligato impẽditur expedit notum [h] eſſe: nec non vitandus in ſui contumeliã vel [i] ſcandalum ab alijs euitetur. ¶ Proinde [k] ſtatuim⁹ vt cum aliquẽ excommunicationis [l] ſuſpenſionis vel interdicti ſententia cõtigerit relaxari [m] / mandetur alicui vt relaxationẽ huiuſmõi publice nũciet locis [n] et temporibus opportunis.

¶ De inſtitutiõibus ſeu collationibus

a ¶ Alioquin. niſi ſic exceptum danti reſtituerit.
b ¶ Donec. Nota hic tẽpus excommunicationis p̄fixum de quo ſatis dixi in c. conſti. cum honeſtatis. §. vlti in magna glo.
c ¶ Sicut eccleſiaſtice. hec conſtitutio non habetur ſupra in cõſti. otho.
d ¶ Cẽſure. cõtinet excommunicationem ſuſpenſionẽ et interdictuʒ. vt ſequitur. j. §. pr. patet ex̄ de. v. ſigni. querenti
d ¶ Ad medelã. ẽnĩ cẽſura medicinalĩ nõ mortalis: diſciplinans nõ eradicãs: ſi excommunicat⁹ obediat et non contemnat. vt le. ⁊ ple. no. p Gup. et doc. ex̄ de ſen. ex. cum medicinalis in p̄n. li. vj. Ideo tradiẽ qs ſathane vt ſpirit⁹ eius cuʒ dño ſit ſaluus vt no. ex̄ de teſti. Cum tu.
e ¶ Quem coercet. ſcilicet languor huius vite.
f ¶ Publice notum. et hoc quattuor de cauſis. ſ. vt ex hoc cenſura eccleſiaſtica magis timeatur: excõmunicationis periculum euitetur: contumacie viciuʒ exprimatur: et excõmunicatus cum ad actibus quibus excluditur rubore perfuſus ad humilitatis et recõciliationis affectũ facilius inclinetur: extra de excep. pia. lib. vj. Ex quo quero an ad repellendum actorem ſufficiat probare denũciationẽ ſeu publicationem excõmunicationis? videtur q̄ non cum neceſſe ſit ſpeciem excõmunicationis et nomen excõmunicatoris exprimere. vt in dicto. c. pia. §. ſi quis igitur. li. vj. vbi in hanc ſententiam declinat Jo. an. ſuper verbũ. nomen. cum ibi dicat apertiſſimis documentis ⁊c. nã in tanto obiectu reſpui debet vagatio p̄ſumptionũ et huiuſmõi ar. ff. de dolo. l. ſi ex dolo. §. vlti. cũ. l. ſe. Sed hoſti. extra de offi. dele. prudentiam. §. ſexta. tenet cõtrarium ſcʒ ex quo talis poteſt dici notorius excõicatus in terra nil videtur vlterius requirendũ. ar. extra de poſtula. p̄e. c. i. §. qð nec ſufficit. Nec obſtat ſcðm eũ decre. pia. nã q̄ prout ex mente illius colligitur ibi loquitur de occulto non de ſolẽniter publicato. Solutio aut obijcitur tantum q̄ actor eſt excõmunicatus tunc non ſufficit probare publicationem q2 veritas publicationis poteſt ſtare cum cõtrario excõmunicationis introducte: et ſic publicatio non eſt neceſſaria declaratiua excõica-tionis huiuſmodi. ar. in hoc quod dixi. ſ. e. §. ult. ad tutelam. §. nos igitur. in glo. pone ergo. q2 eſſe poteſt publicatus licet forte nõ ſit excõicatus. vt p3 extra de ſenten. excõ. licet. lib. vj. Aut introducitur q̄ actor eſt excõicatus et pro tali publice habitus ſeu denũciatus: tũc ſufficit p̄bare denũciationẽ ad hoc vt vitet ab actibus legitimis iudicialibus et extraiudicialibus donec oſtẽdat ſe abſolutũ vel ſententiam nullam. vt le. ⁊ no. per Jo. an. in. c. licet. li. vj. et ſic ſtat vera opinio hoſti. p̄dicta. q̄ aliquãdo ſufficit min⁹ probare q̄ introducere. vt le. et no. ff. de vſuris cum de in rem verſo. et dixi in dctã g. pone ẽ.
g ¶ Ita beneficium abſolutionis. nota ↄ̄trior eandẽ eſſe diſciplinã. le. et no. inſti. de tutelis. §. i. ff. de re. iu. l. nichil tã naturale.
h ¶ Notũ eſſe. ex̄ de offi. dele. cũ in iure. tutuʒ eſt ergo huĩ infamato lr̃as abſolutiõis vel ſaltẽ publicationẽ ipſius obtinere q̄bus ↄ̄tra latrãtiũ morſus valeat ſe munire. ar. ex̄ de ſy. ex diligẽti. Sed quid ſi p̄poſita excõicatiõe ↄ̄tra actorẽ ipſe replicet de nullitate ſẽtẽtie puta q2 a nõ ſuo iudice lata vel ex alia cauſa? certe hoc caſu dicit Jo. an. ex̄ de or. cog. c. i. in fi. q̄ iudex cognoſcet primo de replicatione vt ſciaẽ an obſtet exceptio excõicatiõis obiecte an nõ. qð verũ eſt niſi periculũ eſſet in mora tunc enĩ abſolueretur ad tutelam. ar. ex̄ de excep. apoſtolice. facit qð no. per docto. c. ti. a nobis.
i ¶ Vel ſcandalũ. vt ſic tollantur cauſe ſuadentes publicationem excõmunicationis de quibus dixi ſupra i. e. in glo. et hec quattuor. in prin.
k ¶ Proinde. ij. pars.
l ¶ Excõmunicatiõis. hic enumerat cenſuras eccleſiaſticas vt dixi. ſ. in prin.
m ¶ Relaxari. nota hic iuncta littera. ſ. ſ. reſpõ. idẽ eſt relaxare ſentẽtiã et bñficiũ abſolutiõis impendere: quaſi idẽ ſit effectus vtriuſq; relaxatiõis et abſolutiõis. ar. ex̄ de ſẽ. ex. c. venerabilib⁹. §. vbi autẽ. p totã decret. li. vj. Et vide hic illud qð no. ſ. in cõ. oth. de archidiaconis. §. cũ aũt. l g. inolutẽ
n ¶ Locis et tẽporibus opportunis. vbi fuit publicatus excõicat⁹ et p excõicato vitatus ſeu habit⁹: et quotiẽs opus erit. ar. ff. de eden. l. veluti. cũ ſi.

Excõicatio eſt medicinalis

Excõicatio debet eſſe nota.

Excõicatio an ſufficiẽter p̄betur per ipſius publicationem.

a ¶ Chriſtiane. huiꝰ cōſtitutiōis materia nō tractat̄ ſ. in ꝯſti. otho. niſi incidenter parū. vt. ſ. in con. otho. alicui vi. ꝟ. bñficijs. vbi ad hūc locū ꝛmiſi. ⁊. c. cū ſit ars. §. de reſidētia. alſ ē. c. i ſi.

b ¶ Reliquit. i. liberi eni arbitrij nos cōdidit deꝰ nec ad virtutes nec ad vicia trahendo de pe. di. ſuc. ij. liberi.

c ¶ Anime ſue cure. vñ verſus. Quomō multa cū ſit homo cuſtos animarū: Neſcio / qui cuſtos negligit eē ſui.

Tercius.

d ¶ Vix ſufficiat. ſic alibi dr̄ cū vnū officiū vix implere ſufficiāt ſtipendia ſibi vēdicāt plurimoꝝ. extra de cle. non reſi. q; non nulli.

e ¶ Mendacij ſtatera. i. falſo ponderata menſura in iudicio rōnis nimis attrahens cordulam ad ſenſualitatem et auariciā vt. j. ſequit̄. ar. ff. de falſ. l. pe. in fi. dr̄ autē ſtatera in hac materia. i. examen iudicij p equalitatem. vt le. et not. per Guy. xlv. di. omnis. extra de re iudi. cum eterni. lib. vi. ⁊ puer. xi. c.

f ¶ Pēſantes / cū ēū ſtante corpore ſuo pfecte organizato nemo poſſet eē diuiſus in ſeipſo. ff. de ver. ob. l. ij. vnde i huiuſmodi eſt argūt̄ duz de re corporali ad ſpūalia. ar. ff. de acqui. poſſeſ. l. poſſidere. §. ex contrario. in ff.

¶ Summariū.

¶ Prelati diligenter inquirant de his qui ante hanc conſtitutionem aut plura bñficia incōpatibilia ſine diſpenſatione ſuſceperint aut in beneficijs ſuis non reſederint aut ſacros ordines non ſuſceperint: et in illis ſtatutū generalis cōcilij obſeruari faciant. Archidiaconi quoq; in prouincialibus concilijs eoſdem inquirant et inuentos diligenter corrigant. Poſthac vero preſentatos inſtituturi de vita et conuerſatione eorum: et de beneficijs an plura habuerint diligenter inquirant: et ſi incompatibilia ſine legitia diſpenſatione habere oſtēderint: cetera beneficia infra ſtatutum terminum i manus prelatorum refer reſturent. alioquin nō admittantur: et ſi temere inſtituti fuerit inſtitutio ſit nulla. In his vero qui diſpenſationem habent diligenter conſideretur an ea talis ſit vt etiam plura ſuſcipere diſpēſetur: q; ſi nō turet cetera dimittere aut ad petitum non admittatur: que ſi non dimiſerit preter periurij notā quaz incurrit: et habitis et habēdis ipſo iure nouerit ſe priuatū. Prelati vero denuncient patronis et collatoribus beneficiorum dimiſſorum nomina: vt de illis diſponant: et in proximo concilio qualiter de ipſis diſpoſitum ſit ne apud eoſdez maneant diligentius inquirant. Q; ſi prelati ſecus inſtituerit inſtitutionem factam intra menſez reuocent: alioquin a collatione ſeu inſtitutione quacūq; donec reuocauerint ſint ſuſpenſi. Caueant autez prelati aliquez propter dictā aut defectum ordinum ad vacātem eccleſiaz inſtituere recuſantes alium qui conſimilem defectum patiatur inſtituere: ne ſic potius perſonam acceptaſſe videantur q̄ iuſticiam dilexiſſe. Aliter inſtitutio talis penitus cēſeatur inualida.

Chriſtiane[a] religionis veritas a ſita plerosq; in ſuoꝝ cordium elatione reliquit[b] vt cuz anime[c] ſue cure vix[d] vnuſquiſq; ſufficiat: ipſi ſe mendacij[e] ſtatera penſantes[f]: non ſoluz vnius beneficij: ſed multorum intrepide[g] curam ſuſcipiūt: in[h] quo qm̄ nō reſidēt: nec[i] ad ſacros ordines ſe faciunt promoueri: quos ipſius cura beneficij requirit: ſed etiam multas et innumeras[k] curas ſibi congregant impudenter[l] ⁊ per[m] vanitates ⁊ falſas iſanias ambulantes / miſeras[n] aīas quas curandas acceperunt neceſſario negligūt: nec onꝰ

g ¶ Intrepide. id eſt ſine tiore.

h ¶ In quo. ſ. beneficio curato nō reſidente.

i ¶ Nec ad ſacros ordies. eſt tamē ad vtrūq; talis obligatus exiſtat. ar. c. ī de elec. licet canon libro vi.

k ¶ Innumeras. i. cōplures vt dixi ſ̄ c. ꝯſti. laudabile. j. reſpon.

l ¶ Impudenter. i. damnabiliter vt iferius patet.

m ¶ Per vanitates ⁊c. vt habetur in pſal. Expectans expectaui ⁊c.

n ¶ Miſeras animas. p miſeriam ⁊ prauitatem ad actuale peccatū vt pz multipliciter i tractatu Innocen. pape. iij. de miſeria cōditionis humane: ſz dñs educat nos de lacu miſerie et de luto fecis. vt in pſal. Expectās expectaui. in prin. per occupationē laboris meritorij cuz ocioſitas et voluptas arma ſint hoſtis antiqui ad miſeras aias captiuandas. extra de renunci. niſi cum pridem. §. verū

Ocium eſt periculoſū.

a ¶ Negligūt. de hoc dixi. ſ. i cōſti. otho. ſʒ ad pfugandū. §. i. v. digne. circa mediū. ibi caueat igitur
a ¶ Facti impoſſibilitate. i. difficultate. arg. ff. de ſta. li. l. cuʒ heres. §. i. ff. de v. ob. cōtinuus. §. illud.
b ¶ Sane. verſiculus.

et ſimiliter dare elemoſinā ei qui eſt in extrema neceſſitate. lxxxvi. paſce fame morientē. xiij. q. ij. que defunctorū. cū. c. ſe. et ſe. aut ergo dare elemoſinā eſt tātū de cōſilio. vt no. Guy. in dicto. c. ſicut hij. et adde qđ no. ſ. e. cōſti. cū mortis. §. reſpō. in glo. proſunt.

tale implere ipſi / facti[a] im poſſibilitate poſſunt.

Sane[b] hos carni[c] contra ſpiritum et aduerſus deū et proximum aſſiſtentes: et quaſi de[d] induſtria recedentes[e] a deo: dū[f] ſeipſos in manus diaboli manifeſte pcipitant: animas chriſto auferunt: et pauperū[g] elemoſinas in vſus ſuperfluos (ne dicamus in malos) nephanda peruerſitate cōuertunt: a tātis eruere periculis ſanctorum[h] patrum: romanorum pontificum: et ceterorum ſuper his auctoritatem gerētiū cōſtitutiōes tā ab antiqs retro temporib9 ꝙ modernis multiplici ſollicitudine laborauerunt. Quorum labor et ſi meritorius fuerit his qui vineam domini fideli exercitio coluerunt: quibus[k] virtus[l] fuit etiam male viuentibus materiā miniſtrare virtutis: multis[m] tamen in hos propha ne cupiditatis ardore craſſantibus[n]: huius laboris profectum inuenimus defuiſſe: qui[o] preter clauem diſpēſationis[p] apoſtolice ſedis pluralitatem eccleſiaſticorum beneficiorum animarum curam habentium / non ſolum de manu prelatorum male[q] ſuſcipere: verumetiam propria auctoritate[r] violentaqꝫ manu damnabiliter occupare[s] preſumunt: et temere per excogitatas malicias et ſubterfugia[t] detinere.

¶ Ex[v] his aūt dicere non ſufficim9 quāta[x] mala prouenīūt eccleſie nāqꝫ maculatur[y] honeſtas: adnullatur autoritas: fides xpi pſternitur: charitas exulat: ſpes[z] pauperū deperit

c ¶ Carni contra ſpiritum. de hoc le. et no. ſ. e. cō. cū i armis l pn.
d ¶ Induſtria id eſt ex certo et deliberato propoſito nō ex cōtagio fragilitatis hūane. xxv. di. criminis. vt dixi. ſ. e. cōſti. in phe. §. i. i fi.
e ¶ Recedētes. quaſi vertertūt ſcapulam recedentes zacha. vij. ca. vnde le. exo. xxij. c. Peccauit populus quē eduxiſti de terra egypti: receſſerūt cito de via quā oſtēdiſti eis. et. ij. paralı. xxix. c. patres nři et fratres qui receſſerunt a dño deo. et i Job le. Recede a nobis qr vias tuas ſcire nolumus. C. de ſum. tri. epiſtola liquet.
f ¶ Dū ſeipſos. quaſi ingreſſus vnius ſit egreſſus alterius. vt dixi. ſ. e. conſtitu. in prohe. §. nos igitur. ver. euellendi. Jo. de athon.

h ¶ Sanctorum patrū. deteſtantiū pluralitatē huiuſmodi. ex de cle. non reſi. qr nō nulli. ex de pbē. qr in tātū. et. c. de multa. et plen. patebit inferius. §. pro xi. in mag glo.
i ¶ Meritorius reddit enim dñs mercedē labor vt dixi. ſ. in pfat. cōſti. otho. in fi. facit qđ le. et no. ſ. e. cōſti. ita mortaliū. §. nos aūt. i prin.
k ¶ Quibus. ſ. ſctis patribus.
l ¶ Virtus fuit. expoſitionē iſtarū moralitatū fratrib9 ſeu prouectis theologis relinqui nullaten9 mutarem.
m ¶ Multis tamen. ſ. abutētibus materia virtutis eiſdem miniſtrata.
n ¶ Craſſantibus. i. ptinacibus ſeu obſtinate induceſcētib9. ff. de pe. aut fctā. l fi.

g ¶ Pauperū elomoſinas. xlvij. di. ſicut hij. xvj. q. i. qr iuxta. et. c. vlt. et dicā. i. e. §. ex hijs aūt. qđ verū videtur ſaltē quo ad quartā bonorū eccleſie. xij. q. ij. quattuor. ſed dic vt. i. §. ex hijs aūt. Unde hic quero an dare elemoſinā ſit ſub pcepto? videtr qꝫ ſic cū dñs dicat Date elemoſinā ⁊c. xij. q. i. decimas. in fi. qđ verum eſt ſm Thomā: omittēs hoc eternaliter punit. Math. xxv. eſuriui et non dediſtis michi manducare ⁊c. Ratio igit hic eſt qr hoc cadit ſub obſeruatione dilectiōis proximi prima ca. Jo. iij. c. nō diligamus lingua neqꝫ verbo ſed opere et veritate. operari ergo in hoc caſu eſt indigenti proximi ſubuenire. vñ Jo. e. c. qui viderit fratrem ſuū neceſſitatem habere et clauſerit viſcera ſua ab illo quomō charitas dei manet in illo? facit dictū c. ſicut hi. lxxxvi. di. nō ſatis. Dic dare elemoſinam de ſuperfluo eſt de pcepto. vt ple. dicā. i. §. ex hijs.

Elemoſinam dare an ſit precepti.

o ¶ Qui. ſ. ſic craſſātes. p ¶ Diſpēſationis aplice ꝫ dictā decre. de multa. et ple. inferius patebit.
q ¶ Male. qr contra prohibionem canonum.
r ¶ Propria auctoritate. qđ peius eſt ex de inſtit. ex frequētibus. ex de re. iur. c. i. li. vj.
s ¶ Occupare. de hac materia le. et no. in cō. otho. ad elidendum. et. ſ. e. amoris proprij.
t ¶ Subterfugia. ſic. ſ. conſti. laudabile.
v ¶ Ex hijs. ij. pars oſtendens cōplures abſurditates ex huiuſmodi illicita pluralitate inſurgens.
x ¶ Quāta mala puenīūt. Nota bonū modū arguēdi ex ſeqla abſurditatis vt le. et no. p Jo. an. ex de pbē. dudū. v. abſurdū. li. vj. ex de excep. cū inter priorē. ar. inſtit. de. l. falcid. §. i. ff. de neg. ge. l. ſiue hereditate. in fi. et facit ex de accu. qualiter. i.
y ¶ Maculat honeſtas. alieqꝫ abſurditates enarrant in extrauag. Jo. pape. xxij. execrabilis. §. i.
z ¶ Spes pauperū deperit. tanꝙ bona eccleſiarū

quod intrat omne benefi-cium vacaturum: quod ſuum non eſt miſer[a] pec-cator et cecus: rectorem ſe iactans non tam recipit quam furatur[b]. Inter ipſos quo-que diuites contentiones[c] et ſcandala oriuntur: li-tes et odia confouentur: digne etiã ſuper huiuſmo-di regnorum homines di-uine idagatiõis exarſiſſe[d] ignẽ: et ppter aliquorum deli-cta i oẽs miſiſſe formidinẽ

ſint bona pauperum vt ſupra. §. prori. ver. pau-perum elemoſinas. Sed contra quia prelati dicunt domini rerum eccleſie ſupra. e. conſti. ad tutelam. §. ad hec. vbi preter voluntatem dominorum: cum tñ dñium nõ poteſt eſſe penes diuerſos inſolidũ. ff. cõmoda. l. ſi vt certo. §. ſi du-obus vehiculũ de quo articulo poſt diſputatio-nem ꝓlixam te-net Guy. finali-ter ex. de reſcp. ſtatutum. §. aſ-ſeſſorem. verſi. de ſuo ꝓprio li. vj. quod ꝑlati fru-ctuum perceptorũ huiuſmodi ſunt domini et ha-bent eorum proprietatem quantũ ad fidelẽ et debitã diſpenſationem ſibi et ſuis faciendã: nõ autẽ vo-luptuoſam ar. x. q. ij. ꝑcarie. et ſi qui ſuperſunt nõ ſunt ꝓprij ſed cõmunes indigentibus et paupib⁹ erogãdi. ar. vbi eſt textus. xij. q. j. quia tua. §. fi. ibi quod ſupereſt date elemoſinam ꝛc. vt. j. e. conſti. c. vlti. §. i ſi ita. l fi. Quod totũ concedo preterquam quod prelati non ſunt ꝓprie et ſimplicit dñi rerũ eccleſie ſed poti⁹ loco dñorũ habeant: cũ videlicet bene ad-miniſtrãt nõ cũ dona eccleſie ſpoliãt ſeu dilapidãt exẽplo tutorũ. ff. ꝓ empt. l. quod fundũ. §. ſi tutor. vt no. xij. q. j. §. fi. vñ et ꝓcuratores non dñi vocant ex. de dona. fraternitatẽ. Dicã quod ſalua fide dñium ſiue ꝓprietatẽ rerũ eccleſie penes eccleſiã cuius ca-put xpiſtus eſt. xpi vero vicari⁹ papa / cõſiſtere: et nul-lius puri hominis dñio ſubiacere. inſti. de rerũ di. §. nullius aũt. i hoĩs cũ debita adminiſtratiõe ipſas res diuinas cõſtitutas eſſe ad dei honorẽ ſpẽaliter deſignatas. xiij. q. j. quia quod. pauperũ quoque eẽ ſu-ſtẽtatiuas quod ad eorum inopiã releuandã. cũ et ꝓ vt ſu-perſunt neceſſarijs eorum ꝑlatorũ predeductis vt ẽ ſupius dictũ. hec quoque deciſio ſignant notabilis colligit. ex. quod. ff. de re. iuris. l. ea eſt natura cauil-lationis. et ꝑ car. ex de re. ec. non alie. hoc cõſultiſ-ſimo in ſi. j. reſpon. v. ipſarũ. li. vj. De hac mate-ria vide. s. i ꝓhe. ſup. v. ſũmorũ põtificũ. ꝑmiſſa quoque facere videtur quod religioſi obediẽtiarij ꝑcipue mẽdicãtes dñium et ꝓprietatẽ aliquorum bonorum ha-bere nõ pñt i ꝓprio vel coĩ ſz tñ ꝑ nudũ vſũ quantũ ad ſuſtẽtationẽ corporis accipiũt et cõſumũt vt col-ligit ex dictis Inno. ex de ꝓbẽ. niſi. quia xpiſtus ſeu ei⁹ vicarius papa dñium ſeu poſſeſſionẽ habet rerum religioſorũ. vt no. Inno. ex de cã poſſ. et ꝓpe. cũ ſup in prin. veſtis eni qua vtit ſeruus de peculio dñi eſt. ff. de pecu. l. idem veſtẽ: ſz ſeruus nõ poſſi-det ea quod ſunt in peculio. ff. de acquirẽ. poſ. l. quod ſeruus. et no. ꝑ hoc. xij. q. i. nõ dicatis. et in ſpe. de accuſat. §. i. v. item excipit. ꝛ. et vñ. ſe. ar. ff. de ca-pi. di. l. legatũ. ff. de ali. le. ſuos vbi etiã di. no. ar. quod legata religioſis relicta quod propriũ nõ habẽt peti poterũt ꝑ iudicis officiũ. et hãc opinionẽ fert fra-tres minores ſuſtinuiſſe diu fere vſque ad mortẽ di-cẽtes quod xpiſtus in terris corporaliter cõuerſans cuius vero euangelicos ſequaces ſe eſſe aſſerũt in quantum vitã ꝑfectiõis oſtendẽs nichil habuerit oĩno i ſpe-ciali vel in cõi: ſecus tñ in quantũ fuit idigẽtie paupe-rũ cõpatiẽs. hoc ei reſpectu legit loculos habuiſſe Jo. xiij. c. xij. q. j. exẽplũ. et. c. habebat. vt patz hoc clari⁹. xxiij. q. iiij. duo iſta. Sz eſt hãc opi. quatenꝰ ẽ tactũ de vita ꝑ-fectiõis emana-uit. declaratio Jo. pape. xxij. quod incipit cũ iter nonnullos in-dicãs dictã opi-nionẽ hereticã cũ ſcriptura te-ſtet apſos ius habuiſſe bona aliqua vendẽdi donandi et ex ipſis alia acquirendi. vt in eadem cõſtitutiõe plenꝰ cauet. Fertur etiã dictos fratres viſos fuiſſe ſuis ſermõib⁹ ꝑſuadẽ dñium rerũ eis donatarũ remanere penes ipſos donãtes vſque ad cõ-ſumptionẽ hmõi rerũ. que tñ opinio ſatis videt re-pugnare iuri: cũ de natura donationis ſit dñium olno transferri. ff. de v. ob. vbi aũt nõ apparet. §. vlti. Sed cũ pauperũ ſint bona ꝑlatorũ vt ꝑdictũ eſt ſupra. in prin. huius g. Nũquid ergo pauper habẽt actionẽ cõtra huiuſmodi prelatos vel alios diuites alimonias eis nõ miniſtrãtes? G. dicit quod nõ directo iudicio ſed denũciare poſſunt hoc eccle-ſiaſtico qui eos ad hoc coget. vt no. xlvij. di. ſicut hi quod. in fi. arg. extra de deci. tua. ij. reſpon. ibi. aut etiam alijs pauperibus conferũt ꝛc. ff. de ali. et ci. leg. l. ſeruos. cum ſi. Item no. glo. i. q. vij. exigũt in principio. Joannes de athon.

a ¶ Miſer peccator et cecus / rectorẽ. cecus ergo ſi ceco ducatũ preſtet ambo i foueã cadunt. Math. xxv. c. xxxviij. di. que ipſis. de pe. di. vi. ſacerdos. §. qui autem. vnde de miſeris prelatis etiam maio-ribus loquitur Amen dico vobis quia publicani et meretrices precedent vos in regno dei. Mat. xxi. c. imo licet quandoque miſero ſubdito concedatur mia ſuperioris. tñ huiuſmodi potentes potenter tormenta patientur. ſap. vj. c. ar. i. di. quia tua. xxi. q. i. nulli facit. ac cũ querat epulas et diuitias po-netur in ignem inferni. xxxv. di. eccleſie.

b ¶ Furatur. ſic extra de elec. cõmiſſa. §. ceterum. li. vj. facit. xlviij. diſtin. ſicut hi.

c ¶ Contẽtiões. quas iudex debet ſua iuriſdictio-ne cõpeſcẽ. ff. de vſufru. l. vſufruct⁹. §. ſi iter duos.

d ¶ Exarſiſſe ignẽ. vñ in pſal. exarſit ignis in ſy-nagoga eorum flamma cõbuſſit peccatores. vide qualiter duplicem ignem legimus futurum: vnũ eternũ quod eternaliter puniẽt reprobi poſt iudiciũ: alterum qui precedens purgabit eos etiam ſuper fundamentum fidei fundatos qui venialia cõmi-ſerunt vel etiam mortalia confeſſata: pro quibus penitentia nõ eſt peracta. hic tamdiu durabit quo-uſque purgati fuerint qui ſaluandi erũt. Ille vero ignis erit damnatorius: iſte purgatorius: qui tñ grauior erit quam quicquid homo i hac vita pati poſ-ſit. le. et no. per Guy. xxv. diſtin. §. criminis. ver. multi ſunt. et. c. qualis. in fi. vij. di. §. vlti.

Prelati nõ habeãt do-miniũ re-rum eccle-ſiaſticarum.

Chriſtus habuit aliquid pro-prium.

Paupes an habe-ant actio-nes ꝓ ele-moſinis cõtra bñ-ficiatos.

ignis du-plex ẽ fu-turus.

a ¶ Pertimeſcimus in futurū. ſic. ſ. e. cōſti. in ꝓhe. §. Line. in prin. vñ exēpla preſentia cauere nos premonēt in futurū. lxxxi di. plurimos. in fi.
b ¶ Niſi dei mia. de qua dixi ſupra. c. ꝯſti. domus dei. in principio. Joannes de athon.

ſiue vindictā ex hoc preteri puere formidamus: et dum nichil aliud ita periculis plenum cōſpicimus: talia vel grauiora etiā ꝑtimeſcimus[a] in futurum: niſi[b] dei miſericordia nos reſpiciēs correctionis remedium apponat ſalutare. ¶ Volentes[c] igitur ꝯ cōtra hunc morbum[d] peſtiferum et vix curabilē quā poſſumus officij noſtri diligentiam abhibere: et totum: quantum[e] in nobis eſt: virtute curare: predicti[f] quoq legati conſtitutionem ſuper his editam ipſius iherendo veſtigijs adiuuantes / adijciendo precipimus: vt de[g] preteritis ante hanc noſtrā cōſtitutionem / beneficiorū cum cura pluralitatem[h]

c ¶ Volētes igitur. iij. pars. in q̄ deſcendit magis ad ꝓpoſitū
d ¶ Morbum. ſicut ex̄ de elec. nichil. in prin. ſ. i cōſti. otho. inſtituit. §. verū. q2 et qū vix eſt curabilis ignitur ferrū ingitur. i. q. i. reperiuntur. et dixi. ſ. e. cōſti. in ꝓhe. §. ſanc. v. vuln⁹.
e ¶ Quātū in nobis eſt. ſic. ſ. e. cōſti. ita mortalis ii §. nos aūt in prin. vbi de hoc dixi.
f ¶ Predicti legati. ſ. othonis. c. de reſidētia. in fi. quam allegaui. ſ. in glo huius cōſtitutionis.
g ¶ De preteritis. vnā ergo legē adijcit circa pluralites hāc cōſtitutionē precedētes: aliā vero annectit circa preſentandos ad beneficia in futurū. ſ. e. §. in poſterum.

Bñficia aliq̄ an ſimul retineri poſſint.

h ¶ Pluralitatē. cū diuerſimode iura loquanē de pluralitate bñficiorū vitanda: latius venas aperiēs. Quero que ſunt bñficia eccleſiaſtica q̄ inſimul licite poſſunt detineri? Diſtingue aut queritur de ſupremis puta ꝑſonatibus et ſuperioribus: tunc non poſſunt ſimul detineri niſi ex ſpeciali diſpenſatione pape. ex̄ de tranſla. epi. c. ij. ex̄ de exceſſ. prela. ſicut vnire. Aut querit̄ de īferiorib⁹ ſcīatibus tūc ſi loquamur de duplicibus puta de dignitatib⁹ vl̄ alijs bñficijs curatis que ſcz ꝑ ipſoſmet curatos regenda ſunt. vt no. W. ex̄ de ſta. mo. c. i. §. ad hec. v. ad ceterum. in cle. et tūc dic vt in priori caſu ꝙ nō abſq diſpenſatione pape. extra de preben. de multa. extra de pre. ſi plures. in cle. vbi de hoc no. W. in cle. in fi. alīs huiuſmodi pluralis dē fur infamis ineligibilis. extra de elec. dudum. ij. et ſ. e. §. pxi. in ver. furatur. imo obtinens talia plura ſine diſpēſatione niſi ea ſpōte et libere reſignet collatio ſibi facta de alijs nullius eſt penitus momenti. ex̄ de offi. ordi. c. ordinarij. in fi. li. vj. vel dic vt no. i extrauag. Jo pape. xxij. execrabilis. §. porro. i g. hoc videtur. et vide qđ ibi no. et qđ dixi. ſ. in ꝯſti. otho. alicubi. v. preuaricarek. Si autē loquamur de ſimplicibus bñficijs ſcz non curatis vel de vno ſimplici et de alio duplici: tunc eſt diſtinguendū. q2 aut vnum habere vellet intitulatum et aliud nō ītitulatū puta prebendam cū patrimonijs vel penſionibus que nō intitulantur alicui per canonicam inſtitutionē. xvj. q. i. poſſeſſiones. et huiuſmodi plura beneficia ſimul poſſet retinere licite: ſic poteſt intelligi extra de reſcriptis. gratia. li. vj. vbi de hoc per Guy. in glo. vt q2 ſunt. Aut loquitur de duobus intitulatis: tunc ſi queratur de fructibus eorum ſimul lucrandis. tūc ſm omnes hoc fieri non poteſt niſi in vtroq beneficio per ſe vel per alium reſideret. ar. extra de cōſti. cum omnes. extra de cle. nō reſi. conquerēte. C. qui milit. non poſſunt. l. his qđ. §. i. cū ſua glo. lib. xij. Et intelligo reſidere cū effectu ita ꝙ omnibus horis et ſingulis dieb⁹ vel ſaltem pro maiori parte interſit legitimo impedimento ceſſante extra de cle. nō reſi. relatū que dirigit. Ebor. epō. ex cauſa et e. ti. c. i. lib. vj. extra de cele. miſſa. c. i. qđ eſt cōtra aliquos canonicos Ebor. qui ibi in eccleſia maiori beati petri ꝯ etiā in eccl'ia beuerla. quotidianas diſtributiones ab vtraq eccleſia pro alio integro recipiūt licet q̄nq raro in vna eccleſia vel in alia horis interſint dū tamen videatur nulla ꝯ contra dictam decre. vnicam. li. vj. vbi etiā improbatur huius conſuetudo. Sed licet forte quo ad eccleſiā militantem excuſentur per vicarios quos habent in choro: nam per aliū reſidere poſſunt vt predixi ar. in hoc qđ le. et no. C. de epi. et cle. auten. aſcriptiones in glo. per ſe vel per aliū: quo ad eccleſiā tamen triūphantem an excuſentur tales ꝑ paruā partem anni reſidētiam faciendo et tempore quo dicunt ſe reſidere vix paucis horis interſint neſcio deus ſcit. Quero eni a talibus quid ſi. xij. foſſores conduxiſſent ad faciendum foueā ꝯ cum quolibet ex denario cōueniſſent ꝯ vnus foſſor nūq foderet niſi preſens eſſet alius foſſor niſi ꝑ medietatē diei an eis videt̄ rationabile ꝙ ocioſo ꝑ totū diē nichil debeat̄ nec detur: et ocioſo ꝑ dimidiū diē tātū obolus miniſtret̄. vtriq igit̄ cur reſidētie denariū vis hēc inſolidū: de quo denario loquit̄ ex̄ de mag. c. vlti. in fi. et dixi. ſ. in prefat. cōſti. otho. ſic intelligē de preben. extirpande. §. qui vero. et ſuꝑ inordinata. de hoc ple. per W. extra de inſti. c. in eccl'ia. §. vlti. nec in diuinis officijs. Aut queritur de pluralitate beneficiorum quo ad eorum proprietatem obtinendam et hic ſunt opiniōes. dicit eni Inno. de preben. cum iam dudum ꝙ talia beneficia ſine aliqua diſpenſatione ſimul licite obtineantur: alīs infinite anime damnarentur: ſcđm eum. in idem declinat Berū. ex̄ de poſtul. c. vlti. in fi. et Jo. an. ex̄ de reſcrip. gr̄a. li. vj. ſed hoſti. ex̄ de preben. ſuper inordinata et de cōceſ. pre. ītās. §. ſi. expſſe tenet cōtrariū qđ etiā ſcđm naturā nullus poteſt habere duas matres eccleſias. ff. de ſta. ho. l. vulgo. et g. Ber. videt̄ tenere ꝙ in hoc ſufficiat diſpenſatio vz

Beneficiatus reſidēs i aliq̄ pte anni an ſatiſfaciat.

necnon [a] contra illos qui prout debent in beneficijs ſuis nec [a] reſident: nec ordinem ſacrum ſuſcipiunt: quem beneficij ipſius cura requirit [c]: de commiſſis prelati [d] ſine vlla diſſimulatione diligenter [e] inquirant: et in illis faciant ſtatutum generalis [f] concilij fideliter obſeruari.

¶ Archiepiſcopi [f] etiã diligenter et efficaciter [g] ſuper [h] premiſſis inquirant in prouincialibus [i] concilijs ſuis: et negligentes [k] corrigant vt [l] tenentur: cũ de his in [m] diſtricto iudicio rationem [n] reddere teneantur [o]. ¶ In [p] poſterũ autem cum ad beneficium curam habens animarum quẽq̃ preſentari aut ipſi⁹ collationẽ [q] alias fieri cõtigerit: ſtatuimus vt p̃lat⁹ q̃ circa [r] id ſuũ gerit officiũ prius de vita [t] et conuerſatione [v] preſentati vel inſtituendi ac de alijs que iura [x] precipiunt inquiſitiõe premiſſa: hoc quoq; diligẽter diſcutiat et inquirat vtrum habeat preſentat⁹ vel iſtituendus huiuſmõi

dinarij vt no. ex̃ de electione dubiũ.ij.et ex̃ de preben.de multa. Opinio tñ Inno. p̃dicta ſeruat̃ de facto etiã i curia. vt no.Jo.ex̃ de reſcrip.gratie.ꝟ. de iure in cle. et no.ſpe.ti.delegato.§.reſtat.ꝟ.illũ autẽ. Premiſſa ꝟa ſunt de iure ſcripto: ſ; de ꝯſuetudine diſtiguenã aut queritẽ i vna eccl'ia tunc de duobus duplicibus nõ valet: ſed de vno duplici et a ſimplici ſic a cõtrario ſenſu. ex̃ de conſue.c.i.lib.vj. aut in diuerſis eccleſijs de ſupſmis ꝛ duplicib⁹ nõ valet cõſuetudo. vt ple. no. Sup.xxxi.di.ſacerdotib⁹. ſ; i alijs ſic: dũ tñ faciant reſidẽtiam p ſe vel aliũ. ar.ff.cõia p̃di.l.venditor.§.ſi cõſtat.ff.de pollici.l.imparatores. in fi. hoc ſatis affirmat. Jo.in extrauag. Jo.pape.execrabilis.§.nos itaq;. in glo.ſed q̃ erunt illa. vbi de hoc ſatis no. Si autẽ loquaris de beneficijs regularibus tũc dic vt le.et no.ex̃ de p̃ben.cũ ſingula.li.vj.

a ¶ Nec reſident.cõtra.c.ex̃ de cle.nõ reſi.q; non nulli.§.fi.

b ¶ Nec non cõtra illos.diſtingue dictiones iſtas q.diceret nec ordinem non recipiunt ꝛc.

c ¶ Requirit.vt ex̃ de elec.licet canon.li.vj.

d ¶ Prelati.etia; epiſcopi.vel dic q̃ ſtat proprie.ar.in hoc qd no.ſ.in cõ.otho. ꝯtra latronũ.§.pe.

e ¶ Diligẽt.nõ q̃ pfũctorie. vt dixi.ſ.i cõ. otho. ad baptiſmũ.ar.ff.de euic.l.q̃ libertatis.§.ſi qs.

f ¶ Generalis cõcilij.de preben.de multa.ſed ibi nec ſtatuitur de reſidẽtia nec de ſuſceptione ſacrorum ordinũ.ideo videtur hic intelligendum de cõcilio lugduñ.extra de elec.licet canõ.li.vj. ſed certe. ibi nichil tangit̃ de pluralitate ꝛ preterea illud cõciliũ ſubſequebat̃ editionẽ iſtarũ cõſtitutionũ vt ſatis dixi in conſti.otho.ad vicariam.§.vlti.ꝟ. faciant. Dic ergo hic loqui prout tractatur de oibus iſtis tribus in vno loco.ſ. de pluralitate reſidentia et ordinũ ſuſceptione de cõcilio lateranẽſi. ex̃ de cle.nõ reſi.c.nõnulli.diuiſim tñ ꝛ ſeparatim de premiſſis.ple.tractatur in ꝯcilio prenotato.vñ de pluralitate ple.habetur in cõcilio de multa.

g ¶ Efficaciter. non verbotenus ſed operis etia; executione.vt le.et no.ſupra in conſti.otho.vnde hoc capitulum extrahitur vt dixi ſupra e.in.ſ.g.

f ¶ Archiepi. inuit.ſ.locutũ eẽ de epoꝝ iſtitutiõe. q.alij archiepi ſe nõ poſſint itromittere de ſubditis ſuffraganeorũ.qd dic vt le.et no.ex̃ de offi.or.

paſtoralis.in prin.

h ¶ Super premiſſis.ſ. reſidẽtia pluralitate et ordinum ſuſceptiõe ipſorũ curatorũ: imo et de diligenti iniſtitione prelatorũ in hac parte.vt.ſ.ptꝫ.

i ¶ Prouincialibus concilijs.qd ſingulis annis celebrari ponitur ſub p̃cepto. vt dixi ſupra.e.conſtit. in prohe.§.vlti.

k ¶ Et negligẽtes.ſ. prelatos. alij enim ſubditi et plurales et huiuſmodi potius dicẽdi ſunt doloſi ſicut q̃ dixi.ſ. in conſtit. othon. baſilicaru;.§. porro.in glo.negligẽtia.

l ¶ Ut tenentur.ſ.archiepi.

m ¶ In diſtricto iudicio.i.coram deo. extra de ſy. tua nos.§.fi. quã videlicet ſeparabunt oues ab hedis. Math.xxv.

n ¶ Rationem reddere.i. pena; deſidie ſubire vt exponit Sup.xxv.di.§.criminis prope fi.

o ¶ Teneãtur.ſ. tam archiepiſcopi q̃ alij inferiores prelati negligentes quatenus vnũquẽq; eorũ contingit. tũc eni ſanguis ſubditorũ requiret̃ ab eis.ex̃ de offi.or. irrefragabili.ſ.reſpon.p hoſti.

p ¶ Impoſterũ aũt.iiij. pars in qua dat formam futuris.vt dixi.ſ.c.cõſti.§.proxi.in prin.

q ¶ Preſentari.per patronum.

r ¶ Collationẽ.p ipm prelatũ vt de hijs terminis ſatis no.Sup.ex̃ de preben.cũ illis.lib.vj.

ſ ¶ Circa id.i.circa iſtitutionẽ vel collationẽ hmõi vñ ſicut i caſu p̃ſentatiõis ita i caſu collatiõis eſt p̃mittenda inquiſitio de qua ſequit̃ q̃ nõ q̃liq; in collationibus nunc ſeruatur.

t ¶ De vita et ſcientia.et moribus p̃ſentati.ex̃ de elec.cũ in cũctis.c.ti.licet canon.li.vj.

v ¶ Cõuerſatiõe. mores includit. de q̃ ꝯuerſatiõe inqrere d; de illis q̃ ei⁹ noticiã habuerit i ſcolis nõ reputo incõueniẽs vel ab alijs iter q̃s diutius eſt ꝯuerſatus.ar.i hoc qd le.ꝛ no.ex̃ de elec.inotuit.§.i.i p̃n.p hoſti.C.de ꝯſir.tut.ꝛ ſi pponis. vel forte quo ad hec ſufficit habẽ bonas lr̃as teſtimoniales ex quo mala fama ꝯtra eũ non laborat. vt dixi.ſ. in conſti.otho.ſacer ordo.§.pe.in fi. Electi cõuerſatio

x ¶ Que iura p̃cipiũt.puta de iure p̃ſentãtis.xvj q.vij.decreuim⁹.de tpe ꝛ mõ vacatiõis.ar.in hoc qd le.et no.ſ.e.ꝯſti.amoris ppꝛij. et de articulis cõſuetis.nã ea q̃ ex cõſuetudine ſunt ita debentur ac ſi exprimant̃.ff.de aqua plu.ar.ſi prius.§.illa. ff.de pollicit̃.l.imperatores.in fi.

perſonatus vel beneficia[a] alia curam animarū habentia: et[b] ſiquidem habeat[c]: an illa cum diſpenſatione an ſine illa tenuerit quam[d] ſi ſe habere aſſerit illam intra[e] terminum a prelato ſtatuendum: poſt aſſertionē huiuſmōi ipſi p̄lato exhibere procuret: alioquin extunc nullatenus admittatur. Et ſi inſtitutus fuerit: nulla inſtitutio ſit ipſo iure. diſpenſatione vero exhibita ipſe prelatus prouide conſideret an ex vi diſpēſationis ipſius aliud vel alia cum iam habitis valeat obtinere. Et[f] ſi cum plura[g] beneficia curata ſine diſpenſatione habere vel[h] habuiſſe comperit: ipſum ad idē de quo agitur aliquatenꝰ non admittat: hoc idem[i] cōſeruans[k] ſi exhibita diſpēſatio nō ad futura ſed[k] tantum ad preterita ſe extendit: niſi[l] prius in hoc caſu inſtituendus ipſe preſtet corporaliter[m] iuramētum[n] q[o] habita poſſeſſione in beneficio in quo inſtituitur ſtatim alia beneficia que prius habuit ſine[p] difficultate dimittēs[q] de illis per ſe vel per aliū extūc nullatenus ſe intromittat. Quod[r] ſi facere p̄ſumpſerit/preter[ſ] notam periurij[ſ] quam incurrit: habitis et[t] habendis ipſo iure nouerit ſe priuatum. Poſtq̄[v] autem ſecundū ea que[x] diximus: quis q̄ fuerit inſtitutus illico[y] p̄latis in regno eodem conſtitutis: in quorum dioceſi conſiſtūt priora beneficia q̄ habebat necnō patronis[z] ipſorꝫ[a] qd̄ geſtū ē (ſi cōmode poterit) denunciet[b]

a ¶ Beneficia alia. curata vt ſequitur. vt dixi. ſ. c. §. in magna glo.
b ¶ Et ſi quidem. verſiculus.
c ¶ Habeat. ſ. preſentatus inſtituendus.
d ¶ Quam. ſ. diſpenſationem.
e ¶ Intra terminū a prelato ſtatuendū. prophetizat ſeu p̄gnoſticat decre. extra de offi. or. c. ordinarij. li. vj. vn̄ hic p̄doc. tractata hic tractare deſiſto.
f ¶ Et ſi cum. verſiculus.
g ¶ Plura bñficia curata. vt ſupra. §. priori. in magna glo.
h ¶ Vel habuiſſe. nota ergo q pluralitas bñficiorū cum cura aliquem reddit ineligibilē paſſiue et inhabilē vt dixi. ſ. §. p. in glo. cuꝫ cura per. c. ex̄ de elec. dudum. ij.
i ¶ Idem. ſcꝫ q nō admittat p̄ſentatum.
k ¶ Conſeruans. ſcꝫ prelatus cui illud bñficiū competit ſ. c. §. i. in p̄n.
k ¶ Sed tantū ad preterita. vt extra de prebē. non poteſt. §. i. libro. vj. Joannes de athon
l ¶ Niſi prius. hec indulgentia non cōceditur in capitulo ordinarij locorum. li. vj.
m ¶ Corporaliter. hoc dic vt no. per Cardi. extra de elec. vt circa ver. corporali. lib. vj.
n ¶ Iuramentum. de iuramento multiplicia not. W. extra de iureiuran. c. i. ver. dictus autē. in cle.
o ¶ Et habita poſſeſſiōe. ſ. pacifica. vt no. Inno. extra de reſcrip. in noſtra. le. et no. per Guy. extra de elec. cōmiſſa. §. i. li. vj. Sed contra videtur ſufficere ſola poſſeſſio licet nō pacifica. vt no. in ti. de appella. c. conſtitutus. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſciendum. §. ſi fundū. ff. q vi aut clam. l. ſi alius. §. iulianus. Solutio ſm̄ venerabilem patrem dominū Johannem de ſtratford doctorem meum nuper wyntonen. epiſcopum iam vero archiepiſcopum Cantuar. in ſua repetione dicte decretalis cōmiſſa li. vj. quod ad cōmodum litis ſufficit poſſeſſio quecunq licet non pacifica. ar. ff. de excuſ. tut. l. vlt. §. queſitum. Cum q enim poſſeſſor talis quando cōuictus eſt obligatus ſit ad totum lit. commodum euincenti preſtandum et etiam ad litis expenſas habeat ſaltem iſtud lit. emolumentum. vt in contrarijs: ſed quo ad perpetuum preiudicium generandū vel euitandū per poſſeſſionem oportet q ſit poſſeſſio etiam pacifica. vt hic et dicta decreta. cōmiſſa. §. i. ſꝫ eſt. ar. extra de preben. ſi plures. in clemen.
p ¶ Sine difficultate. ſic ex̄ de prebend. c. ſi beneficia. li. vj.
q ¶ Dimittēs. de qua dimiſſione requirē. §. vero infra mēſem hodie faciendā i manibus prelati Et de pena non dimittētis huiuſmodi dic vt le. et not. in extrauag. Jo. pape. xxij. execrabilis. §. ſtatuimus. §. porro. et. §. qui vero deinceps.
r ¶ Qd̄ ſi facere. i. de bñficio dimiſſo ſeu de iure dimittēdo.
ſ ¶ Preter. de hoc dixi. ſ. c. ꝫ. iuxta finem.
ſ ¶ Periurij. propter voluntariam violationem dicti ſui iuramenti. extra de iureiuran. querelam. et. c. ſe. et bene hic dicitur q per huiuſmodi periuriū notat infamia. C. de trāſact. l. ſi quis maior. C. de dignit. quotiens. §. vlti. li. xij. facit qd̄ dixi. ſ. c. cōſti. ad vicariā. nec iurent. et ꝫ. reſidētiā.
t ¶ Et habendis. tanq̄ perpetuo ſit inhabilis et infamis. vt. ſ. probatum eſt.
v ¶ Poſtq̄. verſiculus.
x ¶ Que diximus. ſ. recepto iuramēto vt premittitur. ſ. ver. priori. q ſi cum.
y ¶ Illico. i. ſtatim cū aliquo tn̄ ſpacio tēperato. ar. ff. de ſoluc. vero procuratori in ſi. cum. l. ſe.
z ¶ Patronis. datiui caſus.
a ¶ Ipſorum. ſ. beneficiorum priorum.
b ¶ Denūciet. Nota nō ſufficit patronū ſcire ſed inſtitutor habet diligentiā denūciationis adhibere ita q tempus contra ꝫtra ipſum patronū nō cenſeat currere. ar. ex̄ de ꝫſue. c. vlt. §. fi. li. vj. et de p̄bē. c.

ſi pluribus.§.vlti.et.c.ſi.ar.op.ex de conceſ. preben.c.i.§.ex pte.li.vi. Sed ɔtra videt ſolā partis ſcientiā ſufficere ꝙ regulariter i dubio denūciatio ſeu notificatio parti nō ſit neceſſaria. vt no. p di. ex de regu.iur.eum qui certus.ar.ibi.et.ff.de act. empti.l.i.in fi. Idē aſſerit g. i extrauag. Io. pape.xxii.ſuſcepti regiminis.§.pe.v.noluerit. Solutiō aut lex ſola ptis ſciētia eſt cōtenta: tūc ſufficit i tm̄ ꝙ ꝑſumit̄ ſcire citius vl tardi⁹ prout factū eſt publicū vel cōſultū.ex de conceſ. prebē.c.i. i fi. nā ſufficit ibi nō negligere ſꝫ negligentia argui nō pōt: tū ſi factū aduerſe parti ſufficiēter inoteſcat. vt in l.ſ. no. per di. arg.ff. de edil. edic.l.i.§.ſed ſi itelligatur Aut lex vltra alteri⁹ diligentiā req̄rit: tūc de facto neceſſe eſt cōſtare per notificationē illius cuius diligētia requiritur. vt hic et in ſi.ſ.alſ.ar. ff.de vētre iſpi. l.i.§.denunciat.et.§.denunciari.ff.de adult.denūciaſſe.extra de elect.cauſam q̄.in cle. ſic eſt in caſu extuag.illius Io.ſuſcepti regi.§.i. vbi pars ſue optionis habet diligentiam apponere dicendum ar. pro diſting. premiſſa quia plus videtur eſſe diligentiam adhibere ꝙ negligentiam non committere.ff.de admi.tu.ad ei.pti.l.magiſtratus de hoc ple.no.ſ.c.cōſti.ꝙ indecorū.§.nos.circa fi.

Certꝰ an debeat cerciorari.

iſtitutoꝛ[a] vt[b] de beneficiis ipſis que ad ipſos ſpectare[c] videntur diſponāt[d] et[e] nichilominus nomina beneficiorum ipſorum conſcribens tunc in proximo prouinciali concilio ea denunciet: in quo videatur qualiter ſit de ipſis beneficiis ordinatum: et vt appareat vtrum ſic inſtitutus verū dixerit/qui prius dixit ſe alia beneficia nō habere. ¶ Qꝫ[f] ſi prelatus inſtituens ſecus egerit/inſtitutionem factam reuocet[g] infra menſem/alioquin a collatione et inſtitutione ad ipſum in quibuſcunqꝫ beneficiis ſpectātib⁹ quouſqꝫ reuocauerit ſit ſuſpēſus: ius conferendi ad[h] proximum ſuperiorem deuoluendo. Qꝫ[i] ſi de his nichilominus itromiſerit[k] etiā ab ingreſſu eccleſiarum ſit ſuſpenſus. ¶ Cū[l] enim q̄ ſe reprobatū crimē incurrit merito culpa redarguit et in quo alium iudicat ſe ipſum condemnat: dum[m] in eodem ipſe reprobus inuenitur: hanc fugiendam apoſtolo[n] dicēte labem in prelatis eccleſie deteſtantes firmiter inhibemus ne prelatus qui preſentatum ſibi ad vacantem eccleſiā ob[o] defectum ſacrorum ordinum recuſat admittere alii eandem eccleſiam cōferat qui defectum huiuſmodi patiatur: ne[p] ſic potius videatur acceptaſſe[q] perſonam ꝙ[r] iuſticiam dilexiſſe quod ſi fecerit: eius collatio vel inſtitutio ipſo facto ſit inualida et nullius[ſ] momenti penitus cenſeatur.

a ¶ Inſtitutor.ſ.ep̄s illi⁹ vltimi bñficij inſtituēs.
b ¶ Ut de bñficijs ipſis. vc ꝑmittit dimiſſis ſeu de iure et de facto dimittendis.
c ¶ Spectare. ſiue quo ad preſentationē ſiue quo ad collationē ſeu quāuis aliā diſpoſitionē vt ꝑtactū eſt.ſ.e.§.i ꝑn.qd ſatꝫ deſigt dictio prima ſequēs.
d ¶ Diſponāt. Ubū eſt gñale ɔprehendēs preſētationē collationē ſeu quāuis aliā diſpoſitionē ſeu prouiſionē.ar.ex de prebē.licet.i.li.vi.not.io.ex de ſup.neg.prela.c.vnico.poſt prin.in cle.
e ¶ Et nichilomin⁹. Iꝫ eſt alia diligētia ipſius prelati iſtituētis in hmōi vltio bñficio tū vltima ɔſtitutio nō oīno ſeruat.ar.in hoc qd dixi.ſ.in cōſtit. otho.qui de habitu in g.hec conſtitutio.
f ¶ Qꝫ ſi prelatus.v.pars.
g ¶ Reuocet.de hoc le.et no.ſ.e.con. que alienationes.i.reſpon. ver.ſi vero.
h ¶ Ad proximū ſupiorem deuoluendo. hic ptꝫ ꝙ nedū in caſu negligētie ſed etiā in caſu doli vel culpe ſup prouiſione inferiorū bñficiorū ſit deuolutio in proximū ſupiorē.ar. ex de ſupplē.c.pe. i cle. lꝫ i maioribus bñficijs diſtinguat. ex de elec.ꝙꝙ. li.vi. de hac materia no.ex de of.or. irrefragabili. v.p caſū ipſum
i ¶ Qꝫ ſi de his ſcꝫ collatione et inſtitutione.
k ¶ Intromiſerit.ɔferendo vl inſtituendo.
l ¶ Cū eū qui. vi.pars.
m ¶ Dū i eodē. ar.ſ.e.cō.deus ops.i.reſ.in fi.
n ¶ apſo dicēte ad cor.ix.c.in fi.dicit ne cum aliis predicauerim ipſe reprobus efficiar.
o ¶ Ob defectū ſacrorū ordinū. loquit̄ hꝫ ſm antiqua iura ſꝫ q̄ nō debuit aliq̄s ad regimē paroch. eccleſie admitti niſi ad minus fuerit ſubdiaconus abſqꝫ diſpenſatione. ex de eta. et q̄lita.ꝓterea.ſed hodie ſufficit ꝙ ſit clericus. vt no.Guy.per plura iura ex de elec.cum ex eo.poſt prin.li.vi. vel forte itelligit hoc de hmōi arctatiōe vicarij q̄ ad minus ante ſuā admiſſionē debet eſſe diaconus.ſ.in cō.otho.ad vicariā.ſ.e.conſti.ſacrorū ordinum.
p ¶ Ne ſic. ratio eſt proximi dicti.
q ¶ Acceptaſſe ꝑſonā.cū apud deū nō ſit acceptio ꝑſonarū ſꝫ ita iudicat magnū ſicut ɔ puū.deutero.i.c.i.q.vij.talis.§.hinc petrus.ſic ɔ ei⁹ miniſtri in ſacramētis et i iudicijs. vt hic no.ff.de accuſa.hos accuſare.§.vlt. vbi lꝫ cū natura cōis eſt ɔc.et lꝫ qui ſecus i alijs ſic intelk. nōta.ſ.e.cō.cum mortis.§.i.
r ¶ Qꝫ iuſticiā dilexiſſe. dicit eni (v.baronū. Hec.ſi iuſti fuerim⁹ demus deo honorē ſctis mutationē/defunctis cōpaſſionem/ꝓximis amorem mundo cōtēptū/pctō odiū/diabolo ɔtinuū belliū.
ſ ¶ Nullius momēti. in effectu iuris extra de offi. ordi.cum ordinarij.in fi.li.vi.

¶ De commendis eccleſiarum.

¶ Summariũ.

¶ Uniuerſas eccleſiarū cõmendatiões hacten9 quibuſcũq factas niſi ex cuiuſdẽ vtilitate vnius tñ eccleſie cõmẽdatio facta ſit penitus reuocat et ipſas extũc vacare decernit: collatoribus earum diſtricte mandãs vt eas īfra duos menſes alijs cõferant: aliter collatio ad ſedem apoſtolicã deuoluatur. Deinceps autem nulla cuiꝗ cõmendetur niſi cauſa iuſta et legitīa id expoſcat. Nec cõmendetur habẽti vltra vnum beneficiū cum cura animarū: neq plures eccleſie vni pſone. Quod autem ſecus fieri contigerit īualidũ ſit. Epũs vero contra dicta commendãs donec commendationem reuocauerit / a collatione ſeu pſentatiõe beneficiorū quorũlibet ſit ſuſpenſus.

M Iſerabil[a] humane[b] dignitatis caſ9[c] ita cõcupiſcẽtie frena laxauit: vt recuſſo acumine rationis et contra mala ſtatuta irratiõabilitatis iurgia[d] comminuta: nichil putetur iniquum quod in iexplebilia vaſa cupiditatis videatur influere: nichil inhoneſtum quo auaricie non paretur cib9[e] eſuriem[f] non minuens ſed augmentans: hec ſi animos ſimplicium obſidẽt: dolendum eſt in vno genere hominū qui laici idcirco dicuntur ꝙ cum popularibus ſunt miniſtris derelicti: ſed ī illis in[g] quib9 domin9 pars eſt eorundẽ hereditatis: qui hereditatis ſue reſtitutionem ſibi debent a domino preſtolari[h]: qui ducatu[i] ſuo regere alios et gubernare tenẽtur: hec tanto amarius et acerbius[k] flenda conſpicimus quãto iniquius cõmittunt in illis / et periculoſius[l] tolerãtur. ¶ Sane[m] iter adinuẽtiones[n] eorum qui fraudes contra ſuas animas moliuntur hanc maxime cõperimus diuini et humani iuris preſidia confundentez / ꝙ cū vna eccleſia vnius debet eſſe rectoris ſicut et ratio dictat et multiplicis iuris[o] ſtatuta declarãt: quidam tamen rationis expertes vl' iuris regulas cõtemnentes dū ad pluriū[p] eccleſiarum occupationẽ

a ¶ Miſerabilis. hec conſtitutio nõ habet̃. ſ̃. in conſtitu. otho.
b ¶ Humane dignitatis. eſt eni digniſſima et precioſiſſima creaturarū. vt le. et no. ff. de edil. edict. iuſtiſſime. inſtit̃. de rerum di. §. in pecudum.
c ¶ Caſus. a cadendo cuz iugū dñi fregerat offendendo diſcipline preceptū vt le. et no. ſ̃. e. conſti. in prin. prohemij.
d ¶ Iurgia cõminuta. ſic. ſ̃. e. conſti. in prohe. §. i. ver. ſed effrenis.
e ¶ Cibus. ſcz eſt ipſa auaricia relaxata.
f ¶ Eſurie augmentans. eadẽ conſideratione auaricia dicit̃ ſitis. cum quãto plus bibit tãto plus appetit. ſ̃. e. conſti. ambitionis. in prin. ſ̃. e. cõſti. ita mortaliū. ī prin. ibi dixi — Auar9 ſemper ſitit.
g ¶ In quibus dñs eſt pars et c. quales ſunt clerici vt eſt expreſſum. ex. de pbẽ. cum ſm apſm. ſ. reſpon.
h ¶ Preſtolari id eſt expectare
i ¶ Ducatu ſuo id eſt exemplo. vñ no. hic clericos fore exemplar laicorū. facit qđ not. ſ̃. in conſti. otho. quid ad venerabiles. §. i. ī prin. Item no. hic puerbiū ſenece. ſ. ꝙ gñoſus animus hominis facilius ducit̃ ꝙ trahit̃. not. Sup. xlv. diſ. cū btūs.

Nota.

h ¶ Acerbi9 flenda. ſic. ſ̃. e. con. ī prohe. §. ſane. in principio.
l ¶ Periculoſius. vbi ergo eſt maius periculū ibi cõſultius eſt agendū. ex. de elec. vbi maius in pri. li. vi. Sed vñ eſt ꝙ clerici tot auaricie picula tam in libris diuinis ꝙ humanis perlegẽtes frequẽter plus ꝙ laici acquirendis diuitiarū deditos ſe oſtẽdūt? Rñdeo cū pleriſq fratrib9 vt dr̃ mẽdicãtib9 q dicti ſūt a mene qđ ẽ defect9 q ꝙ magis ſe ſentiunt bonis temporalib9 deſtitutos / tanto magis ipſa appetūt. xlv diſtinc. omnes. quod eſt quaſi naturale viciū ex veneno ſa toxicatiõe primorū parentū. vt tãto auidius aliquid appetat: quãto difficili9 acquirit̃ et eius conditio indetectabilius aduerſatur. arg. ſ̃. e. cõſti. in prohe. §. i. ṽ. licet. ar. op. xciij. diſtin. legimus. §. pe. ibi omne quod rarū ẽ. Sicut vides de nobis anglicis et ſcotis q plus alijs regnicolis vinū appetim9. quo tamen quaſi penitus caremus vt no. W. extra de elect. in pleriſq. verſi. religioſos. in cle. — Anglici et ſcoti optime bibūt
m ¶ Sane. ij. pars.
n ¶ Adinuẽtiones. ar. ī hoc qđ not. ſ̃. in cõ. otho. qm̃ de habitu. in prin.
o ¶ Iuris ſtatuta declarant. vt ſatis le. et notatur. ſ̃. in con. otho. cū ſit ars. et. ſ̃. e. conſtit̃. vnitatem.
p ¶ Pluriū eccleſiarum. ſ. curatarum contra canones pluralitatem deteſtantes vt dictum eſt. ſ̃. conſti. proxi.

velamē[a] aliō nō[b] habētes quoquo modo ditari[b] feſtinent: vacantes[c] eccleſias ſibi commendari[d] ꝓcurant: amplectentes[e] iuris verba[f] nō ſenſū: quod

a ¶ Velamē.i.regimē ſeu coloratā excuſationez.
b ¶ Non habentes ſed intitulationē pluriū eccleſiarū damnatam conſiderantes. vt.ſ.c.proxi.
b ¶ Ditari feſtinant. ſed caſum propriū tales appetunt qui ad ſummi loci faſtigia poſtpoſitis gradibus aſcendere per abrupta querūt. xlviij. diſ.c.vlti.
c ¶ Vacātes eccleſias.ꝑ mortē vel dimiſſionez
Cōmēda facta an tollat vacationē. rectorum. Sed niſiquid conceſſa cōmenda dicatur vacare eccleſia interim. Dicunt cardi. et Jo. an. ꝙ non cum ſit titulus canonicus vt ipſi no. extra de elec.nemo deinceps.li.vj.vbi eſt recurrendum tanꝗ ad fontem huius materie in tantuz dicit ibi Jo.an. ꝙ indulgentia conceſſa ſuper primis fructibus beneficiorū vacantium non comprehendit eccleſias cōmendatas.ex̄ de reſcrip.ſi papa.li.vj. et.c.ij.de preben.ſi tibi conceſſo. Quod verū eſſe poteſt de vacatione per lapſuz cōmende. ſecus tñ in vacatione precedente cōmendā. vt hic. ar.ſ.e. nos etiam ibi vacare decreuimus et qđ ibi dicam. dicit tamen Guy. xxi. q.i. qui plures. ꝙ durante cōmenda vacat eccleſia de iure non de facto.
d ¶ Cōmendari. cōmendare accipitur quandoqꝫ pro laudare ſeu verbalem honorez impendere.ff. manda.l.ſi vero.§.cū quis.ff.de contrahen.empt. ea que.ff.de edil.edic.ſciendū.ſed in propoſito dr̄ cōmenda.ſ.cuſtodia eccleſie alicui conceſſa: ita ꝙ hic cōmendare ſit idem ꝙ deponere.ff.depoſiti.l. lucius.ff.de ver.ſig.cōmendare. Juxta qđ queri
Cōmēdatarius an ſit ꝓlat⁹ et faciat fructus ſuos. tur an habens cōmendam ſit interim prelatus eccleſie? dicunt oēs ꝙ non: ſed procurator tantum. qđ ſatis denotat ius verborū precedentiuz. habet tamen legitimā adminiſtrationem ſm Car. in dicta decre.nemo.li.vj.vū fatetur ⁊ ibi Guy. ꝙ inde facere poteſt expenſas/ſumere alimēta: et ſoluere debita ex templo deliberantis ſuper adeunda hereditate.ff.de iure deliberādi.l.ſi filius. et.l.ariſto. §.vlti. Sed proprius quero an habens eccleſiam cōmendatam interim faciat fructus ſuos? dicunt Inno. et hoſti. extra de elec.dudum.ij.ac Guy.et Jo.an.in dicto.c.nemo.li.vj.ꝙ non.q.tantū cuſtos ſit nec ius habeat in eccleſia ſeu eius prouentibus niſi ad colligenduz/gubernandum ⁊ prouidendū miniſtris: ac ea que ſupſunt in vtilitatez eccleſie cōuertendū ad inſtar viſitatoris. lxi.diſtin. obitum.et.c.ſe.vij.q.j.q2. in quā ſententiaz videtur declinare textus hic ſequens. Sed Cardi.in dicto.c.nemo.lib.vj.tenet contrarium.q.plus ſit ꝙ procurator cum habeat titulum canonicū approbatum a iure conceſſum propter neceſſitatem vel vtilitatem eccleſie. vt infra ſequitur in littera et ideo facit fructus ſuos ſm eū. qđ ſatis videtur verū non cum ex huiuſmodi titulo canonico efficiat bone fidei poſſeſſor.ar.ff.de pe.here.l. ſz et ſi lege §.conſuluit. Item quero cum conſenſus patroni ad huiuſmodi cōmendam requiritur ſm oēs in dicto.c.nemo.lib.vj.qđ ſatis obſeruant prelati cuz alijs ꝙ preſentatis ꝑ patronos commendam non

cōmittunt an dimittens eccleſiam commendatam ad quam fuit preſentatus propter ſcđm beneficiū canonice adeptum contra occupantem primā eccleſiam nuper cōmendataz redire poſſit in forma decret.extra de preben.ſi beneficia.li.vj. Videtur ꝙ ſic.q.licite reuertatur ad ius qđ habuit qualecūqꝫ fuerit occupando cōmēdaz ſi eius tempus adhuc durauerit vel proſequendo preſentationem dudum ſibi factam et ſic redeat ſemper ad illud ius quod habuit ſiue in re ſiue ad rem propter equitatem illius decre.nam vtrobiqꝫ eſt eadem equitas in perdendo.vt.e.ti.cuz qui.in fi.lib.vj.igitur et in lucrando per reuerſionem.extra de re.iuris qui ſentit.li.vj.ff.de reg.iur.l. ſm naturā.facit quod no. ſ.e.glo.quā ſententiā videtur Guy.confirmare. extra de reg.iur.beneficium.li.vj.in fi.tertie glo. vbi dicit ꝙ intrans religionem intra annū poteſt redire ad ius quod prius habuit i eccleſia ſiue fuerit in re ſiue ad rem cū vtatur beneficio iuris quo non debet defraudari nec ius ipſius in aliquo diminui. licet ibi Car. videtur notare contrarium. non enim vult lex laqueum talibus inijcere.xxvij q.i.de viduis poſt prin.le.et no.ſ.in conſti.otho. eccleſias.prope fi.ſ.reſpon.facit.ff.de op.le.l.ij. §.ſ.C.de repud.que ſi in iudic.ꝯ.l.vnica.cuz ſi. in quibus quis redit ad ius priſtinum. Credo tñ cōtra q2 titulus cōmende temporalis ius cōmune perpetuum non imutat.ff.de reg.iur. abſentia.§. tēporalis et fortius ius videtur habere occupās ex huiuſmodi titulo.C. de rei vendi.l. quotiens. nam ius radicatum et fundatum non eſt quo ad effectum reuertendi ſicut ſi reuertens ius haberet in re.ar.extra de preben.c.añpe.⁊ vlti.hoc quoqꝫ denotat verbum poſſeſſiuū ſua ꝯc. in dicto.c.lib. vj.ar.ff.de legat.iij.l.ſeruos:in prin. cū ſi. Itez ſic occupans extimatione iuſtius expelletur ꝙ habens ius ad rem reuertens non admittatur.et ſic minor ratio cedit maiori.ar.C.de ꝓcu.exigēdi ff.de re.iu.l.q̄tiēs.nichil.xiij.di.duo mala. et hec ratio ſufficit pro ꝯtrario. Item cum lex priuilegij ſtatuitur in vno ergo negatur i alio.ar. in hoc qđ no.C.que ſit long.conſue.l.i.in prin. ar.ff.de iudici.l.cuz pretor.ex̄ de preſump.c.nōne. intitulatus vero iſte occupans potiorez cauſā habet.ergo volentē redire repellet. naz potioritas cauſe plus attenditur ꝙ temporis prioritas.ff. de priuil.cre. l.priuilegia.le. et no.ꝑ Jo.an.ex̄ de ꝓben.hij qui ſ.reſpō.lib.vj. Sed regula qui prior eſt tpe potior eſt in iure locū habet quādo par eſt cauſa.ff.de re. iuris.l. quotiēs cā vtriuſqꝫ. Nec obſtat glo. Guy. in ꝯtriū alleg.q2 loquit̄ i caſu quo ius īgredientis religiōez ꝑſeuerat ſꝑ ꝯtinuatū ita ꝙ collatio alteri.interī factā eſt luxurioſa. vt ibi ptz. cū tñ ſec⁹ ſit i caſu q̄ſtio
e ¶ Amplectētes.ſ.dicti ꝓcurātes plu (nis nſe. res eccl'ias ſibi ꝯmēdari qđ habent. xxi.q.i. q̄ plures.
f ¶ Verba ſed nō mentez et ſic faciūt fraudē legi. ex̄ de re.iur.c.vlt.li.vj.ff.de leg.l.ꝯtra.et.l.ſe.

Alloquin [a] ex eo tempore quo ſcelus huiuſmodi recipiendo commiſerit donec [b] ſic (vt dictum eſt) reſtituerit excommunicationis vinculo ſe nouerit eſſe alligatum.

De publica abſolutiõe

Summariũ.

Abſolutio ſeu relaxatio a ſententia excommunicationis ſuſpenſionis & interdicti: fiat publice locis et temporibus oportunis.

Sicut [c] eccleſiaſtice cenſure [d] vinculum ad medelã [d] inuentum eſt vt ſanum efficiat languidum quem [e] coercet publice [f] notũ fieri cõſueuit: ita [g] beneficium abſolutionis quod ligato impẽditur expedit notum [h] eſſe: necnon vitandus in ſui contumeliã vel [i] ſcandalum ab alijs euitetur. Proinde [k] ſtatuim[us] vt cum aliquem excommunicationis [l] ſuſpenſionis vel interdicti ſententia cõtigerit relaxari [m] / mandetur alicui vt relaxationem huiuſmõi publice nũciet locis [n] et temporibus oportunis.

De inſtitutiõibus ſeu collationibus

a Alioquin. niſi ſic receptum danti reſtituerit.
b Donec. Nota hic tẽpus excommunicationis prefixum de quo ſatis dixi in c. conſti. cum hone-ſtatis. §. vlti in magna glo.
c Sicut eccleſiaſtice. hec conſtitutio non habetur ſupra in cõſti. otho.
d Cẽſure. cõtinet excommunicationem ſuſpenſionẽ et interdictum. vt ſequitur. J. §. pr. patet ex de. v. ſigni. querenti
d Ad medelã. enim cẽſura medicinalis nõ mortalis: diſciplinans nõ eradicãs: ſi excommunicat[us] obediat et non contemnat. vt le. & ple. no. p Gup. et do. ex de ſen. ex. cum medicinalis in pn. li. vj. Ideo tradit[ur] ſathane vt ſpirit[us] eius cum dño ſit ſaluus vt no. ex de teſti. Cum tu.

Excoicatio eſt medicinalis

e Quem coercet. ſcilicet languor huius vite.
f Publice notum. et hoc quattuor de cauſis. ſ. vt ex hoc cenſura eccleſiaſtica magis timeatur: excõmunicationis periculum euitetur: contumacie vicium reprimatur: et excõmunicatus cum ad actibus quibus excluditur rubore perfuſus ad humilitatis et recõciliationis affectũ facilius inclinet: extra de excep. pia. lib. vj. Ex quo quero an ad repellendum actorem ſufficiat probare denũciationẽ ſeu publicationem excõmunicationis? videtur q non cum neceſſe ſit ſpeciem excõmunicationis et nomen excõmunicatoris exprimere. vt in dicto. c. pia. §. ſi quis igitur. li. vj. vbi in hanc ſententiam declinat Jo. an. ſuper verſi. nomen. cum ibi dicat apertiſſimis documentis &c. nã in tanto obiectu reſpui debet vagatio preſumptionũ et huiuſmõi ar. ff. de dolo. l. ſi ex dolo. §. vlti. cũ. l. ſe. Sed hoſti. extra de offi. dele. prudentiam. §. ſexta. tenet cõtrarium ſez ex quo talis poteſt dici notorius excõicatus in terra nil videtur vlterius requirendũ. ar. extra de poſtula. pre. c. i. §. qd nec ſufficit. Nec obſtat ſcdm eũ decre. pia. nã q prout ex mente illius colligitur ibi loquitur de occulto non de ſolẽniter publicato. Solutio aut obijcitur tantum q actor eſt excõmunicatus tunc non ſufficit probare publicationem q2 veritas publicationis poteſt ſtare cum cõtrario excõmunicationis introducte: et ſic publicatio non eſt neceſſaria declaratiua excõicationis huiuſmodi. ar. in hoc quod dixi. S. e. pſũl. ad tutelam. §. nos igitur. in glo. pone ergo. q2 eſſe poteſt publicatus licet forte nõ ſit excõicatus. vt pz extra de ſenten. excõ. licet. lib. vj. Aut introducitur q actor eſt excõicatus et pro tali publice habitus ſeu denũciatus: tunc ſufficit pbare denũciationẽ ad hoc vt vitet[ur] ab actibus legitimis iudicialibus et extraiudicialibus donec oſtẽdat ſe abſolutũ vel ſententiam nullam. vt le. & no. per Jo. an. in. c. licet. li. vj. et ſic ſtat vera opinio hoſti. pre dicta. q aliquãdo ſufficit min[us] probare q intro ducere. vt le. et no. ff. de vſuris cum de in rem verſo. et dixi in dictã g. pone g.

Excoicatio debet eſſe nota.

Excoicatio an ſufficiẽter p betur per ipſius publicationem.

g Ita beneficium abſolutionis. nota rõnẽ. [illegible] eandẽ eſſe diſciplinã. le. et no. inſti. de tutelis. §. i. ff. de re. iu. l. nichil tã naturale.
h Notũ eſſe. ex de offi. dele. cũ in iure. tutum eſt ergo hmõi infamato lrãs abſolutiõis vel ſaltẽ publicationẽ ipſius obtinere qbus cõtra latrãtiũ morſus valeat ſe munire. ar. ex de ſy. ex diligẽti. Sed quid ſi pppoſita excõicatiõe cõtra actorẽ ipſe replicet de nullitate ſẽtẽtie puta q2 a nõ ſuo iudice lata vel ex alia cauſa? certe hoc caſu dicit Jo. an. ex de or. cog. c. i. in fi. q iudex cognoſcet primo de replicatione vt ſciat an obſtet exceptio excõicatiõis obiecte an nõ. qd verũ eſt niſi periculũ eſſet in mora tunc enĩ abſolueretur ad tutelam. ar. ex de excep. apoſtolice. facit qd no. per docto. c. ſi. a nobis.
i Vel ſcandalũ. vt ſic tollantur cauſe ſuadentes publicationem excõmunicationis de quibus dixi ſupra r. e. in glo. et hec quattuor. in prin.
k Proinde. ij. pars.
l Excõmunicatiõis. hic enumerat cenſuras eccleſiaſticas vt dixi. S. in prin.
m Relaxari. nota hic iuncta littera. S. ſ. reſpõ. idẽ eſt relaxare ſentẽtiã et bñficiũ abſolutiõis impendere: quaſi idẽ ſit effectus vtriuſq vbo relaxatiõis et abſolutiõis. ar. ex de ſẽ. ex. c. venerabilib[us]. §. vbi autẽ. p totã decret. li. vj. Et vide hic illud qd no. S. in cõ. oth. de archidiaconis. §. cũ aũt. l g. inoluit
n Locis et tẽporibus oportunis. vbi fuit publicatus excõicat[us] et p excõicato vitatus ſeu habit[us]: et quotiẽs opus erit. ar. ff. de eden. l. veluti. cũ ſi.

a ¶ Chriſtiane. huius cōſtitutiōis materia nō tractat̄ ī .iu. 2ſti. otho. niſi incidenter parū. vt. ī. in con. otho. alicui vi. ꝟ. bñficijs. vbi ad hūc locū remiſi. ꝑ. c. cū ſit ars. §. de reſidētia. als ē. c. i fi.
b ¶ Reliquit. libero enī arbitrio nos cōdidit de9 nec ad virtutes nec ad vicia trahendo de pe. diſtinc. ij. liberi.
c ¶ Anime ſue cure. vñ vſus.
Uerſus. Quomō multarū ſit homo cuſtos animarū: Neſcio/ qui cuſtos negligit eē ſui.
d ¶ Uix ſufficiat. ſic alibi dr̄ cū vnū officiū vix implere ſufficiāt ſtipendia ſibi vēdicāt pluꝛimorū. extra de cle. non reſi. q2 non nulli.
e ¶ Mendacij ſtatera .i. falſo ponderata menſura in iudicio rōnis nimis attrahens cordulam ad ſenſualitatem et auariciā vt. ſ. ſequit̄. ar. ff. de falſ. l. pe. in fi. dr̄ autē ſtatera in hac materia .i. examen iudicij p equalitatem. vt le. et not. per Guy. xlv. di. omnis. extra de re iudi. cum eterni. lib. vj. ꝗ puer. xi. c.
f ¶ Pēſantes. cū trū ſtante corpore ſuo pfecte organizato nemo poſſet eē di-

¶ Summariū.

¶ Prelati diligenter inquirant de his qui ante hanc conſtitutionem aut plura bñficia incōpatibilia ſine diſpenſatione ſuſceperint aut in beneficijs ſuis non reſederint aut ſacros ordines non ſuſceperint: et in illis ſtatutū generalis cōcilij obſeruari faciant. Archidiaconi quoqȝ in prouincialibus concilijs eoſdem inquirant et inuentos diligenter corrigant. Poſt hac vero preſentatos inſtituturi de vita et conuerſatione eorum: et de beneficijs an plura habuerint diligenter inquirant: et ſi incompatibilia ſine legitima diſpenſatione habere offenderint: cetera beneficia inter ſtatutum terminum in manus prelatorum referre iurent. alioquin nō admittantur: et ſi temere inſtituti fuerit inſtitutio ſit nulla. In his vero qui diſpenſationem habent diligenter conſideretur an ca talis ſit vt etiam plura ſuſcipere diſpēſetur: ꝙ ſi nō iuret cetera dimittere aut ad petitum non admittatur: que ſi non dimiſerit preter periurij notā quā incurrit: et habitis et habēdis ipſo iure nouerit ſe priuatū. Prelati vero denuncient patronis et collatoribus beneficiorum dimiſſorum nomina: vt de illis diſponant: et in proximo concilio qualiter de ipſis diſpoſitum ſit ne apud eoſdem maneant diligentius inquirant. Et ſi prelati ſecus inſtituerit inſtitutionem factam intra menſem reuocent: alioquin a collatione ſeu inſtitutione quacūqȝ donec reuocauerint ſint ſuſpenſi. Caueant autē prelati aliquē propter dicta aut defectum ordinum ad vacātem eccleſiam inſtituere recuſantes alium qui conſimilem defectum patiatur inſtituere: ne ſic potius perſonam acceptaſſe videantur ꝙ iuſticiam dilexiſſe. Aliter inſtitutio talis penitus cēſeatur inualida.

Chriſtiane[a] religionis veritas ita pleroſqȝ in ſuorum cordium elatione reliquit[b] vt cū anime[c] ſue cure vix[d] vnuſquiſqȝ ſufficiat: ipſi ſe mendaci[e] ſtatera penſantes[f]: non ſolū vnius beneficij: ſed multorum intrepide[g] curam ſuſcipiūt: in[h] quo qm̄ nō reſidēt: nec[i] ad ſacros ordines ſe faciunt promoueri: quos ipſius cura beneficij requirit: ſed etiam multas et innumeras[k] curas ſibi congregant impudenter[l] ꝛ per[m] vanitates ꝛ falſas inſanias ambulantes/ miſeras[n] aīas quas curandas acceperunt neceſſario negligūt: nec cō9

niſus in ſeipſo. ff. de ver. ob. l. ſj. vnde i huiuſmodi eſt argumētū de re corporali ad ſpūalia. ar. ff. de acqui. poſſeſ. l. poſſidere. §. ex contrario. in fi.
g ¶ Intrepide .i. cū ſine tiore.
h ¶ In quo .ſ. beneficio curato nō reſidēt.
i ¶ Nec ad ſacros ordies. eſt tamē ad vtrūqȝ talis obligatus exiſtat. ar. eē de elec. licet canon libro vj.
k ¶ Innumeras .i. cōplures vt dixi ī c. 2ſti. laudabile. ſ. reſpon.
l ¶ Impudenter .i. damnabiliter vt iſterius patet.
m ¶ Per vanitates ꝛc. vt habetur in pſal. Expectans expectaui eē.
n ¶ Miſeras animas. p miſeriam ꝛ prauitatem ad actuale peccatū vt pꝫ multipliciter ī tractatu Innocen. pape. iij. de miſeria cōditionis humane: ſꝫ dñs educat nos de lacu miſerie et de luto fecis. vt in pſal. Expectās expectaui. in prin. per occupationē laboris meritorij cū ocioſitas et voluptas arma ſint hoſtis antiqui ad miſeras alas captiuandas. extra de renunci. niſi cum pridem. §. verū
Ocium eſt ꝑiculoſū.

tale implere ipſi/facti[a] impoſſibilitate poſſunt.

Sane[b] hos carni[c] contra ſpiritum et aduerſus deū et proximum aſſiſtentes: et quaſi de[d] induſtria recedentes[e] a deo: dū[f] ſeipſos in manus diaboli manifeſte p̄cipitant: animas chriſto auferunt: et pauperū[g] elemoſinas in vſus ſuperfluos (ne dicamus in malos) nephanda peruerſitate cōuertunt: a tātis eruere periculis ſanctorū[h] patrum: romanorum pontificum: et ceterorum ſuper his auctoritatem gerētiū cōſtitutiōes tā ab antiq̄s retro temporib9 q̄ modernis multiplici ſollicitudine laborauerunt. Quoꝝ labor et ſi meritorius fuerit his qui vineā domini fideli exercitio coluerunt: quibus[k] virtus[l] fuit etiā male viuentibus materiā miniſtrare virtutis: multis[m] tamen in hos prophane cupiditatis ardore craſſantibus[n]: huius laboris profectum inuenimus defuiſſe: qui[o] preter clauem diſpēſationis[p] apoſtolice ſedis pluralitatem eccleſiaſticorum beneficiorū animarum curam habentium / non ſolū de manu prelatorum male[q] ſuſcipere: verumetiā propria auctoritate[r] violentaq; manu damnabiliter occupare[s] preſumunt: et temere per excogitatas malicias et ſubterfugia[t] detinere.

¶ Ex[v] his aūt dicere non ſufficim9 quāta[x] mala prouenīūt eccleſie nāq; maculatur[y] honeſtas: adnullatur autoritas: fides xp̄i proſternitur: charitas exulat: ſpes[z] pauperū deperit

a ¶ Negligūt. de hoc dixi. ſ. i ꝯſti. otho. ſ. ad pſuagendū. §. i. v. digne. circa mediū. ibi caueat igitur
a ¶ Facti impoſſibilitate. i. difficultate. arg. ff. de ſta. le. l. cū heres. §. i. ff. de v. ob. cōtinuus. §. illud.
b ¶ Sane. verſiculus.
c ¶ Carni ꝯtra ſpiritū. de hoc le. et no. ſ. e. cō. cū i armis i pn.
d ¶ Induſtria id eſt ex certo et deliberato propoſito nō ex cōtagio fragilitatis hūane. xxv. di. criminis. vt dixi. ſ. e. cōſti. in phe. §. i. i fi.
e ¶ Recedētes. quaſi verterūt ſcapulam recedentes ſatha. vij. ca. vnde le. exo. xxij. c. Peccauit populus quē eduxiſti de terra egypti: receſſerūt cito de via quā oſtēdiſti eis. et. ij. parali. xxix. c. patres nři et fratres qui receſſerunt a dn̄o deo. et i Job le. Recede a nobis q2 vias tuas ſcire nolumus. C. de ſum. tri. epiſtola liquet.
f ¶ Dū ſeipſos. quaſi ingreſſus vnius ſit egreſſus alterius. vt dixi. ſ. e. conſtitu. in prohe. §. nos igitur. ver. euellendi. Jo. de athon.
g ¶ Pauperū elemoſinas. xlvij. di. ſicut hij. xvj. q. i. q2 iuxta. et. c. vlt. et dicā. j. e. §. ex hijs aūt. qd verū videtur ſaltē quo ad quartā bonoꝝ eccleſie. xij. q. ij. quattuor. ſed dic vt. j. §. ex hijs aūt. Unde

Elemoſinā dare an ſit precepti.

hic quero an dare elemoſinā ſit ſub p̄cepto? videtur q2 ſic cū dn̄s dicat Date elemoſinā ꝛc. xij. q. i. decimas. in fi. qd verum eſt ſm Thomā: omittēs hoc eternaliter punitur. Math. xxv. eſuriui et non dediſtis michi manducare ꝛc. Ratio igitur hic eſt q2 hoc cadit ſub obſeruatione dilectiōis proximi prima ca. Jo. iij. c. nō diligamus ligua neq; verbo ſed opere et veritate. operari ergo in hoc caſu eſt indigentie proximi ſubuenire. vñ Jo. e. c. qui viderit fratrem ſuū neceſſitatē habere et clauſerit viſcera ſua ab illo quomō charitas dei manet in illo? facit dictū c. ſicut hi. lxxxvi. di. nō ſatis. Dic dare elemoſinā de ſuperfluo eſt de p̄cepto. vt ple. dicā. j. §. ex hijs.

et ſimiliter dare elemoſinā ei qui eſt in extrema neceſſitate. lxxxvi. paſce fame morientē. xiij. q. ij. que defunctorū. cū. c. ſe. ꝛ ſe. aut ergo dare elemoſinā eſt tātū de cōſilio. vt no. Sup. in dicto. c. ſicut hij. et adde qd no. ſ. e. cōſti. cū mortis. j. reſpō. in glo. proſunt.
h ¶ Sanctorū patrū. deteſtantiū pluralitatē huiuſmodi. ex. de cle. non reſi. q2 nō nulli. ex de p̄bē. q2 in tm̄ et. c. de multa. et plen̄. patebit inferius. §. pro xi. in mag. glo.
i ¶ Meritoriū reddit enī dn̄s mercedē laboꝝ vt dixi. ſ. in p̄fat. cōſti. otho. in fi. facit qd le. et no. ſ. e. cōſti. ita mortaliū. §. nos aūt. i prin.
k ¶ Quibus. ſ. ſctis patribus.
l ¶ Uirtus fuit. expoſitionē iſtarū moralitatū fratrib9 ſeu prouectis theologis relinqui nullaten9 mutuarem.
m ¶ Multis tamen. ſ. abutētibus materia virtutis eis dei miniſtrata.
n ¶ Craſſantibus. i. ptinacibus ſeu obſtinate indureſcētib9. ff. de pe. aut fctā. l fi.
o ¶ Qui. ſ. ſic craſſātes.
p ¶ Diſpēſationis apl̄ice ꝛ dictā decre. de multa. ꝛ ple. inferius patebit.
q ¶ Male. q2 contra prohibionem canonum.
r ¶ Propria auctoritate. qd peius eſt ex̄ de inſtit. ex frequētibus. ex̄ de re. iur. c. i. li. vj.
s ¶ Occupare. de hac materia le. ꝛ no. in cō. otho. ad elidendum. et. ſ. e. amoris proprij.
t ¶ Subterfugia. ſic. ſ. conſti. laudabile.
v ¶ Ex hijs. ij. pars oſtendens cōplures abſurditates ex huiuſmodi illicita pluralitate inſurgens.
x ¶ Quāta mala puenīūt. Nota bonū modū arguēdi ex ſeq̄la abſurditatis vt le. et no. p Jo. an. ex̄ de p̄bē. dudū. v. abſurdū. li. vj. ex̄ de excep. cū inter priorē. ar. inſtit. de. l. falcid. §. i. ff. de neg. ge. . l. ſiue hereditate. in fi. ꝛ facit ex̄ de accu. q̄liter. i.
y ¶ Maculatur honeſtas. alieq; abſurditates enarrantur in extrauag. Jo. pape. xxij. execrabilis. §. i.
z ¶ Spes pauperū deperit. tanq̄ bona eccleſiarū

quod intrat omne benefi-cium vacaturum: quod ſuum non eſt miſer[a] pec-cator et cecus: rectorem ſe iactans non tam recipit q̃ furatur[b]. Inter ipſos quo q3 diuites contentiones[c] et ſcandala oriuntur: li-tes et odia confouentur: digne etia ſuper huiuſmo di regnorum homines di-uine idagatiõis exarſiſſe[d] ignẽ: ꝛ ppter aliquor deli cta i oẽs miſiſſe formidinẽ

Prelati ñ habeãt do minium re rum eccle ſiaſticar.

ſunt bona pauperum vt ſupra.§.proxi. ver. pau-perum elemoſinas. Sed contra q2 prelati dicunt domini rerum eccleſie ſupra.e. conſti. ad tutelam .§.ad hec. vbi preter voluntatem dominorũ: cum tñ dñium nõ poteſt eſſe penes diuerſos inſolidũ. ff. cõmoda.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculũ de quo articulo poſt diſputationem plixam tenet Sup. finaliter ex de reſcp. ſtatutum.§. aſ-ſeſſorem. verſi. de ſuo pprio li. vj. q prelati fru-ctuum perceptorũ huiuſmodi ſunt domini et ha-bent eorum proprietatem qntũ ad fidelẽ et debitã diſpenſationem ſibi et ſuis faciendã: nõ autẽ vo-luptuoſam ar. x.q.ij. precarie. et ſi qui ſuperſunt nõ ſunt pprij ſed cõmunes indigentibus et paupibꝰ erogãdi. ar. vbi eſt textus. xij.q.j.q2 tua.§.ſi. ibi quod ſupereſt date elemoſinam ꝛc. vt.j.e.conſti. c. vlti.§.is ita.l ſi. Quod totũ concedo preterq̃ q prelati non ſunt p[ro]p[ri]e et ſimpliciter dñi rerũ eccleſie ſed potiꝰ loco dño[rum] habeant: cũ videlicet bene ad miniſtrãt nõ cũ bo[na] eccleſie ſpoliãt ſeu dilapidãt exẽplo tutorũ. ff. p empt.l.q fundũ.§.ſi tutor. vt no. xij.q.j.§.ſi. vñ et procuratores non dñi vocant ex de dona. fraternitatẽ. Dicã q ſalua fide dñium ſiue pprietatẽ rerũ eccleſie penes eccleſiã cuius ca-put xpus ẽ. xpi vero vicariꝰ papa / conſiſtere: ꝛ nul lius puri hominis dñio ſubiacere. inſti. de rerũ di.§. nullius aũt.j hois tñ/ debita adminiſtratiõe ipſas res diuinas cõſtitutas eſſe ad dei honorẽ ſpãliter deſignatas. xiiij.q.j.quia g. pauperũ quoq3 eẽ ſu ſtẽtatiuas q ad eor inopiã releuandã. cũ ꝛ p vt ſu perſunt neceſſarijs eor platorũ predeductis vt ẽ ſupius dictũ. hec quoq3 deciſio ſignant notabilis colligit. ex.g. ff. de re. iuris. l. ea eſt natura cauil-lationis. et p car. ex de re. ec. non alie. hoc cõſultiſ ſimo in ſi. j. reſpon. v. ipſarũ. li. vj. De hac mate-ria vide. ſ. l ꝓhe. ſup. v. ſũmorũ põtificũ. pmiſſa quoq3 facere videt q religioſi obediẽtiarij precipue mẽdicãtes dñium ꝛ pprietatẽ aliquor bonor ha bere nõ piit l pprio vel coi ſ3 tm̃ p nudũ vſũ qntũ ad ſuſtẽtationẽ corpis accipiũt et cõſumũt vt col ligit ex dictis Inno. ex de pbẽ. niſi. q2 xps ſeu eiꝰ vicarius papa dñium ſeu poſſeſſionẽ habet rerũ religioſorũ. vt no. Inno. ex de cã poſſ. et ppe. cũ ſup in prin. veſtis eni qua vtit ſeruus de peculio dñi eſt. ff. de pecu. l. idem veſtẽ: l3 ſeruus nõ poſſi-det ea q ſunt in peculio. ff. de acquirẽ. poſ. l. quod ſeruus. et no. p hoc. xij.q.i. nõ dicatis. et in ſpe. de accuſat.§.i. v. item excipit ꝫ. et vſi.ſe. ar. ff. de ca pi. di. l. legatũ. ff. de ali. le. ſuos vbi etiã di. no. ar. q legata religioſis relicta q propriũ nõ habẽt peti poterũt p iudicis officiũ. et hãc opinionẽ fert fra-tres minores ſuſtinuiſſe diu fere vſq3 ad mortẽ di cẽtes q xps in terris corporaliter conuerſans cuius vero euangelicos ſequaces ſe eſſe aſſerũt in qntum

Chriſtus habuit aliq̃d pro prium.

vitã pfectiõis oſtendẽs nichil habuerit oĩno l ſpe-ciali vel in cõi: ſecus tñ in qntũ fuit indigẽtie paupe rũ cõpatiẽs. hoc ei reſpectu legit loculos habuiſſe Jo. xiij. c. xij.q.j. exẽplũ. et. c. habebat. vt pz hoc clariꝰ. xxiij.q.iiij. duo iſta. Sz ꝯ hãc opi. quatenꝰ ẽ tactũ de vita p fectiõis emanauit declaratio Jo. pape. xxij. q incipit cũ inter nonnullos in-dicãs dictã opinionẽ hereticã cũ ſcriptura te-ſtet aplos ius habuiſſe bona aliqua vendẽdi donandi et ex ipſis alia acquirendi. vt in eadem cõſtitutiõe pleniꝰ cauet. Fertur etiã dictos fratres viſos fuiſſe ſuis ſermõibꝰ pſuadẽ dñium rerũ eis donatar ſi remanere penes ipſos donãtes vſq3 ad cõ ſumptionẽ hmõi rerũ. que tñ opinio ſatis videt re pugnare iuri: cũ de natura donationis ſit dñium oĩno transferri. ff. de v. ob. vbi aũt nõ apparet.§. vlt. Sed cũ pauperũ ſint bona platorũ vt pdictũ eſt ſupra. in prin. huius g. Nũquid ergo paupes habẽt actionẽ cõtra huiuſmodi prelatos vel alios diuites alimonias eis nõ miniſtrãtes? R. dicit q nõ directo iudicio ſed denũciare poſſunt hoc eccle ſiaſtico qui eos ad hoc coget. vt no. xlvij. di. ſicut hi q. in ſi. arg. extra de deci. tua. ij. reſpon. ibi. aut etiam alijs pauperibus conferũt ꝛc. ff. de ali. et ci. leg. l. ſeruos. cum ſi. Item no. glo. i.q. vij. exigũt in principio. Joannes de athon.

Paupes an habe-ant actio nes p ele moſinis cõtra bñ-ficiatos.

a ¶ Miſer peccator ꝛ cecus / rectorẽ. cecus ergo ſi ceco ducatũ preſtet ambo i foueã cadunt. Math. xv. c. xxxviij. di. que ipſis. de pe. di. vi. ſacerdos .§. qui autem. vnde de miſeris prelatis etiã maio ribus loquitur Amen dico vobis q2 publicani et meretrices precedent vos in regno dei. Mat. xxi. c. imo licet quandoq3 miſero ſubdito concedatur mia ſuperioris. tñ huiuſmodi potentes potenter tormenta patientur. ſap. vj. c. ar. l. di. q2 tua. xxi. q.i. nulli facit. ac cũ querat epulas et diuitias po-netur in ignem inferni. xxxv. di. eccleſie.

b ¶ Furatur. ſic extra de elec. cõmiſſa.§. ceterum. li. vj. facit. xlvij. diſtin. ſicut hi.

c ¶ Contẽtiões. quas iudex debet ſua iuriſdictio ne cõpeſcẽ. ff. de vſufru. l. vſufructꝰ.§. ſi iter duos.

d ¶ Exarſiſſe ignẽ. vñ in pſal. exarſit ignis in ſy-nagoga eorum flamma cõbuſſit peccatores. vide qualiter duplicem ignem legimus futurum: vnũ eternũ q eternaliter puniet reprobi poſt iudiciũ: alterum qui precedens purgabit eos etiam ſuper fundamentum fidei fundatos qui venialia cõmi-ſerunt vel etiam mortalia confeſſata: pro quibus penitentia nõ eſt peracta. hic tamdiu durabit quo uſq3 purgati fuerint qui ſaluandi erũt. Ille vero ignis erit damnatorius: iſte purgatorius: qui tñ grauior erit q̃ quicquid homo i hac vita pati poſ-ſit. le. et no. per Sup. xxv. diſtin.§. criminis. ver. multi ſunt. et. c. qualis. in ſi. vij. di.§. vlt.

Ignis du-plex ẽ fu-turus.

ſiue vindictã ex hoc p̄cepi puę formidamus: et dum nichil aliud ita periculis plenum cõſpicimus: talia vel grauiora etiã ptimeſcimus[a] in futurum: niſi[b] dei miſericordia nos reſpiciẽs correctionis remedium apponat ſalutare.

¶ Volentes[c] igitur ꝛ cõtra hunc morbum[d] peſtiferum et vix curabilẽ quã poſſumus officij noſtri diligentiam abhibere: et totum: quantum[e] in nobis eſt: virtute curare: p̄dicti[f] quoqꝫ legati conſtitutionem ſuper his editam ipſius iherendo veſtigiis adiuuantes / adijciendo p̄cipimus: vt de[g] p̄teritis ante hanc noſtrã cõſtitutionem / beneficiorũ cum cura pluralitatem[h]

a ¶ Pertimeſcimus in futurũ. ſic. ſ. e. cõſti. in p̄hē. §. ſane. in prin. vbi exẽpla p̄ſentia cauere nos p̄monẽt in futurũ. lxxxi di. plurimos. in fi.
b ¶ Niſi dei mia. de qua dixi ſupra. c. p̄ſti. domus dei. in principio. Joannes de athon.
c ¶ Volẽtes igitur. iij. pars. in q̃ deſcendit ma gis ad p̄poſitũ
d ¶ Morbum. ſic ex̄ de elec. nichil. in prin. ſ. i cõſti. otho. ino tuit. §. verũ. q2 et q̃ſi vix eſt curabilis ignituꝫ ferrũ ingeritur. i. q. i. reperiuntur. et dixi. ſ. e. cõſti. in p̄hē. §. ſane. v. vulnꝰ.
e ¶ Quãtuꝫ in nobis eſt. ſic. ſ. e. cõſti. ita mortaliũ §. nos aũt in prin. vbi de hoc dixi.
f ¶ P̄dicti legati. ſ. othonis. c. de reſidẽtia. in fi. quam allegaui. ſ. in glo huius cõſtitutionis.
g ¶ De p̄teritis. vnã ergo legẽ adijcit circa pluralites hãc cõſtitutionẽ p̄cedẽtes: aliã vero aunectit circa p̄ſentandos ad beneficia in futuruꝫ. ſ. e. §. in poſterum.

Bñficia aliq̃ an ſimul retineri poſſint.

h ¶ Pluralitatẽ. cũ diuerſimode iura loquanꝭ de pluralitate bñficiorũ vitanda: latius venas aperiẽs. Quero que ſunt bñficia eccl̃iaſtica q̃ inſimul licite poſſunt detineri? Diſtingue aut queritur de ſup̄emis puta cp̄atibus et ſupiorıbus: tunc non poſſunt ſimul detineri niſi ex ſpeciali diſpenſatione pape. ex̄ de tranſla. epi. c. ij. ex̄ de excess. p̄la. ſicut vnire. Aut querꝭ de iferiorıbꝰ ſcẽãtibus tũc ſi loquamur de duplicibus puta de dignitatibꝰ vꝭ alijs bñficijs curatis que ſcꝫ p ipſoſmet curatos regenda ſunt. vt no. w. ex̄ de ſta. mo. c. i. §. ad hec. v. ad ceterum. in cle. et tũc dic vt in priori caſu q̄ nõ abſqꝫ diſpenſatione pape. extra de p̄ben. de multa. extra de p̄e. ſi plures. in cle. vbi de hoc no. w. in cle. in fi. alſ huiuſmodi pluralis dꝭ fur infamis ineligibilis. extra de elec. dudum. ij. et ſ. e. §. p̄xi. in ver. furatur. imo obtinens talia plura ſine diſpẽſatione niſi ea ſpõte et libere reſignet collatio ſibi facta de alijs nullius eſt penitus momenti. ex̄ de offi. ordi. c. ordinarij. in fi. li. vj. vel dic vt no. i extrauag. Jo pape. xxij. execrabilis. §. porro. i g. hoc videtur. et vide q̃ ibi no. et q̃ dixi. ſ. in p̄ſti. otho. alicubi. v. p̄uaricarerꝭ. Si autẽ loquamur de ſimplicibus bñficijs ſcꝫ non curatis vel de vno ſimplici et de alio duplici: tunc eſt diſtinguenduꝫ. q2 aut vnum habere vellet intitulatum et aliud nõ ititula iũ puta p̄bendam cũ patrimonijs vel penſionibus que nõ intitulantur alicui per canonicam inſtitutionẽ. xvj. q. i. poſſeſſiones. et huiuſmodi plura beneficia ſimul poſſet retinere licite: ſic poteſt intelligi extra de reſcriptis. gratia. li. vj. vbi de hoc per Guy. in glo. vt q2 ſunt. Aut loquitur de duobus intitulatis: tunc ſi queratur de fructibus eorum ſimul lucrandis. tũc ſm omnes hoc fieri non poteſt niſi in vtroqꝫ beneficio per ſe vel per alium reſideret. ar. extra de cõſti. cum omnes. extra de cle. nõ reſi. conquerẽte. C. qui milit. non poſſunt. l. bis q̃dẽ. §. i. cũ ſua glo. lib. xij. Et itelligo reſidere cuꝫ effectu ita q̄ omnibus horis et ſingulis dieb9 vel ſaltem pro maiori parte interſit legitimo impedimento ceſſante extra de cle. nõ reſi. relatũ que dirigiꝭ. Ebor. ep̄o. ex cauſa et c. fi. e. t. lib. vj. extra de cele. miſſa. c. i. q̃ eſt cõtra aliquos canonicos Ebor. qui ibi in eccleſia maiori beati petri ꝛ etiã in eccl̃ia beuerla. quotidianas diſtributiones ab vtraqꝫ eccleſia pro alio integro recipiũt licet q̃ſiqꝫ raro in vnã eccleſia vel in alia horis interſint dũ tamen videatur nulla ꝛ contra dictam decre. vnicam. li. vj. vbi etiaꝫ improbatur huius conſuetudo. Sed licet forte quo ad eccleſiã militantem excuſentur per vicarios quos habent in choro: nam per aliũ reſidere poſſunt vt p̄dixi ar. in hoc q̃ le. et no. C. de epi. et cle. auten. aſcriptiones in glo. per ſe vel per aliũ: quo ad eccleſiaꝫ tamen triũphantem an excuſentur tales p paruã partem anni reſidẽtiam faciendo et tempore quo dicunt ſe reſidere vix paucis horis interſint neſcio deus ſcit. Quero enĩ a talibus quid ſi. xij. foſſores conduxiſſent ad faciendum foueã ꝛ cum quolibet ex denario cõueniſſent ꝛ vnus foſſor nũq̃ foderet niſi p̄ſens eſſet alius foſſor niſi p medietatẽ diei an eis videꝭ rationabile q̄ ocioſo p totũ diẽ nichil debeaꝭ nec detur: et ocioſo p dimidiũ diẽ tãtũ obolus miniſtreꝭ. vtiqꝫ igiꝭ cur reſidẽtie denariũ vis hꝭe inſolidũ: de quo denario loquiꝭ ex̄ de mag. c. vlti. in fi. et dixi. ſ. in p̄fat. cõſti. otho. ſic intelligę de p̄ben. extirpande. §. qui vero. et ſup inordinata. de hoc ple. per w. extra de inſtiꝭ. c. in eccl̃ia. §. vlti. nec in diuinis officijs. Aut queritur de pluralitate beneficiorum quo ad eorum proprietateꝫ obtinendam et hic ſunt opiniões. dicit enĩ Inno. de p̄ben. cum iam dudum q̄ talia beneficia ſine aliqua diſpenſatione ſimul licite obtinentur: alſ infinite anime damnarentur: ſcd̃m eum. in idem declinat Berñ. ex̄ de poſtuꝭ. c. vlti. in fi. et Jo. an. ex̄ de reſcrip. gr̃a. li. vj. ſed hoſti. ex̄ de p̄ben. ſup inordinata et de cõceſ. p̄e. lr̃as. §. fi. expſſe tenet cõtrariũ q̃ etiã ſcd̃m naturaꝫ nullus poteſt habere duas matres eccleſias. ff. de ſta. ho. l. vulgo. et g. Ber. videꝭ tenere q̄ in hoc ſufficiat diſpenſatio q2

Beneficiatus reſidẽs i aliq̃ pte anni an ſatiſfaciat.

necnon [a] contra illos qui prout debent in beneficijs ſuis nec [a] reſident: nec ordinem ſacrū ſuſcipiunt: quem beneficij ipſius cura requirit [c]: de commiſſis prelati [d] ſine vlla diſſimulatione diligenter [e] inquirant: et in illis faciant ſtatutum generalis [f] concilij fideliter obſeruari.

Archiepiſcopi [k] etiā diligenter et efficaciter [g] ſuper [h] premiſſis inquirant in prouincialibus [i] concilijs ſuis: et negligentes [k] corrigant vt [l] tenentur: cū de his in [m] diſtricto iudicio rationem [n] reddere teneantur [o]. In [p] poſterū autem cum ad beneficiū curam habens animarū queꝗ preſentari aut ipſi⁹ collationē [q] alias fieri cōtigerit: ſtatuimus vt p̄lat⁹ q̄ circa [r] id ſuū gerit officiū prius de vita [s] et conuerſatione [t] preſentati vel inſtituendi ac de alijs que iura [x] precipiunt inquiſitiōe premiſſa: hoc quoqꝫ diligēter diſcutiat et inquirat vtrum habeat preſentat⁹ vel iſtituendus huiuſmōi

dinarij vt no. eꝫ de electione dudū. ij. et eꝫ de preben. de multa. Opinio tū Inno. p̄dicta ſeruat de facto etiā i curia. vt no. io. eꝫ de reſcrip. gratie. ꝟ. de iure in cle. et no. ſpe. ti. de legato. §. reſtat. ꝟ. illō autē. Premiſſa vꝫ ſunt de iure ſcripto: ſꝫ de ꝯſuetudine diſtingue nā aut querit i vna eccl'ia tunc de duobus duplicibus nō valet: ſed de vno duplici et a ſimplici ſic a cōtrario ſenſu. eꝫ de conſue. c. i. lib. vj. aut in diuerſis eccleſijs de ſuꝑmis ⁊ duplicib⁹ nō valet cōſuetudo. vt ple. no. Sup. xxi. di. ſacerdotib⁹. ſꝫ i alijs ſic: dūm faciant reſidētiam ꝑ ſe vel aliū. ar. ff. cōia p̄di. l. venditor. §. ſi cōſtat. ff. de pollici. l. imperatores. in fi. hoc ſatis affirmat. io. in extrauag. Jo. pape. execrabilis. §. nos itaqꝫ. in glo. ſed q̄ erunt illa. vbi de hoc ſatis no. Si autē loquaris de beneficijs regularibus tūc dic vt le. et no. eꝫ de p̄ben. cū ſingula. li. vj.

a Nec reſident. cōtra. c. eꝫ de cle. nō reſi. q2 non nulli. §. fi.

b Nec non cōtra illos. diſtingue dictiones iſtas q. diceret nec ordinem non recipiunt ⁊c.

c Requirit. vt eꝫ de elec. licet canon. li. vj.

d Prelati. etiaꝫ epiſcopi. vel dic ꝙ ſtat proprie. ar. in hoc qd no. s. in cō. otho. ꝯtra latronū. §. pe.

e Diligēt. nō ꝗ ꝑfūctorie. vt dixi. s. l cō. otho. ad baptiſmū. ar. ff. de euic. l. q libertatis. §. ſi qs.

f Generalis cōcilij. de preben. de multa. ſed ibi nec ſtatuitur de reſidētia nec de ſuſceptione ſacrorum ordinū. ideo videtur hic intelligendum de cōcilio lugdun. extra de elec. licet canō. li. vj. ſed certe. ibi nichil tangit de pluralitate ⁊ preterea illud cōciliū ſubſequebat editionē iſtarū cōſtitutionū vt ſatis dixi in conſti. otho. ad vicariam. §. vlti. ꝟ. faciant. Dic ergo hic loqui prout tractatur de oībus iſtis tribus in vno loco. ſ. de pluralitate reſidentia et ordinū ſuſceptione de cōcilio lateranen. eꝫ de cle. nō reſi. c. nōnulli. diuiſim tū ⁊ ſeparatim de premiſſis. ple. tractatur in ꝯcilio prenotato. vñ de pluralitate ple. habetur in cōcilio de multa.

g Efficaciter. non verbotenus ſed operis etiaꝫ executione. vt le. et no. ſupra in conſti. otho. vnde hoc capitulum extrahitur vt dixi ſupra e. in. ſ. g.

k Archiepi. inuit. s. locutū eē de epoꝝ iq̄ſitibe. q. alij archiepi ſe nō poſſint itromittere de ſubditis ſuffraganeorū. qd dic vt le. et no. eꝫ de offi. or.

paſtoralis. in prin.

h Super premiſſis. ſ. reſidētia pluralitate et ordinum ſuſceptiōe ipſorū curatorū: imo et de diligenti inq̄ſitione prelatorū in hac parte. vt. s. ptꝫ.

i Prouincialibus concilijs. qd ſingulis annis celebrari ponitur ſub p̄cepto. vt dixi ſupra. e. conſtit. in prohe. §. vlti.

k Et negligētes. ſ. prelatos. alij enim ſubditi et plurales et huiuſmodi potius dicēdi ſunt doloſi ſicut ꝙ dixi. s. in conſtit. othon. baſilicarū. §. porro. in glo. negligētia.

l Ut tenentur. ſ. archiepi.

m In diſtricto iudicio. i. coram deo. extra de ſp. tua nos. §. fi. qū videlicet ſeparabunt oues ab hedis. Math. xxv.

n Rationem reddere. i. penaꝫ deſidie ſubire vt exponit Sup. xxv. di. §. criminis prope fi.

o Teneātur. ſ. tam archiepiſcopi ꝗ alij inferiores prelati negligentes quatenus vnūquēqꝫ eorū contingit. tūc eni ſanguis ſubditorū requiret ab eis. eꝫ de offi. or. irrefragabili. ſ. reſpon. ꝑ hoſti.

p Impoſterū aūt. iiij. pars in qua dat formam futuris. vt dixi. s. c. cōſti. §. proxi. in prin.

q Preſentari. per patronum.

r Collationē. ꝑ ipm prelatū vt de hijs terminis ſatis no. Sup. eꝫ de preben. cū illis. lib. vj.

ſ Circa id. i. circa iſtitutionē vl' collationē hmōi vñ ſicut i caſu p̄ſentatiōis ita i caſu collatiōis eſt p̄mittenda inquiſitio de qua ſequit ꝙ nō qñqꝫ in collationibus nunc ſeruatur.

t De vita et ſcientia. et moribus p̄ſentati. eꝫ de elec. cū in cūctis. c. ii. licet canon. li. vj.

v Cōuerſatiōe. mores includit. de q̄ ꝯuerſatiōe inq̄rere dꝫ de illis q̄ ei⁹ noticiā habuerit i ſcolis nō reputo incōuenies vel ab alijs iter q̄s diutius eſt ꝯuerſatus. ar. i hoc qd le. ⁊ no. eꝫ de elec. inotuit. §. i. l ꝑn. ꝑ hoſti. C. de ꝯtr. tut. ⁊ ſi ꝓponis. vel forte quo ad hec ſufficit habē bonas lr̄as teſtimoniales ex quo mala fama ꝯtra eū non laborat. vt dixi. s. in conſti. otho. ſacer ordo. §. pe. in fi. Electi cōuerſatio

x Que iura p̄cipiūt. puta de iure p̄ſentātis. xvj q. vij. decreuim⁹. de tpe ⁊ mō vacatiōis. ar. in hoc qd le. et no. s. c. ꝯſti. amoris ꝓprij. et de articulis cōſuetis. nā ea q̄ ex cōſuetudine ſunt ita debentur ac ſi exprimant. ff. de aqua plu. ar. ſi prius. §. illa. ff. de pollicit. l. imperatores. in fi.

perſonatus vel beneficia[a] alia curam animarū habentia: et[b] ſiquidem habeat[c]: an illa cum diſpenſatione an ſine illa tenuerit quam[d] ſi ſe habere aſſerit illam intra[e] terminum a prelato ſtatuendum: poſt aſſertionem huiuſmōi ipſi plato exhibere procuret: alioquin extunc nullatenus admittatur. Q[f] ſi inſtitutus fuerit: nulla inſtitutio ſit ipſo iure. diſpenſatione vero exhibita ipſe prelatus prouide conſideret an ex vi diſpēſationis ipſius aliud vel alia cum iam habitis valeat obtinere. Q[f] ſicum plura[g] beneficia curata ſine diſpenſatione habere vel[h] habuiſſe compererit: ipſum ad idē de quo agitur aliquatenus[i] non admittat: hoc idem[k] cōſeruans[k] ſi exhibita diſ

pēſatio nō ad futura ſed[k] tantum ad preterita ſe extendit: niſi[l] prius in hoc caſu inſtituendus ipſe preſtet corporaliter[m] iuramētum[n] q[o] habita poſſeſſione in beneficio in quo inſtituitur ſtatim alia beneficia que prius habuit ſine[p] difficultate dimittēs[q] de illis per ſe vel per aliu3 extūc nullatenus ſe intromittat. Quod[r] ſi facere pſumpſerit/preter[ſ] notam periurij[ſ] quam incurrit: habitis et[t] habendis ipſo iure nouerit ſe priuatum. Poſtq̄[v] autem ſecundu3 ea que[x] diximus: quiſ q̄ fuerit inſtitutus illico[y] p̄latis in regno eodem conſtitutis: in quorum dioceſi conſiſtūt priora beneficia q̄ habebat necnō patronis[z] ipſo[a] qd geſtū ē (ſi cōmode poterit) denunciet[b]

a Beneficia alia. curata vt ſequitur. vt dixi. ſ. c.§. in magna glo.
b Et ſi quidem. verſiculus.
c Habeat. ſ. preſentatus inſtituendus.
d Quam. ſ. diſpenſationem.
e Intra terminū a prelato ſtatuendū. pro phetizat ſeu pgnoſticat decre. extra de offi. or. c. ordinarij. li. vj. vñ hic pdoc. tractata hic tractare deſiſto.
f Q ſi eum. verſiculus.
g Plura bñficia curata. vt ſupra. §. priori. in magna glo.
h Vel habuiſſe. nota ergo q pluralitas bñficiorū cum cura aliquem reddit ineligibilē paſſiue ⁊ inhabilē vt dixi. ſ. §. p. in glo. cu3 cura per. c. ex de elect. dudum. q.
i Idem. ſc3 q nō admittat pſentatum.
k Conſeruans. ſc3 prelatus cui illud bñficiu3 competit ſ. c. §. i. in pn.
k Sed tantū ad preterita. vt extra de preb. non poteſt. §. i. libro. vj. Joannes de athon
l Niſi prius. hec indulgentia non cōceditur in capitulo ordinarij locorum. li. vj.
m Corporaliter. hoc dic vt no. per Cardi. extra de elec. vt circa ver. corporali. lib. vj.
n Iuramentum. de iuramento multiplici not. W. extra de iureiuran. c. i. ver. dictus autē. in cle.
o Q habita poſſeſſiōe. ſ. pacifica. vt no. Inno. extra de reſcrip. in noſtra. le. et no. per Guy. extra de elec. cōmiſſa. §. i. li. vj. Sed contra videtur ſufficere ſola poſſeſſio licet nō pacifica. vt no. in ti. de appella. c. conſtitutus. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſciendum. §. ſi fundu3. ff. q vi aut clam. l. ſi alius. §. iulianus. Solutio ſm venerabilem patrem dominū Johannem de ſtratford doctorem meum nuper wyntoneñ. epiſcopum iam vero archiepiſcopum Cantuar. in ſua repetione dicte decretalis cōmiſſa li. vj. quod ad cōmodum litis ſufficit poſſeſſio quecunq licet non pacifica. ar. ff. de excuſ. tut. l. iij. §. queſitum. Cunq enim poſſeſſor talis quando ſeruicius eſt obligatus ſit ad totum lit. commodum euincenti preſtandum et etiam ad litis expenſas habeat ſaltem iſtud lit. emolumentum. vt in contrarijs: ſed quo ad perpetuum preiudicium generandu3 vel euitandū per poſſeſſionem oportet q ſit poſſeſſio etiam pacifica. vt hic et dicta decreta. cōmiſſa. §. i. ſ3 cō. ar. extra de preben. ſi plures. in clemen.
p Sine difficultate. ſic ex de prebend. c. ſi de ueſtica. li. vj.
q Dimittēs. de qua dimiſſione requirit. §. vero infra mēſem hodie facienda i manibus prelati. Et de pena non dimittētis huiuſmodi dic vt le. et not. in extrauag. Jo. pape. xxij. execrabilis. §. ſtatuimus. §. porro. et. §. qui vero deinceps.
r Qd ſi facere. i. de bñficio dimiſſo ſeu de iure dimittēdo.
ſ Preter. de hoc dixi. ſ. c. ⁊. iuxta finem.
ſ Periurij. propter voluntariam violationem dicti ſui iuramenti. extra de iureiuran. querelam. et. c. ſe. et bene hic dicitur q2 per huiuſmodi periuriū notat infamia. C. de tēſtact. l. ſi quis maior. C. de dignit. quotiens. §. vlti. li. xij. facit qd dixi. ſ. c. cōſti. ad vicariā. nec iurent. et ſ. reſidētiā.
t Et habendis. tanq perpetuo ſit inhabilis et infamis. vt. ſ. probatum eſt.
v Poſtq. verſiculus.
x Que diximus. ſ. recepto iuramēto vt premittitur. ſ. ver. priori. q ſi cum.
y Illico. i. ſtatim cū aliquo tñ ſpacio tēperato. ar. ff. de ſolut. vero procuratori in ſi. cum. l. ſe.
z Patronis. datiui caſus.
a Ipſorum. ſ. beneficiorum priorum.
b Denūciet. Nota nō ſufficit patronū ſcire ſed inſtitutor habet diligentiā denūciatōis adhibere ita q tempus antea ꝯtra ipſum patronū nō cenſet currere. ar. ex de ꝯſue. c. vlt. §. fi. li. vj. et de pbē. c.

iſtitutoꝛ[a] vt[b] de beneficiis ipſis que ad ipſos ſpectare[c] videntur diſponāt[d] et[e] nichilominus nomina beneficioꝛum ipſoꝛum conſcribens tunc in pꝛoximo pꝛouinciali concilio ea denunciet: in quo videatur qualiter ſit de ipſis beneficiis oꝛdinatum: et vt appareat vtrum ſic inſtitut⁹ verū dixerit/ qui pꝛius dixit ſe alia beneficia nō habere. ¶ Q[f] ſi pꝛelatus inſtituens ſecus egerit/ inſtitutionem factā reuocet[g] infra menſem/ alioquin a collatione et inſtitutione ad ipſum in quibuſcunq̄ beneficiis ſpectātib⁹ quouſq̄ reuocauerit ſit ſuſpēſus: ius conferendi ad[h] pꝛoximum ſuperioꝛem deuoluendo. Q[i] ſi de his nichilominus itromiſerit[k] etiā ab ingreſſu eccleſiarū ſit ſuſpenſus. ¶ Cū[l] eū q̄ a ſe repꝛobatū crimē incurrerit merito culpa redarguit et in quo alium iudicat ſe ipſum condemnat: dū[m] in eodem ipſe repꝛobus inuenitur: hanc fugiendam apoſtolo[n] dicēte labem in pꝛelatis eccleſie deteſtantes firmiter inhibemus ne pꝛelatus qui pꝛeſentatū ſibi ad vacantem eccleſiā ob[o] defectū ſacroꝛum oꝛdinum recuſat admittere alii eandem eccleſiam cōferat qui defectum huiuſmodi patiatur: ne[p] ſic potius videatur acceptaſſe[q] perſonam q̄[r] iuſticiam dilexiſſe quod ſi fecerit: eius collatio vel inſtitutio ipſo facto ſit inualida et nullius[ſ] momenti penitus cenſeatur.

ſi pluribus.§.vlti.et.c.ii.ar.op.ex de conceſ.pꝛebē.c.i.§.ex pte.li.vj. Sed ꝯtra videt ſolā partis Cert⁹ an ſcientiā ſufficere q̄ regulariter i dubio denūciatio debeat cer ſeu notificatio parti nō ſit neceſſaria. vt no.p di. cioꝛari. ex de regu.iur.cum qui certus.ar.ibi.et.ff.de act. empti.l.i.in fi. Idē aſſerit g.i extrauag. Io. pape.xxij.ſuſcepti regiminis.§.pe.v.noluerit. Solutō aut lex ſola ptis ſciētia eſt cōtenta: tūc ſufficit i tm̄ q̄ plurimū ſcire citius vl tardi⁹ pꝛout factū eſt publicū vel cōſultū.ex de con ceſ.pꝛebē.c.i.i fi.nā ſufficit ibi nō negligere ſ; negligentia arguī nō pōt: tū ſi factū aduerſe parti ſufficiēter inoteſcat.vt in l.ſ.no.per di.arg.ff.de edil.edic.l.i.§.ſed ſi itelligatur Aut lex vltra alteri⁹ diligentiā req̄rit: tūc de facto neceſſe eſt cōſtare per notificationē illius cuius diligētia requiritur.vt hic cū ſi.ſ.allē.ar.ff.de vētre iſpi.l.i.§.denunciat.et.§.denunciari.ff.de adult.denūciaſſe.extra de elect.cauſam q̄.in cle. ſic eſt in caſu extuag.illius Io.ſuſcepti regi.§.i.vbi pars ſue op tionis habet diligentiam apponere dicendum ar. pꝛo diſting. pꝛemiſſa quia plus videtur eſſe diligentiam adhibere q̄ negligentiam non committere.ff.de admi.tu.ad ci.pti.l.magiſtratus de hoc ple.no.ſ.c.cōſti.q̄ indecoꝛū.§.nos.circa fi.

a ¶ Inſtitutoꝛ.ſ.epͣs illi⁹ vltimi bñficij inſtituēs.

b ¶ Ut de bñficiis ipſis.vc pmittit dimiſſis ſeu de iure et de facto dimittendis.

c ¶ Spectare.ſiue quo ad pꝛeſentationē ſiue quo ad collationē ſeu q̄uis aliā diſpoſitionē vt pꝛactū eſt.ſ.e.§.i pn.qō ſat; deſigt dictio pꝛima ſequēs.

d ¶ Diſponāt. vbū eſt gñale ꝯpꝛehendēs pꝛeſētationē collationē ſeu quāuis aliā diſpoſitionē ſeu pꝛouiſionē.ar.ex de pꝛebē.licet.i.li.vj.not.w.ex de ſup.neg.pꝛela.c.vnico.poſt pꝛin.in cle.

e ¶ Et nichilomin⁹. iſ eſt alia diligētia ipſius pꝛelati iſtituētis in hmōi vltio bñficio tū vltima ꝯſtitutio nō oīno ſeruat.ar.in hoc qō dixi.ſ.in cōſtit.

otho.qm̄ de habitu in g.hec conſtitutio.

f ¶ Q ſi pꝛelatus.v.pars.

g ¶ Reuocet.de hoc le.et no.ſ.c.con. que alienationes.j.reſpon.ver.ſi vero.

h ¶ Ad pꝛoximū ſupioꝛem deuoluendo.hic ptz q̄ nedū in caſu negligētie ſed etiā in caſu doli vel culpe ſup pꝛouiſione inferioꝛū bñficioꝛū ſit deuolutio in pꝛoximū ſupioꝛē.ar.ex de pbē.c.pe.i cle.iz i maioꝛibus bñficiis diſtinguat.ex de elec.q̄q̄.li.vj. de hac materia no.ex de of.oꝛ.irrefragabili. v.p caſū ipſuz

i ¶ Q ſi de hys ſez collatione et inſtitutione.

k ¶ Intromiſerit.ꝯferendo vl inſtituendo.

l ¶ Cū eū qui.vj.pars.

m ¶ Dū i eodē.ar.ſ.c.cō.deus ops.j.reſ.in fi.

n ¶ apļo dicēte ad coꝛ.ix.c.in fi.dicit ne cum aliis pꝛedicauerim ipſe repꝛobus efficiar.

o ¶ Ob defectū ſacroꝝ oꝛdinū. loquit h ſm antiqua iura ſz q̄ nō debuit aliq̄s ad regimē parocħ. eccleſie admitti niſi ad minus fuerit ſubdiaconus abſq̄ diſpenſatione. ex de eta. et q̄lita.pterea.ſed hodie ſufficit q̄ ſit clericus. vt no.Guy.per plura iura ex de elec.cū ex eo.poſt pꝛin.li.vj. vel foꝛte itelligit hoc de hmōi arctatiōe vicarij q̄ ad minus ante ſuā admiſſionē debet eſſe diaconus.ſ.in cō.otho.ad vicariā.ſ.e.conſti.ſacroꝝ oꝛdinum.

p ¶ Ne ſic.ratio eſt pꝛoximi dicti.

q ¶ Acceptaſſe pſonā.cū apud deū nō ſit acceptio pſonarꝝ ſz ita iudicat magnū ſicut ꝯ puū.deutero.i.c.i.q.vij.talis.§.hinc petrus.ſic ꝯ ei⁹ miniſtri in ſacramētis et i iudiciis. vt hic no.ff.de accuſa.hos accuſare.§.vlt.vbi ſ; cū natura cōis eſt ꝯc.et iz q̄ſi ſecus i aliis ſic intell.nota.ſ.c.cō.cuz moꝛtis.§.i.

r ¶ Q iuſticiā dilexiſſe. dicit eni (v.daroniū. Her.ſi iuſti fuerim⁹ demus deo honoꝛē ſctis mutationē/ defunctis cōpaſſionem/ pꝛimis amoꝛem mundo cōtēptū/ pctō odiū/ diabolo ꝯtinuū belliū.

ſ ¶ Nullius momēti.in effectu iuris extra de offi.oꝛdi.cum oꝛdinarij.in fi.li.vj.

a Miſerabilis. hec conſtitutio nõ habet. §. in conſtitu. otho.
b Humane dignitatis. eſt eni digniſſima et preciosiſſima creatura &c. vt le. et no. ff. de edil. edict. iuſtiſſime. inſtit. de rerum di. §. in pecudum.
c Caſus. a cadendo cu&z iugũ dñi fregerat offendendo diſcipline preceptũ vt le. et no. §. c. conſti. in prin. prohemij.
d Iurgia cõminuta. lic. §. e. conſti. in prohe. §. i. ver. ſed effrenis.
e Cibus. ſcz eſt ipa auaricia relarata.
f Eſuriẽ augmentans. cadẽ conſideratione auaricia dicit ſiti. cum quãto plus bibit tãto plus appetit. J. e. con. ambitionis. in pn. §. c. cõſti. ita mortaliũ. lpñ. ibi dixi

Auar⁹ ſe per ſitit.

g In quibus dñs eſt pars &c. quales ſunt clerici vt eſt expſſum. ex de pbẽ. cum ſm aplm. f. reſpon.
h Preſtolari id eſt expectare
i Ducatu ſuo id eſt exemplo. vñ no. hic clericos fore exemplar laicorũ. facit qõ not. §. in con. otho. quid ad venerabiles. §. i. i pn. Item no. hic puerbiũ ſenece. ſ. q̃ gñõ ſuſanimus hominis facilius ducit q̃ trahit. not. Sup. xlv. diſ. cũ btũs.

Nota.

k Acerbi⁹ flenda. lic. §. e. con. i prohe. §. ſane. in principio.
l Periculoſius. vbi ergo eſt maius periculũ ibi cõſultius eſt agendũ. ex de elec. vbi maius in pn. li. vj. Sed vñ eſt q̃ clerici tot auaricie picula tam in libris diuinis q̃ humanis perlegẽtes frequẽter plus q̃ laici acq̃ſitiõi diuitia&z deditos ſe oſtẽdũt? Rñdeo cũ pleriſq̃ fratrib⁹ vt dẽ m̃dicãtib⁹ q̃ dicti ſũt a mẽte qõ ē defect⁹ q̃ q̃ magis ſe ſentiunt bonis temporalib⁹ deſtitutos, tanto magis ipſa appetũt. xlv diſtinc. omnes. quod eſt quaſi naturale dictũ ex venenoſa toxicatiõe primo cũ parentũ. vt tãto auidius aliquid appetat: quãto difficili⁹ acquirit &z eius conditio indeteſtabilius aduerſatur. arg. §. e. cõſti. in prohe. §. i. v. licet. ar. op. xxiij. diſtin. legimus. §. pe. ibi omne quod raratur &c. Sicut vides de nobis anglicis et ſcotis q̃ plus alijs regnicolis vinũ appetim⁹. quo tamen quaſi penitus caremus vt no. w. extra de elect. in pleriſq̃. verſi. religioſos. in cle.

Anglici & ſcoti optime bibũt

m Sane. ij. pars.
n Adinuẽtiones. ar. i hoc qõ not. §. in cõ. otho. qm̃ de habitu. in prin.
o Iuris ſtatuta declarant. vt ſatis le. &z notatur. §. in con. otho. cũ ſit ars. et. §. e. conſti. vnitatem.
p Pluriũ eccleſiarum. ſ. curataru&z contra canones pluralitatem deteſtantes vt dictum eſt. §. conſti. proxi.

De commendis eccleſiarum.

Summariũ.

Uniuerſas eccleſiarum commendatiões hacten⁹ q̃buſcũq̃ factas niſi ex euidẽti vtilitate vnius tñ eccleſie cõmẽdatio facta ſit penitus reuocat et ipſas ex nũc vacare decernit: collatoribus earum diſtricte mandãs vt eas ĩtra duos menſes alijs cõferant: aliter collatio ad ſedem apoſtolicã deuoluatur. Deinceps autem nulla cuiq̃ cõmendetur niſi cauſa iuſta et legitia id expoſcat. Nec cõmendetur habẽti vltra vnum beneficiu&z cum cura animaru&z: neq̃ plures eccleſie vni pſone. Quod autem ſecus fieri contigerit inualidũ ſit. Epũs vero contra dicta commendãs donec commendationem reuocauerit, a collatione ſeu pñtatiõe beneficioꝝ quorũlibet ſit ſuſpenſus.

Miſerabilis[a] humane[b] dignitatis caſ⁹[c] ita cõcupiſcẽtie frena laxauit: vt recuſſo acumine rationis et contra mala ſtatuta irratiõabilitatis iurgia[d] comminuta: nichil putetur iniquum quod in irreplebilia vaſa cupiditatis videatur influere: nichil inhoneſtum quo auaricie non pareatur cib⁹[e] eſuriem[f] non imminuens ſed augmentans: hec ſi animos ſimplicium obſidet: dolendum eſt in vno genere hominu&z qui laici idcirco dicuntur q̃ cum popularibus ſunt miniſtris derelicti: ſed i illis in[g] quib⁹ domin⁹ pars eſt corundẽ hereditatis: qui hereditatis ſue reſtitutionem ſibi debent a domino preſtolari[h]: qui ducatu[i] ſuo regere alios et gubernare tenẽtur: hec tanto amarius et acerbius[k] flenda conſpicimus quãto iniquius cõmittunt in illis, et periculoſius[l] tolerãtur. Sane[m] iter adinuẽtiones[n] eorum qui fraudes contra ſuas animas moliuntur hanc maxime cõpertimus diuini &z humani iuris perfidia confundentes, q̃ cũ vna eccleſia vnius debet eſſe rectoris ſicut et ratio dictat et multiplicis iuris[o] ſtatuta declarãt: quidam tamen rationis expertes vl iuris regulas cõtemnentes dũ ad pluriũ[p] eccleſiarum occupationẽ

a ¶ Velamē.i.regimē ſeu colorată excuſationē.
b ¶ Non habentes ſed intitulationē pluriū eccleſiarū damnatam conſiderantes. vt.ſ.c.proxi.
b ¶ Ditari feſtinant. ſed caſum propriū tales appetunt qui ad ſummi loci faſtigia poſtpoſitis gradibus aſcendere per abrupta querūt. xlviij. diſ.c.vlti.
c ¶ Vacātes eccleſias.p morte vel dimiſſionē

velamē^a aliđ nō^b habētes quoquo modo ditari^b feſtinent: vacantes^c eccleſias ſibi commendari^d procurant: amplectentes^e iuris verba^f nō ſenſū: quod

Cōmēda facta an tollat vacationē.

rectorum. Sed nūquid conceſſa cōmenda dicatur vacare eccleſia interim. Dicunt cardi. et Jo. an. ꝙ non cum ſit titulus canonicus vt ipſi no. extra de elec. nemo deinceps.li.vj. vbi eſt recurrendum tanꝙ ad fontem huius materie in tantuȝ dicit ibi Jo.an. ꝙ indulgentia conceſſa ſuper primis fructibus beneficiorū vacantium non comprehendit eccleſias cōmendatas.ex̄ de reſcrip. ſi papa.li.vj. et.c.ij.de preben. ſi tibi conceſſo. Quod verū eſſe poteſt de vacatione per lapſuȝ cōmende. ſecus tā in vacatione precedente cōmendā. vt hic. ar.j.e. nos etiam ibi vacare decreuimus et qđ ibi dicam. dicit tamen Guy. xxi. q.i. qui plures. ꝙ durante cōmenda vacat eccleſia de iure non de facto.
d ¶ Cōmendari. cōmendare accipitur quandoꝗ pro laudare ſeu verbalem honoreȝ impendere.ff. manda.l.ſi vero.§.cū quis.ff.de contrahen.empt. ea que.ff.de edil.edic.ſciendū.ſed in propoſito dē cōmenda.ſ.cuſtodia eccleſie alicui conceſſa: ita ꝙ hic cōmendare ſit idem ꝙ deponere.ff. depoſiti.l. lucius.ff.de ver.ſig.cōmendare. Juxta qđ queritur an habens cōmendam ſit interim prelatus eccleſie? dicunt oēs ꝙ non: ſed procurator tantum. qđ ſatis denotat ius verborū precedentiuȝ. habet tamen legitimā adminiſtrationem ſm Car. in dicta decre.nemo.li.vj. vbi fatetur ⁊ ibi Guy. ꝙ inde facere poteſt expenſas / ſumere alimēta: et ſoluere debita exemplo deliberantis ſuper adeunda hereditate.ff.de iure deliberādi.l.ſi filius. et.l.ariſto.

Cōmēda factus an ſit plat' et faciat fructus ſuos.

§.vlti. Sed propius quero an habens eccleſiam cōmendatam interim faciat fructus ſuos? dicunt Inno.et hoſti.extra de elec. dudum.ij.ac Guy.et Jo.an.in dicto.c.nemo.li.vj. ꝙ non.q.tantū cuſtos ſit nec ius habeat in eccleſia ſeu eius prouentibus niſi ad colligenduȝ / gubernandum ⁊ prouidendū miniſtris: ac ea que ſupſunt in vtilitateȝ eccleſie cōuertendū ad inſtar viſitatoris. lxi.diſtin. obitum.et.c.ſe. vij.q.j.q2. in quā ſententiaȝ videtur declinare textus hic ſequens. Sed Cardi.in dicto.c.nemo.lib.vj.tenet contrarium.q.plus ſit ꝙ procurator cum habeat titulum canonicū approbatum a iure conceſſum propter neceſſitatem vel vtilitatem eccleſie. vt infra ſequitur in littera et ideo facit fructus ſuos ſm eū. qđ ſatis videtur verū non cum ex huiuſmodi titulo canonico efficiat bone fidei poſſeſſor.ar.ff.de pe.here.l. ſȝ et ſi lege §.conſuluit. Item quero cum conſenſus patroni ad huiuſmodi cōmendam requiritur ſm oēs in dicto.c.nemo.lib.vj. qđ ſatis obſeruant prelati cuȝ alijs ꝙ preſentatis p patronos commendam non

cōmittunt an dimittens eccleſiam commendatam ad quam fuit preſentatus propter ſcđm beneficiū canonice adeptum contra occupantem primā eccleſiam nuper cōmendataȝ redire poſſit in forma decret.extra de preben.ſi beneficia.li.vj. Videtur ꝙ ſic.q.licite reuertatur ad ius qđ habuit qualiteꝗ fuerit occupando cōmendaȝ ſi eius tempus adhuc durauerit vel proſequendo preſentationem dudum ſibi factam et ſic redeat ſemper ad illud ius quod habuit ſiue in re ſiue ad rem propter equitatem illius decre. nam vtrobiꝗ eſt eadem equitas in perdendo. vt.e.ti.cuȝ qui.in ſi.lib.vj. igitur et in lucrando per reuerſionem.extra de re. iuris qui ſentit.li.vj.ff.de reg.iur.l. ſm naturā.facit quod no. ſ.e.glo.quā ſententiā videtur Guy.confirmare. extra de reg.iur.beneficium.li.vj.in fi.tertie glo. vbi dicit ꝙ intrans religionem intra annū poteſt redire ad ius quod prius habuit i eccleſia ſiue fuerit in re ſiue ad rem cū vtatur beneficio iuris quo non debet defraudari nec ius ipſius in aliquo diminui. licet ibi Car. videtur notare contrarium. non enim vult lex laqueum talibus inijcere. xx vij q.i.de viduis poſt prin.le.et no.ſ.in conſti.otho. eccleſias.prope ſi.j.reſpon.facit.ff.de op.le.l.ij. §.j.C.de repud.que ſi in iudic.&c.l.vnica.cuȝ ſi. in quibus quis redit ad ius priſtinum. Credo tā cōtra q2 titulus cōmende temporalis ius cōmune perpetuum non imutat.ff.de reg.iur. abſentia.§. tēporalis et fortius ius videtur habere occupās ex huiuſmodi titulo.C. de rei vendi.l. quotiens. nam ius radicatum et fundatum non eſt quo ad effectum reuertendi ſicut ſi reuertens ius haberet in re.ar.extra de preben.c.a ſ. pe.⁊ vlti.hoc quoꝗ denotat verbum poſſeſſiuū ſua &c. in dicto.c.lib. vj.ar.ff.de legat.iij.l.ſeruos:in prin. cū ſi. Itē ſic occupans exiſtimatione iuſtius expelletur ꝙ habens ius ad rem reuertens non admittatur.et ſic minor ratio cedit maiori.ar.C.de pecu.exigēdi ff.de re.iu.l.q̄tiēs.nichil.xiij.di.duo mala. et hec ratio ſufficit pro ꝯtrario. Item cum lex priuilegiū ſtatuitur in vno ergo negatur i alio.ar. in hoc qđ no.C.que ſit long.conſue.l.i.in prin. ar.ff.de iudici.l.cuȝ pretor.ex̄ de preſump.c.nōne. intitulatus vero iſte occupans potioreȝ cauſā habet.ergo volentē redire repellet. naȝ potioritas cauſe plus attenditur ꝙ temporis prioritas.ff. de priuil.cre. l.priuilegia.le. et no.p Jo.an.ex̄ de p̄ben.hij qui ſ.reſpō.lib.vj. Sed regula qui prior eſt tpe potior eſt in iure locū habet quādo par eſt cauſa.ff.de re. iuris.l.quotiēs cā vtriuſꝗ. Nec obſtat glo.Guy. in ꝯtriū alleg.q2 loquit̄ i caſu qñ ius igredientis religiōeȝ pſeuerat ſꝑ ꝯtinuatū ita ꝙ collatio alti.licet factā eſt iurioſa. vt ibi pȝ. cū tā ſec' ſit i caſu q̄ſtio
e ¶ Amplectētes.ſ.dicti pcurātes plu (nis ſter. res eccleſias ſibi ꝯmēdari qđ habet.xxi.q.i. q plres.
f ¶ Verba ſed nō menteȝ et ſic faciūt fraudē legi. ex̄ de re.iur.c.vlt.li.vj.ff.de leg.l.ꝯtra.et.l.ſe.

aliquādo pmittit vnā habere eccleſiā intitulatā et aliā cōmēdatā. Et[a] cū iuxta ſanū[b] intellectum pꝛopter neceſſitatē[c] vel vtilitatem vacantis eccleſie ius[c] commendationis non tam pꝛeceptoꝛie q̄ permiſſiue fuerit introductum: ipſi[d] ad cupiditatis ſue lucrum omnia conuertētes i ipſarum eccleſiarum diſſipationem[e] non ſolum vnam ſed plures recipiunt commendatas. Inter[f] multa vero picula que ex hac peſtifera factione pueniunt aduertimus eccleſiaſticarum rerum diſpendia: ſpiritualium negligentiam et contemptum certum inferi: dum miſeri[g] cupientes[h] caſū in malum ſuū que aliena eſſe debuerant congregantes: aut in pꝛopꝛios luxus et pompas[h] ſuperbie pꝛofundentes que ſunt ad[i] pauperum elemoſinam conſtituta. Hec autem pꝛo mole peccati furta[k] rapinas et filij i cōſpectu patris victimationem excedere diuini iuris[l] teſtimonio compꝛobantur. Nec[l] pꝛeterit diuinū ituitum cecitas concedentis: qui cum eccleſie pꝛoſpicere debet: perſonam hominis accipit: cui non tam curandam ouem committit q̄ miſerabiliter deuoꝛandam[m]. Quia igitur nec timoꝛem diuini[n] iudicij nec ſacroꝛum canonum intentionem ad coertionem talium ſufficere vel pꝛoficere nunc vſq;[o] videntur.

¶ Nos[p] et animarū ſalutis et eccleſiarum ſtatui vt indēnitati cura[q] qua poſſumus ex officij noſtri debito pꝛoficere cupientes. vniuerſas eccleſiarum cō mendationes hactenus q̄buſcunq; factas (niſi ex euidenti vtilitate[r] vnius tantum eccleſie commendatio facta ſit) penitus reuocamus: et ipſas[s] ex nunc vacare[s] decernimus eis[t] ad quos ipſarum collatio vel ad eas p̄ſentatio

Cōmēda ecclie nō ſit niſi duo concurrant.

a ¶ Et cum. verſiculus.
b ¶ Sanū intellectum. ſ. dicti canonis. xxi. q. i. qui plures.
c ¶ Neceſſitatem vel vtilitatē. nota hic duo equiparari ſiue quorum altero eccleſia cōmendari non debet. ex. de elec. nemo. lib. vi.
c ¶ Jus. ſ. titulꝰ lꝫ tpalis ꝙ ſic paruꝫ facit pꝛo opinione cōtraria quam tenuit ſ. in magna g. in queſti. vltia.
d ¶ Ipſi. ſ. dictati feſtinantes p occupationem pluriū cōmēdarum vt ſequit.
e ¶ Diſſipationē. ar. ſ. cōſti. pxima in pꝛin.
f ¶ Inter multa. verſiculus.
g ¶ Miſeri. ſic ſ. ꝯſti. pxi. §. j.
h ¶ Cupiētes caſum. de hoc dixi ſ. e. conſti. amōtis. in pꝛin.

Supbie pulchꝛa deſcriptio

h ¶ Pōpas ſuperbie. Eſt enī ſuperbia elatio vicioſa que inferioꝛem deſpiciens ſuperioꝛibus et paribus ſatagit dñari. Item in li. ſap. no. qꝛ intolerabilis eſt ois ſuperbꝰ / habitu ſupſtuꝰ / inceſſu pōpoſꝰ / ceruix erecta: facieſ vaga: truces oculi de loco certat ſuperioꝛi. ſentētias ſuas et verba ꝛ fctā iactat et reuerentiam in obſequio nō obſeruat. Item gregoꝛ. dicit ſicut humilitas vicia eneruat / oēs virtutes colligit / roboꝛat / et cōſeruat: ſic ecōtra ſupbia oēs virtutes deſtruit et eneruat: oiaq; vicia conſolidat. Idemq; ait ſuperboꝛum mens ſimiliter ad inferendum iniurias valida ad ſuſtinendum infirma: ad obediēdum pigra: ad laceſſendū alios opoꝛtuna ad ea que decet et licet ignara: ad ea que non decet nec pꝛeualet pꝛeparata. Sed contra ſuperbum le. Job. xx. c. ſi aſcenderit vſq; ad celum ſupbia eius: ꝛ caput eius nubes tetigerit quaſi ſterq̄liniū i ſinepdeꝫ. vt no. Guy. xxv. di. criminis Pariū nāq; obedientia pꝛodeſſe videtur humilibꝰ ſi conteptus cōtumacibus non obeſſet extra de poſtul. pꝛela. c. i. et extra de elec. tranſmiſſa.
i ¶ Ad pauperū elemoſinā. de hoc dixi. ſ. in cōſti. pꝛoxi. j. reſpon. Joannes de athon.
k ¶ Furta rapinas. xxiij. q. v. penale.
l ¶ Iuris. eccliā. xxxiij. c. i. q. i. nō eſt putāda.
l ¶ Nec pterit diuinū ītuitū. cui oia ſunt pꝛeſentia et pſcita in ſpeculo eternitatis ſue. de pe. diſ. iiij. ſi ex bono pꝰ mediū
m ¶ Deuoꝛandā. facit. ſ. ꝯſti. pxi. j. reſpon.
n ¶ Diuini iudicij. de hoc dixi. ſ. i tractatu de monachiſ. c. moniales. in fi.
o ¶ Nunc vſq; vidimus. vnde opus ē vt quos fauꝰ melius nō leniat: ſeſtamaritudo ꝯpeſcat. et quos timoꝛ dei a malo non reuocat: eccliaſtice ſaltē coherceat ſeueritas diſciplie ac bellipeniſ itimat quos delinquētes ad rectitudinis viā dei pꝛecepta non reuocāt. vt le. et no. ex de elec. cū in cūctis. §. ſi. ꝛ ſic tēpoꝛalis pena coꝛripiatquē te ſpūalis nō coꝛrigit diſciplina. ex de hereticis. c. vergentis.

coꝛrectio ſit aſpera ſi nō poſſit eſſe lenis.

p ¶ Nos et animarum. iij. pars.
q ¶ Cura qua poſſumus. ſic. ſ. c. cōſti. ita moꝛtalium. ſ. §. nos autem. in pꝛin.
r ¶ Utilitate: ſupple vel neceſſitate vt le. ꝛ no. ſ. §. pxi. et ex de elec. c. nemo deinceps. li. vi.
s ¶ Et ipſas. ſcꝫ plurium eccleſiarum cōmendas.
s ¶ Uacare. ergo antea videt titulus occupationis canonice: cū pꝛiuatio pꝛeſuppōit habitū. ff. de iniuſt. irri. ruptoq; teſt. l. nam. et ſi ſub. §. poſt defectum. de pe. di. i. §. vlti. in fi.
t ¶ Eis. ad quos verſiculus.

ſpectat diſtricte mandantes: vt infra [a] duos meſes poſt preſentis conſtitutionis noſtre publicationem cōferant ſeu pſentēt: alioquin ipſarum collatio ad [b] ſedem apoſtolicam deuoluatur. ¶ In poſterū [c] autem prohibemus eccleſiā quamlibet commendari: niſi [d] iuſta cauſa vel [e] legitima id expoſcat.
Et [f] vt omnibus verſutijs adinuentionibus: et fallacijs occurramus: ſtatuimus ne [g] cuiq̄ vltra [h] vnum cum cura animarum beneficium obtinenti eccleſia commēdetur: neq̄ plures eccleſie alicui perſone valeant [i] commendari.
¶ Et [k] ſi contra ea que ſalubriter hac noſtra prouiſſione ſtatuta ſūt: eccleſie commendationem a quoq̄ et cuiq̄ in locis nr̄e legationis fieri cōtigerit: ipſā [l] et quicqd ex ea ſecutū fuerit ipſo iure decernimus non valere [l] Epūs [m] vero q̄ cōmendationē cōtra pmiſſa fecerit: donec ipſā reuocauerit ipſo facto a collatione ſeu pſētatiōe beneficiorū quorūlibz ſit [n] ſuſpēſ9.

¶ De cōfirmatiōe epōꝝ.
¶ Summariū.

¶ In virtute ſancte obediētie diſtricte ſtatuit et pcipit ne q̄ſq̄ epōꝝ cōfirmet donec pter cetera canonice inquirēda etiā diligenter inqratur an confirmandus plura beneficia icōpaſſibilia ſine diſpenſatione obtinuerit/ quo comperto nullatenus confirmetur.

Paſtoralis [o] ſedis eminētia [p] multis idigēs [q] gratie diuine muneribus vt [r] paſtor i ſe [r] mundū ambulet corā deo in meritū et in cōſpectu populi [s] ad [t]

a ¶ Infra duos meſes. hoc tēpus eſt regulare ad acceptationē noue ↄſtitutionis. auten. vt facte noue conſti. in rubro et in nigro. colla. v.
b ¶ Ad ſedem apoſtolicā. hoc forte eſt ppter participationē delicti ipſius plati cōmittētis huiuſmōi plures ↄmēdas vel ppter colludiū ptibus pſū ptū. vel vt magis hoc timeat in futurum. alʼs eni videt ↄtra. vt leg. et no. ſ. cōſti. pxi. §. pc.
c ¶ In poſterū. ij. pars.
d ¶ Niſi iuſta cauſa. ſ. cognita et per ipſum ſuperiorem approbata.
e ¶ Vel legitima. ſ. ppter neceſſitatē vel vtilitatem eccleſie. vt. ſ. §. proxi. et ptz in dicto. ca. nemo. lib. vj.
f ¶ Et vt oīb9 verſucijs. i. malicioſ aſtutijs.
g ¶ Ne cuiq̄. ſ. obtinēti qđ ē. ſ.
h ¶ Vltra vnū de hac dictione no. Guy. xl. di. ſicut.
i ¶ Valeant cōmendari. et nō niſi conſtituto i etate legitia. C. de hijs q̄ ve. et. impet. l. vltima. et etiā in ſacerdotio. nec vltra tēpus ſemeſtre vt ſupplet dicta decre. nemo. li. vj. vnde de hac materia illuc ſemper recurro. Sed vnū queritur an hijs cōſtitutionibus ſuper moderamine cōmendarū p conſti. Jo. pape. xxij. q̄ incipit execrabilis ſit derogatū? videtur q̄ ſic. q2 huiuſmodi pluralitati nō deberet ſe imiſcere: nec ea quouiſmodo retinere nec recipere vt ibi ptz in. §. ſtatuimus. et. §. porro. et. §. quia vero deinceps. Dic cōtra. ar. i hoc qđ no. ſ. e. §. i. ver. cōmendari. in prin. nam correctio iurium eſt vitanda. C. de in offic. do. l. vnica. ſi correctio valeat euitari et iura valeant alʼs ſuſtineri. extra de elec. cum expediat. Dicamus ergo dictam conſtit. extrauag. Jo. pape intelligi de beneficijs curatis im perpetuū titulum iure inſtitutionis ſeu collatiōis obtinendis. vt ibi ſatis colligit. q. illa ſit alia materia de qua tractatur ſupra. nō eni videtur papa hic iura tot vigilijs excogitata vnico verbo ſaltem tacito velle tollere. C. de inoffi. teſt. ſi quando. maxime in detractionē cōmodi eccleſiarū quarum nō cōmittitur cōmenda niſi propter earum neceſſitatem vel vtilitatem ſuadentem. vt. ſ. le. et not. i dicto. c. nemo libro. vj.
k ¶ Et ſi ↄtra. v. pars.
l ¶ Ipſam. ſ. eccl'ie cōmēdā.
l ¶ Nō valere C. de leg. l. non dubium.
m ¶ Epūs. vl'.
n ¶ Sit ſuſpēſus. de hoc not. ſupra cōſti. cum honeſtatis.
o Paſtoralis. hec cōſtitutio eſt cōtinuatia ad materiam pluralitatis de qua dictum eſt. ſ. e. cōſti. xpiane. et. ſ. c. proxi. nō habet. ſ. inter cōſtitu. otho.
p ¶ Eminētia. eſt enim epalis excellentia culmen dignitatis ar. ſ. in conſtit. othon. quid ad venerabiles. in prin. et in hoc quod dixi. ſ. e. conſti. cum mortis. §. primo l g. nota diſcretam. epatus ē culmē dignitatis.
q ¶ Indigens. quāto quis pluribus preeſt et precellit i munere tāto plus vt dignus diuine grē habeat ipi deo parere debet i opatiōe. autē. de pac. te. ſ. reſ. colla. x.
r ¶ Vt paſtor. i. epūs. r ¶ In ſe. honeſte viuat Et ſic i eo iuris pcepta vificent: q̄ ad ſe honeſte viuat: q̄ ad primū alterū nō ledat. imo iure canonū eid cōueniat. itio q̄ ad vtrūq3 ius ſuū vnicuiq3 tribuat. inſtit. de iuſti. et iur. §. iuris pcepta. di. i. c. i.
ſ ¶ Populi. p exemplū. vt dixi. ſ. in conſti. otho. quid ad venerabiles. §. i. in prin. et cōcor. huic ſ. e. de ſacra vnctione. c. i. §. hoc ergo criſmate.
t ¶ Ad doctrinā. tam verbo q̄ exēplo. vt. ſ. in g. pxi. q̄ ſic vn̄ pſunt pſbyteri duplici bono digni habent maxime q̄ laborāt in verbo et doctrina: nam dignus eſt operarius mercede ſua. ad thi. v. c.

doctrinam: inter[a] alia que de pōtificū electiōe[b] ſacri canones prouiderūt idē p̄cipuū[c] ſibi vēdicat locū vt talis ad cā pſona conſcen dat: q̄ nullis (q̄tū[d] huma nitus poſſibile ē) ſit macu lis[e] denigrata Quorūdā[f] igit ignorantiā[g] vel negli gentiam aut diſſimulatio nes[h] q̄[i] cōtra electorū con firmatiōes frequēter habe tur[k] vel[l] etiā procurat ex of ficij[m] noſtri debito diligē tia q̄ poſſum9 corrigētes.

¶ Statuim9[n]: et in vtu te ſancte[o] obediētie p̄cipi mus diſtricte vt cū electio nis epāl cōfirmatio[p] poſtu lat[q] iter[r] cetera ſup q̄bus inq̄ſitio et examinatio p̄ce dere debet ſcdm canonū i ſtituta: illud[s] exactiſſime[t] iq̄rat vtrū[v] plura bñficia cū aiarū cura q̄ elect9 ē an te q̄ eligeret habuerit: et ſi habuiſſe iueniat an[x] cū eo ſup[y] hoc fuerit diſpēſa tū: et an diſpēſatio ſiquā exhibuerit vera ſit et ad oia beneficia q̄ obtinuit exten dat[z]. ¶ Q[a] ſi i aliquo p̄ miſſorū is ad quē cōfirma tio[b] ſpectat electū defice re[c] ſua[d] diſcuſſiōe[e] cōpere rit[f]: eidē[g] nullatenus[h] mu nus confirmationis im pendat.

a ¶ Inter alia. ſunt multa requiſita i electionib9 celebrand. tam i materia q̄ in forma. ex̄ de elec. cū i cūctis et. c. q̄a propter. et p totū. et. i. p pte tangā
b ¶ Electiōe. qd ſit electio et poſtulatio not. io. ex̄ de elec. cauſam in prin. in cle. vec. de hoc.
c ¶ Precipuū. ſcʒ locū. alſ eſt in textu.
d ¶ Q̄tum hu manitus poſſi bile eſt. vñ dicit nam ſepties in die cadit iuſtus de pe. diſ. iij. §. qd autē p peni tētiā. et ſine pec catis ſaltem le uioribus p̄ſens vita non ducit. de pe. diſ. iij. de q̄otidianis. ſta tus eni et cōdi tio humana in continuo motu cōſiſtit. auten. de non alie. aut pec. re. §. vtauit lex. collat. ij. ac oim hēe memo riaʒ et in nullo peccare potius eſt diuinitatis q̄ humanitatis. C. de veteri. iure enucle. l. tanta. §. ſi qd autē. vbi patēt duo. que po nūt theologi. ſitā lʒ xp̄us induendo corpus huma nū humanas infirmitates in carne ſua ptuliſſe le gitur: tres infirmitates nr̄as nō ſubijt. ſ. ignorantiā nec obliuionē: nec pctm̄. vt ptʒ dicto. §. ſi quid añt de pe. di. iij. inter hec hiecū. nec emiſſionē feciū ſor didarum. vñ aug. xp̄s cibos aſſumpſit nō ʒſumpſit.

Pctis oi no carere eſt quaſi impoſſile

Nota.

e ¶ Maculis denigrata. vt ptʒ in regla apli q̄ no. xxv. di. §. nūc añt. imo debet eſſe moribus ornata. ex̄ de elec. dudū. i. nō excōicata maiori vel minori excōicatiōe. vt le. et no. p Inno. ex̄ de elect. illa. de clerico excōicato miniſtr. c. ſi celebret. cum ſi.
f ¶ Quorūdam. archiep̄orū ab quos ptinent con firmationes huiuſmodi.
g ¶ Ignorātiam vel negligētiā. de hijs dixi. ſ. e. conſti. in probe. §. ſane. in ſi.
h ¶ Diſſimilationeʒ. q̄ mortale pctm̄ regulariter inducit in p̄lato. ac. in hoc qd le. et no. ſ. c. cō. pa ſtor bonus i pn.
i ¶ Que. ſ. ignorātia vel ec̄.
k ¶ Habetur. ex pprio defectu ip̄orum cōfirmātiū.
l ¶ Vel etiā procurat. p ip̄os electos vl̄ corum amicos
m ¶ Ex officij debito. ſic. ſ. i cō. otho. i ſi. i probe.
n ¶ Statuimus. ij. pars.
o ¶ Sctē obedientie. de hoc le. et no. ſ. e. cōſti. pa ſtor bonus. §. i.
p ¶ Confirmatio. q̄ fieri nō debet abſq; vocatiōe nolatim facta. vbi ſpālis et certus eſt aduerſarius ſeu cōtradictor: imo nec alſ abſq; gñali proclama tione in eccl̄ia vbi fiebat electio. vt le. et no. ex̄ de elec. c. vlt. lib. vi. et ar. in hoc qd no. ff. ex q̄b9 cau. i poſ. eatur hoc autē. §. i. in g. quos habet in ſi.
q ¶ Poſtulat. ad declarationē et corroborationē iuris ſui prius q̄ſiti ex huiuſmōi electiōe. lʒ hmōi electus ius ple nuʒ acquirat p electionē cano nicam tū exerci tiū illi9 iuris nō habet añ cōfir mationē p quā nichil noui iuris tribuit ſed tātū exercitium. vt no. lxiij. diſtin. quāto. et no. io. de iureiur. c. co mani. §. nos igit tur. vec. declara mus. in cle. ar. ff. de iuriſdi. o. iudi. et q2. cū ſi.

Elect9 qd ius habet p electio nem.

r ¶ Inter cete ra. p̄cedūt in cō firmatione plu ra inq̄renda. ſ. tam de meritis electi q̄ eligen tiū. Item tam de materia q̄ de forma. vt dixi ſ. i. reſ. i g. ſunt eni. vt in g. ptʒ
s ¶ Illud. ſ. quod ſequitur.
t ¶ Exactiſſime. i. diligētiſſime. p qd videt q̄ a mu lieribus et ſocijs criminis ſup hmōi inq̄ri poſſit qd dic vt le. et no. ex̄ de teſti. qm̄ aliq̄. in p̄ma et. ij. g.
v ¶ Vtrū bñficia plura. alludit hic forme in tali bus tradite. ex̄ de offic. or. c. ordinarij. li. vj. et. ſ. e. conſti. xp̄iane. §. impoſterum.
x ¶ An cum eo. ſ. electo in ep̄m.
y ¶ Super hoc. i. ſup huiuſmōi pluralitate bñfi ciorū curatorū de qua materia dixi. ſ. ple. ea. ꝯſti. xp̄iane. §. volentes. in glo. cū iuca. et ibi recurre.
z ¶ Extendat. ita q̄ pro oībus ſufficiat p̄ſentatio prerobtenta. ſic ex̄ de offi. or. c. ordinarij. li. vj.
a ¶ Q ſi. iij. pars.
b Cōfirmatio ſpectat. vt ad archiep̄m iure cōi vt dixi. ſ. e. i. reſpon. G. quorūdam. lxiij. diſ. quāto.
c ¶ Deficere. q2 cū pluralis eſſet diſpēſationē nō obtinuit. vel obtentā nō exhibuit: vel exhibita ve ra vel ſufficiens nō fuit. colligit. ſ. reſpon. proxi.
d ¶ Sua. i. ipſius confirmantis.
e ¶ Diſcuſſione. i. inquiſitione et examinatiōe vt ſupra. §. proxi.
f ¶ Compererit. factū ergo cōfirmantis requirit. vt dixi. ſ. ſatis in conſti. otho. ſacer ordo. in ſi. i. re ſpon. ver. indagatio.
g ¶ Eidem. ſ. electo.
h ¶ Nullatenus impendat. eſt enim hmōi plura lis ineligibilis. et ſic in materia electionis reperit

macula. ex̃ de elec. vndñ. ij. et dixi in gl. remiſſiua. ſ. §. proxi. in ver. ſup hoc. Sed pone ꝙ ↄtra hanc inhibitionẽ archiepus talẽ cõfirmet ineligibilẽ. i. conſecret nũquid hoc tenet? videtur ꝙ ſic naz vbi collatio ſacramẽti cõpetit alicui ratione ordinis ꝗ officij ibi etiam ꝓhibitus cõfirmare poteſt. vt no. g. de ↄſe. di. v. manus. idez dicit w. extra de elec. c. i plerisꝗ ꝑpe ſi. Sed dic ↄtra vt in eadẽ glo. w. l cle. q2 ꝑmiſſa opinio demũ locuz habet exiſtẽtibus debita materia et forma debita vt ibi no. qd tñ in caſu nr̃o non reperit cuz materia ſit defectiua. vt eſt dictũ vnde dicunt ſi. Jnno. et hoſti. et cõpoſt. et ab. ex̃ de elec. c. qd ſicut. ꝟ. firmãda. ꝙ ſi ſit exceptio que reddit electionẽ nullã ipſo iure naturali: q2 fuit facta ab eis q̃ nõ habuerũt poteſtatẽ eligẽdi / vl q2 ↄſẽſus canonicorũ eſt ꝑ metũ extortus ⁊ hmõi. et tunc talis exceptio admittetur etiã poſt cõfirmationẽ et poſt cõſecrationẽ: imo nec talis ſalua conſciẽtia poterit prelaturã retinere: et ſi ſibi non opponatur per aliquẽ. ar. ex̃ de renũci. niſi cũ pridẽ. §. ꝓpter cõſcientiã. vbi de hoc no. per doc. talem quoꝗ reputo iſtã exceptiõez pluralitatis. cũ talis pluralitas mõſtrũ nature et facti ipoſſibilitatẽ arguat euidentẽ: vt le. et no. ſ. in ↄſti. otho. cũ ſit ars. §. i. ſi tñ foret dũtaxat talis exceptio ꝑ quã caſſari poſſet electio iure poſitiuo vt q2 nõ fuit facta collatio vel alius actus fuit omiſſus in forma: tũc talis exceptio poſt cõfirmationẽ nõ admittit et prelatus ſalua ↄſcientia põt retinere ꝓlaturã. vt no. doc. in dicto. c. ꝙ ſicut ꝑall. niſi impedimẽtũ hmõi iuris poſitiui ortũ habuerit ex delicto proprio ipſius electi. vt ibi Jnno. in glo. et ſi: que g. tota videtur tolli: cũ hodie nõ poſſit quicꝗ obijci poſt terminũ lapſum. ex̃ de elec. c. vlti. li. vj. tũc ſtat dicta glo. vera et fructuoſa quo ad conſcientiã epiſcopi vt premiſi: Jn caſu tñ ꝓpoſito tu dic ꝙ ſi ab initio in ꝓpoſito tenuit iure cõi electio licet forte poſſet per aliqua extrinſeca elidi tunc oĩa talia per cõfirmationẽ ſupplẽtur. ſic itellige glo. predictas. ſed vbi ab initio eſt min⁹ canonica electio iure cõi vt hic et dixi. ſ. e. g. in prin. tunc per cõfirmationem

exceptio aliq̃ an poſſit opponi poſt ↄfirmationem electionis.

¶ De his qui tempore electionis dimittunt beneficia et poſtea reaſſumũt ea dẽ ſi eos eligi nõ cõtigat.

¶ Summariũ.

¶ Beneficia ab eo qui ſe in epiſcopũ eligi ſperat reſignata: eiſdem ſi nõ eligatur nequaꝗ reddãtur nec etiam quaſi de nouo concedãtur: ſed ſtatim vt vacantia alijs perſonis conferantur: alioquin conceſſio et redditio talis fuerit inualida. Concedens autem vel reddens contra ꝑmiſſa ſi ſit epiſcop⁹ ſuſpẽdatur a pontificaliũ vſu: ſin inferior: ab officio donec reuocauerit.

defectus non ſuppletur. ex̃ de offic. or. c. ordinarij locoruz. li. vj. ar. in hoc quod dixi. ſ. e. §. i. in ver. poſtulatur. ſic intellige glo. notabilem in hac materia quam no. Guy. extra de elec. c. ſi cui. in glo. quid ſi. libro. vj. Joannes de athon.

Ambitiõis [a] viciũ in ardore [b] ſitis exeſtuãs [c] dũ nec marie [d] optimã [e] partem amplectitur: nec ad marthe miniſteriũ in freq̃ntia ꝑfectus aſpirat: ſed per dominãdi libidinem ad omnez euin ducentem tramitem detorq̃tur: abiecto [f] rationis [g] intuitu phas [h] ⁊ nephas ipro ba temeritate permiſcet [i].

¶ Sane [k] illud euenire interdũ didicim⁹ vt quũ vacante ſede quaz quis aſcẽdere [l] concupiſcit ipſe metuens ſe obtentoruz bene-

a ¶ Ambitionis. Jn hac cõſti. continuat adhuc materia pluralitatis vt dixi. ſ. cõſti. ꝑxi. ſed nõ habet inter conſtitu. otho.

b ¶ Ardore ſitis. repete exẽplũ de quo dixi ſupra. c. conſti. ita mortalium. in prin.

c ¶ Exeſtuãs. vſꝗ ad ſuffocationẽ per curioſam cupiditatẽ ꝙ per ſolicitudinẽ hmõi imoderatam a celeſti deſiderio aditũ claudendo vitalis ſtat⁹ negat. vt notat Guy. xxx. diſ. ſi quis carnem.

d ¶ Marie. ſcz magdalene.

e ¶ Optimã partem. de hac materiã cõtẽplatiõis btẽ marie ⁊ marthe ſororis ſue q̃ hic tangit habet luce. x. c. ad ſi. ex̃ de renũ. niſi cũ pridẽ. §. nec putes

f ¶ Abiecto. ideo rationabiliter et ipſe abijcitur. ar. ex̃ de reg. iur. fruſtra ſidem. li. vj. ff. de minori. auxilium in ſi.

g ¶ Rõnis. de qua dixi. ſ. c. l probe. in ſi. ſ. reſpõ.

h ¶ Phas et nephas. ſ. licitũ et illicitũ ſeu vetitũ

i ¶ Permiſcet. ſ. ambitiõis vitiũ. qd eſt. ſ. in ꝓn. nam ambitioſus dicitur qui cupiditate plenus honores ambit ſiue ſupbus. vt hic no. Guy. ex̃ de reſcrip. c. ſi gratioſe. in ſi. li. vj. cupiditas vero ſemp in malã partẽ ſumitur. vñ generaliter d2 nõ cõcupiſces ⁊c. ex̃ de conſti. nam concupiſcentiã ⁊c. ar. ff. de decret. ab ordi. fa. l. ambitioſa.

k ¶ Sane. ij. pars.

l ¶ Aſcendere cõcupiſcit. contra legem diuinaz et humanã. ar. in hoc qd le. ⁊ no. ex̃ de elec. auaritie. et. c. quorũdam. lib. vj. C. de epi. et cle. l. quicꝗ. in ſi. §. i. Sed nũquid appetẽs huiuſmodi prelaturã peccat mortaliter? Videtur ꝙ non. viij. q. i. q̃ epiſcopatuz. videtur ↄtra per iura allegata. Solutio credo ꝙ vbi appetitus illius oĩno cõcordat cũ appetitu moyſi. ſ. de quo leg. et no. xxxvj. diſ. ſi quis vltra ꝙ tũc nõ peccat. als ſecus. Nec obſtat cõtrarium. q2 licet ibi illud qd deſiderat ſit bonũ: nõ tñ ſequit ꝙ inordinatũ eius deſideriũ ſit bonũ: ſicut

ficiorum pluralitatē ſuo deſiderio poſſe [a] deficere: ipſa [b] beneficia reſignat [c] īmmo penes eum ad cuiꝰ collationem ſpectant deteſtabili quadam pactione [d] deponit [e]: vt ſi eligi cuꝫ nō contingat: eadem beneficia quaſi depoſita poſtmodū reaſſumat. ¶ Cōtra [f] hoc igit̄ tā abominabile colludium [g] / ⁊ ſanctuꝫ et deo placens obſtaculuꝫ opponentes / diſtrictius inhibemuꝰ ne [h] cuiꝙ̄ de cetero ſua beneficia taliter [i] reſignāti eadeꝫ reſtituantur [k]: nec quaſi de nouo aliquatenꝰ concedantur: ſed [l] tanꝙ̄ vacantia de pſonis alijs [m] canonice ordinētur. Q̄ [n] ſi huiuſmodi reſignanti beneficia ipſa vel aliqua ex eis fuerint reddita [o] vl [p] cōceſſa: redditionem vel cōceſſionem in eū factam inualidā decernimus et [q] inanem. ¶ Qui [r] vero taliter in ſuis manibus reſignata poſtmodum ſcienter contra ſic premiſſa contulerit: aut ipſuꝫ reſignātem inſtituerint in eiſdeꝫ: ſi quidem epiſcopus fuerit: a [s] dalmatice et pontificalium indumentorum vſu: alius vero prelatus inferior ab officio ſit ſuſpēſus: donec [t] illud duxerint reuocandum [v].

patet de ribaldo qui deſiderat capam regis vt ple. no. W. extra de elec. in plerisq̄. in fi. v. religioſos. circa medium in clemen.

a ¶ Poſſe deficere. merito ⁊ de iure habet hoc metuere: tunc talis pluralis et ineligibilis cenſeatur vt dixi ſupra i conſti. proxi. in prin. g. vltime.

b ¶ Ipſa beneficia. plura ⁊ curata. vt leg. et no. ſupra. c. proxi. §. i.

c ¶ Reſignat. non ſimpliciter et pure i forma iuris et ſine fraude. vt hic ſequitur: immo et le. ⁊ no. p Guy. extra de re. per muł. licet i tua. libro. vj.

d ¶ Pactiōe. ſ. cōditionali. vt ſi euꝫ ⁊c. prout ſequitur. aꝛ eſt in hac littera p teſtatiōe Circa quaꝫ ſcias vbū breue ꝙ proteſtatio fit quandoq̄ ad probāduꝫ. vt. ff. de adulł. capte. C. de ſuſcep. prepo. ⁊ archa. l. f. li. x. aliquādo valet ad obſcurum declarandum. ff. vti poſſi. l. ſi duo. §. cū inquilinus. aliquando valet ad ius conſeruandum: et tunc ſi fiat ad tollendum preſumptionem que tacite ineſt tunc ius conſeruat proteſtanti: cū tunc per eam appareat de mente contraria tacite pſumptioni. ff. de relig. et ſumpt. funer. l. ac ſi qs. §. plerūq̄. ff. ad macedo. l. filiuſfami. abſente. ff. ad municipa. l. ij. §. i. cum ſi. tamen proteſtatio non fiat contra preſumptionē tacitam ſed contra vnū expreſſum: tunc proteſtatio non habet locum nec ius proteſtanti conſeruat: q2 ibi factum ſuum directe proteſtatiōi repugnat infra qđ mutatur cenſetur voluntas ipſius primo proteſtantis. vt hic ſic intellige queſtionem notatā. C. de lit. conteſt. l. vnica. ar. ff. de le. i. l. ſi michi ⁊ tibi. §. fi. ff. de le. iij. ſi qs i pncipio teſtamēti. hoc ḡ teneas quicqđ notatum reperias per doc. extra de conſtitu. cū martinus. Item in proteſtatione hoc ſemper caueas: q2 nunꝙ̄ valet niſi tempore legitio fiat. ff. de excuſat. tut. l. ſcire oportet. §. i. inſti. de excuſa. tuto. §. qui aūt eſt. C. de hꝭ qui per me. iu. nō appel. l. ij. cum ſimilibus. De hac materia ſatis no. per doct. extra de regu. iuris. in generali. et per car.

Proteſtatio ad qđ valet.

e ¶ Deponit. et ſic videtur ipſa beneficia dimiſiſſe ad tempus et ſub conditione vt hic patet. quod tū totum reprobatur in beneficijs eccleſiaſticis que debent eſſe perpetua. arg. ff. de adopt. l. queſitum nec in ipſis cadit conditio. extra de elec. c. ij. li. vj. facit. lxx. diſtinc. ſanctorū. i. q. ij. quā pro. in fi. v. abeſſe debet omnis pactio. no. extra de offi. deleg. ex parte. i.

f ¶ Cōtra hoc. iij. pars.

g ¶ Colludiū. qđ ſit colludiuꝫ ſeu colluſio dixi ſupra in cōſti. otho. inſiſtanduꝫ. in fi. ſ. reſ.

h ¶ Necuiꝙ̄. ſ. plurali de quo premittitur.

i ¶ Taliter. ſ. ſub quadam diſpoſitiōe ſeu illicita pactione. vt premittit̄.

k ¶ Reſtituantur. ſ. tanꝙ̄ ſua nō efficaciter renūciata. Sꝫ cōtra videt̄ ꝙ liceat ſibi reſtituere cum non videantur ab eo alienata nec abdicata: cum ſic non ducent. ff. de l rem verſo. l. ſi pro patre. §. verſum. ff. de diuorci. l. iij. cum ſi. Solutio hic ſtatuitur pena ambitionis dānate. ibi vero cōſideratur fauorabilis equitas perſeuerantie.

l ¶ Sed tanꝙ̄ vacantia. de iure et de facto per reſignationē ſimplicē ex. de reſcrip. ſuſceptū. li. vj.

m ¶ Alijs. nō ergo de perſonis ſicut etiā als caſu neglectus vel defectus. vt le. et not. per oēs. extra de elec. licet canon. in fi. ſ. reſpon. ibi alij conferat li. vj. ergo multo fortius hic in caſu proprij delicti quod ſibi imputari habet neceſſe nō alij. ar. ff. qđ vi aut clam. l. prohibere. in fi. ſ. reſpon.

n ¶ Q ſi. verſiculus.

o ¶ Reddita. tanꝙ̄ remāſiſſet ſua et nō alienata.

p ¶ Vel conceſſa. ſ. de nouo. vt. ſ. patet.

q ¶ Et inanem. q. factum ſeu attentatum contra legem ex ratione iuris cōis penaliter prohibentē: nec cualeſcat quod ſequitur ex eo vel ob illud. ar. ff. de ver. ob. l. inter ſtipulātē. §. ſacram. C. de leg. non dubium. cum ſi.

r ¶ Qui vero. iiij. ps. addēs penā prelati reſtituētis vel cōferentis eidem hmōi bñficia reſignata.

ſ ¶ A dalmatice. de hoc dixi. ſ. c. conſtitu. domus dei. §. quod ſi rector. ver. epiſcopus.

t ¶ Donec illud. ſ. illud attētatum contra prohibitionem legis.

v ¶ Reuocandum. vide circa hoc illud qđ dixi. ſ. c. conſti. qm̄ alienatiōes. in fi. ſ. reſpon. in glo. pe.

De his qui pactionem faciunt cum pꝛeſentatis.

Summariū.

Pactiones factas cum pꝛeſentatis aut pꝛeſentandis penitus reuocat et ne poſthac fiant diſtrictius pꝛohibet: inualidaſq̄ fore cenſet. Penſiones quoq̄ eccleſijs parochialibus impoſitas: omnes reuocat niſi qui eas obtinent ſint pꝛeſcriptiōe legitima aut pꝛiuilegio ſpeciali aut certo iure ab initio muniti.

Quia[a] plerumq̄ euenire didicimus q̄ cū ad[b] vacantem eccleſiam fuerit pꝛeſētatio[c] facienda: is qui[d] pꝛeſentandus eſt/ pꝛius[e] cum patrono[f] de certa ſumma de bonis eccleſie ſibi annuatim[g] ſoluenda paciſcitur[h]: et[i] ſic pactus ad eccleſiam pꝛeſentat[k]. Nos[l] huic actui tam ſymonie[m] viciū ...

a Quia plerūq̄. adhuc pꝛoſequitur aliam ſpeciem ambitionis. et hec conſti. nō habetur ſupꝛa in conſti. otho.

b Ad vacantem eccleſiā. ad aliā non valet pꝛeſentatio. vt le. et no. per doc. ex̄ de ꝯceſ. pꝛebē. c. ij. et. iij. arg. C. de pactꝭ. l. ſi. C. de inuti. ſtip. l. ex eo.

c Pꝛeſētatio. q̄ ius tribuit ad rem. ſed inſtitutio pꝛelati ius tribuit in re et ſic ꝯceſſio plaſti ius pinguius īducit. le. et no. extra de offi. le. dilectus. — pꝛeſentatio quod ius tribuit.

d Qui pꝛeſentādus eſt. ergo cōtrahit ſymoniā: cū ipſemet non autē alia pſona media ſic paciſcatur. ex̄ de ſymo. ca. de ſymoniace.

e Pꝛius. ſ. ante pꝛeſentationē. extra de ſymo. cū eſſēt. §. ſi. et. c. vlti. ibi facit vbi tūc eſt ſymonia ex pacto ſeu ex pꝛomiſſione. ſi tñ pactum ſeu pꝛomiſſio huiuſmodi interueniret demū poſt pꝛeſentationem: tunc non contrahitur ſymonia ſed potius eſt pena arbitraria. ex̄ de cenſ. grauis pꝛout ibi intelligūt Hoſti. et Jo. an. et ar. ex̄ de ſucceſſ. ab inteſt. c. cum dilectus.

Patronꝰ tripliciter dicitur. — f Cum patrono. in hac materia patronus dicitur qui ius vendicat pꝛeſentandi ad beneficium eccleſiaſticū ex fundatione/ dotatione/ ſeu conſtructione ſua vel pꝛedeceſſoꝛum ſuoꝛū no. per doc. ex̄ de iurepatro. a nobis. j. reſpon. et per Guy. e. ii. c. i. in pꝛin. li. vj. vnde verſus. Patronū faciunt dos: edificatio fundus. et ple. not. xvj. q. vlti. ca. pie. Scḋo modo dicitur patronus. i. aduocatus ī officio poſtulandi. C. de aduo. diuer. iudic. ſi patronum. Tertio modo dicitur patronus vt. ff. de iure patro. per totū. ff. de iureiur. ſi duo patroni in pꝛin.

g Annuatim ſoluenda. ſic conſtituendo ſibi annuam penſionē. ex̄ de cenſi. cū clerici. qualis penſio ſine auctoꝛitate epiſcopi patrono eccleſiaſtico ꝯſtitui nō poteſt ex̄ de iure pa. c. pꝛeterea. le. et not. xviij. q. ij. eleutherius. in pꝛima glo.

h Paciſcitur. hic vide illud quod no. ſ. e. conſti. q̄m circa. §. i. in glo. hic quero.

i Et ſic pactus. ſ. ille pꝛeſentandus.

Symonia an inducatur p ſolā pactionem. — k Pꝛeſentatur. ſic ergo hic innuitur q̄ per ſolam pactionē ſymonia non inducatur niſi effectus ſperatus inde ſequatur. ar. ff. qḋ quiſq̄ iuris. l. i. §. hec autē verba. extra de cle. non reſi. relatum. et hoc tenet glo. notabilis. i. q. iij. qꝛ pꝛeſulatus. ī glo. ar. q̄ nudam. licet Guy. i. q. i. videatur hoc diſtinguere qꝛ aliqua ſūt pꝛohibita qꝛ ſymoniaca. alia vero ſunt ſymoniaca tantū qꝛ pꝛohibita. vt no. ex̄ de offici. dele. ex parte. j. extra de pac. cum pꝛidem ita q̄ in illo caſu quo ad introducendum pactū vel irregularitatem licet ad pactū ſit. tñ verius in caſu pꝛopoſito credo ſtandum dicte g. in. c. qꝛ pꝛeſulatus. ar. in hoc qḋ not. i. q. i. q̄ ſtudet in g. nūquid p ſola. de hoc dixi. ſ. c. cō ſti. deus. §. i.

l Nos huic. ij. pars.

m Symonie viciū. Symonia vo ſic deſcribitur. ſymonia eſt ſpūaliū vel ſpiritualibus annexoꝛū pꝛecedēte pacto pꝛomiſſionis/ cōditiōis/ modi/ ſeruitij/ pactū vel cuiuſlibet tēpoꝛalitatis receptio ſeu donatio. Notat hoſtie. ex̄ de ſp. c. tua. et Guy. i. q. j. ſup g. ī ſumma. dari tñ poteſt aliq̄d ſine pacto. vt dixi. ſ. j. reſpon. ꝟ. pꝛius. Itē dari poteſt illud qḋ alś foꝛet daturus. ex̄ de ſymo. ē ſi q̄ſtiones. Item exennia dari poſſūt. ff. de offi. pꝛocon. l. ſol'ēt. §. vlti. et etiā ſumptus receptionis tēpoꝛe abſq̄ pacto. i. q. i. iudices. dū tamen non moueat ſuperioꝛē. ex̄ de eta. ꝛ qua. tuā. pꝛout hos caſus excipit Guy. i. q. i. eos. in ſi. Item nō obeſt datio pecunie niſi patronus alius eſſet daturꝰ vt no. i. q. vi. ſicut is in ſi. qḋ dicit Inno. eſſe verum alio dante pecuniā q̄ ipſo pꝛeſentando. vel ſm̄ hoſt. dicta glo. vera eſt ſi pecunia non ſit data ipſi oꝛdinatoꝛi ſed alij mediatoꝛi. alś ſecus vt ipſi ple. no. extra de ſymo. tanta. Sed quero poſito q̄ vero patrono pꝛeſentante T. clericū alius non patronus potens tyrānus ſe obijciat aliū pꝛeſentādo: ſi verus patronus cōponat cum tali potente vt ceſſet ab inquietatione ſua iniurioſa aliquā pecuniā ſibi conferendo an hoc inducat aliam ſpeciē ſymonie ī ipſo clerico iuſte pꝛeſentato? Videtur q̄ ſic qꝛ licet habenti ius in re liceat redimere vexationem iniuſtam: habenti tñ ius ad rem dūtaxat hoc non licet vt no. per doc. ex̄ de ſy. ad aures et. c. dilectus. ergo in iſtū clericū cōcomitatur factum ſymonie cum auctoꝛis ſui cuius munere fungitur in cauſa lucratiua. ar. ff. de excep. doli. l. apud celſum. §. de auctoꝛis. et. §. ſi quis autē ex cauſa cū. §. ſc. Credo contra. nam hic redemptio vexationis iniuſte facta per patronū verū pꝛincipaliter fiebat pꝛo ſuo iure patronatus conſeruando in quo ex parte ſua non vertitur ſymoniace periculū vt intelligitur g. notabilis. i. q. iij. queſitū. ſecus foꝛte ſi huiuſmodi redemptio vexationis fieret pꝛincipaliter vt ſtaret ſua pꝛeſentatio de certa pſona puta de iſto T. nā

Symonie deſcꝛiptio.

Patronꝰ an poſſit ſuā vexationē redimere.

tunc videretur redemptio facta ratione ꝑſone preſentate potius ꝙ pro ſeruando ſui patronatus iure: vt colligitur hec diſtinctio ex̄ ꝑ Sup. i. q. i. ſunt quidā. Item ſymoniā in preſentato cōmitti nō reperio niſi quando noīe ſeu vice ipſius ꝑſentati ſit datio ſeu ꝓmiſſio. vt ptz vbiqꝫ i materia ſymonie. qđ nō eſt reperire i caſu q̄ſtionis nr̄e. et facit illud qđ ſcripſi. ṡ. e. j. re ſpon. ꝟ. prius. Nec obſtat. §. de auctoris. cuz. §. ſe. qꝛ loquit̄ vbi idez ius vniforme i ꝑſonā ſucceſſoris trāſfunditur: hic vero ſecus eſt lꝫ cām a patrono habere dicatur.

ꝙ[a] eccleſie diſpendium ingerenti: occurrere[b] intendentes: vniuerſas promiſſiones et[c] pactiões huiuſmodi[d] penitus[e] reuocamus: et[f] eas in[f] poſterū fieri diſtricti⁹ inhibem⁹. et[g] ſi facte fuerint vires aliq̄s decernimus non[h] habere. ¶ Penſiones[i] autē oēs[k] eccleſijs[l] parochialibus[m] hactenus impoſitas[n] reuocam⁹[o] niſi qui eas[p] obtinent ſeu percipiunt preſcriptione[q] legitima: vel ſpāli priuilegio: aut certo iure ab[r] initio ſint muniti.

a ¶ Que eccleſie diſpēdiū. ꝑ onc roſam impoſitionem penſionis

b ¶ Occurrere ſic. ṡ. i cōſtitu. otho. vſum. §. huic igitur.

c ¶ Et pactiones. ſ. ꝑteritas quales moderni ſtudio cauilloſo et palliatiōe damnabili vijs imaginatiuis quas ex cauſa hic nō exprimo adinuenire idies nō deſiſtunt vt ſymonie verbū effugiāt/ mētem et intētionē amplecti prauitatis hmōi nō pauētes ꝯ legē ex̄ de re. iur. c. vlti. li. vj. imo tanꝙ legis adulterini preuaricatores digni ſūt pena. ſ. ſymonie. auten. de cōſul. §. pe. et añpe. colla. iij.

d ¶ Huiuſmodi. ſ. ſymoniacas vt premittitur.

e ¶ Penitus. ergo tam ad ſpeciez ꝙ ad rem etiam quo ad verba: ꝙ quo ad intētionē ſeu mentem.

f ¶ Et eas. ſcꝫ ꝓmiſſiōes ꝑtactas.

f ¶ In poſteruz. i. in futurum. Io. de athon.

g ¶ Et ſi facte. ſ. ꝓmiſſiones ſeu pactiōes hmōi.

h ¶ Non habere. tanꝙ ſint ꝑpetuo dāna te. vt le. et no. ṡ. e. ꝯſti. domus dei. in fi. facit ad hāc litterā ṡ. in cōſti. proxi. §. contra hec igitur. in fi.

i ¶ Penſiones. iij. pars.

k ¶ Omnes. quaſi diceret nedū ſymoniacas pretactas ſed alias qualſcūqꝫ ſiue ad vitā ſiue imperpetuū. ar. ṡ. e. conſti. vnitatem.

l ¶ Eccleſijs. nō dicit ꝑſonis eccleſiaꝝ ergo nō videtur inconueniēs ꝙ penſio aliqua oneret rectorez parochialis eccleſie ipſa eccl̄ia remanēte libera lꝫ huiuſmodi penſio conſtituat̄ ſub cōmemoratione huiuſmodi eccl̄ie. ar. op. ff. de ꝯtrahē. ēpt. ſpāliter §. vlti. facit de au. le. l. gapus. ex̄ de ꝑbē. in fi. §. fi.

m ¶ Parochialibus. nō ergo hoc ꝓhibet in eccleſijs collegiatis ſeu cathedralibus quin in a tali eccleſia poſſit conſtitui penſio alicui bñ merito et reclamāte minore numero capituli dū hoc fiat de bonis cōibus ipſius collegij. vt no. ꝑ cōpoſitū. et ple. ꝑ Io. an. ex̄ de conſti. cum omnes. prope fi.

n ¶ Impoſitas. auctoritate propria ſeu priuata. dicūt enī hoſti. Inno. et Io. an. ex̄ de cenſi. ꝓhibemus ꝙ ex cā poſſunt hmōi eccleſie noue pēſiones imponi et veteres augeri per epm ad vſū ſeniorū clericorū ſeu eccl̄iaſticoꝝ ar. ff. de prebē. niſi. ſed tñ ſine cauſa etiaz per hoc non poſſet fieri. no. xvj. q. ij. ſane. qꝛ licet nouū cēſum nō poſſet epus imponere ad vtilitatē ꝓpriā ipi⁹ epi quorū dicta roborant̄ i hac ꝑte ex̄ de re. ec. nō alie. ſi vna. §. fi. in cle. naꝫ inter dantēs recipientē vr̄ eſſe differētia. ex̄ de iure patro. per vr̄as. ex̄ de bap. debitū. vbi de hoc. ff. ad trebell. l. ille a quo. §. tēpeſtiuū. hūc ꝟo intellectū hꝫ Io. an. ex̄ de ſup. neg. prela. qꝛ regulares. §. eadē quoqꝫ i cle. et dic impoſitas. ſ. de nouo vt dicto. §. ea quoqꝫ. Que autē ſit penſio noua dicit g. illa q̄ non eſt preſtita tanto tēpore quod ad legitiaz preſcriptionē peruenit no. per Ber. de cenſi. ſignificauit in fi. ar. extra de iure patro. ꝑterea. ij. Quod tēpus vider̄ ſufficiēs quo ad proprietatē penſionis huiuſmodi introducendum demū ſi fuerit tale cuius contrarij memoria non exiſtit. de ver. ſig. c. ſuper q̄buſdā. §. preterea. glo. tñ dicit ꝯtra. ſcꝫ ſufficere et quo ad ius et quo ad poſſeſſionē ſpaciū. xl. annorū. no. xviij. q. ij. ſeruiciū. i fi. Quod verū intellige qñ preſtationi pēſionis nō obuiat ius cōmune. alˀs ſecus. vt no. et ple. per Ber. extra de cenſi. peruenit. ar. extra de teſti. ſpo. c. ad decimas. li. vj. quo ad poſſeſſionez vero cum facta eſt ſpoliatio penſionis per ſubtractionem abſqꝫ cauſe cognitione. nō requiritur plenum tempus tale completuz. no. W. in dicto. §. eadem quoqꝫ in cle. ar. extra de elec. querelam. in fi. Pēſio noua q̄ eſt.

o ¶ Reuocamus. ſic ex̄ de cenſi. ſignificauit. et. c. ꝑuis. de ſupplen. neg. prela. qꝛ regulares. §. eadez in cle. vbi de materia huius penſionis notatur.

p ¶ Eas. ſ. penſiones.

q ¶ Preſcriptione legitima. de qua dixi. ṡ. e. ver. impoſitas iure.

r ¶ Ab initio. puta in fundatione vt no. extra de cenſi. ſignificauit vel puta ex cauſa recōpenſationis in rebus alijs. ar. in hoc quod dixi. ṡ. e. conſti. quoniā alienationes. j. reſpon. in glo. iuxta quod quero. Io. de athon.

¶ Ut negociationes non fiant in eccleſijs.

¶ Summariū.

¶ Cum eccleſia ſit dom⁹ dei: orationi et non negociationi dedicata: nemo in tota āglia/ſcotia/et hibernia: i templis deo dicatis mercatū teneat nec vllam prorſus negociatiōez exercere ꝑſumat: quod ſtatutū eccleſiarū ꝑlati diligentiſſime ꝑ cenſurā eccleſiaſticam curent obſeruandum.

Omnipoteſ[a] dominꝰ q̃ ppt̄ peccata nr̄a nobis[b] iraſcitur nō[c] obliuiſcitur miſereri: ſciens ſe poſſe ac[d] debere placari p contritionem[e] et humiliatorum gemitus[f] et orationes: templa[g] et oratoria[h] cōſtrui voluit: in[i] quibus conuenientes[k] fideles abſtracti a cunctis exterioribus actibꝰ et ſeipſos clauſis corporis ſenſibus: in[l] ſuis conſcientijs colligentes / per oblationes et hoſtias: et precipue p[m] ſacrificia contriti cordis et orationes[n] quibus deo coniungimur: iram[o] iuſti iudicis mitigarent: vt in[p] miſericordiam conuerſa iuſticia peccatores iuſte non conſumantur pro ſuis meritis: ſed pro clementia conditoris miſericordiam cō=

a Omnipotēs deus. Hec conſtitutio non habetur ſupra in conſtitu. otho.

b Nobis iraſcitur. ſ. iuſte vt in cantu tempore paſſionis. media vita in morte ſumus. Iraſcitur iuſtus pctis palearū. vij. q. i. cū vero non prelatorum circa medium.

c Non obliuiſcit miſereri. ſ. deus. ṽ. ea. cō ſti. in prin. et i pſal. voce mea ad dominū clamaui.

d Ac debere placari. veruꝫ eſt ex cōgruo ſeu eſt ex condigno ar. l hoc qđ dixi. ṽ. c. ꝯſti. dominus dei. j. reſ. in g. de qua in fi. ar. deus non minus ceſſaret q. ad interitum niſi iuxta verbum pſalmiſte. in ira ſua cōtineret miſericordias ſuas. vt in pſal. predicto voce mea ⁊c̄.

e Per contritioneꝫ. vnde in pſal. Miſerere mei deus. cor contritum et humiliatum deus non deſpicies. ⁊c̄.

f Gemitus. i. dolores intrinſecos cordis ſuſpirijs cōmixtis: ita ꝙ tanꝙ pullus hyrūdinis ſic clamabo meditabor vt columba.

g Templa. i. eccleſias. vn̄ in pſal. in templo tuo omnes dicent gloriam.

h Oratoria. de his dixi. ṽ. in cōſti. otho. baſilicarū in fi. j. reſpon.

i In quibus. ſ. tēplis ⁊ oratorijs potius ꝙ in locis prophanis oratur. ar. in hoc qđ le. et no. ex̄ de reliq. et venera. ſanc. ſi dominū. §. vlt. i cle. et hoc no. Car. de imu. eccle. decet. §. ceſſent. ṽ. pctōrū.

k Cōuenientes. vt le. ⁊ no. per Guy. (li. vj. extra de imunit. eccle. decet. j. reſpon. li. vj.

l In ſuis cōſcientijs. reſpicit enīꝫ deus plus ad cogitationes et volūtates ꝙ ad actus. xv. q. vj. c. j. in fi. nam deus cor interrogat nō manū. xxiij. q. v. ſi qđ in fi. ſicut nō ſacrificiorū magnitudinē: ſꝫ volūtatē et merita reſpicit offerentiū. iij. q. vij. in grauibus. in fi. xxxiij. q. i. odi.

m Per ſacrificia contriti cordis. vt in pſal. Miſerere. illic Sacrificiū deo ſpūs cōtribulatus ⁊c̄.

n Orationes q̄bus deo cōiungimur. qđ eſt verū ſiue loquamur de orationibus ſctōrū q̄ nobis apđ deū ſuffragant. vt le. et no. p Guy. xxiij. di. §. ſacroſancta. poſt prin. vn̄ in hoc. macha. vlt. ſcribit de hyeremia. hic eſt q̄ multuꝫ orat pro populo et pro ciuitate ſctā ihrlm: ſiue loquamur de orationibus p noſmetipſos fuſis. eſt eni ſcđm aug. oratio orāti preſidiū / aduerſario incendiū / angelis ſolacium / deo gratuitum ſacrificiū. vt ple no. Guy. de imu. eccle. decet. ṽ. orationibus. li. vj. Nunquid ergo deus exaudiet peccatores orantes? vi indiſtincte. deus exaudiet peccatores orantes? vi detur ꝙ ſic. i. q. i. ipſi. videt ꝯtra. i. q. i. ſi quis inqđ ver. ad hec omnia. et. c. ſacroſctā. Solutio ſcđm thomā ſi peccator peccat aliqđ in ſtatu peccator. i. ſm deſiderium pcti a deo non audit: ⁊ ex mia licet aliquando audiat ad vindictam duꝫ permittit peccatorē adhuc amplius ruere in peccata. ṽ. xlvij. diſtinc. quelibet i fi. dn̄s eni quedam negat propicius que concedit iratus ſm aug. ſed orōnē peccatorꝭ ex bono nature deſiderio pcedentē deꝰ exaudit nō quaſi ex iuſticia q: pctōr nō meretur: ſed ex pura mia. obſeruatis tn̄ quattuor cōditionibus q̄ regulariter requiruntur ad hoc vt oratio exaudiat vt. ſ. quis petat pro ſe neceſſaria ad ſalutē pie ⁊ pſeuerāter. quas cōditiones ponit g. luce. xi. ſup illa parabola q̄s vſm hꝫ amicuꝫ ⁊c̄. exponit Thomas ſic per ſe. i. vt orans non imponat obſtaculuꝫ gratie petendo ſuperuacua nec ſuperflua tam pro ſe ꝙ pro alijs q: meritꝰo condigni vnus alteri gratiam nō meretur: cū vix ſibi ſufficiat proprium merituꝫ iuxta illud Math. xxv. ne forte nō ſufficiat nobis et vobis ⁊c̄. Item dicit ad ſalutē. q: ſm Criſoſtomū deus non exaudit niſi ꝙ dignū ducit eſſe ſuis beneficijs. Item ſcđm Hieronimū. ſepe ꝯtra nos petimus quod pro nobis eſſe exiſtimamus. Item pie dicit q: ex bono nature deſiderio. vt ſupra no. ar. xx. diſtin. c. vlti. in fi. Iteꝫ perſeuerranter dicit q: importuna mulier tandem meruit audiri clauſo cum ſeris hoſtio et media nocte. Math. vij. c. et de pe. di. i. importuna. vn̄ luc. xi. at ille perſeuerauit pulſans. his autem concurrētibus nunꝙ eſt ineſficax oratio: nichilominus tn̄ deus ex abundantia ſue pietatis exaudit frequenter etiam orantes licet nō omnes hec conditiones concurrant no. Guy. i. q. i. dictū. et tangit extra de imunit. eccle. decet. ver. orationibus. li. vj.

orōnis eſfectus.

orō exaudit quattuor concurrentibus.

o Iram iuſti iudicis. de hoc dicto non mireris. eſt eni ira bona et mala. vt no. xlv. di. vera. et. lv. diſtin. c. vlti. in prin. vnde grego. in moralibus. ira alia quam impatiētiā excitat: alia quā bonus zelus iformat. illa ex vicio / hec ex ṽtute generat. nam ira dici non eſt vt hominis. i. perturbatio cō citati animi ſed tranquilla conſtitutio iuſti iudicis ſeu ſupplicij de pe. di. iij. eſt autē productor.

p In miam conuerſa iuſticia. iuxta illud qđ le. machabeorū. viij. c. ira dn̄i in miam conuerſa eſt.

ſequāt: hoc[a] ipſe dei filiꝰ q̄ꝫ[b] acceptuꝫ ſibi ſit verbis et operibus indicauit[c]: eccleſiam (cuꝫ ſit deus olim) ſpecialiter aſſerēs[d] domū ſuam: eam non[e] negociationis ſed oratiōis domū voluit nominari: tantum abhorrēs in tēplo negociatiōis cōmercia exerceri vt de[f] funiculis flagello facto vendētes et emētes de templo eijceret[g]: licet i co que ad vſuꝫ ſacroſanctoꝝ erant neceſſaria venderētur: apte ſignificās q̄ꝫ deteſtabile ſit illorum delictuꝫ qui in ſacrata i eccleſijs faciūt et negociationes exercent: de domo dei: ſpeluncam[h] latronum et domuꝫ diaboli faciētes: cū[h] in huiuſmodi cōtractibus ſeinuicem[i] decipiant vel intēdant[k] decipere contrahentes. ¶ Eapropter[l] diſtrictius inhibemus ⁊ inhibēdo ſtatuimꝰ vt i[m] eccleſijs quibuſcūqꝫ noſtre legationis nullus de[n] aliquibus rebus venalibꝰ mercatū[o] teneat/nec vllam proꝛſus negociationē[p] exercere preſumat. Archiepiſ epiſcopis et alijs eccleſiaruꝫ prelatis in virtute obedientie firmiter iniungentes vt hoc ſalubre ſtatutum per cenſuram eccleſiaſticam ab[q] omnibus inuiolabilit faciant[r] obſeruari.

¶ Qꝫ fiat proceſſio ꝓ pace regni.

¶ Summariū.

¶ In toto regno anglie/ ſcotie/ et hibernie fiat quotannis proceſſio publica ⁊ ſolennis ab oībꝰ chriſti fidelibus in craſtino octaue pēthecoſtes ꝓ pace iaꝫ obtenta ſꝑ conſeruāda et terra ſancta recuperanda.

a ¶ Hoc ipſe. verſiculus.

b ¶ Qꝫ acceptum ſit. ſ. templa huiuſmodi cōſtrui ad fundendum orationes ibideꝫ pro miſericordia impetranda et peccatorum venia poſtulanda. vt ibi et no. ex̄ de immunit. eccle. decet. §. ceſſent cōfabulationes. li. vj. auten. vt lice. mri. ⁊ auie. §. qꝛ vo. j. coll. viij.

c ¶ Indicauit. .i. oſtendit.

d ¶ Aſſerēs ⁊c. verbū hoc indicauit.

e ¶ Non negociationis. aliſ licite vt. ſ. ptꝫ ibi iꝫ i eo ⁊c. ar. ff. de nūdinis .l. ij in fine.

f ¶ Funiculis facto flagello ⁊c. prout pbaſ hec auctoritas Jo. ij. c. et luc. xix. c. et. i. q. i. q̄ſi tu det. in fi. vbi de hoc p Gup. i. q iij. ex multiſ. vt ple. exponitur hec auctoritas. xvj. q. vij. ⁊ ℏ diximus.

g ¶ Eijceret. et ſic exemplis hic indicauit ſine operibus.

h ¶ Speluncā latronū. vt habetur i auctoritatibꝰ ſ. i g. pr. prout hoc etiā lxxxviij. diſ. cō ſequens.

h ¶ Cuꝫ in huiuſmodi. probat q̄ domus dei. ſcꝫ per huiuſmodi negociationes efficiaſ domus diaboli ꝓpter circūuentiones ſaltem captas in illis.

Cōtrahē tes ā poſ ſint ſeip ſos deci pere.

i ¶ Se inuicē decipiāt. qđ nō eſt licitum iure poli cuꝫ apl̄us dicat ad theſſa. iiij. c. voluntas dei eſt ⁊c. ne quis circūueniat in negocio fratrē ſuum. Sed nunqđ hoc idem generaliter ſit verū de iure fori? Videt q̄ ſic qꝛ naturaliter iꝫ ꝯtrahētibus ſeinuicē decipe. ff. de minori. l. in cāe. ij. §. vlti. vbi exponit g. naturaliter. i. iure gentiū. ff. locati. item ſi pcđ. §. quēadmodū. l ſi. Sed ꝯtra videtur ſaltem in eccleſia que in ſuis cōtractibus dolū facere nō debet extra de donat. p tuas. §. vlti. et hoc no. g. x. q. ij. hoc ius porrectuꝫ. ℣. vt plus. Solutio ex ymaginatiuo ſeu callido ꝓpoſito nō iꝫ aliquo iure ſeinuicē decipere. hoc enī non foret cōueniens alicui bono viro. vt no. g. ſignanter. ff. de re. iuris. l. ſemꝑ in cōuētionibus. aliter aūt abſqꝫ intētiōe fallendi deceptio que fit ipſa re duꝫ tamē nō exceſſiua propter neceſſitatem hoim in huiuſmodi negociationibꝰ et in cōtractu eccleſie non reprobatur pēr. l. ſoꝛi. extra de cōtrahen. empti. c. i. et. c. dilecti. imo imputet emptor ſue proprie fatuitati q̄ ſic ſit deceptus. q. ipſemet ſe deciperet quando venditor dolo ⁊ ſtudio fraudādi caret. ar. ff. de neg. g. l. ſi pupilli. §. iſ et ſi quis negocia et. §. videamus. ar. ff. q̄ vi aut clam. l. prohibere. i ſi. j. reſpon. ⁊ facit qđ no. j. i glo. p xi.

k ¶ Intendāt decipere. et ſic turpis queſtus et peccatum nō ambigitur interuenire. de peni. diſtin. v. doleat §. in omnibus. et. c. qualitas. aliſ vt in glo. p xi. et dixi ſupra in conſti. otho. eccleſias. §. i. ℣. appetant.

l ¶ Ea ꝓpter. ij. pars.

m ¶ In eccl'ijs nec earum cimiterijs vt ſuppletur in textu cōfirmante hanc litteram. ex̄ de imu. ec. c. decet. §. ceſſent in eccleſijs. lib. vj. Joannes de athon.

n ¶ De aliquibus rebus. etiā neceſſarijs ad vſum ſacrificiorum. vt. ſ. ſ. reſpon. ver. licet.

o ¶ Mercatum teneat. i. nec forū venale nec nundinas. vt dicto. §. ceſſent in eccleſijs. lib. vj. ar. C. de ſpectacu. l. ſi qua. lib. xi. quis enim delinquere audet vbi ſalutē petit. autē. vt liceat matri et aui. §. pe. colla. viij.

Negociatio qđ proprie dr̄.

p ¶ Negociationē. pro hoc termino ſcias q̄ negociatio eſt in re cōparata ad hoc vt per vendicationem euſdē rei et imutationē lucruꝫ obueniat vbi quis rem comparat non vt eam integram ⁊ imutatam vendat ſed vt materia ſit aliquid inde operandi. ibi negociatio non recte dicitur. lxxxviij. diſtin. eijciēs que eſt palea. vt hic no. Gup. extra de cenſi. ꝓꝓ. ver. negociandi. lib. vj.

q ¶ Ab omnibus. eorum ſubditis extra de conſti. vt animarum.

r ¶ Faciāt obſeruari. ſic. ſ. e. ꝯtra. deus oipotens.

Iuſt[a] et miſericors dominus q̄[b] nō vult mortē peccatoris ſed vt conuertat̄ et viuat: hoīm[c] peccata quādoq̄ punit tēpaliter vt eternaliter[d] non condēnet: iuſte viſitat et miſericorditer affligendo caſtigat vt conuertantur ad eum et[e] non pereant peccatores. Unde[f] quando peccata noſtra diuidūt[g] inter nos et deum noſtrū: ipſe[h] languores et peſtilentias[i] immittit et fames[k] et[l] bella exoriri permittit: diſſenſiones et guerras et alia multa mala / quibus[m] inceſſanter peccatis[n] eorum exigentibus homines affliguntur.

Ex[o] hoc ſiquidē regnū anglie inclitū qd̄[p] pacis[q] pulchritudine gaudē ſolebat: guerris diſſenſionib⁹

a Iuſtus et miſericors. Hec cōſtitutio nō habetur ſupra in conſti. otho.
b Nō vult mortē. vt ſcribit hec auctoritas ezechielis. xviij. et. xxxiij. c. Itē et in canone. xxiij. q. viij. his a quibus ꝓpe ſi. xxxiij. q. ij. admonere. circa mediū. de pe. di. iij. §. item ꝙ frequēter vꝫ. vidēmus. ad oc.
c Hoīm. ſ. ꝑdeſtinatorū ad vitā. quoꝝ maculas ſtudet de⁹ temporali afflictione tergere: quas in eis i ꝑpetuitate non vult videre. de pe. di. j. ſi petrū dauid vꝫ. ab electis. tēporalis enī pena īponitur ad emēdationē morū hoīm vt. ſ. in prefat. ante cōſti. otho.
d Eternalit̄ nō condēnet. de pe. di. i. §. illi. et facit qd̄ dixi. ſ. in glo. proxi. Io. de athon.
e Et non pereant peccatores. miſericors enim deus neminē vult perire. j. ad thymo. ij. c. in prin. et. ij. petri. iij. c. ex̄ de baptiſmo. c. maiores. §. caute. Notat Guy. ex̄ de imunit. eccle. decet. ver. corū. li. vj. Et eſt argumētū pro errore origenis ꝗ dicit oēs hoīes finaliter eſſe ſaluādos. xv. di. ſctā. §. itē origenis. q̄ nichil odiſti eorū q̄ feciſti. ſap. xi. c. in fi. nā eſt ſumme miſericors vt hic et ſumme potēs vt. ſ. c. proxi. in prin. ac eſt ſumme iuſtus. ſ. e. cō. in prin. ſed ſm beatum grego. minima gutta ſanguinis fluentis a latere xp̄i iuſte fuiſſet ſufficiens pro peccatis oīm hoīm redimendis: ergo ſequitur cōcluſio origenis quā opinionē pueri qdā xp̄iani et modernis tēporibus fouere nitūtur per reuelationē factā beato paulo qui captus fuit vſq̄ ad tercium celū vbi audiuit archana verba que nō licet homini loqui. ij. ad cor. xij. c. que nō poterūt eſſe alia verba q̄ ſumme huius miſericordie. nam de iuſticia et ceteris virtutibus loqui ſatis lꝫ hoībus ſed mīa eius ſup oīa opa eius. vnde tanta miſericordia nō cadit in ore hominis. Cōtrariū tñ eſt verū cū per mala opa et precipue ꝑ queſtuꝫ impium domus dei ſit ſpelūca latronū effecta. ve igitur aletalis hominus qui periit timoratus a terra. xvj. q. vij. et hic diximus et ex̄ de ſum. tri. c. i. §. i. in fi. et ibi reddituruſ ſingulis ſcd̄m opera ſua ꝛc̄. Math. xxv. dicit̄ ꝙ ibunt in ſupplicium eternū: et ſi eternum ergo ſine fine. et ſic nunq̄ liberabuntur. no. W. e. ti. ti. de ſum. tri. c. fidei. §. i. ver. pro omni. in cle. et facit ad ea que dicā. j. e. cōſti. regnū celorū. §. viti. in glo. eſt enim lata.

Dānabūtur aliq̄ cōtra origenem.

f Unde quando. verſiculus.
g Diuidunt. nam peccata noſtra nos ſeparant a xp̄o et coniungunt familie diaboli. xi. q. iij. andi deniq̄. Ioannes de athon.
h Ipſe. ſ. deus.
i Peſtilentias. peſtilentia ſm yſid. iiij. ethycoꝝ dicit̄ ꝙ peſtis lentia eo ꝙ velut incendiū depaſcendo totū corpus ledit a peſte et lētes qd̄ eſt plenū. q. peſte plena. et hoc morbus ſiue morb⁹ ſm eū eſt contagioſum. qd̄ duꝫ vnum apprehēdit celeriter ad omnes tranſit: gignit̄ ex terra aut ex aqua aut ex aere. hug. vero dicit ꝙ peſtilentia eſt ideꝫ ꝙ peſtis nomen ē morbi. peſtilentia vo id qd̄ de ſe efficit. vnde vſus dicit̄ hec ſtrages occiſio facta per hoſtes. Que venit ex paſtu corruptio ſit tibi peſtis.

Peſtilentia qd̄ eſt

k Fames. hoc verbū denotat cladem de qua habetur. C. de ſacro ſan. eccle. autē. ꝑpetua Et nota hic famē deſcendere ex ira dei. xvj. q. i. reuertimini. §. ſi quando fames. non eniꝫ affliget dn̄s fame aīam iuſti. prouer. x. c.
l Et bella. quorū ſunt ſex cauſe. Prima q̄ non puniūtur maleficia. ac. xxiij. q. ij. domus dei. ver. ſit gens. Secunda habundātia temporaliū. gen. xiij. c. facta eſt rixa inter paſtores abrahaꝫ ꝛ loth. Tertia q̄ non in pugna occupamur cōtra demones ad ephe. vi. c. non eſt colluctatio aduerſus carnem ꝛc̄. ſupra. c. conſtitut̄. cum in armis. in prin. Quarta nō q̄ cōſideramus dāna guerre i qua diuicias corpora et aīas perdimus Hierem. xlvi. c. fortis incedit in fortē ꝛc̄. Quinta qm̄ nō cōſideramus dubiū euentum belli. ij. Reg. xi. c. varius eſt euētus belli. Sexta q̄ nō ſeruamus dei precepta nec decimas ſoluim⁹. Iſaye. xvi. vtinā attēdiſſes ꝑcepta ꝛc̄. xvj. q. i. reuertimini. vnde ꝙ nō capit xp̄s tollit fiſc⁹ xvj. q. v. ij. maiores nō Guy. xxiij. q. i. noli. Idē no. Io. an. ex̄ de re iudi. c. ad apſice (vꝫ. patet. li. vj.

Bellū habemus ꝑpter ſex cauſas.

m Quibus. ſ. malis.
n Peccatis eorū exigentibus. naꝫ propter multitudinem peccatorum excitat in nos dn̄s perſecutionē. vi. q. i. ſciſcitaris. §. i. imo ad punitionē peruerſorum ſubditorum dat dn̄s quandoq̄ malum principem et iniquū prelatum. vj. q. i. deteriores l ſi. ple. viij. q. i. audacter. et vt legit̄ de rege ſaule Oſee. viij. c.
o Ex hoc. ij. pars. et dic ex hoc qd̄ le. ꝛ no. ſ. e. cōſti. in phe. ſup. §. nos igit̄. l prin. vnde dic vt ibi.
p Quod. ſ. regnum anglie. inclytum.
q Pacis pulchritudinis. ꝑ exuberātiā delectio-

nis charitatiue. de pe. di. ij. charitas. quā vbiq₃ re frigeſcere conſpicimus proh dolor hijs diebus.

a ¶ Bellis afflictum eſt. debellantes nāq₃ multiplex pena ferit doloroſa. bellum enim chriſtianis pugnantibus ſupplicium infert. legibus etiam corruz punit⁹ deſa

et bellis[a] afflictū ē multipliciter tēporibus iſtis et miſerabilit[b] deſolatuz: et (qd̄ pudori et dolori ē toti⁹ ppl'o chriſtiano) terrā ſanctā i[d] qua ipſe dei filius ſalutez humani generis operat⁹[e] eſt: tradidit in manus hoſtium nois chriſtiani[f]: vt propter delicta noſtra nos terre taz ſancte habitationis īdignos[g] oſtendēs populum chriſtianuz ad bellandum bellum ſuum exerceat[h] ad ſalutē ¶ Ipſe[i] vero domin⁹ quos diligit arguit et caſtigat: qui[k] vulnerat[l] et[m] medetur: cōuerſus ad[n] orationes fideliū ad ſe reuertētiū miſericordiā in ira non[o] cōtinet ſed quum iuſte iratus[p] fuerit

ma ac mendicata paupies eos deprimit repentine. vt le. et no. auten. de armis i prin. coll. vj.
b ¶ Miſerabiliter deſolatuz. bella nāq₃ lites cōcupiſcentie et libidines ſcema nature etiaz ad ſeruitutem peruenit. auten. quibus modis na. effi. ſui. §. ij. col. vij. ſic ergo
tanta prouidentia noſtre ſollicitudinis eſt adhibēda auten. de app. cog. §. oibus. colla. viij.
c ¶ Toti populo xpiano. et pcipue āglicis: vt ſic legatus hoc ſpecialiter inuat de ſubditis ſuis quibus pudor huiuſmodi ſignantius aſcribit: q2 morum honeſtas et virium ſtrēnuitas que i anglicis pluſq̄ in ceteris gentibus antiquitus fouebatur: iam per viciorū ſordes et pigriciā a nobis improperantur collabi: non abſq₃ dedecore et detractiōe preconij preadepti. ar. in hoc quod dixi. ſ. c. in prohe. §. nos igitur. in princi.
d ¶ In quaᷓ. terra ſancta.
e ¶ Operatus eſt. in carne.
f ¶ Xpiani. illi vero noſtri hoſtes dicuntur: ceteri vero predones ſeu latrūculi appellant. ff. de cap. et poſt li. re. l. hoſtes.
g ¶ Indignos. hec ratio non videtur multum vrgere q2 ipſi pagani et infideles habitatiōe tam ſancte terre minus digni fore videntur: et ſic minus dignum magis digno cedere debet. ar. xiij. diſtin. duo mala. ff. de reg. iuris. quotiēs nichil. Niſi forte dicamus malos xpianos qui legē dei ſui ex malicia partinaciter abijciūt peiores eſſe paganis vl' ſaracenis qui huiuſmodi legē nuſq̄ nouerunt nec receperunt. xi. q. iij. ad menſaz. in prin. cū minus malum eſſe legatur viam dn̄i nō agnoſcere q̄ poſt agnitam retroire. extra de a poſt. c. quidaz in fi. ſed quicquid de hoc dicitur meliorem reputo rationē que ſequitur. *(margin: Chriſtiani mali ſunt paganis peiores.)*
h ¶ Exerceat ad ſalutē. vt ſic delicta noſtra de quibus pretangitur congruentius redimātur: et meritum in nobis augeatur. eo enim plus cōmendatur glorioſa victoria quo grauior et fortior fuerit pugna. vt dixi de reſiſtente ſtimulis carnis. ſ. in conſti. otho. licet ad profugandūz. in prin. prime magne glo. Io. de athon.
i ¶ Ipſe vero. iij. pars in qua reſumit materiam pretactam. ſ. c. ſ. reſpon.
k ¶ Qui. ſ. dn̄s quos diligit caſtigat. vt eccle. xxij

ad hebre. xij. c. vnde in pſal. Caſtigans caſtigauit me dn̄s etc̄. de qua materia ple. le. et no. xxiij. q. iiij ea vindicta. vbi etiam habes dictum prohibitum ſaltem ſcriptum prouer. iij. c. quē diligit deus corripit et flagellat: flagellat autem omnē filiuz quē recipit. vn̄ qui pcit virge / odit filium ſuū. pro uer. xiij. c. Itez legitur q2 acceptus eras dn̄o neceſſe fuit vt tētatio pbaret te. vt ple. habetur de hac materia in dicto. c. ea vindicta Que auctoritates ad litteram multū faciunt contra extraordinariū amorem quo q̄dam filios ſuos ſic diligunt. vt eos etiam pro exceſſibus vilibus iuuenili calore obrepētibus caſtigare negligant: et contriſtent. quo frequenter euenit q̄ filij hmōi diſciplinas nō experti: poſtea in adoleſcentia diuerſis inſolentijs dediti in peccatorū puteos. quādoq₃ vero ad interitum peſſimuz libentius prolabuntur. xlvij. diſtinc. neceſſarie. vnde verſus. Si tibi dum puer es fiat ſapientia vilis: Quando ſenex fueris remanebit mēs puerilis. Quando puer creſcit metuendaq₃ nulla paueſcit. Illi decreſcit honor omnis quando ſeneſcit. Cum tamē pietas tunc exerceat qū filius caſtigat q̄ diligit. vt ſignāter legit. v. q. v. non oſculat. alioquin pater talis merito punietur. xxxvij. diſ. legāt epiſcopi. in fi. *(margin: Caſtigatio eſt ſignū amoris. — Filij ſunt caſtigandi. — Verſus.)*
l ¶ Vulnerat. Sed dulciora ſunt vulnera talis amici q̄ blanda oſcula inimici. v. q. v. oſculatur. dicit eniz dn̄s per prophetam ſi mandata mea nō cuſtodierint: viſitabo in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum. ſed hoc ſequitur.
m ¶ Et medetur. vnde ſic atrociter nō vulnerat qui curet a morte: niſi ali⁹ ſequat exitus: ex grauiori culpa ipſi⁹ ſauciati. ar. i hoc qd̄ le. et no. ſ. e. cōſti. i pu. ar. ff. de offi. pre. l. illicitas. §. ſicuti.
n ¶ Ad orationes fideliū. facit quod no. c. proxi. ſ. reſpon. Ver. iram iuſti iudicis.
o ¶ Non ɔtinet. vt in in pſal. Nō cōtinebit in ira miſericordias ſuas.
p ¶ Iratus fuerit. vt al's dicitur iratus animas percutit. extra de re. ec. non alie. ſi quis preſbyterorū. Sed cōtra q2 ſic per hoc videtur deus cōmutabilis: cum aliquādo deſinat iraſci. vt hic ſtatim ſequit. qd̄ tū dicere eſt contra fidem. extra de ſum. tri. firmiter. in prin. ibi incōmutabilis: apud illuz nulla eſt cōmutatio. Iaco. j. apud quem non eſt tranſmutatio nec viciſſitudinis obūbratio. q̄ aūt dicitur iratus intellige. i. ſignum maioris ire oſtēdens. cum eniz in reos iuſte punitionis ſententia pfertur / iraſci eis qui hoc hoc patiuntur videtur de pe. diſ. i. ſed continuo.

miſericordie[a] recordabitur ut peſtilentijs et malis[b] ceſſantibus/afflictis conſolationem tribuat: languidis ſanitatem reſtituat: et diſcordantibus unitatem. Capropter[c] antiqui patres deliberatione[d] provida ordinaverunt ut certis[e] temporibus publice proceſſiones fierent et ſolennes in[f] quibus conveniens fidelium populus viſitatione divini caſtigatus: et corde zelo[g] devotionis et dilectionis

a ¶ Miſericordie recordabitur. contritis et humiliatis etc. ut le. et no. extra qui cle. vel vo. c. i. dixi de hoc multum. ff. e. conſti. bonus deus. i. reſpon. ar. de pe.

Peccator puniens ſe non punitur a deo. di. i. non ſufficit. unde verſus. Si tua tu punis peccata: deus tibi parcet. Si tibi tu parcis puniet illa deus. Et cum omnis chriſti actio noſtra ſit inſtructio. xij. q. i. exemplum. le. et no. de conſe. di. i. ſolennitates in prin. ergo exemplo chriſti peccatori non debet aliquis mortaliter ſic iraſci quin contritis et humiliatis velit miſereri. Nam parcere proſtratis ſcit nobilis ira leonis. ut ple. no. extra de poſtul. prela. c. i. verſi. vicaſci. et dixi. ff. e. conſtit. ad tutelam. §. nos igitur. in prin. imo diligenter conſideret quilibet volens reputari modeſtus verſus ſequentes. Non eſt prudentis cito propter frivola gentis/ Perdere vim mentis: ſed tradere talia ventis. Ultio feſtina ſit multis ſepe ruina. Dat mora conſulta pluſquam properatio ſtulta. Eſt autem triplex ſpecies ire prout elicitur ex evang. Math. v. c. nam quedam in animo naſcitur et continuatur ſed uſque ad exteriorem iniuriam non producitur. de qua ibi dicitur: qui iraſcitur fratri ſuo reus erit iudicio. Eſt et alia que procedit ad generales contumelias. de hac ibi dicitur qui dixerit fratri ſuo racha. i. contumelias ei ingeſſerit: reus erit conſilio. i. gravi iudicio reus erit. racha vero interiectio eſt rancorem animi et indignationem animi eſtuantem deſignans. Eſt autem tertia ſpecies ire. ſ. quando quis ad ſpeciales contumelias prorumpit et tunc gravius ibi peccatum incidit: de qua ibi dicit qui dixerit fratri ſuo fatue reus erit gehenne ignis. Math. v. c. Nam quanto graviores ſunt contumelie tanto illum qui contumelias ingerit culpe fetor damnabilius corrumpit. ergo tu chriſtiane iram fuge que hoſtis eſt ſapientie: et deviat a ratione. excedit menſuram iuſticie: amicicias rumpit: federa dividit. concordias perimit. aufert pacem pectoris. excludit ſabbatum perhennitatis. ut no. per Gup. lv. diſtinc. ſi evangelica. in prin. ar. xi. q. iij. irati. et c. ad menſam. ad quod facit verſus. Ira furor brevis eſt tempeſtas cordis et ignis.

Ira eſt triplex.

b ¶ Malis ceſſantibus. ut. ſ. deus peſtilentias et fames et ceteras plagas. de quibus legitur. ff. i. reſpon. miſericorditer moveat et depellat. xvi. q. i. reverentiam. et hoc eſt primum quod hic petitur a miſerante domino. alia tria hic ſtatim ſequuntur in littera afflicta etc.

c ¶ Capropter. iiij. pars in qua poſt multas mortalitates pretactas deſcendit propicius ab intentum antiquitatem premittens.

d ¶ Deliberatione provida. i. ſup licito ſtabilita. hoc autem dico quia duplex reperitur deliberatio. Eſt enim deliberare multa in animo congeſta verſare et reminducere et ſubtiliter excogitare quid propoſitorum ſit faciendum; venire autem contra deliberationem vacillantem omnino peccatum non eſt. et licet circa meritorium agitetur vel ſaltem veniaſſimum eſt: cum ſit dare gradus in peccatis venialibus. ut no. xxv. diſtin. §. alias. ver. lingua. Item deliberare eſt ex multis verſatis aliquid eligere et proponere facere et tunc venire contra deliberationem talem ſuper actu licito peccatum eſt mortale ſecundum hug. xvij q. i. qui bona. ubi dicitur in textu quod aliis meritum perdunt. quod tamen non fit niſi per mortale peccatum. ſecundum hug. ibidem. quaſi hoc caſu votum violare tacite videatur.

e ¶ Certis temporibus. puta temporibus rogationum ante aſcenſionem domini: quando cantantur letanie pro peſtilentijs et alijs plagis amovendis. de conſe. di. iij. regiones. facit quod no. ſupra. §. pro xi. in glo. ſi. per hunc namque modum legitur ninivitarum urbis everſionem evaſiſſe. luce. x. de pe. diſtinct. i. ninivite. Ad tres quoque proceſſiones in anno chriſtum in terris nos inſtruxiſſe canit eccleſia. Prima fuit in purificatione matris domini quando ipſe a matre ſua et parentibus cum oblationibus eſt in templo preſentatus. Secunda proceſſio generalis fuit quando chriſtus pro ſalute noſtra ad paſſionem venturus a fidelibus turbis proceſſionaliter cum laude et gloria eſt receptus. nam in evangelio Jo. xij. c. legimus. acceperunt ramos palmarum et proceſſerunt obviam. nos igitur cum plebe hebrea dicamus: Cum prece/ voto/ hymnis. aſſumus ecce tibi. Tertia proceſſio generalis fuit tempore aſcenſionis domini. quando chriſtus diſcipulos ſuos foras uſque ad montem oliveti duxit. ubi videntibus illis celos aſcendit. ſic ergo ad imitationem diſcipulorum chriſti omnes fideles tam clerici quam laici ſacerdotes chriſti inſequentes: non autem uſurpative deridentes huiuſmodi tempore debent egredi: et illuc dirigere greſſus ſuos et corporis oſtenſiones et mentis intentiones qui ſciunt ſuum redemptorem preceſſiſſe. alias qui ad proceſſionem tantam ire et crucem et ſuum vexillum. ſ. regis noſtri ſequi per cauſam. ſ. improbabilem ſe retrahit ſeu retardat: ipſe ſibi teſtis eſt quod chriſti miles non eſt: nec de chriſti exercitu debellator ar. ad omnia predicta. auten. de ſanctiſſi. epi. §. ſi quis etiam cum ſacra miſteria. cum. §. ſe. uſque ad. §. ſi quis etiam in hoc caſu coll. ix. in eo quod le. et no. de letanijs. xxxvij. diſtin. quando.

Proceſſio triplex per chriſtum facta fuit.

f ¶ In quibus. ſ. proceſſionibus.

g ¶ zelo devotionis. hic ergo zelus accipitur in bona ſignificatione ſic alias cum dicitur zelus domus tue comedit me. xxiij. q. iij. qui peccat. accipitur etiam quandoque in ſignificatione mala. ut. l. di. ſi qua femina. ita quod accipitur pro inſecutione amoris vel invidie. unde verſus. zelus amor tibi ſit bonus: aut ſaltem invidioſus. zelus ſuſpicio necnon imitatio zelus. zelo cupit nimium ſic invidet ac imitatur. le. et no. auten. de

Zelus qualiter accipitur.

accenſus: orationib⁹ ad[a] miſerendū dominū[b] prouocaret: et ne[c] vicio[d] ingratitudinis arguat: de collatis beneficijs deo grates exhibeat et laudes[e] exoluat. ¶ Quod[f] nos digna[g] emulatione ſequentes ſtatuendo precipim⁹[h] vt i oibus terris legatiōis noſtre quolibet anno: in craſtino octaue pentecoſtes fiat[i] vna proceſſio publica et ſolēnis: i[k] qua conuenientes[l] fideles tam religioſi q̄ ſeculares de[m] pace miſericorditer reſtituta deo[n] gratias exoluentes orent[o] ad dominum: vt ipſe conuerſo[p] furore: regnorum et terrarum ipſarū gubernacula[q] dirigat: pacem[r] fidelibus tribuat: et reſtitutā concordiam cō tinuet et confirmet: et terram ſanctam: quam ſuo proprio ſanguine rubricauit[s]: ad[t] laudem et gloriā nominis ſui reſtituat cultui chriſtiano.

monachis.§.cogitandum.in fi. colla.f.
a ¶ Ad miſerendū. et hoc rōne vt dixi.ſ.§.proxi. in glo.fi.in fi.
b ¶ Dñm prouocaret.ſ. populus caſtigatus qð eſt ſ.et deo recōciliatus. alſ enim cum is q̄ diſplicet ad interceden dū mittitur/irati anim⁹ ad deteriora p uocat.ſ.preces nō exaudiendo. penā infligēdo: vel cadere pmittendo. vt le. et no.p Sup.xlix di.c.i.Itē orās nō meret cuȝ fiducialiter non poſtulat ſed tē tando. vñ legit tentās deū eius miam nō prouocat: ſed potius eius irā excitat poſuiſtis nobis tempus miſerationis dñi et in arbitrio noſtro diē ꝯſtituiſtis et. Judith. viij.c. Joannes de athon.

Odio exaudi tur ſi p placentē deo porri gitur.

c ¶ Et ne. verſiculus aſſignans aliam cauſam principalem proceſſionis faciende. nam premiſit ſ.e.§.vnā cauſam principalē ſed ad improbandū dei miſericordiam in amotione plagarum.
d ¶ Vicio ingratitudinis.de quo le.et no.ſ.e.cō. gra.in prin.propter hoc nāqȝ dñi liberal munificētia merito reuocat.C.de liber.et eorū liber.l.ij.ff. de reuocā.donat.l.fi. vñ legitur dñificētie et cōmunionis nolite obliuiſci.ad hebre.vlti.c.
e ¶ Laudes exoluat.ſ.pplus caſtigatus ad proceſſionē ꝯueniēs exēplo ipatoris ſctiſſimi iuſtiniani. C.de offi. prefecti pretor. af. l.i.§. ergo poſt tanta beneficia.Jo.de athon.
f ¶ Quod nos. v.pars.et dic.ſ.antiquos patres vt patet.§.proxi.in prin.
g ¶ Digna emulatiōe.i.amoroſa imitatiōe.Et p expoſitione iſtius termini dic vt no.ſ.e.conſtitu. vnitatem.§.nos igitur.in prin.
h ¶ Precipimus. ergo penā habet hoc preceptuȝ ſi non fiat.xiiij.q.i.qð precipit ſed tū quicquid dixerimus hoc preceptū a regnicolis anglie non ſeruatur quo ad ſctētiā ſup quo vide qð no.ſ. in cō. otho.quoniam de habitu.j.reſpon.in glo.hec conſtitutio.Jo.de athon.
i ¶ Fiat. ad cōuocationē preſidētis in loco.
k ¶ In qua.ſ.proceſſione ſolcant de qua leg.j.c. cōſti.moniales.§.vlti.
l ¶ Cōuenientes. etiā p hmōi indulgētias allicien di.ar.extra de reli.et vene.ſctōrū.c.i.§.fi.i cle. De hmōi tn̄ indulgētijs caueat penitēs ne eū intētio mala decipiat.ſi enī diceret in corde ſuo pro.vij.laboribus indulgētiarū vel p tot laboribus pctis poſſum habere remiſſionē.vij.annoȝ penitētie mee:

Indulgē tie q̄liter ſunt obti nende.

nō valet ei remiſſio ex quo fūdat intētionē ſuā in collatione denarij vel alterius rei: qð dat vel facit ſed ſi credat q̄ eccleſia poſſet talē remiſſionē facere que illū ad aliquod bonū opus faciendū inuitat cauſa deuotionis.q. in recompenſationem illius quod ſibi relaxatur: tunc valet et talis remiſſio. et hoc no.hug. de pe. di.i.quem penitet. nā et ſi ſimplex ſacerdos in foro penitentia ſi annos et dies habita deliberatiōe preſtaita pro voluntate ſua diſcreta pōt indulgere..vt no.Sup. poſt Innoc. ex de pe. et remiſ. in indulgentie.li. vj.ſed vide illū qð no.xiij.q.ij. tempus.in fi.
m ¶ De pace. pax eſt trāquillus actus ſecundū yſido. vel id eſt trāquilla libertas ſeu diſcordie finis. v tuo.Sup. extra de offi.leg.c.i.lib.vj. vtinā itaqȝ pax predicata ladys/cū voluntate concordet. lxxxiij.diſt. diaconi qui in fi.
n ¶ Deo gratias exſoluentes. vt per .l.alſ. ſupra e.§.i glo.fi.et arg.extra de reli. et . ſi hominū.j.reſpon.in cle.
o ¶ Orent. huiuſmodi orationes extra ordinarie ſunt ſed de horis ordinarijs et breuiter de tota materia orandi no.Jo.an.per modum ſumme.ex de reliq.et ve.ſi dñm.§.pe.ver.orationes in cle.
p ¶ Conuerſo furore ſuo. hoc dic vt no.ſupra.e. .§.ipſe vero in glo.ſic alibi.et pro iſto termino dicas q̄ dicitur furor nunc amor nunc indignatio. Ira dicitur furioſus q: feratum ictu ſertur. vnde dici conſueuit hic furit.i.iraſcitur vel ſeuit. inde furibundus.i. valde iratus ſm pap.nci.Sup.l.di. ſtudeat.ver.furor.
q ¶ Gubernacula dirigat. vt patet in. l.alſ.ſupra .§.proxi.in glo.fi.
r ¶ Pacem fidelibus tribuat.ſ.tam mentis q̄ corporis: cum non ſit niſi pacis auctor. v t le.et no.p w.extra de ſepul.dudum.§.i.in cle. nam ſi regnet murmur peccati mortalis vł inquietitio exterior non habitat ibi xp̄us. vt ibi no.w.
s ¶ Rubricauit. per ſuū ſanguinem quem ibidē fudit ſpecialiter intitulauit xp̄us ſic e xtra de bap. .§.i.ver.caute tū.
t ¶ Ad laudem nominis ſui. naȝ ſub et apoſtolus oīno quodcunqȝ facitis in verbo aut in opere oia in nomie domini noſtri ieſu chriſti facite: gratias agentes deo.ad col.iij.c. vt ſic honorificetur in oībus miſericors dñs et iuſtus.

a ¶ Honoris eccleſiaſtici. hec conſtitutio nõ habetur. ſ. in conſtit. otho.
b ¶ Converſatio. ſ. honeſta.
c ¶ Unitatem. ſ. prebens qd. J. ſtatim ſequitur.
d ¶ Meritum. ſ. augens qd eſt. J. et ſic referas ſingula ſingulis.

vtroq; in glo. ſ. et vide hic queſtionē quā queſiuit ſ. e. cõſti. ad tutelā. §. ad hec in glo. vnde rector.
p ¶ Per que. i. per quas curā / operā / et diligētiā
q ¶ Ad reſtaurationē. ſ. deperditorum.
r ¶ Et cõſeruationem. ſ. retentorum.

e ¶ Placabilia ſ. faciat vota et etiā facit illa eē vota vt exaudiantur: hoc vult dicere hec lra.
f ¶ Ex diuerſo verſiculus.
g ¶ Cõculcata. i. oppreſſa.
g ¶ Effundat. prout vtrumq; hmõi probatur de pe. di. i. reges quoq;. ꝛ. c. ſaul cū. c. ſe. vſq; ad c. hinc peites. ꝛ dixi. ſ. c. i phe. §. ſane. i mag. g. p⁹ medium.
h ¶ Deſideria inordinata. vir ga modeſtie et diſcretionis nõ cõmunita. ſ. e. cõſti. i phe. §. i. ver. ſz effrenis.
i ¶ Et inexorabilem. i. orōnes ſibi fuſas obaudientē propter demerita eorū pro q̄bus orat.

Eccl'ia ſp orare debet. non tñ eccleſia habet ceſſare a profuſione precū vt ponitur p multas auctoritates de peni. di. i. ſportuna.

k ¶ Proinde. ij. pars.
l ¶ Sup cuſtodias gregis ſui. de hoc dic vt le. et no. ſ. in cõſti. othō. q̄d ad venerabiles. ſ. reſpō
m ¶ Sctē obedientie. ſic. ſ. c. cõſti. paſtor bonus. §. ſane.

¶ De legendis cõſtitutionibus.

¶ Summariū.

¶ Archiepi ꝛ epi cuſtodie gregis ſui vigilant ſupitē dentes ꝛ circa reformationē et⁹ ſolliciti: cõſtitutiões ſctōꝝ cõtra prauos mores latas faciāt obſeruari: et huius cõcilij cõſtitutiones ſinguli prelati in ſcriptis habentes quotannis in ſinodis ſuis faciant plegi.

Honoris[a] eccleſiaſtici cõſeruatio[b] catholice fidei vnitatez[c] ꝛ meritū[d] prebēs ꝛ augēs grām ꝛ pacē: pquirit a domino populus chriſtian⁹ et apud miſericordē patrē p ſctē matris ecclie reuerentia placabilia[e] et exauditiõe digna facit vota illorū. Ex[f] diuerſo vero diuerſa et cõtraria p̄rſ⁹ eueniūt vt fidē ꝛ vnitatē ſcindant cõculcata[g] religio irā et indignationē oipotētis effūdat[g] ſup ppl'm exlegē p ſua deſideria[h] iordiata naufragantē: ꝛ[i] iexorabilē reddat miſericordis domini pietatē Prouide[k] ad ſeruanda hmõi poſitos a domino ſup[l] cuſtodias gregis ſui archiepiſcopos et epiſcopos ſalubriter excitamus: ꝛ eis i virtute ſancte[m] obedientie diſtricte p̄cipimus: vt ad eccleſiarū et eccleſiaſticarum perſonarum tuitionem[n] ſeu cuſtodiam ſollicite inuigilēt et intēdant circa reformationē ipaꝝ paſtoralē curā et operā[o] ac intentā diligētiā apponentes: per[p] que eccleſie et eccleſiaſtice perſone plurimū ad[q] reſtaurationem et[r] conſeruationem poterunt adiuuari. Contra[s] eos vo q̄ i his eorum iuriſdictionē et opus impedire tentauerint ſanctorum patrum romanorum põtificum et noſtras conſtitutiones contra[t] talia pmulgatas obſeruēt et faciant obſeruari ſub penis que in his cõſtitutionib⁹ exprimunt[v]. ¶ Ne[x] aūt ignorātia conſtitutionū[y] ipſaꝝ ab[z] earū obſeruātia quēq; poſſit auertere[a] p̄cipim⁹[b] vniuerſis archiepiſcopis et epis abbatibus[c] ꝛ prioribus exēptis necnon ꝛ cathedraliū eccleſiaꝝ capitul' vt oia ſtatuta hec q̄ i[d] hoc nr̄o cõcilio ſūt pmulgata i[e] ſcriptis

ſ ¶ Cõtra eos. verſiculus.
t ¶ cõtra talia. ſcz oppſſiua eccleſiarū ꝛ eccleſiaſticarū pſonarum vt le. et no. ſ. e. cõſti. ad tutelā ar. cx̄ de conſti. in prin.
v ¶ Exprimunt vbi plene i ipis cõſtitutionib⁹ ſūt expſſe vt ſatis dixi. ſ. i cõ. otho. ad clamorem. ꝟ. in aditorium i. g. ſ.
x ¶ Ne autem ignorantia. tertia pars.
y ¶ Cõſtitutionū ipſarū. ſ. papaliū ſeu nraꝝ in hac parte.
z ¶ Ab earū. ſ. conſtitutionū.
a ¶ Auertere. p aliquā palliationē coloratam ar. ex̄ q̄ ma. ac. poſſunt. c. cū in tua. ff. de decre. ab or. faci. l. vl.
b ¶ precipim⁹. de hoc dixi. ſ. cõſt. pri. §. vlt. in princi.
c ¶ Abbatib⁹. repete exemptos q̄ iuriſdictionē habēt ſepatam extra ius cõe vt ptz exēplū i cõſti. otho. cū nõ ſolū. §. vlti.
d ¶ in hoc nr̄o cõcilio. ſ. a phemio iſtaꝝ cõſtitutionum vſq; huc. Et ſic ē hic ar. q̄ tractatus hic ſequens de monachis non fuit editus nec publicatus in dicto concilio iſto nec eſt perlegendus in ſinodis epiſcopalibus nec prouincialibus.

n ¶ Tuitionē. facit. ſ. c. cõſti. ad tutelā p totum.
o ¶ Operā ac intentā diligentiā. ergo nedū p ſuū officium promotū ſed ex ſuo mero officio de q̄bus officijs dixi. ſ. in conſtit. otho. ad eludendum. §. in

e ¶ In ſcriptis. de hoc dixi. ſ. in conſtit. otho. in

pꝛohe.§.ſi. Joannes de athon.

a ¶ Annis ſingulis. ex ſupabundāti hoc ſit de iu re ſufficeret noticia poſt publicationem vnicam vna cum fluxu duoꝛū menſium a tempoꝛe publi cationis huiuſmodi ad arctandum quēcūq̄ ſubdi tum. auten. vt uoue conſtit.§. ſancim⁹. colla. vj.ff. de pub. s vect.l. vlti.§.l; et dixi de hoc.§. e.conſti. ad tu telam in ſi.

b ¶ De vbo ad verbū.ar.ff. de legi.l. iure ciui li. Non tamē p hoc intendit cir cūducere rectā intelligentiam verboꝛum. vt. eo. titu.l. ſcire leges. extra de verbo.ſigni.in intelligentia.et.c.pꝛeterea. Joannes de athon.

habeant: et ipſi archiepiſ cpi eadē in modis ſuis an nis[a] ſingulis de[b] vbo ad verbū perlegi faciant di ligenter.

¶ De monachis ꝛ canoni cis regularibus et monia libus.

¶ Summariū.

¶ Monachoꝝ pcipue oꝛ dinis ſcti benedicti: qbus pꝛimatū dat refoꝛmatio nē pꝛimiſſiſtituet ſtatutis

r Egnum[c] celoꝛum māſionib⁹[d] inul tis teſte[e] veritate diſtin ctum: de mundo iſto qua ſi[f] de toꝛculari ſibi expꝛi mit et colligit incolas[g]: p[h] varias incedentes virtu tum ſemitas: ꝛ extra[i] mū di ꝯtagia p diuerſos cācel los pnie ſalientes māſio num celeſtiū tabernacula

c ¶ Regnū celoꝝ. Hic icipit materia de mona chis que vſq̄ ad finem iſtatuꝝ cōſtitutionū durat. ſaluo eo qđ dixi.§.ꝯſti. pꝛoxi.§. vlt.§. uſo cō alio. et hic tractatus nō habet.ſ.in cōſti. otho. niſi quatenus tangit.c. audiuimus.

d ¶ Manſionibus multis.i.meritoꝝ ꝓmiationi bus diuerſis. vt ibi patet.

e ¶ Teſte veritate.i. xpo dicente In domo patris mei multe māſiones ſunt.io.xiiij.c.in pꝛin. de pe. di.iiij.§. poſtq̄ .alſ.§.finis.

f ¶ Quaſi de toꝛculari. qđ calcauit xp̄s pꝛeſſuris diuerſis. vt le. Eſa. lxiij.c.

g ¶ Incolas.ſ.in perpetuo manſuros. arg.C.de incol.l.vj.l.x.

h ¶ Per varias ſemitas. vt ptz i hiis q̄ dixi.§.c. ꝯſti.in pꝛohe.§.ſanc.in pꝛin.magne glo.

i ¶ Extra mundi cōtagia.ſ.q̄ in exilio.i.ex natu rale ſoliū debet monachi eſſe ſeq̄ſtrati vt no. Sup. xlv.diſ.cū beat⁹. ita q̄ quiete occupatiōibus ſecu laribus vel mundanis nō dolētes nec plicati cōte platione iugi et meditatiōe triſti iux ſenſum nois monachalis dño famulent.xvj.q.j.ſi cupis.et.c. placuit.ij.ex de ſyndico.c.i.no.w.ex de exceſ.pꝛe la.c.frequēs.l pꝛin. in cle. Abſit ergo q̄ monachi aliqui ſe extrahāt ad vitā actiuā ſeu mittāt manū in aratrū reſpiciētes retro.ex de apoſt.c.quidam. et ſic nō ſint apti regno dei.luce.ix. ex de voto ma gne.§.i.Ad aratrū vero retro reſpicit q̄ poſt eroꝝ biū boni opis ad mala reuertit̄ q̄ reliquit ꝫ greg. de pe.di.ij.pennata.le.et no.p Sup. ex de elect. quoꝛūdam in pꝛin.lib. vj. Quid ergo dicemus de monachis noſtri tempoꝛis qui cum regulā ſancti benedicti ſeruare voto vouerūt domino nō abſq̄ impugnatione caſſinioſa uet non et canonibus ac

Mōchos eē cōuerſatio.

traditionibus ſanctoꝛum patrum indies contra ſtātur expꝛeſſe. vt patet in negligendo recitare ca nones. vt.ſ.c.pꝛoxi.in acceptione pecunie pꝛo cal ciamentis ſeu aliis neceſſariis comparanđ et aliis pleriſq̄ ſpeciebus pꝛopꝛietatis vt iſta.c. q; vero. et.ca. quidam. et.c.ad ſirmaꝫ. et.c. venalitꝰ. Itē de eſu car niū et pꝛecioſi tate ciboꝛuꝫ.ſ. c. ad hec qm̄. et c.idem.cuꝫ duo bus.c.ſe. Item in venditatiōe liberationuꝫ et diminutiōe in trium canonico rum. vt.ſ.e.c. volentes.ıu ſi. Itē i annuali redditiōe ratio ciniozuꝫ.ſ.c.de pꝛelatis et bꝛe uiter i pluribus quaſi ne dicam⁹ in ſingulis arctā viā regularē que ducit ad vitā adiicientes de qua ſ.c.pꝛoxi.ad hoc qm̄ in pꝛin. in laxam latitudinis viā que ducit ad moꝛtem miſerabilē declinare feſtinant.ſ.c.§.ſi.certe eos niſi detracta regula quā pfeſſi ſunt ſaluare neſcio qui penas ſtatutas icur rant: vel niſi certe pene ſtatute nō ſunt quin ſaltē moꝛtaliter peccent.ar.in hoc qđ dixi.§.in conſtit. otho. baſilicarum.§.et ne in glo. huiuſmodi contē ptus.nā multo ſaluꝺꝛius eſſet religionē nō intra re q̄ regulā pꝛofeſſam infringere.ar.in hoc qđ di xi.§.i pꝛin.huius glo. q; Turpius eiicitur q̄ non admittit hoſpes. extra de iureiur.c.quēadmoduꝫ .§.i. Cōtemptoꝛes vero canonum non qualitcūq̄ ſimplici peccato moꝛtali peccant: ſed in ſpiritum ſanctū inſtinctu cuius canones facti ſunt.xxv.di. illud. xxv.q.i.c.nulli phas.et.l.di.ſi dyaconus.et c.ſi ille.de pe.di.i.§.quod autem.ver. ſicut eſt hec blaſphemia. Nec eos excuſat abuſus eoꝝ tempo re diuturno.q.tranſgreſſio pcepti diuini ſeu cano nici periculum ſalutis inducit: ideo tāto ſunt gra uioꝛa peccata q̄to in felicem aiam detinēt diutius alligatā. extra de conſu.c.cū tanto.ff. de re milit. l.q̄ cū duo.§.leui⁹ Nec eos certa ſcia tolerātia ſeu deſidia abbatꝫ i hoc excuſat qđ dicā.ſ.c.ꝯſti.poꝛro .§.nos autem.in pꝛin.magne.glo.q; contra pꝛece pta regule non valet abbatis diſpenſatio expꝛeſſa puta quod habeat monachus pꝛopꝛiuꝫ vel huiuſ modi.xi.q.iij.ſi quis epiſcopus. cuꝫ.c.ſe.et ſe. ſal uo eo quod no.ſ.c.conſti.§.q; vero. in magna g. in pꝛima queſtione ergo multo foꝛtius uec in tali bus excuſat monachum ſola diſpenſatio abbatis: cum plus operetur conſenſus expꝛeſſus q̄ tacitus ff.de re milit.l.expꝛeſſa nocent.C. de conſtitu.pe cu.autenti.ſi quando in fiñ. Immo licet dicamus in pluribus pꝛeceptis cōtra regulam abbatem diſpenſare poſſe. vt dicam in glo.ſ.c.conſtit.poꝛro. .§.nos autem.vt.§.alſ.tamē hoc verum eſt tantū

Clericus.

Canonū contēpto res peccāt in ſpm ſcm.

quãdocũqʒ eſt vtraqʒ diſpenſatio: q2 abbas lance mentis ſue directe penſat et ponderat quid magis expediat ſequi regule ⁊ canonis rigorẽ: vl' ei eq̃tatis diſpẽſationẽ ꝓferre. an monach⁹ hoc admittit benigno fauore et zelo obedientie nõ ꝓteruia vel oſtẽtatiõe ſimulata. vt ſic diſpẽſatio dicatur diſcreta penſatio vt no. Guy. eẽ de elec. li. cand. ſ. carere. li. vi.

Papa ſine cauſa diſpenſãs peccat.

Alioqui etiã ſi papa diſpenſaret ſine cauſa cã cũ monacho in talibus ꝓhibitis peccat diſpẽſãs et ille cũ quo diſpenſatur. vt ſignãter no. Inno. extra de ſta. mo. cum ad monaſteriũ in glo. nuſi ex cãem Re diũ ergo neſcio niſi q' emẽdent ſenes id qđ pec cauerint iuuenes. nam i quacunqʒ hora pctõr conuerſus fuerit et ingemuerit:

Nota.

vita viuet et nõ morietẽ. eze. xviij. et de pe. diſ. i. §. hoc idem. ſ. c. ꝯſti. c. ſi. alioquin ꝓter ſalutis diſpẽdiũ: cũ nec regule coarctatio nec canonũ cohercio nec dei reuerẽtia remedij vel emendationis aliqđ attulerint: ſumme timendũ eſt de ſubuerſione tãte religionis ita q' ꝓpter eoꝝ obſtinatã improbitatẽ dñs vineã ſuã alijs agricolis locabit excolẽdã. Math. xxi. c. ar. in hoc qđ dixi. ſ. e. conſti. cũ honeſtatis. i glo. pe. dignũ eſt eni vt careat noĩe qui caret operis et rei executiõe. lxviij. diſ. §. qđ autẽ. C. de epi. ⁊ cle. l. decernim⁹ i ſi. C. de defen. ci. l. defenſores. vel. C. de ferij. l. anullo. nouit ille qui nichil ignorat me hec nõ ſcripſiſſe i detractionẽ ſctẽ religionis ſʒ ad recõciliandũ edificationẽ modeſtie re(gularẽ. ſ. c. §. ſi.

a ¶ Varijs ꝑmioꝝ ſtipẽdijs. hec regula exponit illud qđ le. ſ. e. in prin.

b ¶ Inter omnes. ij. pars.

c ¶ Huiuſmodi. ſ. ieedẽtes. ſ. ꝑ penitẽtie ſemitas.

d ¶ Deo proximũ. in factis ergo meritorijs ſicut i ieiunijs/ orõnibus/ vigilijs/ et hmõi: magis premiabitur religioſus q̃ ſeipm deo obtulit q̃ ſecularis. nã et magis penitet in factis meritorijs. ar. in hoc qđ le. et no. xl. diſ. homo xpianus. no. Io. eẽ de reli. ⁊ ve. ſãc. c. i. §. i. ꝓpe ſi. v. i cibũ. in cle. Iuxta qđ dubitari poſſet an ſtatus mendicãtiũ ſit perfectior q̃ iſtoꝝ? videtẽ hic q' nõ. Itẽ apſus dicit beatius eſt dare q̃ accipere. xx. ca. in ſi. et ſcribit eẽ de cele. miſſa. c. cũ marthe. §. i. v. ſanc. q̃ rõ facit q' ſtatus bonoꝝ qui dant de ꝓprio ꝑcellit vtriuſqʒ ſtatũ pretactũ. xl. di. nichil eſt. Sed cõtra facit ꝓ mẽdicãtibus illud euãgelij. Math. xix. c. ecce relinq̃mus

varijs[a] ꝑmioꝝ ſtipẽdijs ingreſſuros. ¶ Inter[b] oẽs hmõi[c] ſctm ⁊ deo[d] ꝓximũ ordinẽ[e] monachoꝝ per virũ illũ venerabilẽ vite gratia[f] et noĩe benedictũ docẽte[g] ſpiritu ſancto inſtitutũ et eleuatuʒ ad chriſmata[h] meliora: q̃to ꝑ altioris[i] vite grad⁹ a diebus antiq̃s de terrenis triumphanteʒ attendimus: et regnum dei ſancta violentia rapiẽtem[k]: tãto cura maior nobis illius[l] incumbit perſeuerare decorẽ: munire ſãctimoniã[m]: ⁊ immiſſionẽ[n] ꝑ angelos malos precludere: atqʒ illatos ab hoſtis gladio et inſidijs ſanare lãguores. ¶ Quoniã[o] igitur hec ſancta religio aliquibus ſolutis[p] conſtãtie[q] nodis dum in luxum labentem ad tramites latitudinis[r] q̃ ducit ad morteʒ miſerabiliter decliauit: occurrimus[r] ſub diuino cõſilio et ſpe celeſtis adiutorij: vt officij[ſ] noſtri debito circa oportunaʒ reformationeʒ ſalubriter inſiſtamus.[t]

oĩa ⁊c. et facit qđ no. ſ. e. cõſti. xpiane. §. ex hijs. in glo. tanq̃ bona circa mediũ. Solutio hmõi dubitationis theologis eſt relinquenda. vt not. Io. eẽ de regularibus vt ꝓfeſſores. v. nõ mendicãtiũ i cle.

e ¶ Ordinẽ monachoꝝ. quoꝝ vita ſubiectionis verbum habet. vij. q. i. hic neq̃q̃. §. ſi.

f ¶ Gra ⁊ noĩe bñdictuʒ. vt ſic nomẽ ſuũ ſit cõueniẽs rei. iſti. de donat. §. eſt ⁊ aliud.

g ¶ Docẽte ſpũ ſctõ. donũ hmõi ſupat oẽs legeʒ. vt ſcribitẽ metrice. Tu ſpũs vbi vis. tua mũera diuidis vt vis. vt. not. Io. eẽ de reli. do. c. i. in ſi. in cle.

h ¶ Chariſmata. gratioſa dona vel ꝑcioſa et potiora ſpũalia

i ¶ Altioꝝ. als arctioris.

k ¶ Rapientem. ſ. ordinem qđ eſt. ſ.

l ¶ Illius. ſ. ordinis ſancti benedicti.

m ¶ Sctimoniã. de qua dixi. ſ. e. cõ. q2 plerũqʒ. §. i. de hoc etiã habetẽ eẽ de ſymo. qm̃ ſymoniaca.

n ¶ Et immiſſionem per angelos malos. vt in pſo. Attendite popule meus legẽ meaʒ. Sed de angelis bonis et eoꝝ miniſterio no. Io. eẽ de re. et venera. ſctõꝝ. c. ſi dñm. §. i. ver. ex miniſterijs. in cle.

o ¶ Quoniã igitur. iij. pars.

p ¶ Solutis. i. diſſolutis ſeu laxatis.

q ¶ Conſtantie. ſ. regularis.

r ¶ Latitudinis q̃ ducit ad mortẽ. eſt eni lata via q̃ ducit ad ꝑditionẽ et multi tranſeũt ꝑ eã. Math. vij. c. Nunquid ergo plures dãnabũtur q̃ ſaluabũtur? videtẽ q' ſic ꝑ auctoritatẽ ꝑdictã. Cõtra videtẽ ꝑ hoc qđ le. et no. ꝑ orig. ſ. c. ꝯſti. iuſtus. i. reſpon. poſt ꝑn. v. miſericors eni. Sed ibi illa opinio reprobatẽ tñ ſolutionẽ huius q̃ſtionis credo patrẽ in ſua ꝑtãte retinuiſſe. vt not. Io. eẽ de ſum. tri. et ſi. ca. ſidei. §. i. v. oim. naʒ potẽs eſt ſemꝑ deus i morte vt liberet ꝓut vult q̃s ex iuſticia dãnare poſſet de pe. di. vij. c. vlti. et ꝑ totũ. r ¶ Occurrimus. ſ. labilẽ luxũ ꝑdictũ. ar. in hoc qđ le. ⁊ no. ſ. i cõ. otho. vſum. §. huic igitẽ in ꝑn. Si eni ꝓ cãis corporalibus ⁊ ꝑcedẽtibus cogitamu⁹: quãto magis ꝓ aiarũ ſalute eſt prouidẽtia nẽe ſolicitudinis adhibenda? autẽ. vt cũ de ap. cog. §. oibus. colla. viij.

Damnabũtur ne plures q̃ ſaluabũtur?

ſ ¶ Officij nři debito. ſic. ſ. c. ꝯſti. in prohe. §. vl.

t ¶ Inſiſtamus. que diligẽs inſiſtẽtia appet ꝑ traditionẽ articuloꝝ ſic ſequẽtiũ ita hoc tñ videtur quaſi ꝓhemiũ ad ſequẽtiã regulã ſcti bñdicti confirmãtia ⁊ ducẽtia ad regnũ celoꝝ. de q̃. ſ. e. i ꝑn.

¶ De pꝛofeſſione nouitiorum facienda.

¶ Summariū.

¶ Ois vtriuſq; ſexus cu tus ītereſt nouitioꝝ ſuſcipere ꝓfeſſionē: niſi eā iuxta ꝯſtitutionē legati opoꝛtuēſis ſtatiz elapſo āno ꝓbatiōis ſuſcepit: aut nouiciū ſeu nouiciā recuſantez exire coegerit: īfra menſē poſt elapſū ānū: nec canonicū habuerit īpedimētū: oībus ſextis ferijs in pane et aqua ieiunet donec illū aut illaz ꝓfiteri coegerit. Neq; cuiq̄ nouicio ante ꝓfeſſionez committatur officium aut miniſterium.

Sane[a] bone memoꝛie opoꝛtueſi. epūs ſancti Nichei in carcere tulliano diacon9[b] cardinalis et apl'ice ſedis legat9 inter alia de ſtatu mona. hoꝝ ꝓuida deliberatione conſtituit[c]: vt[d] qcunq; admiſſ9 eſt i[e] monaſterio ad ꝓbatiōnē/ ꝓfeſſionē[f] incōtinēti faciat āno ꝓbationis elapſo: aut exeat de eodē. Alioquin abbas vł pꝛioꝛ q aliquē ſine ꝓfeſſiōe ſuſtinuit vltra ānū ꝑ ꝓſidētes in capitulo grauit[g] puniaꝝ: et nouici9 q ſic fecerit ꝓfiteri cogaꝝ vł haberi[h] debeat ꝓ pꝛofeſſo.

¶ Nos[i] autem vt expꝛeſſa inſtans[k] pena coerceat: quos dilata z tacita ſub cōfidētia ipunitatis nō[l] cohibet a delicto: adijciēdo ſtatuim9: vt abbas[m]/ pꝛioꝛ/ vel abbatiſſa cuiuſcunq;[n] oꝛdinis vel religionis exiſtāt q nouiciū[o] ꝓfiteri nō[p] fecerit[q] āno ꝓbatiōis elapſo (niſi canonico fuerint īpedimēto[r] detēti: vel nouicius ille monaſteriū[s] exierit) infra menſem: taz diu in omnibus ſextis ferijs i

a ¶ Sane. cōtinuatur tractatus de monachis.
b ¶ Dyaconus cardinalis. ſeu poſtea opoꝛtuenſis epus factus. ꝟ. c. cōſtit. i ꝓhe. §. viii. ꝟ. vlt.
c ¶ Conſtituit. ſ. in ꝯſti. otho. audiuimus. §. adijcimus. vbi de hoc notatur. Joan. de athon.
d ¶ Vt qcūq;. ſcz maioꝛ. xiiij. annoꝝ. et vbi habit9 nouicioꝝ ab habitu ꝓfeſſoꝝ nō ſunt diſtincti et ſic totum illud dictū eſt planum per decret. extra de regulari. is qui lib. vj. et eo. ti. eos in cle.
e ¶ In monaſterio. nō mendicantiū qꝛ in mēdicātib9 aliquid aliud ſtatuitur. extra de regulari. nō ſolū. et c ſe. li. vj.
f ¶ Pꝛofeſſionē. ſ. expꝛeſſaz. et dicit ꝓfeſſio a pꝛofitendo. vt no. w. ex de elec. c. i. ꝟ. pꝛofeſſionez in cle.
g ¶ Grauiter puniaꝝ. Et ezz de coꝛrectiōe illoꝝ in his que concernunt regulā agiꝝ: tunc de plano pꝛocediꝝ. ex de accu. c. pe. Sed qñ cōtra religioſuz ꝓlatum pꝛocediꝝ vt ab admiſtratione amoueaꝝ tunc oꝛdo iuris q in veritate facti cōſiſtit nō autē in iuris ſubtilitate ſeruandus eſt. ex de accuſ. qualiter. ij. §. fi. ibi nō credimus vſq; quaq; ēꝫ. et no. ꝑ doc. e. c. verū. peruenerit. et dicto. ca. pe. in fi. In caſu ꝟo ꝓpoſito eſt iam pena certa de plano infligenda. j. pꝛoxi. §. in fi. et adde qđ dicaz. j. c. conſti. poꝛro. in glo. vt tractat.

Pꝛoceſſ9 cōtra religioſos q̄lis eſſe debet.

h ¶ Haberi debeat pꝛo pꝛofeſſo. ſ. tacite. ſed plus inducit pꝛofeſſio expꝛeſſa q tacita ns. Guy. liiij. di. ſi ſeruus. ar. j. e. §. fi. id hic cōpelliꝝ expꝛeſſam facere pꝛofeſſionē. cetera tacita in iſto pꝛimo reſpon. refricanꝝ. j. §. pꝛoxi. vnde ibi dicenda cū his q ſcripſi. ꝟ. in conſti. othonis audiuimus. §. adijcimus. hic ſi placet tibi ſufficiant.
i ¶ Nos autem. ij. pars.
k ¶ Inſtans pena. que plus faceret q cōminata. C. cōmi. epi. vel pꝛogrā. ꝑ totū. et hic ſequitur.
l ¶ Nō cohibet a delicto. vt ſic qs timoꝛ dei a malo non reuocat eccleſiaſtice ſaltē coherceat ſeueritas diſcipline: et quos fauus mellis non leniat/ fellis amaritudo cōpeſcat. le. z no. ex de elec. cū i cũctis. §. fi. et tēpoꝛalis pena coꝛripit quos ſpūalis non coꝛrigit diſciplina. ex de hereti. vrgētis.
m ¶ Abbas. potius eſt nomen officij q dignitatis. no. l. di. accedens. Item potius eſt nomen ſolicitudinis q oꝛdinis vel honoꝛis. vt no. ex de eta. et quali. c. tuā. i g. pe. et no. w. de reſcꝑ. c. i. in ꝓn. in cle. nō tñ ab eis oēz honoꝛē abdico. vt. ꝟ. in conſti. otho. qm̄ tabellionū. ex de pꝛiuiꝝ. abbates. li. vj. cum ſi.

abbas ante ſit nomē honoꝛis.

n ¶ Cuiuſcūq; oꝛdinis. non ergo hoc ſtatutuz reſtringitur ad oꝛdinem monachoꝝ tm̄ vt ptz ſupꝛa i conſtit. audiuimus.
o ¶ Nouiciū. ſic dictus eſt hic añ anni lapſuz vt leg. et no. ex de regularibus eos i cle. Aliter tñ qñq; accipiꝝ nouici9. vt no. w. ex de ſta. re. ne i agro. §. ſane. i fi.
p ¶ Non fecerint. cū tñ huiuſmodi nouicij i eius obediētia ſint cōſtituti: qui ſi inobediētes fuerint punienꝝ. vt le. z no. ex de ma. z obe. cū i eccl'ys. i fi.
q ¶ Fecerint. ſ. dicti pꝛelati ſeu pꝛeſidentes.
r ¶ Impedimento. de hoc dixi. ꝟ. in ꝯſti. otho. baſilicarum. et ne. in glo. pe.
ſ ¶ Monaſteriū exierit infra mēſez. a tpe anni ꝓbationis elapſi. et ſi dicamus hic loq̄ i caſu tacito ſupꝛa. c. j. reſpō. ꝟ. vt quocūq;: tūc cōtinet hic moderatis mēſis benignam et ſpālem diſpēſationem in tacite ꝓfeſſis ꝑ lapſum anni vt in decre. ibi alꝝ. cū poſt pꝛofeſſionē verā exiens redeundo ad ſeclm a fide et religione retro abeundo cū iure diciꝝ apoſtatare. vt le. et no. l. diſ. c. pe. in fi. vbi not. Guy. duo genera apoſtataꝝ. ſ. a religione ad ſeculuz et

monach⁹ a fide ad cultū ydolatrie. C. de apoſt. p totū Quod ſi a mona vero vult regula religioſorū nō mendicantiū non ſterio ex= corrigibiles ſubditos fugitiuos ſeu ptinaciter ob= pellit vbi ſtinatos a monaſterio excludi. vt le. et no. extra de ponetur. malo. et obe. cū eccleſijs. in fi. nō intelligas φ pro=
pter hoc abſol= uant ab obſer= uātia regulari ſcdm hoc multi poſt pfeſſiones affectarent tali ter deponi ſz ex cludūtur a mē= ſa cōi ⁊ cōi capi tulo ⁊ a cōi dor mitorio retru= dendi in aliquo ergaſtulo ſeu lo co carceroſo vt ibi not. p ab. et Jo. anō. et no. xxviij. q. i. φ ſi pniam. v. faci= le ptz. e. cōſti. p uenit. in fi. ⁊ ex de regulari. ne religioſi. de hoc no. p g. et doct. vbi not. i regl'a ptineri φ exiēs prima vice recō ciliat⁹ recipiaꝶ ſic ſcdo vel ter= tio. poſtea vero tūc ſciat oēm re uerſionis aditū denegari. quod tamen intelligitur vt. ē. dixi.

pane et aqua ieiunent[a] donec[b] nouiciū[c] illū fecerint[d] profiteri. ¶ Nulli[e] quoqꝫ nouicio āteqꝫ[f] pfeſſionē fecerit aliqđ officiū vl' miniſteriū ꝯmittaꝶ[g] cū[h] eo tpē ita regulari[i] diſcipline dedit⁹ eſſe debeat ⁊ intētus: vt[k] ad talia diuertere ſibi valde[l] pernociuum apertiſſime dinoſcatur.

¶ Ut cōſtitutiōes ſanctorum pontificum legaꝶ.

¶ Summariū.

¶ Iuxta cōſtitutionē dicti legati iubentis vt plati cōtinuo poſt regulā ſcribi faciāt cōſtitutiones ſūmorū pontificū ad morē ptcipue ptinētes vt ſunt i hoc ſtatuto memorate. ſtatuit vt eas ſic ſcriptas magiſter nouicior̄ ita diligēter ipſos nouicios eas doceat vt fere ediſcāt Et vt predicte cōſtitutiōes quotānis bis. ſ. i pricipio aduētus ⁊ in quadrageſima cōuocatis monachis in ſingulis capitulis perlegantur.

Porro[m] cū[n] ignorātia matrix erroris ita i itecitū ducat vt[o] cecus ābulans i tnebris illi⁹[p] nō ſētiat prius dānū φ incurrat: pdict⁹ legat⁹ ſalubri conſtitutione decreuit[q] vt abbates et priores continue poſt[r] regulam ſcribi

a ¶ Ieiunent. ſ. plati in hoc negligētes maximꝫ qꝛ bonū pueuit ex ieiunio de cōſe. di. v. ſunt tibi. le. et no. Guy. xxxv. diſtin. ſexto die.
b ¶ Donec. de hoc termino dixi. ē. e. cōſti. domus dei. §. quod ſi rector. ver. donec.
c ¶ Nouicium. non exeuntez infra menſem poſt lapſum anni probationis.
d ¶ Fecerint. i. ipſi prelati cōpulerint.
e ¶ Nulli quoqꝫ. iij. pars.
f ¶ Anteqꝫ pfeſſionez. ſ. expreſſam. de tacita vero φ ſit poſt lapſum āni pbatiōis. vt. ē. dictū eſt non fuit dubiū cū añ oēm profeſſionē nō dr pfecte religioſus. ſ. quo ad tractandū ꝯtingētia ſtatū monaſterij. ex de elec. ex eo. §. vlti. li. vj. Sed an pcutiēs

Nouiciū pcutiens eſt excoi= catus.

nouiciū nō profeſſuz ſit excōicatus? tenēt Inno. et Hoſti. φ nō. quaſi nō ſit pſona religioſa vt ipſi no. ex de regularib⁹. c. ſtatuimus. eorū tñ opinio in hac parte cōfunditur. extra de ſen. ex. c. religioſo. §. fi. lib. vj.
g ¶ Cōmittaꝶ. ex de elec. nullus. li. vj. ple. habeꝶ hoc ex de ſta. mo. ne i agro. §. ſanc prioratus in cle.
h ¶ Cum eo tēpore. ſ. φdiu remanet nouicius.
i ¶ Regulari diſcipline. ar. i hoc qđ le. et no. xviij q. ij. nullā. et facit qđ ſcripſi. ē. e. ꝯſti. in prohe. in pn. Ut tñ ſcias ſm regulā ſcti bñdicti diſciplinaꝫ

monachi delinquētis in. vij. gradibus conſiſtere. monachi Primo enī ſit ſecreta monicio. Scdo publica capitularis correctio. Tertio ſimplex ſeu minor excōicatio. Quarto ieiunij inflictio. Quinto flagellorū ſeptem. publica capitularis vapulatio. xx. q. iij. pposuiſti. ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua. Sexto. ad dñm p pctō cōis orō. Septimo de monaſterio expulſio. vt uerius ppetue penitētie ipoſito p modū quē dixi. ē. §. proxi. i glo. a tpe. i fi. hoc no. p hoſti. et Jo. an. ex de regularibus ne religioſi l fi. eſt autē diſciplina rer quarūcūqꝫ obediētia l' ſcīa. no. Guy. j. diſ. conſuetudo.
k ¶ Ut ad talia ſcꝫ officia et miniſteria.
l ¶ Valde p nociuū. cū p ſigificet hic valde: ergo duplicatio geminat attentionē intellect⁹ ar. i hoc qđ no. ff. ad trebell'. l.
m ¶ Dinoſcaꝶ. Eſt et alia hmōi rō qꝛ (baliſta. in magiſtrū aſſumi nō debet q formā diſcipuli nō aſſumpſit. ſ. regularē diſciplinā plene expiundo i gradu inferiori. vt. ē. in prin. §. ptz ex de elec. cū in magiſtrū. ar. C. de leg. tu. l. vlti. ſ. reſpon. i. q. vij. cōuenietibus. §. nō oportet nos. xvj. q. i. ſic viue. et. c. ſe. Joannes de athon.
n ¶ Porro. Continuatur circa monachos.
o ¶ Cuz ignorātia mater erroris. xxxviij. diſ. c. i. et. c. ſi iuxta. et dixi. ē. in conſti. otho. ſacer ordo. ver. illuminatos.
p ¶ Ut cecus. de quo no. ē. e. conſti. xpiane. §. i. in glo. cecus.
q ¶ Ergo illius. ſ. ignorātie. ar. ē. c. cōſti. in phe. §. pe. in fi.
r ¶ Decreuit. ſub generalitate que tangitur. ē. in conſtitu. otho. audiuimus. §. fi.
ſ ¶ Poſt regulā. φ rēa in capitulo debet legi et exponi in vulgari propter ſimplices. ex de ſta. mo. ne in agro. §. regula quoqꝫ in cle. ſimplicitas enim ſeu modica litteratura in monacho nō videꝶ vituperanda: cū bonus monachus vix bonū clericum faciat. xvj. q. i. legi. Sed neſcio an hac ꝯſideratione religioſi poſſeſſionati qui licet habeāt aliquos dociles et ad proficiendum in ſtudio habiles: eos tamē ad ſtudiuz mittere ſeu exhibitionem talibus

miniſtrare multaȝ abhorrēt de bonis monaſterij licet abūdet diuitijs ad habendū equos pinguiſſimos et alia delicata: ſed verius credo hoc nō procedere ex zelo inſiſtendi cōtemplationibus deuotis. vt intendit auctoritas preallegata p.c.legi. quinimo ex inuidie felle ne aliqui inter eos ſapientiores vel meliores fiant / qui eorū quādoq3 idiotarum inſolentias increpet per ſcripturas: nec corripienda piacula falce labiorum ſuccidāt. ſicq3 tales ibi legem fuſiam caninaȝ olim propter eius iniquitatē abrogatā reſuſcitare nituntur: vnde nec ſibiipſis proſunt nec alios proficere permittūt: ſed retrahūt potius et obtrectāt. ar. iſti. de. leg. fuſ. cani. in textu et in glo.

faciant conſtitutiones[a] et ſanctiōes ſanctorū pōtificū ad eos et ad eorū ordinē precipue ptinentes: que ī compilatione domini gregorij[b] pape noni ī ſubſcriptis titulis cōtinent. vide licet de titulis. De regularibus. c. ex parte tua[c] et c. ſtatuimus[d] et. c. ne religioſi[e]. De ſtatu monachorum. c. monachi[f]. c. cū ad monaſterium[g]. c. in ſingulis. c. ea que[h]. De ſymonia. c. quoniam[i] ſymoniaca labes De ſententia excōicatiōis. c. monachi[k]. c. vniuerſitatis[l] c. cū illorū[m]

a ¶ Conſtitutiones. de quibus ſequitur.

b ¶ Grego. pape noni. qui ſic vocat. q. gregē cuius cōſtitutiones in corpore canonis ſub diſtinctis titul' locatas librū decretaliū nūcupamus. vt patet in prohe. q̄ gregorio nō reſidet vir eminentioris ingenij in cathedra piſcatoris. vt ibi no. Jo.and. ſicut idem aſſerit Guy. de boneſaci. viij. extra in ſalutatione. ante prohemiū. lib. vj.

c ¶ Ex parte tua. in illo capi. dicitur q̄ qui vltra vnū annū defert habituȝ monachalem licet tacite preſumat profeſſum eſſe: regulā tū ſcdm formaȝ ordinis expreſſe cōpellitur profiteri: vt ſic illa decretalis cōcordet iuri nouo de quo le. et not. ſupra in conſti. proxi.

d ¶ Statuimus. vbi infra probationis annum poteſt nouicius redire ad ſeculū niſi expreſſam profeſſionem fecerit. vel tacitaȝ: vel niſi appareat ipſum voluiſſe vitam abſolutā mutare. Scdo dicit q̄ vbi habitus nouiciorū et profeſſorum non ſint diſtincti tpe profeſſionis veſtes debēt benedici.

e ¶ Ne religioſi. vbi dicitur q̄ religioſi fugitiui ſunt reuocandi & ad monaſteria redire cogendi ſuper quo vide qd dixi. ſ. c. proxi. §. nos autē. in glo. a tempore in fi.

f ¶ Monachi. in illo capitulo monachi cōtinetur primo q̄ monachi precio ad monaſteria non debēt recipi: nec ſoli debēt per villas vel per parochias ire. alſ pena imponit recepto et recipiēti. de quo J. c. conſti. monachos. Scdo dic in. c. monachi q̄ regularis quicunq3 peculiū habere non debet niſi propter adminiſtrationē ſibi iniunctā: contrariū vero facientibus imponit tertio penā. J. c. c. proxi. Tertio dic. c. monachi q̄ prioratus vel obedientie precio non conferantur. alioquin danti et recipienti pena imponitur. facit. J. c. conſti. ad firmā Quarto dicit. c. mōchi q̄ vbi priores per electionē canonicam in conuentualibus eccleſijs conſtituūtur: niſi propter crimen aut maioris monaſterij vti

Monachus an peculiuȝ poſſit habere.

litatem non reuocantur.

g ¶ Cum ad monaſterium. J. tractatur de veſtibus et artio monachorū de pleriſq3 alijs mobelliā cōcernentib⁹ mōchalē. q̄ decretal' hodie inouat et obſeruari precipitur. extra de ſtatu monachorum ne in agro ī cle. Tū ī ſingul' regnis ibi ſtatuitur. ix. articuli circa reformationeȝ monaſteriorū primo ſtatuens q̄ prouincialia religioſorum cōcilia ſingulis triennijs celebrentur: et hoc innouat. c. ne in agro. ſed tū in hac parte nō ſeruatur: q2 non eſt ſtatutū quis hoc exequat.

h ¶ Ea que. vbi tractat in. J. parte de correctione monachoruȝ per viſitatores facienda. vbi no. Inno. prauam conſuetudinem de qua ibi loquit per quaȝ imponebatur nimis leuis / vel ſm hoſti. nimis rigida pena: ita q̄ propter hoc fiebāt plures apoſtate. cum tamen p menſura peccati debet eſſe plagarum modus. Deutero. xxv. c. in princi. In ſcda parte illius. c. ea que tractatur de correctione abbatum de qua dixi. ſ. conſti. proxi. J. reſpon. in glo. et cuȝ. Sed nūquid viſitatores poſſunt abbatem remouere? dic aut loquimur de viſitatoribus ſimplicibus qui non ſunt iudices: & tales non poſſunt remouere: ſed habēt epiſcopo huiuſmodi denūciare. extra de ſta. mo. in ſingulis. §. itaq3. vbi de hoc no. per Inno. et hoſti. Aut loquimur de viſitatoribus qui etiaȝ ſunt iudices et tales poſſunt bene remouere ſiue ſint ſpeciales ſiue generales. extra de reſcrip. c. dilectus. J. extra de elec. p inquiſitionem. Jo. de athon.

i ¶ Quoniam ſymoniaca labes. in illo capitu. tractatur q̄ religioſi ex tunc per ſymoniaȝ recepti cum recipientibus de monaſterio ſunt repellendi: et in alijs monaſterijs ad agendam perpetuam penitentiam detrudendi.

k ¶ Monachi. illud capitulum dicit religioſos ſeipſos in clauſtro percutientes pro abſolutione ad ſedem apoſtolicam non mittendos: ſed per abbatem vel epiſcopum cohibendos.

l ¶ Uniuerſitatis. vbi dicitur q̄ abbas qui fecit ſuum monachum verberari per laycum et etiam ipſe verberans ſunt excōmunicati: nec ab alio q̄ a papa ſunt abſoluendi.

m ¶ Cum illorum. vbi excōmunicatus pro violenta manuum iniectione ſcienter recipit ordines ſi eſt ſecularis tunc eſt deponendus: ſi eſt religioſus ab ordinibus eſt ſuſpenſus. Iteȝ qui ignorat ius vel factum cum ſit excōmunicatus fuerit ordinatus cum eo ſolus papa ſi ſit clericus ſecularis: ſi tamen ſit religioſus: tunc ſuus prelatus cum eo poterit diſpenſare ſi ignorātia ſit probabilis: niſi exceſſus ſit enormis.

a ¶ De monialibus. vbi epiſcopus pōt moniales abſoluere excōmunicatas pꝛo quacunqꝫ violenta manuū iniectione.
b ¶ De fideiuſſoꝛibus. verſiculus.
c ¶ Qđ quibuſdam. vbi dicitur ꝙ ſi ſine pꝛelati li cētia ꝫ maioꝛis partis capituli religioſus fide= iubeat vel mu= tuū det i euidē= tem monaſterij vtilitatem non cōuerſum : con

abſolutio. c. de[a] moniali= bus. De[b] fideiuſſoꝛib⁹. c. qđ quibuſdā[c]. de ſolutiōi b⁹. c. ſi quoꝛūdā[d] decreta

uentus nō obligatur ſed ipſe acriter punietur.
d ¶ Si quoꝛūdaȝ. i illo. c. continetur ꝙ ſi plātus grauet ſuā eccleſiā pꝛo debitis alienis ab admini= ſtratione ſuſpenſus redditur et eccleſia non tenet Decretales vero pꝛedictas i textu ſic ſummaui ꝓ pter ſimplicitatem iunioꝛuȝ. vt. ſ. c. poſt pꝛin. in glo. que regula.
e ¶ Nos autem. ij. pars.
f ¶ Magiſtri nouicioꝛuȝ. qui magiſtri debent eſſe ſenes et in regula experti. ex̄ de ſta. mo. ne in agro. §. regula. ver. nouicijs. in cle. qꝛ zelus. i. amoꝛ eis iuuenibus ad virtutē creſcit : ſi tñ a ſenioꝛibus cō ſtituantur. ſicut enim ſenū cōuerſatio / ſic iuuenū eſt educatio perfecta. vnde illud moꝛaliū moꝛes a cōiunctis foꝛmantur vt in pſal. le. Cum ſctō ſan ctus eris ⁊c. et hec legūt et no. auten. de monach. §. cogitandum. in ſi. colla. i.
g ¶ Eos. ſ. nouicios
h ¶ In regula. que dicit ſpūalis noꝛma viuendi
Religio= vt le. et no. per Guy. iij. di. regula. in pꝛin. ar. liiij.
nis tria di. multos in ſi. lxi. di. vnde hic loquitur de regula
ſunt ſub= ſ. quoꝛūcunqꝫ religioſoꝛū vt ſequitur. in qua tria
ſtātialia. ſunt ſubſtātialia: humilitas obedientialis / abdica tio ꝓpꝛietatis / et cuſtodia charitatis. vt le. et no. extra de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. ſi. et not. c. ne i agro. ſ. reſpō. ꝟ. iuxta tñ diſpoſitionē abba tis in cle. Per quā litteram videtur ꝙ nichil pꝛet pꝛedicta eſt ita pꝛeceptum ſeu imperatuȝ in regu la ſancti benedicti quin ad diſpoſitionem abbatis pꝛopꝛij valeat relaxari. vt ibi not. ꝯ. ex̄. xvj. q. i. ſunt nōnulli. vnde per omnia alia ei obediendūȝ eſt q̄uis graue pꝛecipiat: duȝ tamen notoꝛie de ſe non ſit impoſſibile dānoſum vel moꝛtale. vt ipſe no. e. ti. ne in agro. §. pe. ꝟ. neqꝫ. ꝟ. ab monitionē abbatis. extra de tempo. oꝛdi. ad aures. hic tñ de hoc vt no. ſupꝛa. e. conſtit. regnum celoꝛum. ſ. re= ſpon. in glo. vt patet i queſtiōe ibi tacta. Caueat ergo abbas vt in ſeipſo oſtendat qualiter alios in domo domini opoꝛteat cōuerſari quia quod de eo agitur de facili a ſubdito trahitur in exemplum. extra de elect. cum in cunctis. extra de voto. c. ma gne. et de hoc ſcripſi ſupꝛa in conſtitu. otho. quib ad venerabiles. §. i. in pꝛin. et facit quod dicam. ſ. e. conſti. ad firmam. §. nos autem. i ſi. Euitent qꝛ religioſi ſubditi ſuper oia rebellionem et inobediē tiaȝ. ar. in hoc qđ dixi ſupꝛa. e. conſti. in pꝛin. pꝛo hemij. Inter. xij. eni abuſiones clauſtri que totaȝ religionis obſeruantiaȝ coꝛrumpunt ſunt hec pꝛi ma et pꝛecipua vt patet per oꝛdinem abuſionum que ſequūtur. pꝛelatus negligēs / ſubditus inobe diēs / iuuenis ocioſus / ſenex obſtinatus / habitus pꝛecioſus / cibus exquiſitus / rumoꝛ i clauſtro / lis in capitulo / diſſolutio in choꝛo / irreuerentia circa altaria / monach⁹ curialis / monachus cauſidic⁹. Clauſtri abuſiōes ſunt. xij.

les. ¶ Nos[e] aūt adijcien do ſtatuimus et diſtricte pꝛecipimus vt magiſtri[f] nouicioꝛuȝ eos[g] i regula[h]

pꝛout hoc reci= tat Io. and. ex̄ de ſta. mo. cum ad monaſteriū. ſuper glo. ante pe. ſed pie. ipſe no. Io. an. e. ti. ne i agro. qꝛ ve ro. ꝟ. ſilentium coꝛuȝ. ibidem in quibuſdam locis alijs gratis. Queꝛo an i capitulo quo tenētur ad ſilentium in dicto. c. cum ad monaſteriuȝ. §. in oꝛa toꝛio oino debent ſilere ita ꝙ nichil alicui loquan tur clam vel palam? videtur ꝙ ſic qꝛ non debent loqui poſt completoꝛiuȝ. vt le. in regula ſancti be nedicti. vnde le. neemie. viij. c. Leuite ſilentiuȝ fa ciebant in populo ad audiendum legē. Item act. xiij. c. ſurgens autem paulus manu ſilentium ⁊c. Item. i. ad thimo. ij. c. docere autē mulieri nō per mitto neqꝫ dominari in virum : ſed eſſe in ſilentio. Item amos. viij. c. in omni loco pꝛoijcietur ſilen= tiuȝ. Preterea hoc idem arguitur ex ratione ſilen tij ꝙ quieti a mundanis fabulis in deū plenius cō templentur vt no. ꝯ. extra de ſta. mo. ne in agro. §. vlt. in cle. et facit. v. q. i. quidam i pꝛin. Sed cō tra ſatis videtur ſilentium. ſ. non clamoſum ſeu altum ſed dumtaxat baſſum ⁊ occultum habeatur colloquium. ar. in hoc quod le. et no. miſſam cele= bꝛari ſub triplici ſilentio. ar. xl. di. eccleſiarum in ſi. ver. triphatia. ar. op. extra de pe. et re. quod in te. §. i. et factuȝ hoc pꝛobatur eccleſiaſtici. ix. c. vbi dicitur verba ſapientiū audiunt in ſilentio pluſq̄ clamoꝛ pꝛincipis inter ſtultos. Item alibi dicitur erit cultus iuſticie ſilentium et non cum tumultu vt colligitur. v. q. iiij. in loco. Solutio credo ꝙ in= ter ſe in actibus vbi ſigna eoꝛuȝ eis ſufficiunt ſile re debent a verbis vt in dicta regula ſancti bene= dicti: cuȝ alijs auctoꝛitatibus pꝛo pꝛima parte in= ductis: ſed quo ad extraneos vel vbi inter ſe ſigna eoꝛum non ſufficiunt ad expꝛeſſioneȝ veritatis re quiſite vel vtilitatis eccleſie ſeu cōmunicationis fructuoſe: potius q̄ voluptuoſe: non crederem tra ctatum vel colloquium pꝛohiberi in contrarijs ꝓ ſcđa parte inductis et ar. in hoc quod alibi ſcribit vocauit mariam ſoꝛoꝛem ſuam ſilentio dicēs ma= giſter adeſt. Io. xi. Non enim regula ſancti bene dicti pꝛetacta fuit adinuenta vt eſſet vinculū iniq tatis ſed potius regularitatꝫ et modeſtie. ac. extra de app. c. iij. et. c. cū ſpeciali. auten. de man. pꝛin. §. neqꝫ. ver. ⁊ non pmittere pꝛiuilegijs. col. iij. pꝫ xij. q. iiij. inter cetera: ſed iniquitas eſſet niſi in ta libus pꝛoxime tactis voluntateȝ ſuam per verba adepta demōſtrare valerēt. ar. xliij. diſtinct. ſit re ctoꝛ. in pꝛin. cum non ex ſignis ſeu opinionibus ſingulis : ſed iuxta cōmunem vſum talia debent exaudiri. ff. de ſuperlect. le. l. labeo. ſic qꝛ alſ regu la vergeret in deterioꝛeȝ exitum qđ eſſe nō debet. xxij. q. iij. ſi aliquid. C. de nupt. l. imperialis.

Silentiū ā ſit oino a religio= ſo ſuādū

ſancti [a] benedicti vel ſancti [b] auguſtini ſeu [c] quacūꝙ alia doceant et inſtruāt diligenter: ita ꝙ quilibet monachorum et religioſorum regulam plene addiſcat vel quaſi cordetenus eam [d] ſciat [e]. ¶ Predicte [f] vero conſtitutiones in ſingulis monaſterijs bis in anno: in principio ſcilicet aduētus et in [g] capite quadrageſime oibus cōuocatis in [h] capitulo plegant [i].

¶ De monachis proprietarijs et alijs religioſis.

¶ Summariū.

¶ Quia ex conſtitutione p̄dicti legati monacho proprium habere non licet: precipit omnibus abbatibus ſuperiorem precipue non habentibus bis in anno inquiſitionem diligentez ſuper proprietarijs facere ⁊ inuentos canonice et ſecundum regularia ſtatuta punire: quod ſi neglexerit ab adminiſtratiōe ſint ſuſpenſi.

Quia [k] vero i monachis eſt q̄ſi idolatria quarūcūꝙ rerum detenta [l] proprietas: in [m] cuius vitium facile inducūtur et [n] corruunt diabolo ſuggerente: predictus legatus ſimplici preceptione canonis contentus: ſtatuit [o] vt quilibz monach⁹ propriū [p]

a ¶ Sancti bn̄dicti. ſub cuius regula viuūt oēs monachi tam albi ꝙ nigri ciſtercienſ. et alij.
b ¶ Scti auguſtini. ſub cuius regula degunt oēs canonici. J. in glo. proxi.
c ¶ Seu quacūꝙ alia. ſ. ſancti franciſci: nam in his tribus vniuerſorū religioſorū regule originaliter finaliter ſunt fundate: vt pleū. dixi ſupra in conſti. oth. audiuim⁹. in principio.
d ¶ Eam. ſ. regulam ſancti bn̄dicti vel ꝛc.
e ¶ Sciat. ſ. q̄libet religioſus vt. S. pt3. ergo videṫ nimia negligētia in monaſterio vbi magnus habeṫ numer⁹ monachorū ſi nō habeāt regulam niſi in vno loco obſcure poſitam: cu3 tunc q̄libet eoꝝ nō poſſet libere eā ad placitum recordari.
f ¶ Predicte vero. iij. pars.
g ¶ Et i capite quadrageſime. ſic in 2ſti. otho. quid ad venerabiles. in ṡ. Jo. de athon.
h ¶ In capitulo. locus eſt parlamēti et diſcipline vt no. W. extra de regulari. c. i. in ṡ. j. reſpon. ver. in capitulo. in cle. — Capitulū qd eſt.
i ¶ Perlegantur. de verbo ad verbū. ſic. S. c. 2ſti. honoris eccleſiaſtici.
k Quia vero i monachis. Cōtinuatur tractatus de monachis.
l ¶ Detenta proprietas. hoc eſt ſine licentia et expreſſo permiſſu capituli vt. J. declaratur pt3 eꝝ de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. i. et ple. dicam. J. ver. proprium non habeant.
m ¶ In cuius. habite. ſ. proprietatis certationez de hoc dixi. S. in cōſti. otho. auditu. in ṡ. j. reſpon.
n ¶ Et corruūt. ſ. monachi vt. S. in prin. cū tū eis oīa debent eſſe cōmunia. eꝝ de p̄ben. rō. vn̄ vſus. Nil propriū niſi ſit viciū cōmunia queꝙ. Sic loquimur ſed nō fruimur cōmunibus eque. vt hoc no. W. eꝝ de ſta. mo. ne in agro. §. q3 vero in prin. in cle. et facit qd̄ dicam. J. ſtatim. — Monachis oīa ſint coīa.
o ¶ Statuit. ſub generalitate de qua dixi. S. c. proxi. in prin. ver. decreuit.
p ¶ Propriū non habeat. hoc quelibet tēporalia cōprehendit. i. q. iij. p totū. ff. de ver. ſig. l. pecunie verbū. et. l. pecunie noīe. q̄tūcūꝙ modica ſint nō licet monacho propriū habere ſm doc. ar. xij. q. i. nolo. et. c. nō dicatis. Sed adhuc opponiṫ. ſ. ꝙ lic3 mōcho hēre peculiū. q3 ſpiritualia ſine tēporalib⁹ nō proficiunt nec ſubſiſtere poſſunt: ſicut nec aīa ſine corpore vi uit. i. q. iij. ca. ſi quis obiecerit. hoc eni natura fateṫ ꝙ nullus q̄tūcūꝙ ſpūal. eſt ſi ſit frater minor vel carthuſienſis ſine corporalibus. i. ſine ſuſtētatiōe corporis diu viuere poſſ3: ⁊ ſic nec diu ſpūaliṫ pficere. nemo eni vento viuit C. de ali. pupil. preſtā. qd̄ plerūꝙ in ṡ. et hoc reſpectu temporalia ſunt neceſſaria eccleſie ſicut aīa corpori. xij. q. i. expedit. et c. videntes. Solutio viuet monachus et proficiet de fructib⁹ dotis monaſterij. nō eni debet mōſteriū i pluribꝰ pſonis fundari adſꝙ dote ſufficienti. i. q. ij. placuit. eꝝ de inſtiṫ. c. i. auten. vt deṫ. ſit numerus cle. §. i. colla. i. le. et no. eꝝ de 2ſe. eccle. vel al. cū ſicut Monachus vero ſingularis nichil habebit propriū: et hoc eſt qd̄ hic prohibeṫ cū ſimilibus. in mendicantibus vero ſuccedūt elemoſine loco dotis. vt no. Jo. an. eꝝ de regularib⁹ Johānes in cōmēto ſuo et qualiter nō licet monacho habere propriū dixi. S. i g. ij. et in g. monachi. le. ⁊ no. eꝝ de offi. or. quanto. Nā religioſus proprietarius in vita expelleṫ de monaſterio: in morte vero in ſignū perditiōis ſepelieṫ in ſterquilinio eꝝ de ſta. mo. ſup quodam. et. c. cum ad monaſteriū. §. i. Nunquid ergo miſer monachus oino temporali auxilio deſtitutus et forſan vſꝙ ad oſtenſioneṁ pudibūdarū partiū denudatus qui hodie refrigeſcente charitate non inuenit quicꝙ intus nec intra miniſtrātem ſibi pro veſtibus ⁊ calciamētis vltra vnū nimis modicū adhuc dari cōſuetum qd̄ forte male et tarde ſibi miniſtratur ſi tali frigore laſſatus hyberno in futurū ſibi proſpiciat conſeruando aliquid de victu ſuo q̄ ſibi ſupeſt vel abundat incurrit has penas cōtra proprietarios inductas? Videṫ Jo. an. tenere ꝙ ſic. extra qui cle. vel vo. c. vlti. §. i. vel dic ꝙ nō licebit religioſo aliqua3 — Monachus an poſſit peculiu3 habere. — Religioſus nō debet eſſe proprietari⁹.

de cetero penitꝰ [a] nō habeat: ⁊ ſi habeat: ꝑlato ſuo ſine facti dilatiōe reſignet. ¶ Quod [b] nos efficaciꝰ ꝓſequētes ſtatuimꝰ ⁊ diſtricte ꝑcipimꝰ ꝙ cuiuſcūqꝫ [c] ordinis abbates ⁊ priores q [d] ſupiores abbates nō habent ſup [e] ꝓprietarijs his in anno inqſitiōez faciāt diligētē / vt quoſcūqꝫ [f] tales inuenerint ſecundum [g] ſāctiones canonicas et regularia [h] ſtatuta puniant.

penſionē vel pecuniā per patrem ſuū vel aliquē pro emptione veſtiū ſubconſtitutam ſeu deputatam retinere etiā ſi abbas huiuſmodi retentioni conſenſerit vel etiam ſi ſuper hoc publicū inſtrumentū habuerit. vt ibi no. Sed cōtra videt̄ ſuadere pietas: nam dura eſt regula i hac parte quā forte ſi beatus bñdictus iuxta modernā ꝓſpexiſſet nō ſic duram feciſſet vel factā mitigaſſet cū melius foret habere luſcos / ꝙ̄ penitꝰ cecos.

Religioſus licite qūqꝫ pōt ꝓpriū habere.

cū pauci reperiātur abſqꝫ huiuſmōi vicio. xij. q. i. certe ego. Solutio ſi ſcienter et ſic fraudulēter ſeu cōtra volūtatem abbatis pecuniā teneat forte ſub noīe abbatis vſqꝫ ad mortē vel ſaltem celat prelato / nec paratus eſt dimittere ad iuſſū ipſius tunc religioſus dicit̄ habere peculiū prohibitū. vt no. Jo. ex̄ de reg. iohānes i ſi. et tali nō ē miſerendū imo dictas penas incurret alſ aūt ſi abbate ſciēte teneat et paratus ſit quotiens ab abbate ſit requiſitus ſibi hoc reuelare et exactus cum effectu tradere maxime ſi noīe abbatis et de ſuo ꝑmiſſu expreſſo hoc retineat non eſt proprietarius. arg. dicti. c. ſuper quodā ibi latenter a cōtrario ſenſu. Nec obſtat dictū. c. cum ad monaſteriū in ſi. per quod. c. videtur fundari opinio Jo. an. predicta: cū ibi dicat̄ nec eſtimet abbas ꝙ ſuper habenda ꝓprietate poſſit cū aliquo diſpenſare. q2 verum eſt vt poſſideat noīe ſuo. ſecus autem ſi noīe abbatis ſeu monaſterij in vſus ſuos neceſſarios. vt no. w. extra de ſta. mo. c. ne in agro. §. vlti. in cle. Item vnū nota ꝙ in caſu quo monacho perſequenti vtilitatē monaſterij expenſe de bonis monaſterij ſunt miniſtrāde extra de accuſa. ex parte: licitum eſt monacho accipere res monaſterij ſi abbas noluerit ſibi expēſas miniſtrare. vt no. ab. c. ti. olim. §. vlti. ver. recepe ant ibi poſito qđ intelligit ibi Jo. an. poſt vincē. aliūde ꝓpriū mōchꝰ nō habeat. nā ſi habeat ꝓpa e facto cum tamen de iure nō poſſit vt hic et no. glo. de ſanctiſſi. epiſ. §. ſed et hoc preſenti. v. et clerici. tunc ante oīa huiuſmodi monachus debeat illa exponere: et poſtea debeant de monaſterio miniſtrari expenſe. vt no. in dicto. §. vlti. Item hic que

Monachatus ſi ſpediat̄ ꝑ conditionē de retinendo pro proprio.

ro queſtionem ſatis inueteratam de profitente religionem: dum tamen poſſet retinere propriū ⁊ vtatur an teneat monachatus? G. dicit ꝙ non. ex̄ de condi. appoſitis. c. vlt. Idē tenēt vincen. goffre. ⁊ ino. ex̄ q̄ cle. vl̄ vo. c. vlt. vbi de hoc no. ino. alternatiue. Idem etiam tenet accurſiꝰ Ja. ⁊ pe. C. de ſanctiſſi. epi. autē. ingreſſi. Sed accurſius de vſu et habita, l. per ſeruū. §. deniqꝫ. diſtinguit an conditio apponatur ante et tunc viciat: an poſt et tunc nō viciat. de hac materia no. in ſpe. ti. de ſta. mo. v. ſicut. xix. ⁊ Bar. vxix. in ſua queſtione. l. dicunt quidem poſt pla. ꝙ ſubſtantialia matrimonij ſunt de iure poſitiuo nec poſſunt tolli per pacta. et ſic intellige decret. ex̄ de condic. appo. c. vlti. ſicut ſubſtātialia profeſſionis ſunt de iure diuino ſicut eſt renūciare proprio vt hic cum ſi. ideo non poſſunt per pacta iuris poſitiui tolli. Sed hec ſolutio falſa eſt. nam huiuſmodi que inducūt monachos videntur procedē a cōſtitutiōe eccleſie ſeu eorū regule: xij. q. i. nolo. ſed matrimonium fuit a deo inſtitutum in paradiſo. ex̄ de voto. c. i. li. vi. ergo videt̄ fortiꝰ ꝙ̄ religio que fuit conſtituta ab homine: ergo eſſe non debet diſcipulus ſuper magiſtrū. facit quod dixi ſupra in cōſti. otho.

Matrimonium an ſit fortiꝰ ꝓfeſſione

cum non ſolū. §. i. ver. inter ceteras. Tu ergo dic in hac queſtione ſolēni prout videtur ſentire Jo. andr. extra de condic. appo. c. vlti. in fi. aliud eſt in matrimonio ꝙ̄ in profeſſione. nam in profeſſione matrimonij eſt contractus qui fulcitur conſenſu vtriuſqꝫ non autem alterius tantum. ideo conditio ibi appoſita que ſit oīno contra ſubſtantiam et naturam matrimonij cum vterqꝫ contrahentiū huiuſmōdi conditioni cōſentit: et ſic vterqꝫ in culpa eſt: apparet de diſſenſu vtriuſqꝫ ita ꝙ obligatio neutri parti acquiratur. Si enim dicat vir mulieri O turpis meretrix tu adiecisti talē conditionē contrariam matrimonio: ipſa quoqꝫ reſpondebit et tu conſenſiſti tali conditioni ideo imputes tibi ſed in profeſſione religionis promittitur fides deo et homini. ſ. abbati ſeu prelato. vnde licet prelatꝰ tali profeſſioni conſentiat et ſic male faciat: tamē per huiuſmodi profeſſionem remanet obligatus deo ad obſeruantiam regularem remota proteſtatione huiuſmōdi. ſic eſt in caſu quo epiſcopo me ordinauit in ſacris. ſi autem ego dicam eos ſuſcipiēdo qđ continere nō intendo licet epiſcopus me ordinans in huiuſmodi caſu ſit in culpa: tamen teneor continere ex obligatione qua per hoc me obligaui deo. xxviij. diſtin. diaconi.

a ¶ Penitus. i. cum effectu nō ſimulate. vt dixi ſ.
b ¶ Nō nos. ij. pars. (in glo. pri. ante mediū.
c ¶ Cuiuſcunqꝫ ordinis. non ergo ſtatutum hoc monachos tantum reſtringit.
d ¶ Qui proprios abbates nō habent. de quo le. et no. per w. extra de reſcript. et ſi principalis. v. per electionem. in cle.
e ¶ Sup proprietarijs. ſ. religioſis. ſibi ſubiectis.
f ¶ Quoſcūqꝫ tales. ſ. proprietarios.
g ¶ Scđm canonicas ſanctiones. de quibus dixi ſupra in vlti. glo. ante queſtionē primā.
h ¶ Regularia inſtituta. ſic extra de ſta. mo. c. cū ad monaſterium. §. i. ſm monaſticam diſciplinam hoc eſt per ieiunia. ſ. e. conſtit. ſane. §. nos autem. in ſi. ſ. e. conſti. ad firmā. in ſi. Item per verba. vt no. Sup. xlvi. diſtinc. in ſumma. et. c. i. et. ij. et cū beatis. ver. caſtiganti. facit quod ſcripſi. ſ. e. conſti. ſane. §. vlti. in glo. ar. in hoc.

Quod ſi ipſi abbates et priores hoc implere neglexerint. ipſo facto a ſuis miniſtrationibus ſint ſuſpenſi premiſſa quouſ fuerint diligenter executi.

Quod non detur pecunia pro veſtibus.

Summariū.

Religioſā paupertatē pfeſſis ne detur pecunia p veſtibus: ſed veſtes decentes p religioñe: q̄ vero poſt hac dederit ab officio priuetur.

Et quidē ne de paupertatis vitio ſup dorſū peccatoris fabricādi occaſio ſathane offerat̄: et ipſi hoī detur habilis occaſio delinquēdi: ſtatuimus vt quū q̄ſpiā monachorū vel aliorū religioſorū veſtibus. calciamentis et alijs vite neceſſarijs indiguerit: is q̄ ſuper his miniſtrādi gerit officiū / pecuniā ſiue denarios nō tradat pro re hmōi taliter indigenti: ſed res ipſas put neceſſitas exegerit ſubminiſtret. Si aūt is q̄ hmōi preeſt officio contra facere pſumpſerit: officio in quo deliquit et pſtitit materiā delinquendi ſit priuatus.

Quod monachi ſoli non ſtent i manerijs vel eccl'ijs

Summariū.

Monachos et ceteros religioſos q̄ ſoli ſtāt i eccleſijs quas tenēt aut i carū manerijs: reuocēt plati in cōuentū: aut ſociū cogāt recipere. aut ſi pauperiores ſint eccleſie q̄ vt duos alant: cogāt ſeculari clerico derelinquere: alit̄ ipſi plati ſuſpēdant̄ ab officio.

Monachos ſiue canonicos regulares per maneria vel eccleſias ſolos morarī indecens q̄ animabus eorum

a Quod ſi ipſi. iiij. pars.
b Sit ſuſpēſi. de hoc le. et no. xviij. q. ſi q̄s abbas
c Premiſſa. ſ. diligentē inquiſitionē et comperto rum in hac parte punitionem vt ſupra patet.
d Quouſ. de hoc remiſſi ſupra c. conſti. ſane .§. nos aūt ver. donec.

e Et quidē. ar. eſt .§. Et tractat de eadem materia de qua ſupra. c. proxi. f Super dorſuz peccatoris. verbo ptz. Supra dorſum meū fabricauerunt peccatores. vt i pſal. Sepe expugnauerunt. g Occaſio. nō occaſio mali eſt euitāda. ar. in hoc qd no. ſ. in cōſti. otho. baſilicarum .§. ad hec. v. ſub pretextu. et. j. ca. moniales. j. re. h Veſtibus. de quib' habet̄ plenius q̄ alibi ex de ſta. mo. c. ne in agro .§. j. in clemen. i Calciamentis. de hoc no j. e. §. i. i cōſti. cle. Sed tñ q̄cq̄d dixerim' de hmōi vtilitate veſtiū calciamētorum ſuorū illa nō faciunt bonū monachuz ſz poti' modeſtia moꝝ vt ibi not. w. p verſus ſup v. locis. Ampla corona / nigra veſtis / vel bota rotūda. Nō facit monachū: ſed mens a crimine munda. ex de regula. c. porrectum.

Monachus per qd ſit bonus.

k Gerit officiū. ſicut cellerarius vel ali'. vt ex de ſta. mo. c. cū ad monaſteriū .§. i. in fi.
l Subminiſtret. ſcz is qui hmōi officium gerit. non aūt pecuniā aliquā pro rebus hmōi comparandis habent ipſis monachis miniſtrare. vt hic. et di. xi. ſ. e. conſti. c. proxi .§. pe. in fi.
m Monachos. Adiūgitur hic aliud preceptuz in tractatu de religioſis.
n Regulares. ſeculares eni nō arctant conſtitutiones iſte. Jo. de athon.

o Vel eccleſias. ipſis religioſis appropriatas: Religioſis perpetuis vicarijs ibidem inſtitutis qui de curis ſuis etiaz reſpōdeant epis in forma que le. et no. ſ. e. conſti. ſine diſpē quā alienationes. Sed nūq̄d nominatim et ſingulariter religioſi poſſunt inſtitui in eccl'ijs ſecularib' tāt curatis? Dic q̄ ratus. ſic. de conſenſu tñ epi et abbatis et iure cōi ſiue diſpenſatione vt no. lv. diſti. priſcis et. xvi. q. i. in ſumma. ar. e. q. doctos. et ſe. ex de ſta. mo. q̄ dei. vbi de hoc. et tūc ſi ſic religioſus intitulatus fuerit in eccleſia ſolus ſi cur alius rector ibi morari poſſet: niſi ad cautelā vel de honeſtate velit ſociū habere. vt dcīo c. q̄ dei in fi. nā tunc nichil cōe habet cū monaſterio. xvi. q. i. ne p cuiuſlibet Jo. no. hoc eſt de regularibus Joannes in ſi. coment. Nec obſtat conſtitutio iſta q̄ in monacho eſt ſpeciale vt ſolus nō moretur. vt no. g. et hoſti. in dicto ca. quod dei vel etiam q̄ monachus inhabitat vna etiam cū perſona ipſius monachi remanet ſub iure monaſterij nullo titulo ibidē ipſi monacho acquiſito. ſz cuſtodia ſibi temporaliter dūtaxat cōmiſſa ſic. j. i glo. proxi. lz etiā tunc et etiā quando eſt in ſcolis de licētia prelati poſſit elemoſinaz dare q̄ in hoc non facit niſi q̄ ſibi licet de iure vt no. w. ex de vita et hone. cle. quā .§. ſed et tales in glo. ſic no. et i glo. ſed q̄d i cle.
p Solos morari. non tñ nego q̄ epiſcopus vel abbas monachis poſſit cōcedere vſufructū manerij vel eccleſie ita q̄ in certo loco ad ſtricto ſibi ſocio moretur honeſte. nec eſt hoc contra ſubſtantiam monachatus. ar. de elec. cū inter. e. q̄ talis ſine p prio et ſub obedientia viuere cenſet̄. ſic quoq ſentit cōpoſt. ex de reſcrip. c. edocert. ppe fi. ſi tñ tales

talem malicioſe vellet reuocare: vel ad locũ aliuz tráſferre/ poſſet monachus hoc ſupiori denũciare et eius officiũ implorare. vt ipſe interponeret par tes ſuas qui in hoc exaudiendus eſſet ad inſtar ſui ff. de ali. et ciba. le. l. ſeruos. C. de pci. impera. offe. l. i. inſti. de his qui ſunt ſui vel ali. iuris. §. ſed hoc tempore. et hoc no. p Inn. et hoſti. ex̃ de cle. vl' voue. c. inſi nuante. Ratio huius eſt q2 in hoc caſu habet eem dũtaxat ſi- bi cõmendatas nõ intitulataz. vt no. Guy. ex̃ de offi. or. c. vl. li. vj. et ſic non obſtat hoc qð di xi in glo prori. dicit tñ Io. an. poſt phi. ex̃ de elec. c. cũ inter. R. ſuper glo. ij. q hoc caſu ſi pa pa cõfirmet ali cui religioſo ad miniſtrationez aliquã vt vbi il-

periculoſũ[a] eſſe ↄſpicientes firmiẽ & diſtricte pcipim⁹ vt abbates et priores mo- nachos ſic mane[b] nõ faci- ant ſeu pmittãt[c] Sed[d] ſiq̃ ſint[e] eos ſine more diſpen dio reuocẽt[f] ad ↄuentũ vl'[f] ſibi vnũ ſtudeãt ſociare. Alioq̃n[g] ipſi abbates & po res ab officio ſint ſuſpẽſi. Q2[h] ſi forte paupes[i] ha beãt[k] ecc'ias q̃[l] duobus[m] nõ[n] ſufficiãt exhibẽdis: fa ciãt illis p ſc'lares[o] clericos deſeruiri. vt ſic nec debitis eccl'ie fraudẽt obſequijs: nec regularis frangatur[p] integritas[q] diſcipline.

le cẽſebiẽ quo ad eũ obediẽtiarius pape nec abbas ipſum poterit remouere ab illa lz in alijs eidẽ ſub ſit vt ex̃ de cõfir. vtili vel inutili. c. porrecta. ex̃ de prebẽ. niſi eſſent et facit glo. remiſſiua de qua dicã j. ver. reuocent.

a Periculoſum. vñ legiẽ p ſalomonẽ ve ſoli q2 cũ ceciderit nõ eſt qui eũ ſubleuet eccleſiaſtici. iiij. c. et dixi. ſ. in cõſti. otho. lz ad profugandũ. prope ſi. g. magne. le. & no. ex̃ de ſta. mo. c. ij. j. reſpõ. vñ Iohãnes Criſoſtomus q vbi nõ repeciẽ repreh

Societas bona eſt.

ſor/ ſecurus itrat tẽptator. Item ſeneca ad luciũ. xj. c. nullius boni ſine ſocio quaſi oĩmoda eſt poſ ſeſſio. teſtes ergo ſunt alterutri honeſtatis et caſti tatis. auten. de monach. §. cogitandum. colla. i.

b Manere nõ faciãt ſeu ex̃. Nota hic vbi ab ali quẽ pertinet rõne ſuperioritatis inhibere/ tunc idẽ eſt pmittere et facere. ar. ff. de noxa. acẽ. l. ij. in pn. et. l. iij. C. ad. l. iul. de vi publica. §. vlti. in ſi. ff. ad legẽ acquil. l. liber hõ. ij. in ſi. auten. vt biſe. iubi. §. ſi vero. coll'. ix. de imu. eccle. c. q2 i ſi. Cõtrariũ tñ videẽ per hoc qð le. et no. p W. ex̃ de ſta. mo. at tendẽtes. §. i. in cle. vbi non approbat qð pmittit

c Permittãt. hoc idẽ ſtatuiẽ ex̃ de ſta. mo. c. ij. i prin. ex̃ de capel. mo. c. pe. & vlti. le. & no. ex̃ de ſta. mo. ne in agro. §. ad hec. in cle. vbi habetur totius huius conſtitutionis effectus.

c Sed ſi qui. verſiculus.

d Sint. monachi vel alij c'lares ſoli manentes in manerijs vel in eccleſijs.

e Reuocent. ſ. abbates ſeu priores predicti & de reuocatione huiuſmodi voluntaria ſeu malicioſa ple. not. W. extra de ſup. neg. prela. q2 regulares. §. premiſſa. ver. oportuerit. in cle.

f Vel ſibi. nota diſiunctiuam.

g Alioquin. verſicul⁹ puniẽs prelatos culpabi les ſeu negligẽ tes i hac parte.

Q monachi non dent alijs monachis maneria ad firmam

Summariũ.

Quicũq2 monacho ec- cleſias aut maneria aut aliđ ad firmã dederit luat penas a legato ↄſtitutas & ſextis ferijs in pane tñ et aqua p ãni ſpaciũ ieiunet

Ad[r] firmaz vo (q̃ iſtar mercatio- nis[s] habz) alicui mo- nacho da- ri maneriũ: eccleſias: poſ- ſeſſiones: vel[t] alia quelibz

h Q2 ſi forte ij. pars.

i Paupes. ſ. exiles in prouẽ tibus.

k Habeãt. ſ. dicti prelati cũz monaſterijs.

l Que. ſ. ec- cleſie.

m Duob⁹. ſ. priori ibidẽ de- putãdo & ſuo ſo cio. vt not. Io. an. extra de ſta. mo. ne in agro. §. ad hec. ver. duobus in cle.

n Non ſuffi- ciãt. declarat q̃ ſunt ecc'ie quo ad propoſituz.

o Seculares clericos. obſer- uari ſupple ad huiuſmodi miniſtrationes exiles per abbates red dantur ad hoc ſufficientes vel vniãtur alique cap in forma iuris. vt le. et no. per W. extra de ſta. mo. ne in agro. §. ad hec. in cle.

p Frangatur. p ſolitariã morã hmõi religioſi.

q Integritas. que fulcitur in adiutorio ſociali. extra de ſta. mo. c. ij. cũz ſi. notatis ſupra. j. reſpõ. ver. periculoſum. et. c. ſequenti.

r AD firmam. huic tractatui aliud preceptuz inuſigitur ſapiens prohibitionẽ ppꝛietatiſ de qua dictũ eſt. ſ. c. cõſti. q2 vero.

ſ Mercationis. ar. ſ. in ↄſti. otho. eccleſias. §. ſ.

t Vel alia quelibet bona. verũ eſt ſi per illud cõ ſequatur iuxta intentionẽ contrahentiũ aliquam adminiſtrationẽ perpetuã vel aliquod ſpũale: pu ta curã animarũ. ſecus ſi fructuz conſequatur ali quem temporalem. vt no. hoſti. ex̃ de ſymo. c. non ſatis. §. i. ver. vendantur. nam redditus pertinen tes ad abbatem poteſt ipſe abbas locare ad certaz firmã de ipſius redditibus ſeu penſionibus leuan dam non aliunde monacho ſuo cui conceſſerit hu iuſmodi adminiſtrationẽ ita q ſi aliqua ſuperabũ dent ad dictũ ipſius monachi firmarij pmaneant vt talis potius dicatur miniſter q̃ prior habẽs di- gnitatem. no. per Inno. et Hoſti. ex̃ de ſta. mo. c. ij. §. prioratus. q2 hoc caſu ſi de redditib⁹ ipſaz poſ ſeſſionũ nichil reciperet monachus in nullo foret obligatus: cum nichil habeat propriũz licet tunc ſec⁹ eſſet de layco. ex̃ de loca. c. propter. vt no. Io.

an.in dicto.c.ij.in ñ.ſ.reſpō.ver. p̄lati proprij ſi in cle. Sed opinionē iſtā confundit textus hic ſequens ſiue a proprio p̄lato et cum dicit glo. p̄ tactas intelligi veras quo ad inducendum ſpeciē ſymoniace prauitatis vt p̄z i textibus ex quibus eliciuntur dicte glo. hic vero loquimur ad euitationem occupationis ſollicite negocij ſecularis. ex̄ ne cle. vl̄ mo.c. ſcd̄m. arg. xvi.q.i. ſi cupis.et.c.placuit. ij. et facit qd̄ dixi.ſ.e.cōſtitu. regnū celorū.ſ.reſ.in g.
a ¶ A p̄lato proprio.facit ad ea que dixi ſupra glo.prori.
b ¶ Qd̄ ſi contra.ij.pars.
c ¶ Preter penas predicti legati.de quibus cōmemorat ſub generalitate.de qua dixi ſupra c.cō.porro.ſ.reſpō.ñ.decreuit
d ¶ Aliis cōſtitutionibus ex̄ ne cle. vel mo. c.ſcd̄m.
e ¶ Ieiunet.et irritus manet ꝯtractus ꝑpter inhabilitatē monachi contrahentis.ar.ſ.e.conſtit.indignum.§.nos autem.et.c.ſequenti.

f Ad hec q̄m. Hec ꝯſtitutio ſupplet ad hoc qd̄ habet.ſ.in ꝯſti.otho.audiuimus.ſ.reſpō.
g ¶ Parctā viā.ex̄.hec auctoritas habet.Math. vij.c.facit qd̄ dixi.ſ.e.conſtit.regnum.§.vlti.et p̄ iſtam arctationem non crederem habenas religioſorū laxatas ſed arctius reſtrictas a venationibus et aucupationibus voluntarijs vt ſatis le.et not. extra de ſta.mo.ne i agro.§.porro.in cle. Pro quo
Venari ā ſit pctm̄. dic breuiter ꝙ venari cauſa voluptatis eſt mortale peccatum et in layco. ſed venari cauſa neceſſitatis ſalutis vel indigētie corporis non eſt mortale peccatum: in clerico tamen potius prohibetur. in venatione potius delectatio ꝙ̄ actus attenditur. ar.xli.diſtin.c.i.et hoc no. Guy.xxxiiij.di.c.i.
h ¶ Per carnis ſuperbiā.de quo dixi.ſ.in conſt. otho.licet ad profugandum.circa medium prime magne glo.ibi ſm̄ remedium ex̄.et.ſ.in glo.ij.
i ¶ Sancti patres voluerunt. extra de ſta. mo.c. cum ad monaſterium.§.in refectorio.et in.ca.alle. ſ.e.in.i.glo.de conſe.di.v.carnem.vbi penitētia

bona ſiue a [a] proprio p̄lato ſiue ab alio: ſtricti⁹ inhibemus. ¶ Qd̄ [b] ſi contra factū fuerit: p̄ter [c] penas dicti legati vel alijs [d] cōſtitutionib⁹ ipoſitas: q̄cūq; dederit firmas hmōi vl̄ tradiderit: ſingulis ſextis ferijs in pane tm̄ ꝛ aqua per vni⁹ anni ſpaciū ieiunet [e].

¶ De eſu carnium.

¶ Summariū.

¶ Prelati monachorū et monialiū ſuperiorē nō habētes ſollicite ꝛ diligent inquirant qui contra regulam ſuā carnes ederit ꝛ iuētos rite puniāt. Epi quoq; dū monaſteria ſubiecta viſitant de eiſdē idē facturi inquirāt: aut tā p̄lati ꝙ̄ epi id negligentes p̄ter eterne damnationis acerbitatē ſint donec id fecerit ab officio ſuſpenſi.

Ad [f] hec q̄m rl̄aris obſeruātia ꝙ̄ p[g] arctam viā ducit ad vitā: p[h] carnis ſuperbiā laxatis habenis m̄ltiplicit̄ ipugnat̄ merito ſancti [i] pr̄es carnē voluerūt ab eſu carniū cohibere: vt ſuperbiā ei⁹ cōtereret parcitas: ꝛ p[k] carnis abſtinentiam carne deuicta ſpiritus gratiā deo decantaret ¶ Super [l] his ꝙ̄ notatus legatus ſtatuit [m] vt cum eſus carniū ſit monachis nigri [n] ordinis per

vj.menſium monacho carnes comedenti eſt interdicta: infirmis ꝛ debilib⁹ exceptis: Sed q̄cquid iura ſtatuerunt vel etiam regula monachorum hm̄ōi pene iam de facto euanuerunt: qd̄ forte procedit ex abbatum deſidia: qui dū carnes nimis dulces et ſapidas ſibiipſis inuenerūt frontē audacie non habēt ſuis ſubditiſ denegādi. Nam turpe eſt doctori cū culpa te redarguit ipſum.no.t.w.ex̄ de ſta.mo.ne in agro.in ñ.i cle. Verſus.
k ¶ Per carnis abſtinentiā carne deuicta.ar.xxx.diſ.ſi quis eorū.propter ꝯtinentiā nāq; neceſſe eſt corpori multa ſubtrahere: et ſic carnē vincere. vt ibi no. Guy. ar.xlj.diſtinct. delicie.cuꝫ.c.ſe. et ar.in glo. ad quā remiſi.ſ.i iij.glo.le.ꝛ no. per w.ex̄ de ſta. mo.ne in agro. ſ.reſpō.in cle. ſup ñ.in cibis. et ſequen.
l ¶ Super his
m ¶ Statuit.in.c.alle.ſ.e.in.ſ.glo. (ij.pars.
n ¶ Nigri ordinis. qui color cum inter ceteros vilior ſit et magis fuſcus electus fuit in illius religionis primordio: ad denotandum carnis mortificationē et vite triſticiam: quam in ſe debent huiuſmōi vite pfeſſores habē. xvi.q.i.ſi cupis.ꝛ.c. placuit. De habitu vero iſtorum monachorū no. Guy.extra ne cle.vl̄ mo.vt periculoſa poſt prin. lib.vj. Abſit ergo ꝙ huiuſmodi nigredinis aliqui abuſores reperiantur no.w. extra de ſta.mo.ne i agro.in prin.in cle. Sed quero nunquid exceſſus ſit grauior in eſu carniū nigrorū monachorum q̄ carnes comedunt in aperto: an alborū q̄ i abſcondito carnibus veſcuntur: vt dicitur frequenter ad ſaturitatem: cum tñ vtriq; eorum eandē regulam habeant beati benedicti? Videtur ꝙ nigrorū monachorū: nam tanto maior debet eſſe aculeus et cōfuſio quanto culpa patentius ſit cōmiſſa. ex̄ de pe.ſi quis ſuadente.ante mediū in cle. Credo ꝙ lꝫ neutri excuſentur a pctō: ſic traditiones regule et ſctōrū patrū tranſgrediendo libidinoſe: tñ ꝙ alborū grauius ſit delictū: nam nigris ceſſat ſcandalum per aſſuefactionē et precipue p cōmunicationē carniū curialiter hoſpitibus: ſed i albis mo

Monachi nigri et albi diſtincte bēt a c... nibus.

nachis creſcit ex eorũ eſu occultum ſcandalũ. Iſte ſpecies videtur hypocriſis ſic ſimulare ſanctitatẽ in conſpectu hoĩm occulte vero huiuſmodi cibis ſumere. cũ tñ ſimulata equitas duplex ſit ini quitas: ſm greg. ar. ff. de extraordi. cri. l. ſub pretextu. et. l. iacu

Simulatiões carpit.

magna glo. ibi ſed nunquid epũs exemptos ꝛc.
v ❡ Inquirant. et etiam.
x ❡ Puniãt. nõ hic iſicto ꝑncipio hui⁹. §. q preſlo lo co mõchi correctio ptinet ad abbatẽ et i ei⁹ defectu poſtea ad epm. vt no. xi. q. i. de pſõa ꝛ. xviij. q. ij. c. i et no. ex de offi. ordi. quãto. ar. ex de ap. repre henſibilis. §. ſi. xxiij. q. iij. corripiãt que glo. ꝑdicte ſalua cõ ſuetudine decli nãt i illã ſentẽ tiã. Q ſi proce dat ſm formã et ordinẽ iuris in iudicio tunc epus iudex eſt. ſecus ſi nõ i for ma iuris. vt di cto. c. reꝑhẽſibi lis. tu dic p⁹ ho ſtienſ. et alios modernos i di cto. c. ꝙto. Aut ꝗrit i crimie cõi tũc lz i minori bus delict; reli gioſũ corripiat

Mõchi correctio primo ad abbatem pertinet.

regulam ſancti benedicti (niſi[a] in certis caſibus ꝛ locis) necnon abbatum coꝝ preſidentium generali capitulo interdictus[b] monachis/qui[c] per[d] abuſum cõſueuerunt veſci carnibus abbates ꝛ priores loco huiuſmõi[e] cibi vetiti[f] iuxta[g] facultates domus aliuz[h] competentem miniſtrare curarent[i]. ❡ Nos[k] autez adiiciendo firmiter et diſtricte precipimus et inhibemus vt abbates et priores abbates proprios nõ[l] habẽtes: ac abbatiſſe ſeu prioriſſe ordinis[m] ſãcti benedicti contra eſuz carniũ ſollicite et diligẽter inquirant: et[n] eos quos inuenerint in hoc delinquentes grauiter[o] puniãt: delicti[p] et[q] delinquentium circunſtantias attendentes[r]. Epiſcopi[s] quoqꝫ cum ſubiecta[t] ſibi monaſteria viſitant: de huiuſmodi eſu carnium ſubtiliter diſcutiant et inquirant[v] et puniant[x] illos quos[y] pena inuenerint indigere[z].

laris. ij. reſpon. et dixi. ſ. in cõ. oth. advicariã. prope ſi. i. gtis. ꝟ. ſicqꝫ. i g. illu ſio. et facit. xij. q. i. ſcimus. pro pe finem.
a ❡ Niſi in certis caſibus ꝛ lo cis. de qbus le. ſ. e. conſtit. ſta tuimus. ꝛ. c. ſe.
b ❡ Interdict⁹ ſ. cibus carniũ quod eſt. ſ.
c ❡ Qui. ſ. mo nachi.
d ❡ P abuſũ. ſ. iuris et regule ſcti bñdicti. vt hic i pſti. otho. alſ. ſ. e. in pma glo. non tñ per abuſum facti q2 adhuc continuãt vſum carniũ et plus ꝙ prius.
e ❡ Huiuſmodi cibi. ſ. carniũ.
f ❡ Vetiti. ipſis monachis.
g ❡ Iuxta facultates domus. nõ ergo eque laute et delicate in ſingulis monaſterijs: q2 ſic cito cõſu merentur bona cuiuſlibet pauperis monaſterij: potentioribus itaqꝫ pares eſſe nõ poſſumus. ff. de ali. tudi. mut. l. iij. i. reſpon.
h ❡ Alium. ſ. cibum lacteum piſciũ et ouorum.
i ❡ Curarẽt. diligentiã ergo abbatũ ſeu priorũ ꝯcedit vedũ mõchi ipſi deo gtas redderẽt. ſ. e. i. reſ.
k ❡ Nos aũt. iij. pars. (in prin. magne glo.
l ❡ Non habentes. ſic. ſ. e. conſti. q2 vero.
m ❡ Ordinis ſcti benedicti. quedã ſunt moniales ſancti auguſtini que regulã iuſſerũt laxari. ex de ſta. reg. periculoſe. §. i. li. vi. (dicti.
n ❡ Et eos. ſ. religioſos ꝛ religioſas ordĩs ſcti bñ
o ❡ Grauiter puniant. arbitrarie vt ſequit. facit qd ſcripſi. ſ. e. cõſti. q2 vero. §. nos. in ꝟ. et regularia inſtituta. non ergo habent inniti rigori conſtitutiones canonis. de conſe. diſ. vi. carnem.
p ❡ Delicti. ſcz qua excitatiõe: an gratia hoſpitũ vel ex propria libidine: et quo die mẽſis ac hebdomade: ac qd ſcandalum ſit exortum inde.
q ❡ Et delinquentiũ. an ſint de ſuperioribus vel non: de alijs huiuſmodi.
r ❡ Attendentes. ſ. preſidentes ſupradicti.
s ❡ Epiſcopi quoqꝫ. verſiculus.
t ❡ Subiecta ſibi monaſteria. ſecus ergo in exemptis epõ non ſubiectis niſi forte notorietas delicti ſuaderet. ac. in hoc qd no. W. ex de ſepul. dudu;. §. pe. in g. ergo a cõtrario ſenſu in cle. et ſcripſi. ſ. in conſtit. otho. quid ad venerabiles. §. circueant. in

abbas hor. xc. di. ſi qs mõch⁹. i maiorib⁹ tñ ꝛ gra uioribus hoc ad epm dz tm ptinere. xviij. q. ij. mo naſteria. et ex de ſta. monachorũ. ca q̃. i. reſpõ. ꝟ. circa tñ. cũ. §. pe. ibi ſiqui ꝟo. de hoc tñ dubitatur quin monachus criminaliter accuſatus corã epo reſpõdebit. nã minor eo cauſas criminales nõ definit de iure. ar. in hoc qd le. et no. ex de elec. tranſ miſſa. Aut querit de exceſſib⁹ q̃ ſunt ſpãliter ꝯ regulã monachalẽ tũc maior ad abbatẽ ptinet correctio ꝙ ad epm vt hic. exequat ergo abbas ea q̃ ſunt in regula coꝝ vt le. et no. ex de regularibus Iohãnes. et. c. vlt. ar. qd ſic diſtinguit Car. ex de priuile. c. epoꝝ circa mediũ i magna g. qd ſi abbas ad hoc nõ ſufficiat auxiliũ epi poterit iplorare vt dctõ. c. quãto. xviij. q. ij. abbates. cũ. c. ſe. Sed nũqd epus inuito abbate. poſſit hẽre monachũ in ſuũ officialez vel cubiculariũ? dicit W. q nõ. q2 vbi eſt cõtradictio inter abbatẽ ꝛ epm potius eſt abbati ꝙ epo obediendũ. vt ipſe tenet ex de reſcrip. et ſi priuilegiũ. in glo. p hoc ꝟbũ et no. g. xij. q. iij. q̃ reſiſtit. nã epi peccãt ſi religioſos trahũt de mõſterijs coꝝ abbatibus inuitis. lviij. q. i. c. i. et. ij. et. xviij. q. i. ꝙ ſit. et c. luminoſo. Idẽ videt ſentire Guy. ex ne cle. vel mo. c. i. vt piculoſa. ꝟ. plato. poſt ꝑn. li. vi. vt dixi vbi dicit q epũs nõ põt dare mõcho licẽtiã trãſeũdi ad ſcolas niſi interueniat ꝯſenſus abbat;. Cõtrariũ tñ tz Guy. in q̃ſtiõe ꝑncipali hic q̃ſita dũ tñ mõſteriũ nõ ſit exẽptũ vt no. ij. q. vij. cũ paſtoris. ar. c. q. nullus mõchus. §. ſi aliud. et. xvi. q. i. q̃ ꝟe. ex de cle. nõ reſi. de cetero.
y ❡ Quos. ſ. monachos.
z ❡ Indigere. ad emẽdationẽ moꝝ ꝛ ꝯſeruationẽ ſalutis. ff. de pe. l. ſi pena. cũ ſi. notatis in conſtit. otho. in prefatione ante prohemiũ in prin.

In qbus caſibus monachi epo reſpõdere teneantur.

a Alioquin. niſi inquirãt et puniãt monachos delinquentes. Jo. de athon.
b Sint ſuſpenſi. tam epiſcopi ꝙ preſidẽtes. videtur. ſ. e. conſtitu. volentes. in fi.
c Illud quoq;. ſupra dicto. c. tractatur de eſu carnium monachis prohibito. adijcit hic prohibitionẽ cõtra precioſitatẽ apparatus ſui vel vaſorum q̃bus deſeruitur eis.
d Ridiculoſe ſcurrilitatꝫ ⁊c. no. hic ꝙ ſcurrilitatez eſſe tam ridiculoſam ꝙ opprobrioſam. vt hic. facit qđ dixi. ſ. e. cõſtit. cuꝫ ſancti. §. ſtatuimus. v. ridiculoſas. ar. ff. de his q̃ no. infa. l. ij. §. ait pretor.
e Oſtentare volẽtes. ad põpam ſeculi vel ſuperbie. quod non licet renũciãtibus: ſic. ſ. e. cõſti. miſerabiles. §. ibi aut i põpas vel proprios luxus ⁊c. licet in caſu hoc non ꝓhibeatur ſecularibus ſaltem laicis. ff. de poſtulañ. l. i. §. deniq;.
f Vel monialiũ. comprehendit ergo prohibitio religioſos tam maſculos ꝙ feminas. Item tam ordinis ſancti benedicti ꝙ ſancti auguſtini cum ſtatim adiungat et canonicorum ⁊c. qui canonici omnes ſub regula bti auguſtini militant: vt ſcripſi. ſ. in cõſti. otho. audiuimus. in prin. et. ſ. e. conſti. porro. §. pe. in fi.
g Regulariũ. ſeculares ergo canonicos hec prohibitio ſui gratia non arctat.
h Vel precioſiori. ſ. cypho.
i In refectorio vel in locis alijs. q̃ſi diceret. nec in loco cõi nec ſeculari. refectoriuꝫ enĩ et dormitorium loca ſunt cõmunia ipſoruꝫ religioſorum. ex̃ de vita et hone. cle. q̃m vt aut.
k Illum. ſ. cyphum.

alioquin[a] preter indignationis ⁊ maledictiõis eterne acerbitatez donec id fecerint ſint[b] ſuſpenſi.

Ne aliqui religioſi vtãtur i refectorio p̃cioſiorib⁹ vaſis alijs fratribus

Summariũ.

Nemo religioſorũ vtatur tãꝙ ꝓprijs in refectorio aut alibi p̃cioſioribus poculis aut vaſis eſcarijs ꝙ alij: nec in dormitorio maiori apparatu lecti vel ſupellectilis.

Illud[c] quoq; ridiculo ſc[d] ſcurrilitatis opprobrium auferẽtes quo monachi ⁊ alij religioſi q̃ ſe maiores alijs exiſtẽ exiſtimãtes ⁊ oſtẽtare[e] volẽtes: vaſis p̃cioſorib⁹ vti ꝯtẽdũt: diſtricti⁹ inhibem⁹ ne q̃s monachoꝝ vl[f] monialiũ ſeu canonicoꝝ regulariũ[g] cipho argẽteo vel[h] precioſiori[i] refectorio vel in alijs locis vtat̃ illũ[k] quaſi propriũ[l] poſſidẽdo: aut in dormitorio maiori apparatu lecti vel teguminis.

Cũ[m] enĩ oẽs[n] pares ſint ⁊ ſctẽ[o] fraternitatis noĩe[o] ſint coeq̃les[p] ridiculũ ẽ vt alter ſe maiorẽ altero oſtẽdat q̃ de hoc gl'iari deberet vt oſtendat ſe ceteris[q] minorem.

De infirmis.

Summariũ.

Prior vel ſupprior per viſitationem vigilantem infirmis fratribus proſpiciat vt ab infirmario rite tractentur. In quo ſi defectum invenerit ſuperiori denũciet ab eodem ſupplendum: alioquin tam abbas negligens ꝙ prior ſuſpendantur ab officio donec ſuo fũgant̃ mũere.

De[r] infirmis q̃bus hũanitatis habere preſidiũ charitas[ſ] iubꝫ ⁊

l Proprium. facit. ſ. e. conſti. q2 vero.
m Cũ enĩ. ij. ps reddẽs rõnẽ ꝓhibitiõis ꝑtacte.
n Omnes. ſ. religioſi in vna domo morantes.
o Sctẽ fraternitatis. ar. ff. ꝓ ſocio. l. verũ. §. i.
o Nomine. abſit qđ ficto q2 ſine re ⁊ effectu charitatiuo.
p Coeq̃les. dignuꝫ eſt vt q̃ ſimileꝫ cũ alijs ſuſcipiunt vitã ſileꝫ ſẽtiãt i legib⁹ diſciplinã. ex̃ de ſta. mo. recolẽtes. quia nõ debꝫ fieri remiſſior alijs tribulatio. vt no. ex̃ de offi. ordi. cõquerente i fi.
q Ceteris minorez. pro quo ſcias q2 ẽ hũilitatio fame et hec mala eſt. ar. in hoc qđ no. in g. remiſſiua: de q̃ dixi. ſ. e. c. prox. §. i. in g. qui color. in fi. Itẽ ẽ humiliatio ſimplicitatis et hec mala eſt. xxij. q. ij. cum humilitatis. Item timoris ⁊ eſt iformis. xi. q. iij. q̃ſquis metu. de pe. di. iij. achas Idem videtur de humiliatiõe afflictionis: vt in pſal. Humiliatus ſum vſq; quaq;. Iteꝫ eſt humiliatio informata charitate que virtus eſt vt hic de qua eccle. iij. c. quãto maior es humilia te in oĩbus. vnde dicit g. ſup dicto pſal. hũiliatus ſum ⁊c. Beatus qui gloriat̃ in humilitate magis ꝙ in poteſtate. poteſtas vero decipit hũilitas nõ decipit. vt hic. no. Sup. i decto c. cum humilitatis. Humiliatio multiplex.

r De infirmis. hic excipit a generali ꝓhibitione facta. ſ. e. conſti. ad hec q̃m. ⁊ fundatur hec ꝯſti. p. c. ex̃ de ſta. mo. cũ ad monaſteriũ. §. porro. ſ. in ꝯſti. otho. audiuimus. in fi. ſ. reſpon.
ſ Charitas iubet. eſt enim humilitatis preſidiũ hominem hominis beneficio affici. ff. de ſer. expo. l. ſeruus ea. l. in fi. ſed tñ charitas huiuſmodi

moderniſ tēporibus ſic refrigeſcit ꝙ propter eius tepiditatē impio principatus amiſſo: modicuȝ de ipſa moraē: vt oculata fide p̄ dolor intuemur.
a ¶ Pietas interpellat. quinimo rō et lex hoc poſtulat: q̄ſi fuiſſe intelligunē q̄ ꝓpter aduerſam valitudinē ab actuali ſeruitio impediunē. ff. de ſta. liber. l. cum habes. §. ſtricus. ꝟ. et ſi q̄buſdā ꝛc. ꝛ no. p Spec. ex̄ de cle. nō reſi. c. i. §. qui vo. ꝟ. infirmitatē. li. vj. hoc tñ ſane intellige ꝙ infirmus cēſeē reſidere etiā q̄ ad quotidianas diſtributiōes ſeu ſtipēdia ꝑcipiē da q̄ſi ante caſa nus reſidebat: cū ceterꝭ officiā do miniſtrans. vt ibi no. et hic et ar. in hoc qđ le. et no. ff. de lega. legatus an tequā. §. ſi q̄s. alīs ſi nec ſanus receſſiſſet: ſtipē diū hmōi de iure non caperet infirmus. ar. C. de epi. et cle. l. generaliter. §. ſi. niſi forte ſola pietatis rōne. vt ar. l. di. ſtudeat in ſi. et de hoc no. Jo. an. ex̄ de cle. nō reſi. ad audientiā.

Seruiſſe q̄ ſeruire nō poſſūt

b ¶ Clauſtralis. hoc dicit ad differētiā ꝓpꝛii. alterius prioꝝ abbatē ꝓpriuȝ nō habētis. de quo dixi. ſ. c. priori. in prin. et. j. §. priori.
c ¶ Viſitatiōis. nō itelligas hic loq̄ de iuriſdictiōe viſitatiōis ſed de inſpectiōe et ſup vſu corporali.
d ¶ Circa ipſos. ſ. infirmos necnō circa debiles et delicatos qui per groſſa cibaria neſcirent nutrire naturā vt ſupplet. ex̄ de ſta. mo. c. cū ad monaſterium. §. porro. et dixi. ſ. in cōſti. otho. audiuimus i ſi. j. reſpō. hoc q̄q ad hmōi ꝓꝛē ꝑtinet ꝑ celeris poſt abbatē vt dctō. c. cū ad mōſteriū. §. prior aūt.
e ¶ Ad infirmario. nota officiū illius hic collaudari ꝑ legē ſicut cellariꝭ vt dicto. c. cū ad monaſterium. in ſi. §. ſed ſimpliciter loquendo nō ita firmo iure tenet ipſe nec camerarius nec ſacriſta ſuā adminiſtrationem ſicut abbas vel prior tenet ſuam dignitatē cū difficilius remoueātur a ſuis adminiſtrationibus creati per electionē cōfirmati per ſuperiorē ꝙ alij obedientiarij ſupradicti ex̄ de ſta. mo. monacho. licet tempore durante obedientiarij adminiſtrationē habeāt hi ſicut illi. vt. e. ti. cum ad monaſteriū. §. tales. et no. W. ex̄ de re. ec. non alie. c. i. j. reſpon. in glo. nota ꝙ. j. in glo.
f ¶ Si quos vero. ij. pars.

Minorū officiorū e abbatiū firmitas.

pietas [a] interpellat diſtricte præcipimus vt prior vel ſupprior clauſtralis [b] ſepe viſitationis [c] exercitiū adhibens circa [d] ipſos vigilāter inquirat qualiter ab [e] infirmario procurentur.

¶ Siquos [f] vero ī hoc defectus inuenerit: ipſos abbati vel priori [g] denunciare feſtinet: abbas [h] autem vel prior omnem defectuȝ ſine tardatione et negligētia circa id faciat emēdari. Ut [i] ſi abbas vel prior inimine præmiſſa ſeruauerit ipſo facto donec id fecerit ab [k] officio ſint ſuſpenſi [l].

¶ Ut ſemper in refectorio due partes conuentus remaneant.

¶ Summariū.

¶ Abbates aut priores non ſic vocēt e refectorio fratres reficiendos ad locum priuatum vt non remaneant illic due partes eorum: ꝛ in vocādis rationabilem faciant delectuȝ.

Statuimꝰ [m] inſuper ꝛ diſtricte ꝑcipimꝰ vt cū abbas vel [n] prior vult [o] aliquos in [p] camera ſua reficere [q] ita reficiēdorū ibidē [r] nūerus modereē [s] ꝙ due partes ſaltē [t] frūȝ i [v] comeſtiōe

g ¶ Priori habēti. abbatē propriū ſupra ſe. ſȝ. ſ. j. reſpon. loquiē de priori clauſtrali qui habet hoc denunciare huic ſupiori priori vt ſic decernamus differentiā inter denūciantē et denūciatum. ar. ff. ad trebell. l. ille a quo. §. tempeſtiuum.
h ¶ Abbas aūt vel prior. ſ. denūciatus faciat in effectu ex̄ de cle. nō reſi. relatum. cum ſi.
i ¶ Ut ſi abbas vel prior. ſcȝ denūciatus vt ꝑdixi.
k ¶ Ab officio ſ. adminiſtrationes. vt. ſ. e. cōſtiē. q̄ꝛ vero. in ſi. vel dic vt. j. c. priori. in ſi.
l ¶ Suſpenſi. ſed huiuſmodi ſuſpēſiones raro exequuntur in actu.
m Statuimus. cōtinuaē ad materiam de eſu carniū. ſ. e. cōſtiē. ad hec q̄ſi.
n ¶ Vel prior. proprium nō habens abbatē. ſ. c. conſti. ad hec qui. §. nos autē: in prin. non autē loquiē de priori clauſtrali. ar. no. ex̄ de reſcriptis. et ſi ꝑſuē. in cle.
o ¶ Vult. hoc ergo cōmittitur præſidentis voluntati nō autē neceſſitati. ar. ff. de iudi. l. nō quicq̄d. dum diſcrete. vt. j. c. §. vlti.
p ¶ In camera ſua. nota abbatem vel priorem cameram ſeparatā habere a cōmunitate conuentus non tamen ꝙ ibi ſit die vel nocte oīno ſolitarius. ar. no. ſ. conſtiē. monachos. ver. periculoſum.

Camera ſepata pmittiē abbati.

q ¶ Reficere. qđ facere poteſt præſidens ex idulgētia iuris. de ſta. mo. cū ad monaſteriū. §. in refectorio. ꝟ. ꝙꝙ. vbi eſt textus fundēs ꝯſtitutionē iſtaȝ.
r ¶ Ibidem in camera ſua.
ſ ¶ Moderetur. moderationis verbū diminutionem continet. ex̄ de ver. ſig. c. vlti.
t ¶ Saltem. i. ad minus.
v ¶ In comeſtione. quā facere debent præcipue religioſi non ante horam diei tertiam ſolum ꝑ alios licitos ad reficiendū infirmitatē corporis ad vſuȝ exercendū virtutis vel auditu ſacre lectiōis abſq̄ detractiōibus ꝛ irriſionibus vniuerſis ac ſine ſecularū negociorū inanibꝰ fabulis ante cibos ꝛ poſt: gratijs deo relatis: q̄ ſi vos religioſi i vr̄is cōmeſſatiōibus agitis abſtinētiā ꝓculdubio magni eſtis: et hec oīa colliguntē. xliij. di. c. oīa. et. c. nō liceat. vn̄ vſus. Sit timor i dapibus: bn̄dictio. lectio: tēpus. Sermo breuis vultus hilaris: ꝑs deē egenis.

Comedendi hora et forma.

Verſus.

remaneant in conuentu[a]

¶ In[b] hoc vero apponat prouidentiã diligentẽ vt ſine[c] pſonarum acceptione nunc[d] hos nunc illos ad[e] refectionẽ vocet quos magis nouerit indigere[f].

¶ Qꝫ nulli religioſi vendant vel aſſignent alijs liberationes.

¶ Summariũ.

¶ Prelati monaſteriorũ nemini poſt hac in grauamen domus ſue vendãt liberationes ſeu corrodia et ſicut ad perpetuum vendiderint aut aſſignauerit poſt illius vitã non traſſignent heredi: ſub anathematis pena.

Seruanda in menſa. Abſint delicie: detractio: crapula: murmur. Ebrietas/ nimius affectus/ ꝛ hiſtrionatus: Finitoq; cibo reddatur gratia xpo.

Conuentus. a ¶ Conuentu. i. refectorio vt patꝫ de ſta. mo. c. ad monaſteriũ. §. in refectorio. hoc termino monachi his dieb⁹ dicunt abuti dñi in refectorio paucis alijs relictis in domo alia ad hoc deputata etiam carnib⁹ veſcunt ad ſaturitatẽ ex abbatis pñtiam: ibiq; paſcendo ſe in conuentu ſe nominant comediſſe ſic verbis ſtatutũ cõplectentes ſed ei⁹ mẽtẽ nõ abſq; fraude dãnabiliter reſpuentes ſolũ. ff. de leg. l. cõtra. l. ij. reſpon.

b ¶ In hoc ve co. ij. pars.

c ¶ Sine perſonarũ acceptiõe ar. notatorũ. s. e. cõſti. xpiane. in fine.

d ¶ Nunc hos nunc illos. i. viciſſim non ſemper eoſdẽ ne alij ſcrupuloſi moueantur. xvi. q. vij. c. i. circa medium.

e ¶ Ad refectionẽ. nõ dicit ad eſum carnium nec in dicto. §. in refectione. vnde hec conſtitutio ſua: lꝫ ipſi monachi eſum carniũ hoc caſu interpretant.

f ¶ Indigere. ar. j. in conſtit. proxi. cum alijs ſi. ſequentibus et precedentibus.

g VOlentes. prophetizat illud qd habet ex de re. eccle. nõ alie. monaſteriorũ. in cle. Itẽ ad illud qd le. ꝛ no. s. e. cõſti. qm alienationes.

h ¶ Eccleſiarũ rectores. facit qd le. ꝛ no. s. e. conſti. qꝛ pleriq;.

Hoſpitalia diuerſa. i ¶ Cuſtodes hoſpitaliũ. hec vera intellige de hoſpitalib⁹ q̃ ſpali iuriſ ditioni ſubſint ꝛ ſpũali iure nituntur. ex de reli. do. c. ad hec. et. e. ti. c. qꝛ contingit in cle. in hoſpitalibus vbi fratres deputant layci vel ſorores hmõi ad infirmorꝫ miniſteriũ et ad faciendum hoſpitalitatẽ: vbi nõ eſt eccleſia cõſecrata ſed oratoriũ ſeculare ita q epus nõ habꝫ quicq̃ ſed remanet in diſpoſitione et dominio laycorum vbi forte non arctarent ſtatuta iſta legati. vt le. et no. p Inno. et hoſt. de hoſpitali ſcti allucij. ex de donat. inter dilectos. et no. w. ex de preben. p lras in cle. et in dicto. c. qꝛ cõtingit. in g. Hic q̃ro hmõi hoſpitalitatẽ laycorꝫ eſſe credit a quodã domo ſcti leonardi et Eboraco qꝛ ibi dñs noſter rex anglie magiſtrũ hoſpitalitatꝫ libere preficit iure ſuo: ſed certe ſibi debẽt hre eccliam cõſecratã et duo ſi eboraceñ. archiepus magiſtrũ pficiebat ibidẽ lic et eius ordinationi in hac pte capitulũ Eboraceñ. niteretur repugnare. vt le. et no. p hoſti. ex de appel. ſignificauit Tñ de facto dñs rex pdictus phibet ibi quecũq; iuriſdictionalia etiã eccleſiaſtica exercere. de hoc dixi. s. in cõ. otho. alr. §. dante in g. vt ꝑpoſito ra

VOlentes[g] etiã eccleſiarum idemnitatibus prouidere illõ vitiũ extirpamus quo quidam abbates et priores et aliarũ eccleſiarũ[h] rectores ꝛ cuſtodes[i] hoſpitalium cupiditatis ardore: qui[k] eorũ[l] corda vehementer inflammat: inſueniẽte ptio potius[m] perſonis q̃[n] eccleſijs conſulentes: ad certũ tps vel[o] ad vitam illorum quibus fit conceſſio certũ[p] qd (quod communiter liberationes[q] appellant) communiter vẽdũt[r] ꝛ aſſignãt

k ¶ Qui. ſ. ardor.

l ¶ Eorũ. ſ. prelatorũ pdictorꝫ

m ¶ Potius. plenius. i. ad ingluuiem perſonarum ſuarum.

n ¶ Qꝫ eccleſijs. id eſt q̃ vtilitati eccleſiarum. An ergo cõtrahens cum monaſterio vel ei⁹ prelato debeat probare pciũ cõuerſum in vtilitatẽ monaſterij? videtur q ſic. ar. ff. de re. cor. qui ſub tu. vel cur. ſunt. l. mag. §. illõ. ſed Inno. *Nota de contrahẽtibus cuꝫ eccleſiaſticis.* videt tenere illud eſſe verum dũtaxat in cõtractu mutui p eccliam inito vt ipſe no. ex de po. grauis in glo. poſt prin. Sed cõtra videtur. x. q. ij. hoc ius porrectũ. ſed ibi de hoc dũ no. in glo. ſed notandũ Solutio: in hoc crede de iure debere attendi alia legitima documẽta puta qꝛ platus prius in eccleſijs bñ ꝛ moderate ſe habet ꝛ hmõi bñ expendit poti⁹ q̃ ſcripture eccliee ſup hoc auctoritate iuxta cõſectũ ordinationeꝫ plati. ar. ff. de re mili. l. nos oẽs. §. a barbaris. C. de ſa. ſanc. ec. l. iubemus. ij. §. ſcientes hoc ſentit w. ex de re. ec. nõ alie. monaſterior. v. monaſteriũ. ij. i cle. ſꝫ hãc ſubtilitatẽ ſeu ſolẽnitateꝫ ius regni nõ admittit ſed ſcripture ſup mutuo initur lꝫ proiecta vt didici pecunia ſit i marc ad certũ tps qdcũq; modicũ vel iſte mod⁹ diſponẽdi de rebus ecclie ſit oino phibitus. vt no. w. e. ti. c. vlti. alr. ſup. e. v. i cle. ſꝫ locatio ꝛ vẽditio fructuũ in hac pte ad modicũ tẽpus tolleret vt le. et not. p

o ¶ Vel ad vitã. et ſic (Jo. an. e. c. §. vlti. in cle. hmõi cõtractus cũ ſit intuitu pſone de donis eccleſie tanq̃ ambitiõis reſtringit. ar. ex de ꝑben. quis li. vj. et no. w. in dicto. c. in cle. ſup. e. v.

p ¶ Certũ qd puta panis et ceruiſie certã menſurã cũ alijs victualib⁹ i cõtractu ſpecificatis: vt. j. ſeqt

q ¶ Liberatiões. als vero nũcupant corrodia. *Corrodia.*

r ¶ Vendũt ꝛ aſſignãt. cũ cõſenſu ſuorꝫ fratrũ. als enim ſecus vt no. w. in dicto. c. ex de re. ec. non alie. monaſteriorũ. ver. conuentus ſui.

a ¶ Pro vite neceſſarijs. de quibus le. et no. x. q. ij. epiſcopus. in glo. i. et. ij.
b ¶ Exoluendũ. notabiles q̃ſtiones de huiuſmõi penſione vide per w. cũ de re. eccle. nõ alie. monaſterioꝝ. ver. aut poſſeſſiones. in cle.

platũ dilapidare vel negligẽter ſe habere quaſi Coia q̃ſibi minus curet q̃ in ꝓprijs. ideo fortius in hmõi qᵒ mi̾ne ꝓ ꝓhibitiones voluerunt occurrere leges. ar. ff. de curã ge= tranſact. l. cũ hij. §. ſi pretor. et in eo qđ le. ⁊ no. ff. rit. ſo. ma. l. ſi cõſtante. §. ſi maritus. vel dic qᵒ in contrario eſt principaliter fauor pſone lʒ ſecundario fauor ver tat rei publice. ar. iuſtit. q̃ ſunt ſui vel ali. iuris. §. ſed hoc tẽpore. hic vero principalit̃ attendit̃ fauor eccl̃ie ar. x. q. ij. hoc ius.

c ¶ Ex quo ſit. ĩ. ꝑs in qua ab ſurditates ꝯtingentes ex facto ꝓſuppoſito hic ſubnectit.
d ¶ Ut eccl̃ijs grauatis. ꝑ eaꝝ rectores.
e ¶ Hoſpitalibus. per eorum cuſtodes.
f ¶ Et monaſterijs. ꝑ abbates et priores vt ſic referant̃ ſingula ſita ſingulis alijs poſitis. ſ. e. ſ. reſpõ. i pn.
g ¶ Illorũ. ſ. monaſterioꝝ vt ſequitur.
h ¶ Quorũ. ſ. infirmorum et pauperum.
i ¶ Spẽaliter aſſignata. de hoc ple. dixi. ſ. e. c. cõſti. xpiane. ꝑpe ſi. ſ. reſpon. et. §. i. in magna glo.

pro[a] vite neceſſarijs ſingulis diebus: vel certis tẽporibus exoluendũ[b]. ¶ Ex[c] quo fit vt[d] eccleſijs: hoſpitalib⁹[e]: ⁊[f] monaſterijs dictarũ liberationũ exactione ⁊ ſolutiõe grauatis: illoꝝ[g] (q̃ debent eccleſijs ⁊ monaſterijs deſeruire: ac infirmoꝝ et pauperũ: ad quoꝝ[h] ſuſtẽtationẽ hmõi bona ſunt ſpecialiter[i] aſſignata) numer⁹[k] minuat̃: ꝑ qđ eccl̃ie ſeruitijs debitis ⁊ paupes ac infirmi alimonijs defraudãt̃[l]: i[m] coꝝ q̃ cõcedũt aiarum periculũ ⁊ ſcãdalũ[n] manifeſtũ. ¶ Propter[o] qđ diſtricti⁹ inhibemus ne[p] vnq̃ perſonis[q] aliq̃bus hmõi liberationes[r] vendantur. Et[s] ſi alique ante hanc noſtram conſtitutionẽ conceſſe fuerint in ꝑpetuũ vel ad tempus: reſignantibus vel decentibus illis qui eas[t] obtinuerũt hactenus abbates: priores: rectores: ⁊ cuſtodes pfati eas de nouo eorum heredibus non[u] cõcedãt. ¶ Q[x] ſi ſit qui[y] cõtra hoc ſalubre ſtatutum aliquid attẽtare[z] preſumpſerint anathematis vinculo feriantur: et niſi[a] ea reuocauerint[b] ab[c] officio ſint ſuſpenſi.

Contractus male fidei nõ obligat.

s ¶ Et ſi aliq̃. ſ. liberationes.
t ¶ Eas. ſ. liberationes.
u ¶ Non cõcedant. ſi tñ cõceſſerũt cũ coꝝ ſcripto ſigillo cõi ſignato ſenſiua inde ſecuta ius regni ſatis arctat eos ad obſeruationẽ huiuſmodi ꝯtractus licet per. l. canonicaʒ ius nullũ acquirat̃ ex ide emptori. extra de re. eccle. non alie. §. monaſteriorum. c. pe. in cle.

k ¶ Numerus minuatur. qđ eſt incõueniens. ar. in hoc qđ le. et no. ſ. c. proxi.
l ¶ Defraudant̃. et dic vt in glo. remiſſiua de qua iam dixi in magna glo. ante.
m ¶ In coꝝ. ſ. prelatoꝝ vendẽtium huiuſmodi liberationes.
n ¶ Et ſcandalũ. de hoc dixi. ſ. iu cõſti. otho. qm̃ (de habitu. ſ. reſpõ.
o ¶ Propter qđ. iij. pars.
p ¶ Ne vnq̃. in futurũ poſt conſtitutionẽ iſtam.
q ¶ Perſonis aliquibus. ergo nec clericis nec laycis: nec maſculis nec feminis.
r ¶ Liberationes vendãtur. multo fortius nec donentur cum ex donatione minor ꝓueniat vtilitas eccleſie q̃ ex ꝓcio vẽditiõis. qđ deuotat dictio etiã in dicto. c. monaſterijs. circa mediũ in cle. ar. C. de ſacro ſanc. ec. l. iubemus. ij. §. ſciẽtes. auten. de nõ alie. et ꝑmu. re. ec. §. alienatiões. col. ij. et̃ de re. ec. nõ alie. c. nulli. ij. reſpõ. q̃ facit hoc facit tñ violenter. C. de predic. cur. l. curiales. ſ. reſpon. cũ ſua g. li. xi. Solutio. licet hic et ibi lex tantũ de precio locuta ſit tamẽ ad ceteros contractus eccleſie hec ꝓhibitio extenditur per c. alleg. ſupra in princi. glo. alleg. ar. ff. de legi. l. ſed et poſteriores. ibi nemo eſt. ſecus vel in contrario conſideratur frequentia qꝛ non conſueuit quis libenter mera libertate velle ſe ꝑ proprium iactare. ar. ff. de probat̃. cũ de indebito. §. i. ſed in rebus eccleſie frequenter contingit

x ¶ Q ſi. iiij. pars.
y ¶ Qui. ſ. prelati.
z ¶ Attentare. vendẽdo liberatiões ſeu corrodia.
a ¶ Niſi ea. i. huiuſmodi venditionẽ liberationũ
b ¶ Reuocauerint. quatenus de facto proceſſit ſʒ hec regni lex non permittit. vt dixi ſupra. §. proxi. in g. ſi. Joannes de athon.
c ¶ Ab officio ſint ſuſpenſi. idẽ dicitur in dicto. c. monaſteriorum. §. pe. in cle. ſed certe diminute loquitur hic legiſlator. declarare enim debuiſſet an intelligeret de diuinis officijs: an de alijs offi. adminiſtrationũ ſuarũ. vt no. Jo. an. extra de reli. do. ver. officijs. in cle. Circa hoc credo diſtinguendum. an lex punit actum adminiſtrationis tũc ſuſpẽſum ſimpliciter ab officio intelligam ſuſpendi ab adminiſtratione ſua. vt hic ar. extra de ſolu. ſi quorũdam. ſ. e. c. conſtit. qꝛ vero in ſi. ſ. e. c. proxi. in ſi. ſ. c. conſtit̃. de prelatis in ſi. hoc verum niſi per adiunctum aliud intelligatur puta dicitur ab officio et beneficio vel ab adminiſtratione: tunc eniʒ natura ſuſpenſionis huiuſmodi (que aliqualiter deberet reſtringi. extra de re. iuris. in penis. li. vj. Dic adiuncte) inducit naturam ſuſpenſionis a diuinis. extra de decer. relig. in cle. ſic al. eſt i dictiõe abfuturuʒ eſſe. ff. iudica. ſol. l. nouiſſima. Aut queritur in caſu in quo lex aliquod delictuʒ punit per

ſuſpenſionem ab officio: et tunc intelligam de ſuſpenſione a diuinis officijs. ſupra. c. conſti. domus dei. §. quod ſi rector. et. c. gratia. i ſi. ar. pro diſtin. in eo qd dixi poſt Inno. ſ. e. conſti. eccleſiarum. §. ſequeſtratiões. v. permittūt. etc.

a Ceterū. hec ꝯſtitutio cõtinuatur ad id qd le. ſ. c. pri. §. et quo fit

b ¶ Iuxta ſapiētie doctrinā puerbiorū. xiiij c. vbi ſcribitur hec auctoritas ſequēs. nā in lata gente gloria pncipis. i. q. ruī dd ppſm.

c ¶ Auaricia. dixi. ſ. e. cõſti. otho. auditu in ſi. ſ. reſpon.

d ¶ Deſidia. i. negligētia de q̄ dixi. ſ. e. ꝯſti. in phe. §. ſane. p pe ſi. vel. i. accidia q̄ freqūtius iter viros eccleſiaſticos et religioſos regnare ſolet. Eſt autem accidia q̄dam triſticia aggrauās animam hois vt ei nil agere liceat ꝙ quoddā tediū operandi. q̄ peccatum mortale dr qñ poſt ſenſualitatē pfecte attigit ad cõſenſum rõnis. nam triſtitia talis boni opis eſt hmõi pctm. qr ꝯtrariatur charitati. charitatis enī effect9 eſt gaudiū de deo ꝙ bono ope: cui quoqꝫ ꝯtrariatur triſtitia mētis de bono diuino: cui qs neceſſe hꝫ intendere. vñ ſi aliqs cõtriſtetur de hoc ꝙ alius cogit eū īplere opa ꝟtutis q̄ facere nõ arctatur ex pcepto nõ eſt pctm accidie: ſꝫ qñ ꝯtriſtatur de his q̄ vt pdixi ſunt neceſſaria vt tpa ieiunanda ex precepto ppter dñm. vt no. Guy. xxv. di. circa principiū vltime colūne.

Accidia quid eſt.

¶ Que ſeruetur antiquus numerus religioſorum.

¶ Summariū.

¶ In ātiqs monaſterijs et eccleſijs cathedralib9 ſeruetur antiquus deo ibidem deſeruire ſolitorum numerus.

Ceterū[a] cū iuxta[b] ſapiētie doctrinā i multitudine populi ſit dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia principis: nulla debet auaricia[c] nulla debet deſidia[d] vel cõteptus arripere vt[e] regis regū cultū attenuet[f] colentium paucitas: et contra multiformis nequicie hoſtem minuantur exercitus bellatorum. ¶ Ideoqꝫ[g] ſtatuimus et diſtricte precipimus vt i ſingulis monaſterijs et i his[h] precipue que ſunt eccleſie cathedrales ſeruetur[i] antiquus numerus monachorum.

e ¶ Ut regis regum. ſ. ſummi et celeſtis.

f ¶ Attenuet colētiū paucitas. ad hoc facit de ꝯſe. di. i. vaſa. §. deinde. ſed ꝯtra ex de reli. do. c. ſi. vbi videtur phibere religionē augmētari. ſꝫ ibi hoc fit i honorem eccleſie vt vitetur cõfuſio. vt ibi.

g ¶ Ideoqꝫ. ij. pars.

h ¶ In his precipue etc. qr in his īminet magis periculū. vt extra de elec. ne pro defectu.

¶ De ratiõe adminiſtrationis reddenda.

¶ Summariū.

¶ Prelati ſuperiores nõ habentes reddāt quotannis ſaltē ſemel rationē adminiſtrationis ſue corā cõuētu aut deputatis ab eo aliter ab adminiſtratione ſuſpendantur.

De[k] prelatis autem et adminiſtrationib9 atqꝫ officialibus ſtatuimus vt abbates et priores[l] pprios abbates non habentes ſaltem[m] ſemel in anno preſente toto conuentu vel[n] aliquibus de ſenioribus vel[o] prudentioribus ad hoc a capitulo deputatis reddāt[p]

i ¶ Seruetur antiquus numerus. de hoc le. ꝙ no. c. ex parte. §. vbi etiā remittitur ad. c. e. ti. cum acceſſiſſent. et facit qd dixi. ſ. ſ. reſpon. in glo. ſi.

k De plati. cõtinuatur hoc ad illud qd le. ſ. e. cõſti. volētes. §. ex quo. cū ibi dicatur ꝙ ſuſtētatio non debet diminui. hoc et debet ſciri ex rõciniorum redditione.

l ¶ Abbates pprios nõ habētes. de hoc dixi ſ. e. ꝯſti. ſtatuimus. in prin.

m ¶ Saltem ſemel in anno. ſ. quolibet in hoc qd le. ꝙ no. ex de reli. do. qr ꝯtingit. §. illi etiam. in cle. ibi videre poteris plura neceſſaria p Io. an. Et no. p hūc textū nõ reprobari frequētiorem redditionē rõciniorū ſi neceſſitas vel vtilitas mõaſterij hoc expoſcat. p hoc qd hic dicit ſaltē. i. ad min9 ſ. e. ſtatuimus.

n ¶ Uel aliquibus. ſ. vice ꝙ nomine oīm de capitulo vt ſeqtur.

o ¶ Uel prudētioribus. dic hic diſiūctiuā poni pro cõiunctiua ar. ff. de v. ſig. ſepe. ita ꝙ ſeniores propter antiqui facti et prioris adminiſtrationis aptam experientiam huiuſmodi ratiocinia audiant. ar. ff. de leg. iij. l. ſi chorus. §. i. et etiam prudentiores adiungendi ſunt in eodem actu propter maiorem animi ſubtilitatē et ſenſus perſpicacitatem: nam quanto minores tanto perſpicaciores ſcdm phm ſunt vt le. et no. de ſceuola reprehendēte gallum. ff. de liber. et poſtu. gallus. in prin. vel dic hanc diſiunctiuam ſtare proprie ſi hoc viſum fuerit diſcretioni capituli. C. de proxi. ſacro. ſcri. l. vnicuiqꝫ. ver. niſi forte. li. xij.

Diſiūctiua pro copulatiua ponitur.

p ¶ Reddāt. ſaltem ſi fuerint exacti ꝙ requiſiti ex parte capituli. vt no. Io. an. ex de reli. do. qr. §. illi etiam in glo. pro hac. in cle. et dic reddant. ſ. cum effectu ita ꝙ ſi quid ſuperſit reſeruetur in neceſſitates monaſterij prouide conuertendum. ff. de condi. et demon. l. cum ſeruus. §. i.

de [a] ſtatu monaſterij et [b] adminiſtratione ſua plenariam [c] rationē. ¶ Si [d] quis vero prior vel abbas ſtatutum huiuſmōi neglexerit [e] obſeruare: ipſo fctō donec [f] id fecerit a [g] ſuis adminiſtrationibus ſit ſuſpenſus [h].

¶ Ut religioſi non emāt vel vendant.

¶ Summariū.

¶ Nemo religionē pfeſſus implicet ſe venditioni aut reuēditioni quarūcūqz rerū nundinis aut alibi: alioquin tā mercantes ꝙ permittentes ab officio ſint ſuſpenſi non relaxādi a ſuperiore ſuo donec ſatiſfecerit ꝓ offēſa. Quecūqz aūt de monachis aut eorū ꝑlatis ꝑcepta ſūt: etiā de monialibus et earū ſuperioribus intelligant ꝑcepta.

Venalium [i] rerū commercia [k] q̄bus cupiditas dandi minus/ vl plus recipiendi expetit captiones: vix aut nunꝙ ſine [l] interuentu peccati etiam inter laicos fieri dignoſcuntur: quanto [m] autem magis eorū [n] manus qui ſunt ſacre religionis habitu et obſeruantia a [o] terrenis actibus eleuati: ſordidum et fetidum exiſtit a talib9 coinquinari [p]. ¶ Hoc [q] igitur contra illos quaſi abominabilem leprā [r] officio debite ſollicitudinis inſequētes [s]/ arctius inhibemus ne monachi vel moniales aut religioſi quilibet cuiuſcūqz [t] religionis exiſtant: mercationes que in emendo vel in reuendendo conſiſtunt in nundinis mercatis vel alijs locis audeant in [v] quibuſcunqz rebus aliquatenus exercere: alioquin [x] non ſolum hi qui fecerint verumetiam [y] hi de quorum mandato proceſſerit ipſo facto ab [z] officio ſint ſuſpenſi: que ſuſpēſio nullatenus per [a] ſuperiorem relaxetur donec ſatiſfecerint in premiſſis.

a ¶ De ſtatu monaſterij. ſ. an ſit depſſum ere alieno quibus etiā eſt obligatū et ex qua cauſa. ar. C. de ſacro ſan. eccle. auten. hoc ius. ac etiā de inſtauro monaſterij et huiuſmodi.

b ¶ Et adminiſtratione ſua. i. abbatū et priorum qd verū qñ bona abbatiẽ ſunt cōmunia in cōuentu: ſecus tñ ſi eſſent oīno diuiſa ꝯ ſeparata ſaltē q̄ ad adminiſtrationē. vt le. et not. per Jo. an. extra de reſcrip. edoceri in fi. textus.

c ¶ Plenariā rōnem. nō ergo pfunctoriā vel generalē dicēdo forte cētū ſenſi de manerijs ac ſolui centū pro victualibus et debitis alijs. ar. ff. de admi. tu. l. tutor qui reportorium. i. re ſpō. et. §. i. ff. de tut. et rat. diſt. ab his. l. i. i pn. et ar. in hoc. qd ple. dixi. ſ. e. cō ſti. libertatē. §. ꝑcipimus i pn.

d ¶ Si quis vero. ii. pars.

e ¶ Neglexerit exactus ſupra. ver. reddant.

f ¶ Donec. de hoc remiſi. ſ. e. ꝯſti. ſanc. §. nos autem in fi.

g ¶ A ſuis adminiſtratiōib9. i. vnius vel alterius adminiſtratione. vt ſic plurale reſoluat in ſingulare ar. ff. de cōdi. et de. l. falſa. §. vlti. nō eni poteſt vnus abbas pluribus monaſterijs preſidere. extra de reli. do. c. vlti. in fi.

h ¶ Suſpēſus. de hoc dixi. ſ. e. ꝯſti. volētes. in fi.

i ¶ Venaliū. Cōtinuatur hec cōſtitutio ad materiā proprietatẽ interdicte monachis. ſ. e. ꝯſti. qz vero. et. c. quidam. et. c. ad firmam.

k ¶ Cōmercia. licet vite hoīm multū neceſſaria. vt no. W. cē de pe. multorū in fi. j. reſpon. et hoīm indigentie ſupportatiua: vt dixi. ſ. in cōſti. otho. eccleſias. §. i. ver. appetant.

l ¶ Sine interuentu peccati. hoc dic vt le. et no. ſ. e. conſti. oīpotens deus. in fi. j. reſpon.

m ¶ Quāto autem magis. nota hic argumēta a fortiori. C. de ſacro ſanc. eccle. auten. multo magis.

n ¶ Eorum. ſ. religioſorū. vt infra ſequitur.

o ¶ A terrenis actibus eleuati ar. in hoc qd le. et no. j. e. ꝯſti. regnū celorū. j. reſpō. et. §. i.

p ¶ Coinquinari. nam qui tetigerit picē coinqnabitur ab ea. eccleſiaſtici. xiij. c

r ¶ Hoc igitur ij. pars.

q ¶ Leprā. propter morbi contagiū infectiuū ar. extra de cle. egro. c. de recto ribus. et. c. ſe.

ſ ¶ Inſeqntes etiam perfecto odio. vt le. ſ. e. cōſti. ad tutelā. §. nos igitur. i principio.

t ¶ Cuiuſcūqz religionis. hec ergo prohibitio nedum monachos ſed etiam ceteros religioſos cōſtringit. ar. in hoc quod dixi. ſ. e. cōſti. regnū celorum j. reſpō. in glo. i. q. iij. exiho.

v ¶ In quibuſcunqz reb9. etiā neceſſarijs ad ſacrificiū diuinū. ſupra. e. conſti. oīpotēs dñs. j. reſpon.

x ¶ Alioquin. verſiculus. Joannes de athon.

y ¶ Verū etiā hi. ſ. ſuperiores prelati et nūquid vult hic tam mandātē ꝙ mandatariū teneri. ff. de iniur. l. nō ſolū. §. proculus. ꝯ. §. ſe? Pro quo dic vt ſ. in. e. cō. ad tutelā. §. nos igit. i v. ratā habuerit.

z ¶ Ab officio. dic ꝑ ea q̄ no. ſ. e. ꝯſti. volētes. i fi.

a ¶ Nullatenus ꝑ ſuperiorē relaxet. Nota hic ꝙ ſuſpenſus ab officio quouſqz ſatiſfecerit ſuperioris abſolutiōe neceſſario indigebit vt ple. dixi. ſ. e. ꝯſti. cū honeſtatis. §. qz vero. circa mediū magne glo.

a ¶Quecunq;.iij.pars in qua facit magnā extenſionem ſuperius ſunt ſtatuta in toto iſto tractatu de monach.ab illo.c.ſ.c.cōſti.regnū.vſq; huc.
b ¶In monialibus quoq;. hoc rōnabile cū genꝰ maſculinū et femininū cōpꝛehēdat.ff.de ver.ſig.l.i.de quo bꝛocardico dic per Car.ex̄ de elec. generali.li.vj.
c ¶Eadē pfeſſiōe. hoc quoq; ꝯueniēs eſt.ar. ī hoc qđ dixi.ſ. e.conſtit. illud quoq;.§.cū eni ver. coequales cēſent.ſunt eni q̄daꝫ moniales q̄ iuxta regulaꝫ ſācti auguſtini laxioꝛi religiōe degūt ſed vtrinq̄ nulle carū minus laxent.ſ.c.pꝛoxi.
d Moniales hic adijcit plenioꝛē tractatū ad hoc qđ de illis le.⁊ no.ſ.c.pꝛoxi.§.fi.de qua materia hoc ſatꝫ le.⁊ no.ex̄ de ſta.reg.pꝛiculoſa.li.vj.et c.ij.accedētes.
e ¶Dedicate.ſ. p pꝛofeſſionē ac velate.ſ.velo pꝛofeſſionis.eſt eī veliū multiplex ſ.pꝛofeſſiōis/ꝯſecrationis/ et p̄latiōis qđ pꝛoſequere.vt.xx.q.i.velamen.
f ¶Ppetuo.ſ. duꝫ viuūt.ff.p ſocio.l.j.cuꝫ ſu.per Gup.ex̄ de ſta.reg.periculoſo.ſ.reſpō.ꝺ. ppetua.li.vj.
g ¶Et poꝛtas ſenſuum.ſ.exterioꝛa oꝛgana quinq; ſenſuuꝫ quoꝛū mētionē fecit.ſ.c.cōſti.oīpotens.ſ.reſpon.ſ.clauſis coꝛpoꝛ ſenſibꝰ

Multiplex eſt velum.

¶Quecūq;ᵃ circa monachoꝛuꝫ ſtatutum ſunt ſtatuta: inᵇ monialibꝰ quoq; q̄ de eadēᶜ ſunt pꝛofeſſiōe q̄ volumus et pꝛecipimus obſeruari.

¶Vt moniales a certis locis non exeant.

¶Summariū.

¶Monialis deo cōſecrata virtuti ſtudeat: carneꝫ refrenet: celeſtia contēplet: terrena deſpiciat: ſeculares et ſecularia negocia deuitet: pctā obrepentia in capitulo purget. nūq̄ niſi in publico cum quouis loquat̄ p̄ſertiꝫ niſi adſit altera monialis q̄ totū p̄ter cōfeſſionē audiat nulq̄ niſi de ſupioꝛis ꝯmiſſione cū aliquo comedat: nec permiſſa niſi cuꝫ eo qui cū malam famam non incurrat. Quecunq; loca ſuſpecta etiam in clauſtro deuitet: et ad non ſuſpecta nō ſine cōmeatu adeant ad q̄ ſeculares niſi ex iuſta cauſa ⁊ perq̄ raro accedant. Sed nec ille q̄bus ex officio cōpetit viſitare ſole incedāt Abbatiſſe aūt ⁊ quecūq̄ alie monialiū p̄ſides nō exeāt clauſtra niſi vtilitas clauſtroꝛū aut neceſſitas exigat: neq; tunc ſole. ſed pꝛobatis monialibus ſociate: ſine q̄bus inferiores nequaq̄ exeant nec ſine venia ſuperioꝛum. Sed ne in pꝛoceſſionibus quidem exeant deinceps: ſed domi eas faciant. Que omnia pꝛelati quoꝛum eſt monaſteria viſitare ſub obteſtatione diuini iudicij curent obſeruanda

Monialesᵇ deo dedicateᶜ: que abnegātes ſe ipſas et renunciātes ſeculo: chꝛiſti ſeruitio ſe perpetuoᶠ mancipaꝛunt: omni cuſtodia ſe ſeruare habent: etᵍ poꝛtas ſenſuū obſerareʰ neⁱ vnq̄ introitus pateat malignoᵏ ſpiritui ex quo alijs vel eis in pꝛauoꝛum deſiderioꝛum ardoꝛe vel ſaltem leui cogitatiōe detur occaſioˡ delinquendi. ¶Eapꝛopterᵐ inⁿ cenobijs certaᵒ ſunt loca deputata que eas exire non cōuenit: vt poſſint domino coꝛdis etᵖ coꝛpoꝛis innocentiamᑫ obſeruare. Intrareʳ enim debet oꝛatoriumˢ monialis: in quoᵗ pꝛudenter oꝛando ſibi pꝛouideat ne aliquando in tēntationem incidens: in delictuꝫ aliquod pꝛolabaturᵛ Accedatˣ adʸ capitulum iᶻ quo iuſte puniatᵃ quod

h ¶Obſerare.ſ.p ſeras facili nō apiēdas claudere
i ¶Ne vnq̄.ſ.ne aliquo tempoꝛe.
k ¶Maligno ſpiritui.facit qđ le. et no.ſ.in ꝯſti.
l ¶Occaſio delinq̄ndi. (otho.cū ſit ars.in pꝛin. facit.ſ.e. et quidē.in pꝛin.⁊.xxxij.q.vij.omnes.
m ¶Ea ppter ij.pars.
n ¶In cenobijs.ſ.monaſterijs.vt dicto.c.piculoſo.li.vj.
o ¶Certa ſunt loca.ſ.quinq; ſequentia.
p ¶Et coꝛpoꝛis.impudicus oculus impudici coꝛdis eſt nūcius.xxxij.q.v nec ſolo.
q ¶Innocentiam.ſ.integritatē. Quid q̄ ſi violet monial̄ nūqđ cū violatoꝛe pōt eṗs diſpenſare? dic q; ſic.xxvij.q.ſ.cos.⁊ hoc tenet ſpecu.ti.de legato.§.nunc de epiſcopoꝛum.
r ¶Intrare.ſ
t ¶In quo.incipit deſignare loca moniali pmiſſa et ad q̄s effectus illa intrare debet.
ſ ¶Oꝛatoꝛiuꝫ. de q̄ dixi.ſ.i cō.oth.c.baſilicaꝝ ſ ſi.j.rẽſ. hic tñ accipit̄ p eccl̄ia caꝝ circūquaq; pietibꝰ incluſa. vbi hoꝛas ſuas pſallunt.
t ¶In quo.ſ.oꝛatoꝛio.
v ¶Pꝛolabat̄. ex tentatione p̄cedente.
x ¶Accedat.ſ.monialis.
y ¶Ad capitulū.hic eſt ſcḋus locus moniali permiſſus.
z ¶In quo.ſ.capitulo.
a ¶Puniat.pꝫ

Exterioꝛa interioꝛis ſūt indicia.

ʒo capitulū locū eſſe diſcipline vt dixi.ſ.e.§.vlti.
¶ Et intret.ſ.monialis. (porro.in fi.
¶ Dormitoriū et refectoriū.hec ſūt alia duo loca moniali permiſſa.
c ¶ Horis ſuis.ſ. cōpetentibus et oportunis non ſaltando in illis die ac nocte pro vt iuuenili calo ei placebit.
d ¶ Recreādū.ſ.p cibū ⁊ potū in refectorio: et per ſomnum in dormitorio.
e ¶ Sibi.ſ.moniali.
f ¶ Supfluitate.de hoc multū dixi.ſ.in cōſti. otho.lʒ ad pro⸗fugandū.ſ.re ſpon. circa me⸗dium gloſe.
g ¶ Caro recalcitret.ad modū equi impetuoſi ar.ex̄ de hoīcid. ſignificaſti.i.ff. ſi quadru.pau⸗peri.fe.dicit.l. agaʒo.
h ¶ Eam nō deſerat fortitudo. vt in pſal. Fortitudinē meam ad te cuſtodiaʒ.
i ¶ Reſiſtat fortiter tentationibus.etiā lʒ tētatio frequens fuerit.naʒ dicit auguſt.per hoc

commiſit: et[a] intret dormitorium[b] et refectorium horis[c] ſuis: in quibus corp⁹ ad ſuſtentationem recreādu ʒ[d] ne deficiat aſſiſtat ſibi[e] tēperantia ne ex refectionis ſuperfluitate[f] caro[g] recalcitret: et vt eā[h] nō deſerat fortitudo vt reſiſtat[i] fortiter tētationibus dū[k] quieſcit. Sed ceteris horis moretur in clauſtro[l]: in quo[m] ſic ſe claudat ⁊ corporis ſui ſenſus cuſtodiat vt inter ſe et mundum chaos[n] firmatū eſſe itelligat et ſolum deuʒ mentis oculis aſpiciens: aliquid[o] pregustet de eterne vite dulcedine contemplando. Premiſſa[p] vero loca[q] a[r] perſonis ſecularibus vacua[s] eē precipimus: et ad ea non niſi neceſſaria vł iuſta cauſa perſone ſeculares acce⸗

quod tentator frequēter ſurgit ſine cauſa ſcilicet quia ſuccumbit diſcit omnino non ſurgere. vnde verſus. Hoſtis nō ledit niſi cum tentatus obedit. Sed ſi nō cedit victus quaſi muſca recedit. Hoſti dat vires qui cedit viribus hoſtis.

Tētator ſupand⁹.

k ¶ Dum quieſcit.i. dum ſine pturbatiōe fuerit. vt exponit Guy.ex̄ de offi. lega.c.j.li.ii.vj. vt ſic exaudiat illa votiua ora hymnidica Oculi ſomnū capiant: cor ad te ſemper vigilet ⁊c̄.
l ¶ Clauſtro. hic eſt cōtīictus locus moniali pmiſſus imo iuſſus.
m ¶ In quo.ſ.clauſtro.
n ¶ Cahos cōfirmatū.alludit vocabulo euāgelico de diuite et laʒaro.luce.xvi.c. vbi dicit iter nos ⁊ vos chaos magnū firmatū eſt.hoc chaos neutraliter poſitū. vñ chaos grece latine dr̄ pfunda foſſa vel cōfuſa caligo ſeu cōfuſio ſcd̄m hug. ſic ſepans vt oino trāſitum coicatuū impediat.moraliter tñ quo ad ppoſitū chaos firmatū dr̄.ſ.inter bonū et malū quaſi hinc equitas inde iniqtas q̄ nullatenus ſociari volūt: et hoc ple.pſequit magiſter.iiij.li.

Cahos.

ſententiarum.c.pe. Joannes de athon.
o ¶ Aliqd pregustet. vt in pſal. Guſtate et videte qm̄ ſuauis eſt dñs.
p ¶ Premiſſa vero. ver.
q ¶ Loca.ſ.quinq; pretacta.
r ¶ A perſonis ſecularibus . al's eſt ſine hac prepoſitiōe a ⁊ tūc ad lr̄aʒ ppt pleniorē itellectū.
s ¶ Uacua eſſe pcipim⁹. et hoc totū ex̄ctū fuit ex eo quod le. ⁊ no. ex̄ de vi. et hone.cleri. monaſteria.
t ¶ Frequēter. vide etiā le. in dicto.c.mōſterio. ar.C.de adult. auten.ſi qs ei ⁊ de hac dictione dixi.ſ.in cōſti. otho. ad baptiſmū.§.ſtatuim⁹ ver. frequēter.
v ¶ Carum.ſ. monialium.
x ¶ Perturbet facit ad expoſitionē de qua dixi.ſ.e. ne dum quieſcit.
y ¶ Prolabat. al's inclinetur.
ʒ ¶ Ea ppter. iij.pars.
a ¶ Ut nūq̄ cū hoibus ⁊c̄. pt ʒ xviij.q.ij.diffinimus in fi. cū c.ſe.et ſe.
b ¶ Nō ſuſpe⸗

dant: et hoc non frequenter[t] ſed raro: ne ex frequēti cōuerſatione ſecularium quies ea[v] ⁊ contēplatio pturbetur[x]: vel ſalteʒ ad ſecularia cogitatiōe vł deſiderio earū animus plabatur[y]. ¶ Ea propt'[ʒ] illud ſtatuimus vt[a] nunq̄ cū hominibus vel aliquibus perſonis religioſis vel ſecularibus niſi in locis publicis: et non[b] ſuſpectis colloquium habeat monialis: et niſi ſerioſum[c] colloquiuʒ eſt habendū. monialis ſola non accedat: ſeu conueniat ad loquendum: ſed[d] ſibi ad minus monialis[e] alia deum[f] timens et in religionis obſeruatione rigida ſocietur: que[g] illos[h] ſemper[i] videat ⁊ poſſit omnium q̄ p aliā dicta vel facta fuerūt eſſe[k] teſtis niſi[l]

ctis locis. ergo nō in ſuis cameris ſingularib⁹ cellis vel pūatis receptaculis.xviij.q.ij.pniccioſa. cū.§. pcedente.
c ¶ Serioſum colloquiū. debēt eni cū tali pauca v̄ba habere et cōpendioſa cōfabulatiōibus nō pmixtis.xviij.q.ij.nō diffinimus.i fi.
d ¶ Sed ſibi.ſ.moniali cū q̄ vir nitit hre colloqū.
e ¶ Monialis alia.ſ. vetula ad pſumptionē ſuſpitionis tollendā. vt no. Guy.ex̄ de ſta.relig.periculoſo. ver.ſocietate.lib.vj.
f ¶ Timens deum.ſaltem preſumptiue.
g ¶ Que.ſ.monialis alia.
h ¶ Illos.ſ.colloquentes.
i ¶ Semp videat. nam ibi i mora modici tēporis verti poſſit magnū pūdiciū.ff.de dam.infec.l.i.lʒ al's regulariter.ſecus.ff.de iudic.ſi debitori.
k ¶ Eſſe teſtis.et hoc cōuenit tam ppter inſidias diaboli.q̄ propter allocutionem hoim.xviij.q.ij. monaſteria. vnde ſenec.ad lucill.xi.c.al's.c.ſcḡn. mag ps pctōꝝ tollit ſi pctōri teſtiʒ exiſtat.ar.lxxxi
l ¶ Niſi qñ ⁊c̄. nā loquit ɔfeſſori (vi.ad oībus.

tanq̃ deo. ex. de offi. ordi. c. ſacerdos. ꝓpe fi. Abſit ergo ꝙ iuxta burdani pueri ſic ſit reſpondentis de matre ſua ſeculari illi. ſ. Deus ſcit qui ſit talis q̃ cū moniali depoſita veſte ſtragulata ſuſpitione per (nocteret.

a ¶ Nunq̃ niſi de ꝑmiſſu. i. licentia.

b ¶ Nec tunc. cū oportuerit ſuꝑioris habere licentiam.

Conſanguinitas — c ¶ Cōſanguinitate. q̃ eſt vinculū diuerſarū ꝑſonarū ab eodē ſtipite deſcēdentiū carnali ꝓpagatione cōtractū: ſed affinitas eſt ꝓximitas ꝑſonarū ex carnali coitu ꝓueniēs oī carēs parētela. de iſtis no. Guy. ex. de ſponſa. ca. i. in prin. lib. vi. — Affinitas

d ¶ Siue alia hōeſta. ar. ff. de d. ſig. l. late cul pe. §. amicos.

e ¶ Non ſuſpectus. an igit̃ p̄ſbyter diffamatus cū moniali poſſit ſuā inocētiā purgare cū mulieribus vel honeſtis laycis? g. dicit ꝙ ſic. vt not. xviij. q. iiij. in decimis. De hoc ple. dixi. ſ. in ꝯſti. otho. q̄d ad venerabiles. §. circueant. in magna g. in q̄ſtione. ibi iam q̄ꝙ vidēdū eſt.

f ¶ Qꝫ nō liceat ſuſpicari. ar. C. de epiſ. et cle. l. cum qui:

g ¶ Alia vero loca. verſiculus.

h ¶ Quinq̃ premiſſa. ſ. e. §. i.

i ¶ Vt ad ea. ſ. alia loca.

k ¶ Infirmarie. hic eſt ſextus locus moniali permiſſus ſed hoc cauſaliter tantum.

l ¶ Vel ad alium. ſ. locum.

m ¶ In quo. ſ. loco forte receptaculo ſingulari.

n ¶ Seu prioriſſe. abbatiſſaꝫ ſupiorē nō habētis ar. ſ. e. conſti. q2 vero. §. i. et. c. ad hec. §. nos autē. et. c. de prelatis. ſed vſus forte talium monialium interpretatur dictū de prioriſſis clauſtralibꝰ ſaltē alijs prioriſſis abſentibus. j. ꝯſti. proxi. ar. in hoc

qđ le. et no. ſ. e. conſti. de infirmis.

o ¶ Oportuna. nō per ſaltatrices hiſtriones choreas vel alia inhoneſta. ex. de ſta. reg. attendētes. in cle. Jo. de athon.

p ¶ Ad officinas. verſiculus.

quando voluerit cōfiteri: Nunq̃ [a] etiā extra domū niſi de ſuꝑioris permiſſu cū aliquo hoīe comedat nec [b] tunc niſi cum tali qui tanta ſit ei conſanguinitate [c] vel affinitate ſeu [d] alia honeſta familiaritate cōiunctus et aliter non [e] ſuſpectus: ꝙ [f] non liceat inter eos aliquid ſuſpicari ſiniſtrum. Alia [g] vero loca q̃ quinq̃ [h] premiſſa moniālis ſibi reputet penitus interdicta: vt [i] ad ea nūq̃ accedat niſi ad locum infirmarie [k] vel [l] ad aliū monialibus ad hoc deputatū in [m] quo de licentia abbatiſſe ſeu [n] prioriſſe cauſa recreatiōis eſſe poterit ſi debilitate fuerit ſeu infirmitate detenta. vbi infirmitatis et recreationis remedia recipiat oportuna [o]. Ad [p] officinas etiam moniales niſi ille quibus hoc ex officio competit non accedant: et ille nunq̃ ſole: ſed cum honeſta ſocietate

vt [q] ſuperius de alijs eſt expreſſum. ¶ Abbatiſſa [r] vero ſeu prioriſſa [s] et cetere q̃ monaſterio preſunt quocunq̃ nomine cenſeantur monaſteria [t] non exeant. niſi pro euidenti monaſterij vtilitate vel neceſſitate vrgente: et cum ſocietate honeſta. Ceteris vero inferioribꝰ monialibus nūq̃: niſi [v] iuſta vel neceſſaria cauſa exeūdi monaſterium licentia prebeatur: et tunc [x] nūq̃ [y] ſole ire: eſſe vel [z] morari extra monaſterium permittantur: niſi [a] tali moniali fuerit [b] ſociata que ſic probata ī monaſterio fuerit ꝙ de ipa nichil ſiniſtri poterit ſuſpicari. ¶ In [c] terris quoq̃ noſtre legationis conſuetudinem abolemus qua moniales monaſteria conſueuerunt exire occaſione [d] proceſſionū quantumcunq̃ fuerint publice et ſolēnes firmiter ſtatuentes vt occaſione predicta monaſte

q ¶ Vt ſuꝑius eſt expreſſum. ſupra. e. §. vere. nunq̃.

r ¶ Abbatiſſa vero. iiij. pars.

s ¶ Prioriſſa. parificant igitur hic ꝑoriſſa et abbatiſſa q̄d verum pōt eſſe quo ad regimē mōſterij vt hic non tamē quo ad munus bñdictiōis recipiē de. ar. extra de elec. indēnitatibus. §. ceterum li. vj. ꝛ no. Jo. an. extra de accuſat. nſicius.

t ¶ Monaſteria non exeant. in fi. et hic prophetizat. quod plenius ſtatuit bonifacius octauus. ex. de ſta. reg. periculoſo. §. verum. cum. §. ſe. li. vj. vnde dic vt ibi leg: et no. per doct.

v ¶ Niſi iuſta id eſt ꝓbabili acceptāda de iure prebeat̃ p abbatiſſam vel prioriſſam vel aliaꝫ que ibidem preſit vt. ſ. in prin. huius. §.

x ¶ Et tunc. ſ. conceſſa licentia exeundi. Jo. de athon.

y ¶ Nunq̃ ſole. naꝫ ve ſoli. quod dic vt no. ſupra e. conſti. monachos.

z ¶ Vel morari. nota diſiunctiuam quaſi nullū iſtorum fieri debeat. ar. ff. de re. du. l. ſi is qui contra. §. vtrum. cum ſi.

a ¶ Niſi tali moniali. ſcilꝫ impetranti licentiam exeundi. Jo. de athon.

b ¶ Fuerit ſociata. aliqua vetula. vt. xviij. q. ij. diffiniuimus. §. fi. le. et no. ſ. §. proxi. poſt prin.

c ¶ In terris quoq̃. v. pars.

d ¶ Occaſione proceſſionū. de quibus dixi. ſ. e. conſti. iuſtus et miſericors. §. pe. et vlti.

135

ria non exeant moniales: ſed[a] intra ſepes monaſte= rioꝛum pꝛoceſſionum[b] ſo= lennia peragant tempo= ribus[c] in quibus conſue= uerunt fideles in pꝛoceſſi= onibus conuenire. Nichi= lominus[d] archiepiſcopis epiſcopis et alijs eccleſia= rum pꝛelatis: quibus viſi= tandi[e] officiū de iure ſeu[f] conſuetudine competit in virtute ſancte obedientie ⁊ ſub[g] obteſtatione diuini iudicij[h] diſtricte pcipim⁹: vt monaſteria monialiū pꝛout expedit viſitantes: que ſtatuta ſunt/ firmiter faciant[i] obſeruari.

¶ Ut religioſi frequēter confiteantur et frequēter celebꝛent.

¶ Summariū.

¶ Religioſi frequenter ⁊ complete confiteātur: vt ſic frequenter et digne ce= lebꝛent qui ſacerdotes ſūt quocirca pꝛelati coꝛum in quirant ſingulis menſib⁹ a deputatis ad audiēdas confeſſiōes an ſint qui nō fuerint confeſſi ⁊ non cele bꝛauerint: et taliter graui ter arguant et ad confitē= dum ac celebꝛanduz indu cant. Nemini vero (quod etiam pꝛius dictuz eſt) cō= feſſionis beneficium dene getur: ne in carcere quidē ob quodcunq3 crimen con ſtituto: quod qui fecerit: niſi ad mandatum pꝛela= ti ſatiſfecerit eccleſiaſtica careat ſepultura.

AD[k] hec qa ſcriptum[l] eſt ꝙ ſepties i die ca= dit iuſtus: eo ꝙ ne= mo[m] exiſtens in moꝛtali coꝛpoꝛe ſine crimine viuit neceſſaria eſt multum et vtilis pꝛecipue[n] religioſis confeſſio: in qua[o] omnib⁹ que poſſent deū offendere vel conſcientiam pꝛemūt cum[p] coꝛdis contritione

a ¶ Sed intra ſepes. i. hayas. vel vineas circūdā tes clauſtrum earū. et ſic exponit Guy. lv. diſtin. pꝛecipita. dicitur eni ſepes a ſepio is. ſm hug. alſ eſt i textu intra ſepta. et tūc dic vt notaui p Guy. ſ. e. conſti. ad tutelaz. j. reſpon. ver. ſepta. et tunc cōcer. ex de ſta. mo. c. ne i agro §. q3 vero. i ſi. in clemen.
b ¶ Pꝛoceſſio= num ſolennia. per pulſationē campanarum: indutis foꝛte ca pis ac binis et binis oꝛdinate ſcedētibus cru= ce ſemp pcedē te. et ſic itellige glo. remiſſiuas de qbus dixi. ſ. e. §. in pꝛin.
c ¶ Tēpoꝛib⁹ i quibus. vt ptz in remiſſionib⁹ quas feci. ſ. e. §. in pꝛinci.
d ¶ Nichilomi nus. verſicul⁹.
e ¶ Viſitādi of ficiū. facit ex de ſta. re. c. attēdē tes. in clemen.
f ¶ Seu cōſue tudine. poteſt ꝗ cōpetere officiū viſitandi ex cō ſuetudine. arg. C. de emanci. lib. l. i. facit qd le. et no. ſ. i cō. oth. cū nō ſolū.
g ¶ Sub obte= ſtatione. de hoc dixi plc. ſ. e. cō= ſtitu. paſtoꝛ bo nus. ante ſi.
h ¶ Judicij. i. pene. ar. l. di. et purgabit. Et multis modis ſumi tur iudiciū no. Guy. lv. di. pꝛecipita. ver. iudicio.
i ¶ Faciāt obſeruari. ſed certe vix hoc faceret hō moꝛtalis ideo ſubaudiendū eſt hic quatenus i eis eſt. ar. in hoc qd le. et no. ſ. e. cōſti. ita moꝛtalium. §. nos autē. in pꝛin. nam bꝛeuibus verbis. reſpō= dent moniales ſtatutis iſtis vel alijs contra earuz laſciuias editis q3 valde ſidebant tales ſtatuētes in conſcientijs ſuis quando talia oꝛdinauerunt p ſuas arctatiōes ſic intolerabiliter duras. vnde ad oculuz videmus hec ſtatuta vel in nullo vel male obſeruari. vt quid ergo ſancti patres iſti ſic labo= rando aerem verberauerūt. certe nō minus meri toꝛius fuit laboꝛ eoꝛum. ſ. e. conſtitu. xpiane. j. re ſpon. v. ſana. nō ergo aſpicim⁹ ad id quod ſit ſed ad illud qd de iure fieri cōuenit. ff. de inſti. et iur. l. pe. §. pe. ex de elec. cū cauſam. Cū autē nō ſeruā tur iſte cōſtitutiones in actu ſcias hoc contingere pꝛoximum a peccato deteſtabili vtriuſq3 ptis vel ſe paratim p damnabilē negligē tiā i pꝛelatis. ar. in hoc quod di= xi. ſ. et remiſſi. e. cōſti. i pꝛohe. in. §. ſane. in g. pe. Nam ſcdm btm Bernardū ad Eugeniū li. iiij. pꝛope ſi. im punitas auſum parit: auſus ve ro exceſſuz. vel p induratā ob= ſtinationē et cō tumacē pꝛoter uiā in ſubditis in qbus creſcen te 3tumacia cre ſcere debet et pe na. ar. ex de iu= dic. c. cuz nō ab hoie. ff. de pe. l. relegati: i ſi. C. de ſeruis fug. l. quicunq3. §. i. i ſi. magne glo.

Reſpon= ſio monia lium.

Cauſe in fringētes conſtitu= tiones ca nonicas.

AD hec. ſ. Accedit ad remediū tranſ= greſſionuz pꝛe= tactarū cū lap= ſus quilibet in peccatū p verā cōfeſſionē et pe nitētiā ſemper valeat repara= ri. extra de ſum. tri. firmiter. §. ſi. facit qd le. et no. ſ. e. conſti. qm cerca. §. pe. et
l ¶ Scriptum eſt. pꝛouer. xxiiij. c. de pe. (vlti. di. iij. ſepties.
m ¶ Nemo ſine crimine viuit. vt in verſu ſapien tis cathonis. Cū culpas alios nemo ſine crimine viuit. Nam ſine leuibus peccatis pꝛeſens vita nō ducit. de pe. di. iij. quotidianis. ideo alibi metrice dicit. Peccantem damnare caue q3 labimur oēs: Aut ſumus aut fuimus: aut poſſumus eſſe. quod
n ¶ Pꝛecipue. bene dicit nam idez eſt (hic eſt. in perſonis ſecularibus. vt. ſ. in. j. glo.
o ¶ In qua. ſ. confeſſione.
p ¶ Cum coꝛdis contritione. nam coꝛ contritum et humiliatū deus nō deſpicies. et facit quod le. et no. ſ. e. conſti. qm cerca. §. pe. et ſi.

diſcuſſis ⁊ cū animi amaritudine[a] recenſitis[b] accedant[c] cū ſecuritate cōſciētie ad orādū et offerendū imaculatā[d] hoſtiā deo in[e] altari. ¶ Propter[f] qđ ſtatuim⁹ q abbates ſeu priores vel ſuppriores eis[g] abſentib⁹ freqnter inqrant ſaltē ſemel[h] in menſe confeſſores monachis deputatos de nominib⁹ confitentium monachorū vt ſic illos: q non cōfitent̄ freqnter grauiter arguant ⁊ ad confitendum inducant. Quod[i] mandamus contra monachos in ſacerdotio conſtitutos qui nō freqnter celebrāt obſeruari.

¶ Palea eſt hic ſequens pars prius habita.

¶ Ad hec quia maior ē cedes anime q̄ corporis: cū illa perpetua ſit: hec autē breuibus temporibus anguſtata depereat: nemo confeſſionis remediuz auferat poſtulāti: quod a cuſtodibus carceruz aliquādo circa captiuos miſerabiliter fieri audientes: ſtatuimus: ſiquis de cetero i hoc caſu alicui gratiaz cōfeſſionis inhibuerit carcerato vel alij: in penam immanis ſceleris cuz ipſe ad mortez peruenerit: nec ad mandatū ſui prelati ſatiſfecerit in vita: careat eccleſiaſtica ſepultura.

¶ Finis conſtitutionum domini Othoboni ad angliam legati.

Vrgētia ad contritionem.

a ¶ Animi amaritudine. vt ſic quilibet dicat recogitabo tibi oēs annos i amaritudine anime mee. Eſa. xxxviij. ad quod precipue vrgēt duo. Primo amor xpi cum ſpe glorie et gratie. ar. ſ. c. in prima glo. Scđo timor ſtricti iudicij cū pena inferni. nā ſtipendia peccati mors. ad romanos vj. facit qđ no. ſ. i ꝯſti. otho. licet ad ꝓfugandu. ſ. reſpon. in glo. in verbo inficit.

b ¶ Recēſitis. id eſt reuolutis vl ad memoriā reductis. ſuper quo vide quod no. ſ. c. conſtit. ad baptiſmuz. ſ. reſpon. ver. ſuſpiratio.

c ¶ Accedāt. ſ. religioſi poſt cōfeſſionem.

d ¶ Immaculatam hoſtiā. i. itegrā ſine macula vt exponit Guy. lv. diſtic. precipita.

e ¶ In altari.

Queſtio. Quid ğ de monacho vel ſacerdote alio qui cū venerit ad confeſſionē ſeu cōſecrationez memor eſt mortalis peccati? dic q conficere debet licet conficiendo peccet. ex̄ de cele. miſſ. c. de homine et not. vij. q. i. nichil. vbi de hac materia plura notantur.

f ¶ Propter quod. ij. pars.

g ¶ Eis. ſ. abbatibus ſeu prioribus.

h ¶ Semel in menſe. idez renouat ex̄ de ſta. mo. c. ne in agro. §. ſane in ſingulis menſibus. in cle.

i ¶ Quod. ſcʒ vt fiat grauis et aſpera redargutio de eo q non frequēter celebrant vt ſequitur: et inductio ad celebrandum qđ intelligo verum niſi ex cauſa ſuperiori itimata a celebratiōe duxerit abſtinendum. vt dicto. §. i. in clemen.

Peroratio domini Joannis Athonenſ. ¶ Hoc itaq preſens meum opuſculum in ſignificatione triplici iſtarum figurarū. 9. 2. 9. 5. 4. laborioſe deſcripſi tam ſcolares q practici benigne ſi placet acceptent: qr cum licet parue fuerint ſciētie tamen qr ad inſtar vidue que obtulit ſola duo minuta inter ipſius affectum larga pre omnibus dicitur pre obtuliſſe. Marci. xij. et. xxiiij. q. i. odi. in fi. tum qr licet in eo aliqua placeāt corrigenda cum in humano corpore nil in ſumma perfectiōe valeat reperiri. xlv. diſti. licet: tamē mereor excuſari qa corrigi ſum parat⁹. ar. ex̄ de ſum. tri. c. dānamus. §. pe. quinimo ex falſo ſcript. ſm phm cōmendabor qr per ipſaʒ veritatis inueſtigande in hoc opere materiaʒ primus aliorū anglie regnicolis preparaui: ſed qr temē reprehendit ſeu inculpat q prius ſcripta iterata lectura nullaten⁹ inueſtigat. xxi. diſtin. ſciendū igitur. ātequā ad huiuſmodi reprehenſionez qſq proſiliat prius guſtet q̄ horrēdo nauſeat: prius etiaʒ interi⁹ perſcrutetur et pbet q̄ exteri⁹ pſumptuoſe redarguat ſeu detractet. detā ſcribētis potius cōſiderans q̄ perſonam. vt no. ix. di. Ego vero laborem meum quem hoc opere ſedulum: vtinam affectus probet gratie indulgentie ſuperne aſſumpſi ad laudem et pleniorem agnitionem nominis xp̄i quod eſt benedictum in ſecula. ar. in hoc qđ no. ſ. c. conſti. iuſtus. in fi. Cuius benedictionē O reuelante ad A. xxxv. di. ab exordio. in mercedem expecto. eccleſiaſtici. xi. c. A M E N. falſa ſcribens meretur gratiam.

¶ Explicitus eſt Johānes Athoñ. ſuper omnib⁹ conſtitutionibus Othonis et Othoboni quondā apoſtolice ſedis in anglia legatorum.

Deo gratias.

¶ Incipiunt conſtitutiones prouinciales in concilio Oxoñ. celebrate: edite per dominũ Stephanum Cantuarien. archiepiſcopum Anno domini Milleſimo CC. xxij. Et anno regni regis Henrici filij Johannis octauo.

Maleſactores mĩti ſunt ſẽtentia ex cõmunicationis inodãdi.

Ex auctoritate dei patris omnipotentis: et btẽ virginis ⁊ oim ſanctorum et preſentis concilij excõmunicamus omnes illos q̄ eccleſias ſuo iure malicioſe priuare preſumunt: aut per maliciam earundem libertates infringere vl̄ perturbare contendũt. ¶ Item omnes illos qui propria temeritate eccleſiaſtica beneficia in Cantuarieñ. prouincia abſq; dioceſanorum auctoritate illicite occupant per intruſionem: et detinent ſic occupata cum eorundẽ fautoribus. ¶ Item omnes illos ſiue clericos ſiue laicos qui ſequeſtrum domini epiſcopi in vacantibus eccleſijs vel alijs de cauſis iuſtis interpoſitũ violare preſumunt: clericis nichilominus huiuſmodi vlterius puniendis prout ſtatutum eſt i ſynodo ſynodali. ¶ Item omnes illos qui eccleſias vel cimiteria ſiue cetera refugia eccleſiaſtica contra eccleſiarum immunitates violare preſumunt vel bona in eis cauſa refugij exiſtentia inuadendo vel auferendo ſiue incendẽdo: homines in eis capiẽdo vel extrahendo ab eiſdem. Item omnes illos qui bona clericorum aut hominum tenentiũ de eccleſia ⁊ precipue manẽtiũ in terris epiſcopalibus iniuſte aut violenter diripiũt: ſeu alias eos in proprijs perſonis moleſtare preſumũt. ¶ Itẽ omnes illos fures ⁊ latrones et predones publice diffamatos qui de loco ad locũ tranſeuntes furta et rapinas ac depdationes illicitas dei timore poſt poſito perpetrare nõ formidãt. ¶ Item incẽdiarios: ſacrilegos: falſarios: cum oibus predictorũ fautoribus: auctoribus: receptatoribus: defenſoribus: cõplicibus: ꝑticipibus: cõſiliũ p̄ſtantibus: et ſcientibus de hmõi furtis: vel rapinas ementibus. ¶ Illiq; maxime hac ſentẽtia inuoluanẽ qui latrones in terris: caſtris: vel domibus ſuis tenẽt vel de eorum latrocinijs participes ſiue dñi fiunt.

¶ Itẽ omnes illos excõicationis ſententia innodamus q̄ pacẽ ⁊ tranqllitatẽ dñi regis et regni iniurioſe perturbare preſumunt: et qui iura dñi regis ⁊ regni iniuſte detinere ⁊ cõtinere contendũt.

¶ De ob falſũ teſtimoniũ excõicandis.

Adijcim⁹ oẽs illos ſili ſentẽtia inuolutos q̄ ſcienter et prudenter falſũ ꝑhibent teſtimoniũ vl̄ ꝑhibere ꝓcurãt: vl̄ etiã q̄ tales teſtes ſcienẽ ꝓducũt ⁊ ſubornãt i cauſa mrimoniali vbi. ſ. agitur contra matrimoniũ vl̄ vbi agitur ad alicuius exheredationem.

¶ De aduocatis excommunicandis.

Aduocatos q̄q; oẽs excoicam⁹ q̄ i cauſis mrimonialib⁹ malicioſe exceptiões ꝓponũt vl̄ ꝓponere ꝓcurãt ne mrimonia debituz ſortiantur effectum vel etiam vt contra iuſticiam proceſſus eius diutius ſuſpendatur.

¶ De accuſatoribus excõmunicandis.

Item excoicamus oẽs illos q̄ gratia lucri fauoris vel odij vel alia q̄cunq; de cauſa alicui malicioſe crimẽ iponũt cũ infamat⁹ nõ ſit apd bonos et graues vt ſic ſaltẽ purgatio ei indicaẽ vel alio modo grauetẽ. ¶ Preterea oẽs illos excõmunicatiõis ſnĩa innodam⁹ q̄ vacante eccĩa malicioſe opponũt ſe vl̄ opponi ꝓcurãt ſup iure pſonatus quatenus ſic verũ patronũ illius eccleſie collatione: ſaltem illa vice defraudent. ¶ Excommunicamus omnes illos qui gr̃a lucri vel odij vl̄ aliter contẽnunt exequi mandata domini regis cõtra excõmunicatos edita claues eccĩe cõtẽnentes ¶ Item omnes illos qui in ſoluẽdis decimis ſuis eccleſijs ſuis parochialibus debitis ⁊ conſuetis ſcienter fraudẽ fecerint: videlʒ de oibus fructib⁹ terrarũ et arborum: de feno quocunq; loco percepto de pannagio porcorum: herbis orcorum: de apibus et nutrimentis animaliũ et de fetibus quos nutriunt: lana: lacte: caſeis quocunq; coagulatis et de omnibus que renouanẽ per annũ: piſcatiõibus: venationib⁹: molẽdinis ⁊ negociationibus: artificijs: ceteriſq; iuſtis laboribus et licite acquiſitis et de omnibus alijs de iure ſiue de conſuetudine decimandis. ¶ Item omnes illos qui viros religioſos: clericos: beneficiatos et eorũ hoĩes in ſolo eccleſiaſtico degẽtes tallijs. vectigalibus: muragijs: tributis: foſſatis: cariagijs: vel alijs exactionibus indebitis ⁊ incõſuetis p iniuſtas ⁊ violẽtas extorſiones l nõ modicũ eccĩaſtice libertatis p̄iudiciũ aggrauare preſumunt. ¶ Hec gñalis ſẽtentia excõicationis ſupradicta ſingulis annis in quatuor feſtis maioribus. videlicet Natiuita. dñi Paſche. Penthecoſtes. et diei oim ſanctorũ in ſingulis eccleſijs innouetẽ: ⁊ ſolẽniter recitetẽ a ſingulis p̄ſbiteris parochialib⁹ ſacris veſtibus indutis: pulſatis cãpanis: ⁊ accenſis cãdelis: p̄ſente parochianorum multitudine in lingua vulgari.

Decime de quib⁹ ſũt ſoluende.

¶ De elemoſiarijs p̄latorũ ⁊ penitẽtijs iniungendis et alijs quibuſdam.

Statuimus auctẽ p̄ſentis cõcilij vt p̄lati ſinguli elemoſinarios habeãt honeſtos. ⁊ ipi p̄lati ſint ſcđm apſm hoſpitales: ⁊ vt horis cõpetẽtibus ad pauperes audiendos ⁊ iuſticiã exhibẽdã ſuã in publico exhibere p̄ſentiã ꝓcurẽt: ⁊ pſonis pprijs cõfeſſiõib⁹ audiẽdis lterdũ iterſint: ⁊ penitẽtijs iniũgẽdis. Ipſi etiã p ꝯfeſſores diſcretos et catrices pprias frequẽter abducãt. ⁊ vt in eccĩijs ſuis cathedra. reſidere ꝓcurent: in maioribus duplicibus feſtis aliquib⁹ ⁊ ſaltẽ in aliqua pte quadrageſime prout aie ſue magis viderit expedire. ¶ Et qꝛ iuẽ ſcripture ſacre teſtioniũ vota noſtra reddere tenemur deo: ſalubriẽ decreuimus admittendũ vt ex̄ formã pfeſſionis in ſua cõſecratione plataʒ bis in anno corã ſe legi faciant diligẽter: vt tanto melius ſponſionis ſue recordentur: q̄to ſepius auribus eorum fuerit inculcata.

¶ Ad hec ſtatuimus ne prelatus aliquis cum eccleſiã aliquaʒ contulerit: aut prebendaʒ / fructus

eiuſdem eccleſie aut prebende nondum collatos ſibi preſumat aliquatenus vſurpare vel pro inſtitutiõe vel prouiſione in poſſeſſionem vel pro charta ſuper hoc conficienda aliquid audeat extorquere: nec ab officialibus ſuis archidiaconus vel decanus ſuſtineat extorqueri.

De idoneo preſentato.

Cum enim ſecundum apoſtolum auaricie (que eſt idolorum ſeruitus) epiſcopos aut alios dei miniſtros inſeruire non conuenit: ad tantam peſtem radicitus euellendam ſtatuimus vt ſi quis ad eccleſiam aliquam nullo contradicente canonice preſentetur epiſcopis: dum non inidoneus ſit nequaquam admittere differant vltra duos menſes: alioquin quicquid ex eadem eccleſia poſt tali preſumptione fuerit forte perceptum illi (cum inſtitutus fuerit) reſtituatur: quatenus illi fructus ad eum peruenerint. Et idem in archidiaconis obſeruetur ſi per eos ſteterit quo minus preſentatus canonice infra predictum tempus ſit admiſſus. niſi cauſam rationabilem coram ſuo ſuperiore duxerit aſſignandam: cum ſuper hoc requiſitus ſit ab eo: quare videlicet ipſum non admiſerit infra tempus in hoc concilio diffinitum.

Preſentati intra qd tẽpus ſit admittendi.

De contentione inter patronos.

Hoc etiam non immerito duximus adiungendum vt ſi duo ad vnam et eandem eccleſiam fuerint preſentati: neutri eorum pendente lite cuſtodia committatur. Si autem ad epiſcopum ius conferendi talem eccleſiam auctoritate concilij deuoluatur / et cõtẽtio ſit inter duos patronos quorum vterque clericum ſuum preſentauerit: cum ex collatione epiſcopi neutri patronorum qui poſtmodum euicerit ius patronatus preiudicium debeat generari: ſtatuimus vt epiſcopi neutri eorum qui preſentati fuerunt eccleſiam illam conferant illa vice niſi de vtriuſque patroni conſenſu: ne ſaltem aliquale preiudicium alteri patronorum videatur generari ſi forte poſtmodum vnus eorundem euicerit ius patronatus. Et licet de iure canonico clericus ſemeſtre / laicus vero quadrimeſtre tempus habeat preſentandi: tamen de ſtatuto domini regis Anglie hodie vterque habet tempus ſemeſtre.

Patronus qd tẽpus habet ad preſentandum.

De diuini officij miniſterio.

Ad excitandos affectus laborantium in vinea domini ſabaoth vt vere retributionis mereatur accipere denarium poſt laborem: decreuimus ne opus dei fiat ab aliquibus negligenter preſertim cum in generali concilio diſtrictius ſit preceptum vt diuinum officium diurnum pariter et nocturnum ſecundum quod deus dederit ſtudioſe celebretur et deuote. Vniuerſa quoque eccleſiaſtica ſacramenta et precipue baptiſmatis et altaris / deuotiſſime (prout deus inſpirauerit) celebrentur. Verba vero canonis preſertim in conſecratione corporis chriſti plene et integre proferantur: [illegible]eſcribat quoque vt poſtquam dominicum corpus et ſanguinem ſumpſerit in altari ſi in eodem die miſſarum ſolennia ipſum celebrare oporteat iterato vinum infuſum calici vel digitis fuſum ſumere non preſumat.

cõcilio. de celc. miſ. c. wlẽtes.

Ne miſſa ab eodem bis celebretur in die.

Ad hoc duximus ſtatuendum inhibentes ne ſacerdos quiſpiam miſſarum ſolennia celebret bis in die: excepto die natalis domini / et reſurrectionis dominice / vel in obſequijs defunctorum videlicet cum corpus alicuius in eccleſia eadem die fuerit tumulatum: et tunc prior miſſa de die / poſterior pro defuncto celebretur.

Ne clerici beneficiati ſint be[illegible].

Ceterum preſenti decreto ſtatuimus ne clerici beneficiati aut in ſacris conſtituti villarum procurationes admittant: videlicet non ſint ſenaſchalli aut balliui talium adminiſtrationum occaſione quarum laicis in rationibus reddendis obligentur et vbi iuriſdictiones exerceant ſeculares preſertim illis quibus iudicium ſanguinis eſt annexum.

Ne in loco ſacro fiat iudicium ſanguinis: et ne clericus beneficiatus vel in ſacris ordinibus cõſtitutus faciat litteras pro pena ſanguinis.

Et hijs duximus adiungendum ne iudicium ſanguinis in locis ſacris tractetur in eccleſia. ſ. vel cimiterio. Auctoritate quoque generalis cõcilij diſtrictius inhibemus ne quis clericus beneficiatus vel in ſacris ordinibus conſtitutus litteras pro pena ſanguinis infligenda ſcribere vel dictare preſumat vel vbi iudicium ſanguinis tractetur vel exerceatur interſit. Nouerint enim ſe protectione eccleſiaſtica indignos eſſe: cum per eos in eccleſia per talia ſcripta ſcandalum generetur.

Cõcilij c. ſniam. ne cleri. vel mona.

De verbo predicationis.

Presbyterorum parochialium animos ad ea que temporibus noſtris magis expedire ſunt exercenda ſtudioſius excitare volentes / eis preſentis concilij definitione diſtricte duximus iniungendum: vt plebes illis commiſſas pabulo verbi dei ſecundum quod eis fuerit inſpiratum informare procurent: ne canes muti merito iudicentur: cum ſalubri latratu a caulis dominicis luporum ſpiritualium morſus non repellunt. Illud etiam euangelicum memoriter retinentes quod in nouiſſimo examine viſitatores infirmorum regno remunerentur eterno: quotiens fuerint acceſſiti celeriter accedant et hilariter ad egrotos.

Curati non ſint muti.

De ornamentis eccleſie.

Ad exemplum ſalomonis qui omnia vaſa domus domini ex auro puriſſimo fabricata diuino cultui mancipauit. Statuimus cum alijs vaſis decentibus ſindonem mundam et candidam et amplitudinis congruentis: vetera vero corporalia que non fuerint idonea in altaribus quando conſecratur loco reliquiarum reponantur: vel in archidiaconi preſentia comburantur. Prouideat etiam archidiaconi vt lintheamina et alia ornamenta altaris ſicut decet ſint honeſta. libros habeant in eccleſia idoneos ad pſallendum pariter et ad

legendum: et addimus duplicia ſacerdotalia veſtimēta et vt honoꝛ debitus diuinis officijs in oībus impendatur pꝛecipimus vt qui altari miniſtrant ſuperpellicijs induantur.

Ne quis eccleſie ſue renūciās a ſubſtituto ſibi recipiat vicariam.

NE lepꝛa iezīana ſeu gyezitica qđ abſit pꝛo auaricie cultu latenter erūpens miniſtros ecclīe extra caſtra collocet regis eterni: diſtrictius inhibemus ne qs ecclīe ſue renūciās a ſubſtituto ſibi recipiat vicariā cū vehemēter poſſit pꝛeſumi ꝙ talia fiant per illicitam aliquā pactionē et turpem: quod ſi ab aliquo pꝛeſumptū fuerit: ſtatuimus etiam vt illa vicaria et altero perſonatu pꝛiuetur. Et illud etiam abſurdum reputamus oīno vt aliquo exiſtente perſona vnius eccleſie alij de conſenſu illius perſone aliquid conferatur in eadem eccleſia nomine patronatus: niſi pꝛiorem eccleſiā totā pꝛius duxerit reſignandā ſimpliciter.

De diuiſione vicariarum eccleſiarū.

QUia iuxta canonicas ſanctiones: inter carnale matrimonium et ſpirituale nonnulla interdum ſimilitudo notatur: cū vnam ſponſā inter duos diuidi ratio minime patiatur: inhoneſtum etiam eſt perplurimum: ꝙ eccleſia dei que vnius vna debet eſſe appellatur multotiens plurimoꝛum. Unde ſacro appꝛobante concilio diſtrictius inhibemus ne denuo aliqua eccleſia pluribus rectoꝛibus quoꝝ vterqꝫ ſit perſona committatur regenda. In parochijs autem vbi nunc plures perſone exiſtunt ſtatuimus vt ſingulis decedētibus accreſcat viuentibus poꝛtio decedentis: donec ad eum ſolum illius eccleſie perueniat perſonatus nec de cetero plures vicarij in eadem eccleſia conſtituātur. Illis eccleſijs ab hoc ſtatuto. dūtaxat exceptis que ab antiquo fuerunt diuiſe.

De vicarijs admittendis

CUm hoſtis antiquus ſicut leo rugiēs ſitiat animarum pꝛedam: ſolicite cauendum eſt ne talibus dominici gregis cura committatur qui aut negligant aut ignoꝛent cure ſibi commiſſe vt decet vigilāter intendere. Statuimus vt nullus epiſcopoꝛum ad vicariam quēꝗ admittat niſi velit in eccleſia in qua vicaria ei conceditur perſonaliter miniſtrare: ac talis exiſtat qui infra bꝛeue tēpus valeat oꝛdinari in pꝛeſbyterum. Qꝫ ſi foꝛte admiſſus fuerit aliquis et noluerit in pꝛeſbyterū oꝛdinari: vicarie beneficio ſpolietur.

Ut eccleſie que non habent in redditibus vltra quinqꝫ marcas talibus conferantur qui perſonaliter velint in eis miniſtrare.

AD hec quia nimis eſt inhoneſtum vt eccleſie per minoꝛes redditus paſtoꝛibus maneant deſolate: pꝛeſenti decreto ſtatuimus vt eccleſie que in redditibus vltra quinqꝫ marcas non habent nō niſi talibus perſonis conferantur qui reſideant in eiſdem et in pꝛopꝛia perſona miniſtrēt. Si foꝛte tales admiſſi fuerit qui reſidere noluerit aut etiam miniſtrare: cum non niſi laboꝛantibus panis dominicus ſit largiendus: eccleſijs ipſis pmiſſa monitione debita per dioceſanum epiſcopū ſpolientur.

De taxatione vicariarum et pꝛocuratione archidiaconoꝛum.

QUod autem ſicut multotiens tempoꝛalium rerum luxus quoſdam in non modicum populi ſcandalum ab officio ſibi commiſſo ſegregat et abducit: ſic in earundem rerum inopia et vituperium oꝛdinis noſtri quoſdam contingit infeliciter mendicare: pꝛouidendum nobis eſt vt in vtroqꝫ caſu habita moderationis temperie: eccleſiarū regimini conſulatur. Statuimus ergo vt vicario perpetuo ad minus quinqꝫ marcaꝝ redditus aſſignetur: qui. ſ. per quinqꝫ marcas poſſit dari ad firmā niſi foꝛte in illis partibus wallie ſit: in quibus pꝛopter tenuitatem eccleſiarum minoꝛi ſtipēdio vicarij ſunt contenti. Pꝛouideatqꝫ dioceſanus penſata eccleſie facultate vtrū vicarius onera eccleſie ſubire debeat: an pſona: an ea ſimul debeant vterqꝫ hec conficere. Pꝛouiſo tamen vtrū archidiaconꝰ loci ſiue ab vtroqꝫ ſiue ab altero eoꝛum debeat pꝛocurari vna tantum pꝛocuratione ſit contentus.

Si magnis parochialibus eccleſijs ſint plures pꝛeſbiteri.

AD inſtar patris euāgelici plures operarios in vineam ſuam mittentis vt quod vnꝰ nō valeret repellentis: ſollicitudo perficeret plurimorum: pꝛeſentialiter diffinimus vt i ſingulis parochialibus eccleſijs quarum parochia eſt diffuſa duo ſint vel tres pꝛeſbiteri pēſatis pariter magnitudine parochie et eccleſie facultate: ne foꝛte (qđ abſit) vno egro tantum pꝛeſbytero vel aliter debilitato parochianis infirmantibus aut diuinis volentibus intereſſe officia debita ſubtrahantur vel negentur eccleſiaſtica beneficia.

De iuramento ſuſpecti pꝛeſentati epiſcopo.

PReſenti quoqꝫ ſtatuto diffinimus vt epiſcopus ab eo qui pꝛeſentatus fuerit ſibi accipiat iuramentum ꝙ pꝛopter pꝛeſentationem nec dederit nec pꝛomiſerit aliquid pꝛeſentāti nec aliquā ob hoc inierit pactionem ſi tamen dederit ei pꝛopꝫ hoc merito videatur ſuſpectus: cum talia manifeſte canonicis obuient inſtitutis.

Pꝛeſentatus pꝛeſentāti nichil dare debet.

De confeſſoꝛibus.

ITem quoniam nonnunꝗ ob defectum confeſſoꝛum et ꝙ quidam decani rurales et perſone erubeſcerent foꝛte confiteri ſuo pꝛelato certum imminet periculum animarū: volentes huic moꝛbo mederi ſtatuimus vt certi confeſſoꝛes et pꝛudentes ⁊ diſcreti ab epiſcopo loci per archidiaconum ſtatuantur qui confeſſiones audiant ruralium decanoꝛū: perſonarum: et pꝛeſbyteroꝛum. In cathedralibus autem eccleſijs vbi ſunt canonici ſeculares ipſi confiteantur epiſcopo vel deca

no vel certis perſonis ad hoc per epiſcopum deca
num et capitulum conſtitutis.

¶ Qui debent tractare cauſas matri-monîales.

Matrio-niales I Tem quoniam in cauſis matrimonialibus
magna eſt diſcretio neceſſaria: vn̄ periculo
cauſe per ſuz eſt cas a ſimplicibus cōtractari: ſtatuimus vt
quos ſūt decani rurales nullā cauſā matrimonialē de cete-
tractāde. ro audire pſumāt: ſed coꝝ examiatio non niſi vi-
ris diſcretis committantur quibus aſſidentib⁹ cō
mode fieri poſſit: poſtmodū pꝛonuncietur.

¶ Ne latrones in ſeruitio vel ī terris ali cuius ſcienter habitare permittantur.

P Rohibemus etiaz ſub interminatione ana
thematis ne quis latrones vt latrocinium
facerent in ſeruitio ſuo retineat: nec eos in terris
ſuis ſcienter habitare permittat.

¶ De pꝛocuratione viſitationis.

V T ſingula eccleſiaſtica beneficia in eccleſia
dei recte pꝛocedant ſecunduz canonicas in
ſtitutiones: ſtatuimus ne archidiaconi graues ni
miū eccleſijs ſibi ſubiectis exiſtant: diſtricti⁹ inhi-
bentes ne ſtatutū in generali cōcilio numerū eue
Concilio ctionis excedant cuz viſitationis nole debitā ſibi
c.cū apl's recipiant pꝛocurationē: nec ad talē pꝛocurationē
de cenſi. venientes extraneos vt ſecū veniāt inuitare pſu-
mant: ſi tū pꝛo honoꝛe archidiaconi eccleſiarū re-
ctoꝛes velint aliquos inuitare: hoc nullatenus ꝓ
hibemus: ſed ipſi archidiaconi nullum inuitent:
ne foꝛte qui per ſuū aduētū eccleſias non grauēt
ſaltē grauent ꝑ inuitatos: vn̄ vt ſubtrahatur eis
neceſſitas inuitādi / pꝛohibemus ne archidiaconi
die viſitationꝪ ſue apud eccleſiam quam viſitāt
capitulum celebꝛent niſi foꝛte in burgo vel ciuita
te ſit illa eccleſia conſtituta:

Ne de viſitatione aliquid extoꝛqueatur.

A D hec archidiaconis diſtrictius inhibemus
ne quoquo mō ꝓcurationē ſine cauſa rōna
bili niſi pſonaliter de illo q̄ viſitāt ecclīam ꝓcura
tionez aut receptionem pꝛo viſitatione extoꝛque
re pꝛeſumāt.

¶ Ne aliquod officium detur ad firmā.

V T omnis cupiditas et auaricie occaſio ex-
pellatur ab eccleſie dei miniſtris: pꝛeſentia
duximus pꝛeteritis annectenda: ſtatuentes ꝙ ar-
chidiaconatus decanatus vel aliquod officium qd̄
in ſpūalibus mere conſiſtit nulli detur ad firmam.
Si vero certus redditus illi officio ſit ānexus ille
de ſuperioꝛis licentia poterit dare ad firmaz. ſic ꝙ
de alijs beneficijs ſtatuimus. Si qs autē cōtra ſta
tutuz noſtrū venire pꝛeſumpſerit archidiaconus
vel decanus ſi ſuper hoc canonice cōuictus fuerit
per epiſcopuz ſit totali officio ſuſpenſus per aliū:
et alius interū ꝯſtituat q̄ diſcrete gerat vices illius.

¶ De viſitandis eccleſiaꝝ oꝛnamentis.

V Aliſt archidiaconi ſcd̄m apl'm nō que ſua
ſunt querant ſed que ieſu xp̄i: in ſua viſita
tione pꝛouideāt ꝙ canon miſſe emendetur et ꝙ ſa
cerdos rite pꝛoferre nouerit ſaltem verba canonis
et baptiſmatis: et ꝙ in hoc ſanū habeat intellectū
Doceant autem laicos in qua foꝛma debeāt bapti
ſare in caſu neceſſitatis vt ſaltem hoc ſciant in ali
quo ideomate. ¶ Pꝛouideant quoqꝫ diligēter ar-
chidiaconi ꝙ ſcd̄m foꝛmā gn̄alis ꝯcilij euchariſtia Cōcilij c.
chꝛiſma / oleū ſctm̄ ſalua ſub clauibus recondant ſ. de cuſto.
fideli cuſtodie deputata. habeant autem archidia- euchari.
coni in ſcriptis omnia oꝛnamenta et vtenſilia ec-
cleſiarū. veſtes quoqꝫ et libꝛos ſingulis annis ſuo
conſpectui ea faciant pꝛeſentari: vt ſic videāt que
fuerint adiecta per diligentiam perſonarum: vel
quo tempoꝛe medio poſſent pꝛoſpicere ne eccleſia
ſuo iure defraudetur. ¶ Pꝛeterea archidiaconis
decanis ꝛ officialibus coꝝ diſtrictius inhibemus
ne in ſubditos ſuos exactiones vel tallias ꝑ ſe vel
per ſuos exercere pꝛeſumant.

¶ De ſententia excōicationis ſuſpenſio nis et interdicti pꝛomulganda.

A D hec eccleſiaſtici oꝛdinis vtilitate pꝛ̄ſata
pariter et honoꝛe decernimus ne archidia-
coni vel officiales eoꝛum ſententias excōicationis
ſuſpenſionis vel interdicti in aliquem audeāt pꝛo
mulgare vbi exceſſus nō eſt manifeſtus niſi āmo-
nitione canonica pꝛecedente. Si quis autem con-
tra pꝛemiſſa excōicationis ſentētiā tulerit in quē-
cunqꝫ: pene ſubiaceat in lateranē. ꝯcilio pꝛomul
gate: et per ſuſpēſionem vel interdictum ſuperio
ris arbitrio puniatur: quod etiam pꝛelati ſuperio
res obſeruent.

¶ Ne pꝛo debito aut defectu pꝛecij dene getur aliquod eccleſiaſticum ſacramētū neue pꝛecium exigatur.

F Irmiter inhibemus ne alicui pꝛo pecunia
denegetur ſepultura vel baptiſma vl' aliqd̄
eccleſiaſticum ſacramētum vel matrimonium cō
trahendum impediatur: quoniā ſi quid pia deuo
tione fidelium conſueuerit ſupererogari volum⁹
per oꝛdinarium loci eccleſijs iuſticiam exhiberi ſi-
cut in generali concilio expꝛeſſius et diffuſius eſt
ſtatutum. Abſonū eſſe iudicamus ꝙ de cetero pꝛo
criſmate vel oleo ſancto aliquid exigatur cuz hoc
totiens reperitur pꝛohibitum.

¶ Ne quis pacē inter partes impediat.

C Eterum diſtrictius duximus inhibendum
ne archidiaconi vel decani bonū pacis pꝛe-
ſumant impedire ſi quando diſcoꝛdantes ſibi ad-
inuicem voluerint concoꝛdare: ſed licentia petita
liceat partibus a lite recedere per compoſitionem
quandocūqꝫ voluerint: ſi tamen cauſa cōpoſitio-
nem admittat. nec pꝛopter hoc eis aliquam penā
infligant: nec eis conſtiterit de iuſticia actoꝛis vel
rei.

¶ De facili non credat pꝛeconi: neue qs iudex ſit et actoꝛ.

S Ed neqꝫ aliquē ad ſuggeſtionem pꝛeconum
ſuoꝛum ad purgationem cōpellāt niſi apud
bonos et graues viros ſit infamatus: nec in cauſa

ſua pariter iudices et actores eſſe p̄ſumāt: videlꝫ cū nouerint qđ ab eis exigatur: debeatur.

¶ De habitu et tonſura clericorum.

Ut clericalis ordinis honor debitus fuetur p̄ſentis concilij auctoritate decernimus: vt tam archidiaconi ꝙ decani et oēs alij in pſonatibus ſiue dignitatibus cōſtituti. Item et omnes decani rurales et prebendarij decenter incedant ī habitu clericali et cappis clauſis vtantur. Idem quoqꝫ obſeruent ⁊ officiales ep̄orum ⁊ archidiaconorum dum fuerint in conſiſtorio: et nec ipſi nec alij clerici comam nutriant ſed honeſte tonſi et coronati decenter incedant: niſi forte iuſta cauſa timoris exegerit habitum tranſformari.

¶ De ſtatu et vita clericorum.

A Crapula quoqꝫ et ebrietate et alijs que honeſtatem ſuam deformant oēs oino clerici abſtineant vigilanter: et ad hec omnia ſtudioſius obſeruanda ſm formā cōcilij generalis a ſuperioribus ſuis diſtrictius compellantur.

¶ De concubinis clericorum ⁊ presbyterorum.

Addentes ne beneficiati clerici vel in ſacris ordinibus cōſtituti in hoſpitijs ſuis tenere p̄ſumant publice concubinas nec etiam alibi cū ſcandalo acceſſum habeant publicum ad eaſdem: Et ſi forte cōcubine cōmonitiōe publice pꝓpoſita ab eis nō receſſerint: ab eccleſijs dei quas infamare p̄ſumūt expellantur. nec admittātur ad eccleſiaſtica ſacramenta: et ſi nec duxerint ſic abſtinendum excōicationis mucrone percellātur. et ſic demū cōtra eas brachium ſeculare inuocetur. ipſos autem clericos per ſubtractionem bñficij āmonitione p̄miſſa volumus coherceri.

¶ Ne beneficiati aliquid aſſignent ſuis concubinis in teſtamento.

Item licet legitima teſtamenta clericorū bñficiatorum decedentium volumus firmiter obſeruari. nolumus tamē vt aliquid concubinis ſuis relinquatur in teſtamento ſuo. qđ ſi de cetero factum fuerit totum illud arbitrio ep̄i cōuertatur in vſum eccleſie quā rexit defunctus.

Legatuꝫ cōcubine fieri non poteſt.

¶ De alienatione poſſeſſionum eccleſiaſticarum.

Eccleſiarū autē indemnitatibus cōſulere cupientes p̄ſentis concilij auctoritate duximus ſtatuendum vt nullus abbas: nullus prior: nullus decanus: vel archidiaconus: vel habens pſonatum ſeu dignitatem: ſed nec clericus inferior poſſeſſiōes vel redditus dignitatis eccleſie ſibi cōmiſſe conſanguineis vel amicis ſuis ſeu alijs quibuſlibet vendere: impignorare / infeudare / ſiue aliquo modo ſic alienare p̄ſumāt: niſi forma canonis obſeruata. Si quis autē contra hoc venire p̄ſumpſerit: quod ī hac parte p̄ſumptum fuerit viribus careat: et p̄ſumptor dignitate perſonatu: vel eccleſia quā ſic leſit per ſuū ſuperiorem ſpolietur niſi quod alienauit per breue tempus a ſuo ſuperiore ſibi p̄fixuꝫ ſine damno eccleſie duxerit reuocandum ſuis ſumptibus. Is igitur qui de cetero eccleſiaſtica dona receperit et āmonitus p̄ſumpſerit ea retinere excōicatiōe percellatur: donec ea reſtituerit nullatenus abſoluendus. Ideꝫ et p̄lati maiores obſeruent.

Eccl'ie bona an poſſint alienari.

¶ Ne beneficiati fructus eccleſiaſticos in fundo laicali reponant.

Quia plures ſunt (quod non ſine lachrimis dicimus) qui oīpotentis indignationem et iram in die ire ad perpetuam dānationem ſibi cumulantes non tantum filijs et nepotibus: verum etiam cōcubinis ſuis miniſtrant patrimoniū ieſu xp̄i: ad quoruꝫ vſus vt quaſi ſecurius res agatur in laicali fundo domos de bonis cōſtruunt in quibus eccleſiaſticos prouentus ⁊ bona eccl'ie in pauperum vſus deputata ꝯgregare p̄ſumunt: ſalubri prouiſiōe decernimus ne clerici beneficiati fructus eccleſiaſticos in laico fundo reponāt: aut laicas poſſeſſiones ad opus cōcubinarum vel filiorū ſuorum emere non p̄ſumāt: nec etiam ad opus eorum domos conſtruant in fundo laicali. ſed nec etiam pecuniam miniſtrēt ad huiuſmodi emenda ad opus illorum: vel ſic illis ſubtrahatur occaſio malignandi. Si quis autem ſuper hoc habeatur iuſta ratione ſuſpectus: niſi ad arbitrium ſuperioris ſe purgauerit ipſius arbitrio puniatur.

Eccl'ie bona ſunt ī pauperū vſus deputanda

¶ Ut p̄lati ⁊ obedientiarij rationē ſue adminiſtrationis reddant.

Item vt rectius gerantur omnia ſi exterior adminiſtratio clauſtralium reſpondet rite quieti. Statuimus vt tam obedientiales regulares monaſterij ꝙ p̄lati maiores quater aut bis ī anno coram fratribus a cōuentu ad hoc deputatis vel coraꝫ ſororibus (al's ſuperioribꝰ) iuxta monaſterij conſuetudinem de receptis ⁊ expenſis omnibus reddant rationem. Ad hoc tantum p̄latos illos ex iſta conſtitutione volumus obligari qui poſſeſſiones a monachis vł canonicis regularibꝰ ſeparatas non habent.

¶ De habitu religioſorum et ne moniales habeant velum vel peplum de ſerico vel alia huiuſmodi.

Ad hec qm̄ ſexum muliebrem contra verſutias hoſtis antiqui minus forteꝫ multiplici remedio neceſſe eſt cōmuniri. Decernimus vt moniales ⁊ cetere mulieres diuino cultui dedicate: velum vel peplum ſericuꝫ non habeant: nec in velo acus aureas vel argenteas audeāt deportare: nec ipſe vel monachi vel canonici regulares habeant zonas ſericas vel auro vel argento ornatas: nec burneta nec aliquo irregulari pāno de cetero vtātur.

¶ De indumentis monachorum cōmenſurandis.

Utantur et iuxta dimenſionem corporum veſtem ſuam ita ꝙ lōgitudinem corporum non excedant: ſed pedes ſicut decet ſuperducto eis

ſufficiat vt Joſeph induto veſte talari et ſola monialis conſecrata vtatur anulo et vno ſolo ſit contenta. Sique autem cōtra prohibitionem p̄ſumpſerint ⁊ cōmonite ſe nō correxerint regulari ſubiaceant diſcipline.

¶ Ut abbatiſſe annuatim capellanos mutent.

Ut autē ſecundū canonicas ſanctiones abbatiſſe de q̄bus minores vincēdi normā habent aſſumere ſuper honeſta cōuerſatione teſtiū copioſitas ſuffraget. Decreuimus vt ipſe capellanos ſuos vel aliquē eorū mutent ſingulis annis: que autē habent tantū vnum ſimiliter mutent nt ſi cauſa neceſſaria ſubfuerit quatinus ſi de vita illarū (quod abſit) ſcandalū oriatur tanto plures innocentie ſue habeant teſtes quanto earum vita pluribus innoteſcit.

¶ De corrodijs non vendendis.

Preterea volumus vt p̄lati domorū: eleemoſinariū corrodia vel ſtipendia clericis vl̄ laicis non vendant: aut gratis concedant in perpetuum vel ad tempus niſi cū vrgens neceſſitas id expoſcat et dioceſani accedat conſenſus.

¶ Ne pecunia detur pro receptione alicuius in domum religioſam.

Preterea ſtatuimus ſacro cōcilio approbante vt nullus de cetero p̄ receptione alicui⁹ in religionis domū pecuniā vl̄ quicquid aliud extorquere p̄ſumat: adeo vt ſi paupertate domus ingrediens debeat veſtire ſeipſū p̄textu veſtiū vltra iuſtum p̄cium eorū ab eo penitus nichil recipiatur.

¶ De cōuerſatione religioſorū vt in vno dormitorio iaceant.

Quia vero nonnunq̄ ſerpens antiquus q̄ iugiter inſidiat̄ ſectis vicis: q̄to magis inuenit eos ſolitarios ⁊ abſq̄ cōuerſatione mutua cōuerſantes tanto facilius interdū eos ſuis inſultibus obruit et cōfundit: p̄uida deliberatione cenſem⁹ vt tam monachi q̄ canonici regulares item et moniales i vno dormitorio dormiāt pariter ⁊ quieſcant: etiā ſingulis p̄ſonis ſingulis lectis aſſignatis In vno etiā refectorio ſimul edant nec per ſe quilibet ſed cōmuniter victualia p̄parent: nec ſingulis eorū p̄ro veſtib⁹ denarij tribuantur: ſed talia per certas perſonas deputatas ad hec. Eleemoſinarios camerarios vel camerarias diligenter expediant p̄ro vt quilibet indiguerit ⁊ facultates domus p̄miſerint eis indumenta miniſtrent: vt cū noua eis tradūt vetera ab eis recipiant indumenta: que in vſus pauperū vel in alias neceſſitates de cōſilio prioris vel priorīſſe abbatis vel abbatiſſe conuertant. Camerario aūt vel camerarie nō licet alicui monacho vel moniali dare denarios vl̄ aliquid aliud pro veſtimētis ſed nec monacho vl̄ canonico vel moniali licet aliquid recipere. Alioquin et camerarius ab officio ſuo deponatur ⁊ canonicus monachus vel monialis anno illo careat indumentis.

¶ Ne fiat monachus aliquis īfra .xviij annum.

Monachi infra decimumoctauū annum nō recipiantur niſi euidēs vtilitas vel alia neceſſitas aliud inducat.

¶ Contra laicos frequentātes clauſtra les: contra p̄latos grauantes clauſtra et contra religioſos facientes teſtamēta et firmas habentia.

Clerici vel laici frequenter non habeant acceſſum ad clauſtrū monialiū ſine rōnabili cauſa. ¶ Prouideāt etiā ep̄i q̄ moniales in omnibus neceſſarijs cōpetenter poſſint ſuſtētari de bonis monaſterij: nec ſuſtineant vltra illum numerum aliquam admitti nec etiā recipiatur aliqua monialis quouſq̄ fuerint redacte ad numerum illum. Et hoc firmiter ſtatuimus auctoritate concilij. Si autem de cetero contra hāc formam aliquā contingat admitti abbatiſſa vel prioriſſa deponā-tur. Idem de magiſtris et prioribus moniales cuſtodientibus duximus ſtatuendū. Confiteantur vero moniales ſacerdotibus ſibi ab epiſcopo deputatis. ¶ Inhibemus inſuper monialibus ne īfra ſepta domorum ſuarum p̄ter neceſſarias ſeruiētes ad cohabitandum mulieres recipiant ſeculares: niſi dioceſani epiſcopi aſſenſus accedat.

De cōfeſſoribus monialium.
De ſeruientibus.

¶ Item tā monachis q̄ canonicis regularibus et monialibus ſilentium p̄cipimus obſeruari i locis et temporibus ſtatutis. ¶ Nec viris aut mulieribus abſq̄ ſuperioris licentia ingredi liceat ſepta domus nec ſine certa cauſa et honeſta egredi eis concedatur. ¶ Ita tamen q̄ nulli clauſtraliū cauſa orationis aut viſitandi parentes pateat aditus exeundi niſi talis forte fuerit de quo nichil ſiniſtri merito debeat ſuſpicari: que etiam ſemp̄ habeat collegam. Et quotiens alicui licentia exeundi indulgetur certus dies in quo redeat p̄fıgat eidem. ¶ Hoc etiam volumus obſeruari vt vbicunq̄ propter exceſſum alicuius viderit epiſcop⁹ vel abbas vel prior conuentualis expedire vt delinquētes ad tempus alibi cōmorentur ad domū aliquam religionis eiuſdem in eodem epiſcopatu ibdem transferatur: vel ſi neceſſe fuerit etiam ad alium epiſcopatum dirigatur et per dioceſanum cogatur admitti qui ibi in omnibus regulari ſubiaceat diſcipline. Ita vt ſi videat̄ eccleſia in qua moratur ex ipſius mora grauata vice verſa mittat aliquem de ſuis qui interim moram faciat in monaſterio delinquentis: nec prius rediens ille q̄ deliquit in domo ſua recipiatur donec plene penituerit de commiſſo et tunc per ſuperiorem ſuū reuocetur.

De ſilentio.
De igreſſu laicorū.
De exitu religioſorum.
De tranſmittēdis.

¶ Ad hoc propter nullam confederationem vel ſocietatem admittatur monachus in alterius monaſterium. ¶ Item omnem ſingularitatem interdicimus. In refectorio vero cib⁹ vni aliter q̄ alteri non parcetur al's proponatur. Sed qui p̄eeſt prouideat vt cibaria talia interdum p̄parentur de quibus aliorum debilitas vel infirmitas prout viderit expedire valeat releuari.

De nō recipiendis
De ſingularitate fugienda in refectorio.

Omnia etiā victualia religioſis apponenda ſine
ſubtractiōe aliqua eis apponant tā in refectorio

de elemoſinis faciendis.

ꝙ alibi vbi reficiuntur. ¶ Et de oībus appoſitis
totum reſiduum ſine diminutione aliqua cedat i
elemoſinā: per elemoſinariū egentibus fideliter
eroganduz. Ita ꝙ nec abbas nec prior nec elemo
ſinarius poſſit contra hoc diſpenſare. et quicunqꝫ
ſtatutum iſtud vel illud de indumentis admittere
vel obſeruare noluerit ſi ſacerdos fuerit a celebra
tione diuinorū: ſi minoris ordinis a cōmunione
corporis dominici vſqꝫ ad plenā ſatiſfactionē ſuſ

De nō habendo ꝓprio nec teſtamento faciendo.

pendant. ¶ Cum viris religioſis nullatenus li=
ceat propria poſſidere qui ſe & ſua religionis ingreſ
ſu deo dedicant: preſcītialiter diffinimus vt nul=
la perſona in regulari ordine conſtituta condere
teſtamentum preſumat cum nichil habeat ſuū tē
porale quod trāſferre liceat in dominium alienū.

De nō habendo ad firmam.

¶ Itē nec canonicus regularis nec monachus ec
cleſiam: manerium: vel predium quodlibet eccle
ſie ſue ad firmā audeat retinere. Diſtrictius etiaz
inhibem⁹ ne alicui monacho vel canoīco regulari
qui non ſit alſs obediētialis cuſtodia manerij cō=
mittatur. Ita ꝙ ex longa ipſius mora vel conuer
ſatione ſcandalum oriatur. Quod ſi contra preſū
ptum fuerit per ſuperiorem emendetur. ¶ Item
religioſi non capiant eccleſias ad firmaz in qbus
aliquid iuris ſibi vendicent poſt mortez pſone qđ
ſi fecerint ſuperioris arbitrio puniantur.

¶ De eccleſijs non dandis ad firmam.

De refectionibus religioſorum.

ITem quoniā inter alia vicia impetus gule
viros religioſos non mediocriter ſolet inſe
ſtare decreuimus vt nec monachi nec canonici re
gulares niſi horis ſtatutis potationi & comeſſatio
ni vacare preſumant ſiquis ſuerit impetrata li=
centia refectoriū regulariter introeat et ſic neceſſi
tati ſubueniat: vt nō conſulat voluptati. Ab hac
generalitate infirmos excipimus: et eos qui ſunt
in obſequijs prelatorum. ¶ Ad hec ſtatuimus vt
cum pro debilitate vel iuſta ratione monachi ibi
mia ſeorſum cōmorantur ſemper ſecum habeant
duos ſeniores ad minus qui aliorum leuitates de
bita correctione compeſcāt et qui poſtmodū in c.
teſtificentur qualiter in mia fuerint conuerſati.
Idez inter monachos canonicos regulares et mo
niales volumus obſeruari. Et vt verius videant
et euangelice predicationis ſcrutatores: cum non
niſi in vinea domini laborāti retributionis ſit de
narius porrigendus: vt ille qui altari deſeruiat

De firmis

debeat viuere de altari. Statuimus vt eccleſie cer
tis perſonis deputate nulli dentur ad firmam niſi
forte iuſta cauſa ſubfuerit ab epō ſuo approbata.
et tunc eius conſenſu alicui perſone honeſte ordi=
nate dētur ad firmam ne veriſimile pſumi debeat
ꝙ fructus eccleſie in bonos non conuertat.

¶ Non tradatur beneficij nomine eccleſia ad firmam.

ITem vt verſutis quorūdam calliditatibus
caute obuiemus que in fraudē cōſtitutiōis
generalis nouas quaſdam adinuētiones fingere
moliuntur. ſtatuimus ꝙ non liceat alicui aliquaz
aſſignare eccleſiā cuiꝙ noīe beneficij quā ei liceat
obtinere iuz aliquo beneficio cui cura annexa eſt
animarum.

¶ Contra aduocatos ſtantes cōtra ſententiam latam pro matrimonio.

ITem qm̄ per aduocatos multotiens legitia
matrimonia malicioſe protrahūtur. ſtatui=
mus vt ſentētia lata per aduocatos pro matrimo
nio: aduocatus qui contra id ſteterit matrimoniū
hoc ipſo per annuz aduocatione priuatus exiſtat
niſi iudex euz in ſentētia propter iuſtum errorem
vel rationabilem ignorantiam expreſſam habeat
excuſatum.

¶ Contra iudeos.

ITem qm̄ abſurdum eſt ꝙ filij libere cū filijs
ancille famulētur: et qm̄ in habitatione iu=
deorū cum xp̄ianis non modicū in eccleſia ſcanda
lum ſolet ſuboriri. Precipimus vt de cetero iudei
mancipia non habeāt xp̄iana. ad qđ obſeruandū
tam ipſa mancipia per cenſuram eccleſiaſticam ꝙ
ipſos iudeos per penaz canonicā ſeu extraordina
riam a dioceſanis excogitatā volumus efficaciter
induci: et quoniā ſuper iuris ſtatuta non haben=
tia a nobis formā vtpote qui per multa enormia
his diebus commiſſa probantur nobis ingrati ꝓ=
hibemus ne de nouo conſtruant ſynagogas vt ec
cleſias teneātur ad intereſſe ſuper decimis & obla
tionibus in quarum parochijs commorantur.

¶ De veſtibus iudeorum.

ITem quoniam in partibus iſtis ſit inter iu
deos & chriſtianos confuſio ideo oportet ali
qua differentia diſcernatur propter quod non=
nūꝙ contingit ꝙ chriſtiani iudeis mulieribus vel
econtrario commiſceantur precipimus vt auctori=
tate cōcilij generalis omnes iudei tam maſculi ꝙ
femine in veſte ſuperiori ante pectus tabulas li=
neas alterius coloris ꝙ veſtis ſit deferant mani=
feſte ita ꝙ vtraqꝫ tabula duorum digitorum men
ſuram habeat in latitudine et quattuor in lōgitu
dine: et ad faciendum hoc per cenſuram eccleſia=
ſticam compellantur. Eccleſias autem de cetero
intrare non preſumant et ne occaſionem habeāt
ingrediendi inhibemus diſtricte ne depoſita corū
in eccleſijs conſeruentur et ſi contra preceptuz fa
ctum fuerit per epiſcopum corrigantur. Ut autez
omnia fine concludantur lateranū. conciliū ſub ſā
cto papa Innocentio celebratū in preſtatione de
cimarum et alijs cauſis precipimus obſeruari: et
in ſynodis epiſcopalibus conſtitutiones illius cō
cilij vna cum iſtis prout videbitur expedire expo
ni volumus et recitari: excōmunicationes etiam
in hoc concilio promulgatas in ſynodis epiſcopa
libus ſingulis annis et quater in anno i parochia
libus eccleſijs ſolemniter iterentur.

¶ Sequuntur cōſtitutiones de Lambheth per dn̄m Sephanum de langton. cantuariē. archiepiſcopum edite: et i quibuſdam libris iſte cōſtitutiones pcedunt conſtitutiones de Oxonia.

¶ De modo dandi mortuarium.

Statutū felicis recordatõis. R.
p̄deceſſoris noſtri de mortua
rijs editū q̃ nõnulli minus ſa
no peruerſūt intellectu p̄ſen
tis concilij approbatione duxi
mus declarand. Satagebat idē
p̄deceſſor ſaluti ↄſulere aiarū
eo ꝙ ↄſiderabat laicos vtriuſq̄
ſexus ſubditos ſuos q̃ſq̄ per ignorantiā nõnūq̄
per negligētiam et iuſtā decimarū et oblationuꝫ
ſuarū detentionē grauiter deliquiſſe. Et ꝙ nõ di=
mittit̄ peccatū niſi reſtituatur ablatum prudēter
attendens: ſalubriter ſtatuit ꝙ pro recõpenſatiõe
decimaꝝ taliter ſubtractarū licet ſuo ſtatuto cām
nõ inſeruit ſcḋm melius aial defuncti eccleſie dã=
nū paſſe debuit applicari. Quia vero huiuſmodi
occaſione ſtatuti inter rectores eccleſiarū et paro=
chianos ſuos lites quas extingui cupimus frequē
tius oriuntur: illud duximus ſynodali interpreta
tione declarandū. Vt ſi decedens tria tantūmodo
vel plura cuiuſcunq̄ generis in bonis ſuis habue
rit animalia (optimo dño cui de iure fuerit debitū
reſeruato) eccleſie ſue a qua ſacramēta recepit dū
uiueret ſine dolo/fraude et cõtradictiõe qualiter
pro recõpenſatiõe ſubtractiõis decimarū tam pſo
nalīū ꝙ p̄dialīū necnõ oblationū ad liberationeꝫ
aīe ſue melius aial poſt optimū reſeruet. ꝙ ſi duo
tantū in bonis decedentis extiterint alalia de mã=
ſuetudine eccleſie actio quelibet nomie mortuarij
Muliere remittatur. Hoc autē adijciendū ſtatuendo duxi=
decedente mus ꝙ ſi materfamilias viro ſuo ſupſtite obierit
vir ſuper ad p̄ſtationeꝫ mortuarij minime cohereat. Vt ſi
ſtes nõ de poſt obitū mariti in domo et familie regimine vi=
bet mor= dua per annū ſuperuixerit iuxta formā ſuperius
tuariū ſꝫ ſcriptā ad mortuariū obligetur. Hac autē noſtra
extra. ↄſtitutione vel interpretatione ↄſuetudini lauda
bili ſup mortuarijs in noſtra dioceſi hactenus ob
ſeruate nolumus p̄iudiciū generari quin ſi dece
dens huiuſmõi animalīū numeꝝ non habuerit
ſup p̄ſtatiõe mortuarij ↄſuetudo eccleſiaſtica ob
ſeruet̄. Ad ſolutionē autē debiti mortuarij ↄtradi
ctores ⁊ rebelles volumus per locorū ordinarios
cenſura eccleſiaſtica coarctari.

¶ Ne fiant ſcotalle ſiue potatiões cões.

Cõtra bi Prohibitionē ſcotalliarū ſeu ſcotallarum et
bulos et aliarū potationū cõuiuij pro ſalute aiaꝝ
edaces. et corporū introductā ꝓuida approbatione p̄ſe
quētes rectorib⁹ vicarijs et alijs capellanis paro=
chialib⁹ p̄cipim⁹ ſub obediētie debito firmit̄ iniūgē
do ꝙ parochianis crebra exhortatione diligenter
indicēt ne ꝓhibitiõis huius temerarij violatores
exiſtāt. Alioquin quos in hac pte culpabiles inue
nerint ab ingreſſu eccleſie et ſacramēti cõicatione
tamdiu ſuſpēſos eſſe denūcient donec alijs ceſſan
tibus ad penitētiariū noſtrū acceſſerint. qḋ ab eo
ꝓ trāſgreſſiõe huius penitētie noīe iniūctū fuerit
humiliter receptū: et prout deus dederit ipſum aī
Potatio aīs expleat. cõmunes autē potationes declaramus
nes cões. quotiēs virorū multitudo q̃ numerū denariū ex=
ceſſerit: eiſdem domicilijs potatiõis grā im̄orat̄:
viatores vero et peregrinos et in nūdinis ac mer
catis cõuenientes ꝙuis in tabernis cõuenerint ſub
iſta ꝓhibitiõe nolumus cõprehēdi. Cõmunes po
tatiões quas ſcotallas mutato noīe charitatis ap
pellāt deteſtātes huiuſmodi potationū auctores
et publice cõuenientes ad eaſdem excõicatos p̄ceꝑ
pimus publice ⁊ ſolēniter denūciari: donec ſuper
hoc ſatiſfecerint cõpetenter ⁊ abſolutionis bene=
ficium meruerint obtinere.

¶ Quando licet bis in die celebrare.

Bis in die celebrare miſſam quis nõ p̄ſumat
niſi diebus natiuitatis dñi ⁊ reſurrectionis
dñice: vel qñ corpus in ꝓpria eccleſia fuerit dñta
xat tumulandum. et tūc in prima miſſa ablutio di
gitorū vel calicis a celebrāte nõ ſumat̄. Qui ↄtra
fecerit ab officio ſe nouerit ſuſpēſum niſi forte tā=
ta neceſſitate ſit cõpulſus quā ſic duxim⁹ declarā
dā ⁊ limitandā. Si in feſtis. ix. lec. vel quadrageſi
ma vel quattuor tēporibus vel ſpõſalia fieri opor
teat vel ſubito ſocio infirmo vel ꝓ eccĺie ſue nego
cio vel propria neceſſitate manifeſte abſente.

¶ Nota de iſta materia ex̄ de celebra. miſ. c. con=
ſuluiſti. et c. ex pte. et in dicto. c. ↄſuluiſti. ꝑ Ber.
et oēs docto. vt. ſ. in conſti. Oxoñ. que incipit Ad
hoc duximus.

¶ Anno regni regis H. viij. ↄcilium oxon. celebratū ſub Stephano cant. archiepō et ſuis ſuffraganeis. Anno gratie milleſimo. CC. xxx. (Cõſtitutiões debēt p̄ce dere ↄſtitutionē de mõ dãdi mortuariū)

¶ De ſeptẽ ſacramentis eccleſie: et p̄ mo de baptiſmo.

Baptiſmus cū oī reuerētia et cū
magno honore celebrabit̄: ⁊ cū
magna cautela maxime in diſti
nitione ⁊ verboꝝ ꝓlatiõe i quī
bus tota virtus ſacramēti cõſi
ſtit: et ſalus puerorum. ſ. Ego
baptiſo te in noīe pr̄is et filij et
ſpūs ſancti Amen. et vt nomen
baptizato imponat̄ et ſub eadeꝫ forma quā meli⁹
nouerit doceāt frequēter ſacerdotes: laicos bapti
zare debere pueros in neceſſitate et mulieres ⁊ pa
trem et matrē pueri in ſumma neceſſitate. Sacer
dos interroget diligēter laicū q̄ baptiſauerit in ne
ceſſitate pueꝝ quid dixerit ꝙ ſi inuenerit laicū diſ
crete et modo debito baptiſare et formā v̄borū in
ſuo ideomate ꝓtuliſſe: approbet factū: ſin autē re
baptiſet puerū. Ad leuandū puerū de ſacro fonte
tres ad plus recipiant̄. Si in neceſſitate baptizet̄
a laico ſequētia functionē et nõ p̄cedētia ꝑ ſacerdo
tem expleant̄. Itē de baptiſmate et cõfirmatione
ſi dubitet̄ ſine trepidatione cõferant̄: q̄ non dicit̄
iteratū qḋ neſcit̄ eſſe collatū. Ideoq̄ baptiſent̄ de
quorū baptiſmo ꝓbabiliter dubitat̄ ſiue lauat̄ Nota qḋ
cū ſale et aqua: ⁊ aqua i q̄ fuerit baptiſat⁹ puer ꝓ dicat̄ non
pter reuerentiā baptiſmi vel fundat̄ in ignē vel i iteratum
baptiſteriū ad eccleſiam deferat̄. Nullus diacon⁹

vel inferior clericus baptiſet vel penitẽtiã iniūgat ſed ſoli ſacerdotes quibus id cõpetit ex officio niſi ex ſumma neceſſitate puta qñ ſacerdos abſens eſt vel preſens etiã et nõ poteſt vel ſtulte nõ vult et mors imminet puero vel egroto. Precipimus vt vaſſule quibus nouiſ baptiſati fuerint ad eccleſiã reportent nec ad cõmunes vſus p aliquẽ aſſumãtur ꝑpter ſacramẽti reuerentiã et in vſus eccleſie prout neceſſitas exegerit reſeruẽtur. Precipimus vt fontes in quib⁹ pueri baptiſantur lapidei ſint vel alſ integri ꝛ honeſti ita ꝙ non ſint aliquibus cõtemptui vel horrori vt maior honor vel reuerẽtia ab vniuerſis exhibeatur eiſdem.

De confirmatione.

Sacerdotes frequenter moneant populuz ad cõfirmationẽ puerorũ poſt baptiſmũ. debet enĩ ſuſcipi ſacramentũ confirmationis qđ ſi cõfirmandus adultus fuerit monendus eſt p ſacerdotẽ loci vt prius cõfiteaſ et poſt cõfirmeſ. Item ſepe dicatur laicis ne expectent diu ad confirmandum aduentũ epĩ ſed adducant pueros ad euz vbi cum adeſſe audierint prope ꝙ citius poterũt: vt ligaturas ſecuz conferant cõpetentes. f. longas et latas ſufficienter. Item nullus teneatur ad cõfirmationez a patre vel vitro vel nouerca et hec prohibitio ſepius publicetur in eccleſia per ſacerdotes. Item caueant ſibi diligenter parẽtes ne paruulos ſuos proferant iterato ad confirmandũ: cũ et inde paruuli p illud ſacramentũ iteratũ efficiantur irregulares: ſi maſculi fuerint et ipſi parentes ex tali negligentia graui ſcðm canones ſubiaceant vltioni. Sciant ꝙ tam parentes ꝙ illi qui pueros coꝝ tenent ad confirmandũ qđ ſpũale vinculũ in hoc ſacramẽto eque cõtrahitur ſicut in baptiſmo. Item paruuli cõfirmati tertio die poſt cõfirmationẽ deportenſ ad eccleſiaz et frontes coꝝ p manus ſacerdotũ in baptiſterio ꝑpter reuerẽtiã chriſmatis abluanſ ibidẽ ꝛ tũc ligature ſimul cũ igne crementſ.

Nota affinitatez ſpiritualem.

De eucharistia.

Sint rectores eccleſiarũ et preſbyteri diligẽtes vt ſumma reuerẽtia et honor maximus ſacris altaribus exhibeaſ ꝛ maxime vbi ſacroſctm̃ corpus reſeruatur et miſſa celebraſ eucharistia in munda pyxide vel argentea vel eburnea vel alſ ſacramẽto digna et idonea cõſeruetſ: nec vltra ſeptẽ dies conſeruentur hoſtie conſecrate: ſed qualibet ſeptimana renouenſ. Eucharistia quoqꝫ tam luce ꝙ lucerna ꝑcedente ad egrotos p ſacerdotem et in ſumma neceſſitate per diaconũ cũ ſocietate ꝛ reuerentia deferatur niſi forſan id loci remotio vel tẽpus ſiue qualitas interdicat. Prouideãt etiam vt ita ſe habeãt in eundo et redeundo hmõi miniſtri vt et debitũ ſoluant egroto: et audiẽtes ꝛ videntes inuitent ad habendũ tanto ſacramẽto reuerentiaz. Linthea mina corporalia pallia ꝛ alia altaris indumenta integra ſint ꝛ mundiſſima et ſepe abluanſ per pſonas a canonibus deputatas ad reuerẽtiaz et preſentiaz ſaluatoris noſtri et totius celeſtis curie: quã huic ſacramẽto cõficiendo et confecto nõ dubiũ eſt intereſſe. Itez verba canonis preſertim in hijs que ad ſacramenti ſubſtantiã pertinẽt plene et integre et cũ ſumma animi deuotione proferant: nõ tamẽ ita ſit moroſus ſacerdos in premiſſis ꝙ faſtidiũ ingerat auditoribus et officiũ ſuum priuet deuotionis pinguedine: q̃ iniuſte morientes perdunt ſuauitatẽ vnguẽti. i. pinguedinis ſalutem aut rationis. Item ſacerdos poſtꝙ corpus dñi et ſanguinẽ ſumpſerit aquam ſiue vinũ remiſſum in calicem vel digitis ſuperfuſum ſumere nõ audeat ſi eodem die miſſarum ſolennia debeat pro neceſſitate iterũ celebrare. Sanctorũ patrũ veſtigiis inherentes prohibemus ne aliquis ſacerdos miſſam celebret bis in die niſi in die natiuitatis et reſurrectiõis dñice vel in alta neceſſitate videlicet cũ alicuius corpus fuerit tumulandũ ita vt prior miſſa celebretur de die ſi maior inſtiterit ſolẽnitas et poſterior pro defunctis. Nulli clerico permittatur miniſtrare in officio altaris niſi indutus ſit ſuperpellicio: tẽpore quo miſſaꝝ ſolẽnia paguntſ accendãtur due cãdele vel ad minus vna cũ lãpade.

Quando bis celebrare liceat.

De penitentia.

Sacerdotes i pnia iniūgẽda diligẽter itendãt circũſtantias et qualitatẽ pſone: genus delicti: tempus ꝛ locũ: et morã in peccato factã: deuotionẽ animi penitẽtis: vt hijs cõſideratis et diſcrete penſatis maiorẽ vel minorẽ penitenti penitentiam iniungat. Item ſacerdos ad audiendum confeſſiones cõmunẽ ſibi eligat locũ. vnde cõmuniter ab oibus videri poſſit in eccleſijs. in locis abditis nõ recipiat ſacerdos alicuius et maxime mulieris confeſſionẽ: niſi pro maxima neceſſitate aut infirmitate penitentis. Itez nullus ſacerdos alterius parochianũ recipiat ad penitentiã niſi de licentia ſui preſbyteri vel epiſcopi. Item ſacerdos talem iniungat penitẽtiam vxori vnde viro ſuo nõ reddit ſuſpecta de occulto et enormi crimine: idẽ de marito obſeruans. Item in maioribus criminibus et atrocioribus et dubijs ſacerdos ꝯſulat epm̃ vel ipſos qui vices eius gerant prouidos ꝛ diſcretos quorũ conſilio certificatus ſciat quos et qualiter ligare poſſit ꝛ ſoluere. Et ne (quod abſit) penitens in diſperationẽ mittetur: moneat ipſum diligẽter vt bonũ quicqđ interim facere poteſt faciat vt deus cor ſuũ illuſtret ad penitẽtiaz et hoc idem faciat de eo qui peccatuz confitetur. ad eo tñ non vult abſtinere: quo caſu munus abſolutiõis eidez non poterit impendi. cum venia negatur ei cõceſſa eſſe niſi ſe corrigenti. Item caueant ſacerdotes peccata inquirentes vt nola perſonaꝝ cum q̃bus peccauerunt non inquirãt ſed circũſtantias tãtuz et qualitatẽ peccati cũ ſcriptum ſit deus vitã meã (nõ alterius) annũciaui tibi. Prohibemus ꝙ nullus ſacerdos lapſus in mortali peccato ad altare ꝑſumat accedere celebraturus anteꝙ ꝯfiteaſ. Item nullus ſacerdos ira / odio / vel metu / etiaz mortis audeat in aliquo detegere alicuius ꝯfeſſionem ſigno vel verbo ſpecialiter et generaliter. Et ſi ſup hoc ꝯuictus fuerit ſine ſpe recõciliationis nõ immerito debet degradari. Cuz ſepe ꝯtingat ꝙ rectores eccleſiarum: et nõnulli ſacerdotes: et in ſacris ordinibus cõſiſtentes: eo ꝙ nõnulli (vt eis videtur) quo ad forũ penitẽtiale ſint abiecti: vel oĩno non cõfitentur vel ad quoſdã accedũt qui nullã ipſos

ligandi vł ſoluendi habent poteſtatem: per archidiaconatus ſingulos ſtatuimus ꝙ duo preſbiteri idonei preficiant̄ in ſingulis decanatibus litterature competentis et opinionis approbate ad confeſſiones talium audiendas: et penitentias eiſdem iniungendas: quibus per nos vel vices noſtras gerētes auctoritatem noſtrā volumus impertiri: ſimiliter ꝓhibentes ne religioſi monachi vel canonici anacorite vel heremite ſubditū alicuius audeāt ad penitentiam admittere.

De extrema vnctione.

Cum magna reuerētia deferatur oleū infirmorū ad infirmos et ipſos iungant ſacerdotes cum magna deuotione et orationū celebritate qui ad hoc ſunt ordinati. Item ad ſacramentum extreme vnctionis moneant ſepe ppl'm dn̄i ſacerdotes. ſ. oēs a xiiij. annis et ſupra: ad oēs cōiter ſeparatos exhibeāt cum neceſſe fuerit. Item tam ſctm̄ oleum ꝙ chriſma ſub fideli cuſtodia claue adhibita cōſeruent̄: vt non poſſit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia exequenda.

De matrimonijs.

Matrimoniū ſimiliter ſicut et alia ſacramēta cum honore et reuerentia de die in facie eccleſie nō cum riſu imo deriſu et cōtemptu celebretur. In matrimonio ꝯtrahendo ſemper in tribus dn̄icis vel feſtiuis diebus a ſe diſtantibus tribus edictis perquirat ſacerdos a populo de ſententia excōicatiōis de legitimitate ſponſi et ſpōſe. Si quis autē ſacerdos huiuſmodi edictū nō ſeruauerit penam nuper in concilio ſup huiuſmodi nō euadet. Item prohibeant laicis ſacerdotes frequenter in eccleſia ſub pena excōicatiōis ne dent mutuo fidē de matrimonio contrahendo niſi in loco celebri et corā ad hoc preſbyteris et pluribus pſonis cōuocatis. Item cum in cauſis matrimonialibus cum maiori diſcretione et cautela ſit prouidendū: predeceſſorum noſtrorum veſtigijs inherentes: ſtatuimus vt nulla cauſa matrimonij vbi agitur ad diuortiū terminetur niſi per nos vel gerentes vices noſtras. Nec aliqua huiuſmodi cauſa ſiue agitur ad diuortium ſiue non: examinetur per decanos rurales: ſed cū magna archidiaconorum diligentia vel corū officiales prouidos et diſcretos.

De ordine ſacerdotali.

Cum quāta reuerentia et cordis contritione et animi deuotione ad ſacramentū ordinis ſit accedendum ex eo patet ꝙ niſi a ſummo ſacerdote et epō cōfertur: nec paſſim ſed certis temporibus et ieiunio nō ſolum ab ordinandis ſed ab vniuerſa plebe: hinc eſt ꝙ ſanctorum canonū ſtatuta ſeruātes prohibemus vt nullus ad ordines accedat vel admittat̄ niſi qui fuerit canonice examinatus. Item minores clerici ab inferiores gradus non admittant̄. Item in hibernia wallia ordinati ſeu ſcotia maxime ſiue litteris noſtris cōmendatorijs ſiue dimiſſorijs nō admittātur ad ordinis ſui ſic ſuſcepti executionem: nec in epiſcopatu noſtro niſi magna ſit neceſſitas vt cū eis a nobis diſpēſetur: inducat nec etiam tunc admittātur niſi prius legitime cōſtiterit de ipſorū ordinatiō e: vite mundicia: pariter et litteratura. Item vniuerſi eccleſiarum rectores qui vulgariter dicūtur perſone qui ſunt in ſacris ordinibus ꝯſtituti ad ſacrorum ordinū celebrationē accedant vt ibi promoueant̄ ad minus in ſubdiaconū: et ad hoc frequēter moneātur p archidiaconū. et ſi neceſſe fuerit cōpellantur. Item prohibemus etiam vt nullus abbas vel prior monachos ſuos vel canonicos ab alijs epiſcopis faciat ordinari niſi cum litteris noſtris vel gerētis vices noſtras aſſenſum exprimentibus.

Ut res eccl'ie dedicate nō diſtrahant̄.

Vaſa et veſtimēta aut libros eccleſie nullus laicus iudeis vel xp̄ianis impignorare vel vendere preſumat: ſed nec poſſeſſiones vel redditus locare vel feudare ſiue alio modo alienare preſumat: niſi vrgens neceſſitas vel euidens vtilitas id depoſcat et prius dioceſani epī ad hoc cōſenſus accedat. Si quis aūt ꝯtra preſumpſerit et quod fecerit ſuis ſumptibus reuocet. Is etiā q eccſiaſtica bn̄ficia receperit et detinere preſumpſerit excōicationis ſententia feriatur: anteꝙ ea reſtituat nullatenus abſoluendus.

Ut clerici nō edificēt in fundo alieno de patrimonio xp̄i nec beneficia ꝯmittāt niſi talibus qui velint et poſſint edificia ſuſtinere.

Quoniā plures vt nō ſolū filijs et nepotibus ſuis verū etiam cōcubinis patrimoniū ieſu xp̄i vbi domos i laico fūdo edificare preſumūt: ad quas eccleſiaſticos prouentus deportantes dum proximis in ſanguine bona eccleſiaſtica ꝯgregant: iram dei ad damnationem perpetuā theſaurizant. Ne igitur de cetero fiat diſtrictius inhibemus ſtatuēntes vt qui aliter abſꝙ neceſſaria cauſa et aſſenſu dioceſani epī fecerit per annū ad minus a perceptione bn̄ficij ſuſpēdatur niſi ad cōmonitionē epī vel archidiaconi ſui qd̄ fecerit ꝙ citius emendauerit. Item nullus clericus aliquod bn̄ficiū eccleſiaſticum alicui laico tradat ad firmam nec etiam fructus decime ante ſeparationem earūdem eis vendere preſumat. Si quis clericus beneficiū ſuum in caſu licito alicui cōmittere voluerit: ſtatuimus vt illud tali cōmittat qui velit et poſſit domos et edificia eccleſie ſuſtinere. qui autem alterius bn̄ficiū ſic receperit id ſeruet pro tempore quo inter eos conuenerit id ſtatutum.

De decimis et earum ſolutionibus.

Decime tam prediales ꝙ alie ſine difficultate et diminutione et cū omni integritate ſoluātur ſm qd̄ canonū cōtinēt inſtituta. Concedimus etiam ꝙ quilibet ſacerdos parochialis detentores decimarum in ſua parochia poteſtatē coercendi habeat: et ſi contumaces fuerint et cōmoniti ſe nō correxerint ipſos excōicandi. Item nullus laicus ꝙtacunꝙ temporis diuturnitate immunitatem ſibi vendicet a decimarū quacūꝙ preſtatione: cum laicus ſm ſacrorū canonū inſtituta decimas preſcribere non poſſit: in preſtandis decimis et maxime predialibus nulle deducantur expenſe.

De maleficijs emendandis et iſtaꝝ cō ſtitutionū in quouis anno recitatione.

Precipimus vt ſingulis annis ter vł quater in genere ſolēniter excōicent ſortiarij partu et ſup ſacroſctā: incendiarij / vſurarij / fures / atrociores et raptores. falſarij malicioſe impedientes executionē rationabiliū teſtamētoꝝ: ita ꝙ ſi ſcienter diſpendiuꝫ cuilibet intulerint nō abſoluantur nec eis penitētia ab aliquo iferiore iniungatur niſi a nobis vel auctoritate noſtra preterꝙ in articulo mortis: et tūc ita iniungatur eiſdem ſi cōualuerint nos adeant a nobis vel auctoritate noſtra penitētiam ſuſcepturi: vt autē oīa ſine bono cōcludātur Lateraneñ. conciliuꝫ ſub ſctē recordationis papa Innoc. celebratū in preſtatione decimarū et alijs capitulis precipim⁹ obſeruari. Et in ſinodis epiſcopalibus cōſtitutiones illius cōcilij vna cū iſtis prout videbit expedire volumus recitari. Excōicationes etiam in hoc ꝯcilio promulgate ſingulis annis in ſinodis eꝑalibus et quater in anno in parochialibus eccleſijs ſolēniter iterentur.

Incipiūt conſtitutiones F. Johānis pecham Cantuariē. archiepiſcopi apud lambeth edite. Anno domini Milleſimo ducenteſimo. lxxi.

Ab exordio naſcētꝫ ecclie xpiane orthodoxi patres retroactis tēporibus errorū laqueis moruꝫ corruptionibus aduerſitatum moleſtijs cōſiliorū tractatibus obuiauerūt: in eis ſiquidem ſapientes ſe mutuo excituſit et cōgregati ſcti viri xpi dñi ſenſum et cōſiliuꝫ impetrantes faciliter impetrauit qui ſe ſpondent talibus ſui nois honorem zelantibus remedium affuturū. Sanctorū igitur patrum veſtigijs inherētes iuriſqꝫ auctoritate cōpulſi ac neceſſitate multiplici eccleſie purgente. Nos frater Johānes promiſſione diuina cantuarien. archieꝑus totius anglie primas ꝑſentibus cupiētes incōmodis obuiare: ſperantes ꝙ xpi patrocinante gratia ad hoc nos poſſe proficere cū fratruꝫ ac epiſcopoꝝ noſtrorum ac ceteroꝝ noſtre prouincie prelatorū. aſſiſtentia efficaci de prudentum viroruꝫ conſilio hoc ſacrum conciliū mandamus cōuocari. Intendentes precuia ſcti ſpūs gr̄a opere noſtro et cōſilio tranſgreſſores canonū corrigere. Quedam etiam olim ſalubriter edita: nō tñ ſacris vtentiū morib⁹ approbata recenſita ſtabilire ꝯtra nouellas quaſdaꝫ tergiuerſationes als tranſgreſſiones quas in fumo ſulphureo non ceſſat abiſſi puteus exalare nouis ꝗbuſdam remedijs ſoccurrere: vt valemus: in quibus obtrectatorū dentes minime formidamus. Cum et ſi res diuine tanꝙ perfectiſſime in certis cōſiſtant finibus: humani tñ iuris conatus in finitū decurrere cogit neceſſitas. quocirca iuris ꝯtemptū aut canonū imane eſſe piaculū vtriuſqꝫ docet pagina teſtamēti. decretis tūc apoſtolicis et cōciliorū diffinitionibus obſiſtentes a ſctē matris eccleſie meritis ſint precise vtpote quos rumphea moyſaica plectit ſententia capitali: et ſapiētia incarnata illos qui eccleſiā non audiunt ethnicis et publicanis ſimiles eſſe differit ac cōtemptū auctoritatis apoſtolice in cōtemptū patris omniū redūdare. Quippe quos legū ſuaꝝ petrus ligat vinculis in ſummi ꝙ celeſtis imperatoris palatio ſunt ligati. Ecōtra tamē quoſdā friuole de xpiani nois titulo gloriantes tā clericos ꝙ laicos quotidianis anguſtijs experimur iugū canonū abijcere et apoſtolicas ſanctiones arrogātia diabolica cōculcare illius glorioſi martyris Thome patriarche noſtri imemores qui pro huiuſmōi iuribus defendendis ſe murū oppoſuit ꝑ ipſis primū ſuſtinens exiliū et poſtea paſſionē. Lateraneñ. ergo cōcilij auctoritate premoniti faciemus regulas canonicas recitari. Et qꝛ lugduneñ. cōciliū vltimo celebratū eo enormius quo recentius infringitur: nequis poſſit ſe de temeritate huiuſmodi ꝑ ignorātiā excuſare ipſum volumus in principio recenſeri. vt non ſolū oibus inoteſcat verū etiam ſi qd in ipſo videbatur intolerabile iſtius ꝯſuetudini regionis que in multis ab oibus alijs eſt diſtincta contra illud temperamētum apoſtolice clemētie humiliter implorētur: qm̄ ſacro teſtante eloquio melior eſt obedientia ꝙ victima et quaſi pctm̄ ariolandi eſt repugnare et quaſi zelus eſt idolatrie nolle acquieſcere. hanc enī inobedientiā credimus eſſe cām mutationis miſerabilis vtriuſqꝫ parietis eccleſie anglicane. Scdo cōſtitutiones ſctē memorie dñi Othoboni eo faciemus legi reuerētius quo ipſe in eiſdē ſtatutis ſuis hoc mandauit fieri per annos ſingulos ab archieꝑo et eꝑis in ſinodis ſuis de verbo ad verbū: poſtea ad honorē apoſtolicuꝫ ſublimatur. Tertio vero recitari volumus ꝯciliū de lambeth. qd ſctē memorie ꝑdeceſſor noſter Bonefacius cuꝫ fratribus ꝯ coeꝑis ſui tēporis noſcitur ſalubriter edidiſſe. Ut contra ipſum qd dicit fuiſſe ſuſpēſuꝫ qualiter ꝓcedi debeat videat. vltimo vero adijciemus que nobis videntur neceſſario ordinanda.

De cuſtodia euchariſtie.

Altiſſimus de terra aſſumpti corporis creauit humani generis medicinā in ſeptē vaſculis repoſitam: que ſunt ſeptē eccleſie ſacramenta que a pleriſqꝫ nec cū cōdigna tractari reuerētia nec cū cōdigna vel debita diligētia diſpenſari ſibe vidicimus oculata. In hijs igitur preſens correctio ſumat exordiū et ꝑcipue circa corporis et ſanguinis dñi ſacramētū: qd eſt ſacramētum et ſacramēti ſacrificiuꝫ: ſanctificās manducātes et ſacrificium oblatione ſua vniuerſis tam viuis ꝙ defunctis proficiens: pro quorum ſuffragijs imolatur. Multos igitur eſſe numero et paucos merito dñi ſacerdotes quotidianis ſcandalis experimur. inter quorū damnabiles acidias hanc plangimus precipue: ꝙ ad hoc euchariſtie ſacramētū ſe irreuerētes exhibent ſupꝛamodū: ꝯ ꝙ execratis linguis cōficiūt cōtemptibiliter cuſtodiūt ꝯ reponūt: et ipm tanto tēpore negligūt imutatū donec corrūpitur ſpecies cōtinens: vt ſalutis auctor ꝗ infinito amore ſe in viaticū dedit eccleſie pro tante irreuerētie

iniuria merito offendatur. In cuius diſcriminis remedium ſtatuimus vt quilibet ſacerdos quem canonica neceſſitas non excuſat conficiat oi hebdomada ſaltem ſemel: et in qualibet eccleſia parochiali fiat tabernaculum cum clauſura decens et honeſtum ſecundum cure magnitudinem et eccleſie facultates: in quo corpus domini i pyxide pulcherrima: in lineis integumentis ſed nullatenus i loculo propter confractionis deuitande periculũ collocetur: quod i omni dominica precipimus renouari.

Seruanda i eleuatione corporis xp̃i

In eleuatione vero illius corporis chriſti pulſentur campane i vno latere: vt populares quibus celebrationi miſſaruʒ non vacat quotidie intereſſe vbicũq fuerint ſeu in agris ſeu in domibus flectant genua: indulgentias conceſſas a plurimis epiſcopis habituri.

De adminiſtratione.

Sacerdotes autem i cuſtodia euchariſtie negligentes puniri precipimus ſecundum concilium generale et. c. ſtatuimus et grauius ſi negligentia perſeueret.

De eruditione laicorum.

Circa deportationem vero ipſius euchariſtie ad egrotos ſeruetur honeſtas alias et alibi conſtituta. Attendant inſuper ſacerdotes q cũ cõmunionem ſacrã porrigunt ſimplicibus paſchali tempore vel alio / ſolicite eos inſtruãt ſub panis ſpecie eis ſimul dari corpus et ſanguinẽ dñi: immo xp̃m integrum viuuʒ et verum qui totus eſt ſub ſpecie ſacramenti: doceant etiam eoſdem illud quod ipſis eiſdem temporibus propinatur ſacramentum non eſſe ſed vinum purum eis hauriendum vt facilius ſacramẽtum glutiant quod ceperũt. Solis enim celebrantibus ſanguinem ſub ſpecie vini conſecrati ſumere in huiuſmodi minoribus eccleſijs eſt conceſſuʒ:

Corpus xp̃i qualiter eſt maſticanduʒ

Inſtruãt etiam eoſdem ſumptum ore ſacramentum non nimis dentibus cõminuere ſed tritũ modice ſorbere perfecte: ne aliquã particulã eueniat in dentium interſtitijs vel alibi remanere. Parochiales vero ſacerdotes caueãt diligẽt vt alicui nõ dẽt corpus domini niſi prius conſtet eis ipſũ fuiſſe confeſſum teſtimonio vel iudicio fide digno. et huiuſmodi certificatiõis onus ipſius ſuſceptoris imponimus ſacramento qui habet ea que ſaluti ſue ſunt neceſſaria procurare. Nullus etiam ſacram communionem prebeat parochiano alterius ſacerdotis ſine ipſius licentia manifeſta: quaʒ ordinationem non intendimus ad peregrinãtes extendere: nec neceſſitatis caſui derogare.

De annalibus ſeu anniuerſarijs.

Sacerdotes inſuper caueant vniuerſi ne miſſarum peculiarium ſeu familiarium ſe celebrationi obligent quominus valeãt canonico officio commiſſis ſibi officiare eccleſiaʒ vt tenẽtur. Nec preſumat aliquis annalia celebrare vel celebranda ſuſcipere niſi pro defuncto celebret quotidie vel procuret ſpecialiter celebrari. Nullus inſuper plura ſuſcipiat annalia celebrãda q̃ habet ſocios ſacerdotes illo caſu excepto in quo is qui procurat ſuffragia fieri pro defuncto conſentit expreſſe defuncti memoriam in miſſa alij vel alijs copulari: Nec credat celebrãs ſe dicendo miſſam vnaʒ poſſe ſatiſfacere pro duobus pro quorum vtroq ſpecialiter et in ſolidum promiſit celebrare. Licet enim dicat capitulum et nichil minus accipit cuʒ miſſa vna pro cunctis dicitur q̃ ſi pro vno quolibet ipſorũ diceret: loquit tñ de hijs miſſis que anxiato corde dicũtur.

vide. c. nõ mediocriter. de cõſe. di. v.

Abſit enĩ ne a quoq̃ catholico credatur intenſiue tantũ proficere miſſam vnam deuote celebratã pro mille hoibus pro quibus forſitã dicit q̃ ſi p eis mille miſſe deuotiõe ꝯſili canerẽtur. Licet enĩ ipſuʒ ſacrificiũ qđ ẽ xp̃us infinite ſit virtutis: nõ tamẽ in ſacramẽto vel ſacrificio in ſue immenſitatis ſumma plenitudine operatur. Alioquin pro vno mortuo nũq̃ oporteret miſſam dicere niſi vnã. Operatur enĩ in huiuſmodi miniſterijs diſtributione certa ſue plenitudinis quam ipſe eis de lege infallibili alligat illos q pro annalibus ſeu anniuerſarijs celebrandis ſtipendia receperunt niſi ex certa malicia vel accidia faciunt vt tenẽtur mouemus vt omiſſa ſuppleãt et ad plenũ ſatiſfaciant in futurum: et qũcunq id nõ fecerint fructus taliter perceptorũ pro aĩabus illoruʒ qui eis talia cõtulerunt erogẽto paupibus. at ſi vtrũq iſtorum ſponte neglexerint ſicut fraudatores fidelium ab ordinarijs ſuis aſpere corrigãtur.

De ſacramento baptiſmi.

Circa ſacramentũ baptiſmi quoſdam cõperimus deliquiſſe. cuʒ enim periclitantibus paruulis in neceſſitatis ineuitabilis articulo quibuſcũq laicis vel mulieribus ſit cõceſſum in caſibus huiuſmodi periclitantes taliter baptiſare: et huiuſmodi baptiſmũ cõſtet ad ſalutem ſufficere ſi forma debita teneat nec debeant taliter baptiſati iteꝝ baptizari. Quidã tñ ſtolidi ſacerdotes ſic baptiſatos paruulos nõ ſine ſacramẽti iniuria rebaptiſant: qđ ne de cetero fiat inhibemus ſed ſuper ſic baptiſatis dicatur exorciſmus et cathetiſmus propter reuerẽtiam eccleſie taliter ſtatuentis. Forma autem ſacramenti in vulgari lingua cõſiſtit et non ſolum in ſignificatis verbi etiã in ordine eorũdem quo ipſum ſacramẽtum eſt diuinitus inſtitutum quo xp̃us illis verbis ꝯ taliter ordinatis vt ſunt in lingua latina eeffatiuã contulit ptãtem. dicatur ergo ſic talit baptiſantibus Ich criſtine the in the name ye fader ⁊c. vel aliter i lingua materna ſm ꝯſuetudinẽ patrie: vel in gallico ſic Je te baptize en nom du pere du filz et du ſaint eſpirit Amen.

baptiſmi forma ſecundũ anglicos.

Et ſi ſacerdos rationabiliter dubitet an paruulus in forma debita ſit baptiſatus tenens modum decretal in exorciſmo et cathecismo dicat Si nõ ſis baptiſatus ego te baptiſo In noĩe patris et filij et ſpiritus ſcti Amen. Attendant autẽ ſacerdotes ne latina noĩa que mox prolata ſonant latinam compoſitionẽ pmittãt paruulis baptiſatis ſexus precipue feminini. et ſi fiat contrarium / per cõfirmãtes epiſcopos corrigatur.

De ſacramento confirmationis.

Confirmationis inſuper ſacramentũ multi negligunt temeratie qz deſunt forſan ad talia vigiles hortatores adeo vt plures imo innumeri ſint inueterati dierũ malorũ qui nõdum cõfirmationis gratiã receperũt: cui negligentie dãnabili obuiantes ſtatuimus vt nullus ad ſacramẽtũ corporis et ſanguinis dñici admittatur ex̃ mortis ar

ticulum niſi fuerit cõfirmatus vł niſi a receptiõe confirmationis fuerit rationabiliter impeditus.

Ne quinqꝫ ordines ſimul cõferant.

Ordines ſũt ſeptẽ.

CUm ſecundum doctores catholicos militia clericalis ſeptem muniatur ordinibus: ſingulorum characteribus in anima conſignata per ſingulos: et recipiens augmentum gratie niſi ordinati ficte ordinẽ ſuſcipiũt ſeu crimine fuerint irretiti: expedit plurimum ipſos ordines minimuꝫ ſuſcipere inculcatos: qm̃ inculcatio reuerentiam minuit et conſequens per irreuerentiam reperitur ab ingratis. Contra dignitatem igitur tam reuerentiſſimi ſacramenti eſſe dinoſcitur quinqꝫ vel quatuor. ſ. ordines non ſacros cum vno ſacro alicui vni homini exhibere vt in nonnullis alijs prouincijs quatuor minores non ſimul faciliter conferuntur vt aſcendẽtes clerici ad chriſti miliciam qꝫ tanti cum graduum continentia cum probati fuerint in minoribus officijs demum gradatim proficiant ad maiora. Quia igitur in ſingulis eccleſijs: que pia: que religioſa: que honeſta ſunt tenemur eligere / et ea tamq̃ faſciculum in anglorũ mentes colligare: precipimus vt epiſcopi in hijs ſequantur canonicas ſanctiones: minores etiam ordines quando id fieri poteſt bono modo pro ſacramenti reuerentia ſeu neceſſitate dentur ſaltem aliquotiens combinati. Et recipientes eos ſeu ſimul ſeu ſigillatim in vulgari lingua publice inſtruantur de diſtinctione ordinum officiorum et characterum ac de profectu gratie que in ſingulis ordinibus digne accedentibus augmentantur.

De confeſſionibus.

SAcramentum penitẽtie naufragantibus remedium ſingulare per quorundam ſimplicium inſipientiam ſacerdotuꝫ debito caret effectu et qui credunt a fluctibus ſe eruere pernicioſius in damnationis pelagum demerguntur: dum de facto abſoluunt plures quos de iure abſoluere nequeunt: viuificãtes (vt ait propheta) propter pugillum ordei ꝛ fragmentum panis animas q̃ non viuunt vtpote abſoluentes de facto excommunicatos a iure et precipue ad Oxonieñ. concilio propter leſionem ſeu perturbationem eccleſiaſtice libertatis vel propter conſimilia ſcelera in eodẽ cõcilio ſimili pena damnata: ſeu decimas vel alia iura eccleſiaſtica detinentes: quibus obſiſtentes vt ſeductoribus animarum et pupillos conſuentibꝰ ſub cubitis ceprodorũ. Oibus cantuarieñ. prouinconfeſſoribus ſub nobis et corpis noſtris conſtitutis diſtrictius inhibemus ne de cetero audeãt manus extendere ad ſeducendos huiuſmodi ꝑ abſolutionis ſignaculuꝫ: qđ nouimus ſine ſatiſfactione debita et ſpeciali cõmiſſione archiepi et epi nõ tenere / dñ ſunt in ſuis ſceleribus ptinaces: exiſtimãtes nichilominus huiuſmodi nõ tam confeſſores q̃ fouearũ diaboli confoſſores peccare grauiſſime cũ cõuincãtur ſaltem tacite eorum ſceleribus conſentire: et ſceleroſos in ſua perfidia cõfortare. vñ caueãt ipſi ne i eodẽ cũ talibus excõicatis laqueo inoluantur. Cum inſup nos dudũ pluralitatẽ beneficiorũ ſacrilege vſurpatã cohibere volentes inhibuerimꝰ ſub pena excõicatiõis ne qs de facto ad tales in ſuis furtis ꝛ ſacrilegijs cõtumaces manus extendãt abſoluendos. Quidã tñ ſacerdotes potius belial q̃ dñi ꝯtrariũ facere preſumpſerũt: occidẽtes aias xpi ſanguine redemptas et eneruãtes eccleſiaſticã diſciplinã. Illos igitur quaſi vulpes demolientes vineas dñi veraciter reputantes ſub priſtina diſtrictiõe precipimus iterato quatenus a talibus abſoluendis de cetero abſtineant: et ad renũciandum beneficijs obtentis illicite vel retentis ſollicite inducãt. Alioquin ſciant certiſſime ſe diuine maledictionis fulgure feriendos. Sunt preterea nõnulli qui pretextu quorũdam priuilegiorũ generaliũ a ſede apoſtolica obtentorꝫ ſpreta cõtra intentionẽ apoſtolicã auctoritate pontificali ipſorũ põtificũ irrequiſito beneplacito et aſſenſu ingerũt ſe ſubditorũ eorũdem cõfeſſionibus audiendis. Quorũ preſumptionẽ volentes reprimere vt tenemur / prohibemꝰ ſub pena excõicatiõis ne quis de cetero abſqꝫ licentia epiſcopali expreſſa vel probabiliter preſumpta cõfeſſiones ſuorũ audiat ſubditorũ: niſi in audiendis cõfeſſionibus a iuriſdictione ordinaria dioceſa. et metropolitani expreſſo tenore ſui priuilegij ſit exemptus. Et ſi qui contrariuꝫ facere preſumpſerint: procedatur contra eos ſicut contra priuilegioruꝫ temerarios preſumptores alſ abuſores.

De penitentia ſolenni.

CUm iuxta ſacros canones peccata maiora vt homicidia: inceſtus et ſimilia que vulgatiſſima ſuo ſcandalo totã cõmouent ciuitateꝫ ſint ſolẽni penitentia caſtiganda: quorũdam tñ negligentia agente huiuſmodi penitẽtia videtur quaſi in obliuionẽ tradita: et creuiſſe per ꝯſequẽs audacia huiuſmodi perhorrenda facinora ꝛ flagitia perpetrandi: quocirca ꝑcipimus vt huiuſmõi penitẽtia ſolennis de cetero imponatur ſcđm canonicas ſanctiones. Abſolutionẽ autẽ ab homicidio voluñtario tam publico q̃ occulto ſoluꝫ epiſcopis extra neceſſitatis articulũ reſeruamus: per quod minorum intendimus refrenare audaciã et nõ maiorũ reuerentie in aliquo derogare. Homicide a quo ſũt abſoluendi.

De vno confeſſore in quolibet decanatu conſtituendo.

LIcet a ſanctis patribus iam alſ pridem prouide fuerit ordinatũ vt in quolibet decanatu vnus ſit rector vel vicarius litteratura ſufficienter illuſtratus: gřa / famaqꝫ laudabili inſignitus ad ꝯfeſſiones rectorũ vicariorũ alioꝝ etiã ſacerdotũ ac miniſtroꝝ eccłie audiẽdas penitẽtiaſqꝫ iniungẽdas: vt ſit mare fuſile ꝛ templi introitu iuxta templi typici ſacramẽta. hoc tñ hactenus nõ fuit clericorum moribus approbatũ: nõ ſine multis dei iniurijs in ſacramẽtorũ miniſtrationibus ac miſſarũ celebrationibus que execrationes potius dicerentꝰ. Ordinationẽ igitur predictã a diſſuetudine reuocãtes precipimus. vt ipſa de cetero inuiolabiliter obſeruetur. Ex hoc inhibere minime intendentes quin poſſint pretacti ſi voluerint ad aliquos cõmunes penitentiarios (duꝫ tamẽ id conſtet) pro ſacramẽto penitentie cõuolare.

¶ De informatione parochianorum.

Ignorantia ſacerdotū populū precipitat in
foueā erroris: et clericorum ſtulticia vel ru
ditas qui de fide catholica mētes fideliū inſtruere
iubentur magis aliqñ ab errorē proficit ꝙ̄ ad do=
ctrinā. Quidā etiā ceci nō ſemꝑ loca viſitant que
magis conſtat veritatis lumine indigere / teſtante
ꝓpheta qui ait ꝙ paruuli petierūt panē nec erat
qui frāgeret: et alio clamāte. quia egeni et paupe
res querunt aquas lingue eorū que ſiti aruit. In
quorū remediū diſcriminū ſtatuēdo precipimus
vt quilibet ſacerdos plebi preſidēs quater in āno
hoc eſt ſemel in qualibet quarta anni vna die ſolē
ni vel pluribus per ſe vel ꝑ aliū exponat populo
vulgariter abſq; cuiuſlibet ſubtilitatꝫ textura fan
taſtica. xiiij. fidei articulos. x. mandata decalogi.
duo ꝑcepta euangelij. ſ. gemine charitatis. et. vij.
etiā opa mie. vij. capitalia peccata. cum ſua pro=
genie. vij. virtutes principales. ac etiā. vij. grē ſa
cramenta. Et ne quis a predictis per ignorantiā
ſe excuſet: que tñ oēs miniſtri eccleſie ſcire tenent
ea perſtringimus ſummaria breuitate. Sciendū
eſt igitur. vij. eſſe fidei articulos ꝑtinentes ad my
ſterium trinitatis: quorū quattuor ꝑtinēt ad dei=
tatis intrinſeca: tres vero ad effectus. Primus eſt
vnitas diuine eſſentie i triū ꝑſonarū indiuiſibili
trinitate. iuxta illud Credo in vnū deum. Scd̄us
eſt patrem credere ingenitū eſſe deū. Tertius eſt
filiū credere vnigenitū dei eſſe deū. Quartus eſt
credere ſpiritū ſanctū nec genitū nec ingenitū eſſe
deū: ſed a patre et filio pariter procedētem. Quin
tus eſt ꝙ creatio celi et terre hoc eſt oīs viſibilis et
inuiſibilis creature: eſt a tota indiuiſibili trinitate.
Sextus eſt ſanctificatio eccleſie per ſpiritū ſanctū
et gratie ſacramenta et cetera oīa in oībus cōicat
eccleſia xp̄iana ꝑ quo aſs intelligitur. videtur ꝙ
eccleſia cū ſuis ſacramentis et legibus per ſpiritū
ſanctū oī hoī quātūcunq; peccatori ſufficit ad ſa=
lutē: et ꝙ extra eccleſiā non eſt ſalus. Septimus
eſt cōſummatio eccleſie per gloriā eternā: in aīa ⁊
in carne veraciter ſuſcitanda. Et ꝑ oppoſitū intel
ligitur eterna damnatio reproborū. Item ſeptem
alij ꝑtinent ad xp̄i humanitatē. Primus eſt incar
natio ſeu vera carnis aſſumptio ex ſola ꝑ ſpiritū
ſanctū virgine glorioſa. Scd̄us eſt vera incarnati
dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertius eſt
vera xp̄i paſſio et mors in cruce ſub pilati tyrānī=
de. Quartus eſt deſcenſio dei ad inferos in anima
quieſcente corpore in ſepulchro: ad ſpoliationem
tartari. Quintus eſt vera dei reſurrectio. Sextus
eſt vera ipſius ad celos aſcenſio. Septimus eſt ip
ſius venturi ad iudiciū certiſſima expectatio. Itē
decē mādata veteris teſtamēti quorū tria ordināt
ad deū: que dicūtur mādata prīe tabule. vij. vero
ad proximū que dicunt ſcd̄e tabule mandata. In
primis prohibetur oīs idolatria cū dr̄ nō habebis
deos alienos corā me: in quo prohibētur explicite
oīa ſortilegia et oēs incantatiōes cū ſupſtitionibꝫ
characterū et huiuſmodi figmētorū. In ſecundo
cum dicitur nō aſſumes nomē dei in vanū prohi=
betur ꝑncipaliter hereſis vniuerſa et ſcd̄ario oīs
blaſphemia irreuerēs dei noīatio precipue i periu

articuli ſi dei ⁊ multa alia ſūt populo ꝑdicanda.

Articuli ſeptem ꝑtinent ad xp̄i hūanitatem.

precepta dei ſunt decem.

rio. In tertio cū dicit memēto vt ſabbata ſanctifi
ces: precipitur cultus religionis xp̄iane ad quem
indifferenter clerici ⁊ laici tenentur. vbi etiā ſciē
dum eſt ꝙ obligatio ad feriandū in ſabbato legali
ſcd̄m formā veteris teſtamēti expirauit oīno: cū
ceteris in lege cerimonijs et ſucceſſit in nouo teſta
mēto modus vacandi cultui diuino diebus dn̄icis
et ceteris diebus ſolēnibus ad hoc auctoritate ec=
cleſie deputatis. Quibus diebus vacandi modus
nō eſt ſumendus a ſubſtitutiōe iudaica ſed a cano
nicis inſtitutis. ¶ Primū ſcd̄e tabule eſt patrē et
matrē explicite tm̄ principaliter ⁊ ſpecialiter hono
rare: implicite autem ⁊ ſcd̄ario oīs hō pro ſui gra
dus merito ex eodē mandato intelligitur hono=
randus. In hoc autē mandato nō ſolum intelligi
tur pater et mater carnaliter verū etiā ſpūaliter
vt pater ſit prelatus eccleſie mediatus vel imedia
tus: mat̄ aūt ecclīa cuiꝰ filij ſūt filij catholici vni
uerſi. Scd̄ꝫ eſt nō occides. in quo explicite inhibe
tur illicita ꝑſone interemptio cōmiſſa vbo ope vel
fauore. implicite vero perſone iniuſta leſio inhibe=
tur. ſpūaliter autē occidunt qui detrahūt vel qui
inocētes opprimunt vel offendunt. Tertiū eſt nō
mechaberis: in quo explicite inhibet̄ adulterium
et implicite fornicatio que explicite prohibetur.
Deutero. xxiij. vbi dr̄ non erit meretrix de filiabus
iſrahel: nec ſcortator de filijs iſrahel. inhibet̄ etiā
in eodē mandato omnis cōmixtio viri et mulieris
quā bona matrimonij nō excuſent. Oīs enī volū
taria pollutio prohibet̄ quocūq; modo aliter ſtu=
dioſe et volūtarie procurata. Quartum eſt nō fur
tū facies. in quo explicite prohibetur clandeſtina
detractio rei aliene inuito dn̄o. implicite vero oīs
iniurioſa ſeu per fraudem ſeu per vſuram ſeu vio=
lētiam ſeu per metū rei vſurpatio aliene. Quintū
mandatū eſt. Non loqueris cōtra proximū tuum
falſū teſtimoniū. in quo explicite prohibetur fal
ſa teſtificatio ad indignū ꝯtra merita ꝓmouendū
in hoc etiā mandato omne mēdaciū ſed ꝑniciosū
precipue condēnatur. Sextum mandatū eſt non
cōcupiſces bonū ꝓximi tui: ſupple cū eius iniuria.
In quo mandato implicite inhibet̄ cupiditas poſ
ſeſſionis imobilis catholici cuiuſcunq; precipue.
Septimum mandatū eſt nō deſiderabis vxorem
proximi tui. non ſeruum / nō ancillā / nō bouem /
nō aſinū / nec oīa que illius ſunt. In quibus ver=
bis oīs cupiditas poſſeſſionis rei aliene ꝗ̄tum ad
res mobiles condēnatur. Hijs autē. x. mandatis
duo ſuꝑaddit euāgeliū: dilectionē. ſ. dei ⁊ proximi.
Deum diligit qui dicta mandata ex amore non ti=
more pene principaliter cuſtodit. Proximū autē
debet quilibet diligere ſicut ſemetipſum. vbi hec
cōiunctio ſicut nō dicit equalitatē ſed ꝯformitatē
vt videlicet diligas proximū tuum ad qd̄ teipſū.
hoc eſt ad bonū nō ad malū ⁊ quomodo teipſum
hoc eſt ſpūaliter nō carnaliter ſcd̄m ꝙ carnalites
dicit viciū. Item quātum teipſum. hoc eſt in pro
ſperitate et aduerſitate: ſanitate ⁊ infirmitate. Itē
ꝗ̄tum teipſum reſpectu tēporalium pro tanto vt
plus diligas omnē hoiem et ſingulum ꝙ̄ omnem
affluentiam tēporalium. Item ſicut teipſum pro
tanto vt plus diligas proximi tui aīam ſeu anime

ſalutē eternam: q̃ tuã vitã ꝓpriaꝫ temporalem.
ſicut anime tue vitã debes vite tue carnis prepo-
nere. Item qualiter teipſum vt videlꝫ omni alij
in neceſſitate ſubuenias / ſicut tibi velles in ne-
ceſſitate conſimili ſubueniri: et hec omnia intelli-
gūtur cum dicatur diligas proximum tuum ſicut

Que opa ſ̃ et quot ſunt.

te ipſum. ¶ Sex autem opera miſericordie ex ma-
thei euangelio patefiunt que ſunt. paſcere fame-
licum: hoc eſt famē habentem. potare ſitibundū.
hoſpitio recipere peregrinum. veſtire nudum. vi-
ſitare infirmum. conſolari carceri mancipatum.
ſeptimū vero ex tobia colligitur quod eſt ſepelire
mortuorum corpora. Septem vero peccata mor-

Peccata mortalia ſūt ſeptē.

talia ſunt Supbia inuidia ꝛc̃. Et eſt ſupbia amor
excellētie proprie de qua oriūtur iactãtia / oſtenta-
tio / hypocriſis / ſciſmata et ſimilia. Inuidia vero
eſt odium felicitatis aliene. de qua oriūtur detrac-
tio / verberatio / murmuratio / diſſenſio / peruerſa
iudicia ꝛ ſimilia. Ira eſt appetitus vindicte et no-
cumenti inferendi alicui que cū pſeuerat in corde
fit odiū de quo oriūtur pſecutiones verboꝝ et fa-
ctorū. plage / homicidia / et ſilīa. Accidia eſt tediū
boni ſpūalis: ex qua homo nec in deo nec in diui-
nis laudibus delectatur. ex qua ſequūtur ignoran-
tia / puſillanimitas / deſperatio / et ſimilia. Auari-
tia eſt imoderatus amor habendi mobilia vel imo-
bilia affluentie illicite acquirendo vel illicite reti-
nendo ex qua oriūtur fraus / furtū / ſacrilegium ꝛ
omne turpe lucrū ꝛ ſimilia. Gula eſt imoderatus
amor delectationis ſcđm guſtū in cibo et in potu.
in qua principaliter peccatur. Primo in tempore
qñ comedit nimis mane et nimis tarde aut nimis
aſſidue. aut in qualitate qñ querūtur cibaria opi-
para. i. nimis delicata. vel in quãtitate ſcꝫ quãdo
nimis comedit aut bibitur qđ eſt viliſſimū genus
gule: et eſt nimiū in cibo et potu qđ cor aggrauat
et impedit ſenſum interiorē aut exterioreꝫ ſeu qđ
ledit corporis ſanitatē. Item in auiditate ſeu vo-
racitate et vltimo in curioſa et exquiſita alimēto-
rum preparatione: pro gule delicijs excitandis. q̃
quinq; cōtinētur in hoc hoc verſu. Pre: propere:
laute: nimis ardenter: ſtudioſe. Luxuriã vero nõ
oportet notificare cuius infamia aerē inficit vni-

Virtutes ſūt ſeptē.

uerſum. ¶ Septem ſunt principales virtutes ſcꝫ
fides / ſpes / charitas / que ad deum ordinãtur: ac
idcirco theologice appellantur. Prudētia: tēperã-
tia: iuſticia: fortitudo. per quas homo ad ſeipſum
et proximū ordinatur. Eſt auteꝫ actus prudentie
bonū eligere. Actus iuſticie recta facere. actus tē-
perantie nõ impediri delicijs. actus fortitudinis
nõ dimittere bonū agendū pro anguſtijs vel mo-
leſtijs quibuſcūq;. Et dicūtur hec. vij. virtutes car-
dinales. hoc eſt principales qꝛ de iſtis. vij. plures
alie ſunt extracte. de quibus qꝛ pro ſolis ſimplici-
bus laboramus ad pſens amplius nõ tractamus.

Sacramē-ta ſunt ſeptem.

¶ Septē etiã ſunt grē ſacramēta: quorū diſpēſa-
tores eccleſie ſunt prelati quorum ſacramētorum
quinq; debēt recipi ab oībus xp̄ianis vtpote bap-
tiſmus / cōfirmatio / penitētia / euchariſtia ſuo tē-
pore: et extrema vnctio. que tantū illis dari debet
qui grauis infirmitatis indicijs videnť mortis ap-
propinquare periculo: verūtamen ſi fieri poteſt:
detur dū fuerit cōpos ratiōis. Et ſi contingat eos
freneſi vel quacūq; alienatione niētis laborare: ſi
ante alienationē erãt de ſua ſalute ſolliciti: conſu-
limus nichilominus eis hoc ſacramentū fiducial-
iter miniſtrari. Credimus enī ꝛ experimētis didici-
mus q̃tūcunq; frenetico (ſi tñ ſit predeſtinationis
filius) iſtius ſuſceptionē vel ad habendū luciduꝫ
interuallū: vel ad ſpūale cōmodū: vtpote ad aug-
mentū gratie profuturū. Sunt duo alia ſacramē-
ta. ſ. ordo et matrimoniū quorū primuꝫ perfectis
cōuenit: ſcđm vero noui teſtamenti tempore ſolū
cōuenit imperfectis: et tñ ꝑ ipſū ex vi ſacramenti
credimus largiri gratiã ſi ſincero aīo cōtrahatur.

De ſentētijs excōicationū publicandis.

Temporibus eiſdem etiam ſentētie publicē-
tur a noſtris ac noſtroꝝ predeceſſoꝝ tempo-
ribus late olim. videlicet grã excōicati ſunt in oxoñ.
cōcilio eccleſias ſuo iure priuãtes et earuꝫ liberta-
tes per maliciã et ꝯtra iuſticiã infringere vel ꝑtur-

Excoīca-tio in va-rios male-factores ferēda eſt

bare etiam cōtendentes: vbi tria genera hoīm ex-
cōicationis vinculo inodãtur. auferētes eccleſijs
ſua iura. infringentes eccleſiaſticas libertates: et
ſimiliter ꝑturbãtes eaſdem: qđ nõ ſolum intelligi-
mus de generalibus libertatibus vniuerſalis eccle-
ſie: verū etiaꝫ de ſpūalibus ꝛ tēporalibus: in quo
illos excōicari itelligim⁹ precipue qui litteris aut
iuribus curie laicalis eccleſiaſticaꝝ cauſaꝝ proceſ-
ſum impediunt: que ita ad eccleſiã ꝑtinere noſcū-
tur q̃ nullatenus poſſunt vel ꝯſueuerūt per ſecu-
lare iudiciū terminari. qđ dicimus nõ intendētes
predictas ſentētias ad iſtos tantūmodo coaptare:
nec turbationes iuriū eccleſiaſticoꝝ alš approbã-
tes ſed quia huiuſmodi dei et eccleſie inimicos vo-
lumus rigore debito caſtigari. ¶ Ex huiuſmodi
inſup ſentētie decreto excōicatos denūciari preci-
pimus oēs illos qui falſo exceptionis titulo epalē
et archiepiſcopalē ꝓceſſum impediunt aut ſubter-
fugiunt diſciplinã. ¶ Item oēs illos qui pacem ꝛ
tranquillitatē dñi regis ꝛ regni iniurioſe perturba-
re preſumūt. ¶ Et qui iura dñi regis iniuſte deti-
nere cōtendunt. Ex quo intelleximus non ſolum
excōicare guerrarū ſuſcitãtes errorē: verū etiam
latrones publicos oēs pariter et predones et quoſ-
cūq; iuſticiam regni impugnãtes temere. ¶ Iteꝫ
excōicantur oēs qui ſcienter falſum teſtimonium
perhibent vel perhibere procurant: vel qui tales
teſtes ſciēter producunt vel impedimentum iuſti
matrimonij vel exheredationem alicuius hoīs
faciendū procurant. ¶ Item excōicanť oēs aduo-
cati qui malicioſe ꝑ qualcūq; exceptiones verum
matrimoniū impediūt ne effectū debitū ſortiatur
vel in quibuſcūq; cauſis vt iuſtus eccleſie ꝓceſſus
diutius ſuſpendatur. ¶ Item excōicãtur omnes
illi qui grã lucri: odij: vel fauoris malicioſe crimē
imponunt alicui: cū apud bonos ꝛ graues nõ fue-
rit prius infamatus. vt ſic ei purgatio indicať vel
alio modo grauetur. ¶ Item excōicantur oēs illi
qui vacãte eccleſia malicioſe opponūt vel opponi
procurant queſtionē de iure patronatus vt verū
patronū a collatione illius eccleſie ſaltē impediãt
illa vice. ¶ Item excōicantur omnes q̃ malicioſe

ꝯtemnūt exequi mandatū dñi regis de excōicatis capiendis: vel eorum impediūt captionē ſeu procurant eorum iniuſtā deliberationē cōtra decretū eccleſiaſtice diſcipline. ¶ Item excōicant omnes i cōcilio ſctō bone memorie Othoboni illi qui pro impedimento pacis ſeu cōpoſitionis litigantium quicq̄ recipiūt donec ipſum ſic receptū reſtituerit donatori. ¶ Item excōicant per eundem quicūq̄ de domibus manerijs grangijs vel locis alijs archiepiſcoporum epōꝝ vel aliarū eccleſiaſticarū perſonarū cōtra ipſoꝝ voluntatē vel cuſtodū rerum earūdem aliquid auferūt vel ꝯſumūt vel iniurioſe ꝯtrahunt: qua ſentētia ligant nec abſolui poſſunt donec de iniuria ſatiſfecerint competēter. ¶ Item excōicantur ad eodem quicūq̄ abſtrahūt violēter reū ad eccleſiā fugientē vel cimiteriū vl' clauſtrū. vel qui ei victū neceſſariū prohibent exhiberi: vl' qui res alienas in locis predictis depoſitas violēter aſportant vel aſportari faciunt: vel qui aſportationē talem factam noie ſuo vel a familiaribus ſuis ratam habent: vel qui ad hoc publice vel occulte cōſilium prebuerint ſeu cōſenſum. ¶ Item excōicati ſunt ab omnibus archiepiſcopis et epīs anglie oēs qui venūt aut faciūt contra magnam chartam. que ſententia per ſedē apoſtolicā eſt pluries cōfirmata. ¶ De hac autē publicatiōe inquirant archiepī ꝛ quotiens presbyteros inuenerint predictā moralem inſtructionez ſeu premiſſas excōicationis ſentētias ſtatutis tēporibus ꝑpl'o minime ꝑdicaſſe: totiēs eos arguāt et pena canonica caſtigādo ſupplere cōpellāt: qđ temē omiſerit.

¶ De hoſpitalitate tenenda.

Preterea cum ſacro teſtāte eloquio paſtores ſidi greges creditos paſcere teneātur: ac os bouis triturātis non debeat alligari. Statuimus vt rectores qui in eccleſijs ſuis nō faciūt reſidentiam corporalē nec habēt vicarios: per iconomos ſuos hoſpitalitatis gratiā exhibeāt iuxta qđ ſufficiāt eccle facultates: adeo vt ſaltē parochianorū

Predicatorib⁹ ſb uemēduz eſt. pauperū neceſſitati extreme ſubueniat vt q̄ ibidē trāſeunt et predicāt verbū dei neceſſaria recipiāt corpori alimēta: ne eccleſie ipſorū inopie violētia a predicātibus merito deſerātur. dignus eſt enim operarius mercede ſua: nec quiſq̄ tenetur proprijs ſtipendijs militare.

¶ De certificatiōib⁹ citationū faciēdis.

Quidam ruralium decanorū in citationibus faciendis cōtra oēm iuris ordinē de luciferina verſutia merito diffamātur. Qui videlȝ certificationē ſubdolā et vendunt pro premijs filijs falſitatis nulla citatione ad noticiā citati ante certificationē huiuſmōi vel poſt eā aliquatenus veniēte. vnde frequēter euenit vt inocētes ꝯdemnent: In cuius nequicie remediū ſtatuim⁹ q̄ nulli tradatur vel concedatur certificatoriū niſi in die ſolēnali inter miſſaruȝ ſolēnia in eccleſia vbi citatus

citato ſufficientes dari debēt inducere fouet larem vel amplius cōuerſatur publice recitetur. hoc adiecto moderamie: vt citatus ſufficiētes habeat inducias vt die et loco ſibi prefixis cōpetēter valeat cōparere: quē ſi aliquo caſu tantū arcet q̄ dilationi locus nō pateat: citatione facta publice corā teſtibus detur certificatoriū in eccleſia vel i aliquo loco publico corā teſtibus fide dignis ita q̄ dies citationis et locus in ipſo certificatorio exprimātur. ꝛ nullo modo fiet certificatio āte citationem factā q̄ iurēt fideliter decani in epiſcopali ſynodo hoc omni anno facturos.

¶ De falſis procuratorijs nō ſignādis.

Perhorrendam quorūdam maliciā perpendimus accidiſſe q̄ aliquo poſſeſſore eccleſiaſtici beneficij in remotis agēte / aliquis doloſus ipſius aduerſarius domū ei⁹ vel rem aliā ꝯtra inhibitionē dñi cōcupiſcens ſpiritu ſathanico ſe in lucis angelū transfigurās fingit mendaciter predictum abſentez vocari corā iudicibus: et ſe ipſius ꝓcuratorē exiſtere et vocari procurat abſentez ad cauſam ipſius in iudicio defendendam pretendēs falſum procuratoriuȝ alicui decano vel ſuperiori ſupplicat in hec verba. Mr ſigillū meū paucis eſt cognitū peto vt ſigillū vēe auctoritatis huic meo procuratorio apponatis: et ſic data mercede iniquitatis obtinet qđ requiſiuerat. demū vero obtento falſo ꝓcuratorio cū altero ſe ipſius fingente mendaciter aduerſariū litē ingreditur: ꝛ in hac fraude procedēs poſſeſſionē tādē nanciſcit per ſentētiā vero dño (cuius ſtatus de facto ſic ſubuertit) penitus hoc ignorāte. Volētes igitur taȝ deteſtandis fraudibus obuiare: inhibemus vt nullus decanus ſeu archidiaconus vel ei⁹ officialis ſeu etiā officialis epī ſigillū ſuū alicui ꝓcuratorio apponere ꝑſumat niſi hoc ad eo petat publice in iudicio vel extra iudiciū ſi is q̄ procuratorē cōſtituit quē cōſtat verū dñm eſſe preſens corporaliter hoc requirat vt fraus quelibet excludatur. Quicūq̄ vero decanus archidiaconus vel eius officialis vel etiā officialis epī ex certa malicia cōtrariū fecerit ſuſpendat ꝑ triēniū ab officio aduocandi. et inhabilis ſit ad officiū eccl'iaſticuȝ obtinendū. Qȝ ſi ꝓcuratus aut bigamus ſit: excoicationi ſubiaceat ipſo facto. eo qđ per talē procuratorē actū fuerit vel ꝓcuratū modis olbus ꝓ infecto penitus reputato. Procurator aūt ipſe totius falſitatis inuētor: ad omni actu legitimo ꝑpetuo repellatur. Et hi omnes nichilomin⁹ ſi ſuꝑ hoc cōuinci valeāt: parti leſe ad intereſſe ꝛ reſtituenda damna omnia teneantur.

¶ Ne fiant clandeſtine inquiſitiones ꝓ preſentatis.

Per ꝓuinciaȝ noſtrā frequēter ꝑpendimus iuſtos eccleſiaſticorū bñficiorū poſſeſſores ſuis bñficijs fraude diabolica ſpoliari: duȝ nōnulli infernalis regis falſitatibus aggrauati q̄ in ipſorum beneficia oculos ambitionis infigūt: ꝓcurāt ſe ꝑ patronos ad eadē preſētari: ꝛ impetrātes clādeſtinas inq̄ſitiones fieri ꝑ decanos vel alios poſſeſſionē nanciſcunt. Unde cōtingit de petitore ꝑſido fieri poſſeſſorē: et de poſſeſſore vero fieri actorem ol iuſticia reclamāte. Nos aūt cupiētes a noſtra ꝓuincia nequiciā funditus extirpare / ſtatuimus ꝛ ꝑpetuo ordinamus vt nullus decanus ſiue quis ꝑlatus ali⁹ (exceptis ꝑſonis epōꝝ quoꝝ hac ordinatione auctoritas non arctatur) inq̄ſitionez

faciat de hmõi preſentationis negotio niſi in plena loci capitula eo ꝙ poſſeſſiõi eccleſie incũbit vocato legitime: ſub tanto tẽporis ſpacio ꝙ poſſit ſibi prudentiũ virorũ conſilio ꝓſpicere et defenſioni ſtatus ſui ſufficienti remedio ꝓuidere. Quicqd autẽ de cetero contra hãc ordinationẽ noſtrã fuerit attentatũ decernim⁹ penitus nõ tenere: ad ſatiſfaciendũ nichilominus de dãno oĩmodo qd idẽ poſſeſſor paſſus fuerit: decanũ vel ꝓlatũ aliũ taliter clandeſtine inquirentẽ ꝓſentis ſanctione concilij condẽnantes: ambitioſũ ipſum ab ipſo beneficio ſic nequiter ambito excludentes perpetuo: ⁊ nichilominus eundem ab omni obtentu eccleſiaſtici alterius beneficij per trienniũ ſuſpendẽtes.

De firmis non dandis.

Vendentes ⁊ emẽtes ꝗ de tẽplo dñi cepit eijcere ſi cepta penitus ꝑficiſſet: nõ frauderentur pauperes firmarũ contractibus: quibus vtiq̃ in mãmonã quod ex xp̃i viſcerib⁹ erat infundendum. Huic igitur peſti remediũ apponẽtes ꝑcipimus firmiter obſeruari qd circa firmas in Oxoñ. concilio ſalubriter eſt ꝓuiſũ: vt videlicet eccleſie ad firmã minime tradank. Statuim⁹ inſup vt nulli tradank ad firmã niſi perſonis eccleſiaſticis ſanctis et honeſtis quas locorũ epi libere valeant coercere. Prouiſo etiã vt parochie paupertibus de firmis hmõi pinguibus: portio iuri conſona ſecũdum arbitriũ epi aſſignetur: ſub teſtimonijs quattuor fideliũ parochianorũ eis fideliter erogãda. Et vt ab huiuſmõi firmis ols cõtractus imaginarius ſubducatur qꝛ in perſonis clericorꝫ falſo ſuppoſitis vel ſub noĩe balliuatus eccleſie ad firmaꝫ laicis concedunk ſacro approbãte cõcilio ordinamus vt ſi quis clericus in tali verſutia ꝯptus fuerit puniak ſcdm ſtatutũ ſãcte memorie dñi Othoboni: ⁊ grauius: ſi prelati viderint expedire.

De religioſis non eximẽdis a capitulis tenendis.

Nuper inuenimus domos religioſas ſancti Benedicti ordinis que pro eo ꝙ olim quibuſdam matricibus eccleſijs vltramarinis adheſerant a quibus ferme iam diuturno tempore ſeparate noſcũtur occaſione quarundã cerimoniarum a dictis matricibus domibus receptarũ ꝑ quas diſcrepant a ceteris eiuſdem ordinis domibus in Cantuarieñ. ꝓuincia conſtitutis: non conueniũt cum ceteris in capitulo generali ſingulis triennis: iuxta generale concilium celebrandis: ſed quia turpis eſt pars que non cõuenit ſuo toti: ſtatuimus vt omnes huiuſmodi de cetero domus ſalua. C. cerimoniarum ſuarum obſeruantia ſpecialiter moneantur per locorum epiſcopos vt conueniant cum alijs canonicis in capitulo ſuo generali de regimine et reformatione ordinis ſui tractaturi: vel ſi inter eos quantum ad ſubſtantialia religiõis ſit nõbik diuerſitas ſibi ipſis ſeparati ꝯſtituant capitulũ generale: alioquin hoc facere per cenſuram eccleſiaſticam compellantur.

De ſanctimonialibus non violandis

Tantũ inualuit deteſtande lubricitatis enormitas vt quidã nec legibus nec canonibus deferentes ad caſtitatem ſanctimonialiũ concitãdam editis: cũ ipſis ſacrilegiũ ⁊ inceſtũ committere non formident. Cui horrendo flagitio remediũ apponere cupientes / omnes tã clericos ꝙ laicos huiuſmodi turpitudinis patratores maioris excõmunicationis ſententia innodamus: ſolis ꝑſonis epiſcoporum huiuſmodi abſolutionem ſententie reſeruantes: excepto mortis articulo in quo ſic valeant abſolui a quolibet ſacerdote: vt ſi conualuerint piaculum ſuũ huiuſmodi teneantur ſub pena predicta anathematis infra trium menſium ſpacium proprijs epiſcopis confiteri: aut ſede epiſcopali vacante: cuſtodi ſpiritualitatis aut decano eccleſie cathedralis. ¶ Sanctimoniales plurime in vagationis vicio delicate nec diuino vacantes officio in conſimile corruptionis ſcandalum: immo longe pernitioſius aſſidue prolabuntur. Cui periculo prouidentes magis optantes carũ ſaluti conſulere ꝙ vanis earum deſiderijs complacere: ſub pena excommunicationis totaliter inhibemus ne ꝗ illarum cũ ſocia nedũ ſola apud parẽtes vel affines ꝗtumcũq propinquos nedũ apud extraneos ꝗtũcunq fame: eminẽtie: vel religiõis exiſtãt: vltra tres dies naturales cauſa recreationis perendinare ſeu quacunq neceſſitate vel occaſione vltra ſex dies ceſſante infirmitate commorari preſumant: niſi locorum epiſcopis aliud aliquotiens videatur ex cauſa neceſſaria: de quo earum conſcientias in extremo iudicio oneramus. Hanc autẽ ordinationẽ ad illas non extendimus que exterius coguntur vendicare ſibi neceſſaria dũ mendicant. ¶ Item moniales quedã in tñ decipiunk vt cũ ſint etatis legitime et doli capaces: poſtꝗ vltra annũ inter moniales monaſtice vixerint putantes ſe non eſſe ꝓfeſſas ac ſibi licere redire ad ſeculũ: p eo ꝙ bñdictionẽ ꝑalem cũ ſolennitate voti imiſſi minime receperunt. Nos vero errorem huiuſmodi excludentes: preſentis auctoritate concilij declaramus eas ipſo facto profeſſas exiſtere reputandas poſtꝗ vltra annum vitam ſponte in collegio duxerint regularem: adeo vt nullatenus ad ſeculũ redire ꝑmittank: nichilominus ab epiſcopis cum ſolennitate debita conſecrandas ſuo tempore vel velandas. Item etiam quantum ad profeſſionis vinculum ſentimus de monachis et religioſis alijs quibuſcunq quibus nichil obſiſtit canonicum: et eos ſi vltra annũ religionis habitum ſponte detulerint et ipſo derelicto ad ſeculum redierint eſſe ſicut apoſtatas ab eccleſiaſticis beneficijs repellendos et ad repetenda ſua monaſteria ſecundum iuris exigentiam compellendos. De quibus diligens inquiſitio fiat per archidiaconum quoniam multos huiuſmodi ſub ouino vellere lupinum animum nouimus palliare.

Moniales vltra annũ i religiõe viuentes ꝓ profeſſis ſũt habẽde. ſimiliter de monachis.

De apoſtatis reuocandis.

Preterea ſunt nonnulli qui apparẽt p facti euidentiaꝫ ſeculũ ꝑpetuo intẽdere relinq̃re

per certa indicia in clauſtri excubijs toto ſuo tem
pore deo militare: qui tamē preualente corporali
aſs carnali deſiderio vt canes qui redeunt ad vo=
mitū: ſeculuȝ expetunt: inter ſydera errantia cō=
putandi. Cuis enim iura manifeſte diffiniant hu
iuſmodi non poſſe religionis habitū oīno deſere=
re: quin ſaltē in religione aliqua laxiori perpetuo
remaneant. quidam tamen attrite frontis auda=
cia apoſtaſie infamiam non verentes: poſtq̄ abſo
lute ſe velle ſeculū relinquere oſtenderūt: relicta
hieroſolima redeūt in egiptū. Quocirca ſtatuim⁹
vt ordinarij locorū tales cū omni diligētia inue=
ſtigent: & ſubtractione tam officij q̄ beneficij eccle
ſiaſtici (ſi quod habuerint) ad ſtatū priſtinum vel
laxiorem cogant regulam pertranſire. Et ſi ſint
laici hmōi apoſtate et ipſi ad ſalutis ſue ſtudia re=
dire per cenſuram eccleſiaſticā cōpellantur. Hāc
autem ordinationeȝ: ad illos non extendimus cū
quibus ſedes apoſtolica aliter ordinauit.

Ne religioſi ſint teſtamentorum exe=cutores.

Religioſi ſynceritas ab oī ſeculari implicati=
onis macula eſt eo pſeruāda ſolicitius: quo
deuotioni ſancte ſimplicitas facilius retardat. cū
in curis exteriſceris mentis ocul⁹ diſtrictus vnitatiſ
ſtudio perpendit. Quocirca in cōcilio de lambeth
ſalubriter ē prouiſū ne aliqui religioſi cuiuſcūq
Religio= pfeſſionis ſint executores teſtamētorū / niſi de or
ſi an poſ= dinarij licētia et volūtate pcedat. cui ſtatuto adij
ſint eſſe ciendū duximus: vt nullus religioſus pmittatur
executo= executor alicui⁹ exiſtere teſtamēti: niſi ſuus ſupe=
res teſta= rior ſufficiēt caueat p religioſo hmōi q̄ exequet ſi
mentorū delit: & reddet integrā rōnē de reſiduis ſi q̄ fuerit
et de damnis ſi qua per ipſum euenerint loci ordi
nario abſq̄ difficultate qualibet reſponſurus. Et
qr nonnulli religionis habitū deferētes licet non
ſint: executores tū & diſtributores efficiunt bono
ruȝ defuncti temeritate ppria vel impudētia alie
na: ex quo magnā puenire vidimus bonorum hu
iuſmodi leſionē. idem cōtra hmōi diſtributionem
precipim⁹ obſeruari quod cōtra executionē ſupe=
rius eſt puiſū: ne alit executioni vel diſtributioni
hmōi ſe imiſceant ſub pena anathematis inhiben
tes. vnde q ſufficient caucre nequeūt: ſciāt ſe tam
ab executione q̄ a diſtributione bonorum huius
preſentis definitione concilij perpetuo elōgatos.

De habitu clericali.

Quāuis religionis nomen vite monaſtice lo
quētiū vſus approprīet: habet tū clericalis ho
neſtas religioſe vite gradū eximiū: ſi ea cuſtodiat
vita et habitu que ſacri canones decreuerunt ob=
ſeruāda clericis. Sed proh dolor clerici plimi hui⁹
inclite regionis indorū antiquā inſaniā imitātes
q grecas glias paternis ptulerūt: : dū verecūdan
tur clerici apparere: militari ſe cōtegūt apparatu
vt ſtultis placeant q̄s conſtet cūctis ſapientib⁹ eo
ipſo merito diſplicere ac fatuos reputari. et cū co=
rona ſit character eccleſiaſtice militie & reuelati cor
dis ac patuli radijs celeſtib⁹ inſigne: ipſi vt vera=
citer oſtendāt ſe hmōi charactere titulū erubeſce=
re ſeua coronas abſcōdūt q̄ſi celeſtes radios repel
lentes ad iudeorū inſtar corda ſua gerentes erro=
ris velamine obſcurata. Statuto adherentes dn̄i
Othoboni nichilomin⁹ ordinamus et diſtricte p=
cipimus vt clericus quilibet in ſacris ordinib⁹ cō
ſtitut⁹ veſtē exteriorē gerat diſſimilē militari / vt
pote anterius & poſteri⁹ habeat nō birratā vl' tale
tem et forma ſua militari vel laicali cōgrua diſſi=
milē honeſtate. Et q ſec⁹ facere pſumpſerit: q̄ diu
forme cōtrarie veſtē tulerit / ab ingreſſu eccl'ie ſu
ſpendatur. Et qr pdictus legatus contra portan=
tes infulas ac tenas corā prelatis aut coram ppl'o
publice deferentes ſtatuit vt ſi moniti minime ſe
emēdauerint: ipſo facto ſuſpēſionē incurrant ab
officio: in q̄ ſi p tres mēſes extiterint / extunc a be
neficio ſint ſuſpēſi: a q̄ ſuſpēſione abſolui neque=
ant niſi data ſexta pte eccl'iaſticorū bonorū p man⁹
epiſcoporū paupib⁹ eroganda. Nichilominus pe
nis alijs puniēdi iuxta arbitriū platorū. Nos igi=
tur ſtatutū hmōi aduertentes modice efficacie ha
ctenus extitiſſe: pro eo q̄ plati minores hmōi cle=
ricos mōſtruoſos monere nō audēt: propterq̄ ī
penas a dicto legato cōſtitutas videntur puſillani
mitatis ſue merito incidiſſe et raro eorum aſpecti
bus clerici hmōi ſe pſentant. Statuim⁹ vt oī mo=
nitione ceſſante / cū clericos iuris ignorātia nō ex
cuſet: pdicti clerici ſue pterue merito quotiēſcūq
publice corā populo vel plato hmōi infulas por=
tauerit / niſi forſā in itinere: in penas oēs incidāt
ſupradictas: Caueāt inſup oēs illi de quibus loq
tur legatus q moniti infularū inſolentiā publice
detulerūt per pfixati temporis ſpaciū ne in ſuſpē
ſione ab officio et beneficio merito culpe ſue incide
rint. Mandamus etiā ī poſterū vt de talibus fiat
per decanatus ſingulos inquiſitio ſpēalis & cuiuſ=
cunq̄ gradus ſint vel excellentie contra ipſos in
forma canonica procedatur.

De filijs preſbiterorum.

Cum a iure ſit phibitū ne abſq̄ diſpenſatio
ne apoſtolica pficiant filij rectorū vel pſbi=
terorū in eccleſijs / ī qbus patres eorū imediate ſeu
primo miniſtrauerūt: & cōſtet ipa bn̄ficia vacare
ſed in Ↄtrium de facto fuerit attentatū: pcipimus
vt plati de eccl'ijs ſic vacātibus inqrant: & iuxta iu
ris exigentiam de his non differant ordinare: cau
tius pcauentes de cetero vt tales ad huiuſmodi be
neficia nullo titulo admittant: ne contra iuſticiaȝ
in hereditate crucifixi per ſurreptionem locus pa
teat ſucceſſioni.

De inſtitutionibus.

Ex ſolito curſu cauſarum multis recepimus
conquerentibus q̄ nonnulli coepiſcopi no
ſtri clericos preſentatos ad vacantes eccleſias ad
mittentes litteras teſtimoniales eis recuſant im=
pendere facti ſui propter quod ſuborta inter hu=
iuſmodi preſentatos et alios materia queſtionis:
ſuccumbit plerumq̄ veritas falſitati. Nos autē
eccleſiaſticis regulis adherentes que fidem geſto=
rū ex legalib⁹ colligūt miſtris: ſtatuim⁹ vt vnuſqſ
q̄ eps clerico quē ad eccl'iaȝ aliquā admittit / lrās

patētes ſuper ſua admiſſione concedat inter alia continentes in quo conſiſtit ordine quo articulo ad huiuſmodi beneficium admittatur.

¶ De clericis beneficia plura occupantibus.

Languor prolixior grauat medicū: nec faciliter euellit plantatio infernalis q̄ innumeris pditionis filijs eſt inxta: nec alicui mortaliū hactenus legit fuiſſe conceſſū ſimul totā conuertere multitudinē ipſorꝫ / ſacra pagina atteſtante: deus inquit conſirmet nationes has in cōſpectu tuo paulatim atq̄ p ptes. Sane eccl'ia anglicana a membris putredinis a falſis clericis aboli ſuſtinuit plagas diras q̄ pōpe et auaricie ciſdus inflāmati / bñficia cū cura abſq̄ diſpēſatione ap'lica ac cōtra canones accruātes nō veriti ſunt hacten⁹ alas pdere acquſitas ſanguie redēptoris: nec erubuerūt furtes exiſtere: ꝛ vitā infamē agere tādiu donec horrēda morte (vt in multis vidimus) diuine ſeueritatis percuſſi fulmine de medio ſunt ſublati: quā plagā paulatim atq̄ p ptes ſanare cupiētes hmōi multiplicationes ſalubrit̄ pcipiēdo inhibuim⁹ circa aduētus nr̄i pncipiū ſub certi forma rigoris ne q̄s auderet extūc hmōi pluralitate ſe inuoluere vllo mō. Preteritā etiā pluralitatē minis ſalubrib⁹ deterrētes q̄s minas intendim⁹ deo auctore ad effectū mācipare / vt ſic iuxta ſacra eloq̄a radicatā neq̄ciā valeam⁹ paulatim fundit⁹ extirpare: paulatim quidē dicente ſcriptura nō poteras eas delere pariter ne forte multiplicent̄ cōtra te beſtie terre. huius aūt pceſſus nr̄i conatib⁹ boni fructus exordiū ꝯtulit pietas redēptoris: dū ſaltē phibita ē priſtina effrenatio bñficia hmōi ſine ſcrupulo admittendi. Quibuſdā etiā dedit deus cōpūctionis ſpm: vt dānate pluralitatꝫ ſue magnā ptē abſciderint. q̄buſdā etiā inſup vt ſupfluitatē ſuā nr̄e ſubmiſerint diſcretionis arbitrio moderandā: q̄ ſubmiſſione nouerint vniuerſū hui⁹ exceſſus nō purgari viciū cū nō poſſumus cū ipſis in talib⁹ diſpēſare: ſed purgationē ipſius quodammō quāuis tenuerit ichoare. Ceteros aūt oēs ꝛ ſingulos hmōi pluralitatē dānabilit̄ occupantes et in ſue adhuc perſiſtentes arrogantie ſupercilio monemus primo ſecundo et tertio: q2 cū parata ſit eos abſorbere (niſi citius pn̄iam egerint) vorago infernalis: mola aſinaria deprimente vlteriori deliberationi nulla poterit cōcedi dilatio q̄tinus hmōi bñficia libere et abſolute infra ſex menſiū ſpaciū in eꝫ ſuorū manibus olno reſignēt. ſatiſfaciētes nichilominus vt eorū ſtatus patit̄ eccl'ijs ſic fraudatis nunq̄ p ſe vel per alios clā vel palā vere vel imaginarie aliq̄d de hmōi eccl'iarū fructib⁹ illicite recepturi. Saluo nobis iure de illis beneficijs ordinandi: quorum collatio eſt ad nos per lapſum tēporis deuoluta. Alioquin extunc cōtra ipſos fauente altiſſimo in forma canonica procedemus. Interim etiam hac monitione nec nobis nec fratribus ac coepiſcopis noſtris preiudicare intendimus: qui contra huiuſmodi ordinario progreſſu particulariter procedatur.

¶ De aduocatis.

Veloces ad audiendū exiſtere et tardos ad loquendū ſanct⁹ Jacobus impat: ꝛ a iuuētute vſq̄ ad maturitatis ānos edoctū docet ceteris p̄ſtare ducatuꝫ. In ſchola ſiquidem pithagore quinquēnale tenebāt auditores ſilentiū / pusq̄ de illa gentiū ſapientia dicere ſinerentur. Cuius prudēte diſciplinā plurimi aduocatoꝫ huius tp̄is non ſectantur: quin potius poſt vnū librum iuris vix auditū vel dimidiū arrogant ſibi officiū in cauſis eccleſiaſticis publice poſtulandi. Et q2 veritatem iuris ignorant: ad fraudes horribiles īpeditiuas pceſſus iudiciales tm̄modo ſe conuertūt. Cui periculo remediū apponere cupientes: ſtatuim⁹ vt nullus decetero permittatur aduocationis officiū publice exercere: niſi p̄us ad minus per trienniū audiuerit cū debita diligētia ius canonicuꝫ et ius ciuile. huius aūt ſidē vbi nec de cōdigno apparet teſtimonio: nec per facti euidentiā: proprio faciat iuramento. Aduocati q̄̄to tēpore ſtudere debēt

¶ De ſuffragijs epiſcoporum.

Ingratitudinis viciū eſt plurimū deteſtandū et ſubditorū precipue ad prelatos q̄ ſollicite peruigilāt tāq̄ rationē reddituri pro ſibi creditis animabus. Quocirca ſtatuimus vt archiepiſcopo vel epiſcopo decedente quilibet ſacerdos tam religioſus q̄ ſecularis qui defuncto ſubditus extiterat pro ipſo miſſā vnā dicere teneatur. Fratres etiā et coepiſcopi oēs in cōgregatione ſua ſequenti proxima ſimul faciant ſolēne officium pro defūcto / ſinguli nichilominus in capellis ſuis cōdigna ſuffragia exhibentes ſicut deſiderant ſibi in caſu conſimili exhiberi. ¶ Acta ſunt hec in concilio de Lambeth: a Pecham celebrata: et recitata in vltima actione dicti concilij die veneris: ſexto idus Octobris E littera dn̄icali currente. Anno domini Milleſimo CC. lxxxi. Inditione nona Pontificatus domini Martini pape Quarto anno regni illuſtris regis Edwardi anglie nono: et conſecrationis noſtre tertio.

¶ Incipiunt conſtitutiones de Redyng edite ibidem per fratrē Johannem Pecham Cantuarien. archiepiſcopum. tertio kalēdas Auguſti. Anno domini Milleſimo CClxxix. Et cōſecrationis anno vndecimo.

¶ De inſtitutionibus ꝛ deſtitutionibus.

Audiſtis fratres conſcripti iſti⁹ tenorem conſtitutionis: noui ſtis et canones ſanctorū patruꝫ ſuper hac materia editos: tam in tholoſano q̄ in remenſi concilio. necnon et capitulum. xiij. q. j. c. ſ. dionyſij / q̄ oia als q̄ ois pluralitatē bñficioꝫ cū cura inhi=

bent vni ꝯmitti ſingulas ecc̄ias ſingul' ſacerdoti=
bus ꝯmittētes: ſecuta ſūt ꝯciliū lateranēſe de ꝯceſ.
preben. c. ij. al'. c. de multa. ſub Alexā. papa et ge
nerale concilium ſub Innocentio tertio. in q̄bus
omnibus iſta pluralitas inhibetur. hoc addito in
vltimo concilio ꝙ per receptionem ſecundi bene=
ficij vacat primū: receptoq; ſecundo primum per
eum ad quem collatio pertinet libere alij cōferat.
Et ſi illud infra ſex meſes alij conferre diſtulerit:
non ſolum ad alios iuxta lateranenſe concilium
collatio deuoluatur: verumetiam de ſuis tantum
cogatur prouentibus in vtilitatem eccleſie cuius
illud beneficium eſt aſſignare: q̄ntū a tempore va=
cationis ipſius cōſtiterit eſſe perceptū. Et cū nec
ſic finis huiuſmodi ambitionis nec cece cupidita=
tis eſſet impoſitus: ſucceſſit preſens legati conſti=
ſtitutio Othoboni que incipit chriſtiane religio=
nis: que ꝯ ad mala preterita extirpāda / et ad pro
uidendum etiam in futuruʒ ne de cetero peſtis hu
iuſmodi pullularet ſufficiens ab eodem fuerat eſti
mata: dum peſtes ac miſerias que ex hac radice ꝓ
uenerint ꝯ pericula que ſequentur euidenter ener
uans ea ſtudet imprimere cordibus peccatorū: bn̄
nunc inſtitutiones decernit irritas ipſo iure: nūc
vero ipſum inſtituendum onerat vel adijcit iura=
mento: nūc ſi periurus fuerit priuat beneficijs ha
bitis et habendis. nunc epiſcopos contrauenien=
tes a collatione beneficiorum ſuſpendit: donec in
ſtitutiones a ſe factas improuide contra ꝯſtitutio
nis tenorem duxerint reuocandas. ¶ Et licet hec
omnia cum graui ſtudio magnaq; deliberatione
ſint prouiſa: iſtorum tamen omnium nec ſecutus
eſt fructus aliquis: nec ꝓuentus: quin potius ac
ſi nichil ꝓrſus ſuper iſta materia excogitatū fuiſ=
ſet a maioribus: vel prouiſum: nec amore iuſticie
nec timore pene ceſſarunt huc uſq; aliqui ꝑ phas
vel ꝑ nephas vndiq; ſibi beneficia cumulare: nec
epiſcopi penas conſtitutionis verentes nec al's ſa
cris inherentes canonibus eiſdem ipſa beneficia
immenſa numeroſitate conferre: licet cum eiſdeʒ
non fuerit diſpenſatū. Que omnia ad aures ſum
mi pontificis ſepe ⁊ ſepius deuenerūt qui hec oīa
vehementer abhorrens / necnon et vehementius
admirans ꝙ nec per conſtitutiones aut canones
vel per cautelas aut penas huc uſq; tante preſūp=
tionis enormitas poterat coherceri: nec eidem re=
medium adhiberi: nobiſq; etiam viue vocis iniun
xit oraculo ꝙ tanto incommodo celeri reformatio
ne faceremus occurri: et huiuſmodi preſumpto=
res a tante temeritatis audacia quacunq; poſſu=
mus coertione compeſci. Et licet ad hec omnia cō
primenda ſolius metropolitane iuriſdictionis po
teſtas apud nos ſufficere dinoſcatur qui in beni=
gnitate: tolerātia: ac lenitate progredi potius af=
fectamus in ſingulis q̄ ſeueritate nimia ac rigore
plectere corrigenda. Quia tamen facti peruerſi=
tas in tantum ſe extollit: vt ex eo multiplicata ſit
ruina: et exortū ſit ſcandalum plurimoꝝ: clamat
qd ad aures ſuperioris aſcēderit vt tm̄ ſcelus cōtra
decorem eccleſiaſtice honeſtatis ſub diſſimulatiōe
decetero nequeat pertranſiri: multiſq; graſſan=
tibus opus ſit exemplo: apoſtoliciq; precepti nos

Bn̄ficiorum pluralitas ꝯ multis iuribus ꝓhibita.

vrget auctoritas in hac parte. Nos dei adiutorio
inuocato prout nobis in preſenti occurrit manus
huic negocio apponimus adiutrices: decernentes
iuxta formā concilij generalis. Omnia illa benefi
cia curam animarum habentia que obtinuerunt
vel obtinent illi de facto qui diſpenſationeʒ ſedis
apoſtolice ſuper hmōi pluralitate non habent(ꝑ
beneficij receptionē qd ipſi bn̄ficiati ſic vltimo re
ceperint) eſſe vacantia ipſo iure. Et licet iuxta cō
ſtitutionis rigoreʒ dn̄i Othoboni ſic recipiēs plu
ra bn̄ficia etiā ipſo iure ſit vltimo priuatus: cū ſe
cundū eandē decernat inſtitutio irrita ipſo iure:
precauere tamen volentes ne rigorem videamur
coaceruare rigori: mentē etiā conſtitutionuʒ tam
concilij gn̄alis q̄ etiā Othoboni clarius aduerten
tes quarum neutra et ꝑobtentis et vltimo ſimul
priuat / cuʒ conciliū gn̄ale ſola auferat preobten=
ta: vltimū tm̄ reſeruat: conciliū Othoboni inſti=
tutionem in vltimo bn̄ficio decreuit irritā ipſo iu
re: preobtentis tn̄ non priuat ipſo iure. Nos tn̄
miſericordiā cū rigore miſcentes non tā miſericor
diter q̄ prudenter ꝑmittimus vt is q plura bene=
ficia curā aiarum habētia abſq; diſpenſatiōe apo
ſtolica fuerit aſſecutus: vltimum beneficiū ſic ob
tentum retineat. et eodem iuxta tenorē concilij ge
neralis de noſtra ſpeciali gratia ſit contentus: ni
ſi forſan ex temeritate contenderit etiā preobten=
ta improbe retinere. In quo caſu nec primo nec
vltimo dignū / nec medio / imo nec aliquo iudica
mus: ſed poti⁹ ea oīa de iure vacare q̄bus oībus de
facto ea detinet occupata cenſem⁹ perpetuo ſpo=
liandū. ¶ Bn̄ficia vero q̄ ſuperius ꝑ modū nomīa
tum hactenus vacauerūt adeo vt ad nos propter
negligentiā prelatorū et capitulorū fuerit deuo=
luta collatio nobis ſeu noſtre collatiōi: q̄ aūt per
tm̄ tempus retro vacauerūt vt per cōſimilē negli
gentiam ad ſummum pontificē ius ea conferendi
fuerit deuolutuʒ / eidem ſedi tanq̄ eius miniſtri ī
hac parte ſpecialiter reſeruamus: decernentes ex
nunc irritum et inane ſi quicquid circa eadem be=
neficia ſic retro vacantia aut perſonis alijs confe
rendo / vel eadem beneficia commutando vel al's
ꝑſentādo ſeu al's quocunq; ingenio ſeu colore que
ſito per quoſcunq; prelatos ſuperiores vel inferi
ores ſeu per quoſcunq; clericos in poſterum fue=
rit innouatum. ¶ Ipſis quoq; eccleſiarum de=
tentoribus earundem per nos fratres et coepiſco
pos noſtros et earundem confeſſores nunciamus
et volumus in poſterum nunciari ꝙ nec ad digni
tates eccleſiaſticas niſi demum purgato vitio poſ
ſint aſſumi: vel ſi de facto ad eaſdem aſcenderint
nō poſſe abſq; periculo miniſtrare. nec ſaluari po
terūt in die iudicij: nec ī preſenti pn̄ias niſi fictas
accipere: que non proficiunt ad ſalutē: niſi tn̄ re=
nūciauerint beneficijs que ſic de facto detinēt oc=
cupata. verſuetiā de fructib⁹ eccl'ie ꝑceptis: eccl'ie
dei quā grauiter offenderunt quatenus poterūt
ſatiſfaciant cōpetēter: cū iſta bn̄ficia talit' inuadē
tes ſcienter falcem in meſſem miſerint alienam:
cumq; non intrent per hoſtium: non paſtores ſed
fures exiſtunt pariter et latrones. miſeraſq; ani=
mas impudenter decipiūt: quas nec ſoluere vtiq;

valẽt nec ligare. Illos quoq; confeſſores talium clericorum qui eiſdẽ in penitentia iniungunt vt fructus eccleſiarum taliter non perceptos ſed furtiue ſurreptos reſtituant ſeu de eiſdem fructib⁹ ſatiſfaciant prout poſſint eccleſijs quas ſic eoſdem fructus retinendo leſerunt imperitos indicamus aſs decernimus aut minus benignos aut callidos animarum clericorum huiuſmodi deceptores: inhibentes ſub pena excommunicationis ne ad talium abſolutiões temerarias manus extendant cũ huiuſmodi beneficiorum eccleſiaſticorum improbi detentores ſint in ſcelere cõtumaces. ¶ Huic igitur vulneri canceroſo quod per modum alium in futurũ vt cernitur ſanari non poteſt: ferrũq; quod adhuc ſupereſt ignitum inijcimus: mucrone anathematis tam enormis flagitij piacula reſecantes: decernentes: et perpetua ſtabilitate firmantes. vt quicunq; in poſterum plura beneficia curam animarum habentia abſq; ſedis apoſtolice diſpenſatione receperit vel fuerit aſſecutus p modum inſtitutionis vel commendationis vel cuſtodie: vel vnũ titulo inſtitutionis: aliud titulo cõmendationis ſiue cuſtodie preter modũ illũ quẽ conſtitutio gregoriana edita in concilio lugdunẽſi pmittit: eo ipſo ſit priuatus omnibus ſic obtentis beneficijs ipſo iure: ipſo facto ſentẽtia excommunicationis maneat innodatus: a qua niſi per nos vel ſedem apoſtolicam abſolutionis gratiam non poterit promereri. Et vt ad beneficiorum vacantium per hunc modum vel aliũ peruenire noticiam valeamus: vobis fratres chariſſimi firmiter iniungendo mandamus virtute obedientie quatinus p vos vel officiales veſtros archidiaconos vel decanos nomina et numerum eccleſiarum cũ cognomine agnomine vel prenomie / ita q; poſſit vera haberi noticia perſonarum: tempora collationum ipſorum beneficiorũ ipſis rectoribus aſſignatorum per modũ quemcunq; quo titulo eas obtineant: inſtitutionis: commende: an ſolius cuſtodie. Cuius etatis ſint huiuſmõi rectores ſeu eccleſiarum huiuſmodi detentores: in quo ordine fuerint conſtituti: vtrum alibi q̃ in vna eccleſia beneficiati exiſtant. Item vtrum cum eis diſpenſatum fuerit ſuper pluralitate huiuſmodi obtinẽda. Qui ſint et quibus nominibus cenſeantur earum eccleſiarũ patroni. Cuius eſtimationis ſint ſingule eccleſie ſeu valoris iuxta taxationẽ Norwycenſ: faciatis diſtincte deſcribi. et ſcripturas hec omnia continentes clare ⁊ diſtincte confectas ſinguli epiſcopi de ſingulis dioceſibus ſuis nobis ad ciuitatem londoniarum tranſmittant in Octaua ſancti Hilarij: quibus die et loco fauente altiſſimo ad ipſius laudem congregati erimus merito Illi autem qui renunciatione ſeu deſcriptione pfata nobis vt ſupra iniunximus facienda fraudẽ vel dolum commiſerint vel veritatem inſtructionis noſtre neceſſariã ſubticendo aut falſitatẽ (qđ abſit) aliquam immiſcendo vel per vias alias calide comento quocũq; circa prefata verſando quominus ad nos perueniat plena veritas atq; noticia premiſſorum: penam falſi merito poterit formidare.

¶ De inſtitutionib⁹ et eccl'iarũ cõmẽdis.

Ut conſtitutio iſta prout lata eſt in concilio lugdunẽſi. quo ad verba et quo ad ſententiam verborum omnino ſeruetur. Ipſe quoq; ſũmus pontifex decreuit ⁊ nos ipſius veſtigijs inherentes decernimus beneficia aliter commendata a tempore cõcilij lugdunẽſi. ſeu que diutius ſub cõmẽdationis ſpecie ſunt obtenta q̃ conſtitutio memorata gregoriana permittit. i. grego. x. que incipit. Nemo deinceps. de elec. li. vj. Illa quoq; que ſub ſpecie cuſtodie quã ſũmus põtifex nichil differre eſtimat a commenda aliter vł diutius fuerit obtenta q̃ tenor conſtitutionis gregoriane cõmemorat. Necnõ et illa que ſunt collata minoribus xxv. annis aut his qui infra annũ poſt admiſſionem talis beneficij in preſbiteros non fuerint ordinati: niſi cum eis fuerit diſpenſatum iuxta. c. Cum ex eo. vel aliam legitimã habeant cauſam eſſe vacantia ipſo iure. ipſa quoq; quorum per negligẽtiam prelatorum ſeu capitulorum ad nos vł ad ſedem apoſtolicã fuerit deuoluta collatio. nobis ⁊ ſedi apoſtolice collationem huiuſmodi ſpecialiter reſeruamus decernentes irritum et inane ⁊c. vt ſupra in. c. de inſtitutionibus. in clauſula beneficia vero ⁊c.

¶ De ſententijs excommunicationum publicandis.

Quoniam malum niſi cognitum vitari non poteſt: pluresq; ſint ſentẽtie quibus in ſanctorum patrũ concilijs homines improbi percelluntur: ne per ignorantiam decetero in tanti periculi foueam demergantur precipimus prouincie Cantuarienſ. ſacerdotibus vniuerſis vt in omni dominica immediate celebrationem ruralis capituli exponant aperte populo ſibi cõmiſſo excõmunicationũ ſententias que ſequuntur. ¶ Primo quidem excommunicentur auctoritate concilij Oxonienſ. a ſancte memorie Stephano cantuarienſ. archiepiſcopo omnes qui malicioſe eccleſias ſuo iure priuare preſumunt: aut per maliciam et contra iuſticiam libertates earundem infringere vel perturbare contẽdunt. ¶ Ex quo intelligim⁹ excommunicationis vinculo ſubiacere omnes illos qui litteras impetrant a quacunq; curia laicali ad impediendum eccleſiaſticorum proceſſum in cauſis que p ſacros canones ad forũ eccleſiaſticũ pertinere noſcuntur. ¶ Secundo excommunicantur vniuerſi qui ſcienter producunt vel ſubornant ad impediendũ iuſtum matrimoniũ vel ad exheredationem alicuius procurandam. ¶ Item tertio excommunicantur omnes illi qui pacem et tranquillitatem domini regis et regni iniurioſe p turbare preſumũt: et qui iura dñi regis iniuſte retinere contendũt. ¶ Ex quo intelligimus excommunicari non ſolum guerrarum ſuſcitantes errorem: verumetiã latrones publicos pariter et predones et quoſcunq; regni iuſticiã temerarie ipugnãtes. ¶ Quarto excõicant aduocati oẽs q̃ malicioſe p quecunq; exceptiões verũ mĩmoniũ impediũt ne effectum debitum ſortiatur. vel qui procurant

Excõicationis ſẽtentie populo exponende

quibuſcunq; cauſis vel modis contra iuſticiã vt proceſſus eccleſie diutius ſuſpendatur. ¶ Quinto excõicẽtur oẽs illi qui gratia lucri odij vel fauoris malicioſe imponũt crimẽ alicui cum apud bonos & graues pſonas nõ fuerit prius diffamatus: ex ſit ei purgatio ei indicatur vel alio modo grauetur. ¶ Sexto excõmunicãtur q̃ vacãte eccl'ia malicioſe opponũt vel opponi procurãt queſtionem de iure patronatus vt verũ patronum a collatione illius eccleſie ſaltem impediãt illa vice. ¶ Septio excommunicantur omnes illi qui malicioſe contẽnunt exequi mandatum domini regia de excõmunicatis capiendis vel eorum impediunt captionẽ ſeu procurant eorum iniuſtam deliberationẽ contra decretum eccleſiaſtice diſcipline. ¶ Octauo excommunicantur in concilio ſancte memorie Othoboni omnes illi qui pro impedimẽto pacis ſeu compoſitionis litigantium quicq̃ recipiũt bonec ipſũ ſic receptũ reſtituerint donatori. ¶ Nono excommunicantur per eundem quicunq; de domibus maneriis grangijs vel locis alijs archiepiſcoporum vel aliarum pſonarũ eccleſiaſticarũ cõtra ipſorũ voluntatẽ vel cuſtodum rerum earundem aliquid auferunt vel conſumunt vel iniurioſe contractant qua ſententia ligantur nec abſolui poſſunt donec de iniuria ſatiſfecerint competentẽ. ¶ Decimo excõmunicantur ab eodem quicunq; abſtrahunt violenter reum confugientem ad eccleſiam: cimiteriũ: vel clauſtrum vel qui ei victũ neceſſarium prohibent exhiberi. vel qui res alienas in locis predictis depoſitas aſportant vel faciunt aſportari. vel qui aſportationem talem factam nomine ſuo vel a familiaribus ſuis ratam habent. vel qui ad hoc publice vel occulte conſilium vel auxilium prebuerint vel conſenſum.

¶ Undecimo excõmunicati ſunt ab omnibus archiepiſcopis et epiſcopis ãglie omnes qui veniũt atq; faciunt contra nouã chartam de domini regis libertatibus. que ſententia per ſedem apoſtolicam eſt pluries cõfirmata. ¶ Audiſtis fratres et coepiſcopi noſtri chariſſimi articulos in quibus p ſanctorum concilia incurritur excõmunicationis ſententia ipſo facto. Sunt et alij articuli preter iſtos in quibus epiſcopi et prelati ipſo facto ſuſpenſionis vinculo innodantur per eadem concilia: quorum conſtitutiones quandoq; prelatos ab eorum officio / quãdoq; a quibuſdã epiſcoporũ inſignijs quandoq; a beneficiorum collatione ſuſpendunt. Que omnia ex ipſorum cõciliorum tenore colligi poterunt euidenter. In quas ſiquidem veremur aliquos tanq̃ temeratores conſtitutionũ in ipſis editarum concilijs incidiſſe: veremur etiã ne ſic ligatis diuia celebrauerit et officia veſtra vt prius fueritis aſſecuti. veremur etiã ne notam irregularitatis contraxeritis in hac parte. Sed quicquid fuerit de preterito: hortamur ex parte dei patris omnipotẽtis & monemus: & in virtute obedientie vobis iniungimus q; de cetero conciliorum ſtatuta ſupradictorum & ſtatutorum noſtrorum in preſentis congregationis primordio editorum cũ dei timore et omni diligentia obſeruetis: et faciatis a veſtris ſubditis arctius obſeruari. Alioqui ſuper

Epiſcopi ipſo facto ſniam excoicationis incurrunt.

vos prouocabitis iram dei: & canonicã merito formidare poteritis vltionem. Et ne iſtorũ ignorãtia quicq̃ reddere excuſatũ / de his oĩbus q̃ in noſtra congregatiõe preſenti recitata ſunt publicata ſeu ordinata hanc formam teneri volumus in futurũ. Ut hec omnia fratres et coepiſcopi noſtri per vos vel archidiaconos veſtros faciatis in veſtris ſynodis publicari: nichilominus cõſtitutiones domini Othoboni de baptiſmo Paſche et Penthecoſtes generali: necnon et extracta de quattuor concilijs in ſeſſionis noſtre pmordijs memoratis ſuper diuerſis articulis in quibus excommunicationis vinculum incurritur ipſo iure: in ſingulis eccl'ijs tam maioribus q̃ minoribus per quattuor dies dominicos poſt celebrationem quatuor capitulorũ principalium faciatis recitari. Conſtitutio autem edita ſuper concubinarijs in concilio domini Othoboni in quattuor capitulis ruralibus et principalibus (excluſis camẽ laicis) publicetur. Que autẽ a nobis modo preſenti ordiata fuerint vel abiecta cõcilijs ſuprascriptis diam ãno: videlicet in duobus generalibus capitulis ſingulorum archidiaconatuum precipimus ſingulorũ auribus inculcari. Ipſam autem chartam domini regis ſup libertatibus eccleſie atq; regni per regẽ cõceſſis bene et aperte conſcriptam infra ſingulas eccleſias cathedrales ſeu collegiatas in loco publico iubemus affigi: vt omnium intrantium oculis ſe palam exhibeat et in fine anni in vigilia Paſche et Penthecoſtes renouetur: vt ſublata veteri noua recenſq; bene ſcripta ſubſtituatur eidem.

¶ De pueris baptiſandis conſeruãdis ad generale baptiſma.

Quod in preſenti conſtitutione cauetur de pueris baptiſandis vſq; generale baptiſma paſchatis et penthe. videlicet reſeruandis pro ipſius ſtatuti reuerentia quod hactenus videtur eſſe neglectum ſic duximus declarandũ vt pueri per dies octo ante Paſcha et dies totidem ante Penthecoſten nati de matrum vteris / ſi abſq; periculo ſeruari valeant: vſq; ad illa tempora reſeruentur baptiſandi. Ita tamen q; medio tempore inter natiuitatem puerorum huiuſmodi et baptiſmum perfectum recipiant cathecismum: ſola q; diebus baptiſmi ſuperſit immerſio facienda. Alij autẽ qui alijs anni temporibus nati extiterint tam propter mortis periculum quod ſepe pueris imminet improuiſum: tam propter ſimplicitatem parentum qui circa formam baptiſmi ſunt facile errature abſq; vlla offenſionis nota iuxta vetuſtam conſuetudinẽ vel incontinenti cum nati fuerint vel poſtea prout placuerit ipſis parẽtibus / baptiſentur. Quod ſi forte contigerit pueros propter mortis periculum baptiſari a laicis: caueant ſacerdotes ne baptiſmum legitime factum audeant iterare.

Baptiſm' etiã puerorum quãq; differri poteſt.

¶ De concubinarijs.

Quia incontinentie vitium clerum maculat et lamentabiliter dehoneſtat in ſcandalum plurimorum: ſtatutum domini Othoboni contra concubinarios editũ precipimus rigore inuiolabili

obſeruari vt ne criminis cõtagione caliginẽ adducente mentibus vicioſis ſe per ignoꝛantiã vel per obliuionem valeant excuſare pꝛcipimus archidiaconis vniuerſis in virtute ſancte obedientie ⁊ ſub pena ſuſpenſionis ab officio et beneficio quam in ipſos ferimus: et ſi ſponte contra hoc negligẽtes fuerint quatinus conſtitutionem ſupꝛadictaꝫ faciant in quatuoꝛ ãni pꝛincipalibus capitulis curalibus per ſe vel per eoꝛum officiales vel ſaltem ꝑ decanos rurales ſeu gerentes vices eoꝛum diſtincte et aperte coꝛaꝫ toto capitulo excluſis laicis recitari: quam recitationem pꝛo monitione haberi volumus vt liberius cõtra omnes pꝛocedi valeat vicioſos: ne cauſari poſſint cum executionem pꝛiuationis in eos late ſententialiter in pꝛedicto ſtatuto pꝛoceſſum fuerit ſe monitos nõ fuiſſe. Si qͥs autem dicti ſtatuti recitationem impedierit malicioſe / excommunicationis ſentẽtie ſubiaceat ipſo facto. Si quis vero dicta ſtatuta recitare neglexerit archidiaconus ſeu decanus vicem eius gerens omni ſexta feria in pane et aqua ieiunare per obedientiam (niſi infirmitate pꝛepediatᷣ) teneatur donec in ſequenti capitulo ipſum fecerit recitari.

¶ Hee conſtitutiones ſequẽtes ſecunduꝫ aliquos libꝛos ſũt conſtitutiones pꝛouinciales Johãnis Stratfoꝛde Cãtuarieñ. archiepiſcopi edite Londoñ. in cõcilio ꝓuinciali. x. die menſis Octobꝛis. Anno domini Milleſimo CCC. xlij.

¶ Ne in pꝛiuatis oꝛatoꝛijs miſſaruꝫ ſolennia celebꝛentur.

Quam ſit inhoneſtũ ⁊ reuerẽtie diuine contrariũ tã in pꝛiuatis oꝛatoꝛijs ꝙ capellis ꝓ diuinoꝝ celebꝛatiõe nõ deputatis nec dotatis domibus minime cõſecratis myſteria tãta celebꝛare: nõ tantũ veteris teſtamenti pagina ⁊ ſanctiones canonice verũ etiã traditiones pꝛincipũ ſecularium debite cõſecrationis iudicio pꝛſpexerũt: quas ſacerdotes ſeculares nedũ cõtẽnentes nulla neceſſitate cogẽte diuina celebꝛãtes in eis varia diſcrimia pariũt alabus. Dũ eccliarũ parochiani a ſuis ex hoc ſe retrahentes parochialibꝫ eccl'ijs ac ſic infoꝛmationibꝫ ſalutaribꝫ q̃ in eis ſolẽt fieri freq̃nter carẽtes: nõ nullis pꝛohibitis et coloni quoꝛundã illicite et temere ſe ingerunt ac cõtra doctrinã qua ꝓhibetur iniquã conditionẽ alteri ꝑ alterũ nõ afferri plurimis ex hoc malis emergẽtibꝫ parochialium eccliaꝝ detrahitᷣ honoꝛi: ⁊ cõmodo conſueto. Nos de fratrũ noſtroꝝ ⁊ totius cõcilij aſſenſu ⁊ cõcilio decernimus quẽcunq; in oꝛatoꝛijs: capellis: aut domibus huiuſmodi ſeu in loco minime dedicato ſeu delibato miſſarum ſolennia (dioceſani non obtenta licentia) contra canonum pꝛohibitionem decetero celebꝛantem: ſuſpenſionem a diuinoꝛum celebꝛatione per menſem incurrere ipſo facto. Licentiam ab epiſcopis noſtre pꝛouincie miſſas in locis huiuſmodi non ſacratis conceſſaꝫ celebꝛandi ⁊ in poſterum concedendam perſonis alijs ꝙ magnatibus ſeu nobilibus moꝛam facientibus in locis ab eccleſijs parochialibus notabiliter diſtantibus aut notoꝛie debilibus aut infirmis / irritam decernimus et inanem. Per hoc tamen eccleſiarum pꝛelatis et rectoꝛibus ⁊ canonicis eccliarũ cathedꝛalium vel religioſis nõ intẽdimus derogare / quominus ipſi in oꝛatoꝛijs ſuis ab antiquo cõſtructis miſſas poſſint licite celebꝛare ſicut fieri conſueuit. Sacerdotes inſuper quos i oꝛatoꝛijs regũ ſeu capellis ſeu reginaꝝ anglie aut liberoꝛum ſuoꝛum erectis vel erigendis miſſas celebꝛare contigerit pena pꝛedicta nolumus coartari.

Miſſe in loco pꝛophano celebꝛari nõ debẽt.

¶ Ne inſtituti i beneficijs vel ad ſacros pꝛomoti indebite pꝛo ſuis litteris pꝛegrauentur.

Noua et inſatiabilis cupiditas adinuenit vt pꝛo litteris inſtitutionũ clericoꝛũ ad beneficia eccleſiaſtica admiſſoꝛũ et oꝛdinatoꝛũ: ꝓ lr̃is oꝛdinũ: ꝓ ſcriptuꝛarũ laboꝛe ac ſigillis fiant multotiens exactiones immenſe: id repꝛobante canone dicente ꝙ ſicut non decet epiſcopum manus impoſitionem vendere: ita nec notarium nec miniſtrum eoꝛundẽ nec calamũ nec miniſterium venundare. Archidiaconoꝛum tñ et ſuoꝛũ officialiũ necnõ alioꝛũ clerici certificatoꝛiaꝝ et inquiſitionum litteras ſuper beneficijs vacantibus factas tradere renuũt pꝛeſentatis: niſi pꝛius nimis exceſſiuam ſummam pecunie habeãt pꝛo ſcriptura. Nos hunc abuſuꝫ abolere volentes / pꝛeſentis deliberatione concilij duximus oꝛdinandũ pꝛo ſcriptura litterarum inquiſitionum: inſtitutionũ: vel collationum: et cõmiſſionũ ad inducendũ vel certificatoꝛiaꝝ ipſarũ in beneficijs: nõ vltra. xij. denarios: pꝛo litteris vero cuiuſlibet ſacri oꝛdinis vltra ſex denarios dicti clerici per ſe vel per alios non recipiãt quouiſmodo. Ceterĩq; oꝛdinarij ſuis teneantᷣ miniſtris ſtipendia conſtituere: quibus debent merito contentari. pꝛo ſigillatione litteraꝝ aut mareſcallis ꝓ introitu ſeu ianitoꝛibus hoſtiarijs vel barbitonſoꝛibus epiſcopoꝛũ a clericis minoꝛibus vel maioꝛibus oꝛdinibus decoꝛatis nichil omnino exigi volumus vel perſolui: ne cuiuſuis ſpeciei velaminis ſolutio ꝓ ſigillis litteraꝝ vel introitu ſupꝛadictis in queſtũ dãnabilẽ cõuertat. Et ne temeritas pꝛouiſa remedia violans pꝛetereat impunita. Si contra pꝛemiſſa quicꝙ inueniatur alſ recipiatur ab aliquo / duplũ ſic recepti reddi pꝛecipimus infra menſem. Alioqͥn ex tũc clerici beneficiati receptoꝛum per ipſos inique duplũ reſtituere differentes / ab officio et beneficio nouerint ſe ſuſpenſos. Clerici non beneficiati et laici ingreſſum eccleſie ſibi nouerint interdictuꝫ / quouſq; de duplo ſatiſfactionem impenderint ſoluentibus competentem.

¶ De inductionibus in eccleſijs vel beneficijs faciendis.

Item q2 archidiaconi et eoꝛũ officiales aliiq; miniſtri eccliaſtici nr̃e ꝓuincie poſt collatiõem

beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ vel inſtitutionẽ factaꝫ in ipſis promotos in illis beneficijs ad ſuperioꝛis mandata inducere ac inductiõis litteras certifica toꝛias facere vł cõcedere differũt: niſi prius eis de imoderata ſumma pecunie ſatiſfiat. Sacro ſtatui mus appꝛobãte cõcilio ꝙ q̄ ſic pꝛomotos ad mãda ta ſupioꝛis tenentur inducere pꝛo inductiõe facien da huiuſmodi ſumptibus moderatis videlꝫ ſi ar=chidiaconus inducit. xl. denarios: ac ſuus officia lis inducẽs duos ſolid. pꝛo receptione pꝛo ſigillo: ac ſuoꝝ expenſis pꝛo dicta penitus ſit cõtentus. Ipſi tñ inducẽdo vt pꝛemittitur optione ſeruata an in huiuſmodi pecunie ꝗtitate ſeu in alijs neceſ ſarijs ipſum inductoꝛeꝫ et ſuos voluerit ꝓcurare Si quiddã vero vltra hoc ab inductoꝛib⁹ occaſio ne pꝛemiſſoꝝ recipiãt: vel ſi recipiant quicꝙ am plius ꝓpter inductionẽ faciendam per ipſos: vel ſi inductionũ certificatoꝛias lr̄as facere ⁊ inductis tradere (exquiſitis coloꝛibus) differre illos cõtin=gat indebite: culpabiles in hac parte ſuſpenſionẽ ab officio et ingreſſu eccleſie tam diu incurrere vo lumus ipſo facto donec ꝯtra hec excepta ſoluenti=bus reſtituãt ⁊ leſo culpa ſua ſatiſfaciãt l pmiſſis.

Achidia=
coni ⁊ co
rũ officia
les q̄d ha
bere debẽt
ꝑ inducẽ
do in be=
neficioꝝ
poſſeſſio=
nem.

¶ De elemoſinis faciendis in parochijs eccleſiarum appꝛopꝛiatarum.

IN decimis et ceteris eccleſiarũ rebus diſpẽ=ſandis: cum viris eccleſiaſticis permiſſa ſit facultas: huiuſmodi rerũ cõpendio pauperes ne defraudentur. Sed religioſi noſtre pꝛouincie ap=ꝓpꝛiatas obtinẽtes ſibi eccleſias fructus: redditus. et pꝛouẽtus earũ ſic ſuis cupide nitunt̃ vſibus ap plicare: ꝙ diſpẽſandi dei mlam parochianis ſic ap pꝛopiatarũ: eccleſiarũ ſic regñatis filijs quatinus indigẽtibus quibus tanꝙ ſuis domeſticis natura libus iſtructis exemplo ꝙ extraneis plus tenent̃/ in nullo exhibent nec inter eos curãt querũs opa charitatis. Unde ſic nimis agẽtes auare: decima=rũ ⁊ eccleſiaſticoꝝ iuriũ debitoꝛes nedũ indeuo=tos efficiunt: ſed eoꝝ peruerſos inuaſoꝛes et ꝯſum ptoꝛes turbatoꝛeſꝙ nephandos occaſionaliter in ſtituũt: in ſuarũ pꝛopꝛiarũ et ipſoꝝ grande peri=culum alarũ ⁊ ſcandalũ plurimoꝝ. Uñ ſacri hui⁹ appꝛobatione cõcilij ſtatuimus ꝙ religioſi ꝑdicti bñficia appꝛopꝛiata obtinẽtes eccłiaſtica ſcđm bñ ficioꝝ huiuſmodi facultates annis ſingulis pau peribus parochianis bñficioꝛuꝫ huiuſmodi circa elemoſine ꝗtitatẽ epoꝛum locoꝝ moderandaꝫ ar bitrio per ipſos epos diſtribuere cõpellant̃ ſub pe na ſequeſtrationis fructuũ ⁊ pꝛouentuũ bñficioꝝ huiuſmodi: donec in pmiſſis paruerint cõpetẽter.

Elemoſi
nas face=
re cogũt
religioſi
quãdoꝙ.

¶ De reparationibus eccleſiarũ et clauſuris cimiterioꝛum.

LIcet parochiani eccleſiaruꝫ parochialium ſuarũ naues et tectũ eccłiarũ interius ⁊ ex teri⁹ ipſaꝝꝙ cãpanile altaria ⁊ magnas vitreaſꝙ feneſtras in dictis nauib⁹ exiſtẽtes: et cimiterioꝝ clauſuras de cõſuetudine laudabili in noſtra pꝛo=uincia diutius obtenta facere ac quotiens fuerit neceſſe reparari ſuis ſumptibus teneãtur. Tamẽ religioſi et alij poſſeſſiones aut pꝛedia ſeu reddit⁹ infra fines et limites eccłiarũ huiuſmodi noſtre ꝓ uincie cantuarieñ. obtinẽtes potiſſime degentes extra parochiã eccłiarum ipſarum fabꝛice earũdẽ aut cimiterioꝝ clauſuris et ceteris incũbentibus oneribus a parochianis ſuppoꝛtandis de cõſuetu dine vel de iure cũ eis ꝯtribuere ꝗuis vt plurimũ onera huiuſmodi ſcđm pꝛedioꝝ ac poſſeſſionũ ꝗti tatem in parochijs exiſtentiũ limitẽtur et taxẽtur recuſant iniuſte. Sed religioſi in locis varijs nr̄e ꝓuincie poſſeſſiones et pꝛedia diuerſa l parochijs huiuſmodi eccleſiarũ ꝑ acquiſitiões nouas nrũb et alij extra parochiã degentes occupãt et obtinẽt hijs diebus: adeo vt eoꝝ reliqui parochiani in ip ſarũ eccłiarum degentes onera aut refectionẽ ſeu reparationẽ pꝛemiſſoꝝ eiſdem incũbentia per ſe nequeãt aſpoꝛtare. Uñ domoꝝ dei publicus de=foꝛmatur aſpectus: et earũ ex hijs dehoneſtatibus ſequũtur alia etiã incõmoda manifeſta. Nos igit̃ pꝛeſentis appꝛobatiõe cõcilij duximus ſtatuendũ ꝙ tam religioſi ꝙ alij poſſeſſiones aut pꝛedia ſeu redditus que de reficiendarũ eccleſiarũ ſeu dote nõ extãt in quibuſcũꝙ parochijs nr̄e pꝛouincie obti nentes ſeu in poſterũ habituri in ipſis degẽtes vł alibi ad queuis onera parochianis pꝛedictis l hijs incũbentia de ꝯſuetudine vel de iure que cõſidera tis poſſeſſionũ et reddituũ quãtitatibus Iminent̃ vel imponẽtur eiſdeꝫ cũ ceteris parochianis eccle ſiarum huiuſmodi quotiens opus fuerit cenſuris eccłiaſticis ꝑ locoꝝ oꝛdinarios cõpellantur.

Eccłiarũ
reparatio
ad quos
ſpectat.

¶ Quantũ pꝛo inſinuatione teſtamẽtorum quoꝛũcunꝙ ac calculi et cõpoti ad=miniſtratiõe: in bonis defunctoꝝ acquietantiũ litteris pꝛo laboꝛe recipi debeat ꝑ quẽcunꝙ.

ADeo quoꝛſdam animos tẽpoꝛibus noſtris ſeua cupiditas occupauit ꝙ queſtũ reputã tes pietatẽ nõ curãt quibus ſtudijs ſue cupiditatꝭ ſitim reficiãt: dũ venale id exhibent nephando cõ mercio: gratis impendere qđ deberent. Sane licet bone memoꝛie Simon Mephm in cõſtitutione q̄ incipit Item que locoꝛuꝫ archiepus cantuarieñ. pꝛedeceſſoꝛ noſter pꝛouincialis cõcilij deliberatio ne ſtatuerat ꝙ pꝛo inſinuatiõe teſtamẽti cuiuſuis defuncti cuius bonoꝝ inuentariũ centũ ſolidoꝛuꝫ ſummã nõ excedit nichil penitus exigatur: qꝛ cuꝫ circa teſtamentoꝝ inſinuationes defunctoꝝ quo rum inuẽtarium bonoꝝ dictam ſummã excedunt ſeu circa id qđ pꝛo acquietantijs calculoꝝ vel cõ=potoꝝ adminiſtrationis bonoꝝ concernentium huiuſmodi teſtamentũ quid determinate debeat recipi minime pꝛouidetur: locoꝛuꝫ oꝛdinarij tam pꝛo inſinuationibus ꝙ acquietantiaruꝫ bonis in hac pte ſic imoderate ac exceſſiue pecuniã exigunt ꝙ defunctoꝛum exhauſtis et cõſumptis facultati bus per extoꝛtiones illicitas l pꝛemiſſis decedẽtiũ volũtates vltime etiaꝫ in hijs que relinquũtur in vſus pauperum vel alias pias cauſas de reſiduo nequeunt adimpleri: quoꝝ occaſione laici circa dictos oꝛdinarios veluti cõſumẽtes vel vſurpan=tes que tueri tenẽtur: exaſperantur nõ modicum

nec nõ ꝙ fraudes et ſupſtitioſas inuẽtiones piculo
ſe quotidie prouocãtur. Ut igitur tãte vſurpatio
nis cõtumelia depellatur: ſtatuimus ꝙ pro proba
tione vel approbatione ſeu inſinuatione teſtamẽ
torũ quorũcunqꝫ nichil per epos ſeu oꝛdinarios
alios recipiatur oĩno: per clericos tñ ſcribẽtes in=
ſinuationes huiuſmodi. vj. deñ. dũtaxat recipi p=
mittimus pro laboꝛe. Et ſi inuentariũ bonoꝛum
cuiuſcunqꝫ defuncti in compoto. xxx. ſo. ſummam
reperiat̃ excedere: qđ tñ ad. c. ſolidos minime extẽ
datur pro cõpoto et agendis omibus circa ipſum
acquietãtiarũqꝫ litteris ſeu alijs quibuſcunqꝫ epi
aut oꝛdinarij ſeu deputati ab eis et audientes cõ=
potũ vel miniſtri alij ad cõpotũ huiuſmodi inten
dentes vltra. xij. dena. recipere nõ pꝛeſumãt. Si
vero cẽtũ ſolid. ſummã aut vltra minus tñ vigin
ti lib. hmõi ꝯtineat inuentariũ / perceptione. iij. ſo
lidoꝝ penit⁹ ſit ꝯtẽti. Sed ſi. xx. aut vltra citra tñ
lx. libꝛarũ ſummã habeat vltra quinqꝫ ſolidos ꝓ
laboꝛe litteris ⁊ ſcripturꝭ alijs nõ admittãt. Et ſi
lx. lib. vel vltra minus tamẽ. C. lib. ſummã attin
gat huiuſmodi inuentariũ. x. ſolidos pro pꝛemiſſis
recipiant et nõ vltra. Si vero huiuſmõi inuẽtariũ
C. lib. vel amplius minus tñ ꝙ̃ centũ et quinqua
ginta lib. ſummã cõtineat vltra. xx. ſolid. pro pꝛe
dictis recipere non pꝛeſumant. Sed ſi. c. et. lx. lib.
ſummã vel amplioꝛẽ cõtineat ꝓ ſingulis. l. libꝛis
quas vltra. C. libꝛas cõtinere cõtigerit in eiſdem
oꝛdinarij pro pꝛedictis ſingulis. x. ſolid. cum pꝛe=
dictis. xx. ſolidis recipere valeãt ⁊ nõ vltra. Cleri
cos tñ pro ſingulis acquietantijs et litteris quas
in hac parte ſcribũt vltra pꝛemiſſa vj. denaꝛ. reci
pere pmittimus pro laboꝛe. Si vo quẽꝙ̃ i aliquo
caſuũ pꝛemiſſoꝛũ vltra pꝛetaxatã ſummã quauis
cautela in pecunia numerata ſeu rebus alijs con=
tingat recipere: duplũ eius qđ vltra recipit fabꝛi=
ce eccleſie cathedꝛalis loci infra mẽſem reddere te
neatur. Alioquin ex tunc epiſcopi duplum ipſum
vltra pꝛedictuꝫ tempus reſtituere differentes eſſe
eccleſie ingreſſum ſibi interdictũ: inferioꝛes itaqꝫ
a beneficio ⁊ officio nouerint ſe ſuſpẽſos: quouſqꝫ
de duplo huiuſmodi pꝛedictis eccleſijs cathedꝛali
bus plenariã ſatiſfactionẽ impendãt. In ipſa qui
dem pꝛobatione ſeu inſinuatione teſtamentoꝛum
quoꝛũdam vel poſtea ante miniſtrationis ⁊ cõpo
toꝛum redditiones fideliter factas acquietãtiarũ
littere teſtamẽtoꝛũ executoꝛibus nullatenus cõce
dantur ſub pena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſie
per. vij. menſes: quã cõtra facientes incurrere vo
lumus ipſo facto.

De viſitatione et pꝛocuratione archi=diaconoꝛum et alioꝛũ oꝛdinarioꝛum.

Quamuis lex nature fructuꝫ laboꝛis tribuat
operanti: ſic tñ equitatẽ amplectitur vt nõ
laboꝛantẽ potiſſime circa ea quibus vacare tenet
ex debito non manducare pꝛecipiat negligentem.
Sane nõnulli archidiaconi et alij ſuperioꝛes oꝛdi
narij noſtre pꝛouincie lucris tẽpoꝛalibus inhian=
tes / et que dei ſunt pꝛoijciẽtes a tergo in ſuarũ viſi
tationũ pꝛogreſſibus venationibus et alijs vacã=
tes inſolentijs / ad loca viſitãda multotiens tales
mittãt quoꝛũ exhoꝛtatione ſeu infoꝛmatione cle=
rus ⁊ pplus nõ inſtruit ab eccleſijs quas die viſi=
tatiõis nõ ingrediunt nec inſpiciũt et quibuſcũqꝫ
per ſe vel alios nullaten⁹ viſitatis: necnõ ⁊ a plu
rimis q̃s palios pfũctoꝛie viſitare faciũt vno die
quarũ quelibet ad pcurationẽ vnius diei ꝯſuetaꝫ
pro ipſis archidiaconis et ſuis oꝛdinatis famulis
cõpetẽter ſufficeret a ſingulis eccleſijs rectoꝛibus
ſeu vicarijs coꝛũdem pꝛocurationes ſolitas in pe
cunia cõtra ſanctiones canonicas exigere non foꝛ
midant excogitata et ſupſtitioſa quadam fraude
ſepius viſitaturi eccleſias dies viſitationuꝫ hmõi
faciendarũ pꝛeuenientes in noctibus ipos dies pꝛe
cedentibus rectoꝝ ſeu vicarioꝛũ ad eoꝛũ ſumptus
cũ exceſſiuis ⁊ oneroſis familijs et vecturis moꝛã
tur: ac in craſtino viſitatione impenſa pꝛocuratio
nem plenaꝫ et ſolidam extoꝛquent in pecunia pro
dicta tanꝙ̃ in victualibus minime pꝛocurati etiã
q̃uis licet cũ talibus dicto die pꝛandeãt cuꝫ viſita
tis. Nos pꝛemiſſis tam pro ſubditoꝛum quiete ꝙ̃
excedentiuꝫ ſalute cupiẽtes occurrere / diſtrictius
inhibem⁹ pñtis auctoꝛitate cõcilij ne q̃s pcura
tionẽ rõe viſitatiõis ſoluẽdã exigat: niſi eãdẽ dili
gẽtius impenderit ſcrutatis perſonaliter et inſpe=
ctis per ipſum cum effectu que fuerit indaganda.
Si quis vo plures voluerit vno die viſitare ec=
cleſias pꝛocuratione vnica in victualibus vel pe=
cunia ad quam oẽs et ſingulas ſic die dũtaxat viſita
tas pꝛopoꝛtionabiliter faciat ꝯtribuere pꝛout tra
dunt canones: ſit cõtentus. et ſi nocte pꝛecedente
ſuã viſitationem in quauis eccleſia faciendam ad
ſumptus rectoꝛis ſeu vicarij viſitandi ſeu die viſi
tationis in pꝛandio ſteterit cũ eiſdem: veram eſti
mationẽ huiuſmodi ſumptuũ in pꝛocurationeꝫ ſi
eam i pecuniaa viſitatis licite duxerit exigendaꝫ
cõputare ſeu allocare vel pro ea in toto vel in pte
ſtudeat cõpenſare: ita ꝙ nõ vltra ſũptus huiuſmo
di ſolidam pꝛocurationẽ in pecunia nec amplius
ꝙ̃ deductis eiſdem ſumptibus de pꝛocuratione in
pecunia exſoluenda que ſupererit pꝛeſumat recipe
vel exigere quouiſmodo. Si quis autẽ aliter fece=
rit: donec indebite pcepta reſtituerit / ab ingreſſu
eccleſie nouerit ſe ſuſpenſum. Verũ q2 plures ar=
chidiaconi et alij oꝛdinarij honoꝛis pꝛerogatiua
vel nobilitate generis decoꝛati i ſuis viſitatiõib⁹
incedẽtes familiarũ et vecturarũ ſtatutũ in cano
nibus numerũ excedũt ſic ꝙ pꝛocurãtes i victuali
bus exceſſiue et indebite onerãtur vltra eſtimatio
nẽ pꝛocurationis que in pecunia ſolui ſolet. Nos
viſitatis huiuſmõi an i pecunia ꝙ̃titatis ſolite an
in victualibus eoſdeꝫ voluerint pꝛocurare optio
nẽ reſeruamus. Si viſitata inſuper eccleſia capel
las habuerit depẽdẽtes ab ea: ſtatuimus ꝙ pro ec
cleſie capellarũqꝫ ſuarum huiuſmodi viſitatione
pꝛocuratiõe vnica ⁊ que pro vna eccleſia pꝛeſtari
ſolet in dioceſi cuius eſt eccleſia viſitãtes archidia
coni et alij oꝛdinarij ſint cõtenti ſub pena ſuſpen=
ſionis ab officio et beneficio quã ipſo facto incur=
rant: donec duplũ illius qđ eſt vltra pꝛocurationẽ
huiuſmõi vnicã receperint: fabꝛice ſue eccleſie ſol
uerint cathedꝛalis. Item viſitantes archidiaconi
et alij oꝛdinarij tam in eccleſijs ꝙ̃ in oꝛnamentis

Viſitatores quid a viſitatis exigere poſſint

catū in cimiteriorū clauſuris māſionū domibus
reparātes defectus ipſos ſub pecuniarijs penis ꝑ
cipiunt reparari et a nō parētibus cenſuris extor
quent penas huiuſmodi quibus dicti defectus po
fuerint debite emendari infra ſuas burſas cū tacitu
ra pauperū hijs diebus oppreſſoꝝ inſolite neqter
impregnātes. Cum igitur ne ꝓpter tales exactio
nes aduerſus archidiaconos et alios ordinarios ꝛ
eorū miniſtros detur legalis occaſio malignādi:
nec eccleſiaſticos viros decet q̄ſtibus inhoneſtib⁹
et penalibus anhelare vel ditari. Statuim⁹ ꝙ pe=
ne huiuſmodi quotiens exacte fuerint in repara=
tionē cōuertātur huiuſmodi defectuū reparatoꝝ
ſub pena ſuſpenſionis ab officio quā premiſſa ſidi
ipſis huiuſmodi applicātes donec ſic percepta ad
reparationem dictorum defectuū cum effectu aſſi
gnent incurrere decernimus ipſo facto.

De cōſiſtorijs epiſcoporū et capitulis archidiaconorū et aliorū ordinariorum.

Xceſſis ſubditorum oneribus in eoꝝ quiete
ſuperiores quieſcunt ſuauiter et fouentur in
pace. Sane cōſiderātes ex eo ꝙ quibaꝫ epiſcopoꝝ
archidiaconorū et aliorū ordinariorum officiales
ſua ꝯſiſtoria ſeſſiones et capitula de tribus in tres
vel de quattuor in q̄ttuor ſeptimanas annis ſin=
gulis celebrātes per varia loca ſuaruꝫ iuriſdictio
nū et decanatuum noſtre prouincie illuc frequen
ter quo vite neceſſaria venalitate difficultate obti
nēāt declinātes rectores et vicarios eccleſiarū in
locis in quibus huiuſmodi cōſiſtoria ſeſſiones ſeu
capitula vel vicinis ſimilibus ſumptibus onerāt
exceſſiue ac ſcandali et calūnie materiaꝫ ſuſcitant
eo grauius: ꝙ ſi per rectores et vicarios eccleſiaꝝ
huiuſmodi diebus illis ſplendide nō procurentur
ad votuꝫ / ipſos laboribus vexantes quęſitis colo
ribus et cauſis cōfictis infeſtant grauiter ꝛ mole=
ſtant. Propter que ꝛ alias iniuſtas cauſas preſen
tis ſtatuimus deliberatione concilij ꝙ huiuſmodi
cōſiſtoria ſingula ſeſſiones et capitula in locis iu=
riſdictionū et decanatuū predictorum magis inſi
gnibus vel ſaltē in quibus victualia cōiter valeāt
inueniri venalia celebrent. Neqꝫ officiales et ceteri
ordinariorū miniſtri ſuorum ſumptibus dñorum
tam in celebratione huiuſmōi ꝯſiſtorioꝝ ſeſſionū
et capituloꝝ ꝗ̄ in alijs actibus quos pro ſuis exer
cent dñis faciātq̄ includūt. Citatiōes autē ad cōſi
ſtoria ſeſſiones aut capitula huiuſmodi in alijs lo
cis ꝗ̄ expreſſis ſuperius celebranda et ꝓceſſus quos
in eis cōtigerit in poſterum ipſo iure fieri decreui
mus fore nullos: ac officiales predictos pro ſuorū
dñorum expediendis negocijs ſumptus a dictis
curatis exigentes ſeu ipſos occaſione infeſtantes
eo ab officio et ingreſſu eccl'ie ſuſpenſos volumus
remanere. Item q̄ꝛ epiſcopi archidiaconi ꝛ eoruꝫ
officiales et alij ordinarij eorūq̄ꝫ cōmiſſarij citatio
nes primarias pro correctionibus delinquentiuꝫ
fieri per rectores vicarios ſeu parochiales ſacerdo
tes ipſis frequenter imponitur ꝙ ſup hijs quibus
ſic citatis cōfeſſiones citatorū occultas in foro ani
cis peruerſe reuelant. Quapropter in ipſos ſcan=
daliſantur turpiter et in illis ex tunc parochiani
peccatū renuūt cōfiteri. Statuimus ꝙ huiuſmodi
citationes primarie dictorum ordinarioꝝ auctori
tate fiende per rectores aut alios predictos de cete
ro nō mandentur ſed fiant per officiales decanos
apparitores aut miniſtros alios eorūdem. Si vo
citationes huiuſmodi primarie rectoribus aut vi
carijs ſeu preſbyteris demādentur ipſis ſuper hijs
parere minime teneātur: ſed citatiōes ipſe prima
rie facte per eos ac exinde ſubſecute vel proceſſus
ſint ipſo iure irrite et inanes

De apparitoribus.

Um apparitoruꝫ onerosa multitudine que
nichil habet honeſti ſubditis exceſſiua gra=
namina cumulentur dum archidiaconi locorū in
archidiaconatuū ſuorū ſingulis decanatibus ap=
paritores equites qui in decanatibus huiuſmodi
ſub ſe habentes alios apparitores predictos cum
garcionibus ad malū naturaliter deditis incedē
tes ad ſumptus rectoꝝ ꝛ vicariorū huiuſmodi ad
quos nimis frequenter declināt cuꝫ ipſis diutine
morātur quibus etiā nō cōtenti apparitores pre=
dicti pecunias cū collectas in quattuor anni capitu
lis generalibus faciūt inter eos agnos lanā et ger
bas ſuis temporibus colligendi et nō conferentes
eiſdem per phas et nephas infeſtari procurant et
malicioſe vexari. Unde preſentis approbatiōe cō
cilij ſtatuimus ꝙ ſinguli noſtri ſuffraganei vnum
apparitorē equitē habeāt dūtaxat pro dioceſibus
eorūdeꝫ. locorū vero archidiaconi noſtri ꝓuincie
pro ſuorū archidiaconatuū decanatibus ſingulis
vnū apparitorē nō equitē ſed peditē habeāt tātū
modo incedentē: q̄ cū rectoribus aut eccleſiarū vi
carijs vltra noctē et diē vnicā ſingulis quartenis
in āno ſumptibus non morentur: niſi per eoſdeꝫ
inuitati fuerint ad morandū ſpecialiter. nec in ca
pitulis generalibus collectas in pecunia ſeu alias
de lanis agnis vel alijs rebus faciāt aliquales gra
tes cū eis data fuerint cū gratiarū recipere valeāt
actione. Qꝫ ſi plures cōtra hoc fuerit deputati vel
eorū aliqui premiſſa temere violare ꝓſumpſerint
deputantes eoſdem tamdiu ipſo facto ab officio ꝛ
beneficio ſint ſuſpenſi: donec huiuſmodi amoue=
rint deputatos: quos etiā ab apparitorum officio
ſuſpendimus ipſo facto.

Ne pro peccato notorio in recidiuo cōtinuato diutius ſecunda vice recipiatur pecunia.

Uoniā reus culpaꝫ nō timeſcit aliquā: cui⁹
penā nummis exiſtimat remedium: nec per
huiuſmodi a vicio noxius ſubtrahitur appetitus:
neqꝫ prouincie archidiaconi et eorū officiales ac
eoruꝫ ſuperiores: quidā tñ alij eorum peccāt ſubditi
tam clerici ꝗ̄ laici adulterando fornicādo ſeu alias
notorie excidendo recidiuationes et incorrigibili
ter corporaleꝫ et manifeſtā ī aliorū terrorē penā
debitam ſubeundam pro pecunia indifferenter re
mittūt: adeo ꝙ delinquētes huiuſmodi dicuntur a
multis eoruꝫ criminū cōductores / pecuniaſq̄ꝫ reci
pientes: et imburſantes huiuſmodi eā in vſus vel
pias cauſas alias nō ꝯuertūt: vnde tam inter plu

tales ꝙ inter iudices eccľiaſticos ſuſcitatur graue ſcandalū et malū prouocat exẽplum. Statuimus idcirco pro delicto notorio in recidiuo cõtinuato diutius ſcďa vice non recipiat pecunia quouiſmõ ſub pena reſtitutionis dupli pecunie cõtra hoc recepte infra menſem reſtituentes incurrere ipſo facto. In cõmutationibus etiã penitentiarū corporalium pro pecunia quã abſq; magna et vrgente cã fieri prohibemus a locorū ordinarijs taliter moderetur ꝙ delinquẽtib⁹ penitẽtias corporales graues et publicas imponãt adeo exceſſiuas vt cauſatiue et per obliquum cogant ſuas redimere penitẽtias pecuniaria graui ſumma. Sed cõmutationes huiuſmodi tñ faciende in poſterū videãtur ſic fiant modeſte ꝙ rapax non iudicetur accipiens et dans ipſe nimiū nõ grauet ſub penis ſupius annotatis.

Ne aliquis fatigetur ad purgandū ſe de peccato ſibi obiecto vltra decanatum in quo moratur.

Item licet quis purgari debeat vbi noſcitur infamatus: tñ nře prouincie epiſcoporū archidiaconorū et aliorū ordinariorum officiales / et miniſtri quadã vt apparet excogitata malicia tam clericis ꝗ̃ laicis ſe purgaturos offerẽtibus de impoſitis extra locū iuriſdictionū ſuarū in quib⁹ eos deliquiſſe ſue iuriſdictionis loca remotiora et ruralia vbi nõ reperiũtur victualia ⁊ vite neceſſaria venalia difficultate ad ſe purgandū cū purgatiuorū exceſſiuo numero ſtatuũt prefiniũt et ſic ꝓpter fatigationẽ expenſarū ac producendorū cõpurgatorū ad tam remota loca difficultatẽ redemptionẽ cogãt facere pecuniarū innocẽtes: adeo ꝙ aliqui eorū magis eligunt crimẽ qđ nunꝗ̃ cõmiſerant cõfiteri ⁊ penitẽtiã quã nõ meruere ſubire ꝗ̃ ſe et cõpurgatores ſuos tot laboribus ⁊ ſumptib⁹ fatigare. Propterea ſtatuim⁹ ꝙ de cetero diffamati de criminib⁹ ſeu exceſſibus de eis purgare ſe volentes de vno decanatu in aliũ ſeu ad alia loca ꝗ̃ inſignia ſupius ordinata nullatenus protrahãt. Indicenda vero purgatiõe diffamatis huiuſmõi epi archidiaconi et ceteri ordinarij aut eorum officiales vltra ſex manus pro fornicatione ſeu ſimili crimĩe: pro grauiori ſiquidẽ vt pro adulterio vel maiori vltra .xij. manus cõpurgatorꝫ numerū nõ imponãt ſub pena ſuſpenſionis ab officio quã cõtrafaciẽtes incurrere volum⁹ ipſo facto. Illū inſuper archidiaconorū et ſuorū officialiū aliorũq; ordinariorum deteſtantes abuſum quo a ſacerdotibus in ſuis iuriſdictiõibus celebraturis diuina priuſꝗ̃ id faciãt certã et exceſſiuam ꝗ̃titatẽ pecunie exigũt liberalitatẽ qua ſacerdos huiuſmodi clericos ſua noia inſerentes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionẽ cenſualẽ .vj. deñ. vel circiter illicite cõuertẽtes / ſtatuim⁹ ꝙ de cetero a dictis ſacerdotibus vltra denariũ vnicũ pro quo ipſorū noia regiſtrentur in primis admiſſionibus eorum miniſtri recipere nõ audeant quouiſmodo ſub pena ſuſpenſionis a celebratione diuinorum et ingreſſus eccleſie: quã ꝯtra facientes incurrant quouſq; duplū receptorū huiuſmodi fabrice eccleſie cathedralis locorum perſoluant.

De hijs qui beneficia eccleſiaſtica per alios obtinere nituntur poſſeſſoribus canonice amotis.

Feruẽtis auaricie cultus ſic cupide ſitim conatur reficere voluntatis / vt abiecto cõnis tramite clerici quidã phas ⁊ nephas improbe permiſcẽtes eccleſiaſtica bñficia pſonatus archiepõꝝ epõrum abbatū et aliarū tam eccľiaſticarū ꝗ̃ ſecularium pſonarū de poſſeſſoribus plena et inhumaniter ambientes ea ꝗ̃ temporibus lõge retroactis figmẽtis varijs pretendẽtes vacaſſe: dum tempus taliū cathedraliū vel cõuentualiū eccleſiarū rõne vacationis earū vel terrarū aliarum quarū cuſtodia fuerat penes regẽ ſe ad ipſaꝫ pſentari vel ſibi per ipſm ꝯferri procurãt licet poſt pretenſas vacationes huiuſmodi a diuerſis tantū tẽporibus poſſeſſa fuerint ꝙ vix aut nulla ſit alicuius memoria cauſe vacationis deducte que etiã quãq; falſiſſima et ꝗ̃ nũꝗ̃ ſufficit allegat: quarū occaſione preſentationū ſeu collationū ſi per locoꝝ ordinarios preſentati vel collocati non admittantur huiuſmodi breue regiũ quare admiſit nũcupatū impetrant ꝯtra epos: et eos implicitãt ĩ foro ſeculari vel implacitari procurãt vacationū cauſa nõ ſolũ iuris et facti ſed iuris tãtū: quarū cognitionẽ ſecularis poteſtatis abuſus vſurpat indebite in foro canentes diſtincte ſeculari: bñficiorū huiuſmodi poſſeſſores nõ faciẽtes nec admittẽtes ꝑtes ad litẽ taliter agitatã: nec ordinariorū litteris de ⁊ ſup inſtitutione vel collatione ac inductione factis in beneficijs huiuſmõi fides adhibetur in curia ſeculari. Unde accidit ꝙ epia ⁊ alija quos litiū huiuſmodi nõ afficit nec auget periculū lites ipſas nullo modo vel ſegniter defendentibus pro preſentãte et preſentatis collatore ſeu collatorijs in foro ſeculari ius euincitur patronatus. timoreq; vano executionis talis iudicij cū a foro ſeculari ſcribitur epis ꝙ preſentatos ac collatorios admittãt huiuſmodi quãq; per alios iuris ignaros aliquotiens quibus vices ſuas cõmittũt ⁊ in locū viuẽtiũ poſſeſſoria per ſententiã eccleſiaſticã nõ ãmoti de facto inſtituũt: et in bñficiorū recepta nõ vacantiū poſſeſſionẽ inducunt: qui in vertius intrudũt / ⁊ vicioſos cõſtituunt detentores in aĩarum deceptionẽ multiplicem et poſſeſſorum iuſtorum leſionẽ enormem. Nos igitur abuerſus tante temeritatis exceſſus preſentis concilij prouiſione cupientes occurrere: ſtatuimus ꝙ quicũq; clerici ad dignitates / perſonatus / officia vel prebendas aut alia beneficia eccľiaſtica quecunq; plena et occupata de facto ſe preſentari ſeu ea ſibi cõferri per quẽcũq; de cetero in iſta prouincia procurãtes / ſi directe vel indirecte virtute breuiū quare nõ admiſit vel quare impedit ⁊ cetera an ſimiliū tacito in dictis breuibus de bñficioꝝ poſſeſſionibus et eis vocatis rite nõ ãmouitis cõtra epos ſeu alios in ſeculari curia effectualiter proſequãt: niſi prius de cauſis vacationū pretentarū ad ordinariorū mandata inquiri faciant et poſſeſſores per iudices eccleſiaſticos cõpetẽtes canonice

Bñficia nõ vacantia nullo modo ſũt cõferẽda

primitus amoueri maioris excõicationis ſententiã incurrãt ipſo facto: et tãq̄ ſic excõicati prout ſunt ad bñficia talia nullaten⁹ admittãt ſed inhabiles ad ea eo ipſo ꝑpetuo cenſeãtur. Si vero cõtra hec quiſq̄ in occupato ꝑ aliū beneficio inſtituatur vel admittatur de facto: inſtitutio ſeu admiſſio hmõi iuris effectu careat: et quicūq̄ ſic inſtituēs vel admittens iure ꝓprio vel delegato taliter preſentatū vel collatariū in obtento ꝑ aliū bñficio ipſius poſſeſſore ſufficienti auctoritate in foro eccle ſententia primitus non amoto: ab officio ⁊ beneficio tam diu nouerit ſe ſuſpēſum donec poſſeſſori prio ri reſarciatur (vt cõuenit) omne damnū. Et inſtitutus taliter vel admiſſus ſi ſe in occupato ꝑ aliū bñficio cõtra hec patiat̄ induci: ipſo facto cenſeatur intruſor: et penas intruſionis in conſtitutiõe Othoboni que incipit Amoris prop̄ꝗ: cõtentas: necnõ alias a canonibus et ſanctis patribus inſtitutas ipſo facto incurrat: per premiſſa tñ vel infra ſcripta dignitati regie vel corone in hijs q̄ ad eas ꝑtinent nõ intendimus derogare: ſed ambitionē inſatiabilē clericoꝝ ſupradicta illicite procurãtiū et proſequentiū (vt premittitur) cohibere. nec ordinariorū poteſtati qua beneficia ad ipſorū collationem ſpectantia quouiſmodo de facto occupata illicite nõ de iure ꝯferre poterūt volumus derogare: nec eoꝝ collationes bñficioꝝ admittētes hmõi coartare. ¶ Ceterū ne in foro regis euincenti ius patronatus aduerſus aliū ſua victoria ſit inutilis ſi ſcribat̄ ordinario q̄ admittat preſentatū ab illo qui ius patronatus euicerit ad bñficiū huiuſmõi ſi de iure vacauerit ⁊ de facto nichil obſiſtat canonicū admittat̄ libere huiuſmõi preſentatus. Sed ſi bñficiū predictū nõ vacauerit: illud dño regi vel̄ iuſticiarijs ſuis intimet ordinarius / excuſando ſe q̄ q2 tale bñficiū nõ vacat ad p̄ſens nequit regiuꝫ mandatū adimplere. Preſentatuſq̄ ꝑ euincētes in foro ſeculari contra ordinariū vltra proſequēs ſcripta forma proſecutiõis in foro eccleſie vt premittit̄ facienda ſupradictas ſentētias excõicatõis inhabilitatis et alias penas iuris et cõſtitutionuꝫ editas in hac parte ipſo facto incurrat. Jus vero patronatus euincenti licebit preſentare ſi voluerit ad bñficium huiuſmodi poſſeſſorem vt ſuū ius in poſterū habeat declaratum.

¶ Incipiunt cõſtitutiones domini Jo. de Stratforde Cantuar̄. archiepī edite. Anno domini milleſimo. ccc. xlij. al̄. iij. die mercurij proxima poſt feſtum ſancti Edvvardi regis et martyris in eccleſia ſancti pauli london.

Sponſam chriſti ſacroſctãm eccleſiã priuilegio libertatis celitus decoratã quorūdam ambitiones illicite infeſtarūt Vñ romane eccleſiãꝝ pontifices ac p̄ncipes ſeclares et ſpecialiter reges anglie catholici et illuſtres intra mēoriã reuoluentes quot plagis egyptij fuere ꝑcuſſi eo q̄ populū dei filios iſrael typū gerētes miniſtroꝝ altaris ſeruituti indebite ſubijcere preſumpſerūt. q̄q̄ oppreſſiones et grauamina quibus i anglia libertas eccleſiaſtica depreſſa extitit et calcata oppreſſionū auctoribus nõ profuerunt: ſed ipſis inde potius nõ modicuꝫ prodijt ſue ſalutis periculū et notoriū detrimētū: eccleſiã anglicanã q̄ plurimis libertatum priuilegiorū et immunitatū prerogatiuis ſalubriter dotare curauerūt. Quia tñ ab adoleſcētia flexibilis ad malū ſenſualitas adeo morū ſubuerſionē in clero et in populo ſuſcitauit q̄ nõ ſufficiunt prouiſa remedia vt cohibeãt noxios appetitus et iura eccleſie dei ſetē ac libertatis illius conſeruent illeſa. Nos Johãnes ꝑmiſſione diuina Cãtuarien̄. archiepūs inuocata ſpūs ſancti grã vtile fore preuidimus auctoritate preſentis cõcilij de fratrū et ſuffraganeorum coepiſcoporū noſtre Cãtuarien̄. prouincie cõſilio et aſſenſu circa remedia peruerſis apponenda conatibus: ad vicia extirpanda ac deformata i eccleſia clero et populo reformanda vtiliter formare i ipſa noſtra cantuarien̄. prouincia futuris temporibus obſeruanda.

Natura humana ab adoleſcentia ꝓna eſt ad malum.

¶ De pace eccl̄ie ⁊ regni ãglie ꝯſeruãda.

Superno dei munere iformatus illuſtris rex anglie Edwardus pacem anglicane eccleſie atq̄ regni cupiens firmiter obſeruari: nos et ceteros coepos dicti regni olim litterꝭ ſuis rogauit vt cõmunes moleſtatores ⁊ pacis ſancte eccleſie atq̄ ſue turbatores et violatores felones necnon feloniarū manutentores: falſos iuratores cõſpiratores in aſſiſijs et iuratis corã iuſticiarijs regijs perrãtes ſcienter: falſarū querelarū aſſumptores: manutentores et fautores earuꝫ per quos turbationē et pacis violationē in ipſo regno nõ ambigit̄ procurari: in ſingulis dioceſ. eccleſiaſtica cõpeſcãtur cenſura: ipſos deſiderãs pro ſuis grauibus i hijs exceſſib⁹ maioris excõicatiõis ſentētia inodari ſeu excõicatos publice nunciari. Vñ nos pie mentis dicti regis imitatione laudabili excitati / audaciã perfidorū huiuſmõi cõpeſcere cupientes / oēs malefactores predictos taliter in poſterū in cantuarien̄. prouincia delinquētes ſcienter preſentis auctoritate cõcilij maioris excõicatiõis ſententiã volumus et pronunciamus incurrere ipſo facto: quorū abſolutionē locorū ordinarijs ſeu ſedibus eccleſiarū cathedraliū vacantibus hijs qui iuriſdictionē epiſcopalē exercebūt ibidē / preterq̄ in mortis articulo reſeruamus. Ceteruꝫ vt huiuſmodi delinquentiū facinora eo amplius euitētur quo ipſi delinquētes excõicati ſolennius fuerint nũciati: hoc ſacro prouinciali concilio approbãte precipimus q̄ oēs ⁊ ſinguli malefactores predicti in ſingulis cathedralibus collegiatis et parochialibus eccleſijs nr̄e prouincie ãtedicte prima dñica quadrageſime ac in feſto corporis xp̄i alijſq̄ duobus diebus feſtiuis et ſolēnibus ãnuatim excõicati publice nuncientur in genere / cuꝫ intimatione reſeruationis abſolutionis predicte.

¶ De habitu et honeſtate clericorum.

Exterior habitus mores et cõditiones intrinſecas perſonarū frequēter oſtendit: et licet

clericoꝝ geſtus exemplũ eſſe debeat et infoꝛmatio
laicoꝝ. tñ clericoꝝ abuſus q̃ plus ſolito inualuit
hiis diebus in tõſuris veſtibus ⁊ oꝛnamẽtis equo
rum ac alijs: abominabile ſcandalũ in populo ge
nerauit: dũ eccleſiaſticas dignitates: perſonatus:
p̄bendas honoꝛabiles: et curata bñficia obtinẽ-
tes in ſacris etiã oꝛdinibus cõſtituti coꝛonã (que
regni celeſtis et pfectionis eſt iudiciũ dei) deferre
cõtemnũt et crinibus extenſoꝛum quaſi ad ſcapulas
vtẽtes diſcrimine. velut effeminati militari tñ po
tius q̃ clericali habitu induti: ſupꝛioꝛi. ſ. breui ſeu
curto. notabiliter tamẽ et exceſſiue latis vel lõgis
manicis cubitos nõ tegentibus ſed pendulis crini
bus cũ foꝛura vel ſandalo reuolut; et (vt vulgari
ter dicit) reuerſatis ac capitijs cũ tipetis mire lõ-
gitudinis barbiſq; p̄olixis incedere: ſuiſq; digitis
anulos indifferẽter poꝛtare publice ac zonis ſtipa
tis p̄cioſis mire magnitudinis ſupercingi ⁊ bur
ſis cũ imaginibus et varijs ſculpturis amalatis ⁊
deauratis ad ipſas patenter cũ cultellis ad modũ
gladioꝝ pendẽtibus: caligis etiaȝ rubeis ſcacatis
et viridibus: ſotularibuſq; roſtratis ⁊ inciſis mul
timode: ac croperijs ad ſellas et coꝛnibus ad colla
pendẽtibus: epitogijs aut cloccis furcatis vti pa-
tẽter ad oꝛã contra ſanctiones canonicas temere
nõ verẽtur: adeo q̃ a laicis vix aut nulla patet di-
ſtinctio clericoꝝ: vñ p̄feſſionis et oꝛdinis ſuoꝝ
p̄rogatiua ſuis reddunt demeritis ſe indignos.

Clericoꝝ abuſ⁹ laicos valde ſcandaliʒat.

Nos igitur huiuſmodi erroꝛibus quibus vt plu-
rimi clericoꝝ geſtus tam in magiſtroꝝ et ſchola
riũ vniuerſitatibus noſtre p̄uincie dehoneſtan-
tur q̃ extra obuiare volẽtes. hoc ſacro app̄obãte
cõcilio ſtatuimus ⁊ p̄cipimus q̃ quicũq; obtinẽ
tes beneficia eccleſiaſtica noſtre p̄uincie: in oꝛdi-
nibus ſacris potiſſime cõſtituti: veſtes et tonſurã
clericales deferant ſuo ſtatui cõpetentes. Si qui
autẽ clerici noſtre p̄uincie incedẽtes in ea veſte
ſupioꝛi breui vel ſtricta notabiliter aut ea cũ lon-
gis vel latis exceſſiue manicis cubitos circūquaq;
nõ tegẽtibus ſed pendulis / crinibus intõſis / bar-
biſq; p̄olixis aut anulis ſuis vtantur digitis pu-
blice alij q̃ quibus ratione dignitatis et honoꝛis
hoc cõgruit ſeu in p̄miſſis aut aliquibus p̄miſ
ſoꝝ ſuperius exp̄ſſatis excellerit / niſi infra ſex
mẽſium ſpaciũ a tẽpoꝛe cõmiſſe exceſſus huiuſmo
di moniti ſe coꝛrexerint et effectualiter dictos di-
mittãt erroꝛes eccleſiaſtica habẽtes beneficia poſt
p̄dictoꝝ lapſum ſex menſiũ / ipſo facto ab officio
ſuſpenſionem incurrãt: in qua ſi per tres menſes
perſtiterint: ſuis extũc beneficijs nulla requiſita
monitione alia ſint ipſo iure ſuſpenſi: nec extunc
ꝑ ſuos dioceſanos quibus coꝝ abſolutionẽ p̄ñtis
auctoꝛitate ↄcilij reſeruamus / p̄ius ab huiuſmõi
ſentẽtijs abſoluãtur q̃ quintã partẽ p̄uentuum
vnius anni ſuoꝝ bñficioꝝ eccleſiaſticoꝝ ꝑſoluãt
per dioceſanos eoꝛum in quoꝝ dioceſ. huiuſmõi
bñficia obtinent paupibus in locis beneficioꝛum
ipſoꝛum degẽtibus infra tres mẽſes poſtea fideli-
ter eroganda. Et ſi ſuſpẽſionibus durantibus hu
iuſmodi diuinis ſeu adminiſtrationi dictoꝝ bene
ficioꝝ ſe ingeſſerint vel immiſcuerint ſicut p̄ius: ex
tunc dictis beneficijs ſint eo ipſo p̄uati. Non bñ

ficiati autem clerici publice et cõiter ſe gerẽtes ſi
hijs excelſerint niſi moniti infra ſex menſium ſpa
ciuȝ ſe coꝛrexerint cũ effectu / eo ipſo ſint inhabiles ꝑ
quattuoꝛ mẽſes ad eccleſiaſticũ bñficiũ obtinendũ.
Et p̄terea hec in vniuerſitatibus p̄dictis ſtudio
litteraꝝ vacantes / et p̄o clericis ſe gerẽtes ſi ſe a
p̄miſſis effectualiter nõ abſtineant: ad quoſcũq;
gradus eccleſiaſticos et honoꝛes in ipſis vniuerſi
tatibus ipſo facto reddãtur inhabiles: donec ſuis
moꝛibus atq; geſtu maturitatẽ exhibeãt honeſtis
ſcholaribus cõpetentem: ſaluis penis alijs editis
cõtra huiuſmodi delinquẽtes. P̄ſenti tñ cõſtitu
tione nolumus p̄hibere quin clerici apertis et pa
tentibus ſupertunicis al' mẽſalibus nũcupatis cũ
manicis cõpetẽtibus locis ⁊ tẽpoꝛibus opoꝛtunis
ac etiã itinerãtes p̄o eo dũtaxat tempoꝛe quo per
patriam iter faciunt breues ac ſtrictas veſtes ſibi
aſſumere et illis vti valeãt p̄out eis videbitur ex
pedire. verũ etiã cum fronte libera ceteros redar-
guere nequeãt epi ſi ſeipſos et domeſticos ꝓp̄ios
nõ coꝛrigãt in hac parte. Statuimus q̃ epi noſtre
p̄uincie venuſtatẽ et decentiã in tonſura veſti-
bus et ceter; ſup̄adictis obſeruẽt: ⁊ a ſuis clericis
cõmenſalibus faciãt obſeruari. Ad hec q2 parũ va
leret iura condere niſi eſſent qui ea executioni de-
bite demandarẽt: dicti p̄cipimus auctoꝛitate cõ
cilij vt locoꝝ oꝛdinarij quibus de ſubditoꝝ exceſ
ſibus ſpectat inq̄rere in locis ſue iuriſdictioni ſub
iectis per ſe vel alios ſup hijs annuatim inquirãt
et contra reos in hac parte ↄſtitutionem p̄ſentẽ
obſeruent et diligenti cautela faciant obſeruari.

Iura parũ valẽt ſine executoꝛib⁹

De dimiſſionibus beneficioꝛum eccleſiaſticoꝛum ad firmam.

Licet bone memoꝛie Otho. et Othobonus
quõdam apoſtolice ſedis i anglia legati ſu-
is p̄ohibere cõſtitutionibus curauiſſent ne eccle
laicis vel clericis vltra quinquenniũ tradãtur ad
firmã: quidã tñ excogitato fraudis machinamẽto
nouiter ↄtra eas ac etiam ↄſtitutiones alias / ſuas
eccleſias laicis et q̃nq; mulieribus aut clericis etiã
nõ obtenta dioceſanoꝝ licẽtia dimittũt ad firmã
vt figmẽtis fucata veritas obſubret i inſtrumẽtis
ſup traditione huiuſmõi eccleſiaꝝ laicis ad firmã
confectis nomen clerici cũ noĩe laici contrahentis
inſeri faciunt: licet clericus nolaliter adiectus cõ
trahens nõ exiſtat: p̄fati vero laici p̄textu fir-
marũ huiuſmõi in eccleſiaꝝ ſic dimiſſarũ manſiõi
bus et domibus cũ vxoꝛibus pueris ⁊ familia mo
rant / tabernas in eis publicas faciẽtes et inhone
ſta alia exercẽtes: vnde ſcandala pullulãt et paro
chianoꝝ deuotio ſubtrahit: ac eccleſijs huiuſmõi
circa iura ſua plurimũ defraudatur al's derogat.
Quap̄opter hoc p̄uinciali cõcilio app̄obante
cõſtitutionibus adijciendo p̄dictis ſtatuimus q̃
quotienſcunq; bñficiũ eccleſiaſticũ noſtre p̄uin
cie clerico et laico ex nunc ad firmã dimiſſum fue-
rit: vel inſtrumẽtis ſup firmarũ hmõi dimiſſione
cõfectis nomẽ laici cũ clerici noĩe a modo inſerat
vel clericũ fingatur foꝛe firmariũ cũ non ſit ſeu ſi
laici fructus redditus et p̄uentus dimiſſoꝝ bene
ficioꝛum ad firmã ſuo noĩe colligãt / et eos directe

in vſus ſuos cõuertãt / huiuſmodi cõtractus non teneãt nec ex eis aliquis alteri obligetur: ſed ſic ex nũc bñficia huiuſmodi tradentes et recipiẽtes ad firmã tertie partis prouẽtuũ bñficij ſic dimiſſi vl̃ eſtimationis ipſius ſi ambo ſint ſoluendo cõiter aut tradentem tantum ſi ſoluendo recipiens non extiterit fabrice eccleſie cathe. loci ſoluendum pena plecti / volumus appellatiõe nõis clerici nõ obſtãte. Et q2 religioſi ⁊ alij eccleſiaſtica bñficia noſtre ꝓuincie in proprios vſus tenẽtes / ſe cõſtitutiõibꝰ predictis aſſerũt nõ ligari: preſentis cõcilij approbatiõe ſtatuimus ꝙ ſi ipſi bñficia vel ſuas quas ꝓ tute appropriationũ hmõi in eis decimarũ et prouentuũ ꝑcipiunt portiones ad firmã tradiderint clericis nõ obtenta dioceſanorũ licentia vel laicis quouiſmodo vel alias qualitercũqꝫ cõtra pñtis aut dictarũ cõſtitutionũ tenorem exceſſerit pena predicta de cetero percellantur.

De decimis et oblationibus.

Erroris dãnabilis deuio excecati ſuarũ aĩaꝝ excidia nõ deuitant: dum frugũ ſuarũ decimam gerbarũ ſoluẽtes pro labore metentibus eã minime cõputata nõ abſqꝫ errore calculi pro decima vndecimã ſoluãt gerbã / ꝯtendẽtes ſe mercẽnarijs de frugibus nõ decimatis poſſe pro autũnali labore potiſſime ſoluere ante decimationẽ mercedem / noui teſtamẽti et veteris imperiũ cõtemnentes. Quorũdam etiã laicorũ ſuperſtitioſa malicia nouiter adinuenit ꝙ cuꝫ gerbas aliquas decimales nõ tñ ſignatas pro decimis in ſuis terris dimittũt et ſeruientes virorum eccliaſticoꝝ gerbas aut res alias pro decimis ſic dimiſſas nõie decime abducẽtes et aſportãtes vt i ſceleratores exclamãt: eoſqꝫ arreſtari et attachiari faciũt ſicut fures: ac ipſos et eorũ dños propter aſportationẽ et abductionem decimarũ hm̃õi infeſtant et multipliciter inqetãt. Ipſorũ etiã alij pro eo ꝙ gerbarũ et feni ſeu rerũ aliarũ decime ꝑ ſolũ ducũtur eorũ / viros eccliaſticos ⁊ eorũ miniſtros in foro ſeculari implicitãt et grauibus fatigãt laboribus et expẽſis. Alij preterea vias et itinera in predia et a predijs per que decimas oportet ſeu ipſis cõſueuerũt abduci / difficilia et ꝑ lõgos circuitus remota exhibent: et per ea tantũ decimas ducẽtes ſinũt tranſire ſeu duci vehicula difficulter contra eccleſiaſticaꝫ libertatem. Quidã inſuꝑ gerbas expoſitas et aſſignatas pro decima nõ ꝑmittũt a ſuis terris abduci ꝗdiu illis quicꝙ de bladis remanet eorũdem: ſed ipſas ſcienter tolerant a ſuis et aliorum aĩalibus cõteri et cõſumi. At circa decimarũ preſtationẽ collectionẽ et abductionẽ earũ impedimẽta multimoda inferũt et inferri faciũt ac procurãt: in libertatũ et iuriuꝫ eccleſiaſticorũ violationẽ et preiudicium manifeſtũ / ſuarũqꝫ graue diſpendiũ aĩarũ. Nos igitur ꝑuerſorũ huiuſmodi conatibus et auſibus dãnabilibus ſalutari remedio cupientes occurrere: oẽs et ſingulos ex nunc in premiſſis vel eoruꝫ aliquo in noſtra ꝓuincia excedẽtes / ac illicita ſupradicta vel eorũ aliquod fieri mandãtes ſeu etiã procurãtes: nõie de ſuo facta rata et accepta habẽtes quorũ nephandis machinationibus iuribus ſeu iuri vel ꝯſuetudini approbate ac libertati eccleſiaſtice quicꝙ ſubtrahitur ſeu aliquid iniurie damni vel moleſtie infert̃ ꝯtra eccl̃iaſticã libertatẽ / preſẽtis deliberatione cõcilij pronũciamus vinculo maioris excõicationis inuolui: eorũqꝫ abſolutionẽ dioceſano locorũ (preterꝙ i mortis articulo) ſpecialiter reſeruamus.

De ſilua cedua.

Quamꝙ ex ſoluẽtibꝰ vñ decimas deus frugũ olim abundãtiã et poſſeſſionũ ꝑmiſerit vbertatẽ: dolentes referimus ꝙ nõnulli noſtre prouincie cõtra teſtamenti veteris ac noui doctrinaꝫ / de ſiluis ſuis ceduis et lignis arborũ ceduarũ exciſis in eis citra que minus ꝙ circa fructus agroruꝫ laborib impendũt: decimas deo et eccleſijs quibus debẽtur notorio propter hoc ꝙ ipſas in preteritũ nõ debuerunt ſoluere ꝯtradicũt: qd̃ eſtimãt idcirco licere: q2 legẽ moris de lõga inualuiſſe cõſuetudine arbitrant̃: in dubiũ etiam reuocãtes que ſilua cedua ſit dicenda. Nos igitur aduertẽtes ꝙ ſi ſua portione ſit eccleſia defraudata diutine crimen ꝓpterea nõ minuit̃ ſed auget̃: ac fames et penuria oĩmqꝫ rerum egeſtas opprimũt bene decimas nõ ſoluẽtes: huiuſmõi declaramus promiſſõe cõcilij ſiluã ceduã illã fore que cuiuſcunqꝫ exiſtens generis arborũ in hoc habetur vt cederetur: ⁊ que etiã exciſa rurſus ex ſtipitibus aut radicibꝰ renaſcat̃: ac ex ea decimã vtpote realẽ et predialem baptiſmalibus ſeu matricibus eccleſijs ꝑſoluendaꝫ / nec nõ ſiluarũ poſſeſſores huiuſmodi ad preſtationeꝫ decimarũ ipſorum lignorũ exciſorum in eis ſicut feni ⁊ bladorũ oĩm cenſura eccleſiaſtica fore canonice cõpellendos.

De oblationibus per laicos.

Immoderate temeritatis preſumptio dum nõ ſoluꝫ alienũ cõcupiſcit indebite / ſed manum extendit impudẽter ad vetita: iudicij colũen ſubuertit ⁊ diuinã vindictam vehemẽtius prouocat: quo auſu ſacrilego a laicis irreuerẽter eccliaſticis deputata vſibus cõtractant̃. In multis autẽ partibus noſtre prouincie cõſuetudo qñtum exercuit peſſima corruptela duꝫ oblationes facte in eccleſijs / capellis / ſeu cimiterijs ad altaria cruces imagines ſeu reliquias exiſtentes i eis / per laicos occupãtur illicite: ac in vſus varios ſuo arbitrio cõuertũtur. Cuius prohibitione veteris legis panes oblatos filijs iſrael niſi aaron et filijs eius comedere nõ liceret. Et longe amplius in eccleſia ꝗ ſpũs ſancti gr̃a nõ ſub legis vmbra coruſcat lucidius: diuino intuitu i locis predictis oblata laicis non cõtingent. Unde preſentis deliberatione concilij quoſcũqꝫ laicos oblationes in eccleſijs ſeu capellis aut cuiuſuis earũ portico vel cimiterijs ſeu quocũqꝫ alio loco diuino intuitu in noſtra prouincia factas ſeu faciendas occupãtes ſeu auferẽtes / ſeu diſponẽtes quouiſmodo de ipſis / pretextu etiã cuiuſuis operis cõſuetudis / aliõue colore: niſi de cõſenſu eccleſiaſticaꝝ perſonarum ad quas oblationum huiuſmodi perceptio pertinet: et ex cauſa ſufficienti et licẽtia ꝑ epm̃ loci primitus approbãda: eo ipſo maioris excõicationis ſententiaꝫ decernimus ſubiacere.

151

De teſtamentis nō impediendis.

Statutū bone memorie Bonifacij quōdam archiepī cantuarieñ. predeceſſoris nr̄i circa bona inteſtatorū et aſcriptorū aliorum qꝫ ſeruilis cōditionis hoim vltimas volūtates quod incipit. Ceterū cōtingit etiā a multis in dubiū reuocatū: nouiter recenſentes/ quibuſdā ad illud additis et alijs ab eo ſubtractis ſub vbis infra ſcriptis decernimus ſic in poſterū firmiter obſeruandū. Ceterū cōtingit interdum qꝫ clericis aut laicis diuino iudicio decedētibus inteſtatis: dn̄i feudorū non pmittunt debita defunctorū ſolui de bonis mobilibus eorūdē/ nec in vſus vxorum ſuarū/ liberorū ſuorum et parentū vel aľ pro diſpoſitione ordinariorum bona predicta pro ea portione que ſcdm conſuetudinē patrie defunctos cōtingit pmittunt diſtribui pro eiſdē. Alij inſuper aſcriptitiorū et aliorum ſeruilis conditionis hoim/ necnō ſolutarū et cōiugatarū mulierū ac ſuarꝫ propriarū vxorū vel etiā aliorū impediūt et impedire procurāt factionē liberā teſtamēti et ipſius executionē: et dictorū teſtantiū voluntatē vltimā tam contra iura qꝫ cōſuetudines eccleſie anglicane hactenus approbatas in diuine maieſtatis offenſam et leſionē iuris eccleſie euidentem. Unde nos preſentis deliberatione cōcilij oēs et ſingulos in hijs vel eorum aliquo de cetero delinquētes/ maioris excōicationis ſentētia fore decernimus inodatos. Teſtamentis inſup corā ordinarijs locorꝫ ad quos pertinet probatis et approbatis/ huiuſmōi teſtamētorꝫ probatio et approbatio niſi ratione laicalis feudi ſi id in teſtamēto legari cōtigerit nullatenus in laicis retractatur nec impediatur clerici vel laici aut cuiuſuis cōditionis hoies ſeu impediri procurēt quo minus teſtamēta et volūtates vltime defunctorū procedant/ et cōſequātur effectū in hijs que legari poſſunt de cōſuetudine vel de iure. Si qui vero cōtra hec ſciēter venire preſumpſerint in futurū/ ſciāt ſe preſentis auctoritate cōcilij maioris excōicationis ſentētia eſſe inuolutos: ac cōtra nos et alios in premiſſis nequiter excedētes tanqꝫ cōtra violatores et perturbatores eccleſiaſticarum libertatum gladium ſpiritalē decernimus exercendum. Inhibemus etiā ne cuiqꝫ executori teſtamēti cuiuſcūqꝫ adminiſtrare permittatur de bonis aliquib⁹ teſtatoris/ niſi prius fiat de dictis bonis fidele inuētariū ſumptibus funerarijs circa cōfectionē inuētarij huius apponēdi dūtaxat exceptis. Inuētariū vero huiuſmodi locorū ordinarijs tradi volumus infra tēpus eorū arbitrio moderandū. Et poſtqꝫ corā ordinar. iuxta morē probatū fuerit teſtamētū/ nō cōmittatur aliquibus in bonis huiuſmōi executio ſeu adminiſtratio: niſi talibus quibus debitam adminiſtrationis ſue poſſunt et ſi oporteat ſufficiēter caueāt et promittāt fideliter reddere rationē: qui ſup hoc per locorū ordinarios fuerint cōgrue requiſiti. ¶ Item ſtatuimus preſentis auctoritate cōcilij ne aliqui religioſi cuiuſcunqꝫ profeſſionis exiſtant ſint executores teſtamentorum niſi ſibi de ordinar. voluntate et licētia cōcedatur. Et qꝫ de portione cōtingente defunctū eccleſia parochialis ius percipiat cōſuetū. Statuimus preterea qꝫ nullus executor aliqd ſibi applicet vel appropriet de bonis defuncti cuius teſtamētū exequitur titulo emptiōis vel aliter: niſi qđ ſibi fuerit a teſtatore donatū inter viuos vel in ſuo teſtamēto ſeu vltima voluntate relictum: aut qđ pro ipſius executoris labore ordinarij arbitrio fuerit ordinatum: vel ſi quid ſibi fuerit debitum a defuncto: aut pro moderatis ſue adminiſtrationis expenſis ſub pena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccļie quā cōtra facientes incurrere volumus ipſo facto. cuius abſolutionē nō obtineāt/ donec applicata vel appropriata ſic indebite reſtituerint: et eccleſie cathedralis fabrice cuius defunctus erat ſubditus duplum ſic appropriatorū vel applicatorū ſibi ipſis ſoluerint de proprijs ſuis bonis. Omnia vero et ſingula ſupradicta mandamus p ſingulas eccleſias nr̄e Cantuarieñ. prouincie bina vice annuatim ſolenniter publicari.

De teſtamētis clericorū et bonis inteſtatorum.

Ita quorūdam eccleſiaſticorꝫ iudicū noſtre prouincie interiores oculos damnande ambitionis improbitas excecauit qꝫ executores teſta- Ambitio excecat.
mentorū clericorū bñficiatorum et aliorum cuiuſcunqꝫ conditionis hoim decedentium de bonis ad huiuſmodi teſtamēta ſpectātibus iuxta teſtantiū arbitriū prout legalis et canonica ſanxit auctoritas/ diſponere nō pmittant: ſed ſic teſtantiū et ab inteſtato deſcendētiū bona mobilia in ſuis iuriſdi- Bona clericorū in quos vſ⁹ conuerti debent.
ctiōibus habētiū tēpore mortis ſue que poſt ſolutionē debitorū in pias cauſas de iure cōuerti deberent: vſurpāt indebite ſibi ipſis et creditoribus excluſis ea quoqꝫ diſtribuunt ſicut volunt: populuſqꝫ intuentes dum egritudinibus fatigant in eccļiarꝫ fraudem ſeu damnū ſuorum creditorū liberorum et ſuarum vxorū qui et que tam de iure qꝫ de conſuetudine quotā dictorū bonorū habere deberent ſua bona dū adhuc viuunt multotiens alienant. et ſic creditores et alij ſupradicti debitis ſibi carēt nō abſqꝫ grauibus periculis aiarū. Propter que ſtatuimus qꝫ epī et alij inferiores iudices nr̄e prouincie de bonis clericorum bñficiatorum quos teſtari poſſe cōſtat de conſuetudine regni anglie ſeu aliorū teſtantiū quorūcunqꝫ/ preterqꝫ in caſibus expreſſe permiſſis quouis queſito colore ſe nullatenus intromittant: ſed executores teſtamētorū ipſorū pmittāt libere diſponere de eiſdem: nec ab inteſtato decedētiū ſolutis debitis eorūdē bona que ſuperunt in pias cauſas et perſonis decedētiū cōſanguineis ſeruitoribus et propinquis ſeu aliorum pro defunctorum aiarum ſalute diſtribuant et conuertāt. nichil inde ſibi retento. niſi forſitan aliquid rōnabile pro ipſorum ordinariorū labore fuerit retinendū. ſub pena ſuſpēſiōis ab ingreſſu eccleſie quā eccļiaſticos iudices faciētes cōtrarium incurrere volumus ipſo facto: donec de premiſſis ſatiſfecerint competenter.

De languidis in extremis ſua bona i fraudem alienantibus.

Morbis dolore cōcutimur intuentes qꝫ in noſtra prouincia malicia hoim excreſcēte peſ=

ſima coꝛruptela noviter inoleuit du3 eccleſiarum pꝛelati et bñficiati clerici aliiq; nõnulli laici moꝛtis vicine cõiecturã veriſimilẽ obtinẽtes vniuerſa bona ſua ſeu quotã eoꝛum tam notabile3 donare inter viuos ſeu aliter alienare pꝛeſumunt adeo ꝙ uedũ eccleſie ad quarũ ſeu cancelloꝛũ libꝛoꝛum vel oꝛnamẽtoꝛum earum reparationẽ dum viuebant erant obligati ſuis excludũtur remediis. ſed rex et creditoꝛes aliꝗ quib⁹ ſic alienãtes efficaciter tenebantur ſuis iuribus vxoꝛeſq; et liberi cõiugatoꝛu3 ſuis poꝛtionibus de cõſuetudine vel de iure ipſis debitis irrecuperabiliter defraudantur. Nõnulliq; aſſiſtentes languẽtibus in extremis huiuſmodi alienationes fieri cõſuluerunt ⁊ temere pꝛocurarunt: ipſoſq; languẽtes cõſiliis et ſuaſionib⁹ peruerſis a volũtate teſtandi nequiter auerterũt ex quibus impediri teſtamẽti liberam factionẽ et eccleſias et ceteros ſupꝛadictos ſuo iure nõ ambigitur malicioſe pꝛiuari. Unde pꝛeſentis deliberatione cõcilii oẽs et ſingulos in noſtra ꝓuincia donãtes ſeu alienãtes taliter bona ſua malicia / ſiue fraude ac huiuſmodi malicie ſiue fraudis cõſcios recipiẽtes ſic alienata in eos et ad hoc dantes conſilium / auxiliu3 / vel fauoꝛẽ maioꝛis excõicatiõis ſentẽtiã incurrere volumus ipſo facto. Donãtes inſuper et ſua bona in ipſa ꝓuincia taliter alienãtes pꝛopter ſua3 grauitatem exceſſus nõ obſtante quacũq; abſolutione impenſa a pꝛedicta ſentẽtia eccl'iaſtica careant ſepultura. Ceterũ ne pꝛobationis fraudis vel malicie in hac parte difficultas ꝓuiſionẽ pꝛeſentem reddat inutilẽ quotiens aliqui bona ſua oĩa inter viuos quouis titulo alienãt ſeu in quãtitate tam notabili ꝙ appareat de reſiduo eccleſiis vel creditoꝛibus aliis de ſuis debitis: vxoꝛibus et liberis de ſuis poꝛtionib⁹ ſupꝛadictis nõ poſſe ſatiſfieri ſicut decet alienatio huiuſmodi per maliciã ſiue fraude3 eoipſo cenſeatur inualida malicie ſiue fraudis pꝛobatione vlterioꝛi minime requiſita.

De vigiliis in exequiis moꝛtuoꝛum.

Quia ſepe quod credebat cõiectura pꝛodeſſe experimento inutile reperitur idcirco quod tradit obſeruantia generalis opinione pꝛobabili vtile reputans et poſtea tendit ad noxam: rõnabilem immutationẽ admittit. Sane fideliũ ſeruare deuotio cõſueuit: vt obeũtibus hoĩbus vel mulieribus ante coꝛpoꝛum ſepulturam nocturne agerẽtur vigilie in pꝛiuatis quoq; domibus ꝓ defunctis vt illuc cõuenientes ⁊ vigilãtes fideles deuotis pꝛecibus dño fuſis intercederent pꝛo eiſdem: inimici tñ latentis inſidiis qd ſalubꝛiter cuſtodiuit antiq̃tas ſupſticioſo erroꝛe adeo in ſcurrilitatẽ nequiter eſt cõuerſum vt in vigiliis moꝛtuoꝛu3 huiuſmodi neglectis oꝛonibus illuc cõuenticule ineantur illicite atq; fede. vñ adulteria / foꝛnicatiões / et furta ſequũtur et alia perpetrãtur caſualiter multa mala. Quia ſiquidẽ moꝛbus iſte quaſi cõis inualuit eidem adhibendo medelam. Statuimus ꝙ in nr̃a pꝛouincia pactis a viris eccl'iaſticis moꝛtuoꝛũ memoꝛiis nulli in pꝛiuatis domibus in quibus moꝛtuoꝛũ coꝛpoꝛa vſq; ad ſepulturã requieſcunt frequẽter de cetero excipientur ad cõſuetas populares nocturnas vigilias peragendas defunctoꝛum amicis et hiis qui pſalteria foꝛſan dicere ꝓ defunctis voluerint dũtaxat exceptis: ſub pena excõicationis maioꝛis quã ꝯtra pꝛemiſſa vigiliã faciẽtes, et receptatoꝛes taliter vigilantiũ non immerito potuerint foꝛmidare.

De celebꝛãtibus mr̃imonia clandeſtina in eccleſiis oꝛatoꝛiis vel capellis.

Humana cõcupiſcentia ſemꝑ ad malũ pꝛocliua qd eſt pꝛohibitũ frequẽter ardentius appetit ꝙ qd licet. vnde perſone varie que ꝓpter cõſanguinitatẽ vel affinitatẽ ſeu alia impedimenta matrimonialiter de iure nequeãt copulari multotiẽs deſiderãt / id de facto vt ſub matrimonii ficti velamine poſſint carnis operã pernicioſam et illicitam libidinis adimplere qui ſua ſcientes impedimẽta nota foꝛe in parochiis quibus degẽt. Quia parochianos pꝛeſbyteros ꝓpter huiuſmodi impedimẽta notoꝛia ſeu famã impedimẽti vehementẽ ad ſolẽnizandu3 matrimoniũ inter tales paratos nõ inueniunt ad loca remota et pꝛecipue ad ciuitates et municipia populoſa in quibus pꝛemiſſoꝛũ nõ habetur noticia transferunt ſe ad tẽpus et illic quandoq; bannis publice nõ editis nec hoꝛis nec tẽpoꝛibus opoꝛtunis aliquotiẽs in eccleſiis aliquã in capellis ſeu oꝛatoꝛiis matrimoniũ inter ipſos de facto ſolẽnizari pꝛocurãt et ibidem moꝛantes ſeu ad partes pꝛopꝛias poſtea redeũtes et ad inuicem cohabitãtes vt cõiuges: q2 locoꝛũ oꝛdinarii et populares alii pꝛe timoꝛe vexationũ ⁊ ſumptuu3 illos ſuꝑ illicita copula nolũt aut nõ audent impetere ſeu eoꝛũ denũciando crimina pꝛopalare illicite remanẽt adinuicem copulati in ſuarum aiarum interitum. Nos igitur hoc frequens vicium extirpare volẽtes pñtis auctoꝛitate cõcilii ſtatuimus ꝙ ex nunc matrimonia ꝯtrahentes et ea inter ſe ſolẽnizari faciẽtes huiuſmodi impedimẽta ſcientes aut ſuſpicionẽ habẽtes veriſimilẽ eoꝛũdem ſacerdotes qui ſolẽnizationes matrimonioꝛũ pꝛohibitoꝛũ hmõi ſeu etiã licitoꝝ al' alioꝛũ: inter tñ alios ꝙ ſuos parochianos in poſterũ facientes ſcienter dioceſanoꝛũ vel curatoꝛu3 cõtrahentiũ ſuper hoc licentia nõ obtenta: clãdeſtina etiam matrimonia in eccl'iis / oꝛatoꝛiis / vel capellis ſolẽnizari vi vel metu in poſterũ faciẽtes ac matrimonioꝛũ pꝛedictoꝛũ huiuſmodi ſolẽnizationi intereſſentes cõſcii pꝛemiſſoꝛũ maioꝛis excõicationis incurrãt ſentẽtiam ipſo facto. Et ꝙ quater in annis ſingulis in genere excõicati publice nuncientur: peniſq; aliis ꝯtra celebꝛãtes matrimonia bãnis non editis vel aliis clãdeſtine ſtatutis a iure nichilominus arceãtur. Sane q2 cõſtitutio Symonis quõdã Cantuarieñ. archiepĩ pꝛedeceſſoꝛis noſtri pꝛimi que incipit. Quia ex cõtractibus iuxta verboꝝ ſuoꝛu3 coꝛticẽ opinione multoꝝ in ſui fine videtur dubia ſeu obſcura ipſam ꝯſtitutionẽ reddere pꝛo futuro cupiẽtes indubiam eam ſic intelligenda3 foꝛe hoc appꝛobãte cõcilio declaramus. ꝙ quiuis ſacerdos ſecularis vel regularis qui ſolẽnizatiõi mr̃imonii

Conſtitutio Simonis meꝑham.

extra paroch. eccleſiã vel capellã habentẽ iura parochialia ſibi cõpetentia ab antiquo intereſſe preſumpſerit / penã in ea latã ſubeat ipſo facto.

De impedientibus iuriſdictionẽ eccleſiaſticam.

Scribit nouitate peruerſa ꝙ tũ eccleſiarum prelati de morũ diſciplina peccatis et exceſſibus ſubditoꝝ nitũtur inquirere: magnates et potentatus alij ſeculares officia impedire molientes eorũ: inhibent laicis ipſorum tenẽtibus aut natiuis ne ad ordinarioꝝ citatiões pro ſuorũ criminũ vel exceſſuũ correctionibus canonice ſubeundis: quorũ correctio ⁊ punitio ad ipſos ordinarios noſcitur pertinere de cõſuetudine vel de iure: aut pro teſtamentorũ probationibus / approbationibus / inſinuationibus / aut calculis de bonis defunctoꝝ adminiſtratis per eos ſeu cõpotis et alijs teſtamẽtarijs iuribus extra locũ ſui dñij veniãt vel cõpareant corã eis. Et ne in locis ſui dñij per prelatos exerceãtur ꝑmiſſa impediũt et procurãt nequiter impediri / ſibiq; ſup hijs iuriſdictionẽ eccl'iaſticã exercẽtes et ſuis ſubditis et p eorũ culpis et exceſſibus penitentias corporales ſeu pecuniarias imponẽtes / ac ipſos facere cogentes eaſdem ſicut ordinare ipſis licet: aut penitẽtijs corporalibus iuxta modum exceſſuũ ſuorũ impoſitis redemptiões pecuniarias prout iuſte poterunt admittentes de et ſup extorſionibus exceſſiuis indictãt: ſicq; indictatos attachiãt et incarcerãt: ac ſup hijs in foro ſeculari eos ſibi reſpondere cõpellũt. quibus multas pecuniarias ea occaſione in dicto foro ſeculari imponi procurant / et faciunt indebite pro libito voluntatis. frequẽter etiã multi cũ turmis ⁊ ſtrepitu ad iudicia cõcurrunt eccl'iaſtica. ac iudices litigantesq; ſeu facientes habentes ibidem alia expedire grauiter ſic interrent ꝙ eccl'iaſtica cõfunditur iuriſdictio / et opprobrioſe officiũ ꝑlatorũ ſuſpẽdit et nequiter impeditur: ac in culpã facile homines corruẽtes dum pena nõ reprimit tranſgreſſores / impunitatẽ ſibi penalẽ nutriũt: et antiqui hoſtis inſidijs leuem aditum preparent et frequentem. Alij ſiquidem multos pro eo ꝙ cauſas et negocia in foro eccleſiaſtico de iure vel cõſuetudine pertractanda ibidem cõtra aduerſarios ſuos mouẽt / nec nõ aduocatos poſtulãtes pro eis et procuratores aliosq; miniſtros ⁊ eccleſiaſticos iudices cognoſcẽtes ſuper hiis indictari / attachiari / carceriq; mancipari. et aliis in foro ſeculari multipliciter fatigari faciũt ⁊ procurant: ſuiſq; tenentibus et alijs ad forum eccleſiaſticũ pro cauſis ſeu negocijs in ipſo de conſuetudine vel de iure tractandis recurrentibus ſic non deſiſtant: et in foro ſeculari ſuper hijs litigẽt: imponũt ſepiſſime graues mulctas. ipſoſq; affligunt et verant illiſe multimodis laboribus et expenſis. Alij vero ipſos iuriſdictionem ſuam in ciuitatibus ſeu locis alijs eis ſubditis debite exercere volentes et ſuper hijs que ſpectant notorie ad eoſdem ſeu exercitio iuriſdictionis eccleſiaſtice mandata ſua licita et canonica deſtinãtes / executiones eorum debite faciendas impediũt et impedire procurant iniuſte: ac nũcios mandata huiuſmodi deferentes et facere debite iuſtas executiões volẽtes / capere verberare ⁊ male ꝑtractare iniurioſe preſumunt. Quidam etiam dñi temporales et eoꝝ balliui bona decedentium ab inteſtato in ſuis diſtrictibus ad ipſos dños pretendentes fore ꝙuis erronee deuoluta / ne p ordiarios bona huiuſmõi pro debitorũ ſolutione ſic decedentiũ: ac in alios pios vſus pro ipſorum animarũ ſalute cõuertanẽ vtiliter prout conſenſu regio et magnatum regni anglie tanꝙ pro iure eccleſiaſtico et libertatuz ab olim extitit ordinatuz / impediunt in derogationẽ eccleſiaſtice libertatis iuriſq; et iuriſdictiõis eccleſiaſticorũ impedimentum et leſionem enormem. Nos igitur preſentis deliberatiõe concilij omnes et ſingulos in premiſſis vel eorũ aliquibus delinquentes ſeu premiſſa vel eorum aliqua facientes: conſenſum ad ea dantes conſiliũ / auxilium vel fauorem: aut ea vel eorum aliqua in ſuis facta negocijs ſeu noĩbus eorum rata vel accepta habentes: hoc ſacro approbante concilio proſiciamus maioris excõicationis ſententia inodari: quorum abſolutionem dioceſanis locorum ſpecialiter reſeruamus. Et delinquẽtes huiuſmodi quater annis ſingulis in cunctis eccleſijs paroch. noſtre prouincie excõicatos in genere precipimus publice nũciari.

Iuriſdictio eccleſiaſtica q̄uq; p ꝑncipeſ multipliciter violatur.

De excõicatis incarceratis ſine prelato eccleſie deliberatis.

Seculi principes poteſtatem recipiẽtes a deo qđ eccleſie ſacerdotum ſuperborum ceruicibus imponere nequeũt: ſolent ab ipſis terrore diſcipline ſue poteſtatis gladio extorquere. Unde veneranda tradit antiquitas ꝙ ſi excõmunicati humilitatis gratiam et reconciliationis affectum aĩo indurato arrogãter abijciant / inuocata regia poteſtate in auxilium: tenetur ex debito rigore ſerenitatis rebelles huiuſmodi cõpeſcere cuſtodia carcerali. Sed contingit interdum ꝙ excõmunicatis etiam pro manifeſtis offenſis ad ſignificationem prelatorum prout conſuetũdo regni anglie obtinet: captis et carceri mancipatis per breue regiuz demandatur epiſcopis ꝙ ſi ſic capti de ſtando iuri cautionem exhibeant / ipſos a quibus detinentur carceribus faciant liberari. Alioquin ſi epiſcopi hoc non faciant ſicut ante debitam ſatiſfactionez non poſſunt nec de iure tenentur: vicecomitibus aliud breue dirigitur ꝙ cautione huiuſmõi ab incarceratis accepta ipſos deliberẽt indebite. Suggeſto inſuper regie curie licet minus veraciter pro tali excõmunicato incarcerato ꝙ ipſe paratus eſt mandatis eccleſie obedire: mandatur vicecomitibus: vt incarceratuz huiuſmõi (excõmunicantiũ vel partium ad quarum inſtantiam excõmunicatur nõ habita mẽtione) a carcere liberent et dimittant. Ac quandoq; (vt prius) ſuggeſto vt excõicati incarcerati pro tali cauſa que ad forum eccleſie non ꝑtinet excõicatione nodanẽ datur vicecomitibus in ꝑceptis ꝙ ſi pro cauſa huiuſmodi ⁊ nõ alia excõicati ⁊ icarcerati fuerint: ipſos curẽt celeriter

liberare: nec proceſſib⁹ iudiciũ eccl'iaſticoꝝ ſup cauſa
excõicationis huiuſmõi fides aliqua adhibeã: ſed
ſic excõicati ſupraſcriptis caſibus ad mandata et
precepta huiuſmõi indebite liberãtur. ꝓpter que
eccleſiaſticorũ iudiciũ confundiẽ officiũ dum laici
claue poteſtatis et ſcientia penitus deſtituti quos
Juriſdi= ſic tenet obſequendi neceſſitas ꝙ de hijs que ad iu
ctio eccle riſdictionẽ eccleſiaſticã pertinẽt ipſis cognoſcẽdi
ſiaſtica p vel imperandi ꝓhibeã auctoritas: falcẽ in meſſeʒ
laicos ex= mittitur imittere alienã: excõicatorũq ſic ⁊ libera
erceri nõ toruʒ indebite cõione nephanda tam vicecomites
debet. et balliui liberãtes eoſdẽ ꝙ ceteri ꝑpſates variiq
fideles cõicantes cũ liberatis excõicatis hmõi pe=
ſtifere maculantur / et aiarũ grauia inde pericula
cumulãtur. Cõtra que zelãtes ſtatuimus ꝙ excõi=
cati captiui in noſtra prouincia ſic exeũtes a carce
re cõtra cõſuetudines ⁊ libertates eccleſie anglica
ne: ad ipſoruʒ maiorẽ cõfuſionẽ et ruborẽ ſolẽni
ter i locis iſignibus pulſatis campanis / candelis
accenſis excõicati publice nũciẽt ac ipſis cõmer
ciũ ad corum cõmodum ⁊ fideliũ cõmunio inhi
beatur / olno cõicantes cuʒ eiſdem illicite cenſura
eccleſiaſtica ſine dilatu acriter puniãtur.

De herbis et arboribus in cimiterijs creſcentibus.

Quia diuinis et ſeculi legibus prohibetur ne
de rebus eccleſiaruʒ diſponendi laicis ſit fa
cultas: vſurpationis illius cõtumelia longe noſci
tur depellenda / qua quidẽ noſtre prouincie eccle=
ſiarũ ꝑochiani ſue poteſtatis ignorãtes terminos
limitatos ſeu arrogãter potius nõ ſeruãtes / arbo
res ac herbas in eccleſiarũ ac capellarũ noſtre pro
uincie cimiterijs creſcentes ſue voluntatis arbitrio
arbores i proſternẽtes / ac etiã euellẽtes ſeu metẽtes preter
cimiterijſ et cõtra voluntatem rectorum aut vicariorum ec
creſcenti= cleſiarũ et capellaruʒ hmõi ſeu cuſtodũ deputato
b⁹ ad q̃s rum per ipſos / eas ſuis aut eccleſiarũ aut alioruʒ
ſpectant. vſibus auſu ſacrilego applicare noſcuntur. vnde
aiarum pericula contentiones ⁊ ſcandala grauia
inter eccleſiaꝝ prelatos et parochianos coꝝ quaſi
quotidie ſuſcitanẽ Preſentis cõcilij deliberatione
declaramus temerarios preſumptores huiuſmõi
maiorum excõicationũ ſentẽtijs latis tam in cõſti.
Othoboni quõdaʒ apoſtolice ſedis in anglia lega
ti ꝙ in cõſilio Oxon. cõtra violatores eccleſiaſtice
libertatis exiſtere inuolutos: quos propter vſurpa
tionem in hijs de cetero factã illicite excõicatos fo
re precipimus rite ⁊ canonice publice nũciari per
rectores ⁊ vicarios qui eccleſias ſuas offenſas ſen
ſerint ex premiſſis ac vſurpatores ꝑdictos in coꝝ
confuſionem et ruborem a cõione fidelium decer=
nimus repellendos: donec pro ꝑmiſſis effectualem
emendam offerant et fecerint cõpetenter.

De violatione ſequeſtri.

Requens peruerſoꝝ audacia erigens rebel
lionis ceruicẽ epõrum vel vicariorũ ſuorũ
generaliũ: aut offici. ſuorũ pricipaẽ. ſequeſtratiõe
ex cauſis iuſtis et veris in bonis eccleſiaſticis vel
alijs in caſibus a iure permiſſis interpoſita legitie
calcata reuerẽtia iniuſte violare preſumũt. adeo
ꝙ corũ precepta canonica illicite cõtemnũtur. Ut
igitur taliter delinquẽtes a ſuis exceſſibus arceãn
tur: preſentis ſtatuimus deliberatiõe cõcilij ꝙ in
noſtra prouincia violatores huiuſmodi ſequeſtra
torum poſt et cõtra publicationẽ coꝝ palã factã in
locis quibus bona ſic ſequeſtrata cõſiſtant / maio
ris excõicationis ſentẽtiam incurrant ipſo facto.
Si tamen a ſequeſtro fuerit appellatũ: et appella
tio legitime ꝓſecuta / ea pẽdẽte poſſeſſores bonoꝝ
ſequeſtratorũ et alij libere et ipune vtanẽ eiſdeʒ.

De impetrãtibus et doloſe proſequẽtibus breue regium vt ſuos aduerſarios attachiari faciant ſeu procurent.

Jerſi inaleſcẽs malicia qua mũd⁹ i deterio=
ra iugiter labitur hoim mẽtes in aptã facit
nequiciã proſilire: vnde nr̃e ꝓuincie nõnulli alijs
malignari conãtes breuia regia de cõputo ſeu de
trãſgreſſiõe vel alia cõtra illos q̃bus nocere deſide
rãt ad extneos comitatus in q̃bus ſui nunq̃ fuerũt
aduerſarij nec cõtraxerũt vel deliq̃rũt. ibidẽ / bona
ve adminiſtrarũt ſibi cuiuſcũq fraudulẽt et mali
cioſe impetrare ꝑſumũt: et adeo cõtra eos ignoran
tes clam ꝓſequũtur in illis ꝙ adiegãtur vel foris
bãniſitur a regno. vñ cũ proceſſus et ſẽtẽtie cõtra
ignorãtes et taliter indefenſos habiti a iure meri=
to reprobẽtur: nec ſit malicijs holm indulgendũ.
Statuimus vt quicũq clerici vel laici in nr̃a pro
uincia taliter ſubreptitie fraudulẽter et malicioſe
de cetero vt ꝑmittitur īpetrãtes et ꝓſequẽtes / p=
curãtes ſeu ad ea impendẽtes ſciẽter cõſiliũ cõſen
ſum auxiliũ vel fauorẽ / aut ea rata habẽtes noie
ſuo facta / maioris excõicatiõis incurrant ſẽtẽtiã
ipſo facto.

De publicatiõe cõſtitutionũ facienda.

Uius autẽ cõcilij conſtitutiones et prouiſa
remedia precipimus in noſtra cantuarien̄.
prouincia futuris temporibus inuiolabiliter obſer
uari. Mandantes noſtris coepiſcopis et ſuffraga=
neis vniuerſis / vt ipſas conſtitutiones per ſe vel
alios vt ius exigit publicent et faciant publicari:
ac in publicam noticiam deduci / ad vtilitatem cõ
munem laudem et gloriam nominis ieſu xp̄i: qui
extirpet vicia et plantet virtutes eccleſie: atq re=
gni anglie gubernacula dirigat: pacẽ tribuat: con
cordiam foueat: et confirmet Amen.

Regula de collatiõe bñficij aq̃baiuli.

A Noſtris audiuimus ſepe maioribus recto=
ribus beneficia aque benedicte intuitu cha
ritatis ab initio fuiſſe inſtituta: vt ex corum pro=
uentibus pauperes clerici exhiberentur in ſcholis
et ibidem proficerent: vt aptiores ⁊ magis idonei
fuerint ad maiora. Ne igitur quod ſalubriter exti
tit inſtitutuʒ / per temporis lapſum redeat in abu
ſum. Statuimus ꝙ in eccleſijs que a ſcholis ciuita
tum vel caſtrorum noſtre cantuarien̄. prouincie /
vltra decẽ nõ diſtãt miliaria / aque bñficia cõferã
tur: quia vero inter rectores ⁊ vicarios eccl'iaꝝ et
ſuos ꝑochianos ſup hmõi collatione bñficij lites
nõnũq̃ audiuim⁹ ſuſcitari / quas ſicut cordi eſt no
bis amputare debem⁹: decernẽdo ſtatuim⁹ vt liter

rectores ⁊ vicarios quorũ magis eſt ſcire qui ſcilꝫ
ad huiuſmodi officium idonei exiſtunt tales cleri=
cos in huiuſmodi beneficijs preficere ſtudeãt qui
iuxta corda eorũ ſciant et valeãt in diuinis ſibi cõ
grue deſeruire: et ſuis velint obtẽperare mãdatis.
Quos ſi parochiani velint ſubtrahere elemoſinas
cõſuetas / ad ipſas largiendas ſibi ſollicite moneã
tur et ſi neceſſe fuerit compellantur.

De decimis lactis ſoluendis.

Sancta eccleſia cõſtituit ꝙ prelati ⁊ ordinarij
eccleſiarũ hereticos et fide dubios vt ad vni
tatem eccleſiaſticam reuocent: reuocatoſqꝫ cõpellãt
Intelleximus ꝙ nõnulli parochiani veſtri i erro=
rem hereſis et diffidentie iam peruertſitur / articu
los catholice fidei relinquẽtes ⁊ libertatibus eccle
ſiaſticis obuiãtes auſu temerario ſuo iure penit⁹
ſpoliando / decimas eccleſijs ſuis de iure debitas et
alia iura eccleſiaſtica retinẽdo. Et qui alios cũ
poterit ab errore non reuocat / ſeipſum ab errore
imunẽ minime demonſtrat. Cum ergo eccleſia et
eccleſiarum rectores tales nõ cogunt vt reddant
illas filios ac ſeipſos perdunt. Nos igitur volẽtes
et cupientes ſtatuta noſtrorũ ſuperiorum vt tene
mur ſeruare et mandatis eccleſie obedire et obuiã
do malicijs hmõi / medelam eccleſiaſticam tribue
re. Cuꝫ igitur ſacro eloquio iubente de oĩbus que
nouãtur per annũ et nullo tẽpore excluſo decime
ſint cũ omni integritate et abſqꝫ diminutione ſol=
uende: lꝫ vnicuiqꝫ capellano paroch. parochianos
ſuos per cenſuraꝫ eccleſiaſticam ad ſolutionẽ deci
marum cõpellere: tamẽ ꝓpter tales quotidianos
defectus et hominũ malicias / vobis oĩbus et ſin=
gulis mandamus: in virtute obedientie firmiter
iniungẽtes quatinus diligenter noĩaliter ⁊ efficaci
ter indicatis: et quilibet veſtrum in parochia ſua
Decime de multis rebus in ãglia ſũt ſoluende. indicat ꝙ dicti parochiani et ſinguli integre ⁊ ſine
diminutione decimas inferius annotatas ſuis ec=
cleſijs perſoluãt: videlꝫ decimã lactis a primo tẽ=
pore ſue inouationis tam menſis auguſti ꝙ alijs
menſibus de prouẽtibus boſcorum pannagijs ſil
uarum et ceterarum ſi vendãtur vinariorum / pi=
ſcariorum / fluminuꝫ: ſtagnorum: arboruꝫ: porco
rum: colũbarum: ſeminũ fructuum: et beſtiarum
warenarum aucupicij: hortorum: curtilagiorum
lane: lini: grani: turuarũ. in locis auteꝫ vbi fabri
cantur cygnorum et caponũ: aucarũ et anatum:
ouorũ: auium: agrorum et vitulorum: pulloruꝫ:
apium et mellis ac cere. molendinorũ: venationũ
artificiorum et negociationũ: necnõ agnorum et
equorum ſcdm rerum valorem: et oĩm prouentio
num rerum aliarum quibus forte in ſupradictis
hijs articulis de cetero ſatiſfaciant cõpetenter ec=
cleſijs quibus de iure tenentur: nullis expenſis de
preſtatione decimarum deductis ſeu deducendis
niſi tñ de preſtatione decimarum artificiorum et
negociationũ. Qꝫ ſi monitionibus noſtris parere
ꝯtẽpſerint: per ſententias ſcꝫ ſuſpenſionis / excõi
cationis et interdicti ad preſtationem predictaruꝫ
decimarum compellatis.

Conſtitutiones domini Bonifacij archiepĩ Cantuarien. in cõcilio vveſtmon. vel lambethe. Anno domini milleſimo. CC. lxx. al. lxxij.

Vniuerſis ſctẽ matris eccleſie filijs per Can
tuarienũ. prouinciam cõſtitutis bonefacius
miſeratione diuina cantuarien. archieps totius
anglie primas / eiuſqꝫ ſuffraganei ab certitudineꝫ
preſentium et memoriam futurorum.

Eterne ſanctio voluntatis que rerũ ordinem
oĩm: cũctarũqꝫ ſemina naturarꝫ in pondere
numero et mẽſura decreuit, ab exẽplar celeſtiũ ꝓ=
cedere cenſuit regimẽ terrenorũ i humanũ genus,
qꝺ ceteris ꝑſtare voluit dignitatis excellẽtia crea
turis cõſtrigens a ſenſualitatis prurigine natura
libus regulis ⁊ ab arbitrij lubricitate (al' ꝑcipitio)
legalibus cohibẽs inſtitutis vt potẽtiores laxatã
ſibi paſſim nõ crederẽt in humiles imperãdi licẽtiã:
et humiliores quos et ſi natura pares cauſarꝫ faciat
ſeries indeſſexa ꝑlatis diſſimiles / maiorꝫ nõ contẽ
nerẽt diſciplinã. Et ſicut terrene domicilium ma
ſionis pro celeſtium luminũ qualitate lucis vices ac
noctis (al's votis) cõtinuis ſucceſſibus mutuatur
(al's imitat') et celeſtiũ ſubigit' moderamini pote=
ſtatũ. Sic ordo rectorũ ipſius: eccleſiaſticus alius
ſpũalis: terrenus: ſacerdotalis et regius videlꝫ et
mundanus cõceſſe ſibi dñationis hadenas dirige
ret ꝙ vnius impetus ꝓceſſuꝫ alterius nõ turbaret
nec impediret ſed accederet vnus alteri ſuffragator
in mutue charitatis ſubſidiũ: quo ſimul inuicẽ ad
humane noctis caliginẽ expellendã ſuſcepti parti
cipent luminis ornamẽtũ. Hanc olim attendẽtes
pẽes et predeceſſores nri cãtuarie archiepi totius
ãglie primatis ⁊ ſuffraganei eorũdẽ et potiſſimuꝫ
tẽporibus patrũ retro decurſis amicus dei Emũ=
bus ꝑdeceſſor nr' cuius memoria in bñdictioneꝫ et
inter electos ſors illius eſt cõputata: noſqꝫ ſibi licꝫ
imeriti in locũ regiminis ſibi imediate ſucceſſim⁹
cũ fratrib⁹ et coepis nris ſuffraganeis Cãtuarie.
eccle: nris tẽporibus ponderãtes ſolicite ꝙ graua
mina et oppſſiones qbus anglicana libertas eccle
ſiaſtica deprimit' et calcat', illuſtri dño regi noſtro
nequaꝙ accedãt ad cõmodũ: ſed potius ad nõ mo
dicũ ſalutis ſue et nrarũ ſimul piculũ aĩarũ et ho=
noris tam pſone ſue ꝙ totius regni detrimẽtũ / ipꝫ
frequẽter monuimus et ſupplicauimus ei: ac ſup
plicari fecimus cũ inſtãtia ſepius reuerẽter necnõ
apꝺ ꝑncipes et magnates regni et cõſiliarios quo
rũ moderamĩe diſponunt' negocia regni ꝑcibus et
exhortatiõib⁹ pulſauimus iportuna oportunita=
te: et frequẽter quatinus intra mẽoriaꝫ recolẽtes
quot plagis egiptij fuere pcuſſi pro eo ꝙ pplm dei
filios videlꝫ iſrael typũ gerẽtes miniſtrorꝫ altaris Altarꝭ mi
in luto cogebãt fuire ⁊ latere: ſubijciẽtes eos inde niſtri nõ
bite ſuituti ꝯtra ꝑceptũ dñi et iuris priuilegiũ na ſunt ſui=
turalis: quo qs tenet' alteri nõ facere qꝺ nollet ab tutibus
alio ſuſtinere: penſanteſqꝫ prudẽter ꝙ xpus tantũ ſubijcien
dilexit eccliſiam cuius hodie peccatis exigentibus di.
patres angariãtur a filijs / et oues deſeuiũt in pa
ſtores quod vetuſte chirographum ſeruitutis in
prothoplaſti priuatione conſcriptũ proprio cruo
re deleuit: et ſangnineꝫ martyrum in armis fidei
expugnãtiũ mundi principes et ſeculi poteſtates

rubricauit: priuilegiū libertatis e celo prius conceſſum eccleſie: et in terris poſtmodū a principibus huius mūdi fidelibus innouatū. Huic inq̄ priuilegio tam pio tam nobili precio cōparato deſerent humiliter ob reuerentiaȝ redemptoris / permittendo clerū anglicanū ī ſolicitudine libertatis laudis ſacrificiū dn̄o imolare: ne perſecutores ſubmergi cōtingat in fluctibus ire celeſtis. ſi cōtēptis improbis ipſum cogant ad paleas ſeruitutis. Licet aūt in precibus inculcādis diu laborauerim⁹ ſuſtinēdo et ſuſtinuerimus laborando. adhuc tū inſtātia noſtra ſepius iterata ad exauditionis gratiā ingreſſum mereri non potuit: nec effectū ſortiri diutius expectatū. Quia vere periculoſe negligit: qḋ cōtra celi principem vſurpatur: cōtra grauamina prelibata que abſq̄ dei offenſa vlterius continere non poſſumus nec debemus ad arma iuſticie (quod eſt verbum dei) cū fiducia recurrentes: penetrabili⁹ omni gladio ancipiti: infraſcripta remedia ſacro approbante concilio prouidimus aduerſus contemptus peruerſorū ſtatuendo prouide ſub hac forma.

Verbum dei eſt oī gladio penetrabilius.

¶ In nomine ſancte trinitatis et indiuidue: patris et filij et ſpiritus ſancti Amen.

¶ Qḋ clerici non veniant ad ſummonitionem laicorum.

CUm eccleſia anglicana portiuncula diuine meſſis non ſolū contra diuina iura et canonica ſtatuta ſed etiā contra libertates a regibus ꝛ principibus et alijs regni magnatibus conceſſas eiſdeȝ auſibus ſacrilegis: nouis vſurpationibus: diris concuſſionibus et oppꝛeſſionibus nepharijs multipliciter ſit attrita: et hoc non abſq̄ ſupini regis offēſa / ꝛ perpetue regis noſtri temporalis glā ꝛ et aliorum regni magnatum et noſtrorū ſubditorum periculo ſub diſſimulationis cōniuentia pertranſire vlterius non poſſum⁹: auctoritate p̄ſentis concilij inhibendo ſtatuim⁹ vt ſi contingat ab hac die in aliam (quod deus auertat a ſenſibus fideliū ſancte matris eccleſie filiorum) quemp̄iā archiepiſcopum epm̄ vel aliū p̄latū inferiorem per litās domini regis vel alicuius alterius poteſtatis ad ſeculare iudiciū euocari vt ibi reſpondeāt ſuper his que mere ad officiū ipſius et forū eccleſiaſticū pertinere noſcūt: prout temporibus retroactis vſurpatione quadam contra deum et iuſticiā ac libertatem eccleſiaſticā pluries eſt preſumptum. Statuimus inq̄ et ſtatuendo inhibemus q̄ archiepſ epus et ceteri prelati maiores et minores ab ſeculare iudicium nō veniant ſicut nec venire tenētur pro huiuſmodi ſpūalibus euocati: vt ſi forte prelati vocētur reſponſuri in ſeculari iudicio pro eo q̄ clericos ad eccleſias vacātes admiſerint / vel non admiſerint rectores īſtituerunt in eiſdē: ſuos ſubditos excōicauerint / excōicātes ſuſpenderint vel interdixerint vel beneficiauerint interdictos vel ſuſpēſos ſiue pro eo qḋ dedicauerit eccleſias / vel ordines celebrauerint aut tantū de cauſis mere ſpiritualibus cognouerint vtputa de decimis / oblationibus / limitibus parochiarū et ſimilibus q̄ nō poſſunt ad ſeculare forū aliquatenus pertinere: ſiue etiam cognouerint de peccatis et exceſſibus ſubditorum ſicut de periurio: fidei leſione: ſacrilegio: violatione ac perturbatione eccleſiaſtice libertatis: preſertim cū ipſius violatores nec nō et libertatuȝ perturbatores per chartas dn̄i regis eccleſie cōceſſarū in ſentētiā excōicationis incidāt ipſo facto. Et ſi vocetur prelatus ad iudiciū ſeculare pro eo q̄ cognouit vel cognoſcit inter clericos ſuos vl̄ inter laicos conquerētes et clericos defendentes in perſonalibus actionibus ſup contractibus vel delictis vel quaſi aut pro eo q̄ perſonas eccleſiaſticas aut mandatum dn̄i regis in foro ſeculari non exhibuerint ſe clericos in foro ſeculari pro negocijs ad foruȝ eccleſiaſticū pertinētibus amerciatos nō cōpulerint ad amerciamēta huiuſmodi perſoluenda: vt ipſa non ſoluerint pro eodem in eiuſdem ſuꝫ iuriſdictionē ſuaȝ in eccleſia vel capellis epiſcopalibus vel monaſterijs annexis per mortē prelatorum vel ceſſionem vacantibus canonicā et cōſuetam: et ſi qua his ſimilia fecerint pertinentia ad officia eorūdem et ad foruȝ ſeu iuriſdictionē eccleſiaſticam euidenter. Pro talibus inq̄ et hijs ſimilibus prelati ad iudicium ſeculare vocati vt ibidē pro hijs iudicium ſubeant nullatenus venire preſumant: cum iudicandi chriſtos domini nulla ſit laicis attributa poteſtas / apud quos manet neceſſitas obſequendi.

Quod prelati eccleſiaſtici nō ſūt ad forū ſeculare euocandi.

¶ Ad tantas abuſiones tollēdas et libertates eccleſie cōſeruandas ſtatuimus auctoritate preſentis cōcilij ac etiā ordinamus q̄ predicti archiepi epiſcopi et ceteri p̄lati nō veniāt p̄dicto modo euocati. ¶ Ut tū honori regio deferatur: maiores prelati dn̄m regem adeant vel ſibi ſcribāt q̄ hmōi mādatis regijs parere nō poſſunt abſq̄ periculo ſui ordinis et ſubuerſione eccleſiaſtice libertatis. Et ſi forte dn̄s rex ī ſuis inhibitionibus ſeu ſummationibus nō de decimis: ſed de iure patronatus: non de fide mentita vel periurio ſed de catallis: nō de ſacrilegio vel perturbatione eccleſiaſtice libertatis: ſed de tranſgreſſione ſubditorum vel balliuorum ſuorum quorum correctiōes tantum ad ſe aſſerit pertinere: fecerit mentionem tunc intimēt ei prelati predicti q̄ non de iure patronatus cuius cognitionem rex de facto exercet: neq̄ de catallis vel alijs ad forum ipſius pertinētibus cognoſcunt: vel cognoſcere intendunt. ſed de decimis predictis et alijs mere ſpiritualibus ad officium vel iuriſdictionem ipſorum pertinentibus: et animarum ſalutem admonendo vel rogando eundem q̄ ipſos non impediant in premiſſis. ¶ Et nichilominus epiſcopus cui⁹ res agit dn̄m regem moneat iterato q̄ anime ſue ſaluti conſulat et ab huiuſmodi mandatis oīno deſiſtat. Et ſi non deſtiterit tunc ad denunciationem epiſcopi / Archiepiſcopus conuocatis duobus epiſcopis vel tribus vel pluribus quos duxerit euocandos ſi in prouincia extiterit. Alioquin londoñ. epiſcopus tāq̄ decanus epiſcoporum duobus epiſcopis vel trib⁹ ſibi adiunctis dominum regem adeant et ipſum moneant diligentius requirendo q̄ mandatis ſuperſedeat eius. Et ſi dominus rex expreſſis exhortationibus hmōi et monitionibus ad attachiationes vel diſtrictiones per ſe vel per alios proceſſerit:

tunc vicecomites et alij quicun̄q ballivi non pro
cedant cõtra ipſos attachiatos p locoꝝ dioceſanos
forma iuris p excõmunicationis et interdicti ſē
tẽtias arceantur. Idē fiat ſi vicecomites vel bal
livi ad attachiationes vel diſtrictiones ꝓceſſerint
non obſtantibus ſupradictis monitionibus dño regi
(vt ſupradictū eſt) faciendis. Et ſi vicecomites
vel ballivi in ſua duricia perſeueraverint: loca in
qbus cõmorantur et terre eoꝝ quas habēt in pro
uincia Cantuarieñ. per locorū dioceſanos ad de=
nunciationē dioceſani in cuius epiſcopatu tales
fuerint diſtrictiões / interdicto eccleſiaſtico aucto
ritate preſentis concilij ſupponant. ¶ Et ſi tales
attachiantes clerici beneficiati fuerint ab officio
ſuſpendantur. Et ſi in eorum malicia pſeueraue
rint: ad deſiſtendū et ad ſatiſfaciendū p ſubtractio
nem prouentuū bñficiorū ſuorū que obtinent ar
ceantur. ¶ Non beneficiati per quinquenniū ſi ad
beneficiū eccleſiaſticū in ꝓuincia Cantuarieñ. ex
titerint preſentati non admittantur. Clerici vero
qui hmõi brevia attachiationū vel diſtrictionū
dictaverint: ſcripſerint: ſignaverint: conſiliū vel
auxilium adhibuerint: canonice puniantur. nec
aliqui premiſſorum de hijs ratione ſuſpecta ad
aliquod beneficiū eccleſiaſticū obtinendū donec
ſuper his canonice ſe purgaverint admittantur.
Et ſi dñs rex competenter ſuper hoc monitus vel
alia ſecularis poteſtas huiuſmodi diſtrictiões ſeu
attachiationes nõ revocaverint: epiſcopus qui di
ſtrictus fuerit terras: villas: vicos: et caſtra que
dominus rex vel alia ſecularis perſona taliter di=
ſtringens in ſuo epiſcopatu obtinet eccleſiaſtico
ſupponat interdicto. Et ſi dñs rex vel alia ſecula
ris poteſtas contēptis penis huiuſmodi in ſua du
ricia pſeveraverint: tūc archiepiſcopus ad denun
ciationē epiſcopi conquerentis cõvocatis duob⁹
epiſcopis vel pluribus quos duxerit evocandos
ſi ſit in ꝓuincia: alioquin epiſcopus londoñ. tāq̄
decanus epiſcoporū duob⁹ epis vel tribus vl̄ plu
ribus ſibi adiūctis dñm regem adeant: et ipſū mo
neant diligenter requirentes q̄ a mandatis ſupſe
deat ſupradictis. Et ſi dominus rex huiuſmodi ex
hortationibus et monitionibus obauditis ab at=
tachiationes vel diſtrictiones per ſe vel per alios
ꝓceſſerit: tunc ceteri coepi diſtrictionē huiuſmodi
quaſi communē iniuriā eccleſie reputantes / cun
ctas terras dominicas burgos: caſtra: et villas ip
ſius regis / alterius ve poteſtatis i ſuis epiſcopati
bus exiſtentes auctoritate preſentis concilij eccle
ſiaſtico ſupponant interdicto. Et ſi nõ infra. xx.
dies poſtmodū attachiationes ſeu diſtrictiões hu
iuſmodi rex vel poteſtas attachiās vel diſtringēs
revocaverit: ſed ob hoc manū contra eccleſiaȝ ag=
gregaverit / effectus cuȝ pharaõe durior inter fla
gella penarū: extunc archiepūs ſuas dioceſes ec
cleſiaſtico ſupponant interdicto. Idem fiat de ca=
ſtris: terris: et burgis magnatum regalia haben=
tium in provincia memorata Et ſi aliquis epiſco
porum contra executionem p̄miſſarum penarum
in ſuis caſibus inuẽtus fuerit negligens vl̄ remiſ
ſus / p ſuū metropolitanū graviter arguat. ¶ Et
ſi perſeveraverit in ſua negligentia / canonice pu
niat p eundē. ꝯ nichilominꝰ ſua dioce. oīȝ p̄latoꝝ
et ſua auctoritate voluntate et conſenſu in preſē
ti cõcilio interpoſitis et expreſſis / eccleſiaſtico ſb
iaceat interdicto. Item ſtatuimus vel ſi forte ab
hac die in antea ab aliquo epiſcopo vel iudice vel
eccleſiaſtico vel inferiori prelato compulſo per di
ſtrictiones vel ſpontanee comparente coram dño
rege vel iuſticiariis ſuis vel alleget p̄uilegiuȝ ſuū
et forū niſi in caſu a iure pmiſſo / vel vt eos mone
ant vt a p̄dictis deſiſtant iniurijs: acta ꝓceſſus ſui
exigi contingat vt per ea appareant: vtrū contra
prohibitionē regiā in aliquo predictorū caſuū et
ſimiliū ꝓceſſerit: vel petat ſup hijs ab eo iuramē
tum excuſationis vel purgationis nullo modo ex
hibeat acta vel iuret cū inſtrumēta ſive acta poſ=
ſint a partibus vel aliqua ptiū ſi neceſſe fuerit ex
hiberi. Et ſi clericus ſuper hoc arreſtetur: dioceſa
nus taliter arreſtati vel impediti clerici vel archie
piſcopus vl̄ epiſcopus londoñ. tanq̄ decanus epi
ſcoporū cū aliquibus ſibi aſſociatis epiſcopis. Si
epiſcop⁹ fuerit iſte qui arreſtat⁹ extitit: requirāt
eum vt puniant detentores: et ſi neceſſe fuerit ad
penas alias procedant ſuperius annotatas. Item
ſi in aliquo eminente placito ita ius patronatus
contra aliquem in foro regio ſcribat rex epiſcopo
vel alteri ad quem inſtitutio pertinet: q̄ preſenta
tū ab illo qui evicit admittat ſi vacaverit benefi=
ciuȝ ne patrono fiat iniuria (ſi alias nil canonicū
aliud obſiſtat) admittat libere preſentatū. ¶ Si
vero non vacat beneficiuȝ illud / hoc domino regi
vel iuſticiariis ſtudeat intimare prelatus / excu=
ſando ſe q̄ quia beneficiū tale non vacat et q̄ non
poteſt mandatū regiū adimplere. liceat autem pa
tronis ſi velint poſſidentem iterum preſentare vl̄
illius evincentis ius patronatus in poſterum de=
clarare.

¶ De ijs qui eccleſias per laicalem po= teſtatem accipiunt.

Item quia frequenter accidit q̄ nõnulli cle=
rici per laicaleȝ poteſtatē eccleſias occupāt
parochiales et prebendalis: etiam curam anima=
ruȝ habentes / et in eiſdem abſq̄ auctoritate eccle
ſiaſtica intruduntur. Statuimus q̄ clericus per ſe
vel p laicaleȝ poteſtatem intruſus in eccleſia vel
p̄benda / ſeruata iuris forma excommunicetur et
excõmunicatus per loci dioceſanū publice denun
cietur et illo beneficio imperpetuū careat ipſo fa=
cto. Ac poſt latā ſniam ſi in intruſione hmõi per=
tinaci aīo p duos menſes ſteterit: p locorū dioceſa
nos vbi habet eccleſiaſtica bñficia ad denunciatio
nē illius epi in cuius dioceſi ſe intruſit / cuiꝰ moni
tionē et excõicationē ad p̄dictū tp̄s contēpſerit: ꝓ
uentus illoꝝ bñficioꝝ quouſq̄ congrue ſatiſfece=
rit ſubtrahantur. Et ſi p idē tp̄s. ſ. annū intruſus
in excõicationis ſnia pſeveraverit: extūc ad aliud
bñficiū vel ecclīaȝ i ꝓuincia cantuarieñ. minime
admittat. Si vo p clericū ꝓcuratorē cleric⁹ fuerit
intruſus / ꝯtra eūdem ꝓcuratorē clericū ſimili mõ
ꝓcedat vt penis ſubiaceat ſupradictiſ. Si vo ꝓcu
rator laicus talis fuerit: i forma iuris excõicetur
et excõicatus publice denuncietur: bñs aūt abſēs

Ecclie p laicalem poteſtatē nõ ſūt occupande

citetur: qui ſi cõparens ratificauerit factũ procu
cat omis ſui in hac parte/penis ſubiaceat ſupradi
ctis. Si vero p contumaciã ſe abſentauerit/põſt
ſpaciũ triũ menſiũ expectatus ſi ſit in regno: ma
ioris excõmunicatiõis ſententia innodetur: ⁊ pe=
nas nichilominus p̄ta ratas incurrat: maxime cũ
ſacrilegio inobedientiã adiecerit et contemptũ.
Si v̄o fuerit extra regnũ cõtra ipſũ vocatũ poſt
dilationes traſmarinas modo predicto procedat:
et prebenda vel ecclesia in qua fuerit talis intru
ſio facta eccleſiaſtico ſupponat̃ iterdicto. ¶ Fau
tores vero et coopatores huius intruſionis ſi cle
rici fuerint/p̄fatas penas ↄtra clericos editas per
ferant. Et ſi laici fuerint/ plectẽtur penis contra
laicos ſuperius annotatis. Loca vero et terre hu
iuſmodi intrudentiũ et intruſorum ſi intra vnũ
menſem non ſatiſfecerint: ſupponantur eccleſia=
ſtico interdicto. Si vero hmõi intruſiones facte
fuerint ex regia poteſtate per loci dioceſanũ mo=
neatur dominus rex ꝙ ea faciat intra tempus cõ
petens reuocari. Alioquin terre et loca que domi=
nus rex habet in illa dioceſi in qua facta fuerit in
truſio/ſupponantur eccleſiaſtico interdicto ſcdm
formã ſuperius annotatã. Si vero per alium ma
gnatẽ vel poteſtatem fiat talis intruſio per inter
dicta et excõicationis ſentẽtias vt ſupius accedat̃.
Et ſi p duos mẽſes hmõi ſnias ſuſtinuerit propt̃
hoc in ſe latas: extunc terre et loca que obtinet in
illa dioceſi p loci dioceſanũ ſupponantur eccleſia
ſtico interdicto: nec relaxentur prefate ſententie
donec de iniuria inobedientia et contemptu ſatiſ
fecerit competenter.

¶ De excommunicatis liberatis a car=cere ſine conſenſu epiſcopi.

Rerẽma contingit interdũ ꝙ excõmunicati
de mandato prelatorum ſcdm regni conſue=
tudinem capti et carceri mancipati aliquando per
regem vel vicecomitem alioſq3 balliuos ſine con=
ſenſu prelatorum qui eos capiendos preſentaue=
runt/ad quorum mandatum ſic captorum debet
liberatio fieri et ſine ſatiſfactione congrua liberã
tur: pleriq3 etiã excõicati non capiũtur neq3 de ip
ſis capiendis littere regie concedũtur. Nonnun=
q̄ dicti etiam rex et balliui cum huiuſmodi excõ=
catis et denunciatis publice communicãt/ claues
eccleſie contẽnendo in ſubuerſionem eccleſiaſtice
libertatis ⁊ ſuarum periculum animarũ. ¶ Huic
ergo morbo congruam volentes adhibere medici
nam/ſtatuimus ꝙ excommunicati ſic capti et tali
ter exeuntes a carcere ad maiorem confuſionem
liberatorum et liberantium publice et ſolenniter
pulſatis campanis et accenſis candelis excommu
nicentur et denuncientur excommunicati in locis
in quibus ordinarijs eorum videbitur expedire.
Vicecomites autem ⁊ alij balliui qui eos liberaue
rint non preſtita ſatiſfactione eccleſie vel emenda
excommunicentur ſeruato iuris ordine et excom=
municati ſolenniter nuncientur. Si tamen de mã
dato regio adhoc proceſſerint: mitius cum eis ar=
bitrio ordinariorum agatur. ¶ Si autem contin
gat ꝙ litera conſueta de excommunicato capien=

Excõica=ti carcera=ti ſine li=cẽtia ſuo=rũ p̄lato=rũ nõ ſũt liberãdi.

do denegetur/cum ipſã requiri contingat in ca=
ſu quo dari debet ſecundum regni conſuetudine
approbatam: moneatur idem rex per prelatum
ſentantem capiendũ qui ſuper hoc ſcribit ad
concedere faciant pertranſire. Q̃ ſi non fece
ciuitates et caſtra et burgi et ville quos habe
dioceſi eius qui ſic ſcribit per epiſcopum ipſũ ſcri
bentem ſupponantur eccleſiaſtico interdicto/do
nec a denegante littere tales concedantur: et exe=
cutionem legitimam ſortiantur. Cõtra communi
cantes vero et participantes cum excommunica=
tis procedatur ſecundum cenſuram eccleſiaſtice
diſcipline.

¶ De clericis captis a laicis propter cri=mina.

Ontingit aliquando ꝙ clerici ſine licentia
prelatorum ꝗ̄ꝗ̄ in facto non fuerint repre
henſi nec conuicti tanq̄ facinoroſi vel ſuſpecti de
crimine ſeu delicto vel iniuria perſonali capiun=
tur per potentiam laicalem et in carcere detrudũ
tur: ordinarijs ſuis eos requirentibus ſecundum
canones libere iudicandi: et ſi clerici quibus etiã
crimina imponuntur coram iudicibus ſecularibꝰ
euocati non comparuerint foris banniuntur a re
gno. ¶ Quia vero in hoc libertas eccleſiaſtica cõ
funditur cum clericus a laico iudicatur. Statui=
mus ꝙ clerici capti ſi noti fuerint ⁊ honeſti capiẽ
tes ipſos et etiam detinentes et contra requiſitio=
nem ordinariorum eos reddere recuſantes per lo
corum ordinarios publice excommunicati denun
cientur. loca etiã in quibus detenti fuerint et ter=
re capientium eos et detinentium ſupponantur
eccleſiaſtico interdicto: donec ordinarijs eorundẽ
reddantur: et ſuper huiuſmodi exceſſu ſatiſfecerit
competenter. ¶ Illi autem qui taliter falſa crimi
na eis impoſuerunt ſeu malicioſe confixerunt aſ
compoſuerunt commenta vel fraudes propter q̄
capti fuerint et iniuſte detenti: excõicati ſimiliter
nuncientur: vnde excõmunicati ſũt auctoritate p̄
ſentis concilij Oxoñ. ipſo facto. Clerici vero va=
gi vel ignoti capti et ex cauſis aliq̄bus detenti ſi ĩ
poſſeſſiõe clericatus inuẽti fuerint: p locorũ ordĩ
narios requirant̃ a dño rege vel alio q̄ poteſtatẽ ha=
bet reddendi eoſdẽ: vel eos reſtituat libere per ec
cleſiã iudicandos. Et ſi denegẽt̃: puniant̃ vt detẽ
tatores ſupius annotati: et ſi reddant̃ libere iudi=
centur nõ expectatis iuſticiarijs quibuſcunq3. Et
ſi iuſticiarij clericis eiſdem coram eis nõ exhibitis
epiſcopum condemnẽt in penſiõe pecuniaria: pe
ne ſuperioris ſiue clerici fuerit ſiue laici proferã
tur. ¶ Clerici autem domini regis vel quicunq3
alij qui excuſationem huiuſmodi pene p̄ſequunt̃
dictando ſcribendo ſigillando vicecomitibus vel
alijs balliuis huiuſmodi mandata dirigendo pe=
nis ſubiaceant in clericos p̄mulgatis ſuperius an
notatis. Q̃ ſi iidem clerici eccleſie redditi p̄pter
tranſgreſſionem aliquando perſonalẽ vel foreſte
enunciati fuerint a iudice ſeculari non compellãt̃
cum non a ſuis iudicibus fuerint condemnati.
Et ſi propter hoc eos prelatos diſtringi aut atta

eis produxerint cõferendas: nichilominus ipſi et
ballivi ſui cõpellũt huiuſmõi pſonas eccliaſticas
pro predictis terris et poſſeſſionibus ſectã facere
ad curiã ſuã laicalẽ cõtra donationis formã et of=
ficiũ pietatis et iura eccleſiarũ et poſſeſſiones qui
bus vſe ſunt a lõgis tẽporibus et antiq̃s ac retro=
actis pturbãtes eos niſi de cõceſſionibus origina
libus chartis ſuis forte vetuſtate vł alio modo de
perditis vel cõſumptis fidem fecerint corã eis.
Ordinamus ꝙ ſi diſtrictio fuerit pro huiuſmodi
ſectis a donatoribus fundatoribus vel eorũ here=
dibus ſeu aliis ſuis qualitercũq; ſuccedẽtibus per
premiſſas cẽſuras eccleſiaſticas penitus reprimã=
tur. Si vero a capitalibus dñis diſtrictio fiat pro
huiuſmodi ſectis faciendis cõpellẽtes et diſtringẽ
tes modo ſimili arceãtur. Juſticiarij autem et alij
iudices forenſes qui per fraudẽ cõuertunt anicia
mẽta libertatũ epiſcoporũ et prelatoꝝ inferiorũ
cõtra chartam dñi regis olim libertatũ tanq̃ tranſ
greſſores dicte charte arctius puniantur.

De laicis dominis teſtamẽti factionẽ impedientibus et de bonis inteſtatorũ.

Quoniam laicis ab inteſtato decedẽtibus dñi
feudorũ nõ pmittũt ipſorũ debita ſolui de
bonis mobilibus eorũdem: nec in vſus liberorũ
ſuorũ vel parentũ vel alias ſcdm diſpoſitionẽ ordi=
nariorũ: pie diſtribui pro defunctis. Prouidem⁹
ꝙ dicti dñi et eorũ balliui moneãtur diligẽter vt a
talibus impedimẽtis deſiſtant: ꝙ ſi moniti nõ pa=
ruerint / ſaltẽ pro ea portione que defunctũ cõtin
git vt in pios vſus per locorum ordinarios diſtri=
bui libere poſſit: per excõicationis ſentẽtiã cõpe=
ſcantur. Eodẽ modo procedaꝝ cõtra eos qui aſcri
ptitiorũ et aliorum ſeruilis cõditionis teſtamẽta
et vltimas volũtates impediunt cõtra cõſuetudinẽ
ãglicane eccleſie hactenus approbatã. Predictas
autẽ prouiſiones extendi volumus ad oẽs perſo=
nas tam eccleſiaſticas q̃ ſeculares iura regalia ha
bentes quibus hactenus cõſueuerũt vti. Statui=
mus et precipimus ne cuiq̃ executori permittatur
adminiſtrare de bonis teſtatoris: niſi prius de oĩ
bus bonis ipſius defuncti fidele fiat inuentarium
et loci ordinario oſtendatur. Item probato teſta=
mẽto corã ordinarijs nõ cõmittatur alicui vel ali
quibus executio ſeu adminiſtratio in bonis defun
ctorum niſi talibus qui cõpetentẽ adminiſtratõis
ſue rõnẽ (cum ſup hoc per locorũ ordinarios fue
rint requiſiti) reddere poſſint. Item ſtatuimus
pñtis auctoritate cõcilij ne aliqui religioſi cuiuſ
cunq; profeſſionis exiſtãt ſint executores teſtamẽ
torum: niſi de licentia ordinarij et volũtate proce
datur. Item teſtamẽtis corã ordinarijs probatis
eorũdem teſtamẽtoꝝ probatio a laicis nullatenus
exigatur. Nemo impediat nec impedire procuret
quo minus vltime volũtates defunctoꝝ procedãt
in hijs que de iure vel cõſuetudine teſtari poſſunt.
Si vero cõtra hoc ſtatutũ venire preſumpſerint:
ſciant ſe auctoritate preſentis concilij eſſe excõica
tionis ſentẽtia inuolutos: et tanq̃ cõtra earũdem li=
bertatũ violatores cõtra eos p cenſurã eccleſiaſti
cam procedaꝝ. Item ſtatuimus ne quis alicui⁹
ſolute vel cõiugate proprie vel alterius impediat
vel pturbet ſeu faciat ipediri iuſtã ſeu cõſuetã te
ſtamẽti liberã factionẽ. qd ſi fecerit / ſciat ſe excõi
cationis ſentẽtiã incurriſſe. Item ſtatuimus ꝙ de
portione mortui habeat eccleſia ius ſuũ: deductis
tñ prius de cõi hijs que dño debẽtur / et qd dono de
betur et ſumptibus funeris. Item ſtatuimus
ꝙ nullus executor retineat aliquid de bonis defun
cti cuius teſtamẽtum exequitur emptionis titulo
vel alio modo: niſi fuerit a teſtatore ſibi inter vi=
uos donatum / vel ex teſtamento legatum.

Teſtamẽta mulierũ nõ ſũt ꝓhibẽda

De ſacramẽto cõfeſſionis: et ne incarceratis denegetur.

Preterea cũ ſacramẽtũ cõfeſſionis et penitẽ
tie ſcda ſit poſt naufragiũ tabula: et vltim⁹
humane nauigationis portus. i. finale refugium
ſit vnicuiq; peccatori pernecceſſariũ ad ſalutẽ: ſub
pena excõicationis diſtrictius precipimus ne ali=
quis impedire preſumat quin hmõi ſacramentũ
penitentie vnicuiq; petenti libere impendatur: et
ſpaciũ liberũ cõfitendi. qd potiſſime ꝓpter carcera
tos ſuadetur / quibus huiuſmõi ſacramẽtũ ſepius
inhumaniter (ne dicam⁹ infideliter) denegaꝝ. Et
ſi interdũ cõfitendi ſpaciũ eis datur: hoc ita bre
ue et importune cõceditur ꝙ potius cedit miſeris
in deſolationem gaudij ſpiritualis.

De bedellis et apparitorib⁹ archidiaconorũ et aliorum prelatorum.

Item cõtra grauamina et exceſſus que p be=
dellos et apparitores archidiaconoꝝ et deca
norũ ſubditis inferri didicimus: remediũ adhibe
re volẽtes / ſtatuimus vt cũ pro faciendis executio
nibus aut alijs neceſſitatibus ad hoſpitiũ rectorũ
vicariorũ ſeu capellanorũ vel aliorũ ſacerdotum
ſeu clericorum ſeu religioſoꝝ eos declinare cõtige
rit: nichil oĩno rõne ꝓcurationis vel alterius ſer=
uitutis ſeu ſeruitij exigant ab eiſdem: ſed cũ gra=
tiarũ actione recipiẽtes ea que eis ab hoſpitibus
apponũtur / illis cõtenti exiſtãt / neq; per nũcios
et ſubbedellos ſed p ſeipſos executiões faciãt pre=
ceptorũ. Sentẽtias autẽ excõicationis et interdi
cti vel ſuſpẽſionis per ſe nõ ferant / neq; per alios
latas denũcient ſine ſpecialibus litteris dñorum
ſuorũ. Et ſi ſec⁹ preſumptũ fuerit: ſentẽtie ſic late
ipſo iure nõ teneãt neq; ſeruentur: cum in verita=
te nõ ligent. Et bedelli qui cõtra hoc ſtatutũ fece=
rint et oneroſi ſeu iniurioſi ſubditis dñorum ſuorũ
inuẽti fuerint: grauiter puniãtur et grauatis du
plum reſtituere teneantur.

Q clerici moneri debeãt vt deferant tonſuram veſtes et coronam.

Item ſtatuimus ꝙ epĩ i ſuis ſynodis et alijs
cõuocationibus / et ſinguli archidiaconi et
decani in ſuis capitulis et rectores capellani ſiue
vicarij eccleſiarũ parochialiũ in ſuis eccl'ijs ſemel
in anno publice denũcient oĩbus qui gaudere vo
luerint priuilegio clericali / ꝙ decenter tonſurã et
coronã raſi capitis deferãt cõpetẽtẽ / maxime co
rã ſuis ordinarijs et i eccleſijs ac cõgregationib⁹

clericorū: nec erubeſcāt ipſius portare ſtigmata q̄ pro eis ſpineā nō dedignatus eſt portare coronā: factus patri obediens vſq; ad mortem: vt eos ſue reſurrectiōis tribueret eſſe participes: ⁊ hereditatis precio ſui ſanguinis acquiſite ꝯſortes: cōminati eis qui cōtra denūciationē iſtam ſecus pſumpſerint attētare. Nā ſi ſignū ſaluatiōis erubuerint frontibus ſuis imprimere: fruſtra ſaluatoris debebunt auxilium implorare: cum priuilegiū dignitatis meretur amittere qui ꝯceſſa ſibi abuti dete gitur dignitate.

Priuilegiū pdit qui illo abutitur

De carcere epiſcopoꝝ habendo et qui clerici ꝑpetuo carceri ſunt cōmittendi.

Item ſpeciali precepto ſtatuimus ꝙ quilibꝫ epūs in epiſcopatu ſuo prout cōpetētius et ſecurius prouideri viderit vnū vel duos carceres habeat pro clericis flagitioſis in crimine vel cōuictis iuxta cēſurā canonicā detinendis. Statuim⁹ etiā ꝙ cleric⁹ aliquis qui adeo malicie ſue incorrigibilis fuerit et ꝯſuetus ad flagitia cōmittenda ꝙ ſi laicus eſſet ſm leges ſeculi vltimū deberet pati ſupplicium / talis cleric⁹ ꝑpetuo carceri adijciatur. In illis autē qui nō ex voluntate et propoſito ſed caſu fortuito aut iracundia / aut forte inſania cōmitterent: antiqua iura ſeruari volumus. Predicta denīq; remedia tam ad preſentia q̄ ad futura grauamina ſe extendāt preſertī cū ſentētie excōicatiōis de ꝯſenſu regis et magnatū regni londoñ. ꝑ prelatos ſolēniter ſint promulgate in tranſgreſſores charte oim libertatū archiepī ⁊ epī de cōſēſu et approbatiōe inferiorū prelatorū capitulorum cathedraliū et cōuentualiū necnō vniuerſitas totius cleri anglie ꝓ reformatiōe ſtatus eccle angli cane et rapacatione libertatis hec predicta concorditer et cōiter ordinauerūt retēta ſibi poteſtate addendi / mutādi ⁊ corrigēdi ꝓut viderint expedire.

clerici criminoſi q̄liter ſint puniēdi.

Datū apud weſtmon. in ſolēni cōuocatione cleri eccleſie anglicane. vj. idus Junij. Anno domini Milleſimo. cc. lxi. et anno pontificatus Alexādri pape. iiij. ſeptimo et anno regni illuſtris regis henrici quarto ꝑ bonefaciū cant. archiepm.

Hec cōſtitutio ſequens eſt conſtitutio Johānis pecham ſcdꝫ aliquos libros de mutando chriſmate ſingulis annis.

Cum ſacri chriſmatis cōfectio de āno ī annū per locorū epōs ſit agenda iuxta ſacrorum canonū ſanctiones: et ipm chriſma per eoſdem cōfectū ānuatim ſit fidelibus tradendū: vetus chriſma ſeu qđ ſupeſt de veteri chriſmate in ſacris eccleſijs aut per ſe aut per diaconos vel ſubdiaconos a locorū epis annis ſingulis ante paſche ſolēnitatē vel q̄ citius fieri poterit factum chriſma in ſingulis eccleſijs petere teneantur a deo vt ſi quis de alio chriſmate q̄ de illo nouo qđ ꝓpria epi largitione vel cōceſſione accepit baptizare ſeu baptizatū in vertice vngere niſi preoccupāte neceſſitate attentauerit: ipſe in ſe damnatiōis manifeſtatur

protuliſſe ſentētiā. Quidaꝫ vero ignorātia craſſa ducti que dolo credit eſſe vicina vel ſpū cōtumaci ſacris in hac parte canonibus reluctātes (qđ a crimine idolatrie ſeu pctō ariolandi nō multum abhorret) vetus chriſma alicubi per bienniū alicubi ꝑ triēniū et eo amplius reſeruātes eodē in baptiſmate et alijs ſacrificijs dānabilit̄ abutūt / nouū ab epis locorū de anno in annū nec accipiētes nec petētes. Quod ne fiat de cetero diſtricte p̄cipimus ſub pena ſuſpēſionis quā ferimus in cōtumaciter cōtrariū faciētes. Nō ipſum de ſacro cathecumenorum oleo ſane accipiendum eſſe credimus eſſe intellectum. Ignorātia craſſa dolo comparatur.

Incipiunt cōſtitutiones venera. pr̄is domini ſymonis Mephā. Cantuarien. archiepī in concilio prouincie apud ſctm̄ paulū london. celebrato mēſis februarij die veneris poſt cōuerſionē ſancti pauli. Anno domini milleſimo. CCC. xxviij.

Elati oportet pro dn̄o deo ſuo eccleſiacū prelatos qui nō ſola ſunt ſua perditione damnandi. verū etiā de ſuis manibus requiret dn̄s (ſicut ipſe inquit) ſanguinē ſubditorū aduerſus eos precipue quos nois xpiani titulis inſigniuit. et tn̄ profeſſioni ſue damnatis eoꝝ moribus ꝯtraire cognouerint: qui gladio ſpūs (qđ eſt verbū dei) et doctrina ſalutis nocentes vitiorū filices nō interimant: et eccleſiaſtice ſarculo diſcipline (velut prouidi cultores) extirpēt: vtutes inſerant: moreſq; reformēt: vt appetitus noxij honeſtatis debite limites nō excedāt. Sed vt inde xpiana profeſſio magis ac magis libētiuſq; ſalutaribus ſemꝑ proficiat incremētis: huius rei gratia. Nos ſymon pmiſſione diuina Cantuarieñ. archiepūs et totius anglie primas. In noie ſancte et indiuidue trinitatis pr̄is ⁊ filij et ſpūs ſancti: neceſſarium fore duximus prouidendum auctoritate preſentis cōcilij de fratrū ſuffraganeorū cōſenſu ad formationē ſtatus eccleſiaſtici in nr̄a Cantuarieñ. prouin. ſtatutis ꝯciliorum prius editis ad ipſorum cōſeruationē penas adijcere: et quedā etiā noua ſtatuere: quibus vita delinquētiū arceatur: ⁊ ſalutis profectus vberior inducatur.

De obſeruatione feſtiua diei paraſceues

Animarū ſaluti proſpicere cupiētes initiū ordimur de fontibus ſaluatoris: ſtatuimus et ordinamus vt dies illa ſctā paraſceues qua ſaluator noſter dn̄s ieſus xpūs pro ſalute hoim precioſam aiam ſuā poſt multa flagella poſuit in cruce: ſm ritum eccleſie in lectione cū ſilentio: in oratione cū ieiunio: in cōpunctione cū lachrymis feſtiue celebretur: auctoritate preſentis cōcilij diſtrictius inhibemus ne de cetero quiſpiam ſeruilibus intendat ipſa die operibus: vel queuis alia exerceat que a pietatis cultu fuerint aliena: per hoc tn̄ legem pauperibus nō imponimus nec diuitibus Paſſiōis dominice dies ē in obſeruatione.

chiari contigerit ſe defenderit contra huiuſmodi attachiationes vel diſtrictiones per remedia an= tedicta. Idem fiat quotienſcunq; anſiciati fuerit viri eccleſiaſtici ꝓ hijs que ad forum eccleſiaſticū pertinent per iudicem ſecularē. Si vero clerici ca nonici ſe purgauerint ſuper ſibi impoſitis et obie ctis: et nichilominus bona laica p̄tate detineant eorundem occupantes et detinentes bona hmōi laicorum per ſepedictā eccleſiaſticā cenſuram cō= peſcantur. Qui ſi ſic capti clerici tonſuram et cleri catum habentes malicioſe tēpore intermedio ab= raſi fuerint vel ſuſpenſi: abradentes vel ſuſpen= dentes cōſiliū vel fauorez ſeu auxiliū impenden= tes/penis ſubiaceant ſupradictis: foriſbanniētes quoq; huiuſmodi clericos penis ſimilibus percel= lantur. Item ſtatuimus q̄ ſi aliquis clericus pro tranſgreſſione foreſte ſeu ꝑcis alicuius diffamat⁹ fuerit: vel conuictus fuerit legitime corā ſuo ordi nario vel confeſſus idē: per ſuū ordinariū ſi bona habeat pro noxa aut iniuria illata eſt hmōi redēp tio aſſignetur. Si autem bona non habeat ſuus epiſcopus ipſuz prout culpa popoſcerit grauiter puniat in ꝑſona: ne ꝓpter impunitatis fiduciā pa teat preſumptoribus licentia delinquendi.

De impetrantibus prohibitiones do= mini regis.

Itaq; cū nonnulli laici adinuicē plerūq; cū clericis contrahentes ipſos contractus fidei datione vallantes aut corporali ꝓſtito iuramen= to firmātes / q̄ ſuper fidei aut ſacramēti ꝓſtiti reli gione contēpta coram iudice eccleſiaſtico cōuenti regiam prohibitionē impetrāt: vt ſup periurio et fidei leſione examen eccleſiaſtici iudicis ſic decli= nent. Prouidemus q̄ ſi laicus fuerit impetrator/ per excōmunicationis ſententiā (prout ſuperius dicitur)arceatur. Si vero nō deſtiterint et poſſeſ ſores immobiliū exiſtant: terra eorum ſupponat eccleſiaſtico interdicto. Si aūt immobilia non ha beant mercēnarij ſui non vacare ꝑſone moneātur q̄ intra octo dies ab eo recedāt. alioquin conſimi lis pena ſententie excōicationis maioris ferant in eoſdem Si autem clericus reus fuerit vel religio= ſus/ exerceātur pene canonice cōtra ipſos. Si ve ro clericus in ſua ꝑtinacia perſeuerauerit: proce datur contra eū ſecundū penas ſuperius cōtra ꝑ= tinaces clericos annotatas. Si autē actor laicus ſit et nō habeat laicū feudū: ep̄us nō exhibeat eū et ſi diſtringit ep̄ūs ꝓcedatur cōtra dn̄m regez et diſtringentem vt ſuperius eſt expreſſum. Et hoc idem in prohibitionibus cōſimilibus obſeruetur Idem fiat et ſi tertius veniens ex tranſuerſo por rigat vel porrigi faciat prohibitionem talem duz tamen ille eam verbo vel facto ratificauerit pro quo apparuit impetrata.

Qui iudei compellant reſpondere co= ram eccleſiaſtico iure.

Et quiā modo conſimili eccleſiaſtica cenſu= ra confunditur et prelatorum officiū impe= ditur cū iudeus delinq̄ns in rebus eccleſiaſticis et perſonis ſup hijs coraz ipſis conuictus fuerit vel ſuper alijs que ad forū eccleſiaſticū mero iure co= ram eccleſiaſtico iudice cōuenitur per dn̄m regem ſeu vicecomites aut balliuos ſup predictis nō per mittitur corā eccleſiaſtico iudice ſtare iuri: ſed de= clinare compellitur forū eius. Statuim⁹ q̄ hmōi iudei per introductum commercij contractū ꝫ cō munionis fideliū ad reſpōdēdū in hys caſibus co ram iudice eccleſiaſtico compellātur. Et q̄ inhibē tes et impedientes eoſdem et hac de cauſa iudices et alios diſtringentes per excommunicationis et interdicti ſententias arceantur.

De fugientibus ad immunitatem ec= cleſiaſticam.

Porro cum ad immunitatem eccleſiaruz fu= gientibus aliquando vix in alimentis va= leat ſubueniri propter arctam cuſtodiam que fre= quenter apponitur contra ipſos: vt aliquando cō fugientes hmōi ab eccleſijs et cimiterijs vijs pu= blicis poſt terre abiurationez violenter ſepius ab ſtrahantur: ac ſic abſtracti ſcelerate in preiudiciū immunitatis eccleſie occidātur. Statuim⁹ q̄ qui talibus alimenta impedierint miniſtrari ſecundū arbitriū ordinariorum per cēſuram eccleſiaſticaz arceantur. Siquidem confugas ab eccleſia vel ci miterio vel poſt abiurationem terre a via publi= ca extrahentes: vel taliter extractos occidētes(cū ſub eccleſiaſtica ꝓtectione cōſiſtant)penis ſacrile gij percellantur/ alia aliam minime conſumente. In eccleſia autem vel cimiterio non fiat cuſtodia confugientium ad eccleſiam per laicā poteſtatem Et ſi fiant cuſtodie tam cuſtodientes q̄ qui eaz cu ſtodiam appoſuerunt in forma iuris per excōmu nicationis ſententiam diſtrictius compeſcantur. Illos autem tantummodo tueatur eccleſia quos canones precipiunt eſſe tuendos.

Eccleſie i= munitas ꝓtegit ad eam fugi entes.

De infringētibus eccleſie libertates.

Ut inuadentibus bona eccleſiaſtica et liber tates eccleſie infringentibus et ꝑturbanti= bus obuietur: prouide duximus ſtatuenduz q̄ hu iuſmodi malefactores inuaſores videlicet et ꝑtur batores eccleſiaſticorū bonorū et libertatum vio= latores ſacrilegi: excommunicati per locorum or= narios denuncient. Et ſi in ſua pertinacia ꝑ vnū menſez ꝑſeuerent: tunc et loca in quibus cōmorā tur ſupponant eccleſiaſtico interdicto: ꝫ neutra re laxetur ſententia donec de dānis et iniuria ſatiſfe cerint competenter. Et ſi aliquis eccleſiam poſſeſ ſionib⁹ et libertatibus ſuis ſpoliauerit: penis ſub iaceat ſupradictis: et in ipſum vſq; ad plenam ſa= tiſfactionem et reſtitutionem condignam: in for= ma iuris excommunicationis ſententia ſolenni= ter proferatur. Et ſi iīdez ſacrilegi faciant iudices aut prelatos propter hoc attachiari vel diſtringi tam ipſi q̄ diſtringentes penis in attachiatores ꝫ diſtrictores editis condigne percellantur.

De laicis clericos aggrauantibus.

Ad hoc etiā cum cōtingat q̄ domicilia et ho ſpitia clericorū ꝑ magnates terre q̄q̄ i ſan ctuario exiſtāt inuitis ipſis clericis et nōnunq̄ ex pulſis ſuis ſeruientib⁹ bona ipſorū ibidē inuenta

occupãtur: et per ſacrilegos hmõi cõſumũtur: reclamãtes et renitẽtes cõuicijs affligũtur/verberibus afficiũtur/et multipliciter ꝑtractantur. q̃nq̃ etiã caute et cẽſatus dñice prelatoꝝ religioſorũq̃ clericorũ in itinere publico ac veritatis et aliunde in ſanctuarijs ⁊ cõſimilibus capiũtur et adducũt violẽter ad dictorũ magnatũ res/cõmercia/et victualia trãſferenda. Prouidemus ꝙ oẽs huiuſmodi ſacrilegi in forma iuris excõicentur et ſolẽniter excõicati nũcienẽ donec ablata ⁊ abducta reſtituerint: et de illatis iniurijs ſatiſfecerint cõpetenter.

¶ Compelliũtur etiam clerici et religioſi ſuas res quas habẽt venales licite vel illicite ad preciũ dñi regis ſibi et ſuis miniſtris vẽdere: et nõnũq̃ tradere precio nõ ſoluto. vnde prouidemus ꝙ taliter cõpellentes cogantur per ſententiã excõicationis iuſtũ preciũ ſupplere vel reſtituere ſic extorta: nichilominus de ſacrilegio cõmiſſo prout decet ſatiſfacere competenter.

¶ De rege eccleſiã aggrauante vacãtẽ.

Contingit inſup aliqñ ꝙ dño rege eccleſiaꝝ cathedraliũ vel cõuẽtualiũ cuſtodiã obtinẽte/cũ ſm chartarũ libertatẽ ab eodem dño rege et ſuis predeceſſoribus eccleſie cõceſſarum tantũmodo rõnabiles exitus carpere debeat: et rõnabiles conſuetudines necnõ et rõnabilia ſeruitia et hoc ſine diſtrictione hoim ⁊ vaſtatiõe rerũ: balliui tñ eius per tallias imoderatas bona tenentiũ vacãtis eccleſie auferũt: nemora et viuaria deſtruũt: domos cõſumere feſtinãt ⁊ diſſipãt bona. paupres male tractant: et deſtruũt. iam non ſolũ ad ea que rõne cuſtodie obtinere cõuenerant manus extendunt: ſed etiam ad bona ſpũalia vt blada et inſtaura et alia q̃ rõne baronie ad ipſum ſpectare nõ poſſunt videlꝫ decimas eccleſias et oblatiões ꝓpriatibus ſeu monaſterijs appropriatas et ſilia occupare preſumant. Ut huic igiẽ morbo facilius occurratur: ordinamus ꝙ ſtatiꝫ poſtq̃ eſcaetores et balliui regis huiuſmodi cuſtodias ingreſſi fuerint: prelati qui iuriſdictionẽ preſumũt: publice et ſolẽniter interdicãt ſub pena excõicationis dictis balliuis dñi regis et alijs oibus in genere ne talia attẽtare preſumant. Qꝫ ſi ꝯtrafecerint/denũcient eos in dictaꝫ ſentẽtiã incidiſſe: et in ſentẽtiã latã que ꝯtra illos qui libertates in magna charta cõceſſas necnõ libertates eccleſiaſticas cõfringũt et tales vſq; ad ſatiſfactionẽꝫ cõgruam excõicati publice nũcientur. quã ſẽtentiã ſi ꝯtempſerint i ꝯtra eos procedatur per interdicta et alias penas ſuperius annotatas. Et ſi dñs rex ſup hijs cõpetẽter monitus ſic ablata nõ reſtituat vel dãna reſarciat procedatur ꝯtra eum ſicut in alijs caſibus regem tangẽtibus ſuperius eſt ordinatum.

¶ De libertate et longa poſſeſſione.

Archiep̃us itaq; et ipi rõne patrimonij eccleſiaſtici cõmunẽ monitionẽ coram iuſticiarijs itinerantibus euocati per attornatos vel procuratores litteratorie conſtitutos per libertatem eccleſie et cõſuetudinẽ admittantur: ſupplicatum eſt dño regi vt ſuſtineat ꝙ per litteras procuratorias admittãtur procuratores ſiue attornati corã eisdem et iuſticiarij moneãtur ꝙ per tales cõpetentibus admittant attornatos. Si vero ſic nõ admittant ſed q; ꝑſonaliter nõ venit prelatus cõdemnetur poſtmodum et diſtringaẽ: prouidemus ꝙ procedatur cõtra attachiatores diſtringentes vt ſuperius eſt expreſſum. Quia inſuper prelati et clerici venire corã magiſtratibus ſecularibus diſtringũtur oſtẽſuri de iure aut quo waratõ (ſeu guarãto) vtũtur libertatibus quibus a longis retro temporibus ipſi ſiue predeceſſores ſui vſi ſunt pacifice noie eccleſiaꝝ ſuaruꝫ: alioquin impediũtur vti libertatibus predictis: ordinamus ꝙ ſic vocati non reſpondeãt niſi ꝙ nec allegent longã poſſeſſionẽ eccleſie ſue. At ſi reuocent eas in dubiũ/nõ ponãt ſe ad inquiſitionẽ laicorũ. Et ſi ꝓpterea ſpoliẽtur attachiẽtur/diſtringãtur vel alẽ cõdemnẽtur: procedatur contra ſpoliãtes attachiãtes et dñm regẽ vt ſuperius ãnotatur: et ſi retineatur prelatus archiep̃us cũ ep̃is requirat eũ et puniat detentores. Et ſi libere nõ dimittatur: ad interdicta vt ſuperius procedatur.

¶ De malicia iudicis ſecularis contra libertatem eccleſie.

Aliquando quidẽ eccleſijs vel prelatis principes et alij xp̃ifideles poſſeſſiones et libertates dant ꝑ ſuas chartas in quib⁹ huiuſmõi clauſula vel ſimilis continetur. Omnia que ad me vel ad heredes meos de tali feudo ſiue feodo vel poſſeſſione pertinẽt vel poterũt pertinere: tali eccl̃ie vel monaſterio ac earũ prelatis vel miniſtris ſine aliquo retinemẽto do et cõcedo: et hac p̃ſenti charta me cõfirmo. Et ſi poſtmodũ ſup aliquo articulo de pertinencijs que in charta ipſa non fuerint ſpecialiter expreſſa et in dicto ſeculari cõtento moueatur: dicũt iudices ſeculares chartam ipſaꝫ eſſe vacuã et inanẽ eo ꝙ nolatim articulus ille nõ exprimitur in eadem: et ſic verbuꝫ oĩa ſm eos nichil cõtineat niſi fuerit ſpecialiter expreſſum. Et ſi articulus libertatis contentus in charta ſpecialiter exprimatur. dicũt iidem iudices chartã ipſam eſſe vacuam ⁊ inualidam ſi eccl̃ia vel monaſteriũ vſa nõ fuerit hmõi libertate. Prouidemus ꝙ iuſticiarij et alij iudices ſeculares eccl̃ias vel loca religioſa peruerſa interpretatione hmõi poſſeſſionibus vel libertatibus defraudãtes/moneãtur ꝑ locoꝝ ordinarios in quibus talia iudicia exercenẽ ꝙ ſub talis interpretatiõis velamẽto poſſeſſiones libertates et iura eccleſiaſtica ꝑturbare ſeu iteruertere nõ preſumãt. Qꝫ ſi monitiõibus nõ acquieuerit corũdem: per excõicationis et interdicti ſentẽtias dictorũ iuſticiariorum et iudicum ſiue clerici ſiue laici fuerint iniquitas ſm formaꝫ annotatam ſuperius comprimatur.

¶ Qꝫ eccleſiaſtici viri nõ teneanẽ facere ſectam ad curiam ſecularem propter eccleſie libertatem.

Licet autẽ dñs rex et magnates/aliiq; xp̃ifideles terras et poſſeſſiones in liberaꝫ purã et perpetuã elemoſinã eccleſijs et viris eccleſiaſti

prohibemus quin ad agriculturā pauperum pro
mouendam ſuffragia conſueta charitatis intuitu
ſubminiſtrent.

**¶ De cōceptione beate marie feſtiue ce-
lebranda.**

AD hoc quia inter oēs ſctōs memoria beatiſ
ſime virginis et matris dñi eo frequentius
agitur atq̧ feſtiue: quo maiorē gratiā apud deum
qui eius cōceptionē predeſtinatā ad vnigeniti ſui
tēporalē originē et olim ſalutē veraciter ordinauit
creditur inueniſſe vt p hoc ſalutis nře ſpūis reno=
uata primordia in quibus deuotis occurrūt mēti=
bus ſpūalium materia gaudiorū deuotione oībus
augeat et ſalutem. Anſelmi predeceſſoris noſtri q̄
poſt alia quedā ipſius antiquiora ſolēnia cōceptio
nis ſolēne ſupaddere dignū duxit: veſtigijs inhe=
rentes: ſtatuimus et firmiter precipiendo manda
mus quatinus feſtū cōceptionis predicte in cūctis
eccleſijs nře Cantuarieñ. prouincie feſtiue et ſolē
niter de cetero celebretur.

**¶ De imunitate bonorū ad eccleſias ſeu
perſonas eccleſiaſticas pertinentium.**

ITem omnes qui de domibus manerijs grā
gijs ac locis alijs ad archiepōs epiſcopos vl'
alias perſonas eccleſiaſticas vel ad ipſas eccleſias
ptinentibus quicq̄ preter voluntatē dñorum aut
pmiſſionē vel eorū qui ſunt hmōi rerū cuſtodijs
deputati abſtrahere / cōſumere / vel cōtractare pre
ſumpſerint: abſtrahi / cōſumi / vel cōtractari fece=
rint: vel huiuſmodi abſtractionē / cōſumptionē /
aut contractionē ſuo noīe vel a familiaribus ſuis
factā ratā habuerit: ſacri approbatione hmōi cō
cilij prouincialis pronūciamus et declaramus ec=
cleſiaſtice libertatis et imunitatis exiſtere violato
res: et ſentētiam maioris excōicatiōis cōtra hmōi
violatores in cōcilio Oxoñ. latā incurrere ipſo fa
cto. Et ne hmōi eccleſiaſtice libertatis violatores
occaſione difficultatis citationes eorūdem euitent
ſicut hactenus fieri cōſueuit ne procedi valeat cō
tra ipſos de fratrū noſtrorū et cōcilij totius aſſenſu
et cōſilio decernimus quēcunq̧ violatorē hmōi ſi
pſonaliter inueniri et tute adiri valeat / pſonaliter
euocandum. Si vero non iueniri vel ſi tute adiri
nō valeat: tunc in domicilio: ſi qđ habet quo tute
citari poſſit. Si vero in domicilio qđ habet tute ci
tari nequeat: tūc in eccleſia cathedrali illius domi
cilij. Et ſi nullū habeat / et nō cōſtet eū habere do
miciliū: tunc in eccleſia cathedrali loci in quo imu
nitas eccleſie dr̄ eſſe leſa. et nichilominus in eccl'ia
parochiali eiuſdem loci ſi tute fieri poterit citatio
nem decernimus faciendam. ¶ Huiuſmodi cita=
tionē in domicilio vel i eccl'ia publice (vt pmittit')
factā vel faciendā volumus nō ſolū in caſibus ſu
pradictis ſed etiam in omni caſu cōſtitutionis dñi
Othoboni quōdā apoſtolice ſedis legati in anglia
que incipit Ad tutelā: ſic arctare citatū / ac ſi eſſet
per citationē pſonaliter cōprehenſus: eiuſdemq̧
citationis virtute ōtra eū procedi ad effectū ac ſi
pſonaliter extitiſſet. ¶ Prefatos etiā et quoſcūq̧
alios eccl'iaſtice libertatis vel imunitatis violato
res decernimus in loco delicti etiam ſi ibidem nō
inueniantur poſſe tam ex officio iudicis q̄ ad ptis
inſtātiam cōueniri. Utrū autē hmōi violatores
eccleſiaſtice libertatis vel imunitatis inueniri ac tu
te adiri valeāt: et vtrū domiciliū habeāt vel non:
volum⁹ in dubio: ſtare certificatorio illius cui mā
datur citatio facienda. Et vt in premiſſis caſibus
et in alijs iniuriati iuſticiā debitā facilius cōſequā=
tur: diſtricte hoc probāte cōcilio prouinciali preci
pimus q̧ oēs iudices ordinarij nře Cantuarieñ.
puīcie ſe inuicem ſine qualibet difficultate iuuent
in citationibus et executionibus faciendis ac qui
buſcunq̧ mandatis licitis exequendis.

Immunitatis eccleſiaſtice violatores qualiter puniri et citari debeant.

**¶ De teſtamentis ſeruorū ſeu natiuorū
non impediendis.**

ITē omnes illi quia ſcriptitiorū vel aliorū
ſeruilis conditionis teſtamēta vel vltimas
voluntates quouiſmodo impedierint cōtra cōſue
tudinem eccleſie anglicane hactenus approbatā
per excōicationis ſentētiam cōpeſcantur.

Serui teſtamenta poſſūt facere.

¶ De probationibus teſtamētorum.

ITem quia locorum ordinarij inſinuationē
teſtamētorū et cōmiſſionē adminiſtrationis
bonorū defuncti per cautelas exquiſitas cōtra hu
iuſmodi executores teſtamentorū vt ab eis citius
pecuniam extorquere poſſint ſe (vt dr̄) reddiderūt
onerosos hactenus. Statuimus q̧ pro inſinuatio
ne et approbatione teſtamēti paupis cuius inuen
tariū bonorū centū ſolidos ſterlingorū nō exceſſe
rit vel pro cōmiſſione adminiſtrationis bonorū
hmōi executoribus facienda nichil penitus exiga
tur. C. de teſtamētis. l. cōſulta diualia.

**¶ Ut ante ſententiam diffinitiuā nō ob
ſtante ſtatuto Oxon. poſſit appellari.**

ITem qr in concilio Oxoñ. quoddā dicit' ſta
tutū emanaſſe quo inter cetera prohibetur
q̧ a nullo grauamine iudiciali añ diffinitiuā ſentē
tiam friuole appelletur. Cunq̧ oēs aduocati et p
curatores eiuſdē ōſiſtorij ad obſeruationē huius
ſtatuti aſtringi debeant vinculo iuramenti / penis
etiam alijs in ipſo ſtatuto cōtentis ſi ōtra id vene
rint affligendi. Nos huiuſmodi ſtatutum q̧ et ſi
colore verborū ſupficialiter pallietur: ad auferen
dum tñ oppreſſis appellationis remediū realiter
extitit introductū. et quicquid ex eo vel ob id fue=
rit ſubſecutū penitus reprobamus. et oēs qui ad
obſeruationē huiuſmōi ſtatuti preſtiterit iuramē
tum ab eodem abſoluimus.

Appellari poteſt etiā ante ſententiā diffinitiuam.

**¶ De non impediendo oblationes con=
ſuetas fieri: et decimas colligere et aſpor
tare abſq̧ alicuius domini exactione.**

ITem quia quidā maledictiōis filij in nubē=
tium ſolennijs: mulierū purificationibus:
mortuorum exequijs: et alijs quibus ipſe deus in
miniſtrorū ſuorū pſonis ſolebat oblationū libami
ne populariter honorari: ad vnius denarij vel al=
terius modice quātitatis oblationē populi deuo=
tionē reſtringere ſunt moliti: reſiduū oblationis

Decimas dñs q̄re retinuit.

ſidelium ſuis pro libito vel alienis vſibus multotiens applicantes. Alij vero nō attendētes q̄ dñs deus noſter oīpotens cuius eſt terra et plenitudo eius ⁊ vniuerſi q̄ habitāt in ea. decimas in ſignū vniuerſalis dominij ſibi reddi precepit / et pro ſuo cultu eaſdem clericis aſſignauit: aliqū malicioſe impediūt / impediri ve faciūt vel procurāt viros eccl'iaſticos ad quos ſpectat perceptio decimarum eorū ve ſeruitores quo minus liberū ingreſſum et egreſſum in predia et a prediis de q̄bus huiuſmōi decime prouenilūt habere poſſunt pro ipſis decimis colligendis / cuſtodiendis / vel quo voluerint abducendis. Alij autē niſi prius cirothece vel calige ſeu quicq̄ aliud eis dentur vel promittantur decimas aſportant et cōſumūt: aſportari conſumi ve faciunt: ſeu aliqd̄ damnū inferūt inferri ve faciūt in eiſdez. Alij inſuper viros eccleſiaſticos ea occaſione q̄ iura eccl'iaſtica i foro eccleſiaſtico ꝓſequūtur vl' antea fuerint proſecuti malicioſe attachiāt indicūt vel iudicāt attachiari indicari iudicari ve aut eis alia grauamina inferri faciūt vel ꝓcurāt. Nos igitur ꝑſonarū dānabilibus cōſilijs ſalubre remediū apponere cupiētes / nichil nouū ſtatuentes: ſed antiquorū canonū ſancita in remediū deducētes: vniuerſos et ſingulos hmōi inſtigatores et impeditores et alios ſupradictos per quorū nephandas machinationes eccleſijs aut ipſarum rectoribus ſeu vicarijs aut miniſtros quicq̄ damni infertur aut ſubtrahitur honoris et cōmodi ꝯſueti preſentis declaratiōe cōcilij pronūciamus vniuerſos et ſingulos in premiſſis vel eorum aliquo in poſterum delinquentes vinculo excōicationis īuolui / reſeruata loci diocceſano abſolutione eorū preterq̄ in mortis articulo quouſq̄ ipſoꝝ miniſterio in cōtrarium laborāte eccleſijs fuerit popularis deuotio efficaciter reſtituta: ac viris eccleſiaſticis ſic leſis de hmōi exceſſibus plenarie ſatiſfactū. ❡ Nota q̄ rector habēs parochianū ſuſpectum timens ſe poſſe in decimis defraudari: poteſt petere vt interdicatur dño fundi ne fructus colligat vel aſportet niſi eo vel ſuo nūcio preſente: et talis rector eſt audiendus per. l. C. qn̄ et q̄bus quar. pars de. i. Exilio. li. x. C. de decur. l. ij. q2 habet partem in fructibus rōne decime. igitur in fundo: q2 fructus ſunt pars fundi. ff. de rei vendi. l. fructus. de iſto not. titu. de decimis. §. i. ver. vltimo queritur per ſpe. in. iij. parte de q̄ſtione huiuſmodi.

❡ De matrimonio nō ſolēnizādo abſq̄ bannorum editione et debita pena delinquentium.

Matrionia non fiant ſine bānis.

Item q2 ex cōtractib⁹ m̄rimonialibus bannoꝝ editiōe nō ꝑhabita initis nōnulla ꝑicula ꝑueniūt et manifeſtū ē indies peruenire. oībus et ſingulis ſuffraganeis nr̄is ꝑcipimus ſtatuendo q̄ decretalem: cum inhibitio. ex̄ de clādeſt. deſpon. qua ꝓhibetur ne qui cōtrahāt matrimoniū bānis nō premiſſis: in ſingulis eccleſijs parochialibus ſue dioceſ. pluribus diebus cū maior populi affuerit multitudo exponi faciant in vulgari: ipſamq̄ faciant obſeruari firmiter / penā quibuſuis ſacerdotibus etiā parochialibus vel nō parochialib⁹ qui contractibus matrimonialibus ante ſolēnem editionem bannorū initis preſumpſerit intereſſe penam ſuſpenſionis ab officio per triennium infligendo: et huiuſmodi cōtrahentes etiā ſi nullū ſubſit impedimentum pena debita percellendo. Omnis etiam ſacerdos ſiue ſecularis ſiue regularis extiterit qui ſolēnizationē matrimonij extra eccleſiā vl' capellā habētē iura paroch. ab antiquo abſq̄ ep̄i loci dioceſani ſpeciali licētia celebrare preſumpſerit aut itereſſe: eo ipſo per annū integrū ab officio ſit ſuſpenſus. ❡ Nec credo q̄ ep̄us poteſt diſpenſare infra annum. vt ex̄ de heret. c. multorum. in glo. de diſpenſ. per Jo. in cle.

❡ De defectibus domorū ad beneficia eccleſiaſtica ſpectantiū reparandis.

Item ſtatuimus q̄ nulla inquiſitio ſup defectibus domorū vel aliorū ad bñficium eccleſiaſticū ſpectantiū de cetero facienda valeat in alterius preiudiciū: niſi fiat per viros fide dignos in forma iuris iuratos / ipſis ad hoc primitus euocatis / qui ob hoc ledi poterunt: integrā vero eſtimationē defectuū in domibus aut alijs ad bñficium eccleſiaſticū ſpectātibus repertorū ſiue per inquiſitionez ſiue per viam cōpoſitionis eſtimatio ipſa facta extiterit / loci diocceſanus in reparationē epiſcoporum defectuū cōuerti faciat infra competentem terminū ipſius arbitrio moderandum.

❡ Incipit concilium celebratum apud vveſtmon. tēpore Ricardi archiepiſcopi Cātuariē. Anno domini milleſimo. lxv.

❡ De clericis ꝯtrahētibus matrimoniū

Siquis ſacerdos vel clericus in ſacris ordinibus cōſtitutus / et eccleſiā vel eccleſiaſticum bñficiū habēs / publice fornicariā habeat et ſemel ſcd̄o et tertio cōmonitus fornicariā ſuā nō dimiſerit et a ſe prorſus nō expulerit / ſed potius in ſmūdicia duxerit perſiſtendum: omni bñficio ⁊ officio ſpolietur. Si qui vero infra ſubdiaconatū cōſtituti matrimoniū cōtraxerit / ab vxoribus ſuis (niſi de cōmuni aſſenſu ad religionē tranſire voluerint et ibi in dei ſeruitio ꝑmanere) nullatenus ſeparentur ſed cū vxoribus viuentes eccl'iaſtica bñficia nullo modo participent. Qui autē in ſubdiaconatu vel ſupra ad m̄rimonia cōuolarūt: mulieres iuitas et renitentes relinquant. Decernimus etiā eiuſdem cōcilij auctoritate ne filij ſacerdotū in paternis eccleſijs a modo ꝑſone inſtituantur / nec eas qualibet occaſione medio nō intercedente obtineant.

clerici nō ſint cōcubinarij.

❡ Ne clerici tabernas exerceant.

Clerici in ſacris ordinibus cōſtituti edendi vel bibendi cauſa tabernas nō ingrediātur nec publicis potationibus interſint niſi ꝑegrinatiōis neceſſitate cōpulſi. Si quis vero tale fecerit aut ceſſet / aut deponatur.

❡ Ne clerici exerceant officiū laicorum.

His q̄ ſacris ordinibus ꝯſtituti ſunt intereſſe vbi iudiciū ſanguinis agitur nō licet. vnde prohibemus ne aut per ſe aut per alios m̄bdrorū truncationes faciant aut inferendas iudicent. Nō

ſi quis tale fecerit / cōceſſi ordinis priuetur officio et loco. Jnhibem⁹ etiā ſub interminatiōe anathematis ne quis ſacerdos habeat vicecomitis vl' prepoſiti ſecularis officium.

De corona et habitu clericorum.

Clerici qui comā nutriūt / ab archidiacono etiam inuiti tondeātur: veſtimētis etiā vel calciamētis (niſi que honeſtatē ꝛ religionē deceāt) vti eis nō licebit. Si quis ꝯtra hoc facere preſumpſerit ꝛ canonice emendare noluerit: excōicationi ſubiaceat.

De ordinatis ab alio ꝙ epiſcopo ſuo.

Quia quidam clerici deſperātes ab ep̄is ſuis ordinari ꝓpter imperitiā aut etatē minorē ex ꝓuinciā ſuā ab trāſmarinis ep̄is ordināntur vl' ordinatos ſe mentiuntur / ignorata ſigilla ep̄is ſuis deferētes: ſtatuimus talē ordinationē irritā eſſe habendā: ſub iterminatiōe anathematis inhibentes ne a quoꝙ ad ſui officij executionem ſuſcipiantur. Epiſcopus quoqꝫ nře iuriſdictionis qui talem ſciens et perpendens ordinauerit vel ſuſceperit: ab illius ordinatione ad quē eam ſuſceperit vel ordinauerit vſqꝫ ad condignam ſatiſfactionē ſe nouerit eſſe ſuſpenſum.

Ne iudicia ſanguinis fiāt in eccleſijs vel cimiterijs

Cum eccleſia dei ſcd̄m euangelicā veritatē domus orationis eſſe debeat et nō ſpelunca latronū: de ſanguinis effuſione vel de pena: in eccleſijs vel cimiterijs agitari ſub iterminatiōe anathematis prohibemus. Abſurdum enim eſt et crudele ibi iudicium ſanguinis exerceri vbi reis conſtituta eſt tutela refugij.

Cauſe ſāguinis in eccl'ia tractari non debent.

Ne aliquid exigatur pro ſacramentis conferendis.

Dictum eſt ſolere in quibuſdam locis pro receptione chriſmatis nūmos dari et pro baptiſmo ac cōione: hec ſimoniaca hereſis ab eccleſia deteſtata eſt: et facta ſynodus que tales anathematizauit. Statuimus ergo vt de cetero nec pro ordinatione nec pro chriſmate nec baptiſmo nec pro extrema vnctione nec ſepultura nec ꝓ cōione nec pro dedicatione quicꝙ exigatur. Sed gratis dona xp̄i gratuita diſpenſatione donētur. Si quis ꝯtra facere preſumpſerit anathemate ſit innodatus.

Ne aliquid detur pro preſentatiōe eccleſie habenda.

Nulli liceat eccleſiā nomie dotalitatis ad aliquē transferre vel ꝓ p̄ſentatione alicuius pſone pecuniā vel aliqđ emolimentū pacto interueniente recipere. Qđ ſi quis fecerit et in iure cōuictus vel cōfeſſus fuerit: ipſum tam ergia ꝙ nřa fecti auctoritate patrocinio eiuſdem eccleſie i perpetuum priuari ſtatuimus.

De pena vicariorū qui ſe erigunt contra perſonas.

Illud etiā de vicarijs qui pſonis ſide et iuramēto obligati ſunt duximus ſtatuendū ꝙ ſi fidei et ſacramēti religione cōtempta: perſonatū ſibi falſo aſſumētes / cōtra perſonas ſe erexerint. ſi ſup hoc in iure conuicti vel cōfeſſi fuerint: de cetero in eodem epiſcopatu ad officij ſui executionē non admittantur.

De decimis dandis de omnibus que annuatim renouantur.

Omnes decime terre ſiue de fructibus arborū ſiue de alijs fructibus dn̄i ſunt / et illi ſāctificātur. Sed qꝛ nōnulli modo inueniūtur decimas dare nolētes: ſtatuim⁹ vt iuxta dn̄i pape Alexādri preceptum admoneātur ſemel ſcd̄o et tertio vt de grano / vino / de fructibus arborum / et de fetibus aīalium: de lana et de agnis / et de caſeis / et de lino canabe: et de reliquis que annuatim renouantur decimas integre pſoluāt. Qđ ſi cōmoniti nō emēdauerint: anathemati ſe nouerint ſubiacere.

Decime de quib⁹ ſunt ſoluende.

Ne quis ep̄us calicem benedicat niſi tantum de auro et argento.

Precipimus ne ꝯſecretur euchariſtia niſi in calice aureo vl' argēteo Et ne ſtagneū calicē aliquis āmodo benedicat interdicimus.

De deſponſatione impuberum.

Ubi non eſt conſenſus vtriuſqꝫ / ibi non ē cōiugiū: igitur q̄ pueris daut puellas in cunabulis nichil faciūt niſi vterqꝫ puerorū conſentiat poſtꝙ peruenerit ad tempus diſcretionis. Hmōi igitur decreti auctoritate inhibemus ne de cetero aliqui quorum vterqꝫ vel alter ad etatem legibus conſtitutam et canonibus determinatam non peruenerit cōiungantur: niſi forte vrgente neceſſitate pro bono pacis talis coniunctio toleretur.

Incipiunt conſtitutiones ꝓuinciales ſancti Edmundi Cantuarienſis archiepiſcopi.

Qui ſint irregulares ꝛ ſuſpenſi mero iure.

In primis igitur in virtute ſpiritus ſancti diſtricte p̄cipimus vt omnes eccleſie miniſtri et p̄cipue ſacerdotes diſcutiant diligenter ſolite iuxta teſtimoniū conſcientie ſue quales ad ordines ſuſceptos acceſſerit: ꝛ quo ſine generaliter eos quos irregularitatem in ordinis ſuſceptione vel ante vel poſt ordines ſuſceptos ꝯſtat cōtraxiſſe (niſi cū eis diſpēſatū fuerit expꝛeſſe ab eo q̄ cū eis diſpēſare potuit) ab officij executione ſuſpenſos denunciam⁹. Ne autem ignorans ignoretur: irregulares q̄ ſecundum canones ab ordinibus prohibentur: et illos qui diſpenſationis gratia admittuntur ſcriati duximus per ordinem ſpecificandos. Homicide Aduocati in cauſa ſanguinis. Executores seruorū in publicis adminiſtrationibus. Simoniaci Interuentores ſymoniacarum pactionū. Et qui labe illa infecti ordines ſciēter ſuſceperint. Qui ab hereticis / ſciſmaticis / damnatis / vel nominatim

Irregulares multi ſunt.

excommunicatis ſcienter ordines acceperint. Itē bigami. Corruptarū mariti. Deo ſacratarū virginum violatores. Item excōmunicati. vel qui furtiue ſcienter ordines acceperunt. et q̄ in ſusceptis ſcienter aliter miniſtrare preſumpſerint. Itez ſortilegi et maxime qui demonibus imolauerūt. Incendiarij eccleſiarū. Omnes tales niſi noſtruz vel ſuperioris ſuper hoc requiſierint conſilium et requiſitum habuerint: ab officij ſui executiōe ſe nouerint ſuſpenſos.

Qui ante confeſſionem officiū ſuum exequi non debent.

Certum eſt enim ſecundum traditiones ſanctorum patrū irregulares preſumptuoſe et periculoſe ſine diſpenſatione miniſtrare cū quib⁹ non eſt diſpenſatum. Adijcimus aūt diſtricte precipiendo vt omnes qui in conſtātia mortalis peccati prius perpetrati: vel propter queſtuz temporalem tantum ſuſcipiunt ordinem: officium ſuuz non exequantur anteq̄ ſacerdoti confiteantur.

Ut clerici ſint continentes.

Ne vero facilitas venie incentiuū tribuat delinquendi: in generali concilio ſtatutuz eſt q̄ clerici preſertim in ſacris ordinibus conſtituti: qui deprehenſi fuerint incontinentie vicio laborare: et pro hac cauſa ſuſpēſi officium ſuū exequi p̄ſumpſerint: non ſolū eccleſiaſticis beneficijs ſpolietur: verūetiam pro hac duplici culpa perpetuo damnentur: vt quos dei timor a malis non reuocat / temporalis ſaltem pena cohibeat a petō. Prelati vero qui tales in ſuis iniquitatib⁹ preſumūt ſuſtinere / maxime obtētu pecunie vel alterius cōmodi tēporalis: pari ſubiaceāt vltiōi. Unde oporteat vos archidiaconos officiales et decanos tāto vigilantius ſuper hoc vigilare: quanto negligentius euitatum irrepere maius piculū dinoſcitur.

De monitione facienda concubinis ſacerdotum.

Cōcubine ſacerdotū qualiter ſunt caſtigāde

Concubine ſacerdotuz moneantur ab archidiacono et precipue a ſacerdotibus in quorum parochia morantur: vt vel matrimoniū contrahant / vel clauſtrū ingrediant / vel ſicut publice peccauerunt / publice agant penitentiam. Qui autem contra hanc monitionē ſalubrem obtentu pecunie vel familiaritatis negligens extiterit: pene ſupradicte ſubiacebit. Ut ſi ad nullū iſtoruz p monitionem reduci poſſint: interdicto eis primo pacis oſculo et pane benedicto in eccleſia: ſi perſeuerauerint in obſtinatione: ipſe et communicantes cum eis excommunicentur: ſeculari iuſticie tradende ſi non reſipuerint.

De pace inter parochianos per rectorem obſeruanda.

Magna vobis filij chariſſimi iniuncta eſt neceſſitas pacis obſeruande: cū ipſe deus pacis ſit auctor et amator: q̄ nō ſolū celeſtia ſed etiā terreſtria venit adinuicem pacificare: et cum non niſi per pacem temporis ⁊ pacem pectoris / ad pacem preueniat eternitatis. Monemus vos et diſtricte precipimus quatenus pacē x̄pm in vobis eſt cum omnibus habentes: parochianos veſtros moneatis vt in vnitate fidei ⁊ pacis vinculo vnū corpus ſint in chriſto. Inimicitias (ſi exorte fuerint in parochia veſtra) diligenter ſedantes: amicitias copulantes diſcordantes x̄pm in vobis eſt non permittētes q̄ ſol occidat ſuper iracundiā parochianorum veſtrorum.

Pax ponenda eſt inter ſubditos.

Ut clerici nō nimis potent nec ſcotallas faciant nec eis interſint.

Illum abuſum clericis penitus interdicim⁹ quo ad potus equales ſumendos ſe obligāt potatores: et ille iudicio talium plus laudatur qui plures inebriat et calices fecundiores exhauerit. Unde interdicimus q̄ nullus aliū cogat ad bibendum. Si quis ſuper hoc culpabilez ſe exhibuerit: niſi a ſuperiori commonitus ſatiſfecerit cōpetenter a beneficio ⁊ officio ſecundum ſtatuta concilij ſuſpendatur. Bannum quoq̧ ſcotallarum p ſacerdotē prohibemus: Ut ſi ſacerdos vel cleric⁹ hoc fecerit vel ſcotallis interſit / canonice puniat.

De infringentibus laudabilem conſuetudinem.

Sed quoniam quidam laici laudabilem conſuetudinem erga ſanctam eccleſiam pia deuotione fidelium introductam ex fermento heretice prauitatis nituntur infringere ſub pretextu catholice pietatis: ſicut precipimus prauas exactiones ſuper hijs non fieri: ita pias et laudabiles conſuetudines precipimus obſeruari: et qui malicioſe nituntur laudabilem conſuetudinem immutare / cognita veritate compeſcantur. ſicut in concilio ſtatutum ⁊ pro mutagio corpus ſepeliri non deferatur: ſed poſt ſepulturam ſi quid datum fuerit in elemoſinam recipiatur.

De prohibita miſſarum venditione.

Preterea venalitatem miſſarum diſtricte inhibentes precipimus: ne ānualibus vel tricennalibus miſſarum faciendis laici vel alij aliq̄d dare vel legare preſumant in teſtamēto. Et ne ſuper hoc aliqua pactio vel actio vera vl̄ ſub aliqua ſpecie palliata a ſacerdotibus vel alijs mediatoribus fiat prohibemus: et ne ſuperflua multitudie talium annalium quandoq̧ ſe onerent ſacerdotes ad que explenda honeſte ſufficere non poſſunt: et propter que illos oportet ſub certo precio conditionis habere ſacerdotes vel ea vendere alijs faciēda ne ſe exonerent / id de cetero fieri ſub pena ſuſpenſionis prohibemus.

Ut fons baptiſmalis ⁊ chriſma ac vnctio ſint ſub ſera.

Fontes ſub ſera clauſi teneantur propter ſortilegia: chriſma ſimiliter et oleū ſanctū ſub claue cuſtodiantur. Si vero is ad queʒ ſpectat cuſtodia: incaute ea reliquerit / tribus menſibus ab officio ſuo ſuſpendatur: ⁊ ſi per eius incuriam aliquid nephariuum contigerit / grauiori ſubiacebit vltioni.

De baptiſmo et de aqua baptiſmali ſi puer domi baptizetur.

Baptiſterium habeat in qualibꝫ eccleſia baptiſmali lapideū vel aliud competens vt decēter cooperiat et reuerenter obſeruetur: et in alios vſus non conuertatur Aqua vero in qua baptizatus eſt puer / vltra ſeptez dies nō ſeruetur in baptiſterio. Si vero puer a laico domi ꝓpter neceſſitatem fuerit baptizatus aqua: ꝓpter reuerentiaꝫ baptiſmi / vel fundatur in ignē / vel ad eccleſiam in baptiſterium fundenda deferatur: et vas illud vel comburatur vel ad vſus eccleſie deputetur.

Q sacerdos interroget laicum quando puer eſt a laico baptizatus.

Semper interroget ſacerdos laicum diligenter cum in neceſſitate baptizauerit puerum qd dixerit: quid etiam fecerit: et ſi diligenti ꝓcedēte inquiſitione facta ſibi plene inuenerit laicum diſtincte et in forma eccleſiaſtica baptizaſſe ſiue in latino ſiue in anglico: approbet factuꝫ. Sin autem / baptizet puerum dicendo vt ſupra.

Diaconi preter caſuꝫ neceſſitatis baptizari aut penitētiam iniūgere nō debēt.

De baptiſmate et penitentia precipimus: ꝙ diaconi penitentias dare vel baptizare nō preſumant / niſi in his caſibus cū ſacerdos non poteſt / vel abſens eſt: vel ſtulte / vel indiſcrete non vult: et mors imminet puero vel egroto. Si puer baptizatus fuerit a laico / precedentia ⁊ ſubſequētia immerſionem expleantur a ſacerdote.

Q panni chriſmales tantum cedant in vſum eccleſie.

Panni etiā chriſmales non niſi ī vſum ornamentorum eccleſie conuertantur. ſimiliter alia ornamenta eccleſie que pontificaleꝫ accipiūt benedictionem nullo modo in vſus prophanos deputentur. Et archidiaconus in ſuis viſitationibus an hoc obſeruetur diligenter inquirat.

De muliere in puerperio mortua.

Si mulier mortua fuerit in puerpio et de hoc bene conſtiterit: ſcindatur ſi infans viuere credatur / ore tamen mulieris aperto.

De cuſtodia infantium.

Femine cōmoneāntur / vt pueros caute alāt: et iuxta ſe de nocte nō collocent teneros / ne opprimantur. Solos in domibus vbi ignis fuerit vel ſolos iuxta aquas ſine cuſtode non relinquāt et hoc omni die dominica eis dicatur.

Q omnis coniunctio maris et femine extra matrimoniuꝫ eſt mortale peccatū.

In confeſſionibus et predicationibus ſepiꝰ et multis locis inculcetur et ꝓcipue in maioribus ſolennitatibus ꝙ omnis coniunctio maris et femine (niſi per matrimoniū excuſetur) eſt mortale peccatum: et ſi in denunciatiōe huiuſmodi salubris doctrine ſacerdos negligens inuentus fuerit / tanꝗ fornicator vel conſentiens fornicationibus : canonibus puniatur.

De cōfeſſiōibus mulierū audiendis.

Confeſſiones mulierū audiant extra velū ⁊ in propatulo quantū ad viſum: non ꝙtū ad auditū. Moneantur etiam laici ſtatim in principio quadrageſime confiteri: et cito ſemper poſt lapſum / ne peccatuꝫ pondere ſuo ad aliud trahat pctm̄ vnū
Item nullus ſacerdos nomine penitentie totalis vel partialis miſſas preſumat iniungere: conſulere tamen poteſt. aliud attrahit.

De pena non confitentium.

Confeſſiones ter in anno audiantur / ter cōmunicari moneantur. In paſcha. In penthecoſte. In natiuitate domini. Prius tamen preparent ſe per aliquam abſtinentiā de conſilio ſacerdotis faciendam. Quicunq autem ſemel in anno ad minus proprio nō ſit confeſſus ſacerdoti / ⁊ ad minus ad paſcha ſacramētū eukariſtie non percepit: niſi de conſilio ſacerdotis duxerit abſtinendum: et viuēs ab ingreſſu eccleſie arceatur et mortuus chriſtiana careat ſepultura: et hoc frequenter eis dicatur.

De diffamatis.

Diffamati fama publica vl' veriſimilibus indicijs ſuper aliquo crimine de quo cōuinci nō poſſunt: moneant ſemel ſecūdo et tertio vt cōfiteantur et ſatiſfaciant. Si vero incorrigibiles ī negociatione conſtiterint: indicatur eis purgatio que occaſione pecunie promiſſe vl' obligate in diē nullatenus differatur. Sed ſi parata fuerit ſtatim prima die et canonum numerus obſeruetur. Archidiaconus ſiue eius officialis ſeu decanus contra hoc veniens ab officio ſe nouerit ſuſpēſū.

De modo audiendi confeſſiones.

In confeſſione habeat ſacerdos vultum humilem / ⁊ oculos ad terrā demiſſos nec faciē reſpiciat confitentis / maxime mulieris: et patienter audiat quicquid dixerit: et in ſpiritu lenitatis eam ſupportet et ei pro poſſe ſuadeat et pluribus modis vt integre confiteatur. Aliter eniꝫ vera nō eſt confeſſio. Peccata inquirat vſitata ſigillatim: inuſitata autem niſi a longe et per circunſtantias vt expertis detur modus confitendi: ⁊ inexpertis nō detur occaſio noua delinqn̄di. Perſonarū nomina cū quibus confitēs peccauerit nō inquirat ſacerdos: ſed per cōfeſſionē poteſt inquirere vtrū clericus vel laicus: monachꝰ vel ſacerdos vel diaconus exiſtat et ſemper precipue maiora notoria maioribus reſeruentur. Sunt autem iſta maiora peccata: homicidia / ſacrilegia / pctā cōtra na- Pctā ma
turam / inceſtus / ſtupra virginum et monialiuꝫ / ioꝛa que
et iniectiones manuum in parentes necnō in cle- ſunt.
ricos / vota fracta et ſimi͞dl. Sunt aūt caſus in quibus nullus niſi ſolus papa poteſtatem habeat abſoluendi vel eius legatus. Abſolutio tñ taliū in articulo mortis nulli deneganda eſt / conditionalis videlicet: ꝙ ſi conualeſcāt / apoſtolico conſpectui ſe preſentent. Nichilominus tñ taliū rei mittendi ſunt ad epiſcopum vel eius penitētiariū Semp autem qui mittuntur / deferant ſecum litteras cō

tinentes genus peccati et circunſtantias ſufficienter: vel ipſe ſacerdos veniat perſonaliter cum eis. alioquin non recipiantur.

De denunciatoribus criminum.

Sint autē in quolibet decanatu duo vel tres viri deum habentes pre oculis qui exceſſus publicos prelatorum ⁊ aliorum clericorum ad mādatum archiepi vel eius officialis ipſis denūcient.

De pignore.

Inhibeatur frequenter ne pignus retinere quiſpiam contendat poſtꝙ de fructibus ſortem percepit deductis expenſis quī vſura eſt.

Qui ſunt publice denunciati et excō municati in eccleſia.

Singulis autem annis in tribus ſolennitatibus maioribus ſolēniter excommunicati denūcientur in genere / ſortiarij auxilium demonū quoquo modo inuocantes: ſacramentis vel ſacramentalibus abutentes vel ea ad vſus prophanos conuertentes. Incendiarij: raptores publici maliciose impedientes executionem rationabiliū teſtamentorum.

De cōmunicantibus cum excommunicatis.

Ne eccleſiaſtice ſententie rigor vileſcat precipimus ꝙ omnes ſcienter communicātes nominatim et publice cum excommunicatis tamdiu vigeant ſentētia ſimili / niſi citius reſipiſcāt Saluo tenore canonis. xi. q. iii. c. Quī multos. vbi dicitur qui poſſunt ſine pena cōmunicare cū excoīcatis. Et nota ꝓ iſta materia de ſen. excō. c. ſtatuimus. et. c. conſtitutionē li. vi. Adde ad iſtā conſtitutionē Pecham ſupra: que incipit. Altiſſimus de terra.

De veneratione eucharistie.

His adijcimus ꝙ cum euchariſtia ad egrum fuerit deferenda habeat ſacerdos aliquam pyxidem mundam et honeſtam in qua ſit pannꝰ lineus mundiſſimus: et in ea. ſ. pyxide deferat corpus dominicum ad egrotum linteo mundo ſuperpoſito et lucerna precedenti: niſi eger valde remo-

[Marginal note:] Eger remotꝰ pōt a ſacerdote ſine lumine viſitari.

tus fuerit. ⁊ cruce ſimiliter ſi fieri poteſt niſi crux fuerit ad aliū egrotū deportata. precedente quoꝙ tintinabulo: ad cuius ſonitum excitetur deuotio fideliū. Habeat quoꝙ ſecū ſacerdos oratiū ſiue ſtolam. Quando tamen euchariſtia (ſicut diximus) vadit ad egrotum. et ſi eger remotus non fuerit: in ſuperpellicio ad ipſum decenter accedat Habeatꝙ vas argenteum ſiue ſtagneum ad hoc ſpecialiter deputatum quod ſemper ab egrotū ſecum deferat vt in eo egro dare valeat poſt ſūptā euchariſtiam ſuorum loturam digitorum.

De domibus eccleſiaſticis ruinoſis reparandis.

Item volumus ꝙ hec conſtitutio inuiolabiliter obſeruetur Videlicet ſi rector alicuius eccleſie deceſſerit eccleſia ſua relicta ſine indumētis ſacerdotalibus competentibus vel ſine libris vel vtriſꝙ: vel ſi forte domos eccleſie reliquerit dirutas vel ruinoſas: de bonis eius eccleſiaſticis tāta portio deducatur ꝙ ſufficiat ad comparandum hoc / et ad defectus eccleſie ſupplēdos. Itē ſtatuimus circa illos vicarios qui ſoluendo modicā portionem ſiue penſionē omnes habent eccleſie prouentus. nam cū ad premiſſa teneantur / talis portio deducta ſatis poterit et debet inter debita computari ſemper. cum rationabilis conſideratio ſit habenda ad facultatem eccleſiaſticam deducenda fuerit hec portio. Nota hodie ꝙtū ad libros et alia neceſſaria eccleſie non tenetur rector vel vicarius / ſed parochia. vt patet in cōſti. Roberti de winchelſey Cantuarieñ. archiepi. que incipit Ut ſciant. alias Ut parochiani. et vtrūꝙ ſcribit.

De venditione decimarum.

Nullus rector eccleſie nobis ſubiectus decimas eccleſie vendere preſumat ante annūciationē beate marie: cum ad tunc fructus ſcḋm conſuetudinem cedere debeant ad debita vel legata ſoluenda.

De noua impēſione a preſentatis nō preſtanda.

Item ne cui cū eccleſiaſticis ꝓuentibus modica vel magna penſio detur / in fraudem ſicut in concilio prohibitū eſt et nos prohibemus. Et quoniam circa huiuſmodi penſiones fraus ſepius ſolet et ſimoniaca prauitas ꝑpetrari. Nos vt melius obuiemus talibus morbis preſentātis et preſentati accipimus iuramentum ꝙ nec ꝓmiſſio nec pactio illicita interuenerit: et ꝙ eccleſia nō debet amplius obligari ꝙ̄ prius fuit obligata. Similiter inhibemus ne quis qui prius eccleſie fuit perſona / in eadem eccleſia fiat vicarius.

Si bonus et continens fuerit vicariꝰ annuus ne ſine cauſa rationabili amoueatur.

Monemus etiam rectores eccleſiarum ne capellanos annuos ſine cauſa rationabili ſtudeant amouere: maxime ſi honeſte fuerint cōuerſationis / et laudabile de conuerſatiōe ſua habeāt teſtimonium.

De incontinētia preſbiteri parochialis per rectorē ordinariū manifeſtanda.

Et ſi de incontinētia parochialis ſacerdotis ſcandalum ortū fuerit / cū circa hoc vigilās debeat eſſe rector eccleſie / ſi per famā vel inquiſitionem nobis de hoc conſtiterit prius ꝙ̄ per rectoris denunciationē tanꝙ̄ conſcius punietꝰ arbitrio ſuperioris. Simile de vicarijs ꝑpetuis eſt cēſendū Et tā perſonas. i. rectores et vicarios ꝙ̄ annuos ſacerdotes / grauiter puniendos eſſe decernimus: niſi ſuper denunciatione exceſſiuū et ꝓcipue incōtinētie in quibus notabiles clerici inuēti fuerint in ſuis parochijs fuerint vigilantes.

De ingreſſu religionis.

Item doceat frequenter ſacerdos populum et ꝓhibeat ſub anathemate ne ꝗs a cōiugio

religionem vel recipiatur niſi per nos atiam noſtram.

¶ De voto non faciendo a mulierib⁹ ſiue conſilio.

Item moneat ſacerdos mulieres ne faciant vota niſi cū magna deliberatiōe aut virorū ſuorum conſenſu et conſilio ſacerdotū qui eis conſilium adhibere ſciunt.

¶ De teſtamentis faciendis per ſacerdotes ſine manu laicali.

Precipimus ꝙ laicis frequenter inhibeatur ne teſtamenta ſua faciant ſine preſentia ſacerdotis parochialis: ſicut diligunt ꝙ eorum vltime voluntates adimpleantur. Sacerdotibus ſimiliter inhibemus ne teſtamētum ſuum per manum ordinent laicalem.

¶ Quid facere debent medici ad egrotos accedentes.

Aia eſt ꝓciosior corpore.

Cum anima precioſior longe ſit corpore ſub interminatione anathematis prohibemus ne quis medicorum pro corporali ſalute aliquid egroto ſuadeat quod in periculum anime conuertatur. Uerum cum ipſum ad egrum vocari contigerit / egrū ante omnia moneat efficaciter et inducat ꝙ medicum inuocet animarū: vt poſtꝙ infirmo fuerit de ſpirituali prouiſum: ad corporalis medicine remedium ſalubrius procedatur. ¶ Tranſgreſſores huiuſmodi conſtitutionis penam in concilio ſtatutam non euadent.

¶ De religionū diuerſitate et multiplicitate vitanda.

Quoniam religionum nimia diuerſitas grauem in eccleſia dei cōfuſionem inducit: precipimus ꝙ qui volunt domū hoſpitalem ſeu zenodochium fundare de nouo / regulam et inſtitutionem a nobis accipiant ſcdm quod viuant regulariter et religioſe.

¶ De ſumptione euchariſtie per celebrātem facienda.

Item in celebratione miſſe hoſtiam daturus conſecratam ſibimet ſacerdos ne admoneat ori quia ante perceptionem eam ore ſuo tangere non debet. Si vero de patena (ſicut quidam faciunt) eam ſumat poſt celebrationem miſſe tam patenam ꝙ calicem faciat aqua profundi vel ſolum calicem ſi eam non ſumat de patena. Habeat quoq ſacerdos iuxta altare pannū mundiſſimū circundatum vndiq ⁊ honeſte ac decenter coopertum: in quo poſt ſuſceptionē ſacramenti altaris digitos cum labijs ablutos emundet.

¶ Ut mulieres ante partum confiteantur et in pariendo habeant aquā paratā.

Item cōmoneant ſacerdotes mulieres pregnantes de parochia ſua vt cum tempus partus intelligunt inſtare ſibi proſpiciāt ꝙ aquā habeant promptam et paratam. Et propter periculū mulieres cōfiteātur anteꝙ in puerperio iacuerint oia pctā ſua ſacerdoti: ne ſubito dolore preoccupante non poſſint cum voluerint habere copiam ſacerdotum. Etiam (quod laudabile eſt inſtitutū) in quibuſdam locis tunc ſumſit euchariſtiam.

¶ De hijs qui clericos occidunt et de pena ipſorum.

Curatorū occiſores qliter puniantur.

Sacri igitur prouiſione concilij diffinitū eſt quatinus ſi patroni vel aduocati aut feudatarij ſeu vicē gerens alicuius dñi. rectorē eccleſie vicarium vel clericū ipſius eccleſie vel per ſe vel per alios occidere auſu nephario preſumpſerint: patroni patronatus / aduocati aduocatiā: feudatarij feudū: vicedñi vicedñatum vſq ad quartam generationem amittant: Et poſteritas talium in clericorum collegium nullatenus aſſumatur: nec in regularibus domibus alicuius ꝑlatie aſſequat honorē. Et hoc volumus in eccleſia ſepius denūciari.

¶ Iſte conſtitutiones ſunt poſite inter cōſtitutiones prouinciales concilij Oxonien. Ideo illas ad iſtas conſtitutiones ſi placet adde.

¶ De confirmatione diligenter exportēda et admonenda.

Cōfirmatio ā poſſit dari nō ꝯfeſſo

Sacerdotes frequēter moneant populum ad confirmationem puerorum. Poſt baptiſmum enim ſuſcipi debet ſacramentū confirmationis: ꝙ ſi confirmādus adultus fuerit monendus eſt per ſacerdotes loci vt prius confiteatur et poſtea confirmetur. ¶ Item ſepe dicatur laicis ne expectent diu aduentum epiſcopi pro cōfirmatione. Sed adducant pueros ad eum vbi eum adeſſe audierint prope ꝙ citius poterūt: et vt ligaturas ſecum deferāt competentes latas. Item pueri confirmati tertia die poſt confirmationem deportentur ad eccleſiā et frontes eorum per manus ſacerdotum in baptiſterio propter reuerentiam ſacramenti abluantur ibidem: et tunc ligature ſimul igne comburātur. Item nullus teneatur ad confirmationē a patre vel vitrico ſeu nouerca. Et hec prohibitio publicetur per ſacerdotes in eccleſijs.

¶ De decimis de omnibus et ab omnibus debite perſoluendis.

Circa decimas hoc obſeruari precipimus vt de oibus que per annū renouātur eccleſijs qbus debēt ꝑſoluāt: et ꝑcipue ille q̄ ex diuina lege decime q̄ debēt vł ex loci ꝯſuetudie approbata ita. ſ. vt occatiue debē ſūe mercedis fructū vel meſſorū: eccleſie decimatur.

parte non fraudentur quo minus eam plene percipiant. Detentoꝛes vero earū decimarum ſi ſemel ſcḋo et tertio cōmoniti exceſſum ſuū non emendauerint cōcedimus ꝙ per capellanos locoꝛum vſq; ad ſatiſfactionem cōgruam anathematis vinculo feriātur. Cum autem hi qui decimas detinuerint vel ſurripuerint ad penitentiam acceſſerint non admittantur: niſi per ſe vel per manum ſacerdotis ſui ei cui decime debentur ſatiſfaciant competenter. Item decime tam pꝛediales ꝙ̄ alie ſine difficultate et diminutione: et cum omni integritate ſoluantur ſcḋm quod canonū cōuenit inſtitutis. Concedimus etiaȝ ꝙ parochiales ſacerdotes detētoꝛes decimarū in ſua parochia poteſtatem cohercendi habeant et ſi contumaces fuerint et cōmoniti ſe non coꝛrexerint ipſos excōmunicandi. Item nullus laicus per quantamcūq; diuturnitatem tempoꝛis imunitatem ſibi vendicet a pꝛeſtatione decimarum cum laicus ſcḋm ſacroꝛum canonum inſtituta decimas pꝛeſcribere non poſſit. In pꝛeſtandis decimis ⁊ maxime pꝛedialibus nulle deducantur expenſe.

Additio ex textū.

¶ Et ſic nota ꝙ quilibet ſacerdos hic poteſt excōmunicare pꝛo decimis debitis non ſolutis. Et cū ſit crimen decimas notoꝛie debitas detinere videtur ꝙ notoꝛie detinenti decimas et alia iura debita eccleſijs poſſit ī paſchate licite denegari coꝛpꝰ xpi: quia ī cauſa pꝛo manifeſto ⁊ notoꝛio crimine poteſt illud cuilibet denegari de conſecra. diſtinc. ij. ca. pꝛo dilectione. et ibi per Jo. et archid. Nec obſtat. c. ſi ſacerdos. de offi. oꝛdi. cum ſimilibus quia loquitur de crimine occulto. vt ibi per doct. Et vide que ſupꝛa dicuntur iuxta conſtitutionem Rober. de wynchelſei. que incipit Quī propter. in conſtitu. de merton.

¶ De bonis clericoꝛuȝ non ſuadendis.

Sub interminatione anathematis pꝛohibemus vt nullus coneſtabularius caſtroꝛuȝ foreſtarius vel cuiuſcunq; poteſtatis balliuꝰ poſſeſſiones ſeu bona clericoꝛum aut religioſoꝛum ſeu quarūcunq; perſonarū auſu temerario pꝛeſumat ſuadere aut eas exactionibꝰ iniuſtis et oppꝛeſſionibꝰ quibuſcūq; indebite vſurpare. Quod ſi q̄ cōtra libertatē ⁊ hāc pꝛohibitionē noſtrā in ꝑpꝛie ſalutis diſpēdiū quod deus auertat venire pꝛeſumpſerint et moniti ſe non coꝛrexerint terras earuȝ et archidiaconū loci ſine dilatiōe eccleſiaſtico ſupponi pꝛecipimus interdicto. Extunc demū ſi ad coꝛrectionem non redierit indurati pulſatis cāpanis et accenſis candelis excōmunicētur canonica monitione ꝑmiſſa. Volumus etiam ⁊ diſtricte pꝛecipimus vt archdiaconi et eoꝛum miniſtri cum fuerint ſuper hoc ab executoꝛibus requiſiti mutuum ſibi inuicem pꝛeſtent auxilium.

¶ Incipiunt conſtitutiones pꝛouinciales domini Stephani mephain Cantuarien. archiepiſcopi edite apud lambethā.

¶ De oꝛnamentis altaris et cl circa illud miniſtrantium.

Lintheamina coꝛpoꝛalia: palle tuelle: manitergia: et alia altaris oꝛnamenta integra ſint et munda et ſepe abluant̄ per perſonas a canonibus deputatas: ad reuerentiam ſaluatoꝛis noſtri et totius celeſtis curie: quā huic ſacramento conficiendo ⁊ cōfecto non dubium eſt intereſſe. Item verba canonis pꝛeſertim in hijs que ad ſubſtantialia ſacramenti ꝑtinēt plene / integre: et cum ſumma animi deuotione pꝛoferantur. Non tamen ita ſit moroſus ſacerdos in pꝛemiſſis ꝙ faſtidium ingerat auditoꝛibus et officium ſuum pꝛiuet deuotionis pinguedine. quia iniuſte moꝛientes perdunt ſuauitatem vnguenti. i. pinguedinis aut rationis.

¶ Nullus ſacerdos parochialis pꝛeſumat miſſam celebꝛare anteꝙ̄ matutinale perſoluerit officium: et pꝛimam ac tertiam de die. Item nullus clericus permittatur in officio altaris niſi indutus ſit ſuperpellicio tempoꝛe quo miſſarum ſolennia peraguntur et accēdantur due candele vel ad minus vna.

¶ Qualiter ſe habeat ſacerdos ī audiendo confeſſiones.

Sacerdos in penitentia iniungenda diligenter attendat circunſtantias criminis: qualitatem perſone et genus delicti. tempus et locum: cauſam et moꝛam in peccato factam. deuotionem animi penitentis. Et hijs conſideratis et diligenter penſatis ac diſtricte maioꝛem vel minoꝛem penitenti iniungat penitentiam. Item ſacerdos ad audiendum confeſſiones cōmunem ſibi eligat locum vbi cōmuniter ab omnibus videri poterit in eccleſia: et in locis abſconditis non recipiat ſacerdos alicuius / et maxime mulieris confeſſionem: niſi pꝛo maxima neceſſitate aut infirmitate penitentis. ¶ Iteȝ nullus ſacerdos alterius parochianum recipiat ad penitentiam: niſi de licentia ſui pꝛeſbyteri vel epiſcopi. ¶ Item ſacerdos talem iniungat penitentiam vxoꝛi vt viro ſuo non reddatur ſuſpecta de aliquo crimine occulto et enoꝛmi: idem de marito eſt obſeruandum. ¶ Item in furto / rapina / fraude / ſymonia / et maxime detentione decimarum ſeu ſubtractione alicuius iuris eccleſiaſtici diligenter ſibi caueant ſacerdotes ne aliquibus iniungant penitentias: niſi cum ſatiſfactione et reſtitutione facienda iniuriam paſſis: cum non remittatur peccatum: niſi reſtituatur ablatū. ¶ Item in maioꝛibus criminibus et atrocioꝛibus dubius ſacerdos conſulat epiſcopum vel ipſuȝ qui vices eius gerit / aut pꝛouidos et diſcretos quoꝛum conſilio certificatus ſciat quos et q̄liter ligare poſſit et abſoluere. Et ne (qḋ abſit) impenitēs penitus in deſperationē cadat moneat ipſum diligenter vt bonum quicquid interim poſſit faciat: vt deus coꝛ ſuū illuſtret ad penitentiaȝ.

Et hoc idem faciat de eo qui peccatum confitetur et cum ad eo non vult abſtinere quo caſu munus abſolutionis non poterit ei impendi: cum venia non legitur conceſſa niſi ſe corrigenti. ¶ Item caueãt ſacerdotes ne pctã ipꝛudent indicant aut noia perſonarum cum quibus peccauerint: ſed circunſtantias tãtum et qualitatem peccati: cum ſcriptũ ſit Deus vitã meã (et non alterius) nũciaui tibi.

¶ Qualis debet eſſe celebraturus/ et ſi reuelet peccata qualiter puniatur.

Prohibem[9] ꝙ nullus ſacerdos lapſus ĩ mortale peccatum ad altare accedere preſumat celebraturus anteꝙ cõfiteatur. Quidã enim errãt credentes ꝙ mortalia peccata delentur per confeſſionẽ generalem. Item nullus ſacerdos ira/ odio/ vel metu etiam mortis audeat in aliquo detegere alicuius confeſſionem ſigno vel verbo ſpecialiter vel generaliter. Et ſi ſup hoc cõuictus fuerit ſine ſpe recõciliationis non imerito debet degradari. ¶ Cum ſepe contingat ꝙ rectores eccleſiarum ac etiam nõnulli ſacerdotes in ſacris ordinibus cõſtitutes eo ꝙ nõnulli (vt eis videtur) quo ad forũ penitentiale ſunt ſuſpecti: vel omnino non confitent vel ad quoſdam accedunt qui nullam ipſos abſoluendi vel ligandi habent poteſtatem. Statuimus ꝙ per archidiaconos ſingulorum decanatuũ duo preſbyteri idonei preficiãtur ſingulis decanatib[9] cõpetentis litterature et probate opinionis ad cõfeſſiones talium audiendas et penitẽtias eiſdem iniungendas: quibus per nos vel vicem noſtram gerentẽ auctoritatẽ volumus impartiri: firmiter prohibẽtes ne religioſi monachi vel canonici anachorite ſubditum alicuius audeãt admittere.

¶ De conſeruatione olei et chriſmatis.

Cum magna reuerẽtia deferatur oleũ infirmorum ad infirmos et ipſo iũgant ſacerdotes cum magna deuotione et orationũ celebritate que ad hec ſunt ordinate. Item ꝙ ad ſacramentũ extreme vnctionis moneant ſepe populum dñi ſacerdotes: ſcꝫ omnes a. xiiij. annis et vltra ſine fine Et ad omnes cõmuniter ſe paratos exhibeant cũ neceſſe fuerit. Item tam ſanctũ oleum ꝙ chriſma ſub fideli cuſtodia: claue adhibita conſeruentur: vt non poſſit ad illa temeraria manus extendi ad horribilia.

¶ De ſacramento matrimonij et quando celebretur.

Matrimoniũ ſimiliter et alia ſacramenta cum honore et reuerentia de die in facie eccleſie: nõ tamen riſu et ioco et deriſu ac cõtẽptu celebretur. In matrimonio contrahendo ſemper in tribus dñicis vel feſtiuis diebus et a ſe diſtãtibus tribus edictis perquirat ſacerdos a populo ſub pena excõmunicationis de legitimatione ſponſi ⁊ ſponſe. Si quis autem ſacerdos huiuſmõi edictum nõ obſeruauerit penam nuper in concilio ſuper hoc ſtatutum non euadet. Item prohibeant laicis ſacerdotes frequẽter in eccleſia ſub pena excõmunicationis ne dent mutuo fidem de matrimonio cõtrahendo niſi in loco celebri et coram preſbyteris et populis ad hoc cõuocatis.

¶ De ſacramẽto ordinis et de examinatione.

Cum quanta reuerentia et cordis contritione et animi deuotione ſacramentũ ordinis ſit conferendum ex eo patet ꝙ niſi a ſummo ſacerdote. i. epiſcopo confertur et nõ paſſim nec niſi certis temporibus et ieiunio obſeruando non ſolum ab ordinandis ſed ad vniuerſa plebe. Hinc eſt ꝙ ſanctorum canonum ſtatuta ſeruantes prohibemus vt nullus ad ordines accedat vel admittatur niſi fuerit canonice examinatus. Item minores clerici ad inferiores gradus nõ admittantur/ niſi idoneos habeant preſentatores et per teſtimoniũ eorum admittantur. Nullus ſimoniacus/ homicida/ excõmunicat[9]/ vſurarius/ ſacrilegus et incendiarius/ vel falſarius: vel aliud habens canonicũ impedimentum ad quoſcunq; ordines preſumat accedere. Itẽ ordinati in hibernia wallia vel ſcotia maxime ſine litteris ſui dioceſani et noſtris cõmendatoriis ſeu dimiſſoriis non admittantur ad ordinis ſic ſuſcepti executionem in epiſcopatu noſtro niſi magna neceſſitas vt cum eis diſpenſetur aliud a nobis inducat: nec etiam tunc admittant niſi prius conſtiterit legitime de ipſorum ordinatione: vite mundicia pariter et litteratura. Item prohibemus vt nullus abbas vl̃ prior monachos ſuos vel canonicos ad alienis (epiſcopis ſcilicet) faciat ordinari niſi cum litteris ſui epiſcopi dioceſani vel gerentis vices ſuas aſſenſum ſuum exprimentibus.

¶ Ne res eccleſiaſtice impignorentur.

Vaſa et veſtimenta ſacra aut libros eccleſie nullus laicus iudeus aut xpianus impignorare vel vendere preſumat: ſed nec poſſeſſiones eccleſiaſticas vel redditus locare vel infeudare ſiue alio modo alienare preſumat: niſi vrgens neceſſitas vel euidens vtilitas id expoſcat et prius dioceſani epiſcopi ad id conſenſus accedat. ¶ Si quis autem hoc preſumpſerit id quod fecerit ſumptib[9] proprijs reuocet. is etiam qui ſic eccleſiaſtica beneficia receperit et detinere preſumpſerit excõmunicationis ſententia feriatur et anteꝙ ea reſtituerit nullatenus abſoluatur.

¶ Ne de bonis eccleſiaſticis domus in laico feudo vel fundo edificentur: nec eccleſia laicis tradatur ad firmam.

Quoniam plures non ſolum filijs et nepotibus ſuis verum etiam concubinis per patrimonium ieſu xpi domos in laico fundo edificare preſumunt ad quas eccleſiaſticos prouẽtus deportãtes dum proximis conſanguineis bona eccleſiaſtica cõgregant iram dei et damnationem ppetuam theſaurizant. ¶ Ne ergo iſtud de cetero fiat diſtrictius inhibemus ſtatuentes vt is vel illa qui taliter abſq; licẽtia et aſſenſu dioceſani fecerit per annum ad minus a perceptione fructus beneficij ſui

ſuſpendatur niſi ad cõmonitionez epiſcopi vel ar
chidiaconi ſui quod fecerit citius emendauerit.
¶ Item nullus clericus aliquod beneficium eccle
ſiaſticum alicui laico tradat ad firmam nec etiam
fructus decimarum ante ſeparationem corũdem
eis vendere preſumat. ¶ Si quis clericus etiam
in caſu licito beneficium ſuuz alicui cõmittere vo
luerit: ſtatuimus vt illud tali cõmittat qui velit ⁊
poſſit domos et edificia eccleſie ſuſtinere et alia one
ra ipſius parochie epiſcopalia et archidiaconalia
ſupportare. ¶ Qui autez alterius beneficium ſic
acceperit archidiacono loci preſentetur et capitu=
lo ⁊ tanꝙ generalis procurator quo ad illud bene
ficium pro tempore quo inter eos cõuenerit ibidẽ
ſtatuatur omnino.

¶ Ne incluſi aliquo modo cõſtituantur ſine licentia epiſcopi.

AD hec diſtrictius inhibemus ne incluſi vel
incluſe conſtituantur alicubi ſine noſtra li
centia ſpeciali penſatis locijs moribus et qualita=
te perſone: et vnde debeat ſuſtẽtari. In domibus
eorum perſone ſeculares nullatenus hoſpitentur
ſine cauſa honeſta et manifeſta.

¶ De ſententia generali excõmunicationis in ſinodis publicanda.

PRecipimus vt ſingulis ãnis ter vel quater
in genere ſolẽniter excõmunicẽtur ſortiarij
periuri ſuper ſacroſancta: incendiarij: vſurarij:
fures: atrociores raptores: falſarij: malicioſe im=
pedientes executionem rationabilium teſtamẽto
rum. et detentores decimarum: nec abſoluantur/
nec eis penitentia ab aliquo inferiori iniũgat niſi
ab epõ vel eius vices gerẽte preterꝙ in mortis ar
ticulo. ¶ Et tunc iniũgatur eiſdem ꝙ ſi cõualue=
rint epiſcopum adeãt ad eo vel auctoritate ſua cõ
dignam penitentiam ſuſcepturi.

¶ Expliciũt cõſtitutiones domini Ste=phani mepham edite apud lamheth. Incipit cõſtitutio dominorũ Ro. wynchelſey et ww. et ſcdm quoſdam Simonis Eſlep archiepiſcoporum Cantuarien.

¶ Quid parochiani inuenire debent et quid rectores.

ET vt parochiani eccleſiarũ ſin
gulorum archidiaconatuũ can
tuariẽ. prouinc. ſint de cetero
certiores de defectibus ipſos cõ
tingentibus ne inter rectores ⁊
epiſcopos ambiguitas generẽt
pro temporibus ſucceſſiuis vo
lumus de cetero et precipimus
ꝙ parochiani teneantur inuenire omnia inferius
annotata videlz legendam: antiphonare: gradua
le: pſalteria: tropariũ: ordinale: miſſale: manuale
calicem: veſtimenta principalia cũ caſula: dalma
tica tunica: et cum capa de choro: cum omnibus
ſuis appendicijs: frontale ad magnum altare cuz
tribus tuellis. tria ſuperpellicia. vnum rochetuz.
crucem proceſſionalem. crucem pro mortuis: thu
ribulum. laternam. tintinabulum ad deferendũz
coram corpore xp̃i in viſitatione infirmorum. py
xidem pro corpore xp̃i honeſtam. chriſmatorium.
velum quadrageſimale. vexilla pro rogationibꝰ.
campanas cum chordis ad eaſdem. feretrum pro
defunctis. vas pro aqua benedicta. oſculatoriuz.
candelabrum pro cereo paſchali. fontem cuz ſera
et reparationẽ eiuſdem. imagines in eccleſia. ima
ginem principalem in cancello. clauſuram cimite
rij. reparationẽ nauis eccleſie interius et exterius
tam in imaginibus ꝙ in feneſtris vitreis. repara=
tionem librorum et veſtimentorum quandocũꝙ
contigerit eoſdem reparationibus indigere. Cete
ra autem omnia tam in reparatione cancelli ꝙ in
libris et ornamentis alijs hic nõ expreſſis ſcdm di
uerſas conſuetudines et approbatas locorum re=
ctoribus et vicarijs incũbit in omnibus reparari
ſumptibus eorundem.

¶ Incipiunt cõſtitutiones domini Si=monis Eſlep quõdam archiepiſcopi Cã tuarien. de preſbyteris annalia celebrã=tibus: et alijs non curatis vt curis deſeruiant deſolatis et ad ſeruiendũ curis huiuſmodi cõpellendis.

SImon permiſſiõe diuina Can
tuariẽ. archieps̃ totius an=
glie primas et apoſtolice ſedis
legatus ⁊c. Effrenata gene=
ris humani cupiditas cuius co
natus niſi iuſticia ſua virtute
reprimeret ita ſibi inata mali=
cia excreſceret ꝙ charitas extra
mundi terminos exularet. Sane cõmunis ad nos
pduxit querela et magiſtra rerũ experientia mani
feſtat: ꝙ moderni tẽporis ſacerdotes adeo iam cu
piditatis et acidie vicia infecerũt ꝙ ſtipendijs cõ=
nabilibꝰ nõ contẽti/ pro labore ſalaria vẽdicãt et
recipiũt exceſſiua: ſalutariũꝙ laborũ ſpretis exer
citijs adeo delicatis ſtudent voluptatibus ꝙ eccle
ſijs vel capellis parochialibus et curis aiarum de
ſeruire ſeu intendere tanꝙ parochiales preſbyteri
etiã oblatis ſibi cõgruis ſalarijs recuſant penitus
et cõtemnũt: annalia pro viuis et defunctis pecu
liari quodam ocio celebrantes. ¶ Sicꝙ parochie
⁊ capelle plures noſtre prouincie inofficiate rema
nẽt capellanis parochialibus imo curatis ꝓprijs
nõ abſꝙ graui aiaruz periculo deſtitute. ¶ Sacer
dotesꝙ predicti ſic delicati et cupidi: ſalarijs exceſſi
uis huiuſmodi ſaturitati euomunt: indomiti de=
lirant: et deficiũt et poſt ventris ingluuiem et va=
rias carnis illecebras ſpumãt in libidinem: et tan
dem in malorum voraginem penitus demergun=
tur: in virorum eccleſiaſticorum deteſtabile ſcã=
ſcandalum et exemplum pernicioſum laicorum.
¶ Huic ergo morbo peſtifero mederi ſalubriter
et celeriter cupientes de fratrum noſtrorum con=
ſilio et aſſenſu ſtatuimus et ordinamus ꝙ capella
ni quicunꝙ non beneficiati preſertim idonei curis

aiarū et eccleſijs ſeu capellis parochialibꝰ moderatis ſibi cōſtitutis ſalarijs inferius plenius diſcribendis: poſtpoſitis priuatis ſeu peculiaribꝰ obſequijs quorūcunqꝫ ante oīa officiari ꝙ intendere teneantur: cum per loci dioceſanū ſeu ordinarium iudicem in hac parte competentem fuerint requiſiti. Et ſi vt premittitur infra. xx. dierum ſpaciū ceſſante impedimēto legitimo non paruerint cū effectu eo ipſo ſe ſuſpenſionem ab officio nouerint incurſuros. Statuimus etiam et ordinamus ꝙ capellani et annuales miſſas celebrātes et ceteri curis aiarum nō intendētes quinqꝫ marcis. eccleſijs vero ſeu capellis parochialibꝰ et cure eiſdē imminētes officiātes. vj. marcis pro ſtipendijs ānuis debeant cōtentari: niſi locorum dioceſani propter amplioris parochie ſollicitudinem vel aliam cauſam legitimam aliter pro ſuo arbitrio duxerit ordinandum. Si quis vero ſacerdotum huiuſmodi noſtre prouincie ampliorē ſummā ꝙ̄ vt prefertur quouis exquiſito colore ꝑ āno integro ſeu rata tēporꝭ eiuſdē receperit: niſi intra menſem fabrice eccleſie i qua diuina celebrauerit ſummā ipſam excedentē reſtituerit / ſententiā ſuſpenſionis ab officio ſuo incurrat ipſo facto. Et ſoluens ſi perſona eccleſiaſtica fuerit puniatur in duplum: et ſic exceſſiue ſolutū in pios vſus iuxta arbitrium loci dioceſani cōuertendum eſt. Et vt amplius ſacerdotibus euagādi materia ſubtrahatur / ipſorumqꝫ mores et vita citius cognoſcanī. volumus et ordinamus ne quis ſacerdos de vna dioceſi ad aliam ſe transferēs admittatur ibidem niſi dioceſano loci ad quē ſe trāſtulerit litteras cōmendatitias oſtendat epiſcopi ē cuius dioceſi antea proximo morabatur. Abſolutionem vero ipſorum qui prefatas ſuſpenſionū ſentētias incurrerint: nobis et cōfratibus noſtris locorum dioceſanis ſpecialiter reſeruamus quas demū poſt publicationem debitam premiſſorum iuxta canonum exigentiam ligare propter iuris ignaros et ſimplices tenore preſentium declaramus. fraternitati igitur veſtre cōmittimus ꝙ mādamus firmiter iniūgētes quatinus premiſſa oīa et ſingula in dioceſi noſtra celeriter publicetis et executioni debite demandetis. Et quid feceritis in hac parte nos circa feſtum purificatiōis beate marie virginis proximū nunc futurum certificare curetis per litteras patētes harū ſeriem continētes. Data apud lameth. xvj. kalendas decembris. Anno dñi milleſimo. lxij. et conſecrationis noſtre Anno decimotertio.

¶ Caſus in quibus iudex eccleſiaſticus poteſt cognoſcere: regia prohibitione nō obſtante: conceſſi per chartam regiam.

EDwardus dei gratia rex anglie et francie et dñs hybernie. dux aquitanie: Omnibus ad quos preſētes littere peruenerint ſalutem. Sciatis ꝙ cum dudum temporibus progenitorum noſtrorum quōdam regum anglie in diuerſis parlamentis ſuis et ſimiliter poſtꝙ̄ regni noſtri gubernacula ſuſcepimus: in parlamētis noſtris per prelatos et clericos noſtri regni plures articuli continētes grauamina aliqua eccleſie anglicane et ipſis prelatis et clero illata vt in eiſdem aſſerebatur porrecti fuiſſent: et cum inſtantia ſupplicatum vt inde apponeretur remedium opportunū: ac nuper in parlamento noſtro apud lincolñ. anno regni noſtri. xi. articulos ſubſcriptos et quaſdam reſponſiones ad aliquas eorum prius factas coram conſilio noſtro recitari / ac quaſdam reſpōſiones corrigi: et ceteris eccleſiaſticis ſubſcriptis per nos et dictum noſtrum conſiliū fecimus reſponderi. quorum quidem articulorum et reſponſionū tenores ſubſequūtur in hunc modum. In primis laici impetrabant prohibitiones in genere ſuper decimis oblationibus: obuentionibus: mortuarijs: violēta manuum iniectione in clericum vel in conuerſum et ad penam canonicam imponendam. Rex ad illum articulum reſpondet ꝙ in decimis / oblationibus / obuētionibus / mortuarijs / quando ſub iſtis nominibus ponuntur prohibitioni regie nō eſt locus etiam ſi propter detentionē iſtorum diutinā ad eſtimationem pecuniarū veniatur eorūdem. Sed ſi clericus vel religioſus decimas in horreo ſuo congregatas vel alibi exiſtentes vendiderit alicui pro pecunia coram iudice eccleſiaſtico locum habet prohibitio: quia per venditionem res ſpirituales fiunt temporales et transferūī decime in catalla. Item ſi ſit contentio de iure perſonarū originem habens ex iure patronatus et earūdem decima cum quātitas extendat ſe ad quartam partem bonorum eccleſie locum habet regia prohibitio: ſi hec cauſa coram iudice eccleſiaſtico ventiletur. Item ſi prelatus imponat penā pecuniariā alicui pro peccato et petat illam: regia prohibitio habet locum. verūtamen ſi prelati imponant penas corporales / et illi ſic puniēdi velint huiuſmodi penas per pecuniam ſponte redimere nō habet locum regia prohibitio ſi coram prelatis pecunia ab eis exigatur. Inſuper ſi aliquis manus violētas iniecerit in clericum pro violenta pace: debet emenda fieri coram rege: pro excommunicatione vero coram prelato: nec in talibus regia prohibitio habet locum. In diffamationibus vero corrigant prelati ſupradicto modo regia prohibitione non obſtante. ¶ Item ſi aliquis in fundo ſuo molendinum erexerit de nouo et poſtea a rectore loci exigatur decima: de eodem exhibetur prohibitio ſub hac forma. Quia de molendino tali hactenus non fuerint ſolute decime prohibemus ꝛc. et ſententiam excōmunicationis ſi quam hac occaſione promulgaueritis reuocetur oīno. Reſponſio in tali caſu nunꝙ̄ exiuit prohibitio de voluntate principis / et decreuit talem perpetuo non exire. Item ſi aliqua cauſa vel negocium cuius cognitio ſpectat ad forum eccleſiaſticum et coram eccleſiaſtico iudice fuerit iudicialiter terminata ꝙ tranſierit in rem iudicatam: nec per appellationem fuerit ſuſpenſa / et poſtmodum coram iudice ſuper eadem re inter eaſdem perſonas queſtio moueatur et probetur per teſtes vel inſtrumenta talis exceptio in foro ſeculari nō admittiī. Rūſio qñ eadē cauſa diuerſis rationibus coram iudicibus eccleſiaſticis et ſecularibus ventilatur vt ſupra patet de violenta

manuū iniectiōe in clericū: dicunt ꝙ nō obſtante
eccleſiaſtico iudice curia regis ipſum tractat nego
ciū: vt ſi expedire videtur eccleſiaſtico iudicio nō
obſtante. ¶ Item littera regia ordinariis dirigeť
aliquādo que aliquos ſuos ſubditos excōicatiōis
vinculo inodarunt quo eos abſoluant intra certū
diem. alioquin ꝙ cōpareant reſponſuri quare eos
excōicarunt. Reſpondeo rex decreuit ꝙ talis litte
ra nunꝙ exire in poſterum permittatur niſi i caſu
quo poſſit inueniri regiam libertatē per excōica-
tionē ledi. ¶ Item barones de ſtaccario dñi regis
vendicantes ſibi ex priuilegio ꝙ non debent extra
locum illum conquerenti cuiꝙ reſpondere exten-
dunt illud priuilegiū ad clericos cōmorātes ibidē
vocatos ad ordines ſeu ad reſidentiam et diocefa-
nis inhibent ne aliquo modo aliqua de cauſa duꝫ
ſunt in ſtaccario et in ſeruicio dñi regis ipſos tra-
hant ad iudicium quoquo modo. ¶ Reſpon. dño
regi ꝙ clerici ſuis obſequiis itendētes ſi delinquāt
per ordinariū vt ceteri corrigantur in tēpore quo
occupantur circa ſtaccarium ad reſidentiā in ſuis
faciendam eccleſiis nō teneantur. Hic additur ſic
de nouo per cōſilium dñi regis rex et anteceſſores
ſui a tempore cuius memoria cōtrarii non exiſtit:
vſi ſunt ꝙ clerici ſuis imorantes obſequiis dñi ob-
ſequiis ſuis intenderint ad reſidentiam in ſuis be
neficiis faciendam minime cōpellantur nec debet
dici tendere in preiudicium eccleſiaſtice libertatis
qđ pro rege et republica neceſſarium inuenitur.
¶ Item miniſtri dñi regis vt vicecomites et alii
ingrediuntur feudum eccleſie ad diſtrictiones fa-
ciendas et aliquādo capiunt aialia rectorū in via
regia quando non habent terraꝫ niſi ad eccleſiam
pertinentem. Reſpon. placet dño ne diſtrictiones
fiant de cetero huiuſmodi nec in via regia nec in
fundis quibus olim eccleſiē ſunt dotate diſtrictio-
nes. vult tamen fieri in poſſeſſionibus a perſonis
eccleſiaſticis acquiſitis. ¶ Item quandoꝙ aliqui
confugientes ad eccleſiam abiurant terram ſcđm
regni cōſuetudinē et pſequūť eos laici vel inimici
eorum a publica ſtrata per eoſdem abſtrahuntur
et ſuſpendūtur vel ſtatim decapitātur: et dū ſunt
in eccleſia cuſtodiuntur per armatos infra cimite
rium / et quandoꝙ intra eccleſiam ita arcte ꝙ non
poſſunt exire locū ſacrū cauſa ſuperflui ponderis
deponendi: nec pmittiť neceſſaria victui miſtrari.
Rñō. qui terram abiurant dum ſunt in ſtrata pu
blica ſunt in pace regis nec debent in aliquo mole
ſtari. Et duꝫ ſunt in eccleſia quin poſſunt habere
vite neceſſaria et exire libere pro obſceno pondere
deponendo non arceātur confugi ac etiā non ſint
in eccleſia cuſtodes eorū non debent morari infra
cimiterium niſi neceſſitas vel euaſionis periculū
hoc requirat. Placet etiam dño regi vt latrones ⁊
appellatores quandocūꝙ voluerint ſacerdotibus
poſſint ſua facinora confiteri ſed caueāt confeſſo-
res ne erronee huiuſmodi appellatores informēt
¶ Item petitur ꝙ dñi rex et regni magnates non
onerent domos religioſorum vel eccleſiaſticas p-
ſonas pro corrodiis penſionibus vel prohendina
tiōibus faciendis in domibus religioſis et aliis lo
cis eccleſiaſticis in carris et equis ibi mittendis:

cum per hoc predicte domus depauperentur cul-
tuſꝙ diuinus in hac parte diminuatur et propter
huiuſmodi onera cōpellūtur ſepiſſime preſbyteri
et alii miniſtri eccleſiaſtici diuinis officiis deputa
ti a locis reſidere ſupradictis. Rñō placet dño regi
ꝙ ſuper contentis in petitione de cetero indebite
non onerētur. Et ſi per magnates et alios contra
fiat: habeant inde remedium iuxta formam ſtatu
torū tēpore Edwardi dñi regis patris regis nūc
editoris. Et fiat conſimile remediuꝫ de corrodiis
et penſionibus per coertionem exactis de quibus
non fit mentio in ſtatutis. ¶ Item ſi aliqui de te-
nura dñi regis aduocati coraꝫ ordinario extra pa
rochiam vbi degunt ſibi propter ſuam cōtumaciā
manifeſtam excōicentur: ac poſt. xl. dies pro eorū
captione ſcribatur pretendunt ſe priuilegiatos ꝙ
extra villam ſeu parochiam ſuam non debent vo
cari et ſic denegať breue regiū p captione eorūdē
Rñō nunꝙ fuit negatum. ſ. breue regium nec ne-
gabitur in futuruꝫ. ¶ Item petitur ꝙ perſone ec
cleſiaſtice quas dñs rex ad beneficia preſētat eccle
ſiaſtica: ſi epiſcopus eos non admittit reputa pro
pter defectum ſcientie: vel aliam cauſam rationa
bilem non ſubeant examinationem laicarum per
ſonaruꝫ in caſibus antedictis prout hiis tempori
bus attentatur de facto cōtra canonicas ſanctiōes
ſed adeant iudicem eccleſiaſticum ad quem de iure
pertinet de remedio prout iuſtū fuerit cōſequēdo.
Rñō de idoneitate perſone preſentate ad bñficiū
eccleſiaſticum pertinet examinatio ad iudicem ec-
cleſiaſticum et ita eſt hactenus vſitatum: et ſic fiet
in futurum. ¶ Item ſi vacet aliqua dignitas vbi
electio eſt facienda petiť ꝙ electores libere poſſint
eligere abſꝙ incuſſione timoris et a quacūꝙ poteſta
te ſeculari et ꝙ ceſſent preces ⁊ oppreſſiōes in hac
parte. Reſpondeo fiant libere iuxta formam ſta-
tutorum et ordinationem. ¶ Item licet clericus
coram ſeculari iudice non debeat iudicari / nec cō-
tra ipſum aliquid fieri per quod ad periculū mor-
tis vel mutilationem membri valeat peruenire.
ſeculares tamen iudices clericos ad eccleſiam fu-
gientes et reatus ſuos fore confitentes faciunt ab
iurare regnum et eorum abiurationes admittunt
ex illa cauſa ꝙꝙ illoruꝫ iudices ſuper hiis nō exi-
ſtunt: ſicꝙ datur laicis indirecte poteſtas huiuſ-
modi clericos cruciandi ſi ipſos poſt abiurationeꝫ
in regno contigerit inueniri: ſuper quo prelati et
clerus petūt tale remedium adhiberi vt imunitas
eccleſie eccleſiaſticarum perſonarum conſeruetur
illeſa. Rñō clericus pro felonia fugiēs ad eccleſiā
pro imunitate eccleſiaſtica obtinenda aſſerens ſe
eſſe clericum regnum non compellitur abiurare:
ſed legi regni ſe reddens eccleſiaſtica gaudebit li-
bertate iuxta laudabilē conſuetudinē regni hacte
nus vſitatam. ¶ Item ꝙꝙ confeſſio coram illo q
non eſt iudex conſtitutus emiſſa non teneat / nec
ſufficiat ad faciendū preſſum vel ſententiā pferen
dā. quidā tñ ſeculares iudices clericos qui de foro
ſuo i hac pte nō exiſtūt reatus pprios et enormes
vt puta furta: roberias: ⁊ homicidia corā eis ꝯfitē
tes admittunt accuſationē aliorū quam ipſi com
muniter notam appellant facientes non liberant

p̄latis eorū poſt p̄miſſa q̄ ſuper hijs fuerit ſufficienter requiſiti licet coram eis etiam per confeſſionem propriam iudicari vel condemnari nequeant abſq; condēnatiōe eccleſiaſtice libertatis Reſponſio appellator in forma debita tā q̄ clerico per ordinariū petito libertatis eccleſiaſtice beneficiū non negatur. ¶ Nos conſulentes ſtatui eccleſie anglicane et tranquillitati et quieti p̄latorum et clericorum p̄dictorum quatinus de iure poterimus ad honorem dei et emendationem ſtatus dicte eccleſie p̄latorum et cleri p̄dictorum omnes et ſingulas reſponſiones p̄dictas et oia ſingula in eiſdem reſponſionibus contenta ratificantes et approbantes et pro nobis et heredib⁹ noſtris concedimus & p̄cipimus imperpetuū inuiolabiliter obſeruari: volentes et concedentes p̄ nobis et heredibus noſtris q̄ p̄dicti p̄lati & clerus eorumq; ſucceſſores imperpetuo ī p̄miſſis iuriſdictionem eccleſiaſticam exerceant iuxta tenorem reſponſionum p̄dictarum abſq; occaſione inquietatiōe vel impedimento noſtri vel heredū noſtrorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunq;. In cuius rei teſtimonium has litteras fieri fecim⁹ patentes teſte meipſo apud Eborach. xxiij die menſis nouembris Anno regni noſtri. xiiij. &c.

¶ Littera domini regis directa iuſticiarijs ſuis p̄ moderāda p̄hibitione regia.

Rex iuſticiarijs ſalutem. Circunſpecte agatis de negocio tangente dominum nor Wincenſ. et eius clerum non puniendo eos ſi placitū tenuerit de hijs que mere ſunt ſpiritualia videlicet de correctionibus quas faciunt p̄lati p̄ mortali peccato: videlicet pro fornicatione adulterio et huiuſmodi pro quibus aliquando infligitur pena corporalis aliquando pecuniaria maxime ſi cōuictus fuerit liber homo. Itē ſi p̄latus puniat pro cimiterio non clauſo. eccleſia diſcooperta vel non decenter ornata. in quibus caſibus alia pena non poteſt infligi niſi pecuniaria. Item ſi rector petat a parochianis oblationes / decimas debitas et conſuetas vel rector agat contra rectorem de decimis maioribus vel minoribus dummodo nō petatur quarta pars alicuius eccleſie. Item ſi rector petat mortuarium vbi mortuariū dari conſueuit Item ſi p̄latus aduocatus eccleſie petat a rectore penſionem ſibi debitam. Omnes huiuſmodi petitiones faciende ſunt in foro eccleſiaſtico. Itē de violenta manuum iniectione in clericū et in cauſa diffamationis conceſſum fuit alias q̄ placitum inde teneatur in curia xp̄ianitatis dummodo non petatur pecunia ſed agat de correctionibus peccati. In omnibus cauſis p̄dictis iudex eccleſiaſtic⁹ cognoſcere debet non obſtante regia prohibitione licet porrigatur. Melius eſt tamen q̄ nō faciat niſi regiam conſultationem obtineat.

quarte partis exceſſio.

¶ Sequit̄ cōſtitutio domini Simonis eſlep. de feſtis ſanctorum obſeruandis.

Simon permiſſione diuina Cantuarieñ. archiepiſcopus totius āglie primas et apoſtolice ſedis legatus Venerabili fratri noſtro Roberto dei gratia Sarum epiſcopo ſalutem: et fraternam in domino charitatem. Ex ſcripturis ſacris didicimus vicia ſepe ſe ingerere et ſe virtutes eſſe mentiri: dum videlicet ſub figmēto ſanctitatis ad execrāda proceditur et ſub ſpecie cultus diuini ad abominabilem deo victimā properatur. Ab exordijs nāq; conditionis humane die dūtaxat ſeptio hebdomade ſtatuit omnium conditor ab operib⁹ abſtinendum. Sed ſuccedente tempore gratie: militās edicit eccleſia dies plurimos ab omnibus catholicis feriandos. Ex quibus poſtmodum tolerāte eccleſia propter vſus hominum et propter operandi neceſſitatem nonnullos a feriandi ritu ſubtraxit et quoſdam in diuerſis catholicorum partibus feſtiuos ſuperaddit localiter obſeruandos: q̄ quaſi a primordijs ob reuerentiam ſanctorum in feſtiuandi conſuetudinem introducti fuerunt: inconſtantia tamen humana (vt plerunq;) in deteriora labente q̄ in electorum dei receptum erat honorem conuerſum eſt in blaſphemiā. dum videlicet conuenticule negociationes et alia exercitia illicita diebus huiuſmodi potiſſime ingeruntur: q̄d vero ad deuotionis parabatur compendium: in diſſolutiōis erigitur cumulū: dū in ipſis feſtiuitatibus in taberna potius q̄ eccleſia comeſſationes et ebrietates vberius abundant q̄ lachrime et orationes: laſciuijs inſiſtitur & contumelijs magis q̄ ocio contemplationis. Et quod p̄termittendū non eſt mercennarij ſine quorum operibus reſpublica regi non poterit ſub colore licito ſic ab operibus mechanicis diebus etiā quos ſibi feſtiuos cōſtituunt a ſanctorum vigilijs abſtinent licet non minus per hebdomadam capientes p̄terea de ſalario per quod reſpublica grauiter retardatur q̄n potius impeditur nec propter dei honorem ſicut deceret ſabbatizant: ſed etiam iuxta p̄miſſa deū ipſum et ſanctam eccleſiam in diebus huiuſmodi per abominationes ſuas peſſimas ſcandalizant: tanq̄ ſolēnitates ipſe ad p̄phanationis et peruerſitatis exercitiū gratis fuerint inſtitute: que q̄to magis protenduntur immo tantomagis cultores abuſionū huiuſmodi in ſuis exceſſibus inſoleſcūt. ¶ Vt igitur ſuperſtitioſis adinuētionibus et etiā fraudulentis mercennariorum huiuſmodi coniecturis occurratur et eorum attenuetur occaſio et memorie ſanctorum feriande iuxta primam eccleſie inſtitutionem in debita habeantur veneratione reſeruata facultate viris eccl'iaſticis alijſq; maioribus ac ſibiipſis ſufficientibus quorumcunq; ſanctorum prout eis placuerit ad dei honorem in ſuis eccleſijs vel capellis ſolenniter venerandi de fratrum noſtrorum conſilio dies feſtos p̄ſentibus inſerere duximus quibus videlicet ad vniuerſis populorum operibus etiam reipublice vtilib⁹ per noſtrā Cantuarieñ. p̄uinciam fuerit regulariter abſtinendum. ¶ In primis ſacrum diem dominicū ab hora diei ſabbati veſpertinā inchoandum non antea p̄ueniendum ne iudaice profeſſionis participes videantur q̄ etiam in feſtis que ſuas habent vigilias obſeruetur. Item feſta natiuitatis domini: ſanctorum Stephani. Johannis Innocentiū. ſancti Thome martiris. Circunci=

dies feſti obſeruandi.

ſtionis. Epiphanie dñi. Purificationis beate ma-
rie. ſancti Mathie apoſtoli. Annunciationis bea-
te marie. Paſche cum tribus diebus ſequentibus
ſancti Marce euangeliſte. apoſtoloꝛum Philippi
et iacobi. Inuentionis ſancte crucis. Aſcenſionis
domini. Penthecoſ. cum tribus diebus ſequenti-
bus. Coꝛpoꝛis xp̄i. Natiuitatis ſancti Johannis
baptiſte. apoſtoloꝛuꝫ Petri et Pauli. Tranſlatio
nis ſancti Thome. ſancte Marie magdalene. ſan
cti Jacobi apoſtoli. Aſſumptionis beate marie. ſā
cti Laurentij. ſancti Bartholomei. natiuitatis ſā
cte Marie. Exaltationis ſancte crucis. ſancti Ma-
thei apoſtoli. ſancti Michaelis. ſancti luce euāge
liſte. apoſtoloꝛum Simonis et Jude. Omniuꝫ ſā
ctoꝛum. ſancti Andꝛee Apoſtoli. ſancti Nicolai.
Conceptionis beate marie. ſancti Thome apoſto
li. Solennitatis dedicationis eccleſiarū parochia
lium: et ſanctoꝛum quibus eccleſie parochiales de
dicantur: aliaqꝫ feſta que in ſingulis dicte pꝛouin
cie dioce. per locoꝛum oꝛdinarios ex certa ſcientia
peculiariter indicuntur. Uobis igitur mandamꝰ
quatinus pꝛemiſſa omnia et ſingula ad ſubditoꝝ
veſtroꝛum noticiam deducentes eos moneatis et
efficaciter inducatis vt feſta ſuperius connumera
ta pꝛout ſuis acciderint tempoꝛibus ſummopere
obſeruentur et debito venerentur honoꝛe. Et ad
parochiales eoꝛū eccleſias reuerenter diebus ipſis
accedant: miſſarum et alioꝛum diuinoꝛum officio
rum complementum expectent pꝛo ipſoꝛum cete
roꝛumqꝫ fidelium viuoꝛum et defunctoꝛum ſalu-
te deum deuote et ſinceris mētibus oꝛaturi. ſic ſā
ctoꝛum diſcurrendo ſolennia vt ipſi et alij catho-
lici pꝛo quibus oꝛauerint ſanctos quoꝛuꝫ feſta ce
lebꝛauerint interceſſoꝛes mereantur habere aſſi-
duos apud deum. Inſuſ actis etiam ſubditis vr̄is
huiuſmodi. qꝫ reliquis ſanctoꝛum feſtiuitatibus
impune poterunt ad opera pꝛocedere conſueta.
Si vero aliqui operarij conductitij occurrerint ꝙ
feſtis peculiaribus mō vt pꝛefertur indictis a cō-
ſuetis operibꝰ nō ceſſare pꝛeſumpſerint vt ſic ſecū
dum pꝛemiſſa eos non defraudent quoꝛū miniſte
rio ſe aſtrinxerint ipſoꝫ a ſuperſtitionibus huiuſ-
modi canonice compeſcatis: et faciatis per alios
compeſci eccleſiaſticas per cenſuras. Et quid fece
ritis in pꝛemiſſis nos citra feſtum natiuitatis ſan
cte marie virginis pꝛoxime nunc futurum certifi
cetis p̄ vr̄as patentes lr̄as haruꝫ ſeriē continētes.
¶ Data apud Magbefeld. xvj. kal. auguſti. Ano
domini Milleſimo. ccc. lxij. et noſtre conſecratio-
nis. xiiij.

¶ De iuramento ſacerdotis et obedien-
tia rectoꝛibus et vicarijs pꝛeſtanda. Et
eſt conſtitutio domini Roberti de vvin-
chelſey Cantuarien. archiepiſcopi Anno
domini Milleſimo. CCC. v.

PResbiteri necnon alij ſacerdotes ſtipendia
rij pꝛopꝛijs ſumptibus vel per amicos vel
per alios ſuſtentati diuina celebꝛātes in archiepi
ſcopatu noſtro non recipiant oblationes: poꝛtio-
nes: obuentiones denarioꝛum per requiſita tricē
nalia vel aliam partem certam quotam pꝛeſertiꝫ
oblationes pꝛo coꝛpoꝛibus moꝛtuoꝛū pꝛeſentibꝰ
non obtenta licentia a rectoꝛibus vel vicarijs ec-
cleſiarum in quibus celebꝛauerint vllo modo nec
aſpoꝛtent in pꝛeiudicium rectoꝛum vel vicarioꝛū
eccleſiarum pꝛedictarum vel eoꝛum vicem geren
tium ne ſententiam maioꝛis excommunicationis
in hac parte latam incurrant: immiſcendo ſe vt pꝰs
in diuinis. Pꝛedicti vero pꝛeſbiteri die dominica
vel feſtiua poſt admiſſionem ſuam iurabunt coꝛā
rectoꝛibus vel vicarijs ſeu eoꝛum vicem gerenti-
bus ſi nulli vicarij ſint ibidem. alioquin coꝛā ipſis
vicarijs vel locoꝛum parochianis inter miſſarum
ſolennia aperte coꝛam ipſis ſacroſanctis euange-
lijs inſpectis et tactis qꝫ eccleſijs parochialibus et
capellis in quibus diuina celebꝛātur eoꝛumqꝫ re-
ctoꝛibus vel vicarijs ſeu eoꝛum loca tenentibus:
vel quoꝛum intereſt nullum omnino inferent pꝛeiu-
dicium circa oblationes: poꝛtiones: obuentiones
denarioꝛum per requiſita tricennalia et iura quo
cunqꝫ nomine cenſeantur. immo quatinus de iu-
re eſt eoſdem obſeruabunt indemnes ī pꝛemiſſis
et ſingulis pꝛemiſſoꝛum. Jurent etiaꝫ ſpecialiter
pꝛedicti ſacerdotes qꝫ odia / ſcandala / rixas / aut cō
tentiones inter rectoꝛes et parochianos nullo mo
do ſuſtineant aut aliquo modo foueant: ſed quati
nus in eis eſt concoꝛdiam nutriant et conſeruent
inter eoſdem. Et in dicto archiepiſcopatu noſtro
non celebꝛent diuina ſed eis interdicatur expꝛeſſe
donec pꝛedicta iuramenta pꝛeſtiterint vel ſaltem
non ſtet per ipſos quo minus pꝛeſtent. Et ſi cele-
bꝛent in loco ſic interdicto irregularitatem incur-
rant pꝛeter alias penas quas canones indicūt cō-
trarium facientibus. Et ſi fuerint moniti coꝛam
archiepiſcopo ſeu officiali eius ſe infirmaſſe pꝛedi
ctum iuramentum vel ſi fuerit diffamati et ſe pur
gare nequerunt amouebuntur omnino et tāqꝫ per
iuri iterdicatur eis pꝛedicta celebꝛatio in dicto ar
chiepiſcopatu noſtro donec ſup̄ hoc fuerit canonī
ce diſpenſatum. Item non audiant confeſſiones
parochianoꝛum vel capellanoꝛū in quibus mini
ſtrauerit niſi in caſibus a iure permiſſis. nec obla
tiones huiuſmodi eccleſie ſibi appꝛopꝛiabunt. et
ſi ſic crimen ſacrilegij incurrunt: niſi licentia pꝛe
ſidentium petita ſit et obtenta. Iteꝫ debent inter
eſſe cancello matutinis veſperis ⁊ alijs diuinis of
ficijs et debitis hoꝛis induti ſuperpellicijs que ſi-
bi pꝛopꝛijs expenſis pꝛouidebunt et non in naui
eccleſie in cimiterijs nec in campis erūt. Et ſi fue
rint requiſiti vel commoniti ſuper hijs per pꝛeſi-
dentes non reddant ſe elatos nec erigant verticeꝫ
contra pꝛeſidentem nec pꝛopter hoc excitabūt ali
quos qui foueant et pꝛotegant Et qꝫ ad intereſſē-
dum pꝛedictis hoꝛis et magnis miſſis debet eis in
iungi virtute obedientie qꝫ ſint pꝛeſentes canen-
tes legētes ⁊ pſalmodizātes. ¶ Dicti vero pꝛeſbi
teri dictis diebus dominicis et feſtiuis / vel ſi coꝛ-
pus pꝛeſens adeſt ſuas miſſas poſt lectuꝫ euange
lium maioꝛis miſſe incipiant et compleant et non
pꝛius niſi de licētia rectoꝛis vel vicarij ſpeciali ob
tenta. ¶ Item pꝛeſbiteri non detrahant rectoꝛi-
bus et vicarijs eccleſiarum vel capellarum vbi ce

lebꝛauerint ſed humiliter pꝛebebunt et facient de bitam reuerentiam. Dicti vero rectoꝛes vel vicarij vel eoꝛum locum tenentes debent benigne recipere iuramentum pꝛedictum et habebunt copiā in eccleſijs de pꝛemiſſis. Item non exercebunt tabernas nec ſpectacula nec cellas meretricum nec ludos noxios vel pꝛohibitos.

¶ Conſtitutio domini Roberti de Winchelſey Cātuarien. archiepiſcopi de pꝛeſbiteris ſtipendiarijs oblationes et alias obuentiones in eccleſijs percipientibus rectoꝛum aut vicarioꝛum licentia non obtenta: ac poſtmodū renouata per dominū Wilhelmū courtenay Cātuarien. archiepiſcopum in concilio pꝛouinciali in craſtino cōceptionis beate marie: ſub anno domini Milleſimo. ccc. xc. pꝛimo. London. celebꝛato. et publicata fuit in concilio Oxoñ. die lune poſt feſtū purificationis beate marie Anno domini ſupꝛadicto et in ſingulis diebus illius concilij ſequentibus.

Cum ſecundum legem diuinā ex qua ſanctoꝝ patrū emanarunt poſtmodū inſtituta nō liceat alicui terminos trāſgredi alienos: nec in alterius meſſem mittere falcem ſuā: graue pꝛofecto cenſent cōmittere culpam viri eccleſiaſtici et pꝛeſertim in ſacerdotali oꝛdine conſtituti qui xpifideliū oblationes ceteraq; emolumēta et cōmoda ad rectoꝛes ſeu vicarios eccleſiarum: in quibus ad diuinoꝝ celebꝛationē de ipſoꝛum licentia ſunt admiſſi ſpectantia abſq; eoꝝ conniuentia auferre et in vſus pꝛopꝛios conuertere non verentur non attendentes q in rebus hmōi nedū furti ſed etiā ſacrilegij crimē contrahitur ac iude traditoꝛi qui loculoꝝ dominicoꝝ fur extiterat ſubtractoꝛes ſeu inuaſores rerū eccleſiaſticarū merito cōparant. quapꝛopter felicis recoꝛdationis Robertus Winchelſey quondā archieps Cantuarieñ. pꝛedeceſſoꝛ noſter in concilio pꝛuinciali hanc auaricie peſtē omni volens qua potuit vigilantia extirpare deliberatiōe pꝛouida ſtatuit et matura. ¶ Ne pꝛeſbiteri ſtipēdiarij nec alij ſacerdotes pꝛopꝛijs ſumptibus aut alienis ſuſtentati in pꝛuincia nr̄a Cantuar. diuina celebꝛantes oblationes: poꝛtiones: obuentiones: denarios ꝑ queſita tricēnalia ſeu aliquā certam quotā partē pꝛeſertim oblationū pꝛo coꝛporibus moꝛtuoꝝ pꝛeſentibus a rectoꝛibus vel vicarijs eccleſiarū in quibus celebꝛauerint non obtenta licentia acciperent vllo modo nec in pꝛiudicium rectoꝝ vel vicarioꝝ pꝛdictoꝝ aut eoꝝ vicem gerentiū quōlibet aſpoꝛtarēt. ¶ Et ſi pꝛſbiteri huiuſmōi aliquo die dominico vel alio feſtiuali poſtq̄ ad diuinoꝝ celebꝛationē per eos ad quos pertinet fuerint ſic admiſſi coꝛam rectoꝛibus ſeu eoꝛum vicē gerentibus ſi vicarij ibi deſint. Alioquin coꝛā ipſis vicarijs et locoꝝ parochianis intra miſſaꝝ ſolēnia ſacroſanctis dei euangelijs inſpectis pꝛeſtent publice iuramentū q eccleſijs parochialib⁹ vel capellis in quibus diuina celebꝛāt earumq; rectoꝛibus ſeu vicarijs aut eoꝝ loca tenentibus ſeu alijs quoꝝ intereſt circa oblationes poꝛtiones obuentiones denarios ꝑ queſita tricennalia vel alia iura quocūq; nomīe cenſeantur nullū inferent pꝛeiudiciū ſeu iacturā imo quatenus ad ipſos pertinet eccleſias et perſonas pꝛefatas i pꝛemiſſis ſingulis indemnes penitus cōſeruabūt hoꝝq; odia ſcandala rixas et contentiones inter rectoꝛes et parochianos nullatenus ſuſcitabunt: nec fouebūt aliqualiter ſuſcitata: ſed concoꝛdiā et amoꝛem nutrient quatenus attinet ad eoſdem. ¶ Pꝛohibuit inſuꝑ pꝛedeceſſoꝛ noſter et pꝛohiberi voluit et etiā interdici ne pꝛeſbiteri ſupꝛadicti diuina pꝛſumerēt in eccleſijs hmōi celebꝛare pꝛuſq̄ ſub foꝛma hmōi iuramentū pꝛſtiterint ſi rectoꝛes aut vicarij aut ceteri ſupꝛadicti voluerint et petierint ſic iurari: et ſi dicti capellani coꝛā iudice cōpetenti ſuꝑ violatione iuramēti pꝛemiſſi ꝑ pꝛobationes legitimas ſeu quia diffamati ſuꝑ hoc legitime vocati ad iudicium canonice nequiuerint ſe purgare fuerint ſic cōuicti ſtatuit q inde penitus ſint amoti nec ad diuinoꝛum celebꝛationē alicubi admittant in parochia (al's pꝛuincia) aūdicta quouſq; ſuꝑ crimine piurij ſic cōmiſſi fuerit canonice cū eis diſpēſatū. ¶ Itē q nō audiāt confeſſiones parochianoꝝ eccleſiarū vel capellarū in quibus diuina celebꝛant niſi in caſu licito vel permiſſo. ¶ Et q matutinis magniſ veſperis miſſis et alijs diuinis officijs debitis hoꝛis diebus dominicis et feſtiuis induti ſuperpellicijs (de quibus ſibi expēſis pꝛopꝛijs pꝛouidebunt) cum ceteris eccleſiarū miniſtris qui in diuini cultus adiutoꝛiū ꝛ augmētum in ipſis debeāt eccleſijs intereſſe nec eis in naui eccleſie in qua admiſſi ſunt (vt pꝛefert) ſeu cimiterio aut alias in cāpo ſtent tūc vagari. ¶ Et ſi ſuper his per eos quos eccleſijs tunc pꝛeeſſe contigerit conuicti fuerint ſeu coꝛrepti: ceruices ſuas contra ipſos pꝛpterea non erigant nec tumidos ſe oſtendant. ¶ Et q coꝛreptionis huiuſmodi occaſione contra rectoꝛes vicarios ſeu eoꝛum vicē gerentes hmōi alios qui inſolentijs ſuis aſſiſtant ipſoſq; foueant nullaten⁹ cōmouebūt ſed his omnibus ſupꝛadictis ſe exhibebūt humiles reuerētiāq; debitam ipendant. ¶ Dicti vero pꝛſbiteri dictis dominicis diebus et feſtiuis vel alijs ſi coꝛpus defuncti alicuius affuerit demū poſt lectū maioꝛis miſſe euāgeliū miſſas ſuas incipiant et non pꝛius: niſi de licentia rectoꝛis vel vicarij aut alteri⁹ vices gerentis ſpecialiter pꝛeobtenta. pꝛeſbiteri quoq; pꝛefati rectoꝛibus vel vicarijs eccleſiarum vel capellarum vbi celebꝛauerint non erigant ceruices ſed diſcant cum pſalmiſta ponere cuſtodiam oꝛi ſuo.
¶ Item q tabernas ſpectacula vel loca alia inhoneſta ſeu ludos noxios et illicitos non frequentēt ſed moꝛe ſacerdotali ſe in habitu habeant ꝛ in ge=

ſtu ne eccleſia aut eius rector ipſorũ miniſtrorum
(quod abſit) defectu ſcãdalo ſeu vitupio habeat.
¶ Rectores quidem et vicarij ſeu loca gerentes p̃
dicti cum benignitate debita prefatum recipiant
iuramentũ ac preſentiũ recipiant copiã ſibiipſis.
¶ Nos vero attendentes ſtatutũ predictũ proui
de factuz et ſalubriter editũ per rectorũ et vicario
rum incuriã et deſidiã et deſuetudinẽ abijſſe velu
ti antiquatum: ſtatutũ hmõi quantũ ad oĩa ⁊ ſin
gula premiſſa in eodem contenta de conſilio ſuf=
fraganeorum noſtrorum ac cleri noſtre prouincie
antedicte pariter et conſenſu in concilio noſtro ꝓ
uinciali nuper londoñ. celebrato ex noſtra certa
ſciencia innouamus: ipſumqꝫ inuiolabiliter nr̃is
temporibus volumus et in virtute obediẽtie pre
cipimus obſeruari. Et ne quis ignorantiaz ptẽ
dere valeat premiſſorum dictum ſtatutũ in ſingu
lis dioceſib⁹ noſtre Cantua. ꝓuincie ꝑ locorũ dio
ceſanos ſeu ipſorum auctoritate ⁊ mandato ãnis
ſingulis ſaltem ſemel volumus publicari.

¶ Cõſtitutio Simonis eſlep Cantua. archiepiſcopi de ſtipẽdijs preſbiterorũ.

Effrenata generis humani cupiditas cui⁹ co
natus niſi iuſticia ſua virtute reprimeret ita
ex ſibi innata malicia excreſceret qꝙ charitas extra
terminos exularet. ¶ Hanc cõmunis ad nos que
rela ꝑduxit et magiſtra rerum efficax experientia
manifeſtat qꝙ ſacerdotes qui iam ſuperſunt nõ cõ
ſiderantes qꝙ ad executionẽ miniſterij ſibi commiſ
ſi propter populũ dei ⁊ vtilitatẽ publicã non pro
pter ſua merita diſpoſitione diuina a periculo pe
ſtilentie preſētis reſeruantur: nec erubeſcentes qꝙ
eorũ inſatiabilis auaritia ab alijs operarijs etiã
laicis nequiter et pernicioſe trahitur in exẽplum
de aĩarũ curã (que ceteris curis preſertim eccleſia
ſticis viris: eſt merito preferenda) non curant: ſꝫ
curas aĩarũ gerere negligũt ⁊ onera curatorũ cha
ritate mutua ſupportare: immo penitus eis dere=
lictis ad celebrandũ annalia et alia peculiaria ſe
conferunt obſequia vt ſic antiquas poſſint inſo=
lentias liberius innouãre: ſtipendijs competenti
bus et ſolitis non contenti ſed pro eorũ ſeruitijs
ſtipendia exigunt exceſſiua ſic qꝙ noĩe ſimplici et
labore debili maiora ſibi lucra vendicant q̃ cura=
ti. Unde euenit qꝙ niſi eorũ irrationabilis appeti
tus ab eq̃tatis regulã reducat tum propter hmõi
freq̃ntationẽ ãnaliũ tũ ꝓpter ſtipendiorũ ſuorũ
q̃ntitatem nullo libramine moderataz plures imo
plurime tã noſtre q̃ vr̃e dioce. ⁊ totius noſtre pro
uincie eccleſie ꝓbende ⁊ capelle remanebũt ſacer=
dotũ obſequijs deſtitute et q̃ dolores nobis accu=
mulãtur: curati faciliẽ ꝓpter cõſimilẽ modũ ſe cõ
uertent derelictis penitus ſuis curis. ¶ Uolentes
igiẽ hmõi ſacerdotũ inſatiabile deſideriũ propter
predicta pericula et alia diſpendia grauia que vl
terior adduceret cõniuentia remedijs quibus con=
uenit refrenare fraternitatẽ veſtrã requirimus ⁊
hortamur in viſceribus iheſu chriſti quatinus at
tentis aĩarũ periculis et cauſis predictis anteqꝫ a
de cura cuiuſlibet eccleſie parochialis ꝓbende et
capelle cui cura imminet aĩarũ ſecundũ earum in=
digentiam de melioribus et idoneoribus capella=
nis in cuiuſcũqꝫ alterius q̃ curati reperiant ſeruit
tio ſalubriter ordinet: et non parentes et eorum
fautores ſeu ipſos contra noſtram ordinationem
hmõi temere infringentes ac etiam ipſos canoni=
cos et quoſcunqꝫ alios qualiter et vbicunqꝫ in no
ſtra dioceſi celebrãtes vt moderato ſalario ſint cõ
tenti ꝑ quaſcunqꝫ cenſuras canonice cõpeſcatis: ⁊
et ſi quis nobis rebellis ad nr̃am vel alterius con
fratris noſtri duxerit dioce. propterea ſe transfer=
re volumus et mandam⁹ qꝙ nomẽ et cognomẽ no
bis ſeu illi de cõfratribus ad cui⁹ dioce. tranſierit
cũ toto proceſſu inde habito curetis vr̃is aut curẽt
ſuis litteris intimare. ¶ Uolumus eciã contra il
los qui ſic ad noſtrã venerint dioce. iuxta veſtros
vel alterius confratris nr̃i ꝓceſſus ꝓcedere ⁊ cen
ſuras in eos latas exequi iuxta vires. Hec ſimiliẽ
per cõfratres nr̃os ſingulis annis in ſuis dioceſi.
in omnibus fieri et exequi requirimus et manda=
mus. Et vt de quantitate ſalarij fiat nota intentio
noſtra vobis: volum⁹ in dicta noſtra dioceſi qꝙ ca
pellanus eccleſie aut capelle vel prebende curate
de vna marca argenti vltra id quod in eadem cu=
ra ſacerdoti miniſtranti ſolebat aľs miniſtrari ꝓ
ſalario ſuo contentetur. Salarium vero alterius
ſacerdotis ſtipendiarij ad communem taxationeꝫ
preteritis tẽporibus vſitatam volum⁹ coarctari.

¶ Cõſtitutio domini Rogeri vvaldoñ. Cantuarien. archiepiſcopi ſuper inductione feſtorum ſanctorum Cedde: dauid: et vvenefride ac commemorationis ſãcti Thome martyris Cantuarien: archiepiſcopi.

Splendor paterne glorie q̃ ſua ineffabili mũ
dum illuminat claritate pia fideliũ vota de
ipſius clementiſſima maieſtate ſperantium tũc fa
uore proſequitur cum deuota humilitas ſanctorũ
meritis et precibus adiuuatur. Nos cupientes ip
ſos xp̃ifideles precipue intra noſtram prouinciaꝫ
commorantes dño reddere acceptabiles et bonorũ
operum ſectatores in vltima cõuocatione cleri ꝓ=
uincie noſtre Cãtuarieñ. ſcđo die mẽſis Martij.
Anno dñi Millesimo. xcviij. in eccleſia nr̃a cath.
Sancti pauli londoñ. celebrata. De conſenſu no=
ſtro aliorũqꝫ fratrũ et ſuffraganeorum ac predicti
cleri feſtiuitates ſupraſcriptas videlicet: ſãcti Da
uid ep̃i et confeſſoris kal. Martij. cuius corpus et
reliquie Meneñ. ac ſancti Cedde cuius corp⁹ et
reliquie in linch. eccleſia necnõ ſctẽ vvenefride vir
ginis et martiris tertio nonas Nouẽbris cui⁹ cor
pus ⁊ reliq̃e in eccleſia cõuentuali monaſterij ſan
cti Thome martiris extra muros ville Salopie
conentrẽ et linch dioce. ac ꝓuincie noſtre Cantua.
reconduntur / et etiã cõtinent ꝑ vniuerſas eccliãs
nr̃e Cantua. ꝓuincie. Quia licet videlicet dictaꝝ
feſtiuitatũ cũ nouẽ lectionibus et ceteris omnib⁹
ad officiũ ſanctorũ de quibus premittit ſingulari
ter pertinentibus de coĩ in locis vbi ſeruitiũ pro=
prium de ſanctis hmõi non habet ordinamus et
ſtatuimus annis ſingulis perpetuis futuris tem=

poꝛibus a clero noſtre pꝛouincie deuotius celebꝛa
ri/diebuſqꝫ pnotatis (vt pfertur) debito deuotio
nis obſequio dicendum de eiſdem ac feſta ſancto=
rum hmōi dieb⁹ ſupius in aliquo cuiuſlibꝫ eccſie
dicte nře puincie Cantuarieñ. kalendario intitu
lari paritˀ ꝛ ſignari. ¶ Et licet vniuerſis et ſingu
lis in regnis celeſtibus cōſtitutis ſtudijs honoꝛa=
re ſollicitis et ſonoꝛis efferre pconijs debeamus:
tamen glorioſiſſimū epm et martyrē ſanctū Tho
mam noſtrū et eccſie q̄ oim eccleſiarū dicte nře p⁹
uincie caput extat: et magiſtra patronum: q̄ pro
eccleſiaſtica libertate ſanguinē ſuū fudiſſe dinoſci
tur cui⁹ ꝛ meritis et paſſiōe tota puīcia nřa Can
tuarieñ. illuſtratˀ ac vniuerſalis decoꝛatur eccleſia
ſūmis attollere vocibus: laudibus pſonare pꝛeci
puis et ſpūalibus congruit honoꝛibus venerari.
¶ Hacqꝫ cōſideratione phabita nos in cōuocatio
ne pꝛedicta noſtra ꝛ alioꝛū de quibus pfertur con
currente conſilio pꝛiter et aſſenſu cōmemoꝛationē
pꝛefati glorioſiſſimi martyris ſācti Thome vbiqꝫ
intra noſtrā pꝛouinciā ſemel qualibꝫ hebdomada
videlicet die martis ſi conuenienter id fieri poterit
Alioquin alio die hebdomade q̄ cōuenientius ſub
regimine cōmemoꝛationis feſti loci oꝛdinamus ꝛ
ſtatuimus debere perpetuis futuris tempoꝛibus
ad eccleſie et dicti martyris honoꝛeꝫ et gloꝛiā lau
dabiliter obſeruari.

¶ Conſtitutio pape Urbani pꝛo feſto ſācte Anne.

Urbanus epūs ſeruus ſeruoꝛū dei venera=
bilibus fribus vniuerſis archiepiſcopis et
epis in regno anglie conſtitutis ſalutem ꝛc. Splē
doꝛ paterne gloꝛie ꝛc. vt ſupra pꝛorie vſqꝫ ibi ad
iuuatur. Cū itaqꝫ nuper pꝛo parte omni illoꝝ xpi
fideliū in regno anglie degentiū fuerit expoſituꝫ
coꝛam nobis qꝫ populus pdicti regni ad beatā an
nam/ genitricem glorioſe virginis marie matris
dei: etiā ob reuerentiā eiuſdem beate marie virgi
nis ſingularē gerit deuotionis affectū vt p par=
te ipſoꝛū xpifideliū nobis fuit humiliter ſupplica
tum: vt ipſius beate anne feſtiuitatē in dicto re=
gno ſolēniter et deuote celebꝛari ꝛ a platis et alijs
xpifidelibus in ipſo regno cōmoꝛantib⁹ mandare
mus. Nos hmōi piā voluntatē et deuotionis af=
fectū pdictoꝛū populoꝝ plurimū cōmendātes in
domino: et cupiētes xpifideles dñō reddere accep
tabiles et bonoꝛū opeꝝ ſectatoꝛes hmōi ſupplica
tionibus inclinati. Fraternitati veſtre pꝛeſentiū
tenoꝛe diſtricte pꝛecipiendo mandamus/ firmiter
iniungentes quatinus feſtiuitatē beate Anne an
nis ſingulis ppetuis futuris tēpoꝛibus deuote et
ſolēniter celebꝛetis et in veſtris ciuitatibus et dio
ceſibus mandetis et faciatis per veſtros celebꝛari
ſubditos. Data Rome apud ſanctum Petruꝫ. xj.
kalendas Decembꝛis.

¶ Conſtitutio Urbani pape de vigilia natiuitatis beate Marie.

Urbanus epiſcopus ſeruus ſeruoꝛuꝫ dei ve
nerabilibus fratribus Cantua. et Eboꝛ ꝛc.
archiepiſcopis eoꝛumqꝫ ſuffraganeis ſalutem ꝛc.

¶ Dudū pie memoꝛie Gregoꝛius papa. xj. pꝛede
ceſſoꝛ noſter ad glorioſaꝫ virginem dei genitriceꝫ
Mariam gerens eximie deuotionis affectū et pꝛo
uide aduertens qꝫ ſicut natiuitas ſancti Johānis
baptiſte pcurſoꝛis cū debita ieiunij obſeruātia ce=
lebꝛatur ita dignū et debitū reputās vt dicte bea=
te marie natiuitas cū ſimili obſeruatione a cūctis
xpifidelibus deuotius veneretur ad oīpotentis dei
gloꝛiā et iubilationē et catholice fidei exaltatiōeꝫ
ꝛ ad exhoꝛtationem deuotiōis xpifideliū auctoꝛi
tate apoſtolica ſtatuit et etiam oꝛdinauit vltra vi
giliam aſſumptionis pꝛedicte glorioſe ſempqꝫ vir
ginis marie hactenus inſtitutā pꝛedictā natiuita
tem ipſius glorioſe virginis de cetero habere vi=
giliam eandemqꝫ vigiliā cū debita ieiunij obſeruā
tia ab eiſdem xpifidelibus perpetuis futuris tem
poꝛibus deuotione qua conuenit venerari pꝛout
in eiſdem pꝛedeceſſoꝛis inde confectis lřis plen⁹
continetur. ¶ Nos igitur qui ad eandē virgineꝫ
deuotione afficimur ſingulari cupientes qꝫ hmōi
ſtatutum ꝛ oꝛdinatio dicti pꝛedeceſſoꝛis a cunctis
fidelibus inuiolabiliter obſeruetur fraternitati ve
ſtre per apoſtolica ſcripta cōmittimus ꝛ mādam⁹
quatinus vos et ſinguli veſtruꝫ in ciuitatibus et
dioceſibus per vos ꝛ alios ſtatutū et oꝛdinationē
hmōi publicetis et per veſtros ſubditos mādetis
et faciatis firmitˀ obſeruari. ¶ Data Rome apud
ſanctum petrum. xj. kal. decembꝛis anno. ij. pdie
kal. iulij. Anno domini M. CCC. xv. indictione.

¶ Ne quis compellatˀ abiurare mulie= rem foꝛnicariam ſub pena pecuniaria.

Abiurationis aūt foꝛnicariarū ſub pena pe
cuniaria fieri pꝛohibem⁹ oīno ſed delinqn=
tes iuramento pſtito aſtringantur qꝫ ſi ſe in iudi=
cio contingat conſiteri vel conuinci poſtea fuiſſe
recidiuum carnis pene coꝛpoꝛali penſatis perſo=
narum ſuarū conditione et qualitate delicti ibidē
ſtatum pſidentis arbitrio exponendū ſine contra
dictioīe ſubiacebunt. Si vero penā illā incurre=
rint ꝛ tertio ſuper recidiuo hmōi conuicti fuerint
vel cōfeſſi tūc vir et mulier abſqꝫ iuramento con=
trahant ſub hac foꝛma. Ego accipio te in meam ſi
de cetero te cognoſcā: et muliere reſpondente: et
ego accipio te ex nunc in meū ſi de cetero fuero a
te carnaliter cognita. Et vt certius ſciantˀ ſup hu
iuſmodi negotijs que acta fuerint pꝛecipimus fi=
deliter redigi in ſcriptura quā quidē foꝛmā comp
hendi ſine cōtradictione et ſic vt in veris cōtracti
bus pꝛecipimus obſeruari. ¶ Adde ad iſtam con= Additio.
ſtitutionē ex de eo q̄ duxit in vxoꝛē quaꝫ pus pol
luit p adulte. c. ſignificauit p. B. ꝛ alios doctoꝛes.

¶ In quibus caſibus ſimplex ſacerdos nō pōt abſoluere citra moꝛtis articulū.

Conſtitutio ſtephani Cantuarieñ. archiepi
ſuper plures caſus in qbus ſimplex curat⁹
non pt abſoluere niſi in articulo moꝛtis ſed mitte
re debet ad ſuperioꝛem videlicet publicos fenera=
toꝛes/ incendiarios domoꝛū/ falſos teſtes/ adiu=
rantes ſe ſuper ſacroſancta pꝑter lucruꝫ vel dam
num alioꝛū/ ſoꝛtilegos/ ſoꝛtiarios/ falſarios ſigil

loꝛum et chartarum et hmōi cuſoꝛes monete. im=
pedientes teſtamēta. illos qui incidunt in ſenten=
tias latas a canone et percuſſoꝛes clericoꝛū / pro
Caſus in
ditoꝛes / hereticos / ſimoniacos / et illos qui partū
quibus crimina
ſupponunt exheredationi. Similiter illos q̄ ꝑtuꝫ
occulta
opprimunt negligenter ſeu malicioſe per potiōes
non poſ=
poſtꝙ̄ conceptū animatū fuerit propter temerita
ſunt ab=
tem delicti licet occultum fuerit vt ſuffocatrix pro
ſolui a ſi
prij partus / vel qū paruulus per negligentiā ca=
plice ſa=
dit in ignē vel in aquā vel alio modo ꝓpter defe=
cerdote.
ctum cuſtodie / et propter manuū iniectionē i pa=
rentes etiā ſi occultuꝫ fuerit. Si maſculus cū bru
to coierit ꝙ̄uis ſit occultū propter enoꝛmitatē de=
licti: vel ſi quis prodiderit dūm ſuū ad moꝛteꝫ. ꝓ
ſacrilegio. pro adulterio notoꝛio et leſiōe fidei ma
nifeſta ad ſuperioꝛem mitti debet pro abſolutiōe
obtinenda. Similiter et ſi parochianus alicuius
eſt excōmunicatus ab alio ꝙ̄ epiſcopo debet mitti
ad eum qui eum excōmunicauit vel petere a ſupe
Additio.
rioꝛe licentiam vt eum poſſit adſoluere. ¶ Addi=
tio pauli de ſepult. c. ſ. ver. publice de heret. qui=
cūꝗ per archidiaconū. de tempoꝛibus oꝛdina. ex
tenoꝛe Per Innocē. ⁊c. Sed nō credo. Per hoſti.
de maledic. et publice per eūdē et Jo. In iſtis lo
cis cauet ꝙ ſimplex curat⁹ poteſt abſoluere in ca=
ſibus occultis niſi in trib⁹. li. adde Jo. in ti. de pe
niten. et remiſſ. c. ſi epūs. ver. reſeruantur. et de
ſepultu. c. dudū. ꝑ. w. qui ponit verſus. Qui fa=
cit inceſtum. Etiā adde Jo. aton. in conſti. quod ī
quodaꝫ. ver. confeſſoꝛes. ibi excipit quinꝗ caſus
licet occulti qui reſeruantur epiſcopo.

¶ Conſtitutio officialis Cātuarien. de arcubus: de anni et menſis adiectione in inſtrumentis facienda.

DOminus officialis Cantua. curie conſiſt. de
arcubus ꝓ tribunali ſedēs decreuit et ſta=
tuit de aſſenſu et voluntate oim exiſtentiū ī dicta
curia abſente decano de arcubus ꝙ ab illo die qui
buſcunꝗ libellis / inſtitutionib⁹ / exceptionib⁹ / re
plicationibus: et alijs propoſitionibus de excom
municatione canonis ſiue concubinatus facienti=
bus mentionem de repellendo teſtes vel partes de
cetero proponendis expꝛeſſe fiat mentio ī eiſdem
decretis de āno et mēſe delicti ꝑpetrati: alioquin
ꝓpoſitio hmōi nō valeat ipſo facto. Et hoc idē de
creuit obſeruari in quibuſcunꝗ excommunicatio
nibus criminū nec admittatur declaratio.

¶ Foꝛma ad deliberandum incarcera= tos clericos de carceribus epiſcopoꝛum Et eſt cōſtitutio domini S. Cantuariē. archiepiſcopi.

INſuper in ꝑlamento londoñ. habito nobis
inſtantibus pro debita refoꝛmatiōe quarū=
dam iniuriarū deo et ſancte eccleſie illatarū quas
cōniuentibus oculis nequiuimus pertranſire: ꝓ
eo et ex eo videlicet ꝙ iudices ſclares nitentes pl⁹
ſolito in meſſem diuinā mittere falcē ſuā clericos
paſſim etiam ſi ſacerdotes fuerint et inſuper reli=
gioſos in poſſeſſione clericatus et ſacerdotij noto=
rie conſtitutos et pro talibus tam per ipſos ꝙ̄ per
alios publice et communiter reputatos / de et ſup
varijs criminibus et falſarijs ſeu ſceleribus coꝛā
ipſis irretitos ſeu etiam iudicatos iudicatoꝛie po=
teſtatis ſue fines notoꝛie excedentes et in ep̄os do
mini ſibi in cauſis criminalib⁹ huiuſmōi iure ſub
iectos poteſtatē indebitam vſurpantes: ipſos cle
ricos et ſacerdotes contra ſacros canones et eccle=
ſiaſticas libertates moꝛti turpiſſime et inſolute cō
dēnare adducere et effectualiter tradere non verē
tur in dei et ſancte eccleſie irreuerentiam contēp=
tum et ſcandalū manifeſtū et animarū ſuarū pe=
riculū nimis graue tam per ipſum regem et pro=
Obiecta
ceres ſuos ꝙ̄ per alias coitates adiſictas Cū ibidē
a iudici=
obiectum fuerit et ſub reſponſiuis coloꝛibus gra=
bus ſecu=
uiter replicatū ꝙ clerici pretextu ſui priuilegij au
larib⁹ cō
daciā capiant foꝛtioꝛem ſcelera perpetrādi. Cūꝗ
tra cleri=
ipſi ſuper ſceleribus hmōi capti ſeu ſaltem veraci
cos.
ter iudicati et de hoc ſecundū moꝛem regni conui
cti coꝛam iudice ſeculari ꝑ prelatos oꝛdinarios ve
coꝛum delegatos cōpetentes ſeu coꝛū cōmiſſarios
debite requiſitos deo et ſancte eccleſie et ſic ipſi cū
reuerentia fuerint liberati ita ꝙ fugere poſſūt: tū
carcer ad
potius fauoꝛabiliter cuſtodie admittuntur et ī hu
quid inuē=
iuſmodi cuſtodia ſic in cibis et potibus lautius ꝓ
tus eſt.
curantur ꝙ carcer pro eoꝛum flagitijs datus cedit
eis non ad penam ſed magis ad ſolatiū et refocil=
lationem ſuoꝛum coꝛpoꝛū delicatus. et propterea
dum quies ſine laboꝛe tantis adiutoꝛijs ſuffecta ꝑ
ſepe vicia ſubminiſtret plures multotiens per tā=
tam crapulam ne dicā inediaꝫ incraſſati et in ſuis
nequicijs et cogitationibus delectati ab hmōi cu=
ſtodia quaſi eis fuiſſet iniūcta īgratiſſime fugiūt
et recedunt. Nonnulli etiā flagitioſi notoꝛie etiā
famoſi de quibus nulla auctoꝛitas excuſandi: ad
ſuas purgationes etiam procuratas et ſuſpectas
adeo faciliter admittuntur ꝙ cuilibet ſic liberato
vt puta ſpes firma tribuitur vno vel alio modo ad
vitam malā priſtinam redeundi: Vñ ſepe contin
git ꝙ nedū ſic purgati efficiuntur ſolito nequioꝛes:
ſed etiaꝫ alijs clericis innocentibus propter facul
tates neceſſarias et negligentias hmōi nimias in
centiuū tribuitur delinquendi: ex quo pax regni
grauiſſime violatur. Unde nos premiſſa et circū=
ſtantias alias in hac parte ſollicite ponderantes ⁊
timentes inſuper ne abuſus libertatis eccleſiaſti=
ce / preſertim qui in regni perturbationeꝫ vniuer
ſaliter redundat in preiudiciū ⁊ damnū cedere va
leat priuilegij clericalis. De conſilio et conſenſu
fratrum noſtroꝛū in dicto ꝑlamento preſentiū et
procuratoꝛuꝫ abſentium / de clericoꝛū hmōi cuſto
dia taliter duximus oꝛdinandum videlicet tā fra
tres ꝙ̄ alij locoꝛum oꝛdinarij eccleſiaſtici iudices
noſtre prouincie Cantuarieñ. ad quos de conſue
tudine pertinet hmōi receptio et cuſtodia clerico=
rum ſic eis vt premittitur ad carceralem cuſtodiā
ob ꝑmiſſa iuxta libertates eccleſiaſticas liberatos
et de cetero liberandos / in bona et ſtricta et ſolerti
diligentia ſcōm perſonarū ꝙ̄titatē et ſcelerū qua=
litatem ſtudeant firmiter cuſtodire: vt ſic penali=
ter cuſtoditi in ſcādalū eccleſie ad vitā pꝛiſtinā nō re
cedant. Et ſi qui clerici taliter liberati malefacto=

tes notorij fuerint et famoſius confeſſi ſeu ſuper feloniis / criminibus / ſceleribus / ⁊ flagitijs huiuſmodi adeo publice diffamati ꝙ ſua per eos cōmiſſa ſcelera inficiari nequeant: ſeu ꝙ eorum a carcere liberatio eccleſie ipſius libertati: tranquillitatiq; regni ſit euidens ſcandaluꝫ allatura: in quarta et quinta ferijs et in ſabatis de pane doloris et aqua anguſtie ſemel in die / ceteriſq; diebus in pane et debili ceruiſia. Die vero dominica propt̄ honorem ipſius diei et excellentiam de pane et ceruiſia et legumine eiſdem tantummodo miniſtretur quibus ex eccl'iaſticis vel coniunctorum vel amicorum quorſicunq; largitione ſeu quouis alio modo queſito colore vl' ratione quacunq; nichil amplius tribuatur nec ipſis aliqua purgatio quōdolibet cōcedatur. Si vero aliqui incarcerati huiuſmodi innocētes fuerint vel de maleficijs ſibi impoſitis vehemēter non ſuſpecti notorij ſeu confeſſi vel (vt premittitur) publice diffamati: taleꝫ volumus adhibere cautelam vt anteq̄ ad eorum purgationeꝫ iudicialiter procedant premittatur ſolers inquiſitio per ipſorum ordinariorum eccleſiaſticos in ea parte competentes iudices de ipſorū vita / fama / geſtu / conuerſatione: et in loco criminis de quo iudicati ſeu pro quo incarcerati fuerint / et originis eorundem ſuis notis et amicis. Et ſi locus criminis et originis clericorum et incarceratorum huiuſmodi in dioce. ordinarij eccleſiaſtici iudicis cū fuerint liberati de vita / fama / geſtu / et conuerſatione dictorum clericorum ad ſignificationem ordinarij iudicis premiſſam in cuius carcere detenti fuerit iudex eccleſiaſticus ordinarius loci criminis pretenſi et originis inquirere in ea parte et certificare ſibi ordinarium mittentem et ſignificanteꝫ vt prefertur ſuis litteris teneatur. Datum apud lameth. xij. kal. Martij. Anno domini Milleſimo CCC.lj.

Hec conſtitutio foret inter conſtitutiones Oxonien. ponenda.

De duobus ſimul ad vnam eccleſiaꝫ preſentatis.

Hec etiam non immerito duximus adiungenda vt ſi duo ad vnam et eandem eccleſiam fuerint preſentati: eorum pendente lite cuſtodia committatur. ¶ Si autem ad epiſcopum ius conferendi talem eccleſiam auctoritate concilij deuoluatur ⁊ contentio ſit inter duos patronos quoruꝫ vterq; clericum ſuum preſentauerit cum ex preſentatione epiſcopi neutri patronorum qui poſtmodum euicerit ius patronatus preiudicium debeat generari. ſtatuimus: vt epiſcopi neutri eoruꝫ qui preſentati fuerint illam eccleſiam conferant illa vice niſi de vtriuſq; patroni cōſenſu vel ſaltem aliquale preiudicium alteri patronorum videatur generari ſi forte poſtmodum vnus eorundeꝫ euicerit ius patronatus Et licet de iure canonico clericus ſemeſtre / laicus quadrimeſtre tempus habeat preſentandi: tamen de ſtatuto domini Regis anglie hodie vterq; habet tempus ſemeſtre. Patron⁹ qđ tēpus habet ad pſentādū

Incipiunt conſtitutiones prouinciales domini Roberti de vvinchelſey Cantuarien. archiepiſcopi: apud mertone dite De decimis et nutrimentis animaliū.

Quoniam propter diuerſas conſuetudines in petendo decimas per diuerſas eccleſias inter rectores eccleſiarum et parochianos ſuos rixe / cōtentiones / ſcādala: ⁊ odia q̄ maxima oriūt. volumus et ſtatuimus ꝙ in cūctis eccleſijs per archiepiſcopatum noſtrum conſtitutis vniformis ſit petitio decimarum et prouentuum eccleſiarum ¶ In primis volumus ꝙ decime de fructibus ſeu de frugibus non deductis expenſis integre et ſine aliqua diminutione perſoluantur. ¶ Et de fructibus arborum et ſeminibus omnibus et herbis hortoruꝫ niſi parochiani pro talibus decimis competentem fecerint redemptionem. volumus etiaꝫ ꝙ decime de fenis vbicūq; creſcant ſiue in magnis pratis ſiue in paruis in chiminis al's in communibus vijs exigātur (prout decet et expedit) eccleſie perſoluantur. ¶ De nutrimētis aialium. ſ. agnis ſtatuimus ꝙ pro ſex agnis ſex oboli dentur pro decima. ſi ſeptē fuerint agni in nūero: ſeptimus agn⁹ detur rectori pro decima. Ita tamē ꝙ rector eccleſie q̄ ſeptimū agnuꝫ recepit tres obolos in recompenſationem ſoluat parochiano a quo decimam illaꝫ recepit. ¶ Qui octauū: det denariū. qui vero nonū det oboluꝫ parochiano: vel expectet rector vſq; ad alium annum donec poſſit alium recipere ſi maluerit. Et qui ita expectabit ſecunduꝫ meliorem vel tertium ad minus de agnis ſecundi anni ſemper exiget et hoc pro expectatiōe primi. ¶ Et ſimiliter qui ſeptimum dederit vel octauuꝫ ſic ad decimam: non det peiorem vel meliorem: ſed tertium meliorem ad minus. Et ita intelligendum de decima lane. Sed ſi oues alibi ī hyeme et alibi ī eſtate nutriuntur decima eſt diuidenda. ¶ Similiter ſi q̄s in medio tempore emerit vel vendiderit oues et certū eſt a q̄ parochia oues ille venerit: diuidenda eſt decima ſicut de re que ſequitur duo domicilia. ¶ Si autem incertum fuerit: habeat illa eccleſia totam decimam illam infra cuius limites tempore tonſionis oues inueniuntur. ¶ De lacte autem volumus ꝙ decima ſoluatur dum durat videlicet de caſeo tempore ſuo. et de lacte in autūno et hyeme. Niſi parochiani cōpetentē pro talibus decimis voluerint facere redemptionem ⁊ hoc ad valorem decime ⁊ ad commodum eccleſie. ¶ De prouentibus autem molendinorum volumus ꝙ decime exigantur ⁊ fideliter et integre ſoluantur ad valorem prouentuum. niſi domini vſq; ad valorem prouentuum plenam faciant redemptionem. ¶ De paſturis autem et paſcuis tam cōmunibus q̄ non communibus ſtatuimus ꝙ decime ſi

decima q̄ꝫ ꝙ debetur ex ſeptem

Cōſtitutiones prouinciales Concilij apud Merton.

deliter perſoluantur et hoc per numerum aīaliū et dierū ſicut expedit eccl'ie ita tñ ꝙ nec dñi nec parochiani iuſtā habere poſſint occaſionē cōqerendi.

¶ De piſcationibus autem et apibus ſicut de oībus alijs bonis iuſte acquiſitis que renouantur p annū ſtatuimus ꝙ decime pſoluant debito modo.

Decime ſoluātur de bonis iuſte acqſitis. vide not. c. ex trāmiſſa de deci.

¶ Statuimus etiam ꝙ decime perſonales ſoluantur de artibus et pandoxatricibus et lucro negociatiōis per mercatores et quoſcūqꝫ alios ſtatute. ¶ Et ſimiliter de carpētarijs/cemētarijs/fabris mercatoribus: ſutoribus: ſciſſoribus: et omnibus alijs ſtipendiarijs vel operarijs qui videlꝫ debent decimas de ſtipendijs ſuis niſi ſtipēdiarij aliquod certum velint dare ad opus vel ad lumen eccleſie: et hoc ſi rectori eccleſie placuerit. ¶ In petitione autem principalis legati vel mortuarij volumus ꝙ conſuetudo prouincie cū poſſeſſione eccleſie obſeruetur: ita ꝙ rector eccleſie in petitione ſua ſiue fuerit vicarius ſiue capellanus ānuus deum habeat pre oculis. ¶ Sed qm̄ multi inueniuntur ſpōte decimas dare nolētes: ſtatuimus ꝙ parochiani moneantur primo ſcdo et tertio vt decimas deo et eccleſie fideliter ſoluant: et ſi ſe non emendauerint primo ab eccleſia ſuſpendantur. ſ. ab ingreſſu eccleſie. et demum ſic ad ſolutionē decimarum per cenſuram eccleſiaſticam ſi neceſſe fuerit compellātur. Si tamen ſuſpenſionis relaxationem vel abſolutionem petierint: ad ordinarium loci mittant abſoluendi vel debito modo puniendi. Rectores autem eccleſiarum ſeu vicarij capellani vel annui qui predictas decimas ātedicto modo propter formidinem huiuſmōi ſeu fauorem (dei timore poſtpoſito) cū effectu nō petierint pena ſuſpenſionis innodentur: donec dimidiam marcam argenti pro ſua inobedientia: archidiacono loci perſoluant.

Decimas recuſantes ſoluere qualit puniunt

¶ De iſta materia tangitur extra de offic. ordi. cū ab eccleſiarum. qđ hic dicit dicit canon. xvj. q. vij. omnes. Et hoc eſt verū ꝙ prelati iferiores auctoritate propria poſſunt excōmunicare: niſi conſuetudo ſit in cōtrarium / vel niſi inhibeantur per ſuperiorem et hoc manifeſte. vt xvj. q. vij. omnes. hoc melius notatur per Jo. ij. q. j. nemo epus. et extra de cele. miſſ. c. i. §. exercere pertineat. per W. in cle. Et q2 tangitur ſupra de decimis perſonalibus dic ſm Hoſti. ꝙ decime perſonales non debēt ex integro ſolui. hoc tenet hoſti. de tranſact. ſtatuimus. §. eccleſiaſticū. de decimis in aliquibus per eundē. xvj. q. vij. c. item quicunqꝫ. §. predic. per archidi. ibi et dicas alijs omiſſis contrarium tenet Innocen. de paroch. c. i. in fi. al's ſuper rubrica de decimis. dicit tñ Jo. in no. de reg. iur. qui prior. in uij. parte queſtionis. §. Inno. ꝙ ratio Inno. eſt media.

Excōmunicatio ā poſſit fieri p inferiores p̄latos.

De decimis et nutrimētis animaliū.

Quoniā (vt audiuimus) ſuper decimis et nutrimētis aīalium inter eccleſiarum rectores propter amotiones pecorum ad diuerſas parochiarum paſturas diuerſis anni temporibus contentiones multimode oriuntur. Nos viam pacis preparare volētes / ſtatuendo decernimus et diffiniendo ſtatuimus ꝙ ad eccl'ias in quarū parochia oues a tēpore tonſionis vſqꝫ ad feſtū ſcti martini cōtinue paſcuntur et cubāt: decime lane ꝯ caſeij et lactis eiuſdē tēporis licet poſtmodum amote fuerint a parochia illa et alibi tondeant / integre perſoluātur. ¶ Et ne fraus fiat in caſu premiſſo: precipimus ꝙ anteꝙ oues amoueātur a paſturis vel etiā diſtrahātur: eccleſiaꝝ rectoribus ſufficienter de ſoluenda decima caueatur. ¶ Qđ intra predictum tempus ad diuerſaruꝫ parochiarum paſcua et paſturas transferantur quelibet pro rata tēporis portione decimam percipiet earūdem minori xxx. ſpacio dierum in rata tēporis portione minime computando. ¶ Si vero per totū tempus predictum cubant in vna parochia cōtinue / et paſcātur i alia: rector in cuius parochia cubāt licet ibidem caſeus fiat decimā decime caſei vel lactis dūtaxat percipiet: cū aliam nō modicam melioratione ſentiet et percipiet vtilitatem. ¶ Qꝫ ſi poſt feſtuꝫ ſancti martini ducantur ad paſcua aliena: et vſqꝫ ad tōſionis tempus in vna vel in diuerſis parochijs ſiue in proprijs paſcuis dñorum ſuorū ſiue alterius cuiuſcūqꝫ paſcant habita rōne ad numerum ouium paſcua eſtimentur: et ſcđm eſtimationem paſcuorum ab eorum dñis exigatur decima caſei vel lactis. ¶ De vaccis et capris decima proueniens vbi cubant et paſcuntur / ibidem perſoluatur. Alioquin ſi cubāt in vna parochia et paſcant in alia decima inter rectores diuidat oino. Agni vero vituli et pulli ꝯ alij fetus decimales habita ratione ad diuerſa vbi gignūtur / oriuntur et nutriuntur et ad moram quam traxerint in eiſdē particulariter decimentur. ¶ Item precipimus ꝙ ſi quis poſt feſtuꝫ ſancti martini oues occiderit vel ſi oues quouis caſu moriantur fortuito: decimā inde legitimam eccleſie parochiali ſoluere nō poſtponat. ¶ Et ſi oues extranee in alicuius parochia tondeātur: decima lane ibidem tradetur rectori eccleſie per ſe fideliter ꝯſeruāda. niſi ſufficiēter doceri poſſit ꝙ pro decima ſit alibi ſatiſfactum vt ſolutionem ibidem faciendam modo legitimo valeat impedire.

De mortuarijs.

Quia inter rectores eccleſiarum et parochianos ſuos lites cupimus extinguere / que frequenter oriūtur: ſtatuimus ꝙ ſi decedens tria ad minus habuerit vel plura cuiuſcunqꝫ generis in bonis ſuis animalia optimo cui de iure fuerit debituꝫ reſeruato eccleſie ſue a qua recepit ſacramēta dū viueret / melius poſt optimū reſeruetur eī.

Que debēt parochiani iuenire, vel reparare in eccleſia et que rector.

Ut ſciant parochiani defectus eccleſiarū ipſos ꝯtingētes: tenore preſentiū innoteſcimus vniuerſis parochianis p totā noſtrā prouinciā cōſtitutis res et ornamēta oia infraſcripta inuenire ſcꝫ miſſale. calicē. veſtimētū pncipale ſcꝫ caſulam albā: amictā: ſtolaꝫ: manipulū: ꝫonā cū duabus tuellis bñdictis et omnibus ſuis appenditijs. Iteꝫ crucem proceſſionalem et aliam crucem pro

moꝛtuis: thuribulum cum naue et thure. lucernā cum tintinabulo. velum quadꝛageſimale. vexilla campanas manuales. pꝛo moꝛtuis feretrum. vas ad aquam benedictam. tabulas pacis ad oſculatorium. candelabꝛum ad cereum paſchalem. campanile cū campanis et choꝛdis. fontem cum ſeris ſeu ſeruris. reparationē nauis eccleſie interius et exterius tam de iure ꝙ de conſuetudine tam in imaginibus et pꝛecipue imagine pꝛincipali in cancello ꝙ altaribus et feneſtris vitreis. ¶ Item clauſuram cimiterij tam de iure ꝙ de conſuetudine. ¶ Volumus etiam in poſterum ad eoſdem parochianos pꝛedicta ſingula pertinere. ¶ Cetera aūt tam in repatione cācelli interius et exterius ꝙ hic non expꝛeſſa iuxta conſuetudines ⁊ oꝛdinationes appꝛobatas / rectoꝛibus vel vicarijs incumbit reparare. ¶ Item compellendi ſunt parochiani ad inueniendum hic ſubſcripta videlicet legendam. antiphonarium. gradale. pſalterium. troparium oꝛdinale. capam pꝛo choꝛo cum omnibus ſuis appendicijs. frontale ad magnum altare. tria ſuperpellicia: et ſine manicis vnū rochetum. reparationem libꝛoꝛum et veſtimentoꝛum quandocūq; contigerit eadeꝫ reparatione indigere. ¶ Quere iſtā conſtitutionem ſub melioꝛe foꝛma poſterius.

¶ Hic incipiunt conſtitutiones domini Thome arundellis Cantuarien. archiepiſcopi edite in conuocatione totius clerі ipſius ꝓuincie Oxon. celebꝛate. Anno domini milleſimo CCCC. octauo. ⁊ publicata in eccleſia Sancti pauli london. pꝛeſentia ſuoꝛum ſuffraganeoꝛum. Anno domini milleſimo. cccc. nono.

Thomas ꝑmiſſione diuina Cātuarieñ. archiepiſcop⁹ / totius anglie pꝛimas et apoſtolice ſedis legatus: vniuerſis ⁊ ſingulis venera. coepiſcopis fratribus et ſuffraganeis noſtris abbatibus et pꝛioꝛibus eccleſiaꝝ cathedꝛalium: decanis: archidiaconis pꝛepoſitis: et canonicis eccleſiarum parochialium rectoꝛibus / vicarijs / et capellanis / ac clericis et laicis quibuſcūq; per noſtrā cātuarieñ. pꝛouinciam videlicet cōſtitutis / ſalutem et doctrine ſancte matris eccleſie firmiter inherere. Reuerendiſſime ſynodo initiam feciſſe dinoſcitur qui ſemel ibidem diſcuſſa atq; finita reuoluit: et cum quis de pꝛincipali terreno iudicio diſputare pꝛeſumens ſacrilegij pene ſubijcitur pꝛout ciuilis ſapientie et legis humane manifeſte tradit auctoꝛitas. Multomagis qui pꝛecepta legum et canonū ab eterne vite et moꝛtis clauigero vicem nō puri hominis ſed veri dei gerēte in terris: et cui ipſe deus celeſtis imperij iura cōmiſit: rite edita: canonice pꝛomulgata: etiam a ſanctis patribus pꝛedeceſſoribus noſtris vſq; ad glorioſam ſanguinis effuſionem et cerebꝛi voluntariam ſparſionem firmiter obſeruata: ſue initētes pꝛudētie temerarie violare pꝛeſumunt ac eiſdem doctrinis varijs contrauenīūt / ipſaq; verbis et factis ꝯtemnūt: ſūt pena grauioꝛi plectendi ac tanꝙ membꝛa putrida a coꝛpoꝛe militantis eccleſie celeriter abſcindendi. ¶ Conſiderare eniꝫ deberent qđ in antiquo traditur teſtamēto Moyſes et aaron in ſacerdotibus eius. i. pꝛimi inter eos fuerunt: ac in nouo inter apoſtolos diſcretio quedam fuit: et licet omnes eſſent apoſtoli. Petro tamen a dño conceſſum eſt et ipſi apoſtoli intereſſe voluerunt idipſum vt reliquis omnib⁹ pꝛeeſſet apoſtolis: et dictus cephas. i. caput pꝛincipatuꝫ apoſtoloꝛum teneret cui dictuꝫ eſt. Tu aliquādo conuerſus ꝯfirma fratres tuos. quaſi diceret Si dubiū inter eoſdem emerſerit / ipſoꝛum vel aliquis in via fidei: iuſticie: moꝛis: aut certe cōuerſatiōis errauerit: tu ipſuꝫ cōfirmes in bono. qđ ꝑfecto nō dixiſſet dñs / ſi alios ſibi minime decerneret obedire. ¶ Scimus tñ ⁊ (qđ dolēter referimus) indies experimur ꝙ antiquus ſophiſta xpiani nominis inimicus pꝛeſcius ꝙ ſana doctrina eccleſie a ſctis patribus determinata antiquitus ſuis malicijs obuiaret ſi populum dei in vnitate fidei ſub vno capite i eccleſia ꝯſeruet: ipſam doctrinaꝫ medijs excogitatis nititur extirpare: vicia mentitur eſſe virtutes: et ſic per mentita ſuffragia inter populum catholicum imittit diſcoꝛdias / ad effectuꝫ: vt alijs ſic / alijſq; ſic abeūtibus eccleſiā malignantium ſibi cōſtituere poterit ab vniuerſali ſancta matre eccleſia nequiter diſcrepātem. ¶ In qua ipſe ſathanas in angelum lucis ſe transfoꝛmans pꝛetenſam ſtaterā geſtans in manu ſummā equitatem pꝛetendit: dum ſancte matris eccleſie doctrinam pꝛiſtinaꝫ obſeruantiaſq; eiuſdem a ſanctis determinatas ⁊ traditas ſub certis fictitijs ſuadeat foꝛe peruerſas: et alia noua docenda (que ſcđm mendacioꝝ ſuoꝛum fictitias mauis indicauit bonū) non ꝙ ita eſſe velit aut cogitet: ſed vt ſciſſura ⁊ opinionibus varijs atq; cōtrarijs in eccleſia ſuſcitatis fides minuatur. hinc inde a paganis / iudeis et alijs incredulis et ꝑuerſis. et vt ex hmōi verboꝛuꝫ certamine ꝓphanētur diuina miſteria ſicq; verificat̄ illa figura Apocal. vj. Sedēs in equo nigro ſtaterā geſſit manu. ꝑ quā intelliguntur heretici q̄ pꝛio ad inſtar ſtatere equa. i. iuſta ꝓponūt vt audientium coꝛda ad ſe alliciant: ſed poſtea apparet equus niger: intentio videlꝫ in qua reſident maledicta. Ipſi namq; ſub diuerſa facie et effigie iuſte ſtatere cum cauda equi nigri hereſes et erroꝛes ſpergētes repercutiūt veneno ſi atq; ſub ſpecie boni infinita ſcandala ſuſcitant et per electas ad malum perſonas ipa in populo nequiter publicantes tanꝙ mellis dulcedinem veneno (vt ſumatur libētius) imiſcentes ꝑ ſubtilitates aliquas cauſant vt erroꝛ: veritas: nequitia: ſanctitas et xpi voluntas inter ſe ſimilentur. ¶ Sed ipſe pꝛoh doloꝛ perſone ſic electe ante pꝛedicant ꝙ mittantur: et ante ſeminare pꝛeſumunt ꝙ ipſum ſemen a palea diſcreto examine ſeparetur: pꝛohibitiones multas et

Sacrilegiū eſt de ꝑncipis poteſtate

Pete⁹ inter apſos pꝛincipatū tenuit

Heretici ſtatere et equo nigro cōparantur.

decreta canonum contra huiuſmodi peſtilentes
ſeminatores prouide prouulgata minime pon=
derantes: victimam (vt ita loquamur) diaboli
cam ſctẽ militãtis eccleſie obedientie anteponit.

Errorem approbare videt q illi non reſiſtit.

¶ Nos igitur conſiderantes ꝙ error cui non re
ſiſtitur approbari videtur: et nimis late pan=
dit ſinũ qui vipere ibidem venenum conantis
effundere nõ reſiſtit: volentesq; de pedibus no=
ſtris excutere puluerẽ/ac ſancte matris eccleſie
honori proſpicere vnamq; ſanctam doctrinam
in eccleſia dei: et preſertim in noſtra prouincia
Cantuarieñ. quatinus nobis cum deo poſſibile
fuerit ſeminare debere ad augmentum fidei/ et
cult⁹ diuini eradicatis primitus zizaniis ac ma
lis ⁊ ſcandalis: que ratione peruerſe predicatio
nis et doctrine inſane hucuſq; orta ſunt: et plus
veriſimiliter oriri poterunt in futurum via cõ=
uenienti atq; poſſibili obuiare: et animarũ peri
culis que premiſſorum pretextu nouimus pro=
ueniſſe prouidere celeriter: necnon et omnia re
mouere obſtacula per que hec noſtra prouincia
poterit impediri de conſilio et aſſenſu omnium
ſuffraganeorum noſtrorum et aliorum prelato
rum in hac cleri cõuocatione preſentium et pro
curatorum abſentium atq; inſtantem petitionẽ
procuratorum totius cleri noſtre Cantuarien.
prouincie in vberiorem fortificationem iuris
cõmunis in hac parte edicti penas adiicientes
condignas et infraſcriptas.

¶ Cõſtitutio prima in qua cauetur ꝙ nullus ſecularis aut regularis ad pre=dicandum verbũ dei admittatur: niſi per ordinariũ loci fuerit auctorizatus aut alio muratus priuilegio ſpeciali.

STatuimus decernimus et ordinamus ꝙ
nullus ſecularis aut regularis ad predicã
dum verbum dei a iure ſcripto minime auctori
zatus/ priuilegio ve ſpecialiter munitus officiũ
ſiue exercitiũ predicationis eiuſdem verbi dei
in ſe aſſumat populo ve aut clero quouiſmodo
predicet in ſermone latino ſeu vulgari in eccl'ia
aut extra: niſi dioceſano illius loci in quo predi
care ſic nititur ſe preſentet et examinationi ſubeat.
Sicq; deinde tam moribus ꝙ ſcientia repertus
idoneus per ipſum dioceſanum ad predicandũ
mittatur ad aliquam certam parochiam vel ad
plures: prout eidem ordinario ſcdm qualitatẽ
perſone videatur expediens.

Predicatio nõ oibus pmittenda eſt

Nec etiã aliquis
premiſſorum predicare preſumat niſi de miſſio
ne vel auctorizatione primo fiat fides in forma
cõpetenti. ita videlicet ꝙ ille qui de iure ſcripto
auctorizatus eſt veniat in forma limitata i eo:
et qui de priuilegio ſpeciali venire ſe aſſerunt
priuilegium ipſum rectori aut vicario loci vbi
predicant realiter exhibeant. ¶ Qui vero per
locorum dioceſanos ſe miſſos fore pretendũt/
ipſius dioceſani litteras ſub ſigillo ſuo magno
ad hoc confectas ſimiliter oſtendant. Curatũ
vero perpetuũ admiſſum intelligimus a iure ad
locum et populum cure ſue. Si tamen premiſſo=
rum quiſꝗ propter errores aut hereſes quos ante
forſan predicaſſe aſſeruiſſe aut docuiſſe pretendit
per loci dioceſanum/ aliũ ve ſuperiorem a predi
catione ſuſpenſus fuerit ſiue prohibitus: extũc
de predicando alicui in noſtra prouincia ãtedicta
ſe nullatenus intromittat: donec ad ipſius ſuſpen
dentis et prohibentis iuſtum arbitrium defectum
ſuũ purgauerit/ et ad predicandum legitime fue
rit reſtitutus: ſuper quo litteras teſtimoniales
ipſius reſtituẽtis ad locum quẽcũq; in quo poſtea
predicabit ſecum deferre et modo ſupradicto exhi
bere realiter teneatur. ¶ Sacerdotes vero paro=
chiales ſiue vicarij temporales et non perpetui in
forma ſupradicta non miſſi in eccleſiis illis in qui
bus officia huiuſmõi gerũt illa ſola predicent ſim
pliciter vna cum precibus conſuetis que in conſti
tutione prouinciali a bone memorie Johãne pre
deceſſore bene et ſancte in ſuppletionem ignoran
tie ſacerdotum edita: que incipit ignorantia ſacer
dotum cõtinentur expreſſe. Quam in ſingulis ec=
cleſiis parochialibus noſtre Cantuarieñ. prouin
cie intra tres mẽſes poſt publicationem preſentiũ
haberi volumus et prout iſta poſtulat annis et tẽ
poribus ſingulis per ipſos ſacerdotes effectualiter
declarari. ¶ Et ne ſalubre ſtatutum ratione ex=
actionis pecunie difficultatis ve alterius tendere
videat ad noxam: volumus et ordinamus ꝙ exa=
minatio perſonarum de qua ſuperius fit mentio/
ac littere dioceſani faciende eiſdem ſine aliquali
exactione pecunie inter ipſos quorum intereſt et
ad ꝗs ſpectare ⁊ ptinẽ dinoſcit/ celeriter expediãt ꝙ
gratis difficultate quacunq; ſemota. ¶ Si quis
autem hoc noſtrũ antiqui iuris executiuum ſtatu
tum poſt publicationem eiuſdem ſcienter violare
preſumpſerit/ contra formã in eodem deſcriptaꝫ
ſua temeritate propria predicando: ſententiã ma
ioris excõmunicatiõis incurrat ipſo facto. cuius
abſolutionem nobis et ſucceſſoribus noſtris teno
re preſentium ſpecialiter reſeruamus. ¶ Ac ſi
huiuſmodi predicator hoc ſalubri ſtatuto contem
pto: ipſamq; maioris excõmunicationis ſententiã
minime ponderãs/ ſe ſcdo ingeſſerit predicando/
docendo/ aſſerẽdo pertinaciter vt verbo aut facto
inuendo non poſſe per eccleſiam in perſona prela
torũ eiuſdem ſic ſtatui ſententia excõmunicatio
nis predict. per ſuperiores locorum aggrauetur
debite contra eos et inhibeatur eiſdem omnis cõ=
munio xp̄i fidelium: ac ſi ſuper hoc legitime con=
uicti fuerint niſi reſipiſcãt et abiurauerint in for=
ma conſueta eccleſie/ per loci ordinariũ pro here
ticis declarẽtur/ et ex tunc pro hereticis et ſciſma
ticis ab omnibus reputentur ad omnem iuris effe
ctum. hereſiſq; et ſciſmatis penas in iure expreſ=
ſas incurrant ipſo facto. et preſertim vt bona eo=
rundem ipſo iure cenſeantur confiſcata/ et ab illis
quorũ intereſt occupentur: eorumq; fautores re
ceptatores et defenſores ſi per ſuperiores ſuos in
hac parte legitime moniti nõ deſtiterint infra mẽ
ſem cõuicti ſimili in omnibus pena percellantur.

¶ Ne quiſq̃ admittatur ad predicandū in eccleſijs/cimiterijs/vel alijs locis quibuſcūq; niſi auctorizatus vel alio modo de iure admiſſus de cuius admiſſiōe fiat fides in forma ſupradicta.

Preterea nullus clericus aut populus cuiuſcunq; parochie aut loci noſtre Cātuarieñ. prouincie aliquem in eccleſijs cimiterijs aut locis alijs quibuſcunq; ad predicandum admittat: niſi prius de auctorizatione: priuilegio: aut miſſione eiuſdem iuxta formam ſupradictam fuerit facta fides. Alioquin eccleſia/cimiteriū/ſeu locus quicunq; in quo ſic predicatum fuerit ipſo facto eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: ſicq; maneat interdictus quouſq; ipſi ſic admittētes ſeu predicare permittentes ſe cōgrue emendauerint: et per loci dioceſanum ſeu alium ſuperiorem ipſum interdictū obtineant in debita iuris forma relaxari.

¶ Q admiſſi ad predicandum in forma ſupradicta: auditorio debeant ſe conformare in materia predicanda.

Inſuper ſicut bonus paterfamilias triticū ſpargit ad terram ad hoc diſpoſitam vt fructum plus afferat: volumus et mandamus vt predicator verbi dei iuxta formam ſuperius annotatam veniens in predicando clero ſiue populo ſm materiam ſubiectam ſe honeſte habeat in ſpargendo ſemen ſcd̃m conuenientiam ſubiecti auditorij.

Predicatio qualis eſſe debet

Clero preſertim predicās de vicijs pullulantibus inter eos: et laicis de peccatis inter eos cōmuniter vſitatis et nō econtra. Alioquin ſic predicans ſm qualitatem delicti per loci ordinarium canonice & acriter puniatur.

¶ Ne aliqui pretendant de ſacramento altaris vel matrimonij vel quocunq; ſacramento eccleſie aliter predicare q̃ per ſanctam matrem eccleſiam diſcuſſum reperiatur.

Item q: turpis eſt pars que nō cōuenit ſuo toti/decernimus et ordinamus ꝙ nullus huiuſmodi predicator aut alia queuis perſona de ſacramento altaris: matrimonij: peccatorum confeſſione/alio vel quocunq; ſacramento eccleſie ſeu fidei articulo aliter doceat/predicet aut obſeruet q̃ qđ per ſanctam matrem eccleſiam reperitur diſcuſſum. Nec vertat in dubiū qđ per eccleſiam terminatum fuerit aut deciſum: nec verba ſcandaloſa circa eadem ſcienter proferat publice vel occulte: neq; ſectam aut ſpeciem hereſis quācunq; predicet/doceat vel obſeruet cōtra ſanam eccleſie doctrinam. Qui autem contrarium poſt publicationem preſentium ſcienter & pertinaciter attentare preſumpſerit excommunicationis ſententiam incurrat ipſo facto: a qua (excepto mortis articulo) minime abſoluatur: niſi abiuratione premiſſa de hereſi generaliter vel ſimpliciter in forma eccleſie conſueta ad arbitrium ordinarij in cuius territorio conuincitur deliquiſſe ſe correxerit: et de hac pro cōmiſſis penitentiam recipiat ſalutarem. Et ſi ſcđo ſe ingeſſerit: recidiuauerit vł rebaptizatus fuerit conuictus legitime pro conuicto et heretico ſententialiter declaretur: et ipſius bona pro confiſcatis habeantur: et ab illis quorum intereſt occupentur. Penitentiā vero de qua ſuperius fit mentio volumus eſſe talem: ꝙ ſi quis contrariū de determinatis per eccleſiam videlicet decretis/decretalibus ſeu cōſtitutionibus noſtris prouincialibꝰ quamcunq; de hereſis ſpeciem ſiue ſectam publice vel occulte docuerit/ꝑdicauerit/vel aſſeruerit in eccleſia parochiali illius loci in quo ſic predicauerit/aſſeruerit/ſeu docuerit: vno die dñico aut alio ſolenni pluribus ve ad ipſius ordinarij arbitrium prout magis aut minus conuincitur deliquiſſe ipſa ſic predicata/docta/ſiue aſſirmata reuocabit expreſſe intra miſſarum ſolennia cum maior populi affuerit multitudo et ipſa determinata per eccleſiam predicabit/docebit/et recitabit effectualiter ſine fraude vlteriuſq; punietur iuxta ſui demeriti qualitatem quatinus diſcretioni ordinarij videbitur expedire.

¶ Q nulli informatores permittant ſuos ſcholares in primitiuis ſcientijs ſtudētes de fide catholica diſputare.

Similiter q: id quod noua teſta capit inueterata ſapit. ſtatuimus et ordinamus ꝙ magiſtri ſiue quicunq; docentes in artibus aut grāmatica pueros ſeu alios quoſcunq; in primitiuis ſciētijs inſtruentes de fide catholica/ſacramento altaris ſeu alijs ſacramentis eccleſie/aut materia aliqua theologica contrā determinata per eccleſiam ſe nullatenus intromittant inſtruēndo eoſdē: nec de expoſitione ſacre ſcripture: niſi in exponendo textum prout antiquitus fieri conſueuit: nec permittant ſcholares ſuos diſcipulos ſiue de fide catholica ſeu ſacramentis eccleſie publice diſputare etiam vel occulte. Cōtrariū autem faciens vt fautor errorum et ſciſmatum per loci ordinariū grauiter puniatur.

¶ Ne libellus aliquis ſiue tractatus cōpoſitus per M. Johannem wwynchif. legatur vel doceatur in locis quibuſcunq; niſi primitus fuerit approbatus i forma ſubſcripta.

Quia inſuper noua via frequentius ſeducit q̃ antiqua: volumꝰ et mādamus ꝙ nullus libellus ſiue tractatus per magiſtrum Johānem wynchif aut alium quemcūq; tempore ſuo: aut extra nouiter compoſitus ſiue in poſterum componendus āmodo legatur in ſcholis aut hoſpitijs ſeu locis alijs quibuſcunq; intra noſtram prouinciā antedictā/ſiue ſcd̃m ipſum doceatur: niſi per vniuerſitatem Oxoñ. aut Cantebrig. ſeu ſaltem duodecim perſonas ex eiſdem quas eedem vniuerſitates aut altera earundem ſub noſtra/ſucceſſorū ve noſtrorum diſcretione laudabili duxerint

v iij

eligendas primitus examinetur: et examinatus vnanimiter per eoſdem deinde per nos ſeu ſucceſſores noſtros expreſſe approbetur. et vniuerſitatis nomine ac auctoritate ſtationarijs tradatur vt copietur: et facta collatione fideli petentibus vendatur iuſto precio ſiue detur. originali in ciſta aliqua vniuerſitatis ex tunc perpetuo remanente. Qz ſi quis libellum vel tractatum huiuſmodi in ſcholis vel alibi vt ſupra legerit ſiue ſcdm ipſum docuerit contra formam ſupradictam vt ſeminator ſciſmatis et fautor hereſis puniatur prout delicti qualitas flagitauerit.

¶ Ne textus aliquis ſacre ſcripture in linguam anglicanã de cetero transferatur per viam libri aut tractatus.

Periculoſa quoqꝫ res eſt teſtãte beato hieronymo textũ ſacre ſcripture de vno in aliud idioma transferre: eo qꝙ in ipſis trãſlationibus nõ de facili idem in omnibus retinetur: prout idem btũs hieronymus et ſi inſpiratus fuiſſet ſe in hoc ſepius fatetur erraſſe. Statuimus igitur et ordinamus vt nemo deinceps aliquez textũ ſacre ſcripture auctoritate ſua in linguaz anglicanam vel aliam transferat per viam libri: libelli: aut tractatus. nec legatur aliquis huiuſmodi liber: libellus aut tractatus nouiter tempore dicti Johãnis wycliffe: ſiue citra compoſitus ſiue componẽdus in poſterum in parte vel in toto publice vel occulte ſub pena excõmunicationis maioris: quouſqꝫ per loci dioceſanum ſeu (ſi res exegerit) per conciliuz prouinciale ipſa tranſlatio recognita et approbata fuerit. Qui cõtra fecerit: vt fautor hereſis et erroris ſimiliter puniatur.

Biblia in aliud ydioma transferre periculoſũ eſt

¶ Ne quis cuiuſcunqꝫ gradus ſiue ſtatus exiſtat cõcluſiones aut ꝓpoſitiones aliquas cõtra ſanam doctrinam eccleſie ptinaciter in ſcholis teneat aut defendat

Preterea cum terminis philoſophicis ſiue alis humanitus adinuentis concludi nõ poterit diuina terminatio: beatuſqꝫ auguſtinus veras concluſiones que religioſarũ aurium fuerãt offenſiue ſepius reuocauit: ſtatuimus et ſub teſtatione diuini iudicij ſpecialiſſime inhibemus: ne quis cuiuſcunqꝫ gradus aut conditionis exiſtat concluſiones aut propoſitiones in fide catholica/aut bonis moribus aduerſe ſonantes propter neceſſariam doctrinam facultatis ſue in ſcholis aut extra diſputando aut cõmunicando proteſtatione premiſſa vel non premiſſa aſſerat vel proponat etiaz ſi quadam verborum vel terminorum curioſitate defendi poſſunt. Naz teſte beato hugone de ſacramẽtis ſepius qđ bene dicitur nõ bene intelligitur. Si quis autem poſt publicationem preſentiũ huiuſmodi propoſitiones aut concluſiones conuictus fuerit ſciẽter propoſuiſſe ſiue aſſeruiſſe: niſi monitus ſe correxerit infra menſez/auctoritate preſentis conſtitutionis ſententiam maioris excõmunicationis incurrat ipſo facto: et pro excõmunicato

publice nũcietur donec in loco vbi propoſuit aut aſſeruit ſuum delictum publice fateatur: et veruz catholicum intellectum eiuſdem concluſionis et propoſitionis ad arbitrium ordinarij publice predicauerit in vna eccleſia aut diuerſis/prout ipſi ordinario expedire videbitur.

¶ Nullꝰ diſputare audeat de articulis per eccleſias terminatis prout in decretis decretalibus et conſtitutionibus ſinodalibus continentur.

Nullus quoqꝫ de articulis terminatis per eccleſiam prout in decretis/decretalibus/cõſtitutionibus noſtris prouincialibus ſiue locoruz ſinodalibus continetur niſi ad habendum verum intellectum eorundem et hoc expreſſe publice vel occulte diſputare preſumat aut auctoritatez eorũdem decretorum/decretalium/aut conſtitutionũ poteſtatem ve condentis eadem in dubium reuocet contra determinationẽ eorũdem doceat: et preſertim contra adorationem crucis glorioſe: imaginuz ſanctorum venerationes: ſeu peregrinatiões ad loca ſeu ad reliquias eorũdem: contra iuramẽta in vtroqꝫ foro: eccleſiaſtico videlicet et temporali caſibus cõſuetis et more ſolito preſtãda. Sed ab omnibꝰ deinceps cõmuniter doceatur atqꝫ predicetur crucem crucifixi et imaginẽ: ceteraſqꝫ imagines ſanctoruz in ipſorum honorem et memoriã quos figurant ac ipſorum loca et reliquias proceſſionibus genuflexionibus: inclinationibus: thurificationibus/oblationibus deoſculatiõibus luminarium accenſionibus et peregrinationibus: necnon alijs quibuſcũqꝫ modis et formis quibus noſtris et predeceſſorum noſtrorum temporibus fieri conſueuit venerari debere: atqꝫ iuramenta tactis ſacroſanctis dei euãgelijs et ſuper ipſis in iure expreſſis: et in vtroqꝫ foro vſitatis ab omnibus quorum intereſt legitime fore preſtanda. Contrarium autez aſſerens docens predicans ac pertinaciter inuens niſi reſipiſcat ſub modo et forma predictis et abiuret vt ſupradictuz eſt: penas hereſis et relapſi in euentum incurrat et pro tali ad omnẽ iuris effectum ſingulariter declaretur.

¶ Nullus capellanus admittatur ad celebrandũ in aliqua eccleſia Cantuarien. prouincie abſqꝫ litteris dioceſani cõmendaticijs vbi fuit oriundus.

Statuimus etiam et decreuimus qꝙ nullus capellanus admittatur ad celebrandum in aliqua dioceſi noſtre Cantuarienſ. prouincie q inde oriundus ſiue ordinatus nõ fuerit: niſi deferat ſecum litteras ordinum ſuorum atqꝫ litteras cõmẽdatitias dioceſani ſui et nichilominus aliorũ epiſcoporum in quorum interim dioce. per magnum tempus conuerſatus fuerit. in quibus expreſſe caueri volumus et mandamus de moribus et conuerſatione eiuſdem et an ſit diffamatus de et ſuper aliquibus opinionibus nouis in fide catholica aut bonis moribus male ſapientibus vel ſit

Capellani extranei qualiter ſũt admittendi

de eiſdem omnino immunis: alioquin taꝫ ipſe celebrans ꝙ ipſum celebrare ſic permittens ab arbitrium ordinarij acriter puniatur.

¶ Gardiani principales et ꝓpoſiti vniuerſitatis Oxonien. ſemel i ſingulis mẽſibus inquirant de moribus et doctrina ſuorum ſcholarium.

FInaliter quia ipſa que de nouo et inſolito emergunt nouo ꝫ maturo indigent auxilio et vbi maius eſt periculum ibi cautius eſt prouidendum et fortius reſiſtendum: nec iniuſte min⁹ nobile diſcrete abſcinditur vt quod nobilius eſt ꝑfectius nutriatur. Conſiderantes igitur (ſed dolẽter referẽtes) quomodo alma vniuerſitas Oxoñ. que ſicut vitis abundans palmites fructuoſos ad honorem dei multiplicemq́ꝫ profectum et protectionem eccleſie ſue cõſueuit extendere iã partim verſa in labruſcas: vuas acerbas gignit: quibus indiſcrete comeſtis a patribus in lege videlicet dei reputantibus ſe paratos: dentes obſtupeſcunt filiorum: noſtraq́ꝫ prouincia varijs et infructuoſis doctrinis inſignitur: ac nouo et damnabili lollardrie nomine maculatur et in ipſius vniuerſitatis ſcandalum non modicum ad partes exteras et remotas exiſtentium et proficiſcentium in eadem ꝑmaximum tedium necnon et eccleſie anglicane (q̃ per virtuoſam doctrinam eiuſdem tanꝙ muro inexpugnabili defendi ſolebat) iam ſciſſis et diuiſis lapidibus niſi celerius occurratur (ſecundum veriſimile) irrecuperabile damnum. Ad ſupplicationem igitur totius cleri procuratorum noſtre prouincie Cantuarieñ. conſenſu et aſſenſu omnium fratrum ſuffraganeorum noſtrorũ ac aliorũ prelatorum in hac conuocatione preſentium / et procuratorum inſuper abſentium: ne purgato riuulo maneat fons infectus et aquam ab eo currentẽ non ſinat eſſe claram: volentes honori et vtilitati ſancte matris eccleſie et vniuerſitatis predicte ſalubriter prouidere. ¶ Statuimus et ordinamus ꝙ quilibet gardianus prepoſitus ſiue cuſtos collegij aut principalis aule vel introitus cuiuſcunq́ꝫ vniuerſitatis prefate ſemel ſingulis menſibus ad minus inquirat diligenter in collegio aula ſiue introitu huiuſmodi ſi quis aliquam concluſionẽ ſiue propoſitionẽ aut opinionem in fide catholica aut bonis moribus male ſonantem aut contra determinationem preter neceſſariam doctrinam facultatis ſue aſſeruerit tenuerit defenſauerit ſeu aliquo modo ꝓpoſuerit. Et ſi aliquem propter hoc ſuſpectum aut diffamatum reperiat ipſum moneat effectualiť vt deſiſtat. ¶ Et ſi poſt hoc contra monitionem huiuſmodi iterato eadem vel ſimilia reaſſumat preter penas ſupradictas maioris excõicationis ſententiam incurrat ipſo facto. ¶ Et nichilomin⁹ ſi ſcholaris fuerit qui ſic reaſſumit: de quid extunc in eadẽ vniuerſitate fecerit non ſtet ſibi pro forma. ¶ Et ſi doctor magiſter ſiue baccalarius fuerit eo ipſo ab omni ſcholaſtico actu ſit ſuſpẽſus. ¶ Et in vtroq́ꝫ caſu ius quod habet in eodem collegio aula ſiue introitu amittat ipſo facto et per ipſos gardianos. cuſtodes. prepoſitos. principales ſeu alios ad quos hoc ſpectat realiť expellatur. et ſtatim via legitima ſubſtituatur catholicus ſuo loco. Et ſi ipſi gardiani ſeu cuſtodes collegiorum aut principales aularum ſiue introituũ in quibus degunt huiuſmodi perſone ſuſpecte de- *Locus indigni diguo debet aſſignari* tecte aut diffamate / negligentes fuerint circa inquiſitiones aut excommunicatiões predictas: per decem dies continuos a tempore noticie vere et preſumpte publicationis preſentiũ eo ipſo maioris excommunicationis incurrant ſententiaꝫ et nichilominus olim iure qđ in ipſis collegijs aulis ſeu introitib⁹ habere ſe pretendũt: ipſo facto ſint priuati: et ipſa collegia aule ſiue introitus effectualiter vacent. Et facta ſuper hoc legitima declaratione per ipſos quorum intereſt: noui ſubſtituanť gardiani / cuſtodes prepoſiti ſiue pricipales prout ſecundum antiquum moreꝫ vniuerſitatis predicte vacãtibus collegijs aulis ſiue introitibus fieri cõſueuit. ¶ Et ſi ipſi gardiani cuſtodes prepoſiti ſiue principales predicti de et ſuper huiuſmodi cõcluſionibus aut propoſitionibus diffamati ſuſpecti fuerint aut detecti ſiue defenſores protectores aut fautores eorundem. ſi per nos aut auctoritate noſtra per ordinariũ ve loci auctoritate ſua moniti non deſiſtant: extunc omni priuilegio ſcholaſtico vniuerſitatis predicte et iure quod ſibi competebat in huiuſmodi collegio aula ſiue introitu preter alias penas (de quibus ſupradictum eſt) ipſo iure priuentur: et ſententiam inſuper maioris excommunicationis incurrant.

¶ Pena violantium pertinaciter in ali quo caſu hanc vltimam conſtitutionem ſiue cõſtitutiones preſcriptas in aliqua ſui parte preter penas in eiſdeꝫ poſitas.

QUod ſi quis in aliquo caſu preſentis vltime conſtitutionis aut de quocunq́ꝫ ſuperius expreſſato / ſtatuta noſtra huiuſmõi in aliqua ſui ꝑte etiam ſi pena alia ibidem expreſſe limitetur temere et ꝑtinaciter violare ꝓſumpſerit: eo ipſo ad quodcunq́ꝫ beneficium eccleſiaſticum in noſtra Cãtuarieñ. prouincia obtinendum per triennium extũc abſq́ꝫ ſpe venie reddatur inhabilis et omnino indignus: et nichilominus iuxta ſingula ſua demerita et qualitatem exceſſus ſecundum ſui ſuperioris diſcretionem canonice puniatur.

¶ Qr contra infamatum ſuper crimine hereſis procedi poterit ſummarie et de plano ipſo citato in forma ſubſcripta.

AD hec ne in modo procedendi circa premiſ hereſis ſa vagari videatur ſub incerto / aduertẽtes ꝙ licet inter crimen hereſis et leſe maieſtatis in le ſe maie crimẽ le- gibus diuerſis quedam paritas reputetur. eſt ta ſtatis in men diſſimilis culpa: penamq́ꝫ exigit grauiorẽ di aliquo cõ uinam ꝙ humanam offendere maieſtatem. Cum ueniunt. ergo reum leſe maieſtatis propter pericula q̃ poterũt imminere ſufficit conuincere per iudicia ꝓcediq́ꝫ poterit contra reũ ſummarie et de plano ac

citatiõe p̄miſſa p nūciū p lr̃as ſiue edictū: ⁊ lite nõ
cõteſtata ad teſtiū receptionem ⁊ diffinitiuã ſentē
tiam volumus et ordinamus ⁊ declaramus ob fa
ciliorem punitionem delinquentium in premiſſis
et reformationem ſciſſure eccleſie ex hoc leſe ꝙ
diffamati detecti denunciati ſiue vehementer ſu=
ſpecti in aliquo caſuū predictorum ſine conſilio
articulo quocunqꝫ in fide catholica in bonis mo=
ribus male ſonante auctoritate loci ordinarij al=
teriuſve ſuperioris citentur perſonaliter ſi appre (Citatio in hereticos vbi fieri debet.)
hendi potuerint per litteras ſiue per nūciū publi=
cum iuratum. Si autem per edictum ad locū ha
bitationis eiuſdem delinquentis vbi morari com
muniter conſueuit/ et in eccleſia ſua parochiali ſi
certū habuerit domiciliū publice propoſitū. alio
quin in eccleſia cathedrali loci originis ſue ⁊ in ec
cleſia parochiali illius loci in quo ſic predicauerit
et docuerit: ac recepto certificatorio legitimo de ci
tatione huiuſmodi executa contra ſic citatū etiã
abſentem ⁊ comparere negligentem in penam cõ
tumacie ſue huiuſmodi ſummarie et de plano abſ
qꝫ ſtrepitu et figura iudicij ac lite non conteſtata
ad teſtium receptionem et alias probationes ca=
nonicas procedatur. habita quoqꝫ informatione
legitima idem ordinarius omni dilatione ſemota
ſententiet declaret puniatqꝫ ſecundum qualitatē
delicti mõ et forma ſuperius expreſſis. vlteriuſqꝫ
faciat quod eſt iuſtū/ ipſius contumacis abſētia
non obſtante. Datū ⁊c.

¶ Statutum Henrici quarti regis an= glie: apud Wbeſtmon. editum contra lo lardos hereticos et eorum fautores.

Item cum domino regi et ex parte prelatorum
et cleri regni ſui anglie in preſenti parlamē
to ſit oſtenſum ꝙ licet fides catholica ſuper xp̄m
fundata et per apoſtolos ſuos et eccleſiam ſacro=
ſanctam ſufficienter determinata declarata et ap=
probata/ hacten⁹ per bonos et ſanctos ac nobiles
progenitores anteceſſores dicti domini regis in di
cto regno inter omnia regna extiterit deuotius ob
ſeruata: ⁊ eccleſia anglicana p dictos īclitiſſimos
progenitores et anteceſſores ſuos ad honorem dei
et totius regni predicti laudabiliter dotata: et in
ſuis iuribus libertatibus ſuſtētata abſqꝫ hoc ꝙ di
cta fides vel dicta eccleſia per aliquas doctrinas p
uerſas et opiniões iniquas hereticas vl̄ erroneas
leſa fuerit vel oppreſſa ſeu grauiter perturbata.
Nichilominus tamē diuerſi perfidi et peruerſi cu
iuſcunqꝫ vane ſecte de ſancta fide/ ſacramentis ec
cleſie/ et auctoritate eiuſdē damnabiliter ſentiē
tes: ac contra legem diuinā et eccleſiaſticam pre
dicationis officium temere vſurpantes/ diuerſas
nouas doctrinas et opiniones iniquas hereticas
et erroneas eidem fidei ac ſanctis determinationi
bus eccleſie ſacroſancte contrarias peruerſe ⁊ ma
licioſe intra dictum regnum in diuerſis locis ſub
ſimulate ſanctitatis colore predicant et docēt his
diebus publice et occulte ac de huiuſmodi ſecta ne
phandiſqꝫ doctrinis et opinionibus conuenticu=
las operationes et confederationes illicitas faci=
unt: ſcholas tenent ⁊ exercent: libros faciunt atqꝫ
ſcribunt: populū nequiter inſtruūt et informāt
et ad ſeditionem ſeu inſurrectionem excitant quã
tū poſſunt: et magnas diſſenſiones ⁊ diuiſiones
in populo faciunt ac alia diuerſa enormia auditu
horrenda indies perpetrant et committunt/ in di
cte fidei catholice et doctrine eccleſie ſacroſancte
ſubuerſionē diuiniqꝫ cultus diminutionē ac etiã
in deſtructionem ſtatus iurium et libertatum ec=
cleſie anglicane. ¶ Per quas quidem ſectas fal=
ſas nephandas predicationes doctrinas opinio=
nes dictorum perfidorum peruerſorū/ nedū ma
ximum periculum verum etiam ꝙ plura damna
ſcandala et pericula eidem regno (quod abſit) po
terūt euenire: niſi in hac parte per regiā poteſta
tem vberius et celerius ſuccurratur: preſertim cū
dioceſani dicti regni per ſuam iuriſdictionem ſpi (Crimina nō facile puniunt ſine brachio ſecu lari.)
ritualem dictos perfidos et peruerſos abſqꝫ auxi=
lio dicte regie poteſtatis ſufficienter corrigere ne=
queant: nec ipſorum maliciã refrenare pro eo ꝙ
dicti pfidi et peruerſi de dioceſi in dioceſim ſe trãſ
ferunt ⁊ coram dictis dioceſanis comparere diffu
giunt: ipſoſqꝫ dioceſanos et ſuam ſpiritualem iu
riſdictionem ac claues eccleſie ⁊ cenſuras eccleſia
ſticas deſpiciunt penitus et contēnunt: et ſic ſuas
nephandas predicationes et doctrinas indies cõ=
tinuant et exercent ad omnem rationis ordinem
atqꝫ regimen penitus deſtruendum. Super qui=
bus quidē nouitatibus et exceſſibus ſuperius re
citatis prelati et clerus ſupradicti ac etiam cõmu
nitates dicti regni in eodem parlamento exiſten=
tes dicto domino regi ſupplicauerunt vt ſua di=
gnaretur regia celſitudo in dicto parlamento pro
uidere de remedio oportuno Qui quidē dominus
rex premiſſa ac etiam dictorum inclitiſſimorū p
genitorum et anteceſſorum ſuorū laudabilia ve
ſtigia gratioſe conſiderans/ pro conſeruatione di
cte fidei catholice ⁊ ſuſtentatione cultus diuini ac
etiam pro ſaluatione iurium et libertatum eccle=
ſie anglicane antedicte ad dei laudem/ ipſiuſqꝫ do
mini noſtri regis meritum ac totius regni ſui pro
ſperitatem et honorem pro huiuſmodi diſſenſio=
nibus/ diuiſionibus/ et periculis et ſcandalis in
poſterum euitandis et vt huiuſmodi nephãda ſe=
cta predicationes doctrine et opiniones ceſſent de
cetero et penitus deſtruantur. Ex aſſenſu magna
tum et aliorum procerum eiuſdem regni in dicto
parlamento exiſtentium conceſſit ordinauit ⁊ ſta
tuit firmiē obſeruari ꝙ nullus intra dictū regnū
ſeu alia loca diuina ſue regie poteſtati ſubiecta p=
dicare preſumat publice vel occulte abſqꝫ licentia
loci dioceſani petita primitus et obtenta: curatis (Predica= tio certis pſonis eſt permiſſa.)
in ſuis proprijs eccleſijs et perſonis hactenus pri
uilegiatis ac alijs a iure canonico permiſſis dũta=
xat exceptis nec ꝙ aliquis de cetero aliquid predi
cet/ teneat/ doceat/ vel informet: ſecrete/ vel pa=
lam. aliquem librum conficiat/ ſeu ſcribat contra
rium fidei catholice ſeu determinationem eccleſie
ſacroſancte: nec de huiuſmodi ſecta nephandis do
ctrinis et opinionibus conuenticulas aliquas fa
ciat ſeu ſcholas teneat. tenenti vel exercenti aut
talem librum facienti ſeu ſcribenti vel populum

ſic docenti vel informanti aut excitanti quomodo libet faueat. nec ipſorum aliqueȝ manuteneat aliqualiter vel ſuſtentet. Et ꝙ omnes et ſinguli aliquos libros ſeu aliquas ſcripturas de huiuſmodi nephandis doctrinis et opinionib⁹ habentes oēs huiuſmodi libros et ſcripturas loci dioceſani itra quadraginta dies a tempore proclamationis iſti⁹ ordinationis et ſtatuti / liberēt ſeu liberari faciāt realiter cum effectu. Et ſi que perſona vel perſone cuiuſcunq́ ſexus ſtatus conditionis ve exiſtat vel exiſtant: de cetero contra dictaȝ ordinationeȝ regiam ⁊ ſtatutum predictum in premiſſis vel aliquo premiſſorum fecerit vel attentauerit fecerint vel attentauerint: vel huiuſmōi libros in forma predicta non liberauerit vel liberauerint: tunc loci dioceſanus in ſua dioceſi ipſam perſonaȝ in hac parte diffamatam vel euidenter ſuſpectam ſeu ipſas perſonas diffamatas vel ſuſpectas et ipſarum quālibet poſſit auctoritate dictorum ordinatiōis ⁊ ſtatuti facere arreſtariȝ ſub ſalua cuſtodia ī ſuis carceribus detineri: quouſq́ de articulo ei vel illis impoſitis in hac parte canonice ſe purgauerit ſeu purgauerint: huiuſmodi nephandas ſectam predicationes doctrinas vel opiniones hereticas et erroneas abiurauerit vel abiurauerint prout iura eccleſiaſtica exigunt et requirunt. Ita ꝙ predict⁹ dioceſanus per ſe vel commiſſarios ſuos cōtra huiuſmodi perſonas ſic arreſtatas et ſub cuſtodia remanentes ad omnem iuris effectum publice et iudicialiter procedat et negocium huiuſmodi intra tres menſes poſt dictam arreſtationeȝ (impedimēto legitimo ceſſāte) terminet iuxta canonicas ſanctiones. Et ſi aliqua perſona in aliquo caſu ſupetius expreſſato coram loci dioceſano ſeu commiſſarijs ſuis canonice fuerit cōuicta: tunc ibidē dioceſanus dictam perſonam ſic conuictaȝ pro modo culpe et ſecundum qualitatem delicti poſſit ī ſuis carcerib⁹ facere cuſtodiri: prout ⁊ ꝙdiu diſcretioni ſue videbitur expedire. Ac vlterius eandem perſonam preterꝙ in caſibus quibus ſecunduȝ canonicas ſanctiones relinqui debeat curie ſeculari ad finem pecuniarium domino regi ſoluendum ponere prout huiuſmodi finis eidem dioceſano pro modo et qualitate delicti competēs videatur. In quo caſu idem dioceſanus per litteras ſuas patentes ipſius ſigillo ſigillatas de huiuſmodi fine ipm regeȝ certificare aut in ſaccario ſuo rectorio teneatur. ad effectum ꝙ huiuſmodi finis de bonis eiuſdem perſone ſic conuicte auctoritate regis ad op⁹ exigi poterit et leuari. ¶ Et ſi aliqua perſona ſupradicta ſuper nephandis cogitationibus doctrinis opinionibus ſcholis et informationibus hereticis et erroneis vel aliqua earundem finaliter coram loci dioceſano vel commiſſarijs ſuis conuicta fuerit: et huiuſmodi nephandas ſectā predicationes doctrinam et opiniones ſcholas ⁊ informationes debite abiurare recuſauerit: aut per loci dioceſanum vel commiſſarios ſuos per abiurationem per eandem perſonam factam ſententia pronunciata fuerit vel elapſa. ita ꝙ ſecunduȝ canonicas ſanctiones relinqui debeat curie ſeculari: ſup quo credatur loci dioceſano ſeu cōmiſſarijs ſuis in hac parte. Tunc vicecomites comitatus illius vł maior et vicecomites ſeu vicarij maiorū et balliui ciuitatis ville vel burgi eiuſdem ciuitatis dicto dioceſano ſeu dictis commiſſarijs magis propinqui in ſententijs per dioceſanuȝ aut cōmiſſarios ſuos contra perſonas huiuſmodi et earum quamlibet proferendis ad predictum dioceſanum ſeu cōmiſſarium eiuſdeȝ fuerint requiſiti perſonaliter ſint preſentes: et perſonas illas ac quamlibet earūdē poſt huiuſmodi ſententias prolatas recipiant et eaſdem coram populo in eminenti loco comburi faciant. vt huiuſmodi punitio in metum maneat mentibus aliorum / ne huiuſmodi nephande doctrine et opiniones heretice erronee vel ipſarum auctores et fautores ī dictis regno et dominijs cōtra catholicam religionem ⁊ chriſtianaȝ determinationem eccleſie ſacroſancte (quod abſit) ſuſtentētur ſeu quomodolibet tolerentur. In quibus oībus et ſinguli s premiſſis dictam ordinationem et ſtatutum conſequentibus vicecomites maiores ⁊ balliui dictorum coim. ciuitatuȝ. villarū. vel burgorum dictis dioceſanis et eorum cōmiſſarijs ſint intendentes etiam et fauentes.

¶ Conſtitutio Bonefacij ſexti ꝙ nulla prouincia ſiue locus pro pecuniario debito ſupponatur eccleſiaſtico interdicto.

Bonefacius ſextus ⁊c. Prouide attendentes ꝙ vt frequentius ꝓuis non ſine cauſa tamē ſine culpa multorum interdicti ſententie proferūtur. Et quia ſunt nonnulli iudices nimis prōpti ad proferendas eaſdem etiaȝ in negocijs ſiue cauſis que plus interdum ex cupiditatis ꝙ charitatis radice perſpicuis indicijs procedere arguuntur. Et quia tempore interdicti diuina organa ſuſpēduntur et nec laudes nec eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrantur vt ſolent: tolluntur mortuis ſeu diminuuntur ſuffragia / preſertim per oblationeȝ ſequentem hoſtie ſalutaris: adoleſcentes ⁊ paruuli percipientes rarius ſacramēta min⁹ inflammātur et ſolidantur in fide. fideliuȝ tepeſcit deuotio: hereſes pullulāt et multiplicātur pericula animarum. Preſentis conſtitutionis prouidemus edicto vt nulla prouincia: ciuitas: caſtruȝ: villa: locus: territorium: vel diſtrictus: auctoritate ordinaria vel delegata ſupponantur eccleſiaſtico interdicto pro pecuniario debito vł pro cuiuſuis monete vł pecunie ꝗtitate ſub quacunq́ occaſione vel cauſa ſeu quouis queſito colore pro eo maxime ꝙ ipſorum domini rectores ſeu officiales quocunq́ nomine cenſeātur: aut incole ſeu habitatores aut ſigillatores eorum ſtatutis vel ſtatuendis ordinatis vel ordinandis terminis huiuſmodi debitum ſeu quantitatem non ſoluerint hactenus aut ī antea non perſoluent. Nos enim exnunc decernim⁹ irritum et inane ſi ſecus hactenus fuerit attentatum vel contigerit attentari: illud quoq́ reuocamus omnino. Non obſtātibus quibuſcunq́ contractibus: obligationibus: pactis: conuentionibus: compoſitionibus: ſubmiſſionibus: fideiuſſionibus: conſenſibus: proceſſibus: ſententijs ſuper hoc habitis vel habendis: iuramentorum: penaȝ

Interdictuȝ multa mala facit.

ſpiritualium et temporalium: ſeu mulctarum vel quacunqȝ alia firmitate vallatis: niſi talis ſuppoſitio interdicti hactenus foret facta / vel in antea fieret de apoſtolice ſedis licentia ſpeciali et expreſſa per ipſius patentes litteras apparēte. ¶ Datū Andegauie in die aſcenſionis domini. pontificatus noſtri anno ſexto.

¶ Conſtitutio Simonis yſlep Cantuarien. archiepiſcopi de ſtipendijs preſbiterorum.

Effrenata generis humani cupiditas cuius conatus niſi iuſticia ſua virtute reprimeret ita ex ſibi innata malicia excreſceret qȝ charitas extra mundi terminos exularet. Sane ⁊c. vt ſupra vſqȝ ibi. Et exemplū pernicioſum laicorū. Sane bone memorie dominus Simon de yſlep dudum Cantua. archiepiſcopus predeceſſor noſter dū in humanis agebat: de fratrum ſuorū conſilio ⁊ aſſenſu ſtatuit qȝ capellani annalia celebrantes ⁊ ceterarum animarum cure non intendētes. v. marchis: eccleſijs vero ſeu capellis et cure eiſdē imminenti officiantes ſex marchis pro ſuis ſtipēdijs annuis deberent contentari: in ſacerdotes nō parentes ſtatuto huiuſmodi penam ſuſpenſionis ipſo facto imponendo. Nos tamen temporum qualitate attenta / de fratrum et ſuffraganeorū noſtrorum. xvj. die menſis Nouembris. Anno domini Milleſimo CCC. lxxviij. in quadam camera infra ſepta monaſterij apoſtolorum Petri et Pauli. Glouc. wigom dioceſis: propter hoc inſimul congregatorum conſilio et aſſenſu ſuper ſalarijs ſacerdotum parochialium et annualium in dictis noſtris ciuitate et dioceſi et prouincia Cantuarieñ. de cetero percipiendo ordinamus et ſtatuimus ſub forma inferius annotata. ¶ In dei nomine Amen. ¶ Nos Simon permiſſione diuina Cantuarien. archiepiſcopus et totius anglie primas et apoſtolice ſedis legatus / de cōſenſu fratrū ſuffraganeorū noſtrorū ſtatuimus vt quicunqȝ in noſtra ciuitate dioce. Cantuarieñ. pro animabus defunctorū annalia celebraturi. vij. marchis aut cibarijs et. iiij. marchis ſterlingorum annuatim contententur: nullatenus ex pacto vltra id recepturi: niſi aliter loci dioceſanus cum hijs qui cure animarum deſeruierunt primitus decreuerit fore faciendum. Si quis autē clericus contra hāc noſtram conſtitutionem dando ſeu recipiendo venire preſumpſerit: excommunicatiōis incurrat ipſo facto ſententiam: a qua niſi per dioceſanum loci in quo deliquerit non poterit abſolui.

¶ Clauduntur itaqȝ conſtitutiones tam legitime legatorum a latere ſummi pontificis cum ſolenni interpretatione domini Joannis de athon: premiſſis ſummarijs Aſcenſianis: qȝ prouinciales in varijs concilijs per archiepiſcopos Cantuarieñ. edite: necnon et quedam ſtatuta regia ad libertatem eccleſiaſticam aut fidem catholicam conducentia: cum indicijs ſeu tabulis duplicibus toti operi premiſſis. Que omnia quātamaxima fieri potuit diligentia in vnum codicem collecta: et a diſertiſſimo ac iuris vtriuſqȝ peritiſſimo domino Johanne Chappuys: recognita et adnotata: compreſſa ſunt ſolertiſſima accuratione atqȝ arte Magiſtri wulfgangi hopilij: impēſis eiuſdem: et probiſſimi bibliopole Joānis cōfluentini: in inclyta Parrhiſiorum academia. Ad laudem et gloriam optimi maximi domini noſtri Jeſu chriſti: eiuſqȝ pientiſſime matris / et totius celeſtis curie / necnon ad cōſeruationem libertatis eccleſie anglicane. Et ad ſalutem atqȝ eruditionem totius cleri / omniumqȝ chriſtifidelium inclytiſſimi anglorum regni. Anno domini Milleſimo quingenteſimo quarto: ad idus Septembris.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINE

Digitized by Google